Anul III. No. 698

8 pagini 1 LEU 8

Infrăț[...]

ANUNȚURI:
LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI
ȘI
AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLU[...]
Telefon:
ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDU[...]
Director[...]

DUPA DISCUȚIA LA M[...]

— Semnificația a două sărbătoriri —

Discuția la Mesagiul Tronului trebuie privită nu numai ca un prilej de a dovedi opiniei publice concepția sănătoasă în lumina căreia guvernul și-a propus să statornicească nouile așezări ale țărei, dar și ca pe un potrivit prilej de a afirma unitatea de vederi și solidaritatea ce există în rândurile guvernului.

Căci, presa opoziționistă ne îndestul pătrunsă de îndatoririle ce i se impun în aceste vremuri de adâncă prefacere pentru neamul nostru, urmânduși politica ei de insinuațiuni, între altele a afirmat că printre actualii conducători s'ar fi ivit oarecare discuțiuni, determinate de deosebirile de vederi politice ce ar fi existând mai ales între cadrele vechi și cele tinere ale partidului liberal.

Banchetele urmate îndată după închiderea discuției la Mesaj a căror inițiativă se datorește majorităților parlamentare doritoare să vadă în sărbătorirea domnilor miniștri Alex. Constantinescu și Gh. Mârzescu, afirmarea perfectului acord ce există atât printre membrii guvernului, cât și în sânul majorităților parlamentare, — dezmint pe de-antregul toate colportațiunile lansate de opoziție.

Dar, dacă partidul liberal a sărbătorit în persoana d-lui Gh. Mârzescu ministrul muncei, sănătăței publice și al ocrotirilor sociale, toată vigoarea și puternicul talent al unui tineret capabil să asigure viitorul țărei, de sigur, că entuziastele manifestații făcute d-lui Alex. Constantinescu ministrul agriculturei, însemnează nu numai omagiul adus unui trecut de muncă neasămuită datorită căreia astăzi trăim cele mai fericite zile pe care le poate visa o națiune, ci mai însemnează și sărbătorirea unui desăvârșit om politic, în stare încă multă vreme să lase ne peritoare urme în viața publică a țărei.

Capacitatea de muncă, dragostea de neam și tenacitatea împinsă la extrem sunt calitățile sufletești pe care d. Alex. Constantinescu dela începutul carierei d-sale politice le-a pus în serviciul țărei. Nici vremile de grea încercare din timpul războiului și nici temnița suferită la Iași nu l'au determinat niciodată să se îndoiască de victoria ale cărei roade trebuiau să răsplătească sacrificiile poporului român. Rolul avut de d. Alex. Constantinescu în acțiunea noastră națională și faptele de înalt patriotism săvârșite de d-sa sunt pilde care vor rămâne adânc întipărite în mintea generațiilor viitoare.

Nici odată nu vor fi uitate cuvintele rostite de d. Constantinescu atunci când inamicul cotropitor îl alesese ca jertfă răsplătitoare a cutezanței neamului românesc de a-și revandica idealurile la care avea dreptul. D-sa fiind arestat și luându-li-se interogatoriul în disprețul rigorilor inamicului, a răspuns: „Am fost ministru în România Mică și voi fi ministru în România Mare“!

Deși astăzi, după atâtea strădunți acest fruntaș al vieței noastre politice ar avea dreptul la odihnă, totuși d-sa nu a uitat de loc că consolidarea țărei reîntregite impune încă multă muncă și are nevoie de conducători iscusiți. De aceia d. Constantinescu a înțeles să dea tot sprijinul nouilor cerinți ale vremilor.

Din acest punct de vedere, activitatea d-sale este cu deosebire strâns legată de statornicirea în Ardeal a unei stări atât naționale cât și economice corespunzătoare unor condițiuni de viață mai prielnice propășirei românilor de dincoace de Ca[rpați].

Exproprierea moșiilor marilor proprietari de aici și trecerea le[...]in stăpâni[...] ardelene, constitue [...] de dreptate socială [...] făptuire se datores[...]tinescu. In [...] d-lui Alex. Consta[...]forme, d-sa aplicarea acestei [...]mai la emi[...] nu s'a mărgi[...]ne de cabinet, ci terea unor ord[...] luni de zile, per[...] timp de câte[...] să se convingă a[...]sonal a ținut [...]cum organele exe[...]supra modulu[...] datoria. [...]cutorii își fa[...] îndeplinirea a[...]

Dar, pe l[...]rat al țărănimei ar cestui dezid[...]-și seama că în Ar[...]deleni, dă[...] ascunse de durerile deal mân[...]tru, se încearcă să neamului [...] neîncrederea și răspânde[...]ți de acelaș neam, ura între [...] din sat în sat și cu d-sa a m[...]ul vorbirei pătrunză[...] meșteșu[...]edicat credința noas[...]toare, a [...]ească, reușind astfel tră [...] rătăciții pe calea as[...] să readu[...]lor noastre naționale. pirațiun[...] sunt fapte care dau

Aceste [...] ministru Constan[...] dreptat[...] la săr[...]tinesc[...]torirea majorității parlamentare, s'a asociat întreaga gândire românească.

Congresul sincerității

Chirurgii englezi au ținut la Londra un congres puțin banal. Când se adună medicii, deobiceiu, ei celebrează progresele realizate în arta medicală pe cari fiecare le demonstrează arătându-și propriile isprăvi. Chirurgii englezi au făcut însă tocmai contrariul. Intr'o obscuritate prielnică la asemenea mărturisiri, fiecare din asistenți și-a spovedit eșecurile și greșelile. A fost un fel de spovedanie cu deosebirea că păcătosul care se învinuește așteaptă dela mărturisirea sa iertarea greșelilor sale, pe când victima unui chirurg, mai puțin răbdătoare pentrucă e și mai puțin nemuritoare, nu se mai găsește deobiceiu în situația să ierte.

Timp de trei ceasuri, în întuneric, oratorii își înșirară greșelile fatale; au început timid cu micile greșeli, cu înadvertențele de diagnostic cari scapă tuturora și pe cari toate lucrurile le scuză; apoi din clipă în clipă, sinceritatea sporind odată cu încrederea, își mărturisiră erorile savant întemeiate pe doctrine false, îndrăznelile fără rost, păcatele orgoliului și chiar greșelile mari a căror povară copleșește pe pacient. Si pe măsură ce acești vivisectori intrați pe calea mărturisirilor se explicau' nu se mai auzea decât di catastrofe: pământul se acoperea de membre inutil risipite; clienții expirau sub cuțitul doctorului. Misterul întunericului adăogându-se la cindățenia macambră a acestor povestiri de onoruri glacial rostite de glasuri de profesori, dădea acestui congres înfățișarea unei scene de teatru.

Totuși actorii n'aveau nici o intențiune să facă teatru și nici să se spovedească; ei n'aveau în vedere decât interesul artei, acela al clientelei lor și dorința de a scuti pe tinerii lor confrați de școlile pe care ei înșiși le făcuseră și ale cărei cheltueli le plătise umanitatea cu suferință. Sentimentele generoase cari imprimă un caracter, de gravitate augustă acestui sinod de doctori căiți. La lumina zilei poate că mărturisirile ar fi fost mai puțin sincere, și poate că s'ar fi găsit un ascultător care riguros cu novicii, ar fi găsit scuze maeștrilor. Dar maeștri și ucenici au vorbit liber în umbra nopții.

Aceste examene corporative de conștiință ar merita să fie imitate. Inainte de războiu, conservatorii muzeelor europene luaseră obiceiul să se întrunească în fiecare an și să-și mărturisească greșelile respective și viclenile negustorilor cari îi înșelaseră.

Bine-înțeles că fiecare arăta mai multă grabă în a cunoaște falsurile vecinilor săi, decât să le arate pe ale sale. Rezervă foarte firească și care nu împiedica fericitul efect al acestor mărtusiri. Dar câți profesioniști au atâta modestie sau atâta mândrie legitimă pentru a'și mărturisi greșelile?

după [...] vernul am[...] dit la o astfel d[...] mic nu permite să se creadă [...] Statele-Unite au un proect în această privință. Nimic nu permite a se presupune, că, dacă din întâmplare ar avea vreunul, este tocmai acela ce i se atribue; nimic nu indică în sfârșit că la Washington, cabinetul de miniștri ar avea actualmente intenția de a se amesteca în afacerile europene.

Totul ne îndeamnă a gândi că dacă într'o zi Statele-Unite vor avea dorința de a participa mai activ în relațiile aliaților, ele nu vor începe acest lucru prin tampanii de presă ci se vor adresa mai degrabă direct guvernelor europene.

De aceea cea mai mare parte a presei franceze are impresia că totul nu e decât o nouă manevră încercată de germanofili.

De fapt ideea a găsit destui partizani, nu numai în Germania, dar chiar în anumite cercuri internaționale din America și Anglia. Deocamdată însă nu poate fi vorba câtuși de puțin de un amestec al guvernelor.

De ce e vorba, în pretinsul plan pus în circulație de cei veniți din America? De a restaura programul unui împrumut internațional, „de a face să se creadă, scrie „Journal des débats“ că în momentul când aliații vor isbuti să ajungă la un început de înțelegere la Paris, Statele-Unite vor reînoi dintr'odată problema, zădărnicind toate proectele stabilite până acum prin proclamarea acestui proect nou“.

In definitiv, în aceste chestiuni, nu e vorba decât de concepțiuni favorabile Germaniei. E suficient atâta pentru a deduce de aci origina lor, natura și intențiunile care le animă.

Ceia ce a putut da oare care credit ideei unei propuneri americane, a fost faptul că adeseaori intervențiunea guvernului american a fost solicitată — câteodată în alt sens — de diferite fracțiuni politice, avându-și credințele lor.

Insă când guvernul american a decis să nu se mai amestece în afacerile europene și să nu ratifice tratatele, atunci n'a mai fost vorba de opiniunile acestor diverse grupări, ci de opinia întregei masse americane. Si această opiniune de atunci n'a variat de loc propriu zis.

Se poate totuși spune că dela un timp, din motive economice, lumea marilor afaceri din America are o tendință de a crede că ar exista oare care interes, a intra în relații cu Europa și în[...] [...]r un proect [...]econstituire economică. [...]ut vedea dealtminteri [...] în luna Iulie, când un co[...] de bancheri s'a reunit la Paris, că n'a fost vorba decât de un împrumut limitat, și de garanții precise.

Problema a părut atunci imposibilă de rezolvat.

Să fie posibilă oare astăzi, în starea financiară, în care se găsește Germania?

Nimic positiv nu se distinge în știrile atât de larg răspândite de câteva zile. Nu se disting condițiunile posibile nici ale unui împrumut, nici ale unui moratoriu, nici ale unui regulament oarecare de reparațiuni.

Dar se distinge un lucru, [illegible] când aliații sunt gata să se unească, în momentul când lipsa Germaniei nu mai e contestată de nimeni, în momentul când se ivește tot mai stăruitoare necesitatea de a avea o metodă, de a face pe Germania să plătească în mod real și de a lua garanții, iată că se lansează noutatea foarte vagă a unui proect american, care, încă odată, va încurca hotărârile și va amâna deciziunile, care puteau fi luate atât de curând.

Lucrurile trebuie puse la punct.

Dacă Germania găsește într'adevăr vre-un concurs financiar în Statele-Unite, Franța nu va avea de ce să se plângă. E evident însă că din punctul de vedere al acesteia din urmă această combinațiune dacă va vedea cumva lumina zilei, ea nu trebue să schimbe nimic nici din plățile ce sunt de făcut, nici din garanțiile de care ea are nevoie.

Opinia publică din Franța pare a nu se lăsa impresionată de sgomotele care aleargă. Ea își dă seama că va intra într'o periodă de negocieri dificile și totuși rămâne calmă. Ea pare a avea toată încrederea în prudența și înțelepciunea guvernului ei.

„Ședința Camerei deputaților, — scrie „Journal des Débats“ din care am luat indicațiunile necesare acestui articol, — a arătat că dispozițiunile majorităților au fost clare și măsurate. Nu ne îndoim că ședința apropiată a Senatului va da aceiași impresiune.

Pentru a regula chestiunea reparațiunilor avem nevoie să știm mai întâi limpede ceia ce vrem, și avem nevoie de a vroi apoi soluție rezonabilă care să aibă adeziunea aliaților noștri și a amicilor noștri“.

75085

...teatrală, literară, artistică

se poate închipui... globul nu există atâția ba...

Astfel citeam deunăzi în... ziar străin.

Și gândeam: oare de cine a vrut să-și bată joc judecătorul american? De reclamant, de pârât, de amândoi?

Sau de el însuși?

De curiositate, m'am apucat să fac și eu socoteala după regulile dobânzii compuse, dar m'am încurcat după primele calcule. Se vede că nu prea sunt tare în matematecl.

Nu știu dacă și judecătorul american n'are aceiași meteahnă ca și mine în situația cifrelor.

De altminteri, lucrul ăsta trebuie să se fi stabilit la apel. Căci în procesul acesta părțile ... pentru a se verifica socotelile.

Iată pe magistrați întrecându-

...ani așa ...cum bietul da-... s'a legat la stăpân, cu copil, cu cățel, cu purcel. Te pomenești că drepturile creditorului vor avea putere și asupra moștenitorilor datornicului.

In cazul acesta familia Henry R. Stuart și-a amenajat un viitor splendid pe câteva bilioane de ani de acum înainte.

Remediul nu poate fi decât ca Henry Junior să nu se mai însoare.

Cât privește pe urmașii lui George Iones, chiar de nu vor avea ce să mânânce, în cazul când bietul datornic e pârlit rău, vor avea mângâlerea că sunt descendenții unui chintuplu quinqualionar, ceea ce neam de Wanderbilt, Rockfeller, Carnegie, sau cine știe mai cine; n'a fost, nu este și nu va fi.

Nomofilax.

...sovietelor

...stăpâni al ...că este prea ...rie acum o ...rusești. A... ...și părerea ...udiu, con... ...ia marelui ...Veindel sub ...a tipărit a... „Istoria so... ...prejurul său ... Opera pre... ...rial bogat și ...

...dinainte ...vor avea toate ...ce și la mani... ...bolșevism; se ...parte a marei ...mentul Rusia a luat sfârșit ...comuniști, repr. în care delegații ținută atunci depeniând o Rusie încercare parlamentare de orice contact oficial cu țară, au luat ...vernelor străine, u. delegații guvern... era deja stabilită. Pade ordinea stă dată merge și sună la aceanunțit al „Istoriei s... studiul amă... ...vietelor".

Cartea a și apăr... primele 3 fascicole. ... deja în... zentată printr'o prefață este prezsrală de d. Gabriel ... magis... Este compusă din ... Hanotaux. prima — abolut obiectivă părți: ține relația cronologică vă, con... nimentelor; cealaltă va eve... pune dintr'o serie de s..e com... torită mai multor scriitori da... doctrine foarte diferite, dori de domnii Aullard, Chevillam sunt Farault, Raoult Labry, ..., Leon doctor Trizof Nansen, ... Mineur, Intre altele se găsește ... documente ... este și o mai complectă de documente de toate categoriile — oficiale cași particulare. Această colecție mai are adăugat și un întreg album de fotografii, desemne inedite luate la fața locului etc.

Ansamblul lucrării ne va da deci imaginea cea mai fidelă și cea mai simțită a celei mai ... drame ce a sguduit Europa de la ... până azi.

UN POET GREC

Costis Palamas

Intr'o strălucită și conștiincioasă traducere datorită profesorului Clément, au apărut în editura Chiberre-Paris, în două volume operele alese ale marelui poet neogrec Costis Palamas.

Edificiul antologic ridicat de profesorul Clément spre gloria lui Palmas e impozant și de frumoase proporții. La început un frumos studiu asupra vieței și operei poetului ne spune origina lui, (s'a născut la Patros în 1859, din părinți, veniți din Missolonghi) viața-i studioasă și plină de lupte intelectuale în favoarea popularismului, caracteristicele esențiale ale geniului său eminamente grec, necunoscut tocmai din cauza bogăției lui. Poet al timpului său, al neamului său și al lui însuși, iată ce a avut să fie și ce este Palamas. E poetul întregii Greciii și al omului.

„In poezia lui Palamas, — spune Clément, — sensibilitatea nu se desparte de inteligență. Acest poet al ideei nu se mulțumește a o colora; se pasionează pentru dânsa. Mișcarea gândirei sale se ritmează după bătăile inimei. Acestor prețioase facultăți se adaugă darul suprem al cuvântului și simțul adânc al artei."

In adevăr. Costis Palamas nu s'a mulțumit să frământe și să dea forma unei limbe nouă pentru a o face aptă să exprime totul, ci a știut să reînoiască materia poetică, să întinerească toate ritmele, și virtuositatea sa de versificator e incomparabilă.

El consideră poezia ca expresia sintetică a sufletului universal și, cu toate că n'a fost niciodată legat de disciplina strictă a vreunei școli, îl putem privi ca pe unul din somitățile simbolistе ale lumei. Recunoaște cât de mult datorește culturei franceze, într'un poem apărut în 1914 la începutul răsboiului.

Opera lui Costis Palamas, europeană prin înălțimea de cugetare și virtuositatea versificărei ar merita, scrie Clément să fie încununată cu premiul Nobel.

Răspândiți „Infrățirea"

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

De vorbă cu primul om scăpat dela moarte de Pasteur

Genialul savant a experimentat pentru prima oară serul său antirabic, de la începutul lui Iulie 1885, aplicându'l asupra unui copil de 9 ani care fusese mușcat de un câine turbat

Cu cât cunoști mai bine pe Pasteur, cu atât îți apare pe lângă figura marelui savant, și aceea a unui om brav în toată puterea cuvântului. Din actele, din vorba, din ținuta lui, apărea o bunătate — nemărginită, s'ar zice izvorâtă din însăși înțelepciunea lui. Fața îi era totdeauna senină, urechea plecată atât spre vorbele celor slabi cât și celor puternici, făgăduia atât unora cât și celorlalți și totdeauna își ținea cuvântul. Mai mult; până la moarte el a păstrat cele mai strânse relații de prietenie cu toți acei pe cari îi scăpase din ghiarele morții, încât ei nu mai pot să-i rostească acum numele decât cu cea mai sfântă evlavie.

In 1885 Pasteur a consimțit să facă prima sa experiență cu virus slăbit, inoculându-l unui băiat de 9 ani care fusese mușcat de un câine turbat. In ziua aceea, 7 Iulie, Pasteur a încercat toate emoțiile cercetătorului ce trebue să-și vadă deodată reușita sau căderea operii lui. Colaboratorii lui insistau ca experiența să fie făcută; mama își oferea copilul cu un sacrificiu pornit mai mult din disperare. Marele savant șovăia cuprins de o criză nervoasă. Conștiința lui ... care n'o putea împăca vederea micului copil, n'a putut fi învinsă decât de speranța ce i-o dădea siguranța științei sale.

Mica victimă a turbării este astăzi tatăl a cinci copii și situația lui arată că viața poate să adauge și un roman fericit unui epizod tragic nu, invers cum se întâmplă mai totdeauna în viață. Domnul Ioseph Meister — acesta este numele primului salvat — ocupă acum postul de portar al institutului Pasteur din Paris, la secția chimiei biologice.

Este deja mult timp, decând, pentru prima oară, un savant olandez s'a adresat lui Joseph Meister cerându-i în 1888, anumite date asupra vieții marelui savant. Acum vreo două săptămâni s'a găsit însă un jurnalist care să se gândească din nou la aceasta.

Iată ceace îi povestește Joseph Meister:

— Tatăl meu era brutar în Alsacia. In micul sat unde locuia mai era și o cofetărie mică. Am fost trimis acolo ca să aduc niște drojdie. Pela 5 dimineața am plecat de acasă. Aproape de cofetărie un câine se aruncă asupra mea și mă mușcă de deget. Port încă și-acuma semnul. M'am sbătut, am căzut jos, și atuncia câinele s'a aruncat cu furie asupra mea mușcându mă crud unde apuca. Aveam 14 răni! Un lucrător dela o fierărie din apropiere îmi veni în ajutor. In acel timp proprietarul auzind strigătele mele, ieși să vadă ce s'a întâmplat. Prinse câinele în zgardă dar fu el însuși mușcat la braț. Cu o zi înainte câinele mai mușcase alți câini, o vacă și niște porci. Proprietarul foarte neliniștit, îmi dădu un franc ca să nu spun nimic acasă și mi-a pansat rănile cu apă rece. Nu n'am întors acasă decât la orele 9, schiopătând. Proprietarul voia să arate câinele unui veterinar. In așteptare îl legase în curte cu un lanț destul de lung ca să mai poată mușca încă două persoane cari nu știau că animalul e turbat. Jandarmii atunci l'au împușcat și la autopsia făcută s'au găsit în stomac paie, cue, bucăți de fier, pietre, semn că animalul era în faza cea mai înaintată a turbării. Proprietarul veni imediat la noi acasă să ne vestească. Vă puteți închipui ce durere pe sărmanii mei părinți. Eram condamnat la moarte sigură! Din atâtea mușcături era imposibil să nu mă fi molipsit. Mai erau în brutărie doi tineri cari citiseră într'un jurnal că un doctor din Paris descoperise un leac contra turbării. Și am plecat cu sărmana mea mamă, să-l căutăm. Am avut multe greutăți. Intâi banii.

Dar ajunși la Paris, cu ajutorul unui unchiu al meu care era sergent de stradă, am isbutit să găsim pe doctor, după ce am colindat toate spitalele. Peste tot voiau să mă rețină zicând că „marele doctor" nu știe mai mult ca alții. Era pe la prânz. Doctorul ne-a primit imediat și spuse mamii că a făcut multe experiențe asupra animalelor dar nici una asupra vre-unui om. Disperată cum era cu mintea turburată, i-a răspuns că ori mor acolo, ori în altă parte, tot una e pentru ea. Numai să facă tot ce poate și să mă scape. Doctorul ezita. La urmă, îndemnat de alți doctori care-l secondau, a primit. Mi s'a făcut prima injecție chiar când am sosit. Celelalte au urmat în număr de douăsprezece. Ca să mă aibă mai aproape, am fost instalat pe socoteala lui într'o cameră frumos mobilată pe strada Vauquelin, unde mă vizita de două-trei ori pe zi. Totul mergea bine. Febra nu se ridica afară de mici variații. Mă privia cu atenție minute întregi. După o săptămână îmi spuse: „Scăpat!" De câtva timp mai veneau și alți doctori cu el. Acum era un adevărat pelerinaj.

Am plecat îndărăt. Mama nu voia să mă mai lase. O rechemau afacerile. Marele savant s'a despărțit greu de mine. Succesul ce i-l procurasem, probabil, îl atașase de mine. Mă iubea. Nu m'a lăsat să plec fără să-i promit c'o să-i scriu în fiecare două săptămâni... eu, un țărănaș care abia silabiseam buchile din abecedar!

Pasteur, căci el era salvatorul meu, însărcină pe doctorul Villé să vină să mă vadă în fiecare două zile și să-i scrie ce fac. Doctorul Villé locuia în orășelul apropiat.

La patrusprezece ani m'am reîntors la Paris, în serviciu la institutul lui. Ajunsese celebru. Aici am stat patru ani. In acest timp am fost mușcat din nou, de un porc de India căruia i se inoculase virusul pentru experiențe. Am suportat din nou același tratament cu succes.

Când am povestit celor de acasă a doua mea aventură n'au vrut să mă mai lase la Paris. Am rămas în Alsacia până la vârsta de 37 de ani. In acest timp corespondam regulat cu marele doctor și cu d. dr. Vallery-Radot.

Cu familia Pasteur am întreținut aceste relații până la moartea lui. Sunt 10 ani decând m'am reîntors la Paris. Meseria mea de brutar mă obosia. „Și acum păstrez scrisorile marelui savant".

Jurnalistul mai rugă pe d-l Joseph Meister să-i arate corespondența primită. Cu multă grije și teamere d-l Meister se înduplecă și la aceasta. Reproducem una din scrisorile acestea:

„Iți mulțumesc pentru urările ce mi le faci de anul nou. Primește și tu pe ale mele pentru tine și toată familia ta. Lucrează cum poți mai bine ca să mulțumești pe tatăl tău, pe mama și pe stăpâni."

„La laborator avem mereu o mulțime de mușcați, cam 140 pe lună, în medie. Vezi ce lungă este seria, pe care ai început-o."

„Iți trimet aici alăturat și un mandat de 20 de franci."

„Pasteur."

Acestea sunt documentele, pe care d-l Joseph Meister le păstrează cu atâta sfințenie și pe cari nu le arată așa ușor, mai cu seamă unui ziarist. Mama lui a fost păzitoarea acestor file scumpe până la căsătoria lui. De-atunci D-na Meister este acea care le închide cu grijă în sipetul de sub pat.

22 IUL 2014

Cronica politică

Sporirea diurnelor parlamentarilor. In ședința de Sâmbătă a Camerei s'a votat proectul de lege pentru sporirea diurnelor parlamentarilor.

Proectul a fost adus din inițiativă parlamentară. Guvernul a declarat, prin glasul d-lui ministru Cosma, că legea s'a propus fără asentimentul guvernului. Dl. Vintilă Brătianu a fost, pentru motive de economie bugetară, împotriva acestui proect.

Sporul este însă îndreptățit întrucât viața este astăzi mult mai scumpă decât în 1919. Cei mai mulți dintre deputați fiind oameni cu foarte modeste resurse financiare și trebuind să locuiască în București, iar familiile lor în provincie, având astfel cheltueli îndoite era nevoie de un spor al diurnelor pentruca trimiși țării să-și poată împlini mandatul.

Că numai această necesitate a traiului a motivat sporul se poate vedea din aceia că toți deputații din majoritate care dispun de o stare materială mai bună au declarat că renunță la spor în folosul operilor de binefacere și de asistență din județele cari i-au trimis în Parlament.

Dnii Dinu Brătianu, Leonte Moldovanu, Manolescu Strunga, Alimănișteanu, I. D. Ianculescu și alții, au arătat că dăruesc sporul de diurnă pentru societățile de ajutoare din județele cari i-au ales.

S'a spus deseori despre partidul liberal că el este alcătuit numai din oameni bogați și că deci numai interesele acestora le înțelege apăra. Cererea de sporire a diurnelor dovedește că cei mai mulți din deputații partidului liberal sunt oameni cu resurse bănești foarte reduse.

Cât despre demagogia pe care țărăniștii o fac pe această chestiune, n'avem decât să amintim graba cu care în primele ședințe ale Parlamentului din 1919 în care așe zisul „bloc" forma majoritatea, țărăniștii și-au sporit diurnele dela douăzeci la o sută șeisezeci lei. Și scumpetea de atunci nu se poate compara cu cea de azi. Dealtfel opoziția țărănistă s'a abținut dela vot, nevoind să voteze împotriva legei fiindcă trebuiau să renunțe în acelaș timp și la spor, Ori convingerea țăraniștilor merge până la încassare.

Reforma învățământului în Ardeal

Intr'un articol recent din „Adevărul" găsim expuse părerile dlui dr A. Pleancu, directorul general al învățământului secundar din Ardeal.

Dl Pteancu laudă spiritul democratic al Ministerului Școalelor care a dat curs absolut liber discuțiilor, ținând seamă de dorințele opiniei publice și de părerile tuturor factorilor școlari și extrașcolari (profesori, comitete școlare, părinți).

Chestiunea fundamentală a reorganizării învățământului secundar e părăsirea liceului trifurcat și revenirea la sistemul unitar.

Am expus cu altă ocaziune părerile celor mai de seamă profesori din vechiul regat, care în această privință, evidențiând rolul, pe care l are în pregătirea culturală și sufletească a elevului din cursul superior, cunoașterea limbilor și culturei clasice.

Pe dealtă parte având-se în vedere că actualele programe de studiu sunt prea încărcate, în noile manuale se vor reduce cunoștințele prea amănunțite, pe care elevul le va asimila mai târziu în Universitate și suprimarea clasei a 8 a este astfel necesară. Dl Dr. Pteancu arată însă că profesorimea ardeleană e în contra liceului de 7 clase, sub cuvânt că școala noastră secundară ar fi astfel organizată în cadre mai înguste. Argumentul pe care-l atribue Domnia Sa profesorimei din vechiul Regat că sistemul de 7 cl. e pentru a ajuta mai curând lipsa de elemente în carierele intelectuale e fals, căci în cazul când se revine în sistemul unitar, anul corespunzător clasei a 8-a va fi considerat ca un an preparator, în cariera pe care și-o va alege viitorul student.

Deasemeni faptul că liceul va avea 7 clase în loc de 8, nu stânjenește întru nimic învățământul profesional cum afirmă Domnul Pteancu, care se teme de pericolul carierei unui proletariat intelectual.

Noua reformă a învățământului are în vedere pe lângă învățământul secundar și învățământul primar și profesional, pentru care se vor creia școli speciale, în legătură cu diferitele ramuri ale industriei naționale.

Dealtfel în curând va avea loc în orașul nostru congresul „Asociației generale a profesorilor secundari", unde se va discuta între altele și reforma învățământului secundar.

Profesorimea întreagă va avea ocazia să-și expuie părerile în această privință și din discuțiile profesorilor din vechiul Regat cu cei din Ardeal se va stabili punctul general de vedere al Asociației, cu privire la alcătuirea acestei reforme.

De aceea nu găsim justificată teame dlui Dr. Pteanu, că reforma proiectată va scobori nivelul învățământului secundar în Ardeal.

Cetiți „Infrățirea"

Funcționarii și politica

In jurul adunării funcționarilor publici din Brașov

In „Patria" dela 27 Dec. s'a comunicat, în formă de informație, știrea că la adunarea funcționarilor publici din județul Brașov, din cauza indolenței, au participat funționari în număr prea redus, și că din această cauză nu se va putea obține împlinirea justelor lor cereri. Informația sfârșește cu votarea încrederei Dlui președinte Hațegan etc.

Doresc să lămuresc, întrucât voiu putea, de ce nu s'au împlinit și nu se împlinesc cunoscutele și justele cereri, ale funcționarilor.

Nu indolența sau neîncrederea față cu Asociațiunea este pricina, nici indolența guvernelor și nici finanțele țării.

Cauza, marea cauză este: introducerea politicei în cercurile funcționărimii.

Noi funcționarii Statului îndeosebi cei din justiție, de la finanțe, etc. nu trebue să ne amestecăm în politică.

Chemarea funcționarilor este a sluji Statul, iar nu interesele unui sau altui partid politic, fie el la guvern, fie el în opoziție.

Suntem recunoscători ori cărui partid sau om politic care ne sprijinește, dar ar fi bine ca să nu ni se mai exploateze necazurile, în interese personale sau de partid. Noi funcționarii nu suntem și nu putem ai fi vreunui partid politic; suntem ai statului, ai neamului și pentru el ne jertfim zilele și sănătatea noastră. Este cu totul altceva că funcționarul public, ca individ și ca alegător vede sau nu propășirea țării în programul cutărui sau cutărui partid. Asociațiile, corporațiile de funcționari însă nu se pot înhăma la carul politicei de partid.

Acest lucru constitue o primejdie și o scoborâre a demnității funcționărești.

Este deci lucru rușinos și regretabil că Asociațiunea noastră s'a scoborât a face politică de partid. Dovadă este congresul de astă-vară, în care s'a strigat chiar „Jos cu liberalii!" „Trăiască partidul național!" etc.

..Ca funcționar, și mai ales ca membru al asociațiunei, nu pot decât desaproba acest lucru. Intr'un congres al funcționarilor, se poate striga: „Jos cu funcționarii necinstiți", „Trăiască Regele!" „Trăiască România mare!" dar nu „jos cutare partid", „sus cutare partid".

Altfel congresul se scoboară la o simplă și mesch nă aducere electorală iar Asociațiunea la un club politic din provincie, pierzându-și autoritatea în ochii guvernelor.

Aici stă buba nereușitei juste lor cereri ale funcționarilor iar nu în indolență, reaua voință a guvernului liberal, etc. etc. „Patria' să o știe.

Po.

Cel mai frumos
se vopsește
și curățâ chimic
blănurile de vulpe,
blănurile și ori ce
fel de Stofe
CRISTALY Cluj
Telefon No. 500
Lămuriri detailate la toate sucursalele. 1817-1

D. Duca la Paris

— Aprecierile presei franceze —

De sigur, că entuziasta primire făcută d-lui Duca la Paris, dovedește în primul rând excelentele raporturi de prietenie ce există între Franța și România, iar în al doilea rând dovedește că cercurile franceze au dorit să arate atenția lor ministrului nostru de externe, pentru realele servicii pe cari le-a adus cauzei păcei la Lausanne.

D-l Duca cu prilejul întrevederilor avute și în toate interviewurile pe care le-a acordat presei pariziene, a arătat punctul de vedere al politicei, pe care România înțelege să o facă față de problemele aflătoare la ordinea zilei în Europa.

Ministrul nostru de externe a declarat că atât politica României cât și cea a Micei Înțelegeri, nu poate să vizeze de cât asigurarea păcei în Europa sprijinită pe un acord între Franța și Anglia.

De aceia d-l Duca la Lausanne și-a dat toate silințele ca să-și ajungă acest scop. In legătură cu această d-sa a declarat următoarele ziarului „Figaro": „România este însuflețită de dorința de a munci, de a face progrese în toate domeniile și de a rămânea credincioasă aliaților săi.

Toate sforțările vor fi consacrate ridicărei sale. România este hotărâtă să participe în măsura mijloacelor sale la opera generală de reconstruire, de menținerea solidarității și a păcei".

Felul cum domnul Duca a înțeles să apere atât interesele României, cât și cele ale Aliaților, a determinat întreaga presă pariziană să se ocupe pe larg despre vizita ministrului nostru de externe la Paris.

In legătură cu aceasta „Figaro" scrie că Franța nu are prieteni mai prevăzători și mai devotați ca domnul Duca, iar ziarul „Le Matin" spune că „nimeni nu poate conduce cu mai multă dibăcie departamentul afacerilor externe al României, decât actualul ministru. Domnul Duca — continuă ziarul francez — a dat nenumărate dovezi de devotament față de Franța și de Aliați și care a reușit în toate misiunile ce i-au fost încredințate".

Propaganda maghiară în streinătate

Ungurii răspândesc știri tendențioase în America pe seama țărei noastre

In diferite rânduri am publicat relațiuni asupra propagandei ce se face în străinătate pe seama țărei noastre, pregătindu-se de către anumite ziare străine tot soiul de știri tendențioase.

Această propagandă s'a obicinuit întotdeauna, însă este de observat că după războiu ea se practică cu o mai mare intensitate. Dacă răspândirea unor asemenea informațiuni era foarte explicabilă în Europa, fiindcă se știe că aici statul maghiar are un sistem de propagandă bine organizat, totuși pare foarte semnificativă răspândirea de știri rău voitoare la adresa noastră în America.

De curând ziarele americane „New-York Times" și „The Times Magazine" au publicate articole în rândurile cărora se putea citi cea mai patentă rea credință față cu amănuntele ce se dădeau în legătură cu situația din țara noastră.

In urma cercetărilor făcute s'a dovedit că aceste articole au fost inspirate de agenții statului maghiar răspândiți pe tot cuprinsul globului. Scopul ce se urmărește prin această propagandă este îndestul de cunoscut.

Ungurii a căror mentalitate nu se poate împăca de loc cu starea de lucruri creată țărei lor în urma războiului, caută pe toate căile să discrediteze țara noastră, în vederea de a obține oare care realizări în legătură cu problemele internaționale la ordinea zilei.

Firește că toate străduințele celor dela Budapesta nu pot avea ca rezultat, dacât doar înăsprirea și mai mult a relațiilor dintre România și Ungaria, totuși se impune ca conducătorii noștri să dea o mai mare atenție propagandei maghiare în streinătate.

In acest scop ar fi de dorit cu Statul român să înființeze nu un birou de propagandă în felul celui unguresc, ci un sistem de publicitate, care să informeze exact cercurile streine asupra situației de la noi și cu deosebire asupra relațiunilor româno-maghiare.

In țări oricine își poate da seama cât de criminală este acțiunea acelor partide politice de la noi care fără a ține seama de interesele țărei, de multe ori pentru a-și satisface ambițiunile lor personale, recurg la aceleași mijloace ca și propaganda ungurească, servind astfel interesele dușmanilor țărei noastre.

Intrunirea exploatatorilor de păduri și a negustorilor de lemne din Oradea-Mare

La Oradea-Mare a avut loc o întrunire a exploatatorilor de păduri și negustorilor de lemne, cari au hotărât să înceapă o acțiune împotriva deciziunei guvernului, prin care se oprește exportul lemnelor.

La întrunire a participat și d Iuliu Förster, consilier silvic, care a dat câteva lămuriri asupra deciziunei ministeriale.

S'a hotărât redactarea unui memoriu, care va fi înaintat printr'o delegație ministerului respectiv.

Mulțumire.

Văd Susana Subig prin aceasta mulțumește Reg. 31 Art. pentru bunavoința și spriginul ce a avut față de dânsa, la înmormântarea iubitului și neuitatului său soț și care a avut loc la 31 Decembrie 1922. 2485

INFORMAȚII

După ultima statistică averea și veniturile orașului Cluj se ridică la suma de 574,450,000, iar datorile se urcă la suma de 15.450,000.

*

Opera română din Cluj a făcut o ofertă orașului Turda pentru un ciclu de 20 reprezentații ce ar avea loc în Teatrul orășenesc de acolo, după sărbători! Se așteaptă răspunsul autorităților.

*

Alegerea de protopop ortodox în Ludoșul de Mureș va avea loc Marți după Bobotează.

*

Curatorul bisericii gr. cat. din Turda a împărțit Duminecă 31 Decemvrie, suma de lei 750 la 25 văduve sărace.

*

Se face cunoscut că tinerii ctg. 1923 de meserie ferari, tinichigii, tâmplari, de lux, mecanici, lăcătuși, sondeari și turnători, care au făcut o școală de meserii superioară sau inferioară, sau care au învățat din practică și cari doresc să-și facă serviciul militar la Școala Militară Technică a Aviației din Mediaș să comunice școalei cât mai urgent următoarele date:

Numele și pronumele, adresa, cercul de recrutare unde este înscris, No. matricolei, arătarea meseriei și a diplomelor ce posedă și timpul de practică.

*

In ziua de 24 Decembrie ora 4 p. m. s'a tras loteria Soc. Principele Mircea în prezența delegatului Administrației financiare.

Rochia a fost câștigată de No. 1.

Persoana care posedă numărul unu este rugată să se prezinte cu biletul stampilat în decurs de 30 zile la dna Barbul, strada Regina Maria No. 20—I.

*

La cafenea **„Europa"** vor debuta noui artiști: Aurel Dodescu, Lucia Dorel, Victoria Pavelescu.

*

La conferința din Lausanne se susține că cel mai bun liquior este Curacao de marca Szilágyi. 2332

*

Mack Kaiser Borax este indispensabil pentru ori care gospodărie. Se capătă în tot locul. 2475-4.

*

Dr. Lăzărescu, șef-medic al Casei Cercuale, Specialist în boale interne și Venerice Consultă între orele 3—5 și 7—8 p. m. Str. Iuliu Maniu 40. 439

*

Apă pentru scaldă și spălat amestecată Mack Kaiser Borax devine moale. Se capătă în tot locul. 2475-4.

In ziua de 3 Ianuarie dl Nicolae Iorga, va trece prin Timișoara ducându-se la Paris, unde a fost chemat să țină cursuri la Sorbona.

*

Ministrul Greciei la București, dl Panas, a fost pus în retragere.

In locul d-sale a fost numit dl Skazis, fost ministru al Greciei pe lângă Vatican.

*

Serviciul tarifelor din direcția vămilor a dat un ordin circular tuturor vămilor, prin care le invită să permită importul acțiunilor și titlurilor cari au fost depuse în străinătate și cari aparțin proprietarilor din țară.

Acțiunile și titlurile de război însă, nu sânt admise la import.

*

Presa sârbă află că între revoluționarii bulgari, turci, unguri și ucrainieni s'a încheiat un acord în urma căruia se va face propagandă pentru autonomizarea Bosniei, Herzegovinei, Transilvaniei, Ucrainei, Basarabiei Macedoniei, Traciei, etc.

In acest scop capitalele statelor balcanice precum și Roma, Viena și Lausanne ar fi împânate de agenți.

*

Băncile din vechiul Regat precum și filialele lor din Ardeal și celelalte țări alipite, au hotărât să dea de Crăciun — ca și în alți ani — funcționarilor lor, ca gratificație salarul pe o lună. Ar fi de dorit ca și băncile noastre din Ardeal să urmeze acest frumos exemplu.

*

La ministerul de finanțe se lucrează la pregătirea lucrărilor pentru bugetul pe anul 1923. De oarece viitorul an bugetar va începe la 1 Ianuarie nu la 1 Aprilie ca până acum, bugetul va fi alcătuit numai dela 1 Aprilie până la 1 Ianuarie.

In noul buget capitolul de cheltueli este cu mult mai mare din cauză că au fost tocmai în buget sporirile funcționarilor iar anuitățile datoriei publice au fost mărite.

Se prevăd deasemenea credite mari pentru refacerea căilor ferate. Bugetul viitor va fi de 10 miliarde și jumătate cât este cel de acum.

Lucrările pentru alcătuirea definitivă a bugetului vor fi accelerate așa că proectul va putea fi prezentat Parlamentului în cursul lunei viitoare.

*

Dl Simionescu, directorul general al resortului de finanțe din Cluj, a trimis o circulară tuturor Administrațiilor financiare din Ardeal invitându-le să ia toate măsurile admise de lege pentru a sili pe contribuabilii rămași în urmă cu achitarea impozitelor să le achite.

In urma deselor intervenții făcute de delegații comercianților dela București, Ministerul de interne a admis suspendarea măsurei după care localurile cu consumație de beuturi spirtuoase din Cluj, se închideau la ora 1.

*

Cu începere de azi funcționează în localul prefecturei noul birou de cartiruire.

*

Serviciile de Stat din Cluj vor lua vacanțe Vineri iar vacanța va dura până Miercuri după Crăciun.

*

Cu ocazia sărbătorilor Crăciunului nu se va opri nimic din salariile funcționarilor. E vorba de funcționarii cari își angajaseră salariile pentru achitarea datoriilor.

*

Comentând prezența la Paris a d-lui Duca, ministrul de externe al României, ziarul „Le Journal" scrie: „Este foarte natural ca România să revendice un rol mai puțin pasiv la conversațiunile interaliate, cari vor avea loc în 2 Ianuarie. Dacă aceste conversațiuni ajung la stabilirea unui acord, ele vor fi urmate de o mare conferință. România s'ar gândi să reclame revizuirea împărțirii îndemnității germane, pentru a cere să i se atribue o cotă mai mare și ca plățile să i fie garantate prin mijloacele cele mai eficace. Dacă acest proiect s'ar preciza, desigur că România nu va întâmpina nici o piedică din partea Franței".

CURIERUL SPECTACOLELOR

Cinema Apolo

Marți:
„Răsplata." Una dintre cele mai frmoase drame sociale.
Miercuri, Joi:
„Genesa." O sensațională dramă socială.
Vineri:
„Invingerea dreptății." Puternică dramă socială.
Sâmbătă, Duminecă:
„Cadra Sapha." Una dintre cele mai splendide drame orientale.

Cinema Universității

Marți, Miercuri:
„Ura sacră." Partea I. O puternică tragedie.
Joi, Vineri:
„Ura sacră." Partea II.
Sâmbătă, Duminică:
„Vampirii." O puternică dramă socială.

Cinema Urania

Marți, Miercuri:
„Cela morții." O frumoasă dramă socială.
Joi:
„Invingerea dreptății." O puternică dramă socială.
Vineri:
„Dompteurul mascat." O frumoasă dramă de Circ.
Sâmbătă, Duminică:
„Cavalerul modern." O frumoasă dramă de aventurii.

Un mare pericol:

exploatarea irațională a pădurilor

Exproprierea și exploatarea pădurilor în Ardeal — Măsurile luate de „Casa pădurilor" și de ministerul de agricultură — Latifundiarii unguri de eri au distrus pădurile Ardealului

Una dintre cele mai mari bogății naturale ale Ardealului sunt fără îndoială pădurile. Aproape jumătate din întinderea Ardealului este acoperită cu păduri bătrâne și cu altele care au suportat până acum câte 4—5 exploatări și împăduriri.

Această imensă bogăție a Ardealului și-a păstrat valoarea ei prin faptul că sub vechiul regim maghiar s'a păstrat cu foarte multă severitate aplicarea legei silvice iar contravenienții la dispozițiile acestei legi erau extrem de aspru pedepsiți. Pentru a ilustra această situație e de ajuns să spunem că în 1903, Baronul Ludovic Esterházy din Zălău, proprietarul unei latifundii de câteva mii de iugăre de pădure a fost amendat cu 100.000 de coroane pentru că după ce a tăiat o pădure de 60 de iugăre, a neglijat replantarea ei imediată, contravenind astfel dispozițiunilor legei silvice.

In timpul războiului și a revoluției, ca și de atunci până astăzi însă pădurile Ardealului au pierdut cel puțin 30—40 la sută din valoarea lor prin distrugerile cauzate de războiu prin exploatarea irațională și mai ales prin aceea că pădurile tăiate n'au fost reîmpădurite

Incă de acum trei ani, de când s'a început să se vorbească cu mai multă insistență de aplicarea reformei agrare în Ardeal, marii letifundirai ai Ardealului, au pornit la o adevărată devastare a pădurilor.

Temându-se să nu fie expropiați cu preț fixat de stat, proprietarii marilor întinderi de păduri din Ardeal — s'au dedat la o exploatare barbară a acestor păduri, ne mai ținând seamă de nici o lege silvică și sfidând ori ce măsură represivă pe care o luau autoritățile.

După statistici oficiale, în ultimii 3 ani s'au tăiat în Ardeal păduri cu 70 la sută mai mult decât între anii 1900—1919. Terenul nereîmpădurit se urcă azi la mii de iugăre.

Partea tristă a acestei situații este nu numai aceia că din cauza exploatărilor iraționale a pădurilor s'au produs variații pronunțate în clima Ardealului, lovind astfel în agricultura acestei provincii, dar pe lângă toate acestea s'a mai întâmplat ceva tot așa de condamnabil.

Toate pădurile mari ale Ardealului după cum se știe au fost proprietatea marilor latifundiari unguri, cari au avut și au intense legături cu Budapesta și care și azi își depun averile la băncile din Ungaria.

Ei bine, tot produsul exploatărilor naționale a pădurilor din Ardeal, transformat în bani, a luat drumul Budapestei. In fața acestei situații care durează dela unire și până astăzi, guvernul a luat cele mai drastice măsuri pentru a împiedeca dăinuirea ei. S'au dat ordine severe tuturor autorităților silvice din Ardeal pentru a se descoperi imediat toate contravențiile la legea silvică fixându-se amenzi foarte mari pentru contravenienți. S'a dublat numărul guarzilor silvici și s'au declarat responsabili cu proria lor avere toți proprietarii de păduri care pornesc exploatarea fără autorizația „Casei pădurilor" și cari după exploatare au neglijat sau neglijează împăduririle.

Pe lângă toate acestea s'a interzis radical exploatări de păduri în regiunile care au fost despădurite fie de războiu fie prin exploatări irationale.

Concertul reuniunei corale

„Corul bărbătesc al Episcopiei Ortodoxe Române" din Cluj

Reuniunea corală „Corul bărbătesc al Episcopiei ortodoxe române din Cluj" a dat în seara de 30 Decemvrie 1922, un concert în sala Prefecturei, cu binevoitorul concurs al Doamnelor Lya Pop și Mimi V. Nestorescu, artiste de operă.

La acest concert a luat parte un numeros public, o seamă de intelectuali dintre cari am remarcat pe P. S. Sa Episcopul Nicolae Ivan, pe dl Gh. Dima Directorul Conservatorului, pe dnii profesori universitari I. Mateiu, Marin Stefanescu, A. Ciortea, col. Vlădescu și alți, apoi numeroși elevi dela școalele secundare precum și studenții universitari.

In fața acestui numeros public, corul de sub conducerea neobositului dirigintr V. Petrașcu și-a desfășurat programul său bogat, variat și bine ales, cuprinzând cântări religioase, cântări populare și cântări naționale.

Faptul, că aceste cântări au fost aplaudate frenetic de către public dovedește îndeajuns că ele au fost executate cu o deosebită pricepere.

Indeosebi „Doina" de T. Popoviciu cu solo bas: dl. N. Topolog și cu solo de tenor: dl. Inocențiu G. Suciu au plăcut mult.

Doamna Lya Pop și Mimi V. Nestorescu cari la invita ea dlui președinte al Reuniunii, au dat concursul binevoitor, au făcut ca totdeauna dovadă, de mari artiste cari ne fac numai cinste și mândrie.

Corul a mai dat până acum concursul și la alte concerte și festivale, precum și la diferite sfințiri de biserici și vizitații canonice prin diferite sate și orașele, contribuind astfel la progresul cultural-muzical-național.

Venitul curat e destinat pentru mărirea fondului catedralei ort. rom. din Cluj și a corului.

L. P. Văleanu.

Pretutindeni în Ardeal se citește ziarul INFRĂȚIREA

Sau deschis Anterpozitele FRENKEL Strada Aprinjoarelor) fost Gyufagyár-utca) No. 13

„CREDITUL“ dlui Lupu în Rusia

D. Vaida recunoaște telegrama citită în parlament de d. ministru Mârzescu

După ce la început d-l Vaida a încercat să tăgăduiască existența telegramei citată în parlament de d-l ministru Mârzescu cu prilejul discuției la Mesaj, în „Patria“ de aseară d-sa e silit s-o recunoască și totdeodată să publice și părțile referitoare la Rusia, adăugând numai că textul, așa cum a fost redat de d-l Mârzescu, e falsificat.

Dar chiar din textul, pe care ni-l comunică d. Vaida rezultă temeinicia afirmațiilor făcute în parlament de d-l Mârzescu. Căci d-l Mârzescu n'a afirmat altceva decât că în 1920, d-l Lupu era recunoscut chiar de d-l Vaida ca un om care se bucură de simpatiile Rusiei bolșevice și afirmația aceasta a d-lui Mârzescu e pe deplin justificată de următorul pasaj din telegrama d-lui Vaida:

„Eu îl cred pe Lupu foarte la locul lui în situația actuală. **Creditul pe care-l are în Rusia** *și aici la Londra pe lângă oamenii importanți* **îl pune în măsură de a putea să ne ajute foarte mult“**

Ori tocmai de acest „credit în Rusia“ al dlui Lupu ne-a vorbit d. Mârzescu în parlament, credit pe care nu putea să-l aibe de cât în virtutea politicei pe care o făcea ca ministru de interne în guvernul Vaida.

Și, totuși, d. Vaida îndrăznește să vorbească de „falsificările dlui Mârzescu“ și să propună la urmă un juriu care să se pronunțe dacă procedarea dlui Mârzescu e corectă sau nu.

Dar ce-ar putea să constate juriul de cât următoarele două lucruri:

1. că în Parlament d. Mârzescu a citat o telegramă din Londra a dlui Vaida prin care acesta recunoștea că d. Dr. Lupu se bucură de credit în Rusia;

2. că telegrama aceasta există și că într'adevăr ea cuprinde un pasaj în care d. Vaida recunoaște că d. Dr. Lupu are credit în Rusia?

Făcut-a oare d. Mârzescu vreo afirmație care să nu fie cuprinsă în telegrama trimisă și recunoscută de d. Vaida?

Și, dacă nu, atunci ce l îndreptățește pe dl Vaida să vorbească de „falsificări“ și să propună un juriu într'o chestiune care e așa de limpede?

BURSA - BUCUREȘTI

— 2 Ianuarie 1923 —

Devise.

Paris	1245
Londra	797
New-York	172
Italia	895
Elveția	3275
Praga	537
Viena	2475
Berlin	242
Budapesta	7.5

Valute

Mărci	228 — 230
Leva	1021 — 105
Lire otomane	90 — 92
Lire sterline	3 0 — 50
Franci francezi	1210 — 50
„ elvețieni	32½ — 33
Lire italiene	850 — 160
Drahme	231 — 240
Dinari	190 — 200
Dolari	169 — 170
Napoleoni	61[illegible] — 18
Cor. austr.	27 — 29
„ magh.	7½ — 7¼
Socoi	525 — 30
Mărci pol.	95 — 100

Rusia cere să fie admisă la conferința ambasadorilor

Lafayette. — Litvinoff a trimis o notă miniștrilor de externe aliați, cerând admiterea Rusiei la conferința ambasadorilor pentru regularea chestiei Memel.

Legăturile între Franța și România

Declarațiile dlui ministru I. G. Duca făcute la Paris

Paris. — Vorbind în fața întrunirei „Marilor asociațiuni“, dl Duca, ministrul de externe român, a făcut următoarele declarațiuni:

„Franța poate avea deplină încredere în România legăturile cari unesc aceste două țări fiind indistructibile. Influența fascinatoare a geniului francez asupra poporului român, este baza acestei uniri. In consecință este cu totul natural, că în momentul cel mai hotărâtor al istoriei sale, România va sta mereu de partea Franței“.

Curierul spectacolelor

Dela Teatrul Național

Marți 2 Ianuarie. Premieră: „Visul unei nopți de vară“.

Ședințele constituantei

Camera

Discuția și votarea reformei financiare

Ședința Camerei s'a deschis ieri la orele 3 sub președinția d-lui Orleanu.

Dl. Mața face comunicare relativ la activitatea unei bănci țărănești în Basarabia. Anton Ionescu anunță o interpelare relativ la situația căilor ferate. Mai fac comunicări d. Iteanu și Marcu, Popovici asupra decretelor legi. Dl. Spineanu vorbește în acelaș sens.

Dl Vintilă Bratianu răspunde. că în curând va aduce legea pentru ratificarea decretelor legi.

Se trece la votare pe articole a reformei financiare.

Articolul 1 fost deja votat.

Se votează cu foarte mici modificări articolele 2—29.

Numai articolul 22 privitor la cota împozitului numerar se reduce de la 12 la 10%; iar renta exproprierei se reduce dela 10 la 8%.

Dl Vintilă Brătianu invită pe deputații cu amendamente, să le propună spre discuție azi dimineață la ședința comisiei fiscale. Ședința se ridică la 7¼.

Teatrul Maghiar

Marți: „Manon“ pentru a 2 oară. Cu concursul d-rei Elena R. Lorber. Prețuri de Opera. La ridicarea cortinei ușile dinspre sala se închid. Abonament de zi No. 63. C.

Mercuri: Visul unui vals. Opereta cu distribuția nouă a rolurilor. Pentru debutul d-lui G za Orvössy. Prețuri obicinuite. Abonament de zi No. 64. A.

Joi: Tartuffe. Urmează: Cărbunarul și Cărbunăreasca. Operetă. Abonament de Premiera No. 25. Prețuri de Premiera.

Vineri: Seducătorul pentru a 3 ora. Prețuri obăcinuite. Abonament de zi No. 65. B.

Sâmbătă: Matineu. Iubirea cerească și Pământească pentru a 6 oară. Abonament șters. Prețuri obicinuite.

Sâmbătă seara: Nu este reprezentație.

Duminecă: Matineu: Două orfeline. Prețuri reduse.

Duminecă seara: Offenbach pentru a 2o oară. Abonament șters. Prețuri de premieră.

Duminecă seara orele 10: Păcălitul pentru a 4 oară. Prețuri obicinuite.

Luni: Matineu: Dragostea Florichi. Prețuri reduse.

Luni seara: Contele de Luxenburg. Opereta cu distribuția noua a rolurilor. Prețuri de Premiera. Abonament șters.

Luni noaptea: Cabaret. Cu nou Program senzațional. Prețuri obicinuite.

Marți: Matineu: Ultimul Vals. Pentru a 1o oară. Prețuri reduse.

BALUL PRESEI

La 19 Ianuarie 1923, în saloanele hotelului New-York va avea loc

Marele bal mascat și costumat

dat de

Sindicatul Presei Române din Ardeal

Va fi cel mai bine organizat și cel mai frumos bal din carnaval. — Bilete se găsesc la librăria Anca, la „Reclama“ la ziarul „Infrățirea“ și la ziarul „Patria“. — Prețurile de intrare sunt: pentru o familie 3 pers.) lei 150; pentru o persoană lei 80; pentru funcționari publici și ofițeri, lei 60.

MODIFICAREA LEGII repausului duminical

Am anunțat la timp că pe lângă ministerul muncii s'a numit o comisiune care să studieze modificarea legii repaosul duminecal având ca tendință, între altele, reducerea la minimum cu putință a multelor zile de sărbătoare, zile în cari nu se lucrează.

Comisiunea lucrează sub președinția dlui Mârzescu, ministrul muncii și este compusă din dnii: G. Iorga, directorul general al comerțului din ministerul de industrie, general Nicoleanu, prefectul poliției Capitalei, Modolea director la ministerul de interne și Stănescu director la ministerul muncii.

Deși lucrările comisiei nu sunt încă terminate totuși, în ce privește sărbătorile, comisiunea a căzut de acord asupra reducerei numărului lor la 9 zile pe an afară, bine-înțeles de Duminecă.

Singure sunt aceste 9 zile vor fi declarate ca sărbători legale în care nu se va lucra. In ele se vor cuprinde; primele două zile ale Crăciunului și Paștilor o sărbătoare națională, probabil ziua comemorărei eroilor și încă patru sărbător religioase ce rămâne a se alege după propunerea autorității bisericești.

In zilele de Duminecă și în cele nouă sărbători legale nu vor lucra decât întreprinderile cu caracter de utilitate publică și a căror activitate nu ar putea fi oprită fără primejdiurea interesului general.

Aceasta în ce privește cultul român-ortodox; celelalte culte din țară vor putea să-și aleagă și ele — în limita numărului de mai sus — sărbătorile lor de repaos legal.

Hotărârile comisiuuei, vor fi supuse bine înțeles, aprobărei consiliului de miniștri.

Numai spirtul cu Menthol „Transylvania“

este în stare a da slabilor putere bolnavilor sănătate bătrînelor tinerețe în tot locul să găsește.

Lloyd 305 1540

Mare ocazie!!!

Mantale tricotate, jumpere, ciorapi și mănuși, în prețuri originale de fabrică, se găsesc la magazinul de tricotaje

BLATT

Cluj, Piața Unirii 13, depozitul fabricei.

Funcționari cu legitimație vor avea din prețurile de fabrică o reducere de 5 la sută. 2441

Condițiile cele mai favorabile, cele mai urcate împrumuturi pe Lombard. Magazii excelente uscate, pivnițe. Incăpere vastă. Linie industrială.

Telefon No. 401, 290

Loyd 553 1272

Hunwald

lustruială de sticle, fabrică de oglinzi, depozit de geamuri și intreprindere de geamgin

Cluj,
Str Viahuță (Bolyai-utca)

Intreprinde tot felul de lucrări cari aparțin acestei branse, și se execută în modul cel mai frumos. 2484

CREMA DE GHETE A LUMEI DISTINSE

Lloyd 888 2076

Reclama este sufletul comerțului

Librăria și editura de opera muzicale

Moravetz

Singura prăvălie specială de opere muzicale din **TIMIȘOARA** Banat și Ardeal. Execută promptual tot felul de comenzi. 2465-2

Atențiune!

Toți cei cari sosesc în Capitală, să nu pearda ocaziunea de a vizita

Splendida Grădină de Iarnă Restaurantul „TUNELUL“

In centru — sub **Grand Hotel** — str. Mihai Vodă No. 2. Preparațiuni excelente. Băuturi fine. **Grătar special** sub conducerea renumitului șef Mitică ...oș. Orchestra clasică **Alex. Botea.** Se servesc bănchete etc. Prețuri moderate. Localul bine încălzit, este deschis până la ora 3 noaptea. 2252

Mare târg de Crăciun

cu prețuri reduse

Mare asortiment în paltoane de toamnă și iarnă pentru dame, cât și în blanarii la magazinul

Diamantstein si Moskovics

Cluj, Calea Reg. Ferdinand fost Wesselényi Miklós 25
(vis-a-vis cu posta)

10 la sută reducere din prețurile fixate prin lege.

2032-2

Higiena și Frumusețea

Veți avea în totdeauna **un ten curat și alb, o pielița moale și fina.** Vă veți păstra **tinerețea și frumusețea** întrebuințând la **toaleta D-V.** neîntrecuta 2214

Crème Simon

PARIS

IN TIMPUL IERNII ea este fără pereche contra PIELII INASPRITE, CRAPATE ȘI A DEGERATURILOR.

PUDRA si SAPUN

Marele Magazin de Bijouterie

H. S. BRAUNFELD

1786 din firma

Fenyő și Braunfeld

Cluj, Piața Unirii No. 15 în localul fost D. S. Raftopol

Este asortat în permanența cu:

Bijouterii fine. Ceasornice de precisiune. Argintărie.

Prețurile cele mai moderate Telefon interurban 643

Mare magazin de blănuri!!

Frații Márffy & Comp.

Cluj, Piața Unirei 20.

Adr. telegr.: Mártonffypelz

Telefon 10-25.

Sursa cea mai ieftină de echipare cu tot felul de articole de blănărie și blănuri de prima calitate. Nu cumpărați blănuri înainte de a vedea modelele noastre cele mai noui și blănurile noastre. Expoziție perpetuă de blănuri

Lloyd 898. 2125

1900 No. 1

De ce a eșuat Conferința dezarmării din Moscova

— Declarațiile ministrului Finlandei —

Ziarul „Le Matin“ publică declarațiile ministrului din Finlanda la Paris dl Enckell reintors din Moscova unde a re rezintat țara sa la conferința dezarmării:

„Am găsit la Moscova, a spus Enckell, pe reprezentanții Poloniei, Finlandei, Estoniei, Letoniei și Lituaniei. România învitată, n'a trimis delegați. Ea punea ca condițe a prezenței ei, acceptarea de către soviete a statului quo în Basarabia, ceea ce a fost refuzat. Insă prințul Radziwill reprezentant al Poloniei avea misiune de a face anumite declarațiuni în numele României.

„La 2 Decembrie a avut loc deschiderea solemnă sub prezidența dlui Litvinoff. Rusia a făcut imediat o propunere importantă, despre care, am fost anunțați dinainte, că vom fi atinși și micați.

Ea propunea:

1. de a reduce armata sa de 800.000 de oameni la 200.000 oameni, cu condiția ca vecinii ei să scadă forțele în aceleaș proporții;

2. de a fixa budgetele militare potrivit cu 400 ruble aur de om în serviciu;

3. de a suprima orice formațiune neregulată;

4. de a delimita zonele neutre de o parte și alta a frontierelor.

„Ne-am unit între noi și am raspuns sovietelor cu o unitate de vederi care a părut că provoacă oarecare surprindere.

„Am observat mai întâiu că înainte de a intra în amănuntele technice ale dezarmării, ar trebui ca fiecare să se angajeze printr'un pact de neagresiune și printr'un tratat de arbitraj a evita orice conflict. Am cerut apoi ca dezarmarea proiectată de ruși, sub aspectul său terestru să fie întinsă și asupra forțelor navale din Baltica.

„Înțelegerea nu s'a putut face. Pricepeți care era situația noastră. Țara noastră, de exemplu a fost timp de secole câmpul de luptă al Rusiei. Neîncrederea față de regimul bolșevic este generală la noi. Statul nostru e nou și expus tuturor pericolelor.

„Am fi vrut să facem ca Rusia să intre într'un tratat de nouă agresiune, nu ca acel al unui armistițiu provizoriu propus la Genova de domnul Lloyd George ci ca marele pact al Națiunilor, care să complecteze tratatul din Versailles. Rusia ne-a răspuns că un asemenea pact ar trebui să fie o consecință a dezarmării.

„In fond obligați să reducă cheltuielile ei militare, ea voia mai ales să vadă România și Polonia scăzând armatele lor. Reprezentanții sovietelor la conferință au lucrat la izolarea Poloniei. Nu au reușit însă și am rămas uniți până la faimentul final al conferinței“.

Stiri din Banat

Emigrarea în Brazilia a fost interzisă

Timișoara, 31 dec.

Banatul este cutreerat, de mai mult timp încă, de o întreagă armată de agenți cari ademenesc sărăcimea în Brazilia. In urma campaniei întreprinsă de presa bănățeană, d-l prefect al jud. Timiș-Torontal a intervenit în sensul ca să nu se mai dea pașapoarte de emigrare pentru Brazilia și a luat măsuri de urmărire împotriva agenților ademenitori.

Viața economică în Cehoslovacia

— Consecințele variațiunii schimbului în viața economică a Cehoslovaciei —

Ridicarea bruscă a coroanei cehoslovace a avut urmări foarte grave. In Octomvrie 1921 era de 0 fr. 13 și în Decembrie 0 fr. 19, în Ianuarie 1922 s'a ridicat la 0,23 și în Iulie 0 fr. 33. La sfârșitul lui August era de 0.50 deci în 10 luni o plus valuta de 280 la sută.

Această ridicare a coroanei este atribuită unei bune situații financiare a țării unui buget echilibrat, unei circulații fiduciare moderate din care 25 la sută este acoperită de rezerva de aur și de devize străine. Datoriile externe sunt puține și datoria internă destul de mică, așa că balanța comercială este satisfăcătoare.

Pieței din New-York lucrează mult, cu coroanele cehoslovace. Scăderea mărcii, făcând dolarul și francul inaccesibil Germanilor care doreau să-și exporte devizele, aceștia s'au îndreptat spre Cehoslovacia.

Primul efect al ridicării coroanii a fost suspendarea dezvoltării industrii cehoslovace.

Industriașii au scăzut salariile. Viața in general tinde să se scumpească. Actualmente situația este foarte gravă. Industria nu poate exporta. Viața este foarte scumpă, numărul șomerilor a crescut cu 25.000 de trei luni.

Importatorii cehoslovaci se îndreaptă spre pieței exterioare al căror schimb este scăzut. Cu toată depărtarea, pieței franceze părăsite până acum, își reiau interesul. Comerțul exterior a Franței, lipsit de debușeuri și ar găsi un punct de sprijin pe pieței Cehoslovaciei. Franța are puțin de cumpărat din Cehoslovacia însă îi poate vinde mult. Această situație economică însă este instalabilă și se poate modifica repede din cauza schimbului. Criza însă din Cehoslovacia pare a nu-și fi atins maximum de intensitate și se crede că va mai dura câteva luni.

Cetiți Infrățirea

Mica publicitate

Cereri şi oferte de serviciu

CAUT un candidat de advocat cu leafă modestă. Oferte la ziar sub „Dr. jur. utrinsque".

Inchirieri:

CAUT CAMERĂ mobilată. Plătesc bine, ofer şi avantagii. Adresa la ziar sub V. P.

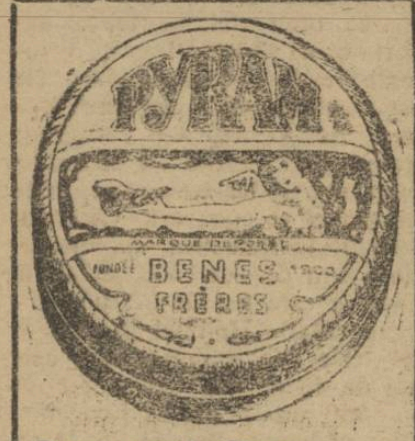

Cea mai fina crema pentru ghete

Lloyd 981 2219

Se caută un contabil

român perfect în contabilitate, care posedeşi limba maghiară ori germană

A se adresa sub deviza „Societate pe Acţiuni" la Biroul de ziare Banat. 2487

De Crăciun şi Anul nou cumpăraţi-vă o frumoasă carte ilustrată.

Ediţiile ilustrate din editura lui

Moravetz

sunt senzaţia de Crăciun din acest an.

De vânzare pretutindeni.

2465-1

Plăci de geamuri, damigene, cadre de tablouri, măsuri verificate, furnizează cu preţuri moderate **Ludovic Ausländer** Cluj, Piaţa M. Viteazul 39 Telefon 954. 1582

Anunţ.

Unde să mănânce bine şi eftin.

Mâncari de casă şi tot felul de laptării. Se poate ţinea cură de lapte, brânză cu zmântână, iaurt, mămăliguţă cu brânză, lapte în fiecare seară. Să primesc abonamente dejun cafea, prânz 3 plese şi cina 2 plese = 730 Lei.

Rog sprijinul onoratului public restaurantul **Paşcu** Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6. 2486

Maşini de scris de orice sistem la TORPEDO Libraria LEPAGE Cluj.

Indepozit: panglici, perne, hârtie carbon indigo, hârtie pentru maşini de scris etc., etc.

2461

Cereţi ofert.

Cele mai elegante mode şi pălării bărbăteşti la magazinul de varietăţi de mode bărbăteşti

„La Regele Pălăriilor"

Cluj Piaţa Unirii 24

(fostul local Jeszenszky)

479

Singurul depozit-sucursală

Habig, Ita, Gyukits, Pichler

Prima fabrică de ghips, (Ipsos), îngrăşământ artificial de pământ şi produse chimice

I. KRAMER

AGHIRIŞ jud. Cojocna.

PRODUCE: Ghips pentru modele la fabrici de ţiglă
Ghips pentru pardosel.
Ghips pentru forme dentistice.
Ghips de stacatură (de edificat).
Ghips Albastru pentru figuri şi obiecte de artă.
Ghips crud pentru diferite întrebuinţări.
Ghips pentru îngrăşământul pământului.
CIMENT ENGLEZESC.

2057

Reclama este sufletul comerţului

S'a deschis Măcelăria „VICTORIA"

Societate Anonimă nou renovată sub conducere specială,

2313

în Strada Regina Maria 9, unde se găseşte peste zi carne proaspătă mezeluri şi alte specialităţi de carne.

„AGRICOLA"

Societate Anonimă de asigurări generale din Bucureşti.

SECŢIUNEA REGIONALĂ pentru Transilvania, Maramureş şi Crişana,

CLUJ, Strada Nicolae Iorga No. 11.

Agenţii Principale deja înfiinţate:

Cluj, în regie propriu.
Oradea-Mare, Banca Hillinger şi Illyés.
Satu-Mare, Banca Română S. A.
Braşov, Braşovul S. A.
Târgul-Mureş, Petru Pototzky.
Bistriţa, Suc. Banci Marosvásárhelyi Takarékpénztár R. T.
Zălău, Ludovic Porjesz.
Déva, Dr. Nicolae Meskó.
Sibiu, Creditul Technic Transilvanean S. A.
Aiud, Fenichel Lázár.
Lupeni, Fried Mayer.
Sft. Gheorge, Dr. A. Kupferstein
Uioară, Banca Ardeleana.
Sighi. Marmaţiei, Suc. Banca Română S. A.
Simleul Silvaniei, în regie proprie
Dej, Keresztes Géza.

Se primesc asigurări contra incendiului, grindinei, accidentelor corporale, răspunderi civile contra terţilor şi toate combinaţiunile de asigurări asupra vieţei cu primele şi în condiţiunile cele mai avantajoase. 1433

Magazinul de ferărie P. Andreescu Fii Craiova

caută vânzători

destoinici şi cu bune referinţe.

Ofertele se primesc direct. 2488

Tocuri şi Tălpi de Cauciuc

sunt mai ieftine şi mai durabile decât pielea.
Cele mai indicate contra umezelei şi frigului.

2378

AUTO-MECANICA S. R. A. LEONIDA & Co. UNITE

Soc. Anonima

CLUJ

Reprezentanţa Generală A.

Din BUCURESTI

Stoc. Permanent de Cauciucuri CABLE MICHLIN

CORD şi R. U. CONTINENTAL

Preţuri excepţionale de eftine.

2239

CLUJ, Strada Regina Maria No. 10. şi Calea Dorobanţilor No. 18. CLUJ.

Propaganda anti-românească a Ungurilor din America

Ziarul „New-York Times“ care în 1917—1920 ne-a susținut cauza cu toată puterea autorității sale în ultimi doi ani, face în coloanele sale tot mai mult loc atacurilor la adresa noastră. În 13 Noembrie suplimentul său literar a publicat un articol de dl Fitzhugh Minnigerode despre atmosfera budapestană de neîncetată ură în contra noastră, anunțând între altele neadevăruri și cunoscutele acuzați că trupele noastre au jefuit întreaga Ungarie și că Marele Stat Major a dat un ordin interzicând ofițerilor noștri, „de a mai purta corsete și de a da cu roșu pe buze“. În numărul său din 25 Noembrie „New-York Times“ publică următoarea scrisoare semnată „Nicholas Poyzi“:

Pentru ce urăște Ungaria?

În „The Times Magazine“ a apărut un articol de Fitzhugh Minnigerode sub titlul „Invierșunata ură a Ungariei“, în care autorul descrie Ungaria ca „țara cea mai turbată într'un continent turbat“.

Eu sunt ungur prin naștere dar nu mă jignește expresiunea autorului. Vreau numai să atrag atenția cititorilor că ura, răsbunarea, iubirea și recunoștința nu pot fi produse după plac și nu pot fi supuse tratatelor. Dacă afirmațiunea autorului este corectă, — precum într'adevăr este, — că 6.000.000 de oameni ură cu România cu cea mai mare intensitate, atunci acest sentiment trebue să aibă o cauză, pe care autorul nu a înfățișat-o corect.

Cauza urei

Mie mi se pare că există o astfel de cauză în faptul că aproape o treime din Ungaria dinaintea războiului, cu populația ei maghiară de 2.000.000 de inși la care România nu avea nici o umbră de drept, a fost dată acestei țări. Destul de rău era sigur acest fapt; dar alte fapte și mai rele au fost săvârșite de către români.

Când Ungaria era istovită, fără apărare și eliberată de bolșevism, armata română a înaintat în teritoriul ei până la Budapesta. Această armată de ocupație, când ordinul aliaților a scos-o din Ungaria, a jefuit acea țară. A jefuit Ungaria cum nici un tâlhar nu și-ar fi jefuit victima și toată lumea, bogați și săraci deopotrivă, a îndurat suferințe groaznice în mâna ei.

Mașini agricole, vite, mobilă, unelte de bucătărie, cadre de uși și de ferestre, vagoane și material rulant, acestea au fost numai o parte neînsemnată din averile furate; armata română a lăsat țara tot așa de devastată, precum o lăsaseră tătarii acum șapte sute de ani. Dacă comorile de artă ale muzeelor din Budapesta au fost salvate, aceasta se datorește generalului Banholtz, care printr'o acțiune energică a împiedecat această procedură.

O ură specializată

Că ungarii nu urăsc în acelaș timp națiunile aliate, aceasta nu este o ciudată psihologie a atitudinei ungurești, cum se exprimă autorul, ci un rezultat logic și consecvent al felului cum s'au purtat aceste națiuni. Căci națiunile aliate, chiar de i au fost dușmane ale Ungariei, au biruit-o în luptă dreaptă. Tratatul nedrept ce a fost impus acelei țări, nu a fost dictat de România, ci a fost făcut la instigările membrilor actualei Mici Înțelegeri, prin urmare parțial ale României.

Nu cred nici pentru un moment că acest tratat ar fi fost îndeplinit dacă puterile aliate ar fi cunoscut adevărata situație și adevărata istorie a Ungariei, înainte de a fi semnat acel document. Pe de altă parte România n'a câștigat nici o birueță, ci ca jefuitorii morților [illegible]

a jefuit o națiune care nu se mai putea apăra. În această privință deci nu poate fi nici o asemănare între națiunile aliate și România.

Ungaria urăște profund România e adevărat; dar eu cred că în sufletul acelui popor n'ar mai rămânea nici un sentiment de răsbunare, dacă și-ar recâștiga ceeace cu tot dreptul este al lui.

Atâta spune articolul din „New-York Times“. Ca în atâtea rânduri atragem de nou atenția guvernului nostru asupra tonului tot mai dușmănos pe care-l iau ziarele mari americane față de România. Acest ton merge până acolo în cât se uită un lucru atât de elementar: că guvernul lui Bela Kuhn maghiar ne-a declarat nouă războiu, nu noi lui.

Concesiunile de Cfr. particulare

Cu începere dela 1 Ianuarie 1923, s'a înființat pe lângă Ministerul comunicațiilor, o comisiune permanentă a căilor ferate române, care să examineze din toate punctele de vedere ale intereselor generale ale Statului, cererile de concesiuni de căi ferate particulare, ținând seamă și de trebuințele viitoare ale Statului față de desvoltarea ce trebue să ia liniile de comunicație și legătura lor cu punctele mai principale de desfacere.

Această comisiune este compusă din:

Directorul căilor ferate particulare din acest departament;

Un reprezentant al căilor ferate române;

Un delegat al marelui Stat Major al armatei;

Un delegat al Ministerului de comunicații.

Comisiunea, după examinarea cererilor, a actelor și a planului de asamblu prezentate, va încheia un proces verbal pentru fiecare concesiune în parte și numai pe baza acestei încheeri Ministerul poate da curs în principiu concesiunei spre a se putea îndeplini și toate celelalte formalități cerute de lege.

Ce poate face munca

Desvoltarea economică a Statelor-Unite între anii 1846-1921

Progresul pe toate tărâmurile a Statelor Unite în timpul celor din urmă trei sferturi de veac este în deobște cunoscut. În 1846 Statele Unite aveau o suprafață de 2.182.000 mile pătrate și o populație de 20 milioane de locuitori. Astăzi pe lângă că s'a transformat în teritoriu folositor, mari teritorii inundabile sau situate prea departe de orice cale de comunicație, dar s'a și mărit teritoriul cu câteva noi State adăugite în urma convențiilor cu Anglia. Suprafața de azi a Statelor Unite este de 3.240.000 mile pătrate cu o populațiune de 105 milioane de locuitori. Căile ferate cari erau de 5.000 mile (1846) sunt astăzi 267.000 mile. Telegraful care era la început și care avea vreo 3 oameni în serviciu, are azi 50.000 de funcționari și trimite 160 de milioane de telegrame pe an. Telefonul care era inexistent este azi așa de răspândit încât au loc 30 de milioane de convorbiri pe zi. Producția în industrie a crescut în mod fantastic, cum era și natural, căci o astfel de repede dezvoltare a unei țări numai marea industrie o poate dă. Valoarea producteloor agricole a ajuns dela 1 miliard la 20 de miliarde dolari astăzi. Valoarea produselor manufacturate dela 1 miliard la 50 de miliarde. Aceasta ne arată superioritatea industrii asupra agriculturi.

Principalele bogății ale Statelor Unite s'au dovedit a fi trei și anume: agricultura, industria minieră și manufactura. Fără a mai insista asupra prodigioasei mișcări bancare care întovărășește întotdeauna o astfel de dezvoltare economică, vom spune că bogăția națională a Statelor Unite pe cap de locuitor a trecut dela 308 dolari în 1846 la 3290 dolari astăzi.

Statele-Unite au devenit în acest răstimp o țară industrială. În adevăr numărul muncitorilor agricoli dela 3 milioane (1846) s'a urcat la 13 milioane adică s'a împătrit. Numărul muncitorilor industriali s'a ridicat dela un milion la 16 milioane, deci proporția este covârșitoare în favoarea industriei. Mărfurile exportate în 1846 atingeau o valoare de 21 milioane dolari, iar astăzi ating 4163 milioane dolari. Aci pentru a fi exacți ar trebui ținută socoteala de scumpirea mărfurilor cu 200 procente de atunci și până azi. Capitalul investit în industria manufacturieră era de de 533 dolari în 1846 și este azi de 22.790 milioane dolari. Capitalul investit în fabricele de manufactură este azi de 45 de ori mai mare ca în 1850, suma plătită funcționarilor și lucrătorilor de 25 de ori mai mare, numărul celor întrebuințați de nouă ori mai mare și valoarea produselor de 25 de ori mai mare.

Ce putem spune despre viitor?

Prosperitate și succes de sigur! Pot fi momente de criză ca cele actuale, dar progresul nu poate fi îndoelnic dacă ținem socoteală că Statele-Unite produc două treimi din bumbacul mondial, 60 la sută din producția mondială de minereu de fier, două treimi din producția mondială a gradului, aproape jumătate din producția mondială a manufacturate or, că în fine Statele-Unite posedă o rețea de căi ferate și de companii maritime și o organizație bancară neîntrecută.

În fine în orice ramură mare de activitate o singură țară din lume or. care ar fi nu poate întrece producția agricolă a Statelor-Unite.

ABONAMENTELE

pentru ziarul

„Infrățirea“

se primesc cu

Lei 180 anual
Lei 90 pe 6 luni
Lei 45 pe 3 luni

Pentru autorități, bănci și societăți

Lei 240 anuul
Lei 120 pe 6 luni
Lei 60 pe 3 luni

Anunț!

Ziarul „Infrățirea“

anunță pe Onorații săi abonați din Cluj
că dela 1 Decemvrie 1922

a aranjat în centrul orașului (Piața Unirei) un chiosc de unde se poate ridica seara foaia

pe baza recipisei de abonament.

Rugăm pe Domni vechi abonați din Cluj a ne comunica dacă doresc să ridice foaia dela chiosc sau să o expediem tot prin poștă.

Abonamnete pentru chiosela Adm. ziarului str. I. Maniu 3

Tipărit cu mașina rotative Cartea Românească „Cosinzeana“ institut de arte grafice, Cluj.

Anul III. No. 699 | 8 pagini 1 LEU 8 pagini | Vineri 5 Ianuarie 1923

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Înfrățiți

74 „Transilvania Nr. de schimb
Sibiiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI și AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3 (ETAJ II)
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952 — Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:

PE 1 AN	LEI 180
„ 6 LUNI	„ 90
„ 3 „	„ 45
„ 1 AN Pentru autorități	240 „

Un apostol al culturii

Spiru C. Haret

S'au împlinit 10 ani dela moartea unuia din cei mai de frunte apostoli ai neamului, Spiru C. Haret, care prin viața și activitatea sa, înfățișează calea rodnică, pe care trebuie să o urmăm pentru realizarea aspirațiunilor sfinte ale neamului.

Indrumat din tinerețe către cultul dezinteresat al științei, a slujit-o cu credință și cu o pricepere care a lăsat urme și ca profesor și ca cercetător.

Dar nevoile imperioase ale țării l-au chemat să lucreze într'o altă direcțiune și atunci Haret, lăsând pe alții să se închidă în turnul de fildeș, s'a coborât în mijlocul semenilor săi, îndreptându-i spre ținta pe care o întrezărea ochiul lui, făcut să pătrundă adâncul zorilor îndepărtate.

Nerătăcindu-se în labirintul teoriilor, prin profundul simț al realităților, Haret a fost un adevărat om de Stat, care a căutat să înfăptuiască cu statornicie și cu sistem un plan, ce corăspundea adevăratelor cerințe ale timpului și ale neamului.

El a plecat dela gândul simplu că o țară nu poate progresa, dacă nu are la bază o temelie cât mai largă, cât mai solidă.

Organismul nostru politic și social de pe vremea aceia, se reducea la un strat subțire, expus la toate primejdiile.

Din primii pași în viața sa politică, Haret și-a îndreptat gândul spre cele cinci milioane de țărani, zăcând în întunerie, care aveau să formeze punctul de sprijin al înoirei sociale, care să ne dea putință să ne îndeplinim, o adevărată viață de stat și popor.

Luptând pentru două mari realizări: a luminei și dreptății în sânul poporului, Haret ni se înfățișează cu drept cuvânt ca adevăratul părinte al țărănismului.

Spre deosebire însă de țărănismul de sursă recentă, a cărui origine pornește dela poalele rămășii d-lui Mihalache, de țărănismul care a făcut din unii învățători agenți electorali și asmuțători ai țăranilor, țărănismul adevărat întemeiat de Spiru Haret cuprindea oastea miilor de învățători și de preoți, [illegible] slujitori ai luminei și credinței, care erau chemați să aducă la o viață mai intensă, poporul ce lâncezea în neștiință.

Și nu numai în înmulțirea școlilor și învățătorilor sătești, care aveau să cucerească inimile și energiile mulțimei, a văzut el regenerarea poporului nostru.

El îndreaptă pe preoți și învățători și către o activitate extrașcolară, atât de aspru criticată pe vremea aceia de către partidul conservator.

Ajutat de prestigiul și puterea pe care i-o asigura, și partidul liberal din care făcea parte, Haret e întemeietorul de fapt al atâtor instituții, care au avut de scop numai ridicarea culturală, dar și cea economică a țăranului nostru, ca: băncile populare, casele de lectură etc.

Ridicarea culturală a țăranului nu era pentru Spiru Haret numai un program politic, un frumos subiect de discurs; ea era miezul gândirei lui zilnice.

Deacela soarta învățătorilor l'a preocupat mereu, precum și greutățile ce le are de înfruntat oricine își lua în serios misiunea și școala rurală.

Mare patriot, luptător neobosit și integru, om care a știut să se uite pe sine însuși de câte ori a putut fi de folos altora, Haret, ca o dreaptă răsplată a devotamentului lui pentru interesul învățământului a fost numit „Omul școalei".

Astăzi după 10 ani, când îi cunoaștem pe deplin roadele muncii putem spune fără că el a fost pregătitorul înțelept și neostenit al vremurilor de azi, pe care le se veşte cu căldura și interesul demn de memoria lui, — actualul ministru al Școalelor și întreg partidul liberal. —

În jurul unei mărinimoase danii

Inainte vreme biserica era preocuparea de seamă a tuturor straturilor societății, atunci când gândul oamenilor se ridica mai presus de preocupările zilnice.

Voevodul după fiecare bătălie câștigată înălța o biserică sau o mănăstire de mărimea și însemnătatea bătăliei câștigate.

Era o întrecere între domnitorei, în a lăsa în urma lor biserici cât mai mândre și mai numeroase.

Și nici boierii și nici boiernașii nu se lăsau mai prejos, ci imitau și ei pilda voevodului. In câte sate ținea moșia, într'atâtea boerul punea temelia câte unei case a lui Dumnezeu.

Iar acolo unde stăpânitorul satelor era mai puțin preocupat de cele spirituale sau se temea mai puțin de viața viitoare, răzășii țărei erau cei cari puneau mână dela mână, spre a ridica lui Dumnezeu prinosul credinței lor.

Se schimbă vremurile, se schimbă și obiceiurile...

Acuma școala constitue preocuparea de seamă a făcătorilor de bine, a celor cu stare și cu suflet.

Nu însemnează aceasta că biserica a fost neglijată. Dar grija părinților și străbunilor a făcut ca nevoia de biserici să nu mai fie atât de mare în zilele noastre (e numai nevoie de preoți) — pe când nevoia școlii se simte cu atât mai mult, cu cât vremurile noui bogate în evenimente mari, în descoperiri înalte, în frumoase creații ale spiritului omenesc ne-au găsit prea puțin pregătiți.

Setea de cultură se semnalează pretutindeni. Și ceia ce ne bucură și ne onorează mult e că în straturile de [illegible] se manifestează mai cu putere.

Mișcarea pornită între săteni de a-și construi singuri școli nu poate fi socotită decât ca un eveniment care trebuie să ne mândrească mai mult poate decât ca o mare victorie câștigată pe câmpul de luptă.

Mișcarea aceasta nu s'a domolit și ea se va accentua necontenit: ea s'ar accelera chiar incomparabil, dacă nu i-ar lipsi un lucru: concursul celor mari, celor avuți.

Spunem acestea cetind în ziare despre inimosul gest al d-lui Const. I. C. Brătianu, care a donat 50.000 pentru construcțiuni de școli în județul Olt; 50.000 pentru același scop în județul Muscel; 10.000 pentru județul Argeș; 20.000 pentru orașul Drăgășani și 120.000 pentru construirea unui gimnaziu tot în orașul Drăgășani.

Frumusețea faptei d-lui Brătianu prea vorbește dela sine, ca să nu facă de prisos orice laudă.

Și dacă gestul său ar găsi imitatori, câte lucruri minunate nu s'ar putea face.

Cum ar reînvia atunci vremile trecutului de care aminteam mai sus, vremile acelea când exista o puternică legătură între boier și între sătean, între proprietar și muncitor, tocmai din cauza bisericei pe care cel dintâi o ridica pentru marea mulțime a celor nevoiași!

Cum ar crește avântul sătenilor pentru școală, cum s'ar precumpăni toate îndârjirile timpului, cum s'ar preface o mulțime de simțiminte vitrege, în simțiminte de împăcare și iubire! De ar ști să citească toți bogații mai adânc în fapta d-lui Const. Brătianu.

Dar ce vorbim: de-ar ști măcar să-l imite...

Problema emigraților în Germania

Chestiunea invaziei evreilor orientali. Discuțiunile din Dietă. Populația germană crește mereu. Măsurile guvernului din Berlin

Ziarul „Excelsior" ocupându-se de problema emigranților în Germania spune că în cursul unor recente dezbateri a Dietei prusiene asupra ivaziei evreilor orientali în Germania, ministrul de interne socialistul Severing, a declarat că dacă guvernul din Budapesta ar pune în executare amenințarea lui de a expulza israeliții stabiliți în Ungaria, Germania nu ar fi în măsură să oprească pe surghiuniți.

Printr'o supra creștere a populației — adaugă Severing —, în câtiva ani dacă o criză de șomaj s'ar produce, Germania se va vedea silită să expatrieze milioane de conaționali.

Dar, nu care d. Clemenceau este acela care afirma odinioară că Germania are un surplus de 20 milioane locuitori? Cu toate că s'au perdut mulți oameni în războiu și deși Germania a suferit amputațiunea tratatului de pace, totuși populația Germană se ridică astăzi la 62.500.000 locuitori și continuă să se înmulțească cu 650.000 suflete pe an, ceia ce însemnează că în timp de 10 ani Germania va avea o populație de 70 milioane locuitori. Densitatea populației atinge 130 locuitori pe kilometru pătrat, pe când în Franța abia se ridică la 70 pe kilometru, prin urmare în Germania aproape îndoit.

De sigur că una din cauzele esențiale ale sărăciei de dincoace de Rhin și care ocazionează ravagii mai ales în clasa mijlocie, este fără îndoială surplusul de populație. Germania este incapabilă să-și hrănească toată populația ei și dat fiind că posibilitatea de emigratiune este foarte limitată, la care se mai adaugă și scăderea mărcei, — 62.500.000 germani sunt condamnați să trăiască în strâmtorire pe un teritoriu fără nici o deschidere.

In timp ce la noi descreșterea populației este un pericol național, în Germania dimpotrivă surplusul populației este originea tuturor relelor.

Războiul, repatrierea sutelor de mii de germani sabiliți în streinătate și de sigur cesiunea teritoriilor germane au provocat afluență extraordinară în marile orașe. Pe lângă acestea, criza de locuințe este mare în Germania, din care cauză un mare număr de locuitori au fost concentrați în taberile foștilor prizonieri de războiu. Reîntoarcerea funcționarilor germani dinainte de regimul Reichului a provocat o mare aglomerație în toate serviciile publice, ceia ce contribuie în mod larg la mărirea deficitului budgetar. Deasemenea ofițerii fostei armate germane sunt într'o mare măsură nemulțumiți și adeseori ei sunt cauza tuturor revoltelor, fiindcă aceștia au perdut condițiile normale de existență. Datorită acestor ofițeri în Germania se găsesc în prezent o mulțime de ligi oculte, a căror batalioane cuprind un milion de luptători. Trei sute de mii din aceștia sunt emigranți din streinătate.

Astfel: „Auslandsdeutsche" organizați într'un vast „Bund" cu foarte multe ramificațiuni, apoi vin alsacienii-lorenii cari sunt mai mult de 125.000; locuitori din [illegible] și din districtele Eupen-Malmédy cedate Belgiei, Silezia de sus trecută Poloniei, deasemenea a furnizat un contigent de 50.000 refugiați. Numărul cel mare însă de emigranți vin din Polonia, a căror număr se urcă astăzi la 700.000 și continuă să crească.

Dar greutatea cea mare a Germaniei nu provine numai din faptul că nu poate să găzduiască această armată de emigranți, ei dificultățile provin mai mult din motivul că guvernul german nu poate să le procure mijloace de existență. Această răspundere a fost încredințată unei secții speciale a Crucei roșii germane, condusă de baronul Retenhau.

Guvernul din Berlin face toate sforțările ca să împedice emigrarea germanilor din streinătate. In acest scop el ar vrea chiar să repatrieze pe refugiații în regiunile Bromberg, Posen și în Silezia de sus poloneză...

Dar, este foarte îndoelnic dacă Germania își va ajunge acest scop, de oarece Polonia nu ar vrea ca să readucă pe acești coloni sentinele devotate ale pangermanismului.

Această masă enormă de refugiați s'a organizat în ligi puternice și bine organizate, iar deziderațele lor zilnic umplu coloanele ziarelor. De curând federația tuturor asociațiunilor de refugiați, au convocat un congres, unde și-au expus doleanțele lor.

Marea problemă însă pe care ar trebui s'o deslege aceste congrese, de sigur, că ar fi asupra autorilor care au deslănțuit războiul.

Mișcarea culturală; teatrală, literară, artistică

Pentru alinarea mizeriei studenților

— Apelul studenților clujeni —

Centrul studențesc local „Petru Maior", ne trimite spre publicare următorul Apel către toți Românii:

Înțelepciunea ne învață că: dacă vom să fim fericiți, să nu ne gândim la fericirea zilei de astăzi, ci la aceea a zilei de mâine.

Noi studenții de azi suntem România de mâine. De noi atârnă fericirea unui popor întreg. Dacă noi voim ieși din Universități oțeliți, sănătoși, puternici și culți, va fi bine de țara aceasta, dacă nu, va fi rău de ea!

Dacă să continuă situația materială de astăzi a studențimei române, Universitățile noastre nu vor putea da o generație de oameni noui, destul de numeroasă și îndeajuns de bine pregătită pentru sarcina ce-o așteaptă. Și aceasta din pricina că, a tăzi profesorii noștrii își țin cursurile înaintea unui număr de studenți chiar și de 60—70 ori mai mic decât numărul celor înscriși. Câți profesori își țin cursurile de mare valoare numai cu 3—4 studenți din câte 200—250 înscriși! De ce? Fiindcă ceilalți sunt la birouri, unde trebuie să muncească din greu în schimbul unei remunerații mici, pentru a putea trăi!

Astăzi, studentul e mai întâi funcționar și... muncitor pentru urmă e student care-și formează o cultură sufletească și de specialitate.

Astăzi, căminurile fiind insuficiente, studenții locuesc 3—4—5 ba și 6 într'o cameră, și-și neglijează sănătatea atât de trebuincioasă mai târziu.

Astăzi, studenții n'au bani să-și cumpere cărțile scumpe, nu pot plăti camera și lemnele scumpe, nu se pot îmbrăca, și sufere mizerii în toate împrejurările.

Dintr'o asemenea viață de student, nu poate ieși decât un intelectual anemic și fără putere de viață, epuizat înainte de a începe lupta productivă din viață.

Clasa intelectuală de mâine ne va fi și mai slabă, și mai șovăitoare, și mai zdruncinată decât cea de azi și incapabilă de a-și împlini rolul ce-o așteaptă.

Dar, primejdia se poate îndepărta, dacă vor fi înlăturate pietrile cari sângerează picioarele tinerului student de astăzi. Pentru aceasta trebuiesc însă bani, pentru ca să se zidească noui cămînuri, să se mărească numărul și mărimea burselor, să se procure cărțile necesare, și să nu mai fie silit studentul să ocupe funcții pentru a se putea susține el singur pe sine la școală.

De-aceea, apelăm acum cu ultima nădejde la toți Românii, săraci ori bogați, pe cari îi rugăm, să aline mizeria studențească! Bogatul va da mult, săracul va da și el ceva din sărăcia lui și încetul cu încetul ne vom ridica și ne vom însănătoșia.

Studenții sunt fii tuturor Românilor. Toți Românii la rândul lor, trebuie să le fie părinți buni și iubitori.

Dați-ne aier, pentruca să nu ne sufocăm, si să nu ni-se înăbușe în noi tot ce e nobil și sănătos!

Toate sumele ce se vor colecta, vor fi trecute la fondul inițiat de dl. Prof. Virgil Bărbat, al cărui nume îl poartă.

Nu ne îndoim că toți oamenii de inimă, vor răspunde cu toată căldura acestui strigăt al studențimii locale și se vor grăbi să doneze din prisosul lor, pentru ca mizeria corpului de elită al unei țări care e studențimea, să ia sfârșit cu un ceas mai de vreme. Sumele se vor trimite la administrația ziarului și numele donatorilor se vor publica în ziarul nostru.

Pomul de Crăciun dela școala normală de fete

Din inițiativa și sub îngrijirea directoarei dra Gabor și a profesoarelor Enelca, Gabrielescu și Dacian s'a ținut aseară la școala normală de fete din localitate serbarea pomului de Crăciun, cu un program bogat și bine executat. Au participat la serbare întreg corpul didactic, elevele dela școala normală și dela școala de aplicație și un destul de mare număr de oaspeți. Corul școalei de aplicație a cântat cântecele „O brad frumos" și „Bună dimineața la moș a'un"; s'au declamat apoi versuri ocazionale și naționale și s'au dansat dansuri românești. La sfârșitul serbării s'au împărțit elevelor daruri de Crăciun.

Turneul societății „Crișana"

Cu prilejul sărbătorilor, societatea național-culturală „Crișana" a studenților clujeni din Arad, Bihor și Munții Apuseni va întreprinde un turneu prin județul Arad, aranjând serate, conferințe etc. Se vor da două concerte: în 19 crt. (de Bobotează) la Ineu și în 21 la Lipova. In afară de aceasta societatea va aranja conferințe de propagandă națională în mai multe comune din județul Arad.

Tot în vacanța de acum soc. „Crișana" va înființa trei biblioteci poporale: la Chișlaca (jud. Bihor Bărzava, (Arad) și Țebea Dupăcăm am arătat la timp societatea aceasta studențească, conștientă de chemarea ei a mai înființat până acum alte cinci biblioteci poporale si a fost lăudată de guvern pentru fapta aceasta exemplară.

Cetiți Infrățirea

File de calendar

SINUCIDEREA lui TUCOFF

Tucoff este, — adică a fost — călăul oficial al sovietelor la Moscova. Ziarele aduc vestea că s'ar fi sinucis. Și mai spun ziarele că Tucoff a recurs la acest act disperat, din cauza mustrării de cuget, ca unul ce cu mâna lui spânzurase trei mii de persoane.

Trei mii de persoane! Un număr considerabil firește. Dar oare numai atâția condamnați să fi fost executați la Moscova dela întronarea sovietelor și până acum?

Noi credeam doară că Deiblerul moscovit a trimes pe lumea cealaltă cu sutele de mii.

E de făcut însă o mică paranteză. Tucoff a fost călăul principal, călăul șef. El a avut de pus frânghia pe după grumazul notabilităților celor mai de seamă ale vechiului regim rusesc.

Pentru vulg, pentru pleavă erau bune și ajutoarele sale.

Căci soviete, soviete; egalitate, egalitate, — dar când era vorba de frânghia morței, nu se făcea ca marile personalități țariste să nu fie petrecute până la pragul lumei celeilalte fără onorurile cu care se obișnuiseră în viață.

Deci trei mii de oameni de seamă a spânzurat Tucoff. Ce-ar mai fi spânzurat subalternii săi, ce-ar mai fi împușcat soldații...

Dar oare de ce s'o fi omorât omul acesta cu inima de piatră?

Jurase că numai la trei mii de suflete va veni de hac și când și-a făcut suma a crezut că al trei mii și unelea ar putea fi tocmai el? A vrut să încerce senzațiile celor pe cari îi înălța în văzduh cu limba scoasă și cu picioarele bălăbănindu-se în gol?

A fost îndemnat de vre-o sadică sau ca să vorbim corect, de vre-o masochistă curiositate, împinsă la extrem?

Cine poate ști? Scrisori ceva n'a lăsat, căci s'ar fi pomenit neapărat despre ele. Psihologia unui călău atât de activ și încă a unuia care se sinucide, ar fi fost pentru amatorii de senzații puternice și straniu ceva mai de preț decât toată literatura mondială.

Sau i se va fi întâmplat asemeni călăului din legendă, care înfricoșându-se de chipul semeț al voievodului Mihai a trântit securea și a fugit urlând?

De data asta vre-unui din mitropoliții executați în ultimul timp la Moscova, trebue să fi mântuit viața, teribilului mântuitor de vieți.

— Ne vom vedea dincolo fiule, în curând . . . îi va fi spus vlădica, indicând cu vârful bărbei albe norii de la orizont. . . . . acolo vom da cu toții seamă. (Așa cam cum va fi spus Christos, tâlharului întins pe crucea din dreapta, — lui Barabas).

In împărăția misticismului e astfel de vorbă spusă cu un accent neobișnuit în glas e cu putință să prefacă în apă chiar inima de ghiață a unui gâde moscovit.

Călăul Moscovei s'a sinucis... După atâtea bizarerii din țara roșului Lenin, ne mai lipsea s'o mai auzim și p'asta. . .

Cine știe ce vom mai auzi mâine.

Nomofilax

RAGLAN,
costume pentru
1588 domnii și băeți
M. Neumann
Cluj, Piața Unirii No. 14
Telefon 431

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Idei noui asupra reformei învățământului

Problema este de actualitate. Ni-se pare că ea agită acum mai mult ca oricând pătura noastră didactică. Ne gândim că facem un serviciu general lăsând în coloanele noastre să apară și ideile ce se vântură în străinătate, în privința reorganizării învățământului.

Până acuma, la noi, nu se observă decât acțiuni parțiale. Nu însă cu chestia unei reorganizări parțiale a învățământului se ocupă cartea de curând apărută la Paris a lui Ioseph Wilbois, ci cu reorganizare generală. Ea face tabula rasa de tot ce a fost până acum și pune în picioare un plan cu totul nou. Această nevoie de reorganizare generală a învățământului nu mai este negată de nimeni. Dl Wilbois spune cu toată îndrăzneala în prefața cărții:

„Prin reorganizarea radicală a învățământului ne separăm de toți micii reformatori cari nu propun decât schimbări de amănunt. Toate proiectele izolate: de îmbunătățiri profesionalizarea învățământului secundar, reintroducerea în mai mare măsură a limbilor clasice, etc. etc., toate nimicurile aceste care înghit energia oamenilor cari se ocupă de ele, nu sunt decât bătălii date contra morilor de vânt. Astăzi nu se reclamă schimbări, ci o reformă totală.

Și domnul Wilbois o și pune începând de la a.

Copilul trebue să primească o educație care să-l pregătească întâi pentru viața publică și în al doilea rând pentru viața privată. Insă planul actualului învățământ nu corespunde acestei duble pregătiri. Deci prima reformă de făcut este o reorganizare internă a școalelor. Ea va fi condusă în special de trei principii: școală în aer liber pe cât mai mult cu putință; educație familiară mai intensă; educația copiilor prin ei înșiși. Vedem dar cum în planul de învățământ al dlui Wilbois se strecoară și ideia școlii active.

Dl Wilbois merge însă mai departe cu desvoltarea acestor principii ce sunt menite să conducă reorganizarea învățământului. Din cauza neglijării chestiunilor igienice și ale educației fizice din vechiul sistem școlar — sunt destul de cunoscute — dl Wilbois condamnă dela început întreaga școală dela oraș, școală sedentară care nu poate decât să slăbească intensitatea de muncă încordată. Dar atunci ce facem? O să rămână orașele fără școli? — Nu! Dl Wilbois pe lângă teoriile desvoltate cu o deosebită claritate, s'a gândit să ne dea, paralel cu aceasta, și soluții practice, imediate:

„Cu începere de acum, din inițiativă oficială, orișice nouă clădire de școală se va face sau la țară — dacă este vorba de școli ce nu prezintă interes capital de-a fi în directă legătură cu oficialitățile urbane, adecă școlile primare, profesionale, școlile de specialități, — celelalte, școlile secundare, tehnice, vor fi clădite la periferiile orașului păstrându-se locuri virane cât mai mari, pentru interesele educației fizice: jocuri, sporturi etc."

*

Asupra educației intelectuale dl Wilbois e de părere că paralelismul între învățământul primar și secundar este o eroare.

„Diviziunea actuală, de o parte în învățământul primar care se satisface pe sine în mod suficient, și pe de altă parte învățământul secundar complectat de învățământul superior, corespunde unei diviziuni a societății în două clase a căror dimite se vor șterge din ce în ce mai mult.

Ea presupune că există o clasă privilegiată-singură capabilă a da procentul trebuincios de oameni de conducere. In realitate conducătorii zilelor de mâine vor răsări din toate clasele.

In schimb dl Wilbois admite ideia „școlii unice". Dela 5—7 ani copilul va primi educația în școli „antiprimare" care s'ar asemăna oarecum cu grădinile de copii de până acum.

*

Dela 7 la 13 ani copii intră în școala unică, primară. Băeți și fete la un loc. O educație de 6 ani va fi suficientă pentru formarea unui viitor liceau.

Acestea sunt bazele învățământului. De-aici lucrul se complică. Dl, Wilbois introduce „selecția elementelor" imediată, încă din școala unică. Fiecare din aceste școli primare, va fi condusă de un pedagog adevărat. Acesta va trăi în mijlocul elevilor săi tot timpul.

El e dator să selecționeze dintre ei, — când aceștia și-au isprăvit clasele — elementele cu adevărat strălucitoare prin inteligență, câte 1—2 din fiecare promoție, pentru formarea unui „liceu model" ideie care s'a mai discutat și la noi acum câțiva ani în urmă.

In privința problemei ce mai rămâne de soluționat; unde se despart specialitățile? — Dl. Wilbois nu aduce multe lucruri noui. Dsa prevede o bifurcație a liceului: cu tendințe tehnice — liceul practic, și cu tendințe intelectuale un fel de liceu mediu între cele trei secții ale noastre: real, modern și clasic.

Cronica politică

Discuțiunea reformei fiscale. Începută Miercuri, discuțiunea generală a reformei fiscale s'a terminat Duminecă la Cameră.

Din tot ce s'a spus împotrivă legei d-lui ministru de finanțe nu se poate reține nimic cu folos. Pentrucă toți vorbitorii opoziției n'au venit înarmați cu date, cu soluțiuni și cu convingeri, ci animați de spiritul unei opoziții cu orice preț. Din nici o cuvântare n'am văzut desprinzându-se o preocupare serioasă pentru rezolvirea problemei fiscale.

De nicaeri din lagarul opoziției n'am văzut ridicându-se un glas care să vorbească în numele și pentru interesul general. Toți oratorii opoziției înscriși la discuție n'au făcut decât aceiași cheltuială de demagogie pe care o întrebuințează în orice prilej. Caci mai presus de interesele și nevoile țării, oamenii aceștia pun interesul și necesitatea de partid. Și nu există un teren mai prielnic pentru demagogie decât discuțiunea unei reformei fiscale, oricare și oricum ar fi ea, fiindcă psihologia contribuabilului înlesnește toate îndrăznelile demagogului.

In ședința de Sâmbătă, dl Gr. Dimitrescu, raportorul legei, a risipit toate denaturările și toate afirmațiunile de rea credință aruncate de opoziție și a arătat limpede economia broectului.

In ședința de a doua zi a luat cuvântul dl. Vintilă Brătianu Ministrul de finanțe a răspuns tuturor criticilor făcute reformei respingând cu date și cu fapte, alegațiunile unor adversari politici cari înțeleg să lovească cu minciuna și cu demagogia.

Cuvântarea d lui Vintilă Brătianu a fost pe lângă o limpede și documentata expunere a legei și o aspră lecție de moralitate politică și de patriotism pe care am voi s'o priceapă toți câți alcătuesc în Cameră opoziția.

O nouă minciună a „Patriei"

Sub titlul „Politica în școală", „Patria" din 30 Dec., — nedesmiatindu și renumele — găsește din nou prilejul să insereze o minciună și să arunce o ploaie de calomnii.

Este vorba de cazul învățătorului Alexe Stoleriu care după cât ne spune „Patria" fiindcă n'a înțeles să-și facă datoria de apostol în mod mai mult d cât constiincios și nu a înțeles să se facă agent electoral al partidului liberal, a fost îndepărtat..." Cuvinte frumoase; au însă un cusur.. Sunt false. Alexe Stoleriu n'a fost nicidecum îndepărtat din postul de învățător dela Tășnad. Căci adevărul e următorul:

In ziua de 17 Oct. 1921 sus pomenitul învățător a fost numit de dl Prie în postul de învățător din Tășnad prin ordinul cu numărul 25.177—1921. Aceasta s'a făcut la intervenția deputatului averescan din circumscripție. Dl Stoleriu și-a primit numirea în mână, personal și s'a prezintat cu ea la revizorul școlar respectiv.

Acesta i-a comunicat însă că în Tășnad nu există nici un post vacant. Atunci i s'a dat ordin revizorului să-l întrebuințeze în alt mod.

Așa s'a pornit „apostolatul" d-lui. Stoleriu... Fiindcă voiea să rămâie neapărat în Tășnad... și cum nu avea post, a fost însărcinat cu conferințe populare, organizarea de coruri și case de citire, etc, In tot acest timp dl Stoleriu și-a luat leafa de învățător...

Starea asta de lucruri nu putea să dăinuiască mult timp. Lipsa de oameni din corpul învățătorilor este destul de cunoscută. Ea nu mai putea permite șederea d-lui Stoleriu departe de catedră, mai ales că era trecut în stare. In 1922 i s'a căutat un post și directoratul din Cluj l'a numit, după avizul revizorului, la școala urbană din Șimleul Silvaniei. (numirea are numărul 25.846—922).

A căuta să acoperi lipsurile din învățământ cu elemente ce stau la o parte înseamnă, după cât ne spune confratele dela „Patria" „să alungi din posturile de muncă și cinste oameni cari..." Și ne mai rămâne să dăm publicului ultima informație asupra d-lui Stoleriu.

Nu este nici prima și desigur nici ultima oară că d-sa face caz de nedreptățire. Acest domn todeauna nemulțumit cu ce i s'a dat a mai fost de altfel numit încă în două posturi afară de cele cunoscute din cazul releat de „Patria", cu atâta venin: In 6 Sept. 1921 a fost numit învățător în Gad prin ordinul 2328—921 al Revizoratului școlar din Timișoara, și în 21 Sept. 1921 a fost numit telegrafic de către dl Prie (telegrama poartă numărul 94833) învățător în Buzău, jud. Trei-Scaune.

„Patria" însă, în loc să cerceteze cum stau în realitate lucrurile, s'a grăbit, zeloasă, să facă din dl Stoleriu... un martir (!) și să asvârle invectivele obicinuite ei. Ca întotdeauna însă, a dat greș și de astădată, și din graba ei nu s'a aies decât cu o minciună în plus la activ. Minciunile „Patriei" însă ca și calomniile ei, prin prea deasa lor întrebuințare demult nu mai pot însă impresiona.

Cautăm

persoane cari se pot ocupa cu facerea de abonamente pentru ziar în oraș.

Administrația ziarului.

Constituția cea nouă

Compunerea și rolul Senatului

Intr'una din ședințele ultime, Comisiunea Constituțională s'a ocupat cu compunerea Senatului.

După discuțiuni și propuneri diferite s'au luat următoarele hotărâri:

Vor intra în Senat în afară de aleșii votului universal: senatorii aleși de consiliile județene și comunale.

Senatorii de drept vor fi: foștii prim-miniștri cu o vechime de patru ani și foștii miniștri cu o vechime de 6 ani, foștii deputați și senatori aleși în 10 legislaturi, indiferent de durata legislaturei; foștii președinți ai Corpurilor Legiuitoare cu o vechime de opt legislaturi; foștii generali comandanți de titulari de armată în fața inamicului pe timp de cel puțin 3 luni, deasemeni foștii comandanți de corpuri de armată cu o vechime de patru ani în această calitate.

Vor mai fi senatori de drept foștii președinți ai Adunărilor Naționale din Chișinău, Cernăuți și Alba-Iulia cari au proclamat unirea, precum și foștii președinți ai Curței de Casație cu cinci ani vechime din care doi ca prim-președinți.

S'a hotărât în acelaș timp ca toate confesiunile recunoscute de stat, cu peste 200.000 de credincioși, să aibă reprezentanți în Senat.

S'a admis deasemeni ca să fie aleși de către Camerile de comerț, industrie, muncă și agricultură un număr de senatori pe care-l va stabili legea electorală.

Aceasta va fi compunerea viitorului Senat. Prin participarea aleșilor consiliilor județene și comunale, viața locală va fi reprezentată în Senat, așa cum cer nevoile sistemului descentralizator pe care-l va avea țara.

Iar prin participarea bărbaților cu experiență politică și cu trecut în conducerea trebilor publice, Senatul va fi în adevăr un corp care alcătuit din oameni de competință și de experiență, își va putea îndeplini misiunea sa de ponderator. El va feri țara de experimente triste și va tempera îndrăzneli cari în elanul lor pot deseori dauna interesele permanente ale statului.

SACI, MUSAMELE

Cumparare. ♦ Vânzare

Institut de imprumut.

Atelier de reparatie.

2186

IZSÓ ALBALA

Timișoara II., Piața Traian 2

Adr. telegr.:

ALBALA Timișoara-Fabrica.

Cum sântem cunoscuți de streini

E lucru știut, că înainte de războiu ne-am bucurat de o prea puțină atenție din partea streinătății, care cunoaștea bine nici hotarele țării noastre.

Desigur că vina e pe deoparte a noastră, care ne-am dat prea puțin silința să ne facem cunoscuți în țările Occadentale, în timp ce vecinii noștri Bulgarii și Ungurii înscriau în budgetul lor fonduri cu care erau plătiți scriitorii streini, pentru a scrie articole și cărți, referitoare la istoria și desvoltarea neamului lor.

Pe de altă parte e și vina Franței și Angliei, care sub cuvânt că suntem înglobați în sfera intereselor Puterilor Centrale, nu-și dădeau osteneală prea mare de a ști ce rol jucăm în Orientul Europei.

Considerați ca balcanici, cu capitala de drept oraș al Turciei, n'am putut să desmințim afirmațiuni eronate ce se făceau cu privire la țara noastră, de către dușmanii noștri și să ridicăm valul ignoranței apusene, decât cu ocazia războiului mondial.

Ne-am văzut astfel apărând în ochii celor din Apus, ca o revelație în Orientul, considerat barbar.

Simpatia ce ni se arată nu-și are influență destul de adâncă în straturile culturei franceze și ne pare rău că suntem siliți să înregistrăm această stare de fapt, grație unor greșeli de neiertat ce au apărut în cea mai mare publicație franceză Larousse, la capitalul ce privește țara noastră.

Era firesc ca potrivit cu stabilirea noilor granițe, să găsim în enciclopedia franceză explicată conform adevărului, noua situațiune a țării noastre, creiată în urma războiului mondial.

Cu surprindere însă în noua ediție a enciclopedici Larousse găsim că, mărirea actuală a granițelor e explicată prin câștigarea „Transilvaniei ungare și a Dobrogei bulgare".

Felul cum e redactat articolul din Larousse dă să se înțeleagă că noi ne am fi mărit țara prin cuceriri și nu în virtutea drepturilor istorice. Dobrogea a fost și înaintea de războiu provincie a României, nefiind populată decât la sud de Bulgari, cât privește Transilvania, e radicalmente românească prin etnografia populației ei și ea s'a alipit la vechiul regat al României, prin voința libera a tuturor locuitorilor ei.

Acelaș lucru se poate spune despre fiecare din noile provincii alipite, a căror stratificare etnică face ca să fim stăpanii indiscutabili ale lor, conform principiului liberei determinațiuni ale populației ce trăește în ele.

Necesitatea legăturilor între noi și Franța, atât din punct de vedere cultural cât și economic, impune publiciștilor și întregei intelectualități franceze o cunoaștere tot așa de sigură a adevăratei situațiuni a României ca și dragoistea ce ne-o arată, grație faptului că reprezentăm focarul de răspândire al culturei și civilizației franceze la porțile Orientului.

In jurul înarmări Ungarici

De ce sunt mâhniți ungurii de la noi

Din vremuri străvechi până astăzi, Anul-Nou a fost totdeauna o zi a speranțelor. In vremurile acestea de sforțări în scopul consolidării, Anul Nou e pentru toți o zi făgăduitoare a unui an cu mai multă pace cu mai mult spor la muncă cu mai puțină rivalitate necinstită între popoare și între oameni.

Postulatele acestea le-am auzit rostite pretutindeni, afișate în toate gazetele și publicațiunile dela noi.

De fapt e cea mai frumoasă așteptare din partea unui stat ca al nostru ca al nostru și ca toate de astăzi, care înțeleg, că le trebue pace și munca în vederea refacerii.

Gândurile acestea ni s'au frezit în minte, când am cetit ziarele maghiare de Anul Nou. Au găsit în ele lucruri deosebit de interesante: oficialitatea și cetățenii Ungariei, în loc să se hiritisească de Anul Nou în felul de mai sus, a fost cuprinsă de neliniște. S'a zvonit adică și e un adevăr în zvonul acesta că comisia aliată trimisă în Ungaria pentru controlul armatei și armamentului, nu va fi retrasă de Anul Nou, că va mai sta în Ungaria încă trei luni. Aceasta a dat prilej la discuțiuni și gazetele au scris despre acest lucru cu o amărăciune neobișnuită. Poate de n'ar fi facut-o aceasta de Anul-Nou, nu ni-ar mai surprinde neliniștea Ungariei. Dar, vrând-nevrând, aflăm din aceasta, că Ungaria nu doria noului an pacea, cum am dorit-o noi ceilalți.

Un ar a, despre ale cărei înarmări s'a dat abia deunăzi alarma, aștepta, ca de ziua de 1 Ianuarie 1923 Aliații să'și retragă comisia de control și s'o lase să se înarmeze în pace.

Ne face deci o plăcere să constatăm în acest loc, că după ani de zile de propaganda maghiară în străinătate, străinătatea a aplecat urechea și la glasul celor primejduiți de violenia maghiară.

Deunăzi ne ocupam de propaganda maghiară din presa engleză arătam, că se găsesc și ziare engleze, cari să se ocupe de planurile Ungariei și nu numai de nedreptățile de care se plânge aceasta Apusului. Ne vine să credem, că prelungirea misiunii comisiei aliate din Ungaria se datorește acestor articole apărute în cotidianele mondiale despre planurile asemene ale ungurilor. Cotidianele cari s'au ocupat de legea apărării naționale votată mai zilele trecute de adunarea națională din Budapesta, lege, care asigură organelor polițienești și militare o suveranitate despotică asupra întregii populații, a făcut un mare serviciu statelor vecine Ungariei. Este în tot cazul un noroc pentru aceste state, că mari aliați au ajuns în sfârșit să le dea crezământ și că marele public al statelor aliate a putut fi informat despre o primejdie ce amenință mereu statele succesoare, dar pe care Ungaria și agenții ei au desmințit o în totdeauna cu un succes uimitor.

Cetiți „Infrățirea"

INFORMAȚII

In vederea pregătirii Nr. de Crăciun, anunțăm pe cititorii noștri că mâine Joi, ziarul nu va apare.

Nr, de Crăciun va apare în 24 pagini, Vineri la orele obișnuite și va conține o bogată și variată materie.

*

In vederea sărbătorilor ministerul de finanțe a înștiințat administrațiile financiare din țară, să efectueze plățile salariilor magistraților pe lunile Decembrie și Ianuarie, fără ordonanțe, urmând ca acestea să se lucreze ulterior.

*

Dl dr Ion Bordea, inspector general sanitar cl. I, șef al regiunei V Galați, a fost numit definitiv director al regiunei IV sanitară Brașov.

*

In baza ordinului Ministerului de Interne No. 172 922 dl prefect Meteș a dispus ora de închidere a localurilor publice în modul următor:

Pentru restaurantele și cafenele de clasa I și de lux precum și localurile de cabaret și cofetării: ora 1 dimineața.

Restaurantele și cafenele de cl. II precum și bodegiile de cl. I: ora 24.

Restaurantele și cafenele de cl. II precum și bodegile de cl II: ora 23.

Halele de vin, bere: ora 22.

Cârciumele: ora 21.

Această ordonanță intră în vigoare cu data zilei de 2 Ianuarie 1923.

*

Miercuri 3 Ianuarie 1323 ora 4 p. m. va avea loc serbarea pomului de Crăciun, la Grădina de copii No. 5, Calea Dorobanților 66, Cluj.

*

Dl dr Aurel Damian director al spitalului din Arad, a fost înaintat inspector general sanitar cl. 1 și numit director al regiunei X Arad.

*

Pentru ca administrațiunea C. F. R. să nu fie nevoită a plăti conform convențiunei de la Cluj, chirii progresive, s'a dispus ca vagoanele căilor ferate particulare să fie îndată după descărcare, înapoiate la domiciliu pe drumul cel mai scurt posibil. Dacă aceste vagoane se reîncarcă, se va observa ca ele să nu fie destinate de cât unei stațiuni situate în drumul de înapoere.

*

Ca reprezentant al Uniunii Chiriașilor în comisia Deliberativă a Oficiului de Închiriere a fost ales Domnul Dr. Med. Gh. Zugravu, șef de lucrări la Clinica Infantilă a Universității.

In conformitate cu art. 1 alineat c. din Regulamentul Legei pentru organizarea și administrarea teatrelor din România se aduce la cunoștința publică că în vederea sărbătorirei Crăciunuiu creștin Ortodox în ziua de Sâmbătă (în Ajun) — 6 Ianuarie 1923 — vor fi suspendate ori ce fel de spectacole.

Dispoziținea este obligatorie și pentru toate localurile publice unde concertează orchestre instrumentale sau coruri.

*

Aflăm că dl Alex. Pteancu, a fost numit inspector general al învățământului secundar, iar nu al învățământului primar-normal după cum din eroare anunțasem zilele trecute.

*

Biletele pentru marel bal al presei ardelene ce va avea loc în saloanele hotelului New-York, în seara zilei de 19 Ianuarie, a. c. se află de vânzare și la redacția ziarului „Infrățirea".

*

Uzinele „BABI" Werk
RAPAPORT JOZSEF, Fabrică de mobile de fier-bronz și cărucioare pentru copii. Timișoara, strada Moților Nrul 1. (1563)

*

La cafenea **„Europa"** vor debuta noui artiști: Aurel Dodescu, Lucia Dorel, Victoria Pavelescu.

*

La conferința din Lausanne se susține că cel mai bun liquior este Curacao de marca Szilágyi. 2332

*

Cu ocazia împlinirei a 10 ani dela moartea lui Spiru Haret, s'a oficiat Duminică dim., un parastas la biserica Niculae Tabacu din Capitală.

*

Direcțiunea căilor ferate unite Arad și Cianad, acordă la transporturile de lemne de foc și rumegătură de feresträu făcute pe liniile sale o reducere de 10 la sută din tariful general de lemn de foc.

De această favoare nu se bucură decât transporturile cari parcurg cel puțin 130 klm.

*

Ministerul de răsboi publica următorul comunicat:

Urmând a se întocmi memoriile calificative ale ofițerilor de rezervă și pentru ca aceste lucrări să cuprindă toate datele necesare, ofițerii de rezervă sunt rugați a comunica de urgență corpurilor și serviciilor în cari contează, numele șefilor pe cari i-au avut în timpul campaniei precum și unitățile sau serviciile cărora au aparținut în acest timp.

Aseara s'a jucat la Teatrul Național, în fața unei săli neobișnuit de populată, premiera „Visul unei nopți de vară" de Shakespeare.

In numărul nostru de Crăciun vom publica darea de seamă.

*

D. Const. I. C. Brătianu a donat suma de 250.000 lei pentru construcțiuni de localuri de școli, repartizată în modul următor:

50.000 lei pentru județul Olt; 50.000 lei pentru județul Muscel; 20.000 pentru orașul Drăgășani și 120.000 pentru construirea unui gimnaziu în Drăgășani și 10.000 lei pentru județul Argeș.

D. prof. dr. Angelescu, ministru instrucțiunei, a adus mulțumiri d-lui Const. I. Brătianu pentru inimoasa donațiune care vorbește în deajuns prin ea însăși pentru a mai avea nevoe de comentarii.

De sigur că fapte generoase de buni români și patrioți convinși ca ale d-lor C. Vasiliu și Const. I. C. Brătianu, vor mai găsi imitatori.

*

In direcțiunea generală a serviciului sanitar se află vacant postul de medic secundar dela secția alienaților a spitalului județean din Oradea-Mare.

*

Ministerul instrucțiunii a dat astăzi o circulară tuturor directorilor de licee prin care îi face responsabili de orice tulburări s'ar petrece, datorite elevilor.

Ministerul ordonă eliminarea acelor elevi, care s'ar deda la manifestațiuni ori turburări antisemite.

*

La 22 Ianuarie a. c. a fost convocată la ministerul de finanțe comisiunea însărcinată cu redactarea anteproectului statutului unic al funcționarilor statului. La această ședință vor lua parte și d-nii: Vintilă I. Brătianu, ministrul de finanțe și general Ar. Văitoianu, ministru de interne.

Să cumpărăm 1733
dela Drogueria
„EMKE"
Proprietarul firmei:
Barkóczy Alexandru.
Prețuri eftine. Mare asortiment. Serviciu regulat.

Situația averii și a veniturilor orașului Cluj

In urma unei hotărâri a consiliului orașului — secția financiară și cu d-l Primar au făcut zilele trecute un fel de bilanț — al tuturor averilor, veniturilor și datoriilor orașului Cluj pentru a pune în curent opinia publica cluiană cu această situație.

Vom da mai la vale o serie de date precise și oficiale din care se va putea vedea că situația financiară a orașului Cluj nu este tocmairea ci din contra, având în vedere criza financiară și economică din întreaga țară, de după răsboiu încoace, această situație financiară a orașului nostru este în liniamente generale chiar satisfăcatoare.

Averea orașului

Averea imobilă a orașului, care constă din: clădirile oficiale, cazărmi, școli, diferite așezăminte, bae, uzini electrice, apeduct, uzină de gaz, abatorul, târgul de vite, piețile străzile, moșiile Tarcea și Lomb, ambele în întindere de circa 3000 de iugăre, păduri în întindere de 7000 de iugăre, prăvălii, case de locuit instalațiuni de lemnărie, etc. La acestea din urmă se mai adaugă mobilierul, depozitele cu mărfuri, acarete, vite, etc.

Valoarea totală a acestora este de **565,000.000** lei.

Pe lângă acestea, orașul mai posedă hârtii de valoare, care se ridică până la suma de 5,000.000 lei, apoi fonduri de proprietate comunală, care se urcă la suma de 2,500.000 lei, în fine, un numerar în casă de 900.000 lei.

Totalul general al averei orașului Cluj ar fi deci **574,400.000** lei.

Datoriile orașului Cluj

Orașul Cluj are astăzi următoarele datorii:

1. 14,000.000 coroane, ceeace face circa 7,000 000 lei, datorii în streinătate (Ungaria).
2. 6,200.000 lei datorii flotante la bănci.
3. 20,000.000 lei, neridicați încă, suma ultimului împrumut contractat de orașul Cluj la Banca Națională a României.
4. 4,250.000 lei datorii la diferite fonduri.

Aceasta este situația averei proprii a orașului Cluj și a datoriilor ei.

După cum se vede această situație e destul de mulțumitoare, mai ales dacă avem în vedere că evaluarea tuturor imobilelor proprietatea orașului s'a făcut la minimum.

Veniturile directe

1. 2,000.000 din taxele de apă.
2. 1,500.000 din uzina electrică.
3. 1,000.000, abatorul.
4. 600.000 târgul de vite.
5. 4,000 000 oficiul vamal.
6. 2,500.000 din transcrieri de proprietăți.

Pe lângă acestea la veniturile orașului se mai adaugă impozitele comunale și alte venituri care pot acoperi cheltuelile normale ale orașului.

Aceste cheltueli reprezentau în 1921 suma de lei 10,500.000.

Cheltueli cu lucrările cele mai importante și mai urgente

1. Noua instalație de apă lei 12,000 000,
2. Mărirea abatorului L 3,000.000
3. Mărirea târgului de vite, lei 750.000.
4. Un pod nou peste Someș, lei 4,000.000.
5. Lucrări noi, uzină electrică alimieri și investiri lei 14,8000 000.

Total 50,000.000.

CURIERUL SPECTACOLELOR

Cinema Apollo

Miercuri, Joi:
„Genesa." O sensațională dramă socială.
Vineri:
„Invingerea dreptății." Puternică dramă socială.
Sâmbătă, Duminecă:
„Cadra Sapha." Una dintre cele mai splendide drame orientale.

Cinema Universității

Miercuri:
„Ura sacră." Partea I. O puternică tragedie.
Joi, Vineri:
„Ura sacră." Partea II.
Sâmbătă, Duminică:
„Vampirii." O puternică dramă socială.

Cinema Urania

Miercuri:
„Cela morții." O frumoasă dramă socială.
Joi:
„Invingerea dreptății." O puternică dramă socială.
Vineri:
„Dompteurul mascat." O frumoasă dramă de Circ.
Sâmbătă, Duminică:
„Cavalerul modern." O frumoasă dramă de aventurii.

Avis!
In permanență se află în depozit stofe cari au sosit acuma din **Anglia** și **Brün** totodată și totfelul de
articole pentru croitori
cel mai ieftin izvor de cumparare la
Diamantstein și Moskovits
Cluj, Calea Regele Ferdinand 21 (vis a-vis de poștă)
Mare asortiment în vestminte barbătești și raglanuri. Vestminte după măsură se confecționează în 48 oare. **Vestminte pentru sport Lei 800. Vestminte sacco dela Lei 750 în sus. Raglan cl. I. din lână curată dela L. 1500 în sus.**
2032-1

Ultime informatii

(Prin fir special dela coresp. nostru din Bucureștl)

Ora 2 p m

Interne

Ministerul industriei a decis prohibirea exportului.

*

Eri dimineața domnul Vintilă Brătianu împreună cu domnii Mărdărescu și Sassu au continuat tratativele cu industriașii români în scopul aprovizionării armatei. S'a ajuns la o înțelegere, fabricanții de postav predând o mare comandă ce va fi trecută și plătită în budgetul viitor.

*

Comisia constituțională întrunită eri după amiază a discutat responsabilitatea ministerială. S'a hotărât introducerea inamovibilității magistraților. Capitala țării a fost fixată tot la București. Limba oficială va fi cea română. S'a mai decis creiarea unui consiliu al apărării naționale.

*

Comisiunea despăgubirilor româno-bulgare continuă tratativele în spirit conciliant. Bulgarii au acceptat să plătească recolta rechiziționată pe pe moșiile supușilor români din Bulgaria. Acum a început discuția importantă asupra despăgubirilor de război și restituirea mașinilor ridicate în timpul ocupației.

BURSA - BUCUREȘTI

— 3 Ianuarie 1923 —

Devise.

Paris	1235
Londra	791
New-York	171
Bruxelles	—
Italia	869
Elveția	3274
Praga	532
Viena	2480
Berlin	243
Budapesta	7.5

Valute

Mărci	255—	60
Leva	110—	15
Lire otomane	90—	97
Lire sterline	775—	80
Franci francezi	1240—	50
„ elvețieni	31½—	2
Lire italiene	865—	70
Drahme	240—	50
Dinari	190—	95
Dolari	170—	1
Napoleoni	615—	20
Cor. austr.	26—	7
„ magh.	7—	7¼
Socol	510—	15
Mărci pol.	105—	10

Răspândiți „Infrățirea“

Externe

Programul despăgubirilor germane

PARIS, (Rador). — **Programul despăgubirilor comportă scont echitabil pentru vărsămintele făcute anticipat și favorizarea împrumuturilor Germaniei. Programul reformei financiare cuprinde și elaborarea planului pentru stabilirea unui echilibru al valutei, notarea sconturilor bonurilor de tezaur. La Reichsbank împedicarea evadării capitalurilor germane. Aceste dispoziții vor fi executate sub controlul aliaților care vor urmări întregul plan de refacere. Sancțiunile vor intra în vigoare la prima încălcare a condițiunilor moratorului de doi ani.**

Germania va plăti cheltuelile trupelor de ocupație. Prin acest program se va evita o nouă ocupație militară ca gaj.

Prevăzut în programul francez pentru asigurare este și instituirea comisiei de control care va supraveghea exploatarea cărbunelui și industriei forestiere. In caz de neexecutare, comisia va ordona rechiziții teritoriale, și alte gajuri cum sunt luarea devizelor străine din exportul teritoriilor ocupate și produsul anual al bazinului Ruhr evaluat la 400 milioane de mărci aur.

*

Constantinopol. Supușii englezi din Constantinopol au primit avizul să părăsească orașul pentru reintoarcere în țară. Se crede că faptul e în legatură cu atitudinea turcilor în conferința dela Lausanne.

*

Revolta populației din Mossul

Berlin. Din Berlin ni se anunță mari revolte populare în regiunea Mossul, populația cerând alipirea la Turcia.

*

Uragane la Paris și New-York

Paris (Rador) — Un uragan violent s'a deslănțuit în regiunea Parisului odată cu o furtună puternică de pe ambele coaste franceze și engleze ale mării Mânecei. La New York deasemenea un uragan puternic a adus pagube imense, întrerupând întreaga comunicația.

*

Berlin (Rador — Noul ministru de externe al Germaniei, dl Bergmann, a plecat ieri la Paris ducând noile propuneri germane în chestia despăgubirilor.

*

Paris (Rador) — Guvernul francez a fost anunțat că intervenția americană nu va conteni în timpul discuțiunilor în chestia despăgubirilor.

Sărbătorirea unui donator

Manifestația de simpatie făcută d-lui Vasile Popa de către studenți

Studențiunea universitară română din localitate aflând că dl Vasile Popa din Lugoj, care a făcut importanta donație de un milion pentru studenții săraci se găsește în localitate, i-a făcut aseară după reprezentația teatrală o sinceră și entuziastă manifestație de simpatie.

In sala de intrare a teatrului în ovațiile frenetice ale publicului și a studențimei, un reprezentant al studenților a relevat frumosul gest al dlui. V. Popa, aducând mulțumirile studențimei generosului donator.

Dl V. Popa a răspuns delegatului studențimei, dând lămuriri asupra donațiunei făcute, arătând că numai dragostea ce o are pentru studențime l'a determinat la aceasta. Mai departe dl Popa promite studenților că va ajutora chiar acuma pe studenții săraci rămași în cămin uri.

In aclamațiile unanime ale studenților și ale publicului trăsura donatorului a fost trasă de studenți până la hotelul „Astoria.“

Teatrul Maghiar

Mercuri: Visul unui vals. Opereta cu distribuția nouă a rolurilor. Pentru debutul dlui G za Orvössy. Prețuri obicinuite. Abonament de zi No. 64. A.

Joi: Tartuffe. Urmează: Cărbunarul și Cărbunăreasca. Operetă. Abonament de Premiera No. 25. Prețuri de Premiera.

Vineri: Seducătorul pentru a 3 ora. Prețuri obăcinuite. Abonament de zi No. 65. B.

Sâmbăta: Matineu. Iubirea cerească și Pământească pentru a 6 oară. Abonament șters. Prețuri obicinuite.

Sâmbătă seara: Nu este reprezentație.

Duminecă: Matineu: Două orfeline. Prețuri reduse.

Duminecă seara: Offenbach pentru a 2o oară. Abonament șters. Prețuri de premieră.

Duminecă seara orele 1o: Păcălitul pentru a 4 oară. Prețuri obicinuite.

Luni: Matineu: Dragostea Floriche. Prețuri reduse.

Luni seara: Contele de Luxenburg. Opereta cu distribuția noua a rolurilor. Prețuri de Premiera. Abonament șters.

Luni noaptea: Cabaret. Cu nou Program senzațional. Prețuri obicinuite.

Marți: Matineu: Ultimul Vals. Pentru a 1o oară. Prețuri reduse.

O primenire binevenită în viața economică românească

— Dela adunarea „Reuniunii comercianților români“ —

Ultima ședință a „Reuniunii comercianților și industriașilor români“ din Cluj a adus de mult așteptata purificare în sânul acestei instituții românești, care părea în timpul din urmă că alunecă pe povârnișul unui politicianism rău înțeles.

Comitetul a luat în discuție diferitele chestiuni la ordinea zilei (proectul unei serbări etc); apoi d. Aldica a ridicat chestiunea atât de mult discutată a Sfatului negustoresc, dând unele explicații relativ la intervențiunea comisiei venite dela Sfatul Negustoresc din București. S'a hotărât delegarea în această comisie a patru membrii cari să tragăeze chestiunea participării elementului românesc în Sfatul negustoresc.

S'a adus din nou în discuție activitatea nouei camere de comerț aducându-se la cunoștință mai multe părți rele ale activității ei. Dl. Aldica își spune cazul său personal: Dsa, în calitate de concesionar al Clujului pentru aprovizionarea cu pește, a fost săpat de camera de comerț; (aleasă pe baza principiului parității între unguri și români); printr'o adresă către primărie, Camera a insinuat că D-sa face speculă vânzând peștele cu 60 de lei kgr și aceiași Cameră de comerț opinează, că trebue dată concesiunea manufacturistului Hajnal, care de sigur, în această calitate îndeplinea condițiunea de specialist!

In toată preciziunea acestei, acuzații președintele d. Sever Pop nu a găsit scuze.

Se aduce la cunoștință un alt caz: D. Macsai arată că s'a trimis de către camera de comerț un protest împotriva naționalizării uzinei electrice a Clujului.

Cum președintele nu găsește cuvinte nici împotriva acestei acuzațiuni, d-l Anghel readuce chestiunea constituirii camerei de comerț. Cu ocazia acestei constituiri, Reuniunea a fixat candidaturile membrilor săi și le-a impus un program de activitate în sânul camerei de comerț. Ori, fiindcă președintele a dovedit o inconsecvență regretabilă, nu mai poate rămânea în fruntea institutiunii. Pune deci chestiunea încrederii.

D-l Romanovici face un rechizitoriu al alegerii dela camera de comerț.

Arată, că din pricina inconsecvenței unor aleși, camera de comerț, s'a făcut vinovată de o stare de lucruri regretabilă. Mai arată, că s'a căutat sistematic de către câțiva, îndepărtarea fruntașilor vieței economice.

S'au mai făcut și altă interpelări, la care președintele s'a mulțumit să dea din umeri.

In urma acestora s'a pus la vot secret chestiunea încrederei și s'a dat președintelui vot de neîncredere aproape unanim.

S'a decis apoi, la propunerea dlui pres. ad-hoc Romanovici, să se trimită la Dl primar, prefect și la delegatul ministerial, o delegațiune, care să arate, că protestul camerei de comerț împotriva naționalizărei uzinei electrice nu e în asentimentul membrilor români, ci a fost pus la cale de către unii cari nu urmăresc prosperarea economiei românești.

Delegației accasta s'a și prezentat numitelor autorități.

Sântem fericiți văzând că comitetul „Reuniunii industriașilor și comercianților români“ și-a înțeles deplin rolul social și a știut să dea o lecție bine meritată acelora, cari n'am voit să păstreze neștirbită autoritatea morală a unei instituțiuni de o importanță absolută pentru statul român.

O ligă pentru resculareа Africei

Revista „Landeszeitung“ relatează lucruri interesante despre mișcarea crescândă în Etiopia. S'au format două mari organizări: „Universul Negro Improvement Association“ și „African Communities League“. O carte, care circulă printre indigeni, dă lămuriri asupra scopului și țintei organizărilor. Acestea sunt: educarea negrilor pentru o concepțiune unitară, care culmineză în următoarele cereri: Să se înapoeze indigenilor toate teritoriile Africii; desvoltarea popoarelor negre încă în stare primitivă și reorganizarea secțiunilor de rebeliune. Pentru a înfăptui toate acestea s'a prevăzut înființarea unei armate sub numele de „African Legions of the U. N. I. A. and A. C. L“. Toți bărbații dela 18 până la 35 ani sunt datori să facă parte din armata aceasta; ei vor fi examinați de medici și vor primi o instrucțiune [illegible] trupe, însă după ce vor fi fost examinați și recomandați de ministerul de război (Minister of Legion). Ofițerii și trupa vor depune un jurământ că-și vor jertfi viața pentru U. N. I. A. and redemption of ng. Motheriand“. E mai jură credință și supunere potentaților negri sau reprezentanților lor. De altfel s'a plănuit și o „Cruce Neagră“ (analoagă „Crucii Roșii“ a rasei albe). Cu un cuvânt nu s'a uitat nimic spre a înfăptui „Statul African“, când indigenii vor socoti ea a venit momentul.

Când va fi momentul acesta nu se spune însă.

Reducerea cotei Cehoslovaciei la datoria ungară

Praga, 31 — După o știre din Paris a lui „Prager Presse“ comisia de reparații după ce a examinat, în urma intervenției guvernului cehoslovac, cheia cotelor, — a hotărât să reducă partea Cehoslovaciei la datoria ungară neconsolidată, și s'o fixeze sub 16%.

Delimitarea frontierei germano-cehoslovace

Lafayette, 31. — Comisiuneai pentru delimitarea frontierei germano-cehoslovace în regiunea Hlucin a decis ca, din trei comune atribuite în 1920 Cehoslovaciei, una să fie înapoiată Prusiei, cealaltă să rămână Cehoslovaciei Soarta celei de a treia comună rămâne în suspensie.

Blănuri poți procura avantajos la blănarul JANKY Cluj, Strada Universității No. 1.

Lloyd 873 2126

Frideric Czell și Fii Grupa Dr. Wilhelm Czell

Fabrica de bere Mănăștur, fabrica de rom și lichier și comerț engros de vinuri.

CLUJ, Strada Mănăștur No. 4—6.

Sursă de cumpărare de primul rang:

în produsele de:

LICHIOR, ROM și COGNAC
BEUTURI SPIRTOASE (rachiuri) speciale
VINURI ARDELENE de MASĂ, de
FRIPTURĂ și de SOIURI și de **BERE.**

Toate acestea se capătă în butoaie și sticle!!

Soiuri de BERE: Berea nutritoarea bruna din malți dublu

„Hercules"

speciala, și berea deschisă

„Monostor"

cele mai excelente și preferite pretutindeni

Reclama 2634

2216

Dă putere și gonește moartea

„DIANA" spirt menthol-lat este cel mai bun mijloc contra durerilor, pentru poftă de mâncare și pentru întărirea spiritului și corpului. Modul de întrebuințare la fie care sticlă.

Se găsește pretutindeni.

Veritabil numai cu marca

„DIANA" 2464

Librăria și editura de opera muzicale

Moravetz

Singura prăvălie specială de opere muzicale din **TIMIȘOARA** Banat și Ardeal. Execută promptual tot felul de comenzi.

2465-2

In 5 minute

picteaza cele mai senzaționale picturi IOHN HAMILTON în Teatrul Biasini. 2482

Din cauza ordinului general începutul reprezentații este fixat la ora 8.

Parfumeria D'OR

reprezentantul exclusiv a Fabricei de Papuși din Cluj 1385

Medicamentul

sigur contra calbezii la oi este „**Călbaza**" se află în farmacia Minerva Dej. 2331

UTILIZAȚI CORESPONDENȚA DELA MICA PUBLICITATE

PRECIZIUNE ȘI ELEGANȚĂ
CELE MAI NOI MODELE

„LONGINES"
Ceasornice de buzunar
Ceasornice-brățară
— în argint, aur, platină —

Se găsesc de vânzare numai la

Fenyő & Braunfeld
Bijoutieri
CLUJ, Piața Unirii. — Telefon 643 și 350.

Funcționari Ceferiști Lucrători

Cadouri de Crăciun și Anul nou

să nu cumpărați decât

ghete BATA

ca acelea sunt **cele mai ținătoare.**

Depozitul fabricei:
Cluj, Piața Unirii No. 9.

2372

Citiți „FLACĂRA"

Intemeiata de CONST. BANU
In anul 1914.

CEA MAI BOGATĂ
CEA MAI VARIATĂ
CEA MAI FOLOSITOARE
CEA MAI RĂSPÂNDITA
ȘI CEA MAI EFTINĂ

Unire toate revistele literare și artistice din țară
Apare săptămânal
Cu colaborarea celor mai de seamă scriitori români și străini în 16 pagini format mare, cu copertă colorată și se vinde **3 lei** numerul.

ABONAMENTE: 150 lei pe an
75 lei pe 6 luni.

Redacția și administrația: București, Str. Câmpineanu 40

Mare ocazie!!!

Mantale tricotate, jumpere, ciorapi și mănuși, în prețuri originale de fabrică, se găsesc la magazinul de tricotaje

BLATT

Cluj, Piața Unirii 13, depozitul fabricei.

Funcționari cu legitimație vor avea din prețurile de fabrică o reducere de 5 la sută. 2441

Reclama este sufletul comerțului

Anunțuri se primesc la Administrația ziarului „Infrățirea"

ABONAMENTELE

pentru ziarul

„Infrățirea"

se primesc cu

Lei 180 anual
Lei 90 pe 6 luni
Lei 45 pe 3 luni

Pentru autorități, bănci și societăți

Lei 240 anuul
Lei 120 pe 6 luni
Lei 60 pe 3 luni

Anunț!

Ziarul „Infrățirea"

anunță pe Onorații săi abonați din Cluj
că **dela 1 Decemvrie 1922**

a aranjat în centrul orașului (Piața Unirei) un chiosc de unde se poate ridica seara foaia

pe baza recipisei de abonament.

Rugăm pe Domni vechi abonați din Cluj a ne comunica dacă doresc să ridice foaia dela chiosc sau să o expediem tot prin poștă.

Abonamnete pentru chioscla Adm. ziarului str. I. Maniu 3

AUTO-MECANICA S. R. A. LEONIDA & Co. UNITE

Soc. Anonima
CLUJ
Reprezentanța Generală A.

Din BUCUREȘTI
Stoc. Permanent de Cauciucuri **CABLE** MICHLIN
CORD și R. U. CONTINENTAL
Prețuri escepționale de eftine.
2223

CLUJ, Strada Regina Maria No. 10. și Calea Dorobanților No. 18. CLUJ.

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu

CAUT un candidat de advocat cu leafă modestă. Oferte la ziar sub „Dr. jur. utrinsque".

Vânzări și Cumpărări

O CASĂ de vânzare urgent constă din 2 camere și 1 bucătărie și grădină, 1 camere și bucătăria se poate ocupa imediat. Cluj, Str. Rugului No. 50. 2489

DE VÂNZARE una mașină de imblătit 9000 mm. cu curățitor dublu împreună cu un motor cu o putere de 12 cal. Adresa Coș Silvan com. Almașul-mare jud. Cojocna. 2490

Închirieri:

CAUT CAMERĂ mobilată. Plătesc bine, ofer și avantagii. Adresa la ziar sub V. P.

De Crăciun și Anul nou cumpărați-vă o frumoasă carte ilustrată.

Edițiile ilustrate din editura lui

Moravetz

sunt senzația de Crăciun din acest an.

De vânzare pretutindeni.
2465-1

Prima Fabrica Electrica Românească S. p. A. CLUJ.

I. Strada Cetățuiei, 1.
Adresa Telegrafică: Relais.
Telefon No. 67.

Materiale pentru instalațiuni fabricație proprii.
Motoare, transformatoare, ventilatoare, perii-cărbuni, contoare, volt și ampermetre, tachimetre, material pentru tensiuni înalte, precum și dispozitive apărătoare contra trăznetului, întrerupătoare, siguranțe în tub de porcelan, continuu în depozit. 1914

Reclama este sufletul comerțului

Magazinul de ferărie P. Andreescu Fii Craiova

caută vânzători

destoinici și cu bune referințe.
Ofertele se primesc direct. 2488

Mare magazin de blănuri!!

Frații Mártonffy & Comp.
Cluj, Piața Unirei 20.
Adr. telegr.: Mártonffypelz
Telefon 10-25.

Sursa cea mai ieftină de echipare cu tot felul de articole de blănărie și blănuri de prima calitate. Nu cumpărați blănuri înainte de a vedea modelele noastre cele mai noui și blănurile noastre. Expoziție perpetuă de blănuri Lloyd 898. 2025

Berea nutritoare de malț dublu,

2248 specialitatea

GLORIA

produsă de

Fabrica de bere din Turda

se capătă iarăși pretutindeni.

Mare târg de Crăciun și Anul Nou!

10%

reducere aceluia, care, cumpărând dela mine haine femeiești și de băeți, se va referi la anunciul acesta.

Eugen Sipos
Cluj, Piața Unirii No. 17.
2483

CREMA DE GHETE A LUMEI DISTINSE
Lloyd 868 207 6

Uzoni & Tana
întreprindere electrotechnică și de specialități.
CLUJ, Strada Iuliu Maniu 17
Telefon 210
Întreprindere aranjamente electrice.

Toticlul de reparări electrotechnice curățiri și transformări pentru mașini de scris și mașini de birou, mașini de fiert și vase de încălzit pe lângă prețurile cele mai avantajoase.

Se pot căpăta rechizite, părți și benzi pentru mașini de scris. 2294

Se caută un contabil

român perfect în contabilitate, care posedă și limba maghiară ori germană

A se adresa sub deviza „Societate pe Acțiuni" la Biroul de ziare Banat. 2487

Plăci de geamuri, damigene, cadre de tablouri, măsuri verificate, furnizează cu prețuri moderate
Ludovic Ausländer
Cluj, Piața M. Viteazul 39
Telefon 954. 1582

Anunțuri
se primesc la Administrația ziarului „Înfrățirea" și la toate agențiile de publicitate.

Recomandăm atenției comercianților și onor. public **salonul nostru de jucării pentru copii,** de 40 metri lungime.
Cu ocazia expoziției noastre de jucării pentru copii, prețurile este foarte redusă decât ori unde. O mai bogată colecție n'a fost până acum nicăiri în articole de piele și bijuterii.

Cadouri de Crăciun de asemenea într'un foarte mare număr, la firma: **Filip Eisenstädter și soțul**
(fostul magazin Lakatos) CLUJ, Strada Regina Maria No. 11—13
Comercianților li-se fac reduceri speciale. 1812

Dr. IOAN PAUL
MEDIC DENTIST
Cluj, Strada Eminescu (Fadrusz) 8. Consult. 11—1 și 3—7. pentru toți funcționarii publici și particulari precum și familiile lor. 1253
Se lucrează în rate lunare

Cercetați Magazinul de Mobile Adalbert Fischer & Co.

2207 **CLUJ, Calea Regele Ferdinand No. 61.**

Casa proprie. **Casa proprie.**

Reînvierea pangermanismului

Părerile filosofului Keyserling

Contele Herman Keyserling şi Oswald Spengler sunt şefii mişcării intelectuale germane. Operele lor fundamentale „Jurnalul de călătorie al unui filosof" şi „Declinul Occidentului" sunt aşa de răspândite încât cine vrea să cunoască starea de spirit a germanilor postbelice trebuie să le citească. Keyserling a publicat de curând un volum „Politic, Wirtshcaft, Weisheit", iar Spengler „Preussentum und Sozialismus". Primirea făcută de intelectualii germani ambelor volume ne face să afirmăm că ideile exprimate de autorii lor reflectează tendinţele intelectualilor şi modul lor de a concepe viitorul politic şi social al Germaniei.

„Germania are o misiune politică, spune Keyserling, care nu mai poate fi aceea care stimula politica wilhelmină. El caută să altoiască noua stare de lucruri astfel ca ceea ce se prezenta ca un început mecanic să devie o continuare organică.

Care este adevărata misiune a Germaniei! Ce trebue să facă ea pentru a ieşi din situaţia dezastruoasă de astăzi.

Răspunsurile date de Keyserling la aceste întrebări sunt foarte interesante din punct de vedere psihologic, ţăci arată o prăbuşirea idealului care inspirase Germania timp de 50 de ani a unei noui baze ideologice pentru munca creatoare a poporului german.

Keyzerling crede că greşala fundamentală a Germaniei a fost de a crede în misiunea imperialistă şi că aceasta i principala cauză a prăbuşirei. Această credinţă era greşită pentrucă Germania prin aptitudinile ei, nu-i făcută pentru imperialism pe care în fond nu'l doreşte. Nu putem vrea ceea ce nu corespunde aptitudinilor noastre naturale, viaţa omenească fiind cârmuită de legea succesului şi insuccesului. In orice om este o forţă înterioară care cârmueşte voinţa, şi care dă scopurilor bine înţelese, caracterul unei pretenţiuni bazate pe dreptul natural. In acest senz, aptitudinea către dominaţiune justifică tendinţa spre cucerire. înaintea lui Dumnezeu şi a umanităţei, în dispreţul moralei abstracte. La indivizii şi popoarele puţin culte, „dreptul celui mai tare" se rezumă în dominaţia fizică sau naterială.

Pe măsură ce mintea se ascuţeşte şi sufletul devine mai complex, se ridică şi concepţia acestui drept. Conştiinţa modernă nu recunoaşte dreptul la cucerire materială decât aceluia care-i apt pentru cucerîri morale. Voinţa şi capacitatea politică sunt considerate ca permisele necesare unei misiuni politice. Aceste permise lipsesc Germaniei

De aceea tendinţa Germanie către expansiune politică trebuia să se lovească de opoziţia tuturor popoarelor. Teoria pangermanistă nu corespundea voinţei reale a poporului german. Dimpotrivă s'a constatat opoziţie crâncenă între puterea externă creată de Bismarck şi tendinta interioară a poporului german.

Germania, spune autorul, consideră războiul ca un scop în sine şi nu ca un mijloc de a ajunge la un rezultat politic. Lipsa unui scop precis în efortul războinic al germanului îl înfăţişează ca distrugător.

Cu toată importanţa operei germane, lipseşte poporului german voinţa politică care i-ar justifica imperialismul. Nu constatăm o acţiune inspirată de un scop precis decât atunci când germanii sunt conduşi de personal tăi cu voinţă excepţională, ca Bismarck, sau de o organizaţie ca armata s'au partidul social-democrat.

Caracterul Germanilor

Keyserling consideră pe germani ca pe neamul cel mai puţin politic din Europa. Aceasta ar explica, după dânsul, glorificarea Statului şi a forţei. Nu zeificăm decât ceea ce face obiectul aspiraţiunilor noastre.

Apoteoza forţei, proclamată de Nietzsche, s'a născut în Germania pentrucă nu există popor care să aibă aşa de slabe dispoziţiuni naturale pentru a produce personalităţi marcante ca germanii. Din aceleaşi motive zeificarea Statului de către Hegel a fost o necesitate în Germania.

Opoziţia între operaţiune şi vocaţiune se manifesta la popoare nu numai în crearea unui ideal abstract, dar şi în realizarea lui. Astfel s'ar explică naştera grandiosului mecanism de stat în Rusia.

Imperialismul din epoca wilhelminä a dat greş pentrucă manifestaţia exterioară a puterei nu înseamnă nimic dacă voinţa de a domina lumea lipseşte. Dar, catastrofele au prea mică importanţă în viaţa unui popor dotat cu mare forţă vitală. De aceea adevărata misiune a Germaniei nu i suprimată prin rezultatul tragic al războiului. Germania are o misiune şi anume o misiune politică. Această misiune, suggerată de Bismarck e opusă aceleia concepută de Wilhelm II-lea.

Cauzele catastrofei

Keyserliug încearcă să convingă poporul german rănit în amorul lui propriu, că înfrângerea Germaniei e datorită unei concepţii greşite a misiunei germane.

De aceea, acum autorul se încearcă să arăte naţiunei alt scop al cărui caracter va fi determinat de aptitudinele naturale ale poporului şi de istoria ţărei şi care va servi ca stimulant pentru activitatea naţiunei.

Chestiunea care trebuie imediat rezolvită e cea socială, pentru care Germania e mai bine pregătită decât orice stat occidental. Statul german, considerat ca tipul unui regim autocratic s'a transformat pe încetul într'o imensă societate cu răspundere limitată, compusă din milioane de organisme mai mult sau mai puţin autonome şi funcţionând cu precizîune automatică. Revoluţia n'a creat nimic nou. „Statul german era în fond de multă vreme redublică socială".

Care i senzul acestor cuvinte? Asistăm la augmentarea rolului organizaţiunilor economice în paguba importanţei Statului. In Germania nu armata era baza reală a puterei acestei ţări, ci reţeaua de organizaţii economice care se întindea asupra întregului univers.

Keyserling admite ca evidente bancruta Statului german.

Dar indivizii şi întreg poporul nu vor fi atinşi de această catastr fi decât în măsura în care se identificau cu Statul. Imprejurările ţările învinse sunt de aşa natură încât Statul trebue să exploateze poporul, iar singurul mijloc pentru acesta de a-şi salva interesele este a-şi crea o nouă viaţă.

De aceea observăm la germani tendinţa de a se desolidariza de Stat de ex. prin neplătirea impozitelor, etc. Influenţa hotărâtoare nu mai aparţine Statului ci organizaţiilor economice care conduc viaţa socială a ţării. Aşa, Asociaţia industriilor germane se bucură acum de o influenţă superioară Reichstagului şi, dacă ar fi posibilă constituirea unui front unic asta nu s'ar face prin fuzionarea partidelor, ci prin întărire Uniunei centrale a sindicatelor care unind oraşele cu satele şi-ar impune politica sa.

Dar pentrucă elementul economic va deveni factorul principal a vieţei ţărei, trebuie să ne întrebăm dacă conducătorii vieţei economice îşi vor îndeplini însărcinarea tot aşa de rău ca şi Statul sau vor înţelege care sunt nouile trebuinţe şi cum trebue să le satisfacă.

Cum se pot rezolva problemele sociale actuale Viitorul regim politic ale Germaniei

Keyserling este de părere că problemele sociale ale epocei noastre nu pot fi rezolvate decât prin socialism. Dar, pentru asta socialismul trebue să nu mai fie programul unui partid. Reforma socială de introdus nu este de realizarea programului socialist ci a ideei socialiste. Socialismul e noua concepţie, adaptată epocei, a principiului solidarităţei.

Ideologia marxistă, spune Keyserling, întrată cu o dogmă în capul şi inima a milioane de oameni, va subsista încă multă vreme, dar noua ordine socială va fi realizată de spiritul cooperativ, duşmănos marxismului şi reprezentând adaptarea modernă a diviziunei sociale în caste, aşa după cum a existat în evul mediu.

Pe această cale, a corporaţiunilor, va fi înlăturată ideea, protivnică naturei si duşmănoasă faţă de orice cultură, care a făcut cel mai mare rău cu putinţă, ideia egalităţei.

Din acest punct de vedere poporul german a întrecut celelalte popoare europene, căci simţul erarchiei îl are înăscut. Germania nu va fi niciodată ţară democratică în înţelesul occidental al acestui cuvânt.

Din cauza simţului erarchiei, autorul crede că regimul monarhic va reuşi sub altă formă şi va fi personificat de cel care va conduce viaţa economică a ţărei.

E probabil că Germania va redeveni stat monarchic, dar noua monarchie va avea caracterul unui cesarism „care va unifica Germania socializată". De altfel în Germania a fost un adevărat Caesar în persoana lui Bismarck. Principiul dinastic fiind multă vreme compromis prin greşala lui Wilhelm II, Keyserling crede că viitoarea monarchie germană va renaşte sub forma electivă.

Şi anume: noul regim nu va fi, în fond, decât continuare firească a destinului istoric a Germaniei: trecerea dela „geschlossener Handelsstaat al lui Fichte, la Imperiul unificat, neagresiv şi fără tendinţă expansionistă, creat de Bismarck şi de acolo la regimul jumătate socialist care se va înfăptui, se face în linie dreaptă.

Ne putem întreba dacă rolul dominant rezervat factorului economic nu va aduce desvoltarea monstruoasă a aceluiaşi materialism care s'a prăbuşit odată cu înfrângerea în războiu.

Acest rezultat e posibil, spune Keyserling, dar nu inevitabil Dacă conducătorii vieţei naţionale înţeleg la timp, că influenţa e pe cale de a trece dela Stat la organismele economice şi că ultimele vor trebui să asigure viaţa intelectuală a ţărei, era economică care se anunţă va putea fi una din cele mai idealiste câte au existat până acum. Intâietatea factorului economic nu va ţine o veşnicie. Indată ce consolidarea economică a lumei va fi fapt îndeplinit, interesele intelectuale vor reveni pe primul plan. Dar acest ideal nu-i realizabil decât dacă acceptăm întâietatea provizorie a factorului economic.

BALUL PRESEI

La 19 Ianuarie 1923, în saloanele hotelului New-York va avea loc

Marele bal mascat şi costumat

dat de

Sindicatul Presei Române din Ardeal

Va fi cel mai bine organizat şi cel mai frumos bal din carnaval. — Bilete se găsesc la librăria Ance, la „Reclama" la ziarul „Infrăţirea" şi la ziarul „Patria". — Preţurile de intrare sunt: pentru o famile 3 pers.) lei 150; pentru o persoană lei 80; pentru funcţionari publici şi ofiţeri, lei 60.

Bugetul Germaniei pe 1923

Reihsrath-ul, în şedinţa sa dela 21 Decembrie, a aprobat proectul de budget pentru 1923. Din cauza fluctuaţiunilor continue ale mărcei, proectul aprobat înfăţişază un tablou destul de imperfect. Creşterea mare a cheltuelilor, singura cauză a deprecierii monetare, va fi acoperită printr'un fond de compensaţie.

Budgetul ordinar al administraţiei generale a Reichului se echilibrează cu 731,900.000 la cheltueli şi la venituri.

Trebuinţele Reichului pentru serviciul împrumuturilor se ridică la 721,6 miliarde mărci, din care 99,6 miliarde vor fi acoperite prin împrumutul forţat.

Budgetul ordinar al administraţiei poştelor, telegrafelor, şi telefoanelor prevede cheltueli de 344,10 miliarde şi venituri de 264.2 miliarde, adică un beneficiu de 80,80 miliarde, care adăogate la dificitul budgetului extraordinar dau un dificit de 165.1 miliarde.

Cât despre budgetul căilor ferate, aceasta înfăţişază cifra totală de 1 trillon şi jumătate.

Un proect german pentru reparaţii

Lafayette. — Presa din Londra anunţă din Berlin că cancelarul Cuno va prezinta la 1 Ianuarie noul plan al reparaţiunilor, a cărui ideie esenţială ar fi o ipotecă asupra bogăţiilor Germaniei, până la concurenţa de 20 la sută ce va trebui să servească drept garanţie financiarilor internaţionali, carî ar accepta să mobilizeze datoria germană.

O dublă sinucidere în lumea financiară cehoslovacă

Praga. — După „Ceske Slowo", directorul Băncii de Scont, d. Robert Blum şi însărcinatul de afaceri, Georges Heller, s'au sinucis în urma eşecului suferit în speculaţiunile asupra schimbului, în legătură cu recenta catastrofă dela Bursa din Praga.

Tipărit cu masina rotativă Cartea Românească Cosinzeana institut de arte grafice, Cluj.

Anul III. No. 700 — 24 pagini 2 LEI 24 pagini — Duminecă 7 Ianuarie 1923

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Infrăț

R CLUJ 1. 5460

asoc. pntru cult. și litera tura p. poporului român
1
Sibiu

CLUJ 10.JAN.923

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3 (ETAJ II)
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENT: PE 1 AN — LEI 180; 6 LUNI — 90; 3 „ — 47; 1 AN Pentru autorități — 249

Crăciunul

Intre toate sărbătorile pe cari calendarul le înșiră în cursul unui an, desigur Crăciunul este aceia care strălucește cu mai multă poezie și cu mai multă vrajă. Dar în vraja și în poezia care învăluie sărbătoarea Crăciunului nu este numai farmecul pomului cu luminile lui, nu este numai veselia sănătoasă a copiilor, nu este numai urarea tradițională cântată de glasuri tinere la ferestre luminate; ci pe deasupra acestui fast prezent, plutește amintirea și imaginea acelui sărac interior de staul unde copilul Isus primea închinăciunea și darurile magilor în brațele Fecioarei divinizate prin naștere.

Care dintre noi nu păstrează imagina aceasta poetizată de tot ceiace naivitatea copilăriei poate să-i adaoge? Oricât ne-am fi izbit de durerile vieții, oricât ne-am fi blazat prin experiența anilor, oricât am pierdut din elanul credinței și din tinerețea sufletului, în fiecare dintre noi imaginea aceasta stârnește luminoasă și plină de vrajă. Amintirea ei ne reimprospătează sufletul. In ziua Crăciunului, stai de vorbă cu trecutul copilăriei. Tot ceiace te-a bucurat atunci, tot ceiace ți-a stimulat fantezia și ți-a impresionat sensibilitatea, tot ceiace naivitatea a primit și a păstrat se trezesc în tine și răsar ca icoane luminoase. Alături de bucuria copiilor, bucuria ta, nuanțată de regret și poetizată de amintire, retrăește clipele de odinioară. Nici când mai mult decât la Crăciun nu ne simțim mai aproape de copii. Această răscolire de sentimente, de emoțiuni și de amintiri ne înfrățește pe toți. Un val de bunătate și de duioșie se coboară peste noi în această zi de Crăciun când nevoia de iubire între oameni se cere mai mult decât oricând împlinită. Tot ce este mai bun în noi, solicitat de această amintire pe care ni-o împrospătează Crăciunul, pune stăpânire pe sufletul nostru. Suntem mai buni, mai sinceri, mai prieteni unii cu alții. Pentru fiecare Crăciunul înseamnă un fel de purificare morală. Și bucuria noastră este bucuria acestei purificări.

Să ne facă mai buni, iată care a fost misiunea lui Christ. Toate aspirațiunile omenirii pentru o viață mai largă, de mai multă bunătate, de mai mult adevăr și de mai multă lumină și-au găsit rostirea în acest simbol. De aproape două mii de ani strălucirea lui nu s'a întunecat pentru omenire. Și dacă rătăciți o clipă de orgoliu ne întoarcem fața dela el, el rămâne totuși present în sufletele noastre pentrucă înfățișează binele și frumosul spre care tind toate forțele noastre morale. In acest efort spre Ideal stă toată povestea umanității. Perfecțiunea morală a simbolului creștin constitue un îndemn și o călăuză.

Pentru omenirea mai sensibilă la imagine decât la ideie, Crăciunul cu poezia și cu farmecul lui înseamnă o împrospătare anuală a energiilor sufletești prin cari ne înălțăm spre Ideal.

Colindele

Literatura noastră populară a dat din prilejul serbătorilor iernii un bogat material poetic. Fiecare provincie românească și-a plătit obolul de simțire și cugetare. In colindele noastre atât de variate se închide întreg caracterul nostru național și creștin. Colinda spusă moldovenește la Bălți ca și cea din Banat, cea de pe Ialomița ca și cea din Ardeal, cea dela Rădauți ca și cea din Oltenia, e tot ceea ce poate avea mai firesc un popor plin de simțire ca al nostru.

Cu câtă emoție curată și sinceră se ascultă colinda copilăriei și câtă mândrie nu încearcă fiecare când, rupt din mediul unde a crescut, găsește confirmarea românismului lui în colinda îndepărtată a celorlalte ținuturi românești.

Moș-Ajun

Boabe de mărgăritare,
Printre crengi pierdute 'n ceață
Luna 'ncet la geam apare
Aruncând pe flori de ghiață.

Lângă pat, jos, în căsuță,
Mama plânge despletită
Pe copila cea drăguță
Intre îngeri adormită..

...Dar ce zgomot e în tindă?
Inima-i stă să se rumpă!

Vin copiii de colindă,
Vin la sora lor cea scumpă, —

Lărmuind cu bucurie
Bat în geam, fac zarvă multă,
Râd cu hohot, făr' să știe
Că fetița nu-i ascultă...

Iar prin crengi pierdute 'n ceață
Luna trist la geam apare
Și lucesc pe flori de ghiață
Boabe de mărgăritare...

St. O. Iosif.

Cel care vine...

O bucurie mai mare ca bucuria așteptării nu există.

Cel așteptat va fi totdeauna mai strălucitor ca cel sosit. In clipa când Dumnezeu ar fi pe deplin înțeles, El ar înceta să mai fie Dumnezeu. El trebue să rămână un *Dumnezeu care sosește*, pentruca să aprindă în oameni dragostea de El și sentimentul supunerii.

In acest moment ne găsim și noi în astfel de zile ale așteptării. Ceeace vine nu este ceva neauzit. Vechea și calda sărbătoare a Crăciunului am petrecut-o adeseori. Știm cum se va petrece și de astădată: pomul de Crăciun se va aprinde, copii vor cânta și vor sălta de bucurie, bătrânii vor sta lângă ei și se vor bucura. Și totuși nu vor veni toate așa cum ni le-am închipuit, nu vor curge toate așa cum le gândim! Cel ce'și aruncă privirile peste marginile curții sale, cel ce'și deschide urechea pentru suspinele dorinței și plângerea fericirei pierdute, acela simte cu durere că Mântuitorul nu s'a născut pentru toți. Fân și pae, grajd și întuneric a fost de ajuns ca să se nască omul, însă nu în orice iesle se află Copilul Minunat; nu la orice sân de mamă se află un micuț scump, și îngerii ce joacă și păstorii ce se închină nu se află în jurul oricărui copil. Ici sunt nopți fără stele, dincolo singurătate fără nici-o veste dela cer.

Minunea dorită fierbinte nu vrea să vie —, bolta Cerului rămâne întunecată, iubirea tace.

Așa a fost, așa va fi, așa trebue să fie. Crăciunul este simbolul unei mântuiri care totdeauna vine și niciodată nu ne înșeală. Este noaptea sfântă, este numai o noapte! El, simbol, predică Evanghelia veșnică a păcii tuturor popoarelor, însă predicatorii plutesc pe înălțimi neajunse — piciorul lor nu atinge pământul aspru. Bucuria Crăciunului pribegește și ea prin veacuri dar niciodată nu s'a oprit timp îndelungat. De oriunde a sosit ea și-a luat iarăși rămas bun până la anul și în urmă-i a lăsat pomul vieții lipsit de podoabe și de lumini, a lăsat pomul vieții numai cu spinii lui care pot să înțepe așa de dureros.

Nu este trist acest lucru? Este.

Dar ar fi mult mai tris dacă ar fi *altfel*. Cine ar mai cânta cântecele de Crăciun dacă ele ar trebui să răsune tot anul! Cine s'ar mai uita cu ochii fermecați l pomul de Crăciun, dacă s'ar găsi mereu în locul lui cel vechiu și în lumina zilelor de vară!

Cine ar mai da mâinilor întinse ale Copiilor dacă împărțitul s'ar face zi cu zi! Pentru ca bucuria să rămână mereu strălucitoare, luminile bucuriei trebue să se stingă. După flux trebue reflux pentru că puterile adânci și variate ale sufletului să-și păstreze echilibrul. Dumnezeu trebue să se ascundă ca să se poată arăta în toată frumusețea și puterea lui.

Deaceia bucură-te omule că norocul și fericirea ta vor veni — ți se vor arăta; bucură-te, că ce este mai bun, rămâne tot deauna gândul și obiectul ateșptării sale! Fii mulțumit de toate vălurile care acoperă viitorul, de toate enigmele pe care viața ți le dă să le ghicești. Incepe a iubi misterul, căci numai atunci vei vedea minunea.

Rămâi pregătindu-te mereu spre primirea Dumnezeului tău, pentruca el să-ți rămâe scump și să poți să crezi în venirea Lui.

Nașterea Domnului

Altădată și acum

Povestesc bătrânii de Crăciunuri cu nămeți de zăpadă cât movilele, de Moș-Crăciun, bătrânul cu barba cât mătura și cu sacul fără fund plin de bunătăți rare, de cete mici de băiețași cu steaua sau cete mari de vlăjgani cu vicleimuri, de ospețe strașnice cu vinuri minunate, cu lăutari meșteri și cu muzică de vifor pe la ferești, de lupi flămânzi chiar ce înaintau în haite hămesite până în inima satului, dând iama în vite și sfâșiind drumeții rătăciți.

Și vântul care bătea cu degete de chiciură în geam și poveștile înfiorătoare ale oaspeților călători și ale vânătorilor încărcați de isbândă în luptele cu mistreți, dădeau și mai mult îndemn mesenilor spre paharele strălucitoare de aurul vinului, dădeau și mai mult ghes de vorbă păcălicilor și bunilor de gură și aduceau tot mai multă voie bună în inimile celor ce sărbătoreau după o mie și sute de ani nașterea copilului din Nazareth.

Și peste vesela adunare reflexul flăcărilor din sobă se resfrângeau jucăușe, nimbând fețele fericite cu aureola lor mângâitoare. Putea să geamă vântul, putea să țipe crivățul, putea să detune viforul cu sgomot de prăbușiri, putea să aducă din depărtări ecouri de durere și urlete de fiară!

Zadarnic. Duhul Domnului se coborâse deasupra celor ce-l sărbătoreau și sub ocrotirea lui sfântă, toate mânile naturei nu mai aveau nici o putere asupra celor de sub dumnezeeasca oblăduire.

Era atunci o credință și 'n numele acestei credințe omul pornea la luptă, se arunca în mijlocul pericolilor, se avânta în cele mai îndrăsnețe încercări; credința îl însoțea pretutindeni și curajul ce i-l insufla îl scotea deasupra tuturor nevoilor.

A mai rămas credința aceasta acuma?

N'am putea-o spune decât îndreptându-ne ochii spre marea frământare a valurilor omenești, în teribilele clipe de restriște sau în zilele sfinte ale creștineștilor sărbători.

A venit iarăși ziua cea mare a nașterei Domnului și pretutindeni vezi fierberea din ajunul evenimentelor mari, pretutindeni bucuria zugrăvită pe fețe, pretutindeni mai multă însuflețire, mai multă lumină; mai multă viață. In casele bogaților, ca și în casele săracilor.

Credința nu va fi având poate aceiași vigoare, nu va insufla poate aceiași convingere că munții se vor mișca din loc, urniți de tăria ascunselor ei puteri.

Dar a rămas ascunsă în cotloane de cuget, în adâncimi sufletești nebănuite, a rămas ascunsă pentru a sbucni în plinătatea ei ancestrală în momente de rea cumpănă, în zile amintitoare de trecut și de bătrâneștile generații ce ne-au purtat sufletul spre limanul timpului de azi.

S'au dus vechile datine, s'au dus vicleimurile de altădată, a fugit și Moș-Crăciunul alungat de hrăpăreața pornire a oamenilor vremii, sau dus până și zăpezile uriașe cu poveștile și înfiorătoarea lor frumusețe. Trei-patru copilași sgribuliți în jurul unei biete stele de carton, au mai rămas să colinde din ușă în ușă, amintind doar că în timpuri depărtate, era belșug și fericire, era credință și mulțumire.

In curând poate vor dispărea și aceștia. Va rămâne atunci doar golul spăimântător și negru, abisul întunecat și nemărginit al unei omeniri rătăcitoare în necunoscut și desnădejde!

Fatal, chiar în potriva vrerei noastre, vom trebui să ne întoarcem spre cele ce au fost.

Prea mult trăesc în sângele nostru morții ce ne-au dat viața, ca nesfârșitul lor șirag, pe care am vrut să-l întrerupem brusc, să nu ne înlănțuiască iarăși în infinitele lui împletituri.

Pastorala de Crăciun

a P. S. Episcopului Nicolae al Clujului

Adresată protopopilor, Preoților și tuturor drept-credincioșilor creștini din reînviata episcopie a Vadului, Feleacului și Clujului.

„Mărire întru cei de sus lui Dumnezeu, pe pământ pace și între oameni bunăvoire". (Luca 2,14).

Glasul de aramă al clopotelor sfintelor biserici chiamă astăzi cu accente dulci de pace toată făptura lui Dumnezeu la bucuria praznicului mare și sfânt, care a dat pământului lumina cunoștinței, soarele dreptății, pe unul născut, fiul lui Dumnezeu și Mântuitorului lumii. Și sunetul de aramă umple văzduhul cu valuri largi de melodii curate. Și iată chemarea a răsunat adânc în sufletele voastre, acelor, cari vați adunat în acest sfânt lăcaș ca să dați mărire lui Dumnezeu care cu bunătatea sa nemărginită a trimis prin Isus fiul său pe pământ să vestească pace și între oameni bunăvoire.

Cade-se cu adevărat să dăm mărire lui Dumnezeu în această zi de praznic luminat pentrucă neprețuite sunt darurile ce le revarsă asupra noastră Isus Mântuitorul a cărui naștere ne-a învrednicit Dumnezeu ca să o prăznuim și noi astăzi.

Isus a adus în lume lumina cunoștinței, Isus a înălțat în întunerecul de veacuri un soare nou, soarele dreptății pe pământ, Isus a sădit în suflete virtutea nădejdii în răsplata faptelor celor bune, a iubirii deaproapelui, chezășia fericirii omului pe pământ și a credinței în Dumnezeu care singură poate împlinește poruncile lui.

Aproape 20 de vacuri s'au scurs în alvia vremii de când tăria legii lui Isus stă neclintită în fața tuturor uneltirilor vrășmașe, propovăduind cu aceiași statornicie și cu acelaș curaj cuvântul lui Isus. Și dacă de 20 de veacuri cuvântul acesta s'a îndreptat către popoare, fără șovăire, atunci și pentru noi muritorii zilelor de astăzi are ziua acestui praznic o solie mult grăitoare și plină de adâncă înțelepciune.

*

„Poporul cel ce umbla întru întunerec a văzut lumină mare". (Isaia 9.1) Larg și povarnic era întunerecul sufletesc al poporului care se mândrea, că este poporul cel ales al lui Dumnezeu. Patimile păcatelor își făcuseră cuib cald în sufletul poporului jidovesc. Bogații erau nesățioși în lăcomia lor de câștig, căracii gemeau în cătușile robiei și ale desnădăjduirii, fariseii și cărturarii osândeau numele lui Dumnezeu cu închinăciuni fățarnice în colțuri de uliți și lăcașurile de închinare se prefăcuseră în peșteri de negustorie înșelătoare. Mocirla păcatelor era mare și întunerecul stăpânia toate semințile lui Izrail. O singură nădejde mai licăria ca un opaiț slab în sufletele mulțimei venirea lui Mesia cel fără de început, cum spuneau prorocii. Din adâncul vremilor îndepărtate răsuna în sufletul poporului ca un glas sfios de clopot făgăduința Tatălui din ceriu. I-o dase Dumnezeu lui Avram (Fac. 22.18) I-o dase lui Iacob. (Fac. 49.10).

Dar mai limpede răsună făgăduința aceasta în proorocia dată lui Isaia : „Pruncs'a născut nouă, fiul s'a născut nouă, fiul s'a dat nouă... Domnul păcii, Dumnezeu tare biruitor, părintele veacului ce va să fie. Mare va fi stăpânirea lui și păcii lui nu va fi hotar și va ședea în împărăția lui cu judecată dreaptă de acum și până în veac. (Isaia 91-7).

Iar acum sosise plinirea vremii și a făgăduinței. In întunerecul mohorât răsare deodată în pragul Vileimului lumina cunoștinței. Bezna nopții se umple de văpaie albă de lumină, o stea nouă răsare în pragul Răsăritului, îngerii coboară din ceriuri preaslăvind pe unul născut, magi aleargă din negurile depărtării să aducă daruri Mesiei, iar păstorii din preajma peșterei nu se întreabă ce va să însemne minunea acestei nopți sfinte, ei înțeleg într'o clipă că aceasta este plinirea făgăduințelor lui Dumnezeu și cad smeriți în genunchi în fața ieslelor în cari se sălășluise Mântuitorul.

Mare este bucuria călătorului ca re rătăcind calea în miez de noapte prin desișul codrilor sau în largul câmpiilor fără hotare, zărește o stea luminoasă care îi călăuzește pașii mântuindu-l de primejdii. Mare a fost bucuria celor ce nădăjduiau cu inimă curată plinirea făgăduinței lui Dumnezeu.

Dar ispita diavolului, care stăpânea sufletele celor înglodați în răutate a tresărit de ură și blestem asupra lui Isus și au pornit cu sabie ca să-l piarză împreună cu cei 14.000 de prunci tăiați fără de vină. Căci lumea aștepta pe Mesia să vină în strălucirea măririi unui împărat, de care cei puternici se scamele fără de legilor lor.

Dumnezeu în nemărginita sa înțelepciune însă altfel a trimis pe fiul său în lume. Născut în ieslea dobitoacelor, învălit în scutece sărace, în peștera Vifleemului unde o mamă cu suflet sfânt dar femee modestă și săracă, logodnica lemnarului din Nazaret, dă haina de om fiului lui Dumnezeu. Și a făcut aceasta ca omul să înțeleagă că împărăția lui nu este din lumea aceasta, nu este mărire deșartă omenească, ci este o împărăție a sufletului, a fericirii celei veșnice.

Ca un fulger a străbătut lumina lui Isus în sufletul popoarelor. Cuvântul lui e ca roua care înviorează frunzișul însetat de fierbințeală, cuvântul lui Isus e ca ploaia care adapă holdele veștede de dogoreala secetei de cară, cuvântul lui Isus e ca sunetul clopotului de sărbătoare care vestește pace și iubire.

Isus însuși este Dumnezeul păcii și al iubirii, este Domnul împărăției veacului ce va să fie, a veacului care n'a fost până aci și nu este nici astăzi, a veacului iubirii care va să fie atunci, când Isus se va putea sălășlui în sufletele tuturor oamenilor.

Isus nu coboară pe pământ cu fulgere și trăsnete, nu ascute sabia să taie, nu toarnă guri de tunuri cari să pustiască toată truda brațelor omenești. Arma lui Isus e cuvântul păcii și al iubirii. Și cuvântul acesta e mai puternic decât mii de oști, mii de săbii și mii de tunuri. Căci iubirea e scânteea dumnezeiască care „îndelung rabdă, se îndură, nu pizmuește, nu gândește rău, nu se bucură de nedreptate ci se bucură de adevăr, toate le rabdă, toate le sufere, toate le crede, dar nici odată ea nu cade". Cu cuvântul iubirii străbate Isus cuprinsul Galileii, cu cuvântul iubirii sufere bătăi, schingiuiri și cunună de spini și cuvântul iubirii îl pecetluește cu moartea sa pe cruce.

O astfel de sămânță a trebuit să încolțească pe toate meleagurile pământului și legea iubirii lui Isus a străbătut întreg cuprinsul pământului.

Din cuvântul iubirii pecetluit de Isus cu sângele său cel sfânt a răsărit apoi rodul credinței în adevărul propovăduit de El. Deschideți cartea vremilor trecute și aceasta vă va lumina asupra minunilor săvârșite de această credință în Isus Hristos. Cu puterea credinței au vindecat apostolii bolnavii, au deschis ochii orbilor, au călcat peste șerpi și au luat otravă și nimic nu i-a vătămat pe ei. Pentru că credința e mai tare ca stâncă, mai vârtoasă ca oțelul și de vei avea credință numai cât un grăunte de muștar vei zice muntelui să se mute și el se va muta. Iată, tăria legii lui Isus. Iată rostul venirii lui Isus pe pământ. Mântuitorul a venit ca să ne arate calea care duce la mântuire prin lumina virtuților creștine, ale iubirii, credinței și nădejdei.

Și aceasta e povața cea mai luminoasă pe care ni-o îmbie praznicul zilei de astăzi. „Impărăția mea nu este din lumea aceasta", zice Domnul.

Fiecare om are o țintă în viață, un scop după care aleargă neobosit în toate zilele vieții sale. U- [illegible] și bogății multe, altul se frământă în truda neobosită să câștige bani albi pentru zile negre, alții caută scopul vieții în traiul tihnit și fără muncă, în plăceri și desfătări, în desertăciunile trecătoare ale vieții de pe pământ .

Isus ne arată însă că Mântuirea sufletului din legămintele vieții pământene este idealul și ținta la care trebue să tindă fiecare muritor al pământului.

Dar idealul acesta cere trudă și răbdare, suferințe și jertfe.

Moise a suferit foame și sete, batiocuri și hule 40 de ani în pustia Egiptului pentruca să-și ducă poporul în pământul făgăduinței ; Iov a pătimit suferințe grele pentru neclintita sa credință în Dumnezeu ; bolnavul dela lacul Vitezda a îndurat 38 ani truda boalei sale chinuitoare, dar nu s'a clătinat în credința că Dumnezeu îl va tămădui ; apostolii și învățăceii lui Isus aur îndurat suferințe și moarte de martiri, dar nu s'au clătinat în tăria idealului mântuirii pe care îl slujiau. Insuși Isus e pilda cea mai limpede grăitoare a jertfei supreme pentru ideal.

Biruințele cele mari nu se pot câștiga decât cu jertfe mari, zice un învățat. Luați pildă din istoria neamului nostru. Idealul unirii noastre a tuturora a adus pe Mihai Viteazul jertfă pe câmpia Turzii, pentru acelaș ideal s'a frânt pe roată Horia și Cloșca la Alba-Iulia, pentru acelaș ideal au adus jertfa de sânge legiunile lui Iancu, iar acum de curând, cei 800.000 frați ai noștri cari dorm în largul hotarelor noastre dela Nistru și până la Tisa.

Isus însuși a biruit puterea vrăjmașă a păcatului cu jertfa sângelui său. Nu te speria deci bunule creștine, când pașii tăi se poticnesc de greutățile vieții, de necazuri, de primejdii și suferințe, căci prin acestea sufletul se oțelește și în focul năcazurilor se vădește adevărata tărie de credință.

Norii grei ai furtunilor de toamnă întunecată razele soarelui, vijelia pustiitoare îi stinge lumina pe o clipă, dar tăria văpăii lui n'o poate ucide, căci pe urmă soarele răsare mai limpede și mai frumos biruitor asupra întunerecului furtunilor și varsă potop de lumină și căldură asupra tuturor făpturilor lui Dumnezeu.

Așa e și puterea credinței lui Isus Hristos. Furtunile ispitelor ce ne pasc la fiecare pas nu pot întuneca lumina lui Isus și sufletele celor ce cred cu tărie într'ânsul stau pururea biruitoare asupra diavolului, căci căldura lui Isus Hristos sălășluită în sufletul omului, nimic nu o poate stinge. Isus este Dumnezeul tare, biruitor, Domnul păcii și al dreptății.

Când căldura lui Isus Hristos va străbate în toate sufletele omenești, când căldura lui Isus va afla adăpost și în palate și în colibe deopotrivă atunci „mare va fi stăpânirea lui și pacea lui nu va avea hotar și Isus va ședea în împărăția aceasta și o va îndrepta cu judecată dreaptă de acum și până în veac". (Isaia 95—71).

Lăsați deci, iubiți creștini, în această zi a Nașterii Mântuitorului să rască și în sufletele voastre căldura lui Isus Hristos. Deschideți portile acestor suflete ca să intre cuvântul păcii lui Isus. Căci fără de pace și între oameni bunăvoire, nimic nu este de folos omului. Rugăciunea fără pace nu ajunge la tronul lui Dumnezeu, familiile fără pace se risipesc și se ruinează, popoarele fără pace se destramă, biserica fără pace rămâne rece, învățătura, bogăția, munca fără pace e numai o risipă zadarnică a darurilor cu cari l'a înzestrat Dumnezeu pe fiecare om.

„Pace multă e celor ce iubesc legea ta Doamne și nu este lor sminteală". (ps. 141).

„Făclie picioarelor mele este legea ta Doamne și lumină cărărilor mele" (ps. 148).

Făclie să ne fie și nouă Isus Hristos în toate rosturile vieții noastre, pentru ca să vedem calea cea adevărată, și lumină să ne fie Isus Hristos ca să nu ne pierdem în rătăcirile păcatelor.

Veniți să mergem și noi cu Magii și să aducem daruri lui Isus pruncul, aur, smirnă și tămâe : aur, inima noastră ca aurul curată de orice poftă și gând spurcat ; smirnă, omorârea patimilor trupului cu umilință creștinească, și tămâie, duhul dragostei creștinești către Dumnezeu și către aproapele.

Să facem și noi ca Magii, cari după ce s'au închinat cu daruri lui Isus „pe altă cale s'au întors în țara lor". Să ne întoarcem și noi dela calea faptelor celor rele, să schimbăm calea pașilor vieții noastre.

Pe altă cale să apucăm; pe calea îndreptării desăvârșite, călăuziți de steaua luminoasă a învățăturilor lui Isus

Viețuind după învățăturile Mântuitorului ne vom face și noi vrednici de binefacerile aduse pe pământ de nașterea Mântuitorului.

Și să rugăm pe Dumnezeu ca darul sfânt al prasnicului acestuia să rămână cu noi în toate zilele vieții noastre până la sfârșitul veacului.

După cari împărtășindu-vă binecuvântarea Noastră arhierească și dorindu-vă ca sfintele sărbători ale nașterei și botezului Domnului să le petreceți în pace și multă bucurie, iar noul an să vă aducă toate cele bune și de folos trupului și sufletului vostru, am rămas al Vostru al tuturor

De tot binele voitor

NICOLAE

Episcop

Dat în reședința Noastră episcopească din Cluj, la 6/19 Decemvrie anul Domnului 1922.

Se duc obiceiu rile . . .

Un vechiu și bun obiceiu românesc e acela de a ajutora cu cât îți îngăduie mijloacele pe cei săraci, de Sfintele Sărbători ale nașterii Mântuitorului. Astăzi, în aceste vremuri de crâncenă sărăcie și de nebunească beție a luxului, vechiul și bunul obiceiu e mai de trebuință decât oricând, și tocmai astăzi trebue să constatăm cu întristare slăbirea lui.

Urmărim de câtăva vreme străduințele celor câtiva oameni de bine. Listele de subscripție penru ajutorarea sărăcilor în aceste zile de generală bucurie creștinească — generală ? ce eroare! — devin tot mai lipsite de subscriitori. In comparație cu sumele adunate de anii trecuți, ele sunt ca și inexistente. Săracii acestui an vor fi lipsiți și de elementara bucurie a pânei de toate zilele, în ziua sfântă a nașterii Celui ce s'a coborât pe pământ să ne aducă isbăvirea veșnică.

Se pierd obiceiurile, bunele și vechile obiceiuri strămoșești. Războiul ni-a zdruncinat legăturile tradiției. Odată cu năvala îmbogățiților de război și a speculanților, vechea și darnica inimă a bogaților de suflet ca și de avere a dispărut, și odată cu ea a dispărut și obiceiul milosteniei.

Veselia va fi de Crăciunul acesta în casa noului bogătaș, dar va fi veselia sinistră a desrădăcinatului, și alături, în masa imensă a sărăcimei se va întinde întristarea mută și neagră a celor cari vor primi Nașterea cu burta goală și haina pe tieită.

Căci bunele obiceiuri de altă dată se duc și cuvântul de iubire și frăție a celui ce s'a născut acum 1922 ani se face par'că tot mai slab auzit în vremurile dureroase de acuma...

Să cumpărăm 1783
dela Drogueria
„EMKE"
Proprietarul firmei:
Barkóczy Alexandru.
Prețuri eftine. Mare asortiment. Serviciu regulat.

Naşterea Mântuitorului

Naşterea Mântuitorului e în fiecare an un prilej de bucurie pentru întreaga creştinătate.

Crăciunul e însăşi simbolul renaşterii omenirei spre o viaţă mai frumoasă, mai curată de păcate, mai lipsită de griji, necazuri şi dureri, o viaţă de purificare a cugetului şi a sentimentelor, de înălţare sufletească.

Omul, rob al pământului, se desprinde tot mai mult de glia de care e înlănţuit şi îşi îndreaptă viaţa spre idealul de libertate, de caritate şi de înfrăţire.

Creştinătatea sărbătoreşte cu bucurie ziua în care Pruncul divin, a văzut pentru întâia oară lumina zilei în staulul din Bethleem.

E ziua în care Dumnezeu, îndurându-se de făpturile făcute după chipul şi asemănarea sa, a trimis pe pământ pe Fiul său spre a propovădui cuvântul cel bun şi a întoarce noroadele din calea rătăcirii.

Şi ca să le dea pildă statorniciei în credinţă şi a resemnării în faţa răutăţii omeneşti, Trimisul divin a urcat apoi Calvarul ducându-şi pe umăr crucea pe care avea să fie răstignit.

Isus Nazarineanul, a cărui naştere o sărbătorim astăzi a îndurat fără cârtire toate umilinţele pământeşti, ca prin martirajul lui să răscumpere păcatele cărora primise misiunea de la Tatăl din Ceruri.

Şi sămânţa cea bună aruncată de el pe pământul la început sterp şi ars de patimi, a dat roade bune.

Învăţăturile Mântuitorului au fost purtate prin glasul însufleţit al slujitorilor altarului, în toate colţurile lumei; pretutindeni neamurile cele mai sălbatice, s'au îmblânzit în faţa cuvântului de caritate creştinească.

Nelegiuirea din cugete a dispărut, făcând loc pornirilor nobile spre compătimire, solidaritate şi înfrăţire şi pacea a luat locul vrăşmăşiei.

Sfintele învăţături ale lui Isus Christos au tras brazde de lumină şi de înălţare sufletească în ogorul omenirii şi dacă n'a rodit încă pretutindeni, nu trebuie să desperăm.

Cu timpul sămânţa învăţăturilor lui Isus va prinde şi în ţarinele însă sterpe.

De nădejdea aceasta suntem pătrunşi cu toţii şi ne-o exprimăm tocmai prin bucuria manifestată la sărbătoria zilei în care, cu atâtea veacuri în urmă, într'un staul din Bethleem, Fecioara Maria a dăruit omenirii pe Mântuitorul ei.

PICTORII
şi Naşterea lui Isus

Evoluţia picturei ne arată că în tablourile naşterii Mântuitorului; micul Isus nu ocupă acelaşi loc. Dacă la pictorii primitivi îl găsim totdeauna în primul plan, la cei moderni Isus dispare din ce în ce mai mult, în umbră.

Şi expresiunea Mariei, timidă înfricoşată de rolul său sublim, mai mult fecioară decât mamă devine din ce în ce mai protectrice, ca o adevărată regină a Cerurilor.

In toate tablourile găsim desfăşurându-se însă în afară de Isus şi Fecioara Maria păstori, magi şi îngeri, cortegiu care s'a modificat cu fiecare generaţie de pictori, care au adus tributul lor artistic artei religioase.

Păstorii la început greoi, rigizi, devin familiari în timpul Renaşterei, aducând cu ei, pe lângă înfăţişarea veselă şi păsările, oile sau coşurile lor pline cu daruri, ca apoi din sec. XVIII-lea şi până acum să-i găsim în toate tablourile cu aspectul lor de naivitate populară.

Naivi şi simpli, ca şi păstorii ce-i reprezentau, pictorii primitivi aduceau Copilului Divin darurile cele mai diferite: pe lângă bogăţiile regilor vedem în tablourile lor flori mici, proaspete; fără îndoială ei nu se gândeau că iarna le-ar fi îngheţat, până să sosească în Betleem.

Deasemeni vedem animalele cele mai diferite: Nu numai măgarul şi boul, pe care'i găsim în cele mai vechi tablouri şi cămilele cortegiului regilor din Asia, ci chiar animale şi păsări pentru care unii pictori aveau o adevărată predilecţie: un iepure, o maimuţă, un păun sau un papagal.

Cât despre Magi, la început cavaleri sau vânători, ei îşi schimbă casca sau pana de vultur, înlocuindu-le cu turbanul Orientalului.

Aureola sfinţilor, bonetul astrologului, coroana Regilor îşi fac rând pe rând apariţia pe capul Magilor. Indiferent de formă, ele sunt totdeauna făcute din stofe preţioase, blăni, aur şi pietre scumpe.

Cu cât se măreşte gustul de ecsotism Magii se transformă, luând în tablourile moderne înfăţişarea populaţiunei locale: Turci, Arabi sau întunecaţi Etiopeni, cum îi găsim în compoziţiile lui Rubens, Veronese sau Tiepolo.

Ingerii sunt reprezentaţi cu nimburi, cu instrumente de muzică, cu aripele încrucişate.

Imbrăcaţi ca preoţii de flamandul Hugues din Gand, sau în tunice greceşti de Piero della Francesca, cu aripi tot atât de frumoase şi de variate ca şi a păsărilor strălucitoare, cum e în tabloul lui Gozzoli, ei se amestecă printre păstori şi turmele lor.

Uneori ei se află în aer, îngenunchiaţi sau alunecând pe deasupra norilor; nu-i găsim însă sburând în nici un tablou, decât după Renaştere.

In tablourile moderne, ei dispar; unii pictori îi mai evocă încă, dar fac din ei viziuni impalpabile în locul realităţilor fermecătoare de altădată; aureola lor au dispărut, de asemeni florile şi şopârlele pe care le ofereau în mod naiv Copilului Divin, pentru a-i produce bucurie.

Un singur miracol mai este admis în pictura modernă: aceiaşi bogăţie naturală de lumină.

Splendoarea sa diferită: scânteietoare sau umbrită, înlocueşte aripele colorate sau razele exagerate ale nimburilor.

Ceia ce lipseşte însă tuturor tablourilor celor mai bune din epoca modernă, reprezentând naşterea lui Isus Christos, este candoarea credinţa şi simplicitatea puternică care există în opera vechilor pictori.

Cronică de Crăciun

In seara ceea mă culcai amărît. Directorul îmi ceruse o „Cronică de Crăciun" pentru numărul închiriat Sfintelor sărbători ale Naşterii Mântuitorului. Şi ca în alţi ani trebuia să dau „ceva nou", ceva care pentru a a fi cu desăvârşire nou trebuia să amintească de lucruri necontenit vechi, ceva care trebuia să fie şi vesel şi trist aşa cum este omenirea de când papucul Evei îşi arăta puterea şi ne răpi pentru totdeauna nădejdea la fericirea eternă a raiului.

Mă gândeam în seara aceea mohorîtă de iarnă seacă, la slăbiciunea arhistrămoşului Adam şi la Cronica rămasă în stare de proect pe masa de lucru. Eram încă sub revolta neputinţei dovedită în faţa foilor de hârtie albă, cari aşteptau impudic, provocator contactul maculant al peniţei.

— O! Adame, strămoşesc tată al tuturor nefericirilor omeneşti, de ce te-ai plecat femeii? De ce bărbăteasca-ţi înţelepţiune s'a întunecat la ademenirile viclene ale Evei, mama tutror relelor? Porunca bunului şi atot puternicului Dumnezeu ai aruncat-o ca pe un netrebnic legământ numai pentru a-ţi îndestula lacomia neputincioasă şi a ne lăsa moştenire păcatul iniţial şi Cronici pentru Crăciun! Căci dacă ai fi respins îndemnurile femeii şi uneltirile şarpelui, Mântuitorul nu ar fi pătimit pentru noi, tu ai fost şi astăzi unicul stăpân al bunătăţilor raiului, acolo unde ţi-l aşezase Dumnezeu pe malurile molatecului Eufrat, iar noi păcătoşii de astăzi n'am fi ştiut nici de valută, nici de consolidare, nici de bolşevism, nici de fascism, nici de Cronici întru preamărirea Celui Ales.

Dar un gând creştinesc îmi săget imprecaţia. Fiilor nu le este îngăduit să judece actele părinţilor lor, ci în frica Domnului, în post şi rugăciuni să le ispăşească. Mustrarea de cuget mă linişti şi . . . am adormit.

*

. . . Se făcea că parcă eram aiurea. Totul era parcă schimbat la noi şi cu toate acestea simţiam că nu sunt străin oamenilor şi locurilor. Pădurilor de brazi încărcaţi de vata moale şi strălucitoare a zăpezilor le luaseră locul adânci păduri de falnici cedri, cari plângeau cu lacrimi mari şi grele sub grindina ploii neisprăvite. In locul stejarilor şi fagilor potopiţi de chiciură răsari eră mirţi înfriguraţi şi golaşi, chiparoşi noduroşi şi strâmbi cu nişte reumatici cari n'au cunoscut binefacerile nămolului dela Techirghiol, nici măcar în schimbul cărţilor prost scrise şi tot aşa de prost plătite.

Pe întinsul câmpurilor noastre albe de zăpadă se aterniseră fire plăpânde de iarbă anemică şi murdară. Numai cerul semăna cu al nostru, poate ceva mai leşios şi mai jos.

Târgurile erau aceleaşi. Ca acelea şi clădiri, cu aceleaşi străzi năvălite de terciuiala murdară a iernii, cu aceleaşi prăvălii strălucitoare încărcate de bunătăţi intanzibile, cu aceiaşi oameni, ca şi astăzi.

Vameşii şi fariseii nu se mai numiau însă ca pe vremea lui Pillat din Pont, ci se ziceau democraţi şi economişti; iar în locul saducheilor ieşiseră în arena publică tagma samsarilor şi a îmbogăţiţilor de răsboiu. Şi era acolo în ţara aceea — care numai la înfăţişare semăna cu Iudeea lui Irod, dar încolo semăna ca două picături de apă cu ţara noastră binecuvântată —, o ticăloşie cum nu se mai află. Vameşii înşelau fără milă pe bogat ca şi pe sărac, iar poporul se sbătea în cea mai neagră şi neputincioasă sărăcie. Fariseii minţiau la toate colţurile de drum, minţiau şi se băteau în piept că la dânşii stă cheia mântuirii şi a fericirii, că ei sunt cei drepţi şi buni şi la ei cată privirile lui Dumnezeu Atotputernicul. Iară saducheii, graşi şi rumeni, râdeau şi de vameşi şi de farisei, şi de poporul nemernic, sdrobit sub roţile automobilelor în care îşi lăfăiau obesitatea. In chefuri şi bancheturi neisprăvite trăiau ei şi în nelegiuirea preacurviei îşi băteau joc de cei ce aşteptau o viaţă viitoare mai bună. Şi nu arareori, urgiile acestora se făceau fără vameşii închişi la suflet şi fără fariseii cari se lăudau la colţurile străzilor, cernându-şi feţile pentru a nu li se vedea rumeneala traiului bun.

Era în ţara aceea atât de străină şi atât de cunoscută nouă, multă minciună, multă sărăcie, multă batjocură şi multă ticăloşie omenească. Copii nu'şi mai respectau părinţii şi nici nu dădeau respect bătrânilor şi celor cu mai multă ştiinţă decât ei. Cuvântul cinstei se călca la tot pasul şi puterea pumnului era singura chezăşie a dreptăţii. Hoţia era în mare cinstire şi nemernicia firii omeneşti mersese până acolo încât legăturile de sânge şi rudenie erau călcate şi bărbatul trăia cu sora nevestii lui sau cu nevasta fratelui său în văzul şi ştiinţa mulţimei, fără să se ruşineze. Bisericirile rămăseseră pustii. Nimeni nu mai da pela Casa Domnului, dar toată lumea alerga bucuroasă la cârciuma unde putea asculta vorba făţarnică a fariseilor şi unde o trăgea ademenirea ticăloasă a saducheilor.

Cuvântul scris ajunsese o minciună, nimeni nu-i mai dădea crezare şi totuşi îl cetiau. Vorba dreptaţii şi a cugetului curat se bucura de un adânc dispreţ şi cartea bună nimeni nu o mai deschidea.

Era în ţara aceea grozav de ticăloşită, şi oameni cu credinţă de Dumnezeu dar erau puţini şi nimeni nu-i mai lua în seamă. Şi se făcea parcă era acolo cineva, un om ciudat şi necunoscut, gol şi trist, care voia să deştepte toată acea lume înebunită de beţia otrăvitoare a vremii. Zadarnic striga el mulţimei toată nemernicia vieţii, zadarnic spunea că el netezeşte căile domnului şi îndemna lumea să se pregătească, nimeni nu-l asculta, sau, dacă îl asculta o clipă, îl alungau cu pietre ca pe un răufăcător.

Omul acesta era tare mâhnit că munca lui înzădar este. Şi văzând că se apropie sorocul cel mare când Mântuitorul trebuia să vină — pentrucă se făcea că abia atunci se împlineau scripturile şi proorocirile — el adună pe cei câţiva oameni rari şi cu frica lui Dumnezeu, a binelui şi a dreptăţii, şi hotărîră să se arate Atotputernicului pentru a-i cere sfatul.

Porniră. Unde mergeau, nici ei nu ştiau. Pe Dumnezeu trebuiau însă să-L afle undeva, pentrucă Dumnezeu este pretutindeni, numai în ţara unde trăiau ei nu. Şi merseră ei cale lungă şi obositoare în miez de iarnă glodoasă în ţinuturile acelea sărăcăcioase. De mult lăsaseră în urmă munţii cu cedrii plângători sub ploaie şi chiparoşii câmpurilor cari îşi văitau sub biciuirea aspră a vântului durerile reumatice. Dăduseră acum de nisipul uscat al pustiului şi setea şi foamea le secaseră puterile. Era o seară cum numai pustiurile au. Stelele, mai mici şi mai strălucitoare decât oricând se retraseseră în fundul de nepătruns al cerurilor şi deacolo din înălţimea de cicoare umbrită clipeau des şi mărunt ca o chemare. Omul cela ciudat şi tovarăşii lui se traseră lângă un dinte de stâncă rătăcit în marea nisipoasă a deşertului şi închinându-se ca de obiceiu se pregăteau pentru odihna nopţii. Atunci se arătă lui o lumină orbitoare şi în mijlocul ei văzu pe Dumnezeu aşezat într'o strană largă de nuc săpat cu înflorituri, ca stranele biserecelor noastre vechi. Alături de el stătea Mântuitorul, palid şi blând, iar un cor de îngeri nevăzuţi cânta: „Mărire Ţie, Doamne, mărire Ţie!"

Omul nu se înspăimântă, dar măreţia neaşteptată a vederii lui îi amuţise graiul. Şi Dumnezeu îl îndemnă blând:

— Vorbeşte vrednice credincios.

— Mărite Doamne, mântuieşte-ne, grăi omul şi îşi plecă cucernic fruntea. E mare ticăloşie la noi şi eu păcătosul n'am putut isprăvi nimic întru pregătirea venirii Mântuitorului.

— Tu ce zici Fiule? — se adresă Tatăl Ceresc blândului Isus.

— Nimic, eu mă duc!

— Să nu vii Doamne că te vor alunga cu pietre şi te vor ucide, zise înspăimântat omul cela curios.

— Eu mă duc! — răspunse hotărît Isus, şi în ochii lui mari şi blânzi scăpără o lacrimă pentru durerile omenirii.

*

Lumina dispăru şi atunci eu care stăteam pitit după trunchiul golaş al unui palmier, mă... trezii.

Hârtia albă pregătită din ajun pentru Cronica cerută de director aştepta pe masă şi bucuros că somnul îmi adusese şi subiectul absent mă pusei pe lucru, nu se poate împlini, dar cu satisfacţia [illegible] rata el.

D. I. Cucu

Mare târg de Crăciun

cu preţuri reduse

Mare asortiment în paltoane de toamnă şi iarnă pentru dame, cât şi în blănării la magazinul

Diamantstein şi Moskovics

Cluj, Calea Reg. Ferdinand fost Wesselényi Miklós 25 (vis-a-vis cu posta).

10 la sută reducere din preţurile fixate prin lege.

2032-2

Crăciunul la diferite popoare

Crăciunul în Anglia

„Englezii, zice Alphonse Esquiros, se arată în toate un popor tradiţional, pentru el mai ales obiceiurile sunt sfinte. Din toate solemnităţile religioase cea mai adânc întipărită este Crăciunul (Christmas).

„Se pregătesc cu multe săptămâni înainte. Pe toate căile, se îndreaptă greoi numeroase cârduri de gâşte, din nordul Angliei, către oraşul Londra; boi mari, vestesc prin îngrozitoare mugete, sosirea lor cu trenul sau vaporul; şi expunerile de carne se grămădesc în piramide dinaintea măcelăriilor. Ar trebui să vezi mai cu seamă seara, în cartierele populate ale Londrei, de exemplu în Withechapel, în mijlocul unei mulţimi sgomotoase, aceşti munţi comestibili la lumina miilor de becuri de gaz, a căror flacără licăreşte în vânt. In acelaş timp nu mai puţin ei îşi dau osteneală de a împodobi şi în interiorul caselor: pe zidurile fiecărei odăi sunt atârnate cununi de dafin, de ederă şi de măcieş.

O ramură de vâsc. — amintirea vechilor superstiţii celtice — atârnată de plafon, spânzură în mijlocul camerei, câteva de acestea sunt şi la intrarea uşei. Vâscul (Mistletoe), nu se distinge numai prin foile sale delicate şi frumoasele sale fructe albe, el dă, oricărui om poftit în casă, dreptul de a îmbrăţişa pe toate tinerele fete, atrase — de sigur prin nebăgare de samă — subt ramura sacră.

venit, bătrâne tată Crăciun, cu barba ta cea albă!" — Acesta e strigătul copiilor, şi trebue să fie aşa de dimineaţă, căci la ţară acest strigăt e precedat de cântecul cocoşului. — In multe sate din Anglia se crede încă că cocoşul amestecă în această noapte, glasul său cu misterele sărbătoarei, şi sunt 1900 de ani de când vesteşte revărsatul zorilor unei ere noi. — Barba albă a Crăciunului, este zăpada. El are cu toate acestea excepţii dupăami; dar Englezilor nu le place Crăciun verde (fără zăpadă). — „Crăciun verde, cimitir înbuibat", zice un proverb.

„Perdelele de la cele mai neluate în samă ferestre sunt iluminate de un soare interior; Rugul de Crăciun (Christmas log) este în vatră şi el arde luminând feţele vesele. „O vatră curată, un bun „foc care arde, şi o bună femee care surâde, este, „—zice proverbul englez, — bogăţia unui om sărac": sau sunt prea puţine cotloane care să fie strălucească şi prea puţine femei care să nu surâdă în ziua de Crăciun. Ora mesei şi momentul solemn al sărbătoarei a sosit. Renumita Plumpudding acest semn culinar al naţionalităţei engleze, apare în curând, primită în sgomotul vocelor tinere, cu consimţimântul ochilor şi bătăi de picioruşe sub masă; bunicul însuşi surâde, sub ochelarii săi, greoi, la vederea frumoaselor flăcări albastre şi roşe pe care le aruncă la suprafaţa mâncărei rachiul arzând; el surâde de tinereţa sa, care a durat cât durează şi aceste flăcări; el surâde mai ales tinerimei care îl înlocueşte.

„La desert se iveşte pomul de Crăciun; noi bucurii, noi strigăte. In fine încep jocurile, dansul... După aceea noaptea se ter minâ printr'o libaţiune de vin făcută cu infusiune de floare de soc (elderberry-wine) şi care se bea foarte ferbinte, foarte bine aromată şi foarte dulce, pentru a avea vise plăcute. Sărbătoarea nu s'a îngropat aici. Ea renaşte a doua zi şi se prelungeşte, cu toate muncile zilnice, şase săptămâni. Teatru cu pantominele sale, Chrystal-Palace cu petrecerile de iarnă, sălile de concert de bal, toate concurează spre a ţine mult timp acest vechiu oaspe pe foarte mult iubit în Marea Britanie, pe tatăl Christmas, cu capul încoronat tot odată şi de ghiaţă şi de frunze. Este în definitiv o literatură a Crăciunului, care constă din poveşti, din poezii şi lecturi morale".

Sărbătorile Crăciunului au căzut puţin în desuetudine la Anglo-Saxonii, locuitori ai Statelor-Unite din America de nord, cari au întocmit o sărbătoare naţională, pe care o celebrează imediat după seceriş, cunoscută sub numele de ziua luptei farmecului său (Thanksgiving) Day), căreia îi dă o importanţă măreaţă în detrimentul lui Christmas Day. De altfel englezul dă în toate locurile cea mai mare solemnitate posibilă sărbătorilor de Crăciun, căci el duce cu dânsul, cutrierând lumea respectul şi amorul tradiţiunilor naţionale. In India, unde luna Decembrie este cea mai călduroasă din tot anul, nu trebue să vorbeşti de „bunul moş Christmas cu barbă albă": aici rugul de Crăciun este înlocuit cu un soare care, după ce a dispărut la orizont, te lasă să răsufli ca şi într'un cuptor încălzit. Cu toate acestea ei nu fac Crăciunul mai puţină veselie, le place mai bine pentru această ocaziune un covor de verdeaţă în aerul liber, în locul unui salon luminat într'un mod strălucit.

In fine, este cert că ori unde se găseşte, pe puntea unei corăbii, sub cort, sau în bordeiul grosolan al exploratorului aventuros perdut în gheţurile polare, Englezul uită pentru un moment supărările sale, oboseala sa, pericolul său, pentru a primi cu veselie sosirea fericită a bunului mos Christmas

Crăciunul în Norvegia

In Scandinavia, sărbătorile Crăciunului au păstrat poate, mai mult ca aiurea, tradiţiunile păgâne despre cari am vorbit mai sus. Sărbătorile lui Odin erau celebrate prin mese pantagruelice *), îndeajuns de udate cu băuturi; prin jocuri, prin strigăte de bucurie, cântece în onoarea noului soare, sacrificări de enorme ruguri în vatra familiei, schimburi de cadouri etc.

Lucrul acesta se face încă şi acum.

Modul original de a oferi cadourile de Crăciun constituesc un spectacol din cele mai înveselitoare al sărbătorilor în Norvegia. Donatorul acoperе cadoul său într'o legătură de pae sau fân, sau îl ascunde într'un sac îndopat cu pae de ovăs; după aceasta la timpul oportun, se duce şi leagă într'ascuns sacul sau legătura sa, deasupra uşei persoanei căreia e destinat cadoul şi îl leagă într'aşa mod că, atunci când acesta vine acasă, sacul îi cade pe cap, în marea veselie a conspiratorilor înghemuiţi într'un loc nu departe de acolo, aşteptând rezultatul amicalei lor întreprinderi. Se aruncă apoi cu sgomotoase hohote de bucurie, pe corpul delictului, pe care îl spintecă şi căruia îi fac o anevoioasă autopsie. Când a găsit obiectul căutat, urmează o schimbare de îmbrăţişări şi urări nesfârşite de anul nou.

Cadourile fiind distribuite, se seşte pe neaşteptate Julebukker, şi în urmă încep reprezentaţiile lui Julebeg sau pantomimele de Crăciun. Aceste spectacole amintesc Misterele evului mediu, având ca scop pe deo parte, petrecerea spectatorilor şi a copiilor cari sunt în majoritate, iar pe de altă parte, perpetuarea memoriei vechilor legende. Acestea sunt compuse din bucăţi variate, având urme din istorie tot aşa de bine ca şi legenda care le însoţeşte sau câteva frumoase caraghioslâcuri fără pretenţii arheologice.

Dar un obiceiu într'adevăr în cântător şi poetic, particular Crăciunului Norvegian, este acesta: Norvegienii au o reputaţiune de ospitalitate fără margini, te chiamă la ei şi pun întreaga lor casă la dispoziţia străinului; călătorul poate la nevoe să mărească numărul pospaelor sale dela o casă la alta într'acelaş sat fără a înceta de a căpăta cele mai sincere primiri ale locuitorilor. La Crăciun această ospitalitate, se întinde şi asupra micilor păsări trecătoare şi flămânde. Imprejurul mesei foarte bogat servită, se mănâncă rău — cu gândul la aceste încântătoare vagabonde ale aerului — muritoare de foame în acelaş timp.

In conscenţă în ziua de Crăciun, capul familiei în mijlocul unei mari ceremonii se sue pe acoperiş şi spânzură un snop de grâu, pentru ca şi micele păsări să poată asemeni să facă Crăciunul, amestecând concertul cânteceelor lor, cu sgomotul vesel dinăuntru. Fiţi siguri, ele nu lipsesc, abia este atârnat snopul şi săracile animale se ivesc din toate punctele orizontului. Şi musafirii, din sala luminată prin enormul rug de Crăciun, întrerup din când în când sgomotul propriei lor veselii pentru a asculta cu o mulţumire din ce le mai vii, dulcele concert de afară.

Cel mai frumos
se vopseşte
şi curăţă chimic
blănurile de vulpe,
blănurile şi ori ce
fel de Stofe
CRISTALY Cluj
Telefon No. 500
Lămuriri detailate la toate
sucursalele. 1817-1

Crăciunul în Rusia şi în ţările slave

In Rusia, Crăciunul este deopotrivă timpul cadourilor şi al urărilor de anul nou. Ca şi în Norvegia se uzează obiceiul de a întrebuinţa o legătură de paie ca mijloc de transport al unui cadou, câteodată de mare preţ. Deasemenea au recurs la diferite mijloace unele mai ridicole ca altele; dar cele mai plăcute nu sunt disprețuite.

Pomul de Crăciun, e foarte onorat în Rusia, mai ales în case le foarte bogate. E în joc de obiceiu, un frumos şi tânăr brad tăiat de curând pe care îl aşează în mijlocul salonului. Acest arbore este încărcat de lumini, de ramurile sale sunt atârnate fructe, flori precum şi panerase sau cutii cu bomboane, jucării, dantele, bijuterii, în marea bucurie a copiilor de ambele sexe, mari şi mici, căci şi persoanele cele mari au partea lor la împărţeală, tot aşa de bună, ba mai bună chiar decât pentru bébé.

Un alt obiceiu plăcut care apartine Rusiei, stă într'aceea de a trimete tinerilor logodiţi un cadou alegoric, şi, dacă se poate zice, cuprinzând urări vivante de felicitare, pentru a li se întâmpla şi lor ceeace reprezintă forma cadoului donatorului. Este vorba de o cutie misterioasă, din care când o deschizi sboară o pereche de porumbei albi.

Aceste foate plăcute obiceiuri sunt mai mult, sau mai puţin, întrebuinţate in ţările slave, cu oare-care deosebiri locale.

In Dalmaţia, este o particularitate a sărbătorilor de Crăciun în care se resimte păgânismul, cu toate că şi obiceiurile creştine sunt practicate. In ajunul sărbătoarei capul familiei se duce şi taie un stejar tânăr din pădurea veceină; îl aduce acasă unde se aşteaptă sosirea sa cu mare bucurie. „Te salut norocosule Crăciun!" strigă el intrând. Şi fiecare îi răspunde: „D-zeu să-ţi dea!" Apoi stejarul este aşezat în vatră, unde arde trosnind, cât timp se aruncă pe deasupra pumni de grăunţe de grâu, — pentru a chema norocul pe vatra care o luminează cu flăcările sale. Aceasta este partea păgânismului.

Insfârşit familia se adună împrejurul unei mese copios servită. Vine fiecare cu câte o lumânare în mână zicând: „Christos s'a născut!" Cel mai în vârstă ia o cantitate de lumânări din care formează o legătură, simbolizând prin acest act, legătura care domneşte şi care doreşte să o vadă domnind totdeauna în familia sa. Timp de trei zile masa e deschisă pentru ori şi care vrea să se aşeze, cu o condiţiune că intrând în sala de sărbătoare să pronunţe sacramentatele cuvinte: „Christos s'a născut!"

Crăciunul în Spania

Se asigură că noi datorăm Spaniei întocmirea sfântă a Revelionului. Aceasta este cel puţin îndoelnic, afară dacă nu se ascunde câte-va subtilităţi sub această afirmaţiune; căci este ştiut că sărbătorile soarelui nu se treceau fără petreceri şi mese copioase. Dar nu este mai puţin adevărat că representarea Misterelor, în cea mai mare parte din oraşele catolicei Spanii, erau atât de obositoare, că un bun repaos prealabil era foarte necesar.

Acest repaos avea loc prin ur mare înainte de leturghia dela miezul nopţei: în acest caz se vede foarte bine că nu poate fi vorba de revelion.

Representarea Misterelor a fost îngăduită în bisericile din Spania ca şi în celelalte ţări catolice, către secolul X-lea; şi acest obiceiu este perpetuat până la începutul secolului XIX-lea.

Actorii Misterelor Naşterei Domnului sunt trasvestiţi şi mascaţi în mod ridicol, acompaniaţi de toate instrumentele de musică în obiceiu, dintre care însă cele mai de căpetenie sunt castanetele şi dairaua; în astfel de condiţiuni dansul nu poate să lipsească, — şi în sfârşit, femeile şi tinerele fete, joacă purtând în mână lumânări aprinse, care când se termină sărbătoarea, sunt adunate şi rămân în biserică.

In familiile spaniole, obiceiul de a bine-cuvânta rugul de Crăciun, se procede la ceremonie stropind cu vin rugul tradiţional şi zicând Pater noster (Tatăl nostru). Asemenea şi pomul de Crăciun încărcat de lumini şi cadouri, vine a înveseli pe copii şi de asemenea puţin şi pe oamenii mari, — când luptele politice permit veseliile.

Crăciunul în Italia

Sărbătorile Crăciunului, în Italia, încep dela Duminica postului de Crăciun. La Neapole mai ales în acest timp pe străzi ziua şi noaptea se aud cântece de Crăciun, însoţite de chitară, mandolină, fluer şi cimpoiul Zampogniarilor din Abruzze, scoborâţi din munţii lor anume pentru aceasta.

Ei, continuă cu exerciţiile lor, muzicale până la 25 Decembrie, după aceea pleacă pentru a face loc cântătorilor de melodii bisericeşti, şi mai mult sau mai puţin săracilor şi invalizilor. I Zampogniari sărbătoresc Crăciunul tot aşa ca dincoace de Alpi, şi ei sunt cu grije aşteptaţi în oraşele unde au obiceiul de a se duce cu ocazia sărbătoarei Naşterei Domnului, adică în toate oraşele mari ale Italiei meridionale şi încă în alte câteva.

Relativ la sărbătorirea Crăciunului în Italia, noi nu putem nimica a spune, fără a nu repeta celebrarea sărbătorilor în năuntrul familiilor şi a bisericei, făcând excepţie pentru acei cu obiceiuri particulare sau locale, din care cele mai multe se apropie de acelea ale Franţei.

Sărbătoarea Crăciunului

Un scurt istoric

Sărbătorile Nașterei Domnului nostru Isus Christos nu datează decât din secolul II-lea.

Ele au fost instituite de Telephor, succesorul lui Sixte I. care a fost martirizat în anul 139, după unsprezece ani de pontificat.

La început, data când se sărbătorea nașterea Domnului era schimbătoare și se celebra de obicei în luna Maiu. Deveni însă fixă în sec. IV-lea sub pontificatul lui Iulius I care după a zisul doctorilor în teologie, așeză ca dată neschimbătoare, 25 Decembrie sau mai exact noaptea de 24 spre 25 Decembrie. Această sărbătoare, cu toate că nu trecea dincolo de zidurile templului, puțin câte puțin deveneă mai măreață.

Din secolul VIII-lea, această noapte de 24—25 Decembrie, se trece în biserică, împodobită cu picturi mărețe și splendid iluminată, în mijlocul cântecelor sfinte, în cetiri, în rituri deosebite pline de mișcare și dulce poezie.

Către sfârșitul sec. X-lea, prin o inovație care este de regretat, pentru că ea nu s'a mărginit aici, dialogurile începură a rupe monotonia cântecelor.

— Ce căutați voi păstorilor în ieslе ? Spuneți !

— Pe Mântuitor, pe Christos, pe Stăpân, pe Copilul învelit în pelinci, după vorbele îngerilor.

— Iată-l aici, acest mic Copil, cu mama sa Maria, despre care Isaia a prezis de mult timp : „Iată că o fecioară va zemisli și va da naștere unui fiu". Deci duceți-vă și ziceți că el este născut. Aleluia ! Aleluia !

— Da, noi știm acum destul de bine că Christos este născut pe pământ. Cântați deci toți sosirea sa, zicând ca și profetul : „Un copil ne este născut..."

Acest dialog se începea după serviciul de dimineață. Nu avea nici reprezentări, nici costume ; dar în curând au recurs la toate mijloacele scenice și acest scurt dialog s'a desvoltat și a devenit serviciu de preoți, serviciu dramatic, unde Misterul nașterii Domnului era reprezentat în toate amănunțimile sale: ieslele, Copilul Isus și Mama sa, sfântul Iosif, păstorii și falangele cerești formate dintr'o reuniune de copii care cânta melodii religioase în galeriile superioare.

Această reprezentare a misterelor s'a repetat în fiecare an din sec. XI-lea până într'al XVI-lea în toate bisericile creștine, împrumutând din timp în timp, și din loc în loc, oarecare deosebiri și gradat se mai adăogară scene suplimentare mai mult sau mai puțin departe de subiect care la urmă degenerând în scene scandaloase, au trebuit să fie suprimate de tot.

In afară de aceasta, obiceiul de a sărbători Crăciunul s'a răspândit în acelas timp ca și acela de reprezentații dramatice a Nașterei în biserici. Șarlatanii inspirați poate dela acele reprezentații, începură a personifica Crăciunul și a merge în numele său, solicitând daruri, prin diferite cântece la porțile celor puternici și bogați. Acest obicei nu a trecut mai departe de sec. XIII-lea, și lui îi trebue, atribuită origina obiceiului actual de a pune ciubotica în vatră, pentru ca micul Crăciun să aducă noaptea câteva lucruri plăcute și frumoase la copiii cuminți. Aceasta atinge inocența sa, și trebue să fie puțini necredincioși, lipsiți în deajuns de simțire pentru a dori ca ele să dispară. Dar această metamorfozare înceată dela modul grosolan de a cere de pomană a șarlatanilor, în această atingătoare așteptare a unui dar venit din cer, nu pare a arăta că este multă vreme de când încredorea în milosteniile bogaților și a celor puternici s'au schimbat în profitul celui mic sau al bunului Crăciun ? Nu sunt schimbări în obiceiuri destul de însemnate care să nu aibă rațiunea de a fi.

Tradițiunile păgâne

A vroit a se vedea o oarecare analogie între Crăciunul creștinilor și între Khanouka (Hanuca) evreilor, crezându-se că obiceiul de a aprinde lumini, — care este particularitatea acestei din urmă sărbători, — este faptul care a procurat ideia arborelui de Crăciun. Această idee este cu totul greșită și aceste două sărbători n'au nici o analogie. Insă Crăciunul are multe legături cu multe sărbători păgâne, de unde a păstrat cel mai mare număr de tradițiuni, astfel sunt : binecuvântarea focului sau a rugului de Crăciun, aprinderea de lumini la pomul de Crăciun, și ramura de vâsc a en glezilor, reminiscență evidentă din timpurile druidice. Sărbătorile păgânilor despre care se vorbește aci sunt acelea ale solstițiului de iarnă, sărbătorile lui Mithra împrumutate de Romani dela Perși și acelea ale lui Odin zeul luminei la Scandinavi ca și Mithra la Perși. Când Sf. Augustin de Canterbury, în anul 596 a fost trimis în Anglia de Grigorie cel Mare pentru a propovădui Evanghelia, a primit sfaturi anume de a respecta tradițiunile popoarelor la care merge să le convertească, de a le potrivi în caz de nevoie cu ceremoniile creștine, în așa mod încât să facă în curând un mijloc de încredințare, și într'un chip ciudat să găsească cele mai bune părți din riturile speciale ale sărbătorilor solstițiului de iarnă în folosul acelei a Nașterei Domnului.

In Norvegia, sărbătoarea despre care ne ocupăm poartă numele de Jul, de unde s'a dat zeu lui Odin numele de Julvatter ; Suedezii o numesc Oel, precedată de articolul J ; Danejii o cunosc sub numele de Juul ; Saxonii o numesc Gehul Celții Gewel, Galo-Bretonii Heol și la Engleji Yule. Din toate aceste nume, care au incontestabil o legătură de rudenie, și care servesc a arăta acelaș lucru, este ușor de a ne da socoteală de schimbările care au format cuvântul Noël la Francezi.

In sec. XVI-lea Calvin care voia ca numeroasele sărbători religioase să nu cadă în zile lucrătoare, le-a adus în Duminecа care urma ; s'a făcu excepțiune însă în favoarea Crăciunului ; și astăzi sunt tocmai națiunile protestante care sărbătoresc Crăciunul cu cea mai mare dragoste și cu cea mai mare solemnitate.

BETLEEMUL

Crăciunul în satul natal al Mântuitorului

Un kilometru și jumătate de șosea largă și pietruită duce dela bariera Iafa a Ierusalimului la Betleem, satul natal al Mântuitorului.

Dela mijlocul drumului, din dreptul mănăstirii Sf. Ilie, se zărește drăguțul și majestuosul Betleem, până la care străbați unul din cele mai frumoase ținuturi ale Pământului Făgăduinții. In sudoarea frunții sale, populațiunea a transformat un pământ arid în păduri de măslini, pomete de smochini și vii îmbielșugate. O viață din cele mai active domnește în cele mai strâmte ulicioare.

Locuitorii din Betleem aprovizionează lumea întreagă cu „Amintiri din Țara Sfântă" pe cari le confecționează din sidef, scoici monstre din Marea Roșie, lemn de măslin ori din bitumul petrificat scos din Marea Moartă.

In Betleem locuesc exclusiv creștini și în zadar ai căuta acolo pe vre-un Evreu. După obiceiul pământului, a cărui origine se pierde în negura veacurilor, Evreii n'au dreptul să se așeze nici în Betleem, nici în Nazaret.

In partea de răsărit a târgușorului se află casa deasupra căreia s'a oprit, strălucind în toată măreția ei orbitoare, steaua creștinității.

Pătrunzi înăuntru printr'o portiță joasă și, de cum ai trecut pragul, rămâi uluit : te găsești deodată într'o impunătoare biserică, împărțită în cinci nâvi, a cărei boltă e susținută de patruzeci de coloane roșietice fiecare tăiată dintr'un singur bloc de peatră. E biserica cea mai veche a creștinismului pe pământ, zidită în anul 330, de către împăratul Constantin cel Mare deasupra peșterii în care, după tradiție, s'a născut Fiul Omului. Un zid desparte interiorul propriu-zis al bisericii de locul unde se înalță altarele.

Printr'o altă portiță, pătrunzi în această din urmă parte a sfântului locaș. Aci stau două santincle turcești cu baioneta la armă. De când cu sângeroasa încăerare dintre preoții ortodoxi și catolici, în noaptea de Crăciun din 1873, soldații musulmani stau de pază gata să intervie spre a despărți pe creștinii cari s'ar încăera în acest locaș unde răsună cerească binecuvântare : Pace pe pământ !

O scară de marmură de lângă altarul cel mare duce în peștera în care s'a născut Mântuitorul. La lumina tremurândă a candelelor se vede săpat în piatră o scobitură în care se ridică un altar. Sub acesta se află o lespede de marmură cu inscripția în litere de argint : *„Aici s'a născut Isus Christos din Fecioara Maria"*. La o depărtare de șapte pași, în tr'o altă scobitură a peșterii, se înalță altarul celor trei Magi dela Răsărit. Sub altar, ieslea cu un minunat tablou înfățișând obârșia creștinismului.

•

E în noaptea de Crăciun. In sunetul unui cânt de procesiune, preoții, cu câte o lumânărică de ceară în mână, înaintează în genunchi prin paraclisurile subterane cari, prin coridoare strâmte, comunică cu peștera sfântă.

Slujba a început la 10 seara. Crucea de pe biserică apare multimi de afară într'o feerică lumină roșie.

Procesiunea de preoți și călugări, având în mijlocul lor pe Patriarch și chipul Prunculuí dumnezeesc, se reîntoarce în biserică. Patriarchul ia loc pe un tron sub un baldachin, iar deoparte și de alta, pe două rânduri, se așează clericii.

Serviciul ține până la 3 dimineața și nu e întrerupt decât printr'o nouă procesiune, la miezul nopții. Chipul de ceară al Pruncului divine purtat prin biserică și para clisele sub-pământene.

Interiorul bisericii prezintă un aspect într'adevăr pitoresc : sute de credincioși sunt întinși pe jos, pe covoare. In deosebi impresionant e grupul femeilor din Betleem cari nu se amestecă cu peleriele venite din cele patru colțuri ale lumei. Ele sunt mândre de originea lor, ca unele cari au văzut lumina zilei în târgușorul în care acum o mie nouă sute doi-sprezece ani Sfânta Fecioară a dăruit omenirii pe Mântuitorul ei.

Darurile de Crăciun

primite de capetele încoronate

Nici o Curte din lume nu primește, în cursul anului, atâtea mostre de mărfuri ca aceea a Angliei, și se înțelege dela sine că diferitele firme mari se întrec în a trimite tot ce au mai bun și mai solid, pentru a fi onorate cu o comandă regală.

Ce cantitate enormă de mostre sosesc în timpul Crăciunului la palatul Buckingham, reședința din Londra, reiesă cel mai bine din faptul că cu câteva săptămâni înaintea sărbătorilor, câteva săli ale palatului sunt amenajate anume pentru a primi mostrele de mărfuri, iar în zilele de Crăciun aceste încăperi sunt așa de ticsite de mostre, că nu mai găsești nici un locșor liber. Doi funcționari ai oficiului poștal particular regal sunt ocupați ziua și noaptea cu primirea și expedierea acestor pachete.

O revistă engleză descrie, în numărul ei de Crăciun, de ce natură sunt aceste mostre trimise perechei regale. Intre altele cetim următoarele :

Dacă o firmă trimite mostre de valoare, perechea regală le examinează, și apoi le întoarce trimițătorului. Mostrele cari n'au o valoare îndeosebi de mare, sunt păstrate până la Crăciun în sălile mai sus menționate și apoi împărțite la personalul de serviciu.

Acum câtva timp un fabricant de țigări a trimis Regelui cincizeci de țigări din cele mai fine într'o tabachere de aur. Bine-înțeles că și această mostră a fost retrimisă imediat expeditorului ei.

Cum o știut că Regele George e un fumător pasionat, el primește foarte multe țigări și țigarete ca mostre ; anul trecut, pe vremea Crăciunului, a primit nu mai puțin de o mie de colecțiuni variate de țigări, țigarete și tutun. Dar i se mai trimet Regelui și mostre de arme, stofe de haine, pălării, ghete și obiecte de toaletă.

Și Regina e inundată cu mostre de pretutindeni. Șaluri scumpe, mătăsuri, umbrele minunate, parfumurile cele mai rare și mai prețioase sunt trimise suveranei, ba unele firme tipăresc pe vremea Crăciunului cataloage speciale pentru Regina, a căror execuție costă mii de lei, căci ele conțin desenuri originale făcute de artiști celebri și sunt legate în strofe scumpe, iar pe copertă au încrustată în aur coroana regală.

Dar nu numai perechea regală ci și musafirii lor regali primesc numeroase mostre. Cu ocazia ultimei sale vizite la Londra, Regele Spaniei a primit dela o fabrică de automobile, care doria să-l capete de client, un model de automobil făcut în argint și care a plăcut așa de mult suveranului, că el voia să-l rețină cu orice preț : firește că nu putea să-l primească drept cadou, de aceea el întrebă fabrica cât cere pentru el.

La început se codiră de a fixa un preț și-l rugară să accepteze modelul ca dar. Cum însă Regele Alfons răspunsese că va înapoia minusculul automobil de nu-i se va spune un preț, fabrica a comunicat că cheltuielile de fabricare s'au ridicat la suma de 6000 lei. E neîndoios că spesele fabricei cu acest model au fost mult mai mari. Când Impăratul Wilhelm a fost pentru ultima oară în Anglia, a primit dela una din cele mai mari prăvălii modelul unei locuințe compusă din șeapte camere și toate încăperile mobilate și dichisite până în cele mai mici amănunte. Impăratul Germaniei fu așa de încântat de această operă minuțioasă, la care s'a lucrat timp de trei ani, că o cumpără pentru suma de 24.000 lei și o duse cu el la Berlin.

Jucăriile

Jucăriile copilăriei, jucăriile Crăciunului și ale iluziior, ele înseși ademenitoare iluzii, câți copii le au astăzi noii și strălucitoare ca altădată ? Urâtă și răufăcătoarea Mumă a pădurii a poveștilor bătrânești, Specula și-a întins ghiara și peste acest izvor de curată veselie. Pentru a putea dărui unui copil un escadron de călăreți de plumb îți trebuesc averile a 10 miliardari adunate la un loc ; o păpușă se cumpără cu prețul unei moșii altădată ; iar pentru o darabană de tablă și un coif de hârtie poleită cheltuești banii unei biblioteci.

Câți părinți își vor înveseli copii în acest an ? Și câți copii nu vor rămâne cu ochii duși, triști la vitrina prăvăliilor strălucitoare...

peană de aur de umplut și creion de umplut.

Creionale și Tocurile Penkala

cu peniță de aur sunt cele mai bune și se găsesc în toate librăriile și depozitele de hârtie. 2469

Pe-un drum de amintiri

După o noape şi-o zi de călătorie nenîtreruptă pe-un colţ de banchetă; priveam acum cu mulţumire patul alb pe care mi-l oferea din Iaşi conductorul vagonului în schimbul unui preţ destul de omenesc, faţă de aşteptările mele deprinse cu mai puţină generozitate ceferistă. Şi pe când îmi scoteam alene încălţămintea chinuitoare, conversaţia cu necunoscutul dedeasupra începu dela sine. Fu vorba de dimensiunile neobişnuite şi comoditatea trenurilor din Basarabia, de ruşi şi de Lausanne, de armata noastră de strajă la Nistru, de fetele din Chişinău care, — îmi spunea tovarăşul de călătorie — sunt frumoase „toate, dar absolut toate, domnule, şi fete de viaţă“. Trenul luneca a lene prin neguri şi molcomă, ca şi dânsul luneca şi conversaţia noastră. Ea scotoci puţin, dar destul de neîndemânatec şi sufletul basarabenesc se abătu vioaie şi stăruitor asupra straşnicului vin din partea locului şi se poticni definitiv într'o scurtă consideraţie asupra gustului de cetit în Basarabia. Ajunşi la punctul acesta, vecinul meu de drum, se ridică într'un cot şi cu entusiasm care deveni patetic, îmi zugrăvi grădina Soborului din Chişinău, cu şirul băncilor populat de cetitoare, devorând romanele lui Tolstoi şi Dostoievschi; îmi vorbi de vrafurile de cărţi cu colţurile tocite grămădite pe masa celei mai sărace ucitilnite de sat, se căţără pe înnălţimi metafizice căutând justificare misticismului slav. Aci se împotmoli şi iniţiatorul de deasupra capului meu, îşi innăbuşi teoriile într'un lung căscat metafizic ne mai putând rezista îm- tor.

Gându-mi se stingea şi el, pe nesimţite, colţişor cu colţişor. Innainte de a închide cu totul ochii, nu mă mai stăpânea decât o mulţumire vagă că a doua zi mă voi deştepta în Chişinăul de care demobilizarea de acum patru ani, mă despărţise atât de pe neaşteptate ca de un prieten iubit şi bogat, cu moşie mare, cu fete frumoase şi vin generos la cramă. Somnul mă învăluia uşor şi numai într'un fir de cuget mai simţeam bătaia tot mai înceată a inimei şi mersul tot mai încet al trenului. Când deodată locomotiva începu să urle plângător, cu glasul ei de moară. Hrubele din urmă-i se înghemuiră una într'alta, apoi se înbrânciră. Şi nu se auzi decât vocea conductorului atât de limpede în noapte: „Pârliţi“.

Atunci par'că negura profundă de afară, începu să se spălcească. Şi 'npătratul de cătram al ferestrei mi se păru gara cu nume atât de puţin liric în lumina galbenă a unor zori tulburi, de iarnă. Stăteam tot ca acum tolănit într'un vagon, dar nu pe un pat cu cearceaf curat. Eram vârât într'un maldăr de mantale şi numai capul îmi eşea afară. Sergentul împinse cu sgomot uşa mare pe rotile a vagonului de marfă: — Trăiţi domnule sublocotenent, aici este şi ceai...

Mă scol grăbit; sar jos între şinele dungate de zăpadă îngheţată; sergentul îmi toarnă apă de spălat din bidon şi apa mi se strecoară printre degete şi se prelinge jos în posghite de argint viu. Şi în curând mă găsesc printre ceilalţi ofiţeri, într'o cameră cu aparate telegrafice cu telefon, cu o jumătate de sobă, care par'că se opintea să străbată din camera vecină, la noi, prin părete.

Erau toţi ofiţerii batalionului într'un colţ câţi-va ruşi bărboşi, cu feţe înnegrite, cu şepci şi haine soioase ne priveau cu ochii deschişi larg.

Fără îndoială personalul inferior al gărei. Din personalul superior nu sta de faţă de cât un representant, un copilandru deşirat; restul nu găsise de cuviinţă să se prezinte.

La Telefon, cu receptorul în mână, era însuşi comandantul batalionului, domnul maior Titirel.

Ca şi pe front, domnul maior ţinea cu aceiaşi gravitate receptorul între degete, şi arunca priviri sepulcrale personalului gărei. Iar personalul îl privea muţ, uimit, fără să înţăleagă nimic din scânteierea ochilor ameninţători.

Domnul maior trebuia să vorbească cu căpetenia avantgardei, care ocupase halta vecină, Perival.

Şi probabil căpetenia avantgardei, sublocotenentul Mărcuş, cerea lămuriri domnului maior. Iar pe domnul maior îl încurca prezenţa ruşilor. Pornea să vorbească:

— Allo, ascultă Mărcuş... Dar se oprea numai decât rotind priviri fioroase spre slujbaşii străini.

— Eşiţi afară! le strigă în cele din urmă cu voce detunătoare Dar ruşii se uitară nedumeriţi la domnul maior, şi se priviră la fel între dânşii. Nici nu se urniră din loc.

— Eşiţi afară şi aşteptaţi la uşă... le porunci din nou domnul maior.

Un rus răspunse ceva pe ruseşte, cu multă cuviinţă în gest şi în glas. Şi rămaseră nemişcaţi.

— Nu înţeleg româneşte domnule maior, se amestecă unul dintre noi...

— Cin' te 'ntreabă domnule, cin' te 'ntreabă? răcni la el domnul maior furios şi dispreţuitor. Il iei dumneata pe garant? Aştia-s niste spioni ordinari. Cum să nu ştie ce vorbim?...

Apoi întorcând buzele spre receptor.

— Nu vorbesc cu dumneata domnule, aşteaptă acolo, ai răbdare un moment...

Şi iarăşi către noi:

— Se prefac domnule ofiţer. Prea te 'ncrezi în ruşi. Uşurei mai sunteţi! Uitaţi-vă numai la boul ăsta mare, care mă studiază. Imi soarbe toate vorbele. Stai că-l satur eu! Nu înţelegi româneşte camarade? aşa... atunci ascultă colea...

Şi începu ortodoxul pomelnic de sfinţi, părinţi şi martiri ai calendarului; trecu în revistă odoarele bisericeşti şi în sfârşit puse la contribuţie întreg materialul linguistic, de care se servesc în literatura română anumiţi autori de „Psalmi“ moderni.

Rusul privea din ce în ce mai nedumerit pe domnul maior, care-şi încheia peroraţia, răcnind din nou în pâlnia telefonului.

— Nu te 'njur pe dumneata domnule, ai răbdare, nu înţelegi!

...„sunt grozav de şireţi, mişeii ăştia.

Se prefac bine. Dar ei nu ştiu găgăuţi că la noi se mai vorbeşte şi franţuzeşte.

Domnul maior ne aruncă o privire triumfătoare, şi măsură pe ruşi puţin mai îngăduitor.

— Mai înţelegeţi şi acu' dacă vă dă mâna...

Şi începu:

— Allo... Mărcuş... écoute„ écoute Mrăcuş.. allo... écoute, am spus domnule„ écoute... écoute... écoute... écoute domnule„ ce fel de ureche ai domnule... écoute... aşa, aşa... ascultă aici„ il... fautte... mettrrre„ les soldattts„ é coute... il fautte... écoute domnule„ ce eşti aşa tâmpit domnule?.. il fautte domnule... ce însemnează domnule il fautte... ce greşeală domnule?... eu greşesc? nu ţi-e ruşine... Trebue, domnule... asta însemnează mettrrre... a pune, domnule„ les soldattts... acum vrei să traduc totu' pe româneşte?... n'auzi că am câtiva ruşi la spatele meu?... écoute, Mărcuş, écoute, n'auzi... repet: il... faut... mettre„ les soldats... dans la sanction domnule... „sansction...

(Din ce în ce mai puternic) ...sanction... sanction„ san„cti„ on ...sanction ...sanctioooooon... „ah„ în staţie domnule, în staţie...

Şi întorcându-se către noi:

— Dar asta n'are habar de franţuzeşte!

Apoi către ruşi:

— He... vous avez compris? compris, hai?

Şi ne făcu radios cu ochiul, continuându-şi ordinile la Telefon pe româneşte.

Trenul care mă duce acum spre Chişinău a plecat de mult din Pârliţi. Poate a şi trecut de Perivalul, unde acum trei ani era avantarda sublocotenentului Mărcuş.

Eu însă mă uitasem cu gândul în gara al cărei telefon tot va aduce în minte toate viaţa, figura mică şi spănatecă a maiorului Titirel.

Cu greu pot să mă rup de năvala amintirilor, să revin în trenul cel nou, să constat pentru a nu ştiu câtea oară, cât de moale este patul pe care stau lungit, cât de dulce e să dormi legănat, cât de liniştitor este să ştii că mergi fără avantgarde şi nu la discreţia necunoscutului...

Zadarnic...

Domnul maior Titirel subţirel şi sgomotos cum este, s'a înfipt cu pintenii săi zimţaţi, — singurii pinteni zimţaţi din tot batalionul, — în sufletul meu. Somnul a fugit speriat de această bizară arătare a trecutului.

Domnul maior îmi zâmbeşte prietenos şi'mi şopteşte la ureche, întâmplările trecute, întâlnite pe acelaşi drum acum patru ani urmă.

Pot să fie acum ferestrele negre ca păcura. Pentru mine şi pentru domnul maior e ziua nămiază mare şi noi înaintăm gară cu gară, cu griji şi avantgarde spre Călăraşi, cu trenul nostru de acum patru ani de zile.

Mai puţin mobilat, ca cel din noaptea aceasta... dar tot atât de greoi şi cu acelaşi glas răguşit de moară, înfiorând liniştea câmpiilor nemărginite şi sterpe, acoperite de zăpadă...

Dincolo de Perival, mai întâlneşti gara Corneştilor, apoi numai decât Călăraşii.

Orăşelul, dela mijlocul drumului dintre Iaşi şi Chişinău, nu-i chiar aşa de mic, cum pare dela prima vedere. Cum păräseşti gara, căsuţele de-o stranie arhitectură înghemuite una în tr'alta şi privind par'că îngrozite p. călătorul străin, prin câte-un ochi larg căscat de fereastră, unic par'că pe toată faţada dinspre stradă, îţi dă impresia vre-unei mahalale ovreeşti a Dorohoiului sau a Iaşului. Căci pretutindeni nu răsună de cât vorba certăreaţă şi repezită a fiilor lui Israel; pretutindeni nu vezi decât figuri pistruiate şi bărboase, cu două cornişe abia visibile de păr răsucit deasupra urechilor.

Porneşti deci cu curaj pe poteca bătătorită ce se încovoae ca un şarpe, între linia caselor şi fluviul profund de noroi din mijlocul străzei, în care plutea par'că duse de leneşi curenţi subriverani, căruţe trase la pas de cai mari şi slăbănogi, brişti de cele mai stranii chipuri, gâşte albe însemnând revărsarea cleioasă şi neagră cu puncte răzătoare; lipseşte doar porcul, isgonit de prescripţiile talmudice şi totuşi singurul, care-ar fi la el acasă, în această împărăţie a glodului.

Decorul nu se mai schimbă, te strecori astfel înnainte pe potecuţa, ea însăşi ruptă ici, colo de smârcuri înşelătoare, în care te înfunzi făcând loc pasului greoi al cismei unui localnic atletic sau galoşului cât un vaporaş de copil al vre-unei barişne cu ochii iscoditori şi surâs fugar.

Pentru ca să mai variezi, treci unul din vadurile râului de smoală presărate de pietroaie aliniate cu formă de punte. Şi o iei răbdător înnainte, cu nădejdea că vei întâlni un tărâm mai vârtos, cu case mai albe, luminate de ferestre mai multe mai prietenoase, în pragul cărora să te întâmpine un grai mai domol, o privire mai învăluitoare. Zadarnic. Mahalaua ovreiască se întinde înnainte, mult, mult înnainte; o mahala imensă întreg oraşelul acesta! Pretutindeni magherniţe: la fel te spionează furişe cu ochii lor sbanghii; pretutindeni poteca ce ţine de trotuar e întreruptă de smârcuri şirete, pretutindeni, trebue să fii cu ochii în patru, pretutindeni stăpân pe picior şi pe echilibrul corpului. Nu arare, în faţa caselor se cască gura vicleană a unui gârlici adânc. Oblonul ridicat, îţi pare dedeparte o simplă tablă de fer, sau o targă de scânduri, rezemată de-un pietroi. Aproape însă, nu-i decât capacul ridicat al unei pivniţe, căci în oraşul acesta gurile pivniţelor se deschid în plină stradă, trei, patru paşi dinnaintea clădirei, căreia-i aparţin...

Chiar în mijlocul Călăraşilor, pe-o ridicătură lentă şi întinsă a pământului, se înnalţă, înconjurată de un parc minunat casa boerului Moldovan Soroceanu, despre care localnicii spuneau c'a fost membru în Duma ţarului şi că întreg oraşul e zidit pe moşia lui.

Pe vremea intrărei trupelor române în Basarabia, în casa aceasta se instalase comandamentul.

Domnul maior Titirel îşi stabilise chiar şi locuinţa aci. Noi, ofiţerii ceilalţi, încuartiruiţi prin toate colţurile oraşulu, ne strângeam doar dimineaţa pentru ordine, — şi la prânz şi seara pentru popotă.

Mi-aduc aminte din casa aceasta, doar de-o sufragerie brună toată în nuc; cu bufete mari, greoaie, cu o masă lungă înconjurată de jilţuri înnalte, sculptate.

Până şi cadrele de pe păreţi, cu fructe şi cu prepeliţe împuşcate, păreau şi ele pictate cu una şi aceiaşi culoare dominantă a lemnului de nuc vechiu şi lustruit.

Iar în capul mesei, printre căpitanii tineri, rezervişti, sta fireşte cruntul şi căruntul maior Titirel. In serile acelea lungi de iarnă scânteia de vervă şi de spirit domnul maior, aşa cum scânteia vinul negru, turbat de Călăraşi, în păhărelele boerului moldovan. Alături de dânsul, doctorul batalionului basarabean de origină, trebuia să asculte cu cea mai mare atenţie şi seriozitate impresiunile, domnului maior:

— Doctore, o fi bun nu zic vinul ăsta. Ba e chiar foarte bun. Dar să vii la noi, la Drăgăşani, doctore să-ţi dau vin, din via mea! Doctore... doctore... doctore... ce să-ţi mai spun... cincisprezece grade„ Celzius... pe onoare...

Ofiţerii cei tineri se prăpădeau de râs în capătul celălalt al mesei.

Intrigat de toana lor de veselie, domnul maior îi privea nedumerit, apoi se prefăcea că zâmbeste şi le închidea şiret dintr'un ochiu. Părea că zice: Aşa e că ştiu să le trag... Celzius băeţi, Celzius...

Când eşeam dela popotă era noapte adâncă şi luna arunca un luciu straniu pe lagunele de noroi ale Călăraşilor. Cu înfăţişarea lui lugubră, cu casele ploeştite şi diforme, cu străzile şi afluenţele lor încărcate de noroiul adânc, moale plescăitor, sub paşii fugari ai vre-unei dibanii nocturne; orăşelul părea ochiului aprins de vinul boerului Soroceanu, o mică şi grotescă Veneţie, visul de beţie al unui caricaturist genial......

Sforăitul tovarăşului de drum de deasupra-mi pare o gamă nesfârşită, încercată pe toate fluierile unei flaşnete de bâlci. O ascult pe gânduri din ce în ce mai încâlcite, cari mă duc pe acelaşi drum al trecutului, odată cu întreg batalionul şi cu domnul maior Titirel spre Benderul atacat de bolşevici... Dar imaginele se destramă şi 'n gândul ameţit de somn iau înfăţişeri vagi, imprecise, îndoelnice

Oboseala mă biruie.....

Gib. I. Mihăescu

Numai spirtul cu Menthol
"Transylvania"

este în stare a da:
slabilor putere
bolnavilor sănătate
bătrînelor tinereţe
în tot locul să găseste.

Lloyd 205 1540

File de calendar

Sărutul legitim

„Baiser, festin d'amour"...

Doamna Charlotte Baucroft din Chicago, — spun ziarele — a intentat acţiune de divorţ sub motiv că soţul ei n'a sărutat-o o singură dată timp de doi ani. „Tribunalul a găsit justă doleanţa d-nei Baucroft, stabilind astfel jurisprudenţa că sărutarea e o datorie obligatorie în viaţa conjugală."

La noi, tribunalul, ar fi făcut acelaşi lucru, introducând motivul plângerei d-nei Baucroft în capitolul „insulte grave."

Intr'adevăr, cât de jignitor e pentru o femee, să nu fie sărutată nici odată măcar, de bărbatul ei, vreme de doi ani de zile! Doi ani, în care timp au stat împreună, au mâncat împreună, s'au plimbat împreună, au... Dar ce n'au putut face împreună. Numai nu s'au sărutat!

Intrebarea este, dacă în timpul acesta d-na Baucroft, întru cât o priveşte pe dânsa şi-a făcut datoria, de aşi săruta la timp bărbatul.

Căci dacă ea era numai, — ca să zicem aşa cu un termen juridic pentru a fi în notă — în simplă expectativă, rugându-se lui Dumnezeu ca să nu i dea în gând soţului s'o sărute, pentru a avea motiv de divorţ, în cazul acesta tribunalul s'a grăbit cu sentinţa.

Femeile sunt aşa de calculate în gesturile lor şi calculează cu atâta precizie pe ale altora, că ar trebui meticuloziatea unui prea abil psiholog ca să le descifreze gândul şi să le stabilească maximum de prefăcătorie şi minimum de adevăr, din ochi şi din inimă.

Dar dacă biata femee se va fi arătat totdeauna gata de a îndeplini acest oficiu sfânt, fără de care nu se înţelege iubirea şi el — bruta — o va fi respins-o pilcţisit de ast-fel de „fleacuri", cum spun aşa zişii oamenii „serioşi" — indignarea d-nei Baucroft era mai legitimată decât ori ce revoltă de pe lume.

Ah! închipuiţi-vă aceşti doi soţi în singurătatea vieţei lor intime — horresco referens — biata femee întinzându-şi buzele ispititoare şi el evitându-le apoi închizând ochii pentru a nu mai vedea nimic şi . . . crezând că astfel îşi îndeplineşte datoria de soţ.

Datoria, cuvântul acesta terbil, cuvântul acesta atât de prozaic, atât de urît când e vorba de iubire.

Cum transformă el pe oameni în animale! Şi încă în cele mai inferioare animale. Pentru că până şi câinii se sărută, ba chiar şi pisicile cunosc acest „aperitiv a amorului„. Numai oamenii „serioşi„, — mă rog, — nu vor să ştie de el. Ei au percepte mai grave, percepte mai „sănătoase" cum le place să spună. Percepte de catâr voinic şi sănătos.

„Une communion ayant un goût des fleurs.

Sau

„Un façon d'un peu se respirer le coeur."

Sau

„Un instant d'infini qui fait un bruit d'abeille."

Ast-fel defineşte Rostand sărutul în nemuritorul său Cyrano de Bergerac.

Ce poate înţelege domnul Baucroft — atât cel din Chicago, cât şi din Cluj şi din toate părţile — ast-fel de lucruri.

El ştie să vină greoi de la birou, să se abată puţin la vre-o ţuiculiţă, două, trei sau mai multe, să întârzie la masă, să mănânce cu poftă însaturabilă toate felurile, apoi să se trântească greoi pe canapea ca să aţipească cu jurnalul în mână. Cât priveşte amorul, dacă îl îmboldeşte cumva şi-asta se întâmplă de obicei tot după masă, omul se grăbeşte — cât mai repede până nu trece digestia.

Aşa că închipuiţi-vă... câte odată are şi el, bietul domnu Baucroft puţină dreptate. Căci dacă ar lua-o omul, tocmai dela capăt, dela săru', ... se răceşte amorul.

Şi ăsta e un punct de care tribunalele trebuie să ţină socoteala în aplicarea pe viitor a jurisprudenţei curţei din Chicago.

Nomofilax.

Al treilea concert simfonic

sub conducerea maestrului Jean Bobescu, cu concursul d-nei Raluca Scriban

Luni 1 Ianuarie a avut loc la Teatrul Naţional al treilea concert simfonic dat de orchestra Operei române din localitate sub conducerea maestrului Jean Bobescu. Din întregul program muzica rusească a repurtat cel mai frumos succes.

Din marea şi interesanta suită a lui Tschaikovsky au fost bisate impresionantele dansuri, cel arab şi al marionetelor. Ar trebui ca pregătitorii acestor concerte, să ţină seamă de gustul tot mai pronunţat al publicului pentru frumuseţea muzicei ruseşti, ale cărei capo d'opere n'ar trebui nici o dată să lipsească de pe program.

A mai plăcut mult o simfonie de Kolmark, cu care s'a încheiat programul şi care, graţie energicei baghete a maestrului Bobescu a fost executată (ca şi suita lui Tschaikovsky) cu o precizie rară în redarea multiplelor nuanţe.

Orchestra a avut de astădată concursul unei necunoscute până acum dar preţioase cântăreţe, al cărei timbru argintat a fost o adevărată revelaţie. E vorba de d-na Raluca Scriban care a executat minunat cunoscuta arie „O noapte în Grenada" din opera lui Kreuzer. Sperăm că cu prilejul viitorului simfonic, distinsa cântăreaţă ne va oferi iarăşi prilejul de a aprecia frumoasele sale calităţi vocale.

Cronica dramatică

— Visul unei nopţi de vară —

Comedie în 5 acte şi 7 tablouri de Shakespeare. Traducere de St. O Iosif. Muzica de Mendelsohn

Incă o piesă a marelui Will a văzut lumina rampei pe scena Teatrului Naţional din Cluj.

Caşi în „Noaptea Regilor" Shaskespeare pune în „Visul unei nopţi de vară" aceleaşi însuşiri de vervă, de humor şi de fantezie cari completează talentul celui mai mare dramaturg al lumei.

De fapt, „Visul unei nopţi de vară" nu este o comedie; ea este o minunată fantazie burlescă, în care poezia se împleteşte admirabil cu humorul.

Presărată de spirite, plină de o voioiciune şi de o vervă tânără, înmulţind la fiecare pas situaţiunile hazlii amestecând perfect realul cu irealul, ridicându-se la nevoie până la poezia adevărată, „Visul unei nopţi de vară" ne înduioşează, ne face să rădem sănătos, ne interesează tot timpul şi deschide în acelaş timp prin măestrita îmbinare a realului cu irealul perspective pentru fantezia noastră.

Dar astfel fiind, jucarea şi montarea acestei fantezii burlesci cer resurse de decor şi o înţelegere a atmosferei piesii, care trec de obişnuit.

Or resursele de decor ale teatrului nostru sunt foarte reduse. Pe cât a fost posibil cu mijloacele de care dispune regisoratul, montarea a fost mulţumitoare Decorul ultimului act foarte izbutit.

Direcţia de scenă trebuia să pună mai multă grijă în sburdălnicia divinătăţilor pădurii şi în general în toată acţiunea care se petrece în dumbrava din apropierea Atenei pentruca atmosfera de vis să nu fie sfâşiată.

Jocul artiştilor şi toată mişcarea piesei trebuie să se desfăşure astfel încât îmbinarea de real şi ireal să nu fie nici o clipă stricată. In direcţia aceasta se cereau concentrate şi jocul artiştilor şi mijloacele de montare.

Interpretarea a fost în linii generale satisfăcătoare. D-nii Neamţu-Ottonel, Virgil Vasilescu, Ionescu-Ghibericon, Bănuţiu, Simionescu şi Potcoavă au fost foarte bine în rolurile meseriaşilor improvizaţi artişti. Dealtfel asupra lor era îndreptată atenţia publicului. Cuvinte bune pentru ansamblu şi o menţiune deosebită pentru jocul vioi şi strengăresc al d-nei Jeana Popovici-Voina în rolul elfului Puck.

CURIERUL SPECTACOLELOR

Cinema Apollo

Joi:
„Genesa." O sensaţională dramă socială.
Vineri:
„Invingerea dreptăţii." Puternică dramă socială.
Sâmbătă, Duminecă:
„Cadra Sapha." Una dintre cele mai splendide drame orientale.

Cinema Universităţii

Joi, Vineri:
„Ura sacră." Partea II.
Sâmbătă, Duminică:
„Vampirii." O puternică dramă socială.

Cinema Urania

Joi:
„Invingerea dreptăţii." O puternică dramă socială.
Vineri:
„Domptеurul mascat." O frumoasă dramă de Circ.
Sâmbătă, Duminică:
„Cavalerul modern." O frumoasă dramă de aventurii.

FOIŢA ZIARULUI „INFRĂŢIREA"

Cărţi noui

Scrisorile unui răzeş

de **Cezar Petrescu**

Câte emoţiuni nu se leagă pentru un scriitor de apariţiunea primului său volum! După ce talentul său l'a elaborat, scriitorul învingător în lupta cu cuvântul şi cu imagina, trebuie să dea piept cu lumea. Cel dintâi obstacol şi cel mai de temuit pe care l întâlneşte este editorul, apoi vine criticul şi în sfârşit marele judecător care este publicul. Proaspăt scos de sub tipar, mirosind încă a cerneală tipografică, volumul este aruncat pe piaţă. Va stârni el interes, va fi primit de public sau dimpotrivă îl va înconjura golul glacial al indiferenţei? Iată chinuitoarea întrebare pe care şi au pus aproape toţi scriitori când şi au sfârşit ultima corectură o lucrării.

Cezar Petrescu a scăpat de aceste emoţiuni ale debutului. Scrisorile unui răzeş pe cari editura Cultura Naţională ni le oferă într'un elegant volum le cunoaştem din Gândirea. Primirea pe care a avut-o fiecare din nuvelele şi schiţele sale publicate în buna revistă care a părăsit Clujul nostru pentru a se refugia la Bucureşti, l au îndemnat desigur să le adune într'un volum. Sigur deci pe simpatia şi interesul lumei cititoare, Cezar Petrescu a fost scutit de chinuitoarele emoţiuni ale îndoelii.

Risipite în cele câteva zeci de numere ale revistei pe care a întemeiat-o şi pe care o conduce, nuvelele sale îşi pierdeau din unitatea lor de concepţie şi de realizare şi din această pricină se ridicau greutăţi pentru cine ar fi vrut nu să coboare o judecată definitivă, dar să încerce o lămurire a talentului lui Cezar Petrescu şi să fixeze personalitatea acestui tânăr scriitor în cadrul vieţii noastre literare. Această lămurire a talentului şi această determinare a locului pe care şi l'a cucerit Cezar Petrescu în literatura noastră se poate mai lesne încerca acum când toate nuvelele sale se găsesc strânse în volum. Munca aceasta o lăsăm însă acelora cari prin mai multă privire au fost consacraţi ca judecători ai mişcării noastre literare. Noi nu vom face aci decât să ne rostim stângaci impresiunile pe cari le-am încercat recitind laolaltă nuvelele şi schiţele lui Cezar Petrescu.

*

Cea dintâi impresiune pe care ţi-o impune scrisul lui Cezar Petrescu este ceia a unei minunate stăpâniri a cuvântului. Cezar Petrescu mânuieşte cuvântul cu atâta artă, cu o atât de intimă înţelegere a tuturor nuanţelor lui încât fraza sa deobicelu scurtă de o plasticitate aproape clasică are totuşi turburătoare resonanţe. Acest contrast face farmecul stilului lui Cezar Petrescu. O limbă bogată şi curată o meşteşugită întrebuinţare a neologismului dau scrisului său o formă artistică la care puţini scriitori au ajuns. Iar meritul său în aceasta privinţă este cu atât mai mare cu cât astăzi asistăm la atâtea schimonosiri ale limbii făcute în numele unei înnoiri care n'are la bază decât dorinţa de a epata.

Pe lângă această admirabilă stăpânire a stilului, Cezar Petrescu are şi un frumos dar de povestitor. El ştie să împletească cu un meşteşug care ne aminteşte pe marii povestitori acţiunea cu descrierea, stările sufleteşti cu natura, să-şi scoată din această îmbinare minunate efecte. El nu priveşte natura ca un romantic ci ca unul care trăind în mijlocul ei, i-a înţeles toate tainele şi-i iubeşte toate frumuseţile.

O pildă:

„In coasta pădurii şoseaua ocoleşte albă, înviorată de umbră Sub bolta de frunze, copitele cailor răsună deodată sonor. Fără să gândească, trecătorul slăbeşte frâul şi ascultă ultat ecoul pădurii. Căci între fagi, departe ciocănitul tăetorilor se aude ritmic, ca un neobosit răsuflet al codrului.

De acolo şerpue o poteci ascunsă printre alunii cu vergile subţiri şi printre rugile de mure.

*

Sub cei doi ulmi cu creasta înfiorată de vânt, apa ţâşneşte cristalină pe culcuşul de mentă cu frunză întunecată şi cu parfumul amar. Văzduhul e răcorit şi aromat. Apa clocoteşte fără odihnă: gâzele cântă subţire din aripi străvezii. Şi astăzi caşi odinioară, sus, între crengi, o mierlă, alta, îşi fluieră neastâmpărul.

Iar cerul se zugrăveşte sus, albastru, adânc, văzut prin rama crestată a frunzişului, ca în pervazul unui geam deschis infinitului. Nori leneşi îşi risipesc agale spuma. Şi vântul între ramuri moare.

O rază oblică străpungea frunzele. In bătaia ei două libelule cu aripile de mătase şi cu ochiu de safir se drăgosteau graţios. Un cuc cu glasul sever şi mecanic îşi chema perechea în răstimpuri.

Atât de departe mă furaseră gândurile, că veveriţa cu coada stufoasă, oprită îndrăzneţ pe o creangă de ulm, privindu-mă cu ochii curioşi, mi s'a părut într'acel ceas un oaspe mai firesc ca omul care a apărut deodată, cu paşi greoi, în capătul potecii"...

Plină de culoare, de viaţă şi de mişcare, pagina aceasta vădeşte o vie putere descriptivă şi o largă iubire a firii. Dealtfel în aproape toate bucăţile sale întâlnim această dragoste pentru natură şi cu deosebire pentru peisagiile pământului natal, pentru apele, ponoarele, pădurile şi văile, pentru toate frumuseţile Moldovei.

Stil, culoare, putere de descripţie, darul povestirii, iată însuşirile scrisului lui Cezar Petrescu, aşa cum apar din acest întâi volum.

Insemnăm aci bucăţile cari ni-au plăcut mai mult: Năluca, Moara lui Iliuţ, Răsul, Povestea lui Moş Toma, Fugarul, Doi Dascăli, Socoteala, Pe Arieş în sus şi Stejarul de pe culme.

In totul crizei pe care o încearcă acum viaţa noastră literară, volumul lui Cezar Petrescu este un semn îmbucurător. El aduce bucuria unei nădejdi şi a unei luminoase promisiuni.

Traducere din MAXIM GORKI

Cântecul Şoimului

Marea doarme...

Nemărginită, oftând leneveasă de-a'ungul ţărmului, ea a adormit, potolită în vasta-i întindere, mulată în razele albastre ale lunei. Moale ca o catifea, ea se topeşte cu cerul albastru al sudului şi doarme adânc, oglindind în ea pânza străvezie a norilor lăptoşi, nemişcaţi, pe care 's prinse ţintele de aur ale stelelor. Se pare că cerul pogoară tot mai jos spre mare, ca şi cum ar vrea să priceapă ce'şi şoptesc între ele valurile negoite, care, somnoroase, se caţără unele după altele de ţărm.

Munţii îmbrăcaţi cu copaci îndoiţi fantastic de vântul din Miază—Noapte—Răsărit, îşi înalţă falnic piscurile în nemărginirea albastră care'i înconjoară şi formele lor uscate şi aspre se rotunjesc, înfăşurate în negurile nopţii Sudului.

Munţii stau tăcuţi şi gânditori. Pe valurile minunate cu străfulgerări verzui ei îşi aştern umbrele negre ca şi cum ar vrea să oprească clătinarea lor uniformă, să înăbuşe plescăitul necurmat al apei şi suspinările spumei, — toate aceste sgomote care turbură tainica tăcere întinsă pe ţinutul peste care urcă discul de argint albăstrit al lunei, ascuns încă înapoia piscurilor.

A—ala—akh—a—akbar... oftează încetişor Nadier—Raghim—Oggli, un bătrân cioban din Crimeea, înalt, uscat şi slab, pârlit de soarele Sudului şi cu o fire foarte schimbătoare.

Stâm amândoi culcaţi pe nisip lângă o stâncă enormă care se prăvălise într'o zi din munţi şi care se înalţă tristă şi întunecată, acoperită de muşchiu. [illegible] rile îi aduseseră mâl şi alge şi stânca astfel îmbrăcată pare că pluteşte pe îngusta limbă de nisip ce desparte marea de munte. Flacările focului o luminează până 'n creştet; ele tremură, şi pe bătrâna stâncă brăzdată de crăpături adânci se alungă umbre. Ai crede că are şi ea darul de a simţi şi gândi.

Raghim şi cu mine fierbem un borş din peştii pescuiţi; amândoi suntem în acea stare sufletească când totul îţi pare ideal, când inima e curată, când n'ai vrea să trăeşti decât pentru a cugeta şi a visa.

Marea mângăe ţărmul şi valurile suspină aşa de încetişor, aşa de sfios, de par'că s'ar ruga să le lăsăm să vină să se încălzească la foc. Arare, în armonia generală a şopotitului de valuri, se aude câte o notă mai distinctă, ca un hohot ştrengăresc şi glumeţ: un val care, mai îndrăzneţ, ajunge, târându-se până lângă noi.

Raghim aseamănă valurile cu femeile şi bănueşte că au dorinţa să ne îmbrăţişeze. E întins pe pântece pe nisip, cu faţa spre mare; gânditor, priveşte depărtarea nelămurită, rezimat în coate cu capul în palme. Căciula de oaie îi e dată pe ceafă şi dinspre mare, răcoarea-i spală fruntea largă, brăzdată de cute mărunte.

Filozofează fără să se îngrijească dacă-l ascult; nu'mi dă nici o atenţie; vorbeşte ca şi cum ar vorbi cu marea:

— Omul care crede în Dzeu merge în raiu... Dar cel care nu crede în Dumnezeu şi în Profet?... Poate că-i în spuma de colo!... Pata argintie de pe apă, poate-i chiar el... cine ştie...

Marea moborâtă, largă şi puternică, se luminează; ici, colo, razele lunare se târăe la întâmplare; luna însăşi a ieşit de dinapoia piscurilor împădurite şi, gânditoare, îşi varsă acum lumina pe marea care oftând încetişor se înalţă s'o întâlnească.

— Raghim! Povesteşte-mi ceva, — îi spun bătrânului.

— Pentru ce? răspunde Raghim fără să se urnească.

— Aşa... îmi plac poveştile. —

— Ţi le-am spus pe toate... Nu mai ştiu altele...

Aşteaptă să fie rugat şi-l rog din nou.

— Dacă vrei, îţi voiu povesti un cântec se învoeşte în sfârşit Reghim.

— Ascult.

Şi-mi povesteşte, cu glas potolit şi trist, cercând să păstreze melancolia ciudată a ritmului şi schimonosind groaznic limba rusă.

Sus, sus de tot, în munţi, se târa vipera; se culca în fundul văgăunei umede şi se frământa, încovrigată privind marea.

Sus, sus de tot, pe cer, strălucea soarele; munţii aspirau răsufletul lui cald, iar la poalele lor, valurile se plesneau de stânci.

In fundul văgăunei, din întunerec, isvorul ţâşnea în cascade peste pietre şi se svârlea să întâlnească marea.

Vioiu, înspumat cu alb şi cenuşiu, părea că tae muntele în două şi cădea în mare urlând furios.

Deodată, chiar în văgăuna unde se încovriga vipera, un şoim, cu pieptul sfâşiat, cu penele însângerate, căzu din cer.

Cu un ţipăt răguşit, se prăbuşi la pământ şi în furia-i ne-[illegible] de piatră dură.

Vipera, spăimântată, fugi, alunecând; dar înţelese repede că pasărea nu mai avea decât două, trei clipe de trăit.

Se apropie deci de şoimul rănit şi'i şueră drept în ochi:

Ce, mori?

Da, mor! răspunse şoimul şi oftă din greu. Am trăit cu glorie!... Am cunoscut fericirea!... Am luptat cu vrednicie!.. Am văzut cerul... Tu, tu nu'l vei vedea niciodată aşa de aproape, sărmană vietate!

Dar, ce'i cerul? Un loc gol! Cum aşi putea să mă târăsc până acolo...

Stau foarte bine şi aici... E cald şi umed... Aşa vorbi vipera pasărei libere; în sufletul ei, îşi bătea joc de şoim.

Ea cugeta: fie ca sbori, fie că te târăşti, sfârşitul e acelaş: toţi vom ajunge în pământ, toţi vom fi pulbere...

Dar şoimul, cutezător, fâlfâi brusc aripele, se ridică puţin şi'şi învârti privirea prin văgăună.

Prin stânca cenuşie curgea apa şi'n văgăuna întunecată era o căldură năbuşitoare, puturoasă.

Adunându-şi toate puterile, şoimul strigă plin de întristare:

— Vai de m'aşi putea înălţa încăodată spre cer!.. Mi-aşi strânge duşmanul de rănile pieptului... l'aşi înăbuşi în sângele meu... O fericire a luptei!...

Şi vipera cugetă: Viaţa în aer e negreşit plăcută dacă geme aşa!

Şi ea sfătui astfel pasărea liberă:

— Apropie-te de marginea văgăunei şi aruncă-te jos.

Poate că aripile te vor mai ridica şi vei mai putea trăi puţin în elementul tău.

Şoimul tresări şi, dând un ţipăt scurt se târî până la marginea agăţându-se cu ghiarele de pământul lutos ce acoperea piatra.

Când ajunse, îşi fâlfâi aripile, oftă adânc, ochii îi străluciră şi se asvârli în prăpastie.

Ca o piatră restogolită pe stânci căzu sfărâmându-şi aripile sburându-i penele...

*

Valul isvorului îl cuprinse, îi fură sângele îl acoperi de spumă şi'l duse în mare. Şi valurile, cu un urlet trist, se sbătură de stâncă... In larg, nu se mai zări hoitul pasărei...

Lungită în văgăună, vipera cugetă îndelung la moartea pasărei, la patima ei de cer.

Ea privi adânca depărtarea care mângăe ochii cu viziunea fericirei.

— Ce-a văzut şoimul mort în pustiul fără fund şi fără margini? Pentru ce alţii ca şi el, morţii ca şi el, îşi turbură sufletele cu patima sborului spre cer? Ce văd ei colo sus? Eu aşi putea şti, înălţându-mă, pentru câteva clipe măcar până la cer...

Incovrigându-se, ea ţâşni în aer şi ca un cerc subţire, corpu-i sclipi în soare.

Cel care'i născut să se târască nu poate sbura!... Uitând acest adevăr, ea recăzu pe pietre dar nu'şi căşună vre-un rău şi începu să râdă...

— Iată deci din ce'l făcut farmecul de a sbura spre cer; o cădere, iată totul... Caraghioase păsări! Necunoscând pământul, se plictisesc pe el, râvnesc [illegible] viaţă în pustiul arzător de sus. Căci colo, e pustiu! E multă lumină, dar de loc hrană şi nici un sprijin pentru o fiinţă. De ce dar atâta îngâmfare, atâta înverşunare? Pentru a ascunde nebunia dorinţei lor, a neputinţei lor pentru tot ce'i viaţă! Caraghioase păsări!.. Vorbele lor nu mă vor mai înşela deacum! Cunosc însu-mi totul!

Am văzut cerul... am sburat în el, l'am măsurat, am cunoscut căderea dar nu m'am sdobit; dimpotrivă, cred mai mult în mine. Trăiască cu iluzii cei cari nu pot iubi pământul; eu cunosc adevărul. Şi nu mă mai încred chemării lor. Trăesc pe pământ, numai prin pământ!

Mândră de ea, vipera se rostogoli colac pe stâncă...

Marea strălucea toată de o lumină vie şi valurile ameninţătoare se ciocăneau între ele pe ţărm.

In mugetele lor asemenea mugetelor leilor, răsuna cântecul pasărei mândre; stâncele se clătinau sub lovituri, cerul se încărca de furtună în sunetele sălbatecului concert.

Noi cântăm: Mărire nebuniei cutezătorilor! Nebunia îndrăzneţilor, iată înţelepciunea vieţei! O, cutezătorule şoim!

Tu ţi-ai risipit sângele în luptă cu duşmanii tăi... Dar va veni o vreme când picăturile sângelui tău, ferbinţi ca scânteile; se vor aprinde în întunecimile vieţii; ele vor înflăcăra multe inimi însetate nebuneşte de libertate, de lumină.

Mori! în cântecul îndrăzneţilor şi al celor tari, tu vei fi exemplul viu, chemarea biruitoare către libertate, către lumină.

Mărire nebuniei cutezătorilor...

*

... Zariştea de opal a mărei este liniştită, valurile sar melancolic pe nisip şi eu tac privind pe Raghim care a sfârşit de povestit mării cântecul şoimului. Pe apă, în razele lunei se zăresc nenumărate pete argintii... Oala noastră începe să fiarbă.

Un val sare vesel pe nisip şi hărţăgos se târăşte până la capul lui Raghim.

— Ce cauţi aici?... Pleacă!

Raghim îi face semn de ducă cu mâna şi, ascultător, valul se întoarce spre mare.

Pentru mine, apucăturile lui Raghim de a diviniza valurile nu's nici caraghioase nici de neînţeles. Jur împrejur, priveliştea pare aşa de curios de vie, aşa de blândă, aşa de mângâitoare! Marea este majestuoasă şi liniştită; simţi că cu fiecare respiraţie ea trimite munţilor cari nu s'au răcit încă, căldura de peste zi; ea strânge o forţă uriaşă, concentrată. Pe albastrul întunecat al cerului, printre punctele de aur ale stelelor, citeşti ceva solemn care încântă sufletul şi turbură mintea: e par'că aşteptarea solemnă a unei revelaţii.

Totul e în aţipire; pare că într'o clipă, totul va ieşi din nemişcare, isbucnind într'un armonios acord de sunete nemai pomenit de dulci. E muzica care va spune tainele lumei şi le va lămuri spiritului; care se va stinge apoi ca un foc închipuit şi va lua cu ea sufletul, acolo, departe, în prăpastia întunecată şi albastră; luminiţile pâlpâitoare ale stelelor se vor înviora de o strălucire nouă la auzul ei şi va fi atunci armonia minunată a revelaţiei.

Hunwald

lustruială de sticle, fabrică de oglinzi, depozit de geamuri şi intreprindere de geamgin

Cluj,

Str. Vlahuţă (Bolyai-utca)

Intreprinde tot felul de lucrări cari aparţin acestei branse, şi se execută în modul cel mai frumos. 2484

Mott & fils

Champagne

Scrisori din Timişoara

O importantă industrie

„Intreprinderea bănăţeană pentru industria laptelui".

In Ardeal unde creşterea vitelor alcătueşte una din principalele îndeletniciri ale populaţiei şi constitue o ramură de importanţă considerabilă a economiei noastre naţionale, industria laptelui şi a derivatelor sale trebuie să aibă o mare desvoltare. Această industrie care aduce foloase însemnate economiei româneşti se cere încurajată de către stat pentrucă ea ar putea deveni una din cele mai prospere industrii din câte avem în bogata noastră ţară. Ea ar putea asigura nu numai consumaţiunea internă a laptelui şi a derivatelor sale, înlesnind distribuţia lor, ci ar putea pune la dispoziţia străinătăţii importante stocuri de produse, dând astfel fiinţă unui comerţ de export de pe urma căruia ţara noastră şi viaţa ei economică n'ar avea decât foloase.

Iată câteva motive pentru cari această industrie trebue încurajată şi sprijinită atât de stat cât şi de publicul românesc.

Printre nu prea multele fabrici care prepară derivatele laptelui, una din cele mai moderne şi mai complete ca instalaţii este marea fabrică din Timişoara care funcţionează în capitala Banatului de un an şi jumătate.

„Intreprinderea bănăţeană pentru industria laptelui", aşa se numeşte această fabrică, posedă cele mai noi instalaţii pentru producerea derivatelor laptelui pe care le prepară după metodele cele mai bune.

Intreprinderea se găseşte sub priceputa conducere a domnului Augustin Vacz a cărui activitate şi competinţă au asigurat acestei întreprinderi un loc de frunte în industria noastră naţională şi o prosperitate care permite fabricei să aducă zilnic perfecţionări în prepararea şi desfacerea produselor sale.

*

Capacitatea de producţie a uzinei este de 3000 litri zilnic şi ea poate fi sporită după necesitatea cererei.

La secţia unde se fabrică untul există maşini electrice speciale care prepară untul, îl presează, îl împachetează şi-i aplică apoi eticheta facricei. Astfel preparat, untul dela fabrica din Timişoara poate rivaliza cu cele mai bune produse din ţară şi streinătate.

Cunoscuta specialitate de caşcaval „Kamanberg" este produsul acestei fabrici.

Intreprinderea are o fabrică de ghiaţă în care se prepară zilnic pentru nevoile proprii câte 13 lăzi de ghiaţă.

*

Muncitorii specialişti ai fabricei au fost aduşi din Cehoslovacia şi Germania unde industria laptelui a ajuns la perfecţiune.

De remarcat este faptul că această fabrică, mai mult decât oricare alta de acest gen, furnizează cantităţi foarte mari de unt, caşcaval şi brânzeturi de tot felul celor mai mari prăvălii din Ardeal şi din vechiul Regat. Lucrul acesta dovedeşte totodată capacitatea de producţie a fabricei, superioritatea preparatelor sale şi cu deosebire ieftinătatea lor.

In atari condiţiuni „Intreprinderea bănăţeană pentru industria laptelui este chemată să îndeplinească un rol mare în industria românească.

FETIȚA ȘI CHIBRITURILE

Era un ger grozav; ningea și începuse a înnopta: era ajunul anului nou. Pe frigul acela și pe întunericul acela, mergea pe stradă o biată fetiță cu capul gol, și cu picioarele goale. Avuresc ea doar niște papuci când plecase deacasă, dar nu-i folosiseră mult: erau niște papuci mari, pe cari mama ei îi ruppsese aproape, și erau așa de largi pentru ea, încât mititica-i pierdu grăbindu-se să treacă o stradă, unde cât p'aci era să fie strivită între două trăsuri. Unul din papuci nici nu-l mai găsise, iar pe celălalt îl luase un băiat care zicea că vrea să facă dintr'ânsul leagăn pentru copilul lui, când o avea și el unul.

Fetița mergea zorită cu picioruşele ei goale, roșii-vinete de frig; și 'n șorțul ei vechiu ținea strâns un vraf de cutii de chibrituri și mai avea și 'n mână o cutie. Fusese o zi rea pentru dânsa; nimeni nu-i cumpărase în ziua aceea nimic, și n'avea prin urmare nici un ban; și-i era foame și frig tare. Biata fetiță! Fulgii de zăpadă cădeau pe părul ei lung și bălaiu, care se încreța frumos pe lângă ceafă, dar nu se gândea ea acum la părul ei creț. Luminile străluceau pe la ferestre, miros de fripturi se răspândea în stradă; era ajunul anului nou, iată la ce se gândea ea.

Se opri și se ghemui într'un colț dintre două case, din care una eșea în stradă mai mult ca cealaltă. Își strânse picioruşele sub dânsa. Frigul o pătrundea din ce în ce mai mult, și totuși nu-i venea să se ducă acasă; aducea înapoi toate chibriturile, și nici un bănuț măcar. Tatăsău are s'o bată; și, afară de asta, și acasă nu era tot așa de frig? Ei locuiau tocmai sub coperiș și vântul sufla în voie, cu toate că fusese astupate crăpăturile cele mari cu paie și cu trențe vechi. Mânuțele ei erau aproape înghețate de frig. A! un chibrit aprins le-ar putea face bine. Dacă ar îndrăzni să scoată unul, numai unul din cutie, să-l zgârie de zid și să-și încălzească degetele! Scoase unul: hârști! cum mai trosni, și cum s'aprinse! Chibritul ardea ca o lumânărică, ținu mânuța deasupra flacării. Ce lumină ciudată. I se păru fetiței că șade lângă o sobă mare de fier, care avea deasupra un capac lucios de aramă. Înăuntru ardea focul și era așa de cald; dar ce-i oare asta? Fetița își întindea acum picioruşele ca să și le încălzească și pe ele; — flacăra se întinse și soba pieri; fetița sta cu rămășița de chibrit în mână.

Hârșcâi un altul, care se aprinse, străluci, și zidul în care bătea lumina se făcu străveziu ca o pânză subțire. Fetița putu vedea până'ntr'o odae unde era o masă acoperită c'o față albă, pe care gelipeau porcelanuri subțiri; în mijloc era o gâscă friptă umplută cu prune și cu mere ce răspândeau un miros plăcut; și, lucru de necrezut, deodată gâsca sări de pe masă, și veni cu furculița și cuțitul în spinare până la biata fetiță. Chibritul se stinse: și nu mai avea în fața ei decât zidul rece și gros.

Mai aprinse încă unul. Deodată se văzu șezând sub un pom frumos de Crăciun: era mult mai mare și mai împodobit decât cel pe care-l văzuse anul trecut prin ușa cu geamuri la negustorul cel bogat. Mii de luminărele ardeau pe crengile verzi, și cadre de tot felul, ca cele ce împodobesc ferestrele prăvăliilor, păreau că-i zâmbesc. Fetița ridică amândouă mâinile: chibritul se stinse: toate lumânărelele din pom se înălțau tot mai sus, tot mai sus, și ea văzu deodată că luminițile acelea erau stele. Una din ele căzu și trase o dungă mare de foc pe cer.

„A murit cineva", își zise micuța; căci bunica ei, care fusese foarte bună pentru dânsa și care acum nu mai trăia, îi spusese adesea: „Când cade o stea, un suflet se înalță la Dumnezeu".

Mai trase încă un chibrit pe zid: și se făcu o lumină mare, în mijlocul căreia era bunica ei în picioare, și era așa de strălucitoare, o privea blând și duios!

„Bunică, strigă fetița, ia-mă cu tine. Când s'o stinge chibritul, știu că n'o să te mai văd. Ai să pieri și tu din fața ochilor mei, ca și soba de fier, ca și gâsca friptă, ca și frumosul pom de Crăciun". Și hârșcâi repede toate chibriturile ce-i mai rămăseseră în cutie, căci voia să vază mereu pe bunicuța ei. Se făcu o lumină ca ziua. Niciodată bunica nu fusese așa de frumoasă, așa de mare. Ea luă pe fetiță în brațele ei, și amândouă sburară vesele în strălucirea aceea, așa sus, așa sus, și nu mai era acolo nici frig, nici foame, nici grijă; — erau la Dumnezeu.

Dar în colțul dintre cele două case, când se lumină de ziuă, ședea jos fetița, cu obrajii roșii, cu zâmbetul pe buze.. moartă, moartă de frig, în cea din urmă noapte a anului. Ziua anului nou o găsi acolo zgribulită cu grămăjoara ei de cutii de chibrituri, din care o cutie fusese arsă.

„A vrut să se încălzească"! zise cineva. Nimeni nu știu ce frumuseți văzuse ea, și'n ce strălucire intrase ea împreună cu bunica, în ziua anului nou.

Din **Andersen**

De Crăciun

Dedicată copiilor

Copii frumoși, Isus Hristos
— Bătutu 'n cui de oțel —
Pe vremea lui a fost și ei,
Ca voi un copilaș frumos.

Și 'n timp ce 'n lume mii și mii
De prunci năsteau pe-un așternut,
El într'o iesle s'a născut...
...Și-afară viscolea, copii.

Dar când micuțul tremura,
De îngeri grajdul străluci...
Căci el, deși născut aci,
Copilul bolților era...

Și-atâta a căzut pleziș,
Lumina 'n satu 'nzăpezit,
Că s'a răsfrânt în infinit
O stea din sfântu-acoperiș...

Și steaua îi trezi pe magi,
Și-aceștia veniră trei
Cu smirnă caldă între miei
Și daruri scumpe în desagi.

Și-i merse vestea ca un sbor...
Și anii curseră pe rând
Și El crescu, adânc intrând
În sufletele tuturor.

Căci brațele își deschidea
Și celui bun și celui rău,
Că 'n inima și 'n gândul său
Un frate în orice om vedea.

Îi știm noi viața pe de rost
Dar nu-i imaginăm 'n cuvânt
Din omenescul Lui pământ
Să ni'L răsfrângă cât a fost...

* * * * * * * * * * * *

Și faima Lui întunecând
Pe toți mai marii-acelor timpi
Aceștia l'au prins și ghimpi
S'au pus pe capul Său cel blând.

Și-o cruce 'n noduri i-au cioplit
Cu dânsa 'n spate l'au purtat,
Pe deal l'au desgolit, de-a stat
În vânt, cu trupu 'ngălbenit,

Și-apoi ciocanele au prins
Să bată cuiul arzător
În mâini și 'n sfântul Său picior...
...Și trupul i-a rămas întins...

Și când sdrobit la 'nchcieturi
Și când de sete grea ajuns
Cu fiere și oțet i-au uns
Arsura sfintei sale guri.

Din ochiul Său ce se topea
Și din obrazu 'nvinețit,
C'un ultim zâmbet a sfințit
Mulțimea care îi rânjea.

Copii, voi plângeți săptămâni,
La dest de vă tătați niței...
Gândiți cât l'a durut pe El
Piroanele înfipte 'n mâni...

Și n'a plâns... O nu pot să spui
În timp ce-alături gemând
Mureau alți doi, El cât de blând
A 'ncremenit pe crucea Lui.

Gândiți copii, ce ani amari
Întreaga viață a avut,
El, ce 'ntre vite s'a născut
Și a murit între tâlhari...

Gândiți, că dacă-s blânzi și buni
Părinții vostri, dragii mei,
E mila lui Isus în ei
Și sfintele-I înțelepciuni.

Și să'l iubiți... Căci s'a răpus
Pe-acest pământ nefericit,
Să-i facă viața de trăit
O viață nouă dându-i sus.

GEORGE GREGORIAN

O donație pentru studențimea clujană

Clujul se îmbogățește cu o clădire artistică și utilă — În ce constă donația dlui Vasile P. Popa — Un pavilion-restaurant pentru studenți — Un parc în centrul orașului — Cheltuelile necesare realizării acestui scop se ridică la câteva milioane lei

Cu prilejul recentelor mișcări studențești s'a accentuat odată mai mult situația materială grea cu care au de luptat studenții doritori de cultură, doritori de-a fi mai folositori neamului și țării. De multe ori elemente capabile au fost nevoite din cauza sărăciei să se dea învinși și să depună steagul multor idealuri frumoase. Oficialitatea a făcut ce i-a stat în putință, puțin desigur, pentrucă au fost multe răni de vindecat pe urma războiului, dar mult mai puțin a făcut inițiativa particulară.

De aceia suat simptome îmbucurătoare și de bun augur faptele petrecute în timpul din urmă: gestul d-lui Vasile P. Popa din Lugoj, urmat după scurt timp de dl. C. Vasiliu din Ploești.

Încă la începutul lunei trecute, dl. Vasile P. Popa a trimis dlui Rector al Universității clujene scrisoarea de mai jos:

Domnule Rector,

Averea mea fiind destinată orânduirii muncilor și gospodăriilor am căutat întotdeauna să-mi îndrept privirile asupra tinerilor doritori de învățătură.

Studențimea din Cluj sufere prin lipsuri de hrană, îmbrăcăminte și locuință.

O datorie mă obligă față de studențimea din Cluj și în curând față de studențimea din țară de-a veni în ajutorul studenților, convins fiind că ce facem pentru tineretul doritor de învățătură facem pentru țară.

Vă rog să binevoiți a arăta bravilor studenți că pentru perfecta armonie între fiii țării mă oblig în termen de trei luni să aduc la îndeplinire cu un fond începător de un milion lei, o fermă model și un restaurant în care studenții să-și găsească hrana.

Voiu sprijini cu ajutorul materialelor de construcție niște clădiri-pensiune, iar printr'o țesătorie ce voiu înființa la Cluj voiu ajuta îmbrăcămintea.

Cunosc lipsa de odihnă, hrană și îmbrăcăminte, și nu pot decât să vă mulțumesc d-voastră și tinerilor studenți cari îmi dau prilejul să le pot folosi.

Printr'un program ce vă voiu pune în curând la dispoziție vă voiu arăta cât de ușor se pot curma atâtea lacrimi și suferințe.

Primește împreună cu bravii studenți deosebita stimă ce vă păstrez.

Vasile P. Popa.

*

Om de acțiune, oțelit prin cultura și timpul petrecut în America, dl Vasile P. Popa înțelege să-și ție angajamentul luat față de studenți. Cu toate planurile terminate, însoțit de domnii ingineri-arhitecți: T. Davidescu, A. Ionescu și Curagea, generosul donator a venit la Cluj, pregătit pentru imediata începere a lucrărilor, astfel ca la sfârșitul lunei Aprilie totul să fie un fapt împlinit.

Primăria îi va pune la dispoziție ca loc de construcție, parcul părăginit din dosul Teatrului Național, care va fi complect refăcut și amenajat spre a face față tuturor pretențiilor civilizate. În mijlocul parcului se va ridica pavilonul-restaurant al studenților, într'un stil frumos românesc. Pavilonul va cuprinde un restaurant, o sală festivă, galerii pentru ceaiuri și cofetărie, în etaj un bazar pentru desfacerea produselor de artă, în special artă casnică românească; ceramică, țesături, cusături, pirogravură și crestături în lemn, etc. Deasemenea în timpul verii vor fi amenajate terase, iar parcul va servi și pentru serbări etc.

În restaurant vor lua masa gratuit și cu reducere studenții, după cum vor fi clasați de comitetul centrului în înțelegere cu dl. rector al universității. Restaurantul va fi în acelaș timp o binefacere pentru publicul speculat de restaurantele din oraș, întrucât aici vor putea lua masa și persoane străine, în afară de studenți.

Profitul rezultat pe urma bazarului și restaurantului va servi tot la întreținerea studenților.

Cheltuelile necesare realizării acestui scop, cu aproximație făcute, vor întrece suma de 3,000 000 lei. El vor fi suportate în întregime de dl. Popa, care are în parte materialul necesar. Clădirea va avea un aspect cât se poate mai frumos și va fi un adevărat monument de artă românească. Deasemenea parcul va îmbogăți cu un nou aspect această parte a orașului și va fi împrejmuit cu un gard viu de merișori, precum și cu stâlpi de marmoră legați între ei cu lanțuri. După cum amintim și mai sus, lucrările vor începe după sărbători și vor fi terminate la sfârșitul lunei Aprilie.

*

Măreția gestului dlui Vasile P. Popa reese în toată splendoarea ei, pentruca să nu mai putem adăuga laude ce-ar fi banale. Începutul s'a făcut. În țara românească mai sunt încă mulți bogătași. Pilda cea mai vie o au în față. Așteptăm și odată cu noi întreg neamul românesc, să i vedem imitând o faptă ce onorează.

Plăci de geamuri, damigene, cadre de tablouri, măsuri verificate, furnizează cu prețuri moderate
Ludovic Auslănder
Cluj, Piața M. Viteazul 39
Telefon 954. 1582

AUTO-MECANICA S. R. A. LEONIDA & Co. UNITE

Soc. Anonima
CLUJ
Reprezentanța Generală A.

Din BUCUREȘTI
Stoc. Permanent de Cauciucuri **CABLE** MICHLIN
CORD și R. U. CONTINENTAL
Prețuri escepționale de eftine.

2223

CLUJ, Strada Regina Maria No. 10. și Calea Dorobanților No. 18. CLUJ.

Candelabre electrice 1446

dela cele mai simple până la cele mai impodobite

Mare asortiment de candelabre electrice dela cele mai simple până la cele mai improdobite, deasemenea tot felul de materiale călcătoare, vase de fiert, precum becuri electrice cu intensitate de 150, 110 și 220 volți se pot cumpăra la: **Magazinul de Candelabre pentru Ardeal Soc. pe Actiuni Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 11.** Se vând en gros și en detail, la revânzători se dă favor în prețuri.

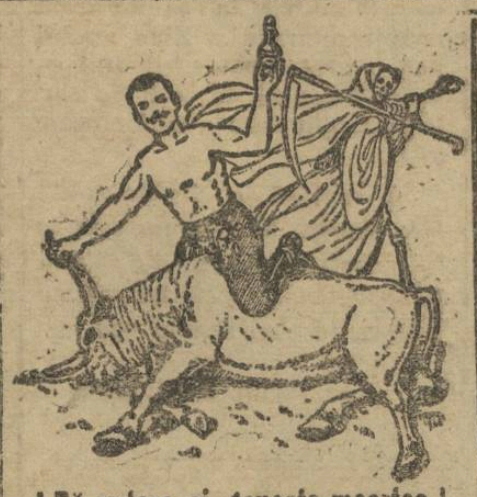

Uzoni & Tana

Intreprindere electrotechnică și de specialități.
CLUJ, Strada Iuliu Maniu 17
Telefon 210
Intreprindere arranjamente electrice.

Totfelul de reparări electrotechnice curățiri și transformări pentru mașini de scris și mașini de birou, mașini de fiert și vase de încălzit pe lângă prețurile cele mai avantajoase.

Se pot căpăta rechizite, părți și benzi pentru mașini de scris. 2294

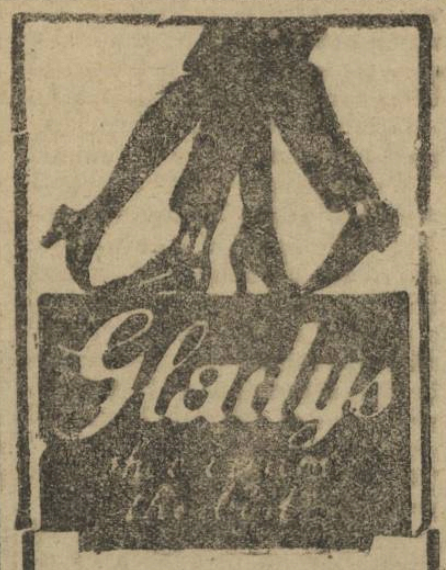

CREMA DE GHETE A LUMEI DISTINSE
Lloyd 888 2079

Vin alb și roșu de Dragasani

Recolta din 1920 se găsește în orice cantități cu **18—20 Lei** per kg. la

Banca „CETATEA“

CLUJ
Str. Regina Maria 19 2493

Dă putere și gonește moartea

„DIANA“ spirt menthol-lat este cel mai bun mijloc contra durerilor, pentru poftă de mâncare și pentru întărirea spiritului și corpului. Modul de întrebuințare la fie care sticlă.

Se găsește pretutindeni.
Veritabil numai cu marca **„DIANA“** 2464

Sursă ieftine de cumpărare!

Ciorapi bărbătești, de dame și copii, mănuși și pantaloni reform în mare depozit, se găsesc la magazinul:

Fischbein & Spitz

Cluj, Piața Unirii No. 20, Palatul Bánffy. 2439

Grădina de iarnă „CENTRAL“
Szilágyi Juczi, Erry, Tayoi
Favoritul Bucureștilor și senzațiile celelalte. Începutul la orele 9,30.
Lloyd 1010. 2222-3

SEMINȚE de TRIFOIU și LUȚERNA

cumpărăm ori ce cantități și pe prețurile de zi cele mai avantajoase

!!

Oferte împreună cu mostre să se adreseze la

BANCA CENTRALĂ p. industrie și comerț Secția Cereale,
2402 **Cluj, Str. Regina Maria No. 1**

VITE ALTOITE

Vițe Amerikane (port altoi) în calitatea superioră și garantând pentru veritabilitatea soiurilor oferă

FR. CASPARI MEDIAS
Catalog la cerere. 2204

In 5 minute

pictează cele mai senzaționale picturi IOHN HAMILTON în Teatrul Biasini. 2482

Din cauza ordinului general începutul reprezentației este fixat la ora 8.

Serviciu prompt! ***Cruțați paralele!***

Cumpărați

stofele necesare dela recunonscutul magazin bogat în articole de fabrică SUCCESORI CAROL SCHERER ȘI FII

4 Lloyd 1221

GROMEN & HERBERT

magazinul de stofe al fabricei din Sibiu CLUJ, lângă podul de fier peste Someș (Palatul Babos)

Toate lumea cumpără pentrucă e lucru adevărat că stofele necesare pt. paltoane de iarnă și vestminte bărbătești, stofe bune și ieftine din lână curată numai aici le puteți câștige. Mare asortiment de tapete și pături.

Chestiuni externe

Situaţia politică italiană

Criza fascismului italian

Mulţi din aceia cari au aclamat, cu mai multă sau mai puţină sinceritate, triumful d-lui Mussolini, au început să se agite contra guvernului său. Dar ceeace e mai grav este că în însuşi partidul fascist nu încetează a se ivi mereu neînţelegeri şi fricţiuni noui. In „fascio" dela Roma s'a produs o criză care a fost marcată prin demisia sgomotoasă a fruntaşului fascist Igliori. D. Mussolini a trebuit să admonesteze sever pe fasciştii de la Bari cari mobilizaseră fără ordine şi să interzică până la noui dispoziţiuni toate congresele din provincii ale partidului. Secţia fascistă din Catana a fost dizolvată şi direcţia fascistă din Messina a demisionat. La Neapole fascistii refuză energic să fuzioneze cu naţionaliştii, fuziune care constitue o problemă însemnată pentru guvern

Fuziunea fasciştilor cu naţionaliştii

Guvernul a luat, cum se ştie, iniţiativa de a creia o miliţie fascistă unică pentru asigurarea protecţiei contra inamicului intern. Prin această iniţiativă, el are intenţia să rezolve problema însăşi a fascismului, căci dizolvarea pur şi simplă a cadrelor fasciste cari nu mai au niciun rol acum când mişcarea a devenit un instrument de guvernământ, ar fi produs în mod inevitabil nemulţumiri şi disensiuni. Din acelaş punct de vedere s'a luat în considerare fuziunea partidului fascist cu cel naţionalist.

Naţionaliştii sau „cămăşile albastre", sau, cum îşi mai zic „Sempre pronti", au fost în fruntea mişcărei internaţionaliste şi au contribuit mult la participarea Italiei în războiul european, pe câtă vreme partidul fascist a luat naştere abia după războiu, ca o reacţiune contra ameninţărilor subversive ale extremiştilor de stânga. Aceste două partide, deşi au în comun origina şi scopurile, s'au găsit totuşi ades în conflict; acum, când s'a produs problema miliţiilor fasciste, fruntaşii amborpartide s'au gândit la o fuziune a celor două miliţii a „cămăşilor negre şi albastre", creiând astfel un formidabil bloc naţional pe care să se sprijine noul regim. Dar intransigenţii partidului fascist se opun acestei fuziuni, cerând ca miliţia de stat să nu cuprindă decât pe fascişti pe câtă vreme miliţia naţionaliştilor să fie desvoltată ca şi legionarii de sub comanda lui Gabriele, d'Anunzio.

D'Annunzio ostil guvernului actual

Se ştie că înainte de a lua puterea d. Mussolini, intervenise un aranjament între corporaţia marinimă fascistă şi federaţia legionarilor d'annunzieni, aranjament care contribuise a mai consolida poziţia fasciştilor, fiind interpretat ca dovada acordului complect între d'Annunzio şi Mussolini. Această stare de lucruri pare a fi complect schimbată acum. Aranjamentul în chestiune a fost respins de adunarea corporaţiei fasciste şi, pe de altă parte, d. d'Annunzio a adoptat o atitudine foarte amenintătoare contra guvernului actual. Semnificativ pentru această atitudine este declaraţia făcută de fruntaşul fascist Bianchi, secretarul general al ministerului de interne: „In jurul lui d'Annunzio, a spus el, roiesc toate forţele învinse azi; ele caută să se refacă, făcându-şi din el un drapel". Coloniilor italiene din America cari l'au invitat să facă un turneu de conferinţe în Statele-Unite după modelul dlui Clemenceau, el ar fi răspuns că va veni bucuros, dar că trebue mai întâi să restabilească ordinea internă în Italia pe care Mussolini a primejduit-o. Ii se mai atribue a ameninţarea că va grupa toate forţele muncitoreşti contra guvernului d-lui Mussolini.

Nemulţumiri pretutindeni

O altă gravă problemă care preocupă guvernul este reorganizarea poliţiei. Este vorba de a creia un aparat poliţienesc unic, fie prin încorporarea gărzei regale în cadrele carabinierilor, fie prin fuziunea carabinierilor cu garda regală, cari ar forma astfel un corp nou. Acest proiect a şi produs o primă rascoală din partea gărzei regale din Torino, care a fost reprimată cu cea mai mare rigoare.

Apoi, reforma electorală proiectată de guvern, care vrea să adopte sistemul majoritar în locul sistemului proporţional existent, întâmpină opoziţia partidului popular al lui Don Sturzo care a ţinut de curând un discurs foarte mult remarcat în care a atacat destul de viu guvernul actual.

„Doctrina minunei este o enormă şi primejdioasă eroare de perspectivă", a spus şeful partidului popular cu aceasta ocazie, făcând aluzie la speranţele nemăsurate suscitate de întronarea fascismului.

Toate aceste probleme se combină, după însăşi mărturisirea organului fascist „Giornale d'Italia", pentru a creia o situaţie internă extrem de delicată şi de gravă. Rămâne de văzut dacă „maniera tare" a dlui Mussolini va izbuti să-i facă faţă. In tot cazul ea l'a împiedicat deocamdată de a pleca la conferinţa din Paris asupra reparaţiunilor.

Situaţia economică a Germaniei

Depreciarea mărcii

Cauze si remedii

Marca germană care are o vină covârşitoare în tot desechilibrul actualei stări financiare de pretutindeni, începe a fi recunoscută cu aceleaşi efecte supărătoare în însuşi interiorul patriei sale. Desigur destul de târziu şi totuşi încă la timp, câţiva dintre puţinii economişti obiectivi ai Germaniei, caută să pue lucrurile la punct. Dezavuând mai întâi specula interesată a jocului de bursa, critica acestora este îndreptată mai cu seamă contra industriei, care sub pretextul de a strânge valuta străină necesară cumpărărei materialelor prime, nu-şi vinde produsele decât condiţional, contra devizelor aşa zise tari (frs. elveţieni şi dolari) refuzând cu desăvârşire primirea mărcei germane.

Acest procedeu la începutul lui cu aparenţele unei cereri, justificate, s'a transformat încetul cu încetul într'un element de specula deşănţată care a adaogat pe urmă la complicaţiunile de până atunci ale mărcei germene noui şi însemnate motive de depreciere. Fără îndoială că toate acestea au fost bine calculate în intenţiunea celor cari au urmărit să lovească brutal, prejudeciând interesele economice ale întregei Europe. Pe nesimţite însă glonţele îndreptat în această direcţie a ricoşat, lovind cu tărie tocmai acolo unde era mai puţin de aşteptat. Astăzi viaţa economică internă a Germaniei ameninţă să fie sugrumată de însăşi rigorile măsurilor exercitate de ea în afară, valoarea circulară a mărcei hârtie, fiind într'o desconsiderare care ia proporţii chiar în lăuntrul ţărei.

Desigur, această stare de lucruri, pornită pe povârnişul unei nimiciri complecte, nu poate fi aşa lesne soluţionată; mai întâi pentru că posibilitatea unei îndreptări, chiar aplicată imediat nu poate tămădui decât foarte încet, şi al doilea din cauza interesului politic al statului german care ţine foarte mult la amânarea ori căror îndreptări valutare, măcar până la elucidarea datoriilor către aliaţi. Desnădejdea marei mulţimi care nu ţine însă seamă decât de starea precară a vieţii economice interne cere totuşi intervenţiuni urgente. Deocamdată soluţiile cari se propun sunt referitoare exclusiv la traficul intern; pentru că în însuşi interiorul ţărei monezile dominante astăzi sunt tot dolarul şi francul elveţian care zi cu zi tot mai mult căutate, au a uns să crească înspăimântător.

Faptul că moneda, a ajuns să fie principal luată drept mijloc de plată şi numai ca atare fără a mai fi considerată cu puterea unei contravalori intrinsece şi pentru mai târziu a produs aceasta urcare a dolarului şi francului elveţian în detrimentul tot mai vizibil al mărcei germane.

Pentrucă se mai ventilase cândva ideia unui împrumut intern în aur, iniţiatorii actualei îndreptări de lucruri, propun acum statului german reînfiinţarea circulară a mărcei aur. Marca-aur calculată după paritatea cursului de acum, va fi să aibă exact valoarea pe sfert a dolarului american. La începutul ei marca-aur fixată la această putere de negociaţiuni internă se speră să poată cuprinde încetul cu încetul şi interesul traficului din afară formând printr'o lentă şi firească evoluţiune complecta ei refacere valutară. Statul german care are exclusiv posibilitatea să pună în aplicare aceste propuneri de îndreptare, este din păcate şi cel din urmă care crede în eficacitatea lor. Soluţia propusă rămâne deci o simplă bunăvoinţă în plus, care se adaugă la zădărnicia eforturilor similare de până acum, iară finanţa europeană, care implicit urcă calvarul acestei mari greutăţi, va mai avea să parcurgă încă destulă distanţă, până la ţinta finală a îndreptărilor la care tinde.

Situaţia internă a Ungariei

Declaraţiile unui ministru ungur

Corespondentul lui „Le Temps" la Buda, esta, a obţinut dela Geza de Daruvary, ministrul de justiţie îndeplinind acum sarcina, de ministru de externe al Ungariei, următoarele declaraţiuni cu privire la politica externă a acestui stat:

„Mai întâi — zice ministrul — noua mea calitate nu implică nici o schimbare în politica externă a guvernului. Fiind membru al cabinetului Bethlen, ca ministru de justiţie, e natural se doresc continuarea politicei de până acum şi tinzând să consolideze situaţia economică şi internă a Ungariei. Această politică internă determină baza politicei noastre externe care înlăturând orice aventură, caută să creeze o atmosfera de pace cu toate statele. Până acum, ne-am silit să regulăm şi să desvoltăm relaţiile economice cu vecinii noştri. Tratativate cu Cehoslovacia au dus la progrese însemnate şi negocieri asemănătoare cu Jugoslavia vor fi începute în curând. Voi veghia în deosebi la raporturile noastre cu Liga Naţiunilor şi mai ales la chestiunile privind interesele noastre cari pot fi rezolvate de această instituţiune. Cred însă că consolidarea situaţiei noastre interne şi economice, de fi înainte de toate de soluţionea chestiunii despăgubirilor. Această soluţiune va decide dacă opera de reconstrucţie săvârşită dela războiu încoace, va fi ştearsă, dacă Ungaria va fi ruinată sau dacă vom reuşi să vindecăm gravele răni ce ni le-a făcut războiul, revoluţia şi ocupaţia străină. Naţiunea noastră va fi sau o povară în viaţa economică a Europei, sau va ocupa locul ce i se cuvine în virtutea aspiraţiunilor şi muncii cetăţenilor ei. Am totuşi ferma convingere că soluţiunea despăgubirilor ungare va fi favorabilă, dacă toate împrejurările influenţând această problemă sunt luate în consideraţie."

Maşini de scris

Royal, Stoewer, Record, Underwood, noui, furnizate imediat.

Se găsesc cu preţuri ieftine maşini **Yost, Adler**, abia întrebuinţate. **Panglici pentru scris, vopsele pentru hârtie steniol, şapirografuri.**

◆

Reparăm cu garanţie maşini de scris.

Mihail Körmendy

Cluj, Strada Regina Maria No. 25.

Telefon 951. 2497

INFORMAȚII

„Înfrățirea" urează cititorilor ei Sărbători fericite.

*

Dl Alex. Alimănișianu, deputat de Olt, a dat 10.000 lei pentru clădirea de școli în județul Olt.

*

Dl I. Comșulea, profesor suplinitor la liceul Radu-Negru din Făgăraș, a fost numit subrevizor școlar de Făgăraș.

*

Dnii T. A'esseanu, A. Lupu-Antonescu și G. Iuga, inspectori generali școlari au fost însărcinați, primul cu lichidarea directoratului instrucțiunii din Chișinău, iar ceilalți doi cu lichidarea directoratului din Cluj, directorate cari au fost desființate.

*

Dl N. Iorga a fost invitat a ține cursuri la Universitățile din Lyon și Praga.

*

Directorate tehnice din Ardeal au fost desființate pe ziua de 1 Ianuarie.

*

Asociația generală a corpului didactic al școalelor de meserii din România, va ține în Capitală în ziua de 16 Ianuarie un congres.

Congresiștii vor avea 75 la sută reducere pe C. F. R.

*

Mack Kaiser Borax este indispensabil la toaletă și gospodărie.

*

„VULCAN". Intreprindere de cauciucuri anunță fosta clientelă dela 18 Septembrie 1922 până la 18 Noemvrie 1922 să binevoiască a ridica cauciucurile ce sunt în reparație. Cele neridicate în termen de 8 zile se vinde. BUCOVEANU, Str. Nicolae Filipescu 7. 2496

*

Ministerul instrucțiunii aduce la cunoștința generală că la facultatea de științe din Cluj sunt vacante următoarele catedre:

Catedra de matematici generale; catedra de mecanică rațională și catedra de algebră superioară.

Candidații vor adresa cererile lor ministerului, însoțite de un memoriu asupra titlurilor și lucrărilor lor științifice.

*

S'a aprobat prelungirea termenului de export pentru cantitățile de faină albă, export acordat morilor din Ardeal și Banat, precum și morilor din vechiul Regat export neefectuat încă.

S'a fixat termenul de prelungire pentru executarea acestui export până la data de 15 Ianuarie 1923.

La 1 Februarie se va ține examenul pentru absolvirea școalei speciale de administrație în garnizoana Oradea-Mare, unde trebue să se prezinte toți administratorii căpitani seria I-a, cari au primit ordin dela inspectoratul technic al intendenței.

*

Domnul profesor Dr. Titu Ganea, șeful diviziei de ocrotire din Ardeal a fost însărcinat cu lichidarea inspectoratului sanitar al Ardealului, precum și cu ordonanțarea tuturor sumelor pentru cheltueli făcute și angajate în limitele ordonanțelor de delegațiune ce a avut până la 31 Decembrie 1922.

*

Atracțiuni senzaționale în Varietul Blasini 2482

*

D. dr. Sbârcea, medicul primar al județului Brașov, a fost delegat a îndeplini funcțiunea de director al regiunei IV sanitară Brașov, pe timpul cât d. dr. Bordea, titularul acelei direcțiuni va fi delegat a îndeplini funcțiunea de director general al serviciului sanitar.

*

La scăldarea copilor noștri e indispensabil boraxul cu renume universal Mack Kaiser Borax.

*

Ministerul comunicațiilor a fost autorizat de a prelungi pună la 1 Februarie 1923, termenul pentru luarea în exploatare de către direcțiunea generală C. F. R. a căilor ferate particulare concesionate și exploatate actualmente de societatea C. F. unite Arad Csenad.

*

Dr. Lăzărescu, șef-medic al Cainterne și Venerice Consultă între orele 3—5 și 7—8 p. m. Str. Iuliu Maniu 40. 439

*

La conferința din Lausanne se susține că cel mai bun liquior este Curacao de marca Szilágyi. 2332

*

Au sosit Ajax și George la Varietul Blasini.

*

Baia „Diana" este deschisă Miercuri și Vineri pentru dame Marți, Joi, Sâmbătă și Duminecă pentru domni. Băi sunt zilnic; afară de Luni. 33

*

Te pune în ultimire programul Varietului Blasini.

*

Ni se comunică, că Ministerul de finanțe a luat măsuri ca în cazul când pentru consumațiunile dela restaurante, cofeterii, berării, cafenele sau bodege din orașe nu se liberează adeverințe de plata din carnetele de plată oficializate ce exploatatorii sunt datori să țină, să se pună în contravenție nu numai patronii ci și chelnerii sau persoanele de serviciu care s'ar face vinovate de aceasta călcare de lege.

*

Uzinele „BABI" Werk
RAPAPORT JOZSEF, Fabrică de mobile de fier-bronz și cărucioare pentru copii. Timișoara, strada Moților Nrul 1. (1563)

Școala primară No. 3 „Avram Iancu" din Cluj va serba pomul de Crăciun în ziua de 5 Ianuarie 1923, la ora 4 p. m.

Serbarea va consta dintr'un bogat și variat program:

Déclamări, coruri 2 și 8 voci, dansuri naționale și teatru de copii în legătură cu datinile strămoșești referitoare la Sărbătorile de Crăciun și anul nou.

Se primesc ofrande benevole în folosul școalei.

*

Mack Kaiser-Borax ține pielea uscată și moale. Se capătă în tot locul.

*

In seara zilei de 13 Ianuarie, toată elita Clujului se va întâlni la marele bal al Casei Naționale care va avea loc în saloanele Hotelului New-York.

*

*

Mack Kaiser-Borax apără fața de ori ce efecte stricăcioase. Se capătă în tot locul.

Librăria Friedmann Cluj
Telefon 786.
Stoc permanent de cărți specialități literare, maghiare și române, germane și franceze. Reviste zilnice și săptămânale din țară și străinătate. Mare asortiment în compositii muzicale, reviste de specialități și de modă. Comenzile din provincie să execută imediat.
1

Alexandru Palmay
Magazinul de mode pentru bărbați bogat în totfelul de furnituri cu prețuri moderate
CLUJ,
Piața Unirii 28.
Fondată în anul 1919.
Proprietar Alexandru Palmay.
2

Prețuri senzaționale!
1 cămașă pentru frac Lei 180
1 cămașă moale de pichet . . . Lei 160
Mare asortiment în pălării și articole de mode pentru bărbați la:
Siegfried Weiss
Calea Reg. Ferdinand 6.
7

Viața muncitorească în Ardeal

Conflictul de muncă din Valea Jiului

— Aplanarea conflictului —

La 20 Octombrie 1922, lucrătorii minieri din Valea Jiului au denunțat contractul colectiv încheiat în 1920, și au început la Petroșani tratative pentru încheerea unui nou contract. Tratativele dela Petroșani nu au dus însă la înțelegerea deplină; rămânând în litigiu, punctele cele mai importante.

Ambele părți, întreprinderile și lucrătorii, au ales arbitru pe d. G. G. Mârzescu, ministrul sănătății, muncii și ocrotirilor sociale, care a primit să rezolve punctele în litigiu, începând discuțiunile asupra fiecărui punct în parte în ziua de 18 Decembrie la ministerul muncii.

Au participat la tratative din partea muncitorilor d-nii: Buciuman (Cluj), Vasile Sârbu (Petroșani), Anton Gheorghe (Cluj) Botici (Vulcani), Gârbovanu (Lupeni), Munteanu (Lupeni), Pezel (Lonia) din partea funcționarilor d-nii: Macavei, Bradi și Al. Iancu; din partea întreprinderilor miniere, d-nii Iosef Iancu, Tiberiu Timoc și Eugen Veres ingineri, iar din partea ministerului muncii, dnii Popa și Popescu inspectori ai muncii d. Setlacec, director general al muncii și d. Cutonică.

Aplanarea conflictului

Conflictul s'a aplanat zilele acestea, hotărându-se următoarele: In toate întreprinderile miniere durata muncii obligatorii nu va putea depăși 8 ore pe zi ori 48 de ore pe săptămână.

Deasemenea, lucrătorii mânieri detașați la alte munci nu pierd beneficiul celor 8 ore de muncă pe zi.

Pentru orele suplimentare se vor plăti alte salarii decât acele normale (salarii suplimentare).

Muncitorii pot fi obligați a lucra în ore suplimentare în cazuri de accidente, pentru ingrădirea sinistrului, pentru buna întreținere și siguranța minelor și pentru executarea comenzilor cu caracter urgent în interesul statului.

Lucrătorii, care, fără motiv legitim refuză repetat a îndeplini munci suplimentare în cazurile exceptionale de mai sus, pot fi concediați.

Imbunătățiri aduse în mine

Arbitrajul obligă întreprinderile să facă lucrări de îmbunătățire și să ia toate măsurile pentru prevenirea accidentelor: instalarea de aparate pentru curățirea prafului în mine, de apaducte, ventilatoare, etc. Suspendarea lucrărilor acolo unde se constată abundență de gaze. Obligă întreprinderile a se conforma măsurilor de igienă industrială și profesională, fă când instalațiuni de băi, dușuri etc.

Avantagii pentru lucrători

Intreprinderile sunt obligate a acorda în mod gratuit iluminatul locuințelor lucrătorilor: vor acorda 8000 kg. cărbuni anual de fiecare locuință, lemnele necesare și transportul acestui combustibil gratuit până la o rază convenită prin contracte le anterioare.

Nici o întreprindere nu va mai percepe taxe de uzaj dela lucrătorii pentru uneltele și aparatele întrebuințate în mine.

Se mai prevăd apoi o serie de îmbunătățiri cu privire la zilele de concediu, asigurări și pensiuni, întrebuințarea muzicilor la învățământul pentru ucenici. Se obligă întreprinderile a furniza alimente și îmbrăcăminte cu prețuri avantajoase etc.

Salarizarea

In ce privește salarizarea s'a admis un spor de 50 la sută pe lângă salariul normal, pentru orele suplimentare, iar pentru fiecare 8 ore suplimentare, un plus de alimente, reprezentând ration pe o zi.

Lucrătorii delegați de întreprinderi vor primi pentru deplasări o diurnă de 100 de lei pe zi iar, pentru București 120 lei pe zi, plus cheltuelile de transport.

Reducerea muncii, prescrisă de medic, nu dă întreprinderii dreptul de a reduce salariile.

Sporul la salariul normal de 75 la sută și 100 la sută, cerut de lucrători nu a fost acordat pe motiv că producțiunea cărbunelui nu a sporit de acum doi ani, pe când salariile au fost sporite până la 30 la sută; iar dela 1 August, prin acordarea primei de 150 lei la vagon, cu încă 8,50 la sută.

Termenul acestui contract colectiv care angajează câteva zeci de mii de muncitori minieri din Valea Jiului și o ramură din cele mai importante, industrială (toate întreprinderile minière de cărbuni) este de un an dela 20 Octombrie 1922 până la 20 Octombrie 1923.

Examenele particulare

Examenele preliminare, particulare, vor începe în toată țara, la 25 Ianuarie și vor ține până la 5 Februarie a. c.

Pentru acest examen se vor plăti următoarele taxe: 50 lei pentru elevii de curs secundar inferior, ori cei de comercial elementar și lei 80 elevii de curs secundar superior ori comercial superior.

Aceste sume se vor depune la „Casa de depuneri" ori la orice comitet școlar, socotind câte o cotă egală pentru toți examinatorii dela examenul de Ianuarie.

Examinatorul numit din altă localitate, va primi o parte mărită, cu încă o jumătate din cota ce i se cuvine.

Președintele comisiunii, dacă este și examinator, ia o cotă și pentru această calitate.

Scutiri de taxe se vor acorda numai de conferința profesorilor examinatori care hotărăște cu majoritate de voturi.

Ministerul instrucțiunii poate și el scuti de aceste taxe elevii lipsiți de mijloace. In acest caz, el va trebui să plătească din fondurile sale, taxele respective, comisiunii examinatoare.

Un predicator modern: VAUGHAN

Una din cele mai originale personalități din lumea catolică engleză a murit.

Reverentul părinte Bernard Vaughan a murit la reședința iezuitilor din Rochampton în vârstă de 75 ani. Ziarele din întreaga lume au anunțat această moarte și multe au dat detalii curioase asupra vestitului predicator.

Era fiul colonelului Vaughan de Courtfild care avut 14 copii din care 13 s'au călugărit. R. P. Vaughan era un redutabil apostol. Prin îndrăzneala și violența limbajului nu poate fi comparat decât cu Savonarole. Cu aceaș seninătate înfrunta atât cercurile elegante din West-end cât și mahalalile mizerabile din East-end, unde cumineca prostituate muribunde.

Ii plăcea controversa și de multe ori a convertit la catolicism mulțimi compuse aproape exclusiv din protestanți fanatici. Nimeni nu protesta, după cât se pare. Nimeni nu protesta — cel puțin în mod public — când R. P. Vaughan se avânta cu vigoarea unui boxeur asupra lumei elegante din May-Fair și Belgravia, a căror vițiî le denunța cu o violență care lăsa auditoriul zăpăcit de loviturile primite. Ura mai cu seamă pe mondeni și clubmeni pe cerei asimilează celor mai vestiți păcătoși din Biblie.

R. P. Vaughan le striga adevărurile de pe înălțimea amvonului cu o vehemență de element deslănțuit. Cine nu l'a văzut predicând pe temutul iesuit nu știe ce înseamnă convingere religioasă. Părintele Vaughan era prea inteligent pentru a fi fanatic. Știa că cel mai bun mijloc pentru a înfluența conștiințele josnice ale distinșilor săi auditori, era să lovească cu putere.

Nu întrebuința ca mijloc de acțiune numai violența, se folosea minunat și de ironie. Descrierea mondenelor în această privință e caracteristică. Când predică, preotul menajează bărbații pentru a lovi mai cu putere în femei. E sigur că va fi urmat totdeauna de femei, dar nu vrea să descurajeze bărbații.

Iată ce vorbea despre mondene. „Ele sunt ceva mai mult decât sălbatecele — le spune în capela din Farm street, — nu-s mai puțin crude, dar sunt mai șirete. Căci femeea nu-i tot una cu bărbatul. Dat fiind moralitatea sau imoralitatea masculină după cazuri, poți spune aproape cu siguranță (dacă ai la îndemână câteva împrejurări) cum va acționa bărbatul, pe când oricare ar fi ideile morale ale unei femei, ignorezi ce va face în orice împrejurare și aceasta-i singura ta certitudine.

Mondenele veneau la capela din Farm street în rochiiș de serată și cu eventualii și în timp ce predicatorul tuna împotrivă-le frumoasele spectatoare își răcoreau fața înroșită, fie din cauza prea marei călduri, fie că se rușinau de greșelile lor.

Părintele Vaughan nu mai este. Putea spune despre dânsul în stilul lui Bossuet: Un glas puternic a murit, o flacără vie s'a stins.

Ziarele au scris: Bernard Vaughan a fost îmormântat la cimitirul Sfânta Maria.

Asista elita aristocrației engleze. Mondenii erau prea bine crescuți pentru a fi supărați pe acel care jucase rolul lui Ioan Botezătorul înaintea lui Irod.

Teatrul Maghiar

Miercuri:
„Sibill" Prețuri obicinuite. Abonament de zi Nr. 67. A.

Joi:
„Gurița ta" Opereta. Premiera. Prețuri de Premiera. Abonament de premiera No. 26.

Vineri:
„Gurița ta" pentru a 2 oară. Prețuri obicinuite. Abonament de zi No. 68. B.

Sâmbătă:
Matineu: „Micul Lord" Prețuri reduse.

Sâmbătă seara:
„Gurița ta" pentru a 3 oară. Prețuri obicinuite. Abonament de zi No. 69. C.

Sâmbătă noaptea:
Deșteptarea primăverii". Premieră. Prețuri de premiera. Locurile Abonenților de premiera, se vor rezerva la cassa teatrului până Luni la orele 12 a. m.

Duminecă seara:
„Gurița ta" pentru a 4 oară. Prețuri de premiera. Abonament șters.

Centenarul nașterii lui Petőfi

Duminecă, noaptea în 31 Decembrie 1922 spre 1 Ianuarie 1923, s'au împlinit o sută de ani dela nașterea lui Alexandru Petőfi, poetul genial cunoscut întrucâtva și în literatura noastră din traducerile puține dar bune ale lui, Stefan O. Iosif.

Viața zbuciumată, scurtă a acelnia, care, mort pe câmpul de onoare într'al 27-lea an al vieții sale, a avut totuși vreme să scrie peste o mie de poezii de toate mărimile — poesii care l'au consacrat printre marii poeti ai lumei — este cunoscută multora și în coloanele acestei gazete s'a mai vorbit despre ea, cu ocazia anunțării acestui centenar de alaltăeri.

Așea în scurtă notiță nu e potrivită pentru o dare de seamă, cu date orografice, comentarii, ș. a. de acestea. Ne oprim aci la un lucru, care n'a ajuns încă în presa românească: un amănunt despre felul cum s'a sărbătorit acest centenar în Ungaria. Arătasem altădată programul serbărilor. Anul întreg care a trecut era consacrat memoriei poetului; s'au ținut conferințe, serate, etc. în cursul întregului an, dar punctul culminant al serbărilor au fost cele trei zile din urmă ale anului:

Pentruca să se dea însă serbărilor acestora proporții și mai mari, pentru a se slăvi și mai mult amintirea poetului, guvernul maghiar a ținut să încheie sesiunea dinainte de Crăciun a Adunării naționale cu discursuri în amintirea lui Petőfi. Cu ocazia aceasta s'a întâmplat și un mic scandal. Socialiștii au slăvit memoria poetului revoluționar, guvernamentalii pe a cântărețului aspirațiilor maghiare.

Știu, că serbărilor acestora li s'a dat în Ungaria o notă, care evidenția la Petőfi (!) reacționarismul și șovinismul. Fire te Ungurii nu puteau să nu necinstească până și amintirea celui mai mare cântăreț al lor cu această pată a șovinismului! „Patriotismul" dus la exces, stârnește după cum se vede, bătae, chiar atunci când e vorba de comemorarea unui atât de fin intelectual cum e un poet! Ungurii însă țin să fie desigur și originali!

ECOURI

Rezolvirea crizei dela „Volksoper" din Viena

Criza directorială dela „Volksoper" din Viena s'a rezolvit, prin aceea că Felix Weingartner a rămas definitiv singurul director al acestei opere.

Dl Gabor Steiner a trecut în consiliul de administrație, rămânând în această calitate cu atribuții pur administrative.

Activitatea unui maestru de dans

Activitatea unui profesor de dans, în decursul unei stagiuni, este într'adevăr fenomenală.

Faptul acesta se poate constata dintr'o dare de seamă a președintelui Societăței dansatorilor londonezi, cari își relatează astfel activitatea sa din decursul unei stagiuni:

In cursul stagiunei de iarnă 1921 a dansat 11 dansuri cu 820 dansatoare diferite, în decursul a 617 serate și matineuri.

El a asistat la dansul a 230 mii persoane, fiind arbitru la 28 concursuri de dans, obținând premiul întâi la un asemenea concurs, precum și 132 alte premii și 164 diplome, parcurgând în tot acest interval 10.000 km. pe parchetul sălilor de dans.

Moartea poeziei

Descoperirile științifice și aplicațiunile lor ingenioase se înmulțesc pe zi ce trece.

După telefonia fără fir, ni se anunță televiziunea.

De aci înainte proverbul „Partir, c'est mourir un peu" va dispare din circulație.

Chiar despărțite prin cele mai mari distanțe, două ființe vor putea, nu numai să vorbească, dar să se și vadă și să schimbe peste întinderea unui ocean surâsuri și aproape chiar sărutări...

In primul rând, cea mai păgubită va fi poezia, ea care se hrănește mai ales din regrete și din durerea pricinuită de absență.

S'a sfârșit, așadar, cu rendez-vous urile romantice, în cari amanții departe unul de altul vor contempla la o anumită oră aceași stea. S'a sfârșit cu literele dulci umflate de suspine și lacrămi.

Așa se petrece în lumea aceasta. Pe măsură ce progresele științei continuă să ne facă viața mai comodă, poezia dispare.

Un artist de cinematograf, precoce

Iackie Coogan, un copil de 8 ani, actualmente o renumită stea de cinematograf, a trecut Oceanul Atlantic, cu ocazia anului nou.

Actualmente tânărul artist este plătit de editorii de filme, cu 30.000 franci pe săptămână.

O tragedie de Shelley

La Londra a fost reprezentată pentru a doua oară într'un veac în fața somităților literare și artistice piesa „Cenci" de Shelley.

Rolul lui „Cenci" a fost interpretat de Farquharson, iar acel al Beatricei „Cenci" de Sybil Thorndike. Această tragedie, singura scrisă de Shelley a fost compusă în vara anului 1819.

Atunci Shelley era în Italia și călătorea între Roma, Livorno și Florența, sălășluind în fiecare din aceste orașe. Subiectul dramei l'a împrumutat unei cronici romane din veacul al XVI-lea, după ce i-a fost inspirat de portretul Beatricei Cenci de Guido, aflat la Roma în palatul Barberini. Când a isprăvit tragedia a vrut s'o reprezinte și în acest scop a trimes-o, prin mijlocirea prietenului său Thomas Love Peaccek, teatrului Covent Garden din Londra, nădăjduind că miss O'Neill, atunci în toată strălucirea gloriei, va primi rolul Beatricei. Subiectul a părut așa de scandalos încât prietenul nici n'a îndrăznit să propuie artistei acest rol, Shelley mulțumindu-se cu tipărirea dramei la Livorno. După citirea ei, un critic a scris parcă s'a deschis iadul.

Mai târziu s'a jucat tragedia. Teatrul era plin. Printre spectatori erau Robert Browning, Russell Lowell, George Meredith, Stopford Brooke, Augustus Harris, Sir Percy și Lady Shelley — descendenții poetului — Dante Gabriel Rosetti care punea pe „autorul lui „Cenci" printre englezii cei mai apropiați de Shakespeare".

Toate ziarele engleze, americane și pariziene au vorbit atunci de această unică reprezentație. Rolul Beatricei Cenci a fost jucat de Miss Alma Murrey a cărei gingășie, delicatețe și putere tragică a stârnit laude unanime. „Cenci" e prima operă a lui Shelley tradusă în franțuzește.

Convorbiri de actualitate

Lupta împotriva întunerecului

— Nu, nu, intervenția dumitale e zădarnică. Forțele mele sunt prea mici spre a mă îndritui să intru în arena luptei. Eu sânt mai mult un autodidact — precum știi — cultura mea oficială rezumându-se la prea puțin.

Ce ar zice selectul stat major al acelei societăți de cultură populară la care mă îmbii?! S'ar uita cu coada ochiului la mine și desigur ar zâmbi...

— Ești prea modest, prietene, și prea răutăcios cu d-ta însuți. Modestia și autocritica sânt calități atâta vreme cât nu ating punctul culminant, ce'ți paralizează manifestarea, făcându-te să te prețuești mai prejos de cât ești în realitate.

Lipsa de încredere în sine am remarcat-o și la alte elemente cari, dacă s'ar manifesta — în loc de a lâncezi în inacțiune — ar aduce vădite foloase celor din prejur. Și tocmai fiind destui, cei ce ar face bine ieșind la iveală, închег aceste rânduri.

Prietene, nu te intimida nici de autodidacticismul dumitale, nici de zâmbetul lumii.

Să nu disprețuim cultura oficială, însă nici să nu ne prosternăm în fața ei.

Alături de ea, autodidacticismul în străinătate și la noi și-a cucerit un loc de frunte. Nu mai departe, pentru că-mi vine numele lui în minte — din multele ce există — Victor Anestin, și-a irosit forțele, până la ultima lui suflare, pentru cultivarea vulgului din vechea țară. Opera lui socială ar face mândria unui oficial cât de pretențios. Anestin totuși nu avea licențe, nici doctorate...

Ar zimbi lumea? — Las'o să zinbească. E foarte cu putință ca mai târziu, cunoscându-ți bunele intenții și darurile ce le ai, să te laude. Și apoi relativ la lume să nu pierzi din vedere, că nimeni, absolut nimeni, ori cât de înalte i-ar fi calitățile, nu va obținea nici când unanimitatea sufragiilor ei.... Căci așa-i lumea: năzuroas, schimbătoare și de multe ori greșită în aprecieri...

N'ai observat? Valori intelectuale, proclamate ca fruntașe de-o anumită presă și anumiți corifei ai inteligenței — stirnea ironia și disprețul în altă presă și în alt grup de cărturari...

Nu de clevetirile unora să te sinchisești, nici în aplauzele altora să-ți cauți mulțumirea — ci în stricta împlinire a datoriei.

Și azi datoria care tronează peste ori care alta este ca tot românul care posedă cultură — multă sau puțină — să n'o păstreze numai pentru desfătarea sau foloasele lui proprii, ci s'o împrăștie punând-o în slujba dezinteresată a luminării semenilor, săi mai săraci în duh.

Natural, cuvântarea înaripată, gestul și mimica expresivă a marelui orator, scrisul în prealabil al penei de elită, vastitatea cunoștințelor eruditului nu-s sortite ori și cui.

„Nu tuturor li-i dat să sboare!" cum zice poetul:

Nu toți putem fi sori și luceferi, — dar fie-care dintre noi — și cel mai umil — are putința să fie un licuriciu intelectual...

In umbrele nopții, pe pajiștile unde, cu punctele lor fosforescente, se aștern licuricii, — călătorul întârziat își nimerește ușor cărarea. Bezna străpunsă de mille de focuri ce țișnesc de sub firul ierbei, de sub pietricică, de sub frunza capacului — se dă învinsă ochiului cercetător al omului...

Veniți, veniți, licurici ai minții ca să împrăștiați bezna ignoranței din adâncurile norodului...

De zeci de ori mai mulți să fiți decât sunteți și încă n'ați fi prea mulți, atât de întins e întunericul pe plaiurile României întregite!

După patru ani de dominație românească, țărăncuțe de ale noastre dintr'un sat de lângă Turda, cu o populație majoritară ungurească, abia-abia stâlcesc, cu accent strein. câteva crâmpee din limba maternă. Deși stau de luni de zile în servicia pe strada Regina Maria — pronunțînd-o Reghina Maria — îs pline de uimire și neștiință, când le întrebi ce ființă deosebită le evoacă lor acest nume... Strada gării, pentru ele, e tot Ferencz Joskautca; iar Regele Ferdinand n'are ființă... Nici numele domnitorilor de azi nu li-e săpat până acum în creer!...

Multe altele de prin sate și meleaguri românești chiar, ispitindu-le îmi mărgineau toată țara veche în... București! Vei fi din Corabia, ori din Huși, — dacă vii de dincolo, apoi vii... din București.

Basarabia, Bucovina, — ținuturi de prin cine știe ce tărâmuri...

Așa fiind nu pregetați, resfirați-vă ca niște scânteetori licurici printre cei cari au nevoie de-o rază de lumină...

Frământând, răscolind. desțelenind materia brută, pregătiți-o să priceapă mai apoi pe arzătorii sori, cari coboară rar — altfel nici nu pot — în rândurile gloatelor...

Intrați în făgașul luptei cu nădejde, — și înainte!

Lelia P.

Mica publicitate

Vânzări și Cumpărări

O CASĂ de vânzare urgent constă din 2 camere și 1 bucătărie și grădină, 1 camere și bucătăria se poate ocupa imediat. Cluj, Str. Rugului No. 50. 2489

DE VÂNZARE una bland în stare bună și un sac de picioare la Poștor I. și So il. 2495

DE VÂNZARE vin de Agherbegy în cantități de câte 50—100 litre Str. Moților 23. 2494

Veți uita de necazuri.
Va vor face să petreceți.
Va vor pune în uimirea.
Programul senzațional al
VARIETULUI BIASINI
Reprezentațiunile încep la orele 8

Librăria și editura de opera muzicale

Moravetz

Singura prăvălie specială de opere muzicale din **TIMIȘOARA** Banat și Ardeal. Execută promptual tot felul de comenzi.
2465-2

Funcționari Cetățeni Lucrători

Cadouri de Crăciun și Anul nou să nu cumpărați decât

ghete BATA

că acelea sunt **cele mai ținătoare.**

Depozitul fabricei:
Cluj, Piața Unirii No. 9.
2372

Veți râde jumătate de ceas,
când veți vedea Revista într'un act
La Friseur in Teatrul Biasini
Jucat de Trupa Română
In afare de aceasta mai sunt și alte atracțiuni senzaționale.

Dr. IOAN PAUL
MEDIC DENTIST
Cluj, Strada Eminescu (Fadrusz) 8. Consult. 11—1 și 3—7. pentru toți funcționarii publici și particulari precum și familiile lor. 1253
Se lucrează în rate lunare

Mare târg de Crăciun!

în magazinul de mode pentru femei al lui

EUGEN SZABO

Cluj

Cal. Reg. Ferdinand No. 5

Un mtr. flanelă de tenis	29 lei
Un mtr. flanelă pentru haine	25 „
Un mtr. creton fin.	25 „
Un mtr. creton Goldberger și Cosmanos	29 „
Un mtr. barchet, stofe	45 „
Un mtr. catifea, mostră, de spălat	90 „
Un mtr. catifea colorată pt. haine	125 „
Un mtr. crep pentru costume, mostră	35 „
Un mtr. efamin mostră	35 „
Un mtr. stofă spălabilă	51 „
Un mtr. stofă schottis	65 „
Un mtr. stofă englezească	75 „
Un mtr. stofă de 140 cm. lat.	95 „
Un mtr. stofă englezească, de 150 cm. lat.	135 „
Un mtr. crep de mătase	270 „
Un mtr. plus pentru mantale, lat de 130 cm.	490 „
Un mtr. stofă pentru mantale, calitate bună	225 „
Un mtr. stofă englezească de lână curată pt. bărbați	195 „

Toate celelalte prețuri neînșirate aci au fost la fel foarte mult reduse.

Delin de lână colorat 65 lei.

Telefon 479

2161

ELIAN

pivnița mare de vinuri, fabrica de spirt, rom și liqueuri

CLUJ.

Specialității

Grand vin,
Specialité de Transylvania,
Vin de liquer,
Cherry Carmen Sec,
Vita amar,
Rom D'Assam

1442

Syrup de zmeura veritabil.

Vinuri de țelna

din pivnițele contele Teleki

Mare târg senzațional de Crăciun și Anul nou

IANUAR 9 MARȚI

IANUAR 10 MIERCURI

IANUAR 11 JOI

IANUAR 12 VINERI

Cartoane	21.50
Barchete	23.50
Pânzeturi pt. tensouri	28.50
Grenadine	23.90
Pânzeturi galbine	26.50
Canavase pentru lingerie	34.50
Gloth calit. I, 140 cm.	99.50
Stofe de lână pentru bărbați și dame	98.50
Barșoane	98.50
Șaluri	109.50
Fețe de masă pentru 6 persoane	139.50
Pături	98.50
Ață pentru mașini de cusut	3.25
Batiste bucata	5.—
Ciorapi pentru bărbați	14.50
Ciorapi de iarnă pt. dame	15.50
Tricouri bărbătești și femeești	69.50
Tricouri pentru copii	22.50
Cămăși pentru bărbați tenis	79.50
Cameși brodate pentru dame	79.50

Cupoanele se vând în prețuri convenabile!

La magazinul

JACOB DICK

și FIUL

CLUJ, Strada Regina Maria 5.

Munca scriitorului

S'au scris multe despre felul cum romancierii și nuveliștii își adună materialul trebuitor pentru închegarea operilor lor. Se cunoaște în multe amănunțimi chipul cum Zola culegea, din lumea pe care o observa, tot ceea ce credea că poate să caracterizeze tipurile sau situațiile romanelor lui, cum le clasifica, cum le trecea apoi pe fișe pe care le ținea la îndemână. Unii critici au făcut haz, alții i-au dat dreptate, și credem că dreptatea era cu aceștia din urmă. Zola nu e singurul asupra căruia se știe că-și avea carnetele lui Alphonse Daudet își însemna și el tot ce credea de interes, iar Maupassant nu lăsa să-i treacă seară, fără să-și noteze ceeace observase ziua.

Lucrul e firesc. Atunci când, în fuga vieții, dai peste un lucru peste un om, sau peste o întâmplare, care ridică un capăt din vălul ce acoperă veșnicul adevăr, ești impresionat. Dar câte nu poate prinde ochiul unui observator în timpul unei aceleași zile! Și ce memorie fenomenală i-ar trebui, să ție toate minte, și mai ales să le aibă la îndemână atunci când are nevoe de ele. Căci scrisul e și el o îndeletnicire grea, care cere multă încordare, care cere observație, muncă, studiu, în afară de talentul care coordonează, care închegă opera într'un mozaic, mai mult sau mai puțin perfect, după cum e și puterea scriitorului.

Carnetele cu „însemnări" nu sunt dar numai o cochetărie, cum cred unii, nici o pedanterie cum ar înclina să creadă alții, ci e numai o față a activității scriitorilor.

Cine a avut ocazia să intre în secția de manuscripte ale Academiei Române, și va fi avut cu riozitatea să cerceteze manuscrisele unui Vasile Alecsandri, sau ale unui Mihail Eminescu, numai acela va înțelege, ce mun că uriașă e aceia a unui artist conștient de arta lui, a unui artist îndrăgostit de formă și de cuvânt. In caetele lui Vasile Alexandri, presărate cu acea mărunță și feminină scriere, sunt sute de comparații, sute de ziceri populare, de caracterizări, din culegerea cărora, alături, de multe ori, a scăpărat frumusețea unui vers din una dintre poeziile lui. In textele și carnetele lui Mihail Eminescu, sunt atâtea însemnări, atât noian de însemnări, unele din ele scrise cu răgazul trebuitor, altele aruncate în pripă, aproape nedescifrabile, citibile numai pentru ochii lui, cari astăzi nu mai ard că rămâi uimit, sfios, și umilit în fața unei munci, din care a răsărit cea mai caldă și mai frumoasă manifestare a cugetării românești. Pe acei cari își scriu versurile, pe negândite, pe câte un colț de masă, pe acei cari cred că poezia e desfătarea minții între două partide de biliard, pe aceia i-aș duce bucuros să le arăt acele vrafuri de hârtie — pe cari poetul le scria numai pentru dânsul, pe care le menea nimicirii, și cari sunt materialul enorm pe care geniul lui s'a sprijinit de ne-a dat închegate acele capod'opere, prin care poezia noastră pot trăi alături de poezia marilor literaturi ale lumii. Dar nu numai Alecsandri și Eminescu înțelegeau că îndeletnicirea scrisului cere muncă, observație și studiu, și mulți alți premergători ai noștri. Iată un simplu literat, care nu ne-a dat decât vre-o câteva poezii, unele studii și culegeri de folklor, Miron Pompiliu. Din întâmplare găsesc două dintre carnetele lui, cari-l arată ca pe un muncitor conștiincios al scrisului. In aceste două carnete sunt nenumărate observații asupra oamenilor, asupra țăranilor transilvăneni, prin ale căror ținuturi a călătorit, asupra cutărui profesor sau elev de-al lui, asupra felului cum unul vor bește și altul umblă. Câte nu sunt în carnetele acestui scriitor! Când le citești, din foile lor răsar atâtea ființi, că-ți pare rău, că Miron Pompiliu, care era un eminent om de litere, n'a avut și talentul să închege într'o nuvelă sau măcar într'o schiță, cutare însemnare a lui.

Până mai deunăzi am cercetat corespondența marelui Ion Creangă. Puține scrisori, mai ales cărți poștale, dar câte însemnări! In tren, la hotel, în clasă, pe stradă, Creangă scotea hârtia ce găsea prin buzunare, și în semna, ce i se părea lui mai caracteristic. Așa cunoscuta lui imputare ironică la adresa românului: „Românului îi e greu până se apucă de treabă, că de lăsat îndată se lasă", am găsit-o pe-o cartă poștală; și pe o alta, am deslușit cu greutate, ceeace scrisese în fugă: „Unde-s fete multe, adeseaori rămâne casa nemăturată", frază pe care mai târziu o întrebuințează, și pe care acuma i-o sugerase cine știe ce încăpere neîngrijită și în care vor fi fost câteva „codoane" lenețe.

Dar câți dintre cei cari citesc versurile lui Mihail Eminescu și povestirile lui Ion Creangă, nu-și vor fi închipuind că rândurile acelea, cari le lunecă atât de ușor pe sub ochi, au fost tot atât de ușor așternute pe hârtie!

Grădina de iarnă a hotelului Central din cauza renovării câteva zile este închisă.

Un nou protest maghiar

Filo-anglicanismul unei confesiuni ungurești

Seria protestelor înaintate de minoritatea maghiară guvernului român a sporit cu unul care ne-a fost adus recent la cunoștință. Acum două săptămâni, Partidul Maghiar a votat cu ocazia constituirii sale o sumedenie de proteste, care de care mai fulminant și mai fără temei. Totuși, s'au găsit printre partidele și organele opoziției, unele cari uitând că ne găsim în fața unor proteste neîntemeiate, au uitat și aceea, că protestele acestea izvorăsc dintr'un spirit de ură, a cărui singură țintă este perpetuarea supranației maghiare în ținuturile ardelene.

Mai mult pentru aceste organe românești, cari induc publicul românesc în eroare, decât prin cercurile ungurești respective, ne oprim la acest ultim protest maghiar, pe care-l va duce la București o delegație — zice-se — impunătoare. Autoritatea bisericească protestantă din Ardeal, din ce motive, nu ni-se spune a hotărât să introducă în școlile sale limba engleză în locul celei franceze.

Practica obișnuită în toate școlile este că dacă școlile particulare respective nu se mulțumesc cu programul oficial, ci le trebue un obiect în plus, n'au decât să-l introducă și pe acela în urma prealabilei încuviințări a autorității superioare.

Confesiunea protestantă a făcut însă altceva. A suprimat din programul impus de Minister un obiect — limba franceză — și l-a înlocuit după bunul ei plac, cu altul.

Firește, nimeni n'avea nimic de zis, dacă în programul școlilor particulare protestante se mai introduceau și alte studii decât cele existente. Organele protestante ar fi dovedit dimpotrivă prin aceasta o laudabilă străduință spre cultivare. Dar autoritatea religioasă protestantă a ținut să nu recunoască oficialitatea română și să își manifeste repulsiunea pentru ea. A suprimat o materie impusă prin programul ministerului: limba franceză, căreia — s'o recunoască și pomenita confesiune maghiară — i s'a dat prioritatea dintr'o primordială necesitate culturală.

La refuzul autorităților școlare superioare românești, de a se îndepărta limba franceză, confesiunea maghiară s'a supărat, hotărând trimiterea unei delegații de protest la București.

Protestul acesta vădește încă odată mai mult seriozitatea protestelor maghiarimei noastre și edifică complect lumea de bună credință asupra sentimentelor pe cari le nutrește această minoritate față de legile țării românești.

Cetiți Infrățirea

CARBUNI DE PIATRA

și ceea transportează prompt, sau prenotează pentru transport mai târziu în poziționi de vagoane sau magi

Sigismund Kohn

Cluj, Str. Barițiu 10. Telefon 259

Radio 3269 2142

Politica Ungurilor dela noi

Constatări cu prilejul nouei orientări ungurești din România

Ne despart două săptămâni de Crăciunul Catolic, acea dată însemnată în viața politică a minorității maghiare dela noi, când s'au pus bazele nouei organizații politice ungurești și s'a adoptat o nouă orientare a acestei politici.

Dela această distanță putem astăzi să judecăm în deplinătatea ei însemnătatea acestei date.

Atunci, cu ocazia adunării de constituire a partidului unitar maghiar, opinia publică românească a fost foarte neobiectiv informată despre cele petrecute. In timp ce ziarele celellalte s'au purtat din cale afară de înghiduitor cu adunarea aceasta și chiar au repetat cu frenezie insultele rostite acolo împotriva românilor, — am fost singurii obiectivi în critica noastră.

Azi, când noua orientare politică a acestei minorități din România este adoptată, câteva considerațiuni asupra ei și-a factorilor cari au provocat-o nu va fi de prisos.

Constatăm anume, că această orientare nouă nu este opera marilor masse populare ungurești, a celor „două milioane de unguri". Este numai opera conducătorilor: a acelor câtiva magnați, preoți și foști demnitari maghiari neîmpăcați cu statul român și a gazetarilor și evreilor renegați. Despre cei din tâi nu mai trebue lungită vorba. Li-am urmărit politica mereu și iredentismul de care s'au condus totdeauna este cunoscut tuturora.

Oficiosul lor „Ellenzék" ne este o carte deschisă. Ceilalți însă merită câteva cuvinte mai mult Arătam acum câtăva vreme, că nu există o politică a poporului maghiar de aici. Există numai politica fruntașilor și a gazetelor.

Lucrul de-acum două săptămâni al politicei maghiare dela noi se datoreste numai gazetelor, cari sunt scrise aproape exclusiv de evrei. Acestea au format un curent — curentul de astăzi care s'a sintetizat în fraza rostită la adunarea partidului maghiar: „Ardealul al ungurilor"; — au pregătit zi de zi Orientarea de astăzi, aservindu-se îndrumărilor reacționarismului „Uniunii Maghiare".

Dacă avem în vedere aceasta, fără îndoială vom judeca astfel decât până acum legătura dintre minoritatea maghiară de aici și evrei. Un fruntaș distins al Ungurlor — d. Emil Grandpierre, vice-președinte al Partidului Maghiar — a și recunoscut activitatea gazetarilor evrei, și că ei au o parte esențială în îndrumarea Ungurilor ar deleni, îndrumare dictată de reacția maghiară.

In urma acestor lucruri nu mai putem vorbi despre o politică a masselor ungurești.

La adunarea de constituire a partidului maghiar, massele acestea nici n'au figurat: au fost numai doi țărani unguri în toată sala. Dar este adevărat, că massele pot fi influențate — și sunt influențate de fapt de către conducători.

S'a dovedit aceasta cu ocazia alegerilor, când minoritatea maghiară s'a supus toate îndrumărilor Centrului.

Judecăm deci din punctul acesta de vedere noua organizare minoritară maghiară dela noi, care este un fapt împlinit. Organizațiune a câtorva fruntași, ea e sprijinită de toate ziarele ungurești și cum directiva acestora e dictată azi de peste graniță, influența exercitată de ele asupra poporului nu ne poate fi decât dăunătoare. La fel și activitatea noului partid, care a ținut chiar din prima zi să se declare pe față un dușman al statului român.

Concursul Asistenței Sociale

Direcțiunea Generală a asistenței sociale din Ministerul Sănătății, Muncii și Ocrotirilor Sociale în vederea răspândirii cunoștințelor privitoare la creșterea și îngrijirea copiilor, a publicat ținerea unui concurs pentru lucrări tratând despre această chestiune.

Până la data de 1 Octombrie a. c. când s'a fixat termenul de prezentarea lucrărilor, s'a primit un număr de 18 lucrări, din're care: 12 tratând despre, „sfaturi către mame„ pentru îngrijirile de dat copiilor din prima vârstă; 4 tratând despre: „îngrijirea de dat copiilor dela 4—14 ani" și 2 manuale de puericultură pentru uzul elevelor de curs secundar (viitoarele mame).

Dintre aceste lucrări, juriul examinator, compus din dnii profesori doctori N. Gheorghiu și Manicatide, dr. Kaminski și Bogdanovici și profesor Șuteu, a terminat până acum examinarea celor 12 lucrări din categoria I-a, și a găsit dintre ele 3 ca cele mai meritorii.

I-a, Lucrarea cu motto „numeroși copii și o bună gospodină, adevărata fericire", aparținând dlui dr. Gh. Banu.

II-a, Lucrările cu motto „Nani, nani, puiul mamei", aparținând domnișoarei dr. Mateescu, asistentă la Maternitate și aceea cu motto „cea dintâiu datorie a unei mame este de a-și alăpta ea însăși copilul", aparținând dlui doctor Glăvan, asistent al clinicei oftalmologice din Cluj.

Premiul de 10.000 lei prevăzut în programul organizării concursului, a fost atribuit dlui dr. Gh. Banu, iar drei dr. Mateescu și dlui doctor Glăvan li s'au acordat câte un premiu de câte 5000 lei.

Lucrările din categoria II-a și III-a sunt în curs de examinare.

Reforma învățământului

Câteva puncte principale din proectul de reformă și unificare a învățământului

Lămuriri și precizări

In ultimul timp ziarele opoziționiste din țară și în special cele din Bucovina, au început să brodeze fel de fel de inexactități în jurul reformei învățământului proiectată de actualul guvern.

Toate acestea au fost și sunt făcute cu intenția evidentă de a induce opinia publică în eroare și prin aceasta s'o facă să-și piardă încrederea în politica culturală a actualului guvern.

Ziarul nostru s'a ocupat în nenumărate rânduri de această reformă a învățământului, fie căutând să înlăture inexactitățile tendențioase debitate de presa opozițională, restabilind adevărul, fie înregistrând sau discutând diferitele propuneri în ceea ce privește reforma învățământului — propuneri făcute de particulari sau născute din discuțiile sau hotărârile adunărilor corpului didactic din diferite orașe.

*

Astăzi, ca o complectare și ca o lămurire definitivă a opiniei publice, pentru că suntem în măsură să o facem, dăm cititorilor noștri o serie de puncte principale din proiectul de reformă a învățământului întocmit de guvernul actual.

Toate datele și lămuririle ce le vom expune mai jos nu pot suferi nici o desmințire pentru simplu motiv că sunt achiziționate pe cale oficială, dela per[illegible] proectul de reformă școlară a guvernului și cari l'au aprofundat și i-au prins toate intențiile.

*

Dela început trebuie să dăm cea mai categorică desmințire știrilor răspândite de ziarele opoziționiste, cum că dl. Ministru Anghelescu, în redactarea definitivă a proectului, nu a luat în considerare nici una din hotărârile diferitelor adunări a corpurilor didactice sau nimic din diferitele propuneri pe cale particulară.

Toate propunerile înaintate au fost studiate de comisiuni și de subcomisiuni, la București, iar părțile cari au fost admise.

Cu alte cuvinte, proectul de reformă școlară care va fi supus în curând spre discutare parlamentului este întrunit de guvern de comun acord cu între corpul didactic din țară, care și-au exprimat voința, credința și hotărârile prin diferitele propuneri făcute și din re cari nici una n'a fost respinsă în amănunțime.

Școlile primare

In proectul de reformă școlară făcut de guvernul actual în ceea ce privește școlile primare, cele dela sate în special, se prevăd următoarele:

Se ia de bază a sistemului de învățământ primar-rural învățământul de 7 clase.

Dintre aceștia, 4 ani sunt absolut obligatorii pentru toți copii cari au împlinit 7 ani (nu 6 cum a fost și este până acum în Ardeal). După terminarea acestor 4 ani, copiii cari vor să continue studiul mai departe, pot trece la liceu.

Cei cari nu vor aceasta din diferite motive, sunt obligați să mai facă încă 3 ani la școala primară.

In ceia ce privește cursul secundar, sistemul de învățământ va fi tot de 7 clase.

Dintre acestea, primii 3 ani — cursul inferior — vor avea exact același program analitic și la școlile normale, medii, licee, și la școlile comerciale.

Marele avantaj ce 'l prezintă pentru elevi acest fapt, este acela că se dă posibilitate elevilor să 'și aleagă cariera după ce toate facultățile mintale le sunt complect desvoltate și după ce părinții și profesorii au putut constată vocațiunea elevilor.

Până acum elevii cari terminau cele 4 clase primare erau obligați, dacă voiau și dacă aveau posibilitatea materială, să-și continue studiile să-se hotărască imediat asupra carierei. Hotărârea aceasta era în zdrobitoarea majoritate a cazurilor, prematură și greșită.

Mai târziu, când elevii începeau să 'și dea mai bine seama de vocațiunea lor, atunci numai observeu greșele ce o făcuse în alegerea cerierei lor și-și cereau mutarea de la o școală la alta, pentru admiterea careia era nevoie deseori de examene de diferență care nici odată nu ereu destul de serioase.

Prin reforma școlară hotărâtă de actualul guvern și care prevede ca punct principal unificarea cursului inferior (primii 3 ani) a tuturor școlilor secundare elevii pot trece dela o școală la alta fără [illegible] de diferență, pentru că programul analitic al tuturor acestor școli va fi unificat. Astfel alegerea carieri or nu va mai fi permatură și nici greșită pentru că va fi făcută în perfectă cunoștință a vocațiunei și a pregătirei fiecărui.

Un alt avantaj al acestui punct din proiectul de reformă școlară punct care prevede unificarea programului analitic la cursul inferior a tuturor școlilor secundare este acela că gimnaziile se vor reduce la 3 ani, intensificându-se programul de învățământ.

Prin aceasta toți acei cari au au absolvit gimnaziu, pe lângă că au câștigat un an, pe lângă că pot trece fără nici un examen de diferență la orice școală superioară, dar mai au avantajul că în caz când n'ar mai dori să-și continue studiile, pot intra ca funcționa i ca un an mai curând și prin urmare să'și poată asigura mai repede existența.

Cursul superior la școlile secundare

Cursul superior la toate școlile secundare (licee, școli normale, școli comerciele superioare, școli de meserii superioare, etc.) a fost fixat la patru ani cu un program analitic mult mai bine întocmit, cu un caracter mai practic, cu mai puțină teorie sterilă și cu un caracter n a ț i o n a l mult mai pronunțat.

Așa de exemplu, în cursul inferior clasele I și II, va fi în fiecare zi câte o oră de limba română. In același timp se va da o deosebită importanță limbei latine, geografie și istorie naționale.

In cursul superior se vor introduce disertațiile obligatori în ciasa VI și VII, disertații cu subiecte de cultură generală.

Se va introduce apoi, tot în cursul superior, obligația pentru toți elevii ca în fiecare trimestru să citească un anumit număr de cărți din literatura românească și să facă câte o dare de seamă cu aprecieri personale, în scris, asupra tuturor cărților citite.

Aceste dări de seamă vor fi citite în fața profesorilor și a celorlalți elevi în sălile de lectură unde toți cei de față vor antrena discuții și aprecieri asupra lucrărei.

Odată terminat liceul (7 clase) elevii cari vor dori să-și continue studiile la Universitate vor fi obligați să mai facă un an de pregătire la Universitate iar după terminarea și a acestui an pregătitor, elevul va putea fi admis ca student universitar la una sau alta dintre facultăți. Cu sistemul acesta fiecare absolvent al liceului s'a putut convinge de vocațiunile lui și atunci când după anul pregătitor dela Universitate își va alege definitiv cariera, poate avea siguranța că nu va gre i.

In rezumat prin reforma învățământului preconizată de actualul guvern nu se face o reducere a anilor de studii ci pur și simplu o trecere a clasei a opta dela liceu la Universitate ca an preparator, an care va fi ultimul popas al elevului în alegerea definitivă a carierei, popas în care timp elevul are toate posibilitățile să raționeze exact și să se fixeze definitiv.

Pe de altă parte, s'a dat întregului învățământ un caracter național mult mai pronunțat prin intensificarea studiului limbei române, a geografiei și a istoriei naționale.

Ștefan Paul.

CORON BLEU
(de alabăstrit rufele)
Albrastu mirositor Cerneală, vopsea pentru staupile, lac în toate culorile. Hârtie pentru stârpirea mușteior. Vopsele pentru padiment. 1357
Calitate garantată.
Cele mai eftine prețuri.
„LUXOR"
Cluj. 12-97

O situație îngrijorătoare

Mortalitatea copiilor la noi

Mortalitatea copiilor, în țara noastră, a devenit atât de mare, în cât trebue să atragă atenția nu numai a conducătorilor țării, ci tuturor cetățenilor ei.

In urma atâtor vieți pe care ni le a secerat războiul, pentru desrobirea fraților subjugați, țara a rămas lipsită de brațe. Această lipsă trebue complectată neapărat, pentrucă numai așa vom putea merge, cu pași repezi și siguri, pe calea binelui.

Complectarea lipsei pe care am suferit-o, nu se poate face însă așa ușor, căci e greu să înmulțește populația unei țări; această sporire a numărului de oameni, de care țara are nevoe, se face numai dacă vom avea în fiecare an un mare număr de copii născuți și numai dacă ne vom da silința, și statul și cetățenii toți, ca acești copii să trăiască și să crească.

Acest lucru e de mare însemnătate, pentrucă și în trecut țara noastră s'a remarcat prin marele număr de nașteri, dar ea a pierdut atâția copii, mai ales în anii din urmă, în cât populația țării n'a crescut decât cu foarte puțin. Prin urmare numai atunci ne vom face datoria pe deplin, când vom da cu toții ajutor statului ca să alunge toate motivele pentru care ne mor atâția copii în fiecare an.

Tara noastră era nî frunte, acum vre-o 10 ani, prin marele număr al nașterilor și din vre-o 21 de țări, numai într'una singură se năsteau mai mulți copii ca la noi, în Rusia. Dar pe cât de îmbucurător e acest lucru, pe atât de trist e marele număr decopii, ce-i pierdem în tot anul.

Așa de pildă în anul1912 am pierdut 51.094 de copii, până la 1 an, iar în anul 1919 numai în lunile Ianuarie — Martie am pierdut 16.710 copii, până la vârsta de 1 an, din cei 67.956 copii, câți s'au născut în acest timp (e vorba numai de vechiul Regat). Nu mai amintim acum de războiu, în care ne-a fost dat să vedem, pe lângă multe alte nenorociri, și pe aceea de a avea părți din țară unde au murit toți copiii câți s'au născut într'un an.

In general, la noi din toți morții, câți îi avem într'un an, cam 30 la sută sunt copii ce n'au împlinit vârsta de 1 an, iar copiii până la 5 ani dau un tribut de 50 de morți la sută.

Iată prin urmare câteva cifre cari trebue să ne înspăimânte. In privința aceasta stăm pe scara cea mai de jos, față de celelalte țări și numai în câteva mai mor atâția copii ca la noi.

Motivele acestei mari mortalități sunt multe. Să ne amintim numai că la naștere, femeea de regulă, nu e îngrijită de medic și nici de moașă, așa că dacă e o facere grea, copilul va muri, ne fiind nimeni să-l scape. Iar dacă, mai târziu, se îmbolnăvește copilul, mama nu-l duce la medic, ci mai de grabă aleargă pe la toate vrăjitoarele și, numai după ce a văzut că nici un descântec nu i-a ajutat, mama își duce copilașul și la spital, de multe ori atât de slăbit de boală, încât nici medicul n'are ce-i mai face.

Acestea se întâmplă nu numai cu mamele care sunt departe de spitale ori de medici, ci chiar cu acelea care stau într'un sat cu medicul.

Poporul nostru nu s'a pătruns nici până acum de adevărul că numai medicul e nî staresă'i scape sănătatea.

In sfârșit, dacă mama e bolnavă de o boală molipsitoare, o va da cu siguranță și copilului, fără să se gândească să ceară și sfatul medicului; iar dacă acesta i-a spus s äse despartă de copil, ca să-l scape dela moarte, mama nu-i ascultă sfatul și-și duce dinguă copilul la mormânt.

Necunoașterea regulelor după care să se îngrijească un copil de la naștere până a ajuns la 2 ani, cel puțin; credința în ajutorul vrăjitorilor și în descântece; neascultarea de sfatul medicului și fuga de Spital, sunt cauzele principale pentru care mor atâția copii în tara noastră.

E vremea să ne desmeticim cu toții din întunericul în care am trăit până acum, să vedem bine pericolul și să dăm cu toții o mână de ajutor la îndepărtarea lui.

Statul și-a făcut datoria, în limitele posibilității, dând spitale, medici, moașe, ce să ajute pe mame să salveze viața copiilor.

E datoria tuturor cetățenilor să contribue cu ceeace poate fie care, ca să înlăturăm acest mare pericol și când e vorba de îndepărtarea relelor din cauza cărora ne mor atâția copii, se poate face foarte mult, din inițiativă particulară.

Fi-vor oare mulți care să-și plece urechile la plânsetele mamelor care-și pierd copii? Noi credem că în această țară înzestrată cu minți luminate și inimi bune se vor găsi destui cari să se gândească la aceasta serioasă chestiune.

BALUL PRESEI
La 19 Ianuarie 1923, în saloanele hotelului New-York va avea loc
Marele bal mascat și costumat
dat de
Sindicatul Presei Române din Ardeal
Va fi cel mai bine organizat și cel mai frumos bal din carnaval. — Bilete se găsesc la librăria Anca, la „Reclama" la ziarul „Infrățirea" și la ziarul „Patria". — Prețurile de intrare sunt: pentru o famile 3 pers.) lei 150; pentru o persoană lei 80; pentru funcționari publici și ofițeri, lei 60.

Opera de naţionalizare a Ardealului

— Rezultatele de până acum —

Aruncându-ne o privire retrospectivă asupra situaţiei din Ardeal din punctul de vedere al naţionalizării, observăm că rezultatele obţinute până acum sunt destul de apreciabile. Pretutindeni, la sate ca şi la oraşe se constată nu numai semnele dezvoltării unei vieţi naţionale româneşti, dar chiar o tendinţă vădită din partea noilor cetăţeni de naţionalităţi streine de a se adapta noului regim sub care vor continua să trăiască de acum înainte.

Dacă într'un timp relativ scurt am reuşit să realizăm asemenea rezultate în această privinţă, de sigur, că ele se datoresc mai mult spiritului nostru de îngăduinţă faţă de minorităţi, decât unor măsuri de unificare forţată, care nu intră de loc în concepţia conducătorilor noştri de a fi aplicate. De altfel acest mod de a vedea lucrurile, caracteristic sistemului nostru de guvernare, a fost remarcat de însăşi conducătorii minorităţilor din celelalte state succesoare şi expus în susţinerile lor ori de câte ori îşi apărau drepturile.

Nici într'o altă parte minorităţile n'au fost tolerate mai mult ca la noi de a-şi manifesta întreaga lor concepţie politică şi dovada evidentă a acestei afirmaţiuni ne-o dă organele de publicitate maghiare din Ardeal cari sunt într'o proporţie de necomparat cu cele româneşti. Spiritul de îngăduinţă al guvernanţilor noştri nu s'a oprit însă nici, ci s'a manifestat deopotrivă şi cu prilejul alegerilor, dând minorităţilor libertatea absolută de a-şi trimite reprezentanţii lor în Parlament, ceeace nici odată nu s'a întâmplat sub regimul maghiar şi nici în statul maghiar de astăzi.

Dar faptul din care se poate constata mai cu înlesnire solicitudinea şi spiritul de dreptate al conducătorilor noştri, îl constitue aplicarea reformei agrare în Ardeal. Deşi moşiile expropriate sunt neîndestulătoare pentru a satisface în totul cererile ţăranimei de naţionalitate română, totuşi guvernul a luat dispoziţia ca să fie împroprietăriţi deopotrivă în limitele posibilităţei toţi ţăranii ardeleni indiferent de naţionalitate.

Fără îndoială că rezultatele acestor acte de guvernământ au înlăturat din mintea minorităţilor neîncrederea pe care agenţii iredentismului maghiar încercase să o sădească. De aceia astăzi nu trebue să surprindă pe nimeni că există un puternic curent în masele naţionalităţilor, ştiutoare să facă deosebirea între fostul regim maghiar şi cel român, — de a se adapta nouei stări de lucruri creată de războiu în Ardeal

Cu toate acestea trebuie să recunoaştem că printre nouii cetăţeni de naţionalitate maghiară există excepţii care nu vor să înţeleagă că ar fi mai util intereselor lor de a se conforma îndatoririlor ce li se impun prin noua situaţie, decă de a căuta să se pună în serviciul propagandei şoviniste dela Budapesta. Căci aceştia au avut prilejul să se convingă că toate uneltirile iredentiştilor dela Budapesta se lovesc de ferma hotărâre a marilor puteri de a menţine cu orice preţ situaţia creată de principiile războiului.

Pireşte că dacă constatăm în Ardeal mari realizări din punctul de vedere naţional, nu rezultă de aici că guvernanţii noştri se vor opri aici. Opera de naţionalizare trebue extinsă în toate direcţiunile până la completa ei desăvârşire. În legătură cu aceasta, atenţiunea guvernului în prezent este îndreptată asupra naţionalizării industriei.

Se ştie că unele din întreprinderile industriale din Ardeal lucrează încă şi în prezent cu capital străin, ceia ce constitue o puternică dificultate în calea tendinţelor noastre, de oare ce aceasta înseamnează că industria naţională trăieşte sub controlul strein. Deci, aici trebuie căutată principala piedică datorită căreia legea pentru încurajarea industriei naţionale nici până acum n'a putut fi aplicată în Ardeal. Avem însă motive puternice să credem că odată cu înfăptuirea operei legislative a guvernului actual, care cuprinde importante măsuri în legătură cu economia naţională, — problema naţionalizării industriei ardelene va fi rezolvită complect.

Nu putem să încheiem aceste rânduri fără a ne arăta satisfacţia pentru progresul realizat în ceia ce priveşte introducerea limbei române în instituţiile statului. Deşi pe alocurea se mai văd adrese oficiale scrise în limba maghiară, totuşi în majoritatea instituţiilor funcţionarii de naţionalităţi streine utilizează numai limba oficială. Credem că dispoziţia luată de a se traduce în româneşte toată legislarea maghiară va contribui şi mai mult la realizările urmărite în această privinţă.

Personalitatea culturală în Ardeal

Reflecţiile care urmează mi le-a sugerat cazul dela Blaj: interzicerea ca unii preoţi greco-catolici să facă politică activă. S'au citat numele celor indicaţi a nu intra în politică, ei fiind mai necesari instituţiei culturale căreia i s'au devotat, alegând o carieră bine precizată. Deci conflictul de idei ar fi în acest caz între politică şi biserică, două sfere exclusive. De ce exclusive?

În această exclusivitate nu regăsim nici măcar tradiţia ardelenească. Chiar Blajul se lăuda că programul naţional — potrivit mărginilor epocei — l-a dat Ep. Inocenţie Micu de bună memorie; că trei preoţii deveniţi istorici şi filologi au motivat ştiinţific un alt program (1791) scris tot de episcopi, cu ajutorul unui jurist al epocei; apoi tot Blajul mai crede că şi la 1848 tot preoţii săi au alcătuit programul naţional, deşi acest lucru nu mai este exact decât în parte: Bărnuţiu nu mai era teolog ci jurist la 1848; Bariţiu nu mai era teolog ci ziarist; iar mulţii care conduceau mişcările de-atunci erau trăiţi şi peste munţi, în România, erau deci Români din două ţări româneşti. Tocmai la 1848 personalitatea culturală sporită, lărgită, amplificată, înainteză. Şi de atunci aşa a rămas.

Teocraţia veche a dispărut atunci, a dispărut chiar simbolic reprezentată de mangristul vremii, ep. Leményi, care a fost măturat de pe scaun de personalităţile culturale-româneşti. Toată tradiţia istorică culturală a Ardealului, de la 1848 încoace protestează contra ideei că un mitropolit greco-catolic ar putea opri activitatea politică a unor personalităţi culturale. Atunci pentru ce se încearcă aşa ceva?

A doua reflecţie este şi mai grea. Întâia a fost de ordin tradiţional. A doua este de ordin actual şi are deci mai mare putere. A opri pe un bărbat cultural să ia parte la viaţa mare a statului român, — înseamnă a-l izola, a-l sili să vadă numai de departe (deci parţial, eventual greşit) viaţa românească generală ce se desvoltă acum. Cine îşi poate aroga dreptul de a interzice venirea în contact a personalităţilor din Ardeal cu tot aparatul statului românesc? Numai cineva care nu a înţeles deplin că orice putere este astăzi datoare aşi căuta un loc printre lucrătorii buni „în via Domnului.“ Chiar dacă tradiţia nu ar fi pentru, (am arătat însă că este), nevoile actuale ale neamului ar cere ca tradiţia să fie reîntiinţată, să înceapă a lucra din nou, ceace (din fericire) a lucrat şi până acum.

Gestul anticultural de-a împiedeca o colaborare de preţ la alcătuirea statului, la zilnica sa viaţă, nu trebue ascultat. Mai presus de toate trece astăzi: viaţa publică. În statul mai tare, va fi şi biserica mai tare. Deci nu este conflict de interese, ci numai de idei. Ideia am combătut-o mai sus şi o vom mai combate!

Ov. B.

Mare ocazie!!!

Mantale tricotate, jumpere, ciorapi şi mănuşi, în preţuri originale de fabrică, se găsesc la magazinul de tricotaje

BLATT

Cluj, Piaţa Unirii 13, depozitul fabricei.

Funcţionari cu legitimaţie vor avea din preţurile de fabrică o reducere de 5 la sută. 2441

Marele

Magazin de Bijouterie

H. S. BRAUNFELD

1786 din firma

Fenyő şi Braunfeld

Cluj, Piaţa Unirii No. 15 în locaşul fost D. S. Raţiopol

Este asortat în permanenţă cu:

Bijuterii fine. Ceasornice de precizianc. Argintărie.

Preţurile cele mai moderate Telefon interurban 643

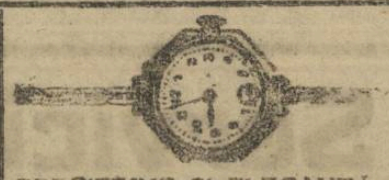

PRECIZIUNE ŞI ELEGANŢĂ
CELE MAI NOI MODELE

„LONGINES“
Ceasornice de buzunar
Ceasornice-brăţară
— în argint, aur, platină —

Se găsesc de vânzare numai la

Fenyő & Braunfeld
Bijoutieri
CLUJ, Piaţa Unirii. — Telefon 643 şi 350.

Magazinul de ferărie P. Andreescu Fii
Craiova

caută vânzători

destoinici şi cu bune referinţe.

Ofertele se primesc direct. 2488

Atenţiune!

Deja se falşifică

NU Boxa,
NU Boksza,
NU Bogsa,
NICI Bocsa,

CI BOGSZA

Starea economică si financiară a ţărei

Imbunătăţirile realizate în această direcţie în Ardeal

Incă câteva zile şi se împlineşte anul de când la conducerea ţărei se află actualul guvern. Dacă privim activitatea lui din punctul de vedere al realizărilor economice şi financiare, constatăm că progresele sunt mari şi ele tind să ia o dezvoltare care să ne apropie de normalizare.

Faptul acesta se dovedeşte nu numai din rezultatele obţinute în untru, dar şi mai cu seamă din restabilirea creditului nostru financiar în afară. Realizarea împrumutului în vederea consolidărei datoriei noastre externă confirmă cum nu se poate mai bine această stare de lucruri.

Totuşi dacă valuta noastră continuă să fie depreciată, aceasta de sigur că nu se datoreşte de loc politicei noastre financiare din prezent, ci speculaţiunilor care se fac cu moneda noastră la bursele din străinătate. De curând guvernul a fost pus în posesiunea unor probe evidente asupra operaţiunilor scandaloase de bursă ce se practică pe o scoasă întinsă la bursa din Paris pe socoteala finanţei române. In urma măsurilor luate de ministrul de finanţe şi datorită demersurilor făcute în străinătate, putern avea speranţa că această situaţie dăunătoare refacerei noastre financiare vă înceta.

Pretutindenea misiunile române sunt întâmpinate în afară cu cea mai mare încredere şi cu o desăvârşită solicitudine din partea factorilor determinanţi ai economiei internaţionale. Fără îndoială că restabilirea prestigiului nostru în faţa străinătăţei nu se datoreşte decât unei politici pricepute practicată timp de un an de actualii conducători. In primul rând echilibrarea budgetului cu reduceri simţitoare la cheltueli şi cu sporirea venituri lor bazate pe o regulată încasare a impozitelor a fost de natură să trezească atenţia străinătăţei că ţara noastră a apucat calea ordinei.

Dar, lucrurile nu se vor opri aici. Inceputuri de normalizare mai solide de abia în noul an se vor resimţi. Reforma fiscală alcătuită în lumina unor principii economice corespunzătoare cerinţelor statului, este menită să producă o regenerare completă în finanţele române ti.

Deasemenea o serie întreagă de legi, la elaborarea cărora au lucrat toate somităţile noastre în materie economică şi socială fără nici o deosebire de culoare politică, vor produce îmbunătăţiri în toate ramificaţiunile vieţei noastre publice. De aceea, suntem îndreptăţiţi să spunem că noul an este al consolidărei publice.

Căci, în adevăr de la război încoace deşi s'au scurs aproape cinci ani, totuşi până în prezent împrejurările politice n'au permis ca ţara noastră să fie înzestrată de legiurile de care are absolută nevoie. In tot acest timp România neântregită a trăit sub regimul a patru legislaţii diferite, din care cauză ori cât de pricepuţi s'ar fi aflat conducătorii, în nici un caz nu se putea ajunge la rezultate pozitive, fiindcă la aceasta se opunea o stare de fapt şi de drept nepotrivită cu cerinţele vremilor.

Referindu-ne la starea de lucruri din Ardeal creată de guvernarea partidului liberal, observăm că realizările au fost mari. Aplicarea reformei agrare, lăsată în părăsire de guvernele precedente, astăzi, se poate considera un fapt îndeplinit. Înfăptuirea acestui mare act de dreptate socială va avea o înrâurire bine făcătoare asupra stărei ţăranimei ardelene.

Deşi, se spune de către mulţi că trecerea marei proprietăţi în stăpânirea ţăranimei, va atrage după sine urmări nefavorabile din punctul de vedere al producţiei naţionale, totuşi din constatările făcute s'a dovedit că această afirmaţiune nu este în totul întemeiată de oarece încă de la data arendărilor forţate pământul a fost lucrat de ţăranu nu în măsura foştilor proprietari, dar în orice caz în o măsură în stare să asigure pe lângă consumaţia internă şi surplusul necesar exportului.

Paralel cu aplicarea reformei agrare, guvernul a ţinut să puie la îndemâna industriaşilor ardeleni mijloacele necesare intensificărei produselor lor. In acest scop pe lângă creditul pus la dispoziţie prin extinderea sucursalelor Băncei Naţionale în Ardeal, guvernul a luat iniţiativa înfiinţărei „Creditului industrial" o instituţiune menită să înlesnească desvoltarea industriei noastre naţionale. Insemnătatea acestei iniţiative nu este numai din punctul de vedere pur industrial, ci îşi are şi importanţa ei din punctul de vedere naţional.

In adevăr, se ştie că o bună parte din fabricele din Ardeal lucrează cu capital străin şi cu deosebire cu credit acordat de băncile ardelene care au legături cu finanţa maghiară, ceia ce face ca multe întreprinderi industriale din Ardeal să fie încă sub controlul irredentei maghiare. Ei, bine guvernul dându-şi seama de pericolul acestei situaţii, a căutat să găsească soluţii în vederea de a fi apărate toate interesele Ardealului şi din punctul de vedere industrial, dar şi din acel naţional.

Dar, după cum spuneam mai sus timpul de un an a fost prea scurt pentru ca să fie aduse la îndeplinire toate deziderateie vieţei publice, rămânând ca în cursul anului curent, opera de refacere să fie complectată.

Serviciul divin

la biserica ortodoxă din Cluj, în timpul sărbătorilor

Serviciul divin la biserica ortodoxă română din localitate la sărbătorile Naşterii Domnului se va face după cum urmează:

Duminecă	în	7	Ian.	st. n.	ziua	întâi	orele	9: Utrenie
„	„	7	„	„	„	„	„	10: Liturghie
„	„	7	„	„	„	„	„	2: Vecernie
Luni	„	8	„	„	„	două	„	9: Utrenie
„	„	8	„	„	„	„	„	10: Liturghie
„	„	8	„	„	„	„	„	2: Vecernie
Marţi	„	9	„	„	„	treia	„	9: Utrenie
„	„	9	„	„	„	„	„	10: Liturghie

Toţi credincioşii bisericei ortodoxe sunt rugaţi ca în vederea umblării cu crucea în ajunul Bobotezii să'şi depună adresele esacte în cutia care va fi aşezată pe uşa bisericei atât la sărbătorile Naşterii Domnului precum şi în tot timpul până a doua zi după Anul nou.

Timpul umblării cu crucea se va anunţa la timp.

Teatrul Maghiar

Joi: Tartuffe. Urmează: Cărbunarul şi Cărbunăreasca. Operetă. Abonament de Premiera No. 25. Preţuri de Premiera.

Vineri: Seducătorul pentru a 3 oară. Preţuri obăcinuite. Abonament de zi No. 65. B.

Sâmbătă: Matineu. Iubirea cerească şi Pământească pentru a 6 oară. Abonament şters. Preţuri obicinuite.

Sâmbătă seara: Nu este reprezentaţie.

Dumineacă: Matineu: Două orfeline. Preţuri reduse.

Dumineacă seara: Offenbach pentru a 2o oară. Abonament şters. Preţuri de premieră.

Dumineacă seara orele 1o: Păcălitul pentru a 4 oară. Preţuri obicinuite.

Luni: Matineu: Dragostea Florichi. Preţuri reduse.

Luni seara: Contele de Luxenburg. Operetta cu distribuţia noua a rolurilor. Preţuri de Premiera. Abonament şters.

Luni noaptea: Cabaret. Cu nou Program senzaţional. Preţuri obicinuite.

Marţi: Matineu: Ultimul Vals. Pentru a 1o oară. Preţuri reduse.

RAGLAN,
costume pentru domnii şi băeţi
1588
M. Neumann
Cluj, Piaţa Unirii No. 14
Telefon 431

SACI,
MUSAMELE
Cumparare. ◆ Vânzare
Institut de împrumut.
Atelier de reparatie.
2186
IZSÓ ALBALA
Timişoara II., Piaţa Traian 2
Adr. telegr.:
ALBALA Timişoara-Fabrica.

No. 714—1922

Publicaţiune.

Subsemnatul notar cercual din încredinţarea reprezentanţiei comunală din Călian Bărei, Gădălin şi Corpadea publică că dreptul de vânat pe teritorul comunelor susamintite să dă în arendă începând cu 1 Ianuarie 1923.

După cum urmează:

1. Călian la 18 Ianuarie 1923 a. m. 9 ore. Preţul de strigare 100 Lei.

2. Bărei la 22 Ianuarie 1923 a. m. 10 ore. Preţul de strigare 50 Lei.

3. Gădălin la 16 Ianuarie 1923 a. m. 10 ore. Preţul de strigare 100 Lei.

4. Corpadea la 17 Ianuarie 1923 a. m. 10 ore. Preţul de strigare 100 Lei.

Dat Călian la 10 Decemvrie 1922

2491 GAVRIL VAIDA, notar cercual.

Concurs

Se publilică concurs pentru ocuparea postului devenit vacant de subşef de birou cl II la Spitalul judeţan Turda. Salar fundamental 450 Lei lunar plus indemnizaţie de scumpete şi chirie.

Cererile timbrate însoţite de extrase de botez şi următoarele certificate de studiile şcolare, situaţia militară, moralitate şi de eventuali servicii prestate până de prezent se vor înainta până la 25 Ianuarie 1623. Direcţiunei Spitalului judeţan Turda.

Dela concurenţi se recere cunoaşterea limbei oficială şi absolvirea alor 4 clase secundare.

Turda, la 22 Decembrie 1922.

Şef medic Director:
2479 ss. Dr. Cenarin.

ATLANTICA
INFIINTATA IN ANUL 1900.
DIRECTOR PROPRIETAR:
3 PETRE POP.
MAGAZIN SPECIAL DE CAFEA RĂSNITA TURCEASCA, COLONIALE, DELICATESE etc.
Cluj, Calea Reg. Ferdinand 1.

Prima fabrică de ghips, (Ipsos), Ingrăşământ artificial de pământ şi produse chimice
I. KRAMER
AGHIRIŞ jud. Cojocna.
PRODUCE: Ghips pentru modele la fabrici de ţiglă
Ghips pentru pardosel.
Ghips pentru forme dentistice.
Ghips de stacatură (de edificat).
Ghips Albastru pentru figuri şi obiecte de artă.
Ghips crud pentru diferite întrebuinţări.
Ghips pentru îngrăşământul pământului.
2057 CIMENT ENGLEZESC.

Prima fabrica Ardeleană de juvaere
Cluj, Str. Xenopol (Szappan-u.)
Telefon 213.
Ţine constant în depozit lanţuri, fabricat propriu, inele, brătare etc. Execută tot felul de lucrări de această branşă, transformează şi repareză.
Aur de dentistică şi forosţuire! Sârmă şi placă de aur şi argint. Schimb de zdrobituri de aur. 1345 Lloyd 641

Pepiniereie franceze PITEŞTI
VIŢA
altoite din ţară şi Algeria pot altoi 3309—1014 butaşi cu rădăcini
POMI
fructiferi de tot felul în special prune Agen şi Myrobolan condiţiuni speciale la grădinarii revânzători. Comandele se primesc la pepiniera sau la I. UNTARU, Strada Ştefan Mihăileanu 28, Bucureşti.

Prânzitor **Dormitor**

Adalbert Fischer & Co.

Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 61.

Cărucioare pentru copii **Sufragiere**

2207

Curele de piele de balata de par de camila

Scâz

Robinete pt. Aburi

Robinete pt. Apă

Ţevi şi accesorii

Klingerit

Asbest în plăci

„ garnituri

grafitat

Garnituri de cânepă

Plăci de gumă cu şi fără înserţie

în toate dimensiunile precum şi celelalte articole technice, Uleiuri minerale Valvoline, Unsoare consistentă furnizabil imediat din depozitul

Sucursalei JACQUES PAUCKER

Telefon 40. **Timişoara, Str. I. C. Bratianu 6.** Telefon 40.

1561

Berea nutritoare de malț dublu,

2248 specialitatea

GLORIA

produsă de

Fabrica de bere din Turda

se capătă iarași pretutindeni.

S'a deschis Măcelăria

„VICTORIA“

Societate Anonimă nou renovată sub conducere specială,

2313

în Strada Regina Maria 9, unde se găsește peste zi carne proaspătă mezeluri și alte specialități de carne.

Cea mai fina crema pentru ghete

Lloyd 981 2219

Parfumeria D'OR

reprezentantul exclusiv a Fabricei de Păpuși din Cluj 1385

De Crăciun și Anul nou cumpărați-vă o frumoasă carte ilustrată.

Edițiile ilustrate din editura lui

Moravetz

sunt senzația de Crăciun din acest an.

De vânzare pretutindeni.

2465-1

Cele mai elegante mode și pălării bărbătești la magazinul de varietăți de mode bărbătești

„La Regele Pălăriilor“

Cluj Piața Unirii 24

(fostul local Jeszenszky).

479

Singurul depozit-sucursală

Habig, Ita, Gyukits, Pichler

Confecțiunea de hârtie, Lepage Cluj

pentru saci, pungi de hârtie (în special pungi de lux) și **pilcuri.**

Cereți catalog și modele. 2458

Mare magazin de blănuri!!

Frații Mártonffy & Comp.

Cluj, Piața Unirei 20.

Ad-. telegr.: Mártonffypelz

Telefon 10-25.

Sursa cea mai ieftină de echipare cu tot felul de articole de blănărie și blănuri de prima calitate. Nu cumpărați blănuri mainte de a vedea modelele noastre cele mai noui și blănurile noastre. Expoziție perpetuă de blănuri

Lloyd 898. 2025

„UNIREA“

societate anonimă pentru industria de bomboane, biscuiti, etc. si cartonaje

CLUJ,

Str. A. Panu 9. Telefon: 7-57.

Capital Lei 2,500.000 deplin vârsat.

Produce tot felul de bomboane de ciocolată, deserturi, fondante, vafe speciale și patiserii, drajeuri, neintrecute specialități și varietăți de bomboane englezești (superior, fureuri, tosca à la Heller) diferite sorte de caramelaje și altele pentru care artistii fabricei se întrec și concurează cu succes cele mai renumite, firme mondiale. Execută tot felul de cutii de carton după comandă. Face cutii impregnate speciale pentru bomboanele englezești (patent brevetat), care înlocuesc cu deplină reusită cutiile de metal și sunt mult mai ieftine.

1379

GANZ

Societate Anonimă de electricitate

Reprezentanța generală CLUJ
Palatul Széki. Telefon: 403.

Lloyd 1163

Intreprinde totfelul de aranjamente pentru lumină electrică. Materiale permanente în depozit.

6

„AGRICOLA"

Societate Anonimă de asigurări generale din București.

DIRECȚIUNEA REGIONALĂ pentru Transilvania, Maramureș și Crișana,
CLUJ, Strada Nicolae Iorga No. 11.

Agenții Principale deja înființate:

Cluj, în regie proprii.
Oradea-Mare, Banca Hillinger și Illyés.
Satu-Mare, Banca Română S. A.
Brașov, Brașovul S. A.
Târgul-Mureș, Petru Pototzky.
Bistrița, Suc. Banci Marosvásárhelyi Takarékpénztár R. T.
Zălău, Ludovic Porjesz.
Déva, Dr. Nicolae Meskó.
Sibiu, Creditul Technic Transilvanean S. A.
Aiud, Fennichel Lázár.
Lupeni. Fried Mayer.
Sft. Gheorge, Dr. A. Kupferstein
Uioară, Banca Ardeleana.
Sighi. Marmației, Suc. Banca Română S. A.
Simleul Silvaniei, în regie proprie
Dej, Keresztes Géza.

Se primesc asigurări contra incendiului, grindinei, accidentelor corporale, răspunderi civile contra terților și toate combinațiunile de asigurări asupra vieței cu primele și în condițiunile cele mai avantajoase. 1433

Tablile de asbest „Meteor"

sunt cele mai durabile. Acoperemântul nu are nevoie de îngrijire și reparare și e mai bun și mai eftin ca cel de tinichea.

Lloyd 1024 1883

Se capătă la
Fabrica de Eternit
METEOR S. A.
Oșorheiu jud. Bihor.

Anunț.

Unde să mănânce bine și eftin.

Mâncari de casă și tot felul de laptării. Se poate ține cură de lapte, brânză cu zmântână, iaurt, mămăligută cu brânză, lapte în fiecare seară. Să primesc abonamente: dejun cafea, prânz 3 plese și cina 2 plese = 730 Lei.

Rog sprijinul onoratului public restaurantul
Pașcu Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6. 2486

TEVI de Fer Negre si Galvanizate
FERBATOARE, FITTINGURI

Materiale electrice
cu prețuri reduse la:

2413

„ASTRA"

Reclama 2577

București, Strada Smârdan No. 31.

INDUSTRIA DE LÂNĂ S. A.

1800 lucrători **TIMISOARA** Cel mai mare magazin de textile din România

FABRICATII:

Camgarn și streichgarn,
Tort pentru țesut,
Tort pentru legat,
Haras,
Tort pentru tapete,

Postavuri pentru vestminte de camgarn și cheviot,
Velour, Flansh, double,
Postavuri pentru paltoane,
Postav lucios,
Postavuri pentru uniforme.

Ciorapi,
Pantaloni de reform,
Albituri Jäger.
Stofe de tricou și cămeși pentru gimnastică.

Magazinul central din Ardeal: 5

CLUJ (Kolozsvár), Calea Victoriei (Kossuth L.-u.) 24.

unde se pot comanda și câștiga tot feliul de fabricații prețurile originale a-le fabricei.

Noutate! ◆ Noutate!

Magazin de sticlărie

In atenţiunea Onor. public din localitate şi provincie

Rudolf Ausländer

2480 fostul companist a magazinului Fraţii Ausländer a deschis magazin de porcelan şi lampe. Demjohne şi plăci de sticlă se capătă cu preţ redus.

Calea Reg. Ferdinand 37 lângă palatul Urania

Magazin de sticlărie

Noutate! ◆ Noutate!

Maşini de scris de orice sistem la

TORPEDO

Libraria LEPAGE Cluj.

Indepozit: panglici, perne, hârtie carbon indigo, hârtie pentru maşini de scris etc., etc.

2461

Cereţi ofert.

Cerneluri

negre şi colorate pentru

tipografii şi litografii

se pot comanda la papetăria

LEPAGE

CLUJ. 2426

Mare târg de Crăciun şi Anul Nou!

10%

reducere aceluia, care, cumpărând dela mine haine femeieşti şi de baeţi, se va referi la anunciul acesta.

Eugen Sipos

Cluj, Piaţa Unirii No. 17.

2483

Prăvălie nouă!

Ocaziune de Crăciun!

Soós si Sztupjár

Cluj, Calea Victoriei No. 1.

Sursă solide inzestrare cu articole de manufactură şi modă bărbătească şi femeească.

Ciorapi, Căptuşeală, Stofe

Pânzeturi

(in mare selecţiune)

Preturi fixe. ◆ Serviciu solid.

2436 **Târg de anul nou!**

Prăvălie nouă!

MAGAZINUL DE MODE

„BARZA”

CLUJ,

1591

Calea Regele Ferdinand 11.

Cel mai avantajos izvor de cumpărare

Mătăsuri, stofe şi pânzeturi.

Preţuri fixe. ***Telefon 957.***

Gospodina prudentă întrebuinţează numai
veritabilul, prin curăţenia şi spornivirea sa, neîntrecutul
Săpun Schicht Marca „Cerb"
păstrându-şi astfel pentru mulţi ani, rufăria, economisind bani şi muncă conservându-şi mâinele albe şi frumoase, bucurându-se de rufa sclipitoare şi parfumată. Observaţi marca „CERB" marca (depusa)
2174-2

Frideric Czell şi Fii Grupa Dr. Wilhelm Czell
Fabrica de bere Mănăştur, fabrica de rom şi lichier şi comerţ engros de vinuri.
CLUJ, Strada Mănăştur No. 4—6.

Sursă de cumpărare de primul rang:
în produsele de:
LICHIOR, ROM şi COGNAC
BEUTURI SPIRTOASE (rachiuri) speciale
VINURI ARDELENE de MASA, de FRIPTURĂ şi de SOIURI şi de **BERE.**
Toate acestea se capătă în butoaie şi sticle!!
Soiuri de BERE: Berea nutritoarea bruna din malţi duplu
„Hercules"
speciala, şi berea deschisă
„Monostor"
cele mai excelente şi preferite pretutindeni
Reclama 2634
2216

Recomandăm atenţiei comercianţilor şi onor. public **salonul nostru de jucării pentru copii,** de 40 metri lungime.
Cu ocazia expoziţiei noastre de jucării pentru copii, preţurile este foarte redusă decât ori unde. O mai bogată colecţie n'a fost până acum nicări în articole de piele şi bijuterii.
Cadouri de Crăciun
de asemenea într'un foarte mare număr, la firma:
Filip Eisenstädter şi soţul
(fostul magazin Lakatos) CLUJ, Strada Regina Maria No. 11—13
Comercianţilor li-se fac seduceri speciale.
1812

REUMATISMUL
gutta, artritismul, durerile de picioare, de mâini, dureri de şeale etc. se vindecă radical cu Reumasol Vorel pomadă antireumatismală, Urotisana ceai diuretic şi Thermovata Vorel, vată antireumatismală. Se găseşte la drog. şi farm. — Contra mandat postal de Lei **70** se trimite întreg tratamentul fără altă cheltuială, la care **se adaugă gratuit broşura: Cum se vindecă Reumatismul şi Gutta. Dep. FARMACIA VOREL PIATRA-N.**
2356-1

Prima Fabrica Electrica Română S. p. A. CLUJ.
I. Strada Cetăţuia, 1.
Adresa Telegrafică: Relais.
Telefon No. 67.
Materiale pentru instalaţiuni fabricaţie proprii.
Motoare, transformatoare, ventilatoare, perii-cărbuni, contoare, volţ şi ampermetre, tachimetre, material pentru tensiuni înalte, precum şi dispozitive apărătoare contra trăznetului, întrerupătoare, siguranţe în tub de porcelan, continuu în depozit.
1914

„AFEB" Societate Anonimă pentru Materiale de Cai Ferate
Bucureşti, Bulev. I. C. Bratianu No. 3. Telef. 56/75
Centrala: VIENA. ◆ Adresa telegr.: „AFEB"
Furnizează orice fel de materiale
CAI FERATE NORMALE, CAI FERATE PENTRU EXPLOATARI de PADURI, MINE, CARIERE, ETC. TRAMVAIE.
2478
Secţiunea specială pentru:
FURNIZAREA MATERIALE DE CONSTRUCŢIUNI ŞI REPARAŢIUNI DE LOCOMOTIVE ŞI VAGOANE.

Medicamentul
sigur contra călbezii la oi este „Călbaza" se află în farmacia Minerva Dei.
2331

BANCA TIMIŞOAREI ŞI SOCIETATE COMERCIALA
Reprezentanţa: Băncei Marmorosch Blank & Co. S. A. Bucureşti. ◆ Sediul Societăţei: Timişoara Piaţa Sfântul Gheorghe.
Capital propriu: 35 Milioane Lei. Fondat în 1906. Depuneri 93 Milioane Lei.

Filiale proprii:
Filiala din oraşul Josif: Bulevardul Berthelot 11. ◆ Filiala Centru oraşului: Piaţa Libertăţei 3-a.
Filiala Fabrica: Strada Dacilor. ◆ Filiala Orşova: Orşova.

Afiliate:
TIMISOARA: Banca de Ipoteci Soc. pe Acţiuni. ◆ LUGOS: Banca Comercială S. p. A.
Banca Economica S. p. A. ◆ CARANSEBES: Prima cassa de economie din Caransebeş s. p. a.
Banca Generală şi Cassa de Schimb S. p. A. ◆ PERIAMOS: Banca Populară din Periamoş — Haulicfalău.
DETTA: Cassa de Economie din Detta. ◆

Participati la Industri:
In următoarele branşe: Spirt, Bere, Vin, Licher, Oţet, Articole de ciocolată şi zahăr, Salamă, Mori, Societăţi de dădiri, Var, şi articole din ciment, Industrie de cărămidă, Săpun şi ulei, Piele, Articole de drogerie, parfumerie şi higienice, Fabrici de prelucrarea lemnului, Tipografi, Articole optice, Elemente uscate, Fabrici technice şi chimice.

Corespondenti în toate principalele locuri din Europa si America.
Cea mai culantă întreprindere în transactiuni bancare.
8

Liqueurs Bogsza

Cremes:

Citrone, Anisette, Ananas, Mocca, Abricot, Orange, Rose, Guignolet, Cerise, Mandarines, Orange verte, La Prunelle, Cherry Brandy, Menthe glaciale, Liqueur Couvent, Amer d'évequc Chartreuse, Kumin cristallisé, Amer de Bonecamp hollandais, Curacao, Half om Half, Malakov amere russie, Coctail de Chocolat, Eau d'or Danzig, Amer des Alpes, Amer des Montes Karpates

Lloyd 936 2103

Liqueurs natural garantat preparat din esență de fructe și plante.

Banca Ardeleana si Casa de Economii S. A.

Cluj, Piata Unirii No. 32.

Capital social Lei 40,000.000 deplin vârsat. Rezerve Lei 8,000.000. **Fondată: 1894.**

SUCURSALE:

Târgu-Mureș, Uioara, Reghinul-Săsesc, Turda.

INSTITUȚII AFILIATE:

Banca de Credit S. p. A. Dej, Banca și Casa de Economii S. p. A. Gheorgheni.

INTREPRINDERI INDUSTRIALE

aparținătoare sferei de interes a băncii: Intreprinderea pentru îngrășarea de porci și industria de carne S. p. A. Gherla. — Soc. An. pentru Morarit, Industria Lemnului și Mărfuri Târgu-Mureș. — „Agricultura Ardeleană" S. A. Cluj. — Societate Anonimă de clădiri, Cluj și altele.

PRIMEȘTE DEPUNERI

spre fructificare cu livrete și cont curent, pe lângă dobânzile cele mai avantajioase, iefectuează plățile oricând nici un anunț prealabil.

SCONTEAZĂ cambii.

EFECTUEAZĂ:

remiteri pentru țară și străinătate în cel mai scurt timp, și pe lânge condițiunile cele mai avantajioase.

CUMPĂRĂ ȘI VINDE monede streine.

ȘAFE-DEPOZITELE

le ține la dispoziția onor. clientele pe lângă provisionul cele mai mic, (event. cu lacătul clientului. 9

Tipărit cu mașina rotativă Cartea Românească „Cosinzeana" institut de arte grafice, Cluj.

ASOCIAȚIUNEA SIBIIU

Anul III. No. 701 — 8 pagini 1 LEI 8 pagini — Vineri 12 Ianuarie 1923

Infrățirea

74 „Transilvania Nr. de schimb Sibiiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI și AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3 (ETAJ II)
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952 — Director: D. TOMESCU — Telefon: REDACȚIA No. 201

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . LEI 180
„ 6 LUNI . . . . . 90 „
„ 3 „ . . . . . 45 „
„ 1 AN Pentru autorități 240 „

Dl Iuliu Maniu

In numărul său de Crăciun, „Patria" a sărbătorit pe d-l Iuliu Maniu, care în ziua de 8 Ianuarie împlinea cincizeci de ani.

Înțelegem grija cu care oficiosul numărul doi al partidului național se silește să dea proporții mari acestui eveniment intim al vieții d-lui Maniu. Luăm parte și noi la bucuria „Patriei" și a partidului național și facem urări sincere de viață lungă și de sănătate d-lui Maniu.

Dar în entusiasmul ei „Patria" pierde contactul cu realitatea și sc ie lucruri, cari trebuesc puse la punct în interesul adevărului. In numeroasele articole publicate cu acest prilej despre personalitatea și activitatea d-lui Maniu, ziarul partidului național îl înfățișează pe d-l Maniu ca pe reprezentantul sintetic al tuturor virtuților și însușirilor Ardealului românesc.

„Patria" ni-l prezintă pe d-l Maniu ca pe un marecreiator politic, legând toate faptele mari ale vieții naționale din Ardeal din ultimul timp de activitatea d-lui Maniu.

Este în adevăr șeful partidului național un om, care să sintetizeze calitățile sufletului românesc de azi?

In marea viață românească contribuția pe care Ardealul a adus-o este de ordin cărturăresc și național.

Începând cu strălucita pleiadă de cărturari, Gheorghe Șincai, Petru Maior și Samuil Micu Clein, cari au afirmat latinitatea noastră, au trezit mândria și au înboldit forțele conștiinței noastre naționale, pentru a trece apoi la inimosul dascăl Gheorghe Lazăr care a dus în țara românească dragostea de carte și de slovă românească și apoi până în vremea din urmă, Ardealul s'a manifestat prin energiile sale cărturărești.

Căci alci nu existau decât două terenuri, pe cari spiritul național se putea manifesta: terenul cultural și al luptei naționale. Acțiunea pe ambele terenuri s'a împletit atât de strâns, încât de cele mai multe ori cine a fost un cărturar a fost în acelaș timp și un luptător al cauzei naționale.

Pe terenul luptei românești și numai pe acest teren întâlnim numele lui Horia, Cloșca și Crișan, martirii revoluției din 1784 și apoi al lui Avram Iancu și al acelor tribuni cari în 1848 s'au așezat în fruntea mișcării naționale din Ardeal.

Ultimul din acești luptători ai românismului de azi a fost părintele Vasile Lucaciu pe care de curând l'am dus la groapă.

Luptători și cărturari, iată care a fost cu deosebire aportul Ardealului în viața românească.

Dar este dl. Maniu un cărturar? Noi nu-l știm. Nu s'a manifestat prin nimic pe terenul cărturăresc pe care Ardealul l'a populat cu atâtea strălucite figuri.

Este d-sa un agitator al ideii naționale în Ardeal, așa cum a fost înimosul și îndrăznețul Vasile Lucaciu? Și mai puțin.

Domnul Maniu nu este nici un cărturar și n'a fost nici un luptător d sa a fost însă membru al comitetului partidului național, deputat în Camera maghiară și mai târziu președinte al partidului național. Ca deputat român în Parlamentul maghiar, domnul Iuliu Maniu n'a avut nici un gest de îndrăzneală sau de mândrie românească. D-sa a mortolit în cuvântări de o iezuitică abilitate formule pe cari alții le creiaseră și fraze lipsite de orice suflet. In toată activitatea sa din timpul stăpânirii ungurești nu găsim nici o faptă prin care s'ar fi dovedit un purtător de cuvânt al Ardealului.

Dar, poate, domnul Maniu are însușirile unui bărbat de stat? Acțiunea sa politică dela unire încoace nu prea îndreptățește speranțe. In mai bine de patru ani de activitate politică, domnul Maniu nu ne-a dovedit decât o ieftină abilitate în „pertractări" și nu s'a arătat niciodată un om de superioară gândire politică.

Și dacă d-sa nu face parte nici din rândurile luptătorilor, nici din lumea cărturarilor și nu s'a manifestat până acum nici ca un om politic de vastă concepție și de energie realizatoare, prin ce poate fi atunci socotit ca un sintetic reprezentant al sufletului românesc din Ardeal? Funcțiunea de președinte al partidului național nu înseamnă destul pentru aceasta.

Spre aplanarea nemulțumirilor studențești

Se știe că la începutul vacanței toți rectorii și decanii universităților din București, Cluj, Iași și Cernăuți s'au întrunit sub președinția d-lui ministru al instrucției publice pentru a discuta cererile studențești și a lua măsurile de cuviință pentru prevenirea unor noui agitațiuni în lumea universitară.

In urma celor discutate, s'a hotărât redeschiderea universităților ca de obiceiu, imediat după sfârșitul vacanței.

Cererile studenților privitoare la îmbunătățirea situației lor materiale au fost larg îmbrățișate.

S'a hotărât alcătuirea unei legi a cantinelor și a căminurilor studențești, care vor fi îmbunătățite în timpul cel mai scurt posibil, cu form cerințelor pedagogice cele mai moderne.

S'a hotărât deasemeni acordarea sumelor necesare pentru terminarea tuturor clădirilor universitare începute. S'a hotărât în sfârșit alcătuirea unor comisiuni pentru studierea tuturor celorlalte doleante studențești, pentru complecta lor satisfacere.

Cât privește „numerus clausus" el n'a fost acordat decât pentru studenții veniți din afară de hotarele noastre, în cazul când ei n'ar fi români. Pentru acești studenți, și pentru toți cei cari și-au început studiile în străinătate, s'a decis un cât mai riguros control. Dealminteri, pentru punerea lucrarilor la punct, s'a hotărât examinarea certificatelor și diplomelor tuturor celor înscriși în universitățile noastre. Acei dintre dânșii cari vor fi găsiți cu actele în neregulă vor fi imediat exclusi.

Pentru seriile de studenți cari vor cere admiterea lor în universitate cu începerea viitorului an școlar, se va institui un examen în fel cu cel dela școlile speciale.

Deasemeni, pentru anul școlar ce va veni s'a hotărât o revizuire nă acum burse studenților. Astfel de burse nu se vor da pe viitor decât numai pentru studenții cari vroiesc să se desăvârșească în studii ce nu se pot face la noi în țară.

„Numerus clausus" pentru anume categorii de cetățeni români. cum este și firesc, nu s'a putut admite. Ar fi fost de altminteri o anomalie constituțională.

Studenții vor ține în vedere acest lucru și nu vor mai insista asupra lui. De altfel în privința acestui „numerus clausus" ei n'au formulat o pretenție precisă și intransigentă, cum se afirmă de unii interesați, așa că cele hotărâte în această privință de către consiliul rectorilor și decanilor va fi cu prisosință în măsură a satisface ti nerimea noastră universitară. De altfel s'au luat toate măsurile ca în cea ce privește cadavrele și tot ceia ce ar mai putea prilejui neînțelegeri între studenții de confesiuni deosebite, să se evite orice motiv de nouă nemulțumiri.

Deci studenții se pot felicita că pretențiunile lor au isbutit aproape în întregime așa că nimic nu-i mai poate opri să se reîntoarcă la cursuri.

Ei trebuie să se găsească la locul lor, în vremurile acestea când fiecare cetățean al țărei trebuie să depună toată puterea sa de muncă pentru refacerea și consolidarea patriei.

Să nu uităm că la granițele noastre, dacă a fost înfrântă nedreptatea, în schimb n'a fost înfrântă ura, care clocotește și acum ca și în timpul războiului, pândindu-ne răsbunătoare.

Și ar fi dureros dacă împrejurări neașteptate și supărătoare, ne-ar surprinde în plină desbinare.

...ma financiară a Europei si a Statelor-Unite

Nu e de găsit soluție posibilă problemei financiare a Europei fără concursul Statelor-Unite și de asemenea Statele-Unite nu pot să se sustragă dela această datorie morală, nici se scape dela această necesitate materială, fără a risca cele mai grave pericole. Aceasta este părerea unanimă a economiștilor care se ocupă cu rezolvarea dificilei situații financiare de astăzi a Europei.

Dacă comitetul bancherilor, însărcinat de a studia chestiunea unui împrumut internațional în discuțiunile ce au avut loc anul trecut în ultimele luni la Londra Paris și New-York, ar fi fost compus din bancheri și din bancheri doritori de a ajunge la un rezultat pozitiv, fără îndoială că această operație ar fi putut fi realizată. Dar problema a fost pusă, sub presiunea manevrelor politice pe un teren străin considerațiilor pur financiare, cu scopul de a obține dela Franța consimțimântul la reducțiunea creanței sale asupra reparațiunilor.

pensație corespondentă, Franța nu puteau și nu va putea nici odată să se resemneze și opinia publică americană, profund îndrăgostită de adevăr și dreptate, dar foarte adesea indusă în eroare printrlo înșelătoare propagandă, va sfârși prin a înțelege cauzele care justifică atitudinea Franței, admitând-o în totul.

In adevăr trebue să avem în vedere că posibilitatea de plată a datoriilor ce are Germania nu e în funcție de cursul mărcei; capacitatea de plată a Germaniei e formată din produsele solului și a sub-solului, a producției uzinelor sale, a averilor sale din străinătate și mai ales a miliardelor de ore de muncă anuală a celor 60 milioane de locuitori ai săi.

Dificultatea rezidă numai în transfertul și mutația bogățiilor; este o chestiune de mobilizare a avuțiilor care se reduce la o problemă monetară.

In consecință aparține Statelor-Unite și nu aparține decât lor, care dețin rezerve formidabile de aur, puterea de a tranșa și la început de a aduce mizeriei financiare a Europei un remediu indispensabil.

Mai mult încă, această intervenție este pentru Statele-Unite o necesitate de neînlăturat; de care vor trebui să ție seamă, presate de fatalitățile economice și financiare, cu sau fără voința opiniei publice din aceste state;

In adevăr mijlocia excedentelor exportului asupra importului în timpul celor 7 ani din urmă, depășește 3 miliarde dolari pe an. Este deci o sumă de mai bine de 36 miliarde franci francezi traduși în schimbul de astăzi, care a mărit în fiecare an creditul Statelor-Unite.

In afară de aceasta dela 1915 la 1921 Statele-Unite au împrumutat străinătății în capital și în credit peste 20 miliarde dolari cu un procent care nu-i inferior lui 7 și jum. la sută. Provine de aici o sumă aproximativă de 1 miliard 500 milioane de dolari care vin să se adauge la surplusul anual al balanței comerciale al Statelor-Unite.

In total deci Statele-Unite vor avea în fiecare an un credit asupra diferitelor țări de aproximativ 4 până la 5 miliarde de dolari, ceeace în cursul schimbului actual valorează dela 46—60 miliarde franci în cifră rotundă și această fără a socoti rambursările de capital.

Cum vor putea Statele-Unite să utilizeze aceste credite?

Importând aur? Stocul de aur al Rezervei Federale întrece deja suma de 3 miliarde dolari sau 15 miliarde 700 milioane franci-aur aproximativ. Această massă imobilă și inutilă nu poate crește mai mult, pentru motivul că unei asemenea creșteri rezervele mondiale din metalul prețios nu ar mai putea face față.

Mai acumulare de numerar metalică e un capital improductiv, pentrucă celelalte mijloace de plată și schimb, bilete de bancă, cecuri, credite de bancă, sunt suficiente să asigure viața operațiilor financiare interne. Și dacă Statele-Unite printr'o tezaurizare sterilă, refuză a vărsa din nou în circulația internațională moneda metalică, riscă de a o demonetiza pentru totdeauna.

Este deci pentru Statele-Unite o imposibilitate absolută de a utiliza o fracțiune importantă a creditelor lor anuale asupra streinătății în importațiuni de aur.

In valori străine? Valorile străine care erau deținute de Franța, Anglia și alte țări au fost aproape total absorbite de America și se ridică la minimum 500 milioane livre sterlinge provenind din Anglia și 300 milioane de dolari dela Franța. Stocul lor e aproape epuizat.

In mărfuri venind din streinătate? Desigur stă în puterea Statelor-Unite de a proceda la cumpărări de produse streine în mari cantități: dar atunci ar surveni răsturnarea balanței comerciale, dislocarea organismului economic și ruina economiei naționale.

Astfel deci, sub orice formă am privi chestiunea, este evident că Statele-Unite nu vor putea utiliza massa averilor lor anuale internaționale, decât hotărându-se a proceda la vaste operații de credit și de largi învestiri în afacerile europene.

c. p.

Hotărârea Com Reparațiunilor

Paris — Comisia reparațiunilor a stabilit cu 3 voturi contra delegatului englez că Germania n'a îndeplinit obligațiile luate.

Mişcarea culturală; teatrală, literară, artistică

File de calendar

Ştiinţa şi poesia

„Descoperirile ştiinţifice şi ingenioasele lor aplicaţiuni produc de sigur efecte fericite pentru omenire, dar au şi rezultate nefericite. Succesele ştiinţifice alungă poezia.

In adevăr, după telefonia fără fir, suntem aproape de a avea în acelaş timp cu convorbirile dela distanţă — fără fir — şi posibilitatea de a vedea pe cel, sau pe cea cu care vorbim. Le vom vedea chipul chiar în momentul convorbirii, noi fiind în Bucureşti şi ei în Madagascar.

Şi ca atare, ce vor mai cânta plângând poeţii, când despărţirea nu va mai fi un pic din moarte însăşi? Căci vor vorbi şi-şi vor vedea iubitele, ei fiind la şoseaua Kisselef, iar ele pe smârcurile Nilului."

Ast-fel scrie un confrate. Dar eu nu cred că la rându-i, — el crede în tot ce spune.

Aşa că ironica lui melancolie e cam hazardată, bare-şi închipue, confratele cu tot dinadinsul că drumul poesiei se mărgineşte numai la despărţiri de iubiţi şi la nostalgii sentimentale?

In cazul acesta ar dovedi o redusă cunoaştere a artei pe care vrea să-şi dea aerul cum s'ar zice, aşa, în băşcălie.

Dar chiar admiţând că inspiraţia barzilor noştri nu s'ar mărgini decât la jălirea iubitei plecate, tot n'ar fi acesta un motiv ingrijorător pentru poesie.

Ba am putea spune dimpotrivă. Căci pe poet — afară de sigur di Carol Scrob şi cei pe cari i-o mai fi cetind confratele în chestiune — nu faptul că iubita l-a plecat în vilegiatură sau în călătorii pe marginile Nilului îl face să se vaiete, ci tocmai că văzând-o zilnic, nu poate totuşi să ajungă la ea

E un chin tantalic acesta, care se întrevede în mai toate versurile liricilor sentimentali.

Şi acest chin nu prea înţeleg cum ar putea să dispară când lumea s'ar vedea dela distanţă prin ...telefonul fără fir, cum spune confratele.

Aşa că în privinţa aceasta să fie liniştit.

Lasă să progreseze ştiinţa, cât o putea mai mult şi mai bine. Poesia nu se va resimţi de loc de acest lucru.

Ea va fi tot aşa de frumoasă, cum a fost în toate timpurile, când a încăput pe mâna oamenilor de talent.

Congres
pentru apărarea artei şi artiştilor, la Paris

„La Société Libre des Artistes Francais" şi-a ales comitetul pentru 1923, precum urmează: preşedinte: Fernand Sabatté, pictor; Vicepreşedinţi: Degoffin, sculptor şi Gorguet, pictor.

A hotărât apoi, cu unanimitate, organizarea unui mare congres de apărere a artei şi a artiştilor, care să aibă loc în luna lui Ianuarie şi la care să ia parte delegaţi ai societăţilor de artă, numeroşi membrii ai parlamentului şi ai presei artistice.

Intre importantele chestiuni ce vor fi tratate notăm:

1. Salonul unic; 2. Bugetul ministerului de belle-arte; 3. Muzeele naţionale şi cele din provincie; 4. Dreptul de urmărire, de reproducere şi proprietatea artistică; 5. Expoziţiile de artă franceză în străinătate; 6. Locuinţele şi atelierele artiştilor, chestiuni urgente de rezolvat, în ajunul ridicărei cetăţei universitare şi atribuirei de subsidii studenţilor".

ECOURI

O orchestră simfonică compusă din femei

La Londra a avut loc de curând primul cencert al ansamblului „London Womes Symphony Orchestra".

Orchestra aceasta e creată de clandeza Elisabeth Kuiper care după o îndelungată activitate muzicală în Germania, a căutat şi a găsit in Anglia un nou câmp de activitate pentru calităţile ei artistice.

După părerea d-nei Kuiper, Anglia este, alături de America, ţara cea mai adequantă pentru a încerca cu succes compunerea unei orchestre care să fie alcătuită exlusiv din femei.

Se naşte întrebarea, dacă asemenea încercări sunt necesare într'un domeniu în care deosebirea de sex n'are nici o importanţă? D-na Kuiper a reuşit să găsească destule executante pentru multele feluri de instrumente pe cari le necesită o orchestră modernă.

Programul primului concert al acestei orchestre cuprindea între altele Simfonia neterminată a lui Schubert, Serenada pentru instrumente cu coarde a lui Mozart şi un lied de insuşi dirijoarea.

O statue lui Caruso

Aflăm din Roma, că zilele trecute a avut loc în prezenţa d-lui Nicola, preşedintele camerei deputaţilor, desvelirea giganticei statui a tenorului Caruso, mort în America anul trecut.

Statua îl reprezintă de patru ori mai mare; e opera sculptorului Filippo Cicariello.

Statua e aşezată pe un soclu ornat de cele nouă muze şi poartă un medalion de bronz, menţionând titlurile operilor cântate de Caruso.

Statua va fi trimesă la New-york, unde i s'a destinat un loc.

Lupta culturală

Iniţiativa particulară. Incurajarea societăţilor culturale

Ce ne mai trebuesc astăzi societăţi culturale româneşti, când avem Statul Românesc, care e dator să se îngrijească de toate trebuinţele cetăţenilor săi, deci şi de cele culturale?! Numeroasele noastre societăţi culturale, şi mai ales grupările sociale cu intenţii mai mult sau mai puţin culturale, ne-ar putea da bună-pace cu necuratele lor apele, întruniri, consfătuiri, şedinţe, paraşedinţe, comitete, paracomitete, congrese şi altele ca acestea. Aşa cugetă multă lume românească în timpul din urmă însă cugetă foarte greşit. De aceea nu plăteşte regulat taxele la „Asociaţiunea pentru literatura română şi cultura poporului român" (Astra) din Sibiu şi de aceea nu sprijineşte nici celelalte acţiuni şi intreprinderi ale ei.

Dacă încă şi-ar de seamă că oficialitatea noastră şi când vrea să facă ceva bine, în această privinţă, se isbeşte de nepăsarea celor chemaţi să-l înfăptuiască, atunci ar cugeta şi poate, că ar lucra altfel. Oficialitatea noastră, domnii noştri dela cârma ţării, vedem că să schimbă din an în an, uneori din lună în lună. Ce se face atunci societatea culturală? Unde nu e un aşezământ, o statornicie, o continuitate, nu se face nimic de treabă. Incercările marelui ministru al şcolilor Spiru Haret din vechiul Regat dovedesc în deajuns temeinicia spuselor noastre. Insufleţirea particulară şi socială, alegerea firească la un loc a celor ce se aseamănă în gânduri şi în simţiri poate mai mult decât oficialitatea cu toţi slujbaşii ei cei atât de puţin statornici. Nu e o vorbă fără rost aceea că: satul poate mai mult decât Statul şi în privinţa culturală. Cu atât mai mult poate o societate veche şi de atâtea ori probată, cum este „Asociaţiunea", dacă va avea sprijinul celor chemaţi. Acest sprijin i se poate da în următoarele patru chipuri: 1. Inscriindu-ne între membrii ei (taxa de membru fondator al caselor naţionale este 1000 lei, taxa de membru fondator al „Asociaţiunii" este 400 lei, iar cea de membru pe viaţă este de 200 lei, odată pentru totdeauna); 2. abonând publicaţiile ei anume: revista „Transilvania" cea mai veche, mai ieftină şi mai bine îngrijită revistă din Ardeal „Biblioteca poporală a Asociaţiunii" care cuprinde atâtea broşuri bune şi folositoare cu preţuri între 3 şi 5 lei, „Biblioteca Astra" cu lucrări de S. Puşcariu, N. Iorga, I. Georgescu, St. Meteş, N. Oancea, Ing. Fr. Neugebauer etc.: 3. cumpărând cât mai multe bilete dela loteria ei cu câte 20 lei bucata; 4. dăruind sume mai mari de bani pentru scopurile ei culturale la vre-unul din numeroasele ei fondori şi fondaţiuni.

Dela Teatrul Naţional

Joi 11 Ian. 1923 „Visul unei nopţi de vară."

*

Viitoarea premieră va fi „Cafeneaua mică" Comedie în 3 acte de Tristan Bernard. In rolul principal Dl Dem. Mihăilescu-Brăila. Din distribuţie mai fac parte Dnii Al. Ghiberic[illegible], V. Vasilescu N. Dimitriu, D. Psatta, A. Popovici şi Dnele Stanca Alexandrescu, Jeanne Landry, N. Adamidi, Nat. Ştefănescu.

Plăci de geamuri, damigene, cadre de tablouri, măsuri verificate,
furnizează cu preţuri moderate
Ludovic Ausländer
Cluj, Piaţa M. Viteazul 39
Telefon 954. 1582

FOIŢA ZIARULUI „INFRĂŢIREA"

ROSTUL IERARHIC în viaţa socială

Cuvântul ierarhie înseamnă în sensul etimologic, guvernământ sfânt în înţelesul de guvernământ al Bisericei: însă nevoile vieţei sociale au întins considerabil semnificaţiunea cuvîntului. Se înţelege astăzi prin ierarhie o suprapunere sau mai exact zis o subordonare a persoanelor, unele altora, în vederea unui obiect oarecare, care în general este un serviciu public. — în general dar nu totdeauna. — Căci ierarhia este faptul obicinuit de toate zilele, ce îl întâlnim în orice manifestare a vieţei: natura, legile, atelierele, câmpurile, saloanele au ierarhia lor necesară. — Este o ierarhie naturală între cei puternici şi cei slabi între oamenii de spirit şi oamenii mărginiţi: prin aceasta chiar Aristot legitimă instituţie sclavajului, găsind între stăpân şi sclav, aceiaşi diferenţă ca între suflet şi corp. — Există o ierarhie socială între cei săraci şi cei bogaţi, care apare mai ales în mecanismul economic al vieţei, în relaţiile dintre muncă şi capital. — Este o ierarhie politică nătr'o ţară când unii au dreptul electoral şi când alţii nu-l au sau îl posedă în mai mică măsură. — Este o ierarhie legală între diferiţi membri a unui corp ce îndeplinesc un serviciu public; armata este tipul cel mai exemplar. — Avem de asemenea o ierarhie în societate pentru a grupa oamenii după anumite raporturi de calitate, de avere, de rang, de educaţie şi pentru a clasa mai sus sau mai jos aceste diferite grupuri după importanţa elementului ce stă la baza fiecăruia din aceste raporturi. — Intâlnim o ierarhie contractuală în cazul unei asociaţii, unde unele persoane sunt cu sarcina de giranţi, supraveghetori, iar altele, simpli acţionari.

Ierarhia se aplică, după cum ne învaţă relaţiile sociale, administraţilor şi gestiunilor private, industriale, agricole, comerciale: este logica oricărei opere unde să întrebuinţează mai multe persoane, este însuşirea mijloacelor în vederea atingerei scopului: numai aici mijloacele sunt persoanele, clasate fiecare după gradul lor de aptitudine. Se realizează astfel prin aceasta marea lege a omenirei sau mai precis marea lege universală a varietăţei în unitate, varietatea fiind acea a funcţiilor adaptate meritelor, unitatea fiind aceia a impulsiunei şi a directivei.

Dar ierarhia are o deosebită importanţă cu puterile şi serviciile publice.

Ierarhia nu are nimic comun cu diviziunea muncei, deşi pare că la prima vedere se mărgineşte şi se confundă cu dânsa, aceasta fiind bazată pe diversitatea aptitudinelor omului, pe când cea dintâiu se intemeiază pe inegalitatea lor. Aceasta este de fapt trăsătura evidentă şi constitutivă a ierarhiei. Ea exprimă inegalitatea ce există între oameni, în timp ce dreptul comun şi unitatea legei exprimă marele fond al similitudinilor omeneşti.

Cazul între toate unde inegalitatea dintre oameni trebue relevată, este acela ce se manifestă în funcţiunile puterei publice. Că fiecare are dreptul de a se guverna el însuşi cum înţelege mai bine nimic nu-i mai natural şi mai just: căci fiecare îşi cunoaşte mai bine decât oricine interesele sale, gusturile, aptitudinile sale: în aceasta constă materialul triumful drepturilor individuale. Dar ca fiecare să aibă un drept *egal* de a guverna pe alţii, aceasta este de nesusţinut: căci această acţiune asupra altuia trebue să corespundă unei evidente superiorităţi asupra celorlalţi. Dacă dreptul politic ar aparţine tuturor, de bună seamă că n'ar putea fi acelaş pentru toţi.

Ierarhia este organizaţia principiului autorităţeie, tot atât de necesar ca acest principiu însuşi. Prima tentativă de ordine, în evul mediu, a fost ierarhia feudală. Cu acest titlu, libertatea politică (înţelegând prin aceasta, ce-i drept, guvernământul ţărei prin el însuşi, ceia ce-i mai curând putere decât libertate) nu ar putea să se dispenseze de ierarhie: dreptul electoral, puterea politică chiar, trebue să se proporţioneze după capacitatea prezumată a indivizilor şi a corpurilor.

Astfel stau lucrurile în multe ţări occidentale: tot aşa a fost la noi cât timp s'a menţinut censul electoral.

Se întâmplă câteodată că forţa lucrurilor stabileşte o adevărată ierarhie între corpuri, între puterile politice orânduite prin lege sub acelaş regim egalitar. In adevăr în orice ţară cu tradiţii de libertate, puterea electivă ia înainte şi domină celelalte puteri: dovadă este prioritatea de vot în materie de finanţe, care aparţine în general acestei puteri.

Idealul ierarhiei este acela de a recunoaşte şi de a institui inegalităţile naturale. Urmează din acest principiu că ierarhia trebue să fie mobilă, adică ne-creditară: căci nu totdeauna natura transmite fiilor valoarea părintească. Această consecinţă implică reprobarea castelor, care dăruesc privilegii unor oameni a căror fond intelectual şi sufletesc este adeseori în contrazicere cu calităţile prezumate.

Cu privire la ierarhie e util să răspundem la câteva chestiuni în concluziile acestui articol.

1. Este necesară ierarhia în familie între fratele mai mare şi cel mai mici şi între frate şi soră? Răspundem nu: fiindcă autoritatea părinţilor este suficientă familiei, şi mai ales fiindcă această autoritate nu poate fi transportată acolo unde nu există instincte care să o tempereze.

2. Este o ierarhie între diferiţi agenţi ai producţiunei, pământ capital, muncă? Răspundem da: Munca este subordonată celorlalţi agenţi, fie fiindcă ea necesită o mai mică sumă de inteligenţă, fie fiindcă are de ceilalţi o nevoie, dacă nu mai mare, în orice caz mai presantă decât ar avea-o celelalte elemente ale producţiunei faţă de muncă: această ultimă remarcă o datorim economistului Adam Smith.

C. P.

Criza actuală si soluționarea ei

— Un important expozeu al dlui Beneş —

Dintre multele bilanțuri ale șefilor politici și diplomatici făcute la începutul anului în care ne găsim, bilanțul din „Prager Presse" al domnului Eduard Beneș, ministru de externe al Cehoslovaciei, este poate cel mai interesant atât pentru învățămintele ce recomandă, cât și pentru obiectivitatea cu care judecă grava criză prin care trece astăzi Europa. Expozeul acesta al său, publicat în oficiosul „Prager Presse" sub titlul din fruntea acestor rânduri, atacă toate problemele actuale-i crize: economice, politice, sociale și morale și ajunge la concluzii, cari merită să fie și la noi luate în seamă.

In domeniul politic criza europeană rezultă dintr'o nesiguranță, instabilitate și neîncredere generală și din relațiunea statelor față de aceste patru lucruri: raporturile cu Rusia cea nesigură și turbulentă; reparațiunile Germaniei; Orientul, care a adus politicei europene noui motive de agitație și incertitudine, și, în sfârșit, rolul psihologic al tratatelor de pace în actuala criză generală.

„Atâta timp — observă ministrul de externe cehoslovac — cât nu va conteni agitația pentru o revizuire a tratatelor de pace — agitație încurajată din diverse părți — și în special agitația pentru revizuirea clauzelor teritoriale, atâta timp va fi imposibil să ne gândim la o pacificare politică în Europa ori la o încercare de a deslega existenta criză europeană. Dintr'un punct de vedere politic, acesta este unul dintre cei mai importanți factori în criza de față. Toți câți doresc să colaboreze pentru soluționarea crizei politice, trebue — odată pentru totdeauna — să primească cu loialitate și obiectiv tratatele de pace de astăzi, ca baze definitive ale unui nou sistem politic".

In domeniul economic criza generală actuală provine din acești factori: neajunsurile mijloacelor de comunicație și ale creditului; decăderea unor industrii și progresul necontrabalansat al altora, relațiile dintre industrie și agricultură, etc.; reparațiunile și în sfârșit reprezentațiunile instabilității politice asupra schimbului și vieții economice în genere.

In domeniul social criza aceasta se datorește puternicului val de democrație de după războiu și socialismului, respectiv revoluționarismului, respectiv bolșevismului. Partea aceasta mai cu seamă a expozeului dlui Beneș este interesantă și instructivă, întrucât și soluțiile recomandate de dsa se referă cu precădere la partea socială. D. Beneș constată triumful democrației și speră, că schimbul absolutismului cu aceasta va fi durabil. Trece apoi la socialism, la marxism, care a suferit o gravă criză atât în teorie cât și 'n practică, nefiind altceva decât o simplă negație, preconizând numai singură lupta și rezistența. După războiu partea aceasta rea a marxismului s'a accentuat, ducând într'o extremă: în bolșevism. O altă fracțiune a lui, cea social-democratică, ajunsă 'n unele state la cârmă, a căzut deasemenea din lipsa oamenilor care s'o reprezinte suficient. Eșecul, haosul acesta a provocat o criză morală, care se traduce în practică prin două curente: printr'un naționalism puternic și printr'o destul de pronunțată fracțiune, care consacră pacea socială în locul naționalismului și șovinismului.

Autorul constată, că 'ndeosebi la micile state, naționalismul a devenit o dogmă filosofică și că de arma aceasta se folosesc mai cu seamă anumite cercuri, cărora le-a scăpat puterea din mână și punând înaintea chestiunei sociale, chestiunea aceasta a naționalismului, momesc masele popoarelor. Aceasta este în fondul resurecției șovinismului, adoagă d. Beneș și aduce ca exemplu organizațiunile iredente din Ungaria și Germania.

După toate acestea, ministrul de externe al Cehoslovaciei se întreabă: care ar fi deslegarea crizei prezente a Europei? Și răspunde: calmul în viața politică a diverselor state; respectarea tratatelor de pace, care trebue să servească ca o bază juridică a noului statut al Europei; — în domeniul economic: munca intensă, un nou regim financiar și fiscal și ordinea în administrație (aduce ca exemplu Cehoslovacia); regularea cât mai grabnică și definitivă a chestiunei reparațiunilor; fixarea sumei de plată a Germaniei; — în domeniul social: reorganizarea partidelor socialiste, regularea, odată și pentru totdeauna a raporturilor dintre socialiști și comuniști; cooperarea la îmbunătățirea simțită deja a clasei social-democrate și, în sfârșit, colaborarea partidelor tuturora și echilibrarea stângei și dreptei, respectiv aducerea lor într'o sinteză exactă a idealului național.

Ca încheiere ministrul republicei cehoslovace constată, că guvernarea din care face parte a luptat în această direcție și se datorește acestui lucru faptul, că Cehoslovacia a înregistrat în așa de scurt timp, o atât de vertiginoasă prosperare pe toate terenurile.

Intervenții fără rost

— In jurul unor articole ale dlui Costa-Foru —

N'a fost destul toleranța dovedită întotdeauna de statul român față de minoritățile din cuprinsul ei. N'a fost de-ajuns, că s'au asigurat minorităților acestora, cu deosebire celei maghiare, libertăți pe cari minoritatea română din Ungaria nu le-a visat nici odată: libertăți personale, politice, culturale; opt teatre față de unul al nostru, menținerea tuturor școlilor maghiare de aici și a. d. a.

Ci a trebuit, ca tot din partea românească să se aducă României, pe chestiunea minorității maghiare, învinuiri; să ne fie prezintați ungurii de aici ca niște martiri.

De câtva timp ziarele maghiare ardelene publică articole ale unui bătrân gazetar român d. G. Costa-Foru. Firește, n'am avea nimic de zis împotriva acestei porniri a confratelui bucureștean de a informa publicul maghiar de aici. Dar d-l Costa-Foru a luat în chestiunea maghiară o atitudine, pe care în numele adevărului și al demnității noastre naționale trebuie s'o osândim.

Astfel d-sa a publicat acum câtva timp, în „Keleti Ujság", un articol cu adevărat jignitor pentru sentimentul nostru național.

Spunea nici mai mult nici mai puțin, decât că aprobă șovinismul maghiar: aprobă atitudinea dârză a ungurilor de aici și lupta lor pentru visul lor național.

Și, ca o ironie, în acelaș articol pleda pentru o republică internațională a Statelor-Unite Europene.

Alaltăieri am citit apoi un alt articol al d-lui Costa-Foru, trimis lui „Ellenzék". Prin ziarul celui mai înverșunat șovinism maghiar, dsa acuza naționalismul românilor, spunând că e fără rost astăzi; că statului român polietnic nu'i este iertat să facă o politică națională.

Dacă nu 'nțelegem rostul acestei polemici a dlui Costa-Foru cu sentimentul național al țării, îi înțelegem însă imboldul. Sunt vr'o zece ani, decând în monarhia austro-ungară s'a pornit un curent maghiar, de fapt evreesc, care excita cauza minorităților etnice. Purtătorii acestui steag au fost divinizați pe urmă de minorități, cu toate că judecând cu deplină obiectivitate și nu numai din punctul de vedere al realizării așteptărilor noaste naționale, curentul acesta trebuia privit în esența lui: ca un element dizolvant. Azi, dacă am face un istoric obiectiv al curentului acestuia, am constata, că a făcut o politică foarte ambiguă.

Acțiunea aceas'a l'a atras și pe confra'ele din capitală.

Dar răspunsul cuvenit l'a primit d. Costa-Foru din altă parte, de-acolo de unde trebuia din partea ungurilor. Abia a apărut articolul său în „Keleti-Ujság" (cel din „Ellenzék" era încă pe drum) și „bandele neregulate" unguresți au și început să se miște la granița noastră dinspre Ungaria. Am înregistrat și un atac al acestor bande; un atac făcut dupăce prin întreaga lume s'a dus zvonul despre întinse înarmări în Ungaria.

A fost răspunsul cel mai puternic.

Cetiți Infrățirea

Mare târg de Anul nou
cu prețuri reduse

Mare asortiment în paltoane de toamnă și iarnă pentru dame, cât și în blănarii la magazinul

Diamantstein și Moskovics

Cluj, Calea Reg. Ferdinand fost Wesselényi Miklós 25 (vis-a-vis cu posta)

10 la sută reducere din prețurile fixate prin lege.

2032-2

Imprumutul industriei „ardelene" la Banca Nationala

Nemulțumirile industriei ungurești — Un imprumut special pentru finanța maghiară? — Batjocura cu societățile „ardelene".

In timp ce reprezentanții politici ai minorității maghiare fulgeră mereu împotriva guvernării românești, ne este dat să constatăm, că finanța maghiară se apropie de capitala României și schimbând arma tăioasă a politicianismului minoritar, cerșește la București favoruri speciale. Remarcăm atitudinea aceasta ambiguă a conducătorilor minorității maghiare: aceeași oameni, ca oameni politici, se răzvrăteac și agită contra guvernării românești, iar de altă parte, ca fruntași ai finanței și economiei ungurești, pretind statului român o favorizare specială, pe care nicicând n'o cer și pentru industria și finanța românească din Ardeal.

Lucrul acesta este cu atât mai neobișnuit, cu cât aceea economie maghiară ardeleană protestează împotriva impozitelor care sunt egale cu acelea ale economiei române din vechiul regat. Aceleași cercuri economice ungurești cerșeau la București, iar prin presa lor din Cluj confundându-se cu Ardealul, aruncă fulgere împotriva „vechiului regat parazitar".

Ne-am gândit la toate acestea, când, dupăce am citit un articol de fond al lui „Ellenzék", am aflat, că cercurile economice și financiare ungurești fac intervenții la București, la Banca Națională și'i cer acesteia un împrumut. Cum se știe, Banca Națională dăduse în cursul anului trecut un împrumut de trei miliarde și jumătate industriei din întreagă țară. Imprumutul s'a împărțit pe provincii. Ori, cercurile economice maghiare, care cer să fie mai cu puțin impuse decât vechiul regat, cer acum un împrumut special pentru ele, în numele Ardealului.

In legătură cu aceasta s'a și ținut la Cluj o consfătuire a finanței și industriei ungurești. Ce s'a hotărît nu știm, dupăcum deasemenea n'am putut afla, dacă delegația s'a dus sau nu la București, ca să ceară favorizarea aceasta.

Glasul spadei

— Un articol din ziarul „Magyarország" —

Au trecut câteva zile numai, decând s'a ținut la Budapesta congresul socialist cu participarea mai multor invitați dintre fruntașii socialismului din Europa. La noi, despre congresul acesta s'a vorbit puțin la noi. S'a scăpat din vedere importanța faptului, că 'n capitala celui mai înverșunate reațiuni s'a putut ține un congres al socialiștilor; că s'a putut ține acest congres într'o țară trecută de partea reacțiunii în urma eșecului unei parodii comuniste.

Vorbă nu e, pentru noi congresul acesta nu putea să aibă o însemnătate deosebită. Noi, cel puțin, nu puteam vedea în adunarea aceasta o reîncepere a luptei democratice împotriva reacțiunei și iredentismului.

Pentrucă ne amintim, că acum câteva luni socialiștii din parlamentul maghiar au declarat lupta pentru integritatea Ungariei, în rând cu șoviniștii, cu alte mijloace însă. Ne mai amintim, că 'n acea declarație se spunea, că singuri socialiștii pot reîntregi Ungaria, întrucât au încrederea muncitorilor din statele vecine și aceștia nu așteaptă decât un cuvânt al lor.

Dacă ne gândim, și trebue să ne gândim la acestea, nu se putea să atribuim o însemnătate deosebită, pentru raporturile viitoare dintre unguri și noi, acestei manifestări democratice maghiare. Deaceea nici nu ni-a interesat într'atâta, dupăcum la fel puțin ne-a interesat, că numai datorită prezenței la congres a Socialiștilor străini, nu s'au făcut arestări la congresul acesta.

Toate acestea le amintim, acum la interval de mai bine de-o săptămână, pentrucă ni-a căzut în mână un ziar din Budapesta.

Ca răspuns la libertatea și democrația reclamate de socialistul belgian Vandervelde pentru poporul maghiar, ziarul „Magyarország" al contelui Andrássy scrie un articol, în care spune, „în locul acestei democrații noi punem ceea ce formează ultima ratio a existenței noastre naționale: spada. Credem, că cu aprobarea simpatică a lumii civilizate, Ungaria va reveni pe pământul strămoșilor săi, dar nem cuvântul cu spada".

Am reprodus acestea ca un document al mentalității Ungariei de azi și de totdeauna. Multe comentarii nu trebue.

E atât de vorbitoare rostirea aceasta: glasul spadei.

Numai spirtul cu Menthol "Transylvania"

este în stare a da: slabilor putere bolnavilor sănătate bătrînelor tinerețe în tot locul să găseste.

Lloyd 205 1540

INFORMATII

Săptămâna aceasta ve sosi în Capitală contele Manuoville, noul ministru plenipotenţiar al Franţei la Bucureşti.

Diplomatul francez va fi primit după sărbătorile Crăciunului în audienţă solemnă de către M. R. Regele.

*

Prefectura jud. Muscel a primit din partea d-lui Constantin I. C. Brătianu suma de 7000 lei pentru a fi distribuită la săracii din jud. Muscel.

Această sumă provine din sporul diurnei de deputat cuvenit d-lui Const. I. C. Brătianu în urma măririi diurnelor deputaţilor.

*

Organele ministerului industriei şi comerţului, în urma anchetelor ce au făcut, au constatat că sunt încă mari cantităţi de ouă în nordul Moldovei. Basarabia şi Bucovina, menţinute la conservare în nădejdea unui viitor export. Ministerul a luat măsuri de a da în judecată ca acaparatori pe toţi acei cari deţin diferite cantităţi de ouă.

*

La **Europa Bar** în fiecare seară program artistic compus din 10 numere.

Cu aplauze furtunoase este primit comicul cupletist Aurel Dodescu Dorel cari cu

Asemenea dna Lucia Dodescu-Dorel stârneşte admiraţie prin farmecul cu care cântă româneşte şi cantonete.

De aceia **Barul Europa** unde pe lângă acest program publicul găseşte beuturi fine şi mâncări preparate în mod special de patronul Kassay Károly cu preţuri obişnuite de zi şi este foarte vizitat de elita clujană.

*

Camera de comerţ din localitate a reînceput tratativele în vederea aranjării datorilor contractate de comercianţii şi industriaşii din Ardeal în cursul primilor doi ani după Unire.

*

La mina Cuciulata de lângă Jibău s'a produs Sâmbătă o puternică explozie, rănind grav pe doi minieri, cari au fost aduşi la clinica din Cluj.

*

Regia Monopolului Statului din Cluj a pus zilele acestea pe piaţă două noui feluri de ţigări de foi, de lux: „Sennritas", cu 3·50 lei şi „Cluj", cu şapte lei bucata.

*

Cunoscutul agitator maghiar Ştefan Friedrich, fost primministru al Ungariei, a declarat ziarelor budapestane, că împreună cu alţi politici va întreprinde la sfârşitul lunei acesteia o călătorie la Roma, Constantinopol şi Angora, spre a strânge legăturile dintre unguri, fascişti italieni şi naţionaliştii turci.

In ziua de 13 crt. va avea loc balul Casei Naţionale, cu tombolă, numeroase surprize şi cu concursul artiştilor dela Teatrul Naţional.

*

Mack Kaiser-Borax apără faţa de ori ce efecte stricăcioase. Se capătă în tot locul. Te pune în uimire programul Varietului Blasini.

*

Dr. Lăzărescu, şef-medic al Casei Cercuale, Specialist în boale interne şi Venerice Consultă între orele 3—5 şi 7—8 p. m. Str. Iuliu Maniu 40. 439

*

La conferinţa din Lausanne se susţine că cel mai bun liquior este Curacao de marca Szilágyi. 2332

*

Mack Kaiser-Borax ţine pielea uscată şi moale. Se capătă în tot locul.

Teatrul Maghiar

Miercuri:
„Sibill" Preţuri obicinuite. Abonament de zi Nr. 67. A.
Joi:
„Guriţa ta" Opereta. Premiera. Preţuri de Premiera. Abonament de premiera No. 26.
Vineri:
„Guriţa ta" pentru a 2 oară. Preţuri obicinuite. Abonament de zi No. 68. B.
Sâmbătă:
Sâmbătă seara:
„Guriţa ta" pentru a 3 oară. Preţuri obicinuite. Abonament de zi No. 69. C.
Sâmbătă noaptea:
Deşteptarea primăverii". Premieră. Preţuri de premiera. Locurile Abonenţilor de premiera, se vor rezerva la cassa teatrului până Luni la orele 12 a. m.
Duminecă, orele 3: „Ioan Viteazul". Preţuri reduse.
Duminecă noaptea:
„Deşteptarea primăverii" pentru a 2 oară. Preţuri de premiera.
Luni:
„Guriţa ta" pentru a 5 ora. Preţuri obicinuite. Abonament de zi No. 70. A.
Duminecă seara:
„Guriţa ta" pentru a 4 oară. Preţuri de premiera. Abonament şters.

Revista italiană „La Bibliofilia" publică facsimilele unui manuscris al lui Dante Alighieri, găsit în 1917 în biblioteca imperială prusacă din Berlin de către profesorul romanist Reine, care după ce l'a ţinut cinci ani în secret, la pus acum la dispoziţia unei societăţi italiene.

O frumoasă serbare şcolară de grădina de copii No. 5

Miercuri 3 Ianuarie 1923 a avut loc la grădina de copii. No. 5 din Calea Dorobanţilor 66 prea o frumoasă serbare a pomului de Crăciun. Conducătoarea acestei grădini dşoara Elena Georgescu merită toată lauda pentru munca şi dragostea cu care conduce şcoala şi iubeşte pe micuţii dintre cari unii sunt aşa săraci. Prin o listă de subscripţie la cari au contribuit mai multe inime caritabile sau cumpărat haine, ghete, jucării bonboane şi s'a impodobit frumos marele şi strălucitorul pom. Au fost multe recitări, cântece după care dşoara Georgescu ajutată fiind de Dna Stănescu Papa, distinsa societară dela Teatrul Naţional au împărţit la peste 40 de copii jucării şi bonboane iar la cei mai săraci haine şi ghete. Aducem viile noastre mulţumiri pe această cale dşoarei Elena Georgescu, dnei Ecatherina Stănescu Papa şi dnei Sonia Colonel Aldescu pentru munca depusă şi dorim ca toate grădinile de copii să fie astfel de bine conduse.

Cok de Ciky.

Cel mai frumos
şi curăţă chimic
blănurile de vulpe, blănurile şi ori ce fel de Stofe
CRISTALY Cluj
Telefon No. 500
Lămuriri detailate la toate sucursalele. 1817-1

BALUL PRESEI
La 19 Ianuarie 1923, în saloanele hotelului New-York va avea loc
Marele bal mascat şi costumat
dat de
Sindicatul Presei Române din Ardeal
Va fi cel mai bine organizat şi cel mai frumos bal din carnaval. — Bilete se găsesc la librăria Anca, la „Reclama" la ziarul „Înfrăţirea" şi la ziarul „Patria". — Preţurile de intrare sunt: pentru o familie 3 pers.) lei 150; pentru o persoană lei 80; penrut funcţionari publici şi ofiţeri, lei 60.

Ştiri din Banat

Împărţirea darurilor de Crăciun între săraci. În lunea crăciunului nu se va suspenda munca din ateliere. Diverse

Timişoara, 5. — Ieri, 4 crt., a avut loc în mijlocul unor festivităţi înălţătoare în sala dela casinoul Civilo-Militar, împărţirea între săraci a darurilor de Crăciun. Au luat parte la această serbătoare a caritătii, în afară de capii autorităţilor militare şi civile ale oraşului nostru, mai mulţi fruntaşi ai industriei şi comerţului şi diversele asociaţiuni femeeşti şi de caritate. Serbarea s'a început cu Imnul Regal, după care tineretul şcolar, coudus de păr. Vulpe, a întonat mai multe cântări. Dl gen. Găvănescul arată că acest Crăciun civilo-militar, între alte scopuri nobile, are şi pe acela de a ajuta săracimea şi că, în acest scop nu se cruţă nici un fel de osteneală. Dl col. Krezici tălmăceşte cuvintele dlui gen. în limba germană. După cuvântarea dnei Popovici, care la mulţumeşte tuturor celor cari prin osteneala sau prin donaţiunile lor au reuşit să aducă puţină bucurie în casele celor săraci — se împart darurile.

*

Scriitorul german Landt Axel discipolul egiptologilor berlinezi Erman şi Borchardt, îşi va începe, în ziua de 16 l. c., conferinţele despre îndepărtatul Orient. Landt a trăit mai mult timp în Egipt şi a luat parte la săpăturile dela Tel-elamarna. Aceste interesante conferinţe sunt aşteptate cu o vădită curiositate din partea publicului timişorean.

*

Se ştie că, pentru o mai bună Ardealul şi Banatul vor fi împărţite în trei mari regiuni financiare. Timişoara va fi şi ea un sediu de regiune, de care vor depinde judeţele: Timiş-Torontal, Caraş-Severin, Arad Hunedoara şi Alba-de-jos. Director general al aceste regiuni va fi dl Arsenoviciu, având sub ordinele dsale alţi doi inspectori.

Serbări pentru comemorarea lui Pasteur

Asociaţiunea Franco-Română din localitate a luat iniţiativa de a serba, în ziua de 25 crt., aniversarea centenarului lui Pasteur. Serbarea va avea loc în sala dela Casinoul Civilo-Militar, la ora 5 şi jumătate p. m.

Asasinarea unui învăţător

Învăţătorul Ivaşcu din comuna Nădlac, jud. Arad, curta de foarte mult timp o fată din comună. Tatăl fetei filiod unui dintre cei mai avuţi oameni ai comunei, i-a interzis învăţătorului de a se mai întâlni cu fata sa. Acesta însă nu a prea luat în serios această interdicţie. Într'una din zilele trecute, găsindu-se tocmai în casa fetei, tatăl ei, care era şi puţin cam ameţit de băutură, l'a împuşcat pur şi simplu. Asasinul a fost arestat.

*

Filiala din localitate a societăţii „Uniunea Comercială" din Bucureşti a oferit 25.000 de lei pentru fondurile reclădirii teatrului din Timişoara. Fapta se laudă dela sine.

*

Gaveta oficială publică concurs pentru înfiinţarea unui nou [illegible] C. F. R. — al doilea din localitate. Petiţiile se vor înainta Direcţiunii Regionale Timişoara, până la 20 crt.

Un furt de 100 de mii de lei

Un tânăr funcţionar fură 100 de mii de lei de la depozitul de desfacere R. M. S. Hoţul este prins de Siguranţă la Braşov şi înaintat Parchetului din Cluj

De vre-o lună de zile a fost angajat în urma stăruinţelor dlui şef de depozit Pojar un tânăr funcţionar, care prin buna să purtare câştigase încrederea şefului său.

Toate au mers în ordine până acum vre-o câteva zile înainte de Crăciun, când şeful depozitului a observat lipsa sumei de 110 mii de lei din sertarul biroului.

Imediat au fost anunţate Prefectura Poliţiei şi două zile după aceia Poliţia din Braşov a anunţat telegrafic Direcţia Regională R. M. S, din localitate că hoţul a fost prins iar din suma furată a cheltuit vre-o două mii de lei.

Adus în localitate hoţul a mărturisit complect faptul. Fratele hoţului la care au fost găsiţi banii a fost deasemenea arestat. Ambii au fost înaintaţi Parchetului local.

Atentatul din Cehoslovacia

PRAGA. — De-abia azi medicii prin examenul radio-grafic făcut ministrului Raşin au putut constata că glontele a pătruns în regiunea vertebrei a 11-a şi a străbătut măduva oprindu-se în partea anterioară a osului. Starea bolnavului este gravă.

Apelul guvernului Cehoslovac

PRAGA. — Guvernul a lansat o proclamaţie către ţară în care-şi exprimă profunda durere produsă de crima săvârşită în sânul unei naţiuni care şi-a realizat şi revoluţia de stat fără vărsare de sânge. Proclamaţia constată cu satisfacţie că populaţia şi-a păstrat calmul şi exprimă speranţa că opinia publică va primi cu înţelegere măsurile hotărâte, luate de guvern, ca un aviz dat acelor cari ar putea ridica arma ucigaşă cu intenţii de revoltă.

Buletinele medicale

PRAGA. — Primul buletin anunţă că starea ministrului Raşin s'a îmbunătăţit; rănitul a petrecut noaptea liniştit.

PRAGA. — Starea ministrului Raşin deşi încă gravă, s'a ameliorat întru câtva. Se întrezăreşte speranţa că ar putea fi salvat. După „Narodni Listi" criminalul ar fi declarat că face parte din partidul comunist. Din toată ţara se anunţă manifestaţii de înfierarea atentatului şi de simpatie pentru victimă.

PRAGA. — Starea ministrului Raşin continuă a fi gravă.

Ultime informații

(Prin fir special dela coresp. nostru din București)

Ora 2 p m

Interne

Adevărul publică un nou interview al dlui Vaida în chestia telegramelor oficiale sustrase, propunând un arbitraj pentru soluționarea chestiunei.

*

Miniștrii Mărzescu, Mărdărescu și Văitoianu au întrerupt brusc concediile de sărbători reluându-și activitatea.

*

Ziarul „Viitorul" publică un comunicat arătând că la graniță nu sa întâmplat nimic alarmant. Guvernul a luat măsurile necesare față de agitațiile gălăgioase ale ungurilor.

*

Suveranii împlinesc astăzi 30 ani de căsătorie. Cu aniversării naterii Reginei sa oficiet un Tedeum.

*

Externe

Harding contra rechemării trupelor americane din Renania

Washington. — Se afirmă că Harding se opune hotărârii senatului pentru rechemarea trupelor americane din Renania.

*

Berlin. — Asasinii lui Rathenau încercând o evadare au fost prinși.

Conferința dela Lausanne Tergiversările turcilor

Lausanne. Reprezentanții otomani opun rezistența pasivă tergiversând discuțiile. Delegațiunea turcă a primit noi instrucțiuni întransigente din Angora. Comisiunile var relua ședințele plenare imediat după reîntoarcerea lui Barrere. Delegațiunea britanică desminte categoric știrea că trupele engleze intenționează evacuarea Constantinopolului.

Declarațiile Cancelarului Cuno

Berlin. Ziarele continuă campania violentă antifranceză. Cancelarul Cuno a declarat ziariștilor americani că Germania dorește îndeplinirea obligațiunilor însă în limita posibilității dar că va refuza categoric o supunere cu forța întru cât tratatul dela Versailles interzice aliaților afacuri pe teritoriul german.

Poincaré nu demisionează

Paris. Contrar zvonurilor false asupra demisiei lui Poincaré se anunță că acesta va expune Joi camerii situația externă.

Pregătirile militare ale Ungariei

In cercurile politice circulă zvonuri alarmante asupra situației dela Budapesta unde s'au produs consfătiri semnificative între regent. socu Ungurii care se deșteaptă Ziarele vieneze anunță dimisia iminentă a cabinetului Bethlen căruia îi va urma un minister fascist iredentist. Aceleași ziare anunță deasemenea mari transporturi de arme spre Ungaria. Guvernele Micei Antante urmăresc atent evenimentele dela Budapasta și pregătirile militare.

Grecii intenționează ocuparea Adrianopolului

Constantinopol — Grecii trimit trupe în direcția Adrianopolului manifestând intenția ocupării orașului în cazul eșuării conferinței de la Lausanne.

America și chestiunea Ruhr

Paris — Se desminte zvonul despre un demers american în chestia Ruhrului. Probabil și în viitor America va rămânea neutră.

Armatele franceze de ocupație se pregătesc să înainteze în Germania

Berlin. — Știri din Paris anunță că înaintarea spre Essen va începe imediat după avizarea aliaților dacă Germania nu va îndeplini până în 15 Ianuarie obligațiile de despăgubiri. „Oeuvre" anunță că avant-garda armatei sub conducerea generalului Degoute formată din 25 mii oameni este gata să treacă zona. Pregătirile pentru o eventuală înaintare se fac în modul cel mai serios.

Guvernul german și înaintarea trupelor franceze

Berlin. Guvernul german a avut consfătuiri cu șefii diferitelor partide stabilind ca imediat după acțiunea franceză să remită un protest guvernelor semnatare a tratatului dela Versailles arătând că Franța a încalcat tratatul.

Turburări în Macedonia

Bande de revoluționari macedonieni au nevălit în orașul Coceana de pe teritoriu jugoslav confiscând arhivele primăriei, comandamentului jandarmilor etc. Șeful bandei, Mihailov luptă pentru autonomia Macedoniei.

Majorarea impozitelor în Franța

Paris. Ministrul de finanțe francez anunță că foarte curând impozitele vor fi majorate 55·20 la sută exceptând numai impozitul pe salarii.

Un ultimat aliat adresat Turciei

Ziarul Daily News anunță că aliații vor trimite turcilor o notă ultimat cuprinzând punctul de vedere aliat și invitându-i să accepte sau să refuze în întregime.

BURSA

— 9 Ianuarie 1923 —

Valute

Mărci	220—	30
Leva	112—	114
Lire otomane	92—	95
Lire sterline	822—	25
Franci francezi	1270—	75
„ elvețieni	32—	33
Lire italiene	880—	90
Drahme	225—	35
Dinari	195—	200
Dolari	170—	75
Napoleoni	630—	30
Cor. austr.	28—	29
„ magh.	7—	7 1/8
Socol	525—	30
Mărci pol.	102—	110

Devise.

Paris	1248
Londra	855
New-York	182
Bruxelles	—
Roma	915
Zürich	33
Praga	518
Viena	26
Berlin	196
Budapesta	7

Zürich.

Berlin	5 1/4
New-York	529 1/2
Londra	2458
Paris	3525
Milano	2585
Praga	1475
Budapesta	20 1/2
Belgrad	565
București	—
Varșovia	295
Viena	75
Viena stamp.	—

Berlin.

Roma	520
Londra	49250
New-York	10600
Paris	708 1/2
Zürich	2005
Viena	—
Praga	284 1/2
Budapesta	—
București	—

De vânzare

moșie mică cu locuință de 3 camere care se poate preluca. Dunky Piața Unirii 10

Radio 2889 2593

Eșuarea conferinței de la Paris

— Înăsprirea relațiilor dintre Franța și Anglia —

Deși știrile primite până acum în legătură cu eșuarea tratativelor franco-engleze în chestiunea reparațiilor de război sunt lipsite de amănunte complecte, totuși intransigența Franței constituie un indiciu că această problemă a intrat într'o fază decizivă.

Propunerile prezentate la Paris de dl. Bonar Law n'au fost acceptate de nici unul dintre aliați. Mediațiunea Belgiei în vederea ajungerei la un compromis între Franța și Anglia nu și-a atins de loc scopul ei. Tratativele de data aceasta au fost rupte complect și pentru totdeauna.

In susținerile lui, dl. Poincaré afirmă că nu poate lua în considerare propunerea engleză, de oarece ea tinde la înlăturarea clauzelor tratatului de pace în chestiunea reparațiilor de război. Din punctul acesta de vedere părerile guvernului francez sunt cunoscute. El nu înțelege de aș-i orienta vederile politice, depărtându-se de punctele tratatului. Prejudiciile cauzate teritoriilor franceze de armata germană în timpul războiului sunt mari și deși statul francez o chestuit în vederea afacerei lor sume enorme, totuși n'a reușit ca să amelioreze situația acestor provincii.

Dar, dacă statul francez a utilizat mari credite în acest scop, desigur, că la acoperirea lor a avut în vedere achitarea creanței germane. Ori, Germania astăzi neîndându-se de obligațiunile ei expune Franța la periculoase riscuri financiare. De aceea guvernul francez nu poate să cedeze, cu atât mai mult cu cât dlui Poincare i s'a încredințat conducerea Franței tocmai în vederea aducerei la îndeplinire a acestei mari cerințe naționale și după ce se știe că guvernul Briand căzuse pe chestiunea reparațiilor de războiu.

Socotind atitudinea întregei prese franceze și a opoziției, care în unanimitate sprijină atitudinea dlui Poincare, ușor putem deduce că Franța nu va mai lasa ca lucrurile să fie tergiversate, ci va trece la fapte. Scadența de plată a reparațiilor expiră la 15 Ianuarie a. c. și după toate posibilitățile Germania nu-și va îndeplini obligațiunile. In cazul acesta Franța e ferm hotărâtă să aplice sancțiunile prevăzute de tratat și anume va ocupa parte din regiunea Ruhrului.

Firește că o asemena eventualitate nu convine de loc Angliei, aceasta opunându-se din toate puterile punctului de vedere francez. Naște întrebarea însă acum, până unde guvernul din Londra își va manifesta nemulțumirea lui față de atitudinea Franței? Fără îndoială că atitudinea guvernului francez este ușurată mult, prin faptul că de partea lui mai stau Italia și Belgia.

In oricare caz înăsprirea raporturilor dintre Franța și Anglia este vădită, din care cauză în cercurile aliaților se observă foarte multă îngrijorare, știindu-se că pacea Europei se prijinea în primul rând pe un acord franco-englez. De aceia data scadenței creanței germane, de care ne desparte numai câteva zile, trebuie considerată ca una dintre cele mai importante faze prin care a trecut politica internațională de la război încoace.

Prohibirea importului

Cercurile financiare din capitală sunt din nou preocupate de noua scădere a valutei noastre. Ingrijorarea este cu atât mai îndreptățită cu cât se știe că guvernul a luat toate măsurile în vederea refacerei noastre financiare.

De sigur, că menținerea situației actuale din acest punct de vedere se datorește speculațiunilor ce se fac la bursa din Paris cu leii. In vederea ca această specula să nu mai poată fi făcută, Ministerul de finanțe a luat dispoziția ca să retragă de pe piața străină cantitățile de monedă română, totuși în prezent și cu deosebire la Paris se mai află încă multă monetă românească.

Din cercetările făcute s'a constatat că dacă pe piața străină se mai găsește multă monedă românească, această se datorește faptului că în țara noastră nu s'a prohibit complect importul. La aceiaș concluzie au ajuns aproape toate instituțiile de credit din capitală. De aceia câteva bănci din capitală au luat inițiativa unor demersuri pe lângă guvern în vederea prohibirei complecte a importului.

Suntem informați însă că odată cu această măsură, guvernul a mai luat și o serie întreagă de măsuri vamale cu scopul de a împedeca cu desăvârșire contrabandele. Această dispoziție se impune cu atât mai mult, cu cât deși se știe că importul obiectelor de lux a fost prohibit; totuși prin multe părți se observă abundența acestor articole. Provenienția lor fără îndoială că se datorește contrabandelor, iar nu permiselor după cum caută să răspândească o anumită presă.

Nota guvernului francez către Mica Înțelegere

Paris. — Ziarul „Le Matin" anunță că dl Poincarè a telegrafiat la Varșovia, Praga, București și Belgrad amănunte asupra situației rezultând din eșecul conferinței dela Paris.

Ziarul arată că Franța nu va cere puterilor Micei Înțelegeri să aleagă între Franța și Anglia, cari sunt întemeietoarele acestor state pe bazele lor actuale. Aceste state știu că Franța este cu ei. Ele își dau perfect de bine seama că planul delegatului englez Bradbury nesocotea interesele lor esențiale, violând tratatul din Versailles care constitue baza nouii stări de lucru. Planul englez prevedea ca creditorii Germaniei să se conducă după directivele ministerului de externe englez.

Blănuri poți procura avantajos la blănarul JANKY Cluj, Strada Universității No. 1.

Lloyd 873 2125

DIRECȚIUNEA REGIONALĂ CLUJ.

No. 37490 E—1922.

Publicațiune.

Se aduce la cunoștință generală că în ziua de luni 22 Ianuarie 1923 ora 11 a. m. se va ține licitație la Direcțiunea IV. Regională Cfr. Serviciul E. Cluj pentru furnizarea alor 100.000 traverze de stejar din care 3000 buc. 270 cm. lungi, 15/25 cm., 70.000 buc. 250 cm. lungi 15/25 cm. și 27.000 buc. 220 cm. lungi 14/20 cm. Condițiunile oblig toare de altfel va fi cele din contractele tip 11 și 109.

Traverzele se vor preda în una sau mai multe stațiuni ale rețelei Cfr. oferindu le încărcate în vagoane.

Aceste traverze sunt a se preda cel mai târziu până la 30 Mai 1923 în cantități lunare egale sau aproape egale.

Ofertele vor fi timbrate sigilate scrise fiind în limba română.

Doritorii de a concura la aceasta licitație vor prezenta ofertele lor în plicuri sigilate la adresa: „Direcțiunei IV. Regională a Căilor Ferate Române Serviciul E. Cluj"

cu urm toarea inscripție pe plic;

„Oferta pentru traverze Licitația dela 22 anuarie 1923".

Ofertele se vor primi numai până în ziuă de 22 Ianuarie 1923 orele 10 a. m. Deschiderea Ofertelor se va face la 22 Ianuarie 1923 orele 11 a. m. Pentruca oferte se fie valabilă se va anexa pe lângă dânsa și chitanța Casieriei Direcțiunei IV-a Regionale C. F. R. de depunerea unei cauțiuni provizorie de 5 % din valoarea ofertei. Se face cunoscut că se vor considera ca nule și neacceptabile:

a) Ofertele care nu ar fi însoțite de chitanța menționate mai sus cuprinzând suma completă corespunzător cauțiunii provizorie de 5 %.

Afectări de garanții de puse pentru alte contracte, sau de sume de care concurentul ar avea de primit dela Administrația C. F. R. pentru furnituri efectuate, nu pot servi sau înlocui în nici un caz garanția provizorie de 5 la sută.

b) Ofertele care nu ar conține locul de predare.

c) Ofertele care ar conține derogări.

Cauțiunea definitivă va fi 10 la sută va trebui depusă îndată ce concurentul declarat adjudecator a primit cuvenitul aviz.

Numai după complectarea garanției se va încheia contractul.

In cazul când concurentul declarat adjudecator nu este următor invitațiunii cuprinsă în avizul susmenționat, Direcțiunea Generală C. F. R. fără vre o somațiune prealabilă sau judecată va considera adjudecatoarea neavenită și va confisca în folosul său cauțiunea provizorie spre despăgubirea daunelor cauzate.

Concurenții pot oferi întreagă cantitate sau cantități mai mici de traverze.

In ofertă se va arătă în mod precis:

a) Din cantitatea oferită câte de 270. 250 și 220 cm., b) Stația sau stațiunile de predare și prețul unitar; c) Terminul de predare.

Concurentul, care ar admite a pune în ofertă sa un termin de predare, se consideră că acceptă terminul fixat de mai sus.

d) Când predarea se va face în mai multe stațiuni se va arăta ce cantități anume se va preda în fiecare stațiune.

Direcțiunea Generală își rezervă dreptul de o contracta și pentru [illegible] stațiuni de predare.

Concurenții rămân angajați pentru oferta prezentată 60 zile dela data licitației.

Supra oferte sau oferte fără preț arătând chiar nu se zămislește asupra celei mai eftine prezentate, nu se admite.

Rezultatul licitației se va comunica.

Pentru orice informațiuni este a se adresa în orice zi de lucru între orele de birou dela 11—13 ore Serviciului de Economat din Direcția IV a Regionala din Cluj, unde se pot primi deslușirile necesare, dimensiunile traverselor etc.

Cluj, la 28 Decembrie 1922.

2499 Direcțiunea IV. Regională Cfr.

Grădina de iarnă a hotelului Central din cauză renovărei câteva zile este închisă.

ABONAȚI
„COSINZEANA"
2500 singura revistă românească de familie, ilustrată bogat și cu numeroase articole poezii, nuvele, schițe, ghicitori, etc.
Abonamentul 120 Lei pe an.
ADRESA: Cluj, Piața Cuza Vodă No. 16.
Numere de probă gratuit.

Prima Fabrica Electrica Română S. p. A. CLUJ.
Strada Cimitirului, 1.
Adresa Telegrafică: Reflais.
Telefon No. 67.
Materiale pentru instalațiuni fabricație proprii.
Motoare, transformatoare, ventilatoare, perii-cărbuni, contoare, volt și ampermetre, tachimetre, material pentru tensiuni înnalte, precum și dispozitive apărătoare contra trăznetului, întrerupătoare, siguranțe în tub de porcelan, continuu în depozit. 1914

Librăria și editura de opera muzicale Moravetz
Singura prăvălie specială de opere muzicale din **TIMIȘOARA** Banat și Ardeal. Execută promptual tot felul de comenzi.
2465-2

Parfumeria D'OR
reprezentantul exclusiv a Fabricei de Papuși din Cluj 1385

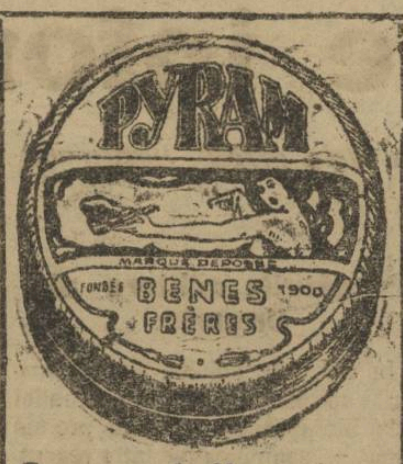

Cea mai fina crema pentru ghete
Lloyd 981 2219

Cerneluri
negre și colorate pentru
tipografii și litografii
se pot comanda la
papetăria
LEPAGE
CLUJ. 2426

Vin alb și roșu de Dragasani
Recolta din 1920 se găsește în orice cantități cu
18—20 Lei per kg. la
Banca „CETATEA"
CLUJ
Str. Regina Maria 19 2403

1290 No. 1

Pentru salvarea conferinței dela Lausanne

— în urma eșecului conferinței dela Paris —

Se fac sforțări ca ruptura produsă la conferința din Paris să nu influințeze pe cea dela Lausanne.

Lordul Curzon a conferit cu delegații puterilor învitanțe. Toți și-au exprimat dorința menținerii acordului periclitându-se altfel pacea și creindu-se o situație defavorabilă intențiunilor franceze în chestiunea reparațiunilor.

Acordul e cu atât mai indispensabil cu cât chestiunile ce mai sunt de rezolvat privesc mai mult Franța.

Punct mort

— Constatându-se că lucrările sub-comisiunilor au ajuns la un punct mort, s'a fixat o ședință plenară pentru săptămâna viitoare în care se vor aduce toate chestiunile. Se va supune apoi Turcilor proiectul tratatului tendința fiind grăbirea lui pentru a nu da timp turcilor să-și spereas că rezistența.

Un avertisment Greciei

Aliații au trimes la Atena un avertisment împotriva unor anumite concentrări spre prevenirea surprizelor.

Atitudinea României

România se silește să menție acordul urmând politica dela Genova desăvârșind o tendință specială pentru menținerea păcii.

Reparațiunile ungare

Budapesta — Sir William Goode, fost membru al comisiunei reparațiunilor, a sosit la Budapesta pentra a studia chestiunea reparațiunilor ungare, în calitate de expert financiar și fără a fi însărcinat de vre-o misiune oficială.

Demisia ministrului de finanțe polonez

Varșovia — Ministrul de finanțe Jastzeghki a demisionat. Președintele republicei a primit demisiunea sa și a însărcinat pe vice-ministru Markovski cu direcția ministerului.

Autonomia macedoniei

Societatea „Tinerimea Macedo-Română" a ținut joi o adunare generală extraordinară, spre a examina propunerea de colaborare făcută de comitetul autonomist federativ din Sofia.

După lungi desbateri s'a votat o moțiune prin care se exprimă principiul că autonomia Macedoniei este idealul oricărui român macedonean.

Se constată însă că bulgarii macedoneni duc mai departe lupta — deși deghizată — pentru anexarea Macedoniei la statul bulgar. Această idee se afirmă cu tărie. atât între intelectualii macedo bulgari, cum și în masele care secondează pe aceștia.

Tinerimea macedo română crede că activitatea pentru autonomia Macedoniei trebue să fie astfel canalizată, încât să nu prejudicieze interesele unei națiuni în favoarea alteia.

PRIMEJDIA unui nou război în Orient

Forțele grecești cooperează cu cele engleze

Constantinopol. In cercurile grecești se afirmă că o înțelegere ar fi intervenit între englezi și greci, după care aceștia din urmă s'ar fi declarat gata să intervie cu armele în caz când turcii ar refuza semnarea tratatului de pace. Flota greacă, în acest caz, ar intra din nou în strâmtori spre a colabora cu flota engleză.

Ciocnire între englezi și turci la Dardanele

Constantinopol. A circulat știrea că o ciocnire sângeroasă s'ar fi produs la Dardanele între engtezi și turci. Această știre nu a fost desmințită până acum. Un comunicat kemalist anunță însă că un soldat englez, în stare de ebrietate, a ucis cu un foc de revolver un jandarm turc. Inmormântarea soldatului turc s'a făcut cu mare pompă, luând proporția unei demonstrațiuni. Detașementele engleze intervenind au împrăștiat pe manifestanți. Guvernatorul turc din Dardanele a cerut 10.000 de lire despăgubiri pentru familia victimei.

Apărarea grecilor la Constantinopol

Constantinopol. In urma măsurilor luate de înaltul comisariat englez pentru apărarea supușilor englezi patriarhul a cerut luarea de astfel de măsuri și pentru supușii greci Un schimb de vederi a avut loc în acest scop între patriarh și înaltul comisar englez.

RAGLAN,
costume pentru
1588 domni și băeți
M. Neumann
Cluj, Piața Unirii No. 14
Telefon 431

„COROANA“ institut de credit şi economii S. A. Cluj.

CONVOCARE

Coroana institut de credit şi economii S. A. în Cluj invită conform §§-lor 19 şi c. l. din statut, pe domnii acţionari la **a XX-a Adunară generală ordinară,** care se va ţine în Cluj, Duminică în 21 Ianuarie 1923 la ore 11 a. m. în localul institutului, Piaţa Cuza-Vodă No. 9 cu următoarea

Ordine de zi:

1. Deschiderea şi constituirea adunării generale.
2. Raportul Cons. de Administraţie şi al const. de cenzori.
3. Stabilirea bilanţului, împărţirea profitului curat şi descărcarea pentru gestiunea anului 1922.
4. Aprobarea statului nou al societăţii care va înlocuri pe cel vechi, precum şi a statului fondului de penzii în urma modificării.
5. Prelungirea mandatului Consiliului de Administraţie Conform §. 21. din statul nou.
6. Fixarea jetoanelor pentru Consiliul de Administraţie pentru anul 1923.
7. Eventuale propuneri statutăre.
8. Închiderea adunării generale.

Cluj, în 4 Ianuarie 1923.

CONSILIUL DE ADMINISTRAŢIE.

CONTUL BILANŢ

ACTIVE			PASIVE		
Cassa		645.057 57	Capital		1.000.000 —
Escont		390.205 —	Fond de rezervă		102.814 —
Credite fixe		5.100 —	„ „ penziuni		39.562 80
Conturi curente debitoare		1.191.892 47	Depuneri spre fructificare		1.307.306 09
Efecte		732.989 —	Reescont		200.000 —
Realităţi		280.000 —	Conturi curente creditoare		433.757 —
Mobiliar		1 —	Dividende neridicate		12.436 90
Anticipaţiuni	900 —		Interese transit anticip.		11.173 15
Debitori la acţii	1746 —		Beneficiul net		141.141 10
Cauţiune	300 —	2.946 —			
		3.248.191 04			3.248.191 04

CONTUL PROFIT ŞI PIERDERE

DEBIT			CREDITE		
Interese la depuneri	33.789 56		Interese de escont	25.049 04	
„ „ reescont	8.540 —		„ „ credit fie	399 85	
„ „ cont-curent	82.888 91		„ „ efecte	44.578 53	
„ „ fondul de rezervă	5.092 12		„ „ cont-curent	194.042 53	264.069 95
„ „ „ „ penzie	1.856 36	132.166 95	Interese de întârziere		857 50
Salare	24.482 —		Provocări		840 79
Adaus de scumpete	9.500 —		Proviziuni		96.224 48
Jetoane	12.400 —		Chirie		5.700 —
Spese	28.524 42				
Porto	1.184 15	76.090 57			
Contribuţie		18.294 10			
Beneficiul net		141.141 10			
		367.692 72			367.692 72

Cluj, în 31 Decemvrie 1922.

CONSILIUL DE ADMINISTRAŢIE:

Dr. Alexandru German m. p. preşedinte.
Dr. Gavril Tripon m. p., **Dr. Iulian Pop** m. p., **Gregoriu Micula** m. p. şefcontabil. **Dr. Valeriu Pop** m. p.

Subsemnatul comitet de cenzori conform legii comerciale şi statutelor societăţii am examinat şi controlat Contul Bilanţ şi Profit şi Pierdere şi le-am aflat în deplină consonanţă cu registrele, extrasele şi valorile societăţii.

Cluj, în 4 Ianuarie 1923.

COMITETUL DE CENZORI:

Iosif Orga m. p. **Dr. Ştefan Jarda** m. p. **Valeriu Ghircoiaşiu** m. p. 2498

Mica publicitate

Vânzări şi Cumpărări

DE VÂNZARE vin de Agherbegy în cantităţi de câte 50—100 litre Str. Moţilor 23. 2494

Închirieri:

CAUT CAMERĂ mobilată. Plătesc bine, ofer şi avantagii. Adresa la ziar sub V. P.

Medicamentul sigur contra călbezii la oi este „Călbaza“ se află în farmacia Minerva Dej. 2331

S'a deschis Măcelăria „VICTORIA“

Societate Anonimă nou renovată sub conducere specială,

2313

în Strada Regina Maria 9, unde se găseşte peste zi carne proaspătă mezeluri şi alte specialităţi de carne.

Prima fabrică de ghips, (Ipsos), îngrăşământ artificial de pământ şi produse chimice

I. KRAMER

AGHIRIŞ Jud. Cojocna.

PRODUCE: Ghips pentru modele la fabrici de ţiglă
Ghips pentru pardosel.
Ghips pentru forme dentistice.
Ghips de stacatură (de edificat).
Ghips Albastru pentru figuri şi obiecte de artă.
Ghips crud pentru diferite întrebuinţări.
Ghips pentru îngrăşământul pământului.

2057 **CIMENT ENGLEZESC.**

AUTO-MECANICA S. R. A. LEONIDA & Co. UNITE

Soc. Anonima

CLUJ

Reprezentanţa Generală A.

Din BUCUREŞTI

Stoc. Permanent de Cauciucuri CABLE MICHLIN

CORD şi R. U. CONTINENTAL

Preţuri excepţionale de eftine.

2223

CLUJ, Strada Regina Maria No. 10. şi Calea Dorobanţilor No. 18. CLUJ.

REGLEMENTAREA NAVIGAȚIEI PE DUNARE

— Protecțiunea pavilionului românesc —

Tendințele de acaparare ale streinilor

Cu prilejul votării de către Parlament a nouei legi de navigație pe Dunăre, unii anumiți interesați, printr'o anumită presă, au căutat să micșoreze importanța acestei legi și să o prezinte cu totul sub alte aspecte decât cele adevărate.

In cele ce urmează vom pune în evidență adevărata importanță a nouei legiuri, al cărei scop este protejarea pavilionului român și care va contribui, fără îndoială, la propășirea economică a țărei.

Societățile străine

Este îndeobște cunoscut că existența unei țări depinde de posibilitatea ei de a se desvolta pe terenul economic. O țară ale cărei comerț și mijloace de comunicații se află în mâini străine merge desigur spre decadență și este sortită peirei. Poporul unei asemenea țări nu poate avea alte aspirațiuni decât acelea de a deservi, prin munca sa istovitoare, interesele străine.

Generațiile trecute au avut de dus o luptă uriașă contra tendinței străinilor de acaparare a tot ce poate îndruma o țară către progres, către civilizație și către independență economică și politică.

Cine nu știe și cine nu-și aduce aminte cum se instalase societățile de navigație austro-ungare în porturile noastre, pe teritoriul nostru, în scopul de a acapara pe terenul economic, politic și comercial întregul comerț, pe artera cea mai importantă de navigațiune, pe Dunăre.

Prin concesiuni și privilegii, precum și prin tot felul de avantagii impuse, societatea străină de navigațiune pe Dunăre, subvenționată de statul austriac, în scopuri bine determinate, ajunsese să se instaleze pe teritoriul nostru ca pe un teritoriu cucerit, considerând țara românească drept o colonie oarecare.

Navigația românească

Cu mijloace restrânse și în mod cât se poate de timid răposatul Gheorghe Manu și mai apoi dl Vintilă I. Brătianu au pus bazele unei navigațiuni de stat românești pe Dunăre. Începuturile acestei navigațiuni au fost făcute în anul 1890.

Prin mijloace modeste navigațiunea românească începu să se desvolte încetul cu încetul, având însă de luptat cu o concurență extraordinară, pe propriul ei teritoriu, concurență pe care i-o făceau societățile streine.

Dragostea de țară și dorința legitimă de a nu se lăsa îngenunchiați de către streini, făcură ca această navigație să progreseze și spre mândria noastră, să vedem fâlfâind pavilionul național pe Dunăre.

Cât de mare nevoie are apărarea unei țări de existența unei navigațiuni naționale, s'a putut constata cu prisosință în timpul războiului pentru întregirea neamului. Și spre a se vedea cât preț pun streinii pe navigație, este destul să spunem că în timpul nenorocitului tratat de pace dela București, prima grijă a societăților inamice a fost de a-și apropia și distruge flota noastră, înghebată cu atâtea greutăți și atâtea jertfe.

Din fericire s'au găsit atunci o mână de patrioți români, cari au apărat cu ultima îndârjire această flotă, ascunzând-o și păstrând-o ca o relicvă sfântă până în momentul izbândei noastre definitive.

Recunoașterea drepturilor noastre

La conferințele mondiale dela Paris, Barcelona, etc. unde s'au discutat condițiunile tratatului de pace, ca și la întocmirea statutului Dunărei, s'a arătat lumei întregi că existența noastră ca țară independentă atârnă dela acordarea dreptului de a ne apăra contra unei concurențe streine pe propriul nostru teritoriu.

Argumentele expuse în această privință de oamenii noștri competenți au fost apreciate ca foarte drepte, logice și conforme cu dreptul de a putea trăi în propria noastră țară. In consecință ni s'a recunoscut acest drept sfânt de a ne apăra contra unei concurențe nelolale, prin protejarea pavilionului nostru național. Acesta este pentru noi un drept câștigat, care nu mai poate fi pus în discuție.

De altfel, de un asemenea drept beneficiază toate statele pe teritoriile lor, căci el stă în legătură directă cu însăși propășirea unei țări.

O acțiune nepatriotică

Din nenorocire în țara noastră, ca nicăeri aiurea, s'au găsit români cari n'au înțeles aceste mari principii și au pus interesele lor proprii mai presus de marile interese ale țărei. Aceștia, profitând de imperfecțiunea unei legi, au căutat să lucreze pe căi piezișe și să sprijine înființarea de societăți de navigațiune cu aparența românească, dar în fond complect străine. Cu modul acesta se tindea ca, la adăpostul marilor capitaluri străine, să concureze și să distrugă navigația românească și apoi să ne subjuge politicei lor economice.

Se știe că conform tratatelor de pace, vechea și puternica societate austriacă de navigație, cunoscută sub denumirea de D. D. S. G., nu mai putea să exercite operațiile de cabotaj — adică transport de călători și mărfuri — între porturile românești.

Față cu această stare de lucruri, anumiți oameni interesați au intrat atunci în relațiuni cu o societate camuflată, având 98 la sută capital străin și numai 2 la sută capital presupus românesc. Acești oameni au împrumutat numele lor spre a putea dobândi dreptul de a exercita, sub cutele unui pavilion camuflat, un comerț de concurență, un comerț de distrugere a tot ce noi românii am agonisit cu multă trudă și cu mare cheltuială.

Pentru a-și ajunge scopul lor antipatriotic și antinațional, persoanele interesate în această întreprindere străină au întrebuințat tot felul de mijloace, despre care însă ne rezervăm dreptul a vorbi într'un alt articol.

După conferința din Paris

Impresia suspendării conferinței în Anglia

Neisbutirea conferinței din Paris este profund regretată în toate cercurile londoneze. Cu toate că nu sunt în măsură să înțeleagă pe deplin motivele cari au obligat Franța să ia o decizie care pare că va atrage un pericol grav asupra situației economice în Europa, ziarele de azi nu comentează cu asprime prea mare acest eveniment. De toate părțile se desfășură multă simpatie pentru greutățile Franței, și peste tot se exprimă convingerea că prietenia cordială dintre ambele guverne, va fi menținută cu toată divergința de vederi.

Totuși ziarele insistă mult asupra soliditații și rațiunabilității programului britanic.

Ziarul „Times" arată că acest plan este bazat pe un simț solid și pe o adâncă pricepere a realității stărei de lucruri. Adoptarea acestui proiect, chiar într'o formă modificată, ar fi însemnat o reîntoarcere treptată a Europei, spre însănătoșire. „Daily News", este convins că propunerile britanice reprezintă întâia încercare energică de a orândui rațional problema despăgubirilor și că Franța respingând acest program se pedepsește singură.

Franța își va relua libertatea de acțiune

„Petit Parisien" notează că deoarece aliații nu au izbutit să ajungă la o înțelegere comună tot ce-i mai rămâne Franței de făcut acum, este ca, ajutată de Belgia și poate de Italia, să recurgă la măsurile militare de care poate să dispună.

A doua zi după dizolvarea prietenoasă a conferinței din Paris, ziarul „Le Matin" reproduce părerea unei personalități în expunerea situației:

„Înțelegerea cordială" scrie „Le Matin", va fi reluată acum așa cum se găsea înainte de războiu, adică fiecare din cele două națiuni bucurându-se de libertatea de acțiune.

Ziarul „Figaro" rezumă astfel atitudinea franceză: „Cu aprobarea Italiei și sprijinul Belgiei, Franța va căuta să-și asigure, fără Anglia, garanțiile cari constitue condițiunile necesare stipulate de ea pentru acordarea moratoriului cerut de Germania. Franța va regreta foarte mult absența Angliei. Ea însă va trebui să facă o demonstrație prin care să arate că este încă în posesiunea vigoarei sale și are voință hotărâtă. Ne vom ajuta singuri, continuă ziarul și marea noastră aliată, fără îndoială că ne va ajuta mai târziu".

Cele mai elegante mode și pălării bărbătești la magazinul de varietăți de mode bărbătești

„La Regele Pălăriilor"

Cluj Piața Unirii 24
(fostul local Jeszenszky).

479

Singurul depozit-sucursală
Habig, Ita, Gyukits, Pichler

Funcționari
Ceferiști
Lucrători

Cadouri de Anul nou

să nu cumpărați decât

ghete BATA

că acelea sunt cele mai ținătoare.

Depozitul fabricei:
Cluj, Piața Unirii No. 9.
2372

Hunwald

lustruială de sticle, fabrică de oglinzi, depozit de geamuri și întreprindere de geamgin
Cluj,
Str. Vlahuță (Bolyai-utca)

Intreprinde tot felul de lucrări cari aparțin acestei branse, și ce execută în modul cel mai frumos. 2484

Marele Magazin de Bijouterie
H. S. BRAUNFELD
1786 din firma
Fenyő și Braunfeld
Cluj, Piața Unirii No. 15 în locaiul fost D. S. Raffopol
Este asortat în permanența cu:
Bijouterii fine. Ceasornice de precisiune. Argintărie.
Prețurile cele mai moderate Telefon interurban 643

Reclama este sufletul comerțului

De Anul nou cumpărați-vă o frumoasă carte ilustrată.
Edițiile ilustrate din editura lui
Moravetz
sunt senzația de Crăciun din acest an.
De vânzare pretutindeni.
2465-1

peană de aur de umplut și creion de umplut.
Creionale și Tocurile Penkala
cu peniță de aur sunt cele mai bune și se găsesc în toate librăriile și depozitele de hârtie. 2469

Tipărit cu mașina rotativă Cartea Românească „Cosinzeana" institut de arte grafice, Cluj.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII” SIBIIU

Anul III. No. 702 — 8 pagini 1 LEI 8 pagini — Sâmbătă 13 Ianuarie 1923

Infrăți[rea]

74 „Transilvania Nr. de schimb
Sibiiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI și AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3 (ETAJ II)
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952 — Telefon: [RE]DACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN — — — — — — LEI 180
„ 6 LUNI — — — — — 90 „
„ 3 „ — — — — — 45 „
„ 1 AN Pentru autorități 240 „

Să fim liniștiți

— Agitațiile din Ungaria —

Au circulat ultimile zile felurite svonuri privitoare la pretinse ciocniri de trupe româno-maghiare la frontiere, de pretinse mobilizări pe ascuns ale unităților noastre militare, de pretinse agitațiuni ale populațiunilor civile neromânești aflătoare dealungul hotarului dinspre ungaria.

Sărbătorile Crăciunului au împiedecat din pricina neaparițiunei gazetelor, controlul acestor svonuri așa că marele public deși nesigur pe informațiile acestea anonime, a adăugat la ele pe cât a putut, ca de obicei prisosul imaginației sale bogate.

Fără foc, fum nu iasă totuși.

S'a petrecut desigur ceva la granița româno-maghiară, s'a petrecut ceva despre partea noastră însă și anume o mai sigură întărire a punctelor noastre strategice, o îndoire a forțelor noastre militare desfășurate pe hotar.

Simple măsuri de pază menite să preîntâmpine ori ce eventualitate neplăcută. Și toate luate la timp, pe baza unui sănătos principiu, că nu trebuie să aștepți ca să te atace mai întâi, acel ce te amenință într'una din depărtare, ci mai bine să stai cu arma la picior privindu-i liniștit furia inofensivă.

Aceasta este tot ce s'a petrecut la graniță, și de aci până la o adevărată mobilizare este o distanță de tot mare.

Dar să vedem ce a provocat aceste măsuri precaute din partea noastră, ce anume ne-a determinat să ne mărim numărul santinelelor de pe frontiera ungurească. Ne-au provocat oare ungurii direct, ne-au atacat bande de-ale lor armate sau chiar fracțiuni de trupe regulate cum ne spune, ne-au bombardat vre-un post de-al nostru sau au năvălit asupra vre-unuia din pichetele grănicerilor noștri?

Nimic din toate acestea.

Neputincioasa și totuși veșnic nepotolita furie maghiară încă n'a ajuns la acel grad de intensitate care s'o facă să se prăvale asupra noastră și asupra celorlalți vecini aici al căror cerc de fier o strânge ca o sgardă supărătoare pe-un câine năbădăios.

Ea însă a clocotit foarte vioaie în ultimul timp, în chiar interiorul Ungariei, în deosebi în Capitala acestei țări a scandalului și a hartei.

Pricina acestei furii eram tot noi firește, vecinii ce-am deposedat-o de bunuri care nu-i aparțineau.

Intruniri s'au ținut aproape mai în toate colțurile Ungariei, intruniri unde am fost înjurați cât se poate de ungurește și amenințați cum nu se poate mai groaznic.

Pretutindeni s'a cerut înlăturarea conducătorilor de acum ai Ungariei și înlocuirea lor cu alții mai destoinici. — s'a spus de către un guri— [illegible] să înțelegem prin aceasta înlocuirea guvernului Bethlen, cu un altul format numai din membrii acelei societăți șovine maghiare „Ungurii ce se deșteaptă“, societate renumită prin scandalurile ce le-a deslănțuit în ultimul timp și prin agenții ei periculoși ca un Héjas și alții.

Dar nu numai atât. Regentul Horty, se spune că s'a lăsat adânc impresionat de acest glas general al Ungariei ce se deșteaptă — și pe care de fapt o deșteaptă așa cum o deșteaptă cu josul în sus chiar agenții săi personali — și că ar fi hotărât să asculte de el și să aducă la cârma statului pe contele Zichy și chiar pe vestitul șef al societăței șovine maghiare, pe Carol Wolff.

Pe de altă parte, un alt fruntaș al șovinismului maghiar Friedrich se pregătește pentru o călătorie prin Germania, Italia și Angora, călătorie care ar fi în strânsă legătură cu eșecul conferinții dela Paris și cu hotărârea Franței de a aplica sancțiuni Germaniei.

Și acuma restul se înțelege de la sine: în vreme ce unul din fruntașii maghiarismului șovin va umbla din centru, în centru internațional cu intrigile, asmuțând popoarele unele contra altora căci în concepția ungurească acest lucru este, cât se poate de ușor, — celălalt fruntaș — și mai periculos decât primul va creia în Ungaria o stare de semianarchie menită să sfideze popoarele moștenitoare ale conglomeratului habsburgic și să inaugureze sistemul bulgăresc al bandelor.

Or, fie că aceste planuri vor fi realizate, fie că nu, datoria noastră este să ne așteptăm la orice eventualitate așa ca ziua de mâine să ne găsească pregătiți. Iată de ce ne-am întărit paza la frontieră și tocmai din acest punct de vedere nu avem de ce să ne alarmăm.

Cât privește pe neastâmpărații noștri vecini, dacă vor ține în ruptul capului să nu ne lase să ne vedem de treburile noastre, socotim că-i vom potoli după modul cum vom ști să primim prima bandă. Dacă atât nu le va fi deajuns, vom face astfel ca să-i mulțumim cum trebuie, așa cum i-am mai mulțumit și în trecut. Dar credem că amintirea acestui trecut e prea vie în memoria lor, ca să încerce să-l mai reîmprospăteze cu nebunescul lor neastâmpăr.

Elogiul erudiției

E o mare și nobilă pasiune de a iubi cărțile. Acestea sunt marile rezervoare ale vieței din care viața noastră a fiecăruia se alimentează necontenit. Acela o știe bine, care-și face o voluptate din faptul de a forma colecții și printr'o alegere savantă, reunește pe categorii cu patima bibliofilului poeții și filozofii, romancierii, istoricii, moraliștii. In compartimentele bibliotecei sale, el și-a compus pe placul său un minunat repertoriu de gândire a omenirei, unde, ca într'un colombarium, dorm în cel mai eterat somn mii de fantome fermecătoare, pe care dânsul știe să le reînvie cu o singură privire. La întâmplare, el ia una din aceste cărți; o deschide, îi parcurge câteva pagini. Indată, asemenea fluturilor deținuți sau acelor flori contractile, care nu așteaptă decât un strop din lumina zilei pentru a se deștepta, a sbura sau a se deschide, eroii, zeii, îndrăgostitele, ideile, din nou palpită de viață și își iau avântul în furnicarul ei. Iată deodată toate aceste personagii însuflețite înaintea noastră, inspirate de fantezia lor, devorate de pasiunile lor, desfășurându-și și întinzându-și aripile, reîncepând a trăi viața lor fictivă, adesea mai reală ca realitatea însăși, formând și populând împrejurul nostru o lume ideală și completă, pentru care fiecare din noi poate să-și modeleze cheia, destul numai să aibă gustul lecturei și divina facultate de a imagina. Dacă e adevărat că umanitatea e compusă [illegible] morți decât din vii, numai prin cărți ni-i dat să ajungem la o mai vastă cunoaștere a sa. Dintre cei vii care ne înconjoară, cât de puțini putem cunoaște mai bine sau măcar atât cât personagiile imaginare a căror existență ne-au relevat-o cărțile, învățându-ne secretele lor, dragostele, nenorocirile, speranțele, gândurile lor?

Cine ar putea să se lipsească bucuros de toată această minunată și mișcătoare creațiune a talentelor și geniilor omenirei, care sălășluește între foile cărților?

Auzim adesea spunându-se că-i mult mai interesant să-ți trăești viața cu intensitate, decât să zăbovești pe literile mărunte ale cărților; că ele nu ne pot oferi decât o lecție despoiată de realitate. Aceasta e adevărat numai pentru acei care nu cunosc arta de a citi și care din cărți nu rețin decât o serie seacă de date sau câteva preciziuni bibliografice bune pentru ucenicii de librărie. Cărțile au totuși o viață a lor proprie. Una luminează pe alta, pentru cine poate să vadă înlănțuirea intimă dintre ele; și cele mai de seamă păstrează uneori cu sgârcenie secretele lor pe care nu le destăinuesc ori cui. Dar ce mulțumire deosebită pentru inițiatul, care prin ingeniosul său fel de a citi, sub fraza cea mai puțin misterioasă în aparență, descopere deodată un sens nou ideiei exprimate, mai îndrăznet și mai vast, pe care nimeni nu îl învederase până atunci...

e. p.

[Bug]ETUL FRANȚEI și reparațiunile

Camera franceză reduce creditele pentru refacerea regiunilor devastate

Ocupându-se de chestiunea reparațiilor de războiu datorită de Germania, ziarul „Journal des Débats“ spune că cu prilejul votărei budgetului, guvernul francez, raportarul budgetului și majoritatea Camerei au fost de acord ca să limiteze creditele puse la dispoziția regiunilor liberate. Această hotărâre este semnificativă și justificată. Camera a voit să evite dezbateri mai adânci în ajunul conferinței dela Paris, în schimb ea și-a manifestat dorința de a nu face decât cheltueli absolut indispensabile, chiar atunci când este vorba de o chestiune așa de interesantă ca aceia a regiunilor devastate. In acelaș timp hotărârea Camerei franceze trebuie privită ca o indicațiune asupra imperioasei necesități pentru Franța de a se sprijini pe vărsămintele Germaniei.

Este foarte util — continuă ziarul francez — de a reaminti aceastâ situațiune a budgetului francez în momentul când în diferite țări se discută fixarea datoriei germane și reducerea ei.

Toate proectele examinate de aproape șase luni presupun o reducere considerabilă a datoriei germane.

Statutul de plată din Londra a fixat la 132 miliarde mărci aur sumele datorite de Germania.

Dar această sumă este împărțită în bonuri de trei categorii: bonuri *A* și *B* reprezentând împreună 50 miliarde; bonurile *C* reprezentând 82 miliarde. Ori, proectele de compensație ale datoriilor interaliate consistă în a anula bonurile *C* în schimbul anulărei datoriilor pe care puterile aliate le-au contractat între ele. Cu alte cuvinte datoria germană se va găsi redusă la 50 miliarde.

Pentru ca cineva să-și poată da seama de sacrificiul ce reprezintă pentru națiunile victorioase această reducere, este destul să facem numai două observațiuni. Anglia împotriva metodei expusă în nota Balfour ar accepta de sigur să plătească datoria sa Statelor Unite și, de oarece ea n'ar atinge de cât partea sa de reparațiuni, aceasta constitue o sarcină pe care situațiunea ei financiară și budgetară îi permite să o suporte. Pe când Franța trebuind să atingă 52 la sută din reparațiuni, deci partea ei asupra celor 50 miliarde va fi de 26 miliarde. Insă această sumă reprezintă prea puțin din ceia ce Franța a cheltuit deja până acum și a avansat deci Germaniei pentru refacerea teritoriilor devastate.

Astfel stând lucrurile cum ar putea oare cineva să-și imagineze o soluțiune mai modestă decât reparațiune fixată prin tratat? Dar, adevărata problemă nu este aceasta, ci de a găsi o soluție asupra mijloacelor ce trebuiesc găsite pentru a face pe Germania să plătească.

Singura soluție ar fi ca să asigurăm creanța printr'un gaj, asupra căruia aliații trebuie să cadă de acord.

Ungaria
și part. maghiar dela noi

Se împlinesc astăzi două săptămâni, decând s'au pus la Cluj bazele noului partid politic al tuturor ungurilor din România. Acum două săptămâni am arătat toate scopurile acestui partid reprezentant în România al ideii panmaghiare din Ungaria.

Cuvântul nostru obiectiv a stârnit în presa maghiară de aici vehemente atacuri. Toate ziarele partidului ne-au acuzat de instigație. „Keleti Ujsag“ s'a ocupat chiar de mai multeori de acest cuvânt obiectiv al nostru și publicul cititor, dacă nu citea decât ziarele maghiare și ziarele române ti aservite scopurilor streine, s'a putut să se lase indus în eroare.

Azi, după două săptămâni, a trebuit să se dea crezământ criticei din ziarul nostru. Domnul Nicolae Iorga, cu o prea partinitoare bunăvoință, a felicitat acum două săptămâni noua înjghebare politică maghiară dela noi. Tot atunci domnul Constantin Mille a avut pentru Partidul Maghiar cuvinte mai frumoase decât chiar acelea din autofelicitările fruntașilor noului Partid.

Și acum, după abia două săptămâni, ziarul aceluiași domn Const. Mille, ocupându-se de bandele neregulate unguresti în legătură cu incursiunile lor, scrie, că în preziua mișcării pornite de aceste bande, câteva zile după constituirea Partidului Maghiar din România, de alungul graniței ungurești dinspre noi s'au ținut nenumărate intruniri, în care ungurii din Ungaria, în frunte cu episcopii investmântați în odăjdii, au sărbătorit constituirea Partidului Maghiar dela noi. S'a întâmplat aceasta cu câteva zile înainte de mișcarea iredentistă a bandelor neregulate și la intrunirile acestea s'au rostit cuvântări prin care se cerea răfuiala cu statele succesare și nerecunoașterea tratatului de pace dela Trianon.

In urma acestui lucru socotim, că nu mai este nevoe de nici o altă dovadă a scopurilor urmărite de Partidul Maghiar, pe care unii fruntași ai noștri, ne mai vorbind de ziarele de tarabă și de cele demagogice, s'au grăbit să-l prezinte într'o lumină simpatică.

[library stamp, illegible]

Mişcarea culturală; teatrală, literară, artistică

File de calendar

Indignarea unui confrate

„Nu ştim cine face invitaţiile în vederea vizitei Reginei la Brăila cine un confrate brăilean."

„Suntem siguri însă că vor fi oniise persoane cari au cădere a participa la primirea augustei Suverane, pentru a se face loc cine ştie căror burtă verzi, cari n'au nici surtuce negre şi cari nu ştiu să mănânce cu furculiţa, dar cari sunt de-ai noştri."

Să vezi că întocmai aşa are să se întâmple. Şi asta — degeaba se mai supără confratele brăilean, pe cel ce face invitaţiile — nu din causa acestuia ci din pricina vremurilor ăstora prin care trecem.

Aşa zisele vremuri ale democraţiei.

Pe aşa timpuri anormale, oameni cari au cădere, cari adică au haine negre şi ştiu să ţină o furculiţă în mâna sunt lăsaţi la o parte şi în locul lor, când e vorba de un ospăţ dat în cinstea unui musafir regal, se aduc toţi burtăverzii, cu iţari sau cu haine de pielea dracului, nepricepuţi să mănânce nici măcar un picior de pui de găină.

S'au întors vremurile pe dos.

Unde se pomeneau înainte astfel de abaterii grave dela codul manierelor şi dela protocol.

Aveai un frac pe vremea aceia, aveai o pereche de ghete de lac, ştiai să vorbeşti franţuzeşte şi ţineai piept ori cărei controverse asupra modului cum trebuia ţinută furculiţa când mâ- [illegible] erai!

Ce vorbeai sau ce bruma iţi trecea prin cap era altă socoteală. Cu cât vorbeai mai puţin, cu cât te retrăgeai prudent din discuţiile „hors d'oeuvre" adică cele ce se învârteau în jurul unor chestiuni independente de felurile de mâncare, cu atât erai mai bun diplomat, cu atât îţi aşterneai un drum mai sigur spre un viitor pe care nici nu-l visai.

Şi mai alas, dacă ştiai să dansezi, şi mai ales, dacă ştiai să vorbeşti doar din vârful buzelor.

Acum, acum . . . vitrege vremuri. Acum e epoca burtă verzilor. Acum cu cât vorbeşti mai mult şi mai îndrăsneţ, (ba une ori chiar obraznic) şi cu cât te îmbraci mai prost sau mănânci sgomotos cu atât eşti mai democrat . . .

Dar să ne întoarcem la visita reginei la Brăila. Ce e de făcut ca Majestatea Sa să nu-şi strice părerile asupra brăilenilor, asupra ştiinţei lor în arta de a mânca?

Eu propun să se facă o repetiţie generală în ajunul banchetului, precedată de câteva conferinţe cu probe practice.

Altfel e grav pentru reputaţia oraşului . . . *n.*

Moartea savantului Gaston Bonnier

Primim din Franţa trista veste a morţei botanistului Gaston Bonnier, membru al Academiei de agricultură fondată de dânsul în anul 1890. Distinsul om de ştiinţă a condus în ultimul timp laboratorul de biologie vegetală de la Sorbona, unde era profesor.

Născut la Paris în 9 Aprilie 1853, fost elev al şcoalei normale superioare, Gaston Bonnier a fost succesiv asistent şi conferenţiar la această şcoală, director al Şcoalei de înalte studii, profesor al Facultăţei de ştiinţe de la Universitatea din Paris. El a fost chemat apoi să prezideze. Federaţia societăţilor franceze de agricultură şi aceia a Societăţei botanice a Franţei; el aparţinea de altfel în calitate de [illegible] vante, în special ca membru al Societăţi de biologie. Gaston Bonnier a dirijat timp de 33 de ani „Revue générale de Botanique", pe care o fondase.

Studiile sale asupra funcţiunilor vegetalelor fac autoritate în ştiinţa Botanicei şi memoriile sale asupra fiziologiei şi anatomiei plantelor au rămas clasice. Bonnier lasă un număr considerabil de lucrări universal apreciate.

Geografie botanică, Biologie animală şi vegetală, Botanică descriptivă, Paleontologie, Geologie, Flora din prejurul Parisului, Flora completă a Franţei, In lănţuirea organismelor, Lumea vegetală etc. şi în fine Cursul său de botonică, remarcabil atât prin claritatea stilului, cât şi prin înalta sa valoare ştiinţifică.

ECOURI

Moartea lui Emile Moreau

Emile Moreau, fostul colaborator al lui Sardou, moare în vârstă de 70 ani.

A fost un scriitor sincer; cu o imaginaţie fecundă şi cu un simţ scenic, desvoltat.

In 1883 a obţinul premiul Romei pentru o cantată: „Le Gladiateur".

Printre operile pe cari le-a scris singur sau în colaborare, citâm: „Camille, Desmoulina". „Madame Sans-Gene", „Le proces de Ravaillac"; „Cleopatre", „Quo Vadis?"

Emile Moreau se specializase în drame istorice şi librete de operă.

Hipnoza şi fasciştii

De curând a avut loc la Ancona o şedinţă ştiinţifică, la care au fost hipnotizate de către psichiatrul italian, di Watry, câteva persoane cari trebuiau apoi să susţină o discuţie politică cu totul contrarie convingeriler lor, ca şi cum ar fi deputaţi.

La un moment dat, când discuţia ajunsese extrem de interesantă au năvălit pe scenă câţiva fascişti, îl bătură pe medic şi pe adepţii săi, cari, fără să-şi dea seama condamnară în modul cel aspru actele de violenţă ale fasciştilor.

Şase grav răniţi, între cari şi d. Watry, au fost transportaţi la spital.

Eroinele răsboiului

Câte americane au căzut în răsboiul mondial

După cum comunică „Uniunea femeilor americane". dintre femeile cari au luat parte la răsboiul mondial şi-au găsit moartea în serviciul răsboiului 101 de femei şi fete americane.

Cea mai mare parte din ele se odihnesc în pământ francez, câteva în Siberia, Armenia, China şi în Filipine, altele în Anglia.

◆◆◆◆◆◆◆◆◆

CITIŢI „INFRAŢIREA"

◆◆◆◆◆◆◆◆◆

Cărţi şi reviste

Au apărut:

„Gândirea" anul II, nr. 11—12 cu următorul cuprins:

„Isus în ţara mea" de Nichifor Crainic.
„Inscripţie pe un portret" de T. Arghezi.
„Fericiţii Andronic şi Atanasia" de Mihail Sadoveanu.
„Ziua de apoi ca orice zi" de Lucian Blaga.
„Domniţa fără cunună" de A. Maniu.
„Acuarelă" de Ioan Pilat.
„Saul" de Leon Donici.
„Moesta et Errabunda" de Al. A. Philippide.
„Cea dintâi durere" de Demostene Botez.
„Serile Cătunului" de A. Pop Marţian.
„Estetica în şcoală" de Marin Simionescu-Rîmniceanu.

Cronici:
Idei, Oameni & Fapte:
„Sfârşit de an literar şi artistic".
„Pe marginea unui almanach".

Drama şi Teatrul:
Scena Plastică:
„Proectele lui Jocza Savits";
„Realizările lui J. Copeau de Ioan Marin Sadoveanu.

Cronici literare:
„Un poet al Iaşilor: Demostene Botez" de Pamfil Şeicaru.
„Petöfi 1823—1923" de Zoltán Frányó.
„Cronica tiparului în 1922" scrisă pentru calendarul „Ideei Europene" de Emanoil Bucuţa.

Cronica măruntă.
Ilustraţii:
Ştefan Popescu: Balcic; Steriade: Studiu; Luchian: Studiu; Pătraşcu: Peisagiu; Grigorescu: Portret; Rodica Maniu, Pătraşcu: Desen; Paul Scortescu: Scutari. Maria Ciurdea-Steuerer: Portret; N. Tonitza: Desen; Demian: Desen; Steuerer: Desen; Paul Scorţescu: Stambul; Coperta de Demian.

„Cugetul Românesc" revistă lunară. No. 8—9 cu următorul sumar:

N. Iorga. „Solidaritatea Românească" la începutul secolului al XIX-lea.
V. Voiculescu. „Fantazie de seară" (versuri).
T. Arghezi. „Domniţa Pulcheria".
Horia Furtuna. „Norii" (versuri).
I. Burdugan, „Poetul Alexei Mateevici."
Al. Mateevici, „Pietre vechi", Cântec de leagăn. Unora. „La noul Neamţ" (versuri).
Gh. Tătărescu, „Când vine viforul."
Adrian Maniu, „Dulgherul" (versuri).
Emanoil Bucuţa, „Legătura roşie." (Din carnetul unui drumeţ."
I. Vinea, „Erinnerung" (versuri).
Nichifor Crainic, „Din Rainer Maria Rilke" (O scenă de ghetto din Veneţia).
Perpessicius, „Bordeiul" (versuri).
V. Vâlcovici, „Problema spaţiului şi fizica".
V. Rusu Şirianu, „Scrisoare din oraş" (versuri).
O. W. Cisek, „Iwau Goll."
Ion Pillat, „Din Iwau Goll." Din Trakl.
Vladimir Streinu, „G. Bacovia" (Cu prilejul unui volum epuisat).
Francisc Şirato, „Detronarea naturii."

Preţul: 15 lei numărul.

Abonamentul: 200 lei pentru particulari, 300 lei pentru autorităţi, instituţii şi societăţi.

„Invăţătorul anul IV No. 1" cuprinzând:

Tot înainte, Traian Şuteu.
Pregătirea reformei şcolare.*.*
Lecţie practică de scris-cilit Em. Erimie.
Şcoala Normală, Victor Lazăr.
Imnul copiilor americani. —
Sufletul (Spiritul), Stan Dragnea.
Folosul învăţământului alternativ şi continuativ, Ioan Roman.
Congresul profesorilor secundari. *.*
Invăţătorul-Director, Em. Erimie.
Cronică. — Recenzii. — Insemnări.

Cel mai frumos
se vopseşte şi curăţă chimic
blănurile de vulpe,
blănurile şi ori ce
fel de Stofe
CRISTALY Cluj
Telefon No. 500
Lămuriri detailate la toate sucursalele. 1817-1

FOIŢA ZIARULUI „INFRĂŢIREA"

Crearea de noui monede

— Experienţa făcută în Rusia —

In vreme ce unele ţări caută prin toate mijloacele să-şi restrângă inflaţiunea monetară, altele dinpotrivă caută să şi-o mărească cu scopul de a produce diversiuni în lumea financiară. Cu prilejul conferinţei de la Genova, se ventilase ideia baterei unei monezi europene, crezându-se că cu chipul acesta se va putea ajunge mai uşor la rezolvirea crizei financiare internaţionale. Ideia aceasta nu a putut însă pătrunde, deoarece se opuneau realizărei ei mai ales statele cu valuta tare.

De curând Rusia sovietică a lansat o nouă monedă numită: Tchervonetz. Deasemenea Germania se gândeşte să înlocuiască marka şi de sigur tot astfel Austria va proceda la emiterea unor noui bilete de bancă. Cu alte cuvinte ţările cu schimbul sdruncinat fără să mai încerce stabilizarea monezei lor, ele se mulţumesc să puie în circulaţie semne fiduciare noui.

Fără îndoială că aceasta constitue o practică, care va deruta din nou spiritele. Căci răul în această privinţă ar putea fi remediat numai atunci, când inflaţiunea ar deveni deflaţiune: aceasta este regula. Pe când procedeele noui care presupun o îndoită circulaţiune fiduciară nu corespund de loc situaţiei financiare din prezent şi nici nu sunt prevăzute de principiile economice.

Dacă se va căuta astăzi să se restabilească Europa minată cu metode revoluţionare, în cazul acesta generaţia noastră este condamnată. Nu sunt suficiente numai câteva minute de gândire pentru a vedea că ţările cu moneda avariată se găsesc închise într'un cerc viţios.

In adevăr, a opri inflaţiunea înseamnează mărirea sărăciei semnelor monetare, ori a le înlătura pe acestea este egal cu a pune în funcţiune maşina de tipărit bilete de bancă. Intocmai aşa se petrece astăzi în Rusia şi în Germania. In aceste două ţări se simte foarte mult lipsa rublelor şi a mărcilor, din care cauză plăţile vor fi suspendate.

Ca să se stabilizeze rubla sau marka este foarte greu, căci încrederea este zdruncinată. De altă parte unii îşi închipue că stabilizarea nu constitue decât o etapă către întoarcerea la vechea paritate. In Germania de exemplu persoane cu multă autoritate cred că marka îşi va relua valoarea dinainte de răsboi. Dar, aceasta nu-i decât o iluzie dintre cele mai periculoase.

Trebuie deci să spunem că rubla ca şi marka sunt rănite de moarte, din care cauză situaţia aceasta paradoxală impune crearea unei noui monete. In Rusia dela 1 Decembrie trecut circulă noui bilete de bancă numite tchervonets, fără însă ca sovietele să se fi gândit ca să elimine rublele.

Trebui să recunoştem că autorităţile sovietice procedează cu multă prudenţă. Mai întâi banca de stat a pus la dispoziţie un stoc metalic destinat să acopere biletele emise. De altfel prima emisiune se reduce numai la 200.000 tchervonets, cela ce face 2 milioane ruble aur întru cât un tchevonets valorează 10 ruble aur. Dacă banca de stat sovietică va continua să opereze cu acelaşi prudenţă, garantând noua emisiune, este probabil că tchevonetz-ul nu va avea soarta rublei.

Lucrul este cert însă dacă Rusia nu-şi va relua activitatea economică, experienţa nouei monete va sfârşi rău. Cu atât mai mult însă în în Germania, care produce din punctul de vedere industrial şi economic, se impune soluţiunea pusă în practică de Rusia. Aceasta este singurul mijloc ca Reichul să-şi asaneze finanţele.

„Excelsior"

CE SUNT bandele „neregulate" maghiare

Activitatea lor în Burgenland, în toamna anului 1921. Moscova iredentismului maghiar. Bandele neregulate la frontiere. Compoziția lor și sistemul de luptă

De-o săptămână a început iar să se vorbească despre mișcările bandelor neregulate ungurești. Zvonul străbate stăruitor pretutindeni și nu e de mirare, că se atribue nouei mișcări a acestor bande o importanță deosebit de gravă Să ne gândim numai, că cu două-trei săptămâni în urmă parlamentul maghiar a votat legea apărării naționale, care nu este în esență altceva decât o lege a mobilizării; că frontierele Ungariei sunt inundate de armată și-n afară de aceasta de o armată civilă, de bande neregulate adecă: că bandele acestea și-au început acțiunea în preziua unor critice zile pentru Europa întreagă și în sfârșit, că în trecut mișcarea lor era preludiul unei acțiuni oficiale.

Ne-am mai ocupat și'n trecut de c estiunea bandelor acestea. Astăzi însă trebue s'o punem în întregime, spre a preveni falsele declarații, pe care de bună seamă le va da străinătății guvernarea maghiară.

Originea bandelor ungurești neregulate trebue căutată în primele zile ale căderii bolșevismului maghiar. S'a format atunci, dincolo de Dunăre, o armată de improvizație, din elementele cele mai viespoase și dezordonate. Armata aceasta l'a adus la Budapesta pe Horthy. Poate regentul Ungariei ar fi dizolvat-o pe urmă, întrucât putea oricând să-i stea și lui împotrivă. Guvernul maghiar a ales însă o altă cale. A lăsat bandelor acestea libertate deplină, știind că-i vor fi un sprijin real într'o bună zi. Astfel a făcut două ispravi de odată: a menținut înafară de armata prevăzută în tratatul de pace, o armată clandestină, mai numeroasă decât cea regulată și și-a asigurat o nouă armă pentru ziua răfuelii cu vecinii.

Bandele neregulate a făcut în Ungaria barbarii fără seaman. S'au înregistrat zi de zi omoruri, jafuri, etc., toate sub ochii încuviințători ai guvernului. Într'un rând însă nu s'a mai putut tolera sadismul acesta și însăși ziarele reacțiunii maghiare au cerut darea în judecată a șefului banditilor, a locotenentului Ioan Héjjas. A fost dat în judecată; a fost achitat.

S'a întâmplat apoi, că bandele acestea, respectiv șefii lor, au început să facă propagandă exitatului rege Carol de Habsburg. Când acesta a venit pe ascuns în țară, bandele acestea au format armata regelui.

Am fi crezut, că regentul Horthy va interveni în urma acestui lucru. De fapt miniștrii numiți de regele Carol au fost dați în judecată; au fost părăși și soldații lui. Nici unora nici altora nu li s'a făcut însă nimic.

Perioadele acestea din activitatea bandelor neregulate sunt însă de mai puțină importanță pentru noi. Ceeace ne interesează este altceva: compoziția lor și sistemul lor de luptă contra vecinilor.

„Ungurii care se deșteaptă", „bandele neregulate", „fasciștii maghiari", toți nu sunt decât aceeași organizațiune iredentistă creată împotriva statelor succesoare. „Ungurii care se deșteaptă" sunt coloarea politică a organizației, la fel și fasciștii; iar bandele neregulate sunt armata acestei organizațiuni, și toate la olaltă sunt acelaș lucru, încât e de prisos să le mai despărți; ele se confundă toate una cu alta. Șefii lor declarați — și aici unora și ai altora — sunt Friedrich, fostul prim-ministru, conte'e Andrassy, Wolff, etc. Din partea sa, guvernul le dă tot concursul.

Din cine sunt compuse bandele?

Aflasem încă mai de mult, de-acum doi ani, că Ungaria își organizează o armată clandestină. Aflase toată lumea despre aceasta și e de mirare, că singură comisia aliată de control n'a putut să afle nimic. Aflasem atunci, că la frontierele Ungariei există în afară de armata grănicerească o armată civilă. Din cine e compusă aceasta? Din foștii soldați, cari, de ochii comisiei aliate de control, nu mai puteau fi primiți în cadrele armatei, pentrucă efectivul acesteia era deja cu mult mai mare decât cifra ein tratatul de pace; din repatriații din provinciile alipite la statele succesoare; din funcționarii dați afară pentrucă era prea încărcat bugetul statului; și în sfârșit, din localnici unguri dela graniță, care fac și pe cetățenii și pe soldații, după sistemul milițienesc. Armata aceaste civilă nu există însă numai la frontieră. Ziarele vieneze au dovedit acum un an și jumătate cu acte, că ofițerii și subofițerii destoinici, care nu mai puteau fi menținuți în armată din cauza clauzei respective a tratatului de pace privitoare la efectivul armatei, care e de 35.000 oameni plus ofițerii necesari, — au fost împărțiți pe cheltuiala statului pe la servicille de stat sau la cele particulare, la care era cointeresat statul. In serviciile acestea ei formează un grup aparte și sunt puși sub conducerea șefului lor ierarhic din armată. In loc de serviciu de birou, ei fac acolo exerciții militare și propagandă.

Bandele neregulate care fac incursiuni peste frontieră, sunt numai masca acestei organizațiuni: a armate civile. Ele încep mișcarea, pentruca s'o continue armata regulată și cea neregulată.

Sistemul de luptă

Un lucru iarăș, care ne interesează foarte de aproape, este modul cum procedează aceste bande zise neregulate. Nia fost dat în toamna anului 1921 să constatăm și aceasta. De voe de nevoe, guvernul maghiar a trebuit atunci să se supună hotărârii conferinței ambasadorilor și să cedeze Burgenlandul Austriei. Pentrucă nu putea începe un război cu republica austriacă, a recurs la bandele neregulate, pe care le a declarat iresponsabile. Și s'a început lupta. Acestea, bandele neregulate, după ce Burgenlandul a fost evacuat în urma primejdiei unui război iminent, au început să atace diverse localități dela frontiera austriacă. Agresiunile s'au făcut în proporții mici: ici-colo câte o bandă de 20—30 de civili înarmați atacau un pod, un sat, un pichet. Apoi, peste două-trei zile venia grosul, care era compus de data aceasta nu din elemente turbulente, ci din civili înarmați, din soldați amestecați printre ei și din elevi de liceu, universitate și academii, înrolați de bunăvoe sau sub presiune. Era de data aceasta un atac organizat, un atac oficial, care, dacă degenerau lucrurile, ar fi fost urmat de marșul oștirii regulate; ar fi fost începutul unui război în regulă.

Astăzi, când mișcarea iredentistă maghiară a 'nceput să se manifeste și când guvernul șovinist al contelui Bethlen a făcut loc unui guvern zis fascist, deci războinic pe față, lucrurile acestea trebue să ne intereseze.

Pentrucă avem de-a face cu o organizație, al cărei obiectiv de agresiune este și România.

Răspândiți „Infrățirea"

„Naționalismul" unui fruntaș al partidului național

Un interview nedemn — Regretele dlui Goldiș — Cum încearcă fruntașul naționalist a-și atrage simpatii hortiste, tocmai când ungurii se agită mai violent împotriva noastră

In vreme ce ungurii se agită împotriva noastră, vestejindu-ne în întruniri puplice și amenințându-ne cu bandele aripiației „Ungurilor ce se deșteaptă"; în vreme ce regentul Horty grăbește prin atitudinea sa demisiunea actualului cabinet maghiar și înlocuirea lui cu un altul sub prezidența conducătorului „Ungurilor ce se deșteaptă"; în vreme ce Serbia indignată de obrăsnicia maghiară și neliniștită de pregătirile ei este gata să mobilizeze, iată ce fel de interview-uri acordă fruntașul naționalist d. Goldiș ziarului maghiar „Aradi Hirlap", iată ce amintiri plăcute ungurilor împrospătează domnia-sa redactorului foii ungurești:

„La finele lui Octombrie din anul 1918 am avut lungi tratative cu contele Karolyi Mihaly, în palatul dsale de la Budapesta.

„La tratativele avute între noi n'an fost alții prezenți decât d. Karolyi și eu. Mi-a comunicat că va fi însărcinat cu formarea cabinetului. Intrebându-mă ce atitudine vom avea noi politicianii români față de formația guvernului dsale și în ce condițiuni s'ar putea remedia și situația românilor din Ungaria, eu i am răspuns că: Aceasta s'ar face numai prin acordarea deplinei autonomii pentru românii din Ungaria.

L'am sfătuit pe Karolyi ca, îndată ce și a format cabinetul, să numească prefecți români în fruntea județelor unde majoritatea locuitorilor este cea românească. Cu acești prefecți români să se facă alegeri în așa fel, ca deputații eșiți din acele alegeri să fie adevărații reprezintanți ai poporului român din Ungaria și să poată reprezenta cu fide. litate pe toți românii la o adunare națională a românilor din Ungaria ce s'ar convoca după acele alegeri. Având în vedere primejdia revoluției iminente, l'am sfătuit pe d. Karolyi să procedeze cât de urgent la îndeplinirea celor propuse de mine, pentru ca adunarea națională a românilor să se poată convoca cât de repede, unde se va decide ce vor face românii în cazul când războiul va fi terminat.

Pe de altă parte l'am sfătuit să acorde autonomie politică deplină pentru părțile locuite de români, căci prin aceasta s'ar putea împedica ruptura românilor dela Ungaria. De sine înțeles această autonomie mi-o închipuiam în uniune cu Ungaria, întocmai cum era Croația timp de decenii.

Am reprodus numai o parte din acest interview. Partea cealaltă o formează părerile sfetnicului dlui Maniu asupra modului cum s'ar fi înlăturat desmembrarea Ungariei și intervenția armată a României dacă în 1915 se ameliora situația românilor din Ardeal.

De ce ține dl Goldiș să reamintească Ungurilor toate aceste lucruri și mai ales faptul că Ungaria ar fi putut rămâne în hotarele trecutului dacă l'ar fi ascultat pe d-sa și pe alții că d-sa, — tocmai acum când peste hotar, ungurii se arată atât de furioși împotriva noastră? Doar dl Goldiș știe bine că „Aradi Hirlap" poate pătrunde cu ușurință în Ungaria ca toate ziarele ungurești care apar în Ardeal.

Sau tocmai pentru că dl Goldiș știe acest lucru, ține cu ori ce preț să afie și cei dela Budapesta că printre unii români de-aci, ba chiar dintre cei ce-și zic naționaliști sunt câțiva cari și-au „închipuit" chiar foarte de curând, chiar în clipele cele mari dela Alba Iulia „o autonomie în uniune cu Ungaria, întocmai cum era Croația timp de decenii"?

Nu cumva dl Goldiș crede într'un pericol efectiv al bandelor hortiste ce se anunță și socotește înțălept să trasa dinnainte — după vechiul obiceiu, — sistemul comod al acelei politice de duplicitate, care te scoate la mal, cu atâta ușurință în timpul marilor furtuni internaționale?

In cazul acesta purtarea sa e reprobabilă și desgustătoare. Și ceia ce e mai trist, e și comică, de oare ce furtuna de care se teme dsa nu ne sperie pe noi. Conștiința forței și a dreptului nostru ne pune la adăpost de orice temere.

RAGLAN,
costume pentru
1388 domnii și băeți
M. Neumann
Cluj, Piața Unirii No. 14
Telefon 431

Mott & fils
Champagne

INFORMATII

Eri noapte pentru prima oară staţiunea radio din Londra va transmite în toate direcţiunile, reprezéntaţia mari opere din Londra.

Aceasta este cea mai interesantă demonstraţie, care a avut loc vreodată în Anglia dând posibilitatea de a împrăştia în toate direcţiunile sunetele, cu ajutorul telefoniei fără fir.

S'a ales opera lui Mozart „Flautul magic" cântat de societatea operei naţionale din Covent Garden.

Numărul caselor particulare în care s'au instalat recepţoare spre a audia, s'a mărit în mod rapid în cuprinsul ţării iar reprezentaţia de azi noapte va fi auzită de cel mai numeros auditoriu în faţa cărui opera din Londra s'a produs vreodată.

*

In Ardeal şi Banat este foarte căutat lemnul de brad cl. IV şi V. La frontiera ungară se plăteşte cu 1000, 1350 lei, vămuit.

Străinătatea se interesează de aproape de lemnele groase de calitate superioară, pentru cari se obţine la gara de predare 1500 lei.

Printre statele străine, cari caută lemnul românesc sunt — în afară de Ungaria — Olanda, Franţa şi Elveţia.

Se observă tendinţe de urcare atât la lemnele de construcţii cât şi la cele de foc.

*

Cercurile financiare ungare atribue noua scădere a coroanei la Zürich ştirilor ce s'au răspândit în străinătate, că, cota reparaţiunilor fixată Ungariei s'ar fi mărit.

Financiarii unguri susţin că această scădere a coroanei ungureşti se datoreşte unei operaţiuni greşite a ministerului de finanţe ungar, care a achitat de curând o datorie în străinătate în valută ungară în loc să o fi făcut în valută străină.

*

Legaţiunea republicei cehoslovace din Bucureşti face cunoscut cetăţenilor cehoslovaci, deţinători de diferite titluri de valoare, cari înainte de desmembrarea monarhiei austro-ungare a fost depozitate la consulate austro-ungare, că pot cere eliberarea acelor titluri până la 27 Ianuarie. Petiţiunile, prevăzute cu toate documentele necesare, se vor înainta ministerului de externe cehoslovac, Praga-Hrad, secţiunea III-a.

*

Durerea de dinţi trece dacă puneţi comprese cu Kaiser-Borax. 2420—5

*

Dr. Lăzărescu, şef-medic al Casei Cercuale, Specialist în boale interne şi Venerice Consultă între orele 3—5 şi 7—8 p. m. Str. Iuliu Maniu 40. 439

*

— Cabaret în cafeneua „Europa" companie de artişti sub Dodescu, fără taxă de intrare, preţuri de cafenea. Cafeneaua cea mai plăcută a Clujului şi locul de distracţie. — Rog sprijinul onor. public. CAROL KASSAI, proprietar. 2481

Inaiute de deschiderea Corpurilor Legiuitoare majorităţile parlamentare vor fi convocate la o consfatuire.

*

Raşin, ministrul de externe ceho-slovac, a cărui stare, în urma atentatului săvârşit asupra-i se ameliorează, a adresat un mesaj Aliuării Naţionale exprimând urarea ca liniştea şi ordinea în orice caz să fie menţinute.

*

Minele de cărbuni din Lupeni au suspendat transporturile de cărbuni pentru întreprinderile particulare, toate cantităţile existente fiind angajate pentru C. F. R.

*

Ministrul instrucţiunei publice a înfiinţat — în urma avizului consiliului de inspectori ai învăţământului primar — cercuri culturale în întreaga ţară.

In acest scop s'a luat hotărârea ca membrii corpului didactic primar urban, rural şi al grădinilor de copii să se întrunească în fiecare lună în cerc cultural. Fiecare cerc cultural va cuprinde un număr de 6—8 şcoli primare şi grădini de copii.

*

Dnii membrii ai comitetului partidului naţional-liberal sunt rugaţi a se întruni în şedinţă Vineri 12 c., la orele 6 p. m., în saloanele clubului.

*

Te pune în uimire programul Varieteului Biasini.

*

Apa amestecată cu Kaiser-Borax face pielea fină. 2420—6

SACI, MUSAMELE
Cumparare. ♦ Vânzare
Institut de imprumut.
Atelier de reparatie.
2186
IZSÓ ALBALA
Timişoara II, Piaţa Traian 2
Adr. telegr.:
ALBALA Timişoara-Fabrica.

O ştire din Viena anunţă că litigiul româno-polon în chestiunea acţiunilor liniei ferate Cernăuţi-Lemberg este pe cale de a fi rezolvit în mod favorabil acţionarilor.

Se afirmă că se va recunoaşte acţionarilor deposedaţi dreptul la o despăgubire echivalentă cu dublul valorii actuale a acţiunilor.

Informaţia atribue acestui svon urcarea cursului acţionarilor Lemberg-Cernăuţi, survenită la Bursa din Viena.

*

Uzinele „BABI" Werk
RAPAPORT JOZSEF, Fabrică de mobile de fier-bronz şi căruciore pentru copii. Timişoara, strada Moţilor Nrul 1. (1563)

*

La conferinţa din Lausanne se susţine că cel mai bun liquior este Curacao de marca Szilágyi. 2332

Dela Teatrul Naţional

Viitoarea premieră va fi „Cafeneaua mică" Comedie în 3 acte de Tristan Bernard. In rolul principal Dl Dem. Mihăilescu-Brăila. Din distribuţie mai fac parte Dnii Al. Ghibericon, V. Vasilescu N. Dimitriu, D. Psatta, A. Popovici şi Dnele Stanca Alexandrescu, Jeanne Landry, N. Adamidi, Nat. Ştefănescu.

Teatrul Maghiar

Joi:
„Guriţa ta" Opereta. Premiera. Preţuri de Premiera. Abonament de premiera No. 26.
Vineri:
„Guriţa ta" pentru a 2 oară. Preţuri obicinuite. Abonament de zi No. 68. B.
Sâmbătă:
Matineu: „Micul Lord" Preţuri reduse.
Sâmbătă seara:
„Guriţa ta" pentru a 3 oară. Preţuri obicinuite. Abonament de zi No. 69. C.
Sâmbătă noaptea:
Deşteptarea primăverii". Premieră. Preţuri de premiera. Locurile Abonenţilor de premiera, se vor rezerva la cassa teatrului până Luni la orele 12 a. m.
Duminecă, orele 3: „Ioan Viteazul". Preţuri reduse.
Duminecă noaptea:
„Deşteptarea primăverii" pentru a 2 oară. Preţuri de premiera.
Luni:
„Guriţa ta" pentru a 5 ora. Preţuri obicinuite. Abonament de zi No. 70. A.
Duminecă seara:
„Guriţa ta" pentru a 4 oară. Preţuri de premiera. Abonament şters.

PRECIZIUNE ŞI ELEGANTĂ
CELE MAI NOI MODELE
„LONGINES"
Ceasornice de buzunar
Ceasornice-brăţară
— în argint, aur, platină —
Se găsesc de vânzare numai la
Fenyő & Braunfeld
Bijoutieri
CLUJ, Piaţa Unirii. — Telefon 643 şi 350.

Scrisori din Italia

— Italia şi chestiunea reparaţiunilor —

Anglia cere reducerea despăgubirilor germane. Anglia cere ca ceilalţi aliaţi (Franţa şi Italia în primul rând) să plătească în numerar şi în scurtă vreme o bună parte a datoriilor aliate, al căror beneficiu ar privi într'un mod incontestabil în primul rând numai pe Anglia. Opinia publică italiană e surescitată de aceste ştiri. Alte jurnale aduc şi alte amănunte dezolante. Armata kemalistă mobilizată la hotarele Mezopotamiei pregăteşte un atac încontra trupelor engleze. De câteva săptămâni această pregătire fusese semnalată la Constantinopol.

Privind în parte toate aceste ştiri alarmante tendenţioase, ele sunt foarte semnificative pentrucă scot la iveală o preocupaţie îndreptată în o determinată direcţie. Ele denotă, că unii aliaţi sunt adânc nemulţumiţi cu politica ce-o face Anglia actualmente.

Din declaraţiile făcute de dl Mussolini la serbătoarea anului nou nu se poate scoate cu uşurinţă şi claritate ce urmăreşte Italia faţă de Anglia în primul rând şi apoi faţă de ceilalţi aliaţi

Pretenţiunea ei însă ca aliaţii să renunţe la o parte din despăgubiri, iar pe de altă parte să plătească datoriile faţă de ea, e privită cu supărare în Italia ca'şi în Franţa.

Stirile coloniei române din Roma.

In sesiunea de iarnă a Universităţii din Roma şi a luat doctoratul în chimie dl Aurel Velculescu cu voturi depline. A eşit cel dintâiu între colegii săi de studiu.

*

Societete Academică „Dacia Traiana" şi-a reînceput activitatea culturală sub preşidenţia dlui Dimitrie Cordoş, cu participarea studenţilor români din Roma.

La opera dela teatrul Costanzi se anunţă că d-l Jean Athanasiu va juca în rolul lui Amonasro din „Aida". Studenţii îi pregătesc din timsului nostru bariton o primire serbătorească.

*

La timpul său a produs o impresie nespus de dureroasă moartea colonelului Cezărescu, ataşatul nostru militar la Roma, care şi-a manifestat pentru studenţi întotdeauna o nemărginită iubire.

D-l pictor Petrescu i-a adus o mână de ţărână din pământul Romăniei să o depună pemormântul îndreptat al scumpului nostru ofiţer, care şi-a dat viaţa pentru onoarea şi prestigiul neamului românesc. Studenţii vor peregrina în corpore la mormântul său.

In Institutul Românesc pentru arheologie din Roma s'a pus la dispoziţia studenţilor o sală de lectură, în care se va instala şi biblioteca Societăţii. Tot acest institut va prelua şi va continua predarea cursului de limba română, pentru care s'a angajat, încă din anii trecuţi Societatea „Dacia-Traiană".

CORESPONDENT

Gospodăria dela Primăria oraşului

Ni se aduce la cunoştinţă că dl Primar al oraşului a acordat unei societăţi neînsemnate, Prevederea, asigurarea averii imobile a comunei, în valoare de 124 de milioane lei. Societatea a şi obţinut prima de asigurare de peste una sută mii lei.

Aiurea, când e vorba de averea publică, licitaţia (sau, cum se zice pe aici, concursul) alege, printro largă concurenţă, oferta cea mai favorabilă şi mai solidă. Aici, obiceiul pământului e altul: dl Primar tratează în „familie" cu cine vrea — de şi nu e vorba de averea D-Sale, — fără să se gândească la urmările ce se pot resfrânge asupra binului public, iar dl Prefect să grăbeşte a aproba şi recomanda oferta făcută atât de misterios de prietenii personali.

Dar acesta nu e cel dintâi gest de bună gospodărie a părinteluy fericitei urbe a Clujului. Am fi foarte curioşi să ne spună dl primar câteva cuvinte asupra felului în care a aprovizionat cu făină comuna impunând publicului o pâne atât de scumpă.

Semnalăm cazul dlui Ministru de Interne, care de sigur nu va lăsa să treacă asemenea acte compromiţătoare.

Şi vom reveni.

Nu este tot aceia
dacă veţi vedea sau nu faza hazlie jucată de trupa româna
Tot aceia
în varietul
BIASINI.

BALUL PRESEI
La 19 Ianuarie 1923, în saloanele hotelului New-York va avea loc
Marele bal mascat şi costumat
dat de
Sindicatul Presei Române din Ardeal
Va fi cel mai bine organizat şi cel mai frumos bal din carnaval. — Bilete se găsesc la librăria Anca, la „Reclama" la ziarul „Infrăţirea" şi la ziarul „Patria". — Preţurile de intrare sunt: pentru o familie 3 pers.) lei 150; pentru o persoană lei 80; pentrul funcţionari publici şi ofiţeri, lei 60.

Blănuri poţi procura avantajos la blănarul JANKY Cluj, Strada Universităţii No. 1.
Lloyd 873 2426

Ultime informații

(Prin fir special dela coresp. nostra din București)

Ora 2 p m

Interne

Guvernul publică următorul comunicat oficial:

Astă noapte două detașamente maghiare au trecut frontiera în regiunea Aradului pentru investigațiuni în localitățile învecinate Unul din detașamente a fost respinse de grănicerii noștrii trăgând numeroase focuri de armă. De câtva timp s'au semnalat concentrări de trupe maghiare dealungul frontierii noastre. Guvernul a luat măsuri pentru a împedica repetarea unor asemenea acte.

*

Generat Mărdărescu, ministrul de răsboi a plecat la Oradea-Mare.

*

„Lupta" anunță că guvernul român a trimis la Budapesta și aliaților note atrăgând atenția asupra consecințelor ce vor decurge din atitudinea Ungariei.

*

Astă seară va avea loc un consiliu de miniștri.

*

Dl Mărzescu ministru de externe ad interim a avut astăzi o lungă intrevedere cu baronul Zichy ministrul ungur la București.

*

„Viitorul" anunță că ministrul de interne a luat noui măsuri contra bandelor de comitagii care s'au înmulțit în Cadrilater.

Externe

Ziarele englez și acțiunea franceză în Ruhr

Londra. — Times de odată că toată presa britanică comentează aspru expediția franceză dela Ruhr arătând că Anglia este decisă să stea în expectativă. Francezii vor evita turburările limitând acțiunea.

Presa kemalistă este războinică

Constantinopol — Ziarele kemaliste arată că situația actuală de la Lausanne face necesară intervenția soldatului turc, singurul putând salva aspirațiunile. De asemenea se anunță mereu concentrări de trupe grecești în Tracia.

Conferința dela Lausanne

Lausanne. — Comisiunea primă a înregistrat acordul în chestia schimbului populațiilor prizonierilor de răsboi și patriarchatului admițând ca patriarchul să rămână la Constantinopole. Prizionerii turci și greci vor fi eliberați în număr egal, restul grecilor după încheerea păcii. Schimbul populațiilor va fi obligator începând din 1923 cu excepția grecilor din Constantinopol și turcii din Tracia orientală.

Incursiunea dela Șiclău

București. — Prima incursiune, după informațiunile ultime s'a produs la Șiclău, unde incursorii intrând în sat au făcut propagandă îndemnând locuitorii la revoltă. Ungurii s'au retras la sosirea trupelor române. In această noapte s'a produs a doua încercare la nord de Șiclău dar trupele române prevenite au împiedicat-o.

*

Ministrul finanțelor a declarat că crede că reforma financiară va intra în vigoare în Aprilie.

Măsurile Micei Antante

Guvernele Micei Antante vor trimite o notă-protest la Budapesta arătând consecințele agitațiilor făcute de guvernul maghiar, direct responsabil. Afară de măsurile militare de apărare a statelor Mica Antante va lua eventual și măsuri economice.

Agitațiile maghiare

Declarațiile ministrului maghiar la București

Ministrul maghiar din București a făcut presei declarațiuni exprimându-și credința, că zvonurile atacurilor de pe frontieră sunt neîntemeate, poate cel mult acțiuni izolate, comise de grupuri iresponsabile. Guvernul maghiar dorește colaborarea vecinilor.

Inaintarea francezelor în regiunea Ruhr

Nota guvernului francez către Germania

Paris. — Guvernul francez a trimes Germaniei nota oficială despre măsurile luate pe Ruhr arătând acțiunea exclusiv economică a trupelor fiind menite să ia măsuri de ordine și asigurare. In corpul inginerilor trimis pentru control și cercetările reparațiilor vor participa deasemenea ingineri italieni și belgeni. Acțiunea neaducând turburări vieții normale îndeamna populația la liniște. Guvernul francez așteaptă bunăvoința guvernului german și asigurarea transportului instalării trupelor franceze pentru evitarea sancțiunilor prevăzute în cazul turburărilor vieții normale în regiunea Ruhr.

*

Berlin. — Ziarele anunță că funcționarii superiori ai industriei cărbunilor au părăsit Ruhrul ridicând toate actele și s'au refugiat la Hamburg, deasemenea toți inginerii.

*

Berlin. — Cancelarul a convocat Miercuri după amiazi pe șefii partidelor comunicând măsurile preparate de guvern pentru o eventuală acțiune franceză.

BURSA

— 10 Ianuarie 1923 —

Valute

Mărci	285—
Leva	110—
Lire otomane	90—
Lire sterline	855—
Franci francezi	1250—
„ elvețieni	34—
Lire italiene	905—
Drahme	230—
Dinari	200—
Dolari	179—
Napoleoni	630—
Cor. austr,	—
„ magh.	725—
Socol	505—
Mărci pol.	128—

Devise:

Paris	1260
Londra	870
New-York	188
Belgia	—
Italia	910
Elveția	35¼
Praga	510
Viena	26
Berlin	187
Budapesta	740

Zürich.

CURSUL

	de închidere	de seară
Berlin	5—	5
Amsterdam	20970—	20935
New-York	529—	528½
Londra	2462—	2468
Paris	3600 —	3625
Milano	2590—	2630
Praga	1490—	1510
Budapesta	20—	1975
Belgrad	535—	525
București	275—	275
Varșovia	3—	295
Viena	75—	75
Viena stamp.	76—	76

Berlin.

CURSUL

	de închidere	de seară
Amsterdam	4100—	4125
Bruxeles	640—	—
Roma	500—	505
Londra	48100—	48500
New-York	10250—	10400
Paris	703—	700
Zürich	1960—	1960
Viena	1450—	
Praga	257—	293
Budapesta	390—	
București		—

Budapesta

VALUTE

Napoleoni	1000
Lire sterlinge	12300—2600
Leva	17—18
Dolari	2625—2700
Franci francezi	175—85
Mărci	26—34
Lire ital.	128—34
Cor. austr.	370—90
Ruble	—
Lei	1375—475
Socol	74—78
Franci elv.	500—520
Dinar franc.	275—970
Carei pol.	14½—5½

Paris

GURSUL

	deschid.	închid.
Londra	6820	6786
New-York	1462	1455
Brüssel	—	—
Bucureți	8	8
Milano	7175	7390
Z rich	274	275½
Praga	41½	4180
Berlin	14	1379
Viena	—	—
Varșovia	—	—

Praga

DIVERSE

Berlin	3375
Z rich	657
Milano	170
Paris	234
Londra	16175
New-York	3475
Belgrad	37¼
Bucureți	— —
Viena	505
Varșovia	19½
Budapesta	141

Franța ocupă regiunea Ruhr

— Armata franceza a inceput sa inainteze —

Iminența ocupare a orașului Essen

— GERMANIA VA PROTESTA PE LÂNGĂ ALIAȚI —

Generalul Degoutte va trece azi frontiera zonei neutre

Paris. — Ziarele anunță că în urma votului comisiunii reparațiunilor, care constată că Germania nu și-a îndeplinit obligațiile cu privire la livrarea de combustibil, guvernul francez a luat măsuri pentru înaintarea trupelor în Essen.

Ziarul „Oeuvre" crede a ști că Joi dimineață avant-garda trupelor generalului Degoutte va trece frontiera zonei neutre.

Ziarul „Le Matin" anunță că 25000 soldați sunt gata să ocupe Essen și împrejurimile lui pentru a asigura Franței controlul minelor de cărbuni și a efectua ridicarea impozitului pe cărbuni.

Ziarul „Petit Parisien" anunță că Joi Poincaré va face o declarație scurtă și va ruga pe deputați să amâne interpelările lor pentru cât-va timp.

Trupele din Renania au fost întărite

Roma. — Consiliul de miniștri francez sub președinția d-lui Millerand a discutat rezultatul conferinței de reparațiuni aprobând măsurile pentru eventuala ocupațiune a regiunei Ruhr.

Trupele din Renania au fost întărite, 40 ingineri mineri au plecat spre Essen. Comisiunea de reparațiuni a hotărât să asculte delegații germani spre a justifica lipsa predării cărbunilor.

Armata franceză a început înaintarea

Berlin. — „Deutsche Allgemeine Zeitung" anunță din Maiența că armata franceză din regiunea Rinului a început de Luni să înainteze. Prin Maiența a trecut o coloană mare de muniții și trupe marocane.

In Duisburg au sosit Luni seara și Marți dimineața statele majoare ale diferitelor unități de trupe. In împrejurimile orașului Rems au sosit trupe cu artilerie grea. In Düsseldorf, au fost rechiziționate automobilele private

America nu se va opune la acțiunea Franței

Paris. — Agenția Havas publică o notă care contrazice afirmațiunile telegramelor din Washington și ale presei engleze.

Cercurile franceze bine informate declară că guvernul american n'a făcut nici un demers pe lângă guvernul francez relativ la acțiunea în contra ținutului Ruhr. Un asemenea demers este socotit ca puțin probabil.

Caracterul sancțiunilor

Lafayette. — Le Temps precizează că Franța nu urmărește o dominație economică sau politică, ci alături de Belgia vrea să asigure predarea cărbunilor la cari au dreptul.

Guvernul englez și noua situație

Londra. — Mâine Joi se va întruni consiliul de miniștri, când Bonar Law va depune un raport asupra eșuărei tratativelor dela conferința din Paris.

Consiliul va examina noua situație ce s'a creiat.

Declarațiile cancelarului german

Berlin. — Cancelarul Cuno a făcut eri ziariștilor americani un expozeu al situației, apărând punctul de vedere al guvernului german.

Cuno și-a exprimat regretul că soluția problemei reparațiilor a fost din nou amânată. Se pare că Franța încearcă să-și realizeze pretențiile prin forță — a afirmat cancelarul, referindu-se la declarațiile făcute la Hamburg — ar însemna moartea reparațiunilor economice. Oricât ar fi Germania dispusă să-și îndeplinească obligațiile, până la limita puterilor ei financiare și economice, de bună voie și sprijinită de forțele ei economice, cu atât mai puțin va primi să se plece vreunei constrângeri, dar, dacă va fi nevoie, poporul german își va continua drumul de suferințe tot atât de hotărât, dar va refuza să trateze sub amenințare și constrângere.

Cancelarul a terminat astfel „Nu putem răspunde forței prin forță, dar ceeace putem face, cu deplina aprobare a poporului german, este să arătăm lumii în adevărata ei lumină, imposibilitatea economică și lipsa de dreptate a pretențiilor Franței. Tratatul dela Versailles, oricât de nedrept este nu merge până acolo încât se permită aliaților atacuri după plac împotriva teritoriului german. Dacă Franța va continua acum pe cont propriu acțiunea contra Germaniei; dacă nu se va mărgini la teritoriile ocupate în prezent sau dacă și-ar întinde mâna asupra teritoriilor de dincolo de Renania, aceasta nu ar însemna realizarea unui drept conferit de tratatul de pace, ci un atentat împotriva unui popor fără apărare.

UTILIZAȚI CORESPONDENȚA DELA MICA PUBLICITATE

Invățați Stenografia prin corespondență.

Stenografia fiind arta de a scrie de 7—10 ori mai repede decât scrisul obicnuit este foarte importantă pentru școlari, studenți, funcționari si oricare intelectual.

Toți Șefii și Părinții sunt datori a îndemna din vreme pe copii și subalternii lor să învețe Stenografia, Șefii având posibilitatea să-și dicteze repede corespondența unui tânăr sau unei domnișoare, iar Părinții asigurând un bun viitor copiilor, deoarece se simte mare lipsă de stenografi în toate ramurile sociale.

Fără deplasare învățați repede și usor „Stenografia" română și germană prin corespondență după o nouă metodă în 11 scrisori. Cereți broșura gratis de la Scoala Berlitz „Selecțiunea Stenografică" București, Sărindar 14. 2504

DELA PRIMARIA ORAȘULUI TURDA.

No. 10628—922.

Anteur: 9916—922.

Obiect: Selecționarea.

Publicațiune și condiții de licitație.

Consiliul orașului Turda publice licitație în cauze vânzarei materiei de hârtie, în urma selecționarei Se vinde circa 10 maje metrice de hârtie de calitate buna foarte potrivit spre pachetaie. Prețul de strigare per kg. **3 Lei 50 bani.**

Licitația se va ținea la 23 Ianuarie 1923 la orele 10 a. m. în Turda în sala de ședințe a Consiliului orașănesc. Până la începerea licitației se pot face oferte în scris, închise și se accepte. Cei licitanți sunt obligați a depune 500 Lei (Cincisute Lei) vadiu până la începerea licitației la mânele funcționarului care conduce licitație. Vădiile privitoare la ofertele ne acceptate se vor resasemna deodata cu comunicarea hotărârei Consiliului. La ofertele închise înscris licitanți sunt obligați a anexa chitanța cassei aludială despre vadiu de cincisute Lei 500 depuse.

Cumpărătorul e obligat a transporta tot materialul de hârtie în termen de 24 oare dela primirea avizului dupace păstrarea și magazinarea a aceluia Consiliu nu a primește asupra sa pe mai de parte.

Turda, la 29 Decemvrie 1922.

2505 Indiscifrabil, primar.

Dă putere și gonește moartea

„DIANA" spirt mentholat este cel mai bun mijloc contra durerilor, pentru poftă de mâncare și pentru întărirea spiritului și corpului. Modul de întrebuințare la fie care sticlă.

Se găsește pretutindeni.

Veritabil numai cu marca „DIANA" 2464

Librăria și editura de opera muzicale Moravetz

Singura prăvălie specială de opere muzicale din **TIMIȘOARA** Banat și Ardeal. Execută promptual tot felul de comenzi. 2465-2

Prima fabrică de ghips, (Ipsos), Ingrășământ artificial de pământ și produse chimice

I. KRAMER

AGHIRIȘ jud. Cojocna.

PRODUCE: Ghips pentru modele la fabrici de țigli
Ghips pentru pardosel.
Ghips pentru forme dentistice.
Ghips de stacatură (de edificat).
Ghips Albastru pentru figuri și obiecte de artă.
Ghips crud pentru diferite întrebuințări.
Ghips pentru îngrășământul pământului.

2057 **CIMENT ENGLEZESC.**

Radio 2814 2372

Nu vei suferi de frig

dacă vei cumpără **pantofi de casă** din păr de camilă **cu 69 și 99 Lei**

și galoși englezi ventabili cu **169 Lei**

dela depozitul de ghete

BATA

Cluj, Piața Unirei 9.

De vânzare

moșie mică cu locuință de 3 camere care se poate prelua. Dunky Piața Unirii 10

Radio 2889 2503

Mare târg de Anul Nou!

10%

reducere aceluia, care, cumpărând dela mine haine femeiești și de bacți, se va referi la anunciul acesta.

Eugen Sipos

Cluj, Piața Unirii No. 17. 2483

Cea mai fină crema pentru ghete

Lloyd 951 2219

Cerneluri

negre și colorate pentru tipografii și litografii

se pot comandă la papetăria

LEPAGE

CLUJ. 2426

Prima Fabrica Electrica Română S. p. A. CLUJ.

I Strada Cetățuiei, 1.
Adresa Telegrafică: Relais.
Telefon No. 67.

Materiale pentru instalațiuni fabricație proprii.

Motoare, transformatoare, ventilatoare, perii-cărbuni, contoare, volt și ampermetre, tachimetre, material pentru tensiuni înnalte, precum și dispozitive apărătoare contra trăznetului, întrerupătoare, siguranțe în tub de porcelan, conținuu în depozit. 1914

Germania și eșuarea conferinței din Paris

Imediat după ce a ajuns la Berlin știrea că conferința dela Paris a eșuat, guvernul german a dat următorul comunicat oficial, interesant și el pentru înțelegerea situațiunei:

„După știrile sosite aci Conferința din Paris s'a terminat fără rezultat. S'a dovedit că puterile reprezintate la conferință, n'au vroit să aprobe nici măcar planul de reparațiuni englez, care prevedea o datorie totală a Germaniei cu o valoare prezentă de 40 miliarde mărci aur, sumă care întrece cu mult capacitatea de plată a Germaniei. Conferința a fost salutată nu numai în Germania, dar și de oamenii pricepuți ai tuturor țărilor, în speranța că în fine, patru ani după terminarea rasboiului, problema reparațiunilor va găsi o soluțiune realizabilă și că Germania, ca și întreagă Europa, va eși din haosul economic, în care a fost aruncată prin tratarea politică a acestei teme pur economice. Această speranță nu s'a indeplinit. Guvernul german, în discuțiuni serioase cu factorii decizivi ai economiei germane, a făcut o cercetare amănunțită asupra capacității economice a Germaniei și a formulat rezultatul acestei cercetări în propuneri cari merg până la limita extremă a capacității de plată stabilită cu acest chip.

El a adresat conferinței rugămintea ca să primească aceste propuneri și să admită ca ele să fie expuse de un reprezentant al lui. Germania nu a fost ascultată deși după tratatul de pace, are dreptul la aceasta. Propunerile ale nici nu au fost primite la Paris pe când la conferința din Londra, care a avut loc sub președinția lui Bonar Law, propunerile germane au fost cel puțin primite și examinate.

Guvernul german, față cu refuzul pe care l'a întâmpinat la Paris chiar și planul de reperațiuni englez a renunțat de a mai aduce la cunoștință fără ca să i se ceară aceasta, propunerile sale, cari în aceste împrejurări nu puteau avea șansa de a fi luate în seamă. Cu toată această nouă desiluzie, guvernul german își menține convingerea că numai o soluțiune rațională și suportabilă pentru Germania a chestiunei reparațiunilor, poate apăra Europa de ruina care altfel e inevitabilă. El nu se lasă abătut dela calea trasă prin nota dela 14 Septembrie și prin declarațiunile care au urmat și care au fost aprobate de Reichstag".

Dela Societatea Națiunilor

PROGRAMUL LUCRARILOR

Lafayette. 7. — La consiliul societății Națiunilor care se va întruni la 25 Ianuarie la Londra, dl. Gamma, din Brazilia, președintul consiliului Societății Națiunilor, va raporta asupra chestiunei minorităților.

Reprezentantul Chinei va vorbi de chestiunea Sarre-ului. Chestiunile privitoare la cooperarea intelectuală și la reducerea armamentelor vor fi prezintate de reprezentantul Franței. Reprezentantul spaniol va prezinta raportul comisiunei de anchetă asupra foametei în Rusia. Chestiunile referitoare la Danzig și la reconstucția financiară a Austriei vor fi raportate de reprezentantul Japoniei.

Să cumpărăm 1733
dela Drogueria
„EMKE"
Proprietarul firmei:
Barkóczy Alexandru.
Prețuri eftine. Mare asortiment. Serviciu regulat.

Declaratiunile lui Bonar Law si Poincare

La închiderea conferinței reparațiunilor

Dată fiind importanța și date fiind consecințele pe cari le va avea eșuarea conferinței reparațiunilor dela Paris, credem că declarațiunile cu cari ea s'a terminat, au importanță istorică și care justifică îndeajuns reproducerea textului lor. Iată-l deci:

Declarațiile lui Bonar Law

„Guvernul Majestății Sale, după ca a examinat propunerile franceze cu cea mai mare atențiune a ajuns la convingerea, că aceste propuneri dacă ar fi executate, nu numai nu vor da rezultatele ce urmăresc ci vor atrage probabil după ele urmări serioase și chiar fatale pentru situațiunea economică a Europei. În aceste împrejurări, guvernul britanic nu poate nici să se asocieze acestor propuneri, nici să ia răspunderea pentru ele. Guvernul Majestății Sale vrea totodată să asigure guvernul republicei franceze că regretă deosebirea de păreri ireconciliabilă într'o atât de serioasă chestiune, că însă prin aceasta sentimentele amicale nu numai ale guvernului britanic, ci și după părerea lui, cele ale poporului britanic față de guvernul francez și de poporul francez rămân neschimbate."

Declarațiile lui Poincare

„Guvernul republicei franceze a examinat din parte-i, cu multă insistență propunerile britanice Cu cât le-a studiat mai mult cu atât a trebuit să recunoască mai mult că reducând în mod esențial cererile franceze, ele atrag după dânsele o modificare a tratatului de pace și că iar fi imposibil ca să accepte asemenea soluțiuni. Guvernul Republicei franceze regretă în mod viu că nu s'a putut înțelege asupra acestor serioase chestiuni cu guvernul britanic. Mulțumește însă guvernului britanic pentru declarațiile amicale și-i poate asigura că cu toate aceste deosebiri de vederi, sentimentele guvernului Republicei franceze și ale poporului francez față de Anglia vor rămâne invariabil cordiale".

Mica publicitate

Închirieri:

CAUT CAMERĂ mobilată. Plătesc bine, ofer și avantagii. Adresa la ziar sub V. P.

De Anul nou cumpărați-vă o frumoasă carte ilustrată.

Edițiile ilustrate din editura lui

Moravetz

sunt senzația de Crăciun din acest an.

De vânzare pretutindeni.

2465-1

Articole de sticlă plăci de geamuri Dimijoane lămpi și porțelanuri să capătă la

Ludovic Ausländer

Cluj, Piața M. Viteazul 39

Telefon 954.

Engro. 1585 Endetail.

Dr. IOAN PAUL

MEDIC DENTIST

Cluj, Strada Eminescu (Fadrusz) 8. Consult. 11—1 și 3—7. pentr toți funcționarii publici și particulari precum și familiile lor. 1253

Se lucrează în rate lunare

S'a deschis Măcelăria „VICTORIA"

Societate Anonimă nou renovată sub conducere specială,

2313

în Strada Regina Maria 9, unde se găsește peste zi carne proaspătă mezeluri și alte specialități de carne.

Frideric Czell și Fii Grupa Dr. Wilhelm Czell

Fabrica de bere Mănăștur, fabrica de rom și lichier și comerț engros de vinuri.

CLUJ, Strada Mănăștur No. 4—6.

Sursă de cumpărare de primul rang:

în produsele de:

LICHIOR, ROM și COGNAC

BEUTURI SPIRTOASE (rachiuri) speciale

VINURI ARDELENE de MASĂ, de FRIPTURĂ și de SOIURI și de **BERE.**

Toate acestea se capătă în butoaie și sticle!!

Soiuri de BERE: Berea nutritoarea brună din malți duplu

„Hercules"

Reclama 2634 speciala, și berea deschisă

2216 **„Monostor"**

cele mai excelente și preferite pretutindeni

Anunțuri se primesc la Administrația ziarului „Înfrățirea"

BERSON

Tocurile talpă de cauciuc

sunt mai eftine și durabile decât pielea. Ne păzesc de umezală și frig.

Radio 2883-a 2501

Mare magazin de blănuri!!

Frații Mártonffy & Comp.

Cluj, Piața Unirei 20.

Ad. telegr.: Mártonffypelz

Telefon 10-25.

Sursa cea mai ieftină de echipare cu tot felul de articole de blănărie și blănuri de prima calitate. Nu cumpărați blănuri înainte de a vedea modelele noastre cele mai noui și blănurile noastre. Expoziție perpetuă de blănuri

Lloyd 898. 2025

ABONAȚI

„COSINZEANA"

2500 singura revistă românească de familie, ilustrată bogat și cu numeroase articole poezii, nuvele, schițe, ghicitori, etc.

Abonamentul 120 Lei pe an.

ADRESA: Cluj, Piața Cuza Vodă No. 16.

Numere de probă gratuit.

Parfumeria D'OR

reprezentantul exclusiv a Fabricei de Păpuși din Cluj 1385

Reclama este sufletul comerțului

SEMINȚE de TRIFOIU și LUȚERNA

cumpărăm ori ce cantități

și pe prețurile de zi cele mai avantajoase

!!

Oferte împreună cu mostre să se adreseze la

BANCA CENTRALĂ p. industrie și comerț Secția Cereale,

2402 **Cluj, Str. Regina Maria No. 1**

Vin alb și roșu de Dragasani

Recolta din 1920 se găsește în orice cantități cu **18—20 Lei** per kg. la

Banca „CETATEA"

CLUJ

Str. Regina Maria 19 2493

AUTO-MECANICA S. R. A. LEONIDA & Co. UNITE

Soc. Anonima

CLUJ

Reprezentanța Generală A.

Din BUCUREȘTI

Stoc. Permanent de Cauciucuri **CABLE** MICHLIN

CORD și R. U. CONTINENTAL

Prețuri escepționale de eftine.

2223

CLUJ, Strada Regina Maria No. 10. și Calea Dorobanților No. 18. CLUJ.

Cercetați Magazinul de Mobile Adalbert Fischer & Co.

2207 **CLUJ, Calea Regele Ferdinand No. 61.**

Casa proprie. **Casa proprie.**

Politica europeană în 1922

Marele cotidian francez „Le Temps“ face următorul rezumat interesant asupra situației politice europene la încheierea acestui an, relevând că și anul 1922 stârșește ca și cei patru ani precedenți: în preziua unei conferințe interaliate.

In Ianuarie 1919, conferința de pace s'a întrunit la Paris. Delegații britanici au insistat atunci ca să se ceară Germaniei plata pensiilor și alocațiilor. De s'ar fi cerut numai rambursarea pagubelor imobiliare, partea Angliei n'ar fi fost destul de mare.

Dealtfel prioritatea avea să fie refuzată regiunilor devastate.

In Ianuarie 1920, consiliul suprem s'a întrunit la Paris pentru a pune în vigoare tratatul dela Versailles. Atunci aliații au făcut prima concesie Germaniei relativ la despăgubirile ce datora pentru pagubele dela Scapa-Flow.

S'a făcut și înțelegerea ca va fi un raport fix — 11 la 5 — între despăgubirile ce va încasa Franța și cele ce va încasa Anglia.

Acțiunea față de Germania la începutul anilor 1921 și 1922

In 1921 consiliul suprem s'a întrunit din nou la Paris.

Deastădată era vorba să se fixeze datoria germană. S'a decis că Germania va vărsa timp de 42 ani anuități fixe și anuități variabile.

Cele variabile aveau să reprezinte 12 la sută din valoarea exporturilor germane. Totalul anuităților fixe aveau să fie de 226 miliarde mărci aur. Acest acord n'a fost aplicat ci înlocuit cu statutul de plăți dela 5 Mai 1921, care a scăzut considerabil sarcinele Germaniei.

In Ianuarie 1922, Reichul a cerut un moratoriu. Consiliul suprem s'a întâlnit la Cannes. Plățile germane au fost reduse pe 1922 la 720 milioane mărci-aur de vărsat în bani și la 1,450 milioane furnituri în natură. Nici una din aceste două obligațiuni n'a fost pe deplin executată.

Ce se va petrece în anul acesta?

In Ianuarie 1923 ce se va mai petrece? — întreabă „Le Temps“ și reamintește întrunirea dela Lausanne, cea dela Londra, unde s'a discutat unitatea de front a aliaților.

Ce schimbare s'a făcut în Germania dela amânarea conferinței dela Londra? La Lausanne, delegația franceză a continuat să urmeze pe cea britanică și au fost momente când tratativele erau pe cale să se rupă în detrimentul Franței din cauza intereselor Angliei,

La Londra, guvernul britanic a făcut un proect întemeiat pe ideea că Franța trebue să renunțe la luarea de gajuri. Comisiunea de despăgubiri semnalând o lipsă de ținere de angajament, evidentă și dovedită, a Germaniei, delegatul britanic a votat contra colegilor săi, apoi a plecat la Londra unde s'a pornit o campanie de presă contra Franței și iată-l revenit la Paris unde va asista la cunferința ce s'a deschis.

Manopera germană se repetă

„Le Temps“ termină cu observația că Anglia continuă a ține Franța în eșec, cu toate concesiile făcute de Franța și deci se poate deduce că Germania nu are a se teme de nimic. Reichul a prins curaj și protestează acum contra facultăților ei de plată ce-i sunt atribuite.

Și în acest sfârșit de ani, se repetă manopera germană din 1921.

Atunci marii industriași germani au promis întâi ajutorul lor financiar guvernului. Dar banca Angliei a anunțat că piața britanică nu va împrumuta bani Germaniei atât timp, cât datoria de despăgubiri nu va fi redusă. Acest răspuns a făcut pe germani să ceară un moratoriu s'a votat acolo împrumutul forțat, măsură derizorie pe care ei nici n'au susținut-o.

Actualmente față de refuzul Angliei de a lua gajuri, industriașii germani nu vor face sacrifici pentru plata despăgubirilor.

Intr'o serie de VI considerente „Le Temps“ conchide că Franța nu poate chiar în cazul unui desacord renunța la luarea de gajuri. Anglia de nu va accepta această măsură își asumează o mare răspundere.

Iugoslavia și Cehoslovacia

se pregătesc fața de agitațiile maghiare

„Vossische Zeitung“ scrie cu privirea la evenimentele din Ungaria;

In cercurile politice din Budapesta se comentează mult călătoria pe care fostul prim-ministru Ștefan Friedrich o va întreprinde la 20 Ianuarie; el va merge mai întâiu la Roma și de acolo la Angora. Aceste călătorii ale lui Fridrich nu pot decât mai mărească neîncrederea cu care se urmărește desfășurarea evenimentelor în Ungaria la Praga și la Belgrad.

Legile excepționale prezentate de guvernul ungar parlamentului au provocat o oarecare nervozitate în capitalele Micei Antante, unde nu sunt de loc considerate ca măsuri de politică internă. Se știe în statele învecinate cu Ungaria că rezistența dela început a opoziției ungare contra acestor proiecte de lege a încetat din momentul în care ministrul honvezilor a făcut, într'un cerc intim de parlamentari comunicări strict confidențiale asupra motivelor cari au călăuzit guvernul la prezentarea proiectelor de lege menționate.

In Iugoslavia ca și în Cehoslovacia se contează cu serioase intenții războinice din partea Ungariei cari ar fi îndreptate în primul rând contra Iugoslaviei și ar urma să se realizeze la primăvară. Călătoriile lui Friedrich ar avea de scop să obție sprijinul guvernului fascist din Italia și al guvernului din Angora, contând pe ostilitatea italo-iugoslavă. In Jugoslavia, planurile ungare sunt considerate ca atât de serioase încât, după cum afirmă informațiuni demne de încredere, au și început acolo înarmările pe sub mână, spre a fi pregătiți pentru conflagrația așteptată la primăvară.

Agravarea situației la Lausanne

Delegatul turc părăsește subcomisiunea minorităților

Lausanne, Beaurivage. — Ședința de la 6 Ianuarie a conferinței a dat loc unui incident senzațional. Se discută chestiunea minorităților în Turcia. După cum am comunicat, turcii refuză să acorde căminuri pentru poporul armean și pentru cel asiro-chaldean.

In ședința de azi, delegatul englez și cel italian au cetit noui declarațiuni privitoare la aceste căminuri.

După dânșii trebuia să ia cuvântul delegatul francez, pentru a expune punctul de vedere al guvernului său. In acest moment se scoală delegatul turc, Riza Nour-Bey și pretinde să i se dea cuvântul imediat, altfel va părăsi ședința.

Președintele rămâne un moment încurcat, apoi, văzând hotărîrea lui Riza Nour-Bey și pentru a nu sparge conferința, cedă acordând delegatului turc cuvântul.

Riza Nour-Bey vorbește într'un ton foarte violent. El declară că puterile cari s'au servit de minorități contra turcilor, sunt acuma obligate să le susțină, pentru că puterile sunt cauza nenorocirii minorităților. Turcii nu pot însă accepta această situație.

— Consider nule și neavenite declarațiile oratorilor precedenți și părăsesc ședința, declară cu un ton energic Riza Nour-Bey.

Spunând aceste cuvinte el părăsește în realitate sala. Toate intervențiile stăruitoare aie președintelui pentru a convinge pe delegatul turc să rămâie, au fost de prisos.

Plecarea delegatului turc a produs o enormă senzație. Toată lumea discută cu aprindere incidentul. Consecințele sale nu se pot încă întrevedea.

Anglia își plătește datoriile către Statele-Unite

„United Telegraph“ anunță din Washington: După o declarație a ambasadorului: Harvey, secretarul de stat Mellon a primit încă acum câteva zile un plan al cancelarului eșechierului englez Baldwin care va forma baza tratativelor dela Washington. Guvernul englez se declară gata, după acest plan, să plătească integral și fără nici o deducțiune, datoriile de război britanice față de Statele-Unite: fixarea modalităților de plată se va face la sosirea la Washington a d-lui Baldwin și a președintelui Băncei Angliei Normann. Amortizarea datoriei engleze va fi cea mai mare tranzacțiune financiară din istoria mondială și însemnătatea ei politică nici nu se poate încă calcula.

Departamentul statului este de părere că plata integrală a datoriilor britanice va da posibilitatea guvernului american de a trata asupra anulării datoriilor franceze și belgiene în legătură cu chestia reparațiunilor, creând astfel permisele cari vor permite Franței ca să renunțe la punctul ei de vedere actual în chestia reparațiunilor.

Avis!

In permanență se află în depozit stofe cari au sosit acuma din Anglia și Brün totodată și totfelul de

articole pentru croitori

cel mai ieftin izvor de cumpărare la

Diamantstein și Moskovits

Cluj, Calea Regele Ferdinand 21 (vis a-vis de poștă)

Mare asortiment în vestminte bărbătești și raglanuri. Vestminte după măsură se confecționează în 48 oare. **Vestminte pentru sport Lei 800. Vestminte sacco dela Lei 750 în sus. Raglan ol. l. din lână curată dela L. 1500 în sus.**

2032-1

Uzoni & Tana

Intreprindere electrotechnică și de specialități.

CLUJ, Strada Iuliu Maniu 17

Telefon 210

Intreprindere aranjamente electrice.

Totfelul de reparări electrotechnice curățiri și transformări pentru mașini de scris și mașini de birou, mașini de fiert și vase de încălzit pe lângă prețurile cele mai avantajoase.

Se pot căpăta rechizite, părți și benzi pentru mașini de scris. 2294

Numai spirtul cu Menthol

„Transylvania“

este în stare a da:
slabilor putere
bolnavilor sănătate
bătrînelor tinerețe
în tot locul să găsește.

Lloyd 205 1540

Hunwald

Ilustrată de sticlă, fabrica de oglinzi, depozit de geamuri și intreprindere de geamgin

Cluj,
Str. Vlahuță (Bolyai-utca)

Intreprinde tot felul de lucrări cari aparțin acestei branse, și ce execută în modul cel mai frumos. 2484

Citiți „FLACĂRA“

Intemeiata de CONST. BANU

In anul 1914.

CEA MAI BOGATĂ
CEA MAI VARIATĂ
CEA MAI FOLOSITOARE
CEA MAI RĂSPÂNDITA
ȘI CEA MAI EFTINĂ

Dintre toate revistele literare și artistice din țară

Apare săptămânal

Cu colaborarea celor mai de seamă scriitori români și străini în 16 pagini format mare, cu copertă colorată și se vinde **3 lei** numerul.

ABONAMENTE: 150 lei pe an
75 lei pe 6 luni.

Redacția și administrația: București, Str. Câmpineanu 40

Reclama este sufletul comerțului

Tipărit cu mașina rotativă Cartea Românească „Cosinzeana“ institut de arte grafice, Cluj

Anul III. No. 703 — 8 pagini 1 LEI 8 pagini — Sâmbătă 13 Ianuarie 1923

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIU

CLUJ 13 JAN 923

Infrăți

asoc ptru cultura și literatura pop. române Sibiu

R CLUJ 1. 8296

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ŞI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3 (ETAJ II)
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952 — Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN — LEI 180
„ 6 LUNI — 90 „
„ 3 „ — 45 „
„ 1 AN Pentru autorități 240 „

Odiseia unui partid

E vorba de istoria partidului țărănist, aventuroasă ca și vremurile turburi din care s'a născut. Dar o istorie egalde banală și de hibridă, care nu are nimic din imaginația atât de originală și de bogată în fantazie a adevăraeți Odiseie.

Pentru a putea vorbi departidul țărănist, trebue să vorbești întâiu de demagogie. Este o noțiune nouă în viața noastră politica, încetățenita de acest partid.

Demagogie înseamnă excitarea pasiunilor poporului. Principiile partidului țărănist sunt echivalentul demagogiei. Astfel va trebui să caracterizeze dicționarul politic al vremurilor noui, doctrina țărănista.

Incă nu s'a făcut rechizitoriul riguros al politicei țărăniste, nu s'a disecat îndeajuns mobilul intim al acestei politici nefaste.

Dar cum țărănismul își invederează tot cu mai multă furie goliciunea ideilor și manifestările unei desantate demagogii, este timp până la falimentul incoherentei acțiunii politice să se determine analiza exactă a înfățișărilor sale.

Funcția esențială a demagogului e de a specula nevoile de reformă socială pe care fiecare clasă le cere cu egoismul specific intereselor sale. Clasa țărănească avusese justa revindecare de a fi împroprietărită.

Reforma agrară se tranșase în principiu încă din timpul răsboiului și se reducea în ultima esență la o transferire de proprietate dela o clasă la alta. Așa dictau interesele superioare de regenerare ale poporului nostru. Oamenii de guvernământ de atunci au priceput aceasta vitală chestiune, rezolvând-o în spiritul cel mai democratic. Țărăniștii însă din primele zile ale înjghebărei partidului, s'au pus să servească cauza poporului cu râvna fățarnică a demagogului și în loc să domolească patimile au răscolit animozitățile dintre țărani și clasa proprietarilor.

Pentru țărăniști politica nu e o acțiune de principii, ci o etalare de demagogie, având ca suprem ideal dorința ca sugestiva lor titulatură să fie repetate de toate buzele și strigată pe toate coperișurile.

De aceia s'au străduit să demonstreze țăranilor că ei vor stabili o nouă organizare socială, în care fericirea va fi deplină, unde vor fi numai drepturi, fără datorii. Programul țărănist s'a bazat tot deauna pe promisiuni. Au promis cerul și pământul fără să precizeze nimic. Dacă ar fi precizat, obiecțiunile s'ar fi ridicat cu nemiluita, căci utopiile prea precise cad repede în discredit.

Dar a excita pasiunile nu ajunge.

Trebue să arăți lumei că reprezinți principii de morală și de politică, căci odată ce vor crede naivii că ai principii te vor dispensa de o logică strânsă. Te vor crede pe cuvânt.

Țărăniștii au înțeles că doctrina catehismului demagogic trebue să fie simplă, ușor de priceput, căci ea se adresa sufragiului universal, care discernează greu nuanțele, care nu ar ști să îmbrățișeze un prea mare număr de idei de odată, nici săurmărească fără a se obosi o deducție prea subtilă.

E mai bine, și-au zis țărăniștii, un număr redus de principii sau chiar unul singur, la care să ne putem cu ușurință sui și coborî, jonglând cu promisiunile. Și l-au ales pe cel mai comod: radicalismul. Drept consecință toate reformele prezentate de țărăniști, vor fi împinse „în extremis".

Ca acest sistem înlătură orice preocupare de a coordona interesele diverselor clase sociale, ori ce bătae de cap de a prevedea consecințele economice ale reformelor și reducând politica la ultima expresie a simplicității, o vor putea domina cei mai ignoranți învățători de sat.

Deci partidul țărănist după ce a pregătit terenul, căutând să infiltreze în mințile țăranilor cele mai hazardate pretențiuni, a elaborat vestitul proect de reformă agrară, pe care — luând ca unic criteriu grija de a întrece în generozitate celel'alte partide politice, au îmbrâncit-o dincolo de marginile unei reforme democratice.

Rezultatul îl știe cel din urmă țăran.

Când au fost să-și realizeze trâmbițatele reforme, a început defecțiunea.

Incapacitatea și reaua credință pot fi arme meschine de opoziție, de comploturi urzite în umbră, de ațâțare a spiritelor, dar nu potîi însușiri de guvernare. De aceia, după ce au lăsat în urmă dâra celei mai incapabile guvernări, s'au retras cu rușine de la cârma țărei pentru a-și lua din nou rolul ingrat de speculatori ai nevoilor poporului.

Aici se sfârșește de fapt istoria, sau mai bine zis trista odiseie a partidului țărănist, care e fatal să se desagrege în curând, svârlit de pe spinarea viguroasă a țărănimei pe care se menține încă ca disperarea unui parazit înfometat; va rămâne însă amintirea țărănismului, doctrina pornirilor demagogice, ca o blestemată încercare de însemântare a anarhiei și de zolărei morale în sufletul sănătos al clasei țărănești.

c. p.

Treizeci de ani

dela nunta Suveranilor nostri

S'au împlinit treizeci de ani dela căsătoria M. S. Regele Ferdinand și a M. S. Regina Maria.

In 1893 când s'a petrecut fericitul eveniment, Mica Românie, era în plin avânt spre progres.

Independente și strâns unite în jurul steagului comun cele două principate Muntenia și Moldova scormoneau cu fierul plugului bogăția solului lor, aducând-o pe altarul comun al naționalismului și al propășirei.

Incetul, cu încetul, statul liberat de mai puțin de două decenii de sub jugul turcesc se întemeia tot mai mult, se afirma tot mai puternic în concertul statelor europene. Voința începuse să i se facă ascultată prin vecinătatea mai apropiată, iar bogăția, care abunda din tot mai nenumărate isvoare, începuse să atragă atenția aproape a întregei lumi.

Totuși, în afară de minunatul său grâu și de calitatea superioară a petrolului său, nimic altceva numai atrăgea spre el ochii omenirei. Pentru actualii aliați și pentru toate celelalte state civilizate ale apusului, țara noastră se confunda în conglomeratul statelor balcanice, era adesea luată drept una din vecinele ei și pentru mulți nu era decât tot o biată provincie turcească.

Poate, cu un an înainte de a se hotărî să fie principesă a românilor, Regina noastră n'a știut nici Ea mai mult decât atât: A pornit totuși cu inima plină de nădejde, spre soare-răsare, spre Țara bogată în pajiști minunate, spre Țara împodobită de cele mai mândre decoruri.

Și sufletul Ei de mare artistă nu s'a mai putut deslipi de aceste frumuseți îmbătătoare, de aceste podoabe ale lui Dumnezeu.

A rămas printre noi alături de bravul Ei soț și sufletele lor s'au înfrățit atât de mult cu toate câte îi înconjurau că dintr'o domniță străină, dintr'un principe cu de ne sguduite legături în Țară și mai ales în trecutul acelei țări pe care o părăsea, au devenit marii, minunații români pe care ochii noștri i-au văzut uimiți de admirație și de fericire în timpul greului răsboiu pentru întregirea neamului.

Să se fi gândit atunci, la nunta Lor, cei doi principi că Lor le va fi dat să prezideze împlinirea destinelor acestui neam?

Nu e desigur princesă care în visurile ei intime să nu întrevadă un viitor strălucit alături de mândrul Craiu ales, un viitor strălucit atât pentru ei cât și pentru împărăția lor.

Adesea aceste visuri rămân însă biete visuri, risipite de întorsăturile vremi ca frunzele toamnei de vânturi.

Pe când visul Reginei noastre s'a plăsmuit aidoma, s'a plăsmuit la fel ca minunatele Ei visuri de artă.

Și la realizara acestui minunat vis regesc au muncit toți — cu mic cu mare — cel ce au chemat-o să-i stăpânească, au muncit toți din greu sub conducerea hotărâtă, aprigă și neînduplecată a marelui și viteazului lor rege.

Rusia și strâmtorile

Conferința din Lausanne a pus din nou la ordinea zilei problema Strâmtorilor de o importanță capitală pentru Rusia. Istoria Rusiei e strâns legată de Marea Neagră, Constantinopol și Strâmtori. Legendele și vechile cronici rusești vorbesc de Oleg, prințul Kievului care și-ar fi țintuit scutul blasonat pe porțile Țarigradului.

Creștinismul a fost adus slavilor ruși din Bizant și romantismul național și religios în Rusia a fost pătruns de visiunea Sfintei Sofii așteptând dela cruciații ruși eliberarea de sub jugul musulman.

Acest vis era cu atât mai popular cu cât istoria Rusiei, timp de mai multe veacuri, a pomenit de lupte pentru stăpânirea Mărei Negre, lumea musulmană fiindu-i principalul adversar. In veacurile XIV și XV musulmanii despart pe sclavii ruși de țărmul Mărei Negre și, chiar după scuturara jugului tătar Rusia va rămâne veacuri întregi departe de această mare. Abia la finele veculul XVIII, rușii ajung din nou stăpânii țărmului nordic al Mărei Negre; cucerirea celui răsăritean cerând încă 50 de ani de lupte înverșunate în munții Caucazului.

Luptele isprăvindu-se prin izbânda Rusiei, aceasta s'a trezit în fața Imperiului otoman și a Marilor puteri.

De atunci problema Constantinopolului și a Strâmtorilor este unul din punctele principale în jurul cărora gravitează toată politica externă a Europei contemporane. Ori de câte ori Rusia e în conflict cu Turcia, aceasta e sprijinită de două trei puteri occidentale. In 1855—56 Franța și Anglia intervin.

In 1877—78 Anglia.

Incepe apoi un duel diplomatic între Rusia și blocul austro-german.

In ultimii ani ai veacului XIX, Germania Hohenzollernilor plănueste subjugara economică a Turciei și zece ani mai târziu Constantinopol este sub dependința militară și politică a Berlinului care trimite acolo pe cei mai buni generali și diplomați. Marele plan al drumului Hamburg—Bagdad e aproape realizat, fiind deopotrivă de amenințător pentru Anglia a cărei dominațiune în India e amenințată de acest Drang nach Osten al imperialismului germanic, și pentru Rusia, care nu se mai vede în fața Turciei ci a unei puteri militare turco-germanice.

Când a izbucnit războiul din 1914, influența germană la Constantinopol a fost imediat resimțită. Dadanelele închise flotelor aliate au devenit adăpostul submarinelor și vaselor germane, iar armata turcească, organizată de ofițeri prusieni, a intrat în serviciul cauzei germane.

Aliații, trebuind să hotărască soarta Strâmtorilor s'au pronunțat teresul comun al regenerării materiale.

în favoarea stăpânirei lor de către Rusia.

Ruina agriculturei și industriei rusești dezorganizate de regimul comunist a micșorat importanța practică a chestiunei Dardanelelor.

După căderea bolșevismului însă problema se va pune din nou. Nu trebuie să uităm că Rusia ocupa înainte de războiu pe piața mondială unul din cele dintâi locuri printre Țările exportatoare de grâu și că cerealele rusești erau exportate mai cu seamă prin porturile Mărei Ngre.

Industria petroliera și metalurgică a Rusiei meridionale care va avea în viitor importanță mondială, va depinde de asemenea în desvoltarea ei de libertatea trecerii prin Strâmtori.

De aici nu trebue să conchidem că problema Strâmtorilor trebue rezolvită în favoarea Rusiei din două motive: 1) România și Bulgaria nu pot fi înfundate în Marea Neagră lipsită de ieșire spre Apus, 2) Dardanelele sunt drumul de legătură între Occident și Orient.

Constantinopolul e de multă vreme port internațional. A-l supune dominațiunei rusești ar fi nedrept din punct de vedere internațional.

Această soluție nu poate fi găsită într'o simplă restituire a Constantinopolului și Dardanelelor Turciei. Din punct de vedere economic, Turcia se folosea de Constantinopol și Strâmtori într'o măsură mult mai slabă decât celelalte țări care făceau comerț. Din punct de vedere politic și militar, dominațiunea neîngrădită a turcilor ar provoca noui complicațiuni și conflicte. Odinioară din acestea trăgea foloase imperialismul germanic.

Acum bolșevicii vor să exploateze situația în interesul unei catastrofe universale șia prietenilor germani cari stau în culise.

Acesta-i și motivul pentru care Cicerin a apărat idea restabilirei dominațiunei militare a turcilor asupra Strâmtorilor. Rusia națională, care clocește sub cenușa incendiului comunist, n'are nevoe decât de un singur lucru: regimul Strâmtorilor să fie acel al libertăței desăvârșite, pentruca Rusia și Occidentul să-l poate folosi în in-

Mișcarea culturală; teatrală, literară, artistică

File de calendar

„Steaua nouă“

Este probabil o gazetă de teatru care apare în Basarabia. Noi nu am văzut-o, deși de obiceiu aceste stele noui, ne spun astronomii, ajung uneori până la mărimea întâia, adică au străluciri de curat luceafăr.

Am luat totu-i cunoștință de ea indirect, printr'un alt ziar basarabean, ce reproduce, cum spune singur, câteva perle din cronica artistică pe care „Steaua nouă“ o face cu prilejul unei reprezentații a trupei de operetă „Elisee“ la Chișinău.

Le reproducem și noi la rându-ne aceste perle, aceste picături din strălucirea stelei celei noui pentru a ne face o idee, în depărtarea provinciei noastre, de mărimea ei.

Prima:

„Domnișoara Eugenia Truse, subretă, care jucând pentru prima oară aici, nu pot să-mi dau părerea încă cu toate că la repetiție e bini.or“.

Cel care semnează aceste rânduri e un domn G. Gh. Ei bine dl G. Gh. trebuie să aibe strașnice criterii de apreciere artistică, de vreme ce-și anunță amânarea sentinței cu atâta morgă.

Va fi având, nu știm. Dar în schimb n'are altceva: n'are sintaxă.

Și asta credem că ar fi mai prețioasă pentru îndrumătorii „culturali“ ai Basarabiei, decât impresiunile lor artistice.

Să nu uite „pionii“ aceștia ai peste Prut, că în lumea cultă de acolo domnește încă amintirea lui Dostoiewski și Tolstoi.

Serviciu pe care „pionii“ noștri l'ar putea aduce cauzei românești în rândurile intelectualilor basarabeni ar fi să deschidă drumul a tot ceiace este mai bun în literatura noastră.

Or pentru aceasta trupa „Elisée“, nu-i de loc utilă, iar îndrumători ai gustului public ca d. G. Gh. sunt chiar periculoși.

Dar să vedem și a doua perlă a acestui domn: „Și acum ca încheere așteptăm verdictul dela public și concursul dela autorități“.

Verdictul publicului nu-l știm care va fi fost afirmativ, de vreme, ce tocmai a doua zi după reprezentație, tocmai când inteligentul cronicar își compunea darea de seamă, îl aștepta încă.

Dar concursul dela autorități îl cerem și noi, pentru a debarasa Basarabia de indivizi de aceștia periculoși cari cu tupeul lor de semidocți strică munca tuturor luptătorilor, — de toate categoriile, — pentru unirea deplină cu provincia basarabă.

Rugăm deci insistent autoritățile basarabene să intervină, multiplicând și înverzind steaua din capul d-lui G. Gh., pentru a-l aduce cât mai de vreme la realitatea ocupațiunei sale obișnuite, — trimițându-l în caz dacă n'are vreuna serioasă la urmele sale.

Doar pe cât am auzit autoritățile basarabene sunt meștere în asta.

Nomofilax.

CITIȚI „INFRAȚIREA“

Un gest frumos și de mare însemnătate

Camera deputaților votează diurnele de pe o zi pentru Scopurile culturale ale loteriei „Asociației“ (Astra)

Ca toate faptele mari s'a petrecut în taină, aproape pe neobservate. La propunerea inimosului deputat și profesor universitar I. Simionescu dela Iași, care însuși muncește din răsputeri pentru cultivarea masselor populare prin număroasele publicațiuni ce le conduce, camera deputaților a făcut un gest de o frumuseță unică, fără seamăn în analele societăților culturale dela noi și chiar și din streinătate. A votat, anume, la propunerea numitului domn deputat diurnele de pe o zi pentru scopurile culturale naționale ale loteriei organizate de vechea noastră Asociație „Astra“.

Cu drept cuvânt i s'a putut trimite, deci, acestei camere următoarea adresă de mulțumită și recunoștință, care-i face fală pentru toate timpurile și cu atât mai mult pentru un timp de materialism abject ca al nostru.

Adresa e aceasta: „Nr. 14—1923 „Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român“ (Astra), Sibiu în 6 Ianuarie 1923. Domnule Președinte! Nu găsim cuvinte să tălmăcim mulțumita și recunoștința ce o simt nu numai cei 10.074 membri ai vechei noastre însoțiri culturale, ci și toată suflarea românească din cuprinsul Românței întregite în fața generosului gest al Adunării Deputaților, făcut la propunerea d-lui deputat și profesor universitar I. Simionescu, de a renunța la diurnele de pe o zi pentru scopurile culturale-naționale ale loteriei noastre (monumente artistice, case naționale cu biblioteci și muzee în 32 centre ale țării, biblioteci în toate comunele și cătunele țării noastre, întregirea casei noastre naționale centrale din Sibiu etc. etc.)

De aceea Vă rugăm pe D-Voastră, D-le Președinte, ca precum ați exprimat la Alba-Iulia cu prilejul încoronării iubiților noștri Suverani omagiul națiunii întregi, așa să fiți și de astă dată interpretul cel mai indicat a arăta sentimentele noastre de profundă gratitudine și recunoștință către reprezentanții națiunii.

Sora noastră mai puternică, deși mai tânără decât noi, „Alliance française“ de sub președinția d-lui Raymond Poincaré s'a bucurat și se bucură de un larg sprijin din partea statului francez. In ședința consiliului ei de administrație din 8 Noembrie 1921 dl Poincaré a cetit scrisoarea ministrului de interne francez care pune la dispoziția societății o subvenție de 350.000. In aceeaș ședință D-Sa a mai comunicat ordonanța ministerului afacerilor străine pentru suma de 400.000 franci, votat în scopurile culturale ale societății.

Același e cazul surorii noastre italiene „Dante Alighieri“ de sub președinția d-lui Paolo Boselli din Roma, care e puternic subvenționată de băncile italiene mai cu seamă. In 1919 a încassat sub acest titlu o jumătate de milion de lire și chiar și în „Boiletino bimestrale“ No. 55 cietăți vedem că încassările ei anuale trec de 650.000 Lire dintre care 283.120 Lire sunt donațiuni extra ordinare (din partea băncilor.

Cunoaștem și cazul societății culturale ungurești „Emke“ (Erdélyrészi Magyar Közmüvelödési Egyesület) care a fost sprijinită d însuși capul încoronat al Ungariei Franz Jos f, între altele, când a donat acestei societăți băile sale din Borvölgy cu un teritor de 6 jugăre cadastrale de brădet. (Vezi anuarul acestei sucietăți pe 1890—1891: Az Emke 1890—1891 évi jelentése).

Când vă rugăm, deci, Dle, Președinte, să transmiteți viile noastre mulțumiri domnilor deputați pentru jertfa personală atât de înălțătoare ce o aduc de dragul unei întreprinderi a celei mai vechi și mai populare societăți culturale românești, vă rugăm totodată să binevoiți a ordona ca suma ce ni-se cuvine din diurnele votate să se trimită la adresa: „Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român“, secția loteriei, Sibiu, strada Șaguna 6 prin sucursala „Albina“, București, strada Băncii Naționale 2, cu a cărei centrală ne aflăm în vechi legături financiare.

Primiți, vă rugăm, expresiunea înnoitelor noastre omagii de mulțumită, de recunoștința și de sinceră admirațiune. Biuroul „Asociațiunii.“

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA“

Don Iacinto Benavente, laureatul premiului Nobel

Don Jacinto Benavente Martinez s'a născut la Madrid în anul 1866. Tatăl său medic vestit, era membru al Academiei de medicină spaniole și directorul revistelor „El hospital de los ninos“ și „Anales de Cirurgia“. Pentru a face pe placul tatălui său s'a înscris la facultatea juridică. Studiile nu le-a isprăvit, deoarece după moartea tatălui a renunțat la învățătură pentru a se consacra literaturei. Dela 1885 la 1892 își pregătește cariera literară nu cetind, ci călătorind. Vizitează atunci Anglia, Franța, Germania și Rusia.

La începutul carierei sale literare J. B. a publicat un volum de versuri și câteva de proză. Primul dintre acestea e „Cartos de mujeres“. Valoarea acestor scrisori către femei este considerabilă și mai mult stilistică decât psihologică. Pentru întâia oară în literatura spaniolă, se vorbea de chestiuni femenine într'un limbaj ales și desbărat de retorica obișnuită de Perez Galdos și Pardo Bazan. In volumele următoare: Noches de Verano. El Criado de Don Juan și Vilanos, B. nu apare ca novator al prozei castilane. Succesul său inițial a fost pricinuit de faptul că scria, pentru a exprime ideile lui moderne, limba vorbită de toată lumea.

Am vorbit destul de prozatorul și poetul Benavente. Să spunem ceva și despre dramaturg, căci datorită teatrului său Benavente a obținut premiul Nobel pe anul 1922

Teatrul complet al lui B. e cuprins în 27 volume din care primul a apărut în 1904 și ultimul în 1918.

Cele mai bune piese sunt următoarele: Los intereses creados, La Malguerida, Los Malhechores del Bien, El nido ajeno, Gente conocida, La Comida de los Fieras, La gata de Angora, La Gobernadora, La noch'e del sábado, Al natural, La Princesa Bebé, Rosas de Otono, Mas fuerte que el Amor, La Fuerza bruta.

Cum să definim acest talent? B. nu poate fi definit printr'o formulă. După cum a îmbogățit repertoriul dramatic spaniol prin tradu ceri variate, tot așa a evaluat considerabil în cursul carierei sale dramatice întrerupte de 10 ani.

La începutul producțiunei, B. își propunea să biciuiască viciile contemporanilor săi și mai cu seamă pe acele ale Madridului de tranziție care părăsea spaniolismul de odinioară pentru a-l înlocui printr'un cosmopolitism hibrid. Dela cele dintâi piese se arată om de teatru în sensul că posedă codul delicat al sforilor cu ajutorul cărora autorul înlănțuie atenția publicului. Personagiile sale trăesc. Pretinsa imoralitate a dramelor sale nu-i decât rezultatul darului minunat de a copia realitatea. Dar publicul de atunci nu era pregătit pentru așa fel de spectacole.

B. se ridica nu numai împotriva teatrului Librid al lui Echegaray, dar și a tradiției romantice a lui Zorilla, care stăpânea teatrele madrilene când a debutat el.

Pătruns de Lavedau, Donnay și Capus, B. înțelege să adapteze maniera acestor francezi mentalității aspre și neprietenești a capitalei spaniole. Aceasta a fost încercarea revoluționară. Rând pe rând, face comedii satirice, drame, sentimentale.

Fără îndoială, atunci B. era cel mai european dramaturg din țările de limbă spaniolă. El care la început, afișase imoralitatea unui puritan, va manifesta în celelalte piese sinceritatea seducătoare a unuia care se căește. Cu comedia: La fuerza bruta, evoluția e completă și dreapta care mi-l simpatiza îl îmbrățișează cu căldură. Operele următoare, mai cu seamă Senora Ama și Los interese's creados sunt hotărâtoare și însemnă — în 1909 — apogeul lui Benavente.

Din cauza căderii a două piese făcute pentru copii, B. renunță provizoriu la teatru. In acest timp scrie cronici zilnice la Imparcial și la revista săptămânală Nuevo Mundo.

Când s'a împăcat cu teatrul, — în 1911 — B. a adus o comedie sentimentală în două acte: La losa de los suenos. In 1913 a jucat La Malguerida, lucrare dramatică pe alocuri identică cu drama catalană Misteri de doloz a lui Adria Gual. După reprezentarea acestei piese plagiate, campaniile de presă s'au întețit și înveninat. Se știa cel puțin în Catalonia că Misteri d dolari fusese reprezentată cu 10 ani înaintea Malgueridei, că B. asistase la acest spectacol și că făcuse presiuni asupra Societății scriitorilor spanioli pentru a nu fi jucată la Madrid drama lui Gual tradusă în spaniolește de Luis Morote.

Intreaga Catalonie era indignată împotriva succesului scandalos a Molgueridei, comparată de unii critici spanioli cu dramele lui Eschyle și Sophocle. Benavente n'a răspuns campaniilor de pressă și de abia în 1915 a apărut pe scenă cu comedia în trei acte: Campo de armino. De atunci, steaua lui se scobora spre apus. Nu numai că a fost învinuit pentru faptul că nu și-a schimbat maniera, dar s'a spus că timpul lui B. a trecut și că dramaturgia sa nu mai corespundea nevoilor Spaniei.

Noua generație a criticat fără milă piesele lui B., îndepărtându-le ca lucruri învechite, lipsite de sens, martori ai unei epoce, de mult trecute și negarea teatrului de idei de care ducea lipsă Spania. Explicația succesului inițial al pieselor lui B. consta, după criticul Rivas Cheriif, în faptul că tinerii au fost atrași de supticismul satiric, de subversiunea superficială a principiilor.

Iată ce spune marele critic Perez de Ayala despre teatrul lui B.

„N'am contestat calitățile naturale ale lui B. Ar fi prostie sau orbire.

Ii recunosc talentul puțin comun fineța inepuisabilă, fluxul elegant al limbei sale, copiosul repertoriu de artificii scenice și retorice.

Dar totalitatea acestor calități pusă în serviciul unei false concepții a artei dramatice provoacă efecte cenzurabile și dăunătoare. Puțin interesează eroarea, când propagarea și apărarea sunt încredințate unei inteligențe obtuze și leneșe. Primejdioasă este eroarea înrădăcinată într'o inteligență strălucitoare și mlădioasă. Atunci ia naștere fariseismul, sofismul, conceptismul.

Teatrul lui B. este prin concepția sa însăși tot ce poate fi mai antiteatral, mai opus artei dramatice. E un teatru de termene medii fără acțiune și pasiune și prin urmare lipsit de mobile și caractere și — mai rău încă — de realitate veritabilă.

E un teatru oral care pentru executarea sa scenică perfectă, n'are nevoe de actori propriu ziși, ci de o trupă sau de un grup de amatori.

In general teatrul lui B. dovedește o suprabondență de talent steril. Indată ce este oportun, acțiunea dramatică este eludată și când această acțiune devine inevitabilă, atunci B. o realizează lăturalnic.

De unde supraabondența de episoade. Dramaturgia lui B. e intelectuală, literară. Omul care declara odată că „atunci când n'ai inimă, trebuie, pentru a putea trăi să-ți fabrici una cu capul“, n'a reușit să producă decât teatru fără originalitate și sentiment, teatru al cărui singură caracteristică este tendința către satira negativă, care-i la antipozii satirei morale.

Acesta-i dramaturgul premiat de Academia suedeză.

Complicitatea Guvernului maghiar cu bandele neregulate

Șeful fasciștilor într'o misiune oficială la Roma și Angora. Organizarea oficială a armatei ungurești neregulate

O telegramă din capitală ne vestise ieri, că un membru al guvernului român a avut o lungă întrevedere cu baronul Rubido Zichy, ministrul Ungariei la București. Firește, discuțiunile n'au ajuns în public. Dar este netăgăduit, că s'au urmat în jurul situației create României de către Ungaria în timpul din urmă, în urma incursiunilor ungurești înregistrate la frontiera noastră.

Asișderea nu suferе nici o îndoială că reprezentantul Ungariei la București va fi căutat să desmintă, că guvernul maghiar ar avea vr'un amestec în treburile bandelor acestora „neregulate" și la fel ca în celelalte declarațiuni ale oficialității ungare făcute la ocaziile similare din trecut, va fi făcut responsabili pe incursori.

Lucrurile acestea le pune însă la punct o informațiune a oficiosului Cehoslovac „Prager Presse" sosit la Cluj ascară. Ziarul din Praga ne informează, că la sfârșitul săptămânii trecute s'a ținut la Budapesta un consiliu al căpeteniilor „ungurilor care se deșteaptă", „fasciștilor maghiari" și armatei armatei maghiare. Consiliul a fost ținut. Au luat parte la consfătuire: arhiducele Iosif, comandantul trupelor ungare în războiul mondial; contele Andrássy, șeful habsburgiștilor unguri, Ștefan Friedrich fost prim-ministru, actualmente președintele fascismului maghiar și Iuliu Gomos, șeful propagandei, ca reprezentant al guvernului. S'a discutat unificarea tuturor trupelor neregulate, fasciste, deșteptate, comitagii etc.

S'a hotărât, ca cele cinci divizii provinciale de „unguri care se deșteaptă" și cele patru brigăzi de honvezi fasciști, tot din provincie, să fie trecute sub o comandă centrală comună. Hotărârea nu privește și trupele similare din capitală și orașele provinciale de frunte.

Constatăm faptul acesta ca pe cel mai categoric indiciu, că pregătirile ungurești sunt în curs. Chiar mai mult, că rândul trupelor neregulate: fasciste și de alo „ungurilor care se deșteaptă" n'a putut veni decât după organizarea armatei, astfel că aceasta din urmă trebue să se găsească astăzi gata pntru orice eventualitate.

Voiam să vorbim despre complicitatea guvernării ungurești la înarmările acestea cu scopuri agresive. Poate-ar fi un suficient indiciu faptul, că la consfătuirea aceasta Iuliu Gombos, șeful propagandei pan-maghiare, deputat guvernamental, elector guvernamental și mâna dreaptă atât a guvernului cât și a regentului Horthy — a luat parte la consiliu ca reprezentant al guvernului.

Dar mai este ceva. Stefan Friedrich șeful fasciștilor unguri, s'a prezintat pe urmă la președintele consiliului de miniștri, ca să 'i raporteze mersul fascismului maghiar și să ia îndrumări cu privire la călătoria sa la Roma, Constantinopol și Angora, plănuită pe la sfârșitul lunii în curs. Aceasta în seamnă nici mai mult nici mai puțin decât, că șeful fasciștilor unguri nu pleacă în călătorie de studiu după cum a informat străinătatea ci pleacă într'o misiune oficială spre a încheia oarecare convenții.

Negreșit, desmințirile guvernării maghiare relative la complotarea cu faptele bandelor „neregulate" vor veni cât mai curând. Se va spune, că bandele acestea n'au primit ordin de mișcare dela guvern. Dar ce altă dovadă a complicității mai trebue, când este dovedit în urma acestora, că bandele au fost organizate de guvern?

Chiar mai mult, că organizarea lor de către oficialitatea maghiară continuă și dupăce bandele dela graniță au început să procedeze la fapte și chiar și dupăce guvernele statelor vecine au protestat la Budapesta împotriva acestui lucru?

Presa partidului național și politica maghiară

Este negreșit bănuitor, că partidul, care ni-se recomandă la fiece ocazie ca reprezentant al Ardealului, un partid, care alături de poporul Ardealului a dus o luptă îndelungată cu subjugătoarea guvernare maghiară, nu are de foarte mult timp nici un cuvânt împotriva nici unei mișcări ungurești ostile statului, dimpotrivă, găsește foarte adesеori prilejul, să fie curtenitor față de conducătorii acestor mișcări. Am constatat aceasta mai de mult, dar mai cu seamă în campania politică de astăvară a partidului național când fruntașii lui făceau declarațiuni de dragoste alegătorilor unguri. Am văzut după aceea, că diferiți fruntași naționaliști — în primul rând vărul dulce al d-lui Iuliu Maniu, fostul ministru Ioan Erdélyi — făcea presei ungurești celei mai ostile nouă, lui „Ellenzék" declarațiuni, pe care le detestă fiecare român, care simte cât de cât românește.

La fel am constatat și în ultimul timp o curtoazie a naționaliștilor, descălecați acum și peste Carpați, pe tru grupul politic al reacțiunii maghiare de aici.

Judecând toată acastă atitudine, era firesc, să fim bănuitori și să nu atribuim lucrului acestuia numai considerațiunea unei politice îngăduitoare față de anumite pretenții minoritare.

Acum ni-am dat încă odată seama, că este la mijloc o alianță oarecare.

Am semnalat acum câteva săptămâni, că ziarul „Satu-Mare" a trecut în mâna unei edituri ungurești. Confratele „Satu-Mare" a căutat să se scuze, declarând că nu și-a schimbat decât tipografia. Dar și după această declarație, ziarul sătmărean continuă să apară cu indicația, că este tipărit și editat de casa „Szabadsajto" S. A.

Indicația aceasta o poate găsi oricine în josul paginei ultime a ziarului.

„Satu-Mare" a făcut totdeauna și face și azi politica partidului național. O face azi editat fiind de o casă de editură maghiară.

Constatarea aceasta ne servește multe alte constatări, cari toate ne explică acea dubioasă atitudine a partidului național față de politica maghiară, chiar când aceasta este dușmană ideii de stat.

Deschiderea

testamentului fostului rege Carol

Se anunță din Budapesta: Contele Iuliu Andrássy a dat azi în primire înaltei judecătorii a Curții regale testamentul defunctului ex-rege Carol al IV-lea al Ungariei, spre deschidere. Testamentul e datat din Hartenstein, 1920 și esemnat de fostul rege Carol. Printre altele se prevede, că băeții lui Carol vor fi, până la majorat, sub tutoratul ex-reginei Zita. Noul rege (defunctul face aluzie la fiul său mai mare, Otto) va sta deasemenea sub tutoratul fostei regine. In cazul morții acesteia tutorul copiilor regali va fi Maximilian Habsburg, fratele mai tânăr al decedatului; iar dacă ar muri și acesta, va urma tutoratul celui mai de apropе înrudit, conform prevederilor Sancțiunii Pragmatice. (Dupăcum se știe, noua guvernare a Ungariei de după războiul mondial a abrogat legea aceasta).

Testamentul a fost dat în primire fiind de față contii Albert Apponyi, Iván Cekonics și Iosif Hunyadi.

RAGLAN,

costume pentru
1588 domnii și băeți

M. Neumann
Cluj, Piața Unirii No. 14
Telefon 431

Avis!

In permanență se află în depozit stofe cari au sosit acuma din **Anglia și Brün** totodată și totfelul de

articole pentru croitori

cel mai ieftin izvor de cumpărare la

Diamantstein și Moskovits

Cluj, Calea Regele Ferdinand 21 (vis a-vis de postă)

Mare asortiment în vestminte bărbătești și raglanuri. Vestminte după măsură se confecționează în 48 oare. **Vestminte pentru sport Lei 800. Vestminte sacco dela Lei 750 în sus. Raglan cl. I. din lână curată dela L. 1500** în sus.

2032-1

Provocațiunile ungurilor

— Profesorul Cholnoky din B.-pesta anunță războiul de revanșă —

In legătură cu provocațiunile venite din partea guvernului maghiar, suntem informați că acum patru zile la Budapesta s'a ținut o mare întrunire publică cu care ocazie Drul Cholnoky Jenő profesor de geografie la universitatea maghiară din Budapesta, a rostit o cuvântare care întrece orice îndrăzneală în materie de iredentism.

Profesorul maghiar după ce s'a ocupat de războiul mondial ale cărui tratate au fost încheiate în disprețul drepturilor popoarelor, spune că războiul din 1914 n'a fost decât preludiul marelui război din viitor de pe urma căruia omenirea va dobândi adevărata statornicie. Referindu se apoi la războiul greco-turc, el a afirmat că victoria lui Kemal trebuie privită numai ca un început al luptei pe care popoarele nesocotite în drepturile lor vor întreprinde de acum înainte cu scopul de a repara nedreptățile războiului.

Firește că întrunirea dela Budapesta și amenințările profesorului Cholnoky sunt în strânsă legătură cu provocările guvernului maghiar dela granița română.

Prin urmare nu ne aflăm deloc în fața unor simple operațiuni de graniță ale unor comitagii, ci este vorba de o acțiune a întregei Ungarii șoviniste care desigur că urmărește scopuri de revanșă.

De aici lesne putem deduce că afirmațiunile presei maghiare cu privire la militarismul Micei Antante nu sunt decât niște simple pretexte puse la cale de guvernul lui Horthy, pentru a scuza față de marile puteri acțiunea pornită împotriva României.

In acelaș timp cu demersurile făcute de guvernul român la Budapesta în vederea împedecărei pe viitor de a se repeta la granița română acte de agresiune din partea trupelor maghiare, s'au luat energice masuri militare pentru orice eventualitate, din care cauză putem fi siguri că de acum înainte orice tentantive maghiare de a trece frontiera noastră nu vor mai avea loc.

In jurul unei afaceri cu pământul țăranilor din Aleșd

Răspuns la declarația dlui Dr. I. Iacob

Domnule Iacob,

Intr'un număr al ziarului „Tribuna" numiți de știri „calomnioase și neadevărate" cele ce au scris alte ziare în chestiunea cumpărăturei imobilelor dela Aleșd. Aceasta în momentul când se evidențiază în adevărata ei dimensiune afacerea pe care ați făcut-o și care prea puțin vă onorează. Cutezanța d-voastră, de a ataca atunci, când cel mai cuminte ar fi să tăceți pentru a nu se cunoaște amănuntele afacerei pe care ați pus-o la cale, — mă face ea pe mine, care am luat în mod cu totul desinteresat apărarea țărănimei amenințate să arăt adevărata situație.

Asupra cumpărăturei de 10500 jugăre de pământ dela absenteistul contele Bethlen la Aleșd nu mai revin.

Această chestiune este cunoscută deja. De astădată voi da câteva date simple; să judece apoi fiecare.

1. Moșia în chestiune, printr'o coincidență curioasă a fost cumpărată de către d-voastră a doua zi, după ce termenul fixat pentru expropriere pe ziua de 23 August a. c. a fost amânat. Tot printr'o coincidență în comisiunea de ocol pentru expropriere a luat parte fratele d-voastră dl Samuil Iacob. A treia „coincidență" a fost boala subită a fratelui dvoastră dl Samuil Iacob, servind aceasta de bun motiv pentru amânarea exproprierei.

1. Faptul că la 1877 după afirmația dvoastră s'a expropriat moșia familiei Iacob, nu vă poate îndreptăți azi, că prin eludarea legei agrare să spoliați de pământ pe țărani. Aceasta cu atât mai mult, cu cât chiar dvoastră trebuia să apărați țărănimea ca fostul raportor al legei pentru reforma agrară.

Dispoziții speciale privitoare la privilegiile strămoșilor dvoastră legea nu conține.

3. Moșia din comuna Batăr, de o întindere de mai multe mii jughere tot moșie strămoșească a Iacobilor este?

4. Nu aveți dreptul să vă declarați nemulțumiți cu România Mare, fiindcă milioanele cu cari ați cumpărat moșia nu sunt de pe timpul ungurilor, cu atât mai puțin moștenire strămoșească.

5. Jugărul de pământ dvoastră l'ați cumpărat cu 240 lei. Prețul de expropriere este 3464 lei. Rezultă prin urmare pentru dvoastră un profit de mai multe milioane, pe cari țăranii trebuie să le plătească.

6. O lege recentă cuprinde dispoziții în baza cărora cumpărătorul unei moșii supuse exproprierei va suporta pericolul exproprierei ca și vânzătorul. Vânzătorul Bethlen fiind absenteist, moșia trebuia expropriată cu totul. De ce nu s'a aplicat oare și față cu dvoastră această măsură legală?

7. Cum vă explicați dvoastră dacă nu tot așa ca și noi că prețul pământului expropiat dela dvoastră a fost stabilit de către comisia de expropriere — în care în treacăt fie zis și tratele dvoastre a luat parte — la 3464 lei arătorul și 250 lei pădurea, când bine s'a știut că dvoastră l'ați cumpărat cu o lună mai înainte cu 240 lei jugărul?

In sfârșit, pentruca să arăt că cele scrise în ziare nu au fost calomnii și neadevăruri, constat că deși nu proprietar necondiționat ați vândut cu 500.000 lei jugăre de intravilan în Aleșd, iar alte 2 cu 40.000 lei și primiteți să vindeți țăranilor cu modestul preț de 10.500 lei jugărul de pământ care pe d-voastră vă costa 240 lei.

Pe lângă alte toate sunteți în stare să spuneți azi mâine că ați făcut un bine țăranilor.

Țiu să vă întreb ca încheiere, dacă doriți să puneți odată capăt afacerilor pornite, cu care ați revoltat întreg județul și a'ți zdruncinat încrederea în reforma agrară? Cred totodată că nu veți mai recurge la calea publicității, cu atât mai mult, cu cât în acel caz voi fi silit să public noui amănunte asupra speculațiilor d-voastră, lucruri, cari desigur nu vă vor fi pe plac.

Aștileu, Ianuarie 1923.

Petru Lascu.

INFORMAŢII

Autorităţile arădane au fost încunoştinţate că la 15 crt. va sosi acolo comisia interaliată pentru delimiterea frontierei.

*

La Viena a încetat din viaţă apreciatul scriitor şvab din Timişoara Adam Müller-Guttenbrun. Decedatul mort în vârstă de 70 ani, a publicat mai multe romane, cu care s'a făcut cunoscut în largi cercuri literare.

*

La Arad, dupăcum ne anunţă corespondentul nostru, preţurile maximale vor rămânea şi pe mai departe în vigoare. Data lor era să expire zilele acestea.

*

Expoziţia de picturi a maiestrului Alexandru Popp atât de cercetată de publicul iubitor de artă a Clujului, va rămânea deschisă până la 15 l. crt. în sala de sticlă a Prefectului. Atât presa românească cât şi presa maghiară au apreciat foarte elegios această expoziţie caracterizând-o ca una din cele mai mai bine şi reuşite dovadă multele tablori vindute şi un număr frumos de portrete comandate cu acest prilej. Ne bucurăm de acest succes al maestrului Pop care şi-a câştigat locul de frunte ce i se cuvine.

*

Redacţia şi Administraţia revistei maghiare „Szinház és Társaság" aranjează un bal mascat însoţit de cu reprezentaţiuni artistice şi va avea loc în sala festivă a hotelului Central Sâmbătă, la 13 Ianuarie 1923, cu începere dela orele 9 seara. Luându-se în considerare că balul se va ţine în cerc restrâns, biletele se vor putea procura în biroul Redacţiei (Hotel Transilvania camera 14) şi în prăvălia de modă Neumann din Piaţa Unirii numai pe lângă prezintarea invitărilor. Cei cari din greşeală, n'au primit până în prezent invitaţiun se pot interesa la Redacţie de unde le vor primi. — Bilet de persoană 60 lei; bilet de familii (3 membrii) 150 lei.

După amiazi la ora 5 va avea loc balul copiilor.

*

Cercul Studenţilor Someşeni „G. Coşbuc" din Cluj, aranjează Vineri 19 Ianuarie, în Dej la orele $3^1/_2$ p. m. matineu literar-muzical, cu program bogat şi la orele 9 seara serată dansantă, cu diferite surprize, muzică militară (Regt. 81 Inft.) şi muzică civilă (Csikai, Gherla).

*

In comuna Luna de Arieş pe lângă târgul săptămânal de Luni se va ţine Joi, 25 Ianuarie după Bobotează primul târg de ţară.

Târgul va rămâna deschis trei zile, iar a patru zi pentru marfă.

*

Relativ la cele publicate de ziarul nostru în chestiunea asigurării bunurilor publice ale Clujului, primăria oraşului ne trimite pentru publicare următoarele:

In chestia asigurării edificiilor contra focului s'a cerut ofertă dela societăţile „Dacia-Română" „Generala", „Franco-Româna" şi „Prevederea". Cele dintâi trei fiind în cartel, au avut aceeaşi ofertă. „Prevederea", faţă de toate trei, a făcut o ofertă cu 27 la sută mai ieftină.

Astfel în şedinţa din 22 Decembrie 1922 consiliul orăşenesc — şi nu primarul — a hotărât să se asigure averea oraşului la societatea „Prevederea", a cărei ofertă a fost mai favorabilă. Această hotărâre a aprobat o şi prefectul oraşului.

Senatul Universităţii din Cluj a hotărât deschiderea la 22 Ianuarie a tuturor facultăţilor universităţii.

*

Ieri au fost citaţi la poliţie zece studenţi, dintre cei acuzaţi, că ar fi luat parte la manifestaţia antisemită cu ocazia căreia s'o distrus tipografia ziarului „Uj Kelet".

S'a constatat că cei zece citaţi n'au luat parte la distrugere.

*

Un delegat al ministerului de industrie şi comerţ împreună cu d. Blaukenberg inspectul general al comerţului, a vizitat morile din localitate, brutăriile şi prăvăliile comercianţilor de făină. Atât preţurile făinei cât şi ale pâinei au fost găsite în deplină concordanţă cu ordinele respective ale ministerului.

*

— Cabaret în cafeneua „Europa" companie de artişti sub Dodescu, fără taxă de intrare, preţuri de cafenea. Cafeneaua cea mai plăcută a Clujului şi local de distracţie. — Rog sprijinul onor. public. CAROL KASSAI, proprietar. 2481

*

La conferinţa din Lausanne se susţine că cel mai bun liquior este Curacao de marca Szilágyi. 2332

Toţi colegii din Transilvania sunt chemaţi să participe la primul congres general al membrilor din învăţământul secundar, care se va ţinea la Cluj în zilele de 16, 17, şi 18 Ianuarie, în sala Prefecturei,

Desigur, fiind pătrunşi de însemnătatea, excepţională a unei atari manifestări culturale a celui mai luminat corp, veţi veni cât mai mulţi la Cluj, spre a face din congresul nostru cea mai puternică dovadă a conştiinţei vii, care se aprinde în şcolile secundare din Ardeal.

De aceia vă zicem să veniţi cu bine la Cluj.

Comitetul Asociaţiei
secţia Cluj.

*

Anunţarea făcută în ziua de 11 Ianuarie 1923, relativ la amânarea încorporării tinerilor contigentului 1923 (recruţi) cu ziua de azi să revocă. Tinerii se vor prezinta la Cercul de Recrutare în ziua de 20 Ianuarie 1923 pentru a fi încorporaţi.

*

Toate biletele se petrec în fiecare seară în Varieteul Biasini. 2482

O lămurire

Sub titlul „Gospodăria dela Primăria oraşului se publică în numărul Dv. de eri un articol, care loveşte în prestigiul unei societăţi româneşti de asigurare, cauzându-i pagube morale şi materiale.

Cunoscând spiritul de dreptate al ziarului, am onoarea a vă ruga să binevoiţi a da publicităţei următoarele:

„Prevederea" nu este o societate neînsemnată. „Prevederea" cu un capital de 10 milioane, cu fonduri de reservă de peste 15 milioane şi cu reasigurări cari întrec cifra de trei miliarde este astăzi una din cele mai puternice societăţi de asigurare având şi avantajul că nu este nici ungurească, nici camuflată, sau „naţionalizată" de ocazie. Este o instituţiune serioasă, iar cei ce o ponegresc o fac din spirit de concurenţă şi bine ştiind, că în curând această societate va fi cea conducătoare!

In ceea ce priveşte chestiunea licitaţiunei pentru darea asigurărilor, ne miră numai un lucru: patru ani, sub dominaţiune românească, când asigurările se făceau de oraş totuşi la societăţi ungare şi fără licitaţie, nimeni nu a găsit un cuvânt de protest: numai în momentul, când Consiliul orăşănesc s'a decis să romanizeze asigurările, dându-le celei mai eftine societăţi româneşti, numai atunci s'a protestat pe nedrept.

In ceeea ce priveşte aserţiunea că dl Primar a tratat „în familie că dl Prefect s'a grăbit să aproabe şi recomanda oferta" prietinilor săi vor răspunde desigur desigur cei vizaţi în modul cum se cuvine. In ceea ce priveşte însă „misterul" ofertei societăţei „Prevederea" să ne daţi voie să vă arătăm în ce a constat acest „mister".

Constatând că asigurările oraşului sunt făcute în condiţiuni defectuoase şi la societăţi cari abia acum în urmă şi forţate de guvern au binevoit a se romaniza, am propus oraşului o revizuire a asigurărilor.

Un funcţionar detaşat special de Direcţiunea noastră Generală a lucrat în colaborare cu trei funcţionari ai Reprezentanţei Generale timp de şase săptămâni, cercetând adunând datele, făcând evaluarea cu delegaţii Consiliului orăşenesc şi toate aceste lucrări desigur că nu se puteau face în mod misterios, ci s'au făcut în văzul tuturor.

Odată munca de ordonare terminată şi lucrările de evaluare puse la puncti am înaintat Consiliului orăşenesc oferta pentru asigurarea obiectelor cu începere dela 1 Ianuarie 1923.

Consiliul însă nu s'a mulţumi cu oferta societăţei noastre, nu a tratat chestiunea în „familie" ci a cerut oferte şi celorlalte societăţi serioase şi numai după ce s'a convins că oferta societăţei „Prevederea" este cea mai eftină, numai după aceasta a procedat la încheierea asigurărei şi la semnarea ofertelor.

Unde este deci „misterul"?

Ceia ce însă ştiu, este că „Prevederea" va fi totdeauna mai avantajoasă şi aci desigur este un mister, mister care mă oblig a'l lămuri pentru opinia publică cinstită;

„Prevederea" poate fi totdeauna mai eftină fiindcă nu este în cartel — celelalte societăţi fiind toate carteiate şi deci subjugate unei convenţiuni unitare — şi ca atare este în măsură să facă totdeauna condiţiunile cele mai avantajoase!

Iacă misterul.

Şi fiindcă societăţile carteiate văd bine că au de aface cu o instituţiune care în curând va domina, nu găsesc ceva mai bun de spus, decât că este neînsemnată".

Dar aveţi puţin răbdare, domnilor, şi veţi vedea cât de însem-

Carol A. Jahoda industriaş,
Reprezentantul General al soc.
de asigurare **„Prevederea"**.

Pentru dl Primar

Mai mulţi locuitori din străzile Maniu, Iorga, Universităţii, Regina Maria ne roagă să aducem la cunoştinţa dlui Primar că din ziua de ajunul Crăciunului şi până azi nu li s'a dat nici o picătură de apă.

Mai înainte apa curgea la etajele mai înnalte cel puţin seara ori în zorii dimineţii. Din ajunul Crăciunului însă, apa a încetat cu desăvârşire — astfel că pentru a putea evita infecţia dela closete şi a avea apă sunt nevoiţi să cumpere apa din alte străzi, plătind câte 3 lei o căldare de apă.

Credem că aceste fapte sunt necunoscute dlui Primar. Altfel nu ne-am putea închipui faptul ca atâţia contribuabili din Cluj să fie obligaţi a îndura mizeria lipsei totale de apă.

Tot asemenea credem că dl Primar va lua măsuri efective pentru remediarea acestei stări şi că nu se va mărgini doar cu scuzele personalului vinovat şi cu explicaţii platonice şi de ocazie.

Expoziţie de porţelanuri şi sticlă artistică

Cercul „Prietenilor Artei", credincios promisiunei ce a făcut cu ocazia primei lui expoziţii grafice din vara trecută, a organizat o nouă expoziţie, de porţelanuri şi sticlă artistică, în sala de sus a stabilimentului grafic „Ardealul", în strada Memorandului. S'au expus peste 350 de obiecte, 200 porţelanuri şi 150 de sticlă artistică.

Sunt reprezentate mai toate mărcile mai însemnate: Sévrés, Meissen, Höchst, Schlagenwald alt Wien, etc. figuri, servicii, etc.

Cele mai vechi obiecte datează dela mijlocul secolului XVIII-a. Ele aparţin mai toate membrilor cercului şi au fost aranjate de dl dr Roth, avocat, cunoscutul colecţionar.

Expoziţia este deschisă în toate zilele dela 10—1 şi dela 3—6, până la 17 Ianuarie 1923.

BALUL PRESEI

La 19 Ianuarie 1923, în saloanele hotelului New-York va avea loc

Marele bal mascat şi costumat

dat de

Sindicatul Presei Române din Ardeal

Va fi cel mai bine organizat şi cel mai frumos bal din carnaval. — Bilete se găsesc la librăria Anca, la „Reclama" la ziarul „Infrăţirea" şi la ziarul „Patria". — Preţurile de intrare sunt: pentru o familie 3 pers.) lei 150; pentru o persoană lei 80; peurut funcţionari publici şi ofiteri. lei 60.

Reclame este sufletul comerţului.

CERCLE RONSARD

Association transylvaine pour la propagation de la langue et de la culture française,

Cursuri practice de limbă franceză

Obiectul cursurilor este de a procura tuturor interesaţilor mijlocul de a învaţa repede vorbirea şi scrierea limbei franceze în vederea utilizărei acestei limbi în viaţa practică de toate zilele.

Cursurile vor fi făcute de către D-şoara Brun şi Dnii Liotard şi Patenotte profesori la liceul Bariţiu şi la Căminul Studenţilor. Elevii vor fi împărţiţi în serii de începători şi înaintaţi; ei vor avea două oare de curs pe săptămână. Cursurile vor începe la 1 Februarie 1923 şi vor avea loc în sălile No. 1 şi 2 ale Facultăţii de litere, Palatul Universitar.

Inscrierile se vor face de la 10 până la 25 Ianuarie, în toate zilele (şi chiar duminica) pe la oarele 2—3 p. m., la locuinţa Dlui Profesor Patenotte, la Casa Invăţătorilor, Piaţa Ştefan cel Mare, parter, Camera No. 5.

Taxa de înscriere este de 20 lei pe semestru şi nu se va percepe altă taxă.

*

Cercle Ronsard

Les membres du Cercle Ronsard sont convoqués en Assemblés générale extraordinaire le Dimanche 21 Janvier á 17 heures dans la salle IV du Palais de l'Université.

Ordre du jour

Élection de 27 membres du Conseil d'Administration.
Rapport du Président sur l'activité de la Société.

Ultime informaţii

(Prin fir special dela coresp. nostru din Bucureşti)

Ora 2 p m.

Interne

Incursiunile maghiare.

Comunicatul guvernului român

Guvernul a dat astázi următorul comunicat:

Contrar protestărilor făcute de guvernul maghiar reprezentanţilor noştrii, concentrările de trupe maghiare continuă pe frontiera noastră. Incursiunile în teritorul român s'au repetat aseară în regiunea Aradului. Trupe de soldaţi maghiari au trecut din nou frontiera şi după un mic schimb de focuri au fost respinşi de grănicerii români.

*

Comandamentul grănicerilor comunică că aseară a fost atacat pichetul numrul 10, depe linia Arad, de ungurl care au fost respinşi după o luptă de o oră. Românii nu au nici morţi nici răniţi. Trupe regulate între 70—80 de oameni au atacat eri seara granița românească în punctul Siclau fiind respinse de grăniceri.

*

Azi dimineaţa consiliul de miniştri a examinat situaţia botărând reprimarea energică a atacurilor maghiare.

Externe

Plecarea ambasadorului german din Paris

Berlin. — Ambasadorul german din Paris a primit ordin să părăsească imediat Franţa. Ambasadorii germani din streinătate au primit şi ei un alt ordin, să protesteze contra acţiunei franceze.

Sporirea preţului pe c. f. germane

Berlin. — Căile ferate germane au decis dublarea tarifului începând cu întâia Februarie.

Dl Duca la Roma

Roma. — La Roma a sosit dl Duca întâmpinat fiind de numeroşi membrii din corpul diplomatic. Regele primindu-l la reţinut la dejun la care a participat şi Mussolini, ministrul român şi personalul legaţiei.

Trupele franceze în mars spre Essen

Paris. — Se anunţă oficial că trupele franceze au plecat azi dimineaţă în direcţiunea Essen. Două divizii infanterie una cavalerie sub comanda generalului Degoutte. Detaşamente belgiene însoţosc trupele franceze în ocuparea ţinutului Ruhr şi oraşul Essen.

Marşul s'a efectuat în mod normal.

Moartea regelui Constantin

Palermo. — Constantin, exregele Greciei a murit pe neaşteptate eri dimineaţa.

Ocuparea oraşului Essen

Londra. — Guvernul englez dă un comunicat oficial în care anunţă că trupele franceze au ocupat deja Essen şi alte oraşe din Ruhr.

*

Paris. — Acelaş comunicat oficial il dă şi guvernul francez anunţând ocuparea oraşului Essen de către trupele franceze. Populaţia localnică este liniştită.

Belgienii alături de Francezi

Paris. Din Coblenz se anunţă că trupele belgiene s'au alăturat de armata franceză ocupând partea dreaptă a Rinului odată cu oraşul Essen.

Inaintarea franceză în Ruhr

Oraşele ocupate:

Paris. Ultimile ştiri oficiale de pe Ruhr: armatele francoze au ocupat eri oraşul Essen la orele trei după amează. Inaintând mai departe pe valea Rinului şi ocupând şi oraşele Friedhauser, Erisenkirch, Berson, Rassingen trupele franceze sunt compuse dintr'o divizie de cavalerie şi două divizii de infanterie conduse de generalii Havrik şi Degoutte.

Expozeul lui Poincaré

Paris. Poincaré a făcut camerei franceze un lung expozeu arătând amănuntele conferinţei dela Paris, cauzele rupturii, şi necesitatea acţiunii asiguratoare de pe Ruhr. A fost aplaudat mult A terminat arătând că se sprijină pe încrederea ţării.

Atentat împotriva delegatului egiptean la Lausanne

Lausanne. Un egiptean a încercat un atentat asupra delegatului Ahmed Ra'mit din delegaţia egipteană independentă. Atentatorul a fost arestat.

O explozie într'o mină germană

Berlin. Se telegrafează din Berlin că una din minele vecine în oraşului Hindenburg din Silezia superioară a explodat. Cauza exploziI a fost benzolul. Comunicaţia minei a fost întreruptă. 45 de lucrători au rămas închis în mină. Sunt temeri că ar fi morţi.

Declaraţiile primului ministru Bethlen

Budapesta. Primul ministru Bethlen a declarat în parlament că voinţă Ungariei este pacea. Declarând că zvonurile contrarii sunt lansate de bancheri interesaţi să deprecieză valuta ungară. Deasemenea a declarat ziariştilor că surprins citeşte ştirea unor noi incursiuni făcute în statele vecine, adăugând că răspândesc ştirea chiar acei care au dezarmat Ungaria deci care o ştiu incapabilă să ducă răsboi.

BURSA

— 11 Ianuarie 1923 —

Valute

Mărc	215—20
Leva	110—12
Lire otomane	90—92
Lire sterline	845—0
Franci francezi	1250—55
„ elveţieni	34—35
Lire taliene	900—10
Drahme	240—45
Dinari	190—200
Dolari	178—180
Napoleoni	625—50
Cor. austr.	28—30
„ magh.	725—
Socol	520—
Mărci pol.	100—105

Devise:

Paris	1250
Londra	898
New-York	188
Belgia	—
Italia	910
Elveţia	35 1/4
Praga	525
Viena	28
Berlin	1:0
Budapesta	710

Zürich.

CURSUL

	de inchidere	de seară
Berlin	5—	5
Amsterdam	20970—	20935
New-York	529—	528 1/2
Londra	2462—	2468
Paris	3600—	3625
Milano	2590—	2630
Praga	1490—	1510
Budapesta	20—	1975
Belgrad	535—	525
Bucureşti	275—	275
Varşovia	3—	295
Viena	75—	75
Viena stamp.	76—	76

Berlin.

CURSUL

	de inchidere	de seară
Amsterdam	4100—	4125
Bruxeles	640—	—
Roma	500—	505
Londra	48100—	48500
New-York	10250—	10400
Paris	703—	700
Zürich	1960—	1930
Viena	1450—	
Praga	257—	293
Budapesta	390—	
Bucureşti		—

Budapesta

VALUTE

Napoleoni	1000
Lire sterline	12300—12600
Leva	16 1/4—7 1/4
Dolari	2625—2700
Franci francezi	183—93
Mărci	26—34
Lire ital.	128—34
Cor. austr.	370—90
Ruble	—
Lei	13 1/2—4 1/2
Socol	71—79
Franci elv.	500—520
Dinar franc.	2775—2975
Marci pol.	14 1/2—5 1/2

Paris

CURSUL

	deschid.	închid.
Londra	6785	6774 1/4
New-York	1448	1447 1/4
Brussel	—	9175
Bucureşti	795	8
Milano	72	7210
Zürich	275 1/2	274 1/4
Praga	41 1/2	
Berlin	14	1370
Viena	—	21
Varşovia	—	8

Praga

DIVERSE

Berlin	34
Zürich	653
Milano	173
Paris	240
Londra	161 7/8
New-York	34 1/2
Belgrad	36 7/8
Bucureşti	— —
Viena	505
Varşovia	19 1/2
Budapesta	138

Scrisori din Italia

Enciclica Papei. Reforma constituţională şi reforma electorală

Roma, 7 Ianuarie.

Enciclica Papei Pius XI. pentru anul 1923 e viu comentată. Acest circular, trimis tuturor episcopilor bisericii catolice reoglindeşte nu numai concepţia şi intenţiunile pontificelui roman, — dar e considerat ca un document, de o deosebită însemnătate pentru politica universală.

In începutul textului Papa condamnă persistenţa urei a atmosferei de vrăjmăşie şi neîncredere, ce stăpâneşte sufletele. Face apologia valorilor spirituale şi evoacă necesitatea de a se relua îndatoririle creştineşti, cari azi sunt comori desmoştenite.

In urmare condamnă modernismul, făcând aluzie la nedreptăţirile internaţionale, îndeosebi faţă de popoarele învinse în răsboiu şi indică trebuinţa pacificării generale. Fixează legăturile dintre biserica catolică şi chestiunile sociale, îndemnând clerul să se preocupe îndeosebi de straturile de jos ale poporului.

In fine cere libertate deplină pe seama bisericii şi sfârşeşte protestând în contra Italiei pentru situaţia dificilă a Vaticanului. Acest protest e însă astăzi numai un simbol tradiţional şi a fost repetat de fiecare papă dela unirea principatelor italiene încoace. Pe când însă reposatul papa Benedict XV în protestul său violent a numit atitudinea Italiei de „intolerabilă", actualul papă e cu mult mai conciliant în acest protest de formă, zicând, că Italia nu va avea să peardă nimic prin regularea chestiunei române.

*

Preşedintele de consiliu dl Mussolini a şi răsplătit această atitudine conciliantă prin dăruirea bibliotecii „Chigiana" pe seama Vaticanului. Această bibliotecă preţioasă se afla în palatul actual al ministrului externelor. Totuşi darul lui Mussolini a amărât adânc chiar şi pe partidul naţionaliştilor. „Giornale d'Italia" constată cu amărăciune, că printr'un gest stângaci guvernul a înstreinat o avere artistică pentru care Statul însuş în alte vremuri cheltuia sume exorbitante.

*

Pentru însănătoşirea din temelii a finanţelor guvernul a concediat un număr neobişnuit de mare de funcţionari de toate categoriile şi cu deosebire organele de poliţie.

*

Pe baze cu totul nou ar fi să se reformeze şi viaţa constituţională. Puterile parlamentului vor fi reduse simţitor, transformându-se într'un fel de Senat, cu atribuţiunile restrânse însă la chestiunile tehnice. Se va introduce sistemul majoritar în reforma electorală. Impotriva acestei intenţii partidul [illegible] hotărâtă. Fasciştii însă vor susţine sistemul cu cea mai îndârjită rezistenţă.

Corespondentul

Tratativele româno-bulgare

Dela ministerul de finanţe aflăm, că azi Joi, reîncep la acel departament tratativele româno-bulgare, sub preşedinţia dlui ministru plenipotenţiar Bilcurescu, în chestia soluţionării litigiilor, izvorâte din executarea tratatului dela Neuilly.

Delegaţia bulgară va continua să ia parte la aceste tratative până la capăt, întrucât guvernul bulgar s'a declarat mulţumit de bunăvoinţa delegaţiei române faţă de cererile bulgare şi s'a convins că prin bună înţelegere şi tratative directe între cele două guverne interesate la lichidarea obligaţiilor reciproce se poate ajunge mai lesne şi mai bine la rezultate mulţumitoare, decât pe căi ocolite.

Marele
Magazin de Bijouterie
H. S. BRAUNFELD
din firma
Fenyő şi Braunfeld
Cluj, Piata Unirii No. 15 în localul fost D. S. Raftopol
Este asortat în permanenţa cu:
Bijouterii fine. Ceasornice de precizigne. Argintărie.
Preţurile cele mai moderate — Telefon interurban 643
1786

Blănuri poţi procura avantajos la blănarul JANKY Cluj, Strada Universităţii No. 1.
Lloyd 873 2126

PREFECTURA POLIȚIEI ORAȘULUI CLUJ

No. 8—1923.

Ordonanță.

Noi Valeriu Popoviciu Prefectul Poliției orașului Cluj în baza Ordinului Ministerial Nr. 93838 din 7 Decembrie 1922 referitor la reglementarea spectacolelor cinematografice din Cluj dispunem următoarele:

1. Cu începerea zilei de azi înființăm o comisiune polițienească care va censura și controla toate filmele și reprezentațiunele cinematografice din punct de vedere moral, educativ și polițienesc; fără aprobarea acestei Comisiuni nu se pot reproduce nici un film.

2. Interzicem, ca băiații și fetițele sub 15 ani să participe la reprezentanții în cinematografe. Susnumiții vor putea participa numai la acelea reprezentațiuni, pe cari comisiunea le va aproba pentru tinerime cu scop educativ și instructiv, având totodată tinerimea școlară și aprobarea Direcțiunei școlei la care aparține.

Proprietarii cinematografilor sunt obligați să execute cu cea mai mare strictețe acestea dispoziții.

Aceasta Ordonanță intră în vigoare cu ziua de azi iar organele polițienești de serviciu vor controla executarea acestor dispoziții.

Contravenienții vor fi pedepsiți în conformitate cu dispozițiunele legale în vigoare.

Cluj, la 4 Ianuarie 1923.

Prefectul Poliției: VALERIU POPOVICIU.

Prima fabrică de ghips, (ipsos), Ingrășământ artificial de pământ și produse chimice

I. KRAMER

AGHIRIȘ jud. Cojocna.

PRODUCE: Ghips pentru modele la fabrici de țiglă
Ghips pentru pardosel.
Ghips pentru forme dentistice.
Ghips de stacatură (de edificat).
Ghips Albastru pentru figuri și obiecte de artă.
Ghips crud pentru diferite întrebuințări.
Ghips pentru îngrășământul pământului.

2057 **CIMENT ENGLEZESC.**

Anunțuri se primesc la Administrația ziarului „Infrățirea“

Numai spirtul cu Menthol „Transylvania“

este în stare a da: slabilor putere bolnavilor sănătate bătrînelor tinerețe în tot locul să găseste.

Lloyd 285 1540

De vânzare

moșie mică cu locuință de 3 camere care se poate prelua. Dunky Piața Unirii 10

Radio 2889 2503

Reclama este sufletul comerțului

Veți uita de necazuri,
Vă vor face să petreceți,
Vă vor pune în mișcare,
Programul senzațional
al
Varieteului BIASINI

Reprezentațiunile încep la orele 8. 2482

Librăria și editura de opera muzicale Moravetz

Singura prăvălie specială de opere muzicale din **TIMIȘOARA** Banat și Ardeal. Execută promptual tot felul de comenzi.

2465-2

ABONAȚI „COSINZEANA“

2500 singura revistă românească de familie, ilustrată bogat și cu numeroase articole poezii, nuvele, schițe, ghicitori, etc.

Abonamentul 120 Lei pe an.

ADRESA: Cluj, Piața Cuza Vodă No. 16.

Numere de probă gratuit.

Candelabre electrice 1445

dela cele mai simple până la cele mai impodobite

Mare asortiment de candelabre electrice dela cele mai simple până la cele mai împrodobite, deasemenea tot felul de materiale călcătoare, vase de fiert, precum becuri electrice cu intensitate de 150, 110 și 220 volți se pot cumpăra la **Magazinul de Candelabre pentru Ardeal Soc. pe Actiuni Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 11.** Se vând en gros și en detail, la revânzători se dă favor în prețuri.

VITE ALTOITE

Vițe Amerikane (port altoi) în calitatea superioră și garantând pentru veritabilitatea soiurilor oferă

FR. CASPARI MEDIAS

Catalog la cerere. 2204

Medicamentul

sigur contra călbezii la oi este „**Călbaza**“ se află în farmacia Minerva Dej. 2331

Cele mai elegante mode și pălării bărbătești la magazinul de varietăți de mode bărbătești

„La Regele Pălăriilor“

Cluj Piața Unirii 21

(fostul local Jeszenszky).

479

Singurul depozit-sucursală

Habig, Ita, Gyukits, Pichler

DATORIILE ANGLIEI IN AMERICA

— RECEPȚIUNEA DELEGAȚIUNEI LA WASHINGTON —

— Cuvântarea ministrului de finanțe al Angliei —

La întrunirea care a avut loc la Washington între comisiunea britanică și americană pentru amortizarea datoriei a domnit o atmosferă cât se poate de cordială.

În cuvântarea de bună venire către delegațiunea britanică, dl Mellon, președintele comisiunei a relevat îndeosebi faptul că Marea Britanie trimite o reprezentanță atât de distinsă, mai cu seamă că ministrul de finanțe britanic ia parte pentru întâia oară la o misiune de natura aceasta, în streinătate.

Președintele delegațiunei britanice dl Baldwin, ministrul de finanțe, arată că a venit cu expresa intenție de a plăti această datorie pe care el o descrie ca o mare tranzacție financiară între două națiuni prietine.

„Această datorie, zice dl Baldwin, a fost prima contribuțiune adusă de Statele-Unite pentru a salva civilizația și popoarele libere de a nu cădea sub administrația distrugătoare a autocrației militare. Această contribuție în oameni trimiși de Statele-Unite, ai căror, soldați au luptat cu vitejie împreună cu soldații noștri și aceia ai aliaților noștri, pentru acelaș țel frumos“.

O expunere a situației financiare a Angliei

Ministrul de finanțe continuă apoi să facă tabloul sarcinei impozitelor purtată de Marea Britanie.

„Totalul impozitelor Marei Britanii, arată ministrul, este mai mare de cât acela al ori cărui popor, de oarece se ridică la mai mult de 20 livre sterline de cap de contribuabil“. Ministrul evidențiază apoi efectele acestei stări de lucru asupra lucrătorilor americani, de oare ce acest fapt îngrădește puterea de cumpărare a Britaniei din America.

D. Baldwin subliniază că această datorie reprezintă bani cheltuiți în întregime în America. El zice: „Se pune întrebarea firească de ce restituirea datoriei să nu se facă tot în mărfari. Insă mărfurile au fost cumpărate pe prețurile curente în timpul războiului, și de oarece prețurile s'au schimbat atât de mult ar urma ca Britania făcându-și plata în mărfuri să fie obligată a trimite Americei o cantitate de mărfuri mult mai mare de cât ea a cumpărat la origină cu banii împrumutați“. Pe de altă parte el se întreabă dacă America ar putea accepta plata datoriei sale pe această cale, de oarece în acest mod poporul american s'ar resimți încă-câțiva ani în viitor. De oare ce deci achitarea direct în aur sau mărfuri este fie imposibilă sau nedorită, nu rămâne decât calea cumpărărei de dolari pe piețele de schimb mondiale. Britania nu dorește altceva de cât să realizeze un acord cinstit de afaceri, care ar garanta Americei plata până la ultimul cents din acele credite stabilite de guvernul Statelor-Unite în America pentru asociația în războiu, acord care ar produce cât mai puțină turburare în relațiunile comerciale dintre aceste două țări.

: Citiți Infrățirea :

RELAȚIUNILE dintre Rusia și Ceho-Slovacia

— Declarațiunile lui Cicerin —

— Tratatul încheiat între cele două țări —

Praga, ziarul „Bohemia“ publică convorbirea corespondentului său la Lausane cu Cicerin care a declarat că simpatiile ceho-slovace pentru națiunea rusă, garantează desvoltarea relațiunilor excelente între cele două popoare.

Grație acestei împrejurări s'a putut încheia un tratat formând baza relațiunilor mutuale.

S'a primit cu o deosebită satisfacție clauzula neutralității, prin care Cehoslovacia se obligă să rămână neutră în cazul unui războiu al Rusiei cu alt stat. Nu mai puțin favorabile sunt și relațiunile comerciale.

Cicerin a adăugat că regretă că există în contractul reciproc unele laturi negative într'atât cât guvernul cehoslavac susține pe revoluționarii socialiști ruși în așa fel încât Praga a ajuns centrul emigrațiunei anti-revoluționare.

Unele nemulțumiri au fost de asemeni stârnite din cauza intermediului dlui Beneș în vederea realizărei întrevederei lui Lloyd George cu Poincaré la Boulogne, dat fiindcă atitudinea Angliei față de Moscova a fost din acel moment nu tocmai amicală, fapt ce probabil a contribuit la eșecul conferinței dela Genua. Mica Antantă a renunțat la ostilitatea sa față de Rusia. Jugoslavia nutrește simpatii din ce în ce mai evidente în masele populare și care se repercutează favorabil și în relațiunile Rusei cu guvernul jugoslav.

Căutăm

persoane cari se pot ocupa cu facerea de abonamente pentru ziar în oraș.

Administrația ziarului

Mica publicitate

Închirieri:

CAUT CAMERĂ mobilată. Plătesc bine, ofer și avantagii. Adresa la ziar sub V. P.

De Anul nou cumpărați-vă o frumoasă carte ilustrată.

Edițiile ilustrate din editura lui

Moravetz

sunt senzația de Crăciun din acest an.

De vânzare pretutindeni.

2465-1

Dr. IOAN PAUL

MEDIC DENTIST

Cluj, Strada Eminescu (Fadrusz) 8. Consult. 11—1 și 3—7. pentr toți funcționarii publici și particulari precum și familiile lor. 1253

Se lucrează în rate lunare

Prima Fabrica Electrica Română S. p. A. CLUJ.

I. Strada Călugărițelor, 1.
Adresa Telegrafică: Relais.
Telefon No. 67.

Materiale pentru instalațiuni fabricație proprii.

Motoare, transformatoare, ventilatoare, perii-cărbuni, contoare, volt și ampermetre, tachimetre, material pentru tensiuni înnalte, precum și dispozitive apărătoare contra trăznetului, întrerupătoare, siguranțe în tub de porcelan, continuu în depozit. 1914

Parfumeria D'OR

reprezentantul exclusiv a Fabricei de Păpuși din Cluj 1385

Articole de sticlă plăci de geamuri Dimijoane lămpi și porțelanuri să capăți la

Ludovic Ausländer

Cluj, Piața M. Viteazul 39
Telefon 954.
Engro. 1582 Endetail.

Concurs

pentru ocuparea posturilor de:

Șef al serviciului Statistic,
Impiegat la Serviciul Statistic,
Șef de biurou la Serviciul Administrativ

se publică concurs cu termen de 18 Ianuarie 1923.

Doritorii de a ocupa vre-unul din aceste posturi, se vor prezenta personal la Societatea „Ocrotirea Orfanilor din Războiu" Regionala IX-a Cluj, Strada Dorobanților No. 42 între orele 10—12 a. m. unde se vor da toate informațiunile cu privire la aceste posturi.

Vin alb și roșu de Dragasani

Recolta din 1920 se găsește in orice cantități cu **18—20 Lei** per kg. la

Banca „CETATEA"

CLUJ

Str. Regina Maria 19 2466

Mare magazin de blănuri!!

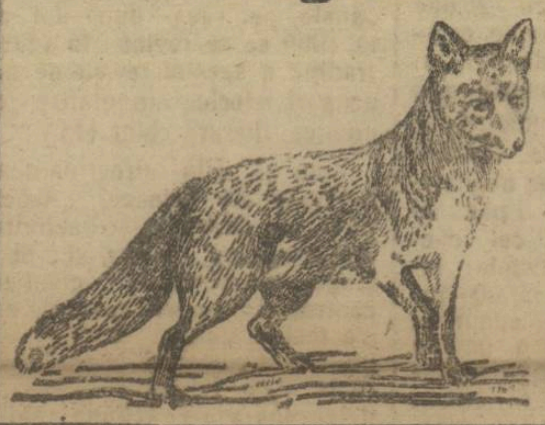

Frații Mártonffy & Comp.

Cluj, Piața Unirei 20.

Ad.: telegr.: Mártonffypelz

Telefon 10-25.

Sursa cea mai ieftină de echipare cu tot felul de articole de blănărie și blănuri de prima calitate. Nu cumpărați blănuri înainte de a vedea modelele noastre cele mai noui și blănurile noastre. Expoziție perpetuă de blănuri

Lloyd 898. 2025

Citiți „FLACĂRA"

Intemeiata de CONST. BANU

In anul 1914.

CEA MAI BOGATĂ
CEA MAI VARIATĂ
CEA MAI FOLOSITOARE
CEA MAI RĂSPÂNDITA
ȘI CEA MAI EFTINA

Dintre toate revistele literare și artistice din țară

Apare săptămânal

Cu colaborarea celor mai de seamă scriitori români și străini în 16 pagini format mare, cu copertă colorată și se vinde **3 lei** numerul.

ABONAMENTE: 150 lei pe an
75 lei pe 6 luni.

Redacția și administrația: București, Str. Câmpineanu 40

Avantajele sunt mari: purtați focurile și talpa de cauciuc PALMA

S'a deschis Măcelăria „VICTORIA"

Societate Anonimă nou renovată sub conducere specială,

2313

în Strada Regina Maria 9, unde se găsește peste zi carne proaspătă mezeluri și alte specialități de carne.

Frideric Czell și Fii Grupa Dr. Wilhelm Czell

Fabrica de bere Mănaștur, fabrica de rom și lichier și comerț engros de vinuri.

CLUJ, Strada Mănăștur No. 4—6.

Sursă de cumpărare de primul rang:

în produsele de:
LICHIOR, ROM și COGNAC
BEUTURI SPIRTOASE (rachiuri) speciale
VINURI ARDELENE de MASĂ, de FRIPTURĂ și de SOIURI și de **BERE.**

Toate acestea se capătă în butoale și sticle!!

Soiuri de BERE: Berea nutritoarea brună din malți duplu

„Hercules"

speciala, și berea deschisă

„Monostor"

cele mai excelente și preferite pretutindeni

Reclama 2634

2216

Reclama este sufletul comerțului

AUTO-MECANICA S. R. A. LEONIDA & Co. UNITE

Soc. Anonima

CLUJ

Reprezentanța Generală A.

Din BUCURESTI

Stoc. Permanent de Cauciucuri CABLE MICHLIN

CORD și R. U. CONTINENTAL

Prețuri escepționale de eftine.

2223

CLUJ, Strada Regina Maria No. 10. și Calea Dorobanților No. 18. CLUJ.

Activitatea Asociatiei din Sibiu

— Răspuns la un articol din „Țara Noastră“ —

Din partea d-lui I. Georgescu, secretarul general al Asociațiunei pentru cultura poporului român (Astra), primim următorul articol ca răspuns la un articol apărut în revista „Țara Noastră“.

Facem loc articolului d-lui Georgescu:

In „Țara noastră“, revistă ce apare de un timp încoace la Cluj sub direcțiunea d-lui Octavian Goga, nrul 6 din 19 Noemvrie dl N. Ardeleanu, după-ce-și spune părerile politice în legătură cu adunarea generală a „Asociației“ din Sibiu ținută în 8 și 9 Noemvrie, părere de care eu ca representantul unei societăți pur culturale, nu mă pot ocupă, politica fiind cu desăvârșire exclusă din sînul socie ății noastre, riscă o seamă de informații și păreri absolut neîntemeiate, pe care nu le putem lăsa fără de răspunsul cuvenit.

Mai întâi o rectificare istorică. Nu „Asociația“ s'a înființat după asemănarea societății academice, din care avea să se desvolte mai târziu „Academia Română“, ci invers, „Asociația“ s'a întemeiat în 1861, societatea academică română, după proiectul lui C. A. Rosetti în 1866, deci cu cinci ani mai târziu. Nu poate fi fiul înaintea tatalui.

După-ce constată apoi că, alături de unele preocupări științifice, vechea noastră societate curând și-a aflat adevărata ei menire: de popularisare științifică și propagandă națională, riscă din nou unele afirmațiuni fără temeiu și anume: că „Asociațiunea“, prin organele ei, s'a mișcat greu și, mai ales în ceeace privește conducerea, a început să se resimtă aproape în permanență oarecare oboseală, așternută pe fondul monoton al unei complecte lipse de inovație și de inițiativă. Mai departe: „La conducerea Asociației pătrundeau din ce în ce figuri mai mult representative decât forțe creatoare și temperamente răscolitoare de energii, de aceea n'a pulsat niciodată viață deosebit de vie în anul acestei societăți. Nici după alipirea Ardealului la vechiul regat nu s'ar fi schimbat lucrurile. Impulsul nu venea de nicăeri, încheie autorul, și Asociația nu făcea mai mult decât acum douăzeci sau zece ani“.

Să examinăm puțin faptele, începând cu acesta din urmă, că, adecă, la Asociație și astăzi, după unirea tuturor Românilor, e tot aceeaș țăcăneală măruntă și lipsă de ispravă ca acum 20 sau 10 ani.

Ce spun cifrele în graiul lor atât de convingător?

In 1906, când a plecat Dr. C. Diaconovici dela secretariatul Asociației făcând loc d-lui Goga, cântărețul pătimirii noastre, Asociația număra: 8 membri onorari, 45 în secțiile științifice literare, 90 fondatori, 252 pe viață, 1347 ordinari, — în total 1742. Tot în acel an s'au ținut 44 conferințe. (Vezi Nr. IV. din Iulie-August 1906 al „Transilvaniei“ pag. 75—80). In anul următor s'a sporit numărul membrilor abia cu doi. Numărul membrilor n'a trecut de 2000 (două mii) decât după-ce s'au admis grație inițiativei secretarului administrativ și membri ajutători cari în schimbul taxei de 2 (două) coroane primiau anual zece cărticele din Biblioteca poporală a Asociațiunii și un calendar pe de-asupra. Așa se ace că în 1912 și 1913 se urcă brusc numărul membrilor cu 10.296 în anul dintâiu și cu 11.851 în anul al doilea, pentruca tot atât de brusc să și dispară în anii următori de războiu, când Asociația din cauza scumpetei de hârtile și de tipar n'a mai putut da membrilor ajutători broșurile obișnuite, abia mai putându-și tipări calendarul. Așa se face, că la sfârșitul anului 1919 și începutul lui 1920, când s'a ținut cea dintâi adunare generală în Ardealul eliberat Asociația număra abia 1843 membri. De conferințe, prelegeri poporale și altele ca acestea în timpul războiului nu putea fi vorba. Ele și-au ajuns recordul în 1913, când în total s'au ținut 492 conferințe.

Cum s'a desvoltat Asociația de atunci încoace? Cine a cetit rapoartele comitetului central din anii din urmă o știe. In ultimul raport pe 1921, care l-a avut și d-l Goga în mână, cu prilejul adunării generale, se arată negru pe alb cu date precise că numărul total al membrilor este 10.074, dintre cari abia 2633 ajutători, partea cea mai mare fiind activi, pe viață și fondatori. Numărul conferințelor și prelegerilor populare este ce e drept numai 450, așa dar ceva mai puțin decât în 1913, dar să nu se uite că acum, după războiu, mentalitatea lumii s'a schimbat, mijloacele de transport sunt mai anevoioase, Asociația în România Mare nu are conferențiarii agricoli și cooperativi pe care-i avea înainte de războiu și are să lupte cu o mulțime de greutăți inerente stării noastre de tranziție și de refacere pe toate terenurile. Muzeul central al Asociației s'a îmbogățit apoi în timpul din urmă (din 1919 încoace cu 20.000 obiecte de științe naturale cumpărate dela Adam Buda din Galați și cu pânzele nemuritorului nostru pictor O. Smigheschi, cumpărate de drept de Asociație cu 200.000 Lei, dar neplătite încă în întregime din lipsă de sprijin și ajutor dela cei chemați. Revista „Transilvania“, refăcută mai ales dela 1920 încoace în ce privește comitetul de redacție, își urmează mi se pare și astăzi cu destule greutăți materiale apariția în condiții mult superioare anilor dinainte de războiu, asemenea Biblioteca poporală a „Asociațiunii“, îmbogățită din 1920 încoace cu 17 broșuri nouă, are un singur cusur că e prea scumpă și nu mai poate li dată membrilor țărani ai Asociației în condițiile materiale dinainte de războiu (1914). In timpul din urmă s'a pornit o bibliotecă nouă „Astra“ cu lucrări datorite d-lor S. Pucariu, N. Goga, I. Georgescu, St. Meteș, N. Oancea, etc.

Că la conducere s'ar fi simțit și s'ar simți, și astăzi o completă lipsă „de inovație și de inițiativă“, se prea poate, deși noi avem convingerea că programul mai nou de acțiune culturală al Asociației: de a ridica o serie întreagă de monumente istorice, case naționale cu muzee și biblioteci mai mari în 32 centre, mai departe de a inițiia biblioteci populare și case naționale în toate comunele românești și peste tot faptul că a distribuit până acum peste 2000 biblioteci populare și vrea să nu lase nici un cătun cât de modest din Dacia superioară fără carte românească dătătoare de lumină, merită toată stima și recunoștința oamenilor de bine.

Dl Goga însuși a avut prilej de aajuns să aducă „forțe creatoare și temperamente răscolitoare de energii“ din 1906 până în 1913, când și-a luat un concediu mai lung. Dar dsa a suprimat întâiu în 1907 partea literară și științifică a „Transilvaniei“ prefăcând-o în simple „anale, pentruca după doi ani în 1909 să se revină la vechea tradiție a acestei reviste de preocupări istorice etnografice, economice, literare chiar etc.

Vina că, dela întregirea noastră națională încoace, „Asociația“ n'a desvoltat o activitate mai intensivă, o are, și dl O. Goga, membru în comitetul central al acestei însoțiri, care n'a fost o singură dată în ședințele comitetului ci n'a cerut să la vre'o inițiativă mare, să determine vre'o acțiune salvatoare etc.

Că n'ar fi căutat „contact cu mișcarea culturală a regatului“, e iarăș inexact. Ce altceva urmărește federația Asociației cu „Liga“ și cu celelalte societăți culturale surori? Dacă a uitat dsa elogiile ce i-a adus Asociațiunii noastre Al. Odobescu, B. P. Hașdeu etc. mai înainte, sau în timpul din urmă dnii N Iorga, V. Brătianu, I. Simionescu, Ion Gorun etc. își va fi aducând aminte cel puțin de cuvântul și de gestul atât de frumos al dlui colonel I. Manolescu, președintele caselor naționale din vechiul regat care a făcut nu nu numai două donațiuni frumoase pentru scopurile Asociațiunii (60000 Lei pentru muzeul istoric 1848—9 în legătură cu casa lui Avram Iancu și 9,000 Lei pentru fondul Andreiu Bârseanu), ci a declarat în plin congres că pune casele naționale sub egida Asociației, ca fiind mama comună a tuturor societăților culturale românești.

Ce privește, în sfârșit, aluzia atât de transparentă, nenorocit de transparentă la „pensionarul intelectual care printr'un discurs pe an și două telegrame către M. S. Regele“ și-ar fi îndeplinit toate sarcinile față de cultura națională și care timp de decenii ar fi fost — ni se dă să înțelegem—Andreiu Bârseanu, nu mai spunem nimic. Anul de doliu proclamat cu atâta pietate și convingere adevărată de unitatea membrilor întruniți în congresul general din urmă ai Asociației, elogiile ce s'a adus cu prilejul morții si al congresului însuși de atâtea personalități distinse, precum și marea obște românească care și-a spus și-și va mai spune totdeauna respicat cuvântul, va pune cred la punct și pe denigratorii pseudonimi ori anonimi al condeiului.

Secretarul general al „Asociațiuni“.

Răspândiți „Infrățirea“

ABONAMENTELE

pentru ziarul

„Infrățirea“

se primesc cu

Lei 180 anual
Lei 90 pe 6 luni
Lei 45 pe 3 luni

Pentru autorități, bănci și societăți

Lei 240 anuul
Lei 120 pe 6 luni
Lei 60 pe 3 luni

Anunț!

Ziarul **„Infrățirea“**

anunță pe Onorați săi abonați din Cluj
că **dela 1 Decemvrie 1922**

a aranjat in centrul orasului (Piata Unirei) un chiosc de unde se poate ridica seara foaia

pe baza recipisei de abonament.

Rugăm pe Domni vechi abonați din Cluj a ne comunica dacă doresc să ridice foaia dela chiosc sau să o expediem tot prin poștă.

Abonamnete pentru chioscla Adm. ziarului str. I. Maniu 3

Tipărit cu mașina rotative Cartea Românească „Cosinzeana“ institut de arte grafice, Cluj.

Anul III. No. 704 — 8 pagini 1 LEU 8 pagini — Mați 16 Ianuarie 1923

„ASOCIAȚIUNII" SIBIU

Înfrățirea

74 „Transilvania Nr. de schimb
Sibiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI și AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3 (ETAJ II)
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952 — REDACȚIA No. 211
Director: D. TOMESCU

ABONAMENTE:
PE 1 AN — LEI 180
6 LUNI — 90 „
3 „ — 45 „
1 AN Pentru autorități 240 „

De anul nou

de **N. Bănescu** profesor universitar

„Philargyria mater panton kakón"
(Iubirea de bani mama tuturor relelor)

Suntem în pragul unui an nou. Cu năzuința firească a inimii noastre, îl dorim mai bun, mai rodnic, mai plin de bucuriile mari și sănătoase ale vieții decât acela care, în clipa de față, trece pentru totdeauna la răbojul fără de capăt al vremii.

N'am putea spune că anul ce se încheie astăzi nu înseamnă un evident progres, în atâtea din domeniile vieții noastre. Cine și-aduce aminte de împrejurările grele, în care țara se zbătea, în Ianuarie trecut, nu poate să nu recunoască un sigur pas făcut înainte, în cursul anului ce s'a dus.

Dar rănile deschise de război au fost cu mult prea mari, ca să se fi putut atât de repede lecui. Multe rămân încă deschise, și vor trebui mari silințe oneste pentru ca, rând pe rând, toate să se închidă.

Una trece, prin gravitatea ei, înaintea tuturor celorlalte: traiul zilei de azi, mizeria în care mii de oameni își duc cu anevoință viața, despuiată de tot ce făcea, și pentru cel de pe urmă sărac, farmecul ei, înainte de războiu. Valul scumpetei crește pe fiecare zi. Nici o putere pare că nu e în stare a pune stavilă acestui cataclism. O nebunie bântuie astăzi lumea, pervertind inimi, înjosind caractere, strivind tinerești avânturi. Apanthropia (lipsa de umanitate) e termenul cu care a fost pecetluită de părinții Bisericii, într'o epocă în care oamenii se dedeau în vânt, ca astăzi, după degradatoarele satisfacții ale unei bolnave materialități.

Și, față de acest tragic joc al forțelor elementare ale răului, — frontul lașității generale. Cei mici au măcar scuza fatalității lor. Obosiți de epicele sforțări de fiecare ceas, pentru prelungirea unei chinuitoare existențe, ei nu mai pot cugeta la inițiative. Este însă un loc, față de care nu există scuză, ori cât de slabă: locul dregătoriei, *al* slujbei pentru toți, *a cărei unică rațiune de a fi e numai ocrotirea superioarelor interese comune. E singurul loc de unde ești în drept a aștepta un gest, o chemare, o luptă. „Părintele" unui oraș, satrapul unui județ, „consiliile" care, prin definiție chiar, îi inspiră în actele lor,* — aceștia *au, față de semenii ce și i-au pus în frunte, o datorie de onoare a-i apăra în cele mai elementare drepturi ale lor.*

Dar s'a încheiat astăzi anul, și cele din urmă nădejdi îndreptățite s'au pecetluit, definitiv, cu dânsul. Cine a văzut vreodată un gest, o împotrivire, o încercare de a potoli măcar un moment furia potopitoare a omului prin om? Am văzut însă zi de zi orașul umplându-se, necontenit, de hienele exploatării; am cetit „ordonanțe" și am auzit de „aprovizionări" și de sate chinuindu-se în lipsă; am văzut până și boi zburând de pe urbariala pășune și am zărit, pe fiecare zi, spectrul mizeriei pe piețele în care Foametea își scutura, ironic, strălucitorul Corn al Abundenții. Și am mai văzut, la anumite ceasuri de zi și de noapte, o splendidă caretă trasă de cai albi, purtând, în mijlocul suferinții de obște, cu alaiu de sărbătoare, pe cioclul vieții publice, — stranie figură mulțumită, drapată, grav, în negru...

*

Ce ți-am putea cere, an nou, ce bați acum voios la ușile noastre triste?

Odată, la Bizanț, un mare și glorios împărat întreprinse a curăța terenul de cioclii vremii sale. In ordonanțele publicate atunci, el nu putu repeta în deajuns dregătorilor săi, ca o necesitate de prima ordine, de a fi „cu mânile curate": Catharais tais hersi.

Aceiași dorință îți îndreptăm noi astăzi, din mijlocul urbei stoarse de hâzii aventurieri ai banului. Coboară, an nou, în josnicele inimi de pradă un dram din vechea „omenie" a bătrânilor de pe vremi și pune în mâni curate, cu catharais hersi, *oblăduirea mult încercatei* polis!

Anul politic

Se împlinește un an decând actualul guvern se află la conducerea țărei. Dela răsboiu încoace putem considera acest timp ca singura perioadă în care viața publică a fost călăuzită de o politică pusă exclusiv numai în serviciul binelui obștesc.

Inăuntru întreaga grijă a conducătorilor s'a mărginit de a scoate țara din haosul în care se sbătea de patru ani de zile, iar în afară acțiunea guvernului s'a îndreptat spre restabilirea bunelor relații între popoare.

Dacă socotim rezultatele obținute, constatăm că în adevăr ele sunt dintre cele mai apreciabile. Politica de ordine și economii inaugurată de actualul guvern, a condus la refacerea creditului nostru în streinătate. Echilibrarea budgetului pe baza unor cheltueli care să nu întreacă deloc veniturile s'a resimțit imediat pe piața streină, deoarece nu mult după venirea partidului liberal la putere, statul român a fost în stare să realizeze împrumutul necesar consolidărei datoriei lui externe. In afară de aceasta o serie întreagă de legi bine gândite au schimbat situația internă atât din punctul de vedere economic, cât și administrativ, într'o măsură care ne dă dreptul să spunem că anul 1922 se poate considera anul consolidărei interne.

Dar stăruințele guvernului cu privire la gospodăria dinăuntru a țărei nu se vor opri aci. Opera legislativă își urmează încă cursul ei. Deși lucrările Parlamentului sunt lipsite de sprijinul opoziției, totuși activitatea guvernului nu este stânjenită de fel, ea necunoscând decât ținta realizărilor impuse de grelele împrejurări prin care trecem.

Nici în afară conducătorii de astăzi nu au înregistrat în acțiunea lor mai puține succese politice. Ei înțelegând să nu se îndepărteze de loc de principiile unei politici de demnitate națională, și-au îndreptat toate sforțările în această direcție. La conferința de la Genova, ca și la cea ținută acum la Lausanne, reprezentanții Românici au știut să înalțe în fața streinătăței autoritatea țărei noastre.

Aprecierea celor mai desăvârșiți oameni de stat europeni, precum și acelea ale întregei prese occidentale la adresa conducătorilor de astăzi ai politicei române, ne dau măsura importantului rol pe care România îl are în asigurarea păcei mondiale.

Această nouă situație creiată țărei noastre în concertul popoarelor europene, nu se datorește decât străduințelor depuse de actualul guvern.

Fără îndoială însă că rezultatele obținute până acum atât în politica externă cât și în cea internă nu sunt decât începutul unui întreg program de activitate, ale cărui etape vor fi realizate rând pe rând în cursul anului care începe.

Situația internațională pe anul 1922

De sigur, că în această gravă perioadă, mulți vor fi aceia care vor examina ca de sfârșit de an, bilanțul evenimentelor ce s'au produs în cursul anului ce ia sfârșit. Examenul chestiunilor de politică externă ne va conduce la considerațiile următoare, pe care le redăm mai jos în linii generale.

Evenimentele ce s'au desfășurat între hotarele anului consumat pot fi repartizate în cinci mari grupe.

Prima din aceste grupe privește problema rusă. Ea cuprinde în special deciziunile conferinței dela Cannes relative la organizarea conferinței europene dela Geno căderea d-lui Briand și formarea cabinetului d-lui Poincaré, lucrările preparatorii în vederea conferinței dela Genova, conferința dela Genova și lupta d-lui Poincaré cu Lloyd George; încheierea tratatului de la Rapallo între Germania și Rusia, și în fine conferința dela Haga, cu care a luat sfârșit conflictul în chestiunea rusă.

A doua grupă de evenimente cuprinde răsboiul în Asia Mică între Grecia și Turcia, conflictul între Franța și Anglia în chestiunea po [illegible] ciei și revoluția greacă; în fine conferința de la Lausanne cu participarea Rusiei Sovietice la discuțiunea strâmtorilor Mărei Negre, la care România a avut un rol demn de relevat.

A treia grupă cuprinde problema reparațiilor; marea problemă a situației interne a Germaniei și căderea cabinetului Wirth, precedată de tragica soartă a lui Rathenau; conferințele Aliaților cu privire la problema reparațiilor.

A patra grupă de evenimente internaționale cuprinde marile modificațiuni suferite de politica internă în diferite țări, modificațiuni a căror importanță exercită o influență internațională.

Acestea sunt în primul loc, alegerile din Anglia caracterizate prin reîntoarcerea la putere a partidului conservator englez, ca și prin eșecul politicei d-lui Lloyd George. Un alt eveniment analog, important pentru situația internațională, a fost lovitura de Stat care s'a produs în Italia prin ajungerea la putere a D-lui Mussolini.

A cincea grupă de chestiuni internaționale importante pentru anul care se sfârșește, cuprinde lucrările Societății Națiunilor la Genova și chestiunea ajutorărei Austriei, care este cea mai importantă din toate chestiunile discutate la această conferință.

Ar fi multe de spus cu privire la fiecare din aceste cinci grupe de chestiuni internaționale. Ne vom mulțumi de a le caracteriza în câteva cuvinte, în așa fel ca să indicăm pe de o parte importanța generală a chestiunei și pe de altă parte, situațiunea sa actuală.

Problema rusă a fost centrul politicei europene din Ianuarie până în Iulie 1922. Ea a atins punctul său culminant la conferința dela Genova, când Rusia și-a făcut din nou intrarea în politica europeană după o destul de îndelungată absență; Rusia rămâne mai departe un factor politic important, fără a conta încă ca factor economic.

Trăsătura cea mai caracteristică a grupului chestiunilor orientale este aceia de a scoate în evidență greșala fundamentală comisă de Aliați: după încheierea tratatului de pace dela Sévres, nu s'a procedat la dezarmarea Turciei și s'a lăsat astfel Grecia liberă de a-și regula diferendele sale cu Turcia, primind sprijinul moral al Aliaților. Insurecția lui Kemal a turburat însă situațiunea, provocând înfrângerea armatei grecești și revoluția în Grecia.

Din orice punct de vedere am privi tratatul de pace dela Sévres, un lucru e sigur: ultimile evenimente din Orient fac foarte dificilă o soluție de stat chestiunei Orientului, care să prevină alte turburări.

In ce privește chestiunile reparațiunilor, se poate constata aceasta: politica reparațiunilor urmată în cursul ultimilor trei ani, ne dă [illegible] le negocierile și toate conferințele din ultimile luni au creiat o așa numită criză a chestiunei reparațiunilor.

Este foarte dificil de a caracteriza în ansamblul lor evenimentele politicei interne de importanță internațională care s'au desfășurat în Anglia și în Italia. Se poate deduce totuși că criza situației politice interne a acestor țări s'a accentuat în ultimul timp, partidele centrului cedând pe de o parte înaintea dreptei organizate și pe de altă parte înaintea stângei organizate. Nu vom căuta să facem profetii, dacă e dreapta sau stânga aceia care are șansa să câștige bătălia. Vom constata numai că cu cât dreapta se va arăta mai agresivă și mai neîndurătoare în alegerea armelor, cu atât orientarea către partidele stângei va fi mai repede, mai decisivă și mai primejdioasă.

Lucrările Societăței Națiunilor ce au avut loc la Genova, în special lucrările relative la ajutorarea și însănătoșirea Austriei, sunt — în afară de lucrările de ordin administrativ, economic și financiar din interiorul diferitelor țări — singura mare întreprindere internațională, purtând caracterul unei opere de reconstrucție și consolidare, care în cursul anului ce-și dă sfârșitul, s'a efectuat cu oarecare succese.

Aceasta este situația internațională în momentul când anul cel nou își deschide zăgazurile.

In Decembrie acum un an situația era tot atât de posomorâtă; s'au făcut totuși progrese în vederea consolidărei definitive a Europei. Putem deci conserva o optimistă speranță că politica externă pe 1923 își va netezi asperitățile, tinzând spre o perfectă armonie internațională.

Mișcarea culturală; teatrală, literară, artistică

File de calendar

1923

1923. La ceazul 12 și o clipă, din noapte suntem în 1923.

Adică sunt eu și cu I. P. S. S. Mitropolitul Primat al României, singurii, cari am rămas credincioși vechiului calendar. Dumnevoastră sunteți de 13 zile pe drumul lui, pe care subsemnatul mai puțin grăbit pe cărarea vremei, trebuie să mă resemnez a-l lua și eu d'a capo.

Ce-o mai aduce și anul ăsta? Adică unde ne-o duce, căci vorbeam de-un drum.

S'o ridica valuta, se va face însfârșit pace ca lumea, va fi vre-un nou război, vor face studenții revoluție . . . Doamne ferește!

Adică Doamne ferește, numai de cele două din urmă.

Cum am apucat-o, de-ar fi s'o ție așa până la urmă, nu prea promite să fie bine.

Ungurii se tot bârzăluiesc pe la graniță și studenții se țin de cîra evreilor.

Oare va fi un an cu ciocniri de trupe la hotar, cu manifestații de stradă, cu universități închise, cu cafenele obloníte dela 11 noaptea în sus?

Stupid.

Decât ar fi așa, mai bine l'am sări dintr'odată, să ne scăpăm de el.

In definitiv ce-or avea ungurii cu hotarele noastre? Vor să ne mai amintească pre cum că nu de mult au fost ale lor (par'că acum nu sunt dacă stai și privești dinspre ei încoace?)

In sfârșit.

... cere incursiunile lor sentimentale prin meleagurile noastre, dar lor n'o să le facă și mai abitir.

Nu știu cum, dar par'că văd un fel de furnicar de regimente românești, sârbești și slovăcești pela Budapesta.

Și nu prea văd în cazul asta cam ce mare fericire va aduce anul cel nou ungurilor.

Iar ei voi spune nu și nu, că anul nou a fost cu pricina. 1923 le-a adus nenorocirea. Și-l vor însemna pe bietul an cu cruce neagră în istoria lor

C'așa e omul.

El și-o face și pe urmă zice că anul i-a adus-o.

Așa cu Ungarii. Așa și cu alții cari se gândesc iarăși cum să se ia din nou la hartă cu semenii lor.

Nu le-o fi lehamite de atâta hartă cea mare a războiului...

Barem la noi în țară să fie liniște, dacă ungurii țin cu orice preț să mai facem plimbări pela dânșii.

Oameni buni, oameni buni, Amin, vă spun vouă, în seara aceasta sfântă a anului nou.

Lepădați gândurile negre, uitați vrajbele cu care diavolul vă îmboldește și aruncați departe de voi răutatea din suflet ca pe-un bulgăr nefolositor.

Amin vă spun vouă cum vă veți așterne la începutul anului așa veți dormi până la celălalt an nou.

Vreți să aveți un an nou frumos și care să vă aducă numai mulțumiri? Faceți așa cum v'am spus și nu veți avea de ce să vă plângeți.

Iar dacă nici glasul meu biblic, ... cum îl veți ... nu vă aduce pe calea binelui, să vă ne dă bine...

Să nu ziceți că nu vi s'a spus.

Nomo Filax.

Există la noi o mișcare literară?

— Părerile unui neliterat în pragul noului an —

Războiul n'a încetat de-abinelea; potolit doar la suprafața, focul lui care mocnește încă în adâncimi, mai are și azi sbucniri repezi, trecătoare, e drept, dar care nu te lasă de loc să întrevezi siguranța zilei de mâine. Și dacă de el nu putem spune că neam scăpat totul, cu atât mai mult nu ne-am scăpat de urmările lui.

Trăim încă sub apăsătoarea-i atmosferă. Zilele liniștite ale păcei depline, ale „mormalității" cum ne place să zicem sunt încă departe de orizontul vremei noastre. Mișcările politice atrag atenția tuturor. Complicațiile internaționale formează subiectul discuțiunilor tuturor consumațiilor de prin bodegi și chiar de prin lăptării. Despre politica internă nici nu mai vorbim: pretutindeni se comentează cu aprindere vorba cutări deputat, pretutindeni mărturisirile cutărui ministru sau discursul cutărui leader al opoziției. Un gest brutal petrecut în Parlament sau o întrerupere pornografică exclamată sub cupola acestui templu al legilor fac deliciul tuturor cetățănilor țărei dela Nistru până la Tisa, și dela Dunăre în Sighetul Marmației.

Atrasă cu totul de această politică, acaparătoare de suflete ca un joc de noroc, mulțimea nu mai are timp pentru alte predilecții, pentru alte preocupări ale spiritului mai calme, mai senine, mai înnălțătoare, mai grave, mai puțin schimbătoare.

Inter arma sibut musae — spunpeau strămoșii. Și puțină dreptate tot aveau. Dar numai puțina.

Dar e știut că producțiunea cea mai interesantă a literaturei franceze a văzut lumina zilei în perioada politică cea mai sbuciumată a acestei țări. Intre marea revoluție și începuturile secolului al XX-lea, deci în întreg secolul XIX, Franța și-a căpătat frumosul merit de a-și putea zice îndrumătoarea spirituală a tuturor celorlalte țeri de pe glob.

Iată de ce nu se poate spune că în vremea războiului artiștii creatori sunt complect sterpi. Am putea crede mai de grabă dimpotrivă; înfrigurarea momentelor mari pentru istoria omenirei trebuie să aibă repercusiuni adânci în sufletele lor.

Se întâmplă însă altceva, care dă impresia că mișcarea culturală stagnează în timpul evenimentelor politice de seamă. Și anume tocmai ceia ce spuneam la începutul acestui articol. Atenția lumei este cu desăvârșire atrasă de fluctuațiile palitice, e cu totul în așteptarea noutății sociale pe care poate s'o aducă ziua de mâne.

Iar creiatorii, artiștii, marii și adevărații artiști, — căci mediocritățile sgomotoase tocmai în timpurile acestea isbutesc să stârnească oarecare vâlvă în jurul numelui lor marii artiști își văd de visurile lor, și de operele, de realizarea concepțiilor lor.

Astfel nu putem spune că în ultimul timp, în uitimul an mai ales, n'au ieșit cărți interesante, n'au apărut reviste frumoase și bine redactate.

A afirma contrariul înseamnă a face cu orice preț pe scepticul, înseamnă a da sentințe gratuite cum foarte des se întâmplă în publicistica românească din motive specifice poporului nostru.

Căci trebuie să recunoaștem, nici un popor nu este în această privință mai sceptic, mai pornit pe critică, cum e poporul nostru. Și de-ar fi vorba de critica aceia, cum o înțelegeau vechii elini, adică de judecata rece și nepărtinitoare, n'am avea desigur nimic de zis: ne-am mândri chiar; dar la noi se obișnuiește din nefericire o critică cu totul alta, criticei bunului plac, critica după simpatiile personale, după clanurile literare.

Criticul este de obicei și literat și invers. De va fi cumva simbolist el va afirma sus și tare o odată cu inaugurarea școalei lui în țara noastră, începe și adevărata poezie românească. Eminescu Gr. Alexandrescu, Coșbuc, Vlahuță, Cerna numai există pentu acest critic. Există numai maeștrii lui: Macedonschi, Petică, etc. s-firește și domnia-sa.

Adversarul literar al criticului acestuia, supărat de acest exclusivism, va întoarce rolurile și va decreta invers: că adevărații mari poeți ai neamului sunt Eminescu și Coșbuc, pe când Macedonschi și Petică sunt farsori lipsiți de cel mai elementar talent.

Fără îndoială că marele public n'ar trebui să ia în seamă nici pe unul, nici pe altul ci să rămână la părerile și gusturile lui dinainte. Dar marele public dela noi nu ia în seamă nu numai pe acești critici, ca să le zicem așa — lejeri — dar nu ia în seama nici măcar actuala mișcare literară mult, puțină cât e. Și astfel criticii noștri contribuesc deasemenea în bună parte la această stare de lucruri, a cărei cauză principală am pomenit o mai sus.

Mișcarea aceasta, cum am spus, există totuși și se afirmă pe zi ce trece. Lăsând la o parte, operele scriitorilor noștri mai vechi sau mai tineri apărute în ultimul timp e suficient să ne aruncăm o privire asupra institutelor de editură și mai ales asupra revistelor ce apar acuma.

Cele trei mari institute de editură: Cultura Națională, Cartea Românească și Viața Românească, dau zilnic pe piața literară opere cari ca tehnică și ca lux de execuție, pot rivaliza cu producțiile celor mai mari case tipografice din streinătate.

Acelaș lucru se poate spune și despre revistele noastre, cari nu numai ca înfățișare exterioară, dar multe și în privința conținutului pot sta fără un exces de bunăvoință alături de multe din marile reviste ale streinătății.

Din cele vechi: Viața Românească, Ramuri — Drum drept, Flacăra; din cele noui: Cugetul Românesc și eleganta „Gândirea" sunt mărturii indiscutabile că sufletele tinerilor noștri poeți și prozatori clocotesc, că numărul lor sporește tot mai mult, că falanga lor va fi la înălțimea înaintașilor cari i-au pregătit cu scrisul și cu învățătura lor.

Intâlnești adesea în paginile acestor reviste versuri sau pasagii de proză a căror neașteptată inspirație sau factură te lasă cu totul uimit, dând cea mai formală desmințire, tuturor bocitorilor de ocazie, cari din cauza vitreglei harului divin, condamnă și distrug tot ce există cu o ușurință revoltătoare.

Nu este departe vremea însă când glasul acestora va amuți neputincios. Mișcarea literară de la noi se accentuiază pe zi ce trece și nu va fi mult până când străinetatea, — căci noi credem numai ce ne spune străinătatea va pune din nou pe piedestal, cela ce noi doborîm doar cu o lovitură de picior.

Așa a făcut cu Creangă, cu Negruzi, cu Sadoveanu, cu Caragiali, așa va face și cu ceilalți când îl va cunoaște — sau dacă l-a cunoscut din câte-o simplă nuvelă, sau schiță tradusă cine știe cum, — îi va cunoaște mai bine și în întregime.

Și această cunoaștere nu va întârzâia; căci o caracteristică a anului literar pe care l-am trecut este și interesul pe care tot mai multe publicații periodice străine vădesc că-l depun țărei noastre, cerând informațiuni asupra mișcărei noastre culturale. Deocamdată acestе informațiuni sunt date tot cam după vechiul obicei al criticilor noștri, cari de multe ori în necunoștință de cauză, execută cu ușurință pe ori cine nu-i place după nume sau laudă fără rost pe vre-un prieten personal. Dincolo de hotate, nu se va putea cunoaște literatura noastră decât din traduceri complecte, după marii noștri prozatori — căci a încerca din nou cu Eminescu și ceilalți poeți este de prisos, poesia. Traducându-se prea greu pentru a-i păstra cel puțin jumătate din însușirile originale într'o altă limbă. Dar pentru a ajunge la acest rezultat e nevoie de ajutorul statului, singurul care poate face saculficile începutului — căci bogătașii noștri nu prea cunosc literatura națională ca să-i vină în ajutor — și socotim că actualul ministru al artelor dl. C. Banu, de al cărui nume se leagă atât de frumoase fapte culturale, va aduce literaturei și deci prestigiului românesc și acest verviciu, pe care-l credem cel mai mare dintre toate.

Gânduri de anul nou

Eri seară ne-am luat rămas bun dela anul care se sfârșea. I-am spus adio ca unui călător pe care nu-l vom mai revedea și care ducea cu dânsul o parte din existența noastră și o fâșie din sufletul nostru și în clipa când pendula suna cu același sunet tacticos și monoton cele douăsprezece bătăi vestitoare de miez de noapte, am avut impresia că toate amintirile noastre, ori cât de recente, se îndepărtau de noi.

Trecutul nostru, ori cât de apropiat ar fi fost, făcea deja parte din anul trecut...

Cât de frumos am folosit această ultimă zi! Am neglijat înadins toate preocupările materiale ale vieței, pentru a ne putea consacra în voie ocupațiilor mai puțin umflate de pretenții, dar totuși atât de fermecătoare în micimea lor. Am trimes așa zisele cărți „de vizită" tocmai fiindcă ele ne dispensează de a le face. Am trimes bomboane care se topesc sub limbă și flori care se vor vesteji în pahare, simboluri efemere ale celor mai durabile afecțiuni. Ne-am ornat camerele cu vâscul pe care tradiția ni l-a lăsat ca purtător de fericire și sub verdeața căruia e obiceiul de a te îmbrățișa cu toți ai casei și cunoscuții ce-i ai în jurul tău. Am cântat apoi veșnica pomenire ca o ironie pentru anul ce-și dădea sufletul și am băut în sănătatea celui ce se năștea.

Și după aceia ne-am îmbrățișat cu toții, respectabil obiceiu care ne arată că timpul și civilizația nu au atenuat încântătoarea simplicitate a sufletului nostru. Suntem tot asemenea acelor oameni ai antichității care în ziua anului cel nou în semn de bun augur, duceau magis trăților ramuri de verbină culese din pădurea zeiței Strenia și împărățului cupe din vinurile cele mai rare. Asemănător de asemeni acelor negri care schimbă pe pălării în formă de turbane și pe decorații multi-colore dinți de elefant și pene de struț, n'am dat noi ca dar de anul nou acelaș fildeș transformat în mânere de umbrele și aceleași pene sub formă de evantaliu, în schimbul unor valori fictive ca mulțumiri surâsuri sau sărutări?

Am schimbat călduroase urări cu îndoiosarea dorinței ca ele să se îndplinească, și am spus unul altuia că anul cel nou va aduce fie căruia surprize bogate în bucurii.

Dar, în realitate ne dăm seama cu toții că anul cel nou nu va aduce nimic nimănuî, dupăcum n'a adus nici odată, decât doar o încreștitură mai mult pe frunte împovorată de griji pentru cel necăjit și bucurii în plus pentru cel esit de-asupra nevoilor vieței.

Căci știm foarte bine că anul cel nou nu-i propriu zis nici vesel, nici trist și că el se mulțumește să aibă, pentru fiecare din noi un aspect diferit, care va reflecta gândurile și actele noastre, străduințe le noastre și rezultatul lor.

Dela Opera Română

Duminecă la 14 Ianuarie: „Traviata", rolurile principale susținute de: dșoarele A. Dicescu, A. Rozsa, A. Ionașcu și dnii N. Nagacewsky, L. Nicorescu, P. Marcu, Sterian-Mandy, Constantin, A. Jartzky.

Luni la 15 Ianuarie: „Carmen", rolurile principale susținute de dna Lya Pop, dșoarele A. Dicescu, A. Rozsa, A. Ionașcu, dnii C. Pavel, I. Crișan, N. Apostolescu, Sterian-Mandy, dr C. Lăpădat.

Tipografie

mare în centrul Clujului se vinde sau închiriază. Numai persoane serioase și cu garanță să-și înainteze oferte la librăria ANCA, CLUJ.

3510

Să cumpărăm 1733.
dela Drogueria
„EMKE"
Proprietarul firmei:
Barkóczy Alexandru.
Prețuri eftine. Mare asortiment. Servíciu regulat.

Ungaria acuză

Comunicatul guvernului maghiar – Un expozeu edificator al primului ministru Bethlen – „In ajunul unei nou Europe"

In loc să inceteze in urma protestelor ce s'au înaintat la Budapesta, mişcările ungureşti dela frontiera noastră, urmate de altele la cea jugoslavă, s'au repetat şi în cursul săptămânii acesteia. Comunicatul oficial al guvernului nostru înregistrează un nou atac, tot la Şiclău, în judeţul Arad. De data aceasta însă insurgenţii nu mai sunt elemente regulate; au fost soldaţi, şi ofiţeri din armata maghiară regulată.

Constatăm încă odată, de data aceasta din experienţă, acea stratagemă a bandelor neregulate ungare, pe care am semnalat-o intr'unul din numerile trecute ale ziarului nostru: că adică incursiunile trupelor neregulate ungureşti sunt — după cum au fost şi în trecut, în Burgenland — preludiul, unor mişcări oficiale.

Cu toate acestea însă şi deşi atacul încercat la Şiclău pentru a doua oară a fost făcut de elemente ale armatei ungureşti regulate, guvernul maghiar, cu un cinism fără seamăn, în loc să facă mea culpa, acuză România Iată ce spune textul comunicatului oficial unguresc:

„Autorităţile militare maghiare au constatat mai presus de orice dubiu, că românii au tras 30—40 focuri de armă în noaptea de opt spre nouă l. c., asupra poliţiei de vamă care face serviciu regulat de patrulare pe teritorul maghiar şi care treceau pe lângă conacul Kintzig, la est de Lököshaza, la distanţa de mai bine de o sută metrii dela graniţă în interior. Ungurii au răspuns la focuri; de partea maghiară n'au fost răniţi. In noaptea de 10 spre 11 l. crt. în acelaş loc, grănicerii români au tras din nou focuri asupra aceleiaşi patrule, patrula maghiară n'a răspuns de data aceasta. Nici un alt incident de frontieră nu s'a întâmplat."

Despre incursiunile celelalte ale insurgenţilor comunicatul maghiar nu pomeneşte nimic, cu toatecă acestea au ajuns şi 'n presa cehoslovacă.

Iată însă, că in acelaş moment, când în loc să se disculpe, guvernul maghiar acuză cu cinism România, primul ministru maghiar face la Budapesta un expozeu, deosebit de semnificativ şi de grav în declaraţiunile ce cuprinde Contele Bethlen trebuia să facă declaraţiunile de mai jos cu ocazia felicitărilor obişnuite la anul nou. Atunci însă nu se putea, pentrucă dupăcum vom vedea mai jos, se aşteptau schimbări esenţiale în politica europeană. Acum, dupăce începutul acestor schimbări s'a produs primul ministru a putut face fără risc aceste declaraţii.

A spus printre altele, că ne găsim în mijlocul unei lumi noui şi în domeniul politicei externe asistăm la astfel de evenimente, din care va rezulta fără îndoială o nouă Europă. Se referă numai la două evenimente: la răsboiul greco-turc, şi la eşecul conferinţei parisiene.

„S'a produs o schimbare în chestiunea reparaţiunilor nemţeşti şi este întrebare, daca nu s'a produs o schimbare şi in chestiunea aliaţilor. In tot cazul însă se apropie de sfârşit timpul, când voinţa unitară a biruitorilor apăsa asupra Europei cu o astfel de greutate, încât faţă de ea nu putea avea loc o contrazicere. Poate în anumite chestiuni înţelegerea lor mai exista, poate mai există antanta însăşi".

„Dar se manifestă pe trupul ei surpături adânci, de-o parte a cărora sunt **străduinţele popoarelor, ambiţiile şi darurile lor nesatisfăcute, iar de altă parte vaetele oprimaţilor.**

„O simţim, că ne găsim în faţa unei noui căi. O ştim şi aceea, că cu chestiunea reparaţiilor maghiare nu s'au ocupat până acum serios, dar o simţim, că 'n anul acesta se va lichida şi chestiunea reparaţiunilor maghiare."

Şi în continuare arată, că această lichidare o va face parlamentul şi **naţiunea**. Guvernul nu se angajează.

A făcut apoi declaraţiuni asupra demersurilor micei antante contra armărilor şi atacurilor maghiare, desmintindu-le categoric intr'un chip cu deosebire cinic.

La sfârşit a recunoscut, că a început tratative cu opoziţia, pentrucă vremurile cer, ca Ungaria întreagă să se prezinte unitară în faţa streinătăţii.

S'a confirmat deci, ştirea că în vederea acţiunii Ungariei, guvernul caută cu orice preţ concursul opoziţiei reprezentată în majoritate prin acei 25 de parlamentari socialişti, cari declaraseră în parlament că ei singuri ca deţinători ai încrederii muncitorilor din statele succesoare, pot să realizeze reîntregirea Ungariei.

Altădată acest expozeu al primului ministru maghiar ar fi părut cam obscur. Astăzi în urma celor întâmplate este clar încât nu mai sufere nici o interpretare greşită.

Este recunoaşterea oficială a posibilităţii, mai mult: a inevitabilităţii răsboiului pentru reîntregirea monarhiei maghiare.

„Astra"- la clubul „Patriei"?

— Un protest —

„Patria" de aseară publică o convocare pentru reorganizarea despărţământului Cluj al „Astrei" în localul redacţiei sale. Convocarea deşi neiscălită, pare a fi făcută de păr. I. Agârbiceanu.

Cum în localul „Patriei" este sediul partidului naţional, întrebăm pe părintele Agârbiceanu, dacă nu crede că măsura luată este cu totul neobişnuită şi potrivnică tradiţiei noastre culturale? Ori d-sa ţine cu orice preţ să ne dovedească, că „Astra" a devenit şi ea o filială a partidului naţional împotriva tuturor protestărilor afişate de „Patria" cu prilejul adunării generale din Sibiu?

In acest caz va înţelege şi d-sa, că toţi aceia cari suntem membri ai Astrei, dar avem alte credinţe politice, nu putem intra într'o casă, ai cărei stăpâni nu fac altceva decât să ne insulte zilnic prin coloanele „Patriei".

Prin urmare suntem nevoiţi să declarăm că dacă nu să schimbă localul adunării, ne vom vedea siliţi să protestăm împotriva hotărârilor ce se vor lua, cerând anularea lor din partea Comitetului central.

Cluj, 12 Ian. 1923.

Prof. I. Mateiu,
membru pe viaţă al „Astrei".

Cel mai frumos
se vopseşte şi curăţă chimic
blănurile de vulpe, blănurile şi ori ce fel de Stofe
CRISTALY Cluj
Telefon No. 500
Lămuriri detailate la toate sucursalele. 1817-1

Mare târg de Anul nou
cu preţuri reduse

Mare asortiment în paltoane de toamnă şi iarnă pentru dame, cât şi în blănarii la magazinul

Diamantstein şi Moskovics

Cluj, Calea Reg. Ferdinand fost Wesselényi Miklós 25 (vis-a-vis cu posta)

10 la sută reducere din preţurile fixate prin lege.
2032-2

România şi relaţiunile dintre Anglia şi Franţa

Declaraţiile dlui I. G. DUCA ministrul afacerilor străine din România

România şi pacea în Europa centrală – AMICIŢIA FRANCO-ROMÂNĂ –

„Journal des Debats" publică următoarele declaraţii ale d-lui I. G. Duca, ministrul nostru de externe, în momentul când era gata să plece din Paris:

„Părăsesc Parisul fericit că am putut constata odată mai mult, cât de intime sun legăurile între Franţa şi România şi sunt foarte mişcat de primirea cordială ce am aflat şi care prin persoana mea se adresează ţărei mele.

Noi în România, considerăm legăturile noastre cu aliaţii ca temelia însăşi a politicei noastre externe. Avem deci speranţa că ori care ar fi dezacordul actual între Franţa şi Anglia în chestiunea reparaţiunilor, înţelegerea între aceste două ţări va dăinui ca o garanţie de pace şi ca un factor esenţial al echilibrului internaţional. Declaraţiile făcute de d-nii Poincaré şi Bonar Law justifică această speranţă.

România şi pacea în Europa centrală

In ceea ce ne priveşte, am făcut tot posibilul pentru a consolida pacea în partea Europei în care ne aflăm. Printr'o apropiere strânsă de Cehoslovacia şi de Jugoslavia de o parte, şi cu Polonia pe de altă parte, noi ne-am silit să creiem un organism de solidaritate, capabil să asigure pacea în Europa Centrală. Legaţi şi credincioşi marilor noştri aliaţi, nu ne îndoim că dificultăţile din ceasul acesta vor putea fi învinse şi că pacea atât de fierbinte dorită de toţi, se va putea restabili în Orient şi să devină în occident o realitate tangibilă.

O dorim cu atât mai mult cu cât România are ţeluri esenţialmente paşnice. Unitatea ei naţională fiind niei şi dr nar dolar nod lifanm să se întărească în graniţele sale actuale şi să trăiască în bune relaţiuni cu toţi vecinii ca şi cu toată lumea.

Relaţiunile Românie cu vecinii săi

Dorim ca să se ştie în Franţa, că nu din partea României se vor ivi dificultăţile pentru ca relaţiile de bună vecinătate să se stabilească definitiv cu Ungaria, Bulgaria şi chiar cu Rusia.

In săvârşirea acestei opere de pace, — a încheiat ministrul de externe al României — ştim că putem întotdeauna să contăm pe sprijinul Franţei ale cărei ţeluri paşnice nu pot fi puse la îndoială şi pentru care respectarea nouii hărţi a Europei este însăşi baza politicei sale externe.

Astfel România şi Franţa deopotrivă decise să păstreze în viitor roadele unei victorii obţinute printr'un efort comun rămân şi în timp de pace, ceeace au fost în decursul războiului".

Dineul Uniunei latine în onoarea dlui I. G. Duca

„Journal des Debats" publică următoarele:

„Comitetul Uniunei latine din Paris, al cărui preşedinte este d. Raymond Poincaré, a oferit, un dineu în onoarea d-lui I. G. Duca ministrul de externe al României şi prim-delegat român la conferinţa de la Lausanne.

Dineul a avut loc sub presidenţia d-lui Louis Barthou senator, preşedinte al comisiunei de reparaţiuni.

La jurul d-lui Barthou şi d. Imbert de la Tour membru al Institutului, vice-preşedinte al Uniunei latine şi a d-rei Dick-May, secretară generală, au luat loc: d-nii Suza ambasador al Braziliei, Joaa Chagos, ministru al Portugaliei; Cornejos ministru din Peru; de Paralta ministru din Costa-Rica; Dantes Bellegarde ministru din Haiti; De la Rocca director al afacerilor politice; ministrul României şi d-na Antonescu, generalul Berthelot, generalul Mangin, membrii Institutului, numeroşi senatori şi deputaţi, precum şi membrii corpului misiunilor de externe. D. Imbert de la Tour a rostit un discurs. D. Louis Barthou de asemenea. Ministrul României a mulţumit Comitetului Uniunei latine în termenii cei mai elocvenţi".

Problema chiriilor

De câtva timp în întreaga ţară s'au început din nou agitaţiuni în legătură cu chestiunea chiriilor. Atât proprietarii, cât şi chiriaşii înaintează memorii guvernului, susţinându-şi punctele lor de vedere faţă de această importantă problemă.

După cât suntem informaţi deocamdată actuala lege a chiriilor va rămâne nemodificată, cu singura excepţiune că se va mai admite o nouă prelungire a contractelor de închiriere.

Totuşi o modificare a Legei chiriilor se impune atât din punctul de vedere al intereselor proprietarilor, cât şi din acel al chiriaşilor. In adevăr, în actuala stare se găsesc mulţi dintre proprietari care la adăpostul paragrafelor legei, ei reuşesc să se sustragă de la îndatoririle lor aşa de pildă pe când unii proprietari au fost năpăstuiţi prea mult de organele oficiului de închiriere, alţii deşi cu membrii de familie mai puţin numeroşi n'au pus la dispoziţia chiriaşilor solicitanţi surplusul lor de camere.

In altă ordine de idei se găsesc proprietari a căror existenţă este limitată numai la venitul imobilelor lor, de multe ori cu totul neîndestulător pentru a face faţă nevoilor zilnice. Şi, aceasta cu atât mai mult, cu cât sunt chiriaşi care câştigă cu mult mai mult decât proprietarii lor.

De sigur, că în această privinţă legea trebuieşte modificată. Pe de o parte s'ar ajunge la o mai echitabilă repartiţie între chiriaşi a camerelor disponibile, iar pe de altă parte s'ar veni în ajutorul unei categorii de proprietari nedreptăţiţi.

RAGLAN,
costume pentru domnii şi băeţi
1588
M. Neumann
Cluj, Piaţa Unirii No. 14
Telefon 431

Informații

„INFRAȚIREA" face cetitorilor ei cele mai bune urări pentru anul nou.

*

In seara zilei de 11 Ian. la orele 9 va avea loc în casele dlui Căpitan Eh. Ioan Calea Moților Nr. 12 logodna d-șoarei Letica Borsa cu dl Gh. Bănuțiu dela Teatrul Național.

*

Proprietarii magazinului de bijouterie Fenyö și Braunfeld din Cluj, transmit dintinsei lor clientele cu ocazia anului nou 1923, cele mai sincere și calde urări de fericire și ani mulți, norocoși.

*

Dl general de divizie Stratilescu, inspector general al armatei, a sosit în Cluj aseară.

La gară a fost întâmpinat de reprezentanții autorităților militare locale.

Sosirea dlui general Stratilescu este în legătură cu incursiunile bandelor maghiare la graniță.

*

Pentru zilele de 19, 20 și 21 a. c. au fost convocați la ministerul de finanțe toți inspectorii financiari din țară, pentrã a li se da instrucțiunile necesare în vederea recensământului fiscal.

*

Dl Rioșeanu ziarist, unul dintre distinșii nostri colegi din Timișoara, a fost victima unei brutale agresiuni din partea unui polițist de siguranță de acolo. Fața de prostigiul de care se bucură colegul nostru din Timișoara, fapta polițistului agresiv, a stârnit oprobiul întregei opinii publice. Cazul a fost adus la cunoștința ministerului de interne, care a ordonat o severă anchetă, însărcinând cu aceasta pe d. inspector administrator Bogdan.

*

Ministerul de finanțe a trimis o nouă circulară administrațiilor financiare din țară prin care li se pune în vedere ca perceptorii rurali să nu forțeze pe sătenii împroprietăriți să plătească integral prețul pământului expropriat.

Circulara adaugă însă ca, țăranii cari au bani disponibili să fie sfătuiți, în interesul lor să plătească lotul de împroprietărire, iar nu să țină la el bani neproductivi. Cei ce nu au bani suficienți vor fi amânați pentru a-și face economiile necesare cu cari să poată face față plății ce datorează Statului.

Corespondentul nostru din Sibiu ne anunță, că în satul Gurarea din apropiere a fost împușcat de către un jandarm flăcăul Ilie Muntean în urma unei discuții la horă. Șeful postului de Jandarmi venise la horă, ca să îndepărteze pe flăcăii din alte sate. Voind să'l excludă din horă pe un flăcău din Poplaca, a intervenit în favoarea acestui susnumitul Ilie Munteau, pe care șeful postului de jandarmi l-a îmbrâncit. Ilie Muntean a pus mâna pe arma șefului de post, ceeace l-a determinat pe celălalt jandarm să descarce arma. Ilie Muntean a fost dus la spitalul din Sibiu, unde a sucombat.

*

D-nii inspectori generali școlari Th. Alleseanu și Lupu Antonescu, lichidatorii directoratelor de instrucție dela Cluj și Chișinău au prezintat eri un raport amănunțit asupra situației lucrărilor d-lui dr. Angelescu, ministrul instrucțiunei.

Lucrările de lichidare, vor fi cu totul terminate înainte de 1 Aprilie c.

*

— Cabaret în cafeneua „Europa" companie de artiști sub Dodescu, fără taxă de intrare, prețuri de cafenea. Cafeneaua cea mai plăcută a Clujului și local de distracție — Rog sprijinul onor. publice CAROL KASSAI, proprietar. 2481.

*

Uzinele „BABI" Werk
RAPAPORT JOZSEF, Fabrica de mobile de fier-brouz și căruciore pentru copii. Timișoara, strada Moților Nrul 1. (1563)

*

Kaiser-Borax nu poate lipsi de pe masa de toaletă a nici unei dame. 2420—1

*

Dr. Lăzărescu, șef-medic al Casei Cercuale, Specialist în boale interne și Venerice Consultă între orele 3—5 și 7—8 p. m. Str. Iuliu Maniu 40. 439

*

La conferința din Lausanne se susține că cel mai bun lăutor este Curacao de marca Szilágyi. 2332

*

Toate biletele se petrec în fiecare seară în Varieteul Blasini. 2482

*

Kaiser-Borax amestecat cu apă este cel mai bun medicament contra durerii și catarului de gât. 2420—2

Mare magazin de blănuri!!

Fratii Mártonffy & Comp.
Cluj, Piața Unirei 20.
Ad. telegr.: Mártonffypelz
Telefon 10-25.

Sursa cea mai ieftină de echipare cu tot felul de articole de blănărie și blănuri de prima calitate.
Nu cumpărați blănuri înainte de a vedea modelele noastre cele mai noui și blănurile noastre. Expoziție perpetuă de blănuri Lloyd 898. 2025

In sănătatea M. S. Regelui și M. S. Reginei

Ni se comunică din comuna Chisoda jud. Timișoara, că sătenii Iosif Vlăjean, Nicolae Jivi, Iosif Pascu, Iosif Justrean și Ioan Sorescu, din proprie inițiativă, au un oriqinol ospăț public în sănătatea suveranilor noștri.

Numiții au cumpărat un berbec frumos în valoare de 500 lei, pe care l'au tăiat și fript, la un foc mare în marginea satului, întinzând apoi ospăț cu pită și vin din belșug, în cinstea și sănătatea Regelui și a Reginei Noastre.

Atât inițiatorii cât și cei ospătați au manifestat vii sentimente de dragoste pentru marii noștri suverani, zugrăvind în cuvinte simple și sincere bucuria că au un rege al tuturor românilor.

Programul serbării zilei de anul nou

MM. LL. Regele și Regina și AA. LL. RR. Principele Moștenitor și Principesa Moștenitoare, înconjurați de Curțile Regală și Princiară, vor asista la serviciul divin ce se va oficia la Sf. Mitropolie, la ora 11 dimineața, fată fiind dnii miniștri, dnii președinți și membri ai Corpurilor legiuitoare cari se vor afla în Capitală; Inaltele Curți de Casațiune și Conturi, Academia Română, Consiliul Administrativ Permanent.

Ofițerii Generali și superiori cari nu vor fi sub arme, Corpul Profesoral Universitar, Academia de Inalte Studii Comerciale și Industriale, Comitetul Ateneului Român, Baroul Advocaților, Consiliul Superior Tehnic, Curțile și Tribunalele, d. Președinte al Comisiei Interimale a Capitalei cu membrii Comisiunii, Camera de Comerț și funcționarii superiori ai Statului.

Trăsurile Maiestăților Lor și Alteților Lor Regale vor fi escortate de regimentul de escortă Regală.

După serviciul divin Maiestatea Sa Regele trece în revistă garda de onoare înșirată în curtea Sf. Mitropolii și apoi Maiestățile Lor și Altețele Lor Regale merg în apartamentele I. P. S. S. Mitropolit Primat, unde primesc felicitările Guvernului, Inaltului Cler și al persoanelor prezente.

Rozătură de brad

Sunt cumpărător de mari cantități roz tură de brad și doresc să intru în relațiuni cu producători din țară.

Adresați oferta la
Maison Marcel Levy,
39, Quai de Mont Blanc,
Geneve (Suisse). 3509

O desmințire

In chestiunea articolului „Jidanii furnizori ai Statului", publicat în No. 2 din 30 Decembrie 1922 al gazetei „Dacia Nouă", d-l profesor Dr. Gane, inspectul general Sanitar, a trimis numitului ziar răspunsul următor:

Domnule Director!

Cu privire la artiçolul „Jidanii furnizori ai Statului" inserat în No. 2 din 30 Decembrie 1922 al gazetei „Dacia Nouă", vă rugăm a publica conform legei, în acelaș loc și cu aceleași caractere, următorul răspuns:

La licitațiunea ținută în 18 August 1922, la Inspectoratul General Sanitar Cluj pentru procurare de încălțăminte copiilor din asile, s'au prezentat doi ofertanți d-l Ion Duca, pantofar din Cluj și fabrica „Labor" din Gherla, reprezentată prin d-l Valeriu Ghircolaș.

Dintre acești ofertanți numai fabrica „Labor" satisfăcea condițiile legei contabilității publice, totuși Inspectoratul General Sanitar a primit și oferta d-lui I. Duca. Comanda s'a împărțit între cei doi ofertanți „Labor" și Duca pe prețul unitar de 260 lei la fiecare. Articolul d-voastră conține următoarele inexactități:

1. Fabrica „Labor" este o societate română peacțiuni, a cărei principal acționar este „Albina", conducătorul este român nu străin cum scrieți d-voastră.

2. Prețul cu care s'a dat acestei fabrici este de lei 260 ca și d-lui Duca; 275 lei, cum falș afirmați d-voastră.

3. Din spirit de echitate și pentru a favoriza micii industriași jumătate din comandă s'a dat pantofarului I. Duca și nu s'a respins oferta cum inexact afirmați d-voastră.

Era mai bine să vă informați înainte de a ataca o administrație de stat pentru a evita astfel de desmințiri ce nu sunt în interesul căuzei ce doriți a susține.

De vorbă cu d. prefect al poliției

— Activitatea frumoasă a unei instituții românești —

Bilanțul unui an de muncă

Obicelul unui bilanț la încheierea anului în care am fost, ne-a îndemnat să dăm publicului cititor lămuriri generale asupra mersului treburilor publice în acest an de care ne despărțim. Ne-am adresat în scopul acesta dlui Valer Popovici, prefectul Poliției clujene, datorită devotamentului căruia, cu toate stările excepționale de acum populația acestui oraș s'a bucurat de cea mai deplină liniște și ordine în tot anul 1922

— Am luptat cu un personal mic și în deosebi în ce privește corpul de pază ne spune dl prefect V. Popovici, cu toate acestea luând în considerațiune situațiile de astăzi și văzând rezultatul activității de un an, pot să afirm cu conștiința liniștită, că organele polițienești și-au îndeplinit cu conștiinciozitate și abnegație munca și sarcina grea. O dovedește în deosebi activitatea diviziei de urmăriri și a brigăzii centrale și teritoriale a agenților că în teritorul orașului Cluj în anul 1922, s'au întâmplat numai furturi mai mici și spargeri foarte puține și cele întâmplate au fost descoperite toate.

Ceeace dovedește evident, că siguranța personală și a averii în Cluj este bună.

Am înființat școala pentru sergenții recruți, școala pentru toți sergenții de serviciu, școala pentru agenți și o școală pentru ofițerii de poliție. Ca și în trecut, voi stărui și de aci înainte, ca organele polițienești să fie conștiente de chemarea lor și atât în serviciu, cât și în afară de serviciu să aibă o purtare demnă de numele de funcționar român, ca astfel, prin ridicarea morală și a instrucții, să se ridice și prestigiul acestei instituțiuni la treapta la care este chemată și unde trebue să fie, formând și ea o mică petricică din temelia consolidării acestei țări, lucrând din răsputeri la prosperarea ei.

Aceasta mi-a fost și 'mi este deviza și pentru înfăptuirea acestor principii am luptat și voi lupta și în viitor.

In spiritul acestei devize ce altceva aș putea spune de Anulnou, decât aceste trei idei de care ne-am condus și în trecut: Muncă, cinste și devotament."

Șezătoarea literară în Ludoșul de Mureș

Trecutul vitreg al Românilor din Dacia superioară n'a îngăduit poporului de-a cunoaște frumusețea literaturii noastre, astfel încât înșiși țăranilor și clasei mijlocii e aproape necunoscută.

O datorință se impune tuturor oamenilor de carte și știință de-a face cunoscut trecutul glorios și frumusețea literaturii noastre, care cu mândrie poate sta alături de literaturile străine.

O altă îndatorire e trezirea la conștiința națională a sufletelor rănite în urma dominației străine.

Astfel de propagandă îndeplinește corpul VI de armată prin șezătorile literare ce le ține în diferite centre românești.

In ziua de 8 Ianuarie a. c. (a doua zi de Crăcinn) d-l căpitan Gh. C. Ioan însoțit de d-șoara Borsa, d-nii Bănuțiu și Vanciu de la Teatrul Național din Cluj au ținut o șezătoare literară cu program variat, în fața unui public numeros, arătând și străinilor din orașul nostru frumusețea țărei și scrierilor noastre.

Deplinul succes al producțiunii a plăcut mult publicului din Ludoșul de Mureș, iar aplauzele au fost dovada cea mai bună mulțumirii sufletești.

Venitul curat în sumă de 860 (opt sute șase zeci) Lei destinat școalei medii de stat din localitate, a fost un gest frumos de caritate.

Aducem mulțumirile noastre Onor. Comandament, precum și On. public care a luat parte.

Ultime informații

(Prin fir special dela coresp. nostru din Bucureștl)

Ora 2 p m

Interne

Galați. — In oraș produce mare senzație atacul întâmplat la consulatul francez unde necunoscuții au căutat acte fără a sustrage sumele mari de bani aflate în birou.

Externe

Ocuparea orașului Essen și Gleiskirchen

Berlin. — Pe valea Rinului situația neschimbată. Trupele franceze au ocupat Vineri Gleiskirchen. Cordonul de ocupație încercuiește Essen pe o rază de 30 km. In oraș garda franceză numără dela 3—4000 de soldați.

Trupele franceze ocupă litoralul râului Mariția din Tracia

Constantinopol. — Pentru evitarea ciocnirei între greci și turci în Tracia occidentală marele puteri au decis separarea acesteia de Tracia orientală. In consecință trupele franceze au ocupat litoralul fluviului Mariția, facând imposibil orice atac grec la Adrianopol.

Sosirea lui Hassan bey la Lausanne

Lausanne. — Se comunică că Hassan bey a sosit din Angora aducând un nou mandat de încredere. Izmed Pașa i-a dat noi instrucțiuni în chestiunile Mossulu', pagubelor de războiu și capitulațiunilor.

Anchetă internațională în chestiunea incursiunilor maghiare

Budapesta — Bethlen a anunțat în parlament că pentr clarificarea situației de pe frontieră va cere ancheta unei comisii internaționale.

Camera franceză votează încredere lui Poincare

Paris — Camera franceză a votat în redere lui Poincare cu 474 voturi contra 86.

*

Londra — Ambasadorii germani din Londra și Washington au remis nota de protest.

Starea de asediu în Ruhr

Berlin — In teritoriul ocupăt francezii au proclamat starea de asediu. Autoritățile germane au fost menținute cu condiția desăvârșitei supuneri la ordinele autorităților militare.

Tratatul de pace greco-turc.

Lausanne — Ziarele afirmă că tratatul a fost redactat și va fi prezentut peste câteva zile cu delegații turcești, iar scrisoarea complimentară va indica concesiunile largi făcute turcilor.

Turcii și chestiunea amnestiei

Constantinopol — In chestia amnestiei și serviciului militar, turcii promit amnestia tuturor care au sprijinit cauza aliată cu excepția a 250 persoane care vor fi exilate de turci. Au declarat apoi intenția scutirii orcărui supus oteman în schimbul taxe fixate.

Protestul Reichstagului împotriva ocupației franceze

Berlin. — Reichstagul a protestat în ședința de Joi contra atacului francez asupra Germaniei fără apărare, făcând imposibilă refacerea și pacea din Europa.

Excluderea din Reichstag a ziariștilor francezi

Berlin. — Partidele burgheze din Reichstag au decis să reclame excluderea ziariștilor francezi dela ședința de Sâmbătă. Consiliul seniorilor parlamentar va decide.

Ajutorul Papei

Roma. — Papa a trimes cardinalilor germeni un milion lire sterline, pentru alinarea mizeriei din Europa centrală.

O desmințire franceză

Paris. — Se desmintă oficial știrea că aeroplanele ar fi aruncat manifeste pe teritoriile ocupate amenințând cu moarte pe cine va împiedica lucrul.

Proclamația guvernului German

Berlin. Eberth a lansat poporului german o proclamație protestând contra acțiunii franceze, și îndemnând la liniște, tact și cumpăt. El propune Duminica viitoare ca zi de doliu. Toate edificiile publice vor arbora drapelul negru.

Incident între delegații greci și turci

Atena. Comisiunea schimbului populațiilor civile a dat loc unui incident între delegatul grec Clamaros și Nuri bey.

Turburările din Irlanda

Dublin. — Rebelii irlandezi au incendiat aseară gara principală distrugând astfel un imens material de trenuri.

Cărbuni englezești pentru industria germană

Berlin. — Ziarul „Wossische Zeitung" anunță că industriașii germani tratează cu capitaliști englezi furnizarea din Anglia a cărbunilor necesari industriei germane, urmând astfel slăbirea efectului ocupației bazinului Ruhr.

Incursiunile ungurești.

Răspunsul guvernului maghiar.

„Adevărul" scrie că guvernul maghiar a răspuns guvernului român dând următoarele explicațiuni:

Desminte că elementele militare maghiare ar fi trecut granița în ultimul conflict.

Ei au fost provocați. Guvernul maghiar nu recunoaște existența bandelor. Răspunsul a fost socotit insuficient în sferele oficiale.

Mâine consiliul de miniștri va examina situația dela granița.

Dnl Roux mulțumește Universității din Cluj

Universitatea din Cluj cu ocaziunea centenarului nașterei lui Pasteur a ținut o festivitate la Institutul Pasteur și a trimis o telegramă la Paris, comisiunei franceze pentru aceste serbări.

La această telegramă s'a primit următorul răspuns:

Foarte mult impresionat de sentimentele pe cari ați binevoit să mi le exprimați prin telegrama DV. cu ocaziunea aniversărei centenarului nașterei lui Pasteur, țin să adresez în numele Consiliului, Institutului Pasteur, a colegilor mei ca și în numele meu personal cele mai călduroase mulțumiri.

Vă vom trimitem în curând un volum pe care suntem fericiți să vi-l oferim ca o slabă mărturie a gratitudinei și stimei mare, ce v'o păstrăm.

ROUX
Directorul Institutului Pasteur.

Festivalul Presei Române din Ardeal și Banat la Timișoara

Continuând seria serbărilor, Sindicatul Presei Române din Ardeal și Banat. a organizat un frumos festival urmat de bal, în ziua de 9 Ianuarie, la Timișoara, în soloanele Cercului militaro Civil.

Această festivitate a „Presei Române," organizată în Capitala Banatului, a avut înaltul patronaj, al doamnei și domnului ministru dr. Cosma, care au manifestat încă odată, cu acest prilej, solicitudinea și toată dragostea ce o au pentru ziariști în genere.

Dl General Găvănescu, Comandantul diviziei, unul din bravii noștri militari, care și pe tărîmul cultural național face superioară operă de valoare în Banat, a dovedit, cu acest prilej, cea mai caldă manifestație de prietenie față de organizațiunea noastră de presa, acordându-ne, tot sprijinul, și făgăduindu-ne cu începerea anului nou o sumă anuală, din bugetul cercului al cărui președinte este.

Dl Gergievici primarul comunei și întreg consiliul comunal, ne-au dovedit deasemenea sentimentele lor bune pentru presa noastră, prin acte concrete, acordându-ne suma de 5000 lei cu prilejul festivalului.

Nu mai puțin plin de bunăvoință a fost dl dr. Costea prefectul județului.

Trecând cu vederea peste anumite abțineri din partea publicului Timișorean, festivalul presei române la Timișoara s'a bucurat, totuși de un public dacă nu numeros, cel puțin cu adevărat select.

Programul, n'a fost încărcat dar ales. Dl René G. Brasey profesor și distins publicist, a ținut cuvântul de deschidere Dsa a arătat rolul presei române în teritoriile alipite, manifestând credința că în scurtă vreme vom ajunge să avem și aici o presă românească la înălțimea misiunei ei. Vorbirea cumpănită a dlui Brasey, și humorul fin, cu care a colorat frazele lipsite de pretenții oratorice, au plăcut mult publicului, sătul de discursurile diitrambice, ce se rostesc cam în toate ocaziile de acest fel.

Succesul programului l'a făcut fără îndoială, dl Traian Grozăvescu primul tenor al Operei Române din Cluj, care cu vocea sa a produs un adevărat delir, în sală.

Dl Grozăvescu a fost aclamat și rechemat la rampă până la oboseală. Colegul Circulescu, care actualmente își face stagiul militar la Timișoara a încheiat festivalul, cu monologe vesele, dovedind, mai ales, o prezență de spirit, ce a fost cu deosebire apreciată de public.

A urmat apoi balul într'o dispoziție de familiaritate plăcută.

O vie impresie a lăcut expoziția de covoare naționale basarabene, a doamnei ministru Lucia Cosma care personal a ornamentat sala, cu gust artistic desăvârșit.

Și dacă succesul material n'a fost acel dorit, grație unui concurs de împrejurări nefavorabile, am avut însă satisfacția succesului moral, care a fost la înălțime, însemnând un început bun pentru viitorul tinerei noastre organizațiuni de presă românească. In legătură cu aceasta, considerăm tot atât de fericită mișcarea anonimă a colegilor noștri din Timișoara cari au cerut, cu acest prilej, înscrierea în sindicatul presei române dela Cluj.

Față de modul cum am fost îmbrățișați la Timișoara, ne facem o strictă datorie să mulțumim din toată inima tuturor acelor ce ne-au dat concursul, în frunte cu doamna și domnul ministru A. Cosma, Mai notăm că maestrul N. Papazoglu, celebru violoncellist, actual director al Conservatorului din Timișoara, care din cauza unei indispoziții n'a putut să ne dea concursul la Timișoara, ne-a făgăduit un concert, în folosul organizațiunei noastre, la Cluj.

SACI, MUSAMELE
Cumparare. ♦ Vânzare
Institut de împrumut.
Atelier de reparatie.
2186
IZSÓ ALBALA
Timișoara II., Piața Traian 2.
Adr. telegr.:
ALBALA Timișoara-Fabrica.

Numai spirtul cu Menthol
„Transylvania"

este în stare a da:
slabilor putere
bolnavilor sănătate
bătrînelor tinerețe
în tot locul să găsește.
Lloyd 305 1540

Hunwald
lustruială de sticle, fabrică de oglinzi, depozit de geamuri și întreprindere de geamgin
Cluj,
Str. Vlahuța (Bolyai-utca)
Intreprinde tot felul de lucrări cari aparțin acestei branșe, și ce execută în modul cel mai frumos. 2484

PRECIZIUNE ȘI ELEGANȚĂ
CELE MAI NOI MODELE
„LONGINES"
Ceasornice de buzunar
Ceasornice-brățară
— în argint, aur, platină —
Se găsesc de vânzare numai la
Fenyő & Braunfeld
Bijoutieri
CLUJ, Piața Unirii. — Telefon 643 și 350.

Invățați Stenografia prin corespondență.

Stenografia fiind arta de a scrie de 7—10 ori mai repede decât scrisul obicnuit este foarte importantă pentru școlari, studenți, funcționari și oricare intelectual.

Toți Șefii și Părinții sunt datori a îndemna din vreme pe copii și subalternii lor să învețe Stenografia, Șefii având posibilitatea să-și dicteze repede corespondența unui tânăr sau unei domnișoare, iar Părinții asigurând un bun viitor copiilor, deoarece se simte mare lipsă de stenografi în toate ramurile sociale.

Fără deplasare învățați repede și usor „Stenografia" română și germană prin corespondență după o nouă metodă în 11 scrisori. Cereți broșura gratis de la **Scoala Berlitz „Selecțiunea Stenografică" București, Sărindar 14.** 2504

Administrația Clinicelor Universitare, Cluj.

No. 746—922.

Publicațiune.

Administrația Clinicilor universitare din Cluj publică concurs pentru aprovizionarea necesare pe exercițiul 1923—1924; adecă dela 1 Aprilie 1923 până la 31 Martie 1924.

Ofertele referitoare în plic închis sunt a se înainta până la 14 Martie a. c. ora 10 a. m. Ofertele sosite mai târziu nu se vor lua în considerare.

La licitațiune sunt a se prezenta și ofertanți pentru a iscăli procesul verbal.

Despre condiții mai detailate interesații pot primi informațiuni în biuroul administrației.

Cluj, la 11 Ianuarie 1923.

Administrator:
2507 IOAN CRIȘAN.

Publicație de licitație

Regimentul 32 Obuziere aduce la cunoștința amatorilor că în ziua de 25 Ianuarie 1923 ora 10 a. m. va ține licitație publică pentru vinderea băligarului. Licitația se va ține în cazarma Regimentului 32 Obuziere Strada Tunarilor No. 3 conform cu Art. 72—83 din legea contabilității publice. 2506

Concurs

Se publică concurs pentru ocuparea postului devenit vacant de subșef de birou cl. II. la Spitalul județan Turda. Salar fundamental 450 Lei lunar plus indemnizație de scumpete și chirie.

Cererile timbrate însoțite de estrase de botez și următoarele certificate de studiile școlare, situația militară, moralitate și de eventualele servicii prestate până de prezent se vor înainta până la 25 Ianuarie 1923. Direcțiunei Spitalului județan Turda.

Dela concurenți se recere cunoașterea limbei oficială și absolvirea alor 4 clase secundare.

Turda, la 22 Decembrie 1922.

Șef medic Director:
2479 ss. Dr. Cenarin.

Candelabre electrice 1446

dela cele mai simple până la cele mai împodobite

Mare asortiment de candelabre electrice dela cele mai simple până la cele mai împrodobite, deasemenea tot felul de materiale călcătoare, vase de fiert, precum becuri electrice cu intensitate de 150, 110 și 220 volți se pot cumpăra la: **Magazinul de Candelabre pentru Ardeal Soc. pe Actiuni Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 11.** Se vând en gros și en detail, la revânzători se dă favor în prețuri.

Librăria și editura de opera muzicale

Moravetz

Singura prăvălie specială de opere muzicale din **TIMIȘOARA** Banat și Ardeal. Execută prompt tot felul de comenzi. 2465-2

In 5 minute

piotează cele mai senzaționale picturi IOHN HAMILTON în Teatrul BIASINI.

2482

Din cauza ordinului general începutul reprezentației este fixat la ora 8.

VITE ALTOITE

Vițe Amerikane (port altoi) în calitatea superioră și garantând pentru veritabilitatea soiurilor oferă

FR. CASPARI MEDIAS

Catalog la cerere. 2204

Noutate! ◆ Noutate!

Magazin de sticlărie

In atențiunea Onor. public din localitate și provincie

Rudolf Ausländer

fostul companist a magazinului Frații Ausländer a deschis magazin de porcelan și lampe. Dem-johne și placi de sticlă se capătă cu preț redus.

Calea Reg. Ferdinand 37 lângă palatul Urania.

Magazin de sticlărie

2480

Noutate! ◆ Noutate!

Mare târg de Crăciun!

în magazinul de mode pentru femei al lui

EUGEN SZABO

Cluj

Cal. Reg. Fordinand No. 5

Un mtr. flanelă de tenis	29	lei
Un mtr. flanelă pentru haine	25	„
Un mtr. creton fin.	25	„
Un mtr. creton Goldberger și Cosmanos	29	„
Un mtr. barchet, stofe	45	„
Un mtr. catifea, mostră, de spălat	90	„
Un mtr. catifea colorată pt. haine	125	„
Un mtr. crep pentru costume, mostră	35	„
Un mtr. etamin mostră	35	„
Un mtr. stofă spălabilă	51	„
Un mtr. stofă schottis	65	„
Un mtr. stofă englezească	75	„
Un mtr. stofă de 140 cm. lat.	95	„
Un mtr. stofă englezească, de 150 cm. lat.	135	„
Un mtr. crep de mătase	270	„
Un mtr. p'uș pentru mantale, lat de 130 cm.	490	„
Un mtr. stofă pentru mantale, calitate bună	225	„
Un mtr. stofă englezească de lână curată pt. bărbați	195	„

◆

Toate celelalte prețuri neinșirate aci au fost la fel foarte mult reduse.

Delin de lână colorat 65 lei.

Telefon 479

2161

Articole de sticlă plăci de geamuri Dimijoane lămpi și porțelanuri să capătă la

Ludovic Ausländer

Cluj, Piața M. Viteazul 39

Telefon 954.

Engro. 1582 Endetail.

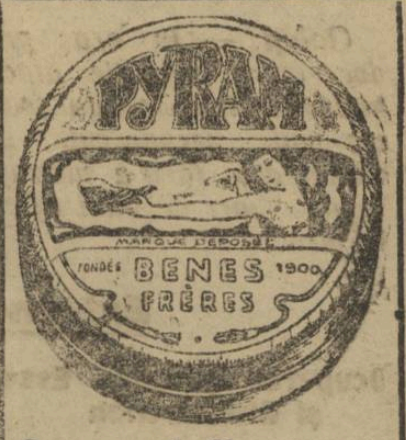

Cea mai fina crema pentru ghete

Lloyd 981 2219

Uzoni & Tana

Intreprindere electrotechnică și de specialități.

CLUJ, Strada Iuliu Maniu 17

Telefon 210

Intreprindere aranjamente electrice.

Totfelul de reparări electrotechnice curățiri și transformări pentru mașini de scris și mașini de birou, mașini de fiert și vase de încălzit pe lângă prețurile cele mai avantajoase.

Se pot căpăta rechizite, părți și benzi pentru mașini de scris. 2294

Prima Fabrica Electrica Română S. p. A. CLUJ.

I. Strada Călugărițelor, 1.
Adresa Telegrafică: Relais.
Telefon No. 67.

Materiale pentru instalațiuni fabricație proprii.

Motoare, transformatoare, ventilatoare, perii-cărbuni, contoare, volt și ampermetre, tachimetre, material pentru tensiuni înalte, precum și dispozitive apărătoare contra trăznetului, întrerupătoare, siguranțe în tub de porcelan, continuu în depozit. 1914

De Anul nou cumpărați-vă o frumoasă carte ilustrată.

Edițiile ilustrate din editura lui

Moravetz

sunt senzația de Crăciun din acest an.

De vânzare pretutindeni.

2465-1

SEMINȚE de TRIFOIU și LUȚERNA

cumpărăm ori ce cantități și pe prețurile de zi cele mai avantajoase

!!

Oferte împreună cu mostre să se adreseze la

BANCA CENTRALĂ p. industrie și comerț Secția Cereale, Cluj, Str. Regina Maria No. 1

2402

CARBUNI DE PIATRA

și ceea transportează prompt, sau prenotează pentru transport mai târziu în poziții de vagoane sau mai

Sigismund Kohn

Cluj, Str. Pariziu 10. Telefon 259
Radu 2209 2142

Mica publicitate

Vânzări și Cumpărări

DORMITOR de stejar de vânzare a se adresa Piața Unirei 12, etaj II-26 la ora 9—10. 3508

Închirieri:

CAUT CAMERĂ mobilată. Plătesc bine, ofer și avantagii. Adresa la ziar sub V. P.

ABONAȚI
„COSINZEANA"
singura revistă românească de familie, ilustrată bogat și cu numeroase articole poezii, nuvele, schițe, ghicitori, etc.
2500
Abonamentul 120 Lei pe an.
ADRESA: Cluj, Piața Cuza Vodă No. 16.
Numere de probă gratuit.

Radio 2814 2372
Nu vei suferi de frig
dacă vei cumpăra
pantofi de casă
din păr de camilă
cu 69 și 99 Lei
și galoși englezi
ventabili cu
169 Lei
dela depozitul de ghete
BATA
Cluj, Piata Unirei 9.

Reclama este sufletul comerțului

Mașini de scris

Royal, Stoewer, Record, Underwood, noui, furnizate imediat.

Se găsesc cu prețuri ieftine mașini **Yost, Adler**, abia întrebuințate. **Panglici pentru scris, vopsele pentru hârtie steniol, șapirografuri.**

◆

Reparăm cu garanție mașini de scris.

Mihail Körmendy
Cluj, Strada Regina Maria No. 25.
Telefon 951. 2497

Sursă ieftine de cumpărare!
Ciorapi bărbătești, de dame și copii, mănuși și pantaloni reform în mare depozit, se găsesc la magazinul:
Fischbein & Spitz
Cluj, Piața Unirii No. 29, Palatul Bánffy. 2439

Prima fabrica Ardeleană de juvaere
Cluj, Str. Xenopol (Szappan-u.)
Telefon 213.
Ține constant în depozit lanțuri, fabricat propriu, inele, brățare etc. Execută tot felul de lucrări de această branșă, transformează și repară.
Aur de dentistică și forosțuire! Sârmă și placă de aur și argint. Schimb de zdrobituri de aur. 1845 Lloyd 641

Dă putere și gonește moartea
„DIANA" spirt mentholat este cel mai bun mijloc contra durerilor, pentru poftă de mâncare și pentru întărirea spiritului și corpului. Modul de întrebuințare la fie care sticlă.
Se găsește pretutindeni.
Veritabil numai cu marca
„DIANA" 2464

Tablile de asbest „Meteor"
sunt cele mai durabile. Acoperemântul nu are nevoie de ingrijire și reparare și e mai bun și mai eftin ca cel de tinichea.
Lloyd 1024 1883
Se capătă la
Fabrica de Eternit
METEOR S. A.
Oșorheiu jud. Bihor.

Avantajele sunt mari: purtați focurile și talpa de cauciuc PALMA

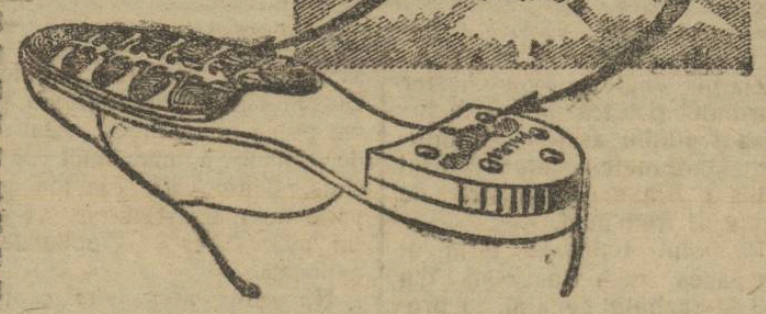

S'a deschis Măcelăria „VICTORIA"
Societate Anonimă nou renovată sub conducere specială,
2313
în Strada Regina Maria 9, unde se găsește peste zi carne proaspătă mezeluri și alte specialități de carne.

Prima fabrică de ghips, (Ipsos), îngrășământ artificial de pământ și produse chimice
I. KRAMER
AGHIRIȘ jud. Cojocna.
PRODUCE: Ghips pentru modele la fabrici de țigli
Ghips pentru pardosel.
Ghips pentru forme dentistice.
Ghips de stacatură (de edificat).
Ghips Albastru pentru figuri și obiecte de artă.
Ghips crud pentru diferite întrebuințări.
Ghips pentru îngrășământul pământului.
2057 **CIMENT ENGLEZESC.**

AUTO-MECANICA S. R. A. LEONIDA & Co. UNITE
Soc. Anonima
CLUJ
Din BUCURESTI
Stoc. Permanent de Cauciucuri **CABLE MICHLIN**
Reprezentanța Generală A. **CORD și R. U. CONTINENTAL**
2223
Prețuri escepționale de eftine.
CLUJ, Strada Regina Maria No. 10. și Calea Dorobanților No. 18. CLUJ.

Cercetați Magazinul de Mobile Adalbert Fischer & Co.
2207 **CLUJ, Calea Regele Ferdinand No. 61.**
Casa proprie. **Casa proprie.**

STRAMTORILE DARDANELE si importanta lor mondiala

de dl VINTILA I. BRATIANU

Necesitatea internaţionalizărei Dardanelelor

— ROMÂNIA ŞI LIBERTATEA TRAFICULUI PRIN STRÂMTORI —

Ziarul englez „Manchester Guardian" publică un foarte interesant studiu asupra strâmtorilor Dardanele, datorit d-lui Vintilă I. Brătianu ministru de finanţe al României.

Războiul balcanic terminat prin pacea dela Bucureşti din 1913 şi războiul general, au produs efectele lor teritoriale principale în Orient şi în Europa. Transformările cele mai accentuate s'au manifestat în regiunile noui şi cu un echilibru până acum nestabil. La Est, în Polonia, Cehoslovacia, Jugo-Slavia, Grecia şi Romînia, statele au intrat după conflictul mondial în existenţa lor naţională firească. Nu îndrăznea totuşi să se atingă nimeni de această schelă rău echilibrată care reprezenta în Europa modernă ultimele resturi ale regimului medieval, eterogen, absolutist şi clerical. Indată însă ce nişte imperii anachronice ca Turcia şi Austro-Ungaria, au fost supuse la o încercare atât de grea ca aceea din 1912—1913 şi din 1914—1918, soarta lor a fost decisă. Marile idei ale revoluţiilor democratice şi naţionale trebuiau să triumfe. Libertatea de orice fel, care şi-a făcut drum şi a eşit din aceste războaie, a restabilit — oricari ar fi modificările de mâine — regimul normal.

Noua fază a strâmtorilor Dardanele

In această nouă ordine politică şi în consecinţele ei pentru viaţa economică, trebue examinată chestiunea strâmtorilor, care nu mai este propriu zis aceea a Constantinopolului, nici chiar a Turciei, ci prin consecinţele acestei noui stări de lucruri, ea este de un ordin mult mai general.

Evident că anarhia din Rusia ţine încă într'o stare nesigură soarta popoarelor ce trăesc în acest mare imperiu. Nimeni nu poate să prevadă astăzi, ce va deveni aceasta mâine.

Dacă din punct de vedere politic Rusia ţaristă putea să doreasă Constantinopolul, nu trebue să se uite că ea spera să înglobeze în frontierele sale toată coasta Mării Negre, adică peninsula balcanică şi Asia mică. Oricari ar fi veleităţile imperialiste ale Rusiei noui, acest program nu mai poate fi de cât al trecutului, căci pentru aplicarea lui, ar trebui cucerite state şi naţiuni cari astăzi sunt consolidate. Rusia nu mai poate să se întindă astăzi pe Marea Neagră de cât dela gurile Nistrului în Caucaz, oricari ar fi modificările ce le suferă în interior.

După cum am indicat mai sus, pentru prima oară — dela imperiul roman — Orientul şi centrul Europei, cât şi occidentul Asiei, sunt chemate la viaţa normală. Dunărea cel mai frumos fluviu internaţional din Europa, lung de aproape 2500 km. şi putând cu puţine lucrări să lase trecerea vaselor ce ar purta cu uşurinţă câte o mie de tone, leagă astăzi Germania de sud şi chiar Elveţia, Ungaria, Jugoslavia, Bulgaria şi România. La aceste state trebue să adăugăm în parte şi Polonia. Cu alte cuvinte, acest fluviu, pentru prima oară liber, este calea de schimb a mai mult de opt state, dintre cari, cea mai mare parte nu mai astăzi pot să-şi ia un avânt liber în frontierele lor naţionale.

Nu trebue să se uite că traficul fluvial era oprit până acum la porţile de fier dela Orşova, pentru ca produsele ţărilor de dincolo de gurile Dunării să fie îndreptate în mod artificial spre Fiume şi Triest. In faţa gurilor ei se deschide şi pentru Asia mică o nouă viaţă, şi oricare ar fi întârzierea ce o poate aduce confuziunea politică actuală din diversele sale regiuni, zonele de influenţă şi protectoratele ce-şi impart chiar de acum Turcia din Asia de eri îşi vor produce efectele lor la ridicarea economică a acestă regiuni care este aproape de patru ori mai mare decât Franţa.

Importanţa actuală a Strâmtorilor

Deasemenea, în chip normal traficările de mâine, basinul oriental al Mediteranei şi Marea Egee, au eşit şi ele din amorţirea lor şi sistemul de împiedicare al Turciei de eri nu va mai putea să se manifesteze.

Comparată cu cea din trecut, aceasta este o mare activitate care începe pentru prima oară între toate aceste state continentale şi industriale, şi pentru produsele exotice ale Turciei din Asia, ale Greciei, ale coastei Syriei, ale Egiptului, şi prin canalul de Suez ale Extremului Orient.

Iată viitorul şi numai prin această prismă trebue judecată cheea acestui trafic: strâmtorile Mării Negre. Nu mai este Constantinopolul, nici vechiul Byzanţ, punctul terminus al caravanelor ce veneau din Orient şi al schimbului diferitelor produse; strâmtorile vor fi acelea prin cari vor trece mâine corăbile numeroase şi cari vor lega Europa centrală şi orientală — ce îşi vor scurge produsele mai întâi pe Dunăre — de coastele Asiei şi Africei

Iată pentru ce credem că chestiunea strâmtorilor — nodul acestui trafic mondial — este nu numai o chestiune europeană, ci una intercontinentală, ca să nu zicem mondială. In acest cadru, mai poate fi încă ea considerată ca o chestiune specială a Rusiei, a Turciei, a României, sau chiar aparţinând exclusiv intereselor comerciale al oricărui alt stat? De sigur că nu. Trebue deci asigurată libertatea acestui comerţ mondial care urmează să fie deschis mâine pentru toţi.

Asigurarea traficului mondial prin strâmtori

Deasemenea, în chip normal, trebue să ne punem următoarea îndoită întrebare: Cum se poate asigura traficul mondial prin strâmtori, oricari ar fi stăpânii şi în al doilea loc, cum se pot aplica aceste principii la condiţiile politice speciale ale regiunii ce ne interesează.

Pentru ca comerţul internaţional maritim să poată propăşi, trebue să se găsească prin aceste puncte restrictive, cari sunt strâmtorile, acelaş regim de libertate ce se găseşte în largul mării şi aceasta, pentru toate timpurile: în vreme de pace şi în vreme de războiu şi pentru neutrii. Nu se poate face însă menţinerea acestei libertăţi de trecere decât prin o internaţionalizare pusă sub ocrotirea tuturor interesaţilor. In timp de pace stabilirea acestui regim este relativ mai uşoară. Comerţul poate fi însă împiedicat, dacă nu chiar oprit, în timpul unui conflict armat între statul teritorial al strâmtorilor şi unul din celelalte state. Deaceea, trebue să se ajungă şi pentru strâmtorile traficului mondial, cum sunt cele cari ne interesează la neutralizare.

Nu se mai poate deci reveni la concepţiunea dela Unkiar-Skelessi (transformată prin tratatul dela Londra), prin care, de fiecare dată când interesul Turciei — şi mai ales când puterea ei tutelară o cerea, acest Imperiu putea să oprească traficul tuturor statelor, cari aveau trebuinţă prin strâmtori.

România şi libertatea traficului prin strâmtori

Românii au văzut adeseori ce au putut să însemneze aceste interese. Pentru a nu vorbi decât de timpurile mai apropiate, trecerea prin Constantinopol ne-a fost închisă sau împiedecată în 1911 în timpul războiului dintre Turcia şi Italia pentru Tripolitania, în 1912 şi 1913 în timpul războiului balcanic, deşi România nu lua parte la conflict, şi în sfârşit dela 1914—1918 în timpul războiului mondial. Ca un ideal ce ar trebui atins, comerţul prin marile căi internaţionale, cum este debuşeul acestor vaste regiuni, trebue să fie sub un astfel de regim în cât trecerea pentru neutrii să fie liberă chiar în timp de războiu. Acest regim ar trebui deci să fie stabilit în aşa fel încât calea internaţională să nu poată fi o bază de operaţii de războiu, chiar dacă ea formează o frontieră între două state beligerante. Desigur, noi vorbim de un ideal, la care ar trebui să ajungem într'o zi, căci în starea actuală de lucruri, suntem încă destul de departe, în relaţiile internaţionale, de această nepărtinire care trebue să dea statelor beligerante suverane garanţia necesară pentru aplicarea unui astfel de regim.

Dar cu atât mai mult, această neutralizare a strâmtorilor trebue să fie obţinută, spre a asigura comerţul liber al neutrilor în toate timpurile. Deasemenea pentru ca aceasta să fie înţeles, strâmtorile nu vor trebui să formeze frontieră.

Ar trebui ca dealungul căilor internaţionale, nu numai viaţa activă modernă să poată fi instalată, ci toate instalaţiile acestor mari centre de comerţ, cum sunt porturile, să fie puse la adăpost de distrugerile unui războiu trecător. Cu atât mai mult această preocupare trebue să se manifesteze, când într'o astfel de trecere se află un centru de importanţa Constantinopolului.

Regimul dela Unskiar Skelessi lasă la bunavoinţa Turciei activitatea comercială atât de redusă a statelor dela Dunăre şi din basinul Mării Negre. Aceasta nu mai poate dăinui astăzi, căci nu mai poate depinde viaţa atât de activă acum a celor 100 milioane de locuitori, de interesul unuia singur.

Strâmtorile au devenit după acest războiu o poartă de ordin mondial, care nu poate să fie închisă decât dacă un interes de aceeaş însemnătate o cere.

România are interesul ca neutralizarea să fie aplicată în mod real

Dar pentru ocrotirea reală a interesului general în cauză, trebue să nu se compromită pentru a doua oară aplicarea unei mari idei, prin posibilitatea de a face jocul unor scopuri egoiste sau de ordin secundar. Ar trebui deci ca această internaţionalizare şi neutralizare să fie făcută în mod real, pentru necesitatea traficului mondial, şi nu ca un mijloc de a servi politica cutărei sau cutărei puteri.

Noi nu ne facem însă iluzii. Politica internaţională a fiecărei ţări este egoistă, şi ea trebue judecată încă şi astăzi prin această prismă. Deasemenea, trebue judecată sinceritatea apărării unei cauze internaţionale ca aceasta, prin chiar interesul ţărei care este în joc. Noi nu putem s'o facem decât pentru ţara noastră. In toată sinceritatea, România trebue şi poate să-şi lege viitorul de libertatea strâmtorilor, cum şi l-a legat până acum de aceea a fluviului, pentru care ea este, ca să zicem aşa, antrepozitul.

Are deci interes România să susţină această politică de libertate? Da, căci este unul din principalii interesaţi. Ea este ţara gurilor Dunării. Din toate ţările ea este astăzi singura care nu poate spera ait debuşeu la marea liberă decât acela al strâmtorilor. Viaţa ei depinde chiar de aceasta. După cum a rămas dela 1856 aprătoarea libertăţii Dunării în contra puterilor vecine, şi chiar în contra puterilor reunite în anul 1881 la Londra, când acestea într'un moment de slăbiciune voiau să facă la Dunăre un drum exclusiv austro-ungar, România va fi deasemenea şi astăzi alături de acela cari vor garanta fără nici o prejudecată libertatea naigaţiunei prin strâmtori.

Cum trebue exercitată internaţionalizarea

Vor fi desigur pentru stabilirea regimului normal, tendinţe speciale din partea acelora cari vor încerca să ascundă sub această libertate o apărare pentru mâine. Acesta este exemplul Rusiei de eri. Astăzi, acest mare imperiu riveran important al Mării Negre, are drept să participe dar nu cu scopurile imperialiste de eri. Internaţionalizarea şi prezenţa Europei la Constantinopol trebue privite deasemeni şi din acest punct de vedere ca o garanţie

Fiecare vreme cu încercările ei. Pe acelea ale momentului şi condiţiunile actuale am încercat să le schiţam astfel internaţionalizarea şi neutralizarea strâmtorilor sub controlul european şi al riveranilor direct interesaţi prin menţinerea Turciei. O comisiune cu drepturi suverane asupra trecerii, cum a fost tot în Turcia, comisiunea gurilor Dunării în 1856, având dreptul ca puterile să fie reprezentate prin staţionari cari să asigure drepturile comisiunii internaţionale. Dar trebue deasemeni lucrări dealungul coastelor în porturi şi pe canal pentru serviciul de zi şi de noapte şi pentru transbordări: comisiunea trebue deci să aibă mijlocul de a face şi exploata aceste lucrări pe cari Turcia redusă şi sărăcită din Europa nu le poate îndeplini.

Care va fi soluţiunea de mâine? Dacă posibilităţile politice vor fi altele, se va putea atunci, după cum s'a făcut astăzi pe Dunăre, să se întemeeze regimul viitor pe colaborarea mai activă a statului teritorial şi se va putea astfel face un pas înainte spre acest ideal de care am vorbit mai sus.

Vintilă I. Brătianu

Mare ocazie!!!

Mantale tricotate, jumpere, ciorapi şi mănuşi, în preţuri originale de fabrică, se găsesc la magazinul de tricotaje

BLATT

Cluj, Piaţa Unirii 13, depozitul fabricei.

Funcţionari cu legitimaţie vor avea din preţurile de fabrică o reducere de 5 la sută. 2441

Tiparit cu maşina rotativa Cartea Românească „Cosinzeana" institut de arte grafice, Cluj.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul III. No. 705 — 8 pagini 1 LEU 8 pagini — Mați 16 Ianuarie 1923

Înfrățirea

77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu

R CLUJ 1. 7022

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI și AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3 (ETAJ II)
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952 — Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN — LEI 180
„ 6 LUNI — 90 „
„ 3 „ — 45 „
„ 1 AN Pentru autorități 240 „

Provocările maghiare

Cei cari și-au închipuit cândva, că actualii conducători ai destinelor Ungariei vor renunța pentru totdeauna la proectele necugetate de „revanșă", au prilejul să constate astăzi cât de mult s'au înșelat, acordând încrederea lor acelor mărturisiri de pașnică înțelegere a realității venite din partea vecinilor noștri de peste Tisa.

Atacurile cari s'au petrecut la granița noastră apuseană sunt ultimele manifestări ale unei stări de spirit, care s'a deplasat în ultima vreme dela imprudență la necuviință și dela îndrăsneală la provocare. Dacă ar fi să precizăm linia ascendentă a fierberei care domnește la Budapesta, ar trebui să începem prin a reaminti aci toate etapele acestei psihologii, dela fastuoasele ședințe ale Camerei din Budapesta, cari au culminat în interpelarea cutezătoare a deputatului Szilágyi, până la tripta al căt[...]re a legiunilor „Ungurilor cari se deșteaptă", dela sgomotoasele întruniri în cari ridicolii „fasciști" maghiari s'au jurat să pornească la desrobirea ținuturilor smulse din trupul Ungariei istorice, până la memoriul regentului Horthy către „Liga Națiunilor" cerând plebiscitul pentru o categorică rectificare a hotarelor trase prin tratatul dela Trianon.

In loc de a înregistra o potolire firească a unor frământări sterile, i-a fost dat poporului maghiar să cunoască ravagiile unui vânt de nebunie, care nu poate decât să zdruncine și mai rău debilul edificiu al Ungariei de astăzi.

Inregistrând acest fenomen de creștere a fierberei din capitala de pe malul Dunărei, trebuie să recunoaștem că el este ecoul normal al frământărilor politicei noastre interne. Un întreg partid politic a întreținut, vreme de un an de zile, pe teritoriul Ardealului, o politică de desbinare, slăbind legăturile cari închegau începuturile vieței noastre unitare de stat, aruncând sămânța discordiei între frați, și stăruind în tabăra vrășmașilor noștri nădejdi cari nu îndrăsneau să ridice capul. Incepând cu lozinca aruncată cu oarecare timiditate: „Ardealul al Ardelenilor" și sfârșind cu abținerea de serbările Incoronărei, au fost o serie de fapte și de exhibiții, cari și-au avut repercusiunea lor dincolo de hotare.

Cum să ne închipuim că s'a găsit aici un răsunet la Budapesta o declarație ca aceea a d-lui Iuliu Coroianu care s'a hazardat să declare că Ungaria de ieri nu s'ar fi desmembrat, dacă ar fi acordat autonomia românilor din Ardeal? Cum să credem că toate celelalte gogorițe: amenințarea cu Alba-Iulia, ura împotriva „regățenilor", exclamația că „era mai bine subt Unguri", — nu vor fi exploatate împotriva României, hrănind o agitație neîntreruptă și răscolind răni abia închise. Ultima ieșire a d-lui Vasile Goldiș, este de pildă, tot atât de caracteristică pentru a ilustra aceste constatări.

Vice-președintele partidului național găsește cu cale ca tocmai acum, când la câțiva chilometri din Arad pumnul unguresc se ridică amenințător încleștându-se pe paturile puștilor, să stea de vorbă cu ziariștii unguri, depănând amintiri cari cad peste fierberea maghiară, ca o picătură de unt de lemn de-asupra focului... Și aceste declarații, cași celelalte, trec granița, dând impresia *că Ardealul este nemulțumit cu soarta sa în cadrul statului român, și că pătura conducătoare transilvăneană regretă Unirea proclamată la Alba-Iulia.*

Este, fără îndoială, o pojghiță de eroare, care se încrustează deasupra cunoscutului romantism colectiv maghiar, și care, din nefericire, încurajează acte d necugetată aventură. Soarta pe care poate s'o aibă un atac al „fasciștilor", sau chiar a trupelor „regulate" maghiare, se poate ușor ghici. Echilibrul de forțe din Europa centrală a fost definitiv statornicit în favoarea moștenitorilor Ungariei de ieri. Ori care dintre aceștia, poate spulbera prin propriile puteri, cerbicia trupelor lui Horthy și Héjjas, dar mai ales România, care cunoaște atât de bine drumul Budapestei, e gata oricând să înfrunte o atât de subredă ofensivă.

Provocările maghiare nu pot să ne emoționeze. Opinia noastră publică, având siguranța liniștită a forței, așteaptă, atentă și sigură, desfășurarea evenimentelor, în convingerea că guvernul dela Budapesta nu va pierde până într'atâta simțul realității, încât să se arunce în brațele unei pieiri sigure.

Să nădăjduim că bunul simț și instinctul de conservare, vor sfârși prin a birui.

† Urban Jarnic

In ziua de 12 Ianuarie, a încetat din viață, în vârstă de 75 de ani, profesorul Urban Jarnik, unul din marii prieteni ai neamului românesc.

Profesor de filologie la Universitatea din Praga, Urban Iarnik a studiat și a învățat limba română, pe care și-a însușit-o în cele mai intime frumuseți ale ei din care și-a făcut un mijloc de cunoaștere a sufletului nostru național. Cunoștea mai ales viața românilor din Ardeal pentru apărarea cărora și-a ridicat glasul de atâtea ori, punând să vorbească nu numai autoritatea omului de știință, dar și toată iubirea pe care învățase s'o aibe pentru aspirațiile noastre naționale. Volumul de „Doine și strigături din Ardeal", scos în colaborare cu Andrei Bârseanu în 1885, e o dovadă și de râvna cu care viața și limba românească și de legăturile pe care înțelegea să le aibe cu personalitățile noastre culturale. Multă vreme a colaborat la „Convorbiri Literare" unde a publicat studii interesante despre limba română. In 1919, după întemeierea României Mari, profesorul Urban Iarnik a venit la București pentru a se bucura împreună cu noi de realizarea aspirațiilor noastre naționale.

A ținut atunci mai multe conferințe uimindu-ne prin ușurința cu care mânuia limba românească și prin cunoștințele pe care le avea despre viața și literatura noastră. Cu prilejul acestei vizite, poporul românesc i-a făcut o primire strălucită. La București, la Iași și aici în Ardeal, profesorul Iarnic a putut să vadă toată recunoștința noastră pentru serviciile aduse cauzei românești. Reîntorcându-se la Praga; Jarnik ducea cu el hotărîrea de a lucra și mai stăruitor pentru a stabili cât mai multe legături culturale în Cehoslovacia și România.

El înțelegea că cele mai trainice și mai fecunde prietenii nu sunt acelea care se bazează numai pe considerații politice, ci acelea care se plămădesc în mijlocul culturii, — și una din acestea prietenii a căutat să dureze între noi și poporul cehoslovac.

De aceia, la vestea morții lui, se îmbracă astăzi în doliu întreaga cultură românească.

Anglia și Franța sunt unite

Declarațiile oficiale engleze

Londra. — Subsecretarul Ministerului de externe englez a declarat la întrunirea partidului consevator că nu există divergențe între Franța și Anglia privitor la scopul urmărit de ambele națiuni, ele fiind decise să vadă Germania plătind obligațiunile. Germania întrebuințând procedee de răsboi nu are dreptul să se plângă.

Rolul României în Europa Centrală

O REVISTA FRANCEZA despre ministrul de externe al României

— Declarațiile dlui I. G. DUCA —

„L'Europe Nouvelle", cunoscuta revistă politică franceză, publică în ultimul său număr, următorul articol despre actualul ministru de externe al României:

D. I. G. Duca, ministrul de externe al României, nea- primit în fastuosul local al legației românești, — vechea clădire a ducelui de Pomar și al cărei stil „Renaissance" cași aurăria, prea vie poate datează din 1885. In mijlocul acestor bogății artistice, d. Duca păstrează multă bunăvoință și simplicitate. De sigur d-sa nu ne-a ascuns o oarecare oboseală pentru noui interviewuri, pentru noui declarații. Și era foarte natural s'o facă.

Reprezentanții lui „le Temps", „le Petit Parisien", „le Figaro" și ai altor ziare au sărbătorit în deplină voie timp de 8 zile „această nouă figură europeană".

Tânărul ministru român s'a pus cu plăcere la dispoziția lor imediat după întoarcerea sa dela Lausanne, le-a vorbit despre conferință, orientul Europei, libertatea strămtorilor, legăturile României cu vecinii săi — Bulgaria sau Rusia, Grecia sau Turcia — despre constituția și finanțele țării sale, desvoltarea Micei Antante și despre stabilitatea Europei Centrale.

*

Totuși, fără să se lase rugat prea mult, d. Duca, al cărui surâs fin în dosul ochelarilor se putea ușor distinge, ne-a afirmat că Antanta, Antanta franco-engleză mai ales, este de neapărată nevoie pentru pacea generală. Această afirmație era, desigur, de o excepțională valoare, acum în ajunul conferinței din Paris.

Apoi, d. Duca ne-a vorbit despre utilitatea Ligei Națiunilor și ne-a fixat, în cadrele acestei ligi rolul României, care având azi granițele ei firești, „trebue să se consolideze, lucrând nîtr'un mod eficace la pacea lumii".

*

Să se consolideze..... această expresie nea- deșteptat un ecou: D. Beneș ne spunea acum 6 săptămâni că dorința sa cea mai vie e aceia de a vedea consolidându-se statele create prin tratate.

Așa dar doi miniștri a două țări aliate întrebuințează aceiaș expresie: mai mult încă, ei arată rațiunile analoage ale alianțelor țărilor lor cu Jugoslavia. Și aceasta nu din întâmplare.

Ne-am dat bine seama ascultând frazele prudente ale ministrului român, că toate țările, mai sus numite, au de făcut față la dificultăți diferite, dar asemănătoare; instituțiuni de înfăptuit sau de sus ținut, minorități de încadrat, frontiere de apărat. Și totuși tratatele care au creat sau au mărit numai aceste state, nu sunt simple dosare ale unor conferințe, ci transcrierea necesităților celor mai vii.

*

Jocul comparațiunilor politice ne ajută să apropiem, nu în mod abstract, ci cu totul material, doi oameni politici tineri, vioi, clar văzători și hotărâți (d. Duca și d. Beneș).

Desigur d. Beneș are de partea-i amintirile și experiențele unei vieți anevoioase, riscurile unei extraordinare, încoronarea incontestabilului, în sfârșit, mai mult meșteșug. Dar d. Duca s'a distins, cu ocazia convorbirilor dela Praga, la care a luat parte la sfârșitul verii, pentru prima dată în calitatea sa de ministru al afacerilor străine, s'a remarcat ca un nou făurar al Micei Antante, doritor să meargă drept, fără mici rivalități, la concesiuni folositoare și la soluțiuni europene.

*

Astfel să nu ne mirăm când, amintind de Ungaria „acest focar de reacțiune" d. Duca ne spunea cu tărie: „De la armistițiu, ungurii au tot complotat, au pregătit, au ascuns pregătirile lor războinice. Azi ei vorbesc de revanșă"

Vocea d-lui Duca, lua un ton ridicat la aceste cuvinte și apoi recădea gravă: „Mica Antantă nu va îngădui ca Ungaria să fie un pericol pentru vecinii săi. Ea va interveni la nevoie, cu speranța, însă, că într'un astfel de caz Marea Antantă nu numai că o va aproba, dar o și va ajuta".

*

Revenind la o discuție mai familiară, d. Duca își reamintea cu bunăvoință, exprimându-se într'o limbă armonioasă, că a frecventat timp de 4 ani, acum 20 de ani, facultatea noastră de drept.

Doctor în drept, s'a reîntors în București ca să pledze: politica l'a pus la încercare. Il putm felicita că s'a lăsat ispitit de această sirenă.

Mișcarea culturală; teatrală, literară, artistică

File de calendar

Treceți batalioane!

De câte ori întârziam la un pahar cu vin, prietenul Mitică, își amintea din vremurile războiului, cunoscutul refren.

„Treceți batalioane române
Carpații"
„La arme cu frunze și flori"

Lăsând la o parte valoarea estetică a cântecului acestuia, trebuie să mărturisim puterea entusiasmului cu care ne umplea atunci inimile noastre.

Anii au trecut.

Războiul e departe a rămas în urmă, pe drumul trecutului, cu toate că și astăzi amintirea lui mai sbucnește din când în când dealungul granițelor.

Carpații nu mai sunt hotar; ca'n vremurile începuturilor românismului ei sunt acum „inima și leagănul" neamului nostru.

Când am auzit deci pe prietenul Mitică, fredonându-l ușor, cu mâna pe paharul golit pe jumătate și când, apoi, prietenul Mitică, a răsărit de-odată în picioare, par'că, transfigurat, comandând lăutarilor să l acompanieze, mi s'a părut un anacronism.

Era de pirsos, la petrecerea noastră acest cântec care și pierduse efectul. Sau mai bine rostul.

Precum se știe însă, la un pahar de vin trebuie să faci pe voia prietenilor.

Mai ales când țin cu ori ce preț să le împărtășești și tu, plăcerea pe care o simt să-și amintească un cântec vechi.

A trebuit așa dar să mă resemnez și să ascult până la capăt melodia trecutului.

Și nu știu cum, dar mi-am simțit de-odată sângele clocotindu-mi în vine, inima accelerându-și bătăile și m'am văzut ridicându-mă în picioare, cu mâna întinsă, bătând tactul și fredonând cu toate puterea stridentă, a vocei mele:

„La arme cu frunze și flori".

Carpații par' că se mutaseră din noi la marginea țărei și visul milenar neîmplinit se transformase iarăși într'un imperativ categoric în inimile noastre:

„Ne-așteaptă isbânda"
„Ne-așteaptă și frații".

Știu că mai sunt unii frați cari ne așteaptă dincolo de hotare. Față de uriașa masă de români răsletită de trunchiul neamului până acum cinci ani de zile; puținele sate românești rămase în afară de hotar, nu mai au asupra sufletelor noastre puterea de neînvins a unui ideal național care trebuie cu ori ce preț îndeplinit. Tratatele politice și minoritarii rămași printre noi, ne obligă să potolim, ba chiar să alungăm dorința de a le număra printre satele noastre.

Dar veștile din urmă ne spun că ungurii au început să se agite pe la graniță, ba chiar că năvălesc din când în când pe teritoriul nostru.

Să fie asta oare un semn că satele românești rămase în țara lor, vor veni să se adauge marei Românii?

Dar cine crede astăzi în semne? In ori ce caz, ungurii, se vede, că nu vreau să știe cu nici un preț de astfel de bazaconii. Eu însă, care sunt un biet înapoiat, influențat de toate superstițiile văd cum în provocările ungurilor sangele nostru prinde să clocotească ca acum cinci ani, și azi, când prietenul Mitică, ridicând paharul în sus, începe cu glasul lui clar, pătrunzător:

„Treceți batalioane..."

Nomofilax.

Apel

O dorință veche a Câmpiei Ardealului s'a împlinit prin deschiderea liceului Șărmaș. Suntem la început și ne luptăm cu greutățile începutului: Ne trebue bibliotecă, mijloace de învățământ, hărți istorice și geografice etc. Nu avem local corăspunzător pentru liceu, nici internat pentru așezarea elevilor, pentru a-i putea mai bine și mai sigur crește în iubirea de lege, țară și neam și pentru a putea mai ușor înainta în învățătură. Ne trebue un internat în care pe lângă băieții cei cu dare de mână să-și afle adăpost și orfanul de războiu precum și acei băieți, cari dotați de bunul D-zeu cu talent dar părinții nu-i pot susținea la școală.

Statul dă, dar totuși nu le poate da toate. Pentru aceasta apelăm la inimile nobile și darnice: cine are mult, mult să dee, iar cine are puțin și din puținul acela să dee cât poate pentru înaintarea în cultură a acestei regiuni în posesiunea căreia sunt bogății materiale multe dar care a fost lăsată de soarta vitregă în întunerecul neștiinței.

In speranța, că strigătul nostru după ajutor nu va fi înzădar, ci va avea răsunet, în numele elevilor tineri, cari se adăpostesc și se vor adăposti la acest liceu vă mulțumește

Direcțiunea liceului „Samuil Micu" din Șărmaș.

O nouă piesă de Maurice Rastand.

„Phènix" este titlul piesei lui Maurice Rostand, care se va reprezenta la teatrul Porte-Saint-Martin, cu compatriotul nostru Yonnel în rolul principal.

ECOURI

In Madagascar s'a găsit radiu

Profesorul francez Lacroix, secretar perpetuu al Academiei franceze de științe a constatat că în Madagascar se găsesc minereuri de uraniu cari în curând vor furniza 45—60 grame de radiu pe an, cam pe jumătate cât se extrage acum pe globul întreg.

Congresul bibliotecarilor și al bibleofililor

Cartea din punct de vedere istoric, artistic și social

Intre 3—9 Aprilie curent se va ține la Paris, congresul bibliotecarilor și al bibliofililor, organizat cu concursul asociației „Societe des Ams de la Bibliotheque Nationale et des grandes Bibliotheques de France".

Sunt invitați să participe toți cei cari se interesează de chestiunile privitoare la cărți în genere, adică bibliotecari, bibliofili, autori, tipografi, librari etc.

„Congresul bibliotecarilor și al bibliofililor își propune să completeze opera „Congresului Cărții", ținut în două rânduri la Paris, în 1917 și în 1912.

Toate chestiunile de cooperațiune științifică între diversele țări vor fi pe larg discutate în acelaș timp se vor studia toate chestiunile privitoare la cărți, din punct de vedere al desovîtărilor istorice și artistice.

Congresul este pus sub patronagiul prezidentului Republicei franceze, având ca președinte de dl Henry Martin, președintele „Asociației bibliotecarilor francezi". Informațiunile se dau de dl Abate Langlois, dl Mont Pranasse 150 XIV, care și primește adesiunile.

O nouă comedie a lui Hermann Bahr

Deunăzi s'a dat la Raimund Theater din Viena premiera comediei „Der Meister", a lui Hermann Bahr.

Premiera aceeasta a fost și o serbare premergătoare a aniversării de 60 de ani dela nașterea reputatului scriitor.

Programul

umblării cu Sf. Cruce în preajma sărbătorii „Botezul Domnului" anul 1923

Duminecă în 14 Ianuarie 1923 umblă un preot în Cordoș și regiunea dincolo de gară.

Luni în 15 Ianuarie 1923, umblă 3 preoți în Mălerișți adecă cartierul dintre Calea Victoriei Piața M. Viteazul și Calea Ferdinand.

Marți în 16 Ianuarie 1923 umblă 3 preoți în Calea Felecului, cartierul din jurul străzii Pata și casărmile.

Mercuri în 17 Ianuarie 1923 umblă 4 preoți în regiunea din jurul Cetățuei apoi St. Grigorescu, Donat și partea de-asupra clinicelor, iar în centrul orașului Institutele și oficiile.

Joi în 18 Ianuarie 1923, umblă patru preoți în centrul orașului.

Cei ce și au schimbat locuința sau nu și-au dat încă adresa sunt rugați a-și arăta locuința la *Oficiul parohial gr. cat. al Clujului.*

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Pictura in Polonia

Vom arăta pe scurt actuala desvoltare a picturei în Polonia, vorbind de operele principalilor artiști polonezi ale căror pânze, prețuite se răsfață în galeriile din Varșovia și Cracovia.

Ioan Stavislawsky, unul din primii aderenți ai școalei impresioniste a fost cel mai de seamă peisagist polonez dela 1860 până la 1917. Peisagiile sale, deși de dimensiuni, mici, închid adevărate comori sufletești. Par niște sonete armonioase cari cântă stepele, grădinele, ulițele liniștite și singuratice din târgurile de provincie, bisericuțele încântătoare din câmpia ucraină.

*

Un impresionist destul de cunoscut și de mare valoare e Leon Vyczolkowski, în viață încă. La acesta distingem trei perioade. Prima, când a fost discipolul lui Matejko, întemeitorul școalei istorice.

A doua, când din pictor istoric a devenit peisagist. Scenele din viața pescarilor, impresiunile din viața Țărănească a câmpiilor nesfârșite ucraine în care apar boii enormi ai stepei, au fost subiectele sale preferate. E beat de lumină, de coloare, de soare, soarele e aproape eroul creațiunilor sale.

Din Ucraina se duse la Cracovia, în calitate de profesor la Academia de Belle Arte. Istorica și majestoasa cetate i-a servit ca material pentru lucrările sale. Tot ce a lucrat Wyczolkowski în Cracovia: aquarele, pasteluri, desenuri în cărbune sau creion, privește bătrâna capitală. In pânzele sale vibrează poezia zidurilor și a cornișelor acoperișurilor și a ferestruicelor și stăpânește dragostea plină de admirație pentru Cracovia.

A treia perioada a vieței artistice e a ceea în care pictează cu pasiune, aproape exclusiv, flori. Wyczolkowski preferă trandafirii mari, înveliți sau abia imbobociți, umezi de rouă.

Dintre pictorii contemporani polonezi Ejsmont și Filipowicz pictează flori cu aceiași pasiune; dar nimeni nu îl ajunge pe Wyczolkowski în privința clocluneî și luminei colorilor. Josef Mehoffer, pictor decorativ și el impresionist. Sunt vestite vitraliurile făcute de dânsul pentru catedrala din Fribourg. Tot așa de minunate decorațiunile capelei Radzivill din istorica catedrală Wawel din Cracovia.

Caracterul fundamental al talentului lui Mehoffer e gândirea și liniștea: inteligența stăpânește sensibilitatea. Desenul e totdeauna de o technică perfectă și coloarea adequată subiectului tratat. Acest artist nu se mărginește la studierea unui singur câmp al artei; și putem afirma că nu este gen pe care nu l'a încercat. Orice pictează sau desenează, peisagiu, sau portret, totdeauna creațiunea lui e clădită pe bază decorativă și caracterul decorativ îl întâlnim în întreaga-i operă. Mehoffer își pune pecetea puternicei lui personalități pe ori reazâ: în schița unui vitraliu gigantic în modelul unei miniaturi pentru coperta unei cărți; în studiul unui portret în cărbune, care are în ansamblu ceva monumental în tabloul în olei care înfățișează o mică stație pustie de Țară, aproape cufundată în omăt.

Alături de Mehoffer, pentru egala lui îndemânare în vitralii stă Stanislau Wyspianski, mort tânăr încă în 1907. Pictor și poet totodată, a știut să exprime în operele sale treatrale durerea unui neam obijduit, tragicul existenței omenești. Pictor puternic Wyspianski a ezitat între arta religioasă medievală și între arta clasică greco-romană. Sunt admirabile chipurile ascetice de sfinți de pe vitraliurile ce impodobesc biserica Conventualilor din Cracovia.

Teodor Axentowicz a pictat mai cu deosebire chipuri de femei, dar în toată producția lui artistică a dat prea mică importanță expresiei și adâncimei psichologice pentru a da atenție aproape exclusiv fineței formelor, eleganței, particularităților fizice într'un cuvânt.

Inainte de a isprăvi aceste câteva note asupra picturei poloneze vom vorbi și despre nouile tendinți manifestate în 1918, care marchează o puternică reacțiune împotriva școalei impresioniste și corespund futurismului italian și expresionismului german.

Nu putem vorbi de un grup compact sau de o adevărată școală.

Acestor inovatori li s'a dat numele de formiști, dar nu toți au același scop și prezintă aceleași caracteristice. Numai cei cari tind la noua stilizare a formei se pot chema formiști, reprezentanți mai cu seamă prin frații Pronaszk.

Inrudiți cu formiștii, și cari, mergând mai departe cu stilizarea formei, încearcă să reducă orice obiect după înfățișare la figuri geometrice și reprezintă corpurile cu ajutorul cuburilor, globurilor etc. se numesc „cubiști". Dintre aceștia mai însemnat e Stazewski.

Un grup deosebit și numeros îl formează aceia cari, considerând că reproducerea materială a naturei nu-i totul, se încearcă să reprezinte numai stările sufletești, pasiunile, dorințele, cugetarea. Ansamblul de linii și colori din care e compus tabloul, trebue să fie, după teoria lor, manifestări ale stării sufletești a artistului. Acestia a fost numiți expresioniști.

In sfârșit, ultimul grup e compus din artiștii cari vor să înfățișeze pe pânză mișcarea violentă, elanul, impetuositatea lumei externe sau l'untrice. Pentru a obține aceasta ei așază în același tablou un obiect în diferite poziții succesive, și dau elementul cauzal și haotic care stăpânește asemenea reprezentări. Acesta-i „futurismul".

De câtva vreme s'a mai înfiripat încă un grup al „ritmiștilor", format din dușmani vechei școli impresioniste: Borowski, Skoczylos, Pruszkowski, Kramsztyk.

*

Toate grupușoarele reprezintând nouile tendințe, nu creează nimic nou în artă și ceea ce vedem astăzi în expozițiunile din Varșovia samănă cu produsele artistice care înundă Apusul: aceleași aberațiile și degenerescență postbelică, degenerare întâlnită în afară de pictură, în mai toate domenille artistice și literare. Se pare că grozava opintire a neamurilor în războiul cel mare a micșorat și strâmbat inteligența lor a falsificat conceptia artei, a stricat gustul, așa încât astăzi nu mai încearcă nimeni să călăuzească, printre frământări spasmodice, bietul sufletul omenesc rătăcit și tulburat spre arta curată și adevărată, către căminul frumuseței senine.

Expropriera în Ardeal

In jurul unor insinuaţiuni ale ziarului „Patria"

De câtva timp foile partidului naţional încearcă pe toate căile să producă diversiuni în opinia publică ardelenească pe chestiunea reformei agrare. Cu deosebire „Patria" publică amănunte tendenţioase cu privire la modul cum organele de aplicare ale legei agrare îşi îndeplinesc îndatoririle lor, afirmând că în câteva judeţe unor anumiţi proprietari li s'au expropriat moşiile fără a se ţine seama de prevederile stricte ale legei.

Pentru necunoscătorii principiilor în lumina cărora a fost aleătuită reforma, de sigur, că insinuaţiunile partidului naţional până la un punct pot să prindă. Pentru acei însă cari îşi dau seama de împrejurările în care se face expropriera, nu este de loc greu să se convingă că toate ştirile tendenţioase puse în circulaţie de cei interesaţi, nu sunt de cât manopere utilizate cu scopul de a stârni neîncrederea ţăranimei ardelene.

In adevăr, după ce partidul naţional în timpul guvernului Vaida nu şi-a dat osteneala să aplice reforma agrară în Ardeal, văzând acum că actualul guvern este pe cale de a termina realizarea efectivă a acestui mare act de dreptate socială, partizanii domnilor Maniu şi Vaida îşi închipuie că prin răspândirea de ştiri neadevărate vor putea să-şi acopere lipsa de solicitudine faţă de nevoia de pământ a ţăranimei ardelene.

Nimenea nu va tăgădui că este foarte inerent ca pe alocurea să se fi strecurat erori în ceia ce priveşte aplicarea reformei, dar actualul guvern tocmai în acest scop a dat competinţă de al treilea grad de jurisdicţie Comitetului agrar, pentru ca acolo unde s'au făptuit greşeli, ele să fie remediate.

Până în prezent şi-au terminat lucrările numai Comisiunile de ocol ale căror hotărâri urmează să fie corectate de Comisiunile judeţene şi de Comitetul agrar. Deci alarma foilor partidului naţional este neîntemeiată, cu atât mai mult, cu cât din Comitetul agrar fac parte membri cu autoritate morală iar cea mai mare parte dintre ei sunt fără culoare politică, ceia ce constituie o garanţie sigură că orice nedreptăţi şi orice erori vor fi îndreptate.

Până atunci ar fi mult mai nimerit din partea partidului naţional, că în loc să arunce minciuni şi să ridice critici meschine şi nedrepte să se coboare în rândurile ţăranimei ardelene şi după ce va fi consultat-o, se va putea convinge, că realitatea este cu totul alta decât acea descrisă în coloanele „Patriei".

In orice caz însă rapoartele sosite la Ministerul Agriculturei, fac dovadă, ori că nici un ţăran ardelean nu va rămânea neîmproprietărit.

Biata diplomă ardeleană

— Regionalismul barourilor —

Primim la redacţie rândurile de mai jos, pe care din spirit de imparţialitate le reproducem în coloanele noastre:

Ziarul Patria în No. 7 din 12 Ianuarie 1923 publică un articol sub titlul: „Biata diplomă ardeleană", articol în care condamnă gestul baroului de avocaţi din Bucureşti pentru că a respins înscrierea unui tânăr doctor dela facultatea din Cluj. Ziarul în chestiune reproduce chiar şi parte din motivele invocate de baroul capitalei pentru a legitima actul acesta de respingere, pe care îl condamnăm dealtminteri şi noi, cei într'o categorie cu autorul acestor rânduri.

De acord deci cu „Patria" asupra răului obiceiu ce l'au luat barourile regiunilor noastre de a nu admite în sânul lor accesul titraţilor dela facultăţile celorlalte regiuni: credem totuşi necesar să restabilim cu acest prilej unele lucruri de amănunt, care în interesul adevărului nu trebuesc trecute cu vederea.

Mai înainte de toate ţinem să atragem atenţie ziarului în chestiune că deosebirea care o face între diploma acordată de facultatea juridică din Cluj de o parte şi facultăţile de drept din Bucureşti, Iaşi şi Paris, de alta parte; pe lângă că e jignitoare pentru cei cari au trecut sau frecuentează acum la cele din urmă, dar de înjustă, denotând că e făcută sau în necomplectată cunoştinţă e cauză sau conţinând intenţionat inexactităţi care scoboară extrem de mult accentul de justificată revoltă al articolului de care ne ocupăm.

Ast-fel nu e adevărat că pentru a-ţi lua doctoratul în Drept la facultatea juridică din Cluj îţi trebuie 5 ani cum afirmă „Patria" ci numai 4 (8 semestre plus 2 aşa zise riguroase, care se pot da în trei patru săptămâni).

Dimpotrivă, pentru a-ţi lua doctoratul în drept la cele trei facultăţi din Bucureşti, Iaşi şi Paris îţi trebuie 5 ani cel puţin.

Afară de aceasta „simpli licenţiaţi din vechiul regat", de care pomeneşte cu atâta dispreţ „Patria" nu sunt chiar aşa de simpli cum îi crede ea. Căci deşi pentru a-ţi lua licenţa în Drept la una din cele trei facultaţi îţi trebuie 3 ani de zile, totuşi trebuie s'o spunem şi ori cine se va interesa mai deaproape se poate convinge că programul celor 3 ani de licenţă dela Bucureşti e cu mult mai încărcat de cât programul celor 4 ani de Doctorat la Cluj. Pentru aceasta, lăsând la o parte bună oară Dreptul Civil, care se predă cu totul mai desvoltat la Bucureşti, dar e suficient a compara materia de Drept Roman care se predă în primii doi ani de licenţă acolo cu ceia ce se predă din acelaşi studiu în cei patru ani de Doctorat la Cluj, pentru a vedea cât de mult se înşeală cei cari s'au obişnuit să voroească cu atâta uşurinţă de facultăţile juridice ale vechiului regat (afirm acestea gândindu-mă nu la volumele ce sunt recomandate de obicei de către profesori pentru complectarea cunoştinţelor, studenţilor dar de ceia ce se cere candidatului la examen sub sancţiunea cea mai riguroasă a respingerei:-ei bine, dacă e vorba să stabilim proporţiile, aritmeticeşte, căci, cum văd, trebuie să ajungem şi aci se face în anii de licenţa din Bucureşti de cel puţin patru ori mai mult Drept Roman decât se cere în cei patru ani la Cluj — vezi Cursurile d-lui prof. Longinescu pentru anii I şi II de licenţă, cursuri cerute în întregime la examene.)

Cât priveşte apoi „Parisul de care dnii din Bucureşti se simt mai uniţi juridiceşte decât cu Clujul" (pentru că licenţiaţii sau doctorii dela Paris sunt primiţi în Baroul din Bucureşti N. R.) amintim autorului articolului din „Patria" că este lucru recunoscut de întreaga lume că în materie de Drept, atât în Doctrină cât şi în Jurisprudenţă, Franţa deţine de multă vreme ca şi în alte ramuri ale culturei omeneşti, ultima treaptă a progresului ştiinţific. Indirect însăşi legislaţia ungurească pe care o cunosc d-nii avocaţi din Cluj este inspirată în unanimitatea principiilor invariabile ale Dreptului, din vechia şi marea sursă a Dreptului Roman şi de continuatoarele ei directe Doctrina şi Jurisprudenţa Franceză.

Fără îndoială totuşi, e dureros că titraţii unei facultăţi străine sunt primiţi în baroul din Bucureşti, pe când cei din Cluj nu, dar acest obiceiu urât a fost împrumutat de către Baroul bucurean dela baroul din Cluj. Şi împrumutat de curând, pentru că până acuma titraţii din Ardeal erau primiţi în barourile din vechiul regat, ba cel dintâi avocat ardelean care s'a înscris acolo a fost şi sărbătorit cu mult entusiasm.

De multă vreme baroul clujan a atras atenţia celui bucureglean că săvârşeşte o greşală procedând ast-fel, pentrucă legislaţiile sunt încă deosebite în cuprinsul ţărei; în Ardeal legislaţia e în aşa fel încât în afară de absolvenţii facultăţei Clujane, nu pot fi primiţi în barouri decât absolvenţii facultăţilor ungureşti (Patria ar spune: „dnii din Cluj se simt mai uniţi juridiceşte cu Budapesta decât cu Bucureşti.

Am în faţa mai multe hotărâri de respingere date de către baroul din Cluj unor avocaţi din vechiul regat (dintre cari şi doctori) pe care nu le mai reproduc, pentru a nu abuza prea mult de ospitalitatea Dvs. Ei bine, se poate vedea lămurit în ele că toate argumentele pe care le-a folosit baroul din Bucureşti pentru respingerea diplomatului ardelean, argumente pe care le-a publicat „Patria", sunt la fel cu ceie din hotărârile de respingere foarte multe la număr cu care baroul din Cluj a răspuns cererilor de înscriere ale avocaţilor din vechiul regat.

Aşa că gestul repropabil al baroului din Bucureşti nu-şi are origina decât în jurisprudenţa, ca să-i zicem aşa, stabilită de baroul din Cluj asupra înscrierei avocaţilor dintr'o regiune cu legislaţie diferită în barourile dintr'o altă regiune.

Iată dece sfătuim „Patria", — dacă vrea într'adevăr să ducă o viguroasă campanie — şi credem că şi ziarul Dv. i-ar da tot ajutorul — împotriva acestei jurisprudenţe absurde şi revoltătoare să ia răul de adreptul de la rădăcină şi s'o înceapă cu baroul din Cluj.

Un avocat
din vechiul regat
respins de baroul din Cluj

Gospodăria comunei Cluj

— Câteva precisări —

La constatările noastre din numărul de Sâmbătă, privitoare la chipul în care domnul Primar dispune de averea Comunei, cum ar dispune de propria sa avere, d-sa răspunde prin câteva cuvinte inexacte, în chip de „comunicat", dar pune un apărător în persoana interesată care, făcându-se a-şi apăra societatea ofensată în puterea ei de miliarde, înşiră o cutezătoare pledoarie în favoarea proastei gospodării a Consiliului orăşenesc, în frunte cu dl Primar.

La inexactităţile apărătorului nechemat, precizăm cele ce urmează:

1. Dacă în cei „patru ani de dominaţie românească" dl Primar a făcut asigurările averii comunale la „societăţi ungureşti", aceasta **întăreşte** odată mai mult constatările repetate ale publicului în privinţa conducerii abuzive a intereselor comunale de către actualul Consiliu orăşenesc. Şi dacă „nimeni n'a protestat atunci", nimic nu se poate împiedeca de a protesta acum. Căci ce interesează în asemenea chestiuni nu e **calitatea** naţională a celui care abuzează: Român ori Ungur, el merită a fi deopotrivă stigmatizat.

2. Precizările aduse de interesatul în chestie, pentru a disculpa pe dl Primar şi Prefect de a fi lucrat „în familie", nu fac decât să întărească afirmaţia noastră. Căci ce altceva înseamnă a strânge la Primărie „un funcţionar detaşat" de cel interesat, cu alţi câţiva de-ai lui, cari, împreună cu funcţionarii domnului Primar, să lucreze „şase săptămâni" la o asigurare pusă, prin chiar acest fapt, mai dinainte la cale?

3. Dar autorul pledoariei pe gratis adaugă, textual: „Consiliul însă nu s'a mulţumit cu oferta societăţii noastre, nu a tratat chestiunea în familie, ci a cerut oferte şi celorlalte societăţi etc.". **Un neadevăr sfruntat.**

Oferta **nu se cere,** verbal ori telefonic, cui **vrea** domnul Primar (care înşiră trei societăţi, când în realitate sunt aici mai multe). Licitaţia sau concursul **se publică** oficial, iar concurenţii prezintă **oferte închise,** ca să nu poată ajunge deschise pe masa concurentului norocos.

Dar domnul Primar, pentru a salva aparenţele, s'a făcut a cere oferte din două, trei locuri.

Dacă d-sa scoate că nu e exact ce afirmăm, îl poftim să aducă imediat dinaintea publicului **proba materială a publicităţii făcute,** nu vorbe goale, şi numele ofertanţilor în formele prescrise de lege.

Cât pentru autoritatea morală a apărătorului domnului Primar, e deajuns a aminti că dânsul, cu câteva luni înainte, a atacat, în mod public, pe chestia terenurilor şi a firmei Ganz, admirabila gospodărie abuzivă a comunei pe care azi o apără.

Aşa primar, aşa apărător: **cum e Turcul şi pistolul!**

UTILIZAŢI CORESPONDENŢA DELA MICA PUBLICITATE

Prietenia Bulgarilor

— In jurul declaraţiilor reprezentantului Bulgariei la Bucureşti —

Concomitent cu incursiunile maghiare în regiunea Aradului, opinia publică a fost alarmată de o ştire, cu privire de concentrarea de trupe bulgare la graniţa Cadrilaterului.

Ziarul „Universul" care a publicat această ştire o desminte, publicând o serie de precisiuni, obţinute dela legaţia bulgară din Bucureşti.

Reprezentantul Bulgariei declară că o masare de trupe la graniţa României e cu neputinţă întrucât Bulgaria nu posedă o armată mai mare de 13.000, care e însărcinată cu paza băncilor, depozitelor şi diferitelor instituţiuni ale Statului.

Cu această ocaziune Ministrul Bulgariei n'a scăpat din vedere să asigure România, de pacinicile intenţiuni de care e animat guvernul din Sofia.

Suntem obicnuiţi de multă vreme cu acest limbagiu, pe care l'a exprimat şi dl Stambulinski, premierul bulgar în trecerea prin Bucureşti, dar nu ne putem explica cum chestiunea stărpirei bandelor „care preocupă aşa de serios guvernul bulgar" nu găseşte o soluţie definitivă pentru ca activitatea lor să nu neliniştească veşnic raporturile de bună prietenie între cele două ţări.

Confirmarea existenţei comitagiilor bulgăreşti, la graniţa dobrogeană de către însăşi oficialitatea bulgară şi încredinţarea că ei nu lucrează cu sprijinul şi autorizarea guvernului bulgar, nu ne poate fi de nici un folos, atât timp cât guvernul bulgar se mulţumeşte numai să asigure că nutreşte cele mai pacinice intenţiuni şi via dorinţă de a se apropia de ţara noastră.

Nu cunoaştem sacrificiile făcute de Bulgari pentru noi, pe care „ei ar fi fericiţi să le vadă recunoscute", dar judecând după trecut prietenia ce ne o acordă guvernul din Sofia nu-şi va găsi cuvenitul ecou la noi, până când „intenţiunile pacinice" exprimate prin vin grai sau prin scris nu vor fi puse cu adevărat în practică, făcând astfel să se risipească orice suspiciune, cu privire la buna credinţă a vecinilor noştri dela Dunăre.

Declaraţiile lui Harding

Londra. — Fostul ambasador englez Harding scrie despre reaua voinţă germană indiscutabilă, de a nu îndeplini obligaţiile dezarmării şi reparaţiunilor. Franţa nu poate echilibra bugetul său din cauza avansurilor considerabile pentru reconstruirea regiunilor devastate şi are nevoie de plaţi imediate. Acţiunea franceză din ţinutul Ruhr nu constitue ruptura Antantei.

Informaţii

Comisiunea sportivă din sânul Automobil-Club Regal Român sub Preşedinţia Alteţei Sale Regale Principelui Moştenitor şi de acord cu delegatul Automobil-Clubului Regional Cluj a hotărât ca în luna Iunie 1923 să aibe loc al doilea concurs de automobile în România.

Condiţiunile şi data exactă vor fi comunicate domnilor membri, cari se interesează de circuit, în timp util.

*

In prima şedinţă a comisiunii superioare vamale se va hotărâ definitiv asupra noilor taxe de export ce se vor fixa la cherestea şi lemnele de construcţie.

*

Camera de comerţ din Praga a trimis o circulară comercianţilor cehoslovaci, având creanţe antebelice asupra cetăţenilor români, cerându-le că, în vederea unei valorificări colective a acestor creanţe, prin intermediul consulatului cehoslovac în România, să trimcată documentele necesare pentru a putea însoţi creanţele de certificatele de cetăţenie necesare.

*

Din Berlin se anunţă că ziarul comunist „Rote Fahne" şi-a încetat apariţia.

*

Salariile lucrătorilor minieri din Polonia au fost majorate, pe ziua de 1 Ianuarie cu 90 la sută. In urma acestei hotărâri, preţul cărbunilor va suferi o însemnată urcare.

*

Biurourile Societăţii „Ocrotirea Orfanilor din Războiu" Secţia Regională Cluj s'au mutat din Calea Dorobanţilor No. 42 în Strada Tunarilor 50.

*

Poliţia oraşului Sighişoara aduce la cunoştinţă că cu ocazia descoperirei spargerei unui vagon de cale ferată pe distanţa Braşov Teiuş s'a găsit furate şi ascunse pe la diferiţi indivizi un număr de aproximativ 39 pachete zefir.

Şi cum nu se cunoaşte până în prezent cine este păgubaşul rugăm pe cel în drept a se prezenta la această poliţie spre a ne face reclamaţiune.

*

Act de mulţumire

Soţul meu Aelexa Böte, lucrător la minele din Lupeni, decedând în urma exploziunei întâmplate în ziua de 27 Aprilie a crt., în acele mine, Societatea de Asigurări Generale „Agricola", la care defunctul meu soţ era asigurat contra accidentelor, m'a desbăgubit, în modul cel mai prompt şi culant cu sume ce mise cuvinea în baza poliţiei.

Aduc prin aceasta viile mele mulţumiri şi toată recunoştinţa, societăţii arătate, recomandând-o în mod călduros, tuturor celor cari vor să-şi apere avutul lor.

Lupeni, 23 Octomb. 1922.

S. (Comuna Lupeni), înaintea noastră: Notar: (indescifrabil). Primar: Toder Voin Bojte Borbara m. p. Bogya Borbara m. p. 3511.

*

La conferinţa din Lausanne se susţine că cel mai bun liquir este Curacao de marca Szilágyi. 3229

Azi are loc întrunirea pentru reorganizarea despărţământului Cluj al „Astrei".

Această întrunire urma să se ţină la clubul partidului naţional, ceiace vădea intenţiunea unora dintre iniţiatori de a transforma „Astra" într'o anexă politică a d-lor Maniu şi Vaida.

In faţa protestării noastre, s'a abandonat planul şi revenindu-se asupra hotărîrei dintâi, s'a decis ca întrunirea să nu se mai ţină în sala clubului partidului naţional ci într'una din sălile Prefecturei.

*

Mercuri la 17 Ianuarie, „Samson şi Dalila" în rolurile principale: Dna Lya Pop, Dnii C. Pavel, N. Apostolescu, Tr. Gavrilescu şi M. Ceorgescu.

Vineri la 19 Ianuarie Premiera „Rigoletto" în rolurile principale: dnele A. Dicescu, A. Rozsa, A. Donabidovici, dnii N. Nagacevsky, N. Apostolescu, Tr. Gavrilescu şi Z. Szabó.

*

Cercul Studenţilor Someşeni „G. Coşbuc" din Cluj, aranjează Vineri 19 Ianuarie, în Dej la oarele 3½ p. m. matineu literar-muzical, cu program bogat şi la orele 9 seara serată dansantă, cu diferite surprize, muzică militară (Regt. 81 inft.) şi muzică civilă (Csikai, Gherla).

*

Am pierdut mai multe acte împreună cu biletul de recrutare emis de cercul de recrutare din Huedin il declar nul în mâna ori cui s'ar găsi *Szabó Ferencz* com. Bicarat.

*

Femeia dela garderoba Teatrului Naţional roagă pe Dna care a fost în seara de 21 Dec. 1922 la reprezentaţia teatrului român şi care din greşală a schimbat o pereche de şoşon din garderoaba teatrului parter dreapta săi restitue d-nei Valeriu Poruţiu str. Şaguna No. 5.

*

— Cabaret în cafeneaua „Europa" companie de artişti sub Dodescu, fără taxă de intrare, preţuri de cafenea. Cafeneaua cea mai plăcută a Clujului şi local de distracţie. — Rog sprij'nul onoratului public CAROL KASSAI, proprietar. 2481

*

Baia „Diana" este deschisă Miercuri şi Vineri pentru dame Marţi, Joi, Sâmbătă şi Duminecă pentru domni. Băi sunt zilnic; afară de Luni. 33

Parfumeria D'OR
reprezentantul exclusiv a Fabricei de Păpuşi din Cluj 1386

Congresul profesorilor secundari

Ordinea de zi

Ziua I (16 Ian.)

dimineaţa: Solemnitatea obişnuită după prânz: prima şedinţă, 3—4 şi jumătate Reorganizarea, a doua şedinţă 4 şi jumătate până la 6 învăţământului secundar. Principii generale şi felul învăţământului.

Ziua II (17 Ian.)

şedinţa a treia 9 şi jumătate până la 10 şi jumătae Învăţământul secundar femenin (Organizarea şcoalelor de fete.
şedinţa a patra 10 şi jumătate până la 12 Coeducaţiunea (Personal mixt în şcoalele secundare.

Ziua III

şedinţa a cincea 9—10 şi 10 şi jumătate până la 12 Ratificarea hotărârilor luate în congresul regional de la Craiova şi alte chestiuni, după prânz: Vizitarea Clujului.

Primirea celor de la Bucureşti va fi la trenul de la 8 şi jumătate seara.

Teatrul Maghiar

Luni:
„Gurita ta" pentru a 5 ora. Preţuri obicinuite. Abenament de zi No. 70. A.
Marti:
Mignon Abouament de premieră şi opera No. 27. Preţuri de opera. La ridicarea cortinei uşile dinspre sala să închid.
Mercuri:
Liliacul. Operetă. Preţuri obicinuite. Abonament de zi No. 71. B.
Joi:
Nu este reprezentaţiune.
Vineri, orele 3:
Ultimul vals pentru a 10 oară. Preţuri reduse.
Vineri, orele 7:
Speranţa. A patra reprezentaţie pentru muncitori. Preţuri de premieră.
Vineri, orele 10:
Micul Cadet. Preţuri obicinuite.
Sâmbătă, orele 3:
Ghiţă Baronul. Preţuri reduse.
Sâmbătă, orele 7:
Seducatorul, pentru a 5 oară. Abonament şters. Preţuri obicinuite.
Sâmbătă, orele 10:
Gurita ta pentru a 6 oară. Preţuri obicinuite.
Duminecă, orele 3:
Dama cu camelii. Preţuri red.
Duminecă seară:
Contele de Luxenburg. Operetă, cu nouă distribuţie a rolurilor. Preţuri de premieră. Abonament de şi 72. C.
Luni seara:
Tragedia Omului. Festival. Comemorarea 100 ani dela naşterea lui Madach. Abonament de premieră 28. Preţuri de premieră.

Răspândiţi „Infrăţirea"

BALUL PRESEI

La 19 Ianuarie 1923, în saloanele hotelului New-York va avea loc

Marele bal mascat şi costumat

dat de

Sindicatul Presei Române din Ardeal

Va fi cel mai bine organizat şi cel mai frumos bal din carnaval. — Bilete se găsesc la librăria Anca, la „Reclama" la ziarul „Infrăţirea" şi la ziarul „Patria". — Preţurile de intrare sunt: pentru o familie 3 pers.) lei 150; pentru o persoană lei 80; pentrut funcţionari publici şi ofiţeri, lei 60.

Ştiri din Banat

— O CRIMĂ CIUDATĂ —

Concert la Caransebeş — Concert sârb la Timişoara

Timişoara. — Servitorul minor al unui proprietar bogat din Şiria, cărând gunoi la câmp, a fost rugat de către o doamnă bătrână s'o ia în trăsură. Când s'au îndepărtat binişor de sat, doamna l-a luat băiatului biciu şi furca şi s'a năpustit asupra lu cu intenţia vădită de a-l răpune. Băiatul însă a reuşit să-i scoată furca din mână şi s'a apărat cu ea în aşa fel încât din trei împunsături a terminat cu doamna. Ajuus la locul unde căra gunoiul a asvârlit stârvul necunoscutei jos şi l'a acoperit cu gunoi.

Timp de trei zile nu aflase nimeni despre această întâmplare. Proprietarul însă care observase că servitorul său atât de liniştit până atunci, devenise dintr'odată iritat, a aflat despre cele întâmplate şi a înştiinţat imediat jandarmeria. O comisie a fost trimeasă imediat la faţa locului. Care nu fu mirarea comisiei, când la scoaterea cadavrului de sub gunoi, se stabili că doamna nu este decât un bărbat travestit, a cărui identitate însă nu s'a putut stabili, dar care negreşit trebue să fi fost un mare făcător de rele, căci s'au găsit, într'o geantă ce o avea cu sine peste 60.0 0 de lei o mulţime de chei false cuţite şi două revolvere.

Un concert la Caransebeş pentru monumentul lui Eminescu

Caransebeşenii fac pregătiri pentru ţinerea unui concert cu ocazia împlinirii a 50 de ani dela înfiinţarea societăţii „România Jună" din Viena. Venitul curat al acestui concert va fi destinat clădirii unui monument poetului Eminescu.

*

— Societatea sârbească „Sloga" din Timişoara a aranjat în ziua de 8 l. c. un concert în sala casinoului Civilo-Militar. A cântat între alţii şi tenorul operei din Belgrad, Vojislav Turinski.

*

— Cu ocazia raziei poliţieneşti de azi noapte au fost aduşi la poliţie trei cetăţeni streini, cari se găseau la noi în ţară cu paşapoarte al căror termen a expirat deja.

*

— Poliţia din Fabric a reuşit să pună mâna pe femeea Iohanna Gitza, fără ocupaţiune, care a recunoscut că este autoarea mai multor furturi.

— In comuna rurală Şosdea a început să apară o gazetă săptămânală intitulată „Poporul Românesc, redactată de ţăranul I. Cincurel.

Sărbătorirea anului nou în Cluj

La biserica ortodoxă din Cluj s'a sărbătorit ziua anului nou cu deosebită solemnitate. Sfenul de vin a fost pontificat de P. S. S. episcopul Nicolae asistat de şase preoţi. Răspunsurile liturgice le-a executat corul episcopiei sub conducerea d-lui Vasile Petraşcu. In decursul serviciului a fost hitomit asesorul consistorial dr. Vasile Sava ca protodiacon, iar ca preot candidital Atanasie Gânju. P. S. Sa a rostit apoi o cuvântare ocazională şi a împărţit anafora. După slujba bisericească s'au prezentat la reşedinţa episcopească funcţionarii consistoriului, clerul ortodox, deputaţii sinodului aflători în Cluj, profesorii universitari şi o seamă dintre fruntaşii Românilor din Cluj, ca să felicite pe arhiereul bisericii.

La cuvintele de felicitare ale asesorului, dr. Seb. Stanciu a răspuns P. S. Sa mulţumind pentru frumoasele sentimente ce i s'a manifestat cu acest prilej. P. S. Sa a reţinut, la masă 20 de oaspeţi dintre personalităţile cele mai marcante ale Clujului.

Premiaţii Institutului de Istorie Naţională din Cluj

Direcţiunea Institutului de Istorie Naţională de pe lângă Universitatea din Cluj a acordat cele două premii publicate anul trecut (1921—22 pentru cea mai bună monografie istorică asupra lui Avram Iancu şi pentru cea mai bună incercarea de bibliografie istorică română transilvană.

Domnului Nic. Buta, student al Facultăţii de Litere şi Filosofie pentru scrierea sa „Avram Iancu şi epocn sa" (Lei 3000) şi

Domnului Th. V. Păcăţeanu pentru lucrarea sa: „Repertoriul ziarului Telegraful Român" pe anii 1853—1917 (Lei 3000).

Ultime informaţii

(Prin fir special dela coresp. nostru din Bucureşti)

Ora 2 p m

Externe

BURSA

— 13 Ianuarie 1923 —

Paris

	CURSUL deschid.	închid.
Londra	—	6674
New-York	—	1127
Br.ssel	—	9120
Bucureşti	—	8
Milano	—	7120
Z rich	—	270 /2
Praga	—	41
Berlin	—	1370
Viena	—	21
Var ovia	—	—

Berlin.

Amsterdam	4080—
Bruxeles	660—
Roma	510—
Londra	48000—
New-York	10350—
Paris	730—
Zürich	1980—
Viena	15—
Praga	301—
Budapesta	407—
Bucureşti	

Zürich.

Berlin	5 1/8
Amsterdam	20975
New-York	52875
Londra	2473
Paris	3710
Milano	2635
Praga	1520
Budapesta	20 1/2
Agram	532
Bucureşti	300
Varşovia	250
Viena	75
Viena stamp.	76

Bulgaria va bate monedă metalică.

Sofia. S'a adjudecat asupra reprezentantului casei Krupp baterea de 80 milioane leva monezi de aluminium de 1 şi 2 leva.

Trupele greceşti în Turcia

Atena — Se anunţă că malul drept al Mariţei a fost ocupat de trupe greceşti bine înarmate în număr de 60 de mii. Ministrul de externe grec a declarat ambasadorului francez că guvernul grec este însufleţit de intenţii paciiice.

Dineu în onoarea dlui Duca

Roma, — Dl Lahovary a oferit un dineu în onoarea dlui ministru Duca, la care au participat Mussolini, corpul diplomatic şi personalităţile marcante din Roma.

*

Lausanne, — Delegaţia sovietică a publicat o nouă notă asociindu-se protestului persian în chestiunea neparticipării la lucrările conferinţei. Cealaltă notă protestează contra excluderei Rusiei dela negocierile privitoare la regimul capitulaţiilor.

Atacurile lituaniene contra Poloniei

Paris. — In legătură cu atacurile lituaniene contra Poloniei. Franţa a trimis două torpiloare la Memel.

Legăturile din Germania şi Ungaria

Un articol din „Le Temps"

Ziarul Le Temps găseşte curioasă coincedenţa între ocuparea ţinutului Ruhr de către francezi şi atacarea ţinutului Memel de către bande lituane precum şi mobilizarea armatei ungare ; ambele state trăiesc în duşmănie cu statele aliate Franţei care sunt limitrofe cu Rusia, căci lituanieni sunt inamicii Poloniei, iar Ungurii inamicii României. Toate aceste stau în legătură cu propaganda germană. Orice conflict dintre aceste naţiuni va servi organizaţiunilor militare ale Germaniei pentru exercitarea talentului lor. In aceste condiţii este un avantaj că Franţa deţine ţinutul Ruhr diminuând pericolul.

Ocupaţiunea Ruhrului

Hotărîrile consiliului de miniştri francez

Consiliul de miniştri francez a discutat chestiunea instalării inginerilor francezi şi belgieni în ţinutul Ruhr semnalând atitudinea conciliantă a industriaşilor şi muncitorilor din Ruhr. Din ţinutul Bochum va fi ocupat numai un oraş. Livrarea cărbunilor pentru uzinele Ruhr nu va fi executată. Ocuparea ţinutului Bochum va asigura livrarea normală de cărbuni; excedentul va fi dat Germaniei.

Alegerile comunale din Ceho-Slovacia

Lafayette — In Cehoslovacia se fac alegeri de primari. In toate comunele s'a constatat reuşita partidelor cari ţin la unitatea Cehoslovaciei. Intrângerea a fost pentru partidele opoziţiei, comunişti, creştini-sociali, maghiari şi partidul populist slovac.

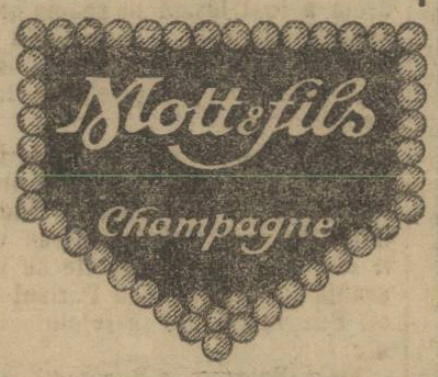

CURIERUL SPECTACOLELOR

TEATRUL NAŢIONAL

Marţi 16 Ianuarie crt. se va juca la Teatrul Naţional, pentru a patra oară, comedia „Visul unei nopţi de vară" în onoarea profesorilor secundari întruniţi în congres la Cluj. — Se ştie că celebra comedie shakespeariană se va monta în curând la Teatrul Naţional din Bucureşti cu un fast deosebit pentru sărbătorirea a 30 de ani dela căsătoria MM. LL. Regele şi Regina.

Joi, 18 Ianuarie (ajunul Bobotezei) Nu se joacă.

Sâmbătă, 20 Ianuarie „Extemporalul".

Duminecă, 21 Ianuarie (matineu) „Prostul".

Duminecă 21 Ianuarie (seara) „Stane de piatră".

Marţi, 23 Ianuarie. Pentru prima oară „Cafeneaua cea mică" comedie în 3 acte de Tristan Bernard din distribuţia acestei piese face parte şi dl Mişu Ştefănescu, care va apare în rolul lui Vauchenu.

Rolurile principale sunt încredinţate dlor Mihăilescu-Brăila, V. Vasilescu, Al. Ionescu-Ghibericon, Dem. Psatta, N. Dimitriu Arsene Popovici, C. Potcoavă etc. şi doamnele Stanca Alexandrescu, Nat. Ştefănescu, Jeanne Landry, Netti Adamidi etc.

Piesa este pusă în scenă de dl I. Stănescu-Papa.

Dela Opera Română

Luni la 15 Ianuarie : „Carmen", rolurile principale susţinute de dna Lya Pop, dşoarele A. Dicescu, A. Rozsa, A. Ionaşcu, dnii C. Pavel, I. Crişan, N. Apostolescu, Sterian-Mandy, dr C. Lăpădat.

Avis!

In permanenţă se află în depozit stofe cari au sosit acuma din **Anglia** şi **Brün** totodată şi totfelul de

articole pentru croitori

cel mai ieftin izvor de cumpărare la

Diamantstein şi Moskovits

Cluj, Calea Regele Ferdinand 21 (vis-a-vis de poştă)

Mare asortiment în vestminte bărbăteşti şi raglanuri. Vestminte după măsură se confecţionează în 48 oare. **Vestminte pentru sport Lei 800. Vestminte sacco dela Lei 750 în sus. Raglan cl. I. din lână curată dela L. 1500** în sus.

2032-1

Sfinţirea clopotului bisericii din Beius

D. Ceneral Traian Moşoiu, ministrul comunicaţiilor a dăruit un clopot bisericei din Beluş, a cărui sfinţire s'a făcut a treia zi de Crăciun.

Intru întâmpinarea dlui ministru au ieşit reprezentanţii tuturor autorităţilor bisericeşti, civile şi militare. D. ministru a fost primit cu urale. In suita Dsale erau dd. prefect Iulian Peter, deputaţii A. Negulescu, Dr. V. Chirvai şi I. U. Soricu dd. col. Slătineanu, Dr. N. Regman, inspector C. F. R. Ionaşcu, căpitan Iliescu şi şeful de cabinet Ulpiu Gomboş.

D. Ministru a fost salutat de către dd. prof. Dr. C. Pavel în numele organizaţiei liberale, primpretor V. Creţ în numele plăşii iar pentru biserica ortodoxă senatorul dr. G. Cosma, dd. A. Gera în numele domenilului episcopesc, Dr. V. Hetcou în numele bisericii unite, pentru biserica rom. cât. protopopul A. Szeles iar P. Bottyán în numle bisericii reformate.

După o gustare servită la reşedinţa de vară a episcopiei unite, dl ministru a fost condus la biserica din deal.

Slujba religioasă o săvârşesc dd. protoerei Vasile Papp, Petru E. Papp şi Moise Popoviciu, în biserica fixită de public.

După actul sfinţirii păr. protopop Petru E. Papp aduce mulţumirile credincioşilor pentru darul d-lui ministru.

Răspunzând d-lui protopop, dl ministru arată, că darul său l-a făcut pentru a simboliza legătura sufletească ce o simte pentru Beluş.

Insoţit de către dd. senator Dr G. Cosma, prefect I. Peter şi deputat Dr. V. Chirvai, dl ministru a cercetat aşezămintele culturale din oraş şi a făcut mai multe visite fruntaşilor din Beluş.

La ora 14 s'a dat un banchet cu 60 tacâmuri la Restaurantul Central. Au toastat dl ministru pentru M. S. Regele, dd. prefect pentru dl Ministru Moşoiu, prof. Dr. C. Pavel pentru şcoală. Dl Sorica pentru Beluşenii Dl protopop Petru E. Papp vorbeşte în numele bisericii ortodoxe închinând în sănătatea d-lui ministru, iar dl preot reformat P. Bottyan închină pentru armonia ce dăinuieşte, ca şi în trecut, între bisericile din Beluş Dl Col. Hăniceanu pentru dl ministru.

Dl ministru, mulţumind tuturora, închină în semnul armoniei ce trebuie să dăinuiască între cetăţenii acestui oraş.

Relaţiunile dintre Austria şi Ungaria

Declaraţiile ministrului de justiţie al Ungariei

Lafayette. — Daruvary ministru de justiţie maghiar a declarat următoarele ziarului „Neue Freie Presse", asupra conferinţei dela Budapesta :

„Intrevederile noastre cu monseniorul Seipel cancelarul Austriei şi cu dl Grünberger ministrul afacerilor streine al Austriei, au obţinut succesul cel mai complect. Am fost de acord pentru a constata că nu mai există nici un motiv care să fie în stare a stârni un diferend serios între Ungaria şi Austria.

Situaţia în Turcia

Noi trupe britanica la Constantinopol.

Constantinopole. Autorităţile engleze de aici au primit ordin să pregătească cartiruirea noilor trupe britanice ce vor sosi din Irlanda. Toate trupele se vor retrage la Dardanele, iar la Constantinopole nu va mai rămâne decât corpul de grenadieri şi detaşamentele dela Haidar Paşa. Un eventual atac al kemaliştilor asupra Constantinopolului ar urma să fie respins de flota din Bosfor şi Dardanele. Cercurile turceşti afirmă că kemaliştii nu vor ataca Constantinopolul, dar îşi exprimă teama că englezii s'au instalat definitiv la Dardanele şi Ceanak. Această credinţă este întemeiată pe faptul că la aceste localităţi englezii ridică numeroase clădiri şi au autorizat pe ofiţeri şi soldaţi ca să-şi aducă familiile din Anglia.

CURIERUL SPECTACOLELOR

Cinema Apollo

Luni, Marţi:
„Prada." Mare dramă socială.
Miercuri, Joi:
„Danton." Tragedia revoluţiei franceze.
Vineri, Sâmbătă, Duminică:
„Persecutatul." O grandioasă dramă socială.

Cinema Universităţii

Luni, Marţi, Miercuri, Joi:
„Floarea Indiei." O puternică dramă socială din extremul orient.
Vineri, Sâmbătă, Duminică:
„Prin foc şi văpaie." O excelentă dramă socială.

Cinema Urania

Luni:
„Casa doctorului Gaudeamus." O minunată dramă socială.
Marţi, Miercuri, Joi:
„Călăreţul mascat." Dramă socială cu cei mai mari artişti americani.
Vineri, Sâmbătă, Duminică:
„Triumful amorului." Dramă socială în roluri cu cei mai celebri artişti francezi.

Blănuri poţi procura avantajos la blănarul JANKY Cluj, Strada Universităţii No. 1.

Lloyd 873 2126

Concurs

Se publică concurs pentru ocuparea postului devenit vacant de subșef de birou cl. II. la Spitalul județan Turda. Salar fundamental 450 Lei lunar plus indemnizație de scumpete și chirie.

Cererile timbrate însoțite de estrase de botez și următoarele certificate de studiile școlare, situația militară, moralitate și de eventualele servicii prestate până de prezent se vor înainta până la 25 Ianuarie 1923. Direcțiunei Spitalului județan Turda.

Dela concurenți se recere cunoașterea limbei oficiale și absolvirea alor 4 clase secundare.

Turda, la 22 Decembrie 1922.

Șef medic Director:
ss. Dr. Cenariu.

2479

Librăria și editura de opera muzicale

Moravetz

Singura prăvălie specială de opere muzicale din **TIMIȘOARA** Banat și Ardeal. Execută promptual tot felul de comenzi.

2465-2

Prima Fabrica Electrica Română S. p. A. Cluj.

I. Strada Călugărițelor, 1.
Adresa Telegrafică: Relais.
Telefon No. 67.

Materiale pentru instalațiuni fabricație proprii.
Motoare, transformatoare, ventilatoare, perii-cărbuni, contoare, volt și ampermetre, tachimetre, material pentru tensiuni înalte, precum și dispozitive apărătoare contra trăznetului, întrerupătoare, siguranțe în tub de porcelan, conținuu în depozit. 1914

S'a deschis Măcelăria „VICTORIA"

Societate Anonimă nou renovată sub conducere specială,

2313

în Strada Regina Maria 9, unde se găsește peste zi carne proaspătă mezeluri și alte specialități de carne.

Am pierdut mai multe acte împreună cu biletul de recrutare emis de cercul de recrutare din Cluj, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Ioan Pop
Str. Mănăștur 75.
Cluj.

Rozătură de brad

Sunt cumpărător de mari cantități rozătură de brad și doresc să intru în relațiuni cu producători din țară.

Adresați oferta la

Maison Marcel Levy,
39, Quai de Mont Blanc,
Geneve (Suisse). 3509

Articole de sticlă plăci de geamuri Dimijoane lămpi și porțelanuri să capătă la

Ludovic Ausländer
Cluj, Piața M. Viteazul 39
Telefon 954.
Engro. 1582 Endetail.

Mare târg de Anul Nou!

10%

reducere aceluia, care, cumpărând dela mine haine femeiești și de bărbați, se va referi la anunciul acesta.

Eugen Sipos
Cluj, Piața Unirii No. 17.
2483

Dela Consiliul Orașului Turda.

Nr. 10875—922.

Publicațiune de licitație.

In baza hotărîrei Consiliul orășenesc se publică licitație pentru esarândarea moarei „Bethlen" cu 8 petri de măcinat care face proprietatea orașului Turda.

Licitația se va ține în sala de adunare generală a orașului Turda în ziua de **13 Februarie 1923 la ora 10 a. m.**

Prețul de strigere 65000 Lei, vadiul e 20% a prețului de strigare, care vadiu din partea arândașului după terminarea licitației a se complecta la suma arândei de un an, ce se va manipula ca garanță până la expirarea arândei.

Aranda se începe în ziua de 1 Aprilie 1923 la ora 12 a. m. și durează 6 (șase) ani.

Se primesc și oferte închisă.

Condițiunile generale și speciale se pot vedea zilnic la orele 10—12 la Primaria orașului Secția economică.

Primaria orașului

Turda, la 4 Ianuarie 1923.

3512 IOAN VLASIU, primar s.

Edict de licitație.

Conform decisului Min. Domenilor No. 14287 - 1922 Composesoratul din Bucova esarendează pe un termen de 30 ani începând cu ziua de data aprobărei din partea Ministerului, carierile de marmoră prin licitație pe lângă oferte închisă care se va ținea în Bucova la 1 Martie 1923 dela orele 10 până la 18 ora seara.

1. Prețul de strigare: primii 10 ani 20.000 lei, pentru a doua serie de 10 ani 30.000 lei și pentru a treia serie de 10 ani 40.000 lei arânda anuală.

2. Ofertele vor fi închisă și vor cauțiune în plic recipisa de consemnare a garanției egale cu 10 la sută cu prețul oferit și care se va consemna la depuneri și consemnate prin preceptoratele statului conform legei contabilității publice.

Condițiunile de arândă se pot vedea zilnic la președintele composesoratului în Bucova.

Bucova, jud. Hunedoara, la 3 Ianuar 1923.

3513 IOAN ALBULESCU, președinte.

Confecțiunea de hârtie, Lepage Cluj

pentru saci, pungi de hârtie (în special pungi de lux) și pilcuri.

Cereți catalog și modele. 2458

TRANSPORTURILE de combustibil

— Dispozitiile Dir. Cfr. —

Iarna grea și venită de timpuriu a provocat o mare lipsă de combustibil. Împrejurării inevitabile au împiedecat multe autorități de a se îngriji de cu vară ca să-și asigure combustibilul necesar pentru iarnă, și acum, toată lumea dorește a-și transporta simultan combustibilul necesar.

Desigur că situația drumului de fier în prezent nu este în măsură să efectueze transporturi mai mari cu precădere, dat fiind materialul rulant redus de care dispune.

Transporturile ce sau efectuat au fost în totdeauna în funcție cu materialul rulant de care dispunea această administrație.

Pentru a putea fixa cari transporturi și în ce măsură să fie executate cu mijloacele disponibile, în anul 1921 a funcționat pe lângă Direcțiunea Generală C. F. R. din București o comisie așa numită „Comisia Centrală a Transporturilor", iar pe lângă fiecare Direcțiune Regională câte-o comisie regională de transporturi. Aceste comisii se compuneau din 5—7 membrii ai autorităților militare și civile, apoi industriile erau reprezentate prin Inspectoratele industriale, agricultură prin Direc toratele de agricultură etc. etc. — Acestea comisii aprobau încărcarea vagoanelor în raport cu urgență și cu penibilitatea de vagoane goale.

In anul curent sistându-se aceste comisiuni acordarea vagoanelor au trecut asupra stațiilor.

Stațiile distribuie vagoanele în conformitate cu ordinele generale stabilite de Direcțiunea Generală din București cu No. 25496 din 21/4 1922.

Predatorii au să se presinte în stație predând foile de trăsură șefului stației care este dator a le înregistra. Stația cere zilnic telegrafic dirijarea vagoanelor necesare dela centru Direcțiunei Regionale, sau pe liniile dela Satu-Mare și Maramureș dela Inspecția de Mis care din Satu-Mare.

Atât Regionala cât și Inspecția din Satu-Mare dirijează vagoanele disponibile în proporție cu numărul vagoanelor cerute de stații care apoi le distribuie încărcătorilor.

Deci după cum se vede din celea mai de sus la Direcțiunea Regională nu mai este cazul de a se cere acordarea vagoanelor, ci numai la stații. Cel mult se poate face o reclamație în scris în cazul concret că vre-o stație nu s'a conformat ordinelor în vigoare adecă:

1. Nu a primit, sau nu a înregistrat foile de trăsură.

2. Dacă le-a înregistrat nu le-a înregistrat la grupa respectivă, adecă autoritățile la grupa II. și particulari la grupa III. etc.

3. Nu ar fi cerut dirijarea vagoanelor dela Centru.

4. Nu a distribuit vagoanele în conformitate cu ordinele în vigoare etc....

Dela ordinul general fac excepție numai transporturile singuratice „cu precădere" de exemplu cadavre, zarzavaturi, mobile de strămutare etc. sau alte transporturi mici cari nu premit așteptarea la rând.

Aceste transporturi cu precădere se acordă de Dir. generală și Dir. Regională numai în cazuri *cu totul excepționale* și se poartă un Registru separat despre aceste aprobări pentru orice justificare.

In interesul îmbunătățirei transportului publicul este rugat a aviza în scris despre neajunsurile ce se ivesc cu ocaziunea transporturilor de combustibil.

Linia aeriană PARIS-BELGRAD-BUCUREȘTI

„Manchester Guardian" publică în unul din ultimele sale numere o depeșă din Belgrad în care se spune că „Societatea „Franco-Română pentru navigațiunea aeriană", a făcut o ofertă guvernului jugoslav, cerându-i să consimtă la organizarea unei linii aeriene Varșovia—Belgrad prin București. Aeroplanele cari vor deservi aceste linii vor putea transporta cinci-șase pasageri, 500 kgr. de bagaje, cum și curierul poștal.

Chestiunea creării unui aerodrom a fost lăsată pe seama guvernului jugoslav. Compania îi cere acestuia să-i garanteze doar 1000 de franci franjuzești pentru fiecare voiaj.

La început, serviciul va fi limitat la trei sosiri și la trei plecări în fiecare săptămână. Dacă, după trei luni, întreprinderea va fi dat rezultate favorabile se va aranja în legătură cu Parisul și cu Bucureștii, un serviciu zilnic.

Dela Belgrad la Bucureşti, aeroplanul are de parcurs 500 de klm.

Drumul Paris—Belgrad, de 1900 klm. poate fi parcurs în mai puțin de zece ore, socotind și opririle la stațiunile principale.

„Manchester Guardian" adaogă că guvernul jugoslav s'a declarat gata să acorde companiei comisiunea transportului de pasageri și mărfuri. Chestiunea subsidiului de 1000 franci pentru fiecare voiaj e încă în discuție.

Compania franco-română a și încheiat un contract cu ministrul de transport al Jugoslaviei pentru transportul curierului poștal. Guvernul jugoslav apoi a luat dispoziții pentru construirea unui aerodrom la Belgrad.

Citiți pag. 8-a

Mica publicitate

Vânzări și Cumpărări

DORMITOR de stejar de vânzare a se adresa Piața Unirei 12, etaj II-26 la ora 9—10. 3508

Închirieri:

CAUT CAMERĂ mobilată. Plătesc bine, ofer și avantagii. Adresa la ziar sub V. P.

De Anul nou cumpărați-vă o frumoasă carte ilustrată.

Edițiile ilustrate din editura lui

Moravetz

sunt senzația de Crăciun din acest an.

De vânzare pretutindeni.

2465-1

Dr. IOAN PAUL

MEDIC DENTIST

Cluj, Strada Eminescu (Fadrusz) 8. Consult. 11—1 și 3—7. pentr toți funcționarii publici și particulari precum și familiile lor. 1253

Se lucrează în rate lunare

Noutate! ◆ Noutate!

Magazin de sticlărie

In atențiunea Onor. public din localitate și provincie

Rudolf Ausländer

fostul companist a magazinului Frații Ausländer a deschis magazin de porcelan și lampe. Demjohne și plăci de sticlă se capătă cu preț redus.

Calea Reg. Ferdinand 37 lângă palatul Urania.

Magazin de sticlărie

2450

Noutate! ◆ Noutate!

Administrația Clinicelor Universitare Cluj.

No. 746—922.

Publicațiune.

Administrația Clinicilor universitare din Cluj publică concurs pentru aprovizionarea carnei necesare pe exercițiul 1923—1924; adecă dela 1 Aprilie 1923 până la 31 Martie 1924.

Ofertele referitoare în plic închis sunt a se înainta până la 14 Martie a. c. ora 10 a. m. Ofertele sosite mai târziu nu se vor lua în considerare.

La licitațiune sunt a se prezenta și ofertanți pentru a iscăli procesul verbal.

Despre condiții mai detailate interesații pot primi informațiuni în biuroul administrației.

Cluj, la 11 Ianuarie 1923.

Administrator:
IOAN CRIȘAN.

2507

Candelabre electrice 1446

dela cele mai simple până la cele mai impodobite

Mare asortiment de candelabre electrice dela cele mai simple până la cele mai impodobite, deasemenea tot felul de materiale călcătoare, vase de fiert, precum becuri electrice cu intensitate de 150, 110 și 220 volți se pot cumpăra la: **Magazinul de Candelabre pentru Ardeal Soc. pe Actiuni Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 11.** Se vând en gros și en detail, la revânzători se dă favor în prețuri.

SECRETUL FRUMUSEȚEI Dacă doriți să fiți tânără frumoasă și admirată întrebuințați numai CREMA PUDRA, SAPUNUL ADELINA, eer persoanele cari nu pot suferi cremele, să întrebuințeze FAINA DE MIGDALE VOREL cunoscutul preparat de toiletă — Le găsiți la drog. farm. și magazine de galanterii. Contra mandat postal de Lei 57 se trimite întreg asortimentul. — Dep FARMACIA VOREL PIATRA-N.

Citiți „FLACĂRA"

Intemeiata de CONST. BANU

In anul 1914.

CEA MAI BOGATĂ
CEA MAI VARIATĂ
CEA MAI FOLOSITOARE
CEA MAI RĂSPÂNDITA
ȘI CEA MAI EFTINA

Dintre toate revistele literare și artistice din țară

Apare săptămânal

Cu colaborarea celor mai de seamă scriitori români și străini în 16 pagini format mare, cu copertă colorată și se vinde **3 lei** numerul.

ABONAMENTE: 150 lei pe an
75 lei pe 6 luni.

Redacția și administrația: București, Str. Câmpineanu 40

Reclama este sufletul comerțului

Tocurile talpă de cauciuc sunt mai eftine și durabile decât pielea. Ne păzesc de umezală și frig.

Radio 2883-a 2503

CARTEA ROMÂNEASCĂ

SOCIETATE ANONIMĂ CU CAPITAL DE 25.000.000 LE

BUCUREȘTI

INSTALAȚIUNI MODERNE DE ARTE GRAFICE

TIPOGRAFIE
LITOGRAFIE
Secția fotografică „FOTOGLOB"
ZINCOGRAFIE
TURNATORIE

— LEGATORIE ȘI — LINIATURA MECANICA

INSTITUTELE DE DESFACERE

Stabiliment industrial pentru confecțiuni de hârtie și carton. Liniatura mecanică. Fabricațiune specială de registre de comptabilitate.

Caete de școală, Carnete și orice fel de alte lucrări miniaturi speciale. — Blocuri de desemn, Repertoare alfabetice, Bibliorhapte, Mape de dosare, Dosare Stolzenberg, Albume și orice lucrări de legătorie. Fabricațiune de pliuri comerciale, oficiale și ori ce alte mărimi și formate uzitate și după comandă. — Cassete de hârtie de scrisori în diferite formate, feluri și calități obicinuite, albe, colorate și de lux.

Bilete de logodnă. Invitații de nuntă

CARTONAJE

p. farmacii, confisorii și alte articole industriale.

Assortiment complect de cărți de Școală, Pedagogice, Literare, Științifice, Juridice, etc. Reviste Literare, Jurnale Politice și de Mode, românești și în limbi străine.

ARTICOLE DE BIUROU și PAPETARIE Călimări și garnituri complecte pentru Biouri, Genți de piele, Agende pentru advocați și de biurou, Albume, Notese, Creioane mecanice, Registre de Contabilitate, etc., etc.

Ateliere moderne pentru pozări individuale, măriri fotografice nelimitate în dimensiune, executare în negru, sepia, aquarell și ulei, plăci de email în alierabile pentru monumente. Reportaj fotografic continuu a evenimentelor din toată țara însemne tot ce se înrudește cu această branșe

Toate materialele necesare Cancelariilor. Articole de desemn și de pictura.

CENTRALA: Bulevardul Academiei 3
SEDII: C. Sfetea, Calea Moșilor 62-64 și Calea Victoriei 68 Ionnițiu, Str. Selari 12, Rosidescu, Str. Paris 16. Fotoglob Bul. Academiei 3. — SUCURSALA: CLUJ, Piața Unirei 7 TIMISOARA, Piața Tepeș-Vodă. 2 — IAȘI, Str. Lăpușneanu 1.

Anunțuri

se primesc la Administrația ziarului „Intrâțirea" și la toate agențiile de publicitate.

AUTO-MECANICA S. R. A. LEONIDA & Co. UNITE

Soc. Anonima
CLUJ

Reprezentanța Generală A.

Din BUCURESTI
Stoc. Permanent de Cauciucuri CABLE MICHLIN
CORD și R. U. CONTINENTAL
Prețuri escepționale de eftine.

2323

CLUJ, Strada Regina Maria No. 10. și Calea Dorobanților No. 18. CLUJ.

GLASUL FAPTEI

„Țara Noastră“ a publicat un articol, intitulat „între două exagerări“. În acest articol, după ce spune autorul, că „Ardealul nu-și merită reprezentanții săi în Cameră pentru simplu motiv că... cei mai mulți sunt regățeni și liberali, deci astfeli nedemni, să reprezinte Ardealul cu care țară n'au nici o legătură“ și după ce între acești reprezentanți nedemni ai Ardealului, îl înșiră cu numele și pe deputatul circumscripției noastre a Hunedoarei, pe dl Constantin Bursan, — pune întrebarea: „Dar ce pot aștepta oare interesele Ardealului, dela acești parlamentari, cari sunt cu tot atâta cunoștere a sufletului și a pasurilor locale, ca-și când ar fi debarcat la Calcutta...“?

Ca locuitor și alegător hunedorean și astfel martor zilnic a celor ce se petrec aici la noi și astfel și a activității de deputat a dlui Constantin Bursan mă simt îndreptățit a răspunde.

Cetind acest articol mă simt, nu numai îndreptățit — dar și obligat a răspunde.

Obligat prin simțul de recunoștință, ce-l păstrez, și cu mine împreună îl păstrează circumscripția noastră întreagă față de „regățanul și liberalul“ față de toți iubitul nostru deputat Constantin Bursan.

Mă simt obligat a răspunde prin faptele și activitatea deputatului nostru desvoltată pentru satisfacerea revendicărilor drepte și a binelui obștesc.

Constantin Bursan deputatul circumscripției Hunedoara — regățan și liberal — devenind la alegerile generale, dintre cei 4 candidați pe cari îi aveam, el deputatul nostru, de atunci încoace și până azi aproape în fiecare lună a venit și a stat în mijlocul alegătorilor săi, câte 2—4 zile.

Despre sosirea lui în circumscripție, sunt avizate la timp și cele mai depărtate comune, așa că toți aceea, cari voesc a vorbi cu ei, pot să-l întâlnească, și să stea de vorbă cu el.

Și după ce din îngrijirea părintească și precepătoare a celor ce-au condus destinele acestui popor, înaintea guvernului actual, ne-a rămas, ca moștenire, atâtea încurcături și mizerii pretutindenea, la ziua dată când se știe că dl Bursan e la Hunedoara, vin cu droaia corporațiuni, delegați ai comunelor, singuratici, bărbați, femei, toții cari au necazuri și lipsuri, azi deja vin și se adresează cu încredere și cu toată speranța „regățeanului și liberalului“.

Și acest regățean, acest liberal, care cum spune „Țara Noastră“ și-a căutat cercul său pe hartă: azi cunoaște toate satele din circumscripția sa, pentru că și-a luat oboseală și devenind deputat și-a ținut de datorință și a cercetat toate satele.

Și cunoaște sufletul nostru, lipsurile, păsurile poporului, ne cunoaște pe toți, căci venind la noi ne ascultă cu răbdare și indulgență ne ascultă de multe ori de dimineața până seara târziu cu mintea lui deschisă, cu inima lui nebilă, cu inima lui de bărbat adevărat și de român cinstit.

Și dela venirea lui și până azi cercetându-ne, astfel, aproape în fiecare lună, ascultându-ne și interesându-se de tot și toate a devenit prin activitatea sa prin faptele sale al circumscripției întregi prin inima lui nobilă al nostru al tuturora. Cercetându-ne ultima oară, zilele trecute s-a dat un banchet în onoarea lui. Au luat parte câți au încăput în sală, naționaliști, averescani, socialiști, liberali și fără considerare la naționalitate.

„De peste 40 de ani urmărește cu atențiune activitatea deputaților Hunedoarei. Recunoștința, dragostea și iubirea mă îndeamnă să fac constatarea plăcută, aici în fața cercului întreg, că toți antecesorii deputatului nostru laolaltă nau lucrat și n'au făcut în acești 40 de ani atâta pentru acest cerc, și-n ultima analiză pentru binele obștesc, ca dl deputat Constantin Bursan în această scurtă vreme de când ne este deputat, a spus la acest banchet un venerabil și de toți stimat conlocuitor al nostru, fiind aprobat din partea tuturora, cari erau de față. Prin această activitate orfani, invalizi și multe văduve de războiu, cari își așteptau recunoașterea drepturilor și pensiile lor juste, dar nu le primeau, au ajuns la drepturile lor legale.

Prin interesarea și repețitele intervenții ale d-sale, muncitorii fabricilor de fier din loc au obținut la revendicarea drepturilor lor, o ameliorare a stării lor materiale așa că între muncitorii dela aceste uzine, dela venirea lui e liniște și pace, nu ca în trecut.

Comunele: Zlești, Teiuș, Ulm etc. etc. Au obținut păsune pentru vite, de care aveau așa mare lipsă și pentru care atâta au umblat și cerșit în trecut în zădar.

Bisericile române din Răcăștia, Hunedoara, Ghelar, Nădăștia — superioară și altele și altele au obținut ajutoare considerabile.

Tot prin intervenția și munca lui a ajuns școala civilă română din Hunedoara să aibă un edificiu grandios cumpărat cu 300,000 lei dela o bancă ungurească din loc, de guvernul actual.

Și prin mărinimia și iubirea sa față de cultura noastră românească internatul de băeți a obținut un ajutor de 100,000 unusută mii lei dăruiți de el.

Orașul Hunedoara a ajuns în posesiunea unui loc de 35 jugăre destinat pentru parc. Și tot prin grija și munca d-lui Bursan nenumărați cetățeni și-au văzut satisfăcute drepturile lor.

Văduva de războiu Șaghi cu 4 orfani mici, locuitoare în Hunedoara, primea 12 lei pensie pe lună. Ani dearândul a umblat și colindat la cei chemați ca să-i să facă dreptate, căci cu 12 lei lunar moare de foame cu copiii săi cu tot. Din lipsa unor documente nu-i s'a putut încuviința cererea, a rămas cu promisiuni și cu 12 lei lunar.

Când a văzut dl deputat Bursan că toate sunt zădarnice, a mers singur pentru această cauză, la Sibiu. Chestia s'a clarificat, văduva Șaghi cu cei 4 orfani azi își primește pensia legală cu ajutorul căruia își poate susține orfanii.

Iată o parte mică din faptele și activitatea lui de deputat apucate în fuga condeiului. Iată un scurt răspuns la întrebarea pusă.

Și cu văduva Șaghi și alții și nenumărați, noi toți cari judecăm pe cineva după fapte și după fraze și vorbe goale, suntem mulțumiți pe deplin și mândri cu regățanul nostru și recunoscători Providenței că i-a dat, să nu greșească drumul care l-a dus la noi.

Circumscripția Hunedoarei este învecinată, cu circumscripția Devei și a Hațegului. Mă întâlnesc adeseori cu vecinii, și-mi spun cei dela Deva că la fel purcede și senatorul lor dl Panaitescu, și la fel deputatul Hațegului dl Gârbovicianu ambii regățeni și ambii liberali.

Eu cred că dacă astfel de oameni ar fi venit mai de mult la noi, azi n'ar avea atâta lucru și pe atâția să-i asculte și pentru atâția să alerge, și sunt ferm convins că fără colaborarea acestor fel de oameni unirea sufletească, de toți dorită, „Patria“ nu-o va face în veci.

Cu declamări, demagogie, fraze goale, cu dejosirea unuia și a altuia, cu turneuri de agitare, cu descălecări la București poți să semeni ură între ardeleni și regățeni, între frați și azi fii aceleiași țări, dar operă națională nu!

Un alegător din circumscripția Hunedoara.

PRESA ENGLEZA
despre atitudinea Angliei in chestia reparatiilor

Ziarele engleze cu toate că susțină atitudinea guvernului britanic care nu a voit să asocieze această țară la acțiunea Franței în Ruhr, totuși nu sunt dispuse să arate nici o simpatie Germaniei. Toată lumea recunoaște sustragerea Germaniei de la îndeplinirea obligațiunilor ei, în tot timpul celor patru ani dela armistițiu încoace. Măsurile de de protestare organizate de germani sunt comentate cu dezaprobare.

Ziarul Times scrie: „Privim delictul Germaniei în toată asprimea lui și trebue să amintim, că cu toate că proiectul britanic îi dădea oportunitatea de a-și reface finanțele în vederea plății despăgubirilor, totuși nu era exclusă aplicarea unei drastice presiuni în cazul când nu și-ar fi îndeplinitre formele impuse. Nimic în atitudinea britanică nu este de natură a încuraja Germania să meargă la limitele extreme făcând opunere măsurilor coercitive ale Franței. și dacă opunerea Germaniei va fi violentă, și măsurile coercitive ale Franței vor căpăta inevitabil o formă și mai aspră.

Evident că prima datorie a guvernului german, și aceasta în interesul poporului său, este de a menține o atitudine prevăzătoare și prudentă.

„Manchester Guardian“, referindu-se la declarația făcută de ambasadorul german către ministerul de externe Britanic, arătând că Germania va înceta plata despăgubililor către puterile pe cari ea le privește ca sfărâmând tratatul din Versailles, subliniază că Germania persistând într'o acțiune de natura aceasta, nu va face decât să-și atragă alte demersuri din partea Franței și să adaoge alte greutăți în spinarea milioanelor de germani. Protestările și demersurile diplomatice nu vor avea de efect decât să înrăutățească patimele făcând mai mult rău decât bine.

Evening Standard arată că în fața invaziei franceze Germania ar fi putut câștiga, dacă nu simpatie cel puțin respect. Dar orânduirea mecanică perfecționată menită să tranformre Germania într'o mare mașină de protestare, aminteșe prea mult zilele de dominație a împăraților germani. Un protest național nu ar fi la locul lui.

Cetiți Infrățirea

ABONAMENTELE
pentru ziarul
„Infrățirea“
se primesc cu

Lei 180 anual
Lei 90 pe 6 luni
Lei 45 pe 3 luni

Pentru autorități, bănci și societăți

Lei 240 anuul
Lei 120 pe 6 luni
Lei 60 pe 3 luni

Anunț!

Ziarul „Infrățirea“
anunță pe Onorați săi abonați din Cluj
că dela 1 Decemvrie 1922
a aranjat in centrul orasului (Piata Unirei) un chiosc
de unde se poate ridica seara foaia
pe baza recipiselor de abonament.

Rugăm pe Domni vechi abonați din Cluj a ne comunica dacă doresc să ridice foaia dela chiosc sau să o expediem tot prin poștă.

Abonamnete pentru chiosela Adm. ziarului Str. I. Mantu 3

Tipărit cu mașina rotativă Carpa Românească Cosinzeana institut de arte grafice, Cluj.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul III. No. 707 — 8 pagini 1 LEU 8 pagini — Joi 18 Ianuarie 1923

Infrăți

77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu
R CLUJ 1. 162
CLUJ 18 IAN 923

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI și AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3 (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE: PE 1 AN — 180 lei; 6 LUNI — 90 „; 3 — 45 „; 1 AN Pentru autorități — 200 „

Camuflerii averilor străine

Opoziția a încercat în ultimul timp să deschidă chestiunea defraudării Statului român de drepturile de lichidare ce le avea asupra averilor supușilor puterilor foste inamice, aruncând vina asupra partidului național liberal, deși sub guvernul actual nu s'a permis scoaterea de sub sechestru a unei societăți străine.

„Patria" se bazează în această încercare de calomniare pe afirmațiunile inginerului Hoisescu, actual țărănist, fost însă illo tempore, Secretar General, sub ministeriatul de tristă memorie al d-lui Tăzlăuanu. E suficientă această calitate de „fost secretar general" averescan pentru a înțelege cât de slabă e întreaga argumentație a d-lui Hoisescu și deci inclusiv și a partidului național ardelean —, deoarece cuvintele unui om care a lucrat și patronat la ministerul Industriei toate turpitudinele fostului regim averescan, nu pot fi luate cuvinte de evanghelie, ori cât ar dori-o „Patria".

D-l deputat Madgearu anunțase din luna Decembrie o interpelare d-lui Vintilă Brătianu în chestiunea camuflărei averilor străine. Să așteptăm deci mai întâi dovezile pe care vroește să le aducă, până atunci argumentele d-lui Hoisescu, oricât ar părea de senzaționale nu pot face dovadă, pornind dela o persoană fără autoritate morală, cum voi dovedi-o în Cameră asociindu-mă la interpelarea d-lui Madgearu.

De oarece e vorba de camuflarea averilor străine, suntem nevoiți să ne întoarcem privirea jur împrejur aici în Ardeal, unde doar toată forța economică e în mâinile străinilor și să ne întrebăm care să fie oare cauza că în Ardeal averile acestea nu au fost puse sub sechestru, cine poartă această vină. *cine sunt defraudatorii drepturilor Statului român?*

„Patria" se ocupă cu predilecție de camuflarea averilor străine din regatul vechiu, pe când cu tendințele ei regionaliste, ar trebui să o doară încă mai mult camuflarea averilor străine de aici, din Ardeal. — Dar dacă nu se ocupă ea de acest lucru, ne vom ocupa noi, mai ales că averile străine din Ardeal sunt cu mult mai importante decât cele câteva societăți străine din Muntenia.

Aici în Ardeal toată industria și comerțul e în mâinile străinilor. După 1 Decembrie 1918 una din primele griji a fostului Consiliu Dirigent trebuia să fie punerea sub sechestru a tuturor acestor averi, îmi aduc aminte cum în Mai 1919 intervenisem la Resortul Finanțelor ca să dea ordonanță de aplicare și aici în Ardeal a legei din vechiul regat de punere sub sechestru a tuturor averilor supușilor statelor foste inamice, mai ales că Ungaria era pe aceia vreme în război cu noi.

Răspunsul fu negativ și motivarea cât se poate de interesantă, că „Ungaria ar lichida la rândul ei depozitele băncilor românești aflate la băncile din Budapesta". — Cred că persoana în chestiune va certifica cele afirmate aici.

Făcut atent nu numai de subsemnatul, dar *chiar de un intim al d-lui Maniu,* Consiliul Dirigent totuși a refuzat să ia măsuri pentru salvarea intereselor Statului român, de dragul celor câteva milioane coroane ce aparțineau unor bănci de aici.

Această deposedare a Statului în vederea unui interes particular este mult mai gravă decât ceia ce a făcut regimul averescan în regatul vechiu, pentru că în joc erau nu numai interese conomice, ci *interese de ordin național,* nu numai un câștig material ci mai ales *unul moral și național.*

De aceia când vedem cine sunt adevărații camuflcuri ai capitalurilor străine și cum chiar azi membrii marcanți ai partidului național ardelean, ca d. dr. Vaida, acceptă să fie paravanul capitalurilor străine, care au acaparat Ardealul, credem că „Patria" ar trebui să fie ceva mai prudentă și să nu atingă o latură condamnabilă din activitatea fostului Consiliu Dirigent.

C. I. Motăș
deputat

În preajma redischiderei universităților

Mai puțin de o săpămână se desparte de deschiderea cursurilor universitare. Fiind curios să cunosc ce răsunet a avut în cercurile studenților locatnici hotărârile luate de rectorii și decanii universităților din toată țara, întruniți la începutul acestei vacanțe sub președinția dlui ministru al instrucțiunei pentru a examina doleanțele studențești, am cerut lămuriri unora dintre dânșii.

Unii par deplin satisfăcuți de cele hotărâte; alții însă nu se arată mulțumiți cu totul și cred că studențimea se va opune din nou intrărei evreilor la cursuri.

Același lucru îl scriau unele ziare privitor la studenții din Iași. Pe de altă parte același ziare vorbeau de hotărârea Academiei Comerciale din București de a elimina pe cei ce vor împiedeca bunul mers al cursurilor precum și de a închide școala până la începutul anului viitor chiar.

Fără îndoială că aceasta ar fi măsura extremă pe care ar lua-o universitățile din Țară; căci nu ne închipuim că ea ar putea fi luată chiar o săptămână, două după deschiderea cursurilor.

Deasemeni închiderea cu intermitențe nu-i de loc recomandabilă: studenții văzând că forurile lor conducătoare încep cu ei un fel de joc de-a câinele cu pisica se vor îndârji în hotărârile lor. Iar eliminarea celor mai dârzi dintre dânșii nu va face decât să atâțe și mai mult pe ceilalți.

Și în cazul acesta din toată viața noastră universitară nu s'ar alege decât o continuă încordare între studenți și profesori, o vânătoare polițienească după instigatori, o perpetuă ciocnire între evrei și creștini pe de-o parte, între studenții cari nu vor să-și piardă anii de studiu fără rost și cei cari nu se sinchisesc de acest lucru pe de altă parte.

Și la urmă de tot, ca o încoronare a acestei activități.... universitare: închiderea facultăților, a cantinelor, a căminurilor, a bibliotecilor, — închiderea pe timp nelimitat, până la începutul viitorului an școlar poate.

Să fie cu putință acest lucru?

Să fie cu putință ca în analele tuturor universităților din România întregită, un întreg an școlar să fie însemnat cu negru, să fie șters din istoricul școalelor noastre, cum nici pe vremurile cele mai grele din timpul războiului nu s'a întâmplat?

Refuzăm să credem acest lucru și ne închipuim că numai gândindu-se la el, studenții noștri se vor întoarce la cursurile lor.

Iată de ce credem că decanii și profesorii, în loc să încetoșă a vânătoare de antisemiți, în cazul când studenții s'ar apuca iarăși să împiedece pe colegii lor evrei dela cursuri — mai bine i-ar convoca la consfătuiri, le-ar evidenția spiritul de nedreptate ce-i animă, le-ar demonstra mai ales inutilitatea agitațiilor lor. Chiar discuțiuni le în contradictoriu ar trebui adoptate, bun înțeles fără nici o amenințare pentru studentul care s'ar dovedi greu de convins.

Nu se poate ca astfel marea majoritate a studenților să nu fie în toarsă pe calea cea bună. Profesorii trebuiesc neapărat să coboare în mijlocul maselor studențești pentru a propovădui cuvântul cel drept și nu a asista nepăsători la aceste mișcări, știind că or de va fi închisă universitatea, or de nu, din punct de vedere budgetar n'au nimic de pierdut.

Dar poate va da Dumnezeu și nu va fi nevoie de toate acestea, studenții înțelegând că dacă poate fi păgubitoare pentru cineva închiderea Universităților, în primul rând va fi pentru ei înșiși.

Problema educației naționale în școală

Cu prilejul congresului profesorilor secundari

Eri s'a deschis în orașul nostru, congresul profesorilor secundari.

In actualele împrejurări acest congres capătă o însemnătate deosebită și pe deplin meritată, mai ales că profesorii adunați își vor exprima părerile și în chestiunea marei reforme a învățământului secundar, pe care vrea s'o înfăptuiască actualul ministru al Școalelor.

Lăsând la o parte chestiunea reîntroducerei liceului unitar care va fi pus în discuție, căutăm să atragem atențiunea profesorilor secundari și asupra unui punct de vedere, care privește activitatea profesorului secundar mai ales în opera ce-o are de îndeplinit acolo unde e nevoie de răspândirea culturei naționale și desvoltarea sentimentului cetățenesc.

Oricare ar fi valoarea personalităților în progresul culturei și oricât de bine întocmite ar fi programele de învățământ, dacă nu există în jurul profesorului un mediu prielnic, sămânța aruncată de el nu încolțește.

Din toate lipsurile și scăderile pe care le are școala noastră atât cea primară cât și cea secundară, mai ales după întregirea Românei, lipsa unei puternice conștiințe naționale este cea mai însemnată și mai primejdioasă.

E un fapt pe care cu durere, l'am simțit cu toții mai ales în provinciile alipite, și a cărui existență este desigur legată de influența pe care au exercitat-o culturile străine, asupra educației sufletești a elementului românesc.

Profesorii secundari sunt chemați să-și pue toată sârguința pentru a dezvolta conștiința națională în sufletul tinerimei din licee, de multe ori influențată în rău și de tendințele de răsvrătire ce agită masele după războiu.

Succesele mari, mai cu seamă în opera de cultură nu se obțin prin sforțări de ultimul moment, ci prin muncă săvârșită vreme îndelungată, cu statornicie și după un plan chibzuit.

Conștiința națională nu se formează deodată; ea naște, se desvoltă și se transmite din generație în generație, conform legilor care conduc întreaga noastră alcătuire sufletească.

Deaceia pe lângă chestiunea programului în sine, care va fi pus în discuție în congres, credem că nu trebuie ignorată partea educativă ce are de scop crearea noilor elemente cetățenești, care vor forma energiile regeneratoare ale viitorului țărei.

Și această parte educativă pentru a-și culege roadele trebuie să excludă tot ceia ce facem pe elev să devină unealta unei specializări pedante, care nu-și găsește rostul în licen.

Concepția unilaterală despre învățătura bucluroasă a cărței și-a trăit traiul.

Educație, în sensul larg al cuvântului, educația care lipsește în regulat nostru mediu social, trebuie să fie preocuparea de căpetenie a profesorului de liceu.

Pentru alcătuirea noastră socială, restaurată numai la suprafață, având numai o pojghiță de oameni culți, utilizați în prea multe direcții, se cere în deosebi din partea profesorului de liceu pe lângă deo tulă pricepere științifică, o vie preocupare de interesul superior cultural al neamului — de a crea adevărate valori sociale, cu ajutorul cărora se va putea porni cu succes la selecțiunea valorilor și se va remedia sterilitatea vieții noastre culturale și sufletești.

O diversiune caraghioasă

Vorbind de propaganda pe care o fac în defavorul cauzei naționale fruntașii partidului național când dau ziarelor maghiare interviewuri, în care critică actualul guvern „Viitorul" s'a ocupat în timpul din urmă și de acțiunea neromânească a d-lui Vasile Goldiș.

„Gazeta Transilvaniei" s'a simțit obligată să desmintă afirmațiunile „Viitorului", cu privire la interviewul pe care l'a acordat d-l Vasile Goldiș unui ziar din Arad, în care d-sa vorbea de „autonomia" Transilvaniei.

Și răspunsul pe care-l dă oficiosul naționalist din Brașov e foarte simplu: comentariile „Viitorului" nu sunt decât „provocațiuni stupide", care n'ar avea de scop decât să scape guvernul de „....afacerea „Stelei Române".

Diversiunea pe care o încearcă „Gazeta Transilvaniei", e desigur caraghioasă și nu am relevat-o, decât pentru a scoate la iveală caracterul politicei partidului național, care chiar atunci când e pusă în fața acuzațiunilor ce nu mai sufăr nici o desmințire, caută să se apere, defăimând.

Opinia publică, care e obicinuită, cu balivernele pe care le debitează fruntașii partidului național, știe că sub acest răspuns nu se ascunde decât veșnica frică de răspundere.

Cât despre amenințarea cu „autonomia", ne așteptăm s'o regăsim în discursurile și articolele „regionaliștilor", ori de câte ori vor fi la întruniri politice sau vor fi solicitați pentru interviewuri de vre-o gazetă maghiară.

CONGRESUL GENERAL
al profesorilor secundari din intreaga ţară

Ziua I.

Scopul principal al convocărei acestui congres a fost discutarea reformei învăţământului secundar. Dl Dr. Anghelescu ministrul instrucţiunei publice ia parte la congres

— Primirea făcută dlui Ministru — Cuvântările — Organizarea învăţământului secundar. — Diferite propuneri

Vorbeam într'un număr trecut al ziarului nostru, că anumite gazete opoziţioniste au răspândit zvonul că actualul ministru un al instrucţiunei publice a terminat şi a redactat definitiv proectul de reformă a învăţământului şi că a căutat să evite cât mai mult orice consultare a corpului didactic în această chestiune. Arătam atunci cu fapte precise că aceste zvonuri tendenţioase sunt pure invenţiuni făcute cu intenţie de a compromite cât posibil marea operă naţională şi culturală pe care actualul guvern e pe cale să o înfăptuiască.

Congresul general al profesorilor secundari din întreaga ţară convocat chiar acum în preajma redactării definitive a proectului de reformă agrară şi la dorinţa d-lui Ministru Anghelescu, vine să confirme, de data aceasta absolut categoric cele spuse de noi în articolul trecut dând astfel o desminţire oficială zvonurilor răspândite de gazetele opoziţioniste după care corpul didactic n'ar fi consultat în chestia reformei agrare.

Deschiderea Congresului

Sosirea dlui ministru Anghelescu

Eri la ora 12 şi jum. a sosit la Cluj d-l Ministru Anghelescu pentru a lua parte la deschiderea congresului general al tuturor profesorilor secundari din ţară. D-sa a fost primit la gară de către d-nii Meteş prefectul judeţului, Iulian Pop primarul oraşului, V. Popovici prefectul poliţiei, N. Bănescu prof. univ. şi preşedintele organizaţiei partidului liberal din Cluj, Iacobovici rectorul universităţei, etc.

D-l Ministru Anghelescu a venit însoţit de d-nii Valahori, Ciupăgea şi Bălănescu. La ora 1 fără 10 d-l Ministru Anghelescu îşi face intrarea în sala congresului, care a avut loc la Prefectura judeţului. Apariţia d-lui Ministru a stârnit o însufleţită manifestaţie de simpatie din partea tuturor congresiştilor care în picioare şi cu aplauze au salutat pe d-l Ministru.

Congresul s'a deschis la ora 1 sub prezidenţia de onoare a dlui ministru Anghelescu şi a dlui Clinciu profesor secundar.

Biroul congresului era astfel format:

Preşedinte de onoare dl ministru Anghelescu, preşedinte activ dl Clinciu; Vice preşedinţi dnii Deciu şi Sudeţeanu, Secretar general Frolio; Membrii dnii: Precup, Văleanu, Brahariu, Şt. Pop, Alex. Muşatin, şi P. Stroescu.

Cel dintâi la cuvântul dl prof. Clinciu, preşedintele congresului care în numele congresiştilor salută pe dnii ministru Anghelescu, P. S. Episcopul Ivan şi Protopopul Dăianu senator.

Dl Clinciu dă cuvântul dlui ministru Anghelescu care face următoarele importante declaraţii:

Discursul dlui ministru Anghelescu

„ Domnilor vă mulţumesc pentru căldurosa şi sincera primire pe care a înţeles s'o faceţi ministrului instrucţiunei publice. Am venit aci în mijlocul d-voastre nu numai pntru că sunt preşedinte de onoare al Asociaţiei d-voastre dar am venit pentru că d-voastră sunteţi cei dintâi chemaţi să vă daţi porunca şi să faceţi propuneri în această capitală problema naţională care este reforma învăţământului. D-voastră sunteţi aceia care trebue să puneţi bazele să întăriţi cultura acestui neam. Ceia ce s'a câştigat prin războiu trebue neapărat desăvârşit prin cultură. Am întreprins o operă de reorganizare a învăţământului.

Această operă aşa de vastă, oricât de mare ar fi bunăvoinţa şi puterea de muncă a unui om — el nu o poate face singur şi are neapărată nevoie de colaboratori harnici şi pricepuţi. Am constatat că în afară de colaboratorii mei direcţi dela Minister am găsit în d-voastră toată dragostea de muncă şi tot patriotismul pentru ducerea la bun sfârşit a acestei mari opere.

Sunt ferm hotărât că toată reforma învăţământului să isvorască din armonia şi conlucrarea tuturor elementelor competente şi de aceia am venit aci să o discut cu d-voastră şi să nu dau o formă definitivă proectului de reformă a învăţământului până ce nu voiu auzi şi nu voiu vedea şi hotărârile d-voastră a tuturora va eşi o operă cu toate garanţiile de durabilitate.

Am constatat iarăşi cu multă plăcere că la această reformă conlucrează persoane cu păreri politice diferite dar cari când au văzut că e în joc o chestiune naţională au pus şi ei umărul pentru că interesul ţarei o cerea.

Vă rog să-mi faceţi un memomoriu detaliat care să cuprindă toate hotărârile d-voastră iar eu vă promit că voiu ţine seamă de ele.

Incheiu că în proectul de reformă a învăţământului trebue să luăm dela d-voastră ardeleni tot ce aveţi bun şi acestea combinate cu ceea ce avem bun noi cei din vechiul Regat vor da naştere la o operă sănătoasă şi durabilă."

După discursul dlui ministru Anghelescu care a fost primit cu nesfârşite aplauze şi strigăte de „se trăiască !" Dl Clinciu dă cetire următoarei telegrame care a fost expediată M. S. Regelui la Bucureşti :

Telegrama trimisă M. S. Regelui

Asociaţia generală a profesorilor secundari din România-Mare şi-a deschis congresul său general în Clujul amintirilor noastre istorice focarul luminos al Ardealului, într'o atmosferă senină şi prielnică unei munci rodnice şi devotate şcoalei şi cultarei româneşti, în faţa dlui ministru al instrucţiunei publice şi a P. S. episcopului Ivan, cu gândul îndreptat spre iubitul şi augustul nostru Suveran primul rege al tuturor românilor, profesorii secundari nu uită pe acela care în totdeauna a afirmat că şcoala este temelia statului nostru şi că mai ales în împrejurările actuale această instituţie naţională este menită să imprime pretutideni autoritatea ţărei şi a neamului.

După cum M. Voastră după ce a cules laurii biruinţei pe câmpul de onoare, a făcut mai dăunăzi ceea mai serioasă manifestare a culturei româneşti din inaugurarea Universităţei de aici, tot aşa acum, Vă rugăm să consfinţiţi roadele activităţei noastre spre fericirea şi consolidarea naţiunei.

Preşedintele congresului
I. Clinciu.

*

Telegrama a fost primite cu unanime aplauze.

După cetirea telegramei trimisă M. S. Regelui dl Clinciu citeşte cuvântarea de deschidere a congresului arătând rostul lui şi spunând că acest congres va trebui să fie singura autoritate competentă care se poate pronunţa în chestiunea reformei învăţământului. D-sa remarcă procedura democratică a d-lui ministru Anghelescu care înainte de a redacta definitiv auteproectul de reformă a învăţământului a consultat corpul didactic şi a promis că va ţine seamă de hotărârile congresului în redactarea definitivă a acestui proect.

Dl Clinciu arată apoi necesitatea unui învăţământ unitar în întreaga ţară, examinând diferitele metode discutate de congresul internaţional de Luxemburg.

Prima şedinţă a congresului se termină la ora 2 şi jumătate.

Ziua I.

Şedinţa de după prânz

La ora 3½ p. m. începe cea de a doua şedinţă a congresului biroul fiind format din aceleaşi persoane

In şedinţa de după prânz s'a început discuţia asupra primului punct din programul congresului şi anume reorganizarea învăţământului secundar.

Chestiunile principale care vor trebui să fie desbătute de congres în această chestiune sunt următoarele:

1) Dacă liceul trebuie să fie unitar sau nu.

2) Câţi ani să dureze liceul.

3) Dacă anul pregătitor anul de specializare să se facă la universitate sau la liceu.

4) Chestiunea recrutărei profesorilor.

5) Chestiunea pensiilor şi a comitetelor şcolare. Dl Ministru Anghelescu luând cuvântul arată importanţa tuturor acestor chestiuni şi cere ca discutarea lor să se facă cât mai amănunţit şi mai serios pentru ca hotărârile ce se vor lua să fie cât mai folositoare culturei naţionale.

Se ia în discuţia apoi chestiunea de a se şti cum trebuie să fie liceul pe viitor, unitar sau despărţit şi câte clase să aibă, 7 sau 8.

In această chestiune s'au făcut numeroase propuneri. Dl C. Ionescu a fost pentru păstrarea liceului în forma în care se găseşte azi adică 4 ani cursul inferior şi 4 ani cursul superior.

Dl Calmuschi a propus ca cursul inferior să fie de 4 ani cursul superior de 3 ani şi pe lângă aceştia clasa 8-a să fie anul de specializare.

Dl profesor universitar Bogdan-Duică într'o foarte documentată cuvântare este de părere că liceul să aibă 4 ani cursul inferior, şi 3 ani cursul superior. Se declară pentru liceul bifurcat, secţie reală şi secţia modernă în care să se înglobeze şi secţia clasică care ani nu-şi mai are rostul izolată.

Dl Gherasim, reprezentantul Bucovinei e pentru liceul cu 8 clase. Patru ani cursul inferior şi patru ani cursul superior.

Dl Donide, propune liceul cu 7 clase. Trei ani cursul inferior şi patru ani cursul superior.

Dl Ştefănescu Goangă, prof. universitar e contra liceului unitar şi pentru liceul cu 8 clase dintre care ultimul an să fie pentru specializare.

Şedinţa de după prânz se încheie cu cuvântarea rostită de dl Marin Ştefănescu care spune că ceia ce trebue neamului acesta sunt şcolile practice. Să pornim dela cel mai hotărât pozitivism dar să nu uităm spiritualismul care ne-a adus acl unde suntem azi.

Chestiunea liceului unitar sau despărţit cu 7 sau cu 8 clase va continua să fie discutate şi în şedinţa de azi.

La ora 7 a doua şedinţă a congresului se închide.

ECOURI

Succesiunea lui Léon Bonnat

Academia franceză de Belo Arte a hotărît să nu declare vacant fotoliul lui Léon Bonnat înainte de 20 Ianuarie.

Se vorbeşte de pe acum de patru candidaturi.

In virtutea unui nou regulament, membrii Academiei pot să prezinte ei înşişi candidaţii, fără ca aceştia să-şi fi trimis scrisorile de candidatură cari nu vor fi prezintate Academiei înainte ca vacanţa fotoliului să fie declarată în mod oficial.

Mai mulţi academiciani au hotărît până acum să prezinte candidatura d-nilor René Ménard, Lucien Simon, Maurice Denis, precum şi pe a maestrului desenator şi pictor, Forain.

Dintre toate aceste candidaturi, cea care pare a avea cele mai mari şanse, este a acestuia din urmă.

SACI, MUSAMELE
Cumparare. ♦ Vânzare
Institut de imprumut.
Atelier de reparatie.
1166
IZSÓ ALBALA
Timişoara II., Piaţa Traian 2
Adr. telegr.: ALBALA Timişoara-Fabrica.

In chestia asigurărilor de la Comună

„Dacă Primăria chema la un concurs serios toate Societățile, asigurarea averei publice a orașului Cluj s'ar fi făcut nu numai cu mai multe garanții dar și cu prime mai ieftine“

Cu privire la procedarea Primăriei în chestia asigurării averei publice a orașului Cluj, Societățile de asigurare „Dacia-România“, „Generala“, „Națională“, „Agricola“ și „Adriatica“ ne trimit spre publicare următoarele:

1. Prin însuși comunicatul dlui Primar, publicat în „Infrățirea“ se dovedește că pentru această asigurare nu s'a făcut concurs în regulă, ci au fost invitate numai patru Societăți de asigurare (împreună cu „Prevederea“), în loc de 14 Societăți, câte funcționează în Cluj.

2. Nici una din cele 3 sau 4 Societăți, n'au fost avizate oficial, în scris, ci au primit, ocazional, invitații verbale, sau telefonice.

3. Nu se poate susține că oferta Societății „Prevederea“ a fost mai ieftină decât a celorlalte Societăți, deoarece aceste Societăți **n'au putut prezenta ofertă reală, cu costul precis al asigurării, întrucât nu li s'a comunicat ce anume vrea să asigure Primăria.**

Intrebăm: De ce Primăria a fost părtinitoare și în ce scop se încearcă acum denaturarea adevărului?

4. Răspunsul lung, lăudăros și interesat al Agentului Societății „Prevederea“, care-și laudă prăvălia, nu schimbă întru nimic cele afirmate în numărul 12 al ziarului „Infrățirea“:

Când avem în țară Societăți cu o vechime de peste 50 ani, cu capital și fonduri de garanție incomparabil mai mari, se poate spune că „Prevederea“, abia născută din frământările financiare de după răsboiu, este o Societate neînsemnată, iar lauda dlui Iahoda că Societatea pe care o reprezintă dispune de reasigurări de miliarde, dovedește lipsă de seriozitate, deoarece nici unei Societăți serioase, nu i ar trăsni prin gând să se laude cu capitalul reasigurătorilor, care nu este al ei.

5. Dl Iahoda mai aduce faptul interesant, că un funcționar al Centralei Societății ce reprezintă și trei funcționari ai reprezentanței sale au lucrat șase săptămâni cu delegații Consiliului orășenesc, pentru adunarea datelor asigurării.

Intrebăm: De ce Primăria a chemat la această lucrare pe funcționarii dlui Iahoda, ocolind organele pricepute și de încredere ale celorlalte Societăți și cum se face că Primăria a cerut oferta celorlalte Societăți (în modul arătat mai sus), abia la finele lunei Decembrie, adecă după ce dl Iahoda „a pus lucrurile la punct“ și era sigur de preferință, mai ales că oferta Societății „Prevederea“ nu este o ofertă, ci o **supraofertă.**

6. In ce privește „Cartelul Societăților“, despre care vorbește în neștire apărătorul îndrăzneț al Primăriei, putem afirma că acest cartel n'a împiedecat Societățile Românești nici ca să subscrie zeci de milioane la împrumuturile naționale, în timpul răsboiului nostru de întregire, și nici ca să asigure cu prime foarte reduse averea publică a altor orașe din Ardeal, cum sunt Aradul, Oradea-Mare, Târgu-Murăș, ș. a. și afirmăm cu preciziune că dacă Primăria chema la un concurs serios toate Societățile, **asigurarea s'ar fi făcut nu numai cu mai multe garanții pentru oraș, dar și cu prime mai ieftine.**

IMPORTANTELE DECLARAȚIUNI ale dlui ministru Dr. ANGHELESCU cu prilejul congresului profesorilor secundari la Cluj

Chestia reformei și unificărei învățământului în România. Cum înțelege guvernul noua lege. Măsuri pentru înbunătățirea stărei materiale a corpului didactic. Cum stăm cu școalele rurale în vechea țară și în Ardeal. Insemnătatea comitetelor școlare. Rodul dat de acestea în vechiul regat

Intr'o atmosferă plină de însuflețire, s'a deschis eri la Cluj, congresul profesorilor secundari din întreaga țară, care a fost onorat cu prezența dlui dr. Anghelescu ministrul instrucțiunei publice.

In altă parte a ziarului dăm darea de seamă a celor ce s'au desbătut în această primă zi a congresului. Am crezut însă necesar să subliniem aici, importantele declarațiuni ale ministrului instrucțiunei publice, d. dr. Anghelescu care atât prin natura lor, cât și prin faptul împrejurărei în care au fost făcute, presinta o importanță cu totul deosebită.

*

In primul rând d. dr. Anghelescu, a dat o desmințire categorică, în plin congres, spulberând svonurile tendențioase, care lăsau să acrediteze printre membrii corpului didactic, că guvernul pregătește legea reformei și unificărei învățământului pentru a o prezenta prin surprindere corpurilor legiuitoare. Dl ministru al instrucției publice a declarat ferm că nu se va elabora această lege decât cu consultarea tuturor membrilor din întreaga țară. Deocamdată se lucrează la un anteproect de lege care va fi supus unei amănunțite consultări a tuturor organizațiilor membrilor corpului didactic din toate regiunile țărei, după care numai se va întocmi proectul de lege, menit să reprezinte adevărata operă a reorganizărei învățământului în România-Mare. Mai mult încă, d. dr. Anghelescu, a ținut să arate importanța congresului dela Cluj, în care congresiștii au patriotica datorie, de a discuta cu deziderațele, care în cea mai largă măsură vor forma elementele de bază ale unei legi ce se proectează.

Această declarațiune lipsită de orice echivoc, a dlui dr. Angelescu, a făcut o vie și bună înpresiune în sânul congresiștilor, care au fost astfel pe deplin edificați de modul cum înțelege guvernul să alcătuiască noua lege.

*

Tot atât de plină de importanță, a fost de asemenea declarația hotărîtă a d-lui ministru al instrucțiunei publice, cu privire la situația materială a corpului didactic. Dl dr. Angelescu a spus textual „Se inpun de urgență măsuri de inbunătățire materială a corpului didactic, altfel rămânem fără profesori, fără cultură; toate stiințele guvernului sunt îndreptate în scopul înlăturărei acestui pericol care ne amenință.“

Desigur că, și această declarație categorică venită din partea unui membru al guvernului a avut darul de a produce o vădită satisfacție în mijlocul congresiștilor.

Insistența ministrului în această chestiune și făgăduința fermă pe care a făcut-o, a inspirat congresiștilor un sentiment de încredere necesar, pentru bunul sfârsit al lucrărilor congresului deschis eri la Cluj.

*

Trecând la alt ordin de idei dl dr. Anghelescu a făcut o scurtă expunere a situației școalelor rurale atât din vechiul regat cât și din Ardeal, constatând o stare de lucruri cu deosebire îngrijorătoare. In vechiul regat, a spus ministrul instrucțiunei publice în anul acesta din 8000 de școli abea 2000 funcționează din cauza situației financiare a statului. Și aceiași stare de lucruri a fost și în Ardeal. Dar în legătură cu acest lucru dl dr. Anghelescu a ridicat o chestiune, de o importanță deosebită, pe care a recomandat-o cu insistență congresului spre a o discuta cu atenție.

Este vorba de chestiunea comitetelor școlare, care în actuala stare de lucruri sunt menite să împlinească o operă de cea mai mare valoare pe tărâmul cultural didactic. Dl ministru a ilustrat aceasta prin fapte concrete. Față de starea școalelor rurale din vechiul regat arătată mai sus, în anul acesta s'au făcut peste 2000 de școli cu banii țăranilor prin comitetele școlare.

In general sumele strânse prin aceste comitete se cifrează la peste o 100 milioane în acest an.

Dl ministru a mai accentuat asupra comitetelor școlare, spunând că prin acestea se face un pas înainte și în ce privește opera de descentralizare.

Atât cuvintele de urare rostite de dl ministru la deschiderea congresului, cât și declarațiunile ulterioare ale D-sale, a făcut în mijlocul congresiștilor o impresie din cele mai bune.

Dac.

CITIȚI „INFRAȚIREA“

Să nu fim surprinși desbinați

— In fața provocărilor maghiare —

Cu toate desmințirile și protestările guvernului unguresc că nu este amestecat în incursiunile bandelor maghiare peste granițele noastre: este cert că Ungaria crezuse că a sosit momentul „revanșei“ cu prilejul înnaintărei francezilor în basinul Ruhr.

Ungurii par să fi sperat cu tot dinadinsul într'o rezistență dârză a germanilor în numitul bazin. De aci până la conflagrația mondială — Rusia reatacând Polonia și România dinspre răsărit, Turcia și Bulgaria pe Greci, pe sârbi și iarăși pe români; Italia rămânând neutră; Anglia asistând nepăsătoare din depărtare — mintea aprinsă a șoviniștilor maghiari nu făcea decât un salt.

Germanii, se vede însă că sunt oameni cu mult mai înțelegători ai realităților decât ungurii: ei și-au plecat deci capul resemnați sub noua încercare a destinului, iar francezii și-au văzut de treabă nesupărați de nimeni.

Ungurii au rămas așa dar păcăliți de așteptările lor: pentru a ieși din încurcătură nu mai știu ce proteste și ce desvinovățiri să mai creieze.

Totul este zadarnic însă, căci starea de fapt creiată de ei, cu greu poate fi disimulată. Bandele organizate își continuă nesupărate activitatea, iar trupele aduse și înșirate dealungul graniței noastre, nu pot fi duse înnapoi cu prea multă ușurință.

Și transportarea înnapoi a acestor trupe poate să îngrijească în deosebi pe unguri, căci prezența lor mai îndelungată pe lângă granițe poate să le creieze grele neplăceri, din partea vecinilor pe care visau să-i atace.

Cât privește bandele, guvernul maghiar se gândește mai puțin să le desființeze, căci proveniența lor anonimă poate fi pentru el un protest plausibil, pe care l'ar opune celor ce l'ar acuza de complicitate cu el.

Mai mult decât atât, inteligenții noștri vecini au și invocat motivul absenței unei armate suficiente pentru stârpirea lor (căci armata ungurească abia ajunge pentru a o întinde dealungul tuturor granițelor spre a scoate pe vecini din sărite N. R.)

Ceia ce înseamnează că grija guvernului maghiar este deocamdată dovedirea neamestecului său în aceste incursiuni; și că nu gândește câtuși de puțin să desființeze cetele de comitagii, sau ca să vorbim mai limpede să le desconcentreze.

Același lucru se întâmplă și cu nenumăratele societăți de unguri deșteptați sau cari urmează să se deștepte: societăți cari ne insultă în deosebi pe noi românii, în mai toate întrunirile lor și cari fără în doială susțin pe cheltuială grea numeroasele bande: nici acestora n'are ce să le facă guvernul unguresc, căci — spune ministrul Ungariei la București — guvernul nu poate înnăbuși libera manifestare a simțimintelor populare.

Așa că renunțând deocamdată la ideea unui conflict armat propriu zis, ungurii vroiesc să ne șicaneze veșnic cu amenințările și cu atacurile răslețe ale mercenarilor lor tocmiți de stat.

Aceasta este însă numai o simplă părere. Doar nu se poate ști precis dacă ungurii au renunțat complect la ideea unui atac în stil mare. Iată de ce noi trebuie să fim veșnic pregătiți, să stăm în gardă cu arma la picior.

Și iată de ce nici o desbinare nu trebuie să mai tulbure armonia necesară concentrării energiilor noastre naționale.

File de calendar

Regina noastră

„România a suferit mai mult dintre toate statele, cari au avut răsboiu. Afară de aceasta a mai fost o împrejurare, care a împiedicat consolidarea României. Teritoriul și locuitorii României s'au îndoit și țara asta mărită stă și azi încă sub patru feluri de administrație.

Avem nevoe numai de liniște, ca să putem face țara noastră mare și tare. Din punct de vedere geografic, politic, economic și etnic suntem un stat unitar, dar afară de asta mai suntem și cea mai bogată țară din Europa, plină comori naturale. Ale noastre sunt și gurile Dunărei, ceea ce dă putință României de a deveni debușeul acestui râu, întocmai cum Olanda și Belgia au devenit debușeuri la Rin și Scheide.

Pentru toate acestea însă trebuesc bani, foarte mulți bani.“

Astfel spune despre țara noastră, Regina Maria în marea revistă engleză „Manchester Guardian.“ Și astfel vizează despre țara Ei. O, și nădăjduiește într'un viitor atât de frumos al acestei țări, atât de minunat, atât luminos, plin de toată bogăția de culori răzătoare de pe paleta stilului Ei. Dar lipsa spațiului, ne împiedecă să reproducem mai mult din acest articol, afară de sfârșitului lui energic, din care se răsfrânge atâta dorință de a învinge, atâta hotărâre cu adevărat regească:

Se poate, că nici cuvântul meu nu a fost destul de convingător, argumentele mele cu destul efect, dar voința Mea, — voința britanică, tare, neînfrântă, care nu înclină nici odată spre tranșacțiuni — o simt în Mine, în brațul Meu, în capul Meu, și sunt în orice clipă gata să mă pun în serviciul progresului și al succesului. Voința aceasta britanică am adus-o cu mine din Anglia în România. Acestei țări m'-am închinat toată voința și tot ce am, căci vreau s'o văd tare, folositoare și recunoscută de toată lumea“.

Ce vor fi știut Iosif Vlăjean, Nicolae Jivi, Iosif Pascu, Justreau și Sorescu, cei cinci țărani din Chișoda Timișoarei, de articolul acesta din Manchester Guardian, când au cumpărat berbecul acela voinic, l'au junghiat și l'au fript dând de Crăciun un strașnic ospăț cu vin din belșug consătenilor în cinstea regelui și reginei noastre?

V'aduceți aminte, am pomenit la vreme de fapta aceasta a bunilor țărani.

O dragoste instinctivă, puternică, nețărmurită, ca tot ce pornește din instinct leagă pe popor de Suveranii săi. In Moldova mai ales, în vremurile cele grele ale refugiului, Regina și Regele au putut vedea puterea acestei iubiri neogoiate de nici un pericol, de nici o tentație.

In cuvintele cu care-și termină articolul din Manchester Guardian, M. Sa Regina răspunde urărilor sătenilor din Chișoda, fără să fi știut ceva de ospățul lor.

Nomofilax.

INFORMAȚII

Materialul rulant de cale ferată comandat de guvernul nostru în Germania în contul reparațiilor ce ni se datorește, va sosi în curând în țară.

Guvernul german a avansat fabricanților 50 la sută asupra costului materialelor, care vor fi recepționate zilele acestea. Printre materialele cumpărate se găsesc, în afară de unelte, mașini, motoare, și 300 kilometri de linie.

*

Ministrul de finanțe a trimis Camerelor de comerț legea fiscală votată de cameră spre a fi distribuită membrilor Camerelor de comerț.

Observațiunile ce vor avea de făcut vor trebui înaintate înscris ministerului de finanțe.

Legea fiscală va fi tradusă și în limbele maghiară, germană și rusă.

*

D. L. Carmaziu, șef de serviciu la serviciul comercial, însoțit de d. T. Bujeniță, a plecat la Dresda, spre a lua parte la conferința, ce va avea loc acolo între 15—30 Ianuarie a. c.

Scopul acestei conferințe este stabilirea unui acord între c. f. germane-austriace-cehoslovace și române pentru un trafic de călători, bagaje și mărfuri după normele stabilite între Cehoslovacia și Romănia precum și cele dintre Jugo-Slavia și România care urmează a intra în curând în vigoare.

*

Comisia superioară vamală a fost convocată, la ministerul de finanțe, pentru Joi 18 Ianuarie a. c. orele 5 după amiază.

Această ședință va fi prezidată de către d. Vintilă Brătianu, ministru de finanțe și este vorba ca să se fixeze noile taxe vamale pentru exportul lemnului.

După informațiunile noastre, este probabil că aceste taxe vamale vor fi mult majorate pentru pentru toate esențele de lemn afară de stejar.

În ceia ce privește lemnul de stejar, acesta va fi prohibit, fixându-se în același timp prețuri remuneratorii pentru consumul intern.

*

La conferința din Lausanne se susține că cel mai bun liquir este Caracao de marca **Szilágyi.**
2332

Din Praga se anunță că uzinele Skoda au primit un mare stoc de locomotive și vagoane românești pentru reparat.

*

La New-York s'a deschis în cursul săptămânii trecute un teatru unguresc în localul operei Lexington.

*

D. Valer Popovici, prefectul poliției clujene, a pus în vedere proprietarilor de case să anunțe în decurs de trei zile, dacă locuitorii lor sunt sau nu înscriși la biroul populației.

*

„Academia de comerț" din localitate își va redeschide cursurile Luni, în 22 Ianuarie.

*

— Cabaret în cafeneaua „Europa" companie de artiști sub Dodescu, fără taxă de intrare, prețuri de cafenea. Cafeneaua cea mai plăcută a Clujului și local de distracție. — Rog sprijinul onoratului public CAROL KASSAI, proprietar. 2481

*

Uzinele „B A B I" Werk
RAPAPORT JOZSEF,
Fabrică de mobile de fier-bronz și cărucioare pentru copii. Timișoara, Strada Morilor N-rul 1. (1563)

*

D. Millerand, președintele republicei franceze va prezida serbările tricentenarului lui Blaise Pascal, cari vor fi celebrate la Clairmont Ferrand la 8 Iulie viitor.

Cercul Studenților Someșeni „G. Coșbuc" din Cluj, aranjează Vineri 10 Ianuarie, în Dej la orele 3½ p. m. matineu literar-muzical, cu program bogat și la orele 9 seara serată dansantă, cu diferite surprize, muzică militară (Regt. 81 inft.) și muzică civilă (Csikai, Gheria).

Teatrul Maghiar

Mercuri:
Liliacul. Operetă. Prețuri obicinuite. Abonament de zi No. 71. B.
Joi:
Nu este reprezentațiune.
Vineri, orele 3:
Ultimul vals pentru a 10 oară. Prețuri reduse.
Vineri, orele 7:
Speranța. A patra reprezentație pentru muncitori. Prețuri de premieră.
Vineri, orele 10:
Micul Cadet. Prețuri obicinuite.
Sâmbătă, orele 3:
Ghiță Baronul. Prețuri reduse.
Sâmbătă, orele 7:
Seducatorul, pentru a 5 oară. Abonament șters. Prețuri obicinuite.
Sâmbătă, orele 10:
Gurița ta pentru a 6 oară. Prețuri obicinuite.
Duminecă, orele 3:
Dama cu camelii. Prețuri red.
Duminecă seară:
Contele de Luxenburg. Operetă, cu nouă distribuție a rolurilor. Prețuri de premieră. Abonament de și 72. C.
Luni seara:
Tragedia Omului. Festival. Comemorarea 100 ani dela naș-terea lui Madach. Abonament de premieră 28. Prețuri de premieră

BALUL PRESEI

La 19 Ianuarie 1923, în saloanele hotelului New-York va avea loc

Marele bal mascat și costumat

dat de

Sindicatul Presei Române din Ardeal

Va fi cel mai bine organizat și cel mai frumos bal din carnaval. — Bilete se găsesc la librăria Anca, la „Reclama" la ziarul „Înfrățirea" și la ziarul „Patria". — Prețurile de intrare sunt: pentru o familie 3 pers.) lei 150; pentru o persoană lei 80; penrut funcționari publici și ofițeri, lei 60.

Instigațiile presei din Ungaria

— „La arme!" —

— Toată presă maghiară, guvernamentală și opozițională cere ca Ungaria să facă război cu vecinii —

Cele câteva agresiuni ungurești împotriva statelor succesoare și în special împotriva României, au avut pretutindeni un răsunet, pe care ungurii și din Ungaria și dela noi au avut tot interesul să'l declare exagerat. Oricât au căutat însă să desmintă atacurile acestea și concentrările maghiar odela frontiere, încercarea lor a rămas zadarnică în urma realităților puse în față de presa din întreaga Mica Antantă cu privire la agresiunile și concentrările acestea.

Intențiunile maghiare au fost toate demascate, cu toate acestea nu e de prisos să se mai stărue asupra lor. In rândurile acestea vom insista cu deosebire asupra curentului din presa și opinia publică maghiară, spre a dezarma declarațiunile oficiale ungurști, după care opinia publică maghiară nu are față de vecini un gând subversiv.

Spicuirile de mai jos ne vor edifica deplin asupra curentului ostil pornit în Ungaria împotriva noastră.

La 20 Decembrie, cu vre-o săptămână deci înainte de atacurile maghiare, ziarul habsburgist „Magyarság" al contelui Andrássy publică un apel către „ungurii care se deșteaptă", îndemnându-i la luptă pentru reîntregirea Ungariei.

„8 orai Ujság", organ semioficios, dă un instigator raport despre acțiunea organizației iredentiste „Magyar Nemzeti Szövetség" întreprinsă în întreagă țara.

In aceeași zi, la Ciaba 10.000 de unguri repatriați din statele succesoare jură la o întrunire, că vor lupta până la ultima picătură de sânge împotriva statele vecine.

Cu câteva zile după aceea, după cum citim sub rubrica parlamentară a ziarelor, deputatul Baross a declarat în Adunarea Națională:

„Dacă voim să trăim, trebue să luptăm pe toate căile pentru anularea tratatului de'a Trianon. Vom lupta fiecare cum vom putea: Cu dinții, cu ghiarele, cu armele." A doua zi după aceea, deputatul Griger spune în parlament: „Nu prin acțiuni diplomatice ne vom restaurarața, ci cu sânge și foc."

In ziua de Crăciun ministrul războiului publică în „A Nép" un articol semnat, în care spune:

„Viața și progresul armatei sunt cea mai sigură nădejde a ungurilor. Când națiunea își va ști iubi armata, nu va fi mare distanță dela Sărbătoarea Păcii, a Crăciunului, până la sărbătoarea învierii."

La 28 Decembrie același ziar „Magyarság" citat mai sus scrie, că visurile imperialiste ale Cehoslovaciei se vor spulbera în primăvară și Bratislava, Košice și Komarno vor fi atunci din nou ale Ungariei.

In aceeași săptămână ministrul finanțelor publică un articol, în care declară, că bugetul statului e prea încărcat cu cheltuielile bandelor neregulate și ale organizațiunilor iredentiste. Același ministru, în același loc, constată însă, că este nevoe de organizațiunile acestea.

Fragmentarele acestor declarațiuni și citate din ziarele maghiare sunt numai o parte a probelor, că în Ungaria se face o intensă propagandă împotriva statelor vecine. Mai amintim atât numai, că editurile guvernului publică volume de propagandă pan-maghiară, albumuri cu portretele eroilor zilei (Hejjas ș. a.) și că ziarele publică zilnic crezul maghiar („Cred într'o dreptate dumnezeiască, cred într'o restaurare a Ungariei) și poezii iredentiste.

Dealtfel literatura propagandistă a ajuns în Ungaria la o înflorire necontestată.

„Oláh"

Perpetuarea unui hoțeite maghiare

Credem, că în al cincilea an de dominațiune românească nu vom mai fi insultați, la noi acasă, de acela, cari ne-au batjocorit tot timpul la curul unui întreg mileniu. Azi, după ce denumirea de „valah", „oláh", înflorită cu toate epitetele imaginației maghiare, a dispărut de tot din circulația verbală, ne surprinde, că ne e dat totuși s'o găsim uneori în coloanele gazetelor ungurești. Când acestea amintesc o localitate și nu vor să'i spună pe numele românesc, întrebuințează aceleași nume de ocară din trecut, cu care au fost botezate pe ungurește localitățile românești.

Citim astfel și astăzi numele ca acesta: Oláh-bükkös, de care am dat în numărul de astăzi la conținutul „Ujság."

Perpetuarea acestei batjocuri ar trebui interzisă de către autorități. Ar trebui, ca cel puțin acele localități să nu mai fie numite ca în trecut în denumirea cărora maghiarii pot să perpetueze ocara de valah, pe care ni au aruncat-o destul în față până a tăzi.

Autoritatea respectivă va face bine, dacă va veni cât mai curând cu o dispoziție în privința aceasta.

AUTO-MECANICA S. R. A. LEONIDA & Co. UNITE

Soc. Anonima
CLUJ

Reprezentanța Generală A.

Din BUCURESTI
Stoc. Permanent de Cauciucuri CABLE MICHLIN
CORD și R. U. CONTINENTAL
Prețuri escepționale de eftine.

2333

CLUJ, Strada Regina Maria No. 10. și Calea Dorobanților No. 18. CLUJ.

Ultime informații

(Prin fir special dela coresp. nostru din București)

Ora 2 p m

Interne

București. — Guvernul a acceptat demisia comisiei interimare prezidată de dl. Corbescu. Doctorul Constantinescu a primit însărcinarea formării nouei comisii interimare pentru capitala.

*

București. — către sfârșitul săptămânei va sosi în București regele Alexandru al Serbiei.

*

București — Suveranii vor pleca la 19 curent la Brăila.

*

Iași — Pentru primăvară se pregătește în Iași prima expoziție agricolă la care va participa Basarabia și Bucovina.

*

București — Dl. Duca, reintors la București, a declarat că România se bucură în fața străinătății de o situație favorabilă și plină de simpatie.

*

București. — Comitetul executiv al partidului poporului s'a întrunit eri sub președenția dlui Argetoianu pentru fixarea definitivă a programului.

*

București. — Ziarele anunță că în urma intervenții guvernului român, guvernul francez a admis în principiu acordarea unui împrumut de 100 milioane franci. Negocierile urmează.

*

Externe

Lausanne. — Se anunță o apropiere între englezi și turci o dată cu inițiințarea în Londra a societății englezo turcă pentru ajutorarea financiară și economică a Turciei; deasemenea pentru refacerea căilor ferate s'au făcut englezilor concesiuni de petrol și mine.

Bande lituaniene pătrund în Vilna

Berlin. — Din Vilna se anunță trecerea bandelor lituaniene în teritoriul neutral de lângă Vilna.

Anchetarea incidentelor dela frontiera româno-maghiară

Budapesta. — Din Budapesta se anunță plecarea a doi membrii din comisiunea de control la punctele de pe frontiera ungaro-română pentru anchetarea incidentelor.

Trupele franceze au ocupat Bochum

Berlin. — Trupele franceze au ocupat Bochum și au înaintat până la Dortmund care va fi și el ocupat azi. Intre Germani și Francezi s'a ivit o primă ciocnire cu totul neînsemnată. Un german a fost ucis și 2 au fost răniți.

Bulgaria nu este alături de Rusia

Sofia. — Se desmint oficial știrile despre amestecul Bulgariei alături de Rusia în cazul unui conflict în Orient. Bulgaria urmărește o politică pacifică, neavând nimic comun cu Rusia bolșevistă. Reprezentanții Bulgari în streinătate sunt instruiți să facă declarații în sensul acesta.

Incidentele dela granița lituano-polonă

Varșovia. — Se anunță că ministrul de externe a conferit cu ambasadorii Puterilor aliate cerând imediata lichidare a aventurei lituaniene.

Manifestații anti-franceze în teritoriile ocupate de francezi

Berlin. Se anunță că în teritoriul german ocupat de francezi s'au produs manifestații anti-franceze organizate de tinerimea comunistă din Bochum.

*

Conferința din Lausanne

Lausanne. — Subcomisiunea pentru schimbul populației a discutat acordul greco-turc și termenul restituirei prizonierilor civili și de răsboi. S'a ajuns la acordul asupra extensiunei amnestiei în ambele țări pentru toate delictele politice militare.

BURSA

— 16 Ianuarie 1923 —

București

Devise

Paris	1248
Londra	862
New-York	181
Belgia	—
Italia	906
Elveția	3475
Praga	528
Viena	26
Berlin	129
Budapesta	680

Berlin.

Amsterdam	—
Bruxelles	—
Roma	795
Londra	75600
New-York	16300
Paris	1110
Zürich	3045
Viena	2350
Praga	455
Budapesta	—
București	—

Zürich.

Berlin	375
Amsterdam	—
New-York	531½
Londra	2449
Paris	3605
Milano	1480
Praga	1520
Budapesta	20½
Agram	530
București	—
Varșovia	250
Viena	75
Viena stamp.	76

Valute

Mărci	170—71
Leva	110—15
Lire otomane	93—95
Lire sterline	840—50
Franci francezi	1250—55
„ elvețieni	33½—4½
Lire italiene	885—95
Drahme	225—30
Dinari	195—200
Dolari	183—3½
Napoleoni	130—35
Cor. austr.	26—28
„ magh.	7—7½
Socol	510—20
Mărci pol.	98—100

Semnale radiotelegrafice din fundul minelor

In minele de cărbuni din Brucetown lângă Pitteburg se fac actualmente încercări de a ști până la ce adâncimi se pot trimite semnale telegrafice fără fir sau a se primi semnale de acolo la suprafață.

Aceste încercări au de scop de a se face dovada, dacă, în cazul unei surpări, se pot stabili legături între victimele acoperite de aceste surpări și lumea exterioară.

S'au instalat așa dar, la diferitele adâncimi, mici stațiunii de telegrafie fără fir.

Până acum s'a putut percepe distinct semnale dintr'o adâncime de 125 picioare prin teren stâncos, iar semnalele din exterior mai puternice pătrund până la o adâncime de 300 picioare și sunt bine percepute.

UN COMUNICAT
al studenților români din Berlin

Față cu comunicatul apărut în ziarul „Adevărul" ca protestare contra mișcărilor studențești din țară, dat de o pretinsă Asociație a studenților români din Berlin, „Societatea Academică Română" din Berlin trimite spre publicare următoarele deslușiri cărora le facem loc în coloanele ziarului nostru:

„Societatea Academică Română" din Berlin luând cunoștință de un comunicat al unei pretinse „Asociații" a tuturor studenților români din Germania, comunicat care a apărut în ziarul „Adevărul" ține să aducă la cunoștința opiniei publice românești și a studențimii următoarele:

1. Această „Asociație" desființată prin decizia Rectoratului Școalei Politehnice din Berlin nu este îndreptățită câtuși de puțin să vorbească în numele studenților români din Berlin și cu atât mai puțin în numele studențimei românești din întreaga Germanie.

2. Societatea Academică Română, singura recunoscută de autoritățile românești și germane nu are cunoștință de acest comunicat, îl desaprobă urmând că vederile cuprinse în el să se resfrângă numai asupra celor cari îl semnează.

3. Lipsindu-ne amănuntele mișcărei studențești din țară, nu suntem în măsură să luăm o atitudine definitivă. Tinem însă să afirmăm că oricecâteori mișcarea studenților din țară va tinde spre afirmarea vitalității intelectuale a poporului nostru și cât timp aceasta nu va deroga de la condițiile de civilizație și progress, societatea Academică Română va fi alături sufletește de studențimea română.

COMITETUL.

Prefectura Poliției
Ordonanță

In conformitate cu art. 1 alineat a. din Regulamentul legei pentru organizarea și administrarea teatrelor din România se aduce la cunoștința publică.

Ca în vederea sărbătoririi Botezului Domnului în ziua de Joi (în ajun) în 18 Ianurie 1923 vor fi suspendate ori ce fel de spectacole.

Asemenea dispoziții sunt obligatorii și pentru toate localurile publice unde concertează orchestră instrumentală.

Grădina de iarnă „Barul-Central"

din nou

s'a deschis

Luni, în 16 l. c. la orele 9 seara

Refacerea economică
In jurul unor afirmațiuni neîntemeiate

„Patria" ocupându-se într'un număr recent de politica economică a guvernului, după multe digresii ajunge la concluzia că sub actualul regim economia națională a fost minată complect. In susținerile lui, cronicarul economic al partidului național afirmă că această stare de lucruri se datoerște lipsei de orientare în materie economică a actualilor conducători.

Amănuntele date în această coloană, ca și în multe alte rânduri sunt lipsite de temei, căci după datele statistice, țara noastră dela venirea guvernului liberal în fruntea țării a întrecut cu mult exportul anilor precedenți și pe zi ce trece crește în măsura îmbunătățirei stărei economice.

Un lucru este însă cert, în ultimul an importul nostru a fost oprit aproape complect, întrucât nu s'au aduce din streinătate decât mărfurile strict necesare trebuințelor interne. In legătură cu aceasta, amintim că sub trecutele guverne din cauza lucrărei ce exista la Ministerul de Industrie, se ajunsese într'un timp ca balanța comercială să fie cu totul dezechilibrată. Toate statisticele de atunci arată că importul întrecea exportul, ceia ce în mod evident a avut ca urmare scăderea valutei noastre.

Aceasta de sigur se datoria traficului ce se făcea cu permisele de import. Astăzi această stare de lucruri a încetat. Căile de comunicație au fost îmbunătățite simțitor. Pretutindenea se observă ordine, iar producția națională a fost intensificată. De aceia credem că afirmațiunile „Patriei" nu numai că nu au la baza lor niciun adevăr economic, dar ele sunt inspirate de o vădită rea credință, cu scopul de a produce diversiuni în opinia publică.

Răspândiți „Infrățirea"

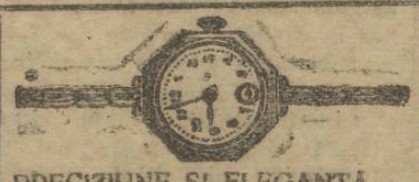

PRECIZIUNE ȘI ELEGANȚĂ
CELE MAI NOI MODELE

„LONGINES"
Ceasornice de buzunar
Ceasornice-brățară
— în argint, aur, platină —

Se găsesc de vânzare numai la

Fenyő & Braunfeld
Bijoutieri
CLUJ, Piața Unirii. — Telefon 643 și 350.

Căutăm

persoane cari se pot ocupa cu facerea de abonamente pentru ziar în oraș.

Administrația ziarului

Administrația Clinicelor Universitare Cluj.

No. 746—922.

Publicațiune.

Administrația Clinicilor universitare din Cluj publică concurs pentru aprovizionarea carnei necesare pe exercițiul 1923—1924; adecă dela 1 Aprilie 1923 până la 31 Martie 1924.

Ofertele referitoare în plic închis sunt a se înainta până la 14 Martie a. c. ora 10 a. m. Ofertele sosite mai târziu nu se vor lua în considerare.

La licitațiune sunt a se prezenta și ofertanți pentru a iscăli procesul verbal.

Despre condiții mai detailate interesații pot primi informațiuni în biuroul administrației.

Cluj, la 11 Ianuarie 1923.

Administrator:
IOAN CRIȘAN.

2507

Berea nutritoare de malț dublu,

2248 specialitatea

GLORIA

produsă de

Fabrica de bere din Turda

se capătă iarași pretutindeni.

Dă putere și gonește moartea

„DIANA“ spirt menthol este cel mai bun mijloc contra durerilor, pentru poftă de mâncare și pentru întărirea spiritului și corpului. Modul de întrebuințare la fie care sticlă.

Se găsește pretutindeni.
Veritabil numai cu marca
„DIANA“ 2464

Parfumeria D'OR

reprezentantul exclusiv a Fabricei de Păpuși din Cluj 1385

Prima Fabrica Electrica Română S. p. A. CLUJ.

I. Strada Călugărițelor, 1.
Adresa Telegrafică: Relais.
Telefon No. 67.

Materiale pentru instalațiuni fabricație proprii.
Motoare, transformatoare, ventilatoare, perii-cărbuni, contoare, volt și ampermetre, tachimetre, material pentru tensiuni înalte, precum și dispozitive apărătoare contra trăznetului, întrerupătoare, siguranțe în tub de porcelan, conținuu în depozit. 1914

Invățați Stenografia prin corespondență.

Stenografia fiind arta de a scrie de 7—10 ori mai repede decât scrisul obicinuit este foarte importantă pentru școlari, studenți, funcționari și oricare intelectual.

Toți Șefii și Părinții sunt datori a îndemna din vreme pe copii și subalternii lor să învețe Stenografia, Șefii având posibilitatea să-și dicteze repede corespondența unui tânăr sau unei domnișoare, iar Părinții asigurând un bun viitor copiilor, deoarece se simte mare lipsă de stenografi în toate ramurile sociale.

Fără deplasare învățați repede și usor „Stenografia“ română și germană prin corespondență după o nouă metodă în 11 scrisori. Cereți broșura gratis de la Scoala Berlitz „Secțiunea Stenografică“ București, Sărindar 14. 2504

Anunțuri

se primesc la Administrația ziarului „Infrățirea“ și la toate agențiile de publicitate.

Cercetați Magazinul de Mobile Adalbert Fischer & Co.

2207 CLUJ, Calea Regele Ferdinand No. 61.

Casa proprie. Casa proprie.

Donatorii pentru Căminul studentelor

Rectoratul Universității și Comisiunea Căminurilor aduce celor mai călduroase mulțumiri următorilor donatori pe seama Căminului Studentelor Univ. din Cluj.

Pretura Tulghes Lei	85.50
Primpretor Gheorgheni	643.—
Subprefect Satumare Careii Mari	611.50
Primăria Lugoj	375.—
Dir. șc. de meserii Vistea de jos	458.50
Dir. șc. de meserii Sfânt. Gheorghe	3654.75
Primăria Hărmani	15.—
Of. protopopial Reghinul Săsesc	290.—
Protopresbiteratul Crama Hsdtii	500.—
Protopresbiteratul Lăpușul Unguresc	704.—
Oficiul paroch. Cuvesdia	13.—
Subprefect Satumare	39.—
Subprefect jud. Sibiu	1499.10
Prei. jud. Caraș Severin	115.—
Cons. diecesan Cluj	80.—
Cordiana Nocrichiu	50.—
Pref. jud. Bistrița	629.50
Primpretor Jara de jos	87.—
Notariatul Ilia	90.—
Cons. diecesan Cluj	1027.15
Prot. Cercului Tighina	125.—
Plasa Huedin	328.25
Primpretor Săcele	25.—
Prot. Storojinet	210.—
Colecta d-șoarei Ursu	2885.—
D-na Anastasiu	100.—
Casa Comunală Râmnic Vâlcea	200.—

CURIERUL SPECTACOLELOR

TEATRUL NAȚIONAL

Joi, 18 Ianuarie (ajunul Bobotezei) Nu se joacă.

Sâmbătă, 20 Ianuarie „Extemporalul“.

Duminecă, 21 Ianuarie (matineu) „Prostul“.

Duminecă 21 Ianuarie (seara) „Stane de piatră“.

Marți, 23 Ianuarie. Pentru prima oară „Cafeneaua cea mică“ comedie în 3 acte de Tristan Bernard din distribuția acestei piese face parte și dl Mișu Ștefănescu, care va apare în rolul lui Vauchenu.

Rolurile principale sunt încredințate dlor Mihăilescu-Brăila, V. Vasilescu, Al. Ionescu-Ghibericon, Dem. Psatta, N. Dimitriu Arsene Popovici, C. Potcoavă etc. și doamnele Stanca Alexandrescu, Nat. Ștefănescu, Jeanne Landry, Netti Adamidi etc.

Piesa este pusă în scenă de dl I. Stănescu-Papa.

Din Codlea

— Instalarea preotului Gh. Preșmereanu —

In ziua de 26 Decmbrie st. n. a avut loc instalarea noului preot din Codlea.

Incă de dimineață un banderiu de peste 50 călăreți s'a îndreptat spre Brașov la casele părintești ale numitului preot de unde a fost condus până în comuna Ghimbav, unde o deputațiune, în frunte cu câțiva locuitori mai de frunte și soțiile lor, îmbrăcate în costume naționale, salută pe noul preot, dă ruindu-i mai multe buchete de flori naturale. Ajunși în marginea comunii Codlea lume multă, care cu câteva oare înnainte, se înșirase pe ambele părți ale drumului, aștepta sosirea cortegiului. Intrarea în cartierul românesc să face pe subt două porți de triumf, frumos decorate. In mijlocul pieții din nou i se fac ovațiuni, iar fostul primar G. Stoia, salută pe noul preot, urându-i ani mulți de mănoasă activitate, la care acesta mulțumește printr'o vorbire însuflețită. După săvârșirea Liturgii în Biserică, păr. protop. I. Hanzea, prezintă poporului pe noul ales ca paroh, învestit cu toate drepturile, siătuindu-l să aibă grijă de soarta celor săi credincioși. Acestuia îi mulțumește noul preot, făgăduind, că va nizui să creieze condiții de armonică desvoltare, în această frumtașe comună.

Serbarea s'a terminat cu un ban chet la care au luat parte toți frun tașii comunii și unde aceleași ma nifestațiuni de dragoste s'au repetat la adresa sărbătoritului care a fost salutat de astădată în cuvinte pline de căldură și sinceră însufle țire, de către d-nii căpitan G. Marinescu și dr. Mihalcea.

CORESP.

Regimul petrolului

Nevoile lunare ale consumului intern

Măsurile luate de către ministerul de industrie și comerț ca toate produsele petrolifere destinate exportului să fie date consumului intern, au avut un efect îmbucurător, dar totuși nu satisfăcător.

Aprovizionarea cu păcură s'a făcut în mod mai intensiv, așa că toate stabilimentele industriale și cele ale statului vor putea funcționa în mod normal.

In ceea ce privește produsele albe de petrol, s'a constatat o oarecare ameliorare însă sântem departe de complecta satisfacere a nevoilor, întrucât abia s'au dat consumului intern, circa 2000 vagoane lunar.

Nevoile lunare ale consumului intern ar fi de circa 3.500 vagoane păcură, circa 2000 vagoane produse albe de petrol și cum o mie vagoane motorină, iar producția totală de petrol în întreaga țară ar fi de circa 10500 vagoane diferite produse de petrol.

Rezultă deci că pentru nevoile consumului intern ar trebui cam două treimi din producția totală de petrol a țării, rămânând pentru export peste o treime.

Noul regulament al petrolului este acum gata, urmând a se fixa prețurile pentru consumul intern, în concordanță cu noile taxe de export și cu respectarea proporției de mai sus.

In legătură cu cele de mai sus, menținem informația noastră că regimul de export al produselor petrolifere nu va fi soluționat de către ministerul industriei și comerțului decât în prima jumătate a lunei Februarie a. c.

De altfel stabilirea noilor taxe vamale pentru petrolifere — căci în jurul noilor taxe vamale se discută toată chestiunea — nu va putea fi tranșată decât în înțelegere cu ministerul de finanțe, prin comisia superioară vamală.

Mica publicitate

Inchirieri:

CAUT CAMERĂ mobilată. Plătesc bine, ofer și avantagii. Adresa la ziar sub V. P.

Noutate! ◆ Noutate!

Magazin de sticlărie

In atențiunea Onor. public din localitate și provincie

Rudolf Ausländer

fostul companist a magazinului Frații Ausländer a deschis magazin de porcelan și lampe. Demjohne și plăci de sticlă se capătă cu preț redus

Calea Reg. Ferdinand 37
lângă palatul Urania.

Magazin de sticlărie

2480

Noutate! ◆ Noutate!

Uzoni & Tana

Intreprindere electrotechnică și de specialități.

CLUJ, Strada Iuliu Maniu 17

Telefon 210

Intreprindere aranjamente electrice.

Totfelul de reparări electrotechnice curățiri și transformări pentru mașini de scris și mașini de birou, mașini de fiert și vase de incălzit pe lângă prețurile cele mai avantajoase.

Se pot căpăta rechizite, părți și benzi pentru mașini de scris. 2294

Dr. IOAN PAUL

MEDIC DENTIST

Cluj, Strada Eminescu (Fadrusz) 8. Consult. 11—1 și 3—7. pentru toți funcționarii publici și particulari precum și familiile lor. 1253

Se lucrează în rate lunare

Articole de sticlă plăci de geamuri Dimijoane lămpi și porțelanuri să capătă la

Ludovic Ausländer

Cluj, Piața M. Viteazul 39

Telefon 954.

Engro. 1582 Endetail.

UTILIZAȚI CORESPONDENȚA DELA MICA PUBLICITATE ◆ ◆

Ministerul Lucrărilor Publice, Direcțiunea de Poduri și Șosele Cluj.

No. 220—1923.

Publicație.

Se scoate la licitație aprovizionarea petrișurilor necesare pentru șoselele naționale din Transilvania.

Licitațiile se vor ține Pentru fiecare județ în parte în zilele mai jos notate la ora 11 pentru cantitățile și cu sumele următoare:

Ziua	Luna	Anul	Județul pentru care se va ține licitația	Producerea și transportul cu căruța	Numai transportul cu căruța	Suma totală a furniturei scoase la licitație	Observări
Licitației				A pietrișului sau pietri sparte			
				m³		Lei	
20	Februarie	1923	Caras-Severin	24.260	1.740	2.128.451	
20			Maramureș	13.000	---	1.810.200	
20			Târnava-Mare	3.655	8.145	734.867	
21			Hunedoara	14.510	9.830	2.008.460	
21			Odorheiu	14.800	---	1.361.985	
21			Bihor	3.410	10.415	971.145	
21			Bihor	---	9.000	659.400	
22			Făgăraș	9.485	---	1.225.996	
22			Mureș-Turda	15.765	1.835	2.275.580	
22			Timișoara	---	12.569	591.742	
22			Timișoara	---	10.130	654.590	
23			Alba-Inferioară	10.794	---	1.619.987	
23			Brașov	9.450	5.190	1.582.775	
23			Brașov	---	3.120	197.600	
23			Sătmar	6.770	8.630	868.760	
24			Arad	6.800	8.520	1.374.170	
24			Arad	---	6.200	260.400	
24			Ciuc	20.300	---	1.978.330	
24			Treiscaune	6.210	4.590	1.608.858	
26			Sibiiu	8.160	1.680	853.632	
26			Turda-Arieș	9.784	2.800	1.266.753	
26			Sălagiu	2.515	6.585	748.682	
27			Bistrița Năsăud	10.040	---	1.349.992	
27			Cojocna	14.420	4.830	2.756.100	
27			Cojocna	---	3.670	240.572	
27			Solnoc-Dobâca	12.700	---	1.161.390	
27			Târnava-Mică	1.820	6.360	567.800	

Licitațiile se vor ține atât la Dir. de Pod. și șosele din Cluj, Str. Berde No. 2 cât și la serviciile de Poduri și șosele din respectivele județe.

Ofertele intocmite exclusiv în limba românească conform Modelului dat de Direcțiune sau de Serviciu, se vor inainta până la ora 11 a zilelor indicate și anume: Ofertele până la Lei 100.000 se pot inainta și serviciilor respective iar peste Lei 100.000 numai Direcțiunei. Ofertele rămân valabile 60 zile.

Sa va anexa ofertei Recepisa despre depunerea garanției de 4 la sută a sumei oferite.

Direcțiunea își rezervează dreptul, eu ocaziunea încheierii contractului se reducă cantitățile cu maximum 50 la sută.

Proectul furniturilor, condițiunile generale și speciale și Modelul de ofertă se pot vedea zilnic dela orele 10—12 la Direcțiunea de Poduri și șosele din Cluj și la serviciile de Pod. și șosele respective.

Cluj, la 15 Ianuarie 1923.

DIRECTIUNEA.

2515

Scrisoare din Beiuș

Viața culturală. Serbare școlară

Cine citește notițele răslețe apărute în diferitele cotidiane, despre Beiuș crede, că la noi nu există alt ceva decât, că preoții ortodoxi și uniți se bat în lungul străzilor iar ceilalți intelectuali, dacă nu se înșiră la luptă, cel puțin aranjează certuri publice, confesionale. Dar Beiușul nostru e poate cel mai liniștit târgușor al României mărite, iar dacă Sfinții lor azi au puțină discuție confesională ca și în trecut sunt și acum strâns uniți întru apărarea intereselor românești și mai ales în promovarea culturei naționale atât de mult prigonită aici de stăpânitorii de eri. Și dacă pe lângă liceul confesional de băieți, unde și-au făcut școala românească aproape toți intelectualii de azi ai Beiușului și pe lângă liceul de fete, care era singura școală românească pentru fete în aceste părți, azi mai avem și o școală normală de învățătoare este destul de evident că aici nu există sinilete aspre, războinice, ci o populație cu adevărat românească, doritoare de izbânda culturei latine pe aceste plaiuri și că pentru această izbândă a latinității noastre luptă fiecare fără deosebire de confesiune.

O vedem aceasta de câteori asistăm la diferitele manifestări culturale, care la noi sunt destul de dese.

*

In ziua de 31 Dec. ora 4 p. m. tot ce are Beiușul, românesc, s'a întrunit în sala cea mare a „Hotelului Central" la serbarea școlară aranjată de corpul didactic dela școala urbană din loc pentru argumentarea „Fondului elevilor săraci". Pe lângă venitul material de circa 1500 lei serbarea aceasta frumoasă și deplin reușită a avut poate mai mare rezultat moral, arătând talentul tinerelor odrasle...

Nespus de drăgălași au fost micii copilași din grădina de copii, ciripindu-și poeziile într'o românească ce acum încearcă, și cu mult succes, a se desbăra de streinismele ce o înnecau peste puțin timp, dacă nu s'ar fi ajuns la împlinirea visului mărit...

Colăzile : O ce veste..., Trei păstori, Cana Galileii... și Colo sus și mai în sus..., executate foarte bine în 2—3 voci de corul copiilor, sub conducerea d-lui director, neau înălțat sufletește.

Poeziile : „La Crăciun" predată de eleva din cl. III-a, Aurelia Popa, „De Crăciun" decl. de eleva Fabian E. din cl. IV-a ne-au transpus în anii copilăriei, când aștep tam pe Moș Crăciun cu multele-i daruri, apoi readucându-ne la vârsta maturității ne arată lumea suferințelor unde se așteaptă un mic ajutor din partea tuturor care au o inimă simțitoare.

*

O piesă de Crăciun, în 3 acte, localizată a fost drăguț jucată de elevii clasei IV. dar s'au distins prin interpretarea rolurilor: Costea S. jucând pe milostivul păstor, Pop Traian pe vameșul capabil de orice răutate și în deosebi Cosma Virgil ca Irod, îngâmfatul stăpânitor care tremură totuși că-și pier de tronul, vorbind o dulce limbă românească.

Ingerii în drăgălașele lor costume ne-au arătat gustul artistic al doamnelor învățătoare.

*

Nu pot să nu amintesc aici spriinul moral ce-l dă armata locală în frunte cu d. colonel Păcală, tuturor manifestațiilor culturale românești, asistând la toate, oricât de moleste ar fi.

Am plecat dela serbarea aceasta deplin convinși, că având pionieri culturali ca membrii corpului didactic dela școala primară urbană din Beiuș, cultura noastră națională își va putea lua elanul creiator, continuând aci marea operă de civilizație latină.

CORESPONDENT

Știri din Banat

Moșia generalului Berthelot

TIMIȘOARA. — Se știe că s'a luat inițiativa de a-l împroprietări la noi în țară, pe gen. francez Berthelot, drept recunoștință și în semn de amiciție. D-l ministru Constantinescu a trecut ieri prin orașul nostru la Hațeg, unde s'a găsit o moșie potrivită pentru acest scop. E prea probabil ca generalul francez să petreacă vara acestui an la noua Sa moșie.

Un deținut evadează, de dorul ibovnicei

Ieri după amiază deținutul Mihail Miu a fugit din grădina Statului dela marginea orașului, unde, sub paza unui gardian lucra împreună cu alți deținuți. Gardianul l'a urmărit o vreme, dar, văzând că nu-l ajunge și neputând face uz de armă, l'a lăsat. A doua zi Miu s'a prezentat singur la închisoare. Zice că a fugit mânat de dorul ibovnicei, de la care nu mai căpătase nici o știre încă de mai mult timp.

*

— Acum câtva timp gazetele din Capitală au relatat cazul d-șoarei Elena Sukolova din Praga, care, la Arad, în drum spre casă, a fost violată. Atentatorul, un tânăr anume Iosif Tincra, a fost arestat pe loc și înaintat parchetului. La dorința tânărului de a se căsători cu d-șoara Sukolova, părinții acesteia s'au învoit, iar d-șoara a călătorit numai decât la Praga, după actele necesare. Cununia s'a ținut alaltăeri, în închisoarea dela Arad.

Dela sine se înțelege că Tincra a fost pus imediat în libertate.

Banca Timișoreană

și Soc. Comercială pe acțiuni în noul său palat

(Dela corespondentul nostru)

Banca Timișoreană, soc. comercială p. a. s'a mutat în cursul lunei Noembrie a. trecut în noul său palat din piața Sfântul Gheorghe.

Palatul acesta, construit în mai bine de doi ani, e un capod'operă a architecturii moderne, întrunind într'o armonie desăvârșită tot frumosul arter al tehnicei. Edificiul are două frontispiciuri și 'n afară de aceasta două aripi laterale deasemenea artistic făcute. Scările clădirii sunt din marmură albă bucovineană, iar sala caseriei, întrarea principală și pereții marelui hall sun îmbrăcați în sclipitoare marmură albă.

Intreaga clădire e deasupra unei pivnițe. Palatul are 5 etaje, la care duc două scări. Două ascensoare combinate, pentru persoane și bagaje, stau la dispoziția publicului.

Propriu zisul local al băncii e instalat în cele 36 de odăi dela parter și din etajul întâi.

Biroul d-lui director general Sigmund Szana tradează la prima impresie când intri, că aranjamentul interior, în stil englez, nu e numai un birou al unei capacități financiare, ci și al consulatului Timișorean al imperiului britanic.

Lângă biroul directorului general sunt două săli de așteptare și o cameră de toaletă exuberant aranjată. Intâia e biroul secretarei Ester Rosenberg, urmează apoi birourile directorului Alfred Fried, Arpad Rona, directorul contabil și birourile domnilor Eugen Hammer, Iuliu Schuster și Paul Setmann.

Celelalte birouri deasemenea minunat aranjate tradează și în exterior o destinație specială. La parter e sala caseriei, mare de 144 m2, împărțită în secțiuni. Intreaga caserie de sub conducerea casierului general Petru Straub.

Merită o atențiune specială sala de consiliu, lungă de șase metri, într'un minunat stil baroc, cu pereții negri de lemn de stejar. In colțul drept are o sobă de lux, având deasupra o statue artistică a M. S. Regelui.

Banca are un aparat Hughes al său, funcționând sub ordinele poștei. Are deasemenea o poștă auxiliară sistem Durn. Partea architectonică a fost plănuită de arhitectul Iosif Kremer, iar aranjamentul interior s'a făcut după indicațiunile arhitectului inginer Eugen Klein.

Principalul merit pentru înființarea institutului îl are însă director general Sigismund Szana, care a pus la risc toate posibilitățile materiale și morale în interesul edificării acestei opere minunate.

Noul palat are o mare importanță și din punct de vedere național economic pentrucă banca augmentată și impozantă și în părțile ei exterioare arată perspective noui vieții noastre economice.

I. S.

Să cumpărăm 1733
dela Drogueria
„EMKE"
Proprietarul firmei:
Barkóczy Alexandru.
Prețuri eftine. Mare asortiment. Serviciu regulat.

Mottefils
Champagne

ABONAMENTELE
pentru ziarul
„Infrățirea"
se primesc cu

Lei 180 anual
Lei 90 pe 6 luni
Lei 45 pe 3 luni

Pentru autorități, bănci și societăți

Lei 240 anuul
Lei 120 pe 6 luni
Lei 60 pe 3 luni

Anunț!
Ziarul „Infrățirea"
anunță pe Onorați săi abonați din Cluj
ci dela 1 Decemvrie 1922
a aranjat in centrul orasului (Piata Unirei) un chiosc
de unde se poate ridica seara foaia
pe baza recipisei de abonament.

Rugam pe Domni vechi abonați din Cluj a ne comunica dacă doresc să ridice foaia dela chiosc sau să o expediem tot prin poștă.

Abonamnete pentru chiosela Adm. ziarului str. I. Maniu 3

Tipărit cu mașina rotative Cartea Românească „Cosinzeana" institut de arte grafice, Cluj.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul III. No. 706 — 8 pagini 1 LEU 8 pagini — Miercuri 17 Ianuarie 1923

Înfrăți

77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu

R CLUJ 1. 9604

CLUJ 18.IAN923

CLUJ 18.IAN923

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI și AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3 (EYM) II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN ... LEI 180
„ 6 LUNI ... 90 „
„ 3 „ ... 45 „
„ 1 AN Pentru autorități 240 „

Ioan Urban Jarnik

A adormit, patriarhul ...

Induioșate păreri de rău se amestecă, în sufletul nostru, cu un vag sentiment de surprindere: ne deprinsesem să-l credem veșnic.

Era atâta vioiciune, atâta elasticitate, atâta putere de iubire în ființa acestui minunat bătrân!

Sunt 50 de ani de când ne-a cunoscut și s'a îndrăgit de noi. Cunoaștem în amănunte drumul pe care a mers spre inima noastră: ni l-a destăinuit el însuși, în graiul pitoresc și haz liu al nemuritoriului Creangă. Știm cum a rodit de frumos iubirea lui pentru limba noastră și literatura noastră populară: culegerea Jarnik-Bârseanu, altele studii de limbă, tălmăciri din românește ...

Căci, în toate aceste manifestări, n'a fost numai interesul științific al învățatului pentru acest curios „monument de măreție romană", care este poporul românesc.

Neamul nostru — și, în special, românimea Ardealului — n'a avut prieten mai călduros, mai idealist, ca Jarnik. De aceea, când ceasul dreptății noastre a sunat și — odată cu Cehii lui — Românii și-au văzut împlinit visul, puțini se vor fi bucurat atât de adânc, atât de sincer, ca dânsul. Era, poate, și conștiința că participase oarecum la izbândă.

Ultimul drum la noi l-a făcut, însoțit de d. dr. Hertvik Jarnik, — filius patre dignus, — ca ambasador cultural al patriei sale eliberate. Călătoria la București și Iași a fost o „via triumphalis". Odată mai mult, bătrânul a putut constata, mișcat, ce comori de sentimente alese zac în inima poporului nostru — și exemplul e plin de învățăminte pentru străinii cari înțeleg să-l prețuiască după vrednicie și cuviință.

Soarta a fost dreaptă cu septuagenarul patriot ceh și marele filoromân, rezervându-i, pentru scara vieții, aceste supreme mângâieri.

Pământul liber al Ceho-Slovaciei primește acum, în sinul său, rămășițele lui Ioan Urban Jarnik: îi aparțineau. Dar amintirea lui e și a noastră: o vom păstra cu pietate în fundul inimii noastre, pe care el l-a cunoscut și 'n care pierderea lui va răsuna pururea dureros, — împreună cu un adânc sentiment de recunoștință pentru nobila familie, în care simpatia pentru noi, pentru graiul și traiul nostru, pentru tot ce face mândria și speranța neamului nostru, este eredi tară.

N. ARDELEANU

Anul economic

Interesându-ne la datele statistice, constatăm că starea economică a țărei în cursul anului 1922 a înregistrat însemnate ameliorări. Producția internă a întrecut cu mult pe aceea a anilor precedenți, din care cauză disponibilitățile ne-au îngăduit să intensificăm mult comerțul nostru extern.

De sigur că această stare de lucruri se datorește în primul rând instituirei unui regim economic corespunzător noilor cerințe ale vremurilor de după război, iar în al doilea rând îmbunătățirei mijloacelor noastre de comunicație.

Trebuie să recunoaștem însă că rezultatele obținute din acest punct de vedere nu sunt satisfăcătoare și aceasta se datorește nu faptului că s'a lucrat prea puțin în această direcție, ci împrejurărilor. In adevăr țara noastră fiind eminamente agricolă, producția cerealelor a fost stingherită mult prin faptul trecerei marei proprietăți în stăpânirea țărănimei.

Rămânea deci ca să ne punem toate speranțele în producția industrială, însă progresele prea mari nu s'au recunoscut nici în această privință din cauza lipsei creditelor industriale. Creditele însă fiind în strânsă legătură cu refacerea noastră financiară, ele nu puteau fi puse la dispoziția industriașilor atât timp cât finanțele țărei se aflau încă neconsolidate.

*

Odată însă cu ameliorarea, survenită în finanțele statului Instituțiile de credit vor avea posibilitatea de a fi mai mult la dispoziția industriei naționale. In legătură cu aceasta, inițiativa guvernului de a înființa „creditul industriei" în curând va avea o înrâurire valutară asupra desvoltărei industriei noastre.

Până atunci toată grija guvernului este de a împedeca pe cât este cu putință creșterea importului și de a exporta cât mai mult din materialele noastre brute.

CONGRESUL profesorilor secundari

Clujul adapostește azi, cu mândrie, pe reprezentanții profesorilor secundari din întreaga țară. Fie ca din Ardealul dascălului Gheorghe Lazar, redeșteptătorul României de odinioară, să pornească și acum sufletul cel nou al unei temenice înfrățiri în școlile românești!

Congresul, care se ține în orașul nostru, e în preajma reformei generale proiectate și în bună parte elaborate chiar de pe acum de Ministerul Instrucțiunii. Profesorii au deci prilejul cel mai nemerit să-și spună părerile, sprijinite și îndreptățite de experiența proprie asupra unei probleme de-o covârșitoare însemnătate pentru întărirea și desvoltarea neamului.

Generațiile trecute și-au făcut datoria. Ele au menținut caracterele rasei și unitatea sufletească peste granițe nedrepte, peste grele „fatalități istorice și geografice și împotriva atâtor dușmani, cari au căutat zadarnic să fărâmițeze și să înstrăineze poporul românesc.

Generațiile actuale au realizat, prin jertfa sângelui, unitatea politică. Rămâne celor din viitor să statornicească definitiv această unitate. Singurul mijloc recunoscut azi ca eficace pentru atingerea unui asemenea scop e: intensificarea și valorificarea însușirilor culturale naționale. Avem aproape tot ce era al nostru.

Nu râvnim la ce e al altora. Dorim numai liniștea și pacea ca, laolaltă fiind Românii să ne pregătim ca să dăm civilizației omenirii toată contribuția, cu care suntem datori și pe care ne simțim în stare s-o dăm.

Pentru acesta, pregătirea se face mai ales în uzina învățământului secundar.

Indeosebi aci se înmlădiază sufletul tinerimii. Profesorii, cari s'au adunat în Cluj, o știu și o vor spune, de-sigur. Dar ei s'au adunat anume în capitala Ardealului, pentru ca, printr'o cunoaștere reciprocă a stărilor de dincolo și de dincoace de Carpați, să se aleagă tot ce e mai bun în organizarea școlilor românești și numai pe această bază să se facă unificarea. Știm că și Ministerul Instrucțiunii e d'inainte pe aceiași cale. S'a aflat astfel, cu surprindere pentru unii, că în Regat școala secundară nu era așa de superficială, ba în unele puncte era chiar prea severă, și, în tot cazul, cu totul altfel de cum se svonise de răuvoitori peste hotare, iar în Ardeal școlile confesionale ale noastre, atât de urgisite de autoritățile maghiare, luaseră totuși un deosebit avânt și prezentau remarcabile calități pedagogice, mai ales în ce privește grija lor de sufletul elevilor.

*

S'au preparat, firește, pentru Congresul de față multe discuții. Asociația generală a profesorilor secundari, inițiatoarea congresului a avut cuminteuia, prin centrala ei din București, să trimită (cu oare care întârziere, păcat!) secțiilor ei din celelalte orașe programul discuțiilor dela congres și să ceară d'inainte referate scrise. Era și teama că Ministerul va hotărâ reforma înainte de a fi pus în curent cu opiniile câtor mai mulți profesori, de pretutindeni, și se va mărgini la lucrările comisiunilor numite de dânsul. Rolul congresului ar fi fost iluzoriu. Credem că teama a fost zadarnică. Ce bine ar fi însă ca să se ia, cabaza a discuțiilor, referatele trimise! In orice caz, propunerile să fie scrise, pentru ca un rezumat și o coordonare a lor să poată fi lesne și veridic făcute și înaintate curând Ministerului. Discursurile, oricât de talentate, sunt periraștice.

O atenție deosebită merită spusele profesorilor din noile ținuturi. Vechile organizații școlare, firește streine, din aceste părți, nu trebuesc privite ostil, ci amănunțit analizate, pentru ca să nu scape organelor noastre școlare nici un lucru bun, care ar putea fi adoptat fără prejudiciu spiritului nostru național.

*

Și, fiindcă suntem în Cluj, am putea fixa câteva puncte generale din învățăturile bune, pe cari le oferă Ardealul:

1. *Să nu se lucreze în pripă.* S'a spus că ardeleanul e încet. Nu strică, de multe ori. In chestiuni de mare importanță și complicate, cum e reorganizarea învățământului secundar, graba va aduce cu siguranță superficialitatea hotărârilor și periclitarea intereselor mari ale neamului. Nu ne facem iluzia că un congres de trei zile va putea adânci prea mult o sumedenie de chestiuni. De aceia, așteptăm dela Congres mai mult stimularea profesorilor pentru a contribui cu toții la o reformă bună, contribuție care poate veni foarte bine după congres, prin referate și propuneri trimise în scris Ministerului prin centrala Asociației.

2. *Să se țină seamă, în primul rând, de cultura națională.* Ardealul a suferit sub Unguri prea multe stârbiri aduse culturii naționale, pentru ca să n'o prețuiască după cum se cuvine. Noi vom lăsa minoritățile să-și apropie fără stânjenire cultura lor însă ne vom îngriji de aproape de a noastră. Socotim că drumul acesta nu abate, ci din potrivă, duce la cultura universală și că e mai bine pregătit, ca om, elevul care va cunoaște istoria, geografia și literatura Românilor decât toți Faraonii Egiptului, râurile Indiei și capitala Guatemalii. Prin cultura națională, înțelegem și postulatul pedagogic ca în învățământul să fie util și pregătitor pentru viața individului.

3. *Să se dea atenție nu atât cu nostimelor elevului cât formării sufletului său. Dascălii ardeleni nu au venit totdeauna cu un bogat bagaj de erudiție, dar au adus convingere și credință. Izbânda a fost de partea lor.*

4. *Să se apropie școala de biserică.* Ardealul nu poate uita că scutul său național și cultural a fost în biserică și că omul cât de cult fără credință nu e un bun element al Societății și patriei.

5. *Și educație fizică, nu numai intelectuală.* In Ardeal, avem nu atât orășenime, cât țărănime românească, sănătoasă și voinică. Să nu istovim și rezerva aceasta!

*

Nu putem spune prea multe în cadrul unui articol de ziar. Vom mai aminti totuși că sunt și lucruri rele, pe cari n'am vrea ca Ardealul vechiu să le dea moștenire României de azi.

In special să ne ferim de a lăsa în legile și regulamentele noi școlare joc liber excesului și abuzului autorităților, așa de sistematic practicate sub regimul unguresc. Profesorii să fie bine cernuți la intrarea în învățământ, pe urmă să nu fie încărcați în ordine și dispoziții oficiale, fixe și minuțioase, ci să li se asigure manifestarea personalității, a spiritului de inițiativă și de inovație, a mijloacelor de a participa efectiv la îndrumarea elevilor și a școlii, unde profesează.

Convinși de însemnătatea chestiunilor, cari se vor desbate la congres, urăm profesorilor secundari bun sosit în Cluj, spor la lucru și găsirea celor mai bune soluțiuni pentru reforma școlară.

N. Georgescu-Tistu,
membru în comitetul Asociației profesorilor secundari, Secția Cluj.

Nota Micei Intelegeri către Ungaria

Budapesta. — Ziarele anunță că reprezentanții Micei Antante au prezentat guvernului ungar o notă de protestare privitoare la atacurile ungare la concentrările de trupe pe frontiere și celelalte. Nota cere pedepsirea incursioniștilor, îndepărtarea trupelor dela frontiere, înfrânarea acțiunii iredentiste și dezarmarea bandelor fasciste.

Mișcarea culturală; teatrală, literară, artistică

Invățământul technic mediu în România

In legătură cu un articol publicat în „Infrățirea“ primim următoarele amănunte cu privire la organizarea învățământului technic în țara noastră:

Invățământul technic în vechiul Regat, a avut de scop îndestularea cerințelor de techniciani pentru „Lucrările Publice“ de: drumuri, poduri, căi ferate, studii, construcții, lucrări hidraulice etc.

Pentru pregătirea personalului necesar s'a înființat în 1886 o secțiune pe lângă Școala națională de Poduri și Șosele din București sub denumirea de „Secția conductorilor“.

Mai târziu această secțiune a fost despărțită de școala de Poduri și Șosele și i se dete numele de „Școala de Conductori de Lucrări Publice“. Aceasta este prima școală technică medie la noi în țară.

In felul ei s'au mai înființat trei școli: la Cluj, Cernăuți și Chișinău.

In afară de acestea învățământul technic mediu privitor la architectură se dă în „Școala de conductori de architectură din București, iar învățământul technic mediu silvic în școala de conductori silvici dela Casa Verde (Banat). Deci avem în țară pentru învățământul technic mediu șase școli: 4 școli de conductori de lucrări publice; 1 școală de conductori de architectură și 1 școală de conductori silvici.

In școalele de conductori de lucrări publice învățământul dugébră, Trigonometria, Geometria (plane și în spații), Fizica, Topografia, Technologia materialelor, Geometria discriptivă (cu aplicațiuni de stereotomie), Mechanică și Rezistența materialelor, Chimie industrială, Drumuri, Construcțiuni civile, Poduri, Căi ferate, Beton armat, Fizică industrială cu technologia petroleului, Mașini, Edilitate, Comerț, Contabilitate, Legi uzuale, Navigație și Hidraulică.

In afară de aceasta elevii în cei trei ani de studiu au multe ore de desemn și sunt obligați a întocmi proiecte de diferite lucrări.

Elevii fac apoi lucrări în laborator iar în toate vacanțele practice la lucrări. In vacanța dintre anul I. și II. fac o practice topografică, spre a se deprinde cu folosința tuturor instrumentelor inginerești.

Directorii școalelor de conductori de lucrări publice, sunt ingineri și unii profesori de carieră.

In școalele de conductor de lucrări publice se admit prin concurs tineri cari au absolvit cursul inferior de liceu.

Se mai admit: absolvenții școalelor normale și absolvenții cu diplomă ai unei școale superioare de arte și meserii.

Absolvenții Școalelor de Conductori de Lucrări Publice fac serviciul militar un an și ies ofițeri de rezervă la specialități.

Școalele de conductori de lucrări publice sunt sub autoritatea Ministerului de Lucrări Publice.

Școala de conductori de architectură este sub autoritatea Ministerului Instrucțiunei publice.

Școala de conductori Silvici depinde de Ministerul Domeniilor.

Conductorii de lucrări publice sunt ajutoarele inginerilor; ei realizează, construesc aceia ce inginerii proiectează; ba ei înșiși proiectează diferite lucrări în raport cu studiile făcute în școală, dar mai ales cu practica dobândite în lucrări.

Școalele technice medii vor trebui înmulțite și reorganizate în așa fel ca să satisfacă toate necesitățile lucrărilor și industriei.

O comisiune numită de Ministerul Lucrărilor Publice a și întocmit un proect de lege în acest sens.

Cu noua organizare învățământul technic mediu în școalele de conductori va coprinde 4 secțiuni:

Secția I. Lucrări publice și edilitate;

Secția II. Electro-Mecanică;

Secția III. Instalații și exploatări industriale;

Secția IV. Mine și metalurgie.

Se poate ca unele școale să aibă o singură secțiune, mai multe sau pe toate patru.

Aceasta este situația învățământului technic mediu la noi.

G. COLEȘ.

Un interesant proces în materie de artă

O urmă a degetului lui Leonardo da Vinci, veche de 423 ani, va fi întrebuințată ca probă într'un mare proces care se va desbate în curând în fața Curții din New-York.

D-na André Hahn cere 450 de mii dolari despăgubiri lui sir Joseph Duveen, un mare anticar din New-York, deoarece, spune ea, el ar fi atribuit o pictură pe care o posedă altuia decât lui Leonardo da Vinci, și că această părere o va împedica să vândă tabloul muzeului din Kansas City.

Or, pictorii de altădată întrebuințau foarte des degetul mare spre a întinde culorile și urmele digitale ale tabloului în chestie ar corespunde se spune altor urme necunoscute în mod formal ca fiind ale lui Leonardo da Vinci.

Răspândiți „Infrățirea“

Cărți și reviste

Au apărut:

„Țara Noastră“ anul IV. nr. 2, cu următorul cuprins:
„Ideia națională“ de Octavian Goga.
„Noapte la mare“ poezie de Zaharie Bârsan.
„Cuvinte din Bihor“ de Gh. Tulbure.
„Propaganda maghiară“ de M. Rucăreanu.
„Frontiera Banatului“ de Constantin Nedelcu.
„Grișa“ de N. G. Musicescu.
„Exterminarea țăranților“ de I. Joldea Rădulescu.
„Spre noui orientări externe“ de Vintilă Petala.
„Gazeta rimată“: Un an e mort... de Profetul Vasilache.
„Insemnări“: Articolul M. S. Regina, Fragment de roman, Proectorii „Patriei“, „Magyar Posta“, Expoziția Subletzki, Pe franțuzește.

*

„Cele Trei Crișuri“ anul III, nr. 16, care are următorul sumar:
George Bacalogiu: „Păstrați tradiția!“
George A. Petre: „Crăciunul săracilor“, (versuri).
I. Dragoslav: „Vine Crăciunul“...
G. Mihail Zamfirescu: „Singura mângâere“ (versuri).
Marin Ștefănescu: „Puterea tradiției.
Em. Papazissu: „Râvaș târziu“, (versuri).
Al. Cazaban: „Negru și alb“.
Al. Bilciurescu: „Fii fericirea mea!“ (versuri).
V. Corbasca: „Jocul necuraților“ (versuri).
Victor A. Bacalogiu: „Din durerile vieței“.
Horia Robeanu: „Acelaș cântec“ (versuri).
Sanda Movilă: „Cântec de quitară“ (versuri).
Thiron Eduard: „Desnădejde“ (versuri).
Cronici: Cronica literară: „Filozofia Românească“ de Mariu Ștefănescu (G. Talaz) și „Ce s'a scris despre Zacharie Boiu“ (Paul I. Papadopol).
Cronica teatrală: Compania dramatică Marioara Voiculescu.
Note: Educația bibliotecilor, Oradea de ieri și de azi, Manifestări culturale în Oradea, Observare școlară.
Cărți, Cărți streine, Reviste, Memento.
Chipuri: Vederi din Maramureș.

*

In Editura „Cartea Românească“ au apărut de curând următoarele cărți:

*

„Pădurea Spânzuraților“ Roman de Liviu Rebreanu. — Prețul lei 35·—.
„Din Goana Vieții“ de Vlahuță. Prețul lei 25·—.
„Din Durerile Lumii“ (Nuvele) de A. Vlahuță. Prețul lei 18·—.
„Chipuri de ceară“ de I. Agârbiceanu. Prețul lei 20·—

ECOURI

O inițiativă interesantă a Criticilor francezi

Dl Hubert Génin a expus deunăzi comitetului Asociației artiștilor dramatici francezi un proiect care prevede să se vândă în beneficiul Azilului dela Port-aux-Dames, în timpul antractelor repetițiilor generale, programul noullor piese, cu semnăturile autografe ale autorului și interpreților.

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA“

Conferința profesorului Guiart despre Transilvania

Dr. Jules Guiart, dela Universitatea din Lyon, a ținut de curând o conferință în fața societății etnologice din Lyon. A fost o conferință pur științifică, care are însă dorul de-a interesa toată lumea românească întru cât mai adaugă și ea o nouă părticică de adevăr științific — un fir nou de lumină — într'o problemă ce ne-a ocupat mult — continuitatea noastră ca popor organizat în ținuturile românești de astăzi.

In coloanele ce urmează dăm un rezumat al conferinții d-lui Guiart:

*

Transilvania, după cum o pretind mulți, nu este de loc o țară locuită de Unguri și Germani, unde Românii nu constitue decât o minoritate infimă. Este necesar să distrugem această legendă răspândită cu dibăcie de dușmanii României, căreia o cercetare superficială a lucrurilor părea să-i dea o umbră de adevăr.

De fapt, s'ar putea gândi la așa ceva călătorul ce ar trece prin Transilvania oprindu-se numai în orașele ei, care sunt locuite de marii proprietari unguri și de comercianții de aceiași naționalitate. Insă dacă în loc de-a vizita orașele vei cutreera satele o să-ți fie ușor de constatat că afară de câteva insule unguri și sași, despre care o să vorbesc imediat, ele sunt locuite de români, din cea mai curată rassă. Din această cauză în 1918, după prăbușirea Austriei, guvernul revoluționar din Transilvania, nu ezită un moment să proclame realipirea ținutului la România.

Aceasta este și faptul pentru care acuma Ungurii să poartă atât de liniștiți în orașe, fără a fi nevoie de trupe numeroase pentru a menține liniștea, căci știu prea bine, că țăranii români i-ar readuce repede la ascultare dacă s'ar revolta.

Nu numai că Transilvanie este românească, dar ea este chiar leagănul poporului român. Acolo trăiesc de fapt populațiile acele cari încă din secolul al XIII-lea s'au scoborât cu turmele lor către câmpia Dunării și plaiurile Moldovii pentru a coloniza Muntenia și Moldova.

*

Unii sub conducerea lui Radu-Negru al cărui mormânt a fost de curând descoperit în vechea Mănăstire Curtea de Argeș, s'au stabilit pe la 1290, pe Valea Oltului, de unde numele de Oltenia ce'l luau această țară înainte de a-l primi pe acel de Valachia; alții având ca duci pe Dragoș și Bogdan s'au fixat în 1359 pe valea bogată a Moldovei, râu, care la rândul său dădu numele întregei țări. Și tot Transilvania este aceea, care în tot timpul evului mediu va continua să alimenteze cu oameni toate ținuturile românești. Despre asta te poți ușor convinge urmărind succesiunea capitalelor cari au evaluat cu toate dela Munte spre Câmpie: Suceava, după aceea Iașii pentru Moldova; Câmpulung, Curtea de Argeș, Târgoviște și însfârșit București pentru Muntenia. In cetatea muntoasă a Bihorului la temuții Munteni ai Transilvaniei, numiți moți, se pot regăsi și acum neschimbate artisticele costume naționale românești. In fine tot în acest Ardeal s'a conservat conștiința națională română cu forța sa în timpul lung gului period al dominației ungare. Și tot de acolo s'a pornit marea mișcare irredentistă, care, odată războiul terminat și-a ajuns scopul prin reconstituirea vechei Dacii a lui Traian.

Alături de Români, cari constituesc baza papulației Transilvania mai cuprinde un adevărat caleidoscop de alte naționalități pe care le vom studia rând pe rând: Secui, Maghiari, Sași, Țigani, Jidani, Sârbi, Ruteni, Armeni și câți va Francezi.

Dintre aceștia, Românii constitue șaizeci și opt la sută din populație, și asta după statisticele ungurești cari privesc chestiunea în bod obiectiv. Acești români sunt principalii și cei mai vechi locuitori ai ținutului, pentrucă ei sunt chiar urmașii direcți ai Dacilor și ai coloniștilor Români.

*

Secuii, ei însăși se consideră ca descendenți ai Hunilor. Își păstrează cu sfințenie tradițiile naționale și le este eroul lor național încă și acum.

*

Maghiarii constituiți dintr'un amestec, de triburi de rasă hunică și furcă s'au contopit încă după aceasta cu populații barbare fie slave sau germanice. Elementul maghiar contribuie și el într'un număr destul de mare la populația Transilvaniei. Cam 24 la sută după statistica maghiară.

*

Sașii sunt coloniștii germani veniți de pe bordurile Rinului prin secolul al XII-lea. Dialectul lor german se apropie de dialectul Westfalian.

Așezați în orașe ce domină principalele dezleuri ale Transilvaniei (Sibiu, Brașov, Bistrița) ei contribuie cu 7 la sută la alcătuirea masei populației din Ardeal.

Cam aceste sunt populațiile principale din Transilvania. Mai găsim un număr mai redus de *Sârbi* — prin Banat —, de *Ruteni* în Nordul Maramureșului, care continuă linia din Bucovina. *Țigani*, nesturi din cei ce năvăliseră în Țările Române, au fost împinși în Ardeal de către Turci.

Evreii cari au un procent de 2 la sută din populație au scoborât din Galiția. In orașe au acaparat comerțul. La țară, exploatează prin diferite mijloace massele țăranilor. Insă din timpul războiului numărul lor s'a urcat considerabil.

Până acuma nu este cunoscută. La viitoarea statistică ne așteptăm să formeze un procent între 4—6 la sută.

Pare curios s ăspui că în Transilvania există și câteva sate ai căror locuitori sunt de origină franceză. Cu toate astea se găsesc Alsacieni, care amestecați cu Lorenzi și Belgi au venit aici prin 1728. Aceste sate au purtat încă mult timp nume franceze (Charleville, Saint-Huberi), însă majoritatea locuitorilor s'au amestecat cu populațiile saxone, care sunt foarte numeroase în împrejurimi.

File de calendar

Biata diplomă

Iarăşi biata diplomă! Expresia e a confratelui „Patria“ şi ne obsedează prea mult ca să ne scăpăm uşor de ea.

Oare aşa am ajuns să ne compătimim diplomele pe facultăţi şi pe regiuni!

Eu cred că n'am fi ajuns aci, dacă „Patria“ din capul locului socotea această exclamaţie vorbind de diplomele facultăţilor regăţene.

Căci vai! povestea e veche.

Cum scria şi acel domn avocat din Bucureşti respins de Baroul din Cluj, în numărul nostru de eri de multă vreme au bătut şi tot bat într'una la porţile baroului local, mulţi avocaţi fraţi de-ai noştri veniţi de dincolo de munţi.

Au fost licenţiaţi au fost şi doctori; a fost titraţi şi dela Bucureşti si dela Paris.

Şi la toţi baroul avocaţilor din Cluj le-a trimes un mic bilet timbrat, pe care sunt înşirate ca strofele dintr'o poesie o mulţime de „având în vedere“, dintre care cel mai suggestiv mi se pare acesta: (îl reproduc pentru că e atât de asemănător cu cel spicuit de „Patria“ după decisia baroului de Ilfov):

„Având în vedere că „Cartea de Avocat“ eliberată de Decanul Baroului Judeţului.... la 11 Iulie 1921 sub Nr. 25 acludată cererei de înscriere a petentului absolute nu înlocueşte diploma de doctor în drept şi de avocat prev. în legile şi decretele mai sus înşirate şi aici şi azi în vigoare....“

„Cererea d'ul avocat.... se respinge.“

Oare de ce nu se indigna „Patria“ atunci. Doar a avut destule ocazii! De ce n'a strigat ca şi acum: „Biata diplomă românească!“

De ce nu s'a întrebat, cum se întreabă astăzi: „oare de ce nu se închid universităţile din Bucureşti şi din Iaşi. care dau diplome atât de nefolositoare?“

De ce a aşteptat până acuma şi de ce nu şi-a început filipicile din vreme contra primului barou care a introdus acest sistem nenorocit?

De ce n'a atras atenţia studenţilor din Cluj, că modul de a proceda al baroului local, faţă de absolvenţii facultăţiilor din vechiul Regat s'ar putea imita mai curând sau mai târziu de barourile din vechiul Regat, faţă de absolvenţii facultăţei juridice din Cluj.

Câteva proteste studenţeşti la timp, ar fi rezolvat de mult o problemă care ameninţă să devină cu totul supărătoare.

Şi de ce abia acum a băgat de seamă că „domni din Bucureşti se simt uniţi juridiceşte mai mult cu Parisul decât cu Clujul“, când putea să bage mai de mult de seamă că aşa cum procedau d-nii dela baroul din Cluj păreau mai uniţi juridiceşte cu Budapesta, decât cu Bucureştii!

O, dacă din timp se alarma „Patria“ de toate acestea! Dar „Patria“ are ce are cu regăţenii aceia, cărora nu le permite sub nici un cuvânt să facă şi ei din când în când vre-o şotie.

Aşa se întâmplă când te uiţi prea mult peste gard, la vecin şi nu vrei de loc să bagi în seamă, ce se petrece la tine în ogradă.

Nomofilax.

Spiritul de revanşă unguresc

Repatriaţii unguri din România, în număr de 10.000, jură moarte României

Unguri din Ardeal, repatriaţi în Ungaria după 1918, sunt astăzi cei mai înverşunaţi duşmani ai României. Ei fac parte din nenumăraţii repatriaţi, care, după ce au ajuns pe pământul Ungariei, au devenit vrăşmaşi de moarte ai statelor învecinate. Ei întreţin acolo spiritul revanşard; sunt mai toţi soldaţi, parte în armata regulată, parte în diversele bande care neliniştesc frontiera dinspre Ungaria a statelor vecine. Sunt pentru noi elementul cel mai primejdios din Ungaria.

Despre repatrierea lor acolo nu mai e necesar să se vorbească. Trebue amintit în legătură cu aceasta numai atât, că ei s'au mutat în Ungaria îndemnaţi de ziarele „Ellenzék“ şi „Brassói Lapok“, care îşi dădeau seama de pe atunci, că aceştia vor fi duşmanii cei mai aprigi ai existenţei vecinilor Ungariei.

Zece mii dintre repatriaţii aceştia s'au întrunit în cursul săptămânii trecute la Ciaba, oraş aproape de graniţa noastră. Întrunirea a fost împotriva României şi s'a încheiat cu aceea, că cei zece mii au jurat cu mâna spre cer, moartea României.

E un fapt care desvăluieşte mult din spiritul ce însufleţeşte Ungaria. Un fapt căruia ziarele ungureşti i-au dat importanţa simbolică a jurământului din Atelkuzu al celor şapte căpetenii maghiare, care, în drum spre noua patrie, au făcut jurământ spintecându'şi braţele şi bându'şi sângele.

„Anarhism liberal“

Sub acest titlu „Patria“ de eri publică un articol de fond, în care insultă guvernul, găsind că tot ce e rău în ţară, e datorit exclusiv liberalilor.

Autorul articolului voind să fie însă şi ironic se ocupă şi de lipsa de competinţă care a fost introdusă în serviciile Statului, cu ocazia venirei la guvern a partidului liberal.

Opinia publică românească din Ardeal, cunoaşte prea bine ce însemnau competinţele de pe vremea vestitului Consiliu delicvent.

Şi dacă timpul face ca să dăm uitărei strălucita administraţie a acestuia, totala lipsă de control în toate serviciile statului în Ardeal, prodigioasa activitate a parlamentului „Federaţiei“ şi a guvernului Vaida există şi astăzi vestigii de competenţă de pe vremea aceia, care ilustrează cu competenţa lor doctorală unele catedre ale Universităţii clujene.

De şi astăzi competenţa partidului liberal, nu e pe placul „regionali tilor“, totuşi putem să, le aducem aminte că într'o vreme fruntaşii partidului făceau o curte a idua liberalilor, şi în pertractările lor, nu scăpau nici odată din vedere să afirme că cel mai puternic partid de guvernământ e cel liberal.

De pe atunci datează celebra formulă a D-lui Vaida „că numai boii sun conecevenţi în politică“ argument care căuta să explice pertractările partidului naţional.

Autorul articolului după ce face proces de incompetenţă guvernului nu-şi stăpâneşte indignarea în privin a regimului de economii pe care l'a inaugurat actualul ministru de Finanţe.

Amintirea sinecurelor, care au ilustrat opera de guvernare a Ardealului de către regionalişti, desigur că e încă prea apropiată pentru ca acei ce n'au avut timpul suficient să profite de ocazie, să nu se revolte contra guvernului care nu s'a dat în lături să le suprime şi care a pus capăt risipei banului public.

De aceea credem că ar fi cu mult mai de folos „Patriei“ să ocolească chestiunea dificilă a „competenţelor“ şi a „cruţărilor“, aducându-şi aminte de proverbul românesc: „Toată pasărea pe limba ei piere“.

Altfel aduce fără voia ei un serviciv gratuit guvernului.

Izolarea Angliei

— Cauzele rupturei dintre guvernul britanic şi ceilalţi aliaţi —

Vorbind de relaţiunile franco-engleze, ziarul „Journal des Debats“, constată cu o mare tristeţă eşecul conferinţei din Paris şi desacordul fundamental dintre Anglia deoparte şi Franţa, Italia şi Belgia de altă parte, pe chestiunea reparaţiunilor. In adevăr, nimenea nu se poate despărţi fără durere de un aliat alături de care timp de patru s'au susţinut lupte supraomeneşti.

Dar, dacă astăzi aliaţii se despart, aceasta se datoreză politicei engleze; căci după prezentarea planului britanic, despărţirea era inevitabilă. Guvernul belgian aşa de dornic de a păstra raporturi de bună înţelegere cu Anglia şi deasemenea guvernul italian care de multe ori căuta o apropiere de Berlin, — au recunoscut starea aceasta de lucruri, căci amândouă statele rămân cu noi.

Politica britanică întreprinsă de domnul Lloyd George începând de a doua zi după armistiţiu şi continuată în materie de reparaţiuni de domnul Bonar Law au izbutit deci să izoleze Anglia. Spre deosebire însă de ceea ce s'ar fi putut întâmpla dacă domnul Lloyd George rămânea la putere, totuşi cele patru guverne au declarat sincera lor intenţie de a nu schimba relaţiile amicale de până acum.

Din partea noastră — continua ziarul francez — am avut dorinţa de a face maximum de concesiuni. Credem chiar că în 1920 şi 1921 guvernul francez a trecut de limita permisă. Noi am protestat zadarnic împotriva acordului din Paris şi statutul de plată din 1921. Deasemenea am protestat din toate puterile noastre contra politicei de la Cannes şi Genova. Speram că după căderea d-lui Lloyd George, noul cabinet britanic va face o politică, care să apropie Anglia de Franţa. Din nefericire politică d-lui Lloyd George a prins rădăcini puternice, pe care d-l Bonar Law n'a putut să le înlăture.

Incepând din Decembrie 1918, politica britanică în Europa a fost stăpânită de ideia că să nu permită Franţei să profite de victoria comună şi aceasta datorită faptului că d-l Lloyd George şi colaboratorii săi au pierdut din vedere aspectul moral şi politic ale marilor chestiuni puse după războiu. Astfel ei preconizară un sistem de reparaţiuni, în puterea cărora Franţa trebuia să fie obligată de a avea încredere în Germania. Tot aşa d-l Bonar Law a uitat la venirea lui la guvern, că chestiunea reparaţiilor este mai mult de ordin politic, decât economic.

Dar cauza principală a rupturei dintre Anglia şi ceilalţi aliaţi, este că dl Lloyd George aspira la dictatura diplomatică, în baza căreia îi venea greu să suporte avertismentele celorlalţi oameni de stat şi nici chiar pe acelea ale ambasadorilor săi. Guvernul din Londra tot timpul neasociindu-se la sancţiuni împotriva unui debitor rău de plată, n'a făcut decât să încurajeze şi mai mult intenţiunile Germaniei.

De acela consecinţele de mai târziu Europa nu le va suporta din cauza Franţei, nici din cauza Italiei şi nici din cauza Belgiei, ci întreaga responsabilitate va cădea asupra Angliei. Totuşi noi avem speranţa că poporul englez va sfârşi prin a recunoaşte adevăratele lui interese şi întocmai ca şi în 1914, el se va uni cu puterile civilizate pentru o apăra dreptatea popoarelor.

„Világszabadság”

— Cum s'a folosit iredentismul maghiar de sărbătorirea centenarului lui Petőfi —

Sunt şaptezeci-şi-şapte de ani, decând, cu doi ani înaintea răscoalei dela 1848, genialul poet al ungurilor, Alexandru Petőfi şi-a înscris numele în literatura universală cu acea poezie revoluţionară: „Egy gondolat bánt engemet“ („O teamă simt în suflet cum s'aşterne“ în trad. d-lui O. Goga), care culminează în izbucnirea libertatea universală, „Világszabadság“, pentru care doria să lupte şi să moară.

De atunci feciorul măcelarului sârb din pusta ungară a şi murit; pe câmpul de onoare, pentru liberarea Ungariei de sub absolutismul străin; de-atunci a ajuns la o glorie nicăeri contestată; i s'a împlinit de atunci centenarul naşterii şi evenimentului acestuia i s'au dat proporţiile unei sărbători naţionale.

Am participat şi noi la prăznuirea aceasta. Ne-am dat şi noi tributul de admiraţie şi cinste faţă de acela, care ştiuse să plângă după libertatea tuturor popoarelor.

Poate a fost singurul omagiu pios, omagiul acesta adus lui Petőfi în câteva note sau pagini ale revistelor sau cotidianelor româneşti. Un neînsemnat omagiu, dar preţios faţă de acela al Ungariei.

Pentrucă sărbătorirea din Ungaria a lui Petőfi a fost o păgână baţjocură. Cântăreţul libertăţii universale a fost sărbătorit acolo ca un instigator împotriva altor naţiuni. Din memoria lui s'a făcut un instrument de aţâţare împotriva statelor vecine şi în rândul dintâi împotriva noastră; o unealtă în mâna iredentei maghiare şi deoarece comemorarea acestui centenar a fost pregătită ca mijlocul. cel mai eficace pentru realizarea scopurilor acestei iredente.

S'au ţinut mitinguri în toate oraşele şi satele mai răsărite ale Ungariei şi n'au fost întruniri cu caracter literar cultural, ci întruniri în care se jura răpirea Ardealului. Pentru eficacitatea ninuinţelor guvernării ungureşti legate de această comemorare s'au făcut pregătiri din cale afară de întinse; s'au cheltuit sume enorme s'au publicat ediţii de popularizare a poezilor şoviniste ale sărbătoritului, suprimându-se toate celelalte.

De ce toată această neîntrecută sărbătorire lui Petőfi?

Sensul ei l-am putut pătrunde abia acum. Sub pretextul sărbătorii unui genlu naţional, Ungaria pregătia un atac împotriva statelor învecinate împotriva ideii de libertate universală pentr care luptase sărbătoritul de astăzi. Firește, era cel mai minunat pretext. De unde să ştie străinătatea, că se urmărea ceva cu această sărbătorire? Că în prima săptămână după sărbătorirea aceasta rezultatul centenarului va fi un atac împotria României?

In acest loc ar mai trebui făcut o remarcă. In România sărbătorirea lui Petőfi a fost monopolizată de organizaţiunea iredentă intitulată „Uniunea maghiară“. In comitetul de organizare a sărbătoririi n'a figurat nici un ungur din altă grupare, iar când ungurii progresişti de aici au încercat să ia şi ei parte, au fost pur şi simplu înlăturaţi.

Astăzi, când vedem rezultatul, când ştim, că centenarul lui Petőfi a luat proporţiile pe care le-a avut numai pentrucă era făcut în urmarea unui scop foarte bine determinat şi când ştim, că şi în privinţa prăznuirii acestela iredenta magiară din Românla a lucrat după indicaţiuni precise dela Budapesta, nu ne putem opri sentimentul de repulsiune ce'l avem faţă de aceiă, cari nu s'au ruşinat să murdărească însăşi genialitatea artei pentru a şi putea satisface pofta bestială hămesită după sânge.

Cetiţi Infrăţirea

RAGLAN,

costume pentru
1588 domnii şi băeţi

M. Neumann
Cluj, Piaţa Unirii No. 14
Telefon 431

INFORMATII

Astăzi cu acceleratul a sosit în Cluj dl dr. Anghelescu, ministrul instrucției publice, pentru a lua parte la congresul profesorilor secundari.

*

Congresul profesorilor secundari s'a deschis astăzi la ora 11 în prezența dlui ministru al instrucției publice.

*

Un număr foarte mare de profesori secundari atât din vechiul regat cât și din Ardeal au sosit în Cluj pentru a asista la dezbaterile congresului.

Oaspeții sunt găzduiți la căminurile studențești și vor lua masa acolo.

*

Comisiunea internațională numită pentru a cerceta cazul incursiilor dela frontiere în primul său comunicat oficial dă rezultatul primelor cercetări. Bandele de incursori cari au trecut frontiera în diferite rândul sunt cu totul independente de guvernul maghiar. Ele sunt formate în majoritate de gentilomi unguri cari doriau prin orice mijloc să pătrundă până în Cluj ca în ziua de 19 Ianuarie să poată lua parte la balul presei ce avea loc în saloanele hotelului New-York.

*

Dr. Lăzărescu, șef-medic al Casei Cercuale, Specialist în boale interne și Venerice Consultă între orele 3—5 și 7—8 p. m. Str. Iuliu Maniu 40. 439

*

La conferința din Lausanne se susține că cel mai bun lichior este Curacao de marca **Szilágyi.** 2332

*

Apă pentru scalda și spălat amestecată Mack Kaiser Borax devine moale. Se capătă în tot locul. 2475-3.

*

— Cabaret în cafeneaua „Europa“ companie de artiști sub Dodescu, fără taxă de intrare, prețuri de cafenea. Cafeneaua cea mai plăcută a Clujului și local de distracție. — Rog sprijinul onoratului public CAROL KASSAI, proprietar. 2481

*

In curând va fi convocată la Direcțiunea CFR. o conferință în vederea întocmirei orariului de vară al trenurilor de călători și al noilor trenuri exprese internaționale, fixate la conferința dela Lucerna.

*

La direcția generală a porturilor se studiază întocmirea unui regulament pentru organizarea serviciului de pilotaj la Porțile de Fier, care să înlocuiască vechiul regulament unguresc.

Dl dr Guiart, profesor la Universitățile din Lyon și Cluj a fost ales membru al Academiei din Lyon.

In discursul de recepție, dl Guiart va vorbi despre Transilvania pe care o cunoaște din timpul cât a funcționat ca profesor la Universitatea din Cluj.

*

Cu începere dela 15 crt, directoratul de interne din Chișinău fiind desființat, prefecții de județ din Basarabia vor comunica direct cu Ministerul de interne.

*

Mack Kaiser Borax este indispensabil pentru ori care gospodărie. Se capătă în tot locul. 2475 4.

*

După cum am anunțat din timp, eri a avut loc într'una din sălile Prefecturei de județ, întrunirea membrilor pentru reorganizarea despărțământului din Cluj al „Astrei“.

Adunarea a ales un comitet de conducere compus din 16 membri și a desemnat ca președinte al despărțământului pe dl profesor universitar Marin Ștefănescu.

*

Soc. națională de Cruce Roșie, filiala Cluj, anunță că persoanele cări n'au primit din greșeală invitațiile pentru bal, să se adreseze pentru a le obține dlor din comitet Dr. Porutiu și Dr. Bordea.

*

Se știe că în oraș se simte o mare lipsă de zahăr.

Informându-ne la inspectoratul comercial ni s'a spus că pricina acestei lipse nu se datorește negustorimei ci faptului că fabricile de zahăr din Târgu-Mureș și Bod na vor să vândă zahar comercianților angrosiști din Cluj, deoarece au angajat mari cantități pentru Banca Marmorosch, Blank și Banca Centrală.

Vom reveni cu amănunte în această chestiune.

Dl Simionescu directorul general al resortului de finanțe din Cluj, va pleca mâine seara la București, pentru a primi instrucțiuni, cu privire la recensământul fiscal, în vederea aplicărei noilor legi financiare.

*

Sărbătorirea zilei dé Boboteaza, se va face la Cluj, la râul Someș. Serviciul divin va fi oficiat de P. S. S. Episcopul Ivan.

*

In urma evenimentelor dela granița Ungară, comisiunea de delimitare care lucra la Oradea-Mare și-a mutat sediul la Cluj. Comisiunea a fost instalată provizoriu în sala de sedința a primăriei.

*

Autoritățile locale stabilind că în Cafeneaua Palermo din localitate, este un cuib de imoralitate, a hotărît să rechiziționeze acest local pentru a fi dat în folosința unei instituțiuni publice.

Mare târg de Anul nou

cu prețuri reduse

Mare asortiment în paltoane de toamnă și iarnă pentru dame, cât și în blănării la magazinul

Diamantstein și Moskovics

Cluj, Calea Reg. Ferdinand fost Wesselényi Miklós 25 (vis-a-vis cu posta)

10 la sută reducere din prețurile fixate prin lege.

2032-2

1220 No. 1

Situația improprietăririlor din județul Cojocna

Lucrările de expropriere au fost terminate — Câte jugăre au fost expropriate în județul Cojocna — Când se vor termina improprietăririle — Teren expropriat pentru casele funcționarilor și ale ofițerilor

Cu toate știrile tendențioase răspândite de ziarul „Patria“ cum că improprietăririle în Ardeal nu sunt altceva decât o farsă că aceste improprietăriri sunt făcute numai pe hârtie și că nimic durabil și serios nu este în toate lucrările de aplicare a reformei agrare în Ardeal faptele vin să vădească limpede reaua credință a acestui ziar și să arate poporului că reforma agrară nu mai este o promisiune ci un fapt indeplinit.

In tot Ardealul se lucrează cu foarte multă intensitate la lucrările de aplicare a acestei reforme.

In ceiace privește executarea pe teren și judecarea proceselor de expropriere acestea sunt aproape complect terminate. Cel mult la 15 Februarie expropriările în intreg Ardealul vor fi cu totul isprăvite.

In ceiace privește parcelarea moșiilor și atribuirea loturilor tuturor celor îndreptățiți, de oarece necesită lucrări mai complicate și un personal de specialiști și mai numeros ele vor dura mai mult timp.

— Cu toate acestea atât parcelările cât și improprietăririle merg cu pași foarte repezi spre terminare și sunt foarte multe șanse ca cel mult într'un an de zile să poată fi terminate definitiv și improprietăririle în intreg Ardealul.

Situația în județul Cojocna

Cu toată insuficiența numărului de personal și magistrați pe de oparte iar de de altă parte cu toate că vremea a fost vara și toamna trecută foarte puțin prielnică oricăror lucrări afară la câmp, din cele 27000 de jugăre teren expropriabil în jud. Cojocna au fost deja expropriate cu toate lucrările și formele legale indeplinite o întindere de 11000 de jugăre.

*

Dintre acestea, 3500 de jugăre au fost expropriate din moșiile orașului Cluj. Președintele comisiei de expropriere a județului Cojocna, delegat cu conducerea lucrărilor, a fost Dl. H. Crucin care lucrează de opt luni.

Lucrările de parcelare și de măsurare a moșiilor au fost făcute de către diferite comisiuni de specialiști care zi de zi se prezentau la fața locului. Foștii proprietari sunt, în general mulțumiți, natural, nu pentru că le-au fost expropriate moșiile, ci pentru că toate lucrările de expropriere au fost făcute exact conform dispozițiunilor legei nefăcându-se nici un abuz sau vre-o nedreptățire.

In prezent să continuă cu aceiași intensitate expropriere, iar paralel cu aceasta se lucrează la formarea tablourilor îndreptățiților la improprietărire la distribuirea loturilor și la trecerea lor în cărțile funduare. Această inscriere se face imediat după distribuirea loturilor.

*

Se crede că cel mult până la finele lui Martie toate lucrările de expropiere și improprietărire din jud. Cojocna vor fi complect terminate.

*

Pentru a se veni și pe această cale în ajutorul funcționarilor de stat și a ofițerilor, cu ocazia expropierilor din jud. Cojocna s'au destinat numeroase terenuri pentru clădiri de case prin centru și pe la periferiile orașului pentru ofițeri și funcționari. Se spune că terenul care se găsește în parcul orașului pe malul drept al Someșului va fi expropriat și atribuit ofițerilor pentru a-și clădi locuințe.

S. P.

Anul nou la Cluj

Serbarea dela Cercul Militar

Sâmbătă seara a avut loc, în saloanele Cercului Militar, serbarea Anului nou la care a luat parte întreg corpul ofițeresc în frunte cu d-nii generali Stratilescu și Petala, precum și un mare număr de invitați.

In timpul mesei au rostit toasturi d-nii general Stratilescu, general Petala, Th. Mihali, Gavril Tripon și profesor Popescu-Voiteși, închinând toți pentru Rege și armată.

A urmat apoi dansul care a ținut până la ora 5 dimineața.

Din numeroasa asistență notăm următoarele persoane: dl general Stratilescu dl general Petala, dl general Florescu, dl colonel Vlădescu, dl colonel Rădulescu cu d-na, dl colonel Tătărescu cu d-na, dl colonel Manoliu cu d-na, dl colonel Marinescu, dl colonel Budescu cu d-na, dl maior Ferderber cu d-na, dl căpitan Furlugeanu cu d-na, dl Th. Mihali, cu d-na, dl Balasan, consilier de curte, cu d-na, dl V. Dimitriu, consilier de curte, cu d-na, dl dr. Gh Leon, prof. univ. cu d-na, dl Praporgescu, președintele Tribunalului, dl Xantopol, judecător de instrucție, dl Gavril Tripon, deputat, d-na și dl Praporgescu, d-na și dl Lapedatu, dl Popescu-Voiteși, prof. universitar, d-na și dl Em. Vasiliu, etc.

CURIERUL SPECTACOLELOR

Cinema Apolo

Marți:
„Prada.“ Mare dramă socială.
Miercuri, Joi:
„Danton.“ Tragedia revoluției franceze.
Vineri, Sâmbătă, Duminică:
„Persecutatul.“ O grandioasă dramă socială.

Cinema Universității

Marți, Miercuri, Joi:
„Ficarea Indiei.“ O puternică dramă socială din extremul orient.
Vineri, Sâmbătă, Duminică:
„Prin foc și văpaie.“ O excelentă dramă socială.

Cinema Urania

Marți, Miercuri, Joi:
„Călărețul mascat.“ Dramă socială cu cei mai mari artiști americani.
Vineri, Sâmbătă, Duminică:
„Triumful amorului.“ Dramă socială în roluri cu cei mai celebri artiști francezi.

Ultime informații

(Prin fir special dela coresp. nostru din București)

Ora 2 p m

Interne

Ziarul „Viitorul" critică acțiunea ziarelor care alarmează inutil publicul făcând comentarii pesimiste privitor la incidentele dela frontiera ungară. „Viitorul" desminte măsurile ce se zice că au fost luate pentru ocuparea unei zone de-a lungul frontierei ungare. Nu s'a întreprins nici o acțiune militară de ofensivă așteptându-se răspunsul guvernului ungar, la acțiunea diplomatică.

*

Săptămâna viitoare, comisiunea superioară vamală va stabili noile taxe de export al produselor petrolifere. Consiliul de miniștri se va pronunța asupra prețurilor desfacerii în interior a produselor petrolifere. Tot comisiunea vamală va decide Joi asupra texelor exportului de lemne.

*

Ziarele anunță că marile puteri au remis Ungariei o notă invitând guvernul maghiar să înceteze demonstrațiile de pe frontiera română.

*

Generalul Vaitoianu a plecat ieri la Kișinău.

*

Ziarele desmint știrea răspândită în București despre ocuparea de către greci a Adrianopolului.

*

Dl Ministru Duca a plecat dela Roma direct spre București, sosind mâine în capitală. Dl Diamandi va rămâne în Lausanne.

*

Comisiunea română de ingineri a plecat eri în Germania pentru a aduce materialul rulant în sumă de 25 milioane mărci aur reprezentând despăgubiri cuvenite României pe anul 1923. Ajuns la înțelegere cu guvernul german materialul va fi recepționat zilele aceste. Misiunea d lui Tancred Constantinescu în Germania este în legătură cu proiectul guvernului pentru refacerea căilor ferate.

Externe

BURSA

— 16 Ianuarie 1923 —

București

Valute

Mărci	20—221
Leva	123—25
Lire otomane	88—90
Lire sterline	835—40
Franci francezi	1255—60
„ elvețieni	33—34
Lire italiene	885—90
Drahme	210—20
Dinari	198—205
Dolari	182—2½
Napoleoni	630—35
Cor. austr.	27—28
„ magh.	725—50
Socol	510—15
Mărci pol.	100—10

Devise:

Paris	1252
Londra	842
New-York	182
Belgia	—
Italia	898
Elveția	34¼
Praga	518
Viena	26·75
Berlin	175
Budapesta	675

Paris

	CURSUL deschid.	închid.
Londra	6675½	6779½
New-York	1445	1445½
Brussel	—	—
București	8	805
Milano	7150	7180
Zurich	272½	273¼
Praga	41½	4190
Berlin	125	—
Viena	—	21
Varșovia	—	—

Zürich.

Berlin	4⅞
Amsterdam	4080
New-York	53·50
Londra	2480
Paris	3660
Milano	—
Praga	1520
Budapesta	20½
Agram	530
București	—
Varșovia	258
Viena	75
Viena stamp.	76

Berlin.

Amsterdam	4080—
Bruxeles	660—
Roma	435—
Londra	52400—
New-York	11200—
Paris	780—
Zürich	2120—
Viena	1575
Praga	325—
Budapesta	435—
București	

Budapesta

	VALUTE
Napoleoni	1000
Lire sterline	12300—12600
Leva	16¼—7⅞
Dolari	2625—2700
Franci francezi	183—93
Mărci	26—34
Lire ital.	128—34
Cor. austr.	370—90
Ruble	—
Lei	13½—4½
Socol	71—79
Franci elv.	500—520
Dinar franc.	2775—2975
Marci pol.	14½—5½

CURIERUL SPECTACOLELOR

TEATRUL NAȚIONAL

Marți 16 Ianuarie crt. se va juca la Teatrul Național, pentru a patra oară, comedia „Visul unei nopți de vară" în onoarea profesorilor secundari întruniți în congres la Cluj. — Se știe că celebra comedie shakespeariană se va monta în curând la Teatrul Național din București cu un fast deosebit pentru sărbătorirea a 30 de ani dela căsătoria MM. LL. Regele și Regina.

Joi, 18 Ianuarie (ajunul Bobotezei) Nu se joacă.

Sâmbătă, 20 Ianuarie „Extemporalul".

Duminecă, 21 Ianuarie (matineu) „Prostul".

Duminecă 21 Ianuarie (seara) „Stane de piatră".

Marți, 23 Ianuarie. Pentru prima oară „Cafeneaua cea mică" comedie în 3 acte de Tristan Bernard din distribuția acestei piese face parte și dl Mișu Ștefănescu, care va apare în rolul lui Vauchenu.

Rolurile principale sunt încredințate dlor Mihăilescu-Brăila, V. Vasilescu, Al. Ionescu-Ghibericon, Dem. Psatta, N. Dimitriu Arsene Popovici, C. Potcoavă etc. și doamnele Stanca Alexandrescu, Nat. Ștefănescu, Jeanne Landry, Netti Adamidi etc.

Piesa este pusă în scenă de dl I. Stănescu-Papa.

Teatrul Maghiar

Marți:
Migron Abonament de premieră și opera No. 27. Prețuri de opera. La ridicarea cortinei ușile dinspre sala să închid.

Mercuri:
Lilacul. Operetă. Prețuri obicinuite. Abonament de zi No. 71. B.

Joi:
Nu este reprezentațiune.

Vineri, orele 3:
Ultimul vals pentru a 10 oară. Prețuri reduse.

Vineri, orele 7:
Speranța. A patra reprezentație pentru muncitori. Prețuri de premieră.

Vineri, orele 10:
Micul Cadet. Prețuri obicinuite.

Sâmbătă, orele 3:
Ghiță Baronul. Prețuri reduse.

Sâmbătă, orele 7:
Seducatorul, pentru a 5 oară. Abonament șters. Prețuri obicinuite.

Sâmbătă, orele 10:
Gurița ta pentru a 6 oară. Prețuri obicinuite.

Duminecă, orele 3:
Dama cu camelii. Prețuri red.

Duminecă seară:
Contele de Luxenburg. Operetă, cu nouă distribuție a rolurilor. Prețuri de premieră. Abonament de și 72. C.

Luni seara:
Tragedia Omului. Festival. Comemorarea 100 ani dela nașterea lui Madach. Abonament de premieră 28. Prețuri de premieră.

In jurul tulburărilor de la granița Ungară

Ce-i cu svonurile alarmante de la Cluj — Ce ne spun capii autorităților civile — Oficiul dd închiriere și rechizițiile — Rolul magnaților unguri din Ardeal în legetură cu iridenta de la Budapesta

De câteva zile circulă în localitate svonuri alarmante, cu privire la unele măsuri militare ce s'ar fi luat și la Cluj, în legătură cu turburările de la granița ungară. Unele ziare ungurești de aici s'au grăbit să instituе chiar „starea de asediu" la Cluj.

Am cerut relațiuni precise capilor autorităților civile și aceștia ne-au arătat că svonurile ce s'au lansat în public sunt cu desăvârșire exagerate și tendențioase.

Nu poate fi vorbă în nici un caz de „starea de asediu la Cluj, aceasta urmând să se instituе numai atunci, când autoritățile în drept ar găsi că este necesar.

Pentru a preveni pe viitor aceste svonuri, direcțiunile tuturor ziarelor, vor fi prevenite că lansarea de știri neîntemeiate cu privire la operațiuni și măsuri militare de orice natură, cari ating interesele siguranței statului, se va pedepsi cu rigoare.

*

Tot în acelaș cadru tendincios de știri ce s'au împrăștiat în publicul clujan, se afirmă că s'a desființat Oficiul de închiriere, acesta treeând exclusiv sub ordinele armatei. Adevărul este că s'a luat numai măsura, de a se rechiziționa un număr de camere pentru militari.

*

Asupra tulburărilor provocate de iridenta din Budapesta la granița noastră, avem știri din sursă autorizată, de un interes deosebit. Autoritățile noastre sunt în posesia unor dovezi concrete asupra rolului magnaților unguri din Ardeal, în aceste turburări. Iridenta de la Budapesta este întreținută în mare parte de acești magnați din Ardeal, cari au strânse legături cu „Ungurii care se deșteaptă".

*

Se asigură că magnații din Ardeal întrețin mișcările iridente de la Budapesta, în nădejdea că vor putea ajunge i' arăși în posesiunea latifundiilor perdute, desființând legea reformei agrare, și recâștigând pământurile care au fost împărțite la țărani. Asupra acestui fapt, ne reținem deocamdată de a da alte amănunte, pentru a nu stânjeni mersul cercetărilor, întreprinse de autoritățile noastre.

Dac.

CITIȚI „INFRAȚIREA"

BALUL PRESEI

La 19 Ianuarie 1923, în saloanele hotelului New-York va avea loc

Marele bal mascat și costumat

dat de

Sindicatul Presei Române din Ardeal

Va fi cel mai bine organizat și cel mai frumos bal din carnaval. — Bilete se găsesc la librăria Anca, la „Reclama" la ziarul „Infrățirea" și la ziarul „Patria". — Prețurile de intrare sunt: pentru o familie 3 pers.) lei 150; pentru o persoană lei 80; pentru funcționari publici și ofițeri, lei 60.

Marele
Magazin de Bijouterie
H. S. BRAUNFELD
1786 din firma
Fenyő și Braunfeld
Cluj, Piața Unirii No. 15 în locaiul fost D. S. Raftopol
Este asortat în permanență cu:
Bijouterii fine. Ceasornice de precisiune. Argintărie.
Prețurile cele mai moderate Telefon interurban 643

Căutăm
persoane cari se pot ocupa cu facerea de abonamente pentru ziar în oraș.
Administrația ziarului

MINISTERUL LUCRĂRILOR PUBLICE, DIRECȚIUNEA DE PODURI ȘI ȘOSELE CLUJ.

No. 220—1923.

Publicație.

Se scoate la licitație aprovizionarea petri șurilor necesare pentru șoselele naționale din Transilvania.

Licitațiile se vor ține pentru fiecare județ în parte în zilele mai jos notate la ora 11 pentru cantitățile și cu sumele următoare:

Ziua	Luna	Anul	Județul pentru care se va ține licitația	Producerea și transportul cu căruța (A pietrișului sau pietrii sparte, m³)	Numai transportul cu căruța (A pietrișului sau pietrii sparte, m³)	Suma totală a furniturei ce se la licitație (Lei)	Observări
20	Februarie	1923	Caras-Severin	24.260	1.740	2.128.451	
20		„	Maramureș	13.000	—	1.810.200	
20		„	Târnava-Mare	3.655	8.145	734.867	
21		„	Hunedoara	14.510	9.830	2.008.460	
21		„	Odorheiu	14.800	—	1.361.985	
21		„	Bihor	3.410	10.415	971.145	
21		„	Bihor	—	9.000	659.400	
22		„	Făgăraș	9.485	—	1.225.996	
22		„	Mureș-Turda	15.765	1.835	2.275.580	
22		„	Timișoara	—	12.569	591.742	
22		„	Timișoara	—	10.130	654.590	
23		„	Alba-Inferioară	10.794	—	1.619.987	
23		„	Brașov	9.450	5.190	1.582.775	
23		„	Brașov	—	3.120	197.600	
23		„	Sătmar	6.770	8.630	868.760	
24		„	Arad	6.800	8.520	1.374.170	
24		„	Arad	—	6.200	260.400	
24		„	Ciuc	20.300	—	1.978.330	
24		„	Treiscaune	6.210	4.590	1.608.858	
26		„	Sibiiu	8.160	1.680	853.632	
26		„	Turda-Arieș	9.784	2.800	1.266.753	
26		„	Sălagiu	2.515	6.585	748.682	
27		„	Bistrița-Năsăud	10.040	—	1.349.992	
27		„	Cojocna	14.420	4.830	2.756.100	
27		„	Cojocna	—	3.070	240.272	
27		„	Solnoc-Dobâca	12.700	—	1.161.390	
27		„	Târnava-Mică	1.820	6.360	567.800	

Licitațiile se vor ține atât la Dir. de Pod. și șosele din Cluj, Strada Berde No. 2 cât și la serviciile de Poduri și șosele din respectivele județe.

Ofertele întocmite exclusiv în limba românească conform Modelului dat de Direcțiune sau de Serviciu, se vor înainta până la ora 11 a zilelor indicate și anume: Ofertele până la Lei 100.000 se pot înainta și serviciilor respective iar peste Lei 100.000 numai Direcțiunei. Ofertele țâman valabile 60 zile.

Se va anexa ofertei Recepisa despre depunerea garanției de 4 la sută a sumei oferite.

Direcțiunea își rezervează dreptul, cu ocaziunea încheierii contractului se reducă cantitățile cu maximum 5 la sută.

Proectul furniturilor, condițiunile generale și speciale și Modelul de ofertă se pot vedea zilnic dela orele 10—12 la Direcțiunea de Poduri și șosele din Cluj și la serviciile de Pod. și șosele respective.

Cluj, la 15 Ianuarie 1923.

2515 DIRECȚIUNEA.

Prefectura poliției orașului Cluj. Biroul Central al populației

No. 170—1923.

Ordonanță.

Noi Prefectul Poliției orașului Cluj, având în vedere dispozițiunile legii pentru înființarea unui birou al populației dispunem următoarele:

1. Toți proprietarii, uzufructuari de case și locatari principali sunt obligați a controle, ca locuitorii din case au satisfăcut detorinței de a să prezenta la biroul populației, și sunt obligați în termin de 3 zile de a comunica în scris biroului populației din circumscripția respective rezultatul de asemenea sunt obligați o comunica și or ce schimbare de locatari în 3 zile.

2. Toți proprietarii și uzufructuarii de case sunt obligați în termen de 3 zile a afișa un tablou nominal în locul principal la intrarea care să cuprinde următoarele date 1. Nr. locuinței (parter sau etaj), 2. Numele, 3. Functiunea, 4. Nr. membrilor familiei, 5. Nr. camerelor.

Cei cari nu să vor conforma dispozițiunelor cuprinsă mai sus relative la inscrieri, mutații, anunțări etc. vor fi amendați dela 500—1000 lei.

Cluj, la 12 Ianuarie 1923.

Prefectul poliției orașului Cluj: **Popoviciu Valeriu.**

Șeful bir. pop. orașului Cluj: **Mihnea Paul.**

Invățați Stenografia prin corespondență.

Stenografia fiind arta de a scrie de 7—10 ori mai repede decât scrisul obicnuit este foarte importantă pentru școlari, studenți, funcționari și oricare intelectual.

Toți Șefii și Părinții sunt datori a îndemna din vreme pe copii și subalternii lor să învețe Stenografia, Șefii având posibilitatea să-și dicteze repede corespondența unui tânăr sau unei domnișoare, iar Părinții asigurând un bun viitor copiilor, deoarece se simte mare lipsă de stenografi în toate ramurile sociale.

Fără deplasare învățați repede și usor „Stenografia" română și germană prin corespondență după o nouă metodă în 11 scrisori. Cereți broșura gratis de la Scoala Berlitz „Selecțiunea Stenografică" București, Sărindar 14. 2504

Hunwald

lustruială de sticle, fabrică de oglinzi, depozit de geamuri și intreprindere de geamgiu

Cluj,

Str. Vlahuță (Bolyai-utca)

Intreprinde tot felul de lucrări cari aparțin acestei branse, și ce execută în modul cel mai frumos. 2484

Articole de sticlă plăci de geamuri Dimijoane lămpi și porțelanuri să capătă la

Ludovic Ausländer

Cluj, Piața M. Viteazul 39

Telefon 954.

Engro. 1582 Endetail.

Librăria și editura de opera muzicale

Moravetz

Singura prăvălie specială de opere muzicale din TIMIȘOARA Banat și Ardeal. Execută promptual tot felul de comenzi. 2465-2

Reclama este sufletul comerțului

Știri din Banat

Peste treizeci de cârciumi din Timișoara vor fi închise. Un cerc de cultură italiană

TIMIȘOARA, 11. — Încă de mai mult timp, consiliul comunal al orașului nostru, împreună cu prefectura poliției și direcțiunea financiară, au stabilit că, față de numărul prea urcat al cârciumelor, se impune o nouă revizuire a licențelor și un control sever al locatarilor. Resortul finanțelor din Cluj, prin ordonanța No. 52330/921, îndrumă și el toate direcțiunile financiare din țară tot pe această cale. Se spune în această ordonanță că, în urma războiului, moravurile au decăzut până într'atâta în aceste localuri, iar curățenia este atât de puțin păstrată — încât luarea de măsuri grabnice se impune numai decât.

Imediat după primirea acestei ordonanțe, s'au pornit razii, mai întâiu în provincie și după aceia prin orașe.

In orașul nostru, aceste razzii au stabilit lucruri grave. Nu numai în privința moravurilor și a murdăriei, care dau într'adevăr de gândit, dar și în alte privinți. Așa de exemplu, s'a stabilit că o mulțime de cârciumari și-au dat licența în chirie, speculând-o pe spatele unor invalizi de războiu, iar ei învârtesc alte afaceri. Sunt în mai multe familii câte 2—3 membrii, cari au asemenea licențe, și toate sunt date în chirie.

Comisia însărcinată cu facerea acestor razzii a luat peste tot procese verbale în cel mai obiectiv chip și a hotărât detragerea a peste 30 de licențe. Cârciumarii au apelat. Rapoartele s'au trimis la Cluj, rămânând ca, până la soluționarea lor, cârciumele să funcționeze și pe mai departe ca până acuma.

Un cerc de cultură italiană

Colonia italiană din Timișoara, dimpreună cu foștii prisonieri în Italia, au luat, încă de mai mult timp, inițiativa înființării unui cerc italian. Patru zeci și șase de inși, în majoritatea lor foști prisonieri în Italia, au aderat la această idee, pe care, acum, au și reușit s'o realizeze. Intr'o adunare, presidată de către cav. Codeca Giulio Cesare, vice-consul italian în Timișoara, d-na gen. Găvănescul a fost proclamată cu unanimitate de presidentă de onoare a cercului. Restul comitetului se compune din d-nii: cav. Codeca Giulio Cesare, președinte; dr. Ion Țeicu și A. Bogdan, vice-președinți; dr. I. Terner, secretar; Ferrari Cesare Fulvio, bibliotecar; T. Schiff, cassier. Membri în comitet: Tiberiu Hanes, dr. Oct. Crâșmariu, O. Șuhanek, Remus Aglicerîu, căp. Haicu, V. Spătar, dr. M. Rosenwald, dr. A. Seliwenk, dr. I. Stein și Bacli.

Cercul a fost înregistrat imediat de către autorități și își va începe activitatea cât mai în grabă. Scopul său este pur cultural. Numirea sa oficială este: Circolo di cultura italiana.

— In orașul nostru vor sosi, cât de curând, un număr de 42 de ofițeri, de a căror încartirare primăria este datoare să se îngrijeze.

DESCOPERIREA unei bande de falsificatori la Timișoara

Se anunță că a fost arestată la Timișoara o bandă de mai mulți inși, cari răspândiau bilete de bancă false de 20 lei.

S'a constatat și am anunțat aceasta mai de mult, că s'au descoperit la Timișoara bancnote false, a căror proveniență se atribuia Cehoslovaciei, de unde s'au introdus în țară, în cursul anului trecut, stocuri însemnate de bilete falsificate.

Cu ocazia arestărilor de-acum, operate la Timișoara și pe urmă la Arad, s'a constatat însă, că biletele acestea sunt fabricate în Ungaria.

Depozitarul lor principal era la Arad; de-acolo se răspândiau în restul țării, cu deabine în Banat.

Biletele acestea erau aduse din Ungaria de un curier, la domiciliul principalului membru din bandă, Iosif Moritz.

Un delegat al falsificatorilor din Ungaria trecea la intervale frontiera, ca să supravegheze deaproape operațiunile bandei din Arad și Timișoara. Curierul acesta n'a putut fi până acum descoperit.

La cei arestați s'au găsit bilete false de câte 20 de lei, în valoare de 50.240 lei.

Stocul întreg de bilete puse în circulație n'a putut fi evaluat.

S'a descoperit deasemenea, că au fost puși în circulație dolari falsificați; în valoare de aproximativ 30 milioane lei.

Se dă cu socoteala, că și această valută falsă ar fi fost adusă din Ungaria, de către aceeași bandă, care punea în circulație leii falși.

Citiți pag. 8-a!

Mica publicitate

Vânzări și Cumpărări

DORMITOR de stejar de vânzare a se adresa Piața Unirei 12, etaj II-26 la ora 9—10. 3508

Închirieri:

CAUT CAMERĂ mobilată. Plătesc bine, ofer și avantagii. Adresa în ziar sub V. P.

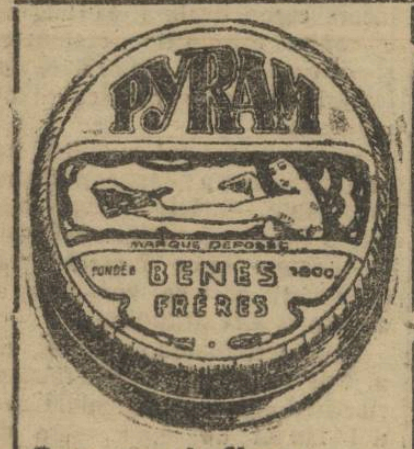

Cea mai fina crema pentru ghete

Lloyd 981 2219

**Cuie de sârmă,
Sârmă laminat,
Fier de beton,
Sârmă de Fier,
Potcoave pentru cai,
Colțuri pentru cai,
Fier în rude,
Tabla de Fier,
furnizează prompt
FERARIA S. A.
Cluj, Calea Victoriei No. 29**

Telefon: 4-40.

Adr. Telegr. FERARIA.

Lloyd 1263 2476-1

Reclame este sufletul comerțului.

Administrația Clinicelor Universitare Cluj.

No. 746—922.

Publicațiune.

Administrația Clinicilor universitare din Cluj publică concurs pentru aprovizionarea carnei necesare pe exercițiul 1923—1924; adecă dela 1 Aprilie 1923 până la 31 Martie 1924.

Ofertele referitoare în plic închis sunt a se înainta până la 14 Martie a. c. ora 10 a. m. Ofertele sosite mai târziu nu se vor lua în considerare.

La licitațiune sunt a se prezenta și ofertanți pentru iscălirea procesul verbal.

Despre condiții mai detailate interesații pot primi informațiuni în biuroul administrației.

Cluj, la 11 Ianuarie 1923.

Administrator:
IOAN CRIȘAN.

2507

Prima fabrică de ghips, (ipsos), îngrășământ artificial de pământ și produse chimice

I. KRAMER

AGHIRIȘ jud. Cojocna.

PRODUCE: Ghips pentru modele la fabrici de țiglă
Ghips pentru pardosel.
Ghips pentru forme dentistice.
Ghips de stacatură (de edificat).
Ghips Albastru pentru figuri și obiecte de artă.
Ghips crud pentru diferite întrebuințări.
Ghips pentru îngrășământul pământului.

2057 **CIMENT ENGLEZESC.**

S'a deschis Măcelăria „VICTORIA"

Societate Anonimă nou renovată sub conducere specială,

2318

în Strada Regina Maria 9, unde se găsește peste zi carne proaspătă mezeluri și alte specialități de carne.

Tocurile talpă de cauciuc sunt mai eftine și durabile decât pielea. Ne păzesc de umezală și frig

Radio 2883-

Publicațiune.

Toate obiectele depuse ca amanet cu scadența de 29 Decembrie 1922 și nerescumpărate în termenul legal se vor vinde la licitațiunea publică forțată ce se va ține în **30 Ianuarie 1923 ora 8 dimineața în localul**

Casei de Amanet
IONEL N. ILIESCU, CLUJ,
Calea Victoriei No. 16.

2514

Edict de licitație.

Conform decisului Min. Domeniilor No. 14287 - 1923 Composesoratul din Bucova esarendează pe un termen de 30 ani începând cu ziua de data aprobării din partea Ministerului, carierile de marmoră prin licitație pe lângă oferte închisă care se va ține în Bucova la 1 Martie 1923 dela orele 10 până la 18 ora seara.

1. Prețul de strigare: primii 10 ani 20.000 lei, pentru a doua serie de 10 ani 30.000 lei și pentru a treia serie de 10 ani 40.000 lei arândă anuală.
2. Ofertele vor fi închisă și vor cauțiune în plic recipisa de consemnare a garanției egale cu 10 la sută cu prețul oferit și care se va consemna la depuneri și consemnate prin preceptoratele statului conform legei contabilității publice.

Condițiunile de arândă se pot vedea zilnic la președintele composesoratului în Bucova.

Bucova, jud. Hunedoara, la 3 Ianuar 1923.

3513 IOAN ALBULESCU, președinte.

Anunțuri

se primesc la Administrația ziarului „Infrățirea" și la toate agențiile de publicitate.

„AFEB" Societate Anonimă pentru Materiale de Cai Ferate
București, Bulev. I. C. Bratianu No. 3. Telef. 56/75
Centrala: VIENA. ◆ Adresa telegr.: „AFEB"

Furnizează orice fel de materiale
FURNIZAREA MATERIALE DE CONSTRUCȚIUNI ȘI REPARAȚIUNI DE LOCOMOTIVE ȘI VAGOANE.

Secțiunea specială pentru:
CAI FERATE NORMALE, CAI FERATE PENTRU EXPLOATARI de PADURI, MINE, CARIERE, ETC. TRAMVAIE.

2478

AUTO-MECANICA S. R. A. LEONIDA & Co. UNITE

Soc. Anonima
CLUJ

Reprezentanța Generală A.

Din BUCURESTI
Stoc. Permanent de Cauciucuri **CABLE** MICHLIN
CORD și R. U. CONTINENTAL
Prețuri escepționale de eftine.

2223

CLUJ, Strada Regina Maria No. 10. și Calea Dorobanților No. 18. CLUJ.

Serviciul militar în Ungaria

In loc de serviciu militar mercenar, nu serviciu obligator

— Eludarea tratatului dela Trianon — Taxele militare — Verboncul restaurat —

Ca o complectare a ştirilor ce le-am dat până acum despre chipul în care Ungaria caută să-şi asigure o armată în stare să înfrunte într'o bună zi statele învecinate şi să garanteze restaurarea Ungariei dinainte de 1918, oficiosul german al guvernului din Praga aduce unele lămuriri de importanţă capitală despre felul recrutărilor maghiare şi despre măsurile coercitive întrebuinţate de autorităţi pentru cetăţenii care s'ar sustrage voluntariatului militar din tratatul de pace.

Tratatul dela Trianon hotărâse, că Ungaria nu poate avea o armată mai mare de 35.000 oameni, plus ofiţerii respectivi. Armata aceasta avea să fie o armată de mercenari. Tratatul de pace a şters astfel obligativitatea serviciului militar din Ungaria.

In urma acestui lucru Ungaria s'a văzut pusă în situaţia de-a nu mai putea nădăjdui vr'odată realizarea visului său revanşard. Pur şi simplu a călcat deci în picioare dispoziţiunile tratatului de pace.

In rândurile trecute am văzut cum a făcut-o aceasta cu acele bande neregulate şi de fascişti şi unguri deşteptaţi, întreţinute de stat şi încurajate de guvern. Vom face acum cunoştinţă unui nou truc maghiar: verboncul de pe vremuri, când se prindeau flăcăii cu arcanul. Feciorii sunt aduşi la recrutare cu jandarmii, în loc să fie lăsaţi să vină de bunăvoe aceia dintre ei, care vor să facă serviciul militar de mercenari stipulat în tratatul dela Trianon.

Sunt recrutaţi şi azi cu sila, dar în afară de recrutarea obişnuită în statele cu serviciu militar obligator mai este o altă recrutare, vechiul verbunc, cu intruniri, tobe, trimbiţe, etc. cu care se porneşte tineretul pentru a putea încăpea pe mâna jandarmului, care'l sileşte să intre în armata mercenară.

Pentru toţi câţi nu fac serviciu militar s'au introdus taxe militare, ca 'n statele cu serviciu militar obligator. Impozitul militar e o nouă încălcare a tratatului de pace.

Vedem şi din acestea, că militarizarea Ungariei a luat proporţii cu adevărat ameninţătoare pentru statele din mica înţelegere. Cu toate acestea Ungaria a protestat, când aceste state direct interesate au cerut să fie şi ele reprezentate în comisia aliată de control.

Participarea aceasta a micilor aliaţi în această comisiune ar fi în sensul tratatului de pace. Dar aliaţii apuseni n'au voit să'şi aplecea urechea la jalbele vecinilor Ungariei. Acum când Ungaria a început să devină agresivă, poate se va lua în consideraţie această veche cerere a vecinilor ei.

Bulgaria va rămâne neutră în cazul unui nou război

—Comunicatul guvernului către puteri—

— Declaraţiile ministrului de finanţe —

Sofia. Preşedintele consiliului, d. A. Stamboliisky a invitat telegrafic pe toţi reprezentanţii diplomatici ai Bulgariei din străinătate, să înştiinţeze oficial guvernele statelor respective, că Bulgaria e ferm hotărâtă să menţie o strictă şi loială neutralitate faţă de toţi beligeranţii în cazul izbucnirei unui nou război.

Dcelaraţiile ministrului de finanţe Turlacoff

Rusciuc. Vineri seară a avut loc, în sala Teatrului comunal o întrunire convocată de partidul ţărănesc aflat la cârma statului.

Intre alţi oratori a vorbit şi ministrul de finanţe Marcu Turlacoff, care a declarat că Bulgaria e contra aventurilor războinice şi va căuta să-şi valorifice doleanţele pe cale paşnică şi diplomatică.

In cazul unoi noi complicaţiuni internaţionale, a adaugat ministrul de finanţe — Bulgaria va menţine o strictă neutralitate refuzând cu energie orice încercări sau propuneri ce i se vor face să adopte o altă atitudine.

După terminarea întrunirei, ministrul de finanţe a autorizat pe ziarişti bulgari să desmintă zvonul lansat de unele ziare din Bucureşti, după care Bulgaria ar fi mobilizat numeroase trupe la graniţa Cadrilaterului.

Alegerile comunale în Bulgaria

Sofia. Azi au avut loc în Bulgaria alegeri generale comunale

Guvernul şi-a concentrat toate forţele pentru a obţine un cât mai mare succes în aceste alegeri considerate — în cercurile politice — ca un plebiscit naţional.

Partidul comunist, ca şi celelalte organizaţii politice, au depus listele candidaţilor pretutindeni.

Mişcarea portului Constanţa în Decembrie 1922

Au sosit în total 47 vagoane cu o capacitate totală de 77.665 tone, dintre cari 12 vase româneşti având un tonaj de 12.684 tone şi 35 vapoare sub pavilion străin cu o capacitate de 64,981 tone. Cele 12 vapoare româneşti au adus 1.857.385 kgr. mărfuri generale, iar cele străine 12.182.615 kgr.

La eşire s'au înregistrat 9 vase româneşti, cari au luat 12.535.893 kgr. mărfuri generale şi 944.315 kgr. cereale, iar cele 35 vase sub pavilion străin, cari au părăsit portul nostru, au plecat cu 26.429.751 kgr. mărfuri generale şi 22.778,515 kgr. cereale.

Din cifrele de mai sus reese că în total am importat 14.040.000 kgr. mărfuri exportând în schimb 38.065.545 kgr. şi 23.722.840 kgr. cereale, ceiace la un loc ne dă un total de mărfuri şi cereale exportate de 52.688.385 kgr. Rezultă, deci că, din punct de vedere cantitativ, am exportat de vre-o patru ori şi jumătate mai mult de cât am importat, — ceiace ar fi îmbucurător, dacă procentul de 27 la sută pe care îl reprezintă importul faţă de export nu ar întrece valoarea mărfurilor exportate, întrucât în majoritatea cazurilor noi am exportat produse brute, sau semifabricate, pe când din streinătate am primit produse manufacturate cari costă de zeci de ori mai mult decât cele brute. Acum trecând la traficul de călători, constatăm că: cu vasele româneşti au sosit 416 călători şi au plecat 271. Cu cele streine, la întrare avem 168 călători iar la eşire 229, în total deci 1084 călători, din cari 687 au folosit vapoarele româneşti şi 397 cele streine, ceiace înseamnă că din traficul total de pasageri vasele româneşti deţin o cotă de 60 la sută. Este aceasta un succes pentru pavilionul românesc.

Analizând frequenţa vapoarelor în acest interval, pe pavilioane, înregistrăm la întrare că România stă în frunte cu 10 vapoare sosite, urmând apoi Italia 9, Anglia 6, Franţa 5, Olanda 4, Grecia 3, Norvegia şi America câte două şi celelalte ca: Belgia, Danemarca, Egiptul ş. a. cu câte unul.

La ieşire, cam acelaş lucru, cu deosebire că Italia stă în frunte cu 10 vase, iar România cu 9.

Shakespeare în limba siameză

Regele Siamului este un admirator fanatic al lui Shakespeare. El a tradus de curând pe „Romeo şi Julieta“ în limba siameză după ce tradusese în aceeaşi limbă pe „Shyllok“ şi „Noaptea Regilor.“

Regele are 42 ani şi şi-a făcut educaţia în Anglia, unde a venit dela vârsta de 13 ani.

Pretutindeni în Ardeal se citeşte ziarul INFRĂȚIREA

ABONAMENTELE

pentru ziarul

„Infrăţirea“

se primesc cu

Lei 180 anual
Lei 90 pe 6 luni
Lei 45 pe 3 luni

◆

Pentru autorităţi, bănci şi societăţi

Lei 240 anuul
Lei 120 pe 6 luni
Lei 60 pe 3 luni

Anunţ!

Ziarul „Infrăţirea“

anunţă pe Onoraţi săi abonaţi din Cluj

că **dela 1 Decemvrie 1922**

a aranjat in centrul orasului (Piata Unirei) un chiosc de unde se poate ridica seara foaia

pe baza ecipiseide abonament.

Rugăm pe Domni vechi abonaţi din Cluj a ne comunica dacă doresc să ridice foaia dela chiosc sau să o expediem tot prin poştă.

Abonamnete pentru chiosela Adm. ziarului str. I. Maniu 3

Tipărit cu maşina rotative Cartea Românească „Cosinzeana“ institut de arte grafice, Cluj.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNEA" SIBIIU

Anul III. No. 706 — 8 pagini 1 LEU 8 pagini — Joi 18 Ianuarie 1923

Infrățirea

74 „Transilvania Nr. de schimb
Sibiiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI și AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3 (ETAJ II)
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN — — — — — — LEI 180
„ 6 LUNI — — — — — 90 „
„ 3 „ — — — — — 45 „
„ 1 AN Pentru autorități 240 „

Ioan Urban Jarnic

A adormit, patriarhul ...

Induioșate păreri de rău se amestecă, în sufletul nostru, cu un vag sentiment de surprindere: ne deprinsesem să-l credem veșnic.

Era atâta vioiciune, atâta elasticitate, atâta putere de iubire în ființa acestui minunat bătrân!

Sunt 50 de ani de când ne-a cunoscut și s'a îndrăgit de noi. Cunoaștem în amănunte drumul pe care a mers spre inima noastră: ni l-a destăinuit el însuși, în graiul pitoresc și hazliu al nemuritoriului Creangă. Știm cum a rodit de frumos iubirea lui pentru limba noastră și literatura noastră populară: culegerea Jarnik-Bârseanu, atâtea studii de limbă, tălmăciri din românește ...

Căci, în toate aceste manifestări, n'a fost numai interesul științific al învățatului pentru acest curios „monument de măreție romană", care este poporul românesc.

Neamul nostru — și, în special, românimea Ardealului — n'a avut prieten mai călduros, mai idealist, ca Jarnik. De aceia, când ceasul dreptății noastre a sunat și — odată cu Cehii lui — Românii și-au văzut împlinit visul, puțini se vor fi bucurat atât de adânc, atât de sincer, ca dânsul. Era, poate, și conștiința că participase oarecum la izbândă.

Ultimul drum la noi l-a făcut, însoțit de d. dr. Hertvik Jarnik, — filius patre dignus, — ca ambasador cultural al patriei sale eliberate. Călătoria la București și Iași a fost o „via triumphalis". Odată mai mult, bătrânul a putut constata, mișcat, ce comori de sentimente alese zac în inima poporului nostru — și exemplul e plin de învățăminte pentru străinii cari înțeleg să-l prețuiască după vrednicie și cuviință.

Soarta a fost dreaptă cu septuagenarul patriot ceh și marele filoromân, reservându-i, pentru scara vieții, aceste supreme mângâieri.

Pământul liber al Ceho-Slovaciei primește acum, în sînul său, rămășițele lui Ioan Urban Jarnik: îi aparțineau. Dar amintirea lui e și a noastră; o vom păstra cu pietate în fundul inimii noastre, pe care el l-a cunoscut și 'n care pierderea lui va răsuna pururea dureros, — împreună cu un adânc sentiment de recunoștință pentru nobila familie, în care simpatia pentru noi, pentru graiul și traiul nostru, pentru tot ce face mândria și speranța neamului nostru, este eredi tară.

N. ARDELEANU

Congresul profesorilor secundari

Clujul adăpostește azi, cu mândrie, pe reprezentanții profesorilor secundari din întreaga țară. Fie ca din Ardealul dascălului Gheorghe Lazăr, redeșteptătorul României de odinioară, să pornias că și acum sufletul cel nou al unei temeinice înfrățiri în școlile românești!

Congresul, care se ține în orașul nostru, e în preajma reformei generale proiectate și în bună parte elaborate chiar de pe acum de Ministerul Instrucțiunii. Profesorii au deci prilejul cel mai nemerit să-și spună părerile, sprijinite și îndreptățite de experiența proprie asupra unei probleme de-o covârșitoare însemnătate pentru întărirea și desvoltarea neamului.

Generațiile trecute și-au făcut datoria. Ele au menținut caracterele rasei și unitatea sufletească peste granițe nedrepte, peste grele „fatalități istorice și geografice și împotriva atâtor dușmani, cari au căutat zadarnic să fărâmițeze și să înstrăineze poporul românesc.

Generațiile actuale au realizat, prin jertfa sângelui, unitatea politică. Rămâne celor din viitor să statorniceacă definitiv această unitate. Singurul mijloc recunoscut azi ca eficace pentru atingerea unui asemenea scop e: intensificarea și valorificarea însușirilor culturale naționale. Avem aproape tot ce era al nostru.

Nu râvnim la ce e al altora. Dorim numai liniștea și pacea ca, laolaltă fiind Românii să ne pregătim ca să dăm civilizației omenirii toată contribuția, cu care suntem datori și pe care ne simțim în stare s-o dăm.

Pentru acesta, pregătirea se face mai ales în uzina învățământului secundar.

Indeosebi aci se înmlădiază sufletul tinerimii. Profesorii, cari s'au adunat în Cluj, o știu și o vor spune, de-sigur. Dar ei s'au adunat anume în capitala Ardealului, pentru ca, printr'o cunoaștere reciprocă a stărilor de dincolo și de dincoace de Carpați, să se aleagă tot ce e mai bun în organizarea școlilor românești și numai pe această bază să se facă unificarea. Știm că și Ministerul Instrucțiunii e d'inainte pe același cale. S'a aflat astfel, cu surprindere pentru unii, că în Regat școala secundară nu era așa de superficială, ba în unele puncte era chiar prea severă, și, în tot cazul, cu totul altfel de cum se svonise de răuvoitori peste hotare, iar în Ardeal școlile confesionale ale noastre, atât de urgisite de autoritățile maghiare, luaseră totuși un deosebit avânt și prezentau remarcabile calități pedagogice, mai ales în ce privește grija lor de sufletul elevilor.

*

S'au preparat, firește, pentru Congresul de față multe discuții. Asociația generală a profesorilor secundari, inițiatoarea congresului, a avut cuminfenia, prin centrala ei din București, să trimită (cu oare care întârziere, păcat!) secțiilor ei din celelalte orașe programul discuțiilor dela congres și să ceară d'inainte referate scrise. Era și teama că Ministerul va hotărâ reforma înainte de a fi pus în curent cu opiniile câtor mai mulți profesori, de pretutindeni, și se va mărgini la lucrările comisiunilor numite de dânsul. Rolul congresului ar fi fost iluzoriu. Credem că teama a fost zadarnică. Ce bine ar fi însă ca să se ia, cabaza a discuțiilor, referatele trimise! In orice caz, propunerile să fie scrise, pentru ca un rezumat și o coordonare a lor să poată fi lesne și veridic făcute și înaintate curând Ministerului. Discursurile, oricât de talentate, sunt perifrastice.

O atenție deosebită merită spusele profesorilor din noile ținuturi. Vechile organizații școlare, firește streine, din aceste părți, nu trebuesc privite ostil, ci amănunțit analizate, pentru ca să nu scape organelor noastre școlare nici un lucru bun, care ar putea fi adoptat fără prejudiciu spiritului nostru național.

*

Și, fiindcă suntem în Cluj, am putea fixa câteva puncte generale din învățăturile bune, pe cari le cieră Ardealul:

1. *Să nu se lucreze în pripă.* S'a spus că ardeleanul e încet. Nu strică, de multe ori. In chestiuni de mare importanță și complicate, cum e reorganizarea învățământului secundar, graba va aduce cu siguranță superficialitatea hotărârilor și periclitarea intereselor mari ale neamului. Nu ne facem iluzia că un congres de trei zile va putea adânci prea mult o sumedenie de chestiuni. De aceia, așteptăm dela Congres mai mult stimularea profesorilor pentru a contribui cu toții la o reformă bună, contribuție care poate veni foarte bine după congres, prin referate și propuneri trimise în scris Ministerului prin centrala Asociației.

2. *Să se țină seamă, în primul rând, de cultura națională.* Ardealul a suferit sub Unguri prea multe știrbiri aduse culturii naționale, pentru ca să n'o prețuiască după cum se cuvine. Noi vom lăsa minoritățile să-și apropie fără stânjenire cultura lor însă ne vom îngriji de aproape de a noastră. Socotim că drumul acesta nu abate, ci din potrivă, duce la cultura universală și că e mai bine pregătit, ca om, elevul care va cunoaște istoria, geografia și literatura Românilor decât toți Faraonii Egiptului, râurile Indiei și capitala Guatemalii. Prin cultura națională, îndemn și postulatul pedagogic ca în învățământul să fie util și pregătitor pentru viața individului.

3. *Să se dea atenție nu atât cu noștințelor elevului cât formării sufletului său. Dascălii ardeleni nu au venit totdeauna cu un bogat bagaj de erudiție, dar au adus convingere și credință. Izbânda a fost de partea lor.*

4. *Să se apropie școala de biserică.* Ardealul nu poate uita că scutul său național și cultural a fost în biserică și că omul cât de cult fără credință nu e un bun element al Societății și patriei.

5. *Și educație fizică, nu numai intelectuală.* In Ardeal, avem nu atât orășenime, cât țărănime românească, sănătoasă și voinică. Să nu istovim și rezerva aceasta!

*

Nu putem spune prea multe în cadrul unui articol de ziar. Vom mai aminti totuși că sunt și lucruri rele, pe cari n'am vrea ca Ardealul vechiu să le dea moștenire României de azi.

In special să ne ferim de a lăsa în legile și regulamentele noi școlare joc liber excesului și abuzului autorităților, așa de sistematic practicate sub regimul unguresc. Profesorii să fie bine cerniți la intrarea în învățământ, pe urmă să nu fie încărcați în ordine și dispoziții oficiale, fixe și minuțioase, ci să li se asigure manifestarea personalității, a spiritului de inițiativă și de inovație, a mijloacelor de a participa efectiv la îndrumarea elevilor și a școlii, unde profesează.

Convinși de însemnătatea chestiunilor, cari se vor desbate la congres, urăm profesorilor secundari bun sosit în Cluj, spor la lucru și găsirea celor mai bune soluțiuni pentru reforma școlară.

N. Georgescu-Tistu,
membru în comitetul Asociației profesorilor secundari, Secția Cluj.

Anul economic

Interesându-ne la datele statistice, constatăm că starea economică a țarei în cursul anului 1922 a „înregistrat însemnate ameliorări. Producția internă a întrecut cu mult pe aceea a anilor precedenți, din care, cauză disponibilitățile ne-au îngăduit să intensificam mult comerțul nostru extern.

De sigur că această stare de lucruri se datorește în primul rând instituirei unui regim economic corespunzător noilor cerințe ale vremurilor de după războiu, iar în al doilea rând îmbunătățirei mijloacelor noastre de comunicație.

Trebuie să recunoaștem însă, că rezultatele obținute din acest punct de vedere nu sunt satisfăcătoare și aceasta se datorește nu faptului că s'a lucrat prea puțin în această direcție, ci împrejurărilor. In adevăr țara noastră fiind eminamente agricolă, producția cerealelor a fost stingherită mult prin faptul trecerei marei proprietăți în stăpânirea țăranimei.

Rămânea deci ca să ne punem toate speranțele în producția industrială, însă progrese prea mari nu s'au recunoscut nici în această privință din cauza lipsei creditelor industriale. Creditele însă fiind în strânsă legătură cu refacerea noastră financiară, ele nu puteau fi puse la dispoziția industriașilor atât timp cât finanțele țarei se aflau încă neconsolidate.

*

Odată însă cu ameliorarea, survenită în finanțele statului institutiile de credit vor avea posibilitatea de a fi mai mult la dispoziția industriei naționale. In legătură cu aceasta, inițiativa guvernului de a înființa „creditul industriei" în curând va avea o înrâurire valutară asupra desvoltărei industriei noastre.

Până atunci toată grija guvernului este de a împedeca pe cât este cu putință creșterea importului și de a exporta cât mai mult din materialele noastre brute.

Nota Micei Înțelegeri către Ungaria

Budapesta. — Ziarele anunță că reprezentanții Micei Antante au prezentat guvernului ungar o notă de protestare privitoare la atacurile ungare la concentrările de trupe pe frontiere și celelalte. Nota cere pedepsirea incursioniștilor, îndepărtarea trupelor dela frontiere, înfrânarea acțiunii iredentiste și dezarmarea bandelor fasciste.

Mișcarea culturală; teatrală, literară, artistică

Invățământul technic mediu în România

In legătură cu un articol publicat în „Infrățirea“ primim următoarele amănunte cu privire la organizarea învățământului technic în țara noastră:

Invățământul technic în vechiul Regat, a avut de scop îndestularea cerințelor de techniciani pentru „Lucrările Publice“ de: drumuri, poduri, căi ferate, studii, construcții, lucrări hidraulice etc.

Pentru pregătirea personalului necesar s'a înființat în 1886 o secțiune pe lângă Școala națională de Poduri și Șosele din București sub denumirea de „Secția conductorilor“.

Mai târziu această secțiune a fost despărțită de școala de Poduri și Șosele și i se dete numele de „Școala de Conductori de Lucrări Publice“. Aceasta este prima școală technică medie la noi în țară.

In felul ei s'au mai înființat trei școli: la Cluj, Cernăuți și Chișinău.

In afară de acestea învățământul technic mediu privitor la arhitectură se dă în „Școala de conductori de architectură din București, iar învățământul technic mediu silvic în școala de conductori silvici dela Casa Verde (Banat). Deci avem în țară pentru învățământul technic mediu șase școli: 4 școli de conductori de lucrări publice; 1 școală de conductori de architectură și 1 școală de conductori silvici.

In școalele de conductori de lucrări publice învățământul durează trei ani și se predă: Algebra, Trigonometria, Geometria (plane și în spații), Fizica, Topografia, Technologia materialelor, Geometria discriptivă (cu aplicațiuni de stereotomie), Mechanică și Rezistența materialelor, Chimie industrială, Drumuri, Construcțiuni civile, Poduri, Căi ferate, Beton armat, Fizică industrială cu technologia petroleului, Mașini, Edilitate, Comerț, Contabilitate, Legi uzuale, Navigație și Hidraulică.

In afară de aceasta elevii în cei trei ani de studiu au multe ore de desemn și sunt obligați a întocmi proiecte de diferite lucrări.

Elevii fac apoi lucrări în laborator iar în toate vacanțele practice la lucrări. In vacanța dintre anul I. și II. fac o practice topografică, spre a se deprinde cu folosința tuturor instrumentelor inginerești.

Directorii școalelor de conductori de lucrări publice, sunt ingineri și unii profesori de carieră.

In școalele de conductor de lucrări publice se admit prin concurs tineri cari au absolvit cursul inferior de liceu.

Se mai admit: absolvenții școalelor normale și absolvenții cu diplomă ai unei școale superioare de arte și meserii.

Absolvenții Școalelor de Conductori de Lucrări Publice fac serviciul militar un an și ies ofițeri de rezervă la specialitați.

Școalele de conductori de lucrări publice sunt sub autoritatea Ministerului de Lucrări Publice.

Școala de conductori de architectură este sub autoritatea Ministerului Instrucțiunei publice.

Școala de conductori Silvici depinde de Ministerul Domeniilor.

Conductorii de lucrări publice sunt ajutoarele inginerilor; ei realizează, construesc acela ce inginerii proectează; ba ei însiși proectează diferite lucrări în raport cu studiile făcute în școală, dar mai ales cu practica dobândite în lucrări.

Școalele technice medii vor trebui înmulțite și reorganizate în așa fel ca să satisfacă toate necesitățile lucrărilor și industriei.

O comisiune numită de Ministerul Lucrărilor Publice a și întocmit un proect de lege în acest sens.

Cu noua organizare învățământul technic mediu în școalele de conductori va coprinde 4 secțiuni:

Secția I. Lucrări publice și edilitate;

Secția II. Electro-Mecanică;

Secția III. Instalații și exploatări industriale;

Secția IV. Mine și metalurgie.

Se poate ca unele școale să aibă o singură secțiune, mai multe sau pe toate patru.

Aceasta este situația învățământului technic mediu la noi.

G. COLEȘ.

Un interesant proces în materie de artă

O urmă a degetului lui Leonardo da Vinci, veche de 423 ani, va fi întrebuințată ca probă într'un mare proces care se va desbate în curând în fața Curții din New-York.

D-na André Hahn cere 450 de mii dolari despăgubiri lui sir Joseph Duveen, un mare anticar din New-York, deoarece, spune ea, el ar fi atribuit o pictură pe care o posedă altuia decât lui Leonardo da Vinci, și că această părere o va împedica să vândă tabloul muzeului din Kansas City.

Or, pictorii de altădată întrebuințau foarte des degetul mare spre a întinde culorile și urmele digitale ale tabloului în chestie ar corespunde se spune altor urme necunoscute în mod formal ca fiind ale lui Leonardo da Vinci.

Răspândiți „Infrățirea“

Cărți și reviste

Au apărut:

„Țara Noastră“ anul IV. nr. 2, cu următorul cuprins:
„Ideia națională“ de Octavian Goga.
„Noapte la mare“ poezie de Zaharie Bârsan.
„Cuvinte din Bihor“ de Gh. Tulbure.
„Propaganda maghiară“ de M. Rucăreanu.
„Frontiera Banatului“ de Constantin Nedelcu.
„Grișa“ de N. G. Musicescu.
„Exterminarea țăraniștilor“ de I. Joldea Rădulescu.
„Spre noui orientări externe“ de Vintilă Petala.
„Gazeta rimată“: Un an e mort... de Profetul Vasilache.
„Insemnări“: Articolul M. S. Regina, Fragment de roman, Proectorii „Patriei“, „Magyar Posta“, Expoziția Subietzki, Pe franțuzește.

*

„Cele Trei Crișuri“ anul III, nr. 16, care are următorul sumar:
George Bacaloglu: „Păstrați tradiția!“
George A. Petre: „Crăciunul săracilor“, (versuri).
I. Dragoslav: „Vine Crăciunul“...
G. Mihail Zamfirescu: „Singura mângâere“ (versuri).
Marin Ștefănescu: „Puterea tradiției.
Em. Papazissu: „Răvaș târziu“, (versuri).
Al. Cazaban: „Negru și alb“.
Al. Bliciurescu: „Fii fericirea mea!“ (versuri).
V. Corbasca: „Jocul necuraților“ (versuri).
Victor A. Bacaloglu: „Din durerile vieței“.
Horia Robeanu: „Acelaș cântec“ (versuri).
Sanda Movilă: „Cântec de quitară“ (versuri).
Thiron Eduard: „Desnădejde“ (versuri).
Cronici: Cronica literară: „Filozofia Românească“ de Mariu Ștefănescu (G. Talaz) și „Ce s'a scris despre Zacharie Boiu“ (Paul I. Papadopol).
Cronica teatrală: Compania dramatică Marioara Voiculescu.
Note: Educația bibliotecilor, Oradea de ieri și de azi, Manifestări culturale în Oradea, Serbare școlară.
Cărți, Cărți streine, Reviste, Memento.
Chișee: Vederi din Marmureș.

* *

In Editura „Cartea Românească“ au apărut de curând următoarele cărți:

*

„Pădurea Spânzuraților“ Roman de Liviu Rebreanu. — Prețul lei 35·—.
„Din Goana Vieții“ de Vlahuță. Prețul lei 25·—.
„Din Durerile Lumii“ (Nuvele) de A. Vlahuță. Prețul lei 18·—.
„Chipuri de ceară“ de I. Agârbiceanu. Prețul lei 20·—

ECOURI

O inițiativă interesantă a criticilor francezi

Dl Hubert Génin a expus deunăzi comitetului Asociației artiștilor dramatici francezi un proiect care prevede să se vândă în beneficiul Azilului dela Port-aux-Dames, în timpul antractelor repetițiilor generale, programul noilor piese, cu semnăturile autografe ale autorului și interpreților.

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA“

Conferința profesorului Guiart despre Transilvania

Dr. Jules Guiart, dela Universitatea din Lyon, a ținut de curând o conferință în fața societății etnologice din Lyon. A fost o conferință pur științifică, care are însă dorul de-a interesa toată lumea românească întru cât mai adaugă și ea o nouă părticică de adevăr științific — un fir nou de lumină — într'o problemă ce ne-a ocupat mult — continuitatea noastră ca popor organizat în ținuturile românești de astăzi.

In coloanele ce urmează dăm un rezumat al conferinței d-lui Guiart:

*

Transilvania, după cum o pretind mulți, nu este de loc o țară locuită de Unguri și Germani, unde Românii nu constitue decât o minoritate infimă. Este necesar să distrugem această legendă răspândită cu dibăcie de dușmanii României, căreia o cercetare superficială a lucrurilor părea să-i dea o umbră de adevăr.

De fapt, s'ar putea gândi la așa ceva călătorul ce ar trece prin Transilvania oprindu-se numai în orașele ei, care sunt locuite de marii proprietari unguri și de comercianții de aceiași naționalitate. Insă dacă în loc de-a vizita orașele vei cutreera satele o să-ți fie ușor de constatat că afară de câteva insule unguri și sași, despre care o să vorbesc imediat, ele sunt locuite de români, din cea mai curată rassă. Din această cauză în 1918, după prăbușirea Austriei, guvernul revoluționar din Transilvania, nu ezită un moment să proclame realipirea ținutului la România.

Aceasta este și faptul pentru care acuma Ungurii să poartă atât de liniștiți în orașe, fără a fi nevoie de trupe numeroase pentru a menține liniștea, căci știu prea bine, că țăranii români i-ar readuce repede la ascultare dacă s'ar revolta.

Nu numai că Transilvanie este românească, dar ea este chiar leagănul poporului român. Acolo trăiesc de fapt populațiile acele cari încă din secolul al XIII-lea s'au scoborât cu turmele lor către câmpia Dunării și plaiurile Moldovii pentru a coloniza Muntenia și Moldova.

*

Unii sub conducerea lui Radu-Negru al cărui mormânt a fost de curând descoperit în vechea Mănăstire Curtea de Argeș, s'au stabilit pe la 1290, pe Valea Oltului, de unde numele de Oltenia ce'l luau această țară înainte de a-l primi pe acel de Valachia; alții având ca duci pe Dragoș și Bogdan s'au fixat în 1359 pe valea bogată a Moldovei, râu, care la rândul său dădu numele întregei țări. Și tot Transilvania este aceea, care în tot timpul evului mediu va continua să alimenteze cu oameni toate ținuturile românești. Despre asta te poți ușor convinge urmărind succesiunea capitalelor cari au evaluat cu toate dela Munte spre Câmpie: Suceava, după aceea Iașii pentru Moldova; Câmpulung, Curtea de Argeș, Târgoviște și însfârșit București pentru Muntenia. In cetatea muntoasă a Bihorului în temuții Munteni ai Transilvaniei, numiți moți, se pot regăsi și acum neschimbate artisticele costume naționale românești. In fine tot în acest Ardeal s'a conservat conștiința națională română cu forța sa în timpul lungului period al dominației ungare. Și tot de acolo s'a pornit marea mișcare irredentistă, care, odată războiul terminat și-a ajuns scopul prin reconstituirea vechei Dacii a lui Traian.

Alături de Români, cari constituesc baza papulației Transilvania mai cuprinde un adevărat caleidoscop de alte naționalități pe care le vom studia rând pe rând: Secui, Maghiari, Sași, Țigani, Jidani, Sârbi, Ruteni, Armeni și câți va Francezi.

Dintre aceștia, Românii constitue șaizeci și opt la sută din populație, și asta după statisticele ungurești cari privesc chestiunea în bod obiectiv. Acești români sunt principalii și cei mai vechi locuitori ai ținutului, pentrucă ei sunt chiar urmașii direcți ai Dacilor și ai coloniștilor Romani.

*

Secuii, ei însăși se consideră ca descendenți ai Hunilor. Își păstrează cu sfințenie tradițiile naționale și le este eroul lor național încă și acum.

*

Maghiarii constituiți dintr'un amestec, de triburi de rasă hunică și furcă s'au contopit încă după aceasta cu populații barbare fie slave sau germanice. Elementul maghiar contribue și el într'un număr destul de mare la populația Transilvaniei. Cam 24 la sută după statistica maghiară.

*

Sașii sunt coloniștii germani veniți de pe bordurile Rinului prin secolul al XII-lea. Dialectul lor german se apropie de dialectul Westfalian.

Așezați în orașe ce domină principalele dezileuri ale Transilvaniei (Sibiu, Brașov, Bistrița) ei contribuie cu 7 la sută la alcătuirea masei populației din Ardeal.

Cam aceste sunt populațiile principale din Transilvania. Mai găsim un număr mai redus de *Sârbi* — prin Banat —, de *Ruteni* în Nordul Maramureșului, care continuă linia din Bucovina, *Țigani*, nesturi din cei ce năvăliseră în Țările Române, au fost împinși în Ardeal de către Turci.

Evreii cari au un procent de 7 la sută din populație au scoborât din Galiția. In orașe au acaparat comerțul. la țară, exploatează prin diferite mijloace massele țăranilor. Insă din timpul războiului numărul lor s'a urcat considerabil.

Până acuma nu este cunoscut. La viitoarea statistică ne așteptăm să formeze un procent între 4—6 la sută.

Pare curios s ăspui că în Transilvania există și câteva sate al căror locuitori sunt de origine franceză. Cu toate astea se găsesc Alsacieni, care amestecați cu Loreni și Belgi au venit aici prin 1728. Aceste sate au purtat încă mult timp nume franceze (Charleville, Saint-Hubert), însă majoritatea locuitorilor s'au amestecat cu populațiile saxone, care sunt foarte numeroase în împrejurimi.

File de calendar

Biata diplomă

Iarăşi biata diplomă! Expresia e a confratelui „Patria“ şi ne obsedează prea mult ca să ne scăpăm uşor de ea.

Oare aşa am ajuns să ne compătimim diplomele pe facultăţi şi pe regiuni!

Eu cred că n'am fi ajuns aci, dacă „Patria“ din capul locului socotea această exclamaţie vorbind de diplomele facultăţilor regăţene.

Căci vai! povestea e veche.

Cum scria şi acel domn avocat din Bucureşti respins de Baroul din Cluj, în numărul nostru de eri de multă vreme au bătut şi tot bat într'una la porţile baroului local, mulţi avocaţi fraţi de-ai noştri veniţi de dincolo de munţi.

Au fost licenţiaţi au fost şi doctori; a fost titraţi şi dela Bucureşti si dela Paris.

Şi la toţi baroul avocaţilor din Cluj le-a trimes un mic bilet timbrat, pe care sunt înşirate ca strofele dintr'o poesie o mulţime de „având în vedere“, dintre care cel mai suggestiv mi se pare acesta: (îl reproduc pentru că e atât de asemănător cu cel spicuit de „Patria“ după decisia baroului de Ilfov):

„Având în vedere că „Cartea du Avocat“ eliberată de Decanul Baroului Judeţului.... la 11 Iulie 1921 sub Nr. 25 acludată cererei de înscriere a petentului absolute nu înlocueşte diploma de doctor în drept şi de avocat prev. în legile şi decretele mai sus înşirate şi alci şi azi în vigoare....“

„Cererea d'ui avocat..... se respinge.“

Oare de ce nu se indigna „Patria“ atunci. Doar a avut destule ocazii! De ce n'a strigat ca şi acum: „Biata diplomă românească!“

De ce nu s'a întrebat, cum se întreabă astăzi: „oare de ce nu se închid universităţile din Bucureşti şi din Iaşi, care dau diplome atât de nefolositoare?“

De ce a aşteptat până acuma şi de ce nu şi-a început filipicile din vreme contra primului barou care a introdus acest sistem nenorocit?

De ce n'a atras atenţia studenţilor din Cluj, că modul de a proceda al baroului local, faţă de absolvenţii facultăţilor din vechiul Regat s'ar putea imita mai curând sau mai târziu de barourile din vechiul Regat, faţă de absolvenţii facultăţei juridice din Cluj.

Câteva proteste studenţeşti la timp, ar fi rezolvat de mult o problemă care ameninţă să devină cu totul supărătoare.

Şi de ce abia acum a băgat de seamă că „domnî din Bucureşti se simt uniţi juridiceşte mai mult cu Parisul decât cu Clujul“, când putea să bage mai de mult de seamă că aşa cum procedau d-nii dela baroul din Cluj păreau mai uniţi juridiceşte cu Budapesta, decât cu Bucureştii!

O, dacă din timp se alarma „Patria“ de toate acestea! Dar „Patria“ are ce are cu regăţenii aceia, cărora nu le permite sub nici un cuvânt să facă şi ei din când în când vro-o şotie.

Aşa se întâmplă când te uiţi prea mult peste gard, la vecin şi nu vrei de loc să bagi în seamă, ce se petrece la tine în ogradă.

Nomöfilax.

Spiritul de revanşă unguresc

Repatriaţii unguri din Romănia, în număr de 10.000, jură moarte românieî

Unguri din Ardeal, repatriaţi în Ungaria după 1918, sunt astăzi cei mai înverşunaţii duşmani ai României. Ei fac parte din nenumăraţii repatriaţi, care, după ce au ajuns pe pământul Ungariei, au devenit vrăşmaşi de moarte ai statelor învecinate. Ei întreţin acolo spiritul revanşard; sunt mai toţi soldaţi, parte în armata regulată, parte în diversele bande care neliniştesc frontiera dinspre Ungaria a statelor vecine. Sunt pentru noi elementul cel mai primejdios din Ungaria.

Despre repatrierea lor acolo nu mai e necesar să se vorbească. Trebue amintit în legătură cu aceasta numai atât, că ei s'au mutat în Ungaria îndemnaţi de ziarele „Ellenzék“ şi „Brassói Lapok“, care îşi dădeau seama de pe atunci, că aceştia vor fi duşmanii cei mai aprigi ai existenţei vecinilor Ungariei.

Zece mii dintre repatriaţii aceştia s'au întrunit în cursul săptămânii trecute la Ciaba, oraş aproape de graniţa noastră. Întrunirea a fost împotriva României şi s'a încheiat cu aceea, că cei zece mii au jurat cu mâna spre cer, moartea României.

E un fapt care desvăluieşte mult din spiritul ce însufleţeşte Ungaria. Un fapt căruia ziarele ungureşti i-au dat importanţa simbolică a jurământului din Atelkuzu al celor şapte căpetenii maghiare, care, în drum spre noua patrie, au făcut jurământ spintecându-şi braţele şi bându-şi sângele.

„Anarhism liberal“

Sub acest titlu „Patria“ de eri publică un articol de fond, în care insultă guvernul, găsind că tot ce e rău în ţară, e datorit exclusiv liberalilor.

Autorul articolului voind să fie însă şi ironic se ocupă şi de lipsa de competinţă care a fost introdusă în serviciile Statului, cu ocazia venirei la guvern a partidului liberal.

Opinia publică românească din Ardeal, cunoaşte prea bine ce însemnau competinţele de pe vremea vestitului Consiliu delicvent.

Şi dacă timpul face ca să dăm uitărei strălucita administraţie a acestuia, totala lipsă de control în toate serviciile statului în Ardeal, prodigioasa activitate a parlamentului „Federaţiei“ şi a guvernului Vaida există şi astăzi vestigii de competenţă de pe vremea aceia, care ilustrează cu competenţa lor doctorală unele catedre ale Universităţii clujene.

De şi astăzi competenţa partidului liberal, nu e pe placul „regionali tilor“, totuşi putem să, le aducem aminte că într'o vreme fruntaşii partidului făceau o curte a idoă liberalilor, şi în pertractările lor, nu scăpau nici odată din vedere să afirme că cel mai puternic partid de guvernământ e cel liberal.

De pe atunci datează celebra formulă a D-lui Vaida „că numai boii sun consecvenţi în politică“ argument care căuta să explice pertractările partidului naţional.

Autorul articolului după ce face proces de incompetenţă guvernului nu-şi stăpâneşte indignarea în privin a regimului de economii pe care l'a inaugurat actualul ministru de Finanţe.

Amintirea sinecurelor, care au ilustrat opera de guvernare a Ardealului de către regionalişti, desigur că e încă prea apropiată pentru ca acei ce n'au avut timpul suficient să profite de ocazie, să nu se revolte contra guvernului care nu s'a dat în lături să le suprime şi care a pus capăt risipei banului public.

De aceea credem că ar fi cu mult mai de folos „Patriei“ să ocolească chestiunea dificilă a „competenţelor“ şi a „cruţărilor“, aducându-şi aminte de proverbul românesc: „Toată pasărea pe limba ei piere“.

Altfel aduce fără voia ei un serviciv gratuit guvernului.

Izolarea Angliei

— Cauzele rupturei dintre guvernul britanic şi ceilalţi aliaţi —

Vorbind de relaţiunile franco-engleze, ziarul „Journal des Debats“, constată cu o mare tristeţă eşecul conferinţei din Paris şi desacordul fundamental dintre Anglia deoparte şi Franţa, Italia şi Belgia de altă parte, pe chestiunea reparaţiunilor. In adevăr, nimenea nu se poate despărţi fără durere de un aliat alături de care timp de patru s'au susţinut lupte supraomeneşti.

Dar, dacă astăzi aliaţii se despart, aceasta se datorează politicei engleze; căci după prezentarea planului britanic, despărţirea era inevitabilă. Guvernul belgian aşa de dornic de a păstra raporturi de bună înţelegere cu Anglia şi deasemenea guvernul italian care de multe ori căuta o apropiere de Berlin, — au recunoscut starea aceasta de lucruri, căci amândouă statele rămân cu noi.

Politica britanică întreprinsă de domnul Lloyd George începând de a doua zi după armistiţiu şi continuată în materie de reparaţiuni de domnul Bonar Law au izbutit deci să izoleze Anglia. Spre deosebire însă de ceea ce s'ar fi putut întâmpla dacă domnul Lloyd George rămânea la putere, toţi cele patru guverne au declarat sincera lor intenţie de a nu schimba relaţiile amicale de până acum.

Din partea noastră — continuă ziarul francez — am avut dorinţa de a face maximum de concesiuni. Credem chiar că în 1920 şi 1921 guvernul francez a trecut de limita permisă. Noi am protestat zadarnic împ triva acordului din Paris şi statutul de plată din 1921. Deasemenea am protestat din toate puterile noastre contra politicei de la Cannes şi Genova. Speram că după c derea d-lui Lloyd George, noul cabinet britanic va face o politică, care să apropie Anglia de Franţa. Din nefericire politică d-lui Lloyd George a prins rădăcini puternice, pe care d-l Bonar Law n'a putut să le înlăture.

Incepând din Decembrie 1918, politica britanică în Europa a fost stăpânită de ideia ca să nu permită Franţei să profite de victoria comună şi aceasta datorită faptului că d-l Lloyd George şi colaboratorii săi au pierdut din vedere aspectul moral şi politic ale marilor chestiuni puse după răsboi. Astfel ei preconizară un sistem de reparaţiuni, în puterea cărora Franţa trebuia să fie obligată de a avea încredere în Germania. Tot aşa d-l Bonar Law a uitat la venirea lui la guvern, că chestiunea reparaţiilor este mai mult de ordin politic, decât economic.

Dar cauza principală a rupturei dintre Anglia şi ceilalţi aliaţi, este că dl Lloyd George aspira la dictatura diplomatică, în baza căreia îl venea greu să suporte avertismentele celoralţi oameni de stat şi nici chiar pe acelea ale ambosadorilor săi. Guvernul din Londra tot timpul neasociindu-se la sancţiuni împotriva unui debitor rău de plată, n'a făcut decât să încurajeze şi mai mult intenţiunile Germaniei.

De aceia consecinţele de mai târziu Europa nu le va suporta din cauza Franţei, nici din cauza Italiei şi nici din cauza Belgiei, ci întreaga responsabilitate va cădea asupra Angliei. Totuşi noi avem speranţa că poporul englez va sfârşi prin a recunoaşte adevăratele lui interese şi întocmai ca şi în 1914, el se va uni cu puterile civilizate pentru o apăra dreptatea popoarelor.

„Világszabadság”

— Cum s'a folosit iredentismul maghiar de sărbătorirea centenarului lui Petőfi —

Sunt şaptezeci-şi-şapte de ani, decând, cu doi ani înaintea răscoalei dela 1848, genialul poet al ungurilor, Alexandru Petőfi şi-a înscris numele în literatura universală cu acea poezie revoluţionară: „Egy gondolat bánt engemet“ („O teamă simt în sufiet cum s'aşterne“ în trad. d-lui O. Goga), care culminează în izbucnirea libertatea universală, „Világszabadság“, pentru care doria să lupte şi să moară.

De atunci feciorul măcelarului sârb din pusta ungară a şi murit, pe câmpul de onoare, pentru liberarea Ungariei de sub absolutismul străin; de-atunci a ajuns la o glorie nicăeri contestată; i s'a împlinit de atunci centenarul naşterii şi evenimentului acestuia i s'au dat proporţiile unei sărbători naţionale.

Am participat şi noi la prăznuirea aceasta. Ne-am dat şi noi tributul de admiraţie şi cinste faţă de acela, care ştiuse să plângă după libertatea tuturor popoarelor.

Poate a fost singurul omagiu pios, omagiul acesta adus lui Petőfi în câteva note sau pagini ale revistelor sau cotidianelor româneşti. Un neînsemnat omagiu, dar preţios faţă de acela al Ungariei.

Pentrucă sărbătorirea din Ungaria a lui Petőfi a fost o păgână batjocură. Cântăreţul libertăţii universale a fost sărbătorit acolo ca un instigator împotriva altor naţiuni. Din memoria lui s'a făcut un instrument de aţâţare împotriva statelor vecine şi în rândul dintâi împotriva noastră; o unealtă în mâna iredentei maghiare şi deoarece comemorarea acestui centenar a fost pregătită ca mijlocul cel mai eficace pentru realizarea scopurilor acestei iredente.

S'au ţinut meetinguri în toate oraşele şi satele mai răsărite ale Ungariei şi n'au fost întruniri cu caracter literar cultural, ci întruniri în care se jura răpirea Ardealului. Pentru eficacitatea nizuinţelor guvernării ungureşti legate de această comemorare s'au făcut pregătiri din cale afară de întinse; s'au cheltuit sume enorme s'au publicat ediţii de popularizare a poeziilor şoviniste ale sărbătoritului, suprimându-se toate celelalte.

De ce toată această neîntrecută sărbătorire lui Petőfi?

Sensul ei l-am putut pătrunde abia acum. Sub pretextul sărbătorii unui geniu naţional, Ungaria pregătia un atac împotriva statelor învecinate împotriva ideii de libertate universală pentr care luptase sărbătoritul de astăzi. Firește, era cel mai minunat pretext. De unde să ştie străinătatea, că se urmărea ceva cu această sărbătorire? Că în prima săptămână după sărbătorirea aceasta rezultatul centenarului va fi un atac împotria României?

In acest loc ar mai trebui făcut o remarcă. In România sărbătorirea lui Petőfi a fost monopolizată de organizaţiunea iredentă intitulată „Uniunea maghiară“. In comitetul de organizare a sărbătoririi n'a figurat nici un ungur din altă grupare, iăr când ungurii progresişti de aici au încercat să ia şi ei parte, au fost pur şi simplu înlăturaţi.

Astăzi, când vedem rezultatul, când ştim, că centenarul lui Petőfi a luat proporţiile pe care le-a avut numai pentrucă era făcut în urmarea unui scop foarte bine determinat şi când ştim, că şi în privinţa prăznuirii acesteia iredenta maghiară din România a lucrat după indicaţiuni precise dela Budapesta, nu ne putem opri sentimentul de repulsiune ce'l avem faţă de acelă, cari nu s'au ruinat să murdărească însăşi genialitatea artei pentru a şi putea satisface pofta bestială bămesită după sânge.

Cetiţi Infrăţirea

RAGLAN,
costume pentru
1588 domnii şi băeţi
M. Neumann
Cluj, Piaţa Unirii No. 14
Telefon 431

INFORMATII

Astăzi cu acceleratul a sosit în Cluj dl dr. Anghelescu, ministrul instrucției publice, pentru a lua parte la congresul profesorilor secundari.

*

Congresul profesorilor secundari s'a deschis astăzi la ora 11 în prezența dlui ministru al instrucției publice.

*

Un număr foarte mare de profesori secundari atât din vechiul regat cât și din Ardeal au sosit în Cluj pentru a asista la dezbaterile congresului.

Oaspeții sunt găzduiți la căminurile studențești și vor lua masa acolo.

*

Comisiunea internațională numită pentru a cerceta cazul incursiilor dela frontiere în primul său comunicat oficial dă rezultatul primelor cercetări. Bandele de incursori cari au trecut frontiera în diferite rândul sunt cu totul independente de guvernul maghiar. Ele sunt formate în majoritate de gentilomi unguri cari doriau prin orice mijloc să pătrundă până în Cluj ca în ziua de 19 Ianuarie să poată lua parte la balul presei ce avea loc în saloanele hotelului New-York.

*

Dr. Lăzărescu, șef-medic al Casei Cercuale, Specialist în boale interne și Venerice Consultă între orele 3—5 și 7—8 p. m. Str. Iuliu Maniu 40. 439

*

La conferința din Lausanne se susține că cel mai bun liquir este Curacao de marca **Szilágyi.** 2332

*

Apă pentru scalda și spălat amestecată Mack Kaiser Borax devine moale. Se capătă în tot locul. 2475-3.

*

— Cabaret în cafeneaua „Europa" companie de artiști sub Dodescu, fără taxă de intrare, prețuri de cafenea. Cafeneaua cea mai plăcută a Clujului și local de distracție. — Rog sprijinul onoratului public CAROL KASSAI, proprietar. 2481

*

In curând va fi convocata la Direcțiunea CFR. o conferință în vederea întocmirei orarului de vară al trenurilor de călători și al noilor trenuri exprese internaționale, fixate la conferința dela Lucerna.

*

La direcția generală a porturilor se studiază întocmirea unui regulament pentru organizarea serviciului de pilotaj la Porțile de Fier, care să înlocuiască vechiul regulament unguresc.

Dl dr Guiart, profesor la Universitățile din Lyon și Cluj a fost ales membru al Academiei din Lyon.

In discursul de recepție, dl Guiart va vorbi despre Transilvania pe care o cunoaște din timpul cât a funcționat ca profesor la Universitatea din Cluj.

*

Cu începere dela 15 crt. **directoratul de interne** din Chișinău fiind desființat, **prefecții de județ din Basarabia vor comunica direct cu Ministerul de interne.**

*

Mack Kaiser Borax este indispensabil pentru ori care gospodărie. Se capătă în tot locul. 2475-4.

*

După cum am anunțat din timp, eri a avut loc într'una din sălile Prefecturei de județ, întrunirea membrilor pentru reorganizarea despărțământului din Cluj al „Astrei".

Adunarea a ales un comitet de conducere compus din 16 membri și a desemnat ca președine al despărțământului pe dl profesor universitar Marin Ștefănescu.

*

Soc. națională de Cruce Roșie, filiala Cluj, anunță că persoanele cări n'au primit din greșeală invitațiile pentru bal, să se adreseze pentru a le obține dlor din comitet Dr. Porutiu și Dr. Bordea.

*

Se știe că în oraș se simte o mare lipsă de zahăr.

Informându-ne la inspectoratul comercial ni s'a spus că pricina acestei lipse nu se datorește negustorimei ci faptului că fabricile de zahăr din Târgu-Mureș și Bod na vor să vândă zahar comercianților angrosiști din Cluj, deoarece au angajat mari cantități pentru Banca Marmorosch, Blank și Banca Centrală.

Vom reveni cu amănunte în această chestiune.

Dl Simionescu directorul general al resortului de finanțe din Cluj, va pleca mâine seara la București, pentru a primi instrucțiuni, cu privire la recensământul fiscal, în vederea aplicărei noilor legi financiare.

*

Sărbătorirea zilei dé Bobotează, se va face la Cluj, la râul Someș. Serviciul divin va fi oficiat de P. S. S. Episcopul Ivan.

*

In urma evenimentelor dela granița Ungară, comisiunea de delimitare care lucra la Oradea-Mare și a mutat sediul la Cluj. Comisiunea a fost instalată provizoriu în sala de sedința a primăriei.

*

Autoritățile locale stabilind că în Cafeneaua Palermo din localitate, este un cuib de imoralitate, a hotărît să rechiziționeze acest local pentru a fi dat în folosința unei instituțiuni publice.

Mare târg de Anul nou

cu prețuri reduse

Mare asortiment în paltoane de toamnă și iarnă pentru dame, cât și în blanarii la magazinul

Diamantstein și Moskovics

Cluj, Calea Reg. Ferdinand fost Wesselényi Miklós 25 (vis-a-vis cu posta)

10 la sută reducere din prețurile fixate prin lege.

2032-2

Situația improprietăririlor din județul Cojocna

Lucrările de expropriere au fost terminate — Câte jugăre au fost expropriate în județul Cojocna — Când se vor termina improprietăririle — Teren expropriat pentru casele funcționarilor și ale ofițerilor

Cu toate știrile tendențioase răspândite de ziarul „Patria" cum că improprietăririle în Ardeal nu sunt altceva decât o farsă că aceste improprietăriri sunt făcute numai pe hârtie și că nimic durabil și serios nu este în toate lucrările de aplicare a reformei agrare în Ardeal faptele vin să vădească limpede reaua credință a acestui ziar și să arate poporului că reforma agrară nu mai este o promisiune ci un fapt indeplinit.

In tot Ardealul se lucrează cu foarte multă intensitate la lucrările de aplicare a acestei reforme.

In ceiace privește executarea pe teren și judecarea proceselor de expropriere acestea sunt aproape complect terminate. Cel mult la 15 Februarie exproprierile în întreg Ardealul vor fi cu totul isprăvite.

In ceiace privește parcelarea moșiilor și atribuirea loturilor tuturor celor îndreptățiți, de oarece necesită lucrări mai complicate și un personal de specialiști și mai numeros ele vor dura mai mult timp.

— Cu toate acestea atât parcelările cât și improprietăririle merg cu pași foarte repezi spre terminare și sunt foarte multe șanse ca cel mult într'un an de zile să poată fi terminate definitiv și improprietăririle în întreg Ardealul.

Situația în județul Cojocna

Cu toată insuficiența numărului de personal și magistrați pe de oparte iar de de altă parte cu toate că vremea a fost vara și toamna trecută foarte puțin prielnică oricăror lucrări afară la câmp, din cele 27000 de jugăre teren expropriabil în jud. Cojocna au fost deja expropriate cu toate lucrările și formele legale îndeplinite o întindere de 11000 de jugăre.

*

Dintre acestea, 3500 de iugăre au fost expropriate din moșiile oraș. ului Cluj. Președintele comisiei de expropriere a județului Cojocna, delegat cu conducerea lucrărilor, a fost Dl. H. Crucin care lucrează de opt luni.

Lucrările de parcelare și de măsurare a moșiilor au fost făcute de către diferite comisiuni de specialiști care zi de zi se prezentau la fața locului. Foștii proprietari sunt, în general mulțumiți, natural, nu pentru că le-au fost expropriate moșiile, ci pentru că toate lucrările de expropriere au fost făcute exact conform dispozițiunilor legei nefăcându-se nici un abuz sau vre-o nedreptățire.

In prezent să continuă cu aceiași intensitate expropriere, iar paralel cu aceasta se lucrează la formarea tablourilor îndreptățiților la împroprietărire la distribuirea loturilor și la trecerea lor în cărțile funduare. Această înscriere se face imediat după distribuirea loturilor.

*

Se crede că cel mult până la finele lui Martie toate lucrările de expropiere și împroprietărire din jud. Cojocna vor fi complect terminate.

*

Pentru a se veni și pe această cale în ajutorul funcționarilor de stat și a ofițerilor, cu ocazia exproprierilor din jud. Cojocna s'au destinat numeroase terenuri pentru clădiri de case prin centru și pe la periferiile orașului pentru ofițeri și funcționari. Se spune că terenul care se găsește în parcul orașului pe malul drept al Someșului va fi expropriat și atribuit ofițerilor pentru a-și clădi locuințe.

S. P.

Anul nou la Cluj

Serbarea dela Cercul Militar

Sâmbătă seara a avut loc, în saloanele Cercului Militar, serbarea Anului nou la care a luat parte întreg corpul ofițeresc în frunte cu d-nii generali Stratilescu și Petala, precum și un mare număr de invitați.

In timpul mesei au rostit toasturi d-nii general Stratilescu, general Petala, Th. Mihali, Gavril Tripon și profesor Popescu-Voitești, închinând toți pentru Rege și armată.

A urmat apoi dansul care a ținut până la ora 5 dimineața.

Din numeroasa asistență notăm următoarele persoane: dl general Stratilescu dl general Petala, dl general Florescu, dl colonel Vlădescu, dl colonel Rădulescu cu d-na, dl colonel Tătărescu cu d-na, dl colonel Manoliu cu d-na, dl colonel Marinescu, dl colonel Budescu cu d-na, dl maior Ferderber cu d-na, dl căpitan Furlugeanu cu d-na, dl Th. Mihali, cu d-na, dl Balasan, consilier de curte, cu d-na, dl V. Dimitriu, consilier de curte, cu d-na, dl dr. Gh Leon, prof. univ. cu d-na, dl Praporgescu, președintele Tribunalului, dl Xantopol, judecător de instrucție, dl Gavril Tripon, deputat, d-na și dl Praporgescu, d-na și dl Lapedatu, dl Popescu-Voitești, prof. universitar, d-na și dl Em. Vasiliu, etc.

CURIERUL SPECTACOLELOR

Cinema Apolo

Marți:
„Prada." Mare dramă socială.
Miercuri, Joi:
„Danton." Tragedia revoluției franceze.
Vineri, Sâmbătă, Duminică:
„Persecutatul." O grandioasă dramă socială.

Cinema Universității

Marți, Miercuri, Joi:
„Floarea Indiei." O puternică dramă socială din extremul orient.
Vineri, Sâmbătă, Duminică:
„Prin foc și văpaie." O excelentă dramă socială.

Cinema Urania

Marți, Miercuri, Joi:
„Călărețul mascat." Dramă socială cu cei mai mari artiști americani.
Vineri, Sâmbătă, Duminică:
„Triumful amorului." Dramă socială în roluri cu cei mai celebri artiști francezi.

Ultime informații

(Prin fir special dela coresp. nostra din București)

Ora 2 p m

Interne

Ziarul „Viitorul" critică acțiunea ziarelor care alarmează inutil publicul făcând comentarii pesimiste privitor la incidentele dela frontiera ungară. „Viitorul" desminte măsurile ce se zice că au fost luate pentru ocuparea unei zone de-a lungul frontierei ungare. Nu s'a întreprins nici o acțiune militară de ofensivă așteptându-se răspunsul guvernului ungar, la acțiunea diplomatică.

*

Săptămâna viitoare, comisiunea superioară vamală va stabili noile taxe de export al produselor petrolifere. Consiliul de miniștri se va pronunța asupra prețurilor desfacerii în interior a produselor petrolifere. Tot comisiunea vamală va decide Joi asupra texelor exportului de lemne.

*

Ziarele anunță că marile puteri au remis Ungariei o notă invitând guvernul maghiar să înceteze demonstrațiile de pe frontiera română.

*

Generalul Văitoianu a plecat ieri la Kișinău.

*

Ziarele desmint știrea răspândită în București despre ocuparea de către greci a Adrianopolului.

*

Dl Ministru Duca a plecat dela Roma direct spre București, sosind mâine în capitală. Dl Diamandi va rămâne în Lausanne.

*

Comisiunea română de ingineri a plecat eri în Germania pentru a aduce material rulant în sumă de 25 milioane mărci aur reprezentând despăgubiri cuvenite României pe anul 1923. Ajuns la înțelegere cu guvernul german materialul va fi recepționat zilele aceste. Misiunea d lui Tancred Constantinescu în Germania este în legătură cu proiectul guvernului pentru refacerea căilor ferate.

Externe

BURSA

— 16 Ianuarie 1923 —

București

Valute

Mărci	20—221
Leva	123—25
Lire otomane	88—90
Lire sterline	835—40
Franci francezi	1255—60
„ elvețieni	33—34
Lire italiene	885—90
Drahme	210—20
Dinari	198—205
Dolari	182—2½
Napoleoni	630—35
Cor. austr,	27—28
„ magh.	725—50
Socol	510—15
Mărci pol.	100—10

Devise:

Paris	1252
Londra	842
New-York	182
Belgia	—
Italia	898
Elveția	34¼
Praga	518
Viena	26·75
Berlin	175
Budapesta	675

Paris

	CURSUL deschid.	închid.
Londra	6675½	6779½
New-York	1445	1445½
Brussel	—	—
București	8	805
Milano	7150	7180
Z rich	272½	273 /4
Praga	41½	4190
Berlin	125	—
Viena	—	21
Varșovia	—	—

Zürich.

Berlin	4⅞
Amsterdam	4080
New-York	53 50
Londra	2480
Paris	3660
Milano	—
Praga	1520
Budapesta	20½
Agram	530
București	—
Varșovia	258
Viena	75
Viena stamp.	76

Berlin.

Amsterdam	4080—
Bruxeles	660—
Roma	435—
Londra	52400—
New-York	11200—
Paris	780—
Zürich	2120—
Viena	1575
Praga	325—
Budapesta	435—
București	

Budapesta

	VALUTE
Napoleoni	1000
Lire sterline	12300—12600
Leva	161¼—7¼
Dolari	2625—2700
Franci francezi	183—93
Mărci	26—34
Lire ital.	128—34
Cor. austr.	370—90
Ruble	—
Lei	13½—4½
Socol	71—79
Franci elv.	500—520
Dinar franc.	2775—2975
Marci pol.	14½—5½

CURIERUL SPECTACOLELOR

TEATRUL NAȚIONAL

Marți 16 Ianuarie crt. se va juca la Teatrul Național, pentru a patra oară, comedia „Visul unei nopți de vară" în onoarea profesorilor secundari întruniți în congres la Cluj. — Se știe că celebra comedie shakespeariană se va monta în curând la Teatrul Național din București cu un fast deosebit pentru sărbătorirea a 30 de ani dela căsătoria MM. LL. Regele și Regina.

Joi, 18 Ianuarie (ajunul Bobotezei) Nu se joacă.

Sâmbătă, 20 Ianuarie „Extemporalul".

Duminecă, 21 Ianuarie (matineu) „Prostul".

Duminecă 21 Ianuarie (seara) „Stane de piatră".

Marți, 23 Ianuarie. Pentru prima oară „Cafeneaua cea mică" comedie în 3 acte de Tristan Bernard din distribuția acestei piese face parte și dl Mișu Ștefănescu, care va apare în rolul lui Vauchenu.

Rolurile principale sunt încredințate dlor Mihăilescu-Brăila, V. Vasilescu, Al. Ionescu-Ghibericon, Dem. Psatta, N. Dimitriu Arsene Popovici, C. Potcoavă etc. și doamnele Stanca Alexandrescu, Nat. Ștefănescu, Jeanne Landry, Netti Adamidi etc.

Piesa este pusă în scenă de dl I. Stănescu-Papa.

Teatrul Maghiar

Marți:
Mignon Abonament de premieră și opera No. 27. Prețuri de opera. La ridicarea cortinei ușile dinspre sala să închid.

Mercuri:
Lillacul. Operetă. Prețuri obicinuite. Abonament de zi No. 71. B.

Joi:
Nu este reprezentațiune.

Vineri, orele 3:
Ultimul vals pentru a 10 oară. Prețuri reduse.

Vineri, orele 7:
Speranța. A patra reprezentație pentru muncitori. Prețuri de premieră.

Vineri, orele 10:
Micul Cadet. Prețuri obicinuite.

Sâmbătă, orele 3:
Ghiță Baronul. Prețuri reduse.

Sâmbătă, orele 7:
Seducatorul, pentru a 5 oară. Abonament șters. Prețuri obicinuite.

Sâmbătă, orele 10:
Gurița ta pentru a 6 oară. Prețuri obicinuite.

Duminecă, orele 3:
Dama cu camelii. Prețuri red.

Duminecă seară:
Contele de Luxenburg. Operetă, cu nouă distribuție a rolurilor. Prețuri de premieră. Abonament de și 72. C.

Luni seara:
Tragedia Omului. Festival. Comemorarea 100 ani dela nașterea lui Madach. Abonament de premieră 28. Prețuri de premieră.

In jurul tulburărilor de la granița Ungară

Ce-i cu svonurile alarmante de la Cluj — Ce ne spun capii autorităților civile — Oficiul dd închiriere și rechizițiile — Rolul magnaților unguri din Ardeal în legetură cu iridenta de la Budapesta

De câteva zile circulă în localitate svonuri alarmante, cu privire la unele măsuri militare ce s'ar fi luat și la Cluj, în legătură cu turburările de la granița ungară. Unele ziare ungurești de aici s'au grăbit să instituе chiar „starea de asediu" la Cluj.

Am cerut relațiuni precise capilor autorităților civile și aceștia ne-au arătat că svonurile ce s'au lansat în public sunt cu desăvârșire exagerate și tendențioase.

Nu poate fi vorbă în nici un caz de „starea de asediu la Cluj, aceasta urmând să se instituе numai atunci, când autoritățile în drept ar găsi că este necesar.

Pentru a preveni pe viitor aceste svonuri, direcțiunile tuturor ziarelor, vor fi prevenite că lansarea de știri neîntemeiate cu privire la operațiuni și măsuri militare de orice natură, cari ating interesele siguranței statului, se va pedepsi cu rigoare.

*

Tot în acelaș cadru tendincios de știri ce s'au împrăștiat în publicul clujan, se afirmă că s'a desființat Oficiul de închiriere, acesta trecând exclusiv sub ordinele armatei. Adevărul este că s'a luat numai măsura, de a se rechiziționa un număr de camere pentru militari.

*

Asupra tulburărilor provocate de iridenta din Budapesta la granița noastră, avem știri din sursă autorizată, de un interes deosebit. Autoritățile noastre sunt în posesia unor dovezi concrete asupra rolului magnaților unguri din Ardeal, în aceste turburări. Iridenta de la Budapesta este întreținută în mare parte de acești magnați din Ardeal, cari au strânse legături cu „Ungurii care se deșteaptă".

*

Se asigură că magnații din Ardeal întrețin mișcările iridente de la Budapesta, în nădejdea că vor putea ajunge iarăși în posesiunea latifundiilor perdute, desființând legea reformei agrare, și recâștigând pământurile care au fost împărțite la țărani. Asupra acestui fapt, ne reținem deocamdată de a da alte amănunte, pentru a nu stânjeni mersul cercetărilor, întreprinse de autoritățile noastre.

Dac.

CITIȚI „INFRAȚIREA"

BALUL PRESEI

La 19 Ianuarie 1923, în saloanele hotelului New-York va avea loc

Marele bal mascat și costumat

dat de

Sindicatul Presei Române din Ardeal

Va fi cel mai bine organizat și cel mai frumos bal din carnaval. — Bilete se găsesc la librăria Anca, la „Reclama" la ziarul „Infrățirea" și la ziarul „Patria". — Prețurile de intrare sunt: pentru o familie 3 pers.) lei 150; pentru o persoană lei 80; pentru funcționari publici și ofițeri, lei 60.

Marele
Magazin de Bijouterie
H. S. BRAUNFELD
1786 din firma
Fenyő și Braunfeld
Cluj, Piața Unirii No. 15 în locaiul fost D. S. Rafiopol

Este asortat în permanență cu:

Bijuterii fine. Ceasornice de precisiune. Argintărie.

Prețurile cele mai moderate Telefon interurban 643

Căutăm

persoane cari se pot ocupa cu facerea de abonamente pentru ziar în oraș.

Administrația ziarului

MINISTERUL LUCRĂRILOR PUBLICE, DIRECȚIUNEA DE PODURI ȘI ȘOSELE CLUJ.

No. 220—1923.

Publicație.

Se scoate la licitație aprovizionarea petri șurilor necesare pentru șoselele naționale din Transilvania.

Licitațiile se vor ținea pentru fiecare județ în parte în zilele mai jos notate la ora 11 pentru cantitățile și cu sumele următoare:

Licitației: Ziua	Luna	Anul	Județul pentru care se va ținea licitația	A pietrișului sau pietrii sparte: Producerea și transportul cu căruța (m³)	A pietrișului sau pietrii sparte: Numai transportul cu căruța (m³)	Suma totală a furniturei ce se va scoate la licitație (Lei)	Observări
20	Februarie	1923	Caras-Severin	24.260	1.740	2.128.451	
20		„	Maramureș	13.000	—	1.810.200	
20		„	Târnava-Mare	3.655	8.145	734.867	
21		„	Hunedoara	14.510	9.830	2.008.460	
21		„	Odorheiu	14.800	—	1.361.985	
21		„	Bihor	3.410	10.415	971.145	
21		„	Bihor	—	9.000	659.400	
22		„	Făgăraș	9.485	—	1.225.996	
22		„	Mureș-Turda	15.765	1.835	2.275.580	
22		„	Timișoara	—	12.569	591.742	
22		„	Timișoara	—	10.130	654.590	
23		„	Alba-Inferioară	10.794	—	1.619.987	
23		„	Brașov	9.450	5.190	1.582.775	
23		„	Brașov	—	3.120	197.600	
23		„	Sătmar	6.770	8.630	868.760	
24		„	Arad	6.800	8.520	1.374.170	
24		„	Arad	—	6.200	260.400	
24		„	Ciuc	20.300	—	1.978.330	
24		„	Treiscaune	6.210	4.590	1.608.858	
26		„	Șibiiu	8.160	1.680	853.632	
26		„	Turda-Arieș	9.784	2.800	1.266.753	
26		„	Sălagiu	2.515	6.585	748.682	
27		„	Bistrița-Năsăud	10.040	—	1.349.992	
27		„	Cojocna	14.420	4.830	2.756.100	
27		„	Cojocna	—	3.670	240.272	
27		„	Solnoc-Dobâca	12.700	—	1.161.390	
27		„	Târnava-Mică	1.820	6.360	567.800	

Licitațiile se vor ținea atat la Dir. de Pod. și șosele din Cluj, Strada Berde No. 2 cât și la serviciile de Poduri și șosele din respectivele județe.

Ofertele întocmite exclusiv în limba românească conform Modelului dat de Direcțiune sau de Serviciu, se vor înainta până la ora 11 a zilelor indicate și anume: Ofertele până la Lei 100.000 se pot înainta și serviciilor respective iar peste Lei 100.000 numai Direcțiunei. Ofertele rămân valabile 60 zile.

Se va anexa ofertei Recepisa despre depunerea garanției de 4 la sută a sumei oferite.

Direcțiunea își rezervează dreptul, cu ocaziunea încheierii contractului se reducă cantitățile cu maximum 5 la sută.

Proectul furniturilor, condițiunile generale și speciale și Modelul de ofertă se pot vedea zilnic dela orele 10—12 la Direcțiunea de Poduri și șosele din Cluj și la serviciile de Pod. și șosele respective.

Cluj, la 15 Ianuarie 1923.

2515 DIRECȚIUNEA.

Prefectura poliției orașului Cluj. Biroul Central al populației

No. 170—1923.

Ordonanță.

Noi Prefectul Poliției orașului Cluj, având în vedere dispozițiunile legii pentru înființarea unui birou al populației dispunem următoarele:

1. Toți proprietarii, uzufructuari de case și locatari principali sunt obligați a controle, ca locuitorii din case au satisfacut detorinței de a să prezenta la biroul populației, și sunt obligați în termin de 3 zile de a comunica în scris biroului populației din circumscripția respective rezultatul de asemenea sunt obligați o comunica și or ce schimbare de locatari în 3 zile.

2. Toți proprietarii și uzufructuarii de case sunt obligați în termen de 3 zile a afișa un tablou nominal în locul principal la întrarea care să cuprinde următoarele date 1. Nr. locuinței (parter sau etaj), 2. Numele, 3. Funcțiunea, 4. Nr. membrilor familiei, 5. Nr. camerelor.

Cei cari nu să vor conforma dispoziținelor cuprinsă mai sus relative la inscrieri, mutații, anunțări etc. vor fi amendați dela 500—1000 lei.

Cluj, la 12 Ianuarie 1923.

Prefectul poliției orașului Cluj: **Popoviciu Valeriu.**

Șeful bir. pop. orașului Cluj: **Mihnea Paul.**

Invățați Stenografia prin corespondență.

Stenografia fiind arta de a scrie de 7—10 ori mai repede decât scrisul obicnuit este foarte importantă pentru școlari, studenți, funcționari și oricare intelectual.

Toți Șefii și Părinții sunt datori a îndemna din vreme pe copii și subalternii lor să învețe Stenografia, Șefii având posibilitatea să-și dicteze repede corespondența unui tânăr sau unei domnișoare, iar Părinții asigurând un bun viitor copiilor, deoarece se simte mare lipsă de stenografi în toate ramurile sociale.

Fără deplasare învățați repede și usor „Stenografia" română și germană prin corespondență după o nouă metodă în 11 scrisori. Cereți broșura gratis de la Scoala Berlitz „Selecțiunea Stenografică" București, Sărindar 14. 2504

Hunwald

lustruială de sticle, fabrică de oglinzi, depozit de geamuri și intreprindere de geamgin

Cluj,

Str. Vlahuță (Bolyai-utca)

Intreprinde tot felul de lucrări cari aparțin acestei branse, și ce execută în modul cel mai frumos. 2484

Articole de sticlă plăci de geamuri Dimijoane lămpi și porțelanuri să capătă la

Ludovic Ausländer

Cluj, Piața M. Viteazul 39

Telefon 954.

Engro. 1582 Endetail.

Librăria și editura de opera muzicale

Moravetz

Singura prăvălie specială de opere muzicale din **TIMIȘOARA** Banat și Ardeal. Execută promptual tot felul de comenzi.

2465-2

Reclama este sufletul comerțului

Știri din Banat

Peste treizeci de cârciumi din Timișoara vor fi închise. Un cerc de cultură italiană

TIMIȘOARA, 11. — Încă de mai mult timp, consiliul comunal al orașului nostru, împreună cu prefectura poliției și direcțiunea finanțiară, au stabilit că, față de numărul prea urcat al cârciumelor, se impune o nouă revizuire a licențelor și un control sever al locatarilor. Resortul finanțelor din Cluj, prin ordonanța No. 52330/921, îndrumă și el toate direcțiunile finanțiare din țară tot pe această cale. Se spune în această ordonanță că, în urma războiului, moravurile au decăzut până într'atâta în aceste localuri, iar curățenia este atât de puțin păstrată — încât luarea de măsuri grabnice se impune numai decât.

Imediat după primirea acestei ordonanțe, s'au pornit razii, mai întâiu în provincie și după aceia prin orașe.

În orașul nostru, aceste razzii au stabilit lucruri grave. Nu numai în privința moravurilor și a murdăriei, care dau într'adevăr de gândit, dar și în alte privinți. Așa de exemplu, s'a stabilit că o mulțime de cârciumari și-au dat licența în chirie, speculând-o pe spatele unor invalizi de războiu, iar ei învârtesc alte afaceri. Sunt în mai multe familii câte 2—3 membrii, cari au asemenea licențe, și toate sunt date în chirie.

Comisia însărcinată cu facerea acestor razzii a luat peste tot procese verbale în cel mai obiectiv chip și a hotărât detragerea a peste 30 de licențe. Cârciumarii au apelat. Rapoartele s'au trimis la Cluj, rămânând ca, până la soluționarea lor, cârciumele să funcționeze și pe mai departe ca până acuma.

Un cerc de cultură italiană

Colonia italiană din Timișoara, dimpreună cu foștii prisonieri în Italia, au luat, încă de mai mult timp, inițiativa înființării unui cerc italian. Patru zeci și șase de inși, în majoritatea lor foști prisonieri în Italia, au aderat la această idee, pe care, acum, au și reușit s'o realizeze. Intr'o adunare, presidată de către cav. Codeca Giulio Cesare, vice-consul italian în Timișoara, d-na gen. Găvănescul a fost proclamată cu unanimitate de presidentă de onoare a cercului. Restul comitetului se compune din d-nii: cav. Codeca Giulio Cesare, preșe dinte; dr. Ion Țeicu și A. Bogdan, vice-președinți; dr. I. Terner, secretar; Ferrari Cesare Fulvio, bibliotecar; T. Schiff, cassier. Membri în comitet: Tiberiu Hanes, dr. Oot. Crâșmariu, O. Șuhanek, Remus Aglicerîu, căp. Haicu, V. Spătar, dr. M. Rosenwald, dr. A. Schwenk, dr. I. Stein și Bach.

Cercul a fost înregistrat imediat de către autorități și își va începe activitatea cât mai în grabă. Scopul său este pur cultural. Numirea sa oficială este: Circolo di cultura italiana.

— In orașul nostru vor sosi, cât de curând, un număr de 42 de ofițeri, de a căror încartirare primăria este datoare să se îngrijeze.

DESCOPERIREA unei bande de falsificatori la Timișoara

Se anunță că a fost arestată la Timișoara o bandă de mai mulți inși, cari răspândiau bilete de ban că false de 20 lei.

S'a constatat și am anunțat aceasta mai de mult, că s'au descoperit la Timișoara bancnote false, a căror proveniență se atribuia Cehoslovaciei, de unde s'au introdus în țară, în cursul anului trecut, stocuri însemnate de bilete falsificate.

Cu ocazia arestărilor de-acum, operate la Timișoara și pe urmă la Arad, s'a constatat însă, că biletele acestea sunt fabricate în Ungaria.

Depozitarul lor principal era la Arad; de-acolo se răspândiau în restul țării, cu deabine în Banat.

Biletele acestea erau aduse din Ungaria de un curier, la domiciliul principalului membru din bandă, Iosif Moritz.

Un delgeat al falsificatorilor din Ungaria trecea la intervale frontiera, ca să supraveghieze deaproape operațiunile bandei din Arad și Timișoara. Curierul acesta n'a putut fi până acum descoperit.

La cei arestați s'au găsit bilete false de câte 20 de lei, în valoare de 50.240 lei.

Stocul întreg de bilete puse în circulație n'a putut fi evaluat.

S'a descoperit deasemenea, că au fost puși în circulație dolari falsificați; în valoare de aproximativ 30 miliоane lei.

Se dă cu socoteala, că și această valută falsă ar fi fost adusă din Ungaria, de către aceeași bandă, care punea în circulație leii falși.

Citiți pag. 8-a

Mica publicitate

Vânzări și Cumpărări

DORMITOR de stejar de vânzare a se adresa Piața Unirei 12, etaj II-26 la ora 9—10. 3508

Închirieri:

CAUT CAMERĂ mobilată. Plătesc bine, ofer și avantagii. Adresa la ziar sub V. P.

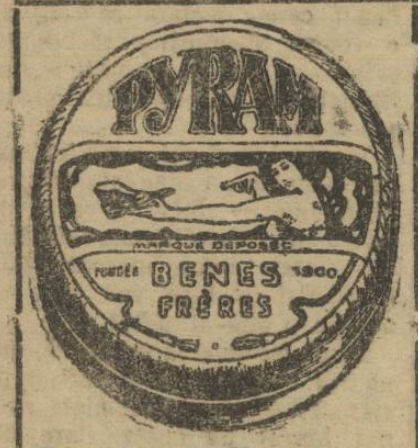

Cea mai fina crema pentru ghete

Lloyd 981 2219

Cuie de sârmă, Sârmă laminat, Fier de beton, Sârmă de Fier, Potcoave pentru cai, Colțuri pentru cai, Fier în rude, Tabla de Fier, furnizează prompt

FERARIA S. A.

Cluj, Calea Victoriei No. 29

Telefon: 4-40.

Adr. Telegr. FERARIA.

Lloyd 1263 2476-1

Reclame este sufletul comerțului.

Administrația Clinicelor Universitare Cluj.

No. 746—922.

Publicațiune.

Administrația Clinicilor universitare din Cluj publică concurs pentru aprovizionarea carnei necesare pe exercițiul 1923—1924; adecă dela 1 Aprilie 1923 până la 31 Martie 1924.

Ofertele referitoare în plic închis sunt a se înainta până la 14 Martie a. c. ora 10 a. m. Ofertele sosite mai târziu nu se vor lua în considerare.

La licitațiune sunt a se prezenta și ofertanți pentru iscăli procesul verbal.

Despre condiții mai detailate interesații pot primi informațiuni în biuroul administrației.

Cluj, la 11 Ianuarie 1923.

Administrator:
IOAN CRIȘAN.

2507

Prima fabrică de ghips, (Ipsos), Îngrășământ artificial de pământ și produse chimice

I. KRAMER

AGHIRIȘ jud. Cojocna.

PRODUCE: Ghips pentru modele la fabrici de țiglă
Ghips pentru pardosel.
Ghips pentru forme dentistice.
Ghips de stacatură (de edificat).
Ghips Albastru pentru figuri și obiecte de artă.
Ghips crud pentru diferite întrebuințări.
Ghips pentru îngrășământul pământului.
CIMENT ENGLEZESC.

2057

S'a deschis Măcelăria „VICTORIA"

Societate Anonimă nou renovată sub conducere specială,

2313

în Strada Regina Maria 9, unde se găsește peste zi carne proaspătă mezeluri și alte specialități de carne.

Tocurile talpă de cauciuc sunt mai eftine și durabile decât pielea. Ne păzesc de umezală și frig.

Radio 2883-[illegible] 2501

Publicațiune.

Toate obiectele depuse ca amanet cu scadența de 29 Decembrie 1922 și nerescumpărate în termenul legal se vor vinde la licitațiunea publică forțată ce se va ține în **30 Ianuarie 1923 ora 8 dimineața în localul**

Casei de Amanet
IONEL N. ILIESCU, CLUJ,
Calea Victoriei No. 16.

2514

Edict de licitație.

Conform decisului Min. Domeniilor No. 14287 - 1922 Composesoratul din Bucova esarendează pe un termen de 30 ani începând cu ziua de data aprobării din partea Ministerului, carierile de marmoră prin licitație pe lângă oferte închisă care se va ține în Bucova la 1 Martie 1923 dela orele 10 până la 18 ora seara.

1. Prețul de strigare: primii 10 ani 20.000 lei, pentru a doua serie de 10 ani 30.000 lei și pentru a treia serie de 10 ani 40.000 lei arânda anuală.
2. Ofertele vor fi închisă și vor cautiune în plic recipisa de consemnare a garanției egale cu 10 la sută cu prețul oferit și care se va consemina la depuneri și consemnate prin preceptoratele statului conform legei contabilității publice.

Condițiunile de arândă se pot vedea zilnic la președintele composesoratului în Bucova.

Bucova, jud. Hunedoara, la 3 Ianuar 1923.

3513 IOAN ALBULESCU, președinte.

Anunțuri

se primesc la Administrația ziarului „Înfrățirea" și la toate agențiile de publicitate.

„AFEB" Societate Anonimă pentru Materiale de Cai Ferate
București, Bulev. I. C. Bratianu No. 3. Telef. 56/75
Centrala: VIENA. ◆ Adresa telegr.: „AFEB"

Furnizează orice fel de materiale
FURNIZAREA MATERIALE DE CONSTRUCȚIUNI ȘI REPARAȚIUNI DE LOCOMOTIVE ȘI VAGOANE.

Secțiunea specială pentru:
CAI FERATE NORMALE, CAI FERATE PENTRU EXPLOATARI de PADURI, MINE, CARIERE, ETC. TRAMVAIE.

2478

AUTO-MECANICA S. R. A. LEONIDA & Co. UNITE

Soc. Anonima
CLUJ

Reprezentanța Generală A.

Din BUCURESTI
Stoc. Permanent de Cauciucuri **CABLE** MICHLIN
CORD și R. U. CONTINENTAL
Prețuri escepționale de eftine.

2238

CLUJ, Strada Regina Maria No. 10. și Calea Dorobanților No. 18. CLUJ.

Serviciul militar în Ungaria

In loc de serviciu militar mercenar, nu serviciu obligator

— Eludarea tratatului dela Trianon — Taxele militare — Verboncul restaurat —

Ca o complectare a ştirilor ce le-am dat până acum despre chipul în care Ungaria caută să-şi asigure o armată în stare să înfrunte într'o bună zi statele învecinate şi să garanteze restaurarea Ungariei dinainte de 1918, oficiosul german al guvernului din Praga aduce unele lămuriri de importanţă capitală despre felul recrutărilor maghiare şi despre măsurile coercitive întrebuinţate de autorităţi pentru cetăţenii care s'ar sustrage voluntariatului militar din tratatul de pace.

Tratatul dela Trianon hotărâse, că Ungaria nu poate avea o armată mai mare de 35.000 oameni, plus ofiţerii respectivi. Armata aceasta avea să fie o armată de mercenari. Tratatul de pace a şters astfel obligativitatea serviciului militar din Ungaria.

In urma acestui lucru Ungaria s'a văzut pusă în situaţia de-a nu mai putea nădăjdui vr'odată realizarea visului său revanşard. Pur şi simplu a călcat deci în picioare dispoziţiunile tratatului de pace.

In rândurile trecute am văzut cum a făcut-o aceasta cu acele bande neregulate şi de fascişti şi unguri deşteptaţi, întreţinute de stat şi încurajate de guvern. Vom face acum cunoştinţă unui nou truc maghiar: verboncul de pe vremuri, când se prindeau flăcăii cu arcanul. Recrutii sunt aduşi la recrutare cu jandarmii, în loc să fie lăsaţi să vină de bunăvoe aceia dintre ei, care vor să facă serviciul militar de mercenari stipulat în tratatul dela Trianon.

Sunt recrutaţi şi azi cu sila, dar în afară de recrutarea obişnuită în statele cu serviciu militar obligator mai este o altă recrutare, vechiul verbunc, cu intruniri, tobe, trimbiţe, etc. cu care se porneşte tineretul pentru a putea începea pe mâna jandarmului, care'l sileşte să între în armata mercenară.

Pentru toţi câţi nu fac serviciu militar s'au introdus taxe militare, ca 'n statele cu serviciu militar obligator. Impozitul militar e o nouă încălcare a tratatului de pace.

Vedem şi din acestea, că militarizarea Ungariei a luat proporţii cu adevărat ameninţătoare pentru statele din mica înţelegere. Cu toate acestea Ungaria a protestat, când aceste state direct interesate au cerut să fie şi ele reprezentate în comisia aliată de control.

Participarea aceasta a micilor aliaţi în această comisiune ar fi în sensul tratatului de pace. Dar aliaţii apuseni n'au voit să'şi aplecea urechea la jalbele vecinilor Ungariei. Acum când Ungaria a început să devină agresivă, poate se va lua în consideraţie această veche cerere a vecinilor ei.

Bulgaria va rămâne neutră în cazul unui nou războiu

—Comunicatul guvernului către puteri—

— Declaraţiile ministrului de finanţe —

Sofia. Preşedintele consiliului, d. A. Stambolisky a invitat telegrafic pe toţi reprezentanţii diplomatici ai Bulgariei din străinătate, să înştiinţeze oficial guvernele statelor respective, că Bulgaria e ferm hotărâtă să menţie o strictă şi loială neutralitate faţă de toţi beligeranţii în cazul izbucnirei unui nou război.

Dcelaraţiile ministrului de finanţe Turlacoff

Rusciuc. Vineri seară a avut loc, în sala Teatrului comunal o întrunire convocată de partidul ţărănesc aflat la cârma statului.

Intre alţi oratori a vorbit şi ministrul de finanţe Marcu Turlacoff, care a declarat că Bulgaria e contra aventurilor războinice şi va căuta să-şi valorifice doleanţele pe cale paşnică şi diplomatică.

In cazul unei noi complicaţiuni internaţionale, a adaugat ministrul de finanţe — Bulgaria va menţine o strictă neutralitate refuzând cu energie orice încercări sau propuneri ce i se vor face să adopte o altă atitudine.

După terminarea întrunirei, ministrul de finanţe a autorizat pe ziarişti bulgari să desmintă zvonul lansat de unele ziare din Bucureşti, după care Bulgaria ar fi mobilizat numeroase trupe la graniţa Cadrilaterului.

Alegerile comunale în Bulgaria

Sofia. Azi au avut loc în Bulgaria alegeri generale comunale

Guvernul şi-a concentrat toate forţele pentru a obţine un cât mai mare succes în aceste alegeri considerate — în cercurile politice — ca un plebiscit naţional.

Partidul comunist, ca şi celelalte organizaţii politice, au depus listele candidaţilor pretutindeni.

Mişcarea portului Constanţa în Decembrie 1922

Au sosit în total 47 vagoane cu o capacitate totală de 77.665 tone, dintre cari 12 vase româneşti având un tonaj de 12.684 tone şi 35 vapoare sub pavilion străin cu o capacitate de 64,981 tone. Cele 12 vapoare româneşti au adus 1.857.385 kgr. mărfuri generale, iar cele străine 12.182.615 kgr.

La eşire s'au înregistrat 9 vase româneşti, cari au luat 12.535.893 kgr. mărfuri generale şi 944.315 kgr. cereale, iar cele 35 vase sub pavilion străin, cari au părăsit portul nostru, au plecat cu 26.429.751 kgr. mărfuri generale şi 22.778,515 kgr. cereale.

Din cifrele de mai sus reese că în total am importat 14.040.000 kgr. mărfuri exportând în schimb 38.065.545 kgr. şi 23.722.840 kgr. cereale, ceiace la un loc ne dă un total de mărfuri şi cereale exportate de 52.688.385 kgr. Rezultă, deci că, din punct de vedere cantitativ, am exportat de vre-o patru ori şi jumătate mai mult de cât am importat, — ceiace ar fi îmbucurător. dacă procentul de 27 la sută pe care îl reprezintă importul faţă de export nu ar întrece valoarea mărfurilor exportate, întrucât în majoritatea cazurilor noi am exportat produse brute, sau semifabricate, pe când din streinătate am primit produse manufacturate cari costă de zeci de ori mai mult decât cele brute. Acum trecând la traficul de călători, constatăm că: cu vasele româneşti au sosit 416 călători şi au plecat 271. Cu cele streine, la intrare avem 168 călători iar la eşire 229, în total deci 1084 călători, din cari 687 au folosit vapoarele româneşti şi 397 cele streine, ceiace înseamnă că din traficul total de pasageri vasele româneşti deţin o cotă de 60 la sută. Este aceasta un succes pentru pavilionul românesc.

Analizând frequenţa vapoarelor în acest interval, pe pavilioane, înregistrăm la intrare că România stă în frunte cu 10 vapoare sosite, urmând apoi Italia 9, Anglia 6, Franţa 5, Olanda 4, Grecia 3, Norvegia şi America câte două şi celelalte ca: Belgia, Danemarca, Egiptul ş. a. cu câte unul.

La ieşire, cam acelaş lucru, cu deosebire că Italia stă în frunte cu 10 vase, iar România cu 9.

Shakespeare în limba siameză

Regele Siamului este un admirator fanatic al lui Shakespeare. El a tradus de curând pe „Romeo şi Julieta“ în limba siameză după ce tradusese în aceeaşi limbă pe „Shyllok“ şi „Noaptea Regilor.“

Regele are 42 ani şi şi-a făcut educaţia în Anglia, unde a venit dela vârsta de 13 ani.

Pretutindeni în Ardeal se citeşte ziarul INFRĂŢIREA

ABONAMENTELE
pentru ziarul
„Infrăţirea“
se primesc cu

Lei 180 anual
Lei 90 pe 6 luni
Lei 45 pe 3 luni

Pentru autorităţi, bănci şi societăţi

Lei 240 anuul
Lei 120 pe 6 luni
Lei 60 pe 3 luni

Anunţ!

Ziarul „Infrăţirea“
anunţă pe Onoraţi săi abonaţi din Cluj
că dela 1 Decemvrie 1922
a aranjat in centrul orasului (Piata Unirei) un chiosc
de unde se poate ridica seara foaia
pentru eciipiseide abonament.

Rugăm pe Domni vechi abonaţi din Cluj a ne comunica dacă doresc să ridice foaia dela chiosc sau să o expediem tot prin poştă.

Abonamnete pentru chioscla Adm. ziarului str. I. Maniu 3

Tipărit cu maşina rotativă Cartea Românească „Cosinzeana“ institut de arte grafice, Cluj.

BIBLIOTECA CENTRALĂ ASOCIAȚIUNII SIBIIU

Anul III. No. 709 — 8 pagini 1 LEU 8 pagini — Miercuri 24 Ianuarie 1923

Înfrăți

74 „Transilvania Nr. de schimb Sibiiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI și AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3 (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN — — — — — — LEI 180
„ 6 LUNI — — — — — 90 „
„ 3 „ — — — — — — 45 „
„ 1 AN Pentru autorități 240 „

Democratizarea învățământului

Prelungirea învățământului primar. — Inființarea cercurilor culturale

Necesitatea unei Constituții care se fixeze cadrul tuturor reformelor democratice, așezând pe temelii puternice reorganizarea țării, necesitatea unei munci coordonate și armonice în activitatea actuală a parlamentului e grija de căpetenie a partidului liberal.

Alături de reforma agrară, votul universal, reforma financiară administrativă etc. una din cele mai însemnate și asupra căreia guvernul liberal și-a îndreptat o atenție deosebită, e reforma învățământului.

Prima condiție pentru progresul neamului și consolidarea României întregite e o cât mai largă desvoltare a culturei naționale, a cărei răspândire va fi cu atât mai ușoară cu cât ea va avea la bază spiritul democratic, corespunzător nevoilor vieței practice a României moderne.

Am vorbit la timp de opera culturală ce a înfăptuit-o ministrul Școalelor la sate, unde țăranii dându-și seamă de importanța cărții au contribuit cu sprijinul lor material, la clădirea de școli pentru copiii lor.

Necesitățile sociale de astăzi impun ca învățământul public să nu fie restrâns însă numai la școalele în care o elită privilegiată și puțin numeroasă să aibă putința de a-și îmbogăți cunoștințele.

Învățământul public pus la îndemâna tuturora, pentrucă ori cine să poată căpăta gradul de cultură pe care-l dorește și de care e capabil e nu numai o chestiune de dreptate socială, ci și un interes al Statului.

Unul din cele mai mari lipsuri ale educației noastre populare e faptul că la noi învățământul public și obligator se oprește la școala primară.

Educația și cunoștințele elementare căpătate în școala primară nu sunt îndestulătoare ca să alcătuiască o educație populară complectă.

Faptul e cu atât mai grav, cu cât în țara noastră, numai o mică minoritate dintre absolvenții școalelor primare au posibilitatea să urmeze o școală mai superioară. Învățământul public se oprește pentru majoritatea populației la 11 ani, vârstă destul de fragedă când educația n'a avut o înrâurire definitivă asupra copilului.

Fără călăuză, lipsit de control, copilul nu numai că nu-și complectează educația, dar uită chiar bruma de învățătură din școala primară.

Pentru cel dela oraș în special, contactul rău și influența străzii ajută distrugerea sentimentelor bune și a ideilor sănătoase.

Ca să înlăture acest rău, Ministrul Școalelor s'a gândit la prelungirea școalei primare, care se impune ca o necesitate imperioasă.

Educația populară nu este numai o chestiune de pedagogie, ci e și una socială; complectarea cunoștințelor din școala primară pregătește pe individ pentru viața practică, indemnându-l să învețe un meșteșug, deasemeni îl ajută să între în viața cetățănească.

Dorind să puie la îndemâna poporului, mijloace cât mai multe și mai variate pentru ca să capete cultura necesară, Ministrul Școalelor în reforma sa arată o deosebită solicitutine învățământului profesional, către care să se canalizeze energiile dornice de muncă ale satelor noastre.

O altă măsură democratică de mare folos pentru desvoltarea culturală a maselor, e inființarea cercurilor culturale care au de scop să educe și să cultive locuitorii, din mediul în care trăesc membrii corpului didactic primar.

Conferințele menite să contribue la educația economică, morală și civică a poporului vor avea ca subiect: frumusețile și bogățile pământului românesc, foloasele învățăturii, munca și economia, igiena locuinței și a omului etc.

Imensa și nenorocita prăpastie ce separă la noi clasele sociale va putea fi umplută numai prin ridicarea nivelului cultural al maselor populare, chemate la o viață mai conștientă.

Partidului liberal care a rezolvat chestia țărănească și care a creiat atâtea școli, luptând pentru luminarea și îndrumarea clasei de jos i a fost menit și de data aceasta să pășească către o mai largă democratizare a învățământului, prin munca fără preget ce o depune în acest scop actualul ministru al Școlilor sincer reprezentant al democrației române și demn urmaș al marelui Spiru Haret.

Grabă inutilă

In chestia acordului romano-rus

Confratele local „Patria" a publicat acum câteva zile știrea că acordul între guvernul român și guvernul rus a fost încheiat. Oficiosul partidului național afirmă chiar că posedă știrea dintr'o sursă „care nu suferе desmințire."

Și totuși desmințirea a venit, categorică. Știrea „Patriei" este în întregime de domeniul fanteziei. Un comunicat al guvernului dă cea mai formală desmințire, ziarele bucureștene cu mai bine desvoltat simțul răspunderii n'au întârziat să desaprobe inexactitățile oficiosului din Cluj al partidului național.

Graba „Patriei" este într-adevăr câtva explicabilă. Politica externă a dlui Vaida are și astăzi după trei ani, nevoie de pledoarie. Intoarcerea bruscă din streinătate trebuie explicată opiniei publice și firește „Patria" își cunoaște datoria.

Dar între interesul de partid care îndemna la apărarea politicei externe a dlui Vaida și interesele țării e o mică deosebire pe care „Patria" nu s'a ostenit să o facă. Nu a făcut-o pentrucă ar fi pierdut un rar prilej să insinueze că partidul liberal se servește — vezi Doamne — de roadele activității partidului național, și nu a făcut-o pentrucă prilejul îi dădea putința să lovească în guvernul actual.

Acestea două cosiderațiuni covârșiau orice reziduu de conștiință patriotică. „Patria" alarmând inutil și neonest opinia publică nu a făcut decât să urmeze o vechie sistemă.

Lucrători germeni vor să declare greva generală

Berlin. In legătură cu opoziția muncitorilor din ținuturile ocupate cari vor să declare greva generală, partidul muncitoresc englez și internaționala din Amsterdam au promis ajutorarea muncitorilor germani.

Animozitatea contra străinilor din Germania crește mereu.

Industriașii germani speră într'o shimbare a situației.

...estia reparațiunilor

...nța pasivă a Germaniei

Atitudinea Angliei

In urma ruptúrei prietenești cu care s'a terminat recenta conferință de la Paris, chestiunea reparațiunilor datorite de Germania, în virtutea tratatului de la Versailles a luat o întorsătură nouă.

Ea pasionează opinia publică, mai ales de când Franța, la care s'a asociat și Belgia s'a decis să ia măsuri de sancțiune contra Germaniei.

Franța a trimes în regiunea Essen-ului o echipă de ingineri însărcinați cu controlul exploatărei minelor și a pădurilor domeniale și pentru a asigura siguranța controlorilor săi, a trimes și trupe care să-i însoțească.

E lesne de înțeles că aceste măsuri provoacă o puternică mișcare de opoziție în Germania.

Sindicatul minier și industriașii germani caută să încurce lucrările controlorilor francezi.

Guvernul la rândul său protestează contra sancțiunilor, pretinzând că prin ele s'ar viola tratatul dela Versailles.

După ministrul de externe german, nerespectarea prestațiilor în natură de către Germania poate cel mult să atragă plata valorii articolelor ce n'au putut fi furnizate, iar nici de cum creiarea de sancțiuni care sunt contrarii stipulațiunilor contractului, dacă nu toți Aliații sunt de acord asupra acestor sancțiuni.

Ne îndoim că argumentația ministrului de externe german va avea vre-o putere de convingere, chiar în țările neutre.

Desigur că Franța n'ar refuza să primească în bani, valoarea furniturilor care-i trebuesc date în natură: De unde va lua Germania suma cuvenită, când ea se pretinde incapabilă să plătească ceia ce datorește?

Argumentația germană se reduce la faptul că: „Frața are dreptul să ceară să fie plătită, dar n'are dreptul să oblige pe Germania să-o plătească.

Plecând dela aceste premize îndoelnice, că Franța și Belgia violează tratatul luând măsuri ca să li se plătească datoriile, guvernul german conchide că această violare e în măsură să dea libertate Germaniei de a nu respecta tratatul.

Astfel o telegramă din 15 Ianuarie anunță că guvernul german a adresat Comisiunei reparațiunilor o notă prin care o informează, că în cazul ocupațiunei bazinului Ruhr, Germania va suspenda orice datorie în bani sau prestație în natură.

Desigur că scopul acestei măsuri e de a avea răsunet mai mult în interior decât în exterior.

Prin nota trimisă, Germania ar avea intenția să denunțe tratatul de pace.

Ori acest lucru nu e posibil, căci o reluare a ostilităților ar fi o nebunie prea mare pentru conducătorii poporului german, destul de îngrijiți de soarta precară a țării lor.

Deaceia opoziția guvernului german speră că va găsi în lupta lui contra reparațiunilor, un însemnat sprijin din partea Angliei.

E lucru cert că Anglia s'a separat de ceilalți aliați pe această chestiune, dar a accentuat că păstrează credință Antantei.

Separarea Angliei de Franța e datorită nu unei chestiuni de principiu ci unei de formă a declarat Mac Neill, sub-secretarul de la Foreign-Office în un discurs ținut înaintea conservatorilor englezi.

Anglia recunoaște că reparațiunile trebuesc plătite de către Germania, dar nu e de acord cu ceilalți Aliați asupra modalităților de a obliga Germania să plătească.

Proba cea mai evidentă că sclidaritatea franco-britanică există, e că în ultimul consiliu de miniștri englez s'a decis menținerea reprezentantului englez în Comisiunea de reparațiuni și a trupelor engleze în regiunile germane ocupate.

Presa engleză și acțiunea Franței

Paris. Ziarele engleze publicăticole semnate de lordul Rothemere fratele decedatului Nortcliffe, declarând că politica franceză privitoare la reparațiuni va grăbi restabilirea păcii durabile. Ocuparea Ruhrului va avea succes prin constrângerea Germaniei de a-și ține angajamentele.

Mișcarea culturală, teatrală, literară, artistică

File de calendar

Dintr'o prefață de volum

Un viteaz, unul din bravii noștri soldați, cari au luptat pe toate fronturile războiului pentru întregirea neamului și-a prefăcut în versuri toate amintirile, toate sentimentele încercate în luptele prin care a trecut, toată dragostea sufletului său curat românesc pentru acest popor și pentru regele lui. Și după ce a strâns omul atâtea poesii cât pot încăpea într'un volum, s'a dus, după obiceiu, la un cărturar ca să-i facă prefață.

Pe cărturar l'a nimerit în persoana d-lui Ioan Porumb, învățător din Baia-Mare, și acesta s'a și grăbit să răspundă rugăminții autorului erou. Din prefața ce i-a făcut, mă grăbesc și eu a spicui câteva rinduri, care, — cu toate că ne fac idee mai mult de critic decât de autor — cred că vor stărni oarecare interes în rândurile cetitorilor rubricei mele:

„Am primit, începe dl Porumb, cu inima șovăielnică invitarea autorului, de-a scrie prefața poeziilor d-sale „Dela Nistru pân' la Tisa" și nu știu dacă nu făceam mai bine să n'o primesc. Nu puteam să-i deneg; nu—căci sum al poporului sum al neamului, pentru binele și fericirea căruia'mi jertfesc viața și activitatea, ca un simplu zilier al națiunei, în ogorul căreia și eu, după debilele mele puteri lucru și'mi fac datorința ca luminător al poporului românesc. Nu puteam s'o deneg, pentru că și autorul e al poporului, al neamului, și însă-și acestea poezii sunt scrise pentru popor, pentru generațiile neamului din care facem parte."

„De sine înțeles că în „Prefața" mea nu voi da o icoană întreagă a vieței și activității literare a autorului acestor poezii, ar fi să scriu volume întregi provăzute cu episoadele interesante din biografia Dsale. Mă voi mărgini a înșira numai momentele biografice. . .!"

După ce termină cu această înșirare, luminătorul poporului român trece la aprecierile literare:

„Războiul victorios de pe câmpiile Bulgariei l'a purtat alături cu comandanții săi, în acest războiu mondial din 1916 până azi luptă ca obuzier cu tunul — trecând regimentul său la ocuparea Basarabiei; comandantul în semn de atențiune îl face port drapel al Regimentului 10 Obuziere; luptă cu sabia ba și cu peana lui măestră pentru întărirea încrederei armatei și a poporului românesc în puterile sale, (vezi fotografia)."

„.... e de-o admirație foarte însemnată și poezia sa „In Budapesta."

„Eu însă mulțumesc lui Dzeu că pe un așa brav viteaz cum e dl Rodina, a cărui activitate pe amândouă terenile încă nu-o știm prețui după merit, l'a lăsat întreg abstrăgând dela pușcătura primită prim gură la care azi har Dlui n'are nici o dificultate."

După mine vor urma alții, cari se vor ocupa la timpul său [illegible] activitatea și meritele sale literare ca ostaș-legionar în războiul mondial. Armata fie fălioasă cu acest ostaș!

„Inspirându-ne On. cetitor din acestea poezii vitejești, activitatea noastră totdeauna va fi condusă de iubirea libertății, de iubirea de neam și dragostea de țară."

„Și acum, când am ajuns un epos național — România-întregită figura M. Sale primului Rege al tuturor Românilor și a bravei Sale armate, trebue să fie centrul, în jurul Căruia să graviteze toate celea, ce sunt spre fericirea și întărirea Neamului Românesc."

p. conf. N. F.

Cărți și Reviste

A apărut în editura „Cartea Românească":

„Teatru" vol. I. de V. Alexandri. Prețul lei 35·—

„Genin Pustiu" de M. Eminescu. Prețul lei 18·—

„Sărbătoarea Morții" 1914—15 (Versuri) de A. Cotruș. Prețul lei 10·—

„Parlamentul în pribegie" (1916—1918) Amănuri, Note și Impresii, de Gr. Procopiu. Prețul lei 20·—

„Zânele din Valea Cerbului". Povești pentru copii, de Nestor V. A. Urechia. Prețul lei 25·—

„Dumnezeu și oamenii". Povestiri după Sfânta Scriptură a Vechiului Testament de P. Dulfu. Prețul lei 24·—

„Biblioteca Minerva" Nrul 32 „Spre Pol" de Fridtjof Nansen. Prețul lei 8·—

„Pe-aicea nu se trece!" Poem eroic în versuri (Teatru Popular) de Corneliu Moldovanu și Mircea Radulescu. Prețul lei 4·—

— De vânzare la principalele librării din țară. —

CITIȚI „INFRAȚIREA"

ECOURI

Recordurile lui Francois de Curel

Dl Francois de Curel, care ține de câtva timp cu succes la Paris, afișul teatrului „Fraucais" și al teatrului „des Arts", mai este actualmente și deținătorul recordului... porcilor mistreți, impușcați în decursul anului trecut.

Autorul lui „Terre inhumaine" este un vânător pasionat. Tatăl său, Léonce de Curel, își crease ca scriitor cinegetic o reputație considerabilă.

O scriere a sa intitulată „Manuel du Masseur au chien d'arret" publicată în 1857, la Metz, a fost reeditată în diferite rânduri și provoacă și acum un deosebit interes printre vânători.

Cinematografiarea planetei Marte

D-rul David Todd, profesor englez de astronomie, care a făcut foarte amănunțite studii asupra planetei Marte, a conceput proectul de a film pe misteriosul nostru vecin.

El a pus să se construiască un observator de pe care vrea să cinematografieze, în vara anului 1924, planeta Marte.

Operațiunea aceasta se va efectua timp de șase săptămâni, în fiecare noapte, în discursul celor câteva secunde, în cari planeta este accesibilă obiectivului.

In acest scop se construește o oglindă, puțin concavă, de mărimea și grosimea unei roți de locomotivă, așezată cu o înclinare de 45 grade la picioarele unui telescop.

Camera necesară operației va fi așezată la 13 metri înălțime peste oglindă.

Expoziție internațională de pictură

S'a hotărît definitiv că mare expoziție internațională de pictură, dspre care am vorbit într'un număr trecut, să se deschidă la Maison d'Art la 1 Februarie.

Pe lângă pictori din München, Dresda, Viena, Bruxelles, Hamburg, Roma, Anvers și Budapesta, vor participa și maeștri renumiți din Croația, Polonia, Cehoslovacia etc.

Cea mai mare bibliotecă din lume

Biblioteca Vaticanului a devenit acum cea mai mare din lume, deoarece printr'o deciziune a cabinetului italian i s'a anexat renumita bibliotecă Chigi. Colecțiunea aceasta se găsește în palatul Chigi, construit de Papa Alexandru VII, și a fost strânsă de familia aceasta patriciană.

Darul acesta devine mai important că este întâiul pe care-l face statul italian Vaticanului.

Se zice că la biblioteca Vaticanului se vor înființa acum diferite secțiuni pentru literaturi streine. Cea mai nouă secțiune înființată este o secțiune irlandeză. Și guvernele Braziliei și Chilei vor să înființeze secțiuni proprii.

Să cumpărăm dela Droguería „EMIKE" 1788
Proprietarul firmei: Barkóczy Alexandru.
Prețuri ceftine. Mare asortiment. Serviciu regulat.

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

UN PROFESOR DE ENERGIE

Enrico Corradini

Enrico Corradini este teoreticianul pasionat al imperialismului italian.

Fără a-i fi teamă că va atața contra sa ura sau calomnia opiniei publice, Enrico Corradini cu talentul și cu elocvența sa s'a revelat ca un apostol al energiei, ne având alt scop de cât mărirea politică și ridicarea morală a țărei sale.

Lucru curios, Corradini a debutat prin romane care în loc să fie inspirate de voința și încrederea caracterului său, scoteau în lumină aspectele dureroase și descurajatoare ale realității.

Eroii pe care îi găsim în primele romane ale lui Corradini erau înconjurați de o atmosferă de adâncă melancolie, care corespundea felului de a scrie al majorității scriitorilor italieni contimporani; pesimiți închiși în cel mai nebulos esoterism, influențați de curentul ibsenian.

Fanteziile tinereței, odată trecute, Corradini a părăsit însă un ideal literar, care supunea gândirea unei arte sterile.

El părăsește epoca contimporană, pentru a studia epoca istoriei romane, scriind o dramă în cinci acte: Iuliu Cesar, în care înlătură pe cât posibil mirajul ficțiunei.

Ceia ce caută să scoată în evidență Corradini, este detaliul exact al epocei lui Iuliu Cesar.

Perioada evocată inspiră evocatorului un interes justificat ea e fără îndoială una din cele mai grandioase din întreaga istorie a Romei. Drama începe cu trecerea Rubiconului și sfârșește cu Irele lui Marte; fiecare act formează un tablou curios, precis și mișcător, în care se reliefează diferite episoade din viața lui Cezar.

In această piesă, care reprezintă o dată în evoluția lui Corradini se poate întrevedea o primă expresie a ideilor politice, din care el își va întocmi doctrina. Ea anunță că romancierul pesimist a părăsit tezele maladive, pentru a lua contact cu realitatea.

Corradini are despre oamenii mari, despre eroi, aceiași concepție ca și Carlyle.

Pentru el ca și pentru scriitorul englez, ei sunt creatorii istoriei, care nu reprezintă altceva decât punerea în acțiune a gândirei lor.

Spre deosebire de cunoscutul istoric Gugliemo Ferrero, care face din Iuliu Cezar o simplă jucărie a evenimentelor sau a forțelor colective, Corradini îl prezintă ca un genin capabil să conducă după placul său multimea și faptele.

Neliniștit de influența pe care o exercita Tolstoi asupra intelectualității italiene, Corradini combate în toate scrierile sale visurile sentimentale, relevându-se din ce în ce mai mult ca un îndrumător al energiei tineretului italian.

Doctrina sa politică și-o expune cu multă elocvență în următoarele cărți: Viața națională, Umbra și Viața, Voința Italiei, Discursuri naționale, toate formând o serie splendidă, atât ca fond cât și ca formă.

Corradini bazează teoria imperialismului pe următoarea ideie: deși doctrina internaționalistă e răspândită în întreaga lume, desfășurarea evenimentelor demonstrează că egalitatea națiunilor nu e decât o chimeră.

Iluzia filozofilor, care credeau că istoria universală e statică, s'a risipit odată cu izbucnirea războiului mondial.

S'a crezut că lumea întreagă poate fi privită prin prisma unui tip unic de civilizație, acel al civilizației moderne și această prejudecată a înșelat speranțele celor mai mari umanariști, care trăiau cu visul solidarității universale.

Corradini, întrebuințând un cuvânt lui Dante a dat ca principiu al tezei sale imperialiste formula următoare: „Pentru orice națiune nu există decât două alternative sau să domine sau să fie dominată.

Războaiele au adus totdeauna proba exactă a acestui eforism.

Bine înțeles că prin expunerea doctrinei sale, Corradini și-a atras numeroși dușmani; dar el era pregătit la ceia ce-l aștepta, având încredere în forța ideilor sale. Cultul țărei sale l'a făcut să nu ia în serios obiecțiile și doctrina sa imperialistă nefiind născută din dorința de a oprima pe alții ca cea germană.

Această doctrină e numai un mijloc de apărare contra tuturor acelora, care încearcă să turbure liniștea Italiei.

Toate articolele lui Corradini nu urmăresc decât un singur lucru, să facă pe Italieni să-și cunoască adevărata lor valoare.

După el, clasa muncitorească când își apără interesele profesionale, e imperialistă.

Sindicalismul nu e altceva de cât un imperialism muncitoresc, pentrucă îndeamnă proletariatul să cucerească prin forță un fel de supremație morală și materială.

Energia cu care Enrico Corradini și-a susținut teza sa s'a manifestat chiar dela începutul războiului și prin ziarul său „Idea Nazionale", fiind în fruntea campaniei confraților săi, ce cereau intervenția Italiei.

Grație talentului său de scriitor și de polemist a putut să încreze cu succes la triumful ideilor sale, fiind totodată unul din cei mai respectați intelectuali ai fascismului.

Situația agricolă în Ardeal

Sămănăturile de toamnă sunt foarte slabe. — Care-i cauza? — Perspectivele lucrărilor de primavară. — Efectele bune ale expropierei. Cât s'a expropriat. — La sfârșitul ernei aceste lucrări vor fi complect terminate. Ce rezerve de cereale avem în Ardeal până la nuoa recoltă

Am obținut dela un număr de factori competinți în materie, mai ales prin caracterul lor oficial, o serie de lămuriri din care ne-am putut face o idele generală asupra întregei situațiuni agricole din Ardeal, în present, și asupra perspectivelor în legătură cu viitoarea recoltă.

Una din lămuririle ce am căpătat, din nefericire, nu este de loc înveselitoare. In întreg Ardealul, sămănăturile din toamna acestui an sunt foarte slabe. Mai mulți consilieri agricoli din regiuni diferite ne-au spus acelaș lucru, astfel că situațiunea proastă de care vorbim este generală. Ni-se afirmă astfel, că peste tot sămănăturile de toamnă aici, nu s'au putut face nici în proporția de jumătate față de ce a fost anul trecut, ar pe alocurea situația este și mai proastă.

Asupra cauzei care a determinat această stare de lucruri, ni se spune următoarele: Nici într'un an n'a fost mai defavorabilă clima în Ardeal pentru sămănăturile de toamnă ca în acest an. După ploile timpurii cari au ținut continuu, au venit bruse înghețurile. La aceasta se mai adaugă într'o oarecare măsură și lipsa de semințe.

*

Față însă de proasta stare a sămănăturilor de toamnă, perspectivele lucrărilor agricole de primăvară apar într'o lumină cu deosebire îmbucurătoare. Iată ce ni se spune în această privință: „Opera cea mai tranică pe care actualul guvern a făcut o în scurtul timp de când se a la la conducerea țarei, a fost realizată prin operațiunile de împroprietărire, care în masele țărănești a produs cel mai bun efect, inspirându le astfel cea mai deplină încredere asupra drepturilor ce le au fost consacrate pe pământul pe care îl muncesc. Tot așa, interesul pe care l a pus guvernul în rezolvarea grabnică a acestei mari opere sociale, a pus ordine și în rândurile proprietarilor, cari acum știu, ce le-a rămas, și cum trebue să-și administreze pământurile ce le aparțin.

Intr'un cuvânt s'a stabilit ordinea atât în rândurile țăranilor împroprietăriți, cât și a proprietarilor cari au fost expropriați. Țăranii mai ales sunt bucuroși, și așteaptă să se pue cu toată dragostea la muncă pe pământurile, pe cari au acum toată siguranța că sunt ale lor pe vecie. Astfel este cert că lucrările agricole de primăvară, se vor face în acest an, cu intensitate ce va răsplăti, desigur, lipsurile de până acum.

Trebue să mai adăugăm, după relațiunele oficiale pe care le avem, că până în prezent operațiunele de expropriere a atins proporția de 95 la sută, asupra tuturor pământurilor expropriabile. In acelaș timp ni se afirmă din aceași surse, că până în primele zile ale lunei Martie, aceste operațiuni vor fi complect terminate, așa în cât toată țărănimea va fi mulțumită și gata de muncă rodnică.

Fața cu aceste perspective îmbucurătoare, mai putem adăuga că guvernul, va lua măsuri din timp, de a se face și aprovizionările necesare de semințe, pentru a se înlătura astfel și răul, care în anii din urmă a contribuit într'o bună măsură în defavoarea lucrărilor noastre agricole din Ardeal.

*

In legătură cu cele spuse mai sus, trebue să arătăm, că perspectivele bune ale noului an agricol, îngădue să se creadă că Ardealul va putea avea pe viitor recolte care să-i asigure aproape în totul rezervele de grâne pentru hrana populațiunei, de la un an la altul. Bine înțeles însă că la această se contează în principal pe Banat.

Până acum situația din punctul de vedere al aprovizionării Ardealului cu grâne din Banat a lăsat cu totul de dorit. Chiar în acest an, până la viitoarea recoltă, în Banat stăm destul de prost cu rezervele de grâu. In Ardeal aprovizionările de grâu, însă din toamnă s'au făcut din vechiul regat. Numai la Cluj s'au adus peste 2500 de v goane.

Fără îndoială dar, că atunci când perspectivele bune ale noului an agricol, de care ne-am ocupat, aici, vor fi urmate de faptele concrete corespunzătoare, Ardealul va fi scăpat în cea mai mare măsură, de grija alimentării sale cu grâne, ce se face cu atâta greutate acum. Și toate aceste semne bune sunt în strânsă legătură cu marea operă a împroprietărirei, căreia guvernul actual, i-a dat o imediată și fericită rezolvare.

Dac.

CURIERUL SPECTACOLELOR

TEATRUL NAȚIONAL

Marți, 23 Ianuarie. Pentru prima oară „Cafeneaua cea mică" comedie în 3 acte de Tristan Bernard din distribuția acestei piese face parte și dl Mișu Ștefănescu, care va apare în rolul lui Vauchenu.

Rolurile principale sunt încredințate dlor Mihăilescu-Brăila, V. Vasilescu, Al. Ionescu-Ghibericon, Dem. Psatta, N. Dimitriu Arsene Popovici, C. Potcoavă etc. și doamnele Stanca Alexandrescu, Nat. Ștefanescu, Jeanne Landry, Netti Adamidi etc.

Piesa este pusă în scenă de dl I. Stănescu-Papa.

Agitațiile presei maghiare

De câteva săptămâni, decând Franța a început în regiunea Ruhrurului măsuri coercitive împotriva Germaniei și decând — concomitent cu aceasta — Ungaria a 'nceput să pescuească 'n apă turbure, ziarele maghiare de aici au început o fățișă campanie în favoarea Germaniei, instigând împotriva Franței și — firește — pregătind spiritele pentru un război de revanșă pe care 'l cred apropiat.

Atitudinea aceasta a fost semnalată și în privința presei rusești din Basarabia. Un distins publicist cunoscător de aproape al chestiunilor rusești ne-a informat deunăzi asupra campaniei francofobe, germanofile, a presei rusești din Basarabia.

Vedem aceasta și aici în Ardeal și nu numai la unele sau altele dintre ziarele maghiare, ci absolut la toate fără excepțiune. Dintre ziarele maghiare din Cluj nici unul nu și-a precupețit coloanele timp de două săptămâni întregi, ci zi de zi au instigat și continuă să instigheze în favoarea Germaniei, salutându-i rezistența. In această campanie de pregătire a spiritelor, pentru rezistența aceasta a Germaniei, a aliatei Ungariei, Franța este arătată ca cea mai barbară țară. Insuși „Keleti Ulsàg", care se pretindea un ziar european, nu are acum decât injurii la adresa Franței, arătându-ni-o ca pe o țară barbară și tot atunci publică cu cele mai mari litere, cu comentarii de-o nespusă satisfacție, hotărârea guvernelor germane de-a se opune Franței chiar și cu arma.

N'am înțelege rostul acestei campanii a presei maghiare de aici dacă n'am ști un lucru. Că bandele maghiare s'au ivit la granița noastră în chiar ziua intrării francezilor în Ruhr. Că îndată după ocuparea Ruhrului și după protestul german, s'a ridicat și primul ministru maghiar și-a anunțat, pentru anul în care am intrat, o Europă nouă, însemnând distrugerea aliaților, cum a spus-o destul de deschis. Că în sfârșit, după cum e destul de evident și din acestea, cauza ungurilor e comună cu a Germaniei și implicit, ducându-se o campanie de indemn către Germania pentru primirea războiului împotriva Franței barbare, se instighează și în favoarea Ungariei revanșarde.

Atitudinea aceasta nu ne surprinde însă. Ne surprinde însă cu atât mai mult faptul, că aceeași presă de instigație atribuindu'i Ungariei numai intenții pașnice și aceasta chiar când se comiteau incursiunile, se răzvrătia, că opinia publică românească e informată de către ziarele românești despre planurile a căror realizare a început-o Ungaria. Aceeaș presă maghiară, care instighează și fățiș — ca „Ellenzék" — și mai cu perdea, se revoltă, că presa română cutează să demaște gândurile criminale ale Ungariei.

Lucrul acesta ne surprinde și mai mult decât întâiul și dacă 'l remarcăm deosebit, e, pentrucă socotim, că 'și are și îndrăzneala limitele sale. In tot cazul presa maghiară de aici ar trebui să 'și dea seama, că se găsește în România cine să 'i supravegheze machinațiunile.

Noutăți pentru sezonul balurilor
se capătă la
„DROGHERIA D'OR"
Cluj, Piața Unirei 5. 1385

Scrisori din Șibiu

REORGANIZAREA
Congresului național bisericesc din Ardeal

In sărbătorile Crăciunului stam de vorbă cu o distinsă figură bisericească a orașului nostru. Cum problemele vieții noastre bisericești m'au pasionat totdeauna, am trecut repede peste micile întâmplări locale și oprindu-ne la importanta chestiune a unificării bisericești, am avut plăcerea să ascult o interesantă apologie a Statutului organic, pusă în gura bărbaților noștri din „constituanta" dela biserica Antim. La sfârșit prietenul meu văzându-mă satisfăcut schiță un zâmbet și zise: apologia e justă, dar unul din vechii noștri luptători bisericești parafrazând o celebră vorbă a literaturii noastre a sintetizat magistral: vrem unificarea, dar să nu se schimbe nimic din Statutul organic.

Interlocutorul meu îmi spune, că potrivit acestei concepții, Ardealul nu renunță la organizația lui mitropolitană, și tocmai pentru menținerea ei este hotărât să pornească la o nouă întocmire a Congresului național - bisericesc. Anume, se știe, că în conformitate cu Statutul organic, Congresul național-bisericesc se compune din 90 deputați, repartizați în mod egal pe eparhiile mitropoliei. Prin înființarea nouilor eparhii de Oradea și Vad, numărul lor s'a ridicat dela 3 la 5, astfel încât în Congresul național de astăzi eparhia Orăzii și a Vadului nu sunt reprezentate după prescripțiile Statutului organic.

Pentru înlăturarea acestei anomalii constituționale se fac preparative serioase la Consistorul Mitropoliei noastre. Am aflat cu bucurie, că oficiul statistic — care și afirmă tot mai categoric justificarea în preocupările multiple ale Consistorului Mitropolitan — s'a așternut pe muncă elaborând, cu mijloace noui, un temeinic proiect relativ la deslegarea acestei importante probleme.

Inainte de toate oficiul statistic crede, că trebuie păstrat numărul de 90 membri congresuali, fixat în statul organic cu proporția de 30 clerici și 60 mireni. O schimbare n'ar fi cu putință, decât din partea reprezentanței legiuitoare, care însă nu găsește motive suficiente pentru ca s'o facă. E nevoie însă să schimbe câteva articole din Statutul organic, cari privesc modul repartizării celor 90 deputați pe diferite eparhii. Cu alte cuvinte e nevoie de o nouă arondare a cercurilor electorale. Până aci fiecare eparhie era împărțită în câte 20 cercuri, cari alegeau un deputat mirean, iar preoțimea din 2 cercuri împreunate într'un colegiu, alegea un deputat cleric după normele alegerii deputaților eparhiali.

Această împărțire, făcută de Congresul național din 1895 este căzută acum în desuetudine prin reînvierea celor două eparhii istorice și de aceea oficiul statistic al Mitropoliei caută o nouă arondare menită să păstreze principiul egalității între eparhii. Astfel numărul integral de 90 împărțit la 5 eparhii, ne dă 18 deputați de eparhie: 6 clerici și 12 mireni. Prin urmare fiecare eparhie trebuie arondată în câte 12 cercuri electorale și 6 colegii preoțești.

Deși statutul organic prin art. 148 obligă Consistoarele eparhiale la îndeplinirea acestei arondări, totuș Consistorul Mitropolitan și-a luat el sarcina acestei probleme, căutând s'o realizeze cât mai repede prin oficiul statistic.

Se spune că informațiile și datele statistice se cer cu mare zor dela Consistoarele eparhiale, cari după centralizare vor fi supuse unui studiu amănunțit în vederea alcătuirii marelui proiect de arondare electorală.

Graba se explică prin împrejurarea, că noul proect are să fie trimis spre desbatere tuturor sinoadelor eparhiale, cari se întrunesc la primăvară în sesiune ordinară, dar se mai dă și al doilea motiv: la 1 Octombrie expiră mandatul deputaților congresuali de astăzi și astfel noile alegeri trebuie să se facă neapărat după acordarea ce se elaborează acum.

O schimbare similară se impune și în compoziția congresului național-bisericesc electoral. Oficiul statistic este însă de părere, că în acest punct urgența e intempestivă, câtă vreme Biserica noastră are norocul unui păstor de-o fecundă și laborioasă vigoare tierească. In tot cazul suntem siguri că „Telegraful Român ne va da în curând, cu bogate explicații, noul proiect de arondare a cercurilor electorale, pe care, după asigurarea oficiului statistic, eparhiile ortodoxe îl așteaptă cu vădită și legitimă nerăbdare.

Nic. Albu

Teatrul Maghiar

Luni seara:
Tragedia Omului. Festival. Comemorarea 100 ani dela nașterea lui Madaçh. Abonament de premieră 28. Prețuri de premieră.

Marți:
Tragedia Omului. Prețuri obicinuite. Abonament de zi No. 73. A.

Mercuri:
Deșteptarea primaverii pentru a 3 oară. Prețuri obicinuite. Abonament No. 84. B.

Joi:
Mireasa vândută, pentru a 3 oară. Prețuri de Operă. Abonament de zi No. 75. C. La ridicarea cortinei ușile dinspre sala să închid.

Vineri:
Rosica. Operetă. Premieră. Prețuri de Premieră. Abonament de Premieră No. 29.

Sâmbătă, matineu:
Poetul și moartea, pentru a 2 oară. Urmează: Invalidul. Reprezentație pentru tinerime cu prețuri de tot reduse.

Sâmbătă seara:
Rozica, pentru a 2 oară. Prețuri obicinuite. Abonament de de zi No, 76. A.

Sâmbătă, orele 10:
Clopotul morții. Dramă mistică. Premiera. Urmează: Frumoasă Balamon Sari și Domnișoară delicată. Prețuri de Premieră.

Duminecă, matineu:
Tragedia Omului. Prețuri obicinuite.

Duminecă seară:
Rozica, pentru a 3 oară. Prețuri de Premieră. Abonament șters

Duminecă, orele 10:
Clopotul morții, pentru a 2 oara. Urmează: Studenții din Igló. Prețuri obicinuite.

Luni:
Rozica, pentru a 4 oară. Prețuri obicinuite. Abonament de zi No. 77. B.

.INFORMAŢII.

Din cauză că nu s'a putut întruni numărul de membri conform statutelor, adunarea generală a membrilor Sindicatului Presei Române din Ardeal, care urma să aibă loc în zilele de 19 şi 20 Ianuarie c., s'a amânat, — conform statutelor, pentru ziua de 26 Ianuarie curent, când se va ţine cu orice număr de membri.

*

Zăpada căzută în zilele din urmă a troenit, făcând impracticabile liniile de cale ferată Bucureşti—Oradea-M. prin Predeal şi prin Sibiu Copşa Mică. De asemenea linia Vinţul de jos—Sibiu e troenită.

Accelleratul care trebuia să plece Joi la 8 din Bucureşti, a plecat la ora 11, fiind îndreptat către Piatra-Olt, Sibiu, Copşa Mică, Oradea Mare. La Piatra Olt a fost oprit şi îndreptat prin Craiova către L goj, de unde ar fi fost să fie îndreptat către Ilia şi de acolo la Teiuş. Din lipsă de dispoziţii el a fost îndreptat însă către Timişoara, de unde după o staţionare de 15 ore a fost readus la Lugoj pentru a-şi continua ruta.

Cu o întârziere de 36 de ore, după 50 de ore de drum, acceleratul a sosit în Cluj abia Sâmbătă noaptea la ora 1.

*

„Uniunea Chiriaşilor din Cluj" intrând în al doilea an de existenţă, şi-a mutat sediul în str. Universităţii No. 3 etajul II. uşa No. 1.

Orele de birou pentru primirea reclamaţiunilor, darea de consultaţiuni juridice şi darea de informaţiuni gratuite sunt dela 5—7 după amiază.

Membrii Uniunii sunt rugaţi să verse la casieria Uniunii cotizaţia pe anul curent 1923 în sumă de lei 24, contra chitanţă.

Membrii noi vor plăti şi taxa de înscriere de lei 10.

Uniunea, pe viitor, caşi în trecut, va mijloci pentru aplanarea diferendelor între chiriaşi şi pentru sprijinirea intereselor membrilor săi la autorităţile competente, în mod gratuit iar pentru susţinerea proceselor membrilor le va pune la dispoziţie serviciile avocaţilor săi, fie în faţa instanţelor, fie în faţa comisiunilor de Împăciuire şi de Arbitraj.

Secretar General: A POPOV.
Secretar: LAZAR.

*

Crucea Roşie roagă pe toţi dnii ofiţeri de a se considera de drept invitaţi şi a lua parte la Balul din 27 I, chiar şi dacă n'ar fi primit din greşală invitaţie.

*

— Cabaret în cafeneaua „Europa" companie de artişti sub Dodescu, fără taxă de intrare, preţuri de cafenea. Cafeneaua cea mai plăcută a Clujului şi local de distracţie. — Rog sprijinul onoratului public CAROL KASSAI, proprietar. 2481

Cu ocaziunea concertului dat de Corul bărbătesc al Episcopiei ort. rom. din Cluj la 30 Dec. 1922 au binevoit a suprasolvi: P. S. Sa Domnul Episcop Nicolae Lei 200, Dl Dr. Petru Meteş prefect Lei 200, Dl Dr. I. Lupaş, prof. univ. Lei 100, Dl Valeriu Pană rev. şcolar Lei 100, Dl Antonie Domide dir. şc. civ. Lei 100, Doamna Valeria Rosescu Lei 50, Dr. I. Orăştean Lei 30, Dr. Nic. Cărpinişan adv. Lei 40, Dl Ilie Husti Lei 20, Dl Dr. Seb. Borneţsa Lei 10, N. N. Lei 5. Totalul suprasolvirilor Lei 855. S'a încasat din vânzarea de bilete Lei 5620, iar dela Programe Lei 35. Total Lei 6510, după defra erea speselor de Lei 1897, a rămas un beneficiu net de Lei 4613 din care Lei 2500 s'a administrat la fondul Catedralei, iar restul de Lei 2113 la fondul Corului Episcopiei. Mulţumim donatorilor mărinimoşi şi participanţilor sprijinitori în numele Reuniunii corale: *Vasile Petraşcu m. p.* preşed. diriginte. *Vasile Suciu m. p.* casier.

*

Kaiser-Borax nu poate lipsi de pe masa de toaletă a nici unei dame.
2420—1

*

Prefectura poliţiei în înţelegere cu serviciul sanitar al oraşului, au hotărât să reglementeze, accesul copiilor la spectacolele de cinematograf. Pe viitor toţi minorii nu vor mai fi primiţi la aceste spectacole, de cât numai la filmele, indicate de acest oficiu unit de moralitate publică.

*

Sf. Ion fiind patronul a patru ofiţeri din Grupul 5 aviaţie, dnii căp. Ştefănescu, loc. Păclea, Stanculescu şi subl. Georgevici, camarazii i-au sărbătorit printr'o masă comună care a avut loc la popota Grupului.

Într'o atmosferă de caldă însufleţire şi de deschisă camaraderie cei patru ofiţeri au primit urările camarazilor şi prietenilor.

*

Mâine Marţi 23 Ianuarie c. se va întruni la Primărie, consiliul de higienă a oraşului, care se va ocupa cu chestia apaductului la Cluj.

*

Baia „Diana" este deschisă Miercuri şi Vineri pentru dame Marţi, Joi, Sâmbătă şi Duminecă pentru domni. Băi sunt zilnic; afară de Luni. 33

*

Uzinele „B A B I" Werk
RAPAPORT JOZSEF.
Fabrică de mobile de fier-bronz şi căruciore pentru copii. Timişoara, Strada Morilor N rul 1. (1563)

*

Dr. Lăzărescu, şef-medic al Casei Cercuale, Specialist în boale interne şi Venerice Consultă între orele 3—5 şi 7—8 p. m. Str. Iuliu Maniu 40. 439

*

La conferinţa din Lausanne se susţine că cel mai bun liquir este Curacao de marca Szilágyi.
2332

*

Kaiser-Borax amestecat cu apă este cel mai bun medicament contra durerii şi catarului de gât.
2420—2

CONGRESUL
PROFESORILOR SECUNDARI DIN INTREAGA ŢARA

Ultima şedinţă. Chestiunea internatelor „In Ungaria era mai bine decât în România Mare" — O regretabilă eşire a dlui Prof. Onisifor Ghibu — Cong. înfierează gestul dlui Ghibu

Cuvântarea dlui Chiritescu, directorul general al învăţământului secundar

Ultima şedinţă a congresului profesorilor secundari din intreaga ţară a avut loc Joi înainte de prânz în ajunul Bobotezei. Şedinţa s'a deschis la orele 10 sub preşidenţia domnului Sudeţeanu, preşedintele secţiei din Cluj a Asociaţiei profesorilor secundari.

Chestiunile principale fiind deja discutate şi clarificate în şedinţele anterioare, ultima şedinţă a fost consacrată chestiunei recrutărei corpului profesoral chestiunei cursiştilor şi chestiunei internatelor.

Chestiunea recrutărei corpului profesoral

Domnul profesor Jercescu luând cuvântul arată într'o cuvântare bine argumentată — cele ce a avut de suferit învăţământul din cauza lipsei unei selecţionări mai serioase a corpului didactic — cerând găsirea mijloacelor cele mai eficace pentru a se evita situaţia de a avea profesori secundari cu o pregătire insuficientă pentru misiunea lor.

D-sa cere congresului să hotărască ca în memoriul ce se va înainta ministerului de instrucţie să se ceară ca, pe viitor, profesorii universitari să fie recrutaţi numai pe baza lucrărilor de specialitate şi pe baza concursului care să fie cât se poate de lipsit de orice influenţe politice. Aceasta pentrucă în ultimii ani numeroşi profesori universitari au fost numiţi după simpatie şi nu după merite.

Congresul admite în întregime propunerea domnului Jercescu.

Luându-se în discuţie chestiunea de a se şti dacă cursiştii pot fi echivalaţi cu profesorii diplomaţi ai facultăţilor de litere s'a iscat o vie discuţie la care au luat parte 6 oratori.

Câţiva dintre oratori fiind contra echivalărei cursiştilor cu profesorii diplomaţi, dl Prof. I. Paul ca fost profesor al acestor cursişti în tot timpul cât au durat cursurile pregătitoare, a luat cuvântul arătând că titlul — diploma — nu are nici o importanţa, în precizarea unei valori şi că principalul lucru este bunăvoinţa şi însuflerea. Cursiştii au dat cea mai strălucită dovadă că au aceste calităţi şi că prin urmare vor fi demni de misiunea înaltă ce le-a fost încredinţată.

Cere ca cursiştii să fie echivalaţi cu profesorii diplomaţi.

Dându-se cuvântul d-lui prof. Ghibu, dsa începe prin a critica cu asprime, foarte puţin documentat, sistemul de recrutare a profesorilor şi mai ales intenţiile actualului guvern în ceia ce priveşte reforma învăţământului. Pornit pe această cale, a căutat chiar abătându-se dela chestiunea în discuţie să critice guvernul actual băgând astfel politica în atmosfera curată şi liniştită a congresului. Mai mult de cât atât în pornirea dsale, dl Ghibu a făcut mai multe aprecieri defaimătoare la adresa vechiului regat pentru ca în cele din urmă să spuie că situaţia, din toate punctele de vedere, în care se găseşte astăzi Ardealul este mai rea decât pe timpul când stăpânia Ungaria aceste provincii româneşti. Acest atitudine provocătoare a dlui Ghibu a stârnit protestările şi apostrofările unanime ale congreşiştilor ceia ce a produs un tumult aşa de mare în cât preşedintele a fost nevoit să suspende şedinţa timp de 10 minute.

La redeschiderea şedinţei s'a cerut dlui Ghibu să-şi retracteze cuvintele. Dsa reluându-şi cuvântul încearcă prin tot felul de vicleniі eftine să se explice voind că documenteze că nu a fost înţeles şi că în nici un caz n'a intenţionat să spuie ce a ce unanimitatea congresiştilor au crezut că a spus. A fost o falsă retractare care printr'un exces de bunăvoinţă a congresiştilor a fost declarată suficientă pentru aplanarea conflictului.

In tot cazul eşirea dlui Ghibu a fost necugetată.

Reluându-se discuţia congresul hotărăşte ca cursiştii să fie echivalaţi în drepturi cu profesorii diplomaţi.

Chestiunea internatelor

Dl Ionescu desbătând această problemă arată marea necesitate ce se simte de a înfiinţa cât mai multe internate de stat în care să se poată da elevilor o educaţie familiară şi cât mai ridicată din punctul de vedere moral. Dsa arată cum toţi elevii liceelor veniţi de la ţară, în atmosfera depravată a oraşelor, din lipsă de internate, sunt nevoiţi să stea pe la gazde în oraş. Din această cauză foarte mulţi copii apucă drumuri greşite.

Oratorul cere să se facă pe lângă Minister intervenţie, pentru înfiinţarea unui număr cât mai mare de internate de Stat în care să se poată da elevilor o educaţie familiară şi cât mai ridicată din punctul de vedere moral. Congresul admite în întregime propunerea domnului Ionescu.

In cele din urmă se hotărăşte că în baza proceselor verbale ale şedinţei congresului să se redacteze un detaliat memoriu către Minister, în care să se precizeze toate hotărârile şi propunerile făcute în congres.

La ora 1 dl Chiciu într'o simţită cuvântare, mulţumeşte congresiştilor pentru bunăvoinţa cu care au luat parte la lucrările congresului, şi îşi manifestă speranţa că toate hotărârile vor fi luate în seamă de către Minister.

Congresul se închide la ora 1 şi un sfert.

No. 654—1923.
a. f. c. sc. d.

Concurs

La internatul de băieţi dela Liceul nostru din Năsăud sunt vacante posturile de administrator şi de econom (economă).

Cei ce doresc să ocupe aceste posturi ne vor înainta cererile, însoţite de actele justificative până la 15 Februarie a. c. comunicând totodată şi condiţiile de întrare în aceste slujbe şi pretenţiile, ce le au.

Năsăud, la 16 Ianuarie 1923. 2524

In numele comisiunii administratoare a fondurilor central şcolar şi de stipendii din districtul Năsăudului.

Preşedinte: Secretar:
ss. Dr. Teofil Tanco. **ss. Ion Şerban.**

PRECIZIUNE ŞI ELEGANTĂ
CELE MAI NOI MODELE

„LONGINES"
Ceasornice de buzunar
Ceasornice-brăţară
— în argint, aur, platină —

Se găsesc de vânzare numai la
Fenyő & Braunfeld
Bijoutieri
CLUJ, Piata Unirii. — Telefon 643 şi 850.

Sărbătoarea Bobotezei la Cluj

Tedeum — Aruncarea crucei — Defilarea

Urmând o veche tradiție și în anul acesta s'a sărbătorit cu tot fastul Bobotteaza. Dimineața la ora 10 a avut loc în biserica românească din localitate un Te-deum la care a servit P. S. Episcopul Ivan secundat de întreg clerul. — Au luat parte la acest Te-deum toate oficialitățile clujene, civile și militare și un foarte numeros public românesc.

In curtea și în fața bisericei era înșiruită armata, în ținută de paradă Te-deum-ul a luat sfârșit la ora 12.

Dela biserică, toată lumea cu armata în frunte s'au îndreptat spre Someșul mic în dreptul teatrului maghiar unde după oficiarea unei scurte slujbe religioase P. S. Episcopul Ivan a aruncat crucea de aur în râu — Crucea a fost scoasă de soldatul Crișan din regimentul 83 Inf. Au luat parte la aruncarea crucei dnii Generali Petala, Anastasiu și Florescu, toate autoritățile civile ale clujului corpul profesoral universitar societățile culturale și un numeros public.

La ora două fără un sfert a avut loc în Piața Unirei defilarea trupelor care a fost primită de dl General N. Petala.

La defilare s'a remarcat regimentul 3 vânători și 83 infanterie.

Serbarea la sfârșit la ora două și jumătate.

Cum s'a făcut exproprierea în jud. Ciuc.

Cu prilejul unor calomnii

La calomniile din „Gazeta Transilvaniei", care va trage toate consecințele în fața judecății, dau pentru opinia publică următoarele lămuriri:

Nu este adevărat că nu s'ar fi expropriat nimic din pământurile „Bunurilor private" din jud. Ciuc. Știu că comisiile de ocol au expropriat aproximativ 17.000 jugăre cadastrale, iar comisia de exproprierе județeană, cu tot apelul făcut de „Bunurile private", au mai expropriat în plus încă aproape 18.000 jugăre, așa în cât toată populația județului Ciuc va putea fi împroprietărită cu maximum de pământ cerut de necesitățile ei.

Mai știu apoi că, cu toată această expropriere, consilierul agricol, deși rudă cu d. prefect al județului, a făcut în comisia județeană opinie separată, cerând exproprierea în întregime.

Comitetul agrar, care încă nu s'a pronunțat, va fi chemat să hotărească în ultima instanță. De unde scoate, prin urmare „Gazeta Transilvaniei", pagubele miliarde pe care ar fi suferit-o statul?

Adaug lămurirea că autorii calomniilor publicate în numitul ziar sânt indivizi cari, din pricina purtării lor incorecte, au fost îndepărtați din demnitățile pe care le dețineau.

Dr. St. Bogdan
Deputat de Ciuc.

Balul Presei Române la Cluj

Intrat în tradiție, balul mascat și costumat al Presei Române din Ardeal, care s'a dat la Cluj, în seara zilei de 19 Ianuarie c. a înregistrat același succes strălucit că și în anii precedenți. Trebue să constatăm încă odată că între noi și public legăturile se strâng tot mai mult, și aceasta o dovedește, mai ales, graba pe care o pune toată lumea de a lua parte la petrecerile noastre.

Balul nostru a fost, cel mai reușit, din toate câte s'au organizat până acum în acest carnaval. Înalta noastră societate, a fost representată într'un număr de membri cu deosebire mare dând sălii un strălucit aspect.

Balul s'a început la ora 9 jumătate într'o atmosferă plină de veselie și de însuflețire. — A cântat orchestra operei naționale — Printre distracțiile care s'au oferit publicului remarcăm bătaia cu serpentine și confetii, o enormă tombolă cu toate numerile câștigătoare și diferite jocuri distractive.

Măștile au fost variate și originale.

S'au făcut câteva farse foarte reușite.

In aceiași atmosferă de bună dispoziție generală balul a durat până la ora 7 dimineața.

CITIȚI „INFRAȚIREA"

In chestia luminei electrice la Cluj

— Lămuririle dlui Hosu —

Publicul clujan s'a alarmat, și cu drept cuvânt, de modul cum a fost distribuită lumina electrică în orașul nostru, în zilele din urmă. Toată lumea a atribuit aceasta neglijenței, ori relei credințe.

Am cerut astăzi lămuriri la primărie, și dl prim-notar Hosu ne-a spus următoarele:

„Defecțiunea dela uzina electrică, se datorește zăpezei abundente care a căzut zilele trecute, și care a pătruns în turbinele uzinei. Fiind sărbători nu s'au putut recruta brațele de muncă suficiente, pentru lucrările de curățire, astfel că puterea motrice a fost redusă la mai puțin de jumătate. Uzina a fost nevoită să distribue curentul de care dispunea, servind pe rând câte o oră și jumătate' fiecare cartier. Dl Hosu mai adaogă că primăria a apelat la ajutoarele armatei, de unde s'a obținut un număr de soldați, cu cari s'a început lucrările de curățire a turbinelor."

Primul-notar ne afirmă că începând de astăzi, tot orașul va fi luminat în mod normal.

Regia Monopolurilor Statului Direcțiunea Stabilimentelor.

No. 108—1923.

Publicațiune.

Se aduce la cunoștință generală că în ziua de 14 Februarie crt. ora 11 a. m. se va ține în biroul Direcțiunei Stabilimentelor Regiei din Cămara-Sighet licitațiune publică cu oferte închise pentru vânzarea alor 15.000 (cincisprezecemii) klgr. fer vechiu (cca 80% fonta).

Amatorii sunt rugați să și înainteze ofertele scrise în românește până la data și ora suscitată pe adresa „Direcțiunea Stabilimentelor Regiei Cămara-Sighet (Maramureș)"

Pe plic se va scrie „Ofertă pentru licitațiunea din 14 Februarie 1923".

La ofertă se va anexa recepisa administrației financiare respective despre depunerea garanției provizorie de 5 la sută asupra prețului oferit.

Garanția se poate depune și la Casieria Stabilimentelor în numerar în ziua licitațiunei înainte de deschiderea ofertelor. 2525

Econom: G. JURCA. Director: Ing. IOAN BABUȚIU.

ULTIME INFORMAȚII

PRIN FIR SPECIAL DELA CORESP. NOSTRU DIN BUCUREȘTI)

ORA 2 P. M.

EXTERNE

Chestiunea capitulațiilor

Lausanne — Izmed Pașa a declarat că e convins despre tranșarea chestiunei capitulațiilor între Turcia și puterile cari nu sânt reprezentate oficial la conferință prin negocieri separate.

Reparațiunile și Liga Națiunilor

Paris — Ziarul Oeuvre anunță din Londra: cercurile politice de aici sânt preocupate de chestiunea reparațiilor care se crede că va fi rezolvată la noile ședințe ale Ligei națiunilor. Se crede că membrii consiliului vor dezbate chestiunea mai întâi în mod privat și numai în cazul că aceste consfătuiri ar avea un rezultat pozitiv se va relua chestiunea și în mod oficial.

Italia va sprijini Franța cu trupe

Paris — „Le Journal" crede a ști că Italia ar fi decis a se alia în mod efectiv la măsurile luate de Franța contra Germaniei. Italia va trimite trupe la Koblenz cu destinația de a suplini forțele americane.

Anglia este alături de Franța

Londra. „Times" anunță că a plecat din Berlin pentru Anglia o comisiune secretă care e însărcinată de guvernul german să intervină pe lângă guvernul englez ca să-și spună cuvântul în privința conflictului dela Ruhr.

„Le Petit Parisiene" comentează știrea aceasta în următorul fel: Anglia a dat zilele acestea repetite dovezi despre simpatia ei față de Frania. O strălucită dovadă este și îngăduirea aplicării ordonanțelor franceze pe teritorul ocupat de englezi.

Arestări făcute de trupele franceze în regiunea Ruhr

Essen. — Trupele franceze au reînceput ocuparea minelor fiscale Autoritățile de ocupație au arestat pe domnii Thysen, Tengelmann, Wünstenhofer, Kesten, Spindler, Olfe, directori și conducători ai sindicatului de cărbuni din Ruhr. Deținuții au fost trimiși la Düsseldorf sub puternică escortă militară.

Tot la Essen a fost arestat și directorul telegrafelor și un inspector postal.

Confiscarea averei ex-regelui Constantin

Atena. — Guvernul grec a hotărât confiscarea proprietăților răposatului ex rege Constantin

Ravaglile viscolului în Ungaria

Budapesta. — Viscolul dezlănțuit zilele trecute a cauzat imense pagube în întreaga Ungarie. Toate trenurile și-au întrerupt circulația. Un grup de deputați cari porniseră să viziteze lagărul de internați din Zalaegerszeg au fost siliți a se reîntoarce la Budapesta. Numeroase linii telegrafice au fost distruse.

Importatorii din Hamburg boicotează Belgia și Franța

Hamburg. — Societatea importatorilor din Hamburg a hotărât a nu mai face afaceri cu firme belgiene și franceze.

Chestiunea reparațiilor

Budapesta. — Doi membrii din comisiunea reparațiunilor au sosit din Paris pentru a negocia cu guvernul ungar chestiunea restituțiunilor.

Dela Opera Națională

Programul săptămânal:

Luni 22 l. „CARMEN" în rolurile principale dnele Lya Pop M. Nestorescu, A. Rozsa, A. Ionașcu, Dnii Tr. Grozăvescu, N. Bretan, I. Crișan Dr. Lăpădat, V. Chicideau, A. Iarotzky.

Mercuri 24 l. „RIGOLETTO" în rolurile principale Drele A. Dicescu, A. Rozsa, Dnii N. Apostolescu, N. Nagacevsky, Tr. Gavrilescu, etc.

Vineri 26 l. „CARMEN" în rolurile principale Dnele Lya Pop, M. Nestorescu, A. Rozsa, A. Ionașcu, Dnii Tr. Grozăvescu N. Bretan, Dr. Lăpădat, V. Chicideau, I. Crișan, Al. Iarotzky.

Duminecă 28 l. „RIGOLETTO" în rolurile principale Drele A. Dicescu, A. Rozsa, Dnii N. Apostolescu, N. Nagacevsky, Tr. Gavrilescu etc.

Luni 29 l. „CONCERT SIMFONIC" dirijat de dl R. Schiller.

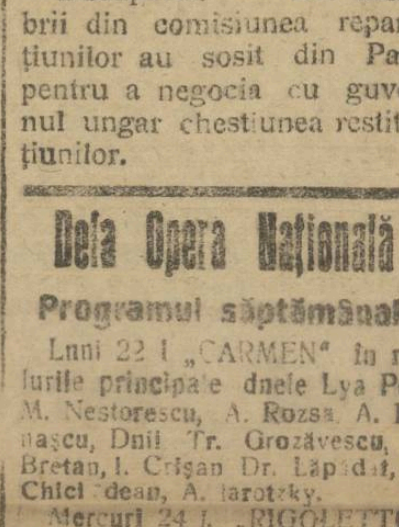

SACI, MUSAMELE
Cumparare. ♦ Vânzare
Institut de împrumut.
Atelier de reparație.
2186
IZSÓ ALBALA
Timișoara II., Piața Traian 2
Adr. telegr.:
ALBALA Timișoara-Fabrica.

Din Vișăul de sus

— Serbare școlară —

Corpul didactic al școalei primare de stat din Vișăul de sus cu concursul primsecretarului Ștefan Coman a făcut o colectare pentru îmbrăcarea elevilor săraci dela această școală și s'a colectat o sumă de 5746 lei, 33 părechi opinci și 5 corfe de mere.

Împărțirea ob'ectelor s'a făcut în cercul unei sărbări școlare la care a luat parte numeros public în ziua 4. I. 1923.

In numele elevilor săraci ne exprimăm mulțumitele jos semnaților:

A. Elefant donând 100 lei, Alt. Ipar Satu-Mare 500 lei, M. Staimetz 300, Leb Volf 300, Casa de păstrare Vișăul de sus 200, Dr. A Sabo 100, Coman Artemin 100, Dr. Gavrilă Iuga 100, A. Sabo inginer 100, F. Silberhertz 100, M. Marmor 100, F. Rosenberg 100, O. Iacobovici 100, I. Frid 100, Societatea comercială Vișăul de sus 100, Despotides 100, Brül Zoltan 90, Dr. Iuliu Coman 70, Dr. Barna 70, E. Bujor 50, M. Vider 50, S. Staimetz 50, B Hitman 50, I. Katz 50, I. Fligbelman 50, B. Apter 50, B. Gantz 50, E. Ilovits 50, F. Foghel 50, L. Staimetz 50, E. Hagher 50, Hagher 50, Lebovici 50, Ghanut și Fruchter 50, Dr. Dan I. 40, S. Farcaș 40, V. Hagher 40, S. Staimetz 30, Dr. Glasner 30, M. Sobel 25, D. Herstig 20, M. Katz 20, văd. Fruchter 20, Ștefan Kovásy 20, Iăgrean 20, Iancu 20, Pantilimoniu 20, M. Pop 20, Dr. Glasner 20, Hofman 20, Enghelman 20. Lener M. 20, Silberhertz 20, M. Brau 20, H. Casirer 20, S. Droisler 20, C. Seriter 20, I. Sul 20, A. Lebovici 20, M. Foghel 20, V. Stain 20, M. Maghet 20, M. Naiman 20, B. Grosman 20, V. Lebovits 20, H. Hecht 20, A. Katz 20, E. Fruchter 20, S. Rainitz 20, H. Doszel 20, I. Grünfeld 20, L. Gorn 20, E. Cohan 20, Hagher 20, S. Vider 20, S. Hoch 20, A. Scherter 20, Apter F. 20, A. Stern 20, A. Moloch 20, B. Frid 20, Polach 20, Zelig 20, I. Ciolpan 20, I. Vegh 20, Victor Ștefim 20, Dr. Vaida 12, O. Iuda 15, G. Tomviaga 10, Dr. Matrai 10, Vițian 10, M. Pop 10, G. Tollian 10, S. Duca 10, M. Iuga 10, Hagher 0, Mülbauer 10, Spitzer 10, Apter 10, I. Vider 10, Tesler 10, I. Fruchter 10, F. David 10, A. Felner 10, I. Faig 10, S. Haghel 5, D. Ciubel 5, Zepelzauert 5, Goldstein 5, N. N. 8.

Fabrica Perl Volf 30 părechi opinci, văd. Simion Pop 4 corfe mere, Domnișorele Peladi 1 coșarcă mere, P. Mendelovitz 1 părechi opinci, A. Perl 1 părechi opinci și B. Gantz 1 păr. opinci.

Vișăul de sus la 12. I. 1023.

Augustin Zăgrean
director școl.

Foi pentru popor

Multe foi, numite poporale, se plâng că poporul nostru nu citește destul și constată, cu durere, că minoritarii citesc mai mult; n'am cetit în nici una însă arătarea cauzei necetirii, deși, constatându-se odată cauzele, îndreptarea răului ar fi mai ușoară.

Trăiesc de 30 ani în mijlocul poporului i-am studiat însușirile bune și rele, am muncit puțin și la foi populare și trebue să constat că pricina necetirii stă mai mult în felul cum sunt redactate foile pentru popor decât în popor. Vorbesc de poporul român din fosta Ungarie.

N'am date statistice, dar cred, că nu se cetește mai mult acum, ca înainte de războiul mondial.

Atunci sub dominația străină, aveam ziariști mai puțini, însă cu vocație și devotați cauzei neamului până la abnegație; acum avem mai mulți, însă între ei și destui fără vocație și devotați intereselor egoiste. Iată o cauză.

Atunci aveam foi poporale mai puține, dar bine redactate și stăteau în serviciul adevărat al neamului. Pe lângă critică strict obiectivă, între marginile bunei cuviințe ele sbiciuiau păcatele, dar dădeau îndemnuri nobile, îndrumări practice în treburile poporului. Acuma avem foi mai multe, dar mai rău redactate și toate în serviciul egoist personal ori de partid și numai firma falșă e poporală. Aceste dau numai critică bazată pe interese personale și de partid, lipsite, în mare parte, de bună cuviință, cari nici cultural nici moral nu edifică ci distrug; pentru îndemnuri nobile și povețe practice n'au loc. Altă cauză!

Atunci bărbații competenți și destoinici — cu adevărată iubire de neam — dădeau sfaturile și îndemnurile în mod serai și practic în formă potrivită pentru popor. Acelea prindeau și aduceau roadă, acum foile, cu înfățișare poporală, în loc de îndemnuri și povețe reale practice și potrivite cu mentalitatea poporului au fraze de reclamă pentru oameni adesea fără pregătiri temeinice și fără practică în diferitele activități ale vieții. Pe scurt, ele nu fac propagandă națională ci demagogie care în cele din urmă duce la anarhie. Încă o cauză.

Ce este de făcut?

Oamenii care se găsesc la conducerea partidelor, dacă în adevăr lucrează în interesul neamului să facă critică obiectivă, dar între marginile bunei-cuviințe să dea dovezi mai mult de muncă națională nu de demagogie să facă educație națională pe bază morală și edificătoare nu prin critică negativă și distructivă.

Cine să înceapă?

Partidul acela, care are capitalul moral, intelectual, științific și practic în toate ramurile vieții naționale și de stat. Acel partid — judecând după fapte — e numai partidul național-liberal cu deviza sa: muncă și fapte, nu critică și demagogie.

Editarea unei foi populare lipsită de interes personale ori de partie, e necesară în interesul neamului. Sub frumusețea pildei ei, foile demagogice ori s'ar îndrepta în câtva timp ori ar sucomba.

Cum să fie redactată o așa foaie, voiu arăta în alt articol.

Batăr.

Vasile Sicui
învățător director.

CITIȚI PAGINA 8-a

La
magazia de modă
EUGEN SZABO
Cluj
Cal. Reg. Ferdinand
No. 5

Un mtr. flanelă de tenis	29	lei
Un mtr. flanelă pentru haine	25	„
Un mtr. creton fin.	25	„
Un mtr. creton Goldberger și Cosmanos	29	„
Un mtr. barchet, stofe	45	„
Un mtr. catifea, mostră, de spălat	90	„
Un mtr. catifea colorată pt. haine	125	„
Un mtr. crep pentru costume, mostră	35	„
Un mtr. etamin mostră	35	„
Un mtr. stofă spălabilă	51	„
Un mtr. stofă schottis	65	„
Un mtr. stofă englezească	75	„
Un mtr. stofă de 140 cm. lat.	95	„
Un mtr. stofă englezească, de 150 cm. lat.	135	„
Un mtr. crep de mătase	270	„
Un mtr. pluș pentru mantale, lat de 130 cm.	490	„
Un mtr. stofă pentru mantale, calitate bună	225	„
Un mtr. stofă englezească de lână curată pt. bărbați	195	„

Toate celelalte prețuri neînșirate aci au fost la fel foarte mult reduse.

Delin de lână colorat 65 lei.

Telefon 479

2161

Învățați Stenografia prin corespondență.

Stenografia fiind arta de a scrie de 7—10 ori mai repede decât scrisul obicinuit este foarte importantă pentru școlari, studenți, funcționari și oricare intelectual.

Toți Șefii și Părinții sunt datori a îndemna din vreme pe copii și subalternii lor să învețe Stenografia, Șefii având posibilitatea să-și dicteze repede corespondența unui tânăr sau unei domnișoare, iar Părinții asigurând un bun viitor copiilor, deoarece se simte mare lipsă de stenografi în toate ramurile sociale.

Fără deplasare învățați repede și usor „Stenografia" română și germană prin corespondență după o nouă metodă în 11 scrisori. Cereți broșura gratis de la Scoala Berlitz „Secțiunea Stenografică" București, Sărindar 14. 2504

Articole de sticlă plăci de geamuri Dimijoane lămpi și porțelanuri să capătă la
Ludovic Ausländer
Cluj, Piața M. Viteazul 39
Telefon 954.
Engro. 1582 Endetail.

Uzoni & Tana
Intreprindere electrotechnică și de specialități.
CLUJ, Strada Iuliu Maniu 17
Telefon 210
Intreprindere aranjamente electrice.
Totfelul de reparări electrotcchnice curățiri și transformări pentru mașini de scris și mașini de birou, mașini de fiert și vase de încălzit pe lângă prețurile cele mai avantajoase.
Se pot căpăta rechizite, părți și benzi pentru mașini de scris. 2294

Grădina de iarnă „Barul-Central"
din nou
s'a deschis
Luni, în 16 l. c. la orele 9 seara

VITE ALTOITE
Vițe Amerikane (port altoi) în calitatea superioră și garantând pentru veritabilitatea soiurilor oferă
FR. CASPARI MEDIAS
Catalog la cerere. 2204

Reclama este sufletul comerțului

S'a deschis Măcelăria „VICTORIA"
Societate Anonimă nou renovată sub conducere specială,
2313
în Strada Regina Maria 9, unde se găsește peste zi carne proaspătă mezeluri și alte specialități de carne.

Prima fabrică de ghips, (Ipsos), îngrășământ artificial de pământ și produse chimice
I. KRAMER
AGHIRIȘ jud. Cojocna.
PRODUCE: Ghips pentru modele la fabrici de țiglă
Ghips pentru pardosel.
Ghips pentru forme dentistice.
Ghips de stacatură (de edificat).
Ghips Albastru pentru figuri și obiecte de artă.
Ghips crud pentru diferite întrebuințări.
Ghips pentru îngrășământul pământului.
2057 CIMENT ENGLEZESC.

Anunțuri se primesc la Administrația ziarului „Infrățirea"

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu

SE CAUTĂ o dactilografă și stenografă perfectă în limbile română, maghiară și după posibilitate și germană. Concurentele își vor înainta petițiile în cari își vor indica pretențiunile de salar secretariatului Camerei de Comerț până la 26 Ianuarie. Postul se va ocupă la 1 Februarie. 2538

Chirieri:

CAUT CAMERĂ mobilată. Plătesc bine și ofer și avantagii. Adresa la ... sub V. P.

Cuie de sârmă,
Sârmă laminat,
Fier de beton,
Sârmă de Fier,
Potcoave pentru cai,
Colțuri pentru cai,
Fier în rude,
Tabla de Fier,
furnizează prompt

FERARIA S. A.

Cluj, Calea Victoriei No. 29

Telefon: 4-40.

Adr. Telegr. FERARIA.

Lloyd 1263 2476-1

Prima fabrica Ardeleană de juvaere

Cluj, Str. Xenopol (Szappan-u.)
Telefon 213.

Ține constant în depozit lanțuri, fabricat propriu, inele, brătare etc. Execută tot felul de lucrări de această branșă, transformează și repară.

Aur de dentistică și forostuire! Sârmă și placă de aur și argint. Schimb de zdrobituri de aur. 1845 Lloyd 641

Noutate! ◆ Noutate!

Magazin de sticlărie

In atențiunea Onor. public din localitate și provincie

Rudolf Ausländer

fostul companist a magazinului Frații Ausländer a deschis magazin de porcelan și lampe. Demijohne și plăci de sticlă se capătă cu preț redus

Calea Reg. Ferdinand 37
lânga palatul Urania.

Magazin de sticlărie

2480

Noutate! ◆ Noutate!

Cea mai fina crema pentru ghete

Lloyd 981 2219

Dr. IOAN PAUL

MEDIC DENTIST

Cluj, Strada Eminescu (Fadrusz) 8. Consult. 11—1 și 3—7. pentr toți funcționarii publici și particulari precum și familiile lor. 1253

Se lucrează în rate lunare

Dă putere și gonește moartea

„DIANA" spirt mentholat este cel mai bun mijloc contra durerilor, pentru poftă de mâncare și pentru întărirea spiritului și corpului. Modul de întrebuințare la fie care sticlă.

Se găsește pretutindeni.

Veritabil numai cu marca **„DIANA"** 2464

Tablile de asbest „Meteor"

sunt cele mai durabile. Acoperemântul nu are nevoie de îngrijire și reparare și e mai bun și mai eftin ca cel de tinichea.

Lloyd 1024 1982

Se capătă la
Fabrica de Eternit
METEOR S. A.
Oșorheiu jud. Bihor.

Prima Fabrica Electrica Română S. p. A. Cluj.

I. Strada Călugărițelor, 1.
Adresa Telegrafică: Relais.
Telefon No. 67.

Materiale pentru instalațiuni fabricație proprii.

Motoare, transformatoare, ventilatoare, perii-cărbuni, contoare, volt și ampermetre, tachimetre, material pentru tensiuni înalte, precum și dispozitive aparătoare contra trăznetului, întrerupătoare, siguranțe în tub de porcelan, continuu în depozit. 1914

Avantajele sunt mari purtați încurile și talpa de cauciuc

PALMA

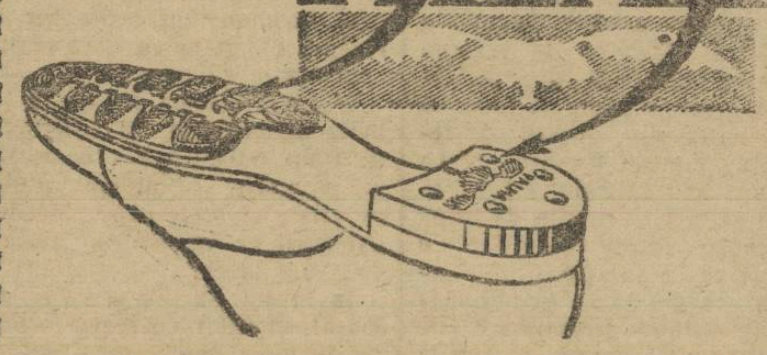

S. A. Cassa de Economie „Agrar"
din Târgu-Mureș

caută

practicanți sau funcționari

Sunt preferiți acei, cari posed și limba maghiară sau germană.

2519

Berea nutritoare de malț dublu,

2248 **specialitatea**

GLORIA

produsă de

Fabrica de bere din Turda

se capătă iarași pretutindeni.

AUTO-MECANICA S. R. A. LEONIDA & Co. UNITE

Soc. Anonima
CLUJ

Reprezentanța Generală A.

Din BUCUREȘTI
Stoc. Permanent de Cauciucuri **CABLE** MICHLIN
CORD și R. U. CONTINENTAL

2223 **Prețuri escepționale de eftine.**

CLUJ, Strada Regina Maria No. 10. și Calea Dorobanților No. 18. CLUJ.

Cercetați Magazinul de Mobile Adalbert Fischer & Co.

2207 **CLUJ, Calea Regele Ferdinand No. 61.**

Casa proprie. **Casa proprie.**

DISPOZIȚII PRIVITOARE la ofițerii de rezervă

Ordin circular No. 1100 al Marelui Stat Major —

Din cauza mutărilor pe cari le-a avut ofițerii de rezervă pe timpul Campaniilor 1916—1919 și prin faptul primirei în cadrele armatei a ofițerilor de rezervă azi cetățeni români, din fostele armate austro-ungare și rusă, o bună parte din ofițerii de rezervă nu cunosc adevăratul corp de trupă sau serviciu căruia aparțin și nici Corpurile de trupă nu cunosc adresa ofițerilor de rezervă ce le aparțin.

Din această cauză la întocmirea lucrărilor pregătitoare de mobilizare Corpurile de trupă nu au putința de a trimite celor interesați ordinele respective, iar cu ocazia diferitelor concentrări, mulți ofițeri de rezervă neprimind la timp ordinul de chemare, se expun a fi urmăriți ca nesupuși.

Pentru a se remedia această stare de lucruri, conform cu rezoluția D-lui Ministru de război, pusă pe referatul Marelui Stat Major No. 978 din 10 Noembrie 1922, se ordonă următoarele:

1. Luându-se de baza ultimul anuar de pace al ofițerilor de rezervă, Serviciul Personalului din Ministerul de Război, va face cunoscut până la 1 Ianuarie 1923, tuturor Comandamentelor, modificările și adăugirile provenite în urma imprimărei lui; modificări și adăugiri cari apoi să fie introduse în exemplarul anuarului de pace al ofițerilor de rezervă pe care îl au Corpurile de trupă și mai ales Cercurile de recrutare.

2. In cursul lunei Ianuarie 1923 (în ori care zi lucrătoare dela 1—30 Ianuarie) toți ofițerii de rezervă inferiori și superiori (până la gradul de Colonel inclusiv) din întreaga țară, sunt obligați a se prezenta la Cercurile de recrutare pe teritoriul cărula își au domiciliul în mod obicinuit, indiferent de Cercul de Recrutare la care ar fi fost înscriși altădată.

Prin aceasta se înțelege că fiecare ofițer de rezervă având ori ce ocupație liberă sau profesiune (funcționar, student etc.) trebue să se prezinte la reședința Cercului de Recrutare de care depinde localitatea unde își exercitează ocupația sau profesiunea fără a ține seamă de Cercul de Recrutare de orginâ sau la care ar fi fost înscris anterior.

Această prezentare se va face fără nici-o obligație de ținută (în haine civile).

Ofițerii de rezervă, cari nu se vor prezenta în termenul prevăzut mai sus, vor fi socotiți ca contravenienți la dispozițiunile art. 66 din regulamentul asupra mobilizărei armatei și ca atare vor fi urmăriți conform art. 24 bis, din codul de justiție militară. Formele de urmărire se vor întocmi de către Cercurile de recrutare.

3. Dat fiind importanța acestei prezentări și a urmărilor grave pentru cei cari nu se vor conforma, comandanții cercurilor de recrutare vor lua din timp toate măsurile pentru a fi aduse la cunoștința celor interesați. In acest scop se va face apel la ziarele locale (în ori ce limbă) spre a face publicați în mod gratuit; la prefecturile de județe spre a da ordin să se aducă la cunoștință măsura de mai sus; în comune prin afișe și bătăi de toba, cum și prin ori care alte mijloace, pe care comandantul cercului de recrutare, dat fiind situația locală, le-ar găsi folositoare pentru a aduce la cunoștiința ofițerilor de rezervă obligațiunea de a se prezenta la reședința cercului.

In orașele mari, pentru a se evita aglomerația și pierderea de timp, comandanții cercurilor de recrutare vor întocmi un plan de zilele și orele când diferitele categorii de ofițeri de rezervă pot veni la cerc.

In orașul București, unde numărul ofițerilor de rezervă este foarte mare operațiunea se va putea prelungi la nevoie până la 15 Februarie inclusiv.

4. La prezentarea fiecărui ofițer de rezervă, personalul ofițeresc dela cerc însărcinat cu primirea lor, va proceda astfel:

a) Va face cunoscut fiecărui ofițer de rezervă corpul de trupă din care face parte, așa cum este trecut în anuarul pus la curent după cum s-a arătat la punctul 1 de mai sus; se va preciza Cercul de recrutare la care pe viitor este înscris în registru; i se va atrage atenția asupra prescripțiunilor art. 63. din regulamentul de mobilizare al armatei, cum și asupra obligației ca în cursul lunei Februarie în anul acesta și în viitor în fiecare an, să raporteze înscris corpului din care face parte, adresa ce are și mijloacele cele mai sigure pentru a primi ori ce ordin sau înștiințare.

Toate acestea vor fi predate ofițerului pe o dovadă de prezentare din modelul anexat No. 1.

b) Totodată Cercul de recrutare va înscrie pe fiecare ofițer de rezervă ce se prezintă, într'o tabelă de modelul anexat No. 2, complectând după îndicațiunile date de ofițer toate datele cuprinse în ea.

5. Ofițerii de rezervă cari nu vor fi găsiți în anuar, vor fi înscriși pe o tabela Md. No. 2. deosebită de ofițerii, cari sunt înscriși, iar indicațiunea în dovada Md. No. 1 a corpului din care face parte ofițerul, se va face mai târziu, după ce Serviciul Personalului d n M. R., în urma intervenirei făcută de Cercul de Recrutare, după terminarea operațiunei prezentărei ofițerilor de rezervă, va cerceta și hotarî corpul cărora aparțin acei ofițeri de rezervă.

6. Până la data de 15 Februarie 1923 (pentru Cercul de Recrutare București până la 1 Martie 1923) cel mai târziu, Cercurile de Recrutare sunt obligate a înainta Ministerului de Război copii complectate după tabelele Md. No. (pentru ofițerii găsiți în anuar și deosebit pentru cei neînscriși în anuar), cum și extrase din acest tabele (exact de acelaș model), corpurilor de trupă, în părțile cari privesc pe fiecare corp sau serviciu ofițerii cari le aparțin.

7. Ofițeri de rezervă cari sunt în streinătate sunt supuși la aceleași obligațiuni de prezentare, cu deosebire că se vor prezenta la Legațiunea Română sau Consulatul cel mai apropiat de localitatea unde se află. Legațiunea neposedând anuarul ofițerilor de rezervă, indicațiunea corpului de trupă în dovada și în tabelul Md. No. 2 se va face după declarația ofițerului.

Tabelele Md. No. 2 întocmite de legațiuni (atașatul militar dacă există) vor fi trimise Minist. de Război — Se v Personalul — până la 15 Februarie 1923 cel mai târziu. Acest din urmă serviciu va verifica dacă înscrierile din cele tabele în ceia ce privește persoanele și Corpurile, corespund cu cele din anuar și apoi extrase din ele se vor comunica Corpurilor de trupă până la 5 Martie 1923.

8. In baza datelor cuprinse în tabelul Md. No. 2 și a extraselor trimise corpurilor, cercurile de recrutare vor pune la curent controlul nominal al Ofițerilor Md. G. din Regulamentul de mobilizare iar corpurile de trupă își vor pune la curent registre'e matricole ale ofițerilor de rezervă și vor avea posibilitatea a se adresa direct ofițerilor de rezervă (la adresa indicată în tabela și aceia raportată de ofițer). pentru ori ce alte date de cari ar mai avea nevoie.

9. Comandamentele, Corpurile de trupă și Cercurile de recrutare vor lua măsuri urgente de executare.

Șeful Marelui Stat Major
Gencral de Corp de Armată
C. Cristescu

Italia si ocuparea Bazinului Ruhr

Declarațiile primului ministru italian

ROMA. — In consiliul de miniș tri, Mussolini vorbind în chestia ocupărei Ruhr-ului, după ce a reamintit atitudinea celorlalte puteri față de proectul francez, a declarat că Italia a dat Franței soli daritatea sa politică și technică. Italia nu poate să se izoleze fără să comită o foarte mare greșeală și nici nu putea să se eschiveze de la operațiunea controlului asupra teritoriului minier, această chestiune fiind de o importanță fundamentală pentru economia europeană și italiană.

Proectul unui blocus continental contra Angliei nu există. Guvernul italian n'a făcut nici odată o asemenea propunere; în tot cazul Italia nu s'ar fi putut gândi vre-o dată la o uniune contra Angliei și aceasta fie pentru importanța pe care Anglia o are în viața economică continentală, fie pentru relațiile dintre Anglia și Italia.

Dacă o uniune care ar da pacea Europei, s'ar realiza, opinia italiană este că ea n'ar putea fiinta fără participarea și consimțimântul Angliei.

Italia n'are cărbuni și nu poate să-și permită luxul renunțărilor, sau izolărei. Dar, politica italiană, se inspiră aici și de considerațiunile stabilite în memorandul de la Londra pentru tutela intereselor italiene și pentru renașterea economiei europene. Guvernul italian crede că din moment ce posibilitatea acordurilor există, ar fi o gravă gerșeală pentru Germania de a respinge o astfel de posibilitate.

Mottefils Champagne

Publicare de concurs.

Fraților Renner & Co. Fabrică de pielărie S. A. din Cluj prin aceasta publică concurs pentru proectele unei colonii de muncitori, ce dorește a înființă în Cluj, lângă fabrica proprie și anume:

1. pentru pregătirea proectului de edificarea și angajarea teritoriului

2. pentru pregătirea planurilor locuințelor tip. Programul detailat precum și aclusele acestuia se pot primi gratuit la secția technică a direcțiunei fabricei.

Teritoriul, pe care se va construi colonia, face cca. 9 jugăre catastrale.

Locuințele sunt a se plănui în senzul programului detailat și aclusele acestuia, cu 1, 2 și 3 camere, după recerințele moderne și executare ieftină.

Se poate concura separat cu planurile de aranjare a teritoriului sau numai cu planurile de locuințe tip, sau cu amândouă și elaboratele de concurs sunt a se preda secției technice a direcțiunei fabricei până la data de 15 (cincisprezece) Februarie 1923 provăzute cu motto.

Juriu se compune: Dr. Farkas Moise director general, Richard Hecht director, Eugen Farkas director technic, Victor Ciortea și Iuliu Kovács ingineri diplomați. Membri suplenți: Frideric Renner și Iosif Mérei directori.

Premiile pentru edificarea și aranjarea teritoriului sunt: premiul I. Lei 4000.—, premiul II. 2000·— Lei.

Premiile pentru locuințe tip: I. Lei 10.000·—, II. Lei 5.000·— și III. Lei 2.000·—

Direcțiunea își rezervă dreptul, ca în caz de lipsă de proecte corespunzătoare să nu estradeze premiile mai departe, ca să poată cumpăra orice proect cu 1.000·— Lei afară de proiectele premiate.

Proiectele de concurs, după publicarea resultatului vor fi puse 8 zile la vederea publică în secția technică a direcțiunei. Proiectele nepremiate, după acest termin în decurs de 14 zile, se vor putea prelua de către autor. Peste acest termin proectele nu se vor păstra.

Cluj, la 18 Ianuarie 1923.

2526 DIRECȚIUNEA.

Fabrica de Mobile ANTAL ERNŐ
Cluj, 2523
Str. Moldovei 8. (fost Varga).
Vinde după comandă și se pot găsi gata Mobile: Dormitoare complecte. Aranjamente pentru birou cu 30% mai eftin ca la ori care magazin sau fabrica de Mobile.

Higiena și Frumusețea
Veți avea în totdeauna **un ten curat și alb, o pielița moale și fina.** Vă veți păstra **tinerețea și frumusețea** întrebuințând la **toaleta D-V.** neîntrecuta 2214
Crème Simon
PARIS
IN TIMPUL IERNII ea este fără pereche contra PIELII INĂSPRITE, CRĂPATE ȘI A DEGERĂTURILOR.
PUDRA si SAPUN

Candelabre electrice 1446
dela cele mai simple până la cele mai impodobite
Mare asortiment de candelabre electrice dela cele mai simple până la cele mai improdobite, deasemenea tot felul de materiale călcătoare, vase de fiert, preeum becuri electrice cu intensitate de 150, 110 și 220 volți se pot cumpăra la: **Magazinul de Candelabre pentru Ardeal Soc. pe Actiuni Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 11.** Se vând en gros și en detail, la revânzători se dă favor în prețuri.

Tipărit cu mașina rotativă Cartea Românească „Cosinzeana" institut de arte grafice. Cluj.

„ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul III. No. 710 — 8 pagini 1 LEU 8 pagini — Joi 25 Ianuarie 1923

Infrățirea

74 „Transilvania Nr. de schimb Sibiiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI și AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3 (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: Red. No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN ..... LEI 180
„ 6 LUNI ..... 90 „
„ 3 „ ..... 45 „
„ 1 AN Pentru autorități 240 „

Ultimul mijloc de luptă al opoziției

Ziarele au făcut în ultimul timp mare caz de pretinsa arestare a dlui Mihalache cunoscutul fruntaș țărănist. Dl Mihalache însuși s'a dedat în presa țărănistă la acte de vădită agitație contra autorității statului și puterii executive. „La abuz să opunem abuzul" a decretat dea într'una dintre îndeletnicirile sale stilistice.

Nu știm întru cât „arestarea dlui Mihalache" este un fapt real, sau numai o înscenare politică menită să deghizeze indemnurile la revoltă. Mărturisim că oricâtă bunăvoință am avea să găsim o sâmânță de adevăr în falsa indignare a leaderului țărănist, înclinăm să credem în cea de a doua presupunere a noastră. Și o credem pentrucă nu e întâia oară când ne găsim în fața unei înscenări de acest soiu. E încă proaspătă în memoria opiniei publice alarma cetebrului scandalagiu naționalist Drul Dobrescu-ordonanță, cu prilejul alegerilor de la Alba-Iulia. Acest domn bătea telegrame în toate părțile că este arestat la Alba Iulia de către poliție și împiedecat să facă propagandă electorală pentru prietenul său politic dl Valer Moldovan. Alarmat de aceste telegrame dl Eugen Goga s'a dus să-l vadă și eventual să intervie pentru eliberarea dlui Dobrescu-ordonanță. Gestul dlui Goga era justificat de faptul că singurul adversar al dlui Moldovan la acea alegere era părintele Dăianu, membru al partidului poporului și nu era bine să planeze asupra acestuia, bănuială că luptă cu arme neoneste.

Nu mică i-a fost însă mirarea când găsi pe cel ce se pretindea arestat instalat comod la el acasă, liber să iasă oricând. Nici pomeneală de arestare, nici umbră de polițai în calea d-lui Dobrescu. Și toate acestea d-sa sbiera din răsputeri, doar-doar lumea va crede și auto-arestarea sa va putea ascunde rușinea înfrângerii dlui Moldovan.

Nu mai încape îndoială deci că partidele de opoziție au ajuns să dea caracter permanent unor simple inscenări de meschină și neputincioasă agitație electorală. Dar în dosul acestor arestări se ridică amenințătoare consecința infamiei conștiență sau ba, a tuturor acestor domni lipsiți de cel mai elementar simț al răspunderii și atât de streini sentimentului patriotic călăuzitor. Drul Dobrescu-ordonanță nu făcea decât să-și servească partidăl ruinat politicește în fața opiniei publice, se va zice. Scuza oricâtă îngăduință i s'ar acorda se ciocnește de starea morală a țării, zi de zi sdruncinată de agitațiile cari nu-și au nici o motivare de interes general. Dl Mihalache face acelaș lucru. In Parlament în care trimis de naivitatea unor alegători n'a avut o singură manifestare din care să se vadă adâncă și serioasa preocupare pentru nevoile atât de multe ale neamului nostru întreg, dar încă neconsolidat ca stat național unitar. A arăta însă, pe meleagurile Muscelului, acolo unde credulitatea țărănimei continuă încă să se lase înșelată, domnul Mihalache are cutezanța să critice și să îndemne la nesupunere. In presa care îl găzduește face același lucru, și pretinde ca d-sa este singura chezășie a binelui și a dreptății.

Să judece orice om cu judecata sănătoasă și cu buna credință neîntinată de niciun meschin interes de gașcă politică. Să judece în frica lui Dumnezeu și a oamenilor, și să ne spună: cinstit este, patriotic este, folositor este, să te dedai la înscenări și agitații când țara se sbate în nevoi și când tu însuți nu ai ajutat cu nimic la înlăturarea lor? Să stea și să judece dacă ceea ce fac oamenii partidelor de opoziție, în aceste vremuri de crâncenie nu e vrednic de tot disprețul unui popor răbdător și trudnic apăsat de nevoi.

Dl Mihalache ca și dl Dobrescu-ordonanță, ca și alții, au eșit la suprafața vieții noastre publice dintr'o minciună, trăesc în minciuna pe care o exploatează și nu vor putea avea, decât soarta tuturor minciunilor. Dar până atunci singurul leac contra lor este să ne păzim de ei și mai cu seamă să nu ne încredem lor.

„Patria" și provocările maghiare

Până unde merge politicianismul partidului național

Se știe ce atitudine nenorocită a înțeles să adopte „Patria" în legătură cu recentele provocări venite din partea Ungariei. Pentru organul partidului național, incidentele de la graniță nu au fost decât „o înscenare" a guvernului nostru, Ungaria fiind animată de cele mai curate gânduri față de statul și poporul român.

„Prieteni ai noștri, sosiți acum din Ungaria, ne declară că nu se observă nici cea mai mică enervare în Ungaria", — scrie numitul ziar pentru a dovedi cât de nejustificate au fost alarmările noastre și cât de mult s'a grăbit guvernul când a crezut că trebuie să ieă și unele măsuri militare pentru o mai bună pază la granița de vest.

Noi nu ne îndoim că partidul național are mulți și buni prieteni în Ungaria și încă prietenî de aceia cari pot să treacă granița înfruntând și cele mai severe măsuri militare, dar credem că politica de apărare a statului român nu poate fi dictată de către „prietenii din Ungaria" ai partidului național.

Toată lumea știe că Ungaria e stăpânită de dorul de revanșă și că iredentismul străbate întreaga ei politică față de nouile state clădite pe ruinele monarchiei habsburgice. De ce nu admite deci „Patria" că avem dreptul să ne alarmăm, ori cât de copilăroase ar fi încercările de revanșă ale vecinului dela vest?

Dar, în cazul de față, organul partidului național nu trebue să uite că la așa zisa „înscenare" a guvernului român s'au asociat atât Marea cât și Mica Antantă, ambele trimițând la Budapesta energice note de protestare împotriva agitațiilor iredentiste din Ungaria.

Dacă incidentele dela granița au fost într'adevăr numai o „înscenare" a guvernului român, cum își explică partidul național adeziunea celor două Antante la această înscenare?

Ceia ce este însă și mai scandalos în atitudinea partidului național e faptul că, vorbind despre măsurile militare luate de guvernul nostru, își permite să facă aprecieri pe care conștiința noastră națională nu le poate califica de cât ca uneltiri împotriva siguranței statului român.

Așa de pildă, în numărul de la 17 Ianuarie, „Patria" a avut curajul să scrie că România e cu totul nepregătită pentru a suporta greutățile unui război, iar în numărul de aseară, într'un articol înfățișat ca venit din afară, organul partidului național vorbește pe larg despre refuzul țăranilor de-a răspunde la chemarea sub arme. Cu o inconștiență ne mai întâlnită până azi, „Patria" îndrăznește să scrie că țăranii din Ardeal ar fi spus că ei nu merg la război de cât dacă le trimite vorbă d-l Maniu.

Intreg articolul, plin de insulte la adresa armatei, constituie un îndemn la defetism.

Și să ne mai întrebăm de ce în Ungaria există o mișcare iredentistă capabilă de toate îndrăznelile și de toate aventurile?

Comerțul exterior cehoslovac

Oficiul statistic din Praga prezintă cifrele comerțului exterior al Cehoslovaciei pe unsprezece luni adică dela 1 Ianuarie 1922 până în Noembrie 1922.

Importul s'a ridicat la 28 milioane 649.574 coroane cehe față de 36 milioane 498.073 din aceia epocă a anului trecut.

Cri[illegible]ală a Germaniei

— Vina soc[illegible]democrației — Intărirea monarchiștilor —

Principala responsabilitate a situației critice în care se află acum Germania, cade asupra social-democrației, adică a însăși instituției republicei germane.

Nu mai există nici o îndoială că fondul sufletului german e prea pătruns de tendința imperialistă, pentru ca rolul conducător al minorității socialiste să se poată afirma.

In fața înfrângerei, clasa muncitorească a înțeles că va fi cea mai amenințată de inevitabilele exigențe ale păcii.

Pentru a păstra puterea, social-democrații au fost siliți să-și caute aliați în masele populare, pe care a căutat să le atragă mărind salariile, întreprinzând fără necesitate, [illegible] lucrări publice, împiedecând șomajul prin creiarea de pensiuni și subsidii, intensificând propaganda pro-germanică în lumea întreagă, menținând un maximum de efective pentru a preîntâmpina opoziția armatei; adică cu un cuvânt căutând să stimuleze prin tot felu lde artificii ruinătoare, toate elementele de încredere și de popularitate.

Urmările acestui sistem politic au fost dezastruoase. Urcarea dezordonată a prețurilor a cerut necontenita urcare a salariilor și în imposibilitate de a se împrumuta, Germania n'a putut să oprească pericolul inflațiunei fiduciare.

Greaua sarcină pe care a lăsat-o succesorilor cancelarul Wirth, nu se poate înlătura cu influența pe care se zice că ar exercita-o asupra industriașilor germani, cancelarul Cuno, fost președinte al Lloydului din Hamburg. Intransigența partidelor când s'au împărțit portofoliile ministerelor a trădat de altfel conflictul, dintre cei care trăesc în dezordine și cei care nu voesc să moară.

Oligarchia industrială condusă de Stinnes, cu toate rezervele de stockuri constituite în Germania și cu depozitele de devize străine, nu poate să scoată o sumă mai mare de două miliarde de mărci.

Deaceia Anglia se înșeală când se lasă condusă de iluzia unei vieți normale în Germania, contribuind la consolidarea ei industrială și bancară prin tot felul de concesiuni.

Timp de patru ani, păturile profunde ale societății germane au putut să trăiască bine, grație liberalităților și indulgențelor contabilității publice, care prevedea mari salarii, fără a cere impozite.

O regulă inversă va fi cu greu acceptată numai de dragul cancelarului Cuno, mai ales acum când se adaogă și chestiunea aprovizionării țării din afară, pentru aproape o treime din populație.

Turburările ce se nasc din această cauză se traduc prin crize sociale foarte puternice și urmarea infailibilă a acestor crize este reîntoarcerea la forma monarhică însoțită de dorința autocrației și a dictaturei, cu care e așa de bine obișnuit poporul german.

Pe măsură ce ies la iveală ca lamitățile unitarismului socialist care caracterizează actuala republică, crește și fetișismul imperialist.

Prosperitatea și prestigiul de nepătăgăduit al Germaniei sub domnia celor trei împărați până în 1914, au lăsat desigur în sufletul german o amintire, o nostalgie care nu se poate pierde cu ușurință.

Atât cât s'a putut crede că plutocrația socialistă va salva țara de greutatea înfrângerii, asigurându-i din nou în lume locul de altădată, burghezimea germană a nutrit un oarecare optimism pentru opera social-democrației germane.

Astăzi în fața prăbușirei mărcei, căzută la zero, vechile iluzii tinete de conservatism se redeșteaptă.

Poporul își aduce aminte de forma politică sub care era fericit, burghezia imperialistă caută să profite de starea lui psihologică, nutrind gânduri de revanșă contra învingătorilor și în special contra Franței.

Mișcările monarchiste se manifestă cu mai multă energie, mai ales în Germania occidentală, Bavaria, Renania, la vest de Elba.

In Saxonia și Prusia, citadelele socialismului mișcarea monarhică e slăbită din cauza lipsei de popularitate a Hohenzollernilor.

Grija ce o au Aliații și în special Franța de soarta Austriei e pe deplin justificată de teama ca Sudul Germaniei, catolic, despărțindu-se de Nordul protestant să se unească cu Austria.

Monarchismul german nu caută decât momentul propice pentru a înjgheba o nouă Germanie, care ar avea să joace din nou rolul, pe care l'a jucat Prusia asupra întregului popor german.

Mișcarea culturală; teatrală, literară, artistică

Enigma shakespeariană

Chestiunea operei lui Shakespeare a pasionat în ultimul timp, cercurile literare din Occident. Partizanii tezei tradiționaliste care susțin că autorul acestei opere prodigioase ar fi comediantul lipsit de cultură din Stratford, sunt din ce în ce mai puțin numeroși.

Profesorul Abel Lefranc în o serie de articole apărute în revista politică și literară „Le Flambeau", care apare la Bruxelles încearcă se aducă lumină în această chestiune.

Argumentele lui Lefranc sunt de ordin psichologic. El nu vrea să separe opera de autor. O operă așa de însemnată nu poate fi izolată, de viața acelui ce-a scris-o și de influența contemporană creației sale.

După profesorul Lefranc autorul operei shakespeariane ar fi William Stanley, conte de Derby.

Metoda lui Lefranc care n'a dat greș nici cu ocazia altor studii, constă în confruntarea omului cu creațiile sale spirituale.

De remarcat că în epoca reginei Elisabeta autorii și mai ales nobilii nu și-au revendicat operele lor.

Astfel opera lui Philip Sidney n'a fost publicată decât după moartea sa; contele de Oxford n'a tipărit nimic din tragediile, comediile și poeziile sale lirice. La fel Edmond Spencer, Thomas Sackeville și John Donne, născut 10 ani după actorul Shakespeare.

Această neglijență a operilor, de către autorii lor se găsește de altfel remarcată în prima lucrare de critică publicată în 1589, The Arte of the English Poesie, atribuită lui George Puttenham.

In cele 37 de piese shakespeariene Lefranc a descoperit o gândire continuă cu nuanță politică.

Cele trei tragedii din vechia Britanie și din Scoția, tragediile romane, tragediile italiene poartă pecetea unei indiscutabile influențe politice.

Ori situația lui William Stanley a fost dominată tocmai de drepturile pe care le avea el ca succesor al conților de Derby la tronul reginei Elisabeta, drepturi care derivau din înrudirea ce ei o aveau cu familia Tudor.

Proba că William Stanley sapira la coroana regatului se găsește în o carte publicată în 1594 de iesuitul Robert Parsons și de cardinalul Allen, în care Stanley e trecut drept candidat al catolicilor, la coroana Angliei.

Preocupările lui Stanley le găsim în teatrul shakesperian.

Sub voalul istoriei, se desfășoară dorințele speranțele și încertitudinele pretendentului. Cea mai mică indiscreție asupra identității scriitorului, desigur că ar fi adus închiderea sau chiar moartea autorului, astfel se și explică secretul operei lui Stanley.

Elisabeta s'a recunoscut în Richard II lea și deaceea scena depoziției n'a fost autorizată de cenzură să se joace, decât cinci ani după moartea reginei.

Criticul Montégut a remarcat deasemeni că scopul esențial al acestei opere este depoziția regelui, același lucru îl constată Parsons.

Legăturile care există între contele de Derby și teatrul shakespearian sunt din ce în ce mai aparente, adăogând viața autorului la o operă ce părea disociată.

Cercetările lui Lefranc asupra lui Shakespeare confirma părerea lui Anatole France: „Opera cea mai de seamă nu-și găsește adevărata valoare, decât prin raporturile ei cu viața autorului."

Departe de a-i-o micșora, ele, dimpotrivă îi măresc valoarea.

ECOURI

Succesul unui roman

In noua piesă „Le Phenix" a lui Maurice Rostand, fiul lui Edmond Rostand, și care a obținut un deosebit succes la teatrul Porte-Saint-Martin din Paris, — a fost aplaudat în rolul principal artistul Ionnel, premiul I al conservatorului din Paris, fiul d-rului Schachmann din București.

Alfabetul latin în Rusia

Comisariatul poporului pentru instrucțiune a întrebat Academia de științe din Petrograd dacă n'ar fi de părere de a se introduce alfabetul latin în scriere în Rusia.

Academia de științe nu a răspuns încă la această întrebare.

In schimb universitățile din Moscova și Petrograd au optinat pentru menținerea alfabetului rus, promițându-se astfel în contra reformei proiectate.

CITIȚI „INFRAȚIREA"

Desp. Cluj al „Astrei"

Ședința de constituire a comitetului

Vineri 19 Ianuarie Comitetul despărțământului Cluj al Astrei și-a ținut ședința de constituire sub presidența d-lui prof. univ. Marin Stefănescu. Au fost aleși ca vicepreședinte directorul liceului „Regina Maria", d-l N. Bogdan iar ca secretari prof. univ. d-l Al. Borza și ases. cons. Seb. Stanca, casier d-l A. Mandeal.

Comitetul a adus mai multe hotărâri de importanță pentru inaugurarea unei ere noua culturală în acest despărțământ.

S'a discutat chestia înființărei unei case culturale în orașul Cluj, unde să se poată adăposti toate societățile de cultură națională exstente în acest oraș.

Totodată s'a stabilit și programul de muncă pentru primăvară. S'a dat o deosebită importanță problemei culturale dela sate și sperăm, că nu va rămânea sat în care sfatul înțelept și chibzuit al cărturarilor noștrii să rămână necunoscut.

Era și vremea ca împrejurimile capitalei culturale a Transilvaniei să simtă o adiere de înviere culturală-națională potrivită noilor vremuri schimbate.

Vitregia trecutului fiind înlăturată să folosim timpul cu prisosință și să căutăm și prin sprijin material să promovăm scopurile attă de nobile și mărețe ale celei mai vechi și mai importante societăți de cultură națională din Transilvania.

Ar fi de dorit că intelectualii nostrii să socotească ca o deosebită datorință națională înscrierea ca membrii ai acestei societăți.

Cercurile culturale

Rostul și însemnătatea lor

Ministerul instrucțiunii a înființat în urma avizului consiliului de inspectori ai învățământului primar, cercuri culturale.

In acest scop s'a luat hotărârea ca membrii corpului didactic primar, urban și rural și al grădinelor de copii să se întrunească în fiecare lună în cerc cultural.

Fiecare cerc cultural va cuprinde un număr de 6—8 școli primare și grădini de copii.

Ședințele cercurilor culturale vor fi de două feluri: intime și publice.

Ședințele intime au de scop perfecționarea profesională a membrilor corpului didactic prin lărgirea sferii lor de cunoștințe. Ședințele intime la școalele rurale se vor ține în orele de dimineață, după asistarea școlarilor locali și a membrilor cercului la serviciul divin, iar la școlile urbane, după amiazi, înainte de ședința publică.

In ședințele intime se vor discuta: metodica scris-cititului, metodica aritmeticei în cl. I-a exercițiile intuitive și studiul științelor naturale, muzeul școlar, dexterițăile, în special lucrul manual, curente noui în învățământ și recenzii urmate de discuțiuni asupra lucrurilor; școala muncii, de prof. S. Mehedinți, școala nouă și veche de M. Moisescu, etc.

Ședințele publice au de scop educarea și cultivarea locuitorilor din mediul în care trăesc membrii corpului didactic primar, prin cultivarea sentimentelor frumoase și îmbogățirea minții lor cu cunoștințe folositoare.

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

César Franck

— Cu prilejul centenarului —

De abia acum, o sută de ani dela nașterea și treizeci de ani după moartea lui César Auguste Franck deosebim în omagiul nostru respectuos afară de curată admirație pentru opera creată, întreaga recunoștință pentru adevărul și credința care se desprind din ea și ne impun.

Acum suntem la depărtarea suficientă pentru a judeca importanța pe care a avut-o în istoria artei muzicalitatea franckiană, în clipa când Richard Wagner apărea ca suveranii absolut și când fanaticii Wagnerieni credeau că totul fusese realizat în muzică. Numai un spirit hotărât deosebit în ce privește caracteristicele personalității și conștient de rațiunea de a fi, mai putea străbate încă prin ceața întunecată pentru a ajunge la lumină.

Mai era aer curat și liber? Să reușești a-l respira însemna să fi învins momentul Wagnerian, cum l'au învins Giuseppe Verdi în Italia cu foarte modernul „Falstaff" și César Franck în Franța cu concepțiile sale simfonice. Trebue să menționăm ca element activ al victoriei lor: caracterul național al mentalității lor. Numai ignoranții sau proștii ar putea nega că lucrări ca „Falstaff", „Rédemption" sau „Psyché" sunt expresia cea mai rafinată a sensibilității noastre latine. Și tocmai observând influența latinității exercitată asupra creațiunei lui Franck putem să ne dăm seamă de motivele hotărâtei lui împotriviri față de forma și creațiunea wagneriană. In cea mai mare parte, această opoziție e pricinuită de un fel de fidelitate pentru muzica pură, adică pentru tradițiunea clasică care nu admite în desvoltarea formală ilogisme de exterior și care în tendința spre armonia absolută domnează și conduce fără a le falsifica, sbuciumul inimei și ale instinctului, cu o clară și iluminată voință.

In rezumat, contrariul a ce se petrece într'o pagină din Tristan sau Tetralogia, unde orice lacrimă, orice freamăt, orice strigăt de durere sau bucurie isbucnește îndată din fundul sufletului devenit sonor ca o bogată și puternică orchestră.

La Wagner totul nu-i decât dramă. Intr'o muzică adevărat dramatică sau tinzând către dramă, rațiunea oricărui accent sonor e ascunsă într'o sferă extra-muzicală. Atare creații vitale neglijează sau uită unele elemente particulare tehnicei sonore, dispusă să urmărească un scop într'un anumit sens îndepărtat. (Impotriva acestui fenomen necesar zadarnice sunt încercările lui Strawinsky Busoni și a modernistilor francezi, încercări destinate să rămâie în afară de Dramă). Așa e neglijat și elementul „culoare" sau elementul „intenție" în pictură ca la Michelangelo; și alte ori elementul propriu zis sculptural ce dează primul loc elementelor picturale, architectonice sau metafizice.

Dela primele opere, dintre care tinerețele Trio op. 1, Cesar Franck a conceput compoziția după un concept cu adevărat muzical: desvoltarea tematică care conduce la înălțime ametitoare în sistemul său ciclic.

Reluând câteva accente fugitive împrăștiate în vasta operă beethoveniană, Franck a reușit să construiască pe o temă comună generatoare structura unei compoziții întregi cu mai multe părți sau tempo-uri, dând prin aceasta tempo-urilor o unitate legată nu numai interior ci foarte limpede lămurită în forma muzicală; unitate până la dânsul necunoscută sau aproape. Și totuși mijloacele din care se alimentează cutare desvoltare tematică sunt strâns legate de technica sonoră, consistând în a schimba rând pe rând în variatele tonalități și în dispoziția ritmică totdeauna concepută dintr'un punct de vedere sintetic.

Unitate, forma, asemănătoare arhitectonicei unei catedrale — după cum spune Vincent d'Indy — dar determinată de o putere de creațiune absolut muzicală, exteriorizată de mijloacele absolut muzicale, cum făcuse odinioară Beethoven, cu mai mult geniu și cu mai puțină reflexiune.

E cu neputință să înțelegem în întregime întoarcerea la muzica pură fără a ne gândi la activitatea spirituală care o plămădea. Poate că nu-s numai un joc de cuvinte ci un adevăr concret, spusele că muzica pură nu există decât ca manifestațiune a unei vieți curate. Prin muzică pură nu trebuie să înțelegem nu mai muzica scrisă pentru instrumente, ci muzica aceea în care elementul suveran e linia armonioasă și expresivă, rezultând din victoria voinței iluminate asupra incoherenței și a luptelor pasiunei și instinctelor; este tocmai expresia unei vieți bine definite și hotărât îndreptată spre un singur scop. Obscuritatea nu are ce căuta în asemenea muzică lipsită de substratul psicholo gic bolnăvicios, întunecat, nehotărât, ca la Wagner.

*

Senzualitatea lu Mozart, violența lui Beethoven pot să se exteriorizeze într'o formă superior schițată, atâta vreme cât sunt libere și pure în sine, fără nici-o neînțelgeere interioară. Te gândești pentru o clipă la severa preciziune muzicală a Marșului funebru al Eroicei beethoviene și apoi la strigătul asurzător de glorie sălbatică al Wagnerianului Marș funebru din Siegfried.

Unitatea compunerii e înlocuită în ultima prin sinteza extramuzicală a aceleiași vieți eroice, dar cât rămâne de sus severa puritate beethoveniană. Puritate de formă pentrucă a durere, eroism, credință.

*

Curăția vieței. Iată că în această vorbă: curăție, am ajuns la esența muzicalității lui Cesar Franck. Ca și Beethoven, Franck a trecut prin viață fără a intra în umbra răului, însuflețit numai de dragostea pentru omenire și artă; și, poate mai mult decât Beethoven, liniștit și senin în lumina credinței, cași cum Dumnezeu hărăzise sufletului său suprema grație.

Așa că nu numai în operele de inspirație religioasă sau metafizică ca „Rédemption", „Psyché" sau „Les Béatitudes" dar și în multe pagini de curată pasiune sau frumusețe, parcă auzim o rugăciune, senină și încă tremurătoare, uneori înfricoșată, dar totdeauna însuflețită de credință curată. Și de aceea, atâta îngenuitate sufletească răscumpără de unele imperfecțiuni limbajul muzical al lui Franck, uneori tot așa de chinuit în cromatism ca și cel wagnerian, revelându-l la visiunea ascensiunei obositoare, dureroase și chinuitoare, dar sigure, a sufletului omenesc spre patria ceerască.

Presa maghiară și studențimea română

Un dar românesc pentru studențime huiit de ziarul „Ellenzék"

S'au petrecut în timpul din urmă două lucruri, care amândouă n'au fost relevate cum trebuia. S'a întâmplat anume, că o generoasă inimă românească din Lugoj s'a grăbit să vină în ajutorul studenților dela Universitatea din Cluj, care trăește cât se poate de modest, chiar prea modest, în acest oraș fără locuințe și cu un trai cu deosebire greu.

D. Vasile Popa din Lugoj s'a oferit să construiască și să susțină pentru studențimea clujană un pavilion-restaurant și să înființeze pentru îmbrăcarea ei o filătură de mătase.

Darul ar fi de peste trei milioane, o sumă cu adevărat considerabilă, cu care s'ar ușura nespus greutățile tineretului universitar.

Gestul acesta a fost răsplătit de întreg publicul românesc cu o largă recunoștință.

Ce se întâmplă însă ? A doua zi gazeta eminamente șovinistă a ungurilor de aici „Ellenzek" s'a grăbit să'l atace pe d. Vasile Popa, spunând că clădirile plănuite de generosul donator ar strica aspectul orașului, că, în sfârșit, prin gestul acesta donatorul ar urmări unele interese, că filiatura de mătase și pavilionul-restaurant ar însemna o speculă, etc.

Nu știm, de unde a găsit „Ellenzek" acestea. Dar noi știm un alt lucru. Acela, că autoritățile confesionale maghiare au introdus un impozit cultural pe familie destinat școlilor maghiare.

Și că impozitul acesta, înființat, fără știrea nimănui, pentru sprijinirea unui învățământ, care a proape peste tot este potrivnic statului român, a fost foarte energic sprijinit de „Ellenzek".

Să nu se creadă, că nu este o legătură între aceste două lucruri: între acest impozit sprijinit cu-atâta stăruință de „Ellenzek" și între darul pentru studenții al d-lui Vasile Popa. In România le este permis ungurilor să facă orice pentru sprijinirea școlilor lor și dacă nu pe alte căi, prin impozite sau orice alte mijloace.

Când însă, în statul român, un român vrea să dăruiască un ban pentru tineretul român, n'are voe s'o facă, ca să nu se supere ziarul Uniunii maghiare, respectiv al partidului maghiar unitar, a cărui înființare a fost sărbătorită în Ungaria acum trei săptămâni cu discursuri împotriva României.

De altfel dragostea aceasta a ziarului maghiar pentru studențimea română este explicabilă.

Interesele iredentismului maghiar îi dictează să nu vadă cu ochi buni orice acțiune menită să însemne un sprijin pentru întărirea vieții studențești românești în Cluj.

Comemorările și propaganda subversivă

— Centenarul nașterii lui Petőfi, Madách și Kölcsey —

Anul acesta, 1923, este pentru Ungaria anul a trei dintre cei mai de seamă scriitori ai națiunii maghiare.

Se împlinesc o sută de ani dela nașterea lui Emeric Madach și Francisc Kölcsey, după ce acum douăzeci și trei de zile se împliniseră o sută de ani dela nașterea lui Al. Petőfi.

Ultimii doi — Petőfi și Madách ne sunt îndeajuns de cunoscuți și nouă: Petőfi din traducerile ce le avem din poeziile sale și din grandiosul său „Apostol"; a fost poetul libertății universale, deși de o speță ungurească; pe Madach îl cunoaștem de asemenea, din „Tragedia omului" apărută în traducerea strălucită a d-lui Oct. Goga.

Kölcsey este necunoscut românilor care nu știu ungurește. Este autorul unor minunate pilduri filosofico-pedagogice și un poet destul de apreciat; și este autorul imnului național-maghiar, „Isten áld meg a magyart", plin de accente patetice, războinice.

Comemorarea nașterii acestor trei strălucite talente n'o putem însă înregistra în modul cum am înregistrat celelalte comemorări similare ale străinilor.

Apreciem talentul și ca dovadă că nu ne înstrăinăm de literatura sărbătoriților națiunei maghiare, pomenim numai buna primire ce se face traducerilor din ungurește care-au început să apară în număr considerabil în limba noastră.

Dar cazul acestor trei sărbătoriți mai trebue judecat și din alte puncte de privire. Alexandru Petőfi a fost sărbătorit în Ungaria de-alungul granițelor noastre, ca un cântăreț al șovinismului. Centenarul lui a prilejuit însuflețirea și atacurile ungurești înregistrate la frontiera noastră.

Cât despre ceilalți doi: cu ocazia comemorării de Joi, la Târgu-Mureș, a centenarului nașterii lui Madách, o parte din public împreună cu actorii cari jucau în „Tragedia omului" au cântat demonstrativ marșul revoluției franceze din actul dela Paris al piesei; a fost o manifestare împotriva „oprimatorilor", pentru „libertatea maghiară"; — iar centenarul lui Kölcey va fi sărbătorit ca al celui mai șovinist ungur, ca un centenar al autorului imn lui prin care se cere Dumnezeului maghiarilor o armă pentru unguri împotriva dușmanilor.

Știm, că guvernul maghiar o pregătit aceste trei centenare cu o trudă exemplară. A cheltuit mult; a făcut în jurul lor o propagandă maghiară nemai pomenită și însuși primul ministru maghiar a ținut la întâia prăznuire, să-l socotească pe Al. Petőfi ca poet al Ungariei șoviniste. S'au ținut adunări și se vor mai ține, iar dealungul frontierei noastre s'au aranjat sărbători de propagandă împotriva noastră.

Iată cum pentru iredentismul unguresc, comemorarea marilor poeți este prilej pentru a întreține agitația și dușmănia Ungariei împotriva celorlalte națiuni. Le-am mai spus acestea cândva; le-am repetat acum în legătură cu manifestația dela Tg. Mureș în urmă căreia autoritățile au găsit cu cale să interzică aseară reprezentarea piesei „Tragedia omului" la teatrul maghiar din Cluj.

In Ardeal criza financiară începe să se amelioreze

Cum s'a produs criza — Rolul băncilor — Negustorii au suferit din cauza dobânzior prea mari — Au reînceput creditele — Ce efecte a avut criza — Nici un faliment în întreprinderile comerciale — Fundațiunele industriale vor și regenerate din această criză

Înțelegând să ne ocupăm de situația economică din Ardeal, în legătură cu criza financiară prin care trec actualmente cele mai importante ramuri de producțiune ale întregei țări, am întreprins o anchetă, în cercurile industriale și comerciale, al cărei resultat îl redăm aici.

Cum s'a accentuat criza

Atât din cercurile comerciale și industriale, cât și dela șefii oficiali ai autorităților competinte, ni s'a spus ca accentuarea crizei s'a produs cu deosebire, atunci când băncile au restrâns creditele lor pe piață. Or această restrângere a creditelor, este explicabilă. In ajunul încheierei bilanțurilor de sfârșit de an, toate institutele financiare particulare, au interesul să aibă cât mai mult numerar în casă, pentru ca numai astfel pot justifica mai bine serios tatea operațiunelor pe care le fac. Cum situația financiară, în genere, era destul de slabă, din pricina stărei anormale prin care încă trecem, restrângerea creditelor pe piață din partea băncilor, deși destul de obișnuită la această epocă, a avut însă o repercusiune neobișnuită asupra întreprinderilor comerciale și industriale lipsite de numerar. A fost una din cele mai grele încercări pentru toate ramurile de activitate economică. Negustorii au suferit în genere din cauza dobânzilor extrem de mari pe care au fost siliți să le plătească micilor întreprinderi bancare ce se prestau la asemenea operațiuni, luând 3 și 3½ lei la sută pe lună, băncile serioase neacordând sub nici un cuvânt credite.

Totuși întreprinderile industriale au fost cu mult mai greu încercate ca acele comerciale, și vom vedea mai la vale, cum unele din ele au primit lovituri.

Dar criza începe să se amelioreze

După furtună vine și vreme bună. Astfel o desiegare trebuia neapărat să urmeze crizei, care din fericire n'a ajuns la gravitatea unui dezastru cum au agitat unii chestiunea. Mai curând decât se putea aștepta, ne spun factorii competenți, am intrat în epoca de ameliorare.

Ca după sguduirile unei emoții, fețele tuturor acelor încercați încep să se lumineze. Se înțelege, ni se spune de oamenii competenți, că deocamdată sunt numai semnele prevestitoare de bine.

Băncile reîncep acordarea creditelor

Caracteristic, pentru starea de ameliorare, pe care ne-o confirmă toți factorii cunoscători, este faptul că băncile au reînceput acordarea de credite pe piață. Trebue însă să notăm că aceste operațiuni se fac deocamdată pe termene scurte, până ce cu încetul viața economică își vă relua mersul natural, ce tinde spre normal.

Nici un faliment

Sunt desigur cu deosebire importante explicațiunile ce ni se dau, cu privire la efectele crizei prin care am trecut. *In tot Ardealul, ni se afirmă, în comerț, nu s'a înregistrat nici un caz de faliment.* Negustorii mai greu încercați, au încheiat cu creditorii lor transacțiuni de așa natură, în cât s'a putut evita falimentul.

Astfel criza fiind trecută, comerțul în genere, v'a reveni mai repede la calea spre normal, având șansele unei adevărate revoluții în bine.

Ce-a fost sănătos va rămânea

Aoevăratele efecte ale crizei de care am fost încercați, au fost resimțite adânc, de intreprinderile industriale, și rezultatul nu va înceta să se vază.

„Trebue să știți, ne spune un mare industriaș, că din asemenea crize industriile serioase se regenerează. Aceste crize au dorul să selecționeze fundațiunele trainice industriale, pentru că acele înjghebate pe baze șubrede nu pot resista și dispar".

*

Intr'un viitor articol ne vom ocupa de aprecierile care se fac în cercurile industriale, din Ardeal, asupra proectului d. ministru de finanțe Vintilă Brăteanu în privința creerei „Creditului Industrial".

Dac.

Poblema agrară

Chestiunea moșiilor model

Stadiul lucrărilor de expropriere — Măsuri pentru asigurarea culturei rațională a pământului — Prevederile art. 22 din Reforma agrară — Considerațiuni gen.

După rapoartele sosite la Directoratul general al agriculturei din Cluj, exproprierea marei proprietăți în Ardeal a fost terminată aproape în toate părțile, mai rămânând decât să se continue lucrările pentru exproprierea pădurilor, care deși prin unele locuri au fost expropriate, totuși din cauza timpului nefavorabil lucrările Comisiunilor de ocol sunt încă în curs.

Chestiunea care se discută acum la Comitetul agrar din București este acea a moșiilor model. Potrivit art. 22 din Reforma agrară se știe că în scopul de a se stimula cultura rațională a pământului pentru a se da o cât mai mare dezvoltare creșterei vitelor, urmează ca să se rezerve proprietarilor de moșii model o cotă întrecătoare peste întinderile de pământ stabilite de art. 8 din lege.

După cum era firesc, această latitudine a fost scoasă din competința Comisiunilor județene și de ocol, ca fiind lăsată exclusiv Comitetului agrar. Ca și în vechiul regat, de sigur că și în Ardeal respectarea acestui paragraf din reforma agrară este de cea mai mare importanță pentru interesele economice ale țărei.

Și, aceasta fiindcă moșiile model pe lângă că în primul rând asigură producția necesară atât pentru consumul intern, cât și pentru export, dar ele sunt în măsură să servească de exemplu micilor cultivatori de pământ asupra felului cum trebuie să se facă o cultură rațională a pământului.

Căci, lucrul trebuie recunoscut țărănimea din Ardeal prin faptul că până acum a fost lipsită de pământul necesar micei ei economii, n'a avut posibilitatea, să-și însușească cunoștințele unei agriculturi intensive. Ori, dacă proprietatea țărănească din distanță în distanță va fi jalonată cu moșii model, micii proprietari vor avea la îndemână în fiece moment exemple asupra directivelor pe care ei trebuie să le urmeze pentru a obține rezultate pozitive.

In legătură cu această problemă este iarăși de o deosebită importanță înființarea fermelor model, prevăzute deasemenea în reforma agrară. Atât protejarea moșiilor model, cât și înființarea fermelor, sunt menite să joace roluri hotărâtoare în ceia ce privește asigurarea producției agricole. In prezent este drept, producția din acest punct de vedere va suferi întru câtva, deoarece ne găsim într'o perioadă de tranziție inerentă trecerei marei proprietăți în stăpânirea țărănimei. Totuși dacă art. 22 din Reforma agrară va fi respectat în limitele cerințelor într'un viitor cât mai apropiat țara noastră va fi în măsură să-și păstreze reputația de țară agricolă.

Fără îndoială însă, că ori cât de necesare ar fi interesului agricol protejarea moșiilor model aplicarea art. 22 trebuie să se facă fără ca interesele țărănimei să fie prejudiciate, cu alte cuvinte întinderea de pământ trebuitoare înproprietărirei țăranilor să nu fie atinsă.

Pentru aceasta este absolut necesar ca hotărârile Comitetului agrar să fie date în această privință numai după un prea labil avis al specialiștilor în urma constatărilor făcute la fața locului.

INFORMAȚII

Activitatea soc. „Femeia Sportivă" la Cluj

Înființată încă de astă vară, sub auspiciile unui grup de doamne din înaltă societate clujană, în frunte cu d-nele Mihali Petrini, general Anastasiu, general Florescu, societatea „Femeia Sportivă" din Cluj, cu începere de azi, Marți 23 Ianuarie, va intra în activitate. Primele exerciții sportive, vor continua apoi regulat în fie-care Marți și Vineri în sala de gimnastică a liceului de fete „Regina Maria", dela orele 5 p. m. în sus. Pentru Duminecă se vor stabili ore speciale.

*

In ziua de 6 Februarie va avea loc la Dej, în sala festivă a județului BALUL funcționarilor administrativi ai județului Solnoc-Dobâca.

Taxa de intrare: de persoană 50 lei, de familie până la trei membri 100 lei. Venitul se va destina pentru scopuri de binefacere.

*

Soc. „Salvarea" din Cluj a organizat un mare bal mascat și costumat pentru ziua de 1 Februarie, în saloanele hotelului Central. Balul va începe la orele 9 seara. Vor da concursul artiști ai Teatrului Național și ai Teatrului maghiar. Va fi tom bolă bătaie cu flori și confetti, etc. Venitul balului va trece la fondul de întreținere al Institutiei. Prețul biletelor: 50 lei pentru o persoană, 120 lei pentru familie (3 persoane).

*

Săptămâna trecută membrii asociației medicior din Cluj sau întrunit pentru a discuta propunerea venită din partea mai multor medici practicieni, asupra măririi tarifului medical. S'a convenit în principiu asupra propunerei făcute, urmând ca în cursul acestei săptămâni, să aibă loc o nouă întrunire a asociației când se va stabili complect noul tarif. D-l dr. Buia a fost însărcinat să ia înțelegere cu toate asociațiile profesionale de asigurare, cu care va stabili o normă de tarife în legătură cu mărirea celor vechi.

*

Renumita fabrică de becuri electrice „Osram", care a deschis de curând un mare depozit de lămpi la Cluj, str. Petru Maior No. 3 a pus la dispoziția Sindicatului Presei Române din Ardeal cu ocazia marelui bal, care a avut loc la 19 crt. în saloanele hotelului New-York, un număr însemnat de becuri, în mod gratuit.

Publicul a fost surprins de iluminația feerică a sălei și Comitetul Sindicatului Presei aduce mulțumirile sale cele mai călduroase firmei „Osram" pentru amabilitatea ei.

*

Dr. Lăzărescu, șef-medic al Casei Cercuale, Specialist în boale interne și Venerice Consultă între orele 3—5 și 7—8 p. m. Str. Iuliu Maniu 40. 439

Proprietarii de cabareturi din Cluj au trimis eri o delegație la București pentru a cere d-lui ministru de interne suspendarea ordonanței potrivit căreia aceste localuri trebuie să se închidă la ora 1.

*

Se desminte oficiăl zvonul după care Regimentul 3 de vânători ar pleca zilele acestea din Cluj.

*

Mâine va avea loc o ședință a comisiei biroului de cartiruire pentru a lua o serie de dispoziții în chestia rechiziționărei camerilor.

*

Direcțiunea C. F. R. a dat ordin ca trenurile pentru export ce vin prin Ungaria să se primească de către organele căilor ferate ungare în stația Curtici.

Trenurile de import se vor primi în stațiunea Lőkösháza.

Cu această dispoziționne dispar dificultățile de tranzitare de până acum ne mai provocând întârzieri acestor transporturi.

*

Mack Kaiser Borax este indispensabil pentru ori care gospodărie. Se capătă în tot locul. 2475-4.

*

Reuniunea Femeilor Române din Timișoara, aranjează la 19 Februarie în saloanele Cercului Militaro-Civil un bal costumat în scop filantropic.

Doamnele și domnișoarele sunt rugate a lua parte în costume originale.

*

Locuitorii orașului Halmeu, și ai tuturor comune lor de pe frontieră au fost penibil impresionați de sgomotul produs Miercuri noaptea din cauza unei explozii întâmplate în localitatea Hust, Cehoslovacia lângă frontiera noasrtă. Până în prezent nu s'a aflat din ce cauză s'a produs explozia.

*

Codul penal din Transilvania, tradus de I. Predoviciu ediția II a apărut. Vânzător general: Tipografia Sonnenfeld, OradeaMare. 2522

*

Ministerul a interzis reprezentarea la teatrul maghiar din Cluj a „Tragediei Omului" a lui Emeric Madach, anunțată pentru ieri seara.

Măsura aceasta a fost motivată cu faptul, că cu ocazia reprezentării de joia trecută la Târgu-Mureș a acestei piese, publicul maghiar de acolo a cântat în cor cu artiștii „Marsilieza" manifestând demonstrativ.

In ziua de 2 Februarie a. c. se va ținea la Timișoara un congres al fabricanților de lichioruri din Ardeal, cu participarea mai multor reprezentanți din vechiul Regat.

*

Aseară a avut loc în Sala No. 4 a Universității adunarea generală a studențimei clujene. Au luat parte peste 400 de studenți și numeroși profesori Punându-se în discuție chestiunea de a se ști dacă mișcarea pornită pentru obținerea lui „numerus clauzus" trebuie continuată sau nu, părerile au fost foarte împărțite și variate așa că nu s'a putut lua nici o hotărâre definitivă. Diseară la ora 8 are loc o a doua adunare generală.

*

La conferința din Lausanne se susține că cel mai bun lichiori este Curacao de marca **Szilágyi.** 2332

*

Apă pentru scăldă și spălat amestecată Mack Kaiser Borax devine moale. Se capătă în tot locul. 2475-3.

CURIERUL SPECTACOLELOR

TEATRUL NAȚIONAL

Marți, 23 Ianuarie. Pentru prima oară „Cafeneaua cea mică" comedie în 3 acte de Tristan Bernard din distribuția acestei piese face parte și dl Mișu Ștefănescu, care va apare în rolul lui Vauchenu.

Rolurile principale sunt încredințate dlor Mihăilescu-Brăila, V. Vasilescu, Al. Ionescu-Ghibericon, Dem. Psatta, N. Dimitriu Arsene Popovici, C. Potcoavă etc. și doamnele Stanca Alexandrescu, Nat. Ștefănescu, Jeanne Landry, Netti Adamidi etc.

Piesa este pusă în scenă de dl I. Stănescu-Papa.

Noua reducere a tarifului de CF. în Cehoslovacia

După cum anunță „Buletinul tarifelor", publicațiune oficială cehoslovacă, administrația căilor ferate de Stat își propune să procedeze la o nouă reducere a tarifelor ei, în vederea satisfacerii trebuințelor țării și spre a se conforma situațiunii noui create prin scăderea generală a prețurilor pe piața comercială. In acest scop, va fi publicată o anexă VI la tariful de căi ferate, privind partea I a (transportul mărfurilor), secțiunea B.

Nouile tarife vor fi scoborâte aproape la același nivel la care se găseau cele dinaintea războiului pentru fier și oțel, articolele de sticlărie, porcelanerie, olărie, produsele textile și pielărie.

Problema industriei

Desvoltarea industriei ardelene

Scoaterea fabricilor din Ardeal de sub controlul finanței streine — Raportul dintre consolidarea financiară și desvoltarea industriei — Acordarea creditului necesar întreprinderilor — Măsuri pentru naționalizarea fabricilor

Cu deosebire în ultimul an problema desvoltărei industriei naționale, a format obiectul preocupărilor conducătorilor no tri de stat. Și, aceasta din cauza stărei precare a finanțelor, a căror normalizare nu poate să intervie de cât prin echilibrarea balanței comerciale. Cu alte cuvinte importul să nu întreacă exportul și dacă s'ar putea să nu aducem de loc mărfuri din străinătate. Urmând această cale, de sigur, că în cel mai scurt timp am putea ajunge la consolidarea financiară. Dovada acestei afirmațiuni ne o face Cehoslovacia, care într'un timp relativ scurt, a reușit să și stabilizeze valuta, tocmai datorită faptului că fiind o țară industrială a exportat mult și n'a importat decât prea puțin mai ales din țările cu valuta slăbită.

Ori, pentru ca țara noastră să nu importe nimic de pe piața străină și în acelaș timp să exporte cât mai mult, are nevoie să-și intensifice producția națională. Se știe că în Ardeal avem stabilimente industriale care pot rivaliza în perfecțiune cu cele mai renumite fabrici similare streine, inconvenientul cel mare provine însă din faptul că situația turbure încă de după război, n'a îngăduit într'o măsură mai mare statului român, să încurajeze dezvoltarea industriei naționale.

Cauzele au fost multe și variate. Fără îndoială însă că lipsa de credit și prea puțina atențiune ce am dat naționalizărei industriei au fost cauzele de căpetenie ale stagnărei producției industriale dela noi.

Majoritatea fabricilor din Ardeal lucrează încă cu capital străin. Consiliile lor de administrație dau directivele dela Budapesta și tot acolo își încheie bilanțurile lor. Firește că într'o asemenea situație nu numai că nu vom parveni la nici un rezultat pozitiv din punctul de vedere al intensificărei producției industriale, dar într'un timp nu îndepărtat vom ajunge la ruina industriei noastre naționale, fiindcă aceasta este interesul dușmanilor țărei noastre.

De această primejdie conducătorii noștri de astăzi și-au dat perfect seama, ei luând măsuri pentru a remedia starea de lucruri.

In primul rând Banca Națională a luat dispoziția ca să acorde credite largi marilor îndustriași, prin sucursalele ei din orașele Ardealului. Hotărârea aceasta este de cea mai mare importanță, întru cât pe de o parte ea are menirea să scoată îndustria Ardealului de sub controlul finanței streine, iar pe de altă parte să furnizeze îndustriașilor procurarea creditului necesar dezvoltărei întreprinderilor lor.

Nu mai puțin decisivă în această privință trebuie privită și inițiativa luată de curând de marile bănci din București, de a înființa un „credit industrial", tot în vederea de a alimenta viața noastră industrială,

In legătură cu această importantă problemă, ar mai rămâne de observat strictă aplicare a Legei pentru încurajarea îndustriei naționale. In adevăr, deși legea prevede ca un anumit număr din lucrătorii întreprinderilor îndustriale să fie de naționalitate română, totuș nu numai că nu se respectă această dispoziție, dar românii sunt înlăturați sistematic de la fabricile ardelene. Și, motivul nu poate fi căutat de cât în tendința unora dintre îndustriași de naționalitate de a-și manifesta șovinismul lor prin boicotarea lucrătorilor români.

De sigur, că odată cu scoaterea fabricilor din Ardeal de sub controlul finanței maghiare, se impune ca statul să observe ca îndustriașii maghiari să respecte în mod strict prevederile legei pentru încurajarea îndustriei naționale.

1247 Toate
Revistele Medicale franceze se pot comanda la **Librăria Lepage Cluj** cu schimb de favoare
1 franc = 7 lei trimițând înainte abon anual următor

Annalas de Chimie	40	fr.
„ „ Physique	40	„
„ „ Dermatologie	45	„
„ de l'Institut Pasteur	55	„
„ meladies de l'oraille du larynx etc.	60	„
„ de medicine	55	„
„ medico psychologiques	45	„
Archives de Mèdecine des enfants	40	„
Archives d'Ophtalmologie	50	„
Bulletin de la Societe de radiologie	55	„
Gyhécologie et obsiétrique	65	„
Journal de Chirurgie	85	„
„ „ radiologie et d'électrologie	60	„
Journal de urologie médiciale et chirurgicale	60	„
La Nature	50	„
La Presse Médicale	45	„
Revue Neurologique	70	„
„ de stomatologie	35	„
„ de la tuberculose	40	„

sau oricare revista, carte etc. în limba franceze. Cereți catalog.

CITIȚI „ÎNFRĂȚIREA"

ULTIME INFORMAȚII

(PRIN FIR SPECIAL DELA CORESPONDENTUL NOSTRU DIN BUCUREȘTI)

ORA 2 P. M.

INTERNE

Zvonul despre stașierea de către lupi a deputatului Petrescu Comnen în drum spre Brașov se desminte.

*

Se desminte știrea despre prohibirea exportului de lemne, petrol și cărbuni spre Ungaria.

*

Consiliul de miniștri a aprobat textul proiectului de constituție alcătuit de comisiunea constituțională. S'a discutat modalitatea depunerei în parlament.

*

Din cauza înzăpezirii trenurilor Corpurile legiuitoare nefiind în număr, ședințele au fost amânate pe Vineri.

*

Deputații avereseani au hotărât să semneze condica de prezență a parlamentului în mod regulat dar să nu participe la ședințe. Parlamentarii partidului național vor întrebuința același procedeu.

*

Direcțiunea CFR. ne încunoștințează că pe liniile București—Cernăuți—Pascani—Iași circulația s'a restabilit. Pe linia Brașov—Oradea-Mare s'au luat măsuri ca trenul Budapesta—Viena să poată circula nestingherit. Linia Barboș—Cosmești se va preda circulației în decursul zilei de azi. Mâine se va termina desfundarea liniei Mărășești—Tecuci.

*

București — Se confirmă știrea că situația dela frontiera Ungariei se ameliorează, ungurii retrăgând trupele massate la frontiera noastră. Se desminte știrea despre concentrarea de forțe rusești la Nistru. Ministerul de interne anunță atacarea, unui picket dela granița bulgară de un detașament de bandiți. Pierderi nu sunt.

*

București. Comisiunea despăgubirilor de răsboi va decide în cursul lunei Ianuarie litigiul dintre România și Ungaria. Ultima reducându-și pretențiile dela 60 miliarde la două. Cu toate aceste România nu este dispusă a plăti această sumă considerând că cheltuelile făcute cu ocuparea Budapestei acoperă suma cerută de Ungaria.

Azi s'a redeschis Universitatea din București. Cursurile au reînceput în liniște.

*

București. — S'a oprit exportul semințelor de lucernă și trifoi.

EXTERNE

Rezistența germană în Ruhr

— Rezistența germană continuă în întreg ținutul Ruhr; 60 000 muncitori dela întreprinderile Thyssen au cerut generalului Degoutte eliberarea patronului lor amenințând în caz contrar cu greva.

Acelaș lucru s'a repetat și în ceeace privește arestarea directorului minelor, muncitorii susținând că plenipotențiarul german la Paris a cerut eliberarea industriașilor arestați.

Judecarea procesului acestora s'a amânat. Curtea marțială hotărând ca prima ședință să fie de abea Joi.

Greva generală în Ruhr

Berlin. — Funcționarii și muncitorii din gara Dormund în urma unui incident avut cu trupele franceze au declarat greva. Se așteaptă declararea grevei generale a căilor ferate din întreg ținutul Ruhr.

Revoltele din Irlanda

Londra. — Din Londra se anunță că în Irlanda s'au reînceput revoltele. Republicanii au distrus un mare pod al căilor ferate în apropiere de Dublin. Autoritățile au procedat la executări în massă.

Amânarea plecării trupelor americane de pe Rin

Berlin. — Plecarea trupelor americane din regiunea Rinului s'a amânat până Vineri.

Conferința dela Lausanne

Lausanne. — Comisiunea teritorială va examina în ședința plenară de mâine chestiunea posedării Karagatchului de către turci și chestiunea forțelor militare turcești.

*

Desmințirea unor știri germane

Paris. — Din sursă autorizată se desmint știrile germane privitoare la supunerea la regim criminal a industriașilor germani arestați.

Desmințirea svonului despre divorțul A. S. R. Principele Carol

Atena. — Agenția oficioasă greacă desminte știrile colportate de unele ziare despre un eventual divorț al A. S. R. Principele Carol și A. S. R Principesa Elena.

Reluarea lucrului în ținutul Ruhr

Berlin. — După retragerea controlului militar dela minele statului din ținutul Ruhr muncitorii au reluat lucrul.

Grevă la vapoarele de pe Rin

Berlin. — Mașiniștii și fochiștii vapoarelor de pe Rin au declarat greva.

Efectivile Armatei de ocupație a Ruhrului

Paris. — Armata de ocupație a ținutului Ruhr este formată din 260 mii oameni.

Francezii nu vor întinde ocupația în Ruhr

Paris. — Guvernul francez nu intenționează întinderea ocupației: Aliații sunt hotărâți a proceda calm și moderat în teritoriile ocupate.

Cazul unui spion sălăjan

În atenția autorităților

Ne-am ocupat în nrul 533 al ziarului nostru de spionajul și propaganda contra Statului și Dinastiei române ce le face în comuna Bilgez din Sălaj șovinistul ungur Nagy Imre. In legătură cu cazul altui personaj primejdios țării, primim din partea corespondentului nostru de acolo știrea, cu toate că s'a făcut în chestiunea aceasta o anchetă de către șeful postului de jandarmi din Năsfalău, actele se găsesc și azi, nejudecate, la tribunalul din Zălau.

Intre timp, numitul individ a trecut în mod clandestin în Ungaria și în scurt după aceea a trecut granița și fatăl său adoptiv, Fazakas Andraș, implicat deasemenea în chestiunea numitului Nagy Imre. Peste câtva timp apoi numitul Fazakaș s'a înapoiat din Ungaria și acum pune la cale vânzarea averii ce-o are și face pașii necesari ca să obțină repatrierea în Ungaria.

Este firește, de mirare, că în rândul trecut acest individ acuzat de complot contra statului și nejudecat încă, a putut obține pașaport în regulă pentru Ungaria, deși este încă sub supravegherea jandarmeriei. Și aceasta cu atât mai mult, cu cât s'au găsit și la dânsul și i s'au confiscat mai multe arme.

Cerem tribunalului din Zălau să se pronunțe cât mai curând și punem în vederea autorităților în drept pe acest din urmă individ, pentru a nu obține pașaportul de emigrare înainte de a i-se face o anchetă severă.

Lichidarea caselor de depuneri poștale ungare

— Cota cuvenită României — Ungaria va face plățile în valutele țărilor respective —

Din Budapesta se anunță, că ministerul de finanțe ungar va plăti valorile și sumele depuse la casa Centrală a Poștelor din Budapesta, ale cetățenilor statelor vecine în valutele țărilor respective.

In acest scop ministerul de finanțe ungar și-a procurat sumele necesare de lei, dinari și coroane ceho-slovace.

După socotelile ungurești, România va avea de primit 12 milioane lei iar Jugoslavia patru milioane și un sfert dinari.

Guvernul ungar este satisfăcut, că și-a asigurat aceste sume în condițiuni foarte avantagioase, pe timpul când cursul coroanei ungare era mai ridicat.

*

In ce privește despăgubirile pe care casa de depuneri poștale ungară le datorește Cehoslovaciei, s'ar fi ajuns la o înțelegere, ca cehoslovacii să nu i se plătească cota parte în socoli.

Plățile se vor face numai după ce guvernele statelor interesate vor ratifica convenția încheiată la Budapesta în acest scop.

Dela Opera Națională

Programul săptămânei:

Mercuri 24 l. „RIGOLETTO" în rolurile principale Drele A. Dicescu, A. Rozsa, Dnii N. Apostolescu, N. Nagacevsky, Th. Gavrilescu, etc.

BURSA

— 22 IANUARIE 1922 —

BUCUREȘTI

VALUTE		DEVISE	
Mărci	120	Paris	1272
Leva	115	Londra	908
Lire otom.	—	New - York	195
„ sterline	883	Bruxelles	—
Franci franc.	1275	Roma	925
„ elveț.	37	Zürich	36
Lire italiene	920	Praga	532
Drachme	220	Viena	26
Dinari	198	Berlin	102
Dolari	195	Budapesta	7
Napoleoni	640	—	—
Cor. austr.	25	—	—
„ magh.	680	—	—
Socol	525	—	—
Mărci pol.	95	—	—

ZURICH

Berlin	2¾
New - York	532½
Londra	3445
Paris	475
Milano	31540
Praga	1495
Budapesta	30¼
Agram	385
București	—
Varșovia	17—8
Viena	75
Viena stamp.	76

BERLIN

Roma	1020
Londra	100000
New - York	21500
Paris	139750
Zürich	401750
Viena	3115
Praga	60250
Budapesta	—
București	—

BUDAPESTA

VALUTE	
Napoleoni	—
Lire sterline	—
Leva	—
Dolari	—
Franci franc.	—
Mărci	—
Lire ital.	—
Cor. austr.	—
Ruble	—
Lei	—
Socol	—
Franci elv.	—
Dinar franc.	—
Mărci pol.	—

PARIS

CURSUL	deschid.	închid.
Londra	—	—
New - York	—	—
Brüssel	—	—
București	—	—
Milano	—	—
Zürich	—	—
Praga	—	—
Berlin	—	—
Viena	—	—
Varșovia	—	—
—	—	—
—	—	—
—	—	—

PRAGA

DEVISE	
Berlin	—
Zürich	—
Milano	—
Paris	—
Londra	—
New - York	—
Belgrad	—
București	—
Viena	—
Varșovia	—
Budapesta	—

Hramul regimentului 3 Vânători

In ziua de Sfântul Ioan s'a sărbătorit hramul regimentului 3 vânători din localitate. — Se știe că acest regiment a făcut minuni de vitejie în timpul războiului. El a fost printre primele regimente decorate cu Mihai Viteazu.

Actualul comandant al Regimentului d-l colonel I. Marines cu supranumit de soldați **„Părintele nostru"**, a ținut foarte mult ca sărbătorirea hramului regimentului să se facă cât mai frumos. — La ora 10 a. m. în ziua de Sfântul Ioan, s'a ținut în capela regimentului un Te-Deum întru pomenirea celor căzuți pe front pentru întregirea neamului.

Un moment adânc impresionant din această solemnitate a fost atunci când după rugăciunea cântată de fanfara regimentului în fața trupei d-l Colonel Marinescu a făcut apelul soldaților cu care regimentul a plecat la războiu în 1916.

Când d-l Colonel striga pe nume pe soldați sau ofițerii căzuți în războiu, un ofițer răspundea: „mort pentru Patrie" iar muzica întona rugăciunea.

După terminarea apelului a urmat o masă comună la care au luat parte: d-l general N. Petala, P. S. Episcopul Ivan toți ofițerii regimentului, d-l Amos Frâncu și toți soldații.

La masă s'au ținut toasturi pentru Rege, Patrie, armată și regiment.

D-l Colonel Marinescu, al cărui patron este tot sfântul Ion, a fost sărbătorit cu însuflețire de cei prezenți.

Serbarea a luat sfârșit la ora 5 p. m. după ce s'a încins o horă la care au luat parte toți cei de față, dela general până la sol dat.

Intrarea în țară a muncitorilor streini

O circulară a ministerului muncii

Privitor la intrarea în țară a muncitorilor streini, precum și pentru prelungirea șederii în țară a celor intrați, direcțiunea plasării din ministerul muncii a trimis inspectoratelor regionale ale muncii, următoarea circulară:

1) Pentru intrarea în grup a lucrătorilor streini, cererile se vor înainta ministerului de interne, care pentru aprobare sau respingere cere totdeauna avizul ministerului muncii.

2) Pentru intrările individuale ale muncitorilor avizul va fi dat și de inspectoratul regional al muncii, care va ține seamă de situația fiecărei categorii de muncitori.

Astfel pentru categoriile unde se constată din tablourile oficiilor de plasare că sunt lucrători disponibili în țară, nu se va aproba intrarea altora din afară de aceeași specialitate.

3) Inspectoratul muncii va lua contact cu organele siguranței ca și la prelungirea de termene a lucrătorilor streini să se ceară avizul său.

Inspectoratul se va conduce și în acest caz de situația fiecărei categorii de muncitori indigeni care trebuie să aibă întâietate la ocuparea locurilor libere.

Circularea recomandă inspectoratelor ca acordarea avizelor să se facă în așa fel ca nici lucrătorii indigeni să nu rămână fără lucru, dar nici producția să nu sufere din pricina lipsei de brațe.

CURIERUL SPECTACOLELOR

Teatrul Maghiar

Marți:
Tragedia Omului. Prețuri obicinuite. Abonament de zi No. 73. A.

Mercuri:
Deșteptarea primaverii pentru a 3 oară. Prețuri obicinuite. Abonament No. 84. B.

Joi:
Mireasa vândută, pentru a 3 oară. Prețuri de Operă. Abonament de zi No. 75. C. La ridicarea cortinei ușile dinspre sala să închid.

Vineri:
Rosica. Operetă. Premieră. Prețuri de Premieră. Abonament de Premieră No. 29.

Sâmbătă, matineu:
Poetul și moartea, pentru a 2 oară. Urmează: Invalidul. Reprezentație pentru tinerime cu prețuri de tot reduse.

Sâmbătă seara:
Rozica, pentru a 2 oară. Prețuri obicinuite. Abonament de de zi No, 76. A.

Sâmbătă, orele 10:
Clopotul morții. Dramă mistică. Premiera. Urmează: Frumoasă Balamon Sari și Domnișoară delicată. Prețuri de Premieră.

Duminecă, matineu:
Tragedia Omului. Prețuri obicinuite.

Duminecă seară:
Rozica, pentru a 3 oară. Prețuri de Premieră. Abonament șters

Duminecă, orele 10:
Clopotul morții, pentru a 2 oara. Urmează: Studenții din Igló. Prețuri obicinuite.

Luni:
Rozica, pentru a 4 oară. Prețuri obicinuite. Abonament de zi No. 77. B.

Învățați Stenografia prin corespondență.

Stenografia fiind arta de a scrie de 7—10 ori mai repede decât scrisul obicinuit este foarte importantă pentru școlari, studenți, funcționari și oricare intelectual.

Toți Șefii și Părinții sunt datori a îndemna din vreme pe copii și subalternii lor să învețe Stenografia, Șefii având posibilitatea să-și dicteze repede corespondența unui tânăr sau unei domnișoare, iar Părinții asigurând un bun viitor copiilor, deoarece se simte mare lipsă de stenografi în toate ramurile sociale.

Fără deplasare învățați repede și usor „Stenografia" română și germană prin corespondență după o nouă metodă în 11 scrisori. Cereți broșura gratis de la Scoala Berlitz „Secțiunea Stenografică" București, Sărindar 14. 2504

Hotel New-York (Sălile de Restaurant și Cafenea)

Sâmbătă 27 Ianuarie 1923 ora 9 seara

BALUL CRISANTEMELOR

Mascat și Costumat, Sub înaltul patronaj al **„Sfatului Negustoresc"** din Cluj.

Tombola. Batae de flori, confeti și serpentine. Mare Cabaret artistic. Jocuri distractive. Licitație Americană. Două muzici va cânta în permanență în tot timpul balului. Un bufet bine asortat cu mâncări și băuturi delicioase va sta la dispoziția publicului cu prețuri convenabile.

Intrarea de persoană 40 lei.

Bilete sunt spre vânzare la: Librăria Anca, Magazinul de Coloniale „Colombo". Magazinul de Automobile „Auto-Mecanica" Str. Regina Maria, Drogueria „Rozsa" iar în seara balului la cassă

Grădina de iarnă „Barul-Central"

din nou

s'a deschis

Luni, în 16 l. c. la orele 9 seara

Noutate! Noutate!

Magazin de sticlărie

In atențiunea Onor. public din localitate și provincie

Rudolf Ausländer

fostul companist a magazinului Frații Ausländer a deschis magazin de porcelan și lampe. Demjohne și plăci de sticlă se capătă cu preț redus

Calea Reg. Ferdinand 37

lângă palatul Urania.

Magazin de sticlărie

2480

Noutate! Noutate!

Uzoni & Tana

Intreprindere electrotechnică și de specialități.

CLUJ, Strada Iuliu Maniu 17

Telefon 210

Intreprindere aranjamente electrice.

Totfelul de reparări electrotcchnice curățiri și transformări pentru mașini de scris și mașini de birou, mașini de fiert și vase de incălzit pe lângă prețurile cele mai avantajoase.

Se pot căpăta rechizite, părți și benzi pentru mașini de scris. 2294

Tablile de asbest „Meteor"

sunt cele mai durabile. Acoperemântul nu are nevoie de îngrijire și reparare și e mai bun și mai eftin ca cel de tinichea.

Lloyd 1024 1883

Se capătă la

Fabrica de Eternit

METEOR S. A.

Oșorheiu jud. Bihor.

La magazia de modă EUGEN SZABO

Cluj

Cal. Reg. Ferdinand No. 5

Un mtr. flanelă de tenis	29	lei
Un mtr. flanelă pentru haine	25	„
Un mtr. creton fin.	25	„
Un mtr. creton Goldberger și Cosmanos	29	„
Un mtr. barchet, stofe	45	„
Un mtr. catifea, mostră, de spălat	90	„
Un mtr. catifea colorată pt. haine	125	„
Un mtr. crep pentru costume, mostră	35	„
Un mtr. etamin mostră	35	„
Un mtr. stofă spălabilă	51	„
Un mtr. stofă schottis	65	„
Un mtr. stofă englezească	75	„
Un mtr. stofă de 140 cm. lat.	95	„
Un mtr. stofă englezească, de 150 cm. lat.	135	„
Un mtr. crep de mătase	270	„
Un mtr. pluș pentru mantale, lat de 130 cm.	490	„
Un mtr. stofă pentru mantale, calitate bună	225	„
Un mtr. stofă englezească de lână curată pt. bărbați	195	„

Toate celelalte prețuri neînșirate aci au fost la fel foarte mult reduse.

Delin de lână colorat 65 lei.

Telefon 479

2161

1290/3

Mica publicitate

Închirieri:

CAUT CAMERĂ mobilată. Plătesc bine, ofer și avantagii. Adresa la ziar sub V. P.

Regia Monopolurilor Statului Direcțiunea Stabilimentelor.

No. 108—1923.

Publicațiune.

Se aduce la cunoștință generală că în ziua de 14 Februarie crt. ora 11 a. m. se va ține în biroul Direcțiunei Stabilimentelor Regiei din Cămara-Sighet licitațiune publică cu oferte închise pentru vânzarea alor 15.000 (cincisprezecemii) klgr. fer vechiu (cca 80% fontă).

Amatorii sunt rugați să și înainteze ofertele scrise în românește până la data și ora suscitată pe adresa „Direcțiunea Stabilimentelor Regiei Cămara-Sighet (Maramureș)"

Pe plic se va scrie „Ofertă pentru licitațiunea din 14 Februarie 1923".

La ofertă se va anexa recepisa administrației financiare respective despre depunerea garanției provizorie de 5 la sută asupra prețului oferit.

Garanția se poate depune și la Casieria Stabilimentelor în numerar în ziua licitațiunei înainte de deschiderea ofertelor. 2525

Econom: G. JURCA. Director: Ing. IOAN BABUȚIU.

Cuie de sârmă,
Sârmă laminat,
Fier de beton,
Sârmă de Fier,
Poteoave pentru cai,
Colțuri pentru cai,
Fier în rude,
Tabla de Fier,

furnizează prompt

FERARIA S. A.

Cluj, Calea Victoriei No. 29

Telefon: 4-40.

Adr. Telegr. FERARIA.

Lloyd 1263 2476-1

S. A. Cassa de Economie „Agrar"

din Târgu-Mureș

caută

practicanți sau funcționari

Sunt preferiți acei, cari posed și limba maghiară sau germană.

2519

Croitoreasă albituri,

se caută pentru Atelierul de Haine Ofițerești Corpul VI. Armată Cluj. Oferte în scris se primesc la Atelier până la 1 Februarie 1923. Comisia de Administrație. 2527

Cea mai fina crema pentru ghete

Lloyd 981 2219

Articole de sticlă plăci de geamuri Dimijoane lămpi și porțelanuri să capătă la

Ludovic Ausländer

Cluj, Piața M. Viteazul 39

Telefon 954.

Engro. 1582 Endetail.

S'a deschis Măcelăria „VICTORIA"

Societate Anonimă nou renovată sub conducere specială,

2313

în Strada Regina Maria 9, unde se găsește peste zi carne proaspătă mezeluri și alte specialități de carne.

Avantajele sunt mari purtați focurile și talpa de cauciuc PALMA

Fabrica de Mobile ANTAL ERNŐ

Cluj, 2523

Str. Moldovei 8. (fost Varga).

Vinde după comandă și se pot găsi gata Mobile: Dormitoare complecte. Aranjamente pentru birou cu 30% mai eftin ca la ori care magazin sau fabrica de Mobile.

Prima fabrică de ghips, (Ipsos), îngrășământ artificial de pământ și produse chimice

I. KRAMER

AGHIRIȘ jud. Cojocna.

PRODUCE: Ghips pentru modele la fabrici de țiglă
Ghips pentru pardosel.
Ghips pentru forme dentistice.
Ghips de stacatură (de edificat).
Ghips Albastru pentru figuri și obiecte de artă.
Ghips crud pentru diferite întrebuințări.
Ghips pentru îngrășământul pământului.

2057 **CIMENT ENGLEZESC.**

Anunț.

Unde să mănânce bine și eftin.

Mâncari de casă și tot felul de laptării. Se poate ține cură de lapte, brânză cu zmântână, iaurt, mămăliguță cu brânză, lapte în fiecare seară. Să primesc abonamente dejun cafea, prânz 3 plese și cina 2 plese = 730 Lei.

Rog sprijinul onoratului public restaurantul **Pașcu** Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6. 2486

Reclama este sufletul comerțului

AUTO-MECANICA S. R. A. LEONIDA & Co. UNITE

Soc. Anonima

CLUJ

Din BUCUREȘTI

Stoc. Permanent de Cauciucuri CABLE MICHLIN

CORD și R. U. CONTINENTAL

Reprezentanța Generală A.

Prețuri excepționale de eftine.

2223

CLUJ, Strada Regina Maria No. 10. și Calea Dorobanților No. 18. CLUJ.

Ştiri din Banat

Crimă. — Pentru reclădirea teatrului din Timişoara — Construirea a două biserici româneşti — Arestaţi pentru exces de comoditate

TIMIŞOARA. — D-l judecător de instrucţie dr. Farchescu a anchetat, în comuna Secaş din jud. Caraş-Severin, un caz foarte puţin obişnuit. Locuitorul Simeon Schon din Secaş a fost împuşcat săptămâna trecută de către făptuitori necunoscuţi. Schon juca cărţi cu femeea şi cu o fetiţă de a sa în sara fatală. Ei se găsiau în camera dinainte şi, când se făcuse întuneric, au pus o lampă cu petrol pe masa dintre ferestre.

Jocul era în toi când afară se auzi o detunătură, fereastra se făcu fărâme, iar Schon căzu străfulgerat. Glonţul l'a nimerit în umărul stâng sfărmându-i şira spinării.

Se crede că criminalul este un ţăran din sat, deoarece în faţa ferestrelor s'au găsit urme de opincă. Deasemenea se crede că această înfiorătoare faptă este opera unei răzbunări.

PENTRU RECLADIREA TEATRULUI DIN TIMIŞOARA

S'a hotărât clădirea unui nou cinematograf — al treilea — venitul căruia să fie destinat exclusiv fondurilor pentru reclădirea teatrului.

In afară de aceasta, oraşul plănueşte clădirea unei mari case muncitoreşti. Edificiul acesta va avea două etaje şi va fi împărţit astfel: jos 16 localuri de prăvălie; la etaje: două locuinţe compuse din o cameră, alte opt din două camere, şase din trei camere şi patru din patru camere.

*

— Consiliul oraşului Timişoara a luat în buget suma de 500 de mii lei, destinaţi pentru clădirea a două biserici ort. româneşti, una în cartierul Principele Carol şi alta în Cetate.

SERBATORIREA LUI PASTEUR

Asociaţiunea Franco-Română va serba centenarul naşterii lui Pasteur în ziua de 25 l. c. la orele 5 p. m. în Sala dela Casinoul Civilo-Militar. Se vor ţinea câteva disertaţii în care vorbitorii vor încerca să explice în mod cât se poate de limpede importanţa descoperirei a celui sărbătorit.

ANCHETA

In seara de revelion localul cafenelei Palace a fost scena unui incident foarte neplăcut între d-l dr. Anghel, fost prefect de poliţie şi d-l Al. Rioşianu-Doljiu, ziarist. Ministerul de Interne a însărcinat pe d-l dr. Bogdan cu anchetarea acestui caz. Delegatul ministerului a sosit deja în localitate.

SINUCIDERE

Văduva A. Radosevici din comuna Recaş, în etate de 73 de ani s'a aruncat într'o fântână, înecându-se.

Ea suferea încă de mai mult timp şi se crede că pasul acesta l'a făcut tot din cauza boalei.

*

Timişoara, 22. — Doi muncitori dela C. F. R. Frideric Vikete şi Andrei Dragomir, au fost însărcinaţi ieri cu transportarea cassei de bani din localul poştei din gara Domniţa Elena în trenul de Modoş. Până la acest tren însă, mai era unul de marfă, iar cei doi muncitori, nevoind să-l mai încunjure şi pe acesta, au încercat pur şi simplu să treacă pe sub el, atât ei cât şi lada. Ghinionul a voit ca, tocmai în momentul când încercau această operaţie, trenul de marfă să se pue în mişcare. Bieţii muncitori abia au putut să scape ei de pe sub roţi, iar lada cu bani s'a făcut fărâme.

Traşi la răspundere, ei se apărau cu aceia, că ar fi fost prea obositor dacă ar fi încunjurat trenul ce le stătea în cale.

Au fost arestaţi, pentru pagube cauzate statului din exces de comoditate.

*

— De vreo câţiva ani de zile, prin părţile noastre nu se mai cunoaşte iarna din vară. Anul acesta s'a 'ntâmplat la fel. La Crăciun şi la Anul Nou era timp de primăvară. Acum, însă, s'a schimbat iarăşi. De vreo 2—3 zile cerul era tot posomorât, iar azi de dimineaţă, fluturi mari de zăpadă au început să cază lin, lin, până ce au acoperit pământul cu un strat de zăpadă de 2—3 palme. Din provincie vin deasemenea ştiri despre o iarnă care abia acuma are de gând să se pue serios.

*

— Un început de incendiu s'a declarat ieri după amiazi în atelierul tâmplarului Stefan Schiller din Fabric. Graţie pompierilor sosiţi în grabă la faţa locului, focul nu a luat proporţii mai mari. Au ars, totuşi, câte-va mobile, în valoare de cinci mii de lei.

Mişcarea comercială engleză

— Concurenţa Germaniei lipseşte —

Ultimele rapoarte economice din Anglia arată, pe lângă o scădere a numărului celor fără de lucru, o înviorare pronunţată a unor ramuri comerciale şi industriale a căror desvoltare aminteşte primele simptome de acum un an, al reanimărei vieţei economice din Statele-Unite.

De data aceasta, nu se mai poate vorbi de o linie încet ascendentă, ci de salturi surprinzătoare.

Iată câteva exemple:

In Galles din Sud, exportul cărbunilor a atins aproape nivelul dinaintea războiului şi mine cari au fost închise timp de peste şase luni, sunt din nou exploatate. In Cardiff s'au comandat 20 vapoare noi, lucru cu atât mai de mirat că tocmai navigaţia este ramura economică a cărei însănătoşire merge mai încet.

Cu toate acestea, numeroase vapoare vechi se refac în Anglia şi altele noi se comandă.

In sud-vest din Galles, producţia oţelului a fost mai mare ca ori când în Noembrie.

*

Cauza firească a acestor fenomene este eliminarea concurenţei germane de pe pieţele internaţionale. Iar dacă aparenţele nu înşală, acolo unde concurenţa germană nu e încă înlăturată, lucrul se va întâmpla în curând. Faptul s'a putut constata zilele acestea în marile furnituri de ciment pentru Olanda: fabricantul german a lucrat cu perdere.

In Decembrie, preţul interior pentru oţel a fost în Germania cu 100.000 mărci mai urcat ca acel internaţional.

Acest fapt dovedeşte că dacă problema despăgubirilor germane s'ar fi tranşat acum printr'un moratoriu, urcarea mărcei ar fi coincidat în Germania cu o criză economică de o intensitate fără seamăn; problema nefiind rezolvată şi marca continuând să scadă, Germania conservă un scurt răgaz, criza e amânată, însă semnele ei premergătoare apar de pe acum: slăbirea concurenţei germane în lume şi ascensiunea comerţului englez.

Controlul exportului

Trebue prezentate permise în regulă la vamă

Ministerul de industrie şi comerţ a fost informat că birourile vamale au permis exportul de mărfuri pentru cari se cer autorizaţii speciale — numai pe baza prezentării de către exportatori a adresei ministerului de industrie şi comerţ prin care se aprobă în mod principial exportul.

Ministerul de industrie a intervenit acum la cel de finanţe cerând ca birourile vamale să fie informate ca să nu mai permită exportul pe baza unor asemenea adrese.

Căci dacă se operează exportul numai pe o astfel de simplă adresă, — care nu trebuie luată drept permis de export, — se fraudează Statul prin sustragerea exportatorilor dela plata taxei de comision la întreaga valoare a permisului, înlăturându-se în acelaş timp verificarea ulterioară a actelor ce motivează permiterea exportului articolului în cauză.

Marele
Magazin de Bijouterie
H. S. BRAUNFELD
1786 din firma
Fenyő şi Braunfeld
Cluj, Piaţa Unirii No. 15 în localul fost D. S. Raftopol
Este asortat în permanenţa cu:
Bijouterii fine. Ceasornice de precisiune. Argintărie.
Preţurile cele mai moderate Telefon interurban 643

CARTEA ROMÂNEASCĂ
SOCIETATE ANONIMĂ CU CAPITAL DE 25.000.000 LE
BUCUREŞTI
INSTALAŢIUNI MODERNE DE ARTE GRAFICE
TIPOGRAFIE
LITOGRAFIE
Secţia fotografică „FOTOGLOB"
ZINCOGRAFIE
TURNĂTORIE
— LEGATORIE ŞI — LINIATURA MECANICA
INSTITUTELE DE DESFACERE
Stabiliment industrial pentru confecţiuni de hârtie şi carton. Liniatura mecanică. Fabricaţiune specială de registre de comptabilitate.
Caete de şcoală, Carnete şi orice fel de alte lucrări liniaturi speciale. — Blocuri de desemn, Repertoare alfabetice, Bibliorhapte, Mape de dosare, Dosare Stolzenberg, Albume şi orice lucrări de legătorie de cărţi. Fabricaţiune de plicuri comerciale, oficiale şi ori ce alte mărimi şi formate uzitate şi după comandă. — Cassete de hârtie de scrisori în diferite formate, feluri şi calităţi obicinuite, albe, colorate şi de lux.
Bilete de logodnă. Invitaţii de nuntă
CARTONAJE
p. farmacii, confiserii şi alte articole industriale.
Asortiment complect de cărţi de Şcoală, Pedagogice, Literare, Ştiinţifice, Juridice, etc. Reviste Literare, Jurnale Politice şi de Mode, româneşti şi în limbi străine.
ARTICOLE DE BIUROU şi PAPETARIE
Călimări şi garnituri complecte pentru Birouri, Genţi de piele, Agende pentru advocaţi şi de birou, Albume, Notese, Creioane mecanice, Registre de Contabilitate, etc., etc.
Ateliere moderne pentru pozări individuale, măriri fotografice nelimitate în dimensiune, executare în negru, sepia, aquarell şi ulei, plăci de email în alferabile pentru monumente. Reportaj fotografic continuu a evenimentelor din toată ţara şi în fine tot ce se înrudeşte cu această branşe
Toate materialele necesare Cancelariilor. Articole de desemn şi de pictură.
CENTRALA: Bulevardul Academiei 3
SEDII: C. Sfetea, Calea Moşilor 62-64 şi Calea Victoriei 68 Ionniţiu, Str. Selari 12, Rasidescu, Str. Paris 16. Fotoglob Bul. Academiei 3. — SUCURSALA: CLUJ, Piaţa Unirei 7 TIMISOARA, Piaţa Tepeş-Vodă. 2 — IAŞI, Str. Lăpuşneanu 1.

Citiţi „FLACĂRA"
Intemeiata de CONST. BANU
In anul 1914.
CEA MAI BOGATĂ
CEA MAI VARIATĂ
CEA MAI FOLOSITOARE
CEA MAI RĂSPÂNDITĂ
ŞI CEA MAI EFTINĂ
Dintre toate revistele literare şi artistice din ţară
Apare săptămânal
Cu colaborarea celor mai de seamă scriitori români şi străini în 16 pagini format mare,
cu copertă colorată şi se vinde 3 lei numerul.
ABONAMENTE: 150 lei pe an
75 lei pe 6 luni.
Redacţia şi administraţia: Bucureşti, Str. Câmpineanu 40

Anunţuri se primesc la Administraţia ziarului „Infrăţirea"

Tipărit cu maşina rotativă Cartea Românească „Cosinzeana" institut de arte grafice, Cluj.

Anul III. No. 711 — 8 pagini 1 LEU 8 pagini — Vineri 26 Ianuarie 1923

„ASOCIAȚIUNEA" SIBIIU

Infrățirea

„Transilvania" Nr. de schimb Sibiiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI și AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3 (ETAJ II)
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952 — Director: D. TOMESCU — Telefon: REDACȚIA No. 311

ABONAMENTE:
PE 1 AN — — — — — — LEI 180
„ 6 LUNI — — — — — 90 „
„ 3 „ — — — — — — 45 „
„ 1 AN Pentru autorități 240 „

Cum trebue înțeleasă democrația

Sunt noțiuni în politică, a căror întrebuințare o întâlnești foarte des, fără ca sensul lor să fie bine lămurit.

Din această cauză rezultă confuzimi de idei, care sunt izvorul neînțelegerilor între discuțiile dintre partidele adverse.

Astfel e noțiunea socialism, căruia i s'a dat multiple definiții sau *democrație*, care pentru unii se opune cu totul precedentei iar pentru alții se identifică aproape cu ea.

Unii dau democrației numai un sens istoric, filozofic și critic, alții se opresc mai mult asupra sensului lui politic

In sens politic democrația, ca să reprezinte suveranitatea poporului, trebuie să se conformeze unui regim, în care poporul întreg sau cea mai mare parte din el își exercite acțiunea direct sau prin reprezentanții săi, asupra guvernului statului.

E rațional deci a defini un regim democratic acel a cărui autoritate, emanată direct sau indirect dela popor, se supune controlului acelor care au creiat-o.

Acest control este realizat de instituția parlamentului care formează baza oricărei organizații de stat democratice.

Ideile fundamentale ale democrației sunt reprezentate prin primii doi termeni ai devizei republicane: libertate și egalitate; fraternitatea nefiind decât o stare sentimentală, îndulcind antagonismele vieței democratice, fără a fi însă susceptibilă la codificarea juridică a relațiilor dintre indivizi.

Libertatea e prima aspirațiune a indivizilor sau a colectivităților, asupra cărora apasă o sarcină, ca e de asemeni prima dorință a oricărui om, care înțelege să se conducă după voința sa.

Nu trebue însă să-i denaturăm sensul, cum au obiceiu partidele extremiste care creiază din întrebuințarea fără de rost a libertății o independență, ce vine în conflict cu starea de fapt a societății contimporane.

Ea nu trebuie să se transforme în indisciplină, căci libertatea raționabilă nu e posibilă decât în cadrul ordinei bine stabilite; de asemenea ea nu poate să se supuie constrângerii brutale.

Libertatea fiind un sentiment rațional, ca demnitatea omenească să fie respectată, trebuie să acceptăm și disciplina și dependența.

Altfel ajungem la starea haotică din Rusia, creiată de falsa interpretare ce s'a dat principiului libertății.

Și mai mult decât libertatea, egalitatea exprimă, idealul democrației.

Deși diviziunea lucrului face să se nască între indivizii societății contimporane o însemnată diferențiare, există totuși facultăți comune tuturor indivizilor, care permit apropierea lor, organizând viața socială.

O noțiune esențială care e ignorată de obicei când e vorba de democrație, e că se confundă democrația de drept cu unele neajunsuri ale democrației de fapt.

Păcatul tuturor acelor care abuzează de pavăza democrației e că nu respectă disciplina morală, nici regulele care fixează o ierarhie socială legitimă.

Orice democrație nu-și poate asigura autoritatea, fără păstrarea acestei discipline.

Respectul individului și prosperitatea socială cer unirea indivizibilă a dreptului cu a datoriei.

Nici individul, nici societatea nu sunt abstracțiuni; ele sunt realități care impun datorii și aceste datorii constau în respectarea și acordarea de drepturi reciproce.

Individul nu poate trăi decât în societate, având datoria să-i se supună, iar societatea la rândul ei nu poate prospera decât favorizând desvoltarea indivizilor.

E acelaș lucru ca între libertate și autoritate.

Duse la absolut aceste două noțiuni nu se împacă: exagerarea primei aduce anarhia, iar a celei de a doua despotismul.

In realitate însă împăcarea este posibilă, căci nici o societate nu poate trăi fără ordine, nici un guvern fără autoritate.

In aceasta constă tocmai deosebirea dintre democrația de fapt, caracterizată prin preponderanța brutală a numărului și democrația ideală, care condamnă la fel abuzurile forței, și atât când ele se exercită în numele unui tiran sau al unei oligarhii, cât și când sunt opera mulțimei nedisciplinate.

Un învățământ

— Cu prilejul cazului din Camera franceză —

In Franța tuturor marilor mișcări pentru libertatea de acțiune și cugetare s'a petrcut zilele acestea un fapt de o deosebită gravitate. Deputatul comunist Cochin, prietenul lui Lenin și oaspele acestuia la Moscova, a crezut de cuviință că trebue să lucreze contra ocupației franceze în regiunea Ruhr și ca urmare s'a pus în legătură cu anumite personagii dela Berlin. Surprins în timpul manevrei sale, Camera franceză i-a ridicat imunitatea și la trimis să se justifice în fața instanțelor judiciare competente, după ce într'o ședință anterioară o manifestație grandioasă a reprezentanților națiunei la țintuit palid și înfricoșat în scaun.

Trebue să mărturisim că la cetirea acestei știri am încercat o dureroasă emoție. Admirația pentru lecția de patriotism pe care cele două treimi din mandatarii poporului francez au ținut să o dea cetățeanului rătăcit dela îndatoririle către națiia sa, a trebuit să îndure o neplăcută deviație.

Fără voie ni-a răsărit în minte întreg tabloul stărilor de la noi. Acolo conștiința națională a ieșit de mult din faza declarațiunilor seci de conținut; acolo ideea este respectată atâta vreme numai cât ea se subordonează intereselor superioare ale colectivității naționale. La noi conștiința națională merge până în pragul partidului politic și nu agită decât în vederea unor imediate scopuri electorale; la noi ideea este o parodoie care nu se subordonează nimărui, dar care are pretenția să fie respectată și mai cu seamă liberă.

O! libertatea parodiei!...

Cazul petrecut zilele trecute în Camera franceză se producea aproape în acelaș timp când la noi opoziția în genere și cea a partidului național în special credea că e timpul să suspicioneze buna credință a guvernului față de evenimentele de la granița noastră dinspre Ungaria. Și câtă deosebire dela felul nostru de a ne comporta într'o împrejurare aproape asemănătoare!

Franța păgubită cerea să i se respecte drepturile. Cetățeanul Cochin — socotindu-l de bună credință — credea că acțiunea țării sale e un abus și voia să-l împiedice. Admițând chiar că el avea dreptate, numai faptul că izolat s'a sustras voinței colective, Cochin își trage astăzi consecințele, sdrobit de oprobiu unanim al poporului francez.

La noi, — și nu trebue uitat că noi ne apărăm — după ce clipa de panică a primelor știri a trecut și siguranța internă devenia o chezășie, la adăpostul acestei siguranțe voinicia lașe și perfidă a opoziției pornește vertiginos atacul, fără grija că fața pierde și din prestigiu și din solidaritatea sa națională de pe urma unor meschine calcule electorale.

Durerea e cu atât mai mare cu cât ceea ce se petrece la noi nu e acțiunea unui individ dezechilibrat sufletește, ci a unei grupări care are pretenția că reprezintă o anumită voință populară. Pentru Cochin sancțiunea stătea la îndămâna tuturor puterilor legale, pentru agitațiunile partidului național rămâne una singură: disprețul unanim al întregii națiuni.

Europa centrală și chestiunea reparațiunilor

— Un interesant articol al dlui Beneș —

In clipa când sancțiunile luate de Franța și Belgia împotriva Germaniei pun cu mai multă acuitate decât oricând problema reparațiunilor, ideile pe cari le rostea în marele ziar englezesc „Manchester Guardian Comercial" d-l Beneș, ministrul de externe al republicei cehoslovace, sunt de cel mai mare interes. D-l Beneș tratează, cu obișnuita sa sinceritate, despre influența chestiunei reparațiunilor asupra situațiunei Europei Centrale.

Reproducem după „Gazette de Prague" pasagiile cele mai importante din articolul ministrului de externe cehoslovac.

Războiul european, după ce a răsturnat patru imperii și a sguduit structura politică, morală și economică a Europei, a pricinuit dezordinele economice actuale.

Două chestiuni foarte grave îngreunează încă dificultățile operei de reconstrucție: problema reparațiunilor și problema datoriilor interaliate, și consecință naturală a acestor două probleme, deprecierea monedelor.

Europa centrală și reperațiunile

Problema reparațiunilor are asupra Europei Centrale un efect analog cu acela pe care îl exercită asupra Germaniei. Aceasta înseamnă că atâta vreme cât această problemă nu va fi rezolvită, nu se va dori sau chiar nu se va putea încerca o reconstrucție. Pentru a întreprinde realmente o reconstrucție a Europei Centrale este necesară în adevăr, o stabilizare a schimbului.

Inainte însă de a stabiliza valutele, trebuie regulate problema reparațiunilor și a datoriilor interaliate.

Cum se va putea rezolvi această chestiune?

După mine nu există decât o singură eșire.

Soluțiunile problemei

Este absolut necesar să se fixeze întâiu și definitiv cifra reparațiunilor. După ce s'a fixat această cifră, ar fi de absolută nevoie să fie invitate toate țările să înceapă o operă de reconstrucție internă. Această reconstrucție s'ar îndeplini: 1) prin compresiuni în buget și în cheltuelile administrației; 2) prin stabilirea unor impozite ridicate proporționale cu cele din Anglia, Statele Unite și Cehoslovacia; 3) prin reorganizarea financiară, cu orice preț, a întreprinderilor statului; 4) prin sporirea producției în fiecare țară și prin asigurarea lucrului augmentându-se capitalurile angajate în industrie.

Pentru a permite realizarea acestor reforme și pentru a obține în aceste condițiuni o stabilizare a schimbului, se cuvine, mai cu seamă în statele noui sau în cele mici, să se ia o deciziune definitivă cu privire la mijloacele de realizare.

Trebuie să se știe dacă această stabilizare trebuie obținută după un timp anumit printr'o deflațiune gradată (echilibrul urmând să se stabilească în clipa când deflațiunea va fi atins un anume grad) sau dacă se cuvine să fie întreprinsă imediat această stabilizare încercând să stabilizezi artificial cursul schimbului prin adoptarea unei unități monetare de mai mică valoare. Nu este, după mine, nici un alt mijloc în afară de aceasta, cu deosebire pentru statele noui sau mici pentru a ajunge la acest rezultat. Nu ascund dificultățile și complicațiunile problemei în cele două cazuri; de aceia nici n'am intenționat de a examina amănuntele lor din punct de vedere al Europei Centrale. Mă mulțumesc doar să expun pe scurt principiile acestei politici.

Cooperarea învingătorilor și învinșilor pentru rezolvirea problemei reparațiunilor

Problema pusă de criza de care suferă Europa Centrală nu poate fi rezolvită decât dacă se găsește un mod de plată a reparațiunilor care ar face să depindă prosperitatea statelor debitoare de însăși progresele reparațiunilor, mai ales dacă reparațiunile sunt regulate în așa fel încât învingătorii fiind plătiți, câștigul învinșilor va spori cu atât mai mult cu cât plățile se vor fi efectuat în cel mai scurt timp posibil.

Declarația cancelarului german

Berlin. — Cancelarul Cuno a declarat că guvernul german va urma politica și fără a se lăsa influențat de presiunea franco-belgiană.

Mișcarea culturală; teatrală, literară, artistică

Universitetea populară din Cluj

Chemare

In vremurile grele de acum, trebue ca tot omul să aibă sufletul şi mintea cât îmbogăţite. Dar nu toţi au putut urma şcoli înalte. Nevoia, lipsa şi nepriceperea au oprit pe mulţi dela învăţătură.

Şi ce slabi se simt aceştia în lupta vieţii! Cu gândul la ei şi la oricine vrea să-şi apropie cunoştinţi folositoare la nivelul progresului omenesc de acum, am pornit la înfiinţarea unei Universităţi populare în Cluj.

Mulţumită bunăvoinţii mai multor profesori şi sprijinului, pe care ni-l dă Universitatea din localităţe, cursurile noastre populare vor începe în curând. Ele se vor ţinea în localul Universităţii, în fiecare seară dela orele 6 la 8 şi Duminecile după amiază.

Oricine poate lua parte la aceste cursuri. Veniţi cât mai mulţi, bătrâni şi tineri, bărbaţi şi femei, veniţi de luaţi lumină, fiindcă numai ea vă va călăuzi spre izbânda vieţii voastre!

Incepând dela 22 Ianuarie curent, vă puteţi înscrie în fiecare zi dela orele 3 după masă până seara, în sala Seminarului de Istorie universală, dela Universitate, unde se vor da şi toate informaţiunile necesare. Veţi plăti 5 Lei taxa pe un an întreg pentru fiecare curs, pe care-l alegeţi. Anul acesta se vor ţine cursurile următoare:

1. Literatura română, Profesor G. Bogdan-Duică
2. Istoria Românilor, Profesor I. Ursu;
3. Geografia României, Profesor S. Opreanu;
4. Istoria Artelor cu specială privire la arta română, C. Petran;
5. Civilizaţia română, Profesor V. Bogrea;
6. Morală, Prof. V. Bărbat;
7. Igiena individuală, şi socială, Profesor Dr. Moldovan;
8. Poporul român analizat din punct de vedere filozofic, Profesor Marin Ştefănescu;
9. Limba şi literatura franceză, Profesor Iv. Auger;
10. Politica socială românească, Cooperaţie, Asigurări, Profesor N. Ghiulea;
11. Curs special de Limba română pt. streini, Profesor N. Georgescu-Tistu.

Din fiecare curs ales veţi asculta o oră pe săptămână. Lecţiile vor fi complectate cu proecţiuni cinematografice, vizite şi lucrări în laboratorii şi muzee şi de excursiuni prin ţară.

Cursurile durează prin în luna Aprilie. Se vor da apoi certificate de absolvire. Deschiderea cursurilor populare se va face de către dl Rector Iacobovici în ziua de Duminecă, 28 Ianuarie crt. la orele 11 dimineaţa, în Aula Universităţii.

Va fi serbarea eliberării poporului din cătuşele neştiinţei.

Veniţi cu toţii!

Preşedintele comitetului Universităţii populare:

I. Ursu

Dicţionarul Academiei franceze

A opta ediţie a dicţionarului va apărea în 1924

După o îndelungată şi conştiincioasă straduinţă, Academia Franceză a pregătit a opta ediţie a monomentalului său dicţionar, pe care îl va publica în cursul anului viitor. Şedinţa Nemuritorilor a hotărât în cursul săptămânei trecute această publicare, dând totodată instrucţiunile şi fondurile necesare acestei publicări. Se va publica în cursul lui 1924 numai jumătate din dicţionar, dela litera A) până la I). Publicarea dicţionarului va necesita dela 15 până la 18 luni, interval necesar stabilirei manuscrisului ce se va da pentru tipărire, muncă, firească, lungă şi delicată, care va fi încredinţată la doi auxiliari, în cari Academia are toată încrederea.

Privitor la această hotărâre a Academiei Franceze de a da publicităţii noul său dicţionar, în a opta ediţie, şi la lucrările de pregătire făcute de Academie, un membru al acestora a făcut ziarului „Excelsior" declaraţiuni interesante, căutând să scuze lunga durată a preparativelor acestora.

Să se noteze — a spus academicianul — că înaintaşii noştrii au lucrat 60 de ani la întocmirea întâiei ediţiuni şi că cea sfârşită de noi a fost începută acum patruzecişişase de ani. Să se mai ţină seamă, că în această ultimă perioadă limba franceză s'a îmbogăţit într'atâta, încât singură partea întâia a dicţionarului ce'l va publica Academia, cuprinde 3000 de cuvinte noui.

Noua ediţie a dicţionarului, care promite să fie primul plan dintre toate dicţionarele similare din timpul din urmă va fi tipărită la casa de editură Didot.

Noui descoperiri arheologice în Egipt

Corespondentul din Egypt al ziarului „Daily News" arată că lord Carnarwon va sosi în Egypt la 25 Februarie, când va deschide şi Camera internă din mormântul regilor descoperit la Luxor.

Se anticipează că deschiderea acestei Camere va da la iveală corpul regelui Tutankhamen. Printre obiectele mai însemnate ce s'au desgropat eri din noul mormânt se găseşte un vas mare în formă de ou bine închis, şi care conţinea vânat conservat destinat să hrănească pe rege în lumea viitoare. Cu toate că au trecut mai bine de trei mii de ani de atunci totuşi compoziţia este în perfectă stare de conservare. Experţii chimişti vor analiza această compoziţie.

Cel mai mare obelisc

In cursul cercetărilor arheologice din Egypt (Luxor), făcute sub direcţiunea lordului Carnarwon s'a descoperit în mormântul lui Tutankhamen un obelisc înalt de 37 m. — care e cel mai înalt din cele cunoscute până azi.

Dela Opera Naţională

Programul săptămânal:

Mercuri 24 l. „RIGOLETTO" în rolurile principale Drele A. Dicescu, A. Rozsa, Dnii N. Apostolescu, N. Nagacevsky, Tr. Gavrilescu, etc.

Vineri 26 l. „CARMEN" în rolurile principale Dnele Lya Pop, M. Nestorescu, A. Rozsa, A. Ionaşcu, Dnii Tr. Grozăvescu N. Bretan, Dr. Lăpădat, V. Chicidean, I. Crişan, Al. Iarotzky.

Duminecă 28 l. „RIGOLETTO" în rolurile principale Drele A. Dicescu, A. Rozsa, Dnii N. Apostolescu, N. Nagacevsky, Tr. Gavrilescu etc.

Luni 29 l. „CONCERT SIMFONIC" dirijat de dl R. Schüller

Teatrul Maghiar

Mercuri:
Deşteptarea primaverii pentru a 3 oară. Preţuri obicinuite. Abonament No. 84. B.

Joi:
Mireasa vândută, pentru a 3 oară. Preţuri de Operă. Abonament de zi No. 75. C. La ridicarea cortinei uşile dinspre sala să închid.

Vineri:
Rosica. Operetă. Premieră. Preţuri de Premieră. Abonament de Premieră No. 29.

Sâmbătă, matineu:
Poetul şi moartea, pentru a 2 oară. Urmează: Invalidul. Reprezentaţie pentru tinerime cu preţuri de tot reduse.

Sâmbătă seara:
Rozica, pentru a 2 oară. Preţuri obicinuite. Abonament de de zi No, 76. A.

Sâmbătă, orele 10:
Clopotul morţii. Dramă mistică. Premiera. Urmează: Frumoasă Balamon Sari şi Domnişoară delicată. Preţuri de Premieră.

Duminecă, matineu:
Tragedia Omului. Preţuri obicinuite.

Duminecă seară:
Rozica, pentru a 3 oară. Preţuri de Premieră. Abonament şters.

Duminecă, orele 10:
Clopotul morţii, pentru a 2 oară. Urmează: Studenţii din Igló. Preţuri obicinuite.

Luni:
Rozica, pentru a 4 oară. Preţuri obicinuite. Abonament de zi No. 77. B.

Să cumpărăm ieftin dela Drogueria „EMKE"
Proprietarul firmei Barkóczy Alexandru.
Preţuri eftine. Mare asortiment. Serviciu regulat.

FOITA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Traducerile din românește

In mijlocul patimilor politice, materialismului şi urii dintre popoare, o mână de oameni mânaţi de dorul înfrăţirii popoarelor prin cultură, prin cunoaşterea reciprocă a ceeace au bun unele şi altele dintre învrăjbitele naţiuni ale Europei şi-a pus în gând să tălmăcească naţiunilor frumuseţile literare ale altora, că construească prin aceasta punţea de trecere de'a suflet la suflet. Mâna aceasta de oameni, francezi, austrieci, italieni, unguri, români, etc., se zbate de zor, şi nu ne îndoim, că sforţările şi munca nu vor rămâne fără rod.

Pomenim în treacăt despre acei câţiva unguri din Viena, grupaţi în jurul publicaţiunii „Tűz" („Focul"), a căror intenţiune e să tălmăcească pe limba ungurească literaturile română, cehoslovacă şi sârbo-croato-slovenă. In publicaţiunea aceasta hebdomadară, care publică o staruitoare anchetă asupra punţei de salvare a culturii europene, anchetă cunoscută şi publicului român, — au apărut traduceri bune din românește (cu preferinţă din Nichifor Crainic, L. Blaga) datorite d-lui Franyó Zoltán.

Mai amintim despre curentul pornit în literatura noastră, în care traduce ile ungureşti au început să apară în număr considera îl şi de multeori bine. Şi ne oprim la mâna de unguri dela noi, care, din acelaş îndemn al apropierii româno-maghiare, au început să pună în circulaţie nenumărate traduceri din literatura noastră.

Curentul traducătorilor din românește ar trebui datat din zilele dominaţiunii maghiare. Literatura română începuse de pe atunci să pătrundă în rândurile ungureşti, tălmăcită cu orbire de renegaţii noştri: Moldován Gergely, Alexics, etc. Iar despre traducerile acestea nu se pot spune multe. Cele mai multe urmăreau batjocurirea noastră. Nici nu trebue prin urmare să li-se atribue un interes oarecare.

In primele zile ale dominaţiunii româneşti în Ardeal, o seamă de oameni s'au gândit la această apropiere dintre Români şi Unguri şi au socotit nimerită publicarea unei antologii de traduceri româneşti. Ideia a fost însă părăsită.

Pe urmă a urmat iniţiarea unui curent din partea grupării maghiare progresiste. Am înregistrat traducerea lui „Prometheu" şi încă câteva. Pe urmă mai multe nuvele apărute în foiletoanele cotidianelor.

Curentul serios s'a pornit însă mai târziu. Atunci, când o revistă serioasă, ca „Gândirea" a deschis coloanele sale acestei chestiuni a apropierii dintre noi şi unguri şi când la Oradea-Mare o seamă de literaţi şi-au pus în gând să înfiinţeze o editură româno-maghiară, însemnând aceasta cel mai serios dintre începuturi. Înfiinţată aceasta, ideia a prins şi astăzi vedem, că literatura românească se răsfaţă aproape în toate ziarele, periodicele şi revistele ungureşti de toate categoriile. E un început serios, dar care trebue îndrumat aşa cum trebue.

Poate nu era necesară toată această înşiruire şi trebuia să ne oprim la noutatea care ne interesează mai deaproape.

*

A apărut zilele acestea, la Oradea-Mare, în pomenita editură româno-maghiară a „Aurorei", o antologie a poeţilor români. Volumul acesta, a cărui apariţie din săptămâna trecută ne-a fost ununţată acum, nu'l avem încă şi ne rezervăm pentru mai târziu pronunţarea asupra lui. Il salutăm, firește, cu bucurie. Cu toate acestea nu ne vom lăsa răpiţi numai de ideia a elei apropieri româno-maghiare, care nu implică şi o bună etichetă pentru o traducere literară.

E nevoe în judecarea acestor traduceri ungure ti de o critică serioasă pentru motivul serios, că valul de traduceri româneşti în ungureşte, a cărui apariţie ne-a bucurat, nu ne-a dat toate satisfacţiile unor bune tălmăciri literare.

Intâi aproape toţi traducătorii unguri sunt grăbiţi şi n'au avut timp să cunoască toate subtilităţile limbii noastre. Şi mai este ceva: în alegerea bucăţilor traduse se observă ca un fel de intenţie de a ne reprezenta prost în faţa ungurilor. Am observat — şi constatarea acestora credem că e destul de serioasă că, mai cu seamă în ce priveşte proza noastră, au fost adese cu predilecţie bucăţile ineisive la adresa moravurilor româneşti, şi cu osebire acelea, care ne prezintă în colori cu adevărat neplăcute. Firește, nu suntem într'atâta de miopi, ca să ni-se poată obiecta că este şi aceasta literatură românească; chiar literatură românească bună. Dar, iarăş, nu ne putem opri mirarea că s'a ales tot ce e satiric la adresa noastră şi nu s'a găsit încă nici un scriitor maghiar care să găsească, că şi Brătescu-Voineşti sau alţi, sunt tot atât de reprezentativi.

Sunt aci doar câteva observaţiuni, pe care le vom întregi cu alt prilej.

O nouă infamie „patriotică“

Partidul național se pune iarăși în serviciul dușmanilor țării — Discreditarea autorității statului — Un infam articol publicat de „Patria“

Presa noului partid național a avut în timpul conflictelor petrecute la granița noastră din spre Ungaria o atitudine destul de dubioasă.

Evenimentele s'au potolit. Unele din ziarele acestui partid au prins curaj. „Epoca“ găsise chiar de cuviință să dea ultimelor evenimente un caracter de meschină politică internă afirmând că totul se reduce la o serie de înscenări ale guvernului.

Desigur acuzația era destul de gravă. Oficiosul guvernului „Viitorul“ n'a întârziat de a cere explicațiuni partidului național însuși. Și acesta n'a întârziat de a răspunde, cu o grabă neobișnuită până acum. „Patria“ de eri publică un prim articol pretins „din afară“ căruia îi adaogă o introducere redacțională, care fără îndoială reprezintă opinia partidului național.

Introducerea făcută în fruntea articolului de care ne ocupăm afirmă categoric că :

„Astăzi avem deplină certitudine, că stăm în fața unei înscenări“.

și mai departe :

„Evident, stăm în fața unui uriaș și costisitor complot politic, și în fața unei aventuri de stil mare. (Se vede, că în țară nu mai este nimic de jefuit.)“

In sprijinul acestor afirmații „Patria“ se bizuie în primul rând pe un comunicat trasmis de Agenția telegrafică Ungară în care se desmint mișcările de trupe și concentrările dela granița noastră, apoi pe afirmațiunile „prietenilor“ sosiți acum din Ungaria.

Nu știm cari sunt prietenii partidului național cari vin și merg în Ungaria și cari pot da desmințiri guvernului nostru. Intr'o vreme era un titlu de glorie pentru membrii partidului național faptul că nu puteau trece în Ungaria fără riscul de a vizita silit beciurile închisorilor din care nu se iese teafăr. Dar astăzi.... cine știe? Rămâne deci singur comunicatul Agenției telegrafice Ungare.

Din capul locului trebue să constatăm că „Patria“ este vădit dispusă să dea necondiționată crezare știrilor venite dintr'o sursă care numai prietenă nu ne poate fi. Dar admițând chiar autenticitatea comunicatului trasmis de Agenția telegrafică Ungară, „Patria“ trebuia să știe că acea comisiune în fruntea căreia se află comandantul englez Selbey și din care lipsește delegatul român, nu are însărcinarea expresă a marilor puteri și se îndeletnicea numai cu cercetarea manifestațiilor antiromânești din dosul granitei și de starea de spirit care domnește în localitățile de la granița noastră.

Această comisiune a lucrat la Seghedin, Debrețin, Békéscsaba, Mezohegyes, Kiszombor, ghidată de către delegații statului major ungar și nu e de mirare dacă și-a depășit atribuțiile ocupându-se de concentrări și mișcări de trupe. Comisiunea de cercetare a incidentelor de pe graniță lucrează încă și din ea face parte de drept atașatul nostru militar la Budapesta. Comunicatul care se va da va trebui deci să poarte semnătura delegatului nostru pentru a reprezenta real starea lucrurilor de acolo.

Datoria „Patriei“ era să știe aceste amănunte și să nu se grăbiască a lovi în prestigiul țării nu mai de plăcerea de a arunca un nou discredit asupra guvernului. Numai de dragul unui josnic calcul de politică internă partidul național e dispus să dea un nou concurs dușmanilor noștri, cari fără îndoială nu vor întârzia să folosească afirmațiile „Patriei“ ce vecine dintr'o sursă românească autentică. Astfel vom vedea cum ungurii după ce au încercat să ne încalce granițele, vor avea cutezanța să susție că România nu e o țară serioasă, că se dedă la înscenări pentru a provoca un război „contra voinței poporului român“, că guvernul dela București este un guvern de hoți cari „nemai având ce jefui în țară râvnește la bunurile Ungariei“, că, cu toate acestea, poporul român nu se prezintă la mobilizare deși chiar membrii partidului național l'au îndemnat, *ca armata este condusă de generali prieteni cu pungași iar ofițerii sunt hoți de noapte..*

Dacă „Patria“ crede că este patriotic și cinstit ceeace face, să-i fie de bine. Opinia publică să stea să judece. Noi vom reveni.

A. R. Gus.

Țărănimea ardeleană și atacurile maghiare dela graniță

O anchetă prin satele Ardealului — Țărănimea ardeleană e gata ori când să-și apere granița — Cum au fost primite de către țăranii ardeleni măsurile militare luate de guvern. Ziarul „Patria“ insultă țărănimea ardeleană. Ziare maghiare venite din Budapesta arse într'un sat de lângă Careii Mari

Atacurile banditești puse la cale de guvernul maghiar și de societățile iredentiste dela Budapesta, mișcările de trupe pe care guvernul lui Horthy le făcea la granița țării noastre, știrile despre concentrări și pregătiri militare ale Ungariei, au alarmat cu drept cuvânt opinia publică românească care vedea în aceste pregătiri și fapte intențiunea guvernului maghiar de a ne ataca.

In acelaș timp se spunea și lucrul este în parte adevărat, că societățile iredentiste din Ungaria au reușit prin propaganda agenților și spionilor lor să pregătească populația maghiară din Ardeal la răzvrătire contra autorităților românești iar această resvrătire avea să izbucnească în momentul când trupele maghiare regulate vor fi trecut frontiera română.

In fața acestei situații guvernul român a luat mai multe măsuri de precauție printre care a fost concentrarea unui anumit număr de contingente, sporirea unităților de pază dela graniță și declararea stărei de asediu în zonele de frontieră.

Aceste măsuri erau indispensabile pentru a pune țara la adăpost de orice încercare de a turbura ordinea din partea populației maghiare și pentru a putea face față oricărui atac din afară.

Cum au fost primite măsurile militare de către țărănimea ardeleană

Indată ce au sosit ordinile de concentrare prin sate primăriile, secretariatele comunale școlile, au fost împodobite cu drapele naționale. Pe garduri și pe porți se vedea scris „Trăiască România Mare“ „Trăiască armata“ „Jos cu ungurii“ etc.

La hore în sate, (ordinul de concentrare sosise într'o Sâmbătă) veneau țăranii și țărancele pâlcuri-pâlcuri cu steaguri, cântând cântece naționale și strigând Trăiască România Mare. Aceste manifestații de dragoste de țară s'au petrecut prin toate satele românești din Ardeal.

Ele do edesc pe de o parte patriotismul țărănimei noastre gata să răspundă la chemarea țării, spiritul ei de ordine și de disciplină și pe de altă parte încrederea pe care o are în conducerea statului. Căci țărănimea ardeleană știe că nimeni în țară nu se gândește la un război de aventură și ea și-a dat seama că măsurile de siguranță și de precauțiune luate cu prilejul atacurilor maghiare erau cu totul indispensabile pentru apărarea țării. Din această conștiință a intereselor țării și din dragostea pentru ea a isvorât nobila însuflețire cu care a fost primite ordinele de concentrare.

Partidul național îndeamnă la nesupunere

Dar ziarele partidului național au scris cu prilejul acesta articole în care îndemnau țărănimea ca în caz de război cu Ungaria să aștepte cuvântul domnului Maniu pentru a răspunde la chemarea ostășească. Numai dacă războiul s'ar face cu înaita încuviințare a șefului partidului național, numai atunci țărănimea să se supună ordinelor de mobilizare. Indemnul la defaitism și la nesupunere este vădit.

Pasiunea politică ducând până la inconștiență, mână acțiunea partidului național pe calea îndemnului la nesupunere. Istoria politică a țării nu cunoaște până acum un caz analog: ca un partid care se chiamă național și se pretinde de ordine să instegheze țărănimea împotriva Statului și s'o sfătuiască a nu se supune îndatoririlor militare.

Dar prin acțiunea aceasta, partidul național aduce și o dureroasă insultă țărănimei ardelene atunci când „Patria“ spune că țărănimea noastră nu înțelege să împlinească obligațiile sale militare.

Pedeapsa pentru această infamă și anti-națională campanie a și primit-o partidul național. Foile sale au fost arse în comuna Vaşcuă, din apropierea orașului Oradea-Mare, împărtășind astfel soarta unor ziare ungurești dela Budapesta venite în Ardeal.

S. P.

Acțiunea partidului național și realitatea faptelor

Ce s'a petrecut la frontieră. Un comunicat al guvernului. Constatările comisiei interaliate de control

Am relevat în numărul nostru de eri toată infamia la care s'a dedat „Patria“ pentru a sfrecura în coloanele sale un articol de băiguell antipatriotice. Crepem că nu mai e nevoie să întrebăm dacă partidul național aprobă sau nu tonul numitului articol cât și spiritul în care este redactată nota de introducere a redacției. Activitatea din ultimul an a acestui partid este suficientă pentru a ne îndoi de perfectul acord dintre mentalitatea care domnește la conducerea partidului național și aceia a oficioaselor sale din Cluj și București. Deci nu cu partidul național vom discuta. ci vom căuta să lămurim opinia publică mirată de acțiunea acestuia.

Partidul național a declarat categoric în oficioasele sale că nu crede în veracitatea evenimentelor petrecute la granița noastră dinspre Ungaria, acuzând guvernul că ar fi recurs la acest „truc“ în vederea unor anumite scopuri. Atât „Epoca“ rât și „Patria“ nu ne spun precis care sînt aceste scopuri, dar lasă să se înțeleagă că e vorba de cointeresări, de jafuri, de trecerea constituției și alte halucinații de acest soiu.

Din nefericire însă pentru partidul național și oficioasele sale, faptele vin să dea cea mai formală desmințire. Un comunicat transmis de biroul presii din Ministerul de Interne precizează:

„In ziua de 13 Ianuarie 1923, ora 10, o patrulă a noastră a surprins pe teritoriul nostru cam la 800 m. înnapoia frontieriei, doi jandarmi unguri și un civil. La somațiunile făcute, ungurii nu s'au supus, s'a făcut uz de arme, la care ungurii au răspuns cu focuri venindu-le și altii în ajutor.

După un schimb de focuri ungurii au reușit să se facă nevăzuți peste frontieră.

In ziua de 16 Ianuarie 1923, pela orele 7, jandarmii noștri au prins la 3 km. în interiorul țării, aproape de satul Iratoșul Mic, doi soldați unguri înarmați cari au fost înaintați garnizoanei Arad.

In ziua de 16 Ianuarie 1923, ora 21,30 o patrulă ungurească de patru oameni a atacat pe teritoriul nostru patrulele pichetului Gheorghe Asaki (2 jum. km. nord. Ternya). Grănicerii noștrii răspunzând cu focuri au rănit pe unul din ei. După aceia, ungarii au fugit cu toții în Ungaria. Cel rănit a lăsat arma pe teritoriul nostru“.

Așa dar am fost atacați „Patria“ însă care e dispusă să dea oricând crezare știrilor transmise de Agenția telegrafică Ungară va pune desigur la îndoială afirmațiunile guvernului român. Pentru aceasta îi furnizăm datele pe care ni le dă „Dimineața“ și e bine știut că acest ziar numai de pretenie față de partidul liberal nu poate fi învinuit.

Sub titlul: **Ungurii retrag trupele dela frontiera noastră** Dimineața scrie:

„Demersurile făcute la Budapesta de marea și mica Înțelegere au început să aibă efectul dorit.

„Agitațiile iredentiste din Ungaria au încetat, entusiasmul războinic de comandă s'a risipit, iar trupele îngrămădite la frontiera noastră au început să se retragă spre centrul Ungariei.

„Comisiunea interaliată de control militar care face încă ancheta la frontiera româno-ungară a avut însă timpul și ocazia să se convingă că ungurii trimisese la acea frontieră trupe cu mult mai numeroase decât cele necesare pazei obișnuite.

„Astfel s'a făcut și această dovadă că protestările noastre erau întemeiate.“

Constatările sunt ale „Comisiunei interaliate de Control“ spune „Dimineața.“

Așa dar au fost trupe?

Așa dar am fost atacați?

Prin urmare măsurile luate de guvern erau o necesitate națională imperioasă?

Pentru ce atunci partidul național și foile sale cred că este patriotic să discrediteze autoritatea supremă a statului oricare ar fi guvernul care o reprezintă?

Pentru ce în momente de cumpănă partidul național și foile sale fac îndemnuri deghizate la neascultarea dispozițiunilor militare dictate de împrejurări?

Pentru ce partidul național și foile sale se dedau la discreditarea armatei tocmai acum când avem mai multă nevoie de ea?

Ne vom opri de a da noi răspunsul la aceste legitime întrebări pentru a nu fi bănuiți că am făcut-o cu patimă de adversar politic. Opinia publică să-și răspundă singură după ce va judeca acțiunea partidului național și a foilor sale în această împrejurare.

Cum ne cunosc streinii

— Propaganda maghiară în publicistică franceză —

Iredenta maghiară continua cu aceiași staornicie propaganda sa în America cât și în occidentul Europei.

In afară de unele cotidiane americane și engleze în a căror coloane nu lipsesc niciodată tot felul de calomnii, provenite din sursă maghiară la adresa României, relevăm cu surprindere că și o parte din presa franceză servește interesele maghiare, defăimând popoarele vecine și în special pe noi.

Astfel în o carte apărută de curând, intitulată „la Hongrie mutill e" cât și în Revue hebdomadaire din Novembrie 1922 Charles Tisseyre, deputat de Saône-et-Loire, afirmă inexactități cu privire la situația minorităților în România și în special a Ungurilor; condamnând tratatul dela Trianon și făcând totodată responsabilă Mica Antanta de starea precară economică a Ungariei actuale.

Pornind dela faptul că echilibrul politic al Europei centrale s'ar fi distrus prin stabilirea noilor frontiere. Dl Tisseyre constată că: „fanteziile geografice ale tratatului nu corespund exigențelor economice" și că „minunata unitate economică a Ungariei, care făcea din acest regat o țară aproape unică, a fost distrusă în profitul noilor vecini, beneficiari ai războiului".

Autorul nu uită să vorbească cu deosebită simpatie nici de „ceremonia centenarului Universității din Kolozsvar, reconstituită la Szegedin și inspirat de presa regionalistă a Ardealului, critică politica actualului guvern față de „românii transilvăneni ei însăși nemulțumiți de noile frontiere!"

Dl Tisseyre, care pretinde că a studiat la fața locului problemele Europei centrale face însă o greșeală istorică care-i face și mai puțină cinste, decât afirmările eronate mai sus citate.

Domnia sa informează publicul francez că Secuii sunt nici mai mult nici mai puțin decât „descendenții Hunilor care s'au fixat la granița Transilvaniei încă din secolul al 5-lea. In mijlocul acestei populațiuni maghiare din munții Transilvaniei s'a născut Attila, regele Hunilor". Documentele care justifică vechimea ungurilor în această parte a Transilvaniei, fără îndoială că i-au fost furnizate de vre-un savant istoric al universității din Szegedin.

Noi credem însă că deputatului de Saone-et-Loire l-ar sta mult mai bine să-și facă datoria la tribuna parlamentului francez, decât să se hazardeze în geografia și istoria „europei danubiene" cum numește el „Ungaria mutilată" și persecutată de Mica Antantă.

Anteproectul de lege contra speculei în Ardeal

— Ce cuprinde el — Avizul camerilor de comerț —

Camerile de comerț din Ardeal au primit anteproiectul de lege contra speculei pentru a-l studia și a-și da avizul asupra modificărilor și observațiilor ce au de făcut.

Anteproectul cuprinde trei categorii de articole care sunt supuse maximalizărei:

1) Articolele de stricta necesitate alimenară și de îmbrăcăminte, pentru care vor stabili prețurile maximale prefecturile de județ și primăriile comunelor urbane.

2) Articolele de consum care sunt considerate în a doua categorie a articolelor de prima necesitate, pentru care prețurile se vor stabili de către Camerile de Comerț din 15 în 15 zile.

3) Articolele de lux, pe care negustorii vor fi obligați să le vândă după uzanțele negustorești, adică cu un câștig rațional.

Controlul aplicărei nouei legi va fi exercitat de către, oriterii poliției judiciare, inspectorii administrativi și delegații ministerului de comerț și finanțe. Cetățenii care vor constata contravențiile, vor reclama agenților însărcinați cu controlul. Aceștia vor face darea în judecată a contravenienților, dresând procese verbale de constatările făcute.

Judecarea se va face de către comisiile de judecată și Curțile de Apel. In afară de judecătorul magistrat, comisiunea de judecată va fi compusă dintr'un membru delegat al negustorilor și un membru delegat al consumatorilor.

Pedepsele se vor aplica astfel: Acaparatorii de mărfuri cu închisoare dela 2 luni la un an și amendă penală de la 5 la 20 mii lei. Contravenienții la prețurile maximale cu închisoare dela 15 zile la 6 luni și 1 la 5 mii lei amendă, iar cea din urmă categorie, închisoare dela 15 zile la 4 luni și amendă de la 1—5 mii lei.

*

Camerile de comerț urmează să-și dea avizul arătând modificările ce cred necesare a se face. După informațiunile noastre Camerile de comerț din Ardeal, vor stărui mai ales, asupra unor modificări în ce privește procedura de judecată.

Codul penal din Transilvania, tradus de I. Predoviciu, ediția II a apărut. Vânzător general: Tipografia Sonnenfeld, OradeaMare. 2522

Căutăm

persoane cari se pot ocupa cu facerea de abonamente pentru ziar în oraș.

Administrația ziarului

◆ INFORMAȚII ◆

Direcțiunea Societății de Asigurare Franco-Română, Reprezentanța Cluj comunică pe această cale clientelei sale că dl A. M. Ellias a fost concediat din serviciul său pentru motivul că a semnat oferte fără a fi fost autorizat.

*

CHAMPAGNiE chelner! încă n'ai sosit? cu champagnia Fabricei Szilágyi — *„FAVORIT". 2332*

*

Organizația partidului liberal din județul Timiș-Torontal a ținut o adunare în ziua de 21 l. c. în sala fabricii de bere din localitate. Adunarea a fost prezidată de dl ministru V. Cosma.

*

In zilele de 22 și 23 Ianuarie au avut loc la Cluj consfatuiri ale delegaților averescanilor ardeleni în care s'au discutat chestiuni de organizație locală, alegându-se un comitet de conducere.

Domnul Octavian Goga neputând sosi din București din cauza înzăpezirii trenurilor, ședințele au fost prezidate de domnul Dr. Petre Groza.

*

Prefectura poliției locale a aplicat peste 300 de amenzi între 50 și 150 lei, locuitorilor care nu și-au curățat trotuarele de zăpadă.

*

In localitate circula svonul că ar fi vorba ca Opera română din Cluj să fuzioneze cu cea din București. După informațiile ce le avem, svonul este lipsit de orice temei.

*

Autoritățile administrative locale sunt îngrijate că se vor produce inundații în oraș, în cazul unei topiri bruște a zăpezei. Se va face un apel la toți cetățenii de a ajuta singuri cu vehiculele lor, la lucrările de curățire a orașului de zăpadă.

*

Toate autoritățile publice din Ardeal, au primit ordin să procedeze la întocmirea proectelor de bugete pe anul financiar viitor.

*

La Administrația Financiară din localitate lucrează zilnic, în afară de sărbători, comisiunea pentru stabilirea dărilor industriale, pentru întreprinderile care se bucură de avantajele legei de protecție a industriilor. Lucrările acestei comisiuni vor dura până la 1 Februarie 1923. Administrația Financiară face cunoscut tuturor întreprinzătorilor industriali care se bucură de protecția legei, să presintă numitei comisiuni cererile necesare, până la data de mai sus.

*

S'a mai găsit pe str. N. Bălcescu cadavrul fostului funcționar de cale ferată Nicolae Miclea. Numitul era alcoolic în ultimul grad. Cadavrul a fost trimes la Morgă.

Conducerea Uzinei electrice încunoștințează publicul că obstacolul provenit din cauza înzăpezirei fiind înlăturat deja, cu începere de azi funcționarea Uzinei electrice reintră în normal.

Roagă însă pe consumatorii de curent electric, deoarece uzina este supraîncărcată, ca pe durata timpului de iarnă grea (Ianuarie, Februarie) să-și reducă în propriul interes în limitele cele mai largi posibile luminația pentru a nu încărca uzina peste putința maximă, provocând astfel întreruperea curentului în unele părți din oraș.

*

Consiliul de higienă a orașului, în ședința de ieri, a respins petiția farmacistului Halász, care a cerut permisiunea de a-și muta farmacia, în apropiere de farmacia dlui Sotropa.

*

In consiliul de higienă al orașului Cluj, care s'a ținut ieri, s'a adus în discuțiune chestiunea higienei localurilor de frizerie, în sensul ca aceștia să poarte o mască în orele exercitărei profesiunei, pentru a feri clienții să aspire respirația lucrătorilor în timpul barbieritului. Nu s'a luat încă o hotărâre definitivă.

*

Eri dimineață s'a găsit în grajdul caselor din str. Iași No. 1 proprietatea dlui Marton Leibovici, cadavrul unui necunoscut în vârstă cam de 5—55 ani.

Medicul legist Hosu transportându-se la fața locului a constatat că numitul suferea de cord. Cadavrul a fost trimes Institutului Medico-Legal spre a i-se face autopsia.

*

Sindicatul patronilor de cafenele și restaurante din localitate, a înaintat dlui Prefect de Poliție Valeriu Popoviciu nn memoriu în care arată pagubele ce li se cauzează închizându-li-se localurile la ora unu din noapte. Memoriul împreună cu un referat favorabil a fost înaintat dlui Ministru de Interne, care e singur în măsură a decide.

*

Dl Gratz pictor de firme din str. Șaguna No. 16 a reclamat poliției că a fost victima unui furt de materiale de aproape 25,000 lei valoare. In urma cercetărilor făcute de către agentul Dascal, s'a reușit a se pune mâna pe hoț, un anume Ion Babel, un fost servitor la dl Gratz.

*

La Baia-Mare a avut loc în seara de 22 Ianuarie un concert urmat de un mare bal, aranjat de soc. stud. „Junimea Sătmăreană."

Marea adunare a studențimei clujene continuarea adunărei de alaltăseară, care urma să aibă loc aseară la ora 8 a fost amânată. Cauza este că dl Rector să dea aprobare spunând că spiritele sunt prea agitate și că prin urmare nu se va putea lua o hotărâre definitivă

*

Curtea de apel din Oradea-Mare a judecat recursul în procesul lui Eugen Breban funcționar comunal din jud. Satmar care a violat o fetiță de 11 ani, condamnându-l la doiani închisoare.

*

Jandarmaria din Șomcuta-Mare (j. Sătmar) a arestat un individ suspect. S'a găsit asupra lui mai multe kilograme de argint și aur în monete ascunse în blana hainei. Luându-i-se interogator a declarat că voia să treacă frontiera.

*

Negustorii de lemne din Cluj au cerut autorităților locale să li se aprobe urcarea prețurilor lemnelor de foc. Cererea negustorilor de lemne a fost respinsă.

*

Uzinele „B A B I" Werk
RAPAPORT JOZSEF.
Fabrică de mobile de fier-bronz și căruciore pentru copii. Timișoara, Strada Morilor N-rul 1. (1563)

*

— Cabaret în cafeneaua „Europa" companie de artiști sub Dodescu, fără taxă de intrare, prețuri de cafenea. Cafeneaua cea mai plăcută a Clujului și local de distracție. — Rog sprijinul onoratului public CAROL KASSAI, proprietar. 2481

PRETUTINDENI ✖ IN ARDEAL ✖
SE CITEȘTE ZIARUL
INFRAȚIREA

Klotz & fils
Champagne

Ultima oră telegrafică

ULTIME INFORMATII

(PRIN FIR SPECIAL DELA CORESPONDENTUL NOSTRU DIN BUCUREŞTI)

ORA 2 P. M.

INTERNE

Bucureşti. — Eri a sosit în Capitală generalul Kalafatovici, sub şef de stat major al armatei jugoslave. Vizitei d-sale i se dă o mare importanţă în legătură cu mişcările Ungariei.

*

Bucureşti. — Comitetul inspectorilor generali ai armatei se va întruni azi la palat sub preşedinţia M. S. Regelui şi în prezenţa d-lor Ion Brătianu şi Vintilă Brătianu. Se va discuta proiectul de lege despre reorganizarea armatei.

*

Bucureşti. — Cercetările începute în privinţa falsului comis de Maria Leonescu au dovedit complicitatea comisarului şef al poliţiei Băncei Naţionale, Niculescu. S'a emis mandat de arestare.

*

Iaşi. — Senatul universitar a decis reînchiderea Universităţii pe 20 zile şi suspendarea examenelor.

*

Bucureşti. — Trenul Galaţi Bucureşti a deraiat în urma unei deplasări a şinelor. Sunt 6 raniţi uşor. Se lucrează pentru restabilirea circulaţiei.

*

Bucureşti. — Guvernul german a propus România începerea de tratative în chestiunea despăgubirilor, cari să aibă loc la Berlin. Guvernul român persistă în punctul său de vedere mai vechi şi cere ca tratativele să se ţină la Bucureşti.

*

Bucureşti. — Inspectorul celerist Aricescu a fost omorît în Gara de Nord de garnitura trenului Oltenita. Nenorocirea s'a întâmplat pe când voia să traverseze linia pe care trenul era în mişcare.

Declaraţiile dlui. G. Duca

Conferinţa de la Lausanne. Tratativele cu Rusia. Atacurile maghiare

Bucureşti. — Dl. ministru Duca a vorbit presei despre politica externă. Dsa a declarat că chestiunea Strâmtorilor a primit o soluţie favorabilă, interesele României fiind asigurate. Speră că pacea dela Lausanne va aduce un nou regim, libertatea Strâmtorilor prezentând o stare de progres faţă de situaţia din trecut.

Referitor la tratativele cu Rusia, Cicerin a declarat că doreşte negocieri cu România pentru rezolvarea amicală a diferitelor chestiuni litigioase. In urma acestei declaraţii au avut loc schimburi de vederi între delegaţii români şi Cicerin. Dl Duca speră în rezolvarea în mod satisfăcător a problemelor puse.

Privitor la Ungaria, dl Duca a declarat: Am exprimat diferitelor puteri surprinderea noastră relativ la ancheta făcută la frontiera ungară care a găsit că Ungaria nu concentrează trupe la graniţa noastră de oarece suntem informaţi şi am comunicat la timp despre acestea concentrări, însă ancheta s'a făcut fără participarea reprezentanţilor României, Cehoslovaciei şi Jugoslaviei şi fără să ne fi cerut informaţiile cuvenite. Pentru Ungaria tratatul dela Trianon nu este nici azi fapt împlinit, deoarece dezarmarea impusă de acest tratat nu s'a făcut.

Dl. Duca s'a declarat mulţumit de rezultatul călătoriilor sale la Paris şi Roma.

EXTERNE

Căile ferate germane boicotează Franţa

Berlin. — Serviciul cailor ferate germane continuă boicotarea Franţei în aşa fel că până azi n'a plecat un singur vagon de cărbuni spre Franţa.

Măsuri militare în Grecia

Atena. — Ministrul de război a ordonat trimiterea pe front a contingentului 1923.

Francezii confiscă 100 mil. mărci dela o societate germană

Ludurgshafen. — Francezi au confiscat dela societatea „Badische Anilin und Sodafabrik" una sută milioane mărci.

Inlocuirea lui Barrere

Lausanne. — Din cercurile politice se strecoară ştirea că Barrere nu se va mai întoarce, fiind înlocuit la conferinţă în mod definitiv de Bompard.

Atentat împotriva unui ziarist francez

Paris. Secretarul de redacţie al ziarului „Action Francaise" Marius Plateau a fost împuşcat în redacţie de către anarchista germană Beston. Se crede că atentatul a fost pregătit nu pentru asasinarea lui Plateau ci contra lui Leon Daudet.

Dl N. Iorga la Lyon

Primirea grandioasă făcută savantului român. — Conferinţa dlui Iorga.

Lyon. — Municipalitatea şi universitatea de aici au făcut o grandioasă primire profesorului Iorga care va rămânea câtva timp la Lyon pentru a ţine câteva cursuri la universitate. Dl Iorga în prima sa conferinţă a vorbit despre sacrificiile aduse de România şi de români în timpul războiului. Dacă ar fi necesari România ar reîncepe din nou acţiunea sa cu aceiaş abnegaţie cu aceiaş îndârgire şi cu acelaş elan, a spus dl Iorga.

Succesul dsale a fost deplin. A fost sărbătorit în mod măreţ.

Regaliştii francezi devastează ziare comuniste

Paris. — In urma asasinării secretarului de redacţie al ziarului „L'Action Francaise" regaliştii au făcut o demonstraţie distrugând instalaţiile ziarelor „Oeuvre" şi „Chose nouvelle." Demonstranţii s'au ciocnit şi cu poliţia.

Chestiunea Mossul

Lausanne. — Comisiunea teritorială întrunindu-se s'a început o vie discuţie între lord Curzon şi Izmed Paşa în chestiunea Mossul. S'a propus arbitrajul societăţii naţiunilor. In acelaş senz a vorbit Bombard, Garonni. Delegatul turc Izmed Paşa intenţionează respingerea ofertei lordului Curzon.

Problema reparaţiunilor şi soc. Naţiunilor

Londra. — Ziarele anunţă că Anglia şi Italia nu se vor opune intervenţiei societăţii naţiunilor în chestia despăgubirilor.

Situaţia în regiunea Ruhr

Paris. — La Düsseldorf liniştea e completă. Minierii din ţinutul Ruhr au reluat fără excepţie lucrul. Funcţionarii uzinelor Stinnes au decis greva de 24 ore. Autorităţile belgiene au arestat pe primarul din Düsburg şi l'au trimis în judecata consiliului de război. Deasemenea a fost arestat directorul Reichsbancului din Neustadt. Zona franceză se întinde până la capul podului Koblenz. Telefoniştii şi telegrafiştii din ţinutul ocupat au fost înlocuiţi de trupe de geniu franceze.

Luminatul la Cluj

Cauzele întreruperilor de curent. — Lămuririle direcţiunei Uzinei electrice

Din partea Direcţiunei actuale a uzinei electrice ni se trimite următorul comunicat oficial despre cauzele deselor întreruperi de curent electric ce s'a repetat în ultimele patru zile.

Enormele cantităţi de zăpadă au căzut şi în canalul care duce apa la turbină, formând astfel bulgări mari şi sloiuri de ghiaţă cari au astupat gura canalului la barajul râului Someşul-Rece, ceia ce a făcut ca o parte a maşinelor să nu mai poată funcţiona. Au rămas două maşini de aburi cari produc câte 600 kilovaţi. Oraşul Cluj are însă nevoie de 2700 kilovaţi; lipseau deci 1500 kilovaţi. Nu se puteau încărca la dublu maşinele cari au rămas în funcţiune.

De aceia până la completa curăţire a canalului de zăpada a trebuit să servim pe rând, fiecare cartier, câte o oră şi jumătate cu curent electric. Am cerut şi ajutorul armatei şi având astfel mai multe puteri de muncă s'a lucrat zi şi noapte pentru înlăturarea movilelor de zăpadă. Cu ziua de azi oraşul va fi luminat în mod normal. N'a fost dar la mijloc nici rea voinţă nici incapacitate, ci o urmare a zăpezei mari căzute, care de regulă influenţează asupra uzinelor sistem hidrou-electric. De aceia cât vor mai dura intemperiile publicul din Cluj este rugat să restrângă luminatul la strictul necesar. Indată ce nu are nevoie de lumina unui bec electric să'l stingă, uzina electrică fiind acum supra încărcată.

CARTEA ROMANEASCA
INSTITUT de ARTE GRAFICE
SUCURSALA
COSINZEANA
CLUJ
CALEA DOROBANTILOR

EXECUTA CU PRETURI MODERATE TOT FELUL DE LUCRARI DE TIPOGRAFIE, LEGATORIE PRECUM BROSURI, ZIARE ZILNICE SI SAPTAMANALE REVISTE, ETC, ETC.

UTILIZAŢI CORESPONDENŢA DELA MICA PUBLICITATE

CITIŢI „INFRAŢIREA"

„LONGINES"
Ceasornice de buzunar
Ceasornice-brăţară
— în argint, aur, platină —
PRECIZIUNE ŞI ELEGANTĂ
CELE MAI NOI MODELE
Se găsesc de vânzare numai la
Fenyő & Braunfeld
Bijoutieri
CLUJ, Piaţa Unirii. — Telefon 643 şi 350.

Am pierdut

mai multe acte împreună cu biletul de recrutare emis de cercul de recrutare Cluj îl declar nul în mână ori cui s'ar găsi.

Alexandru Kirkosa
Strada Kriza No. 11 Cluj.

REORGANIZAREA Căilor ferate din Ardeal

Un plan al ministrului de comunicație — Repararea radicală a tuturor liniilor de cale ferată din Ardeal și Banat, construirea de noi poduri și repararea podurilor stricate — Înființarea de noi ateliere de reparație — Tranzitul și transporturile interne se vor îmbunătăți simțitor — Veniturile statului se vor dubla

Toată lumea cunoaște starea de plorabilă în care se găsean C. F. R. atât din punctul de vedere al transporturilor de mărfuri cât și din punctul de vedere al trenurilor de persoane, în momentul când d. general Moșoiu a luat conducerea departamentului comunicațiilor.

Lipsă de vagoane, lipsă de locomotive, nici o regulă în circulație (sosirea și plecarea trenurilor) poduri stricate zeci de chilometri de linie impracticabilă etc. etc.

Toate acestea lipsuri și neajunsuri, în ultimul timp au fost înlăturate.

Astăzi putem spune că situația C. F. R. cel puțin în Ardeal prin renumăratele îmbunătățiri ce li s'au adus este foarte aproape de normal.

Azi avem regularitate în circulația trenurilor de persoane transporturile și tranzitul se face pe o scară foarte întinsă, criza de vagoane și de locomotive a fost soluționată etc. etc.

REORGANIZAREA C. F. R. IN ARDEAL ȘI BANAT

Guvernul actual cunoscând că Ardealul dispune de imense bogății naturale, (păduri, sare, cărbuni etc.) care nu pot fi valorificate decât prin asigurarea transportului a întocmit un plan în baza căruia C. F. R. din Ardeal vor fi complect reorganizate și amplificate.

Acest plan după câte am aflat se găsește în studiul unei comisiuni la ministerul de comunicații și va fi aplicat imediat ce vom da în primăvară.

După informațiile pe care le-am putut obține până acum acest plan ar cuprinde două puncte esențiale 1) *reorganizarea C. F. R. din Ardeal existente azi și 2) amplificarea lor prin construirea de noui linii prin construirea de noi poduri și tuneluri și prin mărirea numărului locomotivelor și a vagoanelor.*

Pe la sfârșitul lunei Februarie vor și începe în tot Ardealul lucrările de reparare a podurilor și a șinelor stricate, și pe lângă aceasta se vor înființa încă 20 de mari ateliere de reparație care vor avea instrucțiuni foarte severe ca împreună cu atelierele de reparație existente, cu fabricile de vagoane și cu echipele volante de muncitori ceferiști să termine în 3 luni repararea tuturor vagoanelor de mărfuri și de persoane care stau azi inutilizabile prin stațiile de pe rețeaua din Ardeal.

CONSTRUIREA DE NOUI LINII FERATE ȘI MARIREA NUMĂRULUI LOCOMOTIVELOR IN ARDEAL

In planul ministrului de comunicație se pomenește și de construirea a câteva mii de chilometri de linii de C. F. unindu-se astfel numeroase puncte ale Ardealului cu centrele mai principale. — Pe lângă aceasta direcțiunile regionale de C. F. R. din Ardeal vor fi înzestrate cu începerea dela 1 Martie cu 15 locomotive noi aduse din Germania.

Prin mărirea considerabilă a numărului vagoanelor prin repararea celor inutilizabile până azi și fabricarea de noui vagoane e foarte natural să prevedem o îmbunătățire a situației economice a Ardealului prin intensificarea transporturilor.

In acelaș timp ca o urmare a intensificărei transporturilor, veniturile pe care le încasa statul dela C. F. R. ardelene se vor mări considerabil.

Sborurile cu aviouul în jurul pământului

Anul acesta aviatorii englezi vor face mai multe încercări de zboruri în jurul lumei. Incercarea din anul trecut a maiorului Blake și a căpitanului Mac Millan, s'a sfârșit în golful Bengal, iar Sir Ross Smita care proectase și el ocolul pământului a murit în ajunul plecării. Fratele său, Sir Keith Smith având aproape terminate toate preparativele va încerca să facă acest ocol. Va începe zborul către sfârșitul lui Aprilie, plecând din Londra spre est. Ross și Keith Smith sunt eroii celui mai lung zbor realizat vreodată, și anume dela Londra până în Australia, drum pe care-l l-au străbătut în 28 de zile.

In acest mare raid va utiliza un avion englez din fabrica Vickers Viking.

O altă încercare de zbor în jurul pământului va fi aceea a aviatorului Alan Cooham, care s'a distins prin numeroasele curse aeriene întreprinse pentru a transporta oricând și în orice parte a Europei pe pasagerii amatori. El va folosi tot un avion englezesc „De Havilland."

Căpitanul Alcock care a făcut extraordinarul zbor peste Atlantic zburând dintr'o singură dată peste 3 mii de kilometrii, a murit nu târziu după această faptă, într'un stupid accident pe când încerca pe un aerodrom din Scoția un avion nou.

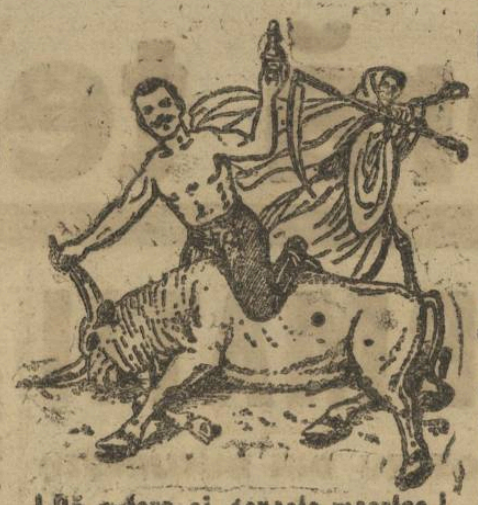

Dă putere și gonește moartea

„DIANA" spirt menthol-lat este cel mai bun mijloc contra durerilor, pentru poftă de mâncare și pentru întărirea spiritului și corpului. Modul de întrebuințare la fie care sticlă.

Se găsește pretutindeni.

Veritabil numai cu marca

„DIANA" 2464

Dr. IOAN PAUL

MEDIC DENTIST

Cluj, Strada Eminescu (Fadrusz) 8. Consult. 11—1 și 3—7. pentru toți funcționarii publici și particulari precum și familiile lor. 1253

Se lucrează în rate lunare

Articole de sticlă plăci de geamuri Dimijoane lămpi și porțelanuri să capătă la

Ludovic Ausländer

Cluj, Piața M. Viteazul 39

Telefon 954.

Engro. 1582 Endetail.

Hotel New-York (Sălile de Restaurant și Cafenea)

Sâmbătă 27 Ianuarie 1923 ora 9 seara

BALUL CRISANTEMELOR

Mascat și Costumat, Sub înaltul patronaj al

„Sfatului Negustoresc" din Cluj.

Tombola. Batae de flori, confeti și serpentine. Mare Cabaret artistic. Jocuri distractive. Licitație Americană. Două muzici va cânta în permanență în tot timpul balului. **Un bufet** bine asortat cu mâncări și băuturi delicioase va sta la dispoziția publicului cu prețuri convenabile.

Intrarea de persoană 40 lei.

Bilete sunt spre vânzare la: Librăria Anca, Magazinul de Coloniale „Colombo". Magazinul de Automobile „Auto-Mecanica" Str. Regina Maria, Drogueria „Rozsa" iar în seara balului la cassă

1267 **Toate**

Revistele Medicale franceze se pot comanda la

Librăria Lepage Cluj

cu schimb de favoare

1 franc = 7 lei trimițând înainte abon anual următor

Annalas de Chimie	40	fr.
„ „ Physique	40	„
„ „ Dermatologie	45	„
„ de l'Institut Pasteur	55	„
„ meladies de l'oraille du larynx etc.	60	„
„ de medicine	55	„
„ medico psychologiques	45	„
Archives de Mèdecine des enfants	40	„
Archives d'Ophtalmologie	50	„
Bulletin de la Société de radiologie	55	„
Gyhécologie et obstétrique	65	„
Journal de Chirurgie	85	„
„ „ radiologie et d'électrologie	60	„
Journal de urologie médiciale et chirurgicale	60	„
La Nature	50	„
La Presse Médicale	45	„
Revue Neurologique	70	„
„ de stomatologie	35	„
„ de la tuberculose	40	„

sau oricare revista, carte etc. în limba franceze. Cereți catalog.

Grădina de iarnă „Barul-Central"

din nou

s'a deschis

Luni, în 16 l. c. la orele 9 seara

SACI, MUSAMELE

Cumparare. ♦ Vânzare

Institut de imprumut.

Atelier de reparatie.

2186

IZSÓ ALBALA

Timișoara II., Piața Traian 2

Adr. telegr.:

ALBALA Timișoara-Fabrica.

Reclame este sufletul comerțului.

Prima Fabrica Electrica Română S. p. A. CLUJ.

I. Strada Călugărițelor, 1.

Adresa Telegrafică: Relais.

Telefon No. 67.

Materiale pentru instalațiuni fabricație proprii.

Motoare, transformatoare, ventilatoare, perii-cărbuni, contoare, volt și ampermetre, tachimetre, material pentru tensiuni innalte, precum și dispozitive apărătoare contra trăznetului, întrerupătoare, siguranțe în tub de porcelan, conținuu în depozit. 1914

Noutăți pentru sezonul balurilor se capătă la

„DROGHERIA D'OR"

Cluj, Piața Unirei 5. 1385

Fier pentru beton

în toate dimensiuni și în ori ce cantitate din uzinele

Industria Sârmei S. A.

furnizează prompt,

FERARIA S. A.

Cluj, Calea Victoriei No. 29.

Telefon 4-40. ♦ Telefon 4-40.

2476-2 Adr. telegr. FERARIA. Lloyd 923

Higiena și Frumusețea

Veți avea în totdeauna **un ten curat și alb, o pielița moale și fina.** Vă veți păstra **tinerețea și frumusețea** întrebuințând la **toaleta D-V.** neîntrecuta 2214

Crème Simon

PARIS

IN TIMPUL IERNII ea este fără pereche contra PIELII INĂSPRITE, CRĂPATE ȘI A DEGERATURILOR.

PUDRA si SAPUN

Prima fabrică de ghips, (Ipsos), Ingrășământ artificial de pământ și produse chimice

I. KRAMER

AGHIRIȘ jud. Cojocna.

PRODUCE: Ghips pentru modele la fabrici de țiglă
Ghips pentru pardosel.
Ghips pentru forme dentistice.
Ghips de stacatură (de edificat).
Ghips Albastru pentru figuri și obiecte de artă.
Ghips crud pentru diferite întrebuințări.
Ghips pentru îngrășământul pământului.

2057 **CIMENT ENGLEZESC.**

Cercetați Magazinul de Mobile Adalbert Fischer & Co.

2207 **CLUJ, Calea Regele Ferdinand No. 61.**

Casa proprie. **Casa proprie.**

Mica publicitate

Inchirieri:

CAUT CAMERĂ mobilată. Plătesc bine, ofer și avantagii. Adresa la ziar sub V. P.

Noutate! ◆ Noutate!

Magazin de sticlărie

In atențiunea Onor. public din localitate și provincie

Rudolf Ausländer

fostul companist a magazinului Frații Ausländer a deschis magazin de porcelan și lampe. Demjohne și plăci de sticlă se capătă cu preț redus.

Calea Reg. Ferdinand 37
lângă palatul Urania.

Magazin de sticlărie

2480
Noutate! ◆ Noutate!

Uzoni & Tana

Intreprindere electrotechnică și de specialități.

CLUJ, Strada Iuliu Maniu 17

Telefon 210

Intreprindere aranjamente electrice.

Totfelul de reparări electrotechnice curăiri și transformări pentru mașini de scris și mașini de birou, mașini de fiert și vase de încălzit pe lângă prețurile cele mai avantajoase.

Se pot căpăta rechizite, părți și benzi pentru mașini de scris. 2294

Reclama este sufletul comerțului

Primăria comunei urbane Șimleul-Silvaniei.

No. 3322—1922. adm.

Publicațiune.

Având în vedere, că economiile comunei urbane Șimleul-Silvaniei au nevoe de cel puțin 5 vagoane de grâu de primăvară pentru sămănături, prin prezenta invit pe comercianții de cereale sau marii gospodari să ne trimită oferte cu mostre până în 10 Februarie 1923, indicând condițiunile de vânzare în mod detailat.

Șimleul-Silvaniei, la 18 Ianuarie 1923.

(ss) A. TARȚIA
primar.

2530

Concurs

La orfelinatul din Războiu „Principele Carol" sa cearcă spre imediată aplicare 3 supraveghetori.

Informațiunile necesare se pot lua la Direcțiunea orfelinatului în str. „Șoseaua fabrica de zahăr" No. 7.

Regia Monopolurilor Statului Direcțiunea Stabilimentelor.

No. 108—1923.

Publicațiune.

Se aduce la cunoștință generală că în ziua de 14 Februarie crt. ora 11 a. m. se va ținea în biroul Direcțiunei Stabilimentelor Regiei din Cămara-Sighet licitațiune publică cu oferte închise pentru vânzarea alor 15.000 (cincisprezecemii) klgr. fer vechiu (cca 80% fonta).

Amatorii sunt rugați să și înainteze ofertele scrise în românește până la data și ora suscitată pe adresa „Direcțiunea Stabilimentelor Regiei Cămara-Sighet (Maramureș)"

Pe plic se va scrie „Ofertă pentru licitațiunea din 14 Februarie 1923".

La ofertă se va anexa recepisa administrației financiare respective despre depunerea garanției provizorie de 5 la sută asupra prețului oferit.

Garanția se poate depune și la Casieria Stabilimentelor în numerar în ziua licitațiunei înainte de deschiderea ofertelor. 2525

Econom: G. JURCA. Director: Ing. IOAN BABUȚIU.

Anunț.

Unde să mănânce bine și eftin.

Mâncări de casă și tot felul de laptării. Se poate ține cură de lapte, brânză cu zmântână, iaurt, mămăliguță cu brânză, lapte în fiecare seară. Să primesc abonamente dejun cafea, prânz 3 plese și cina 2 plese = 730 Lei.

Rog sprijinul onoratului public restaurantul **Pașcu** Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6. 2486

Avantajele sunt mari: purtați focurile și talpa de cauciuc PALMA

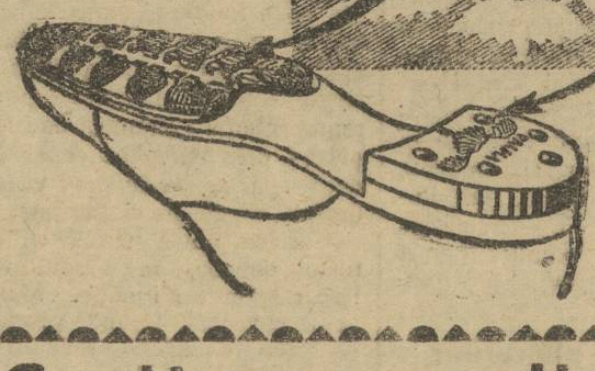

Croitoreasă albituri,

se caută pentru Atelierul de Haine Ofițerești Corpul VI. Armată Cluj. Oferte în scris se primesc la Atelier până la 1 Februarie 1923.

Comisia de Administrație. 2527

Citiți „FLACĂRA"

Intemeiata de CONST. BANU

In anul 1914.

CEA MAI BOGATĂ
CEA MAI VARIATĂ
CEA MAI FOLOSITOARE
CEA MAI RĂSPÂNDITA
ȘI CEA MAI EFTINA

Dintre toate revistele literare și artistice din țară

Apare săptămânal

Cu colaborarea celor mai de seamă scriitori români și străini în 16 pagini format mare, cu copertă colorată și se vinde **3 lei** numerul.

ABONAMENTE: 150 lei pe an
75 lei pe 6 luni.

Redacția și administrația: București, Str. Câmpineanu 40

Anunțuri se primesc la Administrația ziarului „Infrățirea"

AUTO-MECANICA S. R. A. LEONIDA & Co. UNITE

Soc. Anonima

CLUJ

Reprezentanța Generală A.

Din BUCURESTI

Stoc. Permanent de Cauciucuri CABLE MICHLIN

CORD și R. U. CONTINENTAL

Prețuri escepționale de eftine.

2223

CLUJ, Strada Regina Maria No. 10. și Calea Dorobanților No. 18. CLUJ.

Clujul va avea apă suficientă

Hotărârea consiliului de higienă de eri

Expunerea planurilor pentru captarea apei și aducerea ei în oraș — Discuțiunile din punct de vedere higienic — Lucrările vor începe în primăvară — Cât vor coste...

Una din cele mai importante chestiuni de gospodărie a orașului nostru, care stă în cea mai strânsă legătură cu sănătatea publică, va avea în curând o rezolvire definitivă.

Consiliul de higienă al orașului care s'a întrunit ieri la ora 4 p. m. la Primărie, s'a ocupat aproape exclusiv de problema alimentărei orașului cu apă, pentru satisfacerea trebuințelor întregei populațiuni. Consiliul a fost prezidat de domnul Dr. Pop, primarul orașului asistat de domnul Dr. Hosu prim-notar; membrii prezenți fiind: domnul Dr. Totoianu medicul-șef al serviciului sanitar al orașului, Dr. Hosu, Dr. Slăvoacă, Dr. Popoviciu Corneliu, Dr. Filipescu, Dr. Ciortea și domnul inginer Savu directorul apaductului orașului.

Expunerea planurilor

Domnul inginer Savu, care a fost însărcinat de consiliul orășenesc cu întocmirea planurilor pentru lucrările de coptare și aducerea apei în oraș, citește rapoartele și expune consiliului planurile stabilite.

Sondajele făcute, arată directorul apaductului, între Feniș și Cluj, au avut de rezultat, aflarea unor izvoare la 13 metri adâncime, pe aceleași locuri unde s'au făcut, în acelaș scop, sondaje sub stăpânirea maghiară. Izvoarele sunt în condițiuni de a putea satisface timp de 20 ani trebuințele alimentărei cu apă, complectând lipsa de astăzi de care sufere Clujul. Lucrările de captare, după planurile expuse de domnul inginer Savu se vor face pe dealul Hoia. D-sa arată apoi că s'a analizat apa din puțurile descoperite, la institutul Pasteur, și s'a găsit bună, atât din punct de vedere chimic cât și bacteriologic.

Discuțiunile și propunerile ce s'au făcut

După expunerile dlui inginer Savu, dl dr Totoianu ia cuvântul mulțumindu-i pentru muncă și interesul ce le pune în folosul binelui public. Dsa propune apoi ca atât terenurile unde se află isvoarele cât și acel unde se va face captarea, să fie radical curățite pe o întindere suficientă, pentru a se evita orice infectare a apei ce ar putea proveni din afară. Dl dr Totoianu întreabă apoi pe reprezentanții comunei, dacă orașul va fi în întregime canalizat și dacă apa adusă în oraș va avea destulă capacitate și presiune, pentru a se putea stropi suficient toate străzile, în timpul verei. I-se răspunde afirmativ. Mai iau apoi cuvântul făcând propuneri de ordin pur igienic, dnii dri Filipescu, Slăvoacă, Hosu.

Dl dr Totoianu, în replică, spune că aducerea apei la Cluj nu mai poate suferi nici o întârziere, și cere ca toate propunerile de ordin igienic să fie luate în considerație, dar aplicarea practică să se facă în decursul lucrărilor de ordin tehnic, cari trebuesc începute cât mai în grabă.

Medicul-șef al serviciului sanitar al orașului a adăugat, că va fi un dezastru dacă nu vom avea apă la vară în orașul nostru care este atât de expus epidemiilor.

Dl primar Pop spune că efectuarea grabnică a lucrărilor atârnă de puterea de muncă, adecă de brațele ce se vor putea recruta.

Cât vor costa lucrările

Dl inginer Savu expune apoi, pe capitole, costul lucrărilor, care în general se ridică la suma de 15 milioane. Dl primar asigură consiliul că banii necesari există din împrumutul de 20 milioane, pe care l'a acordat Banca Națională, orașului Cluj.

Hotărîrea Consiliului

In urma discuțiunilor avute adunarea a redactat o hotărîre în sensul următor:

„Consiliul de higienă a orașului acceptă propunerea, ca lucrările tehnice pentru captarea și aducerea apei la Cluj, să înceapă imediat ce timpul va fi favorabil, iar o comisiune compusă din dnii dr Totoianu, dr Slăvoacă, dr Filipescu și dr Ciortea, să controleze lucrările, complectând prevederile de ordin higienic."

Hotărîrea consiliului de higienă, va fi supusă primului consiliu orășănesc, care o va întări cu ultima sa hotărîre.

Astfel, chestiunea alimentărei orașului nostru cu apă suficientă, este acum complect rezolvată.

Dac.

Gazeta noastră se vinde în Cluj în următoarele locuri:

La Librăria „Cartea Românească" Piața Unirii No. 7.

La *Friedmann* Stăniloiu Piața Unirii
„ *Tutungeria* din palatul „Mielu Alb".
La *Binder* Calea Victoriei.
„ *Schreiber* Palatul teologiei.
„ *Hirsch* Piața Mihai Viteazul.
„ *Szamos* vis-a-vis de posta Cent.
„ *Malom* Str. Mori.
„ *Gară* la Chiosc.
„ *Librăria Anca* Piața Unirii.
„ *Jakab* Str. N. Iorga.
„ *Katinka* Str. Trefort.
„ *Deák* Str. Regina Maria.
„ *Tulipán* Str. Regina Maria.
„ *Minovics* Str. Regina Maria.
„ *Bodega* Str. Iuliu Maniu 3.

Știri din Banat

Un cor al orașului Timișoara

Timișoara. Conservatorul comunal din localitate, al cărui harnic director este celistul N. Papadzoglu, a luat inițiativa înjghebării unui cor artistic al orașului Timișoara. Membru al acestui cor poate fi oricare cetățean care posedă limba românească, indiferent de naționalitate.

Un atac sângeros în comuna Ohaba-Mutnic

Locuitorul Petru Vernica din comuna Ohaba-Mutnic (jud. Caraș-Severin), a fost atacat de către un individ necunoscut în apropiere de gara Ohaba. Vernica a fost adus la spitalul de stat din Timișoara, cu răni grave la cap. Jandarmeria din Ohaba cercetează.

* * *

— Muncitorul Stefan Iari a fost găsit înghețat azi de dimineață în pivnița casei cu nr. 6 din str. St. Ion. Bătrânul muncitor a fost dus la spitalul de stat.

Industria textilă în Polonia

Numărul lucrătorilor ocupați în industria bumbacului din Polonia crește încontinuu apropiindu-se foarte mult de cifra lucrătorilor dinainte de războiu. Procentajul actual se ridică la 90 la sută.

Situațiunea industriei lânei este mai puțin favorabilă. In această industrie numai 45 la sută din numărul lucrătorilor dinainte de războiu sunt ocupați.

Industria textilă poloneză produce în primul rând pentru piață internă.

Rusia, care înainte de războiu era cel mai bun client al fabricilor din Lodz, nu contează aproape de loc.

Mărfurile textile produse în Lodz au găsit în schimb un alt debușeu în România. Din această din urmă țară fabricatele poloneze sunt exportate în Grecia, Bulgaria, Turcia și în parte către porturile rusești din Marea Neagră.

Fabricanții de textile polonezi au format un sindicat de export cu scopul de a obține un picior ferm în vestul și în statele baltice.

Birouri speciale au fost deschise în Hamburg, Danzig și Rotterdam.

Construcțiile maritime în lume

După statisticile întocmite în Anglia la sfârșitul lui Decembrie, tonajul în construcțiune al englezilor se ridica, la sfârșitul anului trecut la 1.468.599 tone, în care se cuprinde și 348.000 tone pentru care lucrările au fost suspendate.

Tonajul în construcțiune, în streinătate, era de 1,485.719 tone, în care intră și 216.000 tone reprezentând construcțiunile ce s'au suspendat. Avem în construcțiune: Germania și Danzigul 463.877 tone: Italia 211.499 Franța 188.525; Olanda 142.969; Statele-Unite 139.448; Japonia 93.831.

Totalul tonajului mondial în construcție era de 2,390.000 tone, inferior cu 1,057.000 tone cifrei de record din 1913 (2,446.558 tone).

Se socotește în Anglia, că situația generală a industriei construcțiunilor maritime se îmbunătățește, — cel puțin acolo ea se îmbunătățește. Tonajul început depășește din nou tonajul lansat.

CITIȚI „INFRAȚIREA"

ABONAMENTELE

pentru ziarul

„Infrățirea"

se primesc cu

Lei 180 anual
Lei 90 pe 6 luni
Lei 45 pe 3 luni

◆

Pentru autorități, bănci și societăți

Lei 240 anuul
Lei 120 pe 6 luni
Lei 60 pe 3 luni

RECLAME

Se primesc pentru ziarul „INFRĂȚIREA" la Administrație Str. I. Maniu No. 3. și prin toți Agenții și Agențiile de publicitate

◆ ◆

Se primesc reclame scrise și în limba maghiară și germană pentru care avem traducători speciali

Prețuri reduse

Toți cari vor face reclamă pentru vânzări cumpărări vor avea posibilitatea să constate marele avantaj. ■

Se pot transmite reclame si prin telefon: 952

Tipărit cu mașina rotativă Cartea Românească „Cosinzeana" institut de arte grafice, Cluj.

„ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul III. No. 712 — 8 pagini 1 LEU 8 pagini — Sâmbăta 27 Ianuarie 1923

Infrăți

74 „Transilvania Nr. de schimb
Sibiiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3 (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: [illegible]TIA No. 311

ABONAMENTE:
PE 1 AN ..... LEI 180
„ 6 LUNI ..... „ 90
„ 3 „ ..... „ 45
„ 1 AN Pentru autorități „ 240

Ardealul și provocările Ungariei

In ziarul „Universul", sub titlul „Provocările ungurești" dl Gh. Popp, membru al partidului național și unul dintre cei mai de seamă ziariști ai noștri, publică un articol în care găsim bine lămurită ținuta Ardealului față de nepotolitul dor de revanșă al Ungariei „care se deșteaptă".

„Oricari ar fi nemulțumirile actuale în Transilvania, — scrie confratele — oricât de amare și violente ar fi criticile ce se rostesc contra regimului actual, nicium român din Ardeal nu-și îndreaptă privirea spre Budapesta.

„Luptele interne între taberele politice ale României mari despart pe cetățeni în câmpuri ce se vrăjmășesc între ele, dar ori cât de mara ar fi înverșunarea lor, toate partidele stau pe baza comună și nesdruncinată a unității naționale".

Iar mai departe: „Idealul poporului românesc din Ardeal nu poate fi nici Ungaria lui Horthy, nici vre-o Transilvanie „independentă", cum preconizează și azi unii unguri, (și unii dintre fruntașii partidului național, adăogăm noi) ci o România unită și democratică.

Am ținut să reproducem aceste cuvinte ale d-lui Gh. Popp, nu numai pentrucă în ele găsim cuprinsă gândirea întregului Ardeal românesc, ci și pentrucă, venind din partea unui membru al partidului național, ele pun și mai mult în evidență nemernicia ziarului „Patria" care, într'un moment de mobilizare a conștiinței noastre naționale, a avut curajul să publice îndemnuri la defetism și să-i prezinte pe Ardeleni ca nu îndeajuns de însuflețiți când e vorba să răspundă la chemarea sub arme.

Căci, oricât l-am socotit de neînsemnat, incidentul cu Ungaria a fost pentru noi ca un examen de conștiință națională, iar pentru minorități un prilej de afirmare a atașamentului lor față de ființa statului român.

Cunoscută fiind înverșunarea luptelor noastre politice și mai ales acțiunea nenorocită a partidului național, era o necesitate ca Ardealul să fie chemat la un examen prin care să arate că, în mijlocul patimilor și învrăjbirilor politice, conștiința românească a rămas nesdruncinată și gata să se miște la cea dintâi amenințare a granițelor noastre.

A fost de ajuns să se răspândească vestea că hotarele noastre au fost încălcate, pentruca din mijlocul patimilor politice și covârșind propaganda partidului național să se ridice spiritul războinic al Ardealului doritor să se mișoare încăodată cu neastîmpărații de peste Tisa.

Era nevoie ca, fie și în fața unei primejdii imaginare, Ardealul să dovedească trăinicia noului stat român făcându-i pe dușmani să înțeleagă că, ori cât ne-ar diviza luptele politice interne, ele nu pot însă să întunece conștiința noastră națională.

Și trebuie să recunoaștem că deși n'a fost vorba de o mobilizare, ci numai de ușoare măsuri militare, Ardealul totuș ca în ceasul unei adevărate mobilizări răspunzând cu grabă și entuziasm la chemarea ce i s'a făcut.

Nimic din acțiunea de până acum a partidului național n'a putut să lase urme în sufletul poporului din Ardeal. Lupta împotriva vechiului Regat, tendințele regionaliste, agitarea ideii de autonomie, abținerea dela Incoronare, — toate au trecut fără să știrbească cu nimic din partea conștiinței naționale a Ardealului.

Și trebuie iarăși să recunoaștem că, în fața incidentului cu Ungaria nu numai poporul român, dar și toate minoritățile din Ardeal au avut o ținută care a dovedit în mod strălucit trăinicia statului român.

Înțelege dar oricine cât de odioasă a fost atitudinea partidului național care, prin organul său „Patria", a încercat să provoace o spărtură în puternicul zid al conștiinței noastre naționale.

Căci toate articolele publicate de ziarul „Patria" cu prilejul incidentelor dela graniță nu pot fi privite decât ca îndemnuri la nesupunere într'un ceas când Ardealul era tocmai chemat să dovedească puterea de rezistență a României Mari.

Dar și această nouă ticăloșie și-a găsit pedeapsa cuvenită în faptul că și de astă dată Ardealul a dovedit că el nu poate fi confundat cu cei cari conduc partidul național.

Vecinii noștri

De-abia se potolesc o clipă provocările la o frontieră, ca să înceapă la cealaltă.

Alternativa de atitudine pe care o manifestă față de noi Rușii, Bulgarii sau Ungurii depinde de dificultățile pe care le avem la granită, cu unii in acești vecini.

S'a remarcat că decâteori tonul Sovietelor față de noi era mai ridicat, Ungaria lui Horthy uita mărturisirile de bune intenții și întăria ofensiva irredentei prin înarmări și campanii de presă, în care se calomnia țara noastră.

La Lausanne pe când veniseră în discuție în fața conferinței, drepturile noastre asupra Basarabiei, telegrame ungurești au venit cu sugestiuni, care căutând să ne facă puțin simpatici în Occident au răspândit știri neîntemeiate cu privire la situația minorităților.

Ca și Ungaria, cealaltă vecină dela Dunăre, Bulgaria cunoaște puterea minciunei și a ipocriziei.

Căința ei provizorie, asigurările pe care le dă Stambulinsky pe toate drumurile, se trădează ori de câte ori patima neînfrântă și morbidă a hegemoniei învinge ipocrizia. — Totdeauna ea a abuzat de felonie.

Chiar zdrobită, implorând gratie învingătorului, și-a manifestat dorința de stăpânire fie în Macedonia, fie în Dobrogea.

Cărțile ei de școală și astăzi învață pe copil, că Dobrogea e o provincie bulgărească, subjugată de „cotropitorii" Români.

Abia s'au produs atacurile și concentrările primejdioase ale irredentei maghiare la frontiera apuseană și bandele din cadrilater, care lucrează „fără asentimentul guvernului bulgar" — ne asigură d-l Stambulinski — și-au reluat acțiunea.

Pe de altă parte presa din Sofia și-a reluat tonul arogant iar în o revistă elvețiană un „intelectual" bulgar justifică de curând actuala atitudine a Ungariei, ca o urmare a persecuțiunei minorităților în România și caută să ne dea alături de moderațiune.

Am arătat în diferite ocaziuni străinătății că înțelegem să acordăm posibilitatea de desvoltare minorităților în cadrul intereselor statului național românesc, fără a avea nevoie de statul vecinilor noștri.

Remarcăm însă coincidența de atitudine ale vecinilor de peste Tisa și Dunăre pentru a scoate în evidență înțelegerea tacită a regimului lui Horthy cu acel al lui Stambulinsky, cu atât mai mult cu cât guvernul e acuzat de presa opoziție că alarmează opinia publică.

„Aurora" bolșevică ține isonul Bulgariei, „Patria" și „Epoca" conservatoare sprijină pe Horthy.

Vecinii noștri pot fi satisfăcuți că alianța lor a adus dela sine și alianța partidelor noastre de opoziție. Lupta se dă doar în folosul democrației anarhice, pentru care buna ordine nu e decât fructul primejdios al „oligarhiei".

Constatări de actualitate

Part. [illegible]ional desmințit de membrii săi

In chestia incidentelor de la graniță. Un interesant articol al dlui Gh. Popp.

Scandaloasa atitudine adaptată de către conducerea partidului național față de evenimentele produse la granița noastră dinspre Ungaria, rămâne încă o enigmă. Opinia publică ardeleană a rămas stupefiată.

Partidul național vădia o lipsă de conștiință patriotică neîndoioasă atunci când a crezut de cuviință să arunce acuza de înscenare guvernului român și prin aceasta să dea o nouă și puternică armă în mâna dușmanilor noștri. După greșelile trecutului nu prea îndepărtat, desigur că nimeni nu s'ar fi așteptat la o recidivă.

Partidul național a ieșit ca vai de el din aventura abținerii dela încoronare, iar opinia publică ardeleană nu i-a iertat încă cutezanța de a se fi proclamat mandatarul ei într'o întreprindere atât de riscată și atât de contrară sentimentelor care o stăpânește. Isbucnirea lui Szilágyi în Camera de la Budapesta n'a fost decât corolarul firesc al gestului necugetat al partidului național. Ea era încă și un avertisment categoric pentru viitor. Opinia publică ardeleană a suferit odată ofensa pe care i-o oferia partidul național și avea dreptul să aștepte altceva decât o nouă ofensă.

Iată de ce ieșirea foilor naționaliste a produs o adâncă indignare în rândurile acelora ce nu erau legați de partidul național decât în virtutea unei tradiții care moare, și o adevărată consternare în rândurile celorlalți, înregimentați partidului național în național, în virtutea unui ideal zi de zi mai străin de realitate, continu lezat de brutala diferență pe care au găsit-o acolo. In rândurile partidului național sunt destui oameni de treabă și buni patrioți, dar incapabili să influențeze mentalitatea actualei conduceri... Suferința acestora e cu atât mai tragică cu cât își dau seama că asistă neputincioși la precipitarea nedemnă a unui trecut de glorie și măreție.

Un strălucit exemplu întru sprijinirea acestei constatări ne aduce „Universul".

In vreme ce oficiosul din Cluj al partidului național publica acel infam articol de care ne-am ocupat și în care poporului român din Ardeal i se aducea brutal ofensa că ar refuza să sară întru apărarea granițelor întregității noastre naționale, în care conducătorii armatei erau discreditați fără nicium scrupul iar guvernul român învinuit de gânduri necinstite față de buna și blânda Ungaria, d-l Gh. Popp, fost prim redactor al „Patriei" și apoi colaborator al ei, membru activ al partidului național, publica în ziarul d-lui Stelian Popescu nu de bună cuviințenie politică și temeinică conștiință patriotică. Articolul d-lui Gh. Popp este o veritabilă icoană a sentimentelor de care e călăuzită totalitatea populației românești din Ardeal și tot ce se poate opune mai categoric bâiguielilor inconștiente ale conducerii partidului național, găzduite de „Patria".

Nu numai că d-sa nu pune la îndoială încercarea neisbutită a Ungurilor de a ne încălca pământul național ci, acum după aparenta aplanare a incidentului, dovedește că din partea vecinilor noștri de peste Tisa trebue să ne așteptăm necontenit la reînvierea ideii de revanșă.

Cât de departe este d-l Gh. Popp de spiritul notiței publicată de „Patria"!... și cât este de departe de conducerea partidului din care face parte!

„Oricari ar fi nemulțumirile actuale în Transilvania, oricât de amare și violente ar fi criticile ce se rostesc contra regimului actual, nicium român din Ardeal nu-și îndreaptă privirea spre Budapesta".

Spune d-sa și cu toate acestea conducerea partidului național îl contrazice, găsind intenții prietenești la Budapesta și criminale la București de unde ochii de Argus ai guvernului stau continuu de veghe la căpătâiul integrității noastre naționale.

Iar mai departe:

„Majoritatea poporațiunii Transilvaniei este românească, după însăși statistica ungurească. Alipindu-se României, prin actul dela 1 Decembrie 1918, făurit la Alba-Iulia, românii ardeleni nu au făcut decât să uzeze de principiul de autodeterminare. Transilvania a devenit românească nu prin faptul medieval al cuceririi, ci în virtutea unei idei moderne și democratice.

„Această idee este la baza stăpânirii românești; apărând-o, românii nu fac o politică de violență și nedreptate, ci un act de o adâncă moralitate, ei apără dreptul însuși împotriva nedreptății, libertatea și progresul împotriva asupririi și a reacțiunii.

„Și spre a le ocroti și susține, românii ardeleni sunt gata oricând să-și jertfească viața, să-și verse sângele până la ultima picătură.

„Aceasta trebue să se știe la Budapesta!"

Firește d-l Gh. Popp spune adevărul în rândurile de mai sus, dar contrazice „Patria" care susținea că poporul român din Ardeal numai îndemnat de oamenii partidului național — vezi Doamne! — și încă nici atunci în toate părțile, ar fi în stare să răspundă la chemarea primejdiei.

Articolul d-lui Gh. Popp este destulă satisfacție pentru noi cari ca și d-sa nu ne-am îndoit o clipă de conștiința patriotică a poporului nostru, dar o prea slabă satisfacție pentru repetata ofensă adusă de către partidul național sentimentelor țării.

A. R. G.

Mișcarea culturală; teatrală, literară, artistică

CRONICA DRAMATICĂ

Teatrul Național

Cafeneaua cea mică de Tristan Bernard, comedie în 3 acte

Nu e așa de tânără comedia lui Tristan Bernard. Ea a intrat de mult în istoria literaturei dramatice franceze fără însă să fi îmbătrânit. „Cafeneaua cea mică" e o admirabilă comedie de salon, veșnic drageă și vioaie. Spiritul francez se desfășură în cele trei acte în toată savoarea lui neîntrecută.

Tristan Bernard face parte din aceeași familie literară în care intră și de Flers și Caillavet, de Flers și Francis de Croisset, și cari alcătuiesc în literatura dramatică contemporană o notă distinctă. Aproape toți aceștia, fără a căuta cheia marilor probleme omenești, au izbutit să realizeze cea mai fericită îmbinare a elementelor de viață, așa cum ni le oferă viața de toate zilele, cu toată aparența lor de neînsemnătate. Găsim în opera lor efectul contrar al celorlalte sisteme de literatură dramatică. Incordarea celebrală a operilor literaturilor nordice e fără îndoială un exercițiu intelectual indiscutabil; turburarea sentimentală a literaturilor dramatice de origină romanică își are o notorie autoritate estetică; dar ceeace acestea realizează impus, literatura dramatică din școala lui Tristan Bernard dă prin însinuare, nesilit. Urmărirea spectacolului e o admirabilă destindere nervoasă, o odihnă binefăcătoare.

Ceeace această literatură dramatică a dat modest în mic, dă profund și sgudnitor literatura rusă. E multă asemănare de construcție și efect la aceste amândouă atât de grav deosebite în fond.

„Cafeneaua cea mică" e poate printre cele mai reușite lucrări ale lui Tristan Bernard. E în această lucrare dramatică un nebănuit camul de mijloace literare. Veselia nu e nici silită, nici stingheră. E acolo și ironie moralizatoare fin strecurată, și burlesc dozat cu măiestrie, și duioșie emoționantă, dar mai cu deosebire mult omenesc și naturalețe. Ți-e drag Albert așa cum e arogant și umil în acelaș timp, inteligent și prostuț deodată; e simpatic rândașul așa simplu și totuși nelipsit de o șiretenie destul de ascuțită; te interesează Ivonne ca cinădățeniile și toată lumea aceea care trăiește, trăiește real, în jurul lor. Ultimele scene ale actului al III-lea sunt mici dar veritabile perle literare. Iată de ce, credem, nu poate îmbătrâni „Cafeneaua cea mică" cum au îmbătrânit atâtea alte comedii de talia lui „Divorțons".

*

Interpretarea în ansamblul ei ar fi fost destul de reușită dacă s'ar fi trecut cu mai multă discreție peste momentele de farsă.

Nu farsa este esența piesii și aici credem că rezidă singurul cusur al reprezentației de Marți seara.

D-l Mihăilescu-Brăila, simpatic în rolul lui Albert, ar fi putut realiza o bună interpretare dacă nu sarja. Dsa se pare a avea o deosebită înclinație pentru genul lipsit de [illegible] al grădinelor de vară. Regretăm pentru d-sa pentrucă avem credința că ar putea juca și altfel.

D-na Stanca Alexandrescu (Ivonne) ni-a dovedit și de rândul acesta că știe ce joacă, și că este totdeauna o interpretă de talent.

Admirabil reușită figura pasageră a rândașului. D-l Ionescu Ghibericon s'a consacrat de altfel ca un maestru creator de tipuri.

Cuvinte bune se pot spune tuturor celorlalți interpreți.

D. J. C.

ECOURI

Mormântul regelui Tutenkhamen

Descoperirea mormântului regelui Tutenkhamen a dat loc la un adevărat pelerinagiu al arheologilor și turiștilor în această localitate. Cu toții așteaptă cu nerăbdare momentul când Lord Carnarvon va putea să pătrundă în camera internă. Marea întrebare este dacă mormântul va da la iveală corpul regelui. Arheologii declară că în cazul când acest corp va fi găsit descoperirea va fi de o imensă importanță pentru istoria Egiptului.

Un nou sistem de iluminare a muzeelor

La muzeul „Louvre" din Paris s'au deschis de curând două săli, în cari sunt expuse pantele de Latour.

Expoziția aceasta are un aspect cu totul nou, grație inovației modului de iluminare.

Ferestrele cari primesc un reflex prea puternic de lumină din spre fluviul Sena, sunt prevăzute cu geamuri vărgate și acoperite de jumătate din întinderea lor, începând de sus, cu perdele închise.

Pereții sunt tapetați cu moov, pardoseala acoperită cu un covor negru, iar tavanul este colorat în roșu.

În modul acesta s'a putut realiza ca tablourile acoperite cu sticlă să poată fi văzute fără reflexe discordante.

Congresul internațional al muzicei

Societatea internațională pentru muzica contemporană, fondată în August trecut la Salzburg, având sediul principal la Londra, a convocat conferința reprezentanților internaționali, cari trebue să fi sosit, zilele trecute, la Londra.

Intrunirea, care va ocupa cea mai mare parte a săptămânei, s'a deschis Vineri dimineața, de față fiind delegații Franței, Germaniei, Italiei, Elveției, Danemarcei, Austriei, Americei, Cehoslovaciei.

Țelul conferinței este confirmarea aranjamentelor procedate la Salzburg în vedere de a crea o sferă de interes mai largi, pentru muzica contemporană din toate țările și de a numi un comitet care să selecționeze operile ce vor fi reprezentate la viitorul festival internațional.

Festivalul Presei

Programul festivalului organizat de „Sindicatul Presei Române din Ardeal" pentru seara de 27 Ianuarie, la Teatrul Național, este următorul:

I.

1. Ouvertura din Wilhelm Tell, de Rossini, cu orchestra Operei sub conducerea maestrului Schuller.
2. D-na Gica Vasilescu dela Teatrul Național: „Miorița" de V. Alexandri.
3. D-na Tiron Sylvia dela Operă: Arii din „Tosca" și Naționale.
4. D-na Cornelia Caradoni: „Libertatea Presei", versuri improvizate.

II.

5. Quartetul Kolar.
6. Dra Aprilliana Medianu dela Teatrul Național: Versuri din Coșbuc.
7. N. Apostolescu dela Operă: Arii italienești.
8. Neamțu-Otonel dela Teatrul Național: Versuri humoristice.
9. Traian Grozăvescu dela Operă Arii.

III.

10. Dna Gina Sandry-Bulandra dela Teatrul Național: „Printre lacrimi" de P. Cerna.
11. Dna Lya Popp dela Operă:
a) „Lucrezia Borgia" din Donizetti; Romanza: „Nela fatal di Rimini Orsini".
b) „Ombra mai fu" (Serse) Handel.
c) „Dauza Fanciula": Durante.
12. Al. I. Ghibericon dela Teatrul Național: Alureli.
13. Baletul Operei sub conducerea d-lui Ligeti.

Acompaniamentul la piano va fi susținut de d-șoara Olga Vancea dela Operă.

Biletele se găsesc la „Reclama" (Piața Unirei 4) și la Casa Teatrului Național.

FOIȚA ZIARULUI „ÎNFRĂȚIREA"

Oameni și idei

Mussolini, șeful fascismului

P. Gorgolini, unul din intimii lui Mussolini, a scris de curând o carte acupra fascismului, a cărui traducere a apărut și în limba franceză.

Redăm portretul șefului fascismului și un scurt rezumat al ideilor, sale, care arată că fascismul nu e o improvizație ci e un curent puternic, născut din necesitatea de a reorganiza statul italian, amenințat de pericolul bolșevismului.

*

Benito Mussolini, născut la Predappio în provincia Forli în 1883, a obținut foarte tânăr, diplomă de institutor.

După câțiva ani de apostolat în un sat obscur din Campania romană, Mussolini emigrează în Elveția, cu foarte slabe resurse materiale, dar plin de încredere și de entuziasm.

Neputând să suporte nedreptatea, crescut de tatăl său în principiile unui socialism generos, el se interesează continuu de luptele civile și de problemele sociale.

Într'o gazetă revoluționară, pe care o conduce, Mussolini expune doctrina marxistă, până în momentul când e expulzat ca primejdios intereselor republicei, de autoritățile Confederației.

Reîntors în Italia, urmărește cu pasiune propaganda socialistă, devenind unul din principalii șefi ai partidului socialist italian și directorul ziarului „Avanti", primul ziar al partidului socialist.

La începutul războiului mondial instinctul politic îl face să devie împreună cu Filippo Corridoni, partizanul cel mai înverșunat al intervențiunei, părăsind partidul socialist.

Cu această ocazie el crează ziarul „Popolo d'Italia" adevărat miracol al jurnalismului italian, care stimulează continuu patriotismul țărei sale.

Voluntar în războiul contra Austro-Ungariei, Mussolini și a făcut datoria ca simplu soldat. Rănit, revine la Milano, unde începe lupta contra comunismului alimentat de aurul rus și cel german.

Dezastrul armatei, la Caporetto, în loc să-l descurajeze, îl face și mai mult să persevereze în acțiunea sa.

Lui îi aparține onoarea de a fi primul care în ora înfrângerii și a îndoelei să aibă încredere în semenii săi, atât în contra inamicului din afară, cât și în contra celui intern.

*

Musolini posedă toate calitățile omului de acțiune: logician, cu imaginație intuitivă, exuberant, polemist, pasionat, voluntar.

El domină pe toți șefii populari ai fascismului, fiind denumit de admiratori „liberissimo e fortissimo spirito italico."

Orator cu vastă erudiție și impresionantă elocvență, Mussolini e în adevăr cea mai desăvârșită expresiune a mișcărei naționale.

Taciturn, curajos, tenaces, fascinator, bun prieten; generozitatea sa e fără margini.

Succesul niciodată nu l-a făcut să-și piardă capul, înfrângerea nu l-a abătut, căci a păstrat totdeauna sentimentul măsurei.

Disprețuind demagogia, fără a se interesa de populari ate, Mussolini după înfrângerea comuniștilor pe terenul violenței a împiedecat fascismul, să se redea la aceleași excese ca adversarii lui.

Între inteligența sa pasionată și sufletul său grav, pare la început că există o opoziție irreductibilă, ca între concret și abstract sau fantazie și reflexiune. Totuși această contrarietate e numai aparentă, inteligența sa fiind dotată cu cela ce se numește „aptitudinea filozofică."

Numeroasele imagini cu care ilustrează proza magistrală a articolelor sale din „Popolo d'Italia" evidențiază armonia și concetrația geniului său multiform.

În privința aceasta Mussolini se aseamănă cu Crispi: infailibilul său instinct politic este ajutat de totalitatea facultăților omenești.

Poporul italian îl cunoaște pe Mussolini ca tribun, parlamentar, jurnalist. Mussolini la rândul său știe să citească în sufletul mulțimei, dacă aceasta îi e ostilă sau bine voitoare. El are simpatie pentru grupele profesionale, sindicatele și cooperativele lor, apreciind forța organizată în federații naționale și internaționale, care-și traduce scopul nu numai prin o emancipare teoretică ci și prin apărarea adevăratelor interese ale proletariatului.

Într'un cuvânt, Mussolini nu e un adversar al socialismului, când acest tinde la câștigarea treptată și dobândirea legală a puterei de către proletariatul productiv, în colaborare cu celelalte clase sociale.

Aceasta e tocmai caracteristica sistemului său politico-social.

Socialismul lui Mussolini a fost însă totdeauna în contradicție cu socialismul internaționalul lui Lazzari și Serrati sau cu socialismul reformat al lui Turati sau Zibordi.

Socialismul său e mai mult un individualism voluntarism, spiritualism, și nu un socialism marxist.

Promptitudinea spiritului său e de necrezut, cei care-l cunosc pe aproape îl laudă mai mult decât talentul de organizator și de tribun, repeziciunea cu care-și pune în execuție planurile.

Liniștea lui e proverbială; în adunările politice ca și în viața de toate zilele Mussolini a avut încredere continuă în evoluția evenimentelor, al căror curs avea să decidă asupra viitorului său.

Chiar în înfrângere Mussolini n'a desperat și n'a devenit niciodată melodramatic.

Între personalitățile care au ilustrat Italia în epoca contemporană, nimeni nu egalează pe Mussolini prin siguranța intuiției și noblețea expresiei, cât și prin constanta credință în viitorul țărei sale.

Puternic factor al civilizației Italice dotat cu talente extraordinare necerând simpatia, sfatul sau ajutorul nimănui; urât, temut de adversari adorat de prietenii Mussolini face parte din oamenii providențiali pe care națiunea îi reclamă când situația ei e în primejdie

Conflictul româno-maghiar

Eşecul agitaţiunilor maghiare în străinătate — Lupta magnaţilor unguri pentru apărarea intereselor lor personale — În jurul delimitărei frontierei la Careii Mari şi Satul Mare

In legătură cu conflictele de la graniţa maghiară, suntem informaţi că provocaţiunile guvernului de la Budapesta nu au la baza lor numai pornirea iredentistă. Ele au fost puse la cale cu scopul de a exercita o presiune asupra statului român în ceea ce priveşte interesele personale, pe care marii proprietari maghiarişti le au faţă cu aplicarea reformei agrare în Ardeal.

In adevăr încă din primele zile ale aplicărei reformei agrare, magnaţii unguri au căutat să alarmeze întreaga Europă, făcând demersuri pe lângă marile cancelarii occidentale pentru a feri moşiile lor de expropriere. In sprijinul demersurilor lor, ei invocau argumentul că statul român nu respectă clauzele tratatului de la Trianon, care prevăd intangibilitatea proprietăţii private a minorităţei de naţionalitate maghiară.

*

Guvernul dela Budapesta printr'o greşită interpretare a supus chestiunea expropriérei moşiilor magnaţilor maghiari spre limpezire tuturor instituţiunilor europene, a căror competinţă nu era de loc de a se ocupa de asemenea probleme, după cum s'a dovedit în urmă.

După conferinţa dela Genova, un e diplomaţilor maghiari li s'a răspuns categoric că nu intră în căderea ei de a rezolvi chestiuni privitoare la minorităţi, a venit rândul conferinţei ambasadorilor. Această înaltă adunare europeană în şedinţa ei ţinută la Londra s'a pronunţat în chipul cel mai lămuritor, că expropriérea moşiilor ardeleneşti, este o chestiune de pusă politică internă, în rezolvirea căreia nici un stat altul nu are a se amesteca, decât a cel pe care îl priveşte propria lui gospodărie.

Şi era firesc să fie aşa, fiindcă nimeni nu putea să spună că se eludează dispoziţiile Tratatului dela Trianon şi nici că se exercită acte de opresiune asupra minorităţei maghiare, cu atât mai mult cu cât măsura expropriérei moşiilor este de ordin general şi ea priveşte deci pe toţi mari proprietari atât din nouile ţinuturi alipite, cât şi din vechiul Regat, fără nici o excepţiune.

Dar, magnaţii unguri n-au voit să înţeleagă acest lucru, ci au continuat mai departe agitaţiile lor. Ei văzând că pe cale legală nu pot să-şi apere interesele lor personale rău pricepute, s'au gândit că pe calea unui conflict armat între România şi Ungaria, vor putea mai uşor să ajungă la rezultate favorabile scopurilor lor.

Delimitarea graniţei româno-maghiare a fost aleasă ca cel mai potrivit prilej pentru a ducerea la îndeplinire a manoperei maghiare. Se ştie că în regiunea Careii-Mari şi Satul Mare au căzut în zona română mai multe moşii de ale magnaţilor maghiari.

Deşi comisia interaliată la toate st ruinţele guvernului din Budapesta a rămas în limitele constatărilor ei, totuşi magnaţii s'au crezut datori să înfrângă această stare de drept şi de fapt, hotărând încursiunea trupelor maghiare peste frontiera noastră.

Prin urmare din relaţiunile date aici, reese în mod evident, că nu este vorbă de un simplu incident de graniţă, ci de o acţiune premeditată a guvernului maghiar întreprinsă pe de o parte din tendinţe iredentiste, iar pe de altă parte din interesul personal al politicianilor maghiari de a-şi salva moşiile.

Adunarea studenţească de ieri

Plenul centrului studenţesc „Petru Maior" votează intransigenţa şi pe mai departe. Susp. cursurilor

Aseară s'a ţinut la Universitate a doua adunare plenară a Centrului Studenţesc din Cluj „Petru Maior" convocată după întoarcerea studenţilor din vacanţa de Crăciun. Spre deosebire de întâia adunare, întrunirea de eri a decurs într'o atmosferă de mai mult calm, a fost însă mai hotărîtă decât cea precedentă.

După ce preşedintele a cerut să se pună chestiunea încrederii şi s'a votat aceasta cu majoritate covârşitoare, s'a pus la vot nominal chestiunea admiterii studenţilor evrei.

Dintre cei 480 de membri ai centrului participanţi la întrunire, numai 41 au votat pentru admiterea evreilor la cursuri. Restul s'au împotrivit admiterii şi au votat o intransigenţă până la căpat.

O delegaţie a centrului a plecat aseară cu această hotărîre la Bucureşti, unde se va ţine astăzi şedinţa delegaţilor tuturor universităţilor.

In aşteptarea hotărîrii acestei conferinţe studenţeşti de la Bucureşti, deschiderea universităţii din Cluj, hotărîtă pentru ziua de eri, 24 Ianuarie, a fost amânată până Luni.

Dealtminteri chestiunea e intrată într'o fază mai liniştită, întrucât tot timpul nu s'a mai înregistrat din nici o parte nici un fel de ofensă.

Statificarea căilor ferate someşene

Zilele acestea s'au urmat la Dej şi în localitate discuţiunile comisiei însărcinată de guvern să ducă la îndeplinire statificarea căilor ferate someşene.

Statificarea se va face în ziua de 30 crt, când în fiecare gară aparţinând căilor ferate particulare someşene va fi trimis un funcţionar ceferist pentru luarea în primire a liniei. S'a hotărât, ca toţi funcţionarii direcţiunii someşene să fie menţinuţi.

Pe ziua de 1 Februarie căile ferate someşene vor trece în proprietatea Statului.

Hotărîrea judecătoriei în privinţa depunerii chiriilor

Judecătoria urbană Cluj având în vedere că foarte mulţi proprietari de casă ca o demonstraţie împotriva faptului că li-s'au rechiziţionat camere sau din alte motive nu vor să primească chiria de-adreptul dela aceştia, încât chiriaşii cu bon de rechiziţie sunt nevoiţi să depună chiria la judecătorie, a hotărît ca în viitor chiriaşii să înştiinţeze pe proprietari printr'o scrisoare recomandată şi numai dupăce proprietarul nu răspunde, să depună chiria la judecătorie. Aceasta spre a uşura lucrările justiţiei, prea încărcate din cauza multelor depoziţii de chirii.

Fuziunea partidului ţărănesc din Basarabia cu partidul naţional-liberal

RASPUNSUL D-LUI ION I. C. BRĂTIANU LA TELEGRAMA DLUI ION INCULEŢ

Partidul ţărănesc basarabean întrunit în congres sub şefia dlui I. Inculeţ, ministru al Basarabiei, a hotărât în unanimitate fuziunea cu partidul naţional-liberal.

Hotărârea aceasta a fost adusă la cunoştinţa dlui Ion I. Brătianu, printr'o telegramă la care primul ministru a răspuns în termenii următori:

Ministru Inculeţ

Chişinău

Sunt fericit să aflu hotărârea Dv. şi să constat în numele partidului Naţional-Liberal noile forţe pe care îi le asigură partidul Ţărănesc basarabean, cărui, în scurta-i dar rodnica-i activitate, i-a fost dat să clădească temeiul naţional, politic şi social al Basarabiei redobândită României.

Atât opera alcătuită de dv. până eri, cât şi hotărârea luată azi de-a nu lăsa să supravieţuiască un partid regional când raţiunea lui de a fi nu mai corespunde interesului general, dovedesc şi patriotismul şi limpedea concepţiune a adevăratelor condiţiuni în care se poate desvolta, pe temelie naţională şi democratică Statul nostru reintregit.

Imi reamintesc cu mândrie conlucrarea noastră pontru asigurarea Unirei; pentru împroprietărirea ţăranilor şi pentru sufragiul universal, şi constat cu mulţumire că în orice împrejurări în tot cursul vremei cea mai deplină înţelegere n'a încetat între noi, fiindcă ea era stabilită prin acea comunitate de principii şi de simţiminte care conduce firesc la contopirea desăvârşită a forţelor noastre politice.

Ca şi Dv., Partidul Naţional Liberal vede în ţărănime temeiul însuşi al vieţei noastre de Stat şi e convins că numai prin rodnica şi armonioasa colaborare a puterilor ei cu toţi factorii producători ai societăţii române, vom da României întregite putinţa de a-şi realiza menirea ce o are în lume.

Cu neclintită încredere în roadele muncei noastre comune sunt fericit să vă zic Bine aţi venit" în mijlocul nostru şi sunt nerăbdător să pot veni la Chişinău pentru a vă rosti şi priu viu graiu mulţumirea şi credinţa mea.

Necesitatea unui recensământ general al populaţiei Ardealului

Străinătatea nu cunoaşte decât statisticele maghiare. Cum s'au făcut aceste statistici. Se va face un recensământ general al populaţiei Ardealului

Se ştie de toată lumea că până astăzi, nu există o statistică generală exactă şi detailată o populaţiei Ardealului. Înţelegem prin aceasta că nu se ştie precis numărul total al populaţiei Ardealului, după naţionalitate, confesiune, profesiune etc.

Toate datele pe cari le avem până astăzi sunt scoase din statisticele făcute în timpul stăpânirii maghiare care vom documenta mai la vale numai exacte nu puteau fi.

Cela ce ne interesează mai mult din acest punct de vedere este faptul că străinătatea nu cunoaşte cel puţin până acum decât statisticele maghiare.

*

Se ştie că interesul principal al statului maghiar era să poată documenta în străinătate, cu date statistice că în Ardeal locuesc un număr cât mai mare de unguri.

Pentru a ajunge la acest scop se uza de toate mijloacele, dar în special de falsificarea statisticilor.

Când funcţionarii însărcinaţi cu recensământul populaţiei cutărui oraş, veneau în casa unui cetăţean pentru a constata numărul persoanelor precum şi naţionalitatea lor, nu controlau actele de naştere sau alte acte justificative ci, îl întrebau foarte simplu „ce limbă vorbeşti? sau ce limbă îţi place să vorbeşti? Dacă cetăţeanul îi răspundea că vorbeşte limba maghiară, era trecut în statistica ca locuitor de naţionalitate maghiar indiferent dacă de fapt, acest cetăţean era sârb sau evreu sau sas.

Cu sistemul acesta toţi funcţionarii toţi comercianţii, în fine toţi acela care erau sub autoritatea cutărui pretor sau prefect de care aveau absolută nevoie, spuneau că vorbesc limba maghiară.

In statistică ei erau trecuţi că unguri.

Acest fapt s'a dovedit cu prilejul recensământului făcut în Ardeal anul trecut, când o sumedenie de evrei (negustori) s'au dat drept unguri, mai mult decât atât când se făcea recensământul populaţiei pe la sate, toate autorităţile administrative poliţieneşti, militare sanitare etc. (secretari comunali, notari, primari jandarmi, medici, moaşe, guarzi etc.) indiferent de ce naţionalitate erau, trebuiau să se declare unguri, căci altfel erau imediat suspendaţi din funcţie.

Cu chipul acesta natural numărul ungurilor din Ardeal, era incomparabil mai mare în statistice decât în realitate.

Astfel erau întocmite statisticele oficiale pe timpul Ungariei, statistice în care minorităţile luate izolat se găseau într'o inferioritate vădită faţă de elementul maghiar.

In baza acestor statistice falso se făcea şi se face încă de către unguri o vastă propagandă în străinătate.

Lucru era de crezut întrucât nimeni nu ştia şi nu ştie încă situaţia exactă a populaţiei Ardealului, şi raportul numeric dintre naţionalităţi.

Din toate aceste motive credem că e absolut necesară atât pentru opinia noastră publică cât şi pentru edificarea străinătăţei, întocmirea urgentă a unei statistice generale a populaţiei Ardealului, după naţionalitate după confesiune şi după profesiune.

Recesământul făcut anul trecut este incomplect, încât nici nu contează.

Singurul început de recensământ mai serios şi prin urmare mai complect şi mai precis este acel întocmit de direcţia statistici din Cluj, nici acesta însă nu e suficient

Opera Română

Rigoleto:

operă în 4 acte de Verdi, libretul de F. M. Piave

Spectacolul de premieră al frumoasei opere italiene coincidând cu serbarea anuală a balului presii, nu am putut da la timp darea de seamă cuvenită. Eri seara a avut loc al doilea spectacol şi ne grăbim a repara absenţa noastră de la datorie.

Rigoletto alături de Trovatore, Traviata şi Aida sânt în opera atât de fecundă a lui Verdi cele mai bine popularizate opere. Rigoletto se cântă pe toate scenele mondiale. Montarea lesnicioasă şi muzica relativ uşoară i-au creiat o vastă reputaţie mondială. Cine nu ştie fredona „Questa o quella„ cine nu îngână în clipe de uitare „La donna e mobile"?

Credem deci de prisos a ne ocupa de muzică şi libret. Important în spectacolul „Operii Române" rămâne interpretarea.

In rolul titular dl N. Apostolescu, fără a da o interpretare nouă rolului, a cântat cu căldură şi mai cu seamă cu pricepere. Glasul său bogat în resurse lirice a învins cu succes exigenţele dramatice ale rolului. Dl Apostolescu îşi cucereşte un loc temeinic în rândul cântăreţilor de talent.

Dra Dicescu insuficientă pentru Gilda. Arpegiile monologului fericirei din actul al doilea o copleşesc. Vocea sa a prea mică pentru intensitatea rolului, trebue să recunoastem însă drei Dicescu meritul de a se strecura cu abilitate printre neajunsurile cu care a copleşit-o natura

Dl Nagacewsky (Ducele de Mantua) ar fi un bun tenor liric dacă nu ar nazaliza. Muzica uşoară a rolului i s'ar potrivi dacă ar poseda notele acute. Din nefericire şi natural din aria „La donna e mobile" îi face destul tor.

Restul ansamblului corect cu o notă bună pentru dl Szabo (Contele Monterone). Montarea îngrijită iar bagheta dlui Bobescu vigilentă ca totdeauna.

PRETUTINDENI
IN ARDEAL
SE CITEŞTE
ZIARUL
INFRĂŢIREA

◆INFORMAŢII◆

M. S. Regele George al Greciei a decorat pe dl I. G. Duca, ministru de externe cu ordinul „Mântuitorului" în gradul de Mare Cruce cu cordon.

*

Azi a trecut cu accelcratul spre Ciucea dl Goga venind dela Bucureşti unde a luat parte la şedinţele comitetului executiv al partidului poporului.

*

Sâmbătă dimineaţa la ora 9 va avea loc o importantă şedinţă a comisiei biroului — de cartiruire în care se vor lua hotărîri în ceia ce priveşte rechiziţionările de camere în Cluj.

*

Dl Emil Petrini directorul general al resortului de agricultură din Cluj a plecat aseară la Bucureşti. — Dsa se reîntoarce Sâmbătă în localitate.

*

Aseară a plecat la Bucureşti o delegaţie de studenţi ciuleni pentru a lua o serie de hotăriri de comun acord cu studenţii bucureşteni.

*

Din Braşov ni se comunică următoarele în legătură cu viscolul care s'a abătut şi asupra acestui oraş.

Enorma cantitate de zăpadă căzută, nu numai că a întrerupt circulaţia pe c. f. r. şi legăturile cu satele din vecinătate, dar a blocat străzile oraşului făcând orice circulaţie imposibilă. Unele cartiere din oraş au fost literalmente acoperite de zăpada care trecuse de înălţimea ferestrelor. A fost nevoe să se sape tuneluri de comunicaţie sub stratul de zăpadă pentru a da putinţă locuitorilor să îsnă din case.

Din această cauză aprovizionarea oraşului suferă enorm. Se simte lipsă de alimente, apă şi lemne.

Există apoi şi temerea de inundaţii din cauza enormei cantităţi de zăpadă care ameninţă să se topească.

*

A apărut cartea de telefon pe anul 1923 – 1924 şi se găseşte de vânzare la Oficiile poştale şi la Agenţia de publicitate „Soarele", Strada Iuliu Maniu 3. Preţul 30 Lei.

*

Dr. Lăzărescu, şef-medic al Casei Cercuale, Specialist în boale interne şi Venerice Consultă între orele 3—5 şi 7—8 p. m. Str. Iuliu Maniu 40. 439

*

— Cabaret în cafeneaua „Europa" companie de artişti sub Dodescu, fără taxă de intrare, preţuri de cafenea. Cafeneaua cea mai plăcută a Ciujului şi local de distracţie. — Rog sprijinul onoratului public CAROL KASSAI, proprietar. 2481

Implinindu-se un an dela încetarea din viaţa a D-nei Virginia Dr. Başota, n. Gall, Vineri la 26 l. c. oarele 10 a. m. se va oficia un parastas, în biserica gr. cath. din Cluj.

*

„Societatea „Ocrotirea Orfanilor din Războiu" Regionala IX-a Cluj, Strada Tunarilor No. 50, publică concurs pentru complectarea posturilor de şef de serviciu la administraţie un şef de biurou şi un impiegat. Petiţiile se vor înainta până la 30 Ianuarie 1923 şi vor fi înzestrate cu acte de studii şi de serviciu."

*

Codul penal din Transilvania, tradus de I. Predoviciu, ediţia II a apărut. Vânzător general: Tipografia Sonnenfeld, OradeaMare. 2522

*

Mack Kaiser-Borax ţine pielea uscată şi moale. Se capătă în tot locul.

*

D. ministru Angheleseu a primit o scrisoare din partea generalului Berthelot prin care marele amic al Romăniei propune a înlesni aducerea în ţară a cărţilor franceze pentru studii. D. ministru a trimis în acest scop circulări către toate universităţile şi bibliotecile din ţară pentru a înainta tabloui de cărţi franceze strict necesare studenţimei.

Suma necesară se va fixa ulterior.

*

Comisia însărcinată cu studiul baterii monetei metalice de unul şi doi lei s'a întrunit sub preşidenţia dlui ministru V. Brătianu şi a schimbat păreri asupra măsurilor celor mai practice de a bate cât mai curând, în ţară, aceste piese, cari vor înlocul bancnotele de valoare corespunzătoare aflate acum în circulaţie.

Comisia se află încă în faza discuţiei generale principiale, sperând s ajunga la soluţii practice în viitoarele şedinţe.

*

CHAMPAGNIE chelner! încă n'ai sosit? cu champagnia Fabricei Szilágyi — „FAVORIT". 2332

*

Durerea de dinţi trece dacă puneţi comprese cu Kaiser-Borax. 2420—5

*

Secretarul general al ministrului de finanţe ne informează că încasările realizate până acum de la ţăranii împroprietăriţi pentru plata pământurilor s'au apropiat de o sută de milioane lei

In scopul de a pune la îndemâna studenţilor din toate facultăţile uvragiile clasice franceze, d. prof. dr. Anghelescu, ministrul instrucţiunei, a cerut decanilor facultăţilor dela toate universităţile noastre să arate ministerului care sunt uvragiile clasice necesare, pentru ca ele să poată fi imediat aduse din Franţa.

Tot d. ministru al instrucţiunei va prevede în viitorul buget o sumă suficientă care să servească la tipărirea în limba română a manualelor de care studenţii facultăţilor au nevoe pentru studii. Deasemenea se vor tipări cursurile profesorilor universitari.

In acelaş timp d. prof. dr. C. Anghelescu, ministrul instrucţiunei, a dispus să se dea chiar acum pentru îmbunătăţirea căminurilor studenţeşti suma de un milion lei.

*

Noul regim al petrolului a întrat de eri în vigoare.

*

Mâine Vineri 26 Ian., orele 6 d. a. în Sala No. IV dela Universitate, se relau conferinţele „Astrei". Dl Prof. Marin Ştefănescu va trata: Explicaţia filosofică a Evangheliei.

Cu acest prilej se face apel la public ca la intrarea în sală, unde se află un funcţionar al Universităţei, să-şi dea obolul său, cât de modest, pentru sporirea fondului „Astrei".

*

„Monitorul Oficial" publică următorul comunicat:

„Cu priiejul anului nou MM. LL. Regele şi Regina primind din toată ţara cele mai călduroase urări şi felicitări, Au binevoit a însărcina pe d. preşedinte al consiliului să arate viile Lor mulţumiri: Inaltului cler, Dlor reprezentanti ai naţiunii, autorităţilor civile şi militare, comerţului şi diferitelor corporaţiuni, comunităţilor particulare, cari prin adrese, telegrame şi prin înscrieri în registrele Palatului s'au grăbit să mărturisească sentimentele lor de respect, iubire şi devotament pentru Tron şi Dinastie.

Maiestăţile Lor, urează tuturor un an bun şi fericit."

*

In ziua de 30 crt. se va întruni la Satu Mare comisia româno-maghiară spre a discuta deschiderea a două noui puncte de frontieră în regiunea Satu-Mare. In cazul când discuţiunile vor aduce la rezultat, circulaţia de cale ferată cu Ungaria se va intensifica deschizându-se încă două linii.

*

Oficiul poştal din Careii Mari a fost complect distrus de incendiu în noaptea de Marti spre Miercuri.

Starea sanitară a Clujului

Epidemiile sunt rare. Cele cronice în creştere. Pericolul tuberculosei ia proporţii. Inmulţirea numărului câinilor şi turbarea. O măsură radicală. Măsuri de prevenire contra tifosului exantematic

De vorbă cu d. dr. Totoianu medicul şef al serviciului sanitar

Ştiam că dl A. Totoianu medicul-şef al serviciului sanitar al oraşului, stărue de multă vreme pentru realizarea unei serii de îmbunătăţiri edilitare, cari sunt de cea mai mare însemnătate pentru higiena publică a oraşului nostru. L'am rugat să ne spună ce resultat au avut demersurile făcute de d-sa, şi cu multă bunăvoinţă, s'a pus la dispoziţia noastră.

*

Nevoi avem multe, ne spune dl dr Totoianu, dar mijloacele de a le putea acoperi sunt prea slabe. Vă pot însă spune, nu fără un sentiment de deplină satisfacţie, că una din cele mai simţite lipsuri, care din punct de vedere al higienei publice este de o importanţă capitală, am reuşit s'o înlăturăm. Vă vorbesc ca de un fapt complect realizat, pentru că dacă încă nu se poate păşi la înfăptuirea lui tehnică, decisiunea luată eri în consiliul de higienă este hotărâtoare. Oraşul nostru va fi alimentat cu apă îndeajuns pentru toate nevoile publice.

Lucrările necesare, pentru aducerea apei şi amplificarea vechiului apaduct, vor începe în primele zile ale primăverei, şi credem că până în luna August vor fi gata. Din punct de vedere higienic, aceasta înseamnă pentru oraşul nostru, asigurarea sănătăţei populaţiei. Faţă de creşterea populaţiunei şi de epidemiile care în ultimul timp au luat un caracter grav, lipsa mai departe a apei, ar fi fost un dezastru pentru Cluj.

*

Continuând, medicul-şef al serviciului sanitar, ne spune că toate celelalte desiderate în legătură cu îmbunătăţirile necesare oraşului din punct de vedere higienic, nu se pot deocamdată realiza din cauza lipsei de fonduri a comunei. E vorba de closete publice, de serviciul de curăţire al oraşului, de un crematoriu pentru gunoae, de sanatoriu etc.

Trecând la alt ordin de idei dl dr. Totoianu ne informează asupra mersului epidemiilor. Din acest punct de vedere situaţia este mulţumitoare. Epidemiile în general n'au avut un caracter grav în anul trecut, şi în plus s'a putut constata chiar o scădere, faţă de anul precedent.

In schimb însă bolile cronice dau mult de gândit. In special flagelul tuberculosei devine tot mai ameninţător.

Gravitatea acestei boli s'a putut canstata în oraşul nostru, prin mortalitateu care în acest an a crescut faţă de anul trecut.

Şi marele rău, accentuiază dl dr. Totoianu, este că mijloacele de combate sunt cu totul insuficiente. Profiloxia serioasă a tuberculosei nu se poate face de cât prin crearea de sanatorii suficiente, unde să poată fi izolaţi şi trataţi bolnavii. Aglomerarea populaţiunei oraşului nostru e una din principalele cauze, care face ce să se întindă ameninţător această boală.

*

Dl dr. Totoianu ne vorbeşte apoi de un nou pericol provenit din cauza multirei numărului câinilor. Cazurile de turbare s'au întins şi ce este mai grav e că virusul turbărei presintă un caracter cu totul nou, efectele lui la oamenii atinşi, producându-se într'un timp neobişnuit de scurt. Din această pricină tratamentele medicale devin fără efect. Inainte, virusul turbărei la oameni se manifesta după 30—40 zile dela infectare, iar acum după cel mult 10—12 zile. In Ardeal fenomenul acesta are un caracter general.

Chestia stârpirei câinelor s'a discutat în ultimul consiliul de higienă al oraşului, şi s'a hotărît, în principiu ca stârpirea să se facă de acum prin omorârea lor cu stricnină.

Intrebăm pe dl dr. Totoianu dacă cele câteva cazuri de tifos exantematic ivite la Bucureşti, nu trebue să ne îngrijească şi pe noi întracât Clujul, a fost încercat de această molimă şi astăvară. D-sa ne răspunde că agenţii serviciului sanitar, cum şi medicii exercită continuu toate măsurile de prevenire faţă de orice fel de epidemie. Cartierele sărace sunt zilnic vizitate, locuitorii deparazitaţi, iar locuinţele dezinfectate.

Dac.

Focul din Str. Horlei

Eri noapte a izbucnit un puternic incendiu în str. Horlei No. 47, unde este instalat atelierul de mobile al d-lui Salter Bella. Focul a luat naştere din neglijenţa vre-unui lucrător, care a aruncat vre-o ţigare aprinsă jos.

A ars atelierul afară de unele maşini ce au putut fi salvate, precum şi o mare cantitate de mobile gata ce se aflau depozitate în subsolul atelierului.

Prefectura Poliţiei a delegat pe comisarul Baldi I. ca să stabilească precis cauzele acestui incendiu. Pagubele până în prezent nu au putut fi evaluate. Clădirea era asigurată. In acelaş timp aducem la cunoştinţă celor în drept, că din cauza lipsei de apă în rările de stingere au fost prea simţitor îngreunate.

Ultima oră telegrafică

ULTIME INFORMAȚII

(PRIN FIR SPECIAL DELA CORESP. NOSTRU DIN BUCUREȘTI)

ORA 2 P. M.

INTERNE

Eri s'a întrunit la palatul regal consiliul superior al armatei, sub prezidența M. S. Regelui. S'au fixat principiile de organizare a armatei. Proiectul de lege referitor la aceasta va fi studiat de marele stat major și prezentat apoi parlamentului. In noul proiect sunt prevăzute norme noi în ceiace privește recrutarea, înaintările și bugetul ministrului de război.

*

Dl ministru Mârzescu a convocat comisiunile plenare legislative pentru discuția proiectelor legei de reorganizare a ministerului muncii, codul muncei și al legei sanitare.

*

Au sosit în capitală în frunte cu dl Alexandru Vaida mai mulți parlamentari naționali din Ardeal pentru a se consfătui asupra situației politice.

*

Dl general Averescu a început consfătuiri cu fruntașii partidelor din opoziție.

*

Alegerea noului rector al universității din Iași va avea loc la 6 Februarie.

Se crede apropiată înțelegerea dintre partidul național și țărănesc. Cercurile politice din capitală cred că se va produce acest acord pentru pornirea unei acțiuni comune.

EXTERNE

Francezii plănuesc ocuparea Hanovrei

Berlin. — Se vorbește în cercurile politice că consiliul de miniștri francez se ocupă cu planul eventualei ocupări a orașelor Münster și Hanovra.

Memel se unește cu Lituania

Covno. — Deputații din Memel au hotărât unirea cu Lituania spune o telegramă necontrolată încă.

Mediațiunea Italiei

Berlin. — Din cercurile diplomatice se confirmă știrea că Mussolini e dispus a face mediațiune între statele dușmane.

Înștiințare

Înștiințăm pe această cale onor. clientela noastră că am concediat din serviciu pe dl. Elias funcționarul nostru care a semnat oferta pentru soc. ref. nefiind autorizat.

Franco-Română soc. de asigurare Agenția Principală Cluj.

Cluj 22 Ianuarie 1923.

C. Dofreanu

2529

Teatrul Maghiar

Joi:
Mireasa vândută, pentru a 3 oară. Prețuri de Operă. Abonamen de zi No. 75. C. La ridicarea cortinei ușile dinspre sala să închid.

Vineri:
Rosica. Operetă. Premieră. Prețuri de Premieră. Abonament de Premieră No. 29.

Sâmbătă, matineu:
Poetul și moartea, pentru a 2 oară. Urmează: Invalidul. Reprezentație pentru tinerime cu prețuri de tot reduse.

Sâmbătă seara:
Rozica, pentru a 2 oară. Prețuri obicinuite. Abonament de de zi No, 76. A.

Sâmbătă, orele 10:
Clopotul morții. Dramă mistică. Premiera. Urmează: Frumoasă Balamon Sari și Domnișoară delicată. Prețuri de Premieră.

Duminecă, matineu:
Tragedia Omului. Prețuri obicinuite.

Duminecă seară:
Rozica, pentru a 3 oară. Prețuri de Premieră. Abonament șters

Duminecă, orele 10:
Clopotul morții, pentru a 2 oară. Urmează: Studenții din Igló. Prețuri obicinuite.

Luni:
Rozica, pentru a 4 oară. Prețuri obicinuite. Abonament de zi No. 77. B.

Revista presei maghiare

Conflictul cu Ungaria

Publicând comunicatul ministerial relativ la aplanarea, cel puțin momentană, a conflictului româno-maghiar și la retragerea concentrărilor maghiare dela frontiera noastră, „Ellenzék" se întreabă, de ce nu se suspendă în urma acestui lucru măsurile excepționale din restul Ardealului.

Spune, că opoziția e datoare să participe la ședințele Parlamentului, spre a se duce la sfârșit aplanarea conflictului cu Ungaria.

Audiența dlui Maniu la Rege

„Ujság" publică în numărul său de azi dimineață un reportaj politic a cărui sursă nu este alta decât clubul partidului național. Confratele maghiar, arătând că deține aceasta dintr'un izvor competent, afirmă, că datorită audienței dlui Maniu la rege, reforma constituțională nu va mai fi depusă în parlament.

Izvorul acestei știri nu e declarat. Dar îl știm și din imprejurarea, că a servit gazetei maghiare „sensaționale" amănunte despre audiența dlui Maniu și totodată caută prin coloanele lui „Ujság" să laude abținerea partidului național dela lucrările legiuitoare.

Ungurii și alegerile din Jugoslavia

„Keleti Ujság" aduce știrea, că partidul maghiar din Jugoslavia a încheiat o învoială cu partidul radical de la guvern în privința participării în comun la alegerile pentru parlament.

Impăcarea partidelor politice din Ungaria

Ziarele maghiare și laolaltă cu ele și câteva românești pentru care politica are întâietate față de siguranța statului, chiar când granițele ne sunt atacate au avut articole din cari unele sunt adevărate indemnuri la defaitism.

Aceste ziare ne vorbesc de intențiile pacifiste ale Ungariei și lasă să se înțeleagă că cele petrecute la granița nu sunt decât inscenări ale guvernului român. Totuși unul care caută printre rândurile lor observă din primul moment, că ziarele maghiare sunt pe deplin convinse despre adevăratele intenții ale Ungariei.

Ne oprim la un fapt:

Zilnic citim despre silințările ce le face guvernul maghiar pentru câștigarea opoziției de partea sa. Toate ziarele maghiare de azi aduc știrea, că această câștigare e un fapt împlinit.

Observăm numai atât: că guvernul maghiar a început tratativele cu opoziția în ziua atacurilor făcute contra României. Avem nevoe de solidaritatea întregii țări. Până atunci a dus împotriva opoziției, și în special contra socialiștilor, o campanie de o violență neobișnuită.

BURSA

25 IANUARIE 1922

BUCUREȘTI

VALUTE		DEVISE	
Mărci	140—150	Paris	1370
Leva	110—115	Londra	990
Lire otom.	98—100	New - York	214
„ sterline	960—975	Bruxelles	—
Franci franc.	1320—25	Roma	1010
„ elveț.	41—41½	Zürich	39¼
Lire italiene	1025—30	Praga	588
Drachme	240—45	Viena	29
Dinari	185—90	Berlin	105
Dolari	209—11	Budapesta	7½
Napoleoni	710—20	— — — —	—
Aur	—29	— — — —	—
Argint	—	— — — —	—
Cor. austr.	29—30	— — — —	—
„ magh.	7—7¼	— — — —	—
Socol	570—75	— — — —	—
Mărci pol.	85—88	— — — —	—

ZURICH

Berlin	—
New - York	—
Londra	—
Paris	—
Milano	—
Praga	—
Budapesta	—
Agram	—
București	—
Varșovia	—
Viena	—
Viena stamp.	—

BERLIN

Amsterdam	8550
Bruxelles	1236
Roma	1020
Londra	102000
New - York	215000
Paris	1390
Zürich	4010½
Viena	3115
Praga	600
Budapesta	—
București	—

BUDAPESTA

VALUTE

Napoleoni	—
Lire sterline	—
Leva	—
Dolari	—
Franci franc.	—
Mărci	—
Lire ital.	—
Cor. austr.	—
Ruble	—
Lei	—
Socol	—
Franci elv.	—
Dinar franc.	—
Mărci pol.	—

PARIS

CURSUL

	deschid.	închid.
Londra	—	
New - York	—	
Brüssel	—	
București	—	
Milano	—	
Zürich	—	
Praga	—	
Berlin	—	
Viena	—	
Varșovia	—	
— — — —	—	
— — — —	—	
— — — —	—	

PRAGA

DEVISE

Berlin	17⅞
Zürich	671
Milano	172
Paris	233
Londra	167¾
New - York	36
Belgrad	3475
București	—
Viena	497½
Varșovia	1325
Budapesta	141

Tratativele româno-germane

Guvernul român a comunicat celui german, că delegația germană, care trebuia să se întoarcă la București pentru reluarea tratativelor româno-germane în chestia despăgubirilor de războiu începute în Decembrie 1922 și întrerupte din cauza instrucțiilor primite dela Berlin, întârzie să comunice când va reveni la București.

Guvernul german a răspuns guvernului nostru că el a oprit această delegație să mai revie la București și că roagă guvernul român să trimeată delegații săi la Berlin spre a continua acele tratative începute la București.

Guvernul român a răspuns celui german că înțelege că tratativele trebuiesc continuate la București, unde au început și ca atare îl invită să-i trimeată delegații cât mai curând, ca să se poată duce la capăt aceste tratative asupra despăgubirilor, restituțiilor și reparațiilor datorite, conform tratatului dela Versailles, României de Germania, precum și în chestia lichidării averilor supușilor germani din România sechestrate,—pentru garantarea acestor despăgubiri, — de statul român.

Guvernul nostru așteaptă ultimul răspuns al guvernului din Berlin.

Efectivul armatei bulgare

După „Le Temps", armata bulgară are azi următorul efectiv:

3 reg. de infanterie cu un efectiv total de 533 ofițeri și 5.902 oameni de trupă; 8 grupe de artilerie, cu un efectiv de 187 ofițeri și 612 oameni; 3 reg. de cavalerie cu un efectiv de 63 ofițeri și 806 oameni de trupă; 5 batalioane de geniu cu un efectiv total de 77 ofițeri și 882 oameni de trupă; unitățile de jandarmerie și vamă au un efectiv total de 575 ofițeri 7.723 oameni de trupă; grăniceri: 159 ofițeri și 3.866 oameni de trupă. Avem motive să credem că aceste efective sunt inferioare celor reale.

Gazeta noastră se vinde în Cluj în următoarele locuri:

La Librăria „Cartea Românească" Piața Unirii No. 7.

La *Friedmann* Stăniloiu Piața Unirii
„ *Tutungeria* din palatul „Mielu Alb".
La *Binder* Calea Victoriei.
„ *Schreiber* Palatul teologiei.
„ *Hirsch* Piața Mihai Viteazul.
„ *Szamos* vis-a-vis de posta Cent.
„ *Malom* Str. Mori.
„ *Gară* la Chiosc.
„ *Librăria Anca* Piața Unirii.
„ *Jakab* Str. N. Iorga.
„ *Katinka* Str. Trefort.
„ *Deák* Str. Regina Maria.
„ *Tulipán* Str. Regina Maria.
„ *Minovics* Str. Regina Maria.
„ *Bodega* Str. Iuliu Maniu 3.

Reclama este sufletul comerțului

Hotel New-York (Sălile de Restaurant și Cafenea)

Sâmbătă 27 Ianuarie 1923 ora 9 seara

BALUL CRISANTEMELOR

Mascat și Costumat, Sub înaltul patronaj al **„Sfatului Negustoresc“** din Cluj.

Tombola. Batae de flori, confeti și serpentine. Mare Cabaret artistic. Jocuri distractive. Licitație Americană. Două muzici va cânta în permanență în tot timpul balului. Un **bufet** bine asortat cu mâncări și băuturi delicioase va sta la dispoziția publicului cu prețuri convenabile.

Intrarea de persoană 40 lei.

Bilete sunt spre vânzare la: Librăria Anca, Magazinul de Coloniale „Colombo“, Magazinul de Automobile „Auto-Mecanica“ Str. Regina Maria, Drogueria „Rozsa“ iar în seara balului la cassă

Candelabre electrice

1446

dela cele mai simple până la cele mai împodobite

Mare asortiment de candelabre electrice dela cele mai simple până la cele mai împodobite, deasemenea tot felul de materiale călcătoare, vase de fiert, precum becuri electrice cu intensitate de 150, 110 și 220 volți se pot cumpăra la: **Magazinul de Candelabre pentru Ardeal Soc. pe Actiuni Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 11.** Se vând en gros și en detail, la revânzători se dă favor în prețuri.

1290 No. 1

Dă putere și gonește moartea

„DIANA“ spirt menthol-lat este cel mai bun mijloc contra durerilor, pentru poftă de mâncare și pentru întărirea spiritului și corpului. Modul de întrebuințare la fie care sticlă.

Se găsește pretutindeni.

Veritabil numai cu marca **„DIANA“** 2464

1267 **Toate**

Revistele Medicale franceze se pot comanda la **Librăria Lepage** Cluj cu schimb de favoare

1 franc — 7 lei trimitând înainte abon anual următor

Annalas de Chimie	40	fr.
„ „ Physique	40	„
„ „ Dermatologie	45	„
„ de l'Institut Pasteur	55	„
„ meladies de l'oraille du larynx etc.	60	„
„ de medicine	55	„
„ medico psychologiques	45	„
Archives de Mèdecine des enfants	40	„
Archives d'Ophtalmologie	50	„
Bulletin de la Société de radiologie	55	„
Gyhécologie et obstétrique	65	„
Journal de Chirurgie	85	„
„ radiologie et d'électrologie	60	„
Journal de urologie médiciale et chirurgicale	60	„
La Nature	50	„
La Presse Médicale	45	„
Revue Neurologique	70	„
„ de stomatologie	35	„
„ de la tuberculose	40	„

sau oricare revista, carte etc. în limba franceze. Cere i catalog.

CARTEA ROMÂNEASCĂ

SOCIETATE ANONIMĂ CU CAPITAL DE 25.000.000 LE

BUCUREȘTI

INSTALAȚIUNI MODERNE DE ARTE GRAFICE

TIPOGRAFIE

LITOGRAFIE

Secția fotografica „FOTOGLOB“

ZINCOGRAFIE

TURNATORIE

— LEGATORIE ȘI — LINIATURA MECANICA

INSTITUTELE DE DESFACERE

Stabiliment industrial pentru confecțiuni de hârtie și carton. Liniatura mecanică. Fabricațiune specială de registre de comptabilitate.

Caete de școală, Carnete și orice fel de alte lucrări liniiaturi speciale. — Blocuri de desemn, Repertoare alfabetice, Bibliorhapte, Mape de dosare, Dosare Stolzenberg, Albume și orice lucrări de legătorie. **Fabricațiune de plicuri** comerciale, oficiale și ori ce alte mărimi și formate uzitate și după comandă. — Cassete de hârtie de scrisori în diferite formate, feluri și calități obicinuite, albe, colorate și de lux.

Bilete de logodnă. Invitații de nuntă

CARTONAJE

p. farmacii, confiserii și alte articole industriale.

Asortiment complect de cărți de Școală, Pedagogice, Literare, Științifice, Juridice, etc. Reviste Literare, Jurnale Politice și de Mode, românești și în limbi străine.

ARTICOLE DE BIUROU și PAPETARIE Călimări și garnituri complecte pentru Biurouri, Genți de piele, Agende pentru advocați și de biurou, Albume, Notese, Creioane mecanice, Registre de Contabilitate, etc., etc.

Ateliere moderne pentru pozări individuale, măriri fotografice nelimitate în dimensiune, executare în negru, sepia, aquarell și ulei, plăci de email în alferabile pentru monumente. Reportaj fotografic continuu a evenimentelor din toată țara fine tot ce se înrudește cu această branșe

Toate materialele necesare Cancelariilor. Articole de desemn și de pictură.

CENTRALA: Bulevardul Academiei 3

SEDII: C. Sfetea, Calea Moșilor 62-64 și Calea Victoriei 68 Ionnițiu, Str. Selari 12, Rasidescu, Str. Paris 16. Fotoglob Bul. Academiei 3. — SUCURSALA: CLUJ, Piața Unirei 7 TIMISOARA, Piața Tepeș-Vodă. 2 — IAȘI, Str. Lăpușneanu 1.

Anunțuri

se primesc la Administrația ziarului „Infrățirea“ și la toate agențiile de publicitate.

Transporturile de mărfuri pe Cfr

Dispozițiile dir. căilor ferate

Publicul ne cunoscând regulile ce trebue să urmeze pentru a obține vagoane, se adresează direct Direcțiunei Regionale care nu poate satisface aceste cereri fără a se îndeplini anumite formalități la stație, Pentru lămurirea publicului dăm mai jos regulile ce trebue să observe ori-ce transportator pentru a obține vagoane :

Comandarea vagoanelor se face numai la șeful gării unde urmează a se încărca marfa prin depunerea scrisoarei de trăsură. Odată cu depunerea scrisoarei de trăsură, transportatorul este dator să aducă marfa în gară și s'o depoziteze pe locul ce i se va arăta de șeful gării. De această obligațiune sunt scutiți acei cari în apropierea gării au magazii, locuri de depozit, fabrici cu sau fără linii de garaj, (industriale) cât și acei cari au mărfuri în localități depărtate ; de asemenea nu pot fi aduse în gară mărfurile explosibile, animalele vii, fân, pae, cojii de lemn, cărbunii de lemn, rămășițe de hârtie.

Pentru mărfurile ce nu se aduc în gară, trebue să se facă dovada existenței lor, constatarea existenței la cele depuse în magazii particulare, locuri de deposit și fabrici din și de pe lângă gări, se face de șeful gării asistat de un delegat al autorităților administrative locale ; pentru mărfurile aflate în localitățile depărtate de gări, existența mărfurilor se va dovedi prin certificate emise de Prefectură sau de Primărie.

Pentru mărfurile aflate în localități depărtate și cele ce nu se pot aduce în gări, ca : explosibile, animale vii, fân, pae, cojii de lemn, rămășiță de hârtie, se va depune la cassa stațiunei contra chitanță, o cauțiune de 800 lei pentru fiecare vagon; — această cauție să restitue depunătorului contra chitanței în cazul când și-a încărcat marfa în termen. Când marfa nu s'a încărcat în termen, din cauțiune se reține taxele de întârziere : iar dacă încărcarea nu se mai face, întreaga cauțiune rămâne în profitul C. F. R. Pentru neîncărcarea mărfurilor aflate în magazii, fabrici sau locuri de depozit, se so mează predătorii a plăti aceste taxe, iar acelor ce vor refuza plata li se va ridica dreptul de a mai depune scrisori de trăsură fără de a aduce marfa.

Nu are nimeni dreptul să înscrie în aceiași zi și la aceiași stațiune mai mult de 50 tone mărfuri, oricare ar fi felul lor. Excepție de la această regulă fac stabilimentele industriale cărora Direcțiunea Generală le poate spori cota dreptului de înscriere la mai mult de 50 tone pe zi. Sporirea se aprobă numai când stabilimentele dovedesc că au puterea de producțiune mai mare decât dreptul de înscriere.

Calea ferată nu-și ia sarcina să avizeze pe proprietar când îi sosește vagon pentru încărcare; proprietarul este obligat să se intereseze de sosirea vagoanelor, pentru a le putea încărca în timpul de 6 ore cât îi este îngăduit de C. F. R.

Precăderi nu se acordă decât în cazuri cu totul excepționale și numai de Direcțiunea Regională pentru :

a) Animale vii;

b) Sămânță pe timpul însămânțării ;

c) Mașini agricole în sezon;

d) Cereale pe adresa Prefecturilor, Primăriilor, sau Comisiunilor de cumpărare;

e) Efecte de strămutare și

f) Transporturi ale R. M. S.

Nici o cerere de vagoane nu se poate adresa Direcțiunei Regionale, toți predătorii fiind obligați a îndeplini formalitățile de mai sus la șeful gării care are datoria de a cere vagoanele necesare. Direcțiunea Regională primește numai reclamații și numai din partea acelora ce au îndeplinit toate formalitățile și găsesc că au fost nedreptățiți.

Direcțiunea Regională
C. F. R. Cluj

CURIERUL SPECTACOLELOR

Dela Opera Națională

Programul săptămânal:

Vineri 26 I. „CARMEN“ în rolurile principale Dnele Lya Pop, M. Nestorescu, A. Rozsa, A. Ionașcu, Dnii Tr. Grozăvescu N. Bretan, Dr. Lăpădat, V. Chicidean, I. Crișan, Al. Iarotzky.

Duminecă 28 I. „RIGOLETTO“ în rolurile principale Dnele A. Dicescu, A. Rozsa, Dnii N. Apostolescu, N. Nagacevsky, Tr. Gavrilescu etc.

Luni 29 I. „CONCERT SIMFONIC“ dirijat de dl R. Schüller.

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu

SE CAUTĂ un librar care se cunoască limbele română, maghiară și după posibilitate și germană. Concurenții își vor înainta petiții în cari își vor indica pretensiunile de salar Direcțiunei „Băncii Învățătorilor soc. an." Cluj, Piața Ștefan cel Mare No. 5 până la 5 Februarie Postul se va ocupa la 15 Februarie. 2562

CAUT PROFESOR sau profesoară din Regat care să-mi dee lecții din limba română 1—2 pe zi. Se cere și cunoștința limbei germane. Telefon 14-50. 2531

Închirieri:

CAUT CAMERĂ mobilată. Plătesc bine, ofer și avantagii. Adresa la ziar sub V. P.

Cea mai fina crema pentru ghete

Lloyd 981 2219

Medicamentul

sigur contra călbezii la oi este „**Călbaza**" se află în farmacia Minerva Dej. 2331

Uzoni & Tana

Intreprindere electrotechnică și de specialități.

CLUJ, Strada Iuliu Maniu 17

Telefon 210

Intreprindere aranjamente electrice.

Totfelul de reparări electrotechnice curățiri și transformări pentru mașini de scris și mașini de birou, mașini de fiert și vase de încălzit pe lângă prețurile cele mai avantajoase.

Se pot căpăta rechizite, părți și benzi pentru mașini de scris. 2294

Primăria comunei urbane Șimleul-Silvaniei.

No. 3322—1922. adm.

Publicațiune.

Având în vedere, că economiile comunei urbane Șimleul-Silvaniei au nevoe de cel puțin 5 vagoane de grâu de primăvară pentru sămănături, prin prezenta invit pe comercianții de cereale sau marii gospodari să ne trimită oferte cu mostre până în 10 Februarie 1923, indicând condițiunile de vânzare în mod detaliat.

Șimleul-Silvaniei, la 18 Ianuarie 1923.

(ss) A. TARȚIA primar.

2530

Fabrica de Mobile ANTAL ERNŐ

Cluj, 2523

Str. Moldovei 8. (fost Varga).

Vinde după comandă și se pot găsi gata Mobile: Dormitoare complecte. Aranjamente pentru birou cu 30% mai eftin ca la ori care magazin sau fabrica de Mobile.

S'a deschis Măcelăria „VICTORIA"

Societate Anonimă nou renovată sub conducere specială.

2313

în Strada Regina Maria 9, unde se găsește peste zi carne proaspătă mezeluri și alte specialități de carne.

Prima fabrică de ghips, (ipsos), îngrășământ artificial de pământ și produse chimice

I. KRAMER

AGHIRIȘ jud. Cojocna.

PRODUCE: Ghips pentru modele la fabrici de țigli
Ghips pentru pardosel.
Ghips pentru forme dentistice.
Ghips de stacatură (de edificat).
Ghips Albastru pentru figuri și obiecte de artă.
Ghips crud pentru diferite întrebuințări.
Ghips pentru îngrășământul pământului.

2057 **CIMENT ENGLEZESC.**

Anunțuri se primesc la Administrația ziarului „Înfrățirea"

Tocurile talpă de cauciuc

sunt mai eftine și durabile decât pielea. Ne păzesc de umezală și frig.

Radio 2883-a 2561

FIER pentru BETON

în toate dimensiuni și în ori ce cantitate din uzinele

INDUSTRIA SÂRMEI S. A.

furnizează prompt.

FERARIA S. A.

Cluj, Calea Victoriei No. 29.

Telefon 4-40. ◆ Telefon 4-40.

2476-2 Adr. telegr. FERARIA. Lloyd 923

Anunț.

Unde să mănâncă bine și eftin.

Mâncari de casă și tot felul de laptării. Se poate lua cură de lapte, brânză cu zmântână, iaurt, mămăliguță cu brânză, lapte în fiecare seară. Să primesc abonamente dejun cafea, prânz 3 plese și cina 2 plese = 730 Lei.

Rog sprijinul onoratului public restaurantul **Pașcu** Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6. 2486

Berea nutritoare de malț dublu,

2248 **specialitatea**

GLORIA

produsă de

Fabrica de bere din Turda

se capătă iarași pretutindeni.

AUTO-MECANICA S. R. A. LEONIDA & Co. UNITE

Soc. Anonima

CLUJ

Din BUCUREȘTI

Reprezentanța Generală A.

ATELIER SPECIAL DE REPARAȚIUNI DE AUTOMOBILE ECSECUTA ORI CE LUCRARI IN METAL.

INSTALAȚIUNE MODERNĂ PENTRU SUDURA AUTO-GENA.

Instalațiune modernă pentru REPARAT și INCĂRCAT ACUMULATORI

CLUJ, Regina Maria No. 10 2223 **CLUJ, Calea Dorobanților No. 18. CLUJ.**

Toţi funcţionarii publici din Cluj vor avea locuinţe

Activitatea biuroului de cartiruire — Un cadastru al locuinţelor tuturor funcţionarilor — Stabilirea locuinţelor permanente pentru funcţionari — Un nou recensământ — Toţi cei care ocupă locuinţe în mod clandestin vor fi evacuaţi

Ce ne spune d. Valeriu Popovici, prefectul Poliţiei

Noul biurou de cartiruire a cărui activitate a început dela 1 Ianuarie, sub conducerea unei comisiuni în frunte cu domnul Valeriu Popovici, prefectul poliţiei oraşului, este pe cale de a asigura în scurt timp, locuinţe pentru toţi funcţionarii publici din Cluj.

Am avut prilejul să stăm de vorbă cu domnul Popovici, care ne-a dat o serie de lămuriri asupra modului cum înţelege d-sa să procedeze, pentru a stabili odată o ordine deplină în chestia locuinţelor şi a pune mai ales la adăpost, marele contingent de funcţionari publici, care în genere, au avut şi au încă de suferit mai mult ca alţii, din cauza calamităţei crizei continue de locuinţi.

* * *

„In două luni, ne spune hotărât prefectul, vom da locuinţe pentru toţi funcţionarii Statului". Măsurile legale în conformitate cu regulamentele pe care le vom aplica cu cea mai severă stricteţă, ne vor ajuta să punem odată ordine în chestia locuinţelor, care ştiu că pentru funcţionari, cu deosebire, a fost şi este încă un adevărat calvar.

Am făcut adrese tuturor oficiilor publice, să mi comunice numele tuturor funcţionarilor, cu situaţia lor familiară pentru a şti cum să le distribui locuinţele, în conformitate cu regulamentul, adică: un funcţionar neînsurat, o cameră şi una pentru servitor; un funcţionar însurat 2 camere şi una pentru servitor, şi aşa mai departe.

Vom forma astfel un registru al tuturor funcţionarilor, care va ţine în evidenţă nevoile de locuinţe pentru aceştia în mod permanent. Când un funcţionar va fi mutat din localitate, locuinţa rămasă va fi la dispoziţia biuroului de cartiruire, care o va distribui altui funcţionar nou venit.

Vom căuta astfel să stabilim numărul total de locuinţi ce sunt necesare pentru nevoile tuturor funcţionarilor publici, şi acestea vor rămâne în permanenţă desemnate pentru acest scop, orice schimbări s'ar ivi printre funcţionarii locatari prezenţi; adică mutări, detaşări etc,

* * *

Continuând, domnul prefect Popovici ne spune că se va face un nou recensământ al tuturor locuinţelor şi în legătură cu aceasta ne arată următorul aviz pentru a-l aduce la cunoştinţa publică.

Aducem la cunoştinţă publică ca începând dela 1 Ianuarie 1923 în conformitate cu ordinul dlui Ministru de Interne No. 9 496—1923 am înfiinţat în acest oraş un oficiu de locuinţe şi o comisiune de cvartiruire cu sediul la Prefectura de Poliţie.

Atribuţiunile acestui oficiu sunt de a procura locuinţă contra plată pentru oficiile publice şi funcţionari civili şi militari, în conformitate cu Regulamentul pentru locuinţe publicat în Monitorul Oficial No. 178 din 14 Noembrie 1920, 1—2 camere şi una cameră de servitori, cei interesaţi să vor adresa cu cererile la acest oficiu de locuinţe al cărui şef este dl C. Dimitriu directorul Prefecturei de Poliţie.

Proprietarii de case sunt obligaţi a comunica acestui oficiu camerele vacante sau camerile în care locuesc persoane în mod ilegal sau fără aprobarea autorităţiilor competentă şi în viitor toate camerele de funcţionari civili şi militari devenite vacante, precum şi orice schimbare.

Să mai aducă la cunoştinţă tuturor ca numai acei funcţionari au dreptul de a face controlul locuinţelor din oraş cari vor pose la autorizaţia specială eliberată personal de către noi, deci aceştia la cerere sunt obligaţi a arăta autorizaţia noastră, orice abuz ni-se va comunica momentan.

Contravenienţii acestor dispoziţii vor fi pedepsiţi în conformitate cu legile în vigoare.

* *

Dl Prefect al poliţiei ne-a mai făcut o declaraţie de mare importanţă, care pe deoparte justifică hotărîrea şi încrederea ce o are că în două luni va putea da locuinţe tuturor funcţionarilor publici, iar pe de altă parte dovedeşte slăbiciunea cu care a procedat în chestia locuinţelor vechile oficii.

Dl Popovici ne afirmă că are informaţiuni, că în Cluj cele mai multe locuinţe, sunt ocupate în mod clandestin, de un mare număr de persoane, care locuesc în Cluj, fără vre-o îndreptăţire, privind astfel pe acei care a căror activitate este în slujba statului, comunei etc.

Şi prefectul poliţiei ne asigură că faţă de toţi aceştia se va proceda cu toată stricteţa, rămânându-i din toate locuinţele pe care le deţin fără nici o autorizaţiune din partea autorităţilor competinte.

Dac.

Alianţele Poloniei

Lichidarea chestiunilor de frontieră — Raporturile cu Franţa — Alianţa cu România — Expozeul prim ministrului Sikorski în Cameră

Varşovia. — Primul ministru Sikorski a ţinut un discurs în Cameră, prin care a rezumat programul noului cabinet. Prima grije a ministerului va fi să creeze în Polonia o viaţă normală pentru desvoltarea vieţii politice, mai cu seamă după tragicul eveniment din Decembrie trecut. Cu ocazia asasinatului primului-preşedinte al republicei poloneze, poporul polonez prin atitudinea demnă ce a avut-o în acele zile critice a dovedit iubirea sa de patrie şi dorinţa de-a menţine ordinea. Primul-ministru a arătat necesitatea de a se delimita în mod exact puterile respective ale diferitelor organe din stat, cu scopul de a se înlătură conflictele de competinţă, cari ar fi dăunătoare intereselor naţionale. Guvernul va simplifica administraţia şi va reduce numărul funcţionarilor.

Programul său comportă în primul rând lupta în contra scumpirii traiului, reorganizarea marilor servicii de stat şi descentralizarea administrativă, care va uşura budgetul statului de multe cheltueli. Altă grijă de căpetenie a guvernului va fi echilibrarea budgetului prin sporirea impozitelor şi în acelaşi timp, simplificarea lor introducându-se un nou etalon. Caile ferate vor fi administrate separat ca o instituţiune autonomă.

Politica externă

Vorbind despre politica externă, primul ministru declară că chestiunile de graniţă sunt aproape definitiv lichidate. Polonia face progrese continue şi se impune din ce în ce mai mult ca un factor determinant pentru echilibrul Europei centrale. Aşa dar, soluţionarea problemelor interne poloneze interesează şi ţările vecine. Polonia continuă să întreţină şi să desvolte raporturile cu Franţa. Comunitatea intereselor franco-poloneze va contribui foarte mult la menţinerea şi consolidarea păcii.

Alianţa cu Romănia

Alianţa cu România şi adânca prietenie bazată pe interesele comune au produs deja avantagii vădite pentru cele două state. Aceste avantagii vor merge crescând şi vor consolida legăturile cari unesc Polonia cu România. Guvernul va căuta să dezvolte raporturile cu Mica înţelegere şi cu statele baltice.

Primul ministru termină expunând punctul de vedere al guvernului asupra diferendului polono-lituanian.

Căutăm

persoane cari se pot ocupa cu facerea de abonamente pentru ziar în oraş.

Administraţia ziarului

ABONAMENTELE

pentru ziarul

„Infrăţirea"

se primesc cu

Lei 180 anual
Lei 90 pe 6 luni
Lei 45 pe 3 luni

Pentru autorităţi, bănci şi societăţi

Lei 240 anuul
Lei 120 pe 6 luni
Lei 60 pe 3 luni

RECLAME

Se primesc pentru ziarul „INFRĂŢIREA" la Administraţie Str. I. Maniu No. 3. şi prin toţi Agenţii şi Agenţiile de publicitate

Se primesc reclame scrise şi în limba maghiară şi germană pentru care avem traducători speciali

Preţuri reduse

Toţi cari vor face reclamă pentru vânzări cumpărări vor avea posibilitatea să constate marele avantaj.

Se pot transmite reclame şi prin telefon: 952

Tipărit cu maşina rotativă Cartea Românească „Cosinzeana" institut de arte grafice, Cluj.

„ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul III. ◆ No. 713 ◆ 8 PAGINI ◆ UN LEU ◆ 8 PAGINI Duminică 28 Ianuarie 1923

Infrățir

74 „Transilvania Nr. de schimb Sibiiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3 (ETAJ II)
TELEFON ADMINISTRAȚIA 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
DIRECTOR: D. TOMESCU
TELEFON REDACȚIA 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN PENTRU AUTORITAȚI . 240 LEI
PE 1 AN . . . . . 180 LEI
PE 6 LUNI . . . . . 90 LEI
PE 3 LUNI . . . . . 45 LEI

O luptă greșit îndreptată

Caracterul conflictului universitar. Datoria stud. românești

Conflictul universitar intră într'o nouă fază. Cele două luni de vacanță silită nu au calmat spiritele înflăcărate ale studențimei. Redeschiderea cursurilor devine o imposibilitate în fața neînduplecatei voințe studențești. Bătrânii înțelepți ai catedrei au cercat zădarnic potolirea unei agitații pe cât de imposibilă pe atât de inutilă.

Ce vor studenții? Lupta pornită pe temeiul unui principiu științific le-a adus un strălucit succes. După atâtea decenii de rezistență la noi — în altă parte se pot conta veacuri — fanatismul religios al închinătorilor lui Iehovah a fost răpus. Cultura și-a cucerit un drept neîndoios și meritul e cu atât mai mare pentru studențimea românească cu cât averea, unde vechi civilizații au dat culturei nenumărate jertfe, mozaicii se eschivează încă, dar continuă să profite.

Bucuria izbânzii se pare că a cam dăunat dreaptă rațiune a studențimei noastre. Continuarea luptei pe temeiul lozinci: „Numerus clausus" nu poate avea nici-o justificare. „Numerus clausus" se poate aplica contingentului de studenți necetățeni români, se poate aplica elementelor devenite indesirabile la Budapesta cari acum caută adăpost pe băncile Universităților noastre. Dar nu se poate aplica în niciun caz cetățenilor români de origină evree, cum nu s'ar putea aplica ungurilor, sașilor, rutenilor, turcilor și ruș lor statornici pe pământul românesc.

Îndârjirea luptei pe acest temeiu nu poate duce decât la rezultate contrarii celor așteptate. Vor oare studenții românii să desmintă tradiționala toleranță românească? Nu, desigur! În toată acțiunea care se reia acum e un moment de criză să-i zicem sentimentală, care însă nu face altceva decât să agraveze criza de învățământ creiată de răsboi.

Chestiunea serioasă a luptei ce se dă în jurul Universităților noastre nu poate fi deslegată pe cale de agitație și mai puțin cu abținerea dela învățătură. Reducerea numărului de studenți evrei în facultăți este explicabilă în teama justificabilă a invaziei elementelor străine de rassă la conducerea destinelor românești, tocmai în aceste vremuri de închiegare națională.

Dar dacă teama este explicabilă ea ni se pare neîntemeiată. Manifestațiile studențești de acum două luni au dovedit o covârșitoare superioritate numerică română. Afară de facultățile de medicină unde numărul studenților evrei întrece pe cel al studenților români, toate celelalte facultăți n'au a se încurca în numărătoarea evreilor și nu trebue să se uite că nu facultatea de medicină dă elementele la conducerea țării.

Aplicarea lui „Numerus clausus" la noi ar produce o profundă desechilibrare socială. E destul să privim peste Tisa și vom înțelege toată gravitatea unei atari măsuri. Nu cu măsuri represive vom putea înlătura pericolul, care deocamdată rămâne imaginar. Suntem un popor de 14 milioane și avem a îngrădi tendințe posibil vătămătoare a numai 4 milioane de străini din care populația evreiască nu reprezintă jumătate. Represiunea contra evreilor ni-ar creia un dușman intern în permanență pus în stare de ofensivă. Dimpotrivă acordarea tuturor libertăților cetățenești așa cum le avem cu toții ar neutraliza efectele deosebirei de rasă, dacă nu ni-ar dar un prețios aliat pentru înfrângerea altor tendințe din altă parte venite și cu mult mai vătămătoare ființei noastre naționale. Nu trebue să se uite că nedreptățirea evreilor i-ar arunca în brațele ungurilor și rușilor și că e mai ușor a lupta contra a 2 milioane decât contra a 4.

A continua pe această cale este a face un lucru lipsit de înțelepciunea pe care o așteaptă de la noi generațiile viitoare. Pericolul invaziei elementelor evreești la învățătură și de aici la conducere nu se poate înlătura decât prin învățătură. Din concurența aceasta nu avem decât de câștigat și studențimea românească de astăzi va avea meritul de a fi creiat un bun și demn precedent, dacă va ști să-și călăuzească la timp o energie cheltuită zădarnic în altă parte.

D. I. C.

Reabilitarea învățământului

Una din chestiunile cele mai importante, care privesc de aproape consolidarea și propășirea țărei în noile sale granițe e fără îndoială chestiunea învățământului.

Modul cum a fost pusă în discuție această chestiune, cu ocazia reformei ce se proiectează de actualul guvern arată că ea depășește cadrul profesiunei sau al metodelor pedagogice luate în sensul restrâns și puțin pedant al cuvântului.

Indiferent dacă se va adopta sistemul de 7 clase, ori va rămâne tot cel de 8, sau se va reveni la sistemul unitar al învățământului ceia ce trebue să intereseze în special pe cei ce fac operă didactică e să înlăture cauzele care au produs după războiu, declinul învățământului.

E lucru cert că atât învățământul secundar cât și cel universitar, în timpul războiului și în anii ce i-au urmat, au trecut prin o criză foarte mare.

Slaba pregătire a absolvenților de liceu, cât și a celor de universitate din această perioadă nu mai e un secret pentru nimeni.

Lipsa de pregătire a acestor elemente se traduce în mod fatal prin inferioritatea în care ele se găsesc în societate, mai ales atunci când ieșite din cadrul specialității, se găsesc dezarmate în fața culturei generale.

Căci din nefericire, această cultură generală în loc să fie apanajul intelectualilor a devenit victima auto-didacților.

Vina stărei actuale e desigur în aceiași măsură și a programelor care diversifică fără nici un folos practic învățământul și a profesorilor, care pe deoparte abuzează de detalii care provoacă plictiseala elevului sau a studentului, iar pe de alta apreciază mai mult memorizarea, decât înțelegerea și spontaneitatea.

Reabilitarea învățământului cere cu imperioasă necesitate un program unitar pentru toate părțile României întregite, program din care să fie excluse pe cât posibil tot ceia ce e amănunt și de prisos, dându-se o mai mare însemnătate culturei generale.

Ea mai cere deasemeni o mai severă selectionare a celor chemați să împartă cultura dela catedră, pentru ca autoritatea ce le-o dă personalitatea lor morală și intelectuală să nu vie în conflict cu spiritul critic al tineretului și în genere al opiniei publice, și să nu deprecieze rostul pe care-l are învățământul în progresul și consolidarea țărei.

Svon despre întinderea stării de asediu

Ziarul „Adevărul" anunță că ministrul de război a hotărât lărgirea stării de asediu la frontiera de vest până la linia ce trece prin Sighetul Maramureșului, Dej, Apahida, Alud, Feldioara-Războieni, Teluș, Alba Iulia, Petroșani și până la Verciorova. Ziarul numit mai crede a ști că starea de asediu se va prelungi și asupra întregii Basarabii. Știrea așteaptă o confirmare.

In aj[illegible]roilor războiului

Înf[illegible]area regionalei Cluj a soc. invalizilor din război

In vâltoarea luptelor personale din ultimul timp când, din cele mai întunecoase adâncuri egoismul a fost ridicat la suprafață și pus ca suprem scop al vieței titlul acestui articol, poate că va suna curios pentru unii. Dar pildele mărețe, și foarte recente, ale unor oameni de inimă ca domnii: Sion, Vasiliu-Bolnavu și Popa ne îndreptățesc a spera că strigătul nostru nu va fi un glas în pustiu, și că inimile multor oameni cu sentimente înalte se vor înduioșa de durerile pe care le îndură cei mulți și săraci.

Când țara ne este în pericol și interese mari ale neamului fac, măcar pentru un scurt timp, să înceteze zeci patimile mărunte și dorințile meschine, atunci toată lumea înțelege primejdia și știe respecta pe cei cari se jertfesc pentru patrie.

Dar când vârtejul pericolului a trecut, când lătratul mitralierei și trăsnetul tunului încetează, când soarele unei păci relative frezește din nou la viață patimi și lupte personale, marea majoritate a cetățenilor care spuneau că-i foarte nobil să mori pentru patrie, privesc acum cu ochi indiferenți la viteții, cari în virtutea acestui mare principiu și-au lăsat pe câmpul de luptă fâșii ori bucăți întregi din trupul lor rămânând infirmi, cari își târăsc mizerabila lor existență înăbușită de gemete și lacrimi. Și uităm că datorită acestor viteji țara s'a mărit, oameni noi au răsărit din adâncuri necunoscute, averi imense s'au strâns în mâna altor oameni cari, datorită împrejurărilor nepreveăzute, au știut să beneficieze de ele pentru propriul lor folos.

Este fără îndoială nespus de dureros, pentru oamenii de inimă, vederea unui invalid de război, sprijinit în cârji pe marginea trotuarului, cerșind mila trecătorilor, care adeseaori nici nu-l bagă în seamă. Aceasta însă este și un exemplu grozav pentru cei mulți și umili care văd în această nenorocită situațiune generală soarta care-i poate aștepta când și ei, tot în virtutea acelui mare principiu „Pro patria mori" ar cădea în această stare de plâns.

Iată dar imperioasa trebuință de a ajuta imediat și necondiționat pe acești eroi ai neamului, fără nici o deosebire de neam și credință, căci toți și-au frânt corpul în virtutea aceluiași principiu.

Și cum în urma războiului statul are de suportat multe greutăți la care trebue să facă față imediat, vine alci restul inițiativei private care să concure la răsplata acestor viteji.

Încă din 16 Noembrie 1917 a luat ființă societatea invalizilor de război recunoscută ca persoană morală dar până acum nu-și avea regionala din Ardeal, care a luat astăzi ființă sub președinția doamnei Th. Mihaly, în Cluj.

Scopul acestei societăți este de a ajuta pe invalizi pe toate căile posibile, fie de a-i învăța o meserie pe cei care ar putea-o practica, fie de a-i aduna și întreține pe cei care sunt în imposibilitate de a-și mai putea câștiga existența.

Regionala Cluj a intervenit la prefecturile județelor aparținătoare de ea și a cerut:

a) Numele tuturor invalizilor,

b) Nevoile lor mai urgente,

c) Ce meserie cunosc sau ar putea învăța,

d) Numele celor care sunt în imposibilitate de a mai munci.

Rugăm pe această cale pe cei care cunosc invalizi ce nu pot veni la sediul regionalei pentru a'și valorifica drepturile lor, să arate prin scris situațiunea.

Suntem încredințați că toate sufletele caritabile și dornice de bine se vor grăbi a se înscrie ca membri în schimbul unei foarte modeste cotizațiuni lunare, dacă starea materială nu le permite a face donațiuni care să aline atâtea suferinți.

Conflictul cu Ungaria în parlamentul maghiar

„Ujs'g" de azi dimineață publică un reportaj parlamentar din Budapesta, anunțând că deputatul Ion Baross a adus din nou în discuția adunării naționale demersul micei antante și conflictul româno-maghiar. Parlamentul a hiar a subliniat mereu, că Ungaria e dezarmată și e înconiurată de vecini înarmați contra ei, că — Doamne sfinte — Ungaria e pașnică și cei care nu-i dau pace sunt vecinii.

A reprodus apoi pasagii din presa străină, demonstrând nevinovăția maghiară. Firește, erau reproduceri din presa plătită de propaganda maghiară.

Deputatul maghiar a accentuat apoi, că națiunea maghiară a dat în aceste zile dovadă de adevărată conștiință națională. Guvernul, socialiștii, muncitorii, cu toții au fost una.

Cere guvernului să întreprindă o întinsă propagandă în străinătate în favoarea Ungariei, împotriva statelor vecine.

La interpelația aceasta a răspuns însuși primul ministru Bethlen, declarând, că nu e nevoe de alarmarea lumii.

Spune, că pregătirile militare ale vecinilor la granița maghiară nu sunt atât de considerabile, ca să însemne o primejdie. Declarația aceasta, în sub înțelesurile ei, nu denotă de loc pacifismul Ungariei d e atâtea ori subliniat de guvernul și parlamentul din Budapesta. Spusă clar, înseamnă atât: că Ungariei nu'i e teamă, că se încrede în puterile sale.

Mişcarea culturală; teatrală, literară, artistică

Festivalul Presei

Programul festivalului organizat de „Sindicatul Presei Române din Ardeal" pentru seara de 27 Ianuarie, la Teatrul Național, este următorul :

I.

1. Ouvertura din Wilhelm Tell, de Rossini, cu orchestra Operei sub conducerea maestrului Schuller.

2. D-na Gica Vasilescu dela Teatrul Național : „Miorița" de V. Alexandri.

3. D-na Tiron Sylvia dela Operă : Arii din „Tosca" și Naționale.

4. D-na Cornelia Caracioni : „Libertatea Presei", versuri improvizate.

II.

5. Quartetul Kolar.

6. Dra Aprilianа Medianu dela Teatrul Național : Versuri din Coşbuc.

7. N. Apostolescu dela Operă: Arii italieneşti.

8. Neamțu-Otonel dela Teatrul Național: Versuri humoristice.

9. Traian Grozăvescu dela Operă Arii.

III.

10. Dna Gina Sandry-Bulandra dela Teatrul Național: „Printre lacrimi" de P. Cerna.

11. Dna Lya Popp dela Operă:

a) „Lucrezia Borgia" din Donizetti; Romanza: „Nela fatal di Rimini Orsini".

b) „Ombra mai fu" (Serse) Handel.

c) „Danza Fanciula": Durante.

12. Al. I. Ghibericon dela Teatrul Național: Aiureli.

13. Baletul Operei sub conducerea d-lui Ligeti.

Acompaniamentul la piano va fi susținut de d-şoara Olga Vancea dela Operă.

Biletele se găsesc la „Reclama" (Piața Unirei 4) și la Casa Teatrului Național.

Cercurile studențești

Serata literară-muzicală a Cercului studenților someşeni „G. Coşbuc, ținută la Dej

In ziua de 19 Ianuarie (Botezul Domnului) Cercul studenților Someşeni „G. Coşbuc" din Cluj a aranjat o frumoasă serată literară muzicală. La orele 4 în sala teatrului județean, acest cerc a desfăşurat înaintea publicului dejan un program foarte bogat şi nespus de bine executat

Dnul prezident al cercului, A. Istrate, în cuvântul său de deschidere scoate în relief scopul acestui cerc: de a propaga cultura națională, la sate, de a înființa biblioteci poporale etc. Cuvântarea d-sale a fost viu aplaudată de public. Remarcăm apoi pe dşoara M. Podoabă care a executat la pian arii naționale cu o deosebită gingăşie. Nu ne putem îndeajuns bucura când vedem că astfel de tinere talente se afirmă atât de satisfăcător în viața culturală a poporului nostru. Corurile sub conducerea bună a dlui Istrate au întrecut ori ce aşteptare... Cu o deosebită armonie au fost executate: „Ilenuța" şi „La o... Corurile „Marinarilor" şi al „Vânătorilor" au fost bissate, satisfăcând ori-ce pretenție muzicală. Quartetele şi solo de flaut al dlui Istrate au consistat punctul culminant al entuziasmului publicului. Deasemenea a fost mult aplaudată dşoara A. Şimon aducându-i-se vii mulțumiri pentru interpretare a rolului din comedia „Liniştea casei". La orele 7 şi jum publicul a părăsit sala teatrului cu o vie mulțumire sufletească pentru frumosul succes ce l-a obținut acest cerc.

Nu ne îndoim, că sub conducerea bună a dlui Istrate, acest cerc își va îndeplini rolul ce l are în viața culturală a poporului nostru de pe valea Someşului. Aducem mulțumirile publicului dejan şi dorim ca pe urma muncii ce depune să culeagă roadele folositoare neamului nostru.

Felix.

Invățământul rural în Ardeal

Lipsa de învățători şi de localuri de şcoli — Cauzele stagnărei învățământului la sate — Măsuri în vederea îmbunătățirei situației

Deşi străduințele autorităților şcolare superioare au fost deopotrivă, totuşi dacă privim problema unificărei în Ardeal din punctul de vedere al învățământului, constatăm că progresele au fost cu mult mai mari la oraşe, decât la sate.

Cauzele acestei stări de lucruri din comunele rurale au fost variate şi de sigur, că două sunt cele mai de căpetenie: în primul rând lipsa de învățători, iar în al doilea rând lipsa de localuri de şcoală. Era de aşteptat ca în Ardeal să se remarce lipsa învățătorilor, fiindcă de la alipirea acestei provincii şi până în prezent, timpul a fost prea scurt, pentru ca să putem complecta cadrele învățământului rural. Totuşi pe lângă insuficiența timpului, lipsa de învățători mai provine şi din faptul că organizarea învățământului normal în Ardeal în multe privințe lasă de dorit.

Aşa de pildă, pe când din vechiul Regat şcolile normale au fost create numai în vederea de a pregăti învățători, dimpotrivă în Ardeal şcolile normale dau dreptul absolvenților de a-şi continua studiile mai departe la Universități, din care cauză mulți dintre ei în loc de a se deda casierei pentru care au fost pregătiți, o abandonează, urmând alte ramuri de activitate.

Fără îndoială că această dezertiune a normaliştilor ardeleni, se datoreşte relei situații materiale pe care o au învățătorii. Prin noul proect al legei de unificarea învățământului, aceste inconveniente au fost însă înlăturate, aşa că pe viitor putem nădăjdui într'o sensibilă ameliorare în această privință.

In ceia ce priveşte localurile de şcoli, legea agrară din Ardeal la apropierea moşiilor a prevăzut dispoziții speciale prin care se rezervă fie cărei comune rurale terenurile necesare în vederea îndeplinirei acestui scop. Exproprierea fiind aproape terminată, ar urma să se înceapă de urgență construirea localurilor de şcoli, însă la aceasta se opune lipsa de fonduri. De sigur, că în vederea înlăturărei acestui neajuns ar trebui să se urmeze exemplul vechiului regat, unde inițiativa privată joacă în această privință un rol important. Este greu însă de a se spera prea mult în această direcție, din cauză că țărănimea de aici este abia la începutul unei închegări materiale şi deci nu i se poate cere sacrificii prea mari.

Prin urmare rămâne să ne îndreptăm privirile tot la sprijinul statului, în a cărui budget se impune să se prevadă la capitalul învățământului creditele necesare pentru construirea localurilor de şcoli. Aceasta se impune, cu atât mai mult, cu cât aproape în toate comunele rurale există şcoli susținute de celelalte confesiuni aparținând minorităților.

Faptul acesta ne pune pe noi românii într'o stare de inferioritate care acum nu mai poate dăinui.

PRETUTINDENI
IN ARDEAL
SE CITEŞTE
ZIARUL
INFRAȚIREA

ECOURI

Artiştii români la Paris

Poemele au fost interpretate de domnii George Le Roy, Paul Gercault, René Roaher, Ecaude, Roger Monteux, Jean Hervé, d-nele Weber, Madeline Roch, Berth Bovy, Jeanae Faber, Brethy, Huguete Duflos.

Notițele au fost citite de D. Alexandre.

Marioara Ventura, compatrioata noastră şi-a dat prețiosul concurs.

*

Tot La Comedia Franceză se joacă actualmente „On ne badine pas avec l'amour" de Alfred de Musset.

Dl de Max, compatriotul nostru va juca pentru prima oară şi tot pentru prima oară va juca şi „Marioara Ventura" în rolul creiat la noi de Aristizza Romanescu.

Un monument lui Caruso

La Roma s'a desvelit un monument al lui Caruso, opera sculptorului Filippo Cicariello.

Monumentul este de trei ori mai mare de cât mărimea naturală şi va fi trimes la New-York unde va fi aşezat într'una din piețele principale.

CITIȚI „INFRAȚIREA"

Englezii

— Schițe asupra caracterului lor —

de **R. W. Emmerson**

Studiile care privesc psihologia popoarelor sunt din ce în ce mai folositoare.

S'ar putea susține că dintre problemele care ne pasionează mai mult astăzi, cea mai însemnată e psichologia popoarelor.

Desigur că multe evenimente depind direct sau indirect de considerațiunile economice dar nu e mai puțin adevărat că ele produc reacțiuni psichologice, asupra cărora nu ne poate lămuri decât cunoaşteterea caracterelor naționale.

„Notele asupra Angliei" scrise acum 50 de ani de Taine, puțin favorizat cu contactul societăței, conținând totuşi mult adevăr au fost foarte mult olosite, de toți intelectualii din ultima jumătate a secolului al XIX-lea.

Mai interesantă decât bagajul de teorii a lui Taine e „English Traits", a filozofului american Emerson, tradusă de curând şi în limba franceză da P. Chavannes.

*

Englezii păstrează mai mult decât celelalte popoare caracterul esențial al rasei, exprimând cu formule n i, mai mult utilitare decât morale şi religioase, totdeauna acelaşi temperament.

Emerson admiră ca şi Taine, fizicul englez, vigoarea rasei, tenacitatea şi calmul.

Caracterul englez este înainte de toate insular, națiunea engleză, ne intervenind pe continentul european decât atunci când interesele ei sunt periclitate.

Emerson deşi admirator al caracterului englez, recunoaşte că una din trăsăturile lui caracteristice e oroarea de generalități.

Ideia de umanitate, aşa de scumpă Francezilor, îi este în special insuportabilă.

Englezul nu admite decât când e constrâns, necesitatea de a-şi vărsa sângele, sau de a-şi cheltui banii.

Magna Carta, judecarea prin prin jurații habeas corpus, papismul, taxa navală, rezoluția americană: toate aceste chestiuni au ațâțat calmul britanic pentru a-l scoate la luptă, numai fiindcă atingeau dreptul englez.

*

Astfel vorbeşte Emerson şi desigur că afirmațiunile sale nu sunt exagerate.

Dreptatea, pentru englez, în viața zilnică nu reprezintă altceva decât dreptatea Angliei.

El n'are vederi mai largi, decât în momentele de mare criză.

Un optimism robust, unit cu voința de a nu schimba metodele decât în cazul unei necesități absolute, fac ca istoria lumei să nu existe de fapt pentru mentalitatea britanică.

Ea o ignorează până în momentul când are repercursiuni asupra vieței insulare.

Astfel se şi explică de ce Germania nu s'a temut nici odată în mod serios, înainte de răsboi, de Anglia.

„Solizi în afecțiunile lor, calmi în administrație, ei sunt cu totul victima temperamentului, ca oamenii care deabia se scoală după un somn adânc.

Prin obiceiurile lor cât şi prin instincte au rămas aceiaşi în tot cercul veacurilor — zice Emerson.

Observația filozofului american e foarte justificată.

La Englezi instictul e superior inteligenței, contrar Francezilor.

Experiența n'ane influență asupra lor decât târziu, când prin obicei a luat forma instinctului.

O experiență recentă are mai puțină infuență asupra unui englez decât asupra unui francez.

El o aşteaptă să se repete de mai mai multe ori, pentru a fi silit s'o adopte.

Astfel instinctul pacific e mult mai puternic la ei, de cât nevoia rațională şi logica de apărare în cazul unui nou răsboi.

Neprevederea care dealtfel dă naştere îndrăznelei, spiritul de aventură sunt trăsături fundamentale ale caracterului englez.

Emerson arată puțină simpatie aristocrației engleze.

Cu toate că admiră pe marii conducători ai umanității, e prea filozof pentru a admite privelegiul, bazat pe naştere.

El întrevede disparitia acestei aristocrații. Deasemeni i se pare că Statele Unite realizează mai bine ideiul anglo-saxon, decât Anglia însăşi.

Desigur că e o pagină profetică, scrisă de acest metafizician în o Americă pe atunci puțin desvoltată, numai speranță şi energie, mult mai inferioară în industrie, comerț şi populație decât Anglia.

Văd pretutindeni în Anglia probele inteligenței şi a vigoarei, a succesului ei în toate direcțiunile; iubesc poporul englez şi totuşi ştiu că reîntors în Massachussets, voi avea din nou siguranța că însăşi geografia noului continent arată că Statele Unite vor avea un viitor strălucit; şi că în această țară şi nu de cealaltă parte a oceanului va fi sediul adevăratei vieți britanice" — scrie Emerson.

Ipoteză pe care nici un englez nu vroia s'o admită, când au fost scrise aceste lucruri acum 70 ani, dar care se realizează astăzi sub ochii noştrii, confirmând profeția marelui filozof american.

Cine sunt apărătorii capitalurilor streine?

O adresă a dlui Dr Sever Dan — Consiliul dirigent a tărăgănat chestiunea sechestrării averilor streine din Ardeal

In numărul 707 al „Infrățirei" am atins o latură condamnabilă din activitatea fostului Consiliu Dirigent, arătând vina acestuia în camuflarea averilor străine. La aceste afirmațiuni „Patria" atât de gurалivă altă dată, păstrează o tăcere semnificativă căutând numai prin împunsături anonime să se eschiveze dela un răspuns categoric.

Cum în joc sunt interese mari naționale călcate în picioare de cei cu pretenții nemăsurate de reformatori morali, vom dezvolta tema ce ne-am propus.

Spuneam în numărul precedent că, în afară de alte persoane mai îndepărtate de C. D., chiar un intim al d. Maniu dăduse sfaturi să se procedeze de urgență la sechestrarea tuturor averilor inamice din Ardeal. Azi putem da conținutul unei adrese din 10 Mai 1919 a d-lui dr. Sever Dan pe atunci Consilier al Transilvaniei în Ministerul Finanțelor, București.

Vom extrage părțile mai caracteristice și la dorința „Patriei" o vom publica și în întregime.

D-l Sever Dan informează Consiliul Dirigent de datele culese de la delegații României la Paris, dnii Diamandi, Mrazec, și Creangă și anume că „aliații se pot despăgubi și din averea particulară a cetățenilor puterilor centrale" că „la plata efectivă a despăgubirilor în sarcina puterilor centrale, se va acorda prioritate altor state, desigur în dauna noastră", apoi „capitalul francez și englez se interesează mult de bogățiile Ardealului, Banatului și caută să acapareze acțiile cetățenilor germani, austrieci și maghiari, la exploatările și băncile de pe teritoriul unit".

Consiliul financiar al C. D. continuă mai departe :

„Ținând seama de aceste împrejurări avem să luăm în grabă și cu enegie măsurile cele mai radicale, pentru a ne creia un fond propriu de despăgubiri de războiu. *Dacă nu vom ști profita de fericitele prilejuri de acum, vom ajunge simpli administratori de averi streine, în țară proprie".*

Pentru ca Consiliul Dirigent să nu tergiverseze realizarea acestor măsuri, d-l dr. Sever Dan înaintează și un proect de decret, cu dispozițiile necesare și roagă ca „decretul să fie primit de C. D. în o ședință apropiată și executat fără întârziere".

Din cele de mai sus se poate vedea destul de clar cum ar fi trebuit să procedeze și cum însă nu a procedat Consiliul Dirigent, spre fericirea tuturor străinilor, care ca mulțumire și recunoștință aleg pe membrii marcanți din Partidul național în Consiliile de Administrație, cum e cazul d-lui dr. Vaida și a firmei Renner.

E cazul atunci să ne întrebăm de ce Consiliul Dirigent nu a dat curs sechestrărei averilor străine a tărăgănit această chestiune până la iscălirea tratatului de la Trianon? Ce interese aveau de apărat încă din primăvara anului 1919 și domnii de la C. D.?

Dacă ne mai reamintim motivarea naivă că „Ungaria ar fi lichidat depozitele ardelene de la băncile din Budapesta" nu știm dacă avem de a face cu artiști în ale ipocriziei sau cu mari deturnători de averi ce reveneau Statului român. — Partidul național credea că i s'au uitat greșelile și de aceia acum se încumetează să arunce injurii calomnioase în contra Partidului Liberal, servindu-se de afirmațiunile nedovedite a unui transfug politic cum este actualul țărănist Hoisescu, fost secretar general al d-lui Tăzlăuanu. La încercările meschine ale Partidului național, noi nu recurgem decât la dovada scrisă a d-lui Sever Dan, care îl acuză suficient, de camuflarea și apărarea intereselor străine.

C. I. MOTAȘ
deputat

Cluj, 22 Ianuarie 1923.

Ofensiva catolicismului român

Presa Bisericei Unite strigă necontenit contra „deslănțuirei luptei confesionale". La început s'au găsit oameni cari să creadă că ortodoxia atacă, și poate se mai găsesc. In realitate nimeni nu se gândise să se dea la o colectivitate care își are și ea dreptul de liberă manifestare în cadrele libertăților acordate de Constituție. Biserica Unită însă avea nevoie de un motiv care să-i înlezneaască nu viețuirea ci tendințe nemărturisite de prozelitism. Ortodoxia este o continuă piedecă în calea catolicismului român și în consecință ortodoxia trebuește defăimată necontenit. Nu e publicație „unită" care să nu fi adoptat acest scop și nu e zi în care ortodoxia să nu aibă soarta hoțului păgubaș.

Avem înaintea noastră ultimele două numere ale „Albinei". In cel dintâi, (no. 11, anul III) în acelaș număr în care se recomandă venerabililor cititori catolici (probabil după recomandația specialistului în materie, prelatul unit Dr. M. n): „vizitați **Teatrul Majestic**" (pag. III, colțul de jos, dreapta) pe pagina I și pe nu mai puțin de trei coloane se cântă triumfal „Falimentul ortodoxiei", fire te ca citații perfide din domnul Iorga. Nu vom cauta să discutăm, pentrucă ar fi zadarnic să facem să se înțeleagă că profesorul Iorga critica nu ortodoxia ci conducerea ei la o epocă pentrucă voia tocmai îndreptarea ei. E destul să facem constatarea că nu ortodoxia atacă Biserica Unită, ci dinpotrivă, și că lupta confesională nu de ea se duce.

In al doilea număr (no. 11, A. III) invitația pentru Mäjestic lipsește, în schimb „morala catolică" se întinde pe patru coloane pentru a vorbi irevențios de „biserica mitropolitului Miron Cristea, de Alba-Iulia și de valută. „Albina" inventează sau povestește un fapt autentic — n'are importanță — destul că vorbind de abuzul unui jandarm incult dintr'un sat catolic din județul Bacău, are o violență de limbaj la adresa Bisericei noastre naționale care nu se poate explica decât de o anumită anchiloză morală, nu tocmai laudabilă pentru catolicism.

Ne mulțumim deocamdată cu aceste două dovezi de ofensivă catolică în România.

A. R. Gus

Banatul manifestează pentru guvernul liberal

— Mari adunări poporale în centrele Banatului —

INTRUNIRILE DELA SÂNN.COLAUL-MARE, TOPOLOVAȚ, CIACOVA ȘI BANLOC

Dl ministru dr Aurel Cosma vorbește poporului. Darea de seamă a parlamentarilor. Mare însuflețire și încredere pentru Part. Național-liberal

In vacanța de Crăciun Partidul Național Liberal din județul Timiș Torontal a organizat o serie de adunări poporale în mai multe centre sătești din Banat. Adunările au avut loc în prezența d-lui ministru dr. Aurel Cosma și a parlamentarilor din județ.

Zeci de mii de săteni au venit să manifesteze deplina încredere pe care o are poporul bănățean, în puterea de muncă a guvernului liberal și ferma convingere, că numai prin înțeleapta conducere a d-lui prim-ministru Ion I. C. Brătianu va putea fi țara întărită, iar poporul fericit.

Alegătorii au văzut, că toate promisiunile parlamentarilor liberali sunt pe calea înfăptuirii. Opera constructivă începută cu atâta râvnă și sinceritate de guvernul liberal își urmează cursul izbânzii spre consolidarea României și ridicarea prestigi[illegible] înafară.

Poporul din Bănat, [illegible] deosebire de naționalitate, a dat la aceste adunări expresiunea cea mai evidentă despre omagiul lui de recunoștință față de guvernul liberal, care a depus o muncă rodnică pentru refacerea țării și bunăstarea țărănimii.

Pretutindeni s'au făcut primiri grandioase. D-l ministru dr. Cosma a fost primit cu multă căldură și lungi ovațiuni.

Adunarea dela Sân-Nicolaul Mare

In ziua de 16 Ianuarie s'a ținut o impozantă adunare poporală în comună Sânnicolaul-Mare de lângă graniță.

D-l dr. Valeriu Meziu, deputatul acestei circumscripții a făcut o largă expunere despre activitatea Parlamentului, iar d-l deputat Obădeanu într'un frumos discurs îndeamnă poporul să nu asculte de sămănătorii urei și învrăjbirii, ci să fie totdeauna condus de un sentiment de înțelegere și muncă.

In mijlocul unor ovațiuni nesfârșite d-l ministru dr. Aurel Cosma ține următoarea cuvântare, pe care o vom reproduce în întregime :

Discursul dlui ministru dr. Aurel Cosma

Au trecut câțiva ani de când neamul românesc a fost ridicat la lumina libertății și dreptatea sfântă i-a croit un drum nou în viața popoarelor. Puterea imperativă a conștiinței, care i-a hărăzit o fericire eternă, s'a revărsat cu multă tărie asupra poporului nostru în lungul veacurilor de suferințe. Incătușiți am fost și multe am suferit, iar acum ne vedem liberi pe pământ liber. Lăcașul strămoșilor noștri trebue să ne fie un altar scump, căci pe acesta s'a adus memoria miilor de eroi fără nume și acesta a fost stropit de sângele sacru al jertfelor naționale. Vitejia românească întruchipată în figura măreață a dorobanțului nostru eternizează o epocă de glorie pentru poporul nostru, că ne-a adus integritatea neamului românesc.

Inchegați într'un singur stat ni s'a implicat numai decât datoria de a întări această țară prin o consolidare internă și o afirmare externă. Trei ani de zile au trecut și trei guverne s'au perindat la cârma țării, dar nici unul n'a făcut nimic, din contră au risipit banul public și au încurcat destinele țării și mai rău. A fost o grea încercare pentru România nouă aceste incapacități de oameni noi aruncați la putere de vântul vremurilor generoase. Norocul însă a fost că încercarea s'a curmat la timp.

Atunci a fost încredințat cu formarea guvernului domnul Ion I. C. Brătianu. Nici un an nu s'a împlinit și țara răsuflă liber. Toate nelegiuirile și obiceiurile urâte, cari s'au sălășluit la adăpostul guvernelor trecute sunt stârpite pentru totdeauna. Guvernul liberal a venit să facă ordine și dreptate în țară, a venit să consolideze și să-i ridice prestigiul în fața streinătății. Și toate le-a făcut în mai puțin de un an.

Prestigiul României în politica externă s'a ridicat foarte mult, iar consolidarea e în curs de perfectă realizare. Noua reformă financiară consacră principiul de dreptate și egalitate între toți cetățenii, toți fiind supuși în mod proporțional după venit. Țăranul este azi stăpân pe pământul, care i se cuvine și care l-a ținut subjugat ca iobag ani de-a rândul. Pământul sfințit de pașii glorioși și sângele sacrificat pentru neam al strămoșilor și eroilor de ieri este azi proprietatea săteanului, care singur merită să o aibă.

Inceputul operei de refacere s'a făcut. Urmează ca având încrederea deplină a d-voastră, să clădim mai departe și să consfințim această operă cu o constituție plămădită de un larg spirit de democrație și egalitate.

Iar dacă se răspândesc unele zvonuri asupra situației dela graniță, să nu vă neliniștiți. Guvernul liberal vrea ca România să trăiască în perfectă armonie cu vecinii ei. Nu înțeleg să avem conflicte, iar în caz că suntem amenințați, ne ținem de o datorie sfântă să luăm toate măsurile de precauțiune ca integritatea hotarelor noastre să fie apărată. Ostașii noștri, cari totdeauna au dat o vie dovadă de curaj și iubire de patrie, nu vor șovăi nici odată în fața dușmanului ci împinși de văpaia dragostei de neam vor ști în ori ce moment să fie la înălțimea chemării lor apărând patria și tronul.

Se votează o moțiune și se trimite d-lui prim-ministru Ion I. C. Brătianu o telegramă, în care poporul bănățean îi urează de anul nou sănătate și multă putere, ca sprijinit pe inepuizabilele capacități pe cari le are Partidul Național-Liberal, să poată încorona opera de consolidare cu o constituție bazată pe concepții democratice și de egalitate.

Adunarea dela Topolovăț

A doua adunare poporală a avut loc în ziua de 18 Ianuarie la Topolovățul-Mare în prezența mai multor mii de țărani, cari îmbrăcați în haină de sărbătoare au prăznuit împlinirea unui an de activitate binefăcătoare, pe care a desfășurat-o guvernul liberal în interesul neamului întregit.

Fastul întrunirii a fost foarte mult ridicat de cele patru coruri de plugari din Chisătău, Topolovăț, Belinț și Izvin, cari cu imnuri frumoase au însuflețit și mai mult poporul. D-l ministru dr. Aurel Cosma a donat pe seama fondului acestor coruri câte 500 Lei de fiecare.

Seria cuvântărilor a fost deschisă de documentata dare de seamă a d-lui dr. P. Licarețiu deputat de Vinga, care a desvoltat foarte minuțios noua reformă financiară. D-sa spune că noua lege financiară va stabili egalitate între contribuabili impunând plătirea unui impozit după venit.

D-l ministru dr. Aurel Cosma, într'o cuvântare caldă apelează la solidaritatea sufletească, singura care ne va putea conduce pe drumul întăririi noastre naționale.

Mai vorbesc d-nii deputați Obădeanu și Râmneanțu, apoi se citește moțiunea și telegrama, care a fost trimisă d-lui prim-ministru Ion I. C. Brătianu.

Atât la adunarea dela Sânnicolaul Mare, cât la aceia din Topolovăț o impresie extrem de bună a făcut asupra poporului faptul, că d-l ministru dr. Cosma s'a dus în sala primăriei, unde a primit în audiență toată lumea, care avea vre-o doleanță sau plângere.

Adunarea dela Ciacova

Seria întrunirilor s'a continuat la 20 Ianuarie cu marea adunare poporală din Ciacova.

In lungul drumului până la Ciacova toate satele erau împodobite cu stindarde tricolore și arcuri de triumf. Deși era un frig nesuportabil, lumea multă, care a venit să manifesteze pentru guvernul liberal, a dat o nouă dovadă, că nădejdea poporului este îndreptată spre Partidul Național-Liberal.

In fața bisericii domnul ministru Cozma a fost salutat de către părintele protopop Ghilezan.

La adunare domnul senator de Ciacova Const. Diminescu face o magistrală dare de seamă asupra reformelor înfăptuite de guvern, iar domnul deputat al acestei circumscripții P. Obădeanu scoate în relief faptele binefăcătoare realizate de guvern.

La această adunare ia cuvântul și distinsul publicist șvab Victor Orendi-Hommenau, care spune în limba germană, că poporul șvăbesc nu face politică de partid, ci politică națională pentru binele patriei.

Domnul ministru Dr. Aurel Cozma arătând opera constructivă pe care o înfăptuiește guvernul liberal, accentuiază că și celelalte naționalități conlocuitoare vor trebui să-și depună munca lor pe altarul intereselor țării.

Urmare pe pag. 4-a

Banatul manifestează pentru guvernul liberal

Continuare din pag. 3-a

Mai vorbesc domnul deputat Licareţiu şi ţăranul Palici din Folea.

Se aduce în senzul celor vorbite o moţiune şi se trimite dlui prim-ministru Ion I. C. Brătianu o telegramă de ziua numelui.

După adunare a avut loc un banchet, la care toastează domnul ministru Dr. Cozma, domnii Obădeanu, V. Orendi, părintele Ţerebenţi şi părintele Munteanu.

Adunarea de la Banloc

In aceeaş zi după masă s'a ţinut o importantă adunare poporală şi în comuna Banloc nu departe de graniţă. Insufleţirea era foarte mare, mai ales că era ridicată şi de cântecele frumoase executate de corul de plugari din localitate.

Domnul P. Rămneanţu, deputatul acestei circumscripţii aşterne domnului ministru doleanţele poporului de acolo.

Domnul ministru Dr. Aurel Cozma plăcut impresionat de mulţimea ascultătorilor, aduce cuvinte de laudă şi mulţumire poporului din aceste ţinuturi, pentru încrederea pe care a dovedit-o încă odată faţă de Partidul Naţional-Liberal.

Urmează apoi cuvântările domnilor Diminescu, Dr. Mezin, Dr. Licareţiu şi a primarului ţăran din Voitec.

Se aduce o moţiune de omagiu guvernului şi se trimite o telegramă de felicitare de ziua numelui domnului I. I. C. Brătianu.

SCUMPETEA
la Cluj merge crescând

Şedinţa de eri dela Primărie. Măcelarii cer urcarea preţului cărnei cu 100 şi 120 la sută. Se aprobă urcarea preţurilor provizorie cu 50 la sută.

— STABILIREA VIITOARELOR PREŢURI —

Aseară la ora 5 a avut loc în sala consiliului comunal dela Primărie, o adunare a măcelarilor din Cluj la care au luat parte, pe lângă un număr foarte mare de măcelari şi următorii: D-l V. Popovici prefectul poliţiei, d-l Dr. Varga preşedintele primei instanţe industriale şi delegatul Primăriei la această adunare, d-l Căciulă reprezentantul Camerei de comerţ, d-l Crăciun reprezentantul sfatului negustoresc, d-nii Jilescu şi Aldica reprezentanţii Uniunei comercianţilor şi a industriaşilor români.

Pretenţiile măcelarilor. — Cum le justifică

Dela începutul şedinţei se vedea că măcelarii sunt hotărâţi ferm de a nu ceda sub nici un motiv până ce pretenţiile lor nu vor fi complect satisfăcute.

In urma vorbirilor şi explicaţiilor date de către măcelari se putea deduce că ei pretind ca **preţurile cărnei de vacă, viţel şi porc să fie urcate cu 100 şi 120 de procente.**

In susţinerea acestei pretenţii măcelarii au adus următoarele argumente.

„Preţul vitelor vii s'a urcat foarte mult în ultimul timp din următoarele cauze: a) ţăranii care au azi numerar în cantităţi mari, nu mai au nevoie să-şi vândă vitele.

Aşa fiind oferta a scăzut considerabil iar ţăranii care totuşi mai având din porcii şi vitele pe care le au, ţin la preţuri foarte urcate.

Pe de altă parte cererea de carne a populaţiei dela oraşe şi în special a celei dela Cluj este mai mare anul acesta decât în anul trecut.

Pe lângă aceasta, continuă argumentaţia bazată de altfel, a măcelarilor, că din cauza înzăpezirei drumurilor, de 2 săptămâni şi mai bine Clujul nu se poate aproviziona cu vite şi porci, din localităţile mai depărtate de Cluj unde preţurile sunt mai mici şi atunci trebue să cumpere de unde pot şi să plătească cât li se cere.

Toate aceste motive, au făcut pe măcelari ca în şedinţa de eri dela Primărie să ceară urcarea preţurilor cărnei de vacă şi de porc cu 100 şi 120 de procente.

Hotărârea ce s'a luat în această şedinţă s'a ajuns la o înţelegere provizorie.

Reprezentanţii autorităţilor în frunte cu dl Prefect Popovici care prezida adunarea, au rămas forte surprinşi la auzul pretenţiilor aşa de exagerate ale măcelarilor atât pentru motivul că aceste pretenţii s'au produs prin surpriză, cât şi pentru motivul că în forma în care s'au produs (fiind atât de exagerate nu aveau nici o justificare reală.)

Luându-se mai amănunţit în discuţie pretenţiile măcelarilor, în urma argumentaţiilor bogate aduse de dl Popovici şi de dl Varga măcelarii au început să mai cedeze din pretenţiile lor şi după o îndârjită rezistenţă din partea acestora, s'a ajuns la următoarea înţelegere:

Se admite urcarea preţurilor la carnea de vacă viţel şi porc cu 50 de procente. Aceasta se acordă însă numai până Luni 29.

Până la această dată, autorităţile locale vor lua contact cu celelalte oraşe ale Ardealului pentru a constata preţurile de acolo urmând ca după acea, tot de comun acord cu măcelarii, să se fixeze noi preţuri care să fie în concordanţă cu preţurile existente în celelalte oraşe.

In urma acestei înţelegeri adunarea s'a terminat.

CITIŢI „INFRAŢIREA"

Pentru comitetul soc. „Cultura poporului"

Alegerea noului Preşedinte

Toţi dnii membrii ai societăţei „Cultura poporului" din Cluj sunt rugaţi cu foarte multă insistenţă să ia parte neapărat la şedinţa comitetului societăţei care va avea loc.

Luni 29 Ianuarie la ora 6 seara în sala rectoratului Universităţei. La aceasta şedinţe excepţională e absolută nevoie de prezenţa cel puţin o 38 de membrii de carece demisionând dl Marin Stefănescu din calitatea de preşedinte al societăţei, comitetul format de două treimi din membrii lui trebuie să aleagă pe noul preşedinte.

Această şedinţă a comitetului este destinată special pentru alegerea noului preşedinte.

Scandalul din gara Dej

— Un student pălmuit —

In ziua de 22 Ianuarie la gara din Dej s'a întâmplat un incident nespus de regretabil. Un student universitar voind să iasă pe peronul gării a fost oprit de santinelă. Studentul fiind revoltat pentru faptul că mai mulţi ovrei se plimbau pe peron, a aruncat câteva vorbe insultătoare.

Santinela raportând aublocotenentului de serviciu, Gheorghe Ilie acesta a aplanat conflictul dând ordin că toată lumea să intre în sala de aşteptare. La sosirea trenului, studentul s'a întâlnit pe peronul gării cu elevul şcoalei militare din Bucureşti, Filip, căruia i-a expus cazul exprimându-şi regretele pentru asemenea fapte. După o scurtă discuţie între student şi elev, acest din urmă s'a rentors cu sublocot. Gheorghe Ilie care după ce a schimbat câteva vorbe cu studentul, l'a pălmuit în plin public. Se poate că şi studentul să fie vinovat, trebuia însa tras la răspundere prin Senatul Universitar.

Faptul a impresionat întreg publicul aflător în gară.

Cerem că d-nul col. Marcoviciu comandantul brigăzii 81 să ancheteze acest caz.

Coresp.

CURIERUL SPECTACOLELOR
Dela Opera Naţională

Programul săptămânal:

Duminecă 28 I. „RIGOLETTO" în rolurile principale Dnele A. Dicescu, A. Rozsa, Dnii N. Apostolescu, N. Nagacevsky, Tr. Gavrilescu etc.

Luni 29 I. „CONCERT SIMFONIC" dirijat de dl R. Schüller.

Vineri 26 I. „CARMEN" în rolurile principale Dnele Lya Pop, M. Nestorescu, A. Rozsa, A. Ionaşcu, Dnii Tr. Grozăvescu N. Bretan, Dr. Lăpădat, V. Chicidean, I. Crişan, Al. Iarotzky.

.INFORMAŢII.

Dl Constantin Dumitru, directorul Prefecturei Poliţiei Cluj a fost decorat cu ordinul „Caroana României" în gradul de ofiţer.

*

Au început seratele de tombolă în cafeneaua „Metropol". In fiecare Marţi şi Joi seara câştiguri de obiecte frumoase şi de valoare. Distracţie familiară. 3536

*

In 10 Februar va avea loc în Cluj în saloanele hotelului „New-York" *Balul Medicilor* din Transilvania. Atragem atenţiunea publicului asupra acestui bal, pentru care se fac pregătiri mari şi se spera să fie cel mai reusit în sezonul actual.

*

Duminecă la ora 10 va avea loc solemnitatea deschiderei cursurilor Universităţei populare din Cluj, de sub conducerea dlui rector Iacobovici şi a dlui profesor universitar I. Ursu.

Expunerea programului Universităţii populare va fi făcut de dl decan I. Ursu.

Publicul e rugat să ia parte.

*

Azi după amiazi are loc o şedinţă a studenţilor dela facultatea de litere din Cluj care având un număr foarte mic de studenţi evrei înclină spre primirea evreilor la cursuri pentru ca astfel facultatea se poată fi deschisă.

*

Dl Simionescu directorul general al Resortului de finanţe din Cluj care se află de câteva zile la Bucureşti se va întoarce Sâmbătă în localitate.

*

Dl deputat C. Tănăsescu fostul director general al Resortului de interne din Cluj, care a fost grav bolnav de pneumonie se găseşte în convalesenţă iar peste câteva zile va părăsi patul.

*

— Cabaret în cafeneaua „Europa" companie de artişti sub Dodescu, fără taxă de intrare, preţuri de cafenea. Cafeneaua cea mai plăcută a Clujului şi local de distracţie. — Rog sprijinul onoratului public CAROL KASSAI, proprietar. 2481

*

Aflăm că numărul judecătoriilor dela judecătoria de ocol din Cluj va fi sporit în curând cu doi judecători din vechiul regat.

*

Pe piaţa Clujului se simte o pronunţată lipsă de lapte. Cauza se zice că ar fi lipsa de nutreţ pentru vite şi înzăpezirea drumurilor.

Duminecă va apare la Cluj primul număr din ziarul societăţei „Asociaţia pentru unirea culturală şi sufletească a românilor" de sub preşidenţia activă a dlui I. Paul profesor universitar şi de sub preşidenţia onorifică a dlui N. Iorga.

*

In şedinţa comisiunei biuroului de cartiruire din Cluj care va avea loc Sâmbătă se va fixa definitiv ra ortul dintre acest birou şi biroul de închiriere.

*

CHAMPAGNE cheiner! încă n'ai sorbit? ca champagnia Fabricei Szilágyi — „FAVORIT". 2332

*

Examenele de diferenţă vor avea loc la liceul „Gheorghe Barţiu" la data de 29 a l. c. 9 a. m.

Examenele particulare vor începe cu ziua de 30 a l. c. ora 9 a. m.

Candidaţii cari nu vor prezenta actele şcolare precum şi aceia cari n'au solvit taxele nu vor fi admişi la examen.

*

Oficiul poştal din Cavaş Mari a fost complect distrus de incendiu în noaptea de Marţi spre Miercuri.

O orchestră simfonică compusă din femei

O orchestră simfonică al cărei executanţi sunt numai femei s'a organizat de curând la Londra.

Orchestra este sub conducerea unei olandeze d-na Elisabeth Kuiper şi a luat denumirea de „London Womes Symphony Orchestra".

Programul primului concert a fost compus din „Simfonia neterminată" e lui Schubert, „Serenada" pentru instrumente de coarde a lui Mozart, şi un lied al dnei Kuiper.

Înştiinţare

Înştiinţăm pe această cale onor. clientela noastră că am concediat din serviciu pe dl. Elias funcţionarul nostru care a semnat oferta pentru soc. ref. nefiind autorizat.

Franco-Română soc. de asigurare Agenţia Principală Cluj.

Cluj 22 Ianuarie 1923.

C. D. Opreanu

2520

Ultima oră telegrafică

ULTIME INFORMAȚII

(PRIN FIR SPECIAL DELA CORESPONDENTUL NOSTRU DIN BUCUREȘTI)

ORA 2 P. M.

INTERNE

„Adevărul" afirmă că împrumutul de 500 milioane franci contractat în streinătate se va garanta din veniturile căilor ferate. In acest scop se proectează acordarea autonomei căilor ferate cari ar urma să fie exploatate ca oricare întreprindere particulară.

*

Ministrul Daca este reținut acasă pe câteva zile de o mică indispoziție.

*

Ziarul „Lupta" comentând audiența dlui Iuliu Maniu la M. S. Regele afirmă că dl Maniu a explicat Suveranului cauzele refuzului partidului de a lua parte la desbaterile asupra constituției.

*

„Viitorul" anunță că în zilele aceste se va întruni din nou consiliul de războiu pentru elaborarea definitivă a proectului de reorganizare a armatei care va fi depus în parlament.

*

Ministerul de industrie și comerț a hotărît să nu prelungească autorizațiile de export de vite cornute. In caz că criza de carne din Capitală se va menține se vor suspenda toate autorizațile date pentru export de vite.

*

Ministerul de războiu desminte categoric știrea despre transformarea Techirghiolului în bază navală.

*

Dl ministru Mârzescu a convocat pe toți directorii ziarelor, la o consfatuire în chestiunea repausului duminecal. Dispozițiile ce se vor lua în această privință vor fi trecute în proiectul de lege al codului muncei.

*

Dl ministru Sassu a declarat că regimul importului va fi modificat și se vor face noi restricțiuni. Regimul exportului remâne în vigoare, însă cu sporirea taxelor vamale la unele mărfuri speciale.

*

Parlamentarii partidului național întruniți azi au discutat posibilitatea acțiunei unitare a întregei opoziții.

Cu ocazia deschiderei cursurilor universitare studenții evrei au fost opriți la intrare. Delegații lor s'au prezentat la ministrul instrucțiunei pentru a cere asigurarea drepturilor lor.

*

Parchetul a confirmat mandatul de arestare contra rusului Diduisoc învinuit de spionaj în favorul Rusiei sovietice.

*

Consiliul de miniștri a decis prohibirea exportului de lemne de tei și plop.

*

Indreptarea confirmă știrea, despre fuzionarea grupării Basarabene a lui Nistor, cu partidul liberal.

*

Ministerul instrucțiunei, a adresat telegrame facultăților de medicină amenințând cu închiderea universităților, dacă studenții nu vor păstra liniștea.

*

In cursul săptămanei viitoare se vor începe lucrările comisiunei pentru clasificarea despăgubirilor dăunaților de războiu.

*

Eri a avut loc, o consfatuire îndelungată între dnii Maniu și Mihalache, relativă la atitudinea partidelor din opoziție față de aducerea proiectului constituției în Parlament. Consfatuirea se va continua azi dimineața.

EXTERNE

Situația în regiunea Ruhr

Generalul Weygand va ancheta în Ruhr. Grevele. Patronii minelor sunt alături de greviști

Paris. — Generalul Weygand și ministrul lucrărilor publice Letroquer, au plecat la Ruhr pentru a ancheta situația și primele rezultate ale ocupației.

*

Paris. — Ministerul de războiu francez anunță, că în urma grevei parțiale a lucrătorilor și funcționarilor dela căile ferate germane, au plecat la Ruhr. 3750 specialiști și funcționari de ai căilor ferate franceze.

Paris. — Inalta comisiune interaliată a expulzat din teritoriile ocupate, 14 funcționari germani cari nu s'au supus ordinelor autorităților aliate.

*

Paris. Patronii minelor din Essen au acordat muncitorilor trei mii cinci sute mărci zilnic angajându-se totodată și la plata cheltuielilor cu greva. S'au mai semnalat câteva greve mici.

*

Din Mainz se anunță manifestații fără incidente. Ordinea este restabilită. Trenurile circulă normal.

Se desminte mobilizarea în Franța

Paris. — Se desminte în mod formal știrea ziarelor engleze, despre o mobilizare în Franța. Au fost chemați numai specialiștii căilor ferate.

Conferința din Laussane

Turcii amână semnarea păcii

Lausanne. — Turcii amână mereu semnarea tratatului. Lordul Curzon a adresat o scrisoare societății națiunilor cerând să se ocupe de divergența relativă la frontierile turcești din Azia Mică cari amenințând se ia proporții, pericliteză pacea.

BURSA

— 25 IANUARIE 1922 —

BUCUREȘTI

VALUTE		DEVISE	
Mărci	—	Paris	1425
Leva	110	Londra	1020
Lire otom.	125	New - York	220
„ sterline	975	Bruxelles	—
Franci franc.	1410	Roma	1040
„ elveț.	42	Zürich	41¼
Lire italiene	10	Praga	600
Drachme	240	Viena	28
Dinari	190	Berlin	102
Dolari	214	Budapesta	8
Napoleoni	810		
Aur	—		
Argint	—		
Cor. austr.	30		
„ magh.	675		
Socol	580		
Mărci pol.	85		

ZURICH

Berlin	2½
New - York	536
Londra	2485
Paris	3460
Milano	2070
Praga	1507
Budapesta	20¼
Agram	190
București	250
Varșovia	175
Viena	74
Viena stamp.	75

BERLIN

Amsterdam	
Bruxelles	
Roma	
Londra	
New - York	
Paris	
Zürich	
Viena	
Praga	
Budapesta	
București	

BUDAPESTA

VALUTE	
Napoleoni	—
Lire sterline	—
Leva	—
Dolari	—
Franci franc.	—
Mărci	—
Lire ital.	—
Cor. austr.	—
Ruble	—
Lei	—
Socol	—
Franci elv.	—
Dinar franc.	—
Mărci pol.	—

PRAGA

DEVISE	
Amsterdam.	—
Barcelona	—
Belgrad	3350
Berlin	1725
București	—
Sofia	—
Zürich	670
Kristiania	—
Kopenhaga.	—
Stockholm	—
Milano	172
Paris	233
Londra	16750
New - York	35⅞
Belgrad	3475
București	—
Viena	49775
Bruxelles	—
Agram	—
Varșovia	131250
Budapesta	143

PARIS

CURSUL deschid.	închid.
Londra	—
New - York	—
Brüssel	—
București	—
Milano	—
Zürich	—
Praga	—
Berlin	—
Viena	—
Varșovia	—

Marele
Magazin de Bijouterie
H. S. BRAUNFELD
1786 din firma
Fenyő și Braunfeld
Cluj, Piața Unirii No. 15 în localul fost D. S. Rattapoi
Este asortat în permanență cu:
Bijuterii fine. Ceasornice de precisiune. Argintărie.
Prețurile cele mai moderate Telefon interurban 643

TUSA bronchita, dureri de plămâni, dureri de piept, oftica în stadiul prim, guturaiul, astma etc. vindecă cu succes unul din preparatele următoare: CEAIUL CARPAȚILOR VOREL, BONBOANE PECTORALE VOREL în plicuri și cutii, SIROPUL CARPAȚILOR VOREL, GUDRONUL VOREL.
Veți alege, după plăcere, unul din aceste specialități
Le găsiți la drog. și farm.
Dep. central: FARMACIA VOREL, Piatra Neamț.
2356-3

Căutăm persoane cari se pot ocupa cu facerea de abonamente pentru ziar în oraș.
Administrația ziarului

Gospodina prudentă întrebuințează numai
veritabilul, prin curățenia și spornivirea sa, neîntrecutul
Săpun Schicht Marca „Cerb"
păstrându-și astfel pentru mulți ani, rufăria, economisind bani și muncă conservându-și mâinele albe și frumoase, bucurându-se de rufa sclipitoare și parfumată. Observați marca „CERB" marca (depusa)
Schicht
2174-2

1257 Toate **Revistele Medicale** franceze se pot comanda la **Librăria Lepage Cluj** cu schimb de favoare **1 franc = 7 lei** trimitând înainte abon anual următor

Annalas de Chimie	40 fr.
„ „ Physique	40 „
„ „ Dermatologie	45 „
„ de l'Institut Pasteur	55 „
„ meladies de l'oraille du larynx etc.	60 „
„ de medicine	55 „
„ medico psychologiques	45 „
Archives de Mèdecine des enfants	40 „
Archives d'Ophtalmologie	50 „
Bulletin de la Société de radiologie	55 „
Gyhécologie et obstétrique	65 „
Journal de Chirurgie	85 „
„ „ radiologie et d'électrologie	60 „
Journal de urologie médiciale et chirurgicale	60 „
La Nature	50 „
La Presse Médicale	45 „
Revue Neurologique	70 „
„ de stomatologie	35 „
„ de la tuberculose	40 „

sau oricare revista, carte etc. în limba franceze. Cereți catalog.

Noutăți pentru sezonul balurilor se capătă la **„DROGHERIA D'OR"** Cluj, Piața Unirei 5. 1385

Publicațiune.

Subsemnata firmă anunță că D-l Nicolae Székely comanditatul nostru pe ziua de 23 crt. a ieșit benevol din societate, prin urmare D l N. Székely nu mai reprezintă și nu mai angajează societatea.

Cluj, la 24 Ianuarie 1923.

SZÉKELY N. & COMP.
societate în comandită.

2535

Berea nutritoare de malț dublu,
2248 specialitatea
GLORIA
produsă de
Fabrica de bere din Turda
se capătă iarași pretutindeni.

FIER pentru BETON
în toate dimensiuni și în ori ce cantitate din uzinele
INDUSTRIA SÂRMEI S. A.
furnizează prompt.
FERARIA S. A.
Cluj, Calea Victoriei No. 29.
Telefon 4-40. ◆ Telefon 4-40.
2476-2 Adr. telegr. FERARIA. Lloyd 923

Prima Fabrica Electrica Română S. p. A. CLUJ.
I. Strada Căluțăritelor, 1.
Adresa Telegrafică: Relais.
Telefon No. 67.

Materiale pentru instalațiuni fabricație proprii.
Motoare, transformatoare, ventilatoare, perii-cărbuni, contoare, voit și ampermetre, tachimetre, material pentru tensiuni înalte, precum și dispozitive aparătoare contra trăznetului, întrerupătoare, siguranțe în tub de porcelan, continuu în depozit. 1914

Dr. IOAN PAUL
MEDIC DENTIST
Cluj, Strada Eminescu (Fadrusz) 8. Consult. 11—1 și 3—7. pentru toți funcționarii publici și particulari precum și familiile lor. 1253
Se lucrează în rate lunare

Reclama este sufletul comerțului

Scrisori din Arad

Restabilirea liniștei la frontieră — Organizația „Ungurilor ispășitori" — Încetarea unui ziar românesc — Un omagiu meritat — Sindicatele patronilor din industria mică

Peste frontieră se mai strecoară și azi diverse știri despre intențiile agresive ale ungurilor, — cu toate acestea populația din satele noastre de frontieră, precum și aceea a Aradului s'a calmat și și-a recâștigat deplin încrederea, știind că frontiera ne este puternic păzită. În special în Arad, viața și-a reluat cursul ei normal, viața de noapte n'a fost de mult așa de zgomotoasă ca la începutul acestui carnaval. Balurile și petrecerile se țin lanț, fără a se înregistra nici scandalurile, cari erau obișnuite mai înainte, la asemenea ocaziuni.

Se înțelege, se află mulți atotștiutori, cari semnalând lipsa de pe piață a zahărului, sau scumpirea alimentelor și diverselor articole de prima necesitate, o atribuie războiului apropriat, care ne amenință, amintind discret, că ecsact așa erau împrejurările în Arad și în ajunul marelui război.

Numărul acestor cobitori este însă mic și scade mereu, lumea văzându-și liniștită de treburi.

S'a arătat din partea autorităților competente, că chemarea sub drapel a unei părți dintr'un contingent mai vechi, a fost reclamată de nevoile armatei, încredințată cu paza podurilor importante. Încolo, știrile despre mobilizarea parțială sunt neadevăruri.

După atâtea societăți și organizații iredentiste maghiare, descoperite în Ardeal, după ce am cunoscut precis planul de acțiune al Ungurilor cari se deșteaptă, ne este dat să facem cunoștință cu o nouă specie de unguri, — aceștia probabil mai puțin ofensivi decât unguri cari se deșteaptă: sunt „Ungurii ispășitori" sau pe limba lor „vezeklo magyarok". Organizația acestora nu este secretă. Din contră pentru a se cunoaște și pentru a se face cunoscuți, umblă pe stradă cu pălăria în mână, îndurând frigul, nînsoarea, și viscolul de acuma. Activitatea acestora nu este de natură politică, ci pur religioasă: imploră zi și noapte divinitatea care a protejat o mie de ani pe unguri, ca să ajute din nou ungurilor să-și refacă țara între vecinile hotare. Numărul ungurilor ispășitori în Arad este considerabil. Cu toate că se fac de râsul lumii, curajoși, câștigă noui aderenți. Locul de întâlnire al acestora este biserica preoților din ordul minoriților.

Gerul bobotezei a venit și la Arad, scăzând temperatura la 12 grade sub zero. Frigul se menține, dar zăpada căzută nu a trecut de grosimea de 25 cm., așa că trenurile electrice, cari leagă Aradul cu Podgoria, precum și celelalte trenuri particulare, au putut circula până în prezent, fără greutate. Dificultățile de circulație ivite pe liniile CFR. au avut însă urmări de oarece majoritatea angrosiștilor din localitate își așteaptă toc mai acum mărfurile de cari se simte mare lipsă: zahăr, orez, petrol benzină. Lemnele se scumpesc tot la 24 ore, iar depozitele sunt aproape goale. Pentru sanarea acestui rău din urmă, s'au pus la dispoziția locuitorilor lemne din pădurile Ciala, pe preț de 360 lei stânjinul. Aducerea din pădure a acestor lemne costă însă 500 lei, din cauza drumurilor rele.

În procesul de desagregare a partidului țărănist din Ardeal, menționăm ca un fapt important dispariția pentru totdeauna a ziarului „Glasul Satelor", semioficiosul acestui partid, pentru Crișana și Banat. Unul dintre abonați mi se plângea, că acesta este al treilea ziar țărănist în Arad, care dispare la câteva luni, după ce încasase abonamente pe un an înainte. „Glasul Satelor" în timpul scurtei sale vieți n'a urmat politica antinațională și anarhică a „Aurorei" și nu s'a însuflețit nici odată pentru d. Stere; propaganda și-o făcea în mod mai cinstit, folosindu-se aproape totdeauna de un limbagiu urban. Prin dispariția acestui ziar săptămânal se împuținează cu încă un factor presa românească din Ardeal.

Subt acest raport, dispariția „Glasului Satelor" este o pierdere regretată.

Asociația industriașilor din localitate a sărbătorit cu mare însuflețire, zilele trecute pe d. Justin Olariu, președintele acestei asociații, cu ocazia împlinirii a 30 de ani de activitate rodnică, în folosul industriei arădane. Este în adevăr de admirat tenacitatea, cu care d. Olariu a urmărit în cei 30 de ani de activitate pe terenul industriei nu numai organizarea tot mai bună a diferitelor ramuri industriale, ci mai cu osebire modul în care a știut îndemna generațiile tinere românești pentru îmbrățișarea îndeletnicirilor industriale. D-l Olariu poate cu drept cuvânt să-și revendice pe acest teren o bună parte din merite. Streinii l'au cinstit și-l cinstesc pentru cunoștințele sale, iar românii pentru dragostea cu care a sprijinit desvoltarea industriei românești, în cele mai grele vremuri.

În anul 1919, când Aradul a trecut definitiv sub administrația românească, patronii din diferitele ramuri industriale, nu aveau nici un fel de organizație specială. Gratie avantagiilor realizate în vechiul Regat de patronii sindicalizați, industriașii din Arad, urmând pilda celor din Timișoara, s'au organizat în sindicate speciale, al căror număr este azi de 17. Ultimul sindicat acum înființat este acela al micilor industriași de fier și metalurgie, având ca președinte pe d. Maxim I. Vulcu. Urmează a se organiza în sindicate și micii industriași ca de ex. umbrelarii, cari nu sunt membrii ai Corporației industriale din localitate. Autoritățile sprijinesc cu multă bună voință acest nou curent.

CORESPONDENT.

CITIȚI PAGINA 8-a

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu

SE CAUTĂ pentru Institutul de orbi al statului din Sâncraiu posta Aiud, Jud. Alba-Inf. o econoamă (menageră) cu cunoștințî de contabilitate. Se preferă văduvă de războiu de naționalitate română. Lămuriri se dau la Institutul susarătat. 2534

SE CAUTĂ un librar care se cunoască limbele română, maghiară și după posibilitate și germană. Concurenții își vor înainta petiliile în cari își vor indica pretenziunele de salar Direcțiunei „Băncii Învățătorilor soc. an." Cluj, Piața Ștefan cel Mare No. 5 până la 5 Februarie Postul se va ocupa la 15 Februarie. 2532

Închirieri:

CAUT CAMERĂ mobilată. Plătesc bine, ofer și avantagii. Adresa la ziar sub V. P.

Tablile de asbest „Meteor"

sunt cele mai durabile. Acoperemântul nu are nevoie de îngrijire și reparare și e mai bun și mai eftin ca cel de tinichea.

Lloyd 1024 1883

Se capătă la

Fabrica de Eternit

METEOR S. A.

Oșorheiu jud. Bihor.

Uzoni & Tana

Intreprindere electrotechnică și de specialități.

CLUJ, Strada Iuliu Maniu 17

Telefon 210

Intreprindere aranjamente electrice.

Totfelul de reparări electrotechnice curățiri și transformări pentru mașini de scris și mașini de birou, mașini de fierit și vase de inchizit pe lângă prețurile cele mai avantajoase.

Se pot căpăta rechizite, părți și benzi pentru mașini de scris. 2294

Reclama este sufletul comerțului

Publicațiile.

Herghelia Bonția angajeaza în serviciu imediat următorul personal:

Un maestru șef de calarie cu salar lunar de Lei 871
Un maestru curelar cu salar lunar de Lei 614,
Un maestru cismar cu salar lunar de Lei 614,
Un infirmier de cai cu salar lunar de Lei 678,
Un matriculant cu salar lunar de Lei 614,
Zece călăreți și hergheligii cu salar lunar de Lei 509,
Patruzeci oameni de serviciu boari cu salar lunar de Lei 509.

Tot acest personal mai primește locuință și lunar câte un metru lemne de foc, un kgr. petrol, un kgr. sare, 40 kgr. grâu și 40 kgr. porumb care se platesc cu a patra parte din costul pielei.

2533 Inspector Hipic.

Prima fabrică de ghips, (Ipsos), Ingrășământ artificial de pământ și produse chimice

I. KRAMER

AGHIRIȘ jud. Cojocna.

PRODUCE: Ghips pentru modele la fabrici de țiglă
Ghips pentru pardosel.
Ghips pentru forme dentistice.
Ghips de stacatură (de edificat).
Ghips Albastru pentru figuri și obiecte de artă.
Ghips crud pentru diferite întrebuințări.
Ghips pentru îngrășământul pământului.

2057 **CIMENT ENGLEZESC.**

Cele mai elegante mode și pălării bărbătești la magazinul de varietăți de mode bărbătești

„La Regele Pălăriilor"

Cluj Piața Unirii 24

(fostul local Jeszenszky).

479

Singurul depozit-sucursală

Habig, Ifa, Gyukits, Pichler

Tocurile talpă de cauciuc

sunt mai eftine și durabile decât pielea. Ne păzesc de umezală și frig.

Radio 2883-a 2501

CARTEA ROMÂNEASCĂ

SOCIETATE ANONIMĂ CU CAPITAL DE 25.000.000 LEI

BUCUREȘTI

INSTALAȚIUNI MODERNE DE ARTE GRAFICE

TIPOGRAFIE

LITOGRAFIE

Secția fotografică „FOTOGLOB"

ZINCOGRAFIE

TURNĂTORIE

— LEGATORIE ȘI — LINIATURA MECANICA

INSTITUTELE DE DESFACERE

Stabiliment industrial pentru confecțiuni de hârtie și carton. Liniatura mecanică. Fabricațiune specială de registre de comptabilitate.

Caete de școală, Carnete și orice fel de alte lucrări liniaturi speciale. — Blocuri de desemn, Repertoare alfabetice, Bibliorhapte, Mape de dosare, Dosare Stolzenberg, Albume și orice lucrări de legătorie de cărți. **Fabricațiune de plicuri** comerciale, oficiale și ori ce alte mărimi și formate uzitate și după comandă. — Cassete de hârtie de scrisori în diferite formate, feluri și calități obicinuite, albe, colorate și de luxe.

Bilete de logodnă. Invitații de nuntă

CARTONAJE

p. farmacii, confiserii și alte articole industriale.

Assortiment complect de cărți de Școală, Pedagogice, Literare, Științifice, Juridice, etc. Reviste Literare, Jurnale Politice și de Mode, românești și în limbi străine.

ARTICOLE DE BIUROU și PAPETARIE Călimări și garnituri complecte pentru Birouri, Genți de piele, Agende pentru advocați și de biurou, Albume, Notese, Creioane mecanice, Registre de Contabilitate, etc. etc.

Ateliere moderne pentru pozări individuale, mariri fotografice nelimitate în dimensiune, executare în negru, sepia, aquarell și ulei, placi de email în alferabile pentru monumente. Reportaj fotografic continuu a evenimentelor din toată țara în fine tot ce se înrudește cu aceasta branșe

Toate materialele necesare Cancelariilor. Articole de desemn și de pictura.

CENTRALA: Bulevardul Academiei 3

SEDII: C. Stefea, Calea Mosilor 62-64 și Calea Victoriei 68 Ionnițiu, Str. Selari 12, Rasidescu, Str. Paris 16. Fotoglob Bul. Academiei 3. — SUCURSALA: CLUJ, Piața Unirei 7 TIMISOARA, Piața Tepeș-Vodă 2 — IAȘI, Str. Lăpușneanu 1.

Anunțuri se primesc la Administrația ziarului „Infrățirea"

„AFEB" Societete Anonimă pentru Materiale de Cai Ferate
București, Bulev. I. C. Bratianu No. 3. Telef. 56/75
Centrala: VIENA. ◆ Adresa telegr.: „AFEB"

Furnizează orice fel de materiale
FURNIZAREA MATERIALE DE CONSTRUCȚIUNI ȘI REPARAȚIUNI DE LOCOMOTIVE ȘI VAGOANE.

Secțiunea speciala pentru:
CAI FERATE NORMALE, CAI FERATE PENTRU EXPLOATARI de PADURI, MINE, CARIERE, ETC. TRAMVAIE. 2479

AUTO-MECANICA S. R. A. LEONIDA & Co. UNITE

Soc. Anonima

CLUJ

Reprezentanța Generală A.

Din BUCURESTI

ATELIER SPECIAL DE REPARAȚIUNI DE AUTOMOBILE ECSECUTA ORI CE LUCRARI IN METAL.
INSTALAȚIUNE MODERNĂ PENTRU SUDURA AUTO-GENA.
Instalațiune modernă pentru REPARAT și INCĂRCAT ACUMULATORI

CLUJ, Regina Maria No. 10 2223 CLUJ, Calea Dorobanților No. 18. CLUJ.

SCRISORI DIN SĂLAJ

Un primpretor abuziv — Mușamalizarea unui COMPLOT UNGURESC —

Rechizițiile și grâul disoărut al functionarilor publici

— UN JUDEȚ UITAT DE DUMNEZEU —

— Dela corespondentul nostru —

Poate își mai amintește cititorul român de frumoasele începuturi românești ce le-am înregistrat în Sălaj pe timpul dominațiunii maghiare. Aveam pe-atunci o frumoasă mișcare națională, ziarul nostru, reviste, tipografie și dese congrese românești. In trecutul mișcării românești de sub unguri Sălajul ajunsese la un loc de cinste.

Azi din nefericire nu stăm cum am stat. Mult-regretatul Consiliu Dirigent a fericit Sălajul cu o seamă de oameni porniți pe căpătuială și nepăsători de necazurile poporului.

După ce Consiliul Dirigent li-a dat județul pe mână, Sălajul, la granița maghiară, a fost lăsat în știrea celui de sus. Nu e de mirare, că s'au împământenit aici moravuri de-ale Consiliul Dirigent, de care nu ne putem scăpa încă. Și lucrurile stau cu atât mai rău, cu cât s'au favorizat elemente ungurești primejdioase în ochii și spre mâhnirea populației românești.

Complotul din Sălaj

Am arătat și în alte ocazii uneltirile ungurești din acest județ. O seamă de iredentiști făceau spionaj și propagandă contra statului. Complotul lor a fost descoperit. Printre ei era liceanul Nagy Imre, trecut apoi clandestin în Ungaria. Mai erau acuzați ca complici 18 inși, între care tatăl adoptiv al acestuia, Fazekas András și Secretarul Szaplonczai András.

Procesul lor e și azi, la tribunal, nejudecat.

Cu toate că autoritățile centrale au fost sesizate și au luat măsuri, procesul lor e și azi nejudecat.

Dar aceasta e numai o latură a indolenței.

Abuz sau inconștiență?

În timp ce se'ntâmplau acestea, în timp ce unul dintre acuzați, elevul dat afară din liceu, trece clandestin granița, iar tatăl său adoptiv își vinde moșia ca să se repatrieze, se descopere un lucru cu deosebire grav. Din înșiruirea de fapte de mai jos, vom vedea a cui e vina.

Ziua încoronării urma să se serbeze și la noi ca'n toată țara, cu toată însuflețirea. Iată însă, că în comuna Năsfalău — fostă acum patru ani cuib al săcuilor — notarul Szaplonczai declară mulțimii adunate la sărbătorire, că Suveranii se încoronează numai pentru Români; Ungurii nu trebue deci să sărbătorească.

Plutonierul de jandarmi Emanoil Iluțiu, un bun român, care descoperise și pomenitul complot, l-a tras pe secretarul comunei la răspundere. A raportat apoi comandantului companiei de jandarmi din Zălau, căpitanului Carp, care deasemenea a început cercetările. Se întâmplă însă, că află despre aceasta prim pretorul Gheție din Șimleul Silvaniei, care, după ce chefuește cu numitul notar dușman al Statului, pune la cale uneltiri împotriva prim procurorului I. Palade, căpitanului Carp și plotonierului Iluțiu cari începură acțiunea contra numitului notar instigator. De notat, că notarul Szaplonczai își recunoscuse vina. Primpretorul Gheție însă, vrând să mușamalizeze și căutând și pentru alte motive să se scape de cele trei organe ale autorității, forțează pe funcționarii subalterni să declare fals împotriva procurorului general Palade, căpitanului Carp și plotonierului Iluțiu, amenințând pe funcționari cu destituirea în cazul când nu vor mărturisi strâmb. Toate acestea pentru mușamalizarea procesului lui Szaplonczai, care e amestecat și-n complotul pomenit.

De altfel notarul Szaplonczai, șovinist și complotist ungur, este omul de casă al primpretorului.

Astfel sub ochii populației, sub ochii buni ai primpretorului, un no ar ungur, slujbaș al Statului român, și deasemenea și ceilalți cetățeni de naționalitate maghiară, se simt azi mai bine decât pe vremea maghiară. Firește, toate acestea produc o detestabilă impresie în masele poporului.

Ce face dl primpretor când suntem atacați de Ungaria?

Regretabil e însă, că toate acestea se petrec acum, când Ungaria în semn de dragoste ne trimite bande de insurgenți peste graniță. Faptul de mai jos e o ilustrare mai evidentă decât toate. In timp ce guvernul dă ordin pentru înființarea gărzilor naționale pentru apărarea momentană a graniței, dl primpretor Gheție, în loc să se prezinte în localitatea stabilită pentru formarea gărzii naționale, umblă prin comune ca să adune dela subalterni mărturisiri false. Astfel s'a 'ntâmplat că garda națională din Uileac (localitate maghiară, în care era cu atât mai mult nevoe de ea) n'a putut lua ființă, deoarece dl primpretor avea de adunat declarații false.

Grâul-fantomă al funcționarilor

Astă vară se hotărește de către prefectură rechiziționarea a 40 de vagoane de grâu pentru funcționarii publici. Grâul s'a rechiziționat, dar în loc să ajungă în mânile funcționarilor, a luat drumul Cehoslovaciei.

Autoritățile locale au luat cunoștință și au dat chestiunea pe mâna justiției. Procesul intentat de prim-procurorul Palade în chestiunea aceasta, deasemenea și procesul contra iredentistului Szaplonczai, sunt la tribunal și nu ne îndoim că justiția va repara situația aceasta ce ni-au adus-o oamenii Consiliului Dirigent.

Amintim totodată, că a fost sesfzat și regimentul de jandarmi, cărula i-au fost deferite actele privitoare la faptele acestea.

Regionalism

Nu va fi debunăseamă fără interes să se știe, că oamenii noștri sunt și niște adepți înflăcărați ai regionalismului. Mărturisirile false smulse de primpretorul Gheție aveau de scop să mute în vechiul regat pe primul procuror, căpitanul de jandarmi. Dl Gheție a declarat, că va arunca cu orice preț peste Carpați pe numiții, care'i stânjenesc afacerile și'l împiedecă de a da permise pentru vaci, de grâu și de nuci și a ajuta trecerile clandestine în Ungaria.

Pe plutonierul Iluțiu fiindu'l greu să'l arunce peste Carpați, căuta să 'l silească să dea declarații false — sub amenințarea c', rămas aici, va fi vai de capul lui — împotriva prim-procurorului și căpitanului de jandarmi; declarații, care n'au putut fi însă smulse.

Lucrurile acestea e bine să se știe de către public. Nu putem aștepta ca sanarea să se aducă fără demascarea acestor fapte.

Coresp.

ABONAMENTELE

pentru ziarul

„Infrățirea“

se primesc cu

Lei 180 anual
Lei 90 pe 6 luni
Lei 45 pe 3 luni

◆

Pentru autorități, bănci și societăți

Lei 240 anuul
Lei 120 pe 6 luni
Lei 60 pe 3 luni

RECLAME

Se primesc pentru ziarul „INFRĂȚIREA“ la Administrație Str. I. Maniu No. 3. și prin toți Agenții și Agențiile de publicitate

◆ ◆

Se primesc reclame scrise și în limba maghiară și germană pentru care avem traducători speciali

Prețuri reduse

Toți cari vor face reclamă pentru vânzări cumpărări vor avea posibilitatea să constate marele avantaj. ■

Se pot transmite reclame si prin telefon: 952

Tipărit cu masina rotative Cartea Românească „Cosinzeana“ institut de arte grafice, Cluj.

Anul III. ◆ No. 714 ◆ 8 PAGINI ◆ UN LEU ◆ 8 PAGINI ◆ Duminică 28 Ianuarie 1923

Infrățirea

Onor Asociația pentru Cultura
și literatura poporului român
Sibiu

R CLUJ 1. 7872

ANUNȚURI:
LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI
ȘI
AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3, (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN pentru autorități . 240 L.
PE 1 AN . . . . . 180 L.
PE 6 LUNI . . . . . 90 L.
PE 3 LUNI . . . . . 45 L.

România în fața streinătății

In jurul declarațiilor dlui I. G. Duca, ministrul de externe

Expozeul d-lui I. G. Duca, ministrul afacerilor streine, făcut reprezentanților presei române cu privire la rezultatele misiunei d-sale în streinătate, ne dă prilejul să ne ocupăm din nou de politica externă pe care guvernul a înțeles s'o întreprindă în grelele împrejurări prin care țara noastră trece în prezent.

Ca și d-l Ion Brătianu la Genova, d-l Duca a afirmat la Lausanne tendința României de a contribui la consolidarea păcei în Europa. Fără ca interesele noastre să fie atinse și fără — să facem jocul vreunuia dintre marii aliați, delegația română stăpânită de credința că numai un acord al marilor puteri este în stare să asigure liniștea Europei și-a dat toate silințele ca echilibrul dintre puterile occidentale să nu fie sdruncinat. Și, de și ur că dacă în această privință nu s'a ajuns la rezultate desăvârșite, în orice caz. atitudinea delegaților români atât la Genova, cât și la Lausanne a contribuit mult la menținerea bunelor relații dintre aliați.

Căci, ne aducem aminte cum la Genova în văltoarea discuțiilor, tensiunea la un moment dat ajunsese așa de mare între delegații francezi și englezi, în cât o ruptură părea inevitabilă între cele două mari puteri. Intervenția d-lui Ion Brătianu a fost însă hotărâtoare în ceia ce privește liniștirea spiritelor, putându-se astfel continua mai departe dezbaterile. Tot așa la Lausanne prin faptul politicei de rezistență pe care reprezentanții sovietelor o preconizaseră alături de turci în chestiunea Orientului, se credea la început că piedicele vor fi de neînvins pentru a se putea ajunge la rezolvirea conflictului greco-turc. Dar, d-l Duca dându-și seama de greutățile pe cari blocul ruso-turc le ridica în calea păcei, a reușit să izoleze pe ruși, datorită căruia fapt delegația otomană începuse să renunțe la intransigența ei.

Politica actualului ministru de externe nu trebuie privită însă numai din punctul de vedere al serviciilor pe care România le aduce causei generale a păcei. Din declarațiile făcute de d-sa reprezentanților presei reese în mod evident că realizările țarei noastre la conferința din Lausanne sunt mari. Ca deținători ai gurilor Dunărei și ca țară exportatoare avem neapărată nevoie de libertatea efectivă a Strâmtorilor. In tot trecutul nostru, dar mai ales în timpul războiului ne-am izbit puternic de neajunsurile provenite prin faptul închiderei Strâmtorilor. Indeplinirea deziderateler noastre în această privință constitue un act de importanță capitală pentru viitorul României Mari. In legătură cu această chestiune, domnul Duca referindu-se la desbaterile conferinței dela Lausanne, a declarat următoarele: „acea chestiune care ne interesa mai deaproape pe noi — chestiunea Strâmtorilor — a primit o soluție care corespunde în totul intereselor noastre. Interesele României cer libertatea efectivă a Strâmtorilor. Formulele la care s'a ajuns, la Lausanne, fără a fi desigur, niște formule ideale, realizează totuși libertatea Strâmtorilor în măsura posibilităților politice de astăzi".

In ultima parte a declarațiilor, domnul Duca confirmă aprecierile măgulitoare ale streinătății față de străduințele pe care țara noastră le depune atât pentru asigurarea păcei, cât și pentru consolidarea internă. Fără îndoială că aceste aprecieri au o importanță cu totul semnificativă din punctul de vedere al relațiilor noastre cu vecinii. Fiindcă dacă astăzi ne găsim în conflict cu statul maghiar, faptul se datorește tocmai intențiunilor noastre pacifice și dorinței noastre de a veghea alături de ceilalți aliați la menținerea liniștei în Europa Centrală liniște pe care statul maghiar încearcă prin toate mijloacele s'o turbure.

De aceea, când streinătatea este perfect convinsă asupra tendințelor pe care le urmărim, — marii aliați își pot da bine seama de verosimilitatea comunicatului dat de comisiunea militară interaliată dela Budapesta în chestiunea provocațiunilor maghiare dela granița României.

Popas la poarta noastră

Cu prilejul adunării Generale a Sindicatului presei Române din Ardeal

Ca și în cei doi ani precedenți, Adunarea generală anuală a Sindicatului Presii Române din Ardeal ni-a adunat la un loc. Resfirați în tabere de idei și interese, tot timpul anului suntem condamnați să apărăm să scormonim și să veghiem la interesele și nevoile tutu ror, mâtând pe ale noastre, destul de apăsătoare. E în clipa aceasta de rară coborâre în noi și numai pentru noi, o adâncă și emoționantă solemnitate, un scurt și odihnitor răgaz pentru lupta pe care o vom porni din nou mâne, iarăși pentru alții.

Acum doi ani și ceva când abia începuse să se agite dintre noi ideea unei organizațiuni profesionale, un vast pustiu sufletesc se întindea în noi înșine. Nu ne cunoșteam noi între noi cei despărțiți numai de câțiva pereți, nu ne înțelegeam noi între noi cei cari eram chemați să înțelegem pe toți și pe toate și mai cu deosebire nu ne gândiam că avem și noi interese și nevoi pe care le-am putea apăra sau înălțura, așa cum pledăm atâtea interese și muncim pentru stârpirea atâtor nevoi.

Atât de mare era lipsa unei organizațiuni care să ne strângă rândurile încât după cel dintâiu moment de ezitare ideea a fost îmbrățișată cu o însuflețire uimitoare. Sindicatul Presei Române din Ardeal a avut menirea să ne dea un solid piedestal profesionist, să ne creieze un ideal propriu către care să se aplece toate preocupările noastre intime. Din nimic, dar din nimic, ni-am creiat cumpăna sufletească absentă până acum doi ani, ni-am făcut din sărăcie o re și în pustiul presărat de ură și inutilă dușmănie, o vază de adăpost și dragoste.

Pentru interesele noastre profesioniste creiarea Sindicatului Presei Române din Ardeal a fost salutară: pentru înfățișarea morală a scrisului zilnic, nu posedăm cuvântul de superlativă calificație. Cititorul atent al publicațiilor gazetărești din Ardeal trebue să fi observat schimbarea care se opera acum doi ani în șirele negre ale foilor noastre. Dela un timp a dispărut pe neașteptate atacurile brutale și nedrepte cari se aruncau de-oparte și de alta nu făptașului politic ci colegului de meserie, avocat ca și el a unei cauze adoptate numai.

Odată cu aceasta a dispărut și discreditul care se arunca de către însăși profesioniștii ei presei, făcând loc prestigiului moral pe care această importantă instituție socială trebue să-l ocupe.

Dacă mai sunt multe de îndreptat în vechile procedee de presă încă dăinuitoare nu trebue să se uite că în cei doi ani de până acum a trebuit să ne purificăm noi înșine, să dăm asupra noastră înșine o grea luptă. Astăzi când am învins și când putem privi cu mândrie în această trecătoare clipă de reculegere drumul parcurs, orizontul ce se deschide înaintea noastră nu ne mai înspăimântă și pășim cu încredere spre el.

D. J. C.

Probleme economice

Nevoia de credit sătesc în Ardeal

Satele ardelenești sub controlul financiar strein — Se impune înființarea de Bănci populare și extinderea creditului Băncei Naționale la sate — Rezultatele obținute în vechiul regat în această privință

Cu cât mergem spre normalizare, cu atât și nevoia de credit se resimte tot mai mult.

Este firesc să fie așa, fiindcă în toate ramurile de activitate tendința generală este nu numai de a ajunge la complectă normalizare, dar de a crea mijloace de viață cu mult superioare celor dinainte de războiu.

Referindu-ne la noi, constatăm că nevoia de credit este cu mult mai mare în Ardeal, decât în vechiul regat și cu deosebire la sate unde instituțiile de credit românesc lipsesc cu desăvârșire.

Căci, ni orașele din Ardeal încă din primele zile ale anexărei, atât Banca Națională, cât și celelalte mari bănci din capitală, și-au extins activitatea lor financiară și asupra provinciilor din nou alipite, înființând sucursale în principalele orașe.

In modul acesta, s'a reușit pe de o parte ca să se scoată de sub controlul maghiar viața economică a Ardealului, iar pe de altă parte să se acopere în parte nevoia de credit în comunele urbane. Starea de lucruri nu se prezintă tot așa la sate, unde rețeaua financiară a băncilor streine se află încă în plină activitate. Și, dacă aici îngrijorarea este mare din acest punct de vedere, de sigur, că se datorește relei stări materiale în care s'a sbătut până acum țărănimea ardeleană.

In vechiul regat obștiile sătești și băncile populare au condus la rezultate dintre cele mai apreciabile. Prin faptul exproprierei țărănimea de dincolo de Carpați, avea neapărată nevoie de credite în vederea procurărei de mașini agricole și a altor ustensile în legătură cu facerea unei culturi raționale a pământului dobândit. Aceste credite au fost lesne de găsit pentru că țăranii de acolo aveau la dispoziție creditul necesar de la Băncile populare. De aceea, în cel mai scurt timp ei au reușit să-și înghebeze gospodării întemeiate și să-și creeze capitalul trebuitor nevoilor financiare ale economiei lor. Dovada acestei afirmațiuni ne-o face faptul că în vechiul regat o bună parte din țărănime, a achitat deja pământul expropriat de la marii proprietari.

Fără îndoială că nevoia de credit rural în Ardeal nu poate fi acoperită, decât urmându-se exemplul vechiului regat. Din momentul ce țărănimea de dincoace de Carpați intră în stăpânirea pământului expropriat, nevoia de credit rural se va resimți cu mult mai mult decât în prezent. Fiindcă, pentru ca țăranul ardelean să-și valorifice mica lui proprietate, va trebui ca gospodăria lui să fie prevăzută cu inventarul agricol neapărat necesar. Ori, cum va putea el să și-l procure, dacă nu va avea posibilitatea de credit.

Deci, se impune pe lângă o extindere mai mare a creditului Băncei Naționale în pătura rurală a Ardealului, dar și înființarea aici a Băncilor populare după sistemul vechiului regat. După cât suntem informați conducătorii de astăzi și-au dat seama de această situație, ei luând toate măsurile ca interesele țărănimei în această privință să nu fie prejudiciate de loc. In adevăr, statul ne mai împrumutându-se la Banca Națională, iar pe de altă parte achitând o parte din creanța lui, a dat posibilitate acestei Instituții de credit să acorde solicitatorilor un credit mai larg.

Prin urmare, avem toată credința că odată cu intrarea pământului expropriat în stăpânirea țărănimei, nevoia de credit rural în Ardeal va fi acoperită, putând astfel să nădăjduim că pe această cale, în primul rând vom ajunge la crearea unei țărănimi întărite gata de orice jertfe, iar în al doilea rând de a rupe rețeaua financiară a băncilor maghiare care se întinde încă și acum în satele ardelenești.

Pentru comitetul soc. „Cultura poporului"

Alegerea noului Președinte

Toți dnii membrii ai societății „Cultura poporului" din Cluj sunt rugați cu foarte multă insistență să ia parte neapărat la ședința comitetului societății care va avea loc:

Luni 29 Ianuarie în ora 6 seara în sala rectoratului Universității. La această ședință excepțională e absolută nevoie de prezența cel puțin o 38 de membrii deoarece demisionând dl Marin Stefănescu din calitatea de președinte al societății, comitetul format de două treimi din membrii lui trebuie să aleagă pe noul președinte.

Această ședință a comitetului este destinat special pentru alegerea noului președinte.

Mișcarea culturală, teatrală, literară, artistică

Festivalul Presei

Programul festivalului organizat de „Sindicatul Presei Române din Ardeal" pentru seara de 27 Ianuarie, la Teatrul Național, este următorul :

I.

1. Ouvertura din Wilhelm Tell, de Rossini, cu orchestra Operei sub conducerea maestrului Schuller.

2. D-na Olga Vasilescu dela Teatrul Național : „Miorița" de V. Alexandri.

3. D-na Tiron Sylvia dela Operă : Arii din „Tosca" și Naționale.

4. D-na Cornelia Caracioni : „Libertatea Presei", versuri improvizate.

II.

5. Quartetul Kolar.

6. Dra Aprilliana Medianu dela Teatrul Național : Versuri din Coșbuc.

7. N. Apostolescu dela Operă: Arii italienești.

8 Neamțu-Otonel dela Teatrul Național: Versuri humoristice.

9. Traian Grozăvescu dela Operă Arii.

III.

10. Dna Gina Sandry-Bulandra dela Teatrul Național: „Printre lacrimi" de P. Cerna.

11. Dna Lya Popp dela Operă:

a) „Lucrezia Borgia" din Donizetti; Romanza: „Nela fatal di Rimini Orsini".

b) „Ombra mai fu" (Serse) Handel.

c) „Danza Fanciula": Durante.

12. Al. I. Ghibericon dela Teatrul Național: Alureli.

13. Baletul Operei sub conducerea d-lui Ligeti.

Acompaniamentul la piano va fi susținut de d-șoara Olga Vancea dela Operă.

Biletele se găsesc la „Reclama" (Piața Unirei 4) și la Casa Teatrului Național.

O nouă premieră

Hero și Leandru

Anul acesta, teatrul național de aici, și-a sporit forțele artistice cu încă un element dramatic, prin angajarea dnei Gina Sandry. Alături cu artiștii desăvârșiți mai vechi dna Gina Sandry, ridică nivelul artistic al teatrului național la arta adevărată. Cu toții, pe această artistă am văzut-o până acum în diferite roluri și cunoaștem talentul pe care-l posedă, temperamentul, priceperea artistică și justă cum știe să interpreteze un personagiu. La aceste calități trebue să adăogăm cultură ce o are, așa necesară unui actor.

Gina Sandry, e preocupată numai de artă și ideal. Un fapt va dovedi aceasta. Ea a renunțat la teatrul „Regina Maria" din București a renunțat la mediul prielnic din Capitală, unde talentul se valorifică îndată și ajunge ținta mai cu ușurință, pentru a veni la Cluj.

In seara de 30 Ianuarie cr. dna Gina Sandry, va interpreta un rol de creație din cele mai grele. Cu acest prilej vom putea cântări în adevăr valoarea artistică a dnei Gina Sandry, în rolul Hero.

Ne vom da seama, că în fața noastră avem o artistă consacrată. Opera lui Grillparzer necesită mai cu seamă pentru interpretarea ființei sbuciumate Hero, o impresionanată putere dramatică pe care n'o poate avea decât o artistă care analizează psihologicește firea omenească și ne redă intensitatea emoțiilor până la sfârșit.

S. I.

Muzeele din Rusia

Datorită mărturiilor refugiaților din Rusia, cât și apelurilor repetate ale lui Gorki către intelectualitatea Occidentului, se cunoaște starea mizerabilă la care au ajuns sub dictatura Sovietelor, savanții și în general toți intelectualii ruși care nu sunt bolșevici militanți.

Situația artiștilor pare însă să fie cu totul deosebită, cel puțin așa rezultă din articolele unui profesor universitar francez Andrè Julien, care a putut timp de 3 luni cât a stat la Petrograd și la Moscova, să facă investigații în această privință.

El a vizitat în special muzeele și galeriile artistice ale acestor două metropole rusești și rezultatul observațiunilor sale personale confirmă pe deplin ceiace s'a putut citi deja în documentele propagandei Sovietice.

Vechile muzee de la Moscova — scrie Andrè Julien — au rămas exact aceleași, ca și sub vremea țarilor. Se constată doar faptul că sunt mult mai frecvent te.

Julien a vizitat „Ornzheinaya Palata" cu sala Coroanelor unde se găsesc cele mai de seamă obiecte de artă din Rusia: sceptrurile, coroanele și tronurile foștilor țari.

Colecțiunea Merosof. devenită muzeul național al Moscovei posedă operils lui Gauguin, Matisse, Picasso, van Gogh, Cézanne, Maurice Denis.

La Petrograd aceleași constatări: Muzeul de pictură rus Alexandru III-lea n'a suferit nici o schimbare.

Julien se ocupă apoi mai pe larg de organizațiunea actuală a Ermitajului. El e dirijat de un consiliu compus din 17 conservatori, un secretar, un bibliotecar și șapte membri aleși, care sunt directori sau conservatori ai altor muzee și membri ai Academiei de științe.

Printre conservatori se află Ainalov, celebrul savant bizantin și pictorul Alexandru Benoist.

Director e Trointski, specialist în obiecte de artă și ceramică. Sub impulsiunea lui, muzeul a putut fi remaniat și mărit prin anexiunea palatului de iarnă.

Fiecare din secțiunile sale e prevăzută cu o bibliotecă cuprinzând și pictura secolului al XIX, exclusă sub regimul țarist.

El s'a imbogățit cu mai mult de 400 de piese, care figurau în inventarele sale, dar care fuseseră ridicate pentru a orna reședințele imperiale. Printre ele se află șase tablouri de ale lui Watteau și o curioasă Madonă.

Adăugându-se și colecțiunile amatorilor date Ermitajului spre păstrare, muzeul păstrează astăzi peste cincizeci de mii de obiecte de artă și acest mijloc de a le pune la adăpost probează siguranța de care se bucură muzeele.

*

De adăogat inițiativa deosebită de care se bucură conservatorii, ei fiind în afară de influențele politice.

Guvernul Sovietelor nu se amestecă în viața artistică a muzeului și cei care-l administrează datoresc acest lucru protecției inteligente a lui Lunaciarski, comisarul instrucțiunei publice.

Profesorul Julien uită însă să spuie dacă regimul privilegiat privește și artiștii sau numai muzeele.

Să cumpărăm 1788
dela Drogueria
„EMKE"
Proprietarul firmei:
Barkóczy Alexandru.
Prețuri eftine. Mare asortiment. Serviciu regulat.

Aducerea în țară a obiectelor de artă luate de unguri

După cum se știe, în 1918, după revoluție, ungurii au transportat la Budapesta aproape toate obiectele de artă și de altă natură din muzeele ardelene, pentru ca să nu ajungă în stăpânirea statului român. Tratatul de pace a hotărât retrocedarea acestor obiecte României. Statul a român a început deci tratative cu guvernul maghiar în privința aceasta și după îndelungate trataiive și tergiversări din partea maghiară, au fost obținute mai bine de jumătate din obiecte.

Acum, după ce delegatul guvernului, dl C. Petran profesor la Universitatea din Cluj, a dus la capăt și tratativele în privința restului de obiecte luate de unguri, au fost aduse în țară o seamă de noi obiecte din restul acesta. Obiectele, până când vor putea fi împărțite respectivilor posesori ai lor din trecut, au fost depozitate în Palatul Cultural din Arad.

Răspândiți „Infrățirea"

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Literatura mistică în Rusia bolșevică

Cei ce au putut să cunoască sufletul poporului rus, și-au dat seama că bolșevismul nu e numai un fenomen social și economic, ci și un fenomen psichologic.

Sufletul misterios al Rusiei de astăzi se cristalizează puțin câte puțin, manifestându-se și prin scris, căci există și o literatură bolșevică — o poezie bolșevică.

Librăria rusă „Moscova" a făcut să apară de curând la Berlin, primele fascicole din revista bibliografică „Cartea rusească", condusă de Iastcenko, fost profesor de drept internațional.

Din aceste broșuri care conțin aspectul foarte curios al vieței literare din Rusia sub regimul comunist, împrumutăm prețioasele informațiuni pe care le redăm mai jos.

Scriitorii ruși s'au împărțit în două grupe, una capitulând pe scriitorii cei mai de seamă: Merejkowski, Bunin, Kuprin, contele A. Tolstoi care, s'au stabilit în streinătate, cealaltă a rămas în Rusia, aderând mai mult ori mai puțin la bolșevism. Zicem mai mult sau mai puțin, fiindcă e o eroare ca cineva să creadă că cei care trăiesc și lucrează astăzi în Rusia sunt bolșevici.

Cu toate condițiile economice îngrozitoare în care se află Rusia, soarta scriitorilor este relativ mai bună decât aceia a celorlalți cetățeni ai republicei Sovietelor.

Nevoind să imite exemplul lui Platon, bolșevicii n'au alungat poeții paradisului comunist, ci din contră le-a oferit azil și protecție. Cu toate acestea ei exercită o tutelă vigilentă, asupra tuturor operilor literare și libertatea presei e moartă în Rusia.

O piesă de a lui Gorki a fost retrasă din repertoriu din cauza caracterului ei anti-revoluționar.

Cei ce se bucură de toate favorurile guvernului sunt poeții zișI proletari.

„Poeți proletari", „Imaginiști", „Sciți", astfel se numesc membrii care formează cenaclul paradisului bolșevic.

Deși se simte lipsa hârtiei pentru cărțile de absolută necesitate, literatura ca mai inutită e distribuită poporului sub formă de poezie lirică.

De notat însă că au rămas în Rusia și un număr mare de poeți, celebri, cu mult înaintea revoluției, ca : Gumileff, Alexandru Block, mort de curând, Viatceslave Ivanoff, Sergiu Gorodetzki, Valeriu Brinsoff, Anna Achmatowa, Andrei Beliy, a căror nume supraviețuiesc bolșevismului, după cum au supraviețuit și vechei Rusii, pentrucă aparțin literaturei și nu politicei.

Din nefericire sunt prea puține știri asupra activității lor actuale.

Cea mai mare parte lucrează pentru Secțiunea literară a Comisariatului Instrucțiunei publice, sau pentru colecția intitulată : Literatura universală, pe care o conduce Gorky și în care se publică traducerile capo d'operilor străine.

„Cartea Rusă" dă o listă a principalelor producțiuni, precum și titlurile operilor noi care au apărut sau sunt pe cale de apariție în Rusia.

Un obstacol serios pe care-l preîntâmpină expansiunea literaturei bolșevice, cu toată bunăvoința Sovietelor, e criza de hârtie.

Editorii ruși instalați la Berlin au reușit să scoată mai multe volume de proză și de versuri semnate de cinci scriitori bolșevici, dintre care pantru sunt poeți : Alexandru Block, Andrei Beliy, Sergiu Espenin și N. Klinieff, pe care Iastcenko îi numește „Slavofilii revoluționari" și care au format grupul literar al Seiților", voind ca acest nume să semnifice ideia de dispreț a civilizației clasice din Occident.

La aceștia se mai adoagă Ivanoff Rasumnik, teoreticianul fanatic al comunismului, comentatorul și apărătorul elocvent al operei Sciților.

Ivanoff Rasumnik desvăluește în scrierile sale o loialitate, pe care n'o găsim însă la Sciți.

Dealtfel el nu e un adept al bolșevismului oficial, pe care nu-l iubește. Astfel în una din scrierile lui găsim următorul pasagiu :

Dictatura unui partid începe să se simtă. Eu știu că teroarea internă și externă nu corespunde căei ce-o am de urmat. Dar pe care alta s'o urmez?

Dacă-mi voiu spăla mâinile ca Pilat, voi împiedeca evoluția adevăratului socialism revoluționar. Presa e distrusă — să luptăm pentru învierea ei. Dușmanii politici sunt aruncați în închisoare, să cerem instrucția și judecarea lor.

Sunt contra oricărui războiu deci și în contra războiului revoluționar.

Cu toată bunăvoința mecenaților de la Moscova, totuși e foarte greu să se creadă că epoca bolșevismului poate fi considerată ca o epocă de aur a artei și a literaturei ruse.

Ca să se creieze o artă perfectă, trebue ca un popor să atingă un echilibru perfect, fie spiritual, fie intelectual, echilibru care să reprezinte o puternică și sigură evoluție.

Cum s'ar putea găsi acest echilibru, necesar desvoltărei artei și gândirei creatrice în o țară care traversează o epocă de tranziție violentă?

Poezia bolșevică este o floare curioasă, uneori chiar captivantă, dar e precoce și diafană, arsă de sufiarea toridă a vântului bolșevic.

Literatura rusă nu e însă moartă și nu va muri, căci ea e emanația unui geniu național, mult mai profund decât bolșevismul.

Messianismul naționalist și religios aplicat în Rusia nu e o idee nouă; ea a fost exprimată de slavofilii vechiului regim și în special în chip magistral de Dostoiewski, care poate fi considerat drept părintele revoluției ruse.

Congresul Partidului Național-Liberal din județul Timiș-Torontal

— Raportul secretarului — Noul comitet —

DISCURSUL DLUI MINISTRU DR. AUREL COSMA

După o serie de adunări poporale ținute la sate, a avut loc în 21 Ianuarie la Timișoara congresul anual al organizației Partidului Național-Liberal din județul Timiș-Torontal. Sala mare a Bereriei din Fabrică era prea mică pentru lumea atât de multă, care a venit să demonstreze încrederea guvernului liberal.

D-l ministru dr. Aurel Cosma în mijlocul unor ovațiuni prelungite deschide congresul la ora 10 a. m.

D-l secretar delegat, dr. Licarețiu, citește raportul anual despre activitatea desvoltată de partidul liberal pentru ridicarea poporului și regenerarea vieții publice.

Scoate în relief reformele mai importante pe cari le-a înfăptuit guvernul actual și face un detaliat expozeu al situației pratidului liberal din acest județ, a cărui principii democratice a prins rădăcini adânci în conștiința poporului.

Președintele congresului, d-l dr. Cosma aduce la cunoștință constituirea noului birou permanent, a les din sânul comitetului județean central, complectându-se astfel locurile rămase vacante în urma plecării câtorva membrii din localitate. Citește lista noilor aleși și anume: vicepreședinți d-nii dr. P. Obădeanu și dr. P. Țucra, secretar general d-l A. Cosma junior, casier d-l dr. P. Licarețiu, iar în delegația permanentă d. Ion Oprea.

După terminarea părții administrative, se încep discursurile. Vorbesc d-nii Aug. Coman, P. Obădeanu, P. Rămneanțu și primarul din comuna Ghiroda.

Cuvântarea dlui ministru dr. A. Cosma

Se ridică la tribună d-l dr. Aurel Cosma, ministrul Lucrărilor Publice și președintele organizației județene:

Toate străduințele neamului nostru în trecut erau îndreptate spre izbânda unei ținte naționale arătată de armonia gândurilor și dorul de veci al unui popor întreg. Calea bătătorită de pașii cuceritori ai primilor noștri propovăduitori, cari înfiltrau în sufletul poporului românesc credința în mântuire și viitor, era urmată de toată pleiada pionirilor naționali. Întărirea conștiinței și răbdarea suferințelor în vederea unei fericiri eterne era lozinca fiecărui român. Scopul era sfânt și pentru înfăptuirea lui s'au adus nenumărate jertfe. Altarul de educație al neamului nostru a fost de multeori stropit cu sângele nevinovat al martirilor, care însă în loc să înăbușească ideia reînvierii naționale, după cum credeau dușmanii noștri, a încălzit și a încurajat și mai mult sufletul poporului românesc.

In lungul vremilor de grea încercare, când tot neamul românesc pregătea unitatea națională, se găsiau și atunci câțiva oameni slabi la suflet, cari șoviăiau în fața pumnului cotropitor și mai bine renegau o credință strămoșească, decât să îndure răzbunarea trufiei oligarchice. Dar din fericire erau puțini și fără nici o putere lo tărâtoare pentru interesele românești. L-am amintit pe acești rătăciți ai neamului numai să trag concluziuni pentru prezent. Dacă și azi se mai găsesc astfel de rătăciți, poporul va ști să-i condamne cu dispreț, iar cuvântul lor se va prăbuși în propria lor inconștiență.

Providența dumnezeiască a vrut ca acest neam subjugat de străini și îndurerat de indolența fiilor lui, să-și prăznuiască integritatea cu un ceas mai înainte.

Cea mai fericită ramură a neamului românesc, care a trăit o viață independentă de stat, a fost farul întregului nostru popor. De aici ne-a venit lumina, care a gătit calea dorobanțului, ca să făurească România de azi. Atunci, când frământările politice pentru regenerare erau mai acute, tot de acea a venit busola drumului de biruință.

In preajma războiului mondial, când toată lumea s'a aruncat în luptă o parte a neamului nostru în cătat tovărășia celorlalte partide numai să se poată menține. A colaborat și cu țărăniștii, dar n'a ajuns la nimic, pentru-că partidul țărănesc nu s'a zămislit din vre-o necesitate socială, ci din ambiția pură a câtorva vanitoși.

Atmosfera era atunci foarte favorabilă pentru demagogie și totuși guvernul d-lui Vaida a trebuit să cadă. A venit la putere generalul Averescu, care prin vraja miraculoasă a numelui de ostaș, a capturat atenția întregii țări. La început era considerat ca un adevărat idol, dela care aștepta țara întărirea. Țara însă s'a înșelat și de data asta. Ilegalitățile și jafurile au găsit un adăpost prielnic subt auspiciile guvernului Averescu. Vistieria statului s'a golit, aburzile au crescut și treburile țării lunecau pe povârnișul pieririi. Era fatal ca și acest guvern să-și piardă încrederea poporului.

Cum s'au desfășurat mai departe evenimentele politice, o știți. Au mai fost la guvern scurt timp și tachiștii, iar acum un an conducerea țării a fost încredințată d-lui Ion I. C. Brătianu.

S'a dovedit că drumul politic pe care am urmat noi în vara anului 1920 este cel mai bun și adevărat.

Când am intrat în partidul liberal, el era în opoziție, deci nu ne poate veni acuza, că aveam considerațiuni. Noi am căutat ca după unirea națională să facem și unirea politică. Partidul național, din care am făcut parte toți ardelenii și bănățenii și-a terminat rostul cu proclamația dela Alba-Iulia. Trebuia să căutăm atunci în vechiul regat un partid care să fie cel mai apropiat în principii și program, cu aspirațiunile poporului nostru de dincoaci de Carpați. L-am găsit în partidul liberal, care prin trecutul său ne-a prezintat cea mai perfectă garanție, că în cadrele lui vom putea mai bine munci pentru consolidarea României întregite.

Calea pe care am apucat-o noi în vara anului 1920 a fost încercată să fie urmată și de partidul național. S'au făcut tratative pentru unire, însă din cauza prea multor veleități din partea naționaliștilor, au eșuat. Și cu asta partidul național a făcut o greșală mare, pentru că nefuzionând cu partidul național-liberal, a căzut în păcatul regionalismului. Nu le-a mai rămas naționaliștilor altă armă, decât demagogia, să huiduiască și să spună poporului, că la noi sufla revoluția. De aici a pornit ideia autonomiei, cu care naționaliștii fără să-și dea seama, au servit guvernul maghiar.

In orbirea lor de atâta ură, au negat și rolul de constituant al actualului parlament, cu toate că în timpul tratativelor de fuzionare cu partidul liberal l-au recunoscut. Și de aici se vede inconsecventa și nehotărârea naționaliților, mai ales când știm că primul parlament al d-lui Vaida era doar constituant.

Politica de învrăibire a naționaliștilor a devenit din zi în zi tot mai acută, având o nuanță pur negativă. Văzând însă că astfel nu se vor susține pe arena publică, s'au hotărât să fuzioneze și ei cu un partid din vechiul regat, ca să nu mai poată fi acuzați de regionalism. S'au unit atunci cu rămășițele partidului tachist. Prin urmare acelaș lucru l-au făcut și ei, pe care noi îl făcurăm înainte cu doi ani, însă ei l-au făcut rău. Pe când noi ne-am unit cu un partid democrat și puternic, ca cel național liberal, ei au fuzionat cu rămășița ciocoilor din partidul tachist.

Deși s'a făcut această fuziune, naționaliștii tot regionaliști au rămas. Își continuă apostolatul antagonist, presărând în popor în loc de dragoste și lumină, semința nenorocită a dușmăniei. In neorientarea lor rătăcesc și în negura politicei de clasă. Sunt inconștienți, ca muribundul, care își vede sfârșitul.

Oricât s'ar opinti naționaliștii în să, poporul dela sate nu-i va mai asculta, pentru-că poporul nostru este pașnic și doritor de liniște. Să teanul nostru nu vrea să știe, decât de muncă. Și dacă poporul românesc nu va avea altă grijă, decât să iubească munca și dreptatea, nime nu va mai putea împiedi ca consolidarea țării și bunăstarea cetățenilor.

După discursul d-lui ministru dr. Cosma se aduce o moțiune în sensul cuvântărilor și se trimite o telegramă d-lui prinministru Ion I. C. Brătianu.

Congresul se închide la ora 1 p. m.

Partidul național — o armă a Ungariei

O interpelație edificătoare în adunarea națională maghiară — Ziarele partidului național armă de luptă în mâinile parlamentului unguresc

Acum trei luni și jumătate, când noul stat român încorona la Alba-Iulia pe Suveranii tuturor românilor și când partidul național a găsit cu cale să facă acel urât gest al demonstrației prin abținerea dela serbarea aceasta a țării întregi, un deputat maghiar, vajnicul Szilágyi, s'a ridicat în adunarea națională maghială împotriva încoronării dela Alba-Iulia și-a protestat împotriva ei în numele Ungariei, Ardealului ungurese și al „românilor" din partidul național al d-lui Maniu.

Deputatul maghiar a citit atunci în adunarea națională articole din oficiosul de pe atunci al partidului național; articole stupide pe cât de meschine, care au servit Ungariei ca cea mai bună armă împotriva noastră.

Cazul a stârnit o deosebită sensație.

Partidul național nu s'a cumințit însă și astfel, cu ocazia mișcărilor militare înregistrate în Ungaria cu ocazia incursiunilor peste granița noastră, oficiosul din București al naționaliștilor, „Epoca" și alături de el „Patria" din Cluj nu s'a sfiit — după trei luni dela pățania „Patriei" — să învinuească guvernarea română că nu rămâne nesimțitoare, când o amenință cel mai mare dintre dușmani.

Deasemenea se hotărâse, ca Ungaria să aibă reprezentanți în fiecare redacție maghiară din statele succesoare.

Dovada legăturilor cu guvernul maghiar

Peste două luni după aceea s'a întâmplat cunoscutul caz al lui „Keleti Ujsag" din Cluj și-al lui Ignotus. O editură irredentistă, clericală, guvernamentală, din Budapesta, „Atheneum", făcuse transacția de cumpărare cu „Keleti-Ujsag", transacție mărturisită și prin coloanele acestui ziar maghiar. Concomitent s'a produs descălicarea lui Ignotus și schimbarea de directivă a ziarului „Keleti-Ujsag". Nu e o subvenție; guvernul maghiar a găsit un alt mijloc: și-a trimes în locul banilor pe una dintre casele sale de editură ca să sprijinească ziaristica maghiară de peste granițe.

O altă dovadă: ziarul șovinist din Brașov, fratele de cruce al lui „Ellenzek", „Brassoi Lapok", are printre alți corespondenți pe Szemere Pal din Viena, care figurează pe lista participanților și propagandiștilor dela pomenitul congres din Viena. Numitul e redactor la agenția de publicitate propagandistă pan-maghiară: Auslandskorespondenz, înființată pentru furnizarea de articole și știri subversive pentru presa maghiară din statele succesoare.

Telegramele „autentice" ale lui „Ellenzék"

Decând armata franceză a intrat în ținutul Ruhrului, gazetele maghiare dela noi sunt pline de telegramele absolut proaspete, în care se relatează câte nemțoaice au fost violate de soldații francezi, câte palme s'au tras peste fețele germane, câte case s'au rechiziționat de către „barbarii" francezi, etc. Toate aceste barbarii „autentice" sunt datate din Berlin, Essen, etc.; de fapt sunt originare din Budapesta. Uneori lucrul acesta e spus pe față. Sunt unele telegrame ale acestor ziare, care poartă indicația „Budapesta".

Lucrul acesta nu ne-ar interesa, dacă n'ar fi la mijloc o propagendă bine plasată și statornică. Se excită spiritele dela noi pentru războiul de revanșă al puterilor centrale împotriva aliaților, împotriva Franței și vecinilor Ungariei.

Printre rânduri, cititorii ziarelor maghiare de aici sunt îndemnați împotriva tratatelor de pace, împotriva întregii orânduieli de azi dintre state. Uneori instigația e cu adevărat fățișă în aceste știri de „absolută autenticitate."

Constatăm toate acestea referindu-ne la telegramele ce se citesc zilnic în „Ellenzék", dar și în celelalte ziare ziare maghiare de aici. Sursa li-o știm: izvorăsc dela aceleași birouri de propagandă ungurească.

Lucrul acesta ar trebui în sfârșit sesizat. Pentruca e de o importanță deosebită pentru noi nu numai din considerația aceasta a excitării spiritelor împotriva tratatelor de pace, deci pentru războiul de revanșă. Supunem, în acest loc, publicului, observația aceasta ce ni-o face un inițiat observator al chestiunii: că, într'un caz critic, organizațiile irredentiste maghiare de aici sunt înștiințate astfel cu două zile mai înainte și se pot pune pe muncă cu două zile înainte de a fi noi înștiințați, prin Paris-București, despre ce pregătește Ungaria. De fapt toate știrile cu referință maghiară sau germană, pe care noi le primim prin Paris—București peste trei zile, au ajuns deja de ieri, de alaltăieri în redacțiile ziarelor maghiare, datorită legăturii lor cu birourile de propagandă ale guvernului maghiar.

CITIȚI „INFRAȚIREA"

◆ INFORMAŢII ◆

D-şoarele şi D-nii studenţi făgărăşeni sunt rugaţi a participa la şedinţa ordinară a cercului, care se va ţinea în „Casa-Învăţătorilor" la 27 l. c. ora 9 p. m. Comitetul.

*

Dr. Gheorghe Popoviciu, fost asistent on. al Clinicei infantile, medic-şef-director de spital de copii, şef de lucrări la facultatea medicală, consultă pentru copii Str. Petru Maior No. 4. orele 2—4. 2539

*

Dl Liviu Codarcea, licenţiat în ştiinţe dela facultatea din Paris, inginer diplomat şi licenţiat în teologie, a fost numit asistent la secţia de biochimie dela Institul Pasteur din Cluj.

*

Lucrările pentru luarea în primire de catre stat a căilor ferate someşane sunt aproape sfârşite. Statificarea se va face la 1 Februarie. Comisia care lucrează în vederea aceasta a stabilit menţinerea actualului mers al trenurilor someşene. Preţurile de transport, fiind de 5 luni aceleaşi ca la căile ferate ale statului, vor rămânea deci aceleaşi de astăzi.

*

A apărut cartea de telefon pe anul 1923—1924 şi se găseşte de vânzare la Oficiile poştale.

Preţul 30 Lei.

*

Kaiser-Borax nu poate lipsi de pe masa de toaletă a nici unei dame. 2420—1

*

Pe lângă Manufactura de Tutun din cal. Victoriei funcţionează o şcoală pentru ucenici, al cărei director de studii e dl Protopopescu subdirectorul manufacturei.

La terminarea acestei şcoale, absolvenţii sunt angajaţi ca lucrători specialişti în atelierele fabricei.

*

Sunt peste 20 ofiţeri cari au reclamat Corpului 6 Arm. pe maestrul croitor civil Nac Chiriţescu dela Atelierul de confecţii al aceluiaş corp, pentru că sus numitul efectuându-le comenzile, nu le-a făcut alt ceva, decât să le strice materialul.

Credem că dl Col. Alexandrescu în urma celor arătate mai sus, va lua măsurile cuvenite.

*

Dl Iulian Pop, primarul oraşului Cluj, în urma învinuirilor ce i-s'au adus în chestiunea aprovizionărei Clujului cu făină, a cerut ministerului de interne facerea unei anchete. In numărul de mâine vom da amănunte.

Duminecă la ora 10 va avea loc solemnitatea deschiderei cursurilor Universităţei populare din Cluj, de sub conducerea dlui rector Iacobovici şi a dlui profesor universitar I. Ursu.

Expunerea programului Universităţii populare va fi făcut de dl decan I. Ursu.

Publicul e rugat să ia parte.

*

Ieri s'a ţinut la Oradea-Mare o conferinţă a directorilor de bancă. S'au discutat chestiunile financiare de actualitate.

*

Kaiser-Borax amestecat cu apă este cel mai bun medicament contra durerii şi catarului de gât. 2420—2

*

Baia „Diana" este deschisă Miercuri şi Vineri pentru dame Marţi, Joi, Sâmbătă şi Duminecă pentru domni. Băi sunt zilnic; afară de Luni. 33

*

Dr. Lăzărescu, şef-medic al Casei Cercuale, Specialist în boale interne şi Venerice Consultă între orele 3—5 şi 7—8 p. m. Str. Iuliu Maniu 40. 439

*

Detectivul Ştefan Iunc de la secţia criminală a Poliţiei locale după îndelungate cercetări, a reuşit să prindă pe femeia Piroş Iulia, autoarea furtului de obiecte casnice în valoare de aproape 15000 lei efectuat la locuinţa dlui Baziliu Ponţiu din str. Gl. Grigorescu No. 2.

*

Azi 27 Ianuarie 1923 va avea loc în Aula Universităţei, promovarea ca doctori în medicină a Medicilor Locot. Nicu Fuerescu şi Pleniceanu Pandele.

Din parte-ne urăm tinerilor dni cât mai mulţ suces în carieră.

*

Au început seratele de tombola în cafeneaua „Metropol". In fiecare Marţi şi Joi seara câştiguri de obiecte frumoase şi de valoare. Distracţie familiară. 3536

*

După festivalul care va avea loc la Teatrul Naţional, Sindicatul Presei Române din Ardeal, va oferi o masă artiştilor operei şi Teatrului cari şi-au dat concursul la festival.

*

Aflăm pe cale particulară că guvernul cehoslovac a interzis importul vitelor care provin din Basarabia, Bucovina şi vechiul regat pe motiv ce s'a constatat că aceste vite ar fi bolnave.

Cehoslovacia primeşte azi vite numai din Ardeal.

*

D-nii Aldica Ionel comerciant şi Henry Braunfeld, bijutier în Cluj au fost decoraţi cu ordinul Coroana României în gradul de cavaler.

Dl dr Géza Kiss deputat, fost rector al Universităţii din Debreţin, a fost solicitat de dl ministru Angelescu, să ţie prelegeri la Universitatea din Cluj.

*

Eri a avut loc prima şedinţă a Adunărei generale a Sindicatului Presei Române din Ardeal. In lipsa dlui I. Agârbiceana, şedinţa a fost prezidată de dl D. Tomescu, vice-preşedintele Sindicatului. S'a făcut verificarea titlurilor membrilor prezenţi, apoi s'a trecut la discutarea punctelor cuprinse în ordinea de zi. Astăzi va avea loc a doua şedinţă.

*

Eri dimineaţă a avut loc o adunare a studenţilor dela Facultatea de litere din Cluj. Conducătorii acestor studenţi doriau să obţie din partea colegilor lor o hotărâre în sensul primirei evreilor la cursuri.

Adunarea a fost contra. S'a produs un tumult aşa încât nici nu s'a putut vota.

*

CHAMPAGNE chelner! încă n'ai sosit? cu champagnia Fabricei Szilágyi — „FAVORIT". 2332

*

Uzinele „B A B I" Werk

RAPAPORT JOZSEF.

Fabrică de mobile de fier-bronz şi căruciore pentru copii. Timişoara, Strada Moţilor N-rul 1. (1563)

*

Societatea voluntară „Salvarea" la 1 Februarie seara la orele 9 va aranja un frumos bal mascat în saloanele restaurantului „Central". Un program foarte variat va premerge balului, păstrându-se publicului tot felul de surprise ca bataie cu flori, confetti, serpentine, concurs de frumuseţe şi de săruturi, făcând toate acestea, ca balul Salvărei să fie unul dintre cele mai bine reuşite. Se va putea participa nu numai costumat, dar şi în haină de seară cu mască. Biletele se vând la „Salvarea".

Gazeta noastră se vinde în Cluj în următoarele locuri:

La Librăria „Cartea Românească" Piaţa Unirii No. 7.

La *Friedmann* Stăniloiu Piaţa Unirii
„ *Tutungeria* din palatul „Mielu Alb".
La *Binder* Calea Victoriei.
„ *Schreiber* Palatul teologiei.
„ *Hirsch* Piaţa Mihai Viteazul.
„ *Szamos* vis-a-vis de posta Cent.
„ *Malom* Str. Mori.
„ *Gară* la Chiosc.
„ *Librăria Anca* Piaţa Unirii.
„ *Jakab* Str. N. Iorga.
„ *Katinka* Str. Trefort.
„ *Deák* Str. Regina Maria.
„ *Tulipán* Str. Regina Maria.
„ *Minovics* Str. Regina Maria.
„ *Bodega* Str. Iuliu Maniu 3.

Legăturile ziarelor maghiare cu Pesta

Furniturile lui „Auslandskorrespondenz" — Confirmarea amestecului Ungariei în redacţiile ungureşti din statele succesoare

E-o jumătate de an, de când s'a ţinut la Viena congresul propagandiştilor unguri. Cu puţin după aceea ne-am ocupat insistent cu machinaţiunile acelui congres, la care au participat delegaţi de-ai guvernului maghiar reprezentând biroul de propagandă dela Budapesta, delegaţi de biroul de propagandă maghiară „Auslandskorespondenz" din Viena şi delegaţi de ai ziarelor ungureşti din statele succesoare. Am numit atunci cu numele ziarele maghiare din Cehoslovacia şi Jugoslavia, cari au fost reprezentate la acel congres. Deţineam raportul congresului din sursă cehoslovacă, astfel, că neinteresându-i pe cehoslovaci într'atâta ziarele maghiare dela noi, nu s'au grăbit să ne dea şi numele ziarelor maghiare din România.

Congresul hotărâse printre altele: ca guvernul maghiar, prin cele două birouri de propagandă ale sale, din Budapesta şi Viena, să furnizeze gratuit presei ungureşti din statele succesoare ştiri şi articole tendenţioase, iar când bugetul Ungariei va permite, să subvenţioneze şi cu bani aceste ziare. Hotărârea a fost lăcălită şi de reprezentantul guvernului, respective biroul oficial de propagandă, din Budapesta.

Articolele oficiosului din capitală cât şi articolele oficiosului nr. 2 din Cluj, au ajuns acum în parlamentul ungar. Deputatul Bassoss, interpelând guvernul în chestiunea conflictului româno-maghiar şi cerând guvernului să alarmeze lumea împotriva României care ameninţă Ungaria, s'a servit printre alte dovezi de aceste articole antiromâneşti ale celor două ziare ale partidului naţional.

E pentru a doua oară când presa acestui partid serveşte în mâinile Ungariei ca armă de atac împotriva noastră. Mâine, poimâne, vom înregistra al treilea, al patrulea caz şi dacă şi în viitor conştiinţa noastra naţională va fi tot aşa de indolentă, ne putem aştepta, ca zilnic să fim atacaţi de cel mai pornit dintre dusmanii noştri cu chiar armele furnizate din România, de aşa zişi români. Până când aceasta?

Un focar al iridentei maghiare la Cluj

Câteva constatări asupra rolului firmei Ganz - Ce a stabilit comisiunea însărcinată cu cercetarea gestiunei numitei firme — Cine sunt apărătorii firmei Ganz?

Eri s'a întrunit la primărie comisiunea financiară a comunei, însărcinată cu cercetarea gestiunei firmei Gantz, care a avut concesiunea întreprinderei uzinei electrice din Cluj. Constatările sumare pe care comisiunea le-a făcut cu acest prilej, asupra operaţiunilor numitei firme, sunt de natură a dovedi în mod documentat, rolul nefast pe care firma Gantz îl exercită, împotriva neamului românesc.

Nestângenită de nimeni, ba dimpotrivă, chir protejată, firma Gantz a fost un periculos focar al iridentismului maghiar la Cluj, ale cărui efecte, n'ar fi întârziat desigur să se producă, dacă din fericire Gantz, n'ar fi fost înlăturat la timp.

Invităm pe confratele nostru „Patria" organul partidului naţional, care erijat în apărătorul numitei firme să se adreseze comisiunei întreprinderii uzinei electrice până la data de 1 Ianuarie 1923, să controleze autenticitatea lucrurilor pe care le vom relata noi aici.

*

Inainte de toate trebue să arătăm, că d n punct de vedere al operaţiunilor finanţiare, comisiunea de control a gestiunei firmei Gantz, are destule indicii, că comuna a fost păgubită cu însemnate sume. Şi totuşi vechea concesionară a întreprinderei uzinei electrice din Ciuj, se grăbeşte să ceară comunei achitarea unor conturi care încă nici n'au putut fi verificate.

Altfel între altele firma Gantz a cerut să-i fie achitate de comună toate comenzile care sunt încă în curs, pentru diferite piese şi maşinării, comenzi pe care numita firmă le-a făcut înainte de expirarea termenului — concesiunei ce avea. Comisiunea dându-şi seamă de situaţia generală a gestiunei foastei concesionare, s'a dat avizul în sensul ca aceste plăţi să nu se facă, până nu vor fi mai întâi verificate conturile şi comenzile ce pretinde că le-a făcut firma Gantz, stabilind autenticitatea lor.

*

Am spus mai sus, că această comisiune are indicii că fosta concesionară a uzinei electrice, a păgubit comuna cu însemnate sume. Pentru acest motiv s'a luat hotărârea ca cea dintâi lucrare a comisiunei să fie aceea pentru stabilirea pretenţiilor pe care le are comuna asupra firmei, pretenţiuni isvorâte din participarea Comunei la întreprinderea uzinei, şi daunele ce se vor stabili ulterior.

Dar comisiunea a putut constata, că nu numai daune de ordin material: se poate imputa firmei Gantz.

In legătură tocmai cu acestea s'a descoperit şi acţiunea iredentistă maghiară, pe care o desfăşură această firmă.

S'a constatat din registre, că toţi foştii prefecţi şi demnitari maghiari de sub vechiul regim, au avut abonamentul gratuit, iar alţii cu reduceri mari, iar diferitele institute maghiare, ca şcoli, biserici etc. se bucurau de aceleaşi favoare. Protejat în felul acesta a fost însă şi un român avocatul societăţei dl dr. Socol fapt care ar putea, poate justifica, de ce Gantz a găsit o energică apărare în coloanele ziarului „Patria".

Vom mai reveni şi cu alte amănunte, pentru a ilustra pe deplin acţiunea iredentistă desfăşurată de firma Gantz.

DAC.

Starea de asediu la Cluj

In ce constă regimul stărei de asediu la Cluj O neglijenţă a autorităţilor militare — De când se aplică starea de asediu — De ce nu s'a publicat eri ordonanţa stărei de asediu

De câteva zile circulă prin oraş zvonul că oraşul Cluj se găseşte sub stare de asediu şi că prin urmare populaţia oraşului trebuie să se conformeze cu această situaţie.

In urma acestor zvonuri am căutat să ne interesăm în locurile competente pentru a obţine câteva lămuriri şi precizări oficiale.

Ziarele maghiare din localitate voind cu orice preţ să alarmeze opinia publică, au răspândit zvonul că Clujul se găseşte sub starea de asediu complectă adică exact sub acela care se aplică în cazuri de războiu.

Dela început am dat o desmintire acestor zvonuri şi am căutat să ne procurăm date precise asupra acestui fapt.

Iată care este situaţia:

Comandamentul trupelor de vest sub conducerea d-lui general Stratilescu a primit, în adevăr ordinul şi jurnalul consiliului de miniştri după care Clujul intră în zona aşa zisă de războiu şi prin urmare sub regimul stărei de asediu.

In acelaş timp însă se lasă Comandamentului trupelor de vest, latitudinea, de a declara starea de asediu atunci când după împrejurări o va găsi necesară. Ordonanţa prin care se preciza regimul stărei de asediu era gata mai de mult şi se aştepta numai momentul când publicarea şi aplicarea ei era necesară.

Comandamentul trupelor de vest a găsit că este necesară declararea stărei de asediu cu începere de eri — prin urmare eri trebuia să se publice ordonanţa prin afişare pe străzi şi prin gazete.

Afişarea pe străzi nu s'a putut face eri din cauză că tipografia care a tipărit această ordonanţă, din greşală sau neglijenţa corectorului a tipărit în loc de **„Comandamentul trupelor de vest"** cum trebuia, **„Comenduirea trupelor de vest"** şi în loc de **„Comandantul trupelor de vest, General Stratilescu"** a tipărit **„Comandamentul trupelor de vest, General Stratilescu".**

Din cauza aceasta a trebuit să se tipărească alte ordonanţe ceia ce a adus după sine întârzierea afişării ordonanţei. Pe lângă aceasta şi aci este greşala sau neglijenţa autorităţilor militare ordonanţa prin care se declară Clujul ca intrând înăuntru zonei de războiu şi prin urmare sub starea de asediu, n'a fost comunicată presei. Mai mult de cât atât, eri dimineaţă pe la orele 10, văzând că ziarele maghiare anunţă că cu începere de azi Clujul este pus sub stare de asediu, ne-am interesat la Comandamentul trupelor de vest dacă cele afirmate de ziarele maghiare se confirmă oficial, **şi ni s'a răspuns, că nu e adevărat şi că ziarele maghiare pot spune „câte în lună şi în soare".**

In urma acestor informaţii şi neprimind ordonanţa spre publicare, cum ar fi trebuit să se facă, n'am publicat nimic. Cu toate acestea aseară zvonul s'a confirmat oficial. Neglijenţa aceasta este regretabilă. Ţinem însă să anunţăm din sursă oficială **că cu începere de azi Clujul este sub regimul stărei de asediu, dar că această stare dă asediu trebuie înţeleasă numai în sensul că se vor lua măsuri numai contra acelora care vor încerca să pericliteze ordinea şi siguranţa statului român. Atât şi nimic mai mult.**

Toate zvonurile după care Clujul va fi supus celui mai sever regim de stare de asediu adică întreruperea circulaţiei pe străzi în timpul nopţei, închiderea locaturilor la ora 9, rechiziţiile, deportările etc. sunt pur şi simplu inventiuni tendenţioase.

Pocăinţa partidului naţional

„Patria" vorbeşte cu multă amărăciune despre „Lecţiile de patriotism". Intrezărim în fondul de eri al oficiosului naţionalilor la Cluj îmbucurătoare păreri de rău pentru infamia în conştientă — căci infamie a fost publicarea acelui articol de discreditare a autorităţii statului şi de defăimare a armatei despre care ne-am ocupat la timp — săvârşită acum câteva zile.

Pentru pocăinţa pe care o credem reală şi o deducem atât din „fondul" de eri cât şi din ştirea care ne vesteşte reintrarea în Parlament a partidului naţional după un an de rătăciri extraparlamentare şi agitaţiuni lăturalnice dăunătoare integrităţii naţionale, sântem dispuşi să-i iertăm perfidia sub care se ascunde această pocăinţă.

Vom face numai o rectificare esenţială.

„Patria" încearcă să facă o apropiere între presa „patriotică" a vechii Ungarii care era făcută exclusiv de evrei şi presa partidului liberal. Organul partidului naţional ştie prea bine că presa partidului liberal e cea mai pură presă românească şi că apropierea pe care o încearcă este cel puţin imposibilă.

Dar . . . dar am hotărît să iertăm şi ne ţinem de cuvânt.

ULTIME INFORMATII

(PRIN FIR SPECIAL DELA CORESPONDENTUL NOSTRU DIN BUCUREŞTI)

ORA 2 P. M.

INTERNE

Adunările constituantei

Şedinţele dela 26 Ianuarie

Camera

Şedinţa de la 26 a Camerei se deschide la ora 3 p. m. în prezenţa membrilor partidului naţional. După diferite interpelări şi comunicări, dl Mihalache face comunicarea asupra arestării sale. Dl Mihail Popovici citeşte declaraţia partidului naţional. Dl Ion Brătianu voind să analizeze declaraţia, deputaţii partidului naţional părăsesc incinta.

După care dl prim-ministru anunţă depunerea constituţiei.

Dl Orleanu citeşte adresa trimiterei proiectului redactat de comisia constituantă, care e semnată de 61 deputaţi. Dl Ionel Brătianu declară că guvernul se asociază iniţiativei parlamentare şi roagă urgenţa. Şedinţa se ridică la ora 4.

Viitoarea şedinţă Luni.

Senatul

Şedinţa se deschide sub prezidenţia dlui Ferechide care anunţă depunerea proiectului constituţiei pe care dl Constantinescu şi'l însuşeşte în numele guvernului.

Dl Gropsoreanu citeşte declaraţia partidului naţional care stârneşte protestări vii. Primul ministru polemizând cu senatorii partidului naţional îşi exprimă speranţa într'o apropiată colaborare, la discuţia proiectului. Dl Vintilă Brătianu depune proiectul impozitelor directe.

Senatorii trec în secţii.

*

Azi dimineaţa a avut loc un consiliu de miniştri la locuinţa dlui Duca, hotărându-se depunerea constituţiei în Cameră şi Senat trecând-o imediat în discuţia secţiunilor. Dl Duca a expus situaţia externă Dl Voitoianu a raportat despre agitaţiile studenţeşti.

*

Partidul naţional s'a întrunit eri dimineaţa şi după amiazi la ora doua a decis reintoarcea în parlament conform regulamentului. Dl Mihail Popovici va ceti în Cameră, iar dl Gropşorean în Senat, o deeciaraţie arătând că partidul naţional contestă legalitatea actualului parlament declarând nule orice hotărâri.

Partidul ţărănist a delegat pe doctorul Lupu să se prezinte azi după amiază Suveranului spre a-i arăta situaţia creată prin depunerea constituţiei.

*

„Universul" anunţă că ministrul Italiei domnul Franklin Martin a fost rechemat. Succesor îi va fi contele Viano, actualmente ministrul Italiei la Sofia.

EXTERNE

Tratatul de pace va fi prezentat Lui Turcilor

Lausanne — Luni se va ţinea şedinţa plenară când va fi prezentat turcilor tratatul; dacă turcii vor cere timp pentru deliberare, conferinţa îşi va amâna şedinţele.

Situaţia în Ruhr

Berlin — Situaţia din regiunea Ruhr este neschimbată. Apariţia ziarelor din Aaschen a fost suspendată de trei zile din cauza atacurilor antifranceze.

Conferinţa dela Lausanne

Lausanne. — Punctul de vedere turcesc caracterizat printr'o intransigenţă permanentă nu s'a schimbat cu nimic. Mâine Ismed Paşa va anunţa atitudinea sa în chestia capitulaţiilor sau despăgubirilor. Mai mulţi experţi turci au primit ordin să părăsească Lausanne. Cercurile turceşti consideră această măsură ca semn despre un probabil răspuns negativ al lui Ismed Paşa, în ceeace priveşte proiectul tratatului aliat. Toate tratativele se vor sfârşi Vineri. Tratatul va fi prezentat turcilor Miercuri.

Situaţiunea în ţinutul Ruhr

Paris — Ministrul refacerei dl. Letroquer a revenit din Ruhr. La consiliul de miniştri ţinut eri, dsa a raportat despre situaţia de acolo spunând că impresiunile dsale sunt excelente asupra acţiunii aliaţilor. Funcţionarii publici germani au încercat să împiedece prin obstrucţie funcţionarea trenurilor, poştelor şi finanţelor dar cercurile muncitoreşti animate de dorinţa muncii i-au împiedicat. Spiritul populaţiei este liniştit. Colaborarea technicienilor militari aliaţi la întreprinderile statului german asigură cea mai prefectă ordine.

Atenţiune! Atenţiune!

In magazinul de confecţionat vestminte pentru dame şi bărbaţi

Diamantstein şi Moskovits

Cluj, Calea Regele Ferdinand 25 fost (Wesselényi Miklós) visavi de poştă

din cauza renovărei magazinului se vând cu preţuri reduse toate paltoanele pentru dame aflate în depozit modele originale. Paltoane îmblănite cu biber, pliş, etc.

◆

Paltoane elegante pentru dame începând dela Lei 1000 în sus.

Lloyd 1275 2586

Mottet fils Champagne

PRECIZIUNE ŞI ELEGANŢĂ
CELE MAI NOI MODELE

„LONGINES"
Ceasornice de buzunar
Ceasornice-brăţară
— în argint, aur, platină —

Se găsesc de vânzare numai la

Fenyő & Braunfeld
Bijoutieri
CLUJ, Piaţa Unirii. — Telefon 643

Ştiri din Banat

— UN BLANAR CARE VREA SA FIE INGINER —

Pentru a şantaja pe un morar, el cedă drept protejatul temutului cap de bandă Mantu

O întrunire a part. poporului din jud. T.-Torontal

TIMIŞOARA, 22. — Sâmbătă seara a avut loc, în separeul cafenelei Palace, o întrunire a partidului averescan din jud. Timiş-Torontal.

Au participat, în afară de membri din Timişoara ai partidului, şi câţiva fruntaşi din Bucureşti, printre care fostul secretar general de la interne, d. Albert Popovici-Tască.

S'au discutat chestiuni de organizare.

ACCIDENT

Azi de dimineaţă a avut loc o ciocnire între un tramvai şi o trăsură. Ciocnirea a fost atât de puternică, încât trăsura s' asfărâmat complect, iar vizitiul a suferit grave leziuni la cap.

El a fost transportat numai decât la Spital. S'a pornit o cercetare pentru a se stabili care este vinovat pentru această nenoroci. re.

•

Lăcătuşul Andrei Glasz, în etate de 38 de ani, mergând spre atelier azi de dimineaţă, a alunecat atât de rău, încât şi-a fracturat piciorul drept. Salvarea l'a transportat la spital.

Un viziţiu bătăuş

Vizitiul Ioţa Arzeu, venind azi noapte dinspre cartierul Principele Carol în spre Cetate, s'a luat la ceartă cu măturătorul de stradă Moise Nicoară. Vizitiul, fiind turmentat de beutură, a sărit asupra lui Nicoară, pe care l'a lovit atât de puternic cu un cuţit, încât acesta a trebuit să fie internat la spital. Vizitiul a încercat să dispară, însă poliţia a pus mâna pe el şi l'a predat parchetului.

NENOROCIRE

Tinichigiul Lazar Giurisimi, ocupat fiind cu ştergerea unui revolver de calibru mai mic, arma a luat foc, rănindu-l grav. El a fost dus de Salvare la spitalul de stat.

•

TIMIŞOARA, 23. — Morarul Andrei Stark din comuna Recaş primeşte săptămâna trecută o scrisoare semnată de „căpitanul Manta", cunoscutul cap de bandă, care a băgat în groază timp de luni de zile ţinuturile Caransebeşului şi ale Reşiţei. Scrisoarea era făcută în româneşte şi conţinea un fel de poveste ca cele obişnuite în cărţile cu haiduci. Zicea că el, Manta, mutându-şi întregul său stat major de prin părţile unde fusese până acuma în părţile Recaşului, s'a rătăcit într'o noapte, târziu după miezul nopţii, în comuna Izvin, unde a intrat într'o casă cu lumina încă nestinsă şi a dat acolo peste un biet blănar, care a silit să facă din noapte zi, pentru a-şi hrăni familia. În consecinţă el Manta, îl invită pe morarul Stark din Recaş, despre care ştie că este destul de avut, să-l ajutoreze pe blănar, care stă în Izvin la numărul 173, cu cel puţin 10.000 de lei.

In casa morarului era panică din ziua în care primiseră scrisoarea. Femeea căzu la pat, iar morarul plănuia să fugă din ţară.

O rudenie de a lui Stark însă, avu altă idee. Se duse în comuna învecinată, unde, la numărul 173, îl găsi pe blănar.

L'a întrebat dacă este protejatul lui Mantu. Răspunzând afirmativ, i-a întins 2000 de lei. Blănarul se declară mulţumit şi-l asigură de prietenia lui Mantu. Peste puţin timp însă, rudenia lui Stark se întoarse întovărăşit de doi jandarmi.

Blănarul strâns cu uşa, a declarat că nici nu l'a văzut măcar pe Mantu şi că scrisoarea este trimisă de el.

Jandarmii l'au predat parchetului de Timişoara.

In chestiunea centralei laptelui

De mai mult timp încă se aud ziau plângeri împotriva centralei laptelui, care este la un loc atât de nepotrivit, în apropiere de abatorul comunal. Plângerile acestea au ajuns până la primăria oraşului care acum este ferm decisă a face ceva în această chestiune, aşa că centrala laptelui va fi mutată cât de curând. Noul local nu se cunoaşte încă.

Carantină

Poliţia din localitate face cunoscut că, deoarece s'au constatat mai multe cazuri de turbare, câinii nu trebuesc lăsaţi pe stradă decât cu botniţă. Contravenienţii vor fi aspru pedepsiţi.

Teatrul Maghiar

Sâmbătă, matineu:
Poetul şi moartea, pentru a 2 oară. Urmează: Invalidul. Reprezentaţie pentru tinerime cu preţuri de tot reduse.

Sâmbătă seara:
Rozica, pentru a 2 oară. Preţuri obicinuite. Abonament pe de zi No, 76. A.

Sâmbătă, orele 10:
Clopotul morţii. Dramă mistică. Premiera. Urmează: Frumoasă Balamon Sari şi Domni-oară delicată. Preţuri de Premieră.

Duminecă, matineu:
Tragedia Omului. Preţuri obicinuite.

Duminecă seară:
Rozica, pentru a 3 oară. Preţuri de Premieră. Abonament şters.

Duminecă, orele 10:
Clopotul morţii, pentru a 2 oară. Urmează: Studenţii din Igló. Preţuri obicinuite.

Luni:
Rozica, pentru a 4 oară. Preţuri obicinuite. Abonament de zi No. 77. B.

No. 32—1923.

Publicaţiune.

La Divizia Technică Igienică (Inst. Pasteur) et. II. se vor da în întreprindere prin bună învoială lucrările de construcţiei, morga, prosectura şi grajdul dela Spitalul de Ortopedie din localitate.

Ofertele se pot înainta până în 3 Februarie a. c.

Informaţiuni mai detailate se pot primi din parte celor interesaţi la Divizia Technică Igienică în orele oficioase.

Cluj, la 25 Ianuarie 1923.

p. Director Regional: Dr. GANE m. p.

2537 Şeful Divizie Technice: Ing. IVASCU m. p.

1267 Toate
Revistele Medicale franceze se pot comanda la **Librăria Lepage** Cluj cu schimb de favoare
1 franc = 7 lei trimitând înainte abon anual următor

Annalas de Chimie	40	fr.
„ „ Physique	40	„
„ „ Dermatologie	45	„
„ de l'Institut Pasteur	55	„
„ meladies de l'oraille du larynx etc.	60	„
„ de medicine	55	„
„ medico psychologiques	45	„
Archives de Mèdecine des enfants	40	„
Archives d'Ophtalmologie	50	„
Bulletin de la Société de radiologie	55	„
Gyhécologie et obstétrique	65	„
Journal de Chirurgie	85	„
„ radiologie et d'électrologie	60	„
Journal de urologie médiciale et chirurgicale	60	„
La Nature	50	„
La Presse Médicale	45	„
Revue Neurologique	70	„
„ de stomatologie	35	„
„ de la tuberculose	40	„

sau oricare revista, carte etc. în limba franceze. Cereţi catalog.

Cuie de sârmă,
Sârmă laminat,
Fier de beton,
Sârmă de Fier,
Potcoave pentru cai,
Colţuri pentru cai,
Fier în rude,
Tabla de Fier,
furnizează prompt
FERARIA S. A.
Cluj, Calea Victoriei No. 29
Telefon: 4-40.
Adr. Telegr. FERARIA.
Lloyd 1263 2476-1

UTILIZAŢI CORESPONDENŢA DELA MICA PUBLICITATE ◆ ◆

Noutate! ◆ Noutate!
Magazin de sticlărie
In atenţiunea Onor. public din localitate şi provincie
Rudolf Ausländer
fostul companist a magazinului Fraţii Ausländer a deschis magazin de porcelan şi lampe. Demjohne şi plăci de sticlă se capată cu preţ redus.
Calea Reg. Ferdinand 37
lângă palatul Urania.
Magazin de sticlărie
2480
Noutate! ◆ Noutate!

Cea mai fina crema pentru ghete
Lloyd 981 2219

Tablile de asbest „Meteor"
sunt cele mai durabile. Acoperemântul nu are nevoie de îngrijire şi reparare şi e mai bun şi mai eftin ca cel de tinichea.
Lloyd 1024 1883
Se capătă la
Fabrica de Eternit
METEOR S. A.
Oşorheiu jud. Bihor.

La
magazia de modă
EUGEN SZABO
Cluj
Cal. Reg. Ferdinand
No. 5

Un mtr. flanelă de tenis	29	lei
Un mtr. flanelă pentru haine	25	„
Un mtr. creton fin.	25	„
Un mtr. creton Goldberger şi Cosmanos	29	„
Un mtr. barchet, stofe	45	„
Un mtr. catifea, mostră, de spălat	90	„
Un mtr. catifea colorată pt. haine	125	„
Un mtr. crep pentru costume, mostră	85	„
Un mtr. etamin mostră	35	„
Un mtr. stofă spălabilă	51	„
Un mtr. stofă schottis	65	„
Un mtr. stofă englezească	75	„
Un mtr. stofă de 140 cm. lat.	95	„
Un mtr. stofă englezească, de 150 cm. lat.	135	„
Un mtr. crep de mătase	270	„
Un mtr. pluş pentru mantale, lat de 130 cm.	490	„
Un mtr. stofă pentru mantale, calitate bună	225	„
Un mtr. stofă englezească de lână curată pt. bărbaţi	195	„

◆

Toate celelalte preţuri neînşirate aci au fost la fel foarte mult reduse.

Delin de lână colorat 65 lei.

Telefon 479

2161

Mica publicitate

Cereri şi oferte de serviciu

SE CAUTĂ pentru Institutul de orbi al statului din Sâncraiu posta Aiud, Jud. Alba-Inf. o economă (menageră) cu cunoştinţi de contabilitate. Se preferă văduvă de războiu de naţionalitate română. Lămuriri se dau la Institutul susarătat. 2534

Diverse:

MARE OSPĂTĂRIE situată într'o piaţă centrală a oraşului cu licenţă de beutură cu curte mare şi grădină se dă în arândă. Adresa la ziar sub „1 Februarie". 2540

Uzoni & Tana

Intreprindere electrotechnică şi de specialităţi.

CLUJ, Strada Iuliu Maniu 17

Telefon 210

Intreprindere aranjamente electrice.

Totfelul de reparaţiri electrotechnice curăţiri şi transformări pentru maşini de scris şi maşini de birou, maşini de fiert şi vase de încălzit pe lângă preţurile cele mai avantajoase.

Se pot căpăta rechizite, părţi şi benzi pentru maşini de scris. 2294

YITE ALTOITE

Vițe Amerikane (port altoi) în calitatea superioră şi garantând pentru veritabilitatea soiurilor oferă

FR. CASPARI MEDIAS

Catalog la cerere. 2204

SACI, MUSAMELE

Cumparare. ◆ Vânzare

Institut de imprumut.

Atelier de reparatie.

2186

IZSÓ ALBALA

Timişoara II., Piaţa Traian 2

Adr. telegr.: ALBALA Timişoara-Fabrica.

S'a deschis Măcelăria „VICTORIA"

Societate Anonimă nou renovată sub conducere specială,

2313

în Strada Regina Maria 9, unde se găseşte peste zi carne proaspătă mezeluri şi alte specialităţi de carne.

Fabrica de Mobile ANTAL ERNŐ

Cluj, 2523

Str. Moldovei 8. (fost Varga).

Vinde după comandă şi se pot găsi gata Mobile: Dormitoare complecte. Aranjamente pentru birou cu 30% mai eftin ca la ori care magazin sau fabrica de Mobile.

Prima fabrica Ardeleană de juvaere

Cluj, Str. Xenopol (Szappan-u.) Telefon 213.

Ţine constant în depozit lanţuri, fabricat propriu, inele, brătare etc. Execută tot felul de lucrări de această branşă, transformează şi repareză.

Aur de dentistică şi forosfuire! Sârmă şi placă de aur şi argint. Schimb de zdrobituri de aur. 1845 Lloyd 641

Prima Fabrica Electrica Română S. p. A. CLUJ.

I. Strada Călugăriţelor, 1.
Adresa Telegrafică: Relais.
Telefon No. 67.

Materiale pentru instalaţiuni fabricaţie proprii.

Motoare, transformatoare, ventilatoare, perii-cărbuni, contoare, volt şi ampermetre, tachimetre, material pentru tensiuni înnalte, precum şi dispozitive apărătoare contra trăznetului, întrerupătoare, siguranţe în tub de porcelan, conţinuu în depozit. 1914

Dă putere şi goneşte moartea

„DIANA" spirt menthol-lat este cel mai bun mijloc contra durerilor, pentru poftă de mâncare şi pentru întărirea spiritului şi corpului. Modul de întrebuinţare la fie care sticlă.

Se găseşte pretutindeni.

Veritabil numai cu marca „DIANA" 2464

Avantăjele sunt mari: purtaţi tocurile şi talpa de cauciuc PALMA

Prima fabrică de ghips, (Ipsos), Ingrăşământ artificial de pământ şi produse chimice

I. KRAMER

AGHIRIŞ jud. Cojocna.

PRODUCE: Ghips pentru modele la fabrici de ţigătă
Ghips pentru pardosel.
Ghips pentru forme dentistice.
Ghips de stacatură (de edificat).
Ghips Albastru pentru figuri şi obiecte de artă.
Ghips crud pentru diferite întrebuinţări.
Ghips pentru îngrăşământul pământului.

2057 CIMENT ENGLEZESC.

Candelabre electrice 1446

dela cele mai simple până la cele mai impedobite

Mare asortiment de candelabre electrice dela cele mai simple până la cele mai improdobite, deasemenea tot felul de materiale călcătoare, vase de fiert, precum becuri electrice cu intensitate de 150, 110 şi 220 volţi se pot cumpăra la: **Magazinul de Candelabre pentru Ardeal Soc. pe Actiuni Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 11.** Se vând en gros şi en detail, la revânzători se dă favor în preţuri.

Anunţuri

se primesc la Administraţia ziarului „Infrăţirea" şi la toate agenţiile de publiçitate.

AUTO-MECANICA S. R. A. LEONIDA & Co. UNITE

Soc. Anonima

CLUJ

Reprezentanţa Generală A.

Din BUCURESTI

ATELIER SPECIAL DE REPARAŢIUNI DE AUTOMOBILE ECSECUTA ORI CE LUCRARI IN METAL.

INSTALAŢIUNE MODERNĂ PENTRU SUDURA AUTO-GENA.

Instalaţiune modernă pentru REPARAT şi INCĂRCAT ACUMULATORI

CLUJ, Regina Maria No. 10 2223 CLUJ, Calea Dorobanţilor No. 18. CLUJ.

Cercetaţi Magazinul de Mobile Adalbert Fischer & Co.

2207 CLUJ, Calea Regele Ferdinand No. 61.

Casa proprie. Casa proprie.

Gospodina prudentă întrebuinţează numai
veritabilul, prin curăţenia şi spornivirea sa, neîntrecutul
Săpun Schicht Marca „Cerb"
păstrându-şi astfel pentru mulţi ani, rufăria, economisind bani şi muncă conservându-şi mâinele albe şi frumoase, bucurându-se de rufa şclipitoare şi parfumată. Observaţi marca „CERB" marca (depusa)
2174-2

Cronica Aradului

Mişcare culturală, artistică. Roluri nepotrivite. Biroul cartiruirei. Care este limba oficială a Statului român?

Adun într'un mănunchiu, de informaţii, câteva aspecte din manifestarea vieţii publice româneşti, dela confiniile vestice şi cele mai expuse ale Ţării.

Aradul, ca centru al mişcărilor noastre naţionale din trecut şi-a asigurat o tradiţională directivă în pulsaţia nizuinţelor culturale politice şi economice ale Românilor de dincoace de Carpaţi.

Prin situaţia sa nouă, de santinelă la hotarele Patriei, ca centru cultural şi industrial din cele mai importante, evenimentele din acest ţinut au o deosebită însmnătate.

*

Şezătorile culturale dela Palatul Cultural, inaugurate de doi ani, cu toată rezerva unor intelectuali români, stăpâniţi de educaţia străină — au fost prilejul cel dintâiu de acţiune culturală românească şi concentrare a opiniei noastre publice asupra unor preocupări de interes moral superior.

Frământările materiale ale zilei şi hărţuielile politice, au încheiat mişcarea, începută cu atât elan de însufleţire, — în faţa unui auditoriu de 8 persoane.

Expoziţia profesorului pictor I. Toader, reprezentaţiile trupei teatrale M. Voiculescu, concertele Enescu şi Nicorescu, au fost câteva momente sporadice, au fost câteva re naţional-artistică.

O lipsă totală de interes din partea publicului românesc, faţă de grandioasa bibliotecă a Palatului Cultural, faţă de producţiile literare din vitrinele librăriilor româneşti, faţă de „Universitatea populară", — ce e drept mai mult improvizată decât oragnizată — dela liceul „M. Nicoară", şi faţă de singurul ziar românesc „Solidaritatea", care vegetează din cauze materiale.

Nu tot acelaşi animaţie românească însă, faţă de teatrul maghiar, cinematografe şi câteva ziare locale ovreieşti-factorii educaţiei sufleteşti din Arad.

Comisiunea teatrală mixtă, reorganizată de curând, are unicul defect de a se fi născut moartă.

Când scena teatrului înseamnă — în deosebi astăzi — un amvon al culturei şi înălţării sufleteşti, a cărei conducere reclamă cunoştinţe literare, preocupări proprii culturale sau artistice, devotament şi iniţiative de propagandă a culturei naţionale, numai ambiţii personale, lipsă de scrupul şi o tradiţie absurdă, poate explica împrejurarea, că reorganizarea comisiunei teatrale-artistice cuprinde în a fară de streini, trei advocaţi, doi medici, directori de finanţe, de bănci şi de viticultură, şi un singur profesor — de matematici.

E vechea recetă a organizării despărţământului „Asociaţiunei", care de doi ani de zile, nu a dat un singur semn de viaţă. Până când această mentalitate nenoroc. cită ?

Biroul încartiruirei, complectează acţiunea de naţionalizare a vieţii româneşti din Arad, lăsând funcţionarii şi alţi locatari români pe stradă, în favorul ovreilor.

E tipic cazul unui tânăr medic român, care de doi ani cerşeşte o locuinţă de 2 camere, pentru începutul carierei şi asigurarea existenţei sale. Nu mai puţin decât de trei ori a fost respins, faţă de reclamanţii ovrei.

*

Sfidând interesele naţionale ale Statului, ordinele guvernului şi autorităţilor superioare, cu desconsiderarea populaţiei româneşti covârşitoare secretarii cercuali şi comunali ai plasei Aradul Nou, continuă şi azi a redacta acte oficiale în limba maghiară.

Contrariaţi de atâta inconştienţă şi îndrăsneală, atragem atenţia factorilor competenţi, asupra acestei proceduri revoltătoare a secretarilor maghiari din Aradul-Nou şi Secusigi etc., fixând ca exemplu actele jud. de ocol. cu No. 699 din 1922, şi No. 299 din 1922, adresate judecătoriei de ocol din Aradul Nou. Conducerea acestei judecătorii, este încredinţată unui şvab maghiarizat care îşi manifestează respectul şi îndatorirea faţă de statul român, prin acceptarea actelor ungureşti şi evaluarea averilor şvăbeşti şi maghiare în suma de 15.000 Lei, în loc de 100.000 Lei.

D. GHERMAN

Cine sunt „ungurii cari se deşteaptă"

— Cu prilejul unei interpelări în Camera maghiară —

In parlamentul maghiar s'a adus alaltăeri în discuţie chestiunea „Ungurilor care se deşteaptă". Firește, nu s'a adus în legătură cu incursiunile peste graniţă ale bandelor acestei asociaţii, ci numai în legătură cu satrapia înstăpânită de ele în interiorul ţării.

Deunăzi câţiva „unguri care se deşteaptă" au tras focuri de revolver în sala plină a unui teatru din Budapesta, al cărui impresar era evreu. Atentatorii au dispărut şi-a ajuns acum chestiunea în Adunarea naţională.

Deputatul Rássay, opoziţionist, a cerut în legătură cu acest atentat desfiinţarea asociaţiei ungurilor care se deşteaptă.

„Puterea asociaţiei ungurilor care se detşeaptă e aşa de mare, spune Rassay, încât toate guvernele au fost neputincioase faţă de ea". Aminteşte, că locot. Héjjas, unul dintre fruntaşii asociaţiei acesteia, a publicat odată placate cerând demisionarea guvernului.

Guvernele Simonyi-Semadan şi Teleki a trebuit să plece dela cârmă, pentrucă se împotriviseră „Asociaţiei Ungurilor care se deşteaptă".

„Cine e protectorul Asociaţiei Ungurilor care se deşteaptă — se adresează interpelatorul primului ministru — de nu se poate nimeni atinge de ea, iar guvernele sunt neputincioase faţă de ea ?"

Am reprodus acestea cu titlu de document. Asociaţia Ungurilor care se detşeaptă ştim cu ce scopuri a fost creată. Îi cunoaştem rolul avut în Burgenland, împotriva Austriei.

S'a amintit apoi despre ea în mai multe procese de spionaj şi comploturi din Statele succesoare. Deasemenea s'a pomenit despre această asociaţie şi cu ocazia ultimelor semne de dragoste ce nile-a dat Ungaria.

Din interpelaţia aceasta aflăm, că „ungurii care se deşteaptă" sunt omnipotenţi în Ungaria. Iar un fruntaş al lor, Friedrich, e trimis cu misiune oficială la Constantinopol şi Angora, pentru a lua legătura cu turcii lui Kemal Paşa.

La interpelaţia aceasta a răspuns ministrul de interne Rakovski.

A spus atât, că n'a constatat nimic ilegal la Ungurii deşteptaţi. A poi a vorbit numai despre atentatul dela Teatru. Interpelaţiei nu i s'a dat nici un răspuns pozitiv. Ar fi fost şi inexplicabil, de vreme ce guvernul Bethlen are chiar reprezentanti în această asociaţie iredentistă

CURIERUL SPECTACOLELOR

Dela Opera Naţională

Programul săptămânal:

Duminecă 28 I. „RIGOLETTO" în rolurile principale Drele A. Dicescu, A. Rozsa, Dnii N. Apostolescu, N. Nagacevsky, Tr. Gavrilescu etc.

Luni 29 I. „CONCERT SIMFONIC" dirijat de dl R. Schüller.

Prinderea a doi copii escroci

Poliţia locală a înaintat parchetului pe tinerii escroci Mozes Oberman de 13 ani şi Vaxler Ernő de 14 ani, ambii originari din Jibău.

Numiţii procurându-şi dela firma „Expres" din Oradea-Mare, o ştampilă falşă a Rabinului din Tăşnad, au făcut mai multe carnete de chitanţe pe cari le certificau cu acea ştampilă şi le eliberau în schimbul diferitelor sume de bani ce încasau dela populaţia evreiască din localităţile pe cari le cutreerau în acest scop. — Pentru îndemnarea plecarea inimelor caritabile, numiţii invocau diferite motive, între cari şi acelea că Rabinul din Tăşnad vrea să înfiinţeze un pension pentru orfanii de războiu de naţionalitate semită şi că ei doi vor fi primiţi printre cei dintâi pensionari ai acestei instituţii.

De alt fel micii escroci în noua lor situaţie, nu sunt de loc stingheriţi în a-şi ajunge scopul, deoarece ei vor fi internaţi tot într'un pension cari nu se deosebeşte de primul decât prin aceste două motive că e al Statului şi că aci vor găsi prieteni de toate naţionalităţile.

Rep.

Manifestaţii regialiste la Paris

Paris. — Manifestaţiile regaliştilor, au continuat şi eri. Înaintea redacţiei ziarului „L'Humanité" au avut loc manifestaţii şi mici incidente între comunişti şi regalişti. Aceşti din urmă spune o telegramă necontrolată încă aveau intenţia de a devasta redacţia numitului ziar comunist. Cauzele demonstraţiei contra ziarului L'Humanité" se crede că ar fi nişte contracte găsite în redacţia sa prin cari muncitorii francezi se obligă a fi solidari cu tovarăşii lor ruşi şi germani.

PRETUTINDENI
IN ARDEAL
SE CITEŞTE
ZIARUL
INFRAŢIREA

Higiena şi Frumuseţea
Veţi avea în totdeauna un ten curat şi alb, o pielita moale şi fina.
Vă veţi păstra tinereţea şi frumuseţea întrebuinţând la toaleta D-V.
neîntrecuta 2214
Crème Simon
PARIS
IN TIMPUL IERNII ea este fără pereche contra PIELII INĂSPRITE, CRĂPATE ŞI A DEGERATURILOR.
PUDRA si SAPUN

1290 No.

Tipărit cu maşina rotative Cartea Românească „Cosinzeana" institut de arte grafice, Cluj.

Biblioteca Centrală „Asociațiunei" Sibiu

Anul III. ◆ No. 715 ◆ 8 PAGINI ◆ UN LEU ◆ 8 PAGINI ◆ Marți 30 Ianuarie 1923

Infrățirea

CLUJ 31 JAN 923 b 1 77
Onor Asociația pentru Cultura literatura poporului român Sibiu
R CLUJ 1. 6595

ANUNTURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II)
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
Telefon: REDACȚIA No. 211
ABONAMENTE: PE 1 AN pentru autorități . 240 L. PE 1 AN . . . . 180 L. PE 6 LUNI . . . . . . 90 L. PE 3 LUNI . . . . . . 45 L.

Străjerii credinței noastre

— O reacțiune care trebue să vină —

Un vrednic ziar provincial se alarmează că „ne cutropesc sectele religioase". Ingrijorarea confratelui de care vorbim nu este lipsită de temeiu. Sectele religioase, mai cu deosebire aici în Ardeal, s'au înmulțit după răsboiu într'o măsură destul de simțitoare. Dar nu trebue să se uite că istoricește această parte de țară românească are o bine stabilită reputație în materie și că pe pământul Ardealului varietatea populației a înlesnit acest proces de interpenetrațiune religioasă.

Fără îndoială că Biserica ortodoxă răsăriteană a exercitat o covârșitoare influență culturală în provinciile românești ale Ardealului, Banatului, Crișanei, Maramureșului și Sătmarului până la ruptura provocată de episcopul Atanasie. Dar chiar după această dată „legea românească" divizată în cele două Biserici de dogmă diferită și de rit comun continuă să reprezinte esența caracterului religios al acestor ținuturi. Ambele noastre Biserici și-au făcut adânc datoria de neadormită strajă națională și călăuză morală poporului românesc.

Inmulțirea sectelor religioase așa cum ni o prezintă o alarmă din ce în ce mai insistentă credem că este justificată de însăși faptul abaterii din calea datoriei istorice a Bisericelor noastre. Am trecut după cele dintâi zile de însuflețire generală a unirii noastre, prin grele momente cărora trebuia să le facem față. Preluarea tuturor instituțiilor sociale dela vechea stăpânire ne-a găsit fără prea multe elemente pregătite în acest scop. In fața acestei stări de lucruri a trebuit să improvizăm și cine oare ne putea da mai multe elemente de conducere decât Biserica și Școala, cari singure, sau aproape singure, erau în stare a răspunde necesităților de moment.

Deplasarea elementelor pregătite pentru Școală și Biserică înspre ocupațiuni de caracter administrativ a desorganizat în chip firesc aceste două instituții românești ale Transilvaniei care în trecut au știut să răspundă așa de minunat scopului lor în viața românească de aici.

Dezorganizarea a adus după sine criza de învățământ și criza de cult pe cari toate sforțările guvernelor până acum nu li-a putut înlătura. O ameliorare însă s'a produs. Conducătorii celor două instituții esențiale și-au dat la timp seama de pericolul ce ne amenință și au depus toate sforțările ca exodul preoților și învățătorilor către ocupațiuni administrative să se oprească la timp. Totuși pierderea a fost destul de însemnată, pentru Biserică în special.

Slăbirea influenței celor două Biserici românești asupra maselor populare românești o credem singura cauză a înmulțirei sectelor religioase și în remedierea acestei slăbiciuni vedem și înlăturarea pericolului. Lipsa preoților în satele cari stau cu poarta bisericei zăvorită, a înlesnit acolo propaganada perfidă a atâtor șarlatani, misionari mincinoși și agenți de îndemuri subversive. Combaterea acestora pe cale administrativă este o imposibilitate. După litera Constituției libertatea de cult nu poate fi îngrădită în niciun chip, iar acei cari îndeamnă la însușirea cultului străin vechilor credințe românești se pot deda la orice propagandă deghizată sub masca credinței religioase atâta vreme cât nu pot fi dovediți cu acte și fapte palpabile asupra adevăratelor lor scopuri.

Așa stă chestiunea. Remediul îl așteptăm să ne vină dela intensificarea activității Bisericelor noastre și nu ne îndoim că al va veni cât mai curând. Așa precum în trecut Biserica ni-a păstrat credința și sufletul curat românesc ne va călăuzi și de acum conștiința.

Depunerea Constituției în Parlament

— Atitudinea opoziției —

Vineri a fost depus în Cameră și în Senat proectul nouei Constituții.

Majoritățile parlamentare și-au însușit textul întocmit de comisiunea constituțională, trimițându-l apoi în secțiuni pentru a fi stadiat.

Noua Constituție a statului român, întemeiată pe principiile de libertate și de democrație, stabilește noul așezământ al țării potrivit cerințelor și idealurilor societății românești. In cadrul prevederilor ei, consolidarea și dezvoltarea statului român sunt asigurate.

Depunerea ei în Adunările Constituante nu înseamnă însă numai un mare act politic, ci și un mare act istoric.

Vechea noastră Constituție făcută într'o vreme când conștiința și energia românească se găseau încă neîntregite, într'o vreme când spiritul democratic și liberal nu ajunsese la cuceririle de azi, într'o vreme când societatea românească deabia se deschidea marilor curente de idei moderne, nu mai putea face față azi când viața noastră este întregită, azi când cuceririle democrației și-au făcut drum și la noi, azi când forțele românești întregite își caută nerăbdătoare și tumultoase căile lor de expansiune, azi când datoria de a ne întări statul îndreaptă toate sforțările noastre la această muncă uriașă.

Guvernul actual a înțeles cei dintâi nevoia unei noui Constituții. A afirmat-o din clipa când a luat frânele statului în mână și a lucrat de atunci până acum pentru a o vedea realizată.

Depunerea proectului nouei Constituții a fost întâmpinată cu ovațiuni.

Majoritățile parlamentare, reprezentând voința și aspirațiile obștești, și-au dat seama de măreția actului care se săvârși și de adâncile repercusiuni pe cari el le va avea asupra vieții noastre naționale.

Dar oamenii cari n'au înțeles niciodată unde trebue să se oprească pasiunea politică pentru a da pasul intereselor naționale, au încercat și de data asta să mânjească cu noroiul politicianismului un act care se cuvenea să rămână deasupra luptelor între partide și a micimei lor.

Astfel partidul național a declarat că va socoti nulă și neavenită noua Constituție. Fără să spună, așa dar, un cuvânt care ar putea fi de folos la întocmirea noului nostru pact fundamental, partidul național îl nesocotește dela început, făcând o declarațiune care vădește în același timp și neseriozitate politică și patimă. Căci nu-ți este îngăduit, ție, partid politic care te socotești și partid de guvernământ să te rostești astfel asupra legii fundamentale a Statului.

Partidul național pertractează cu unele partide de opoziție pentru ca să adopte aceiași atitudine față de Constituție.

Nu suntem departe de a crede că asupra acestui punct vor ajunge la înțelegere. Căci din toată activitatea de până acuma a partidelor de opoziție am putut constata că ele sunt totdeauna gata să se înțeleagă ori decâteori este vorba de acțiune dăunătoare națiunei, dar n'au fost niciodată în stare să se unească atunci când s'au găsit în fața unei acțiuni folositoare și fecunde.

Rezultatul alegerii dela baroul din Ilfov

București. — Alegerile dela baroul advocațial din Ilfov s'au terminat. Ca decan al consiliului de disciplină a reușit dl Istrate Bidescu. Au reușit încă ca membrii dnii Vasilescu, Valjean, Periețeanu și Petrovici. Pentru patru locuri s'a declarat balotaj.

Anglia și politica ei colonială

— Atitudinea coloniilor engleze față de Metropolă —

Timpul și obiceiul au redus, în istoria Angliei mai mult decât în oricare alta, prin o muncă continuă multe asperități și-au învins multe obstacole, pe care le punea în cale atitudinea coloniilor către Metropolă.

Ințelepciunea britanică și-a asociat totdeauna la intuiția reformelor necesare și grija de a evita salturile bruște, mai ales în politică.

Imperiul britanic, element esențial al echilibrului politic universal a făcut în fața tuturor războaielor proba coheziunei sale.

In urma războiului mondial, însă unitatea morală a imperiului colonial a avut de suferit, din cauza intereselor particulare ale dominiunilor.

Ideia solidarității imperiale este prea profund înrădăcinată în Canada, Australia, Noua Zelandă ca și în Anglia, unde conștiința etnică și sugestiunile sunt prea imperioase ca tendințele separatiste să aibă șanse de succes.

Pretutindeni unde elementul sacson este preponderant, fidelitatea Dominiunilor nu este amenințată.

In Uniunea sud-africană, dimpotrivă partidul naționalist a reușit să creieze agitațiuni în jurul programului antibritanic; dar în ultimele alegeri, partidul sud-african sub viguroasa impulsiune a generalului Smuts a învins pe acești opozanți.

Perspectivele sunt însă și mai puțin favorabile, acolo unde englezul e aproape încă un intrus pentru masa populației, cum e în Indii și în Egipt.

In aceste două țări aspirațiunile indigenilor s'au manifestat destul de puternic, ca Anglia, să se gândească la prepararea reformelor capabile să satisfacă aceste aspirațiuni.

Atlă dată autoritatea Londrei în materie de politică colonială era admisă fără discuție

Tinerile state britanice împrăștiate pe suprafața globului primean directivele din Downing-Street și din Westminster, în ce privește tot ceia ce ținea de gestiunea afacerilor interne.

Dela 1887, la intervale mai mult sau mai puțin depărtate, au început să se întrunească la Londra conferințele interbritanice.

Dacă se lasă la o parte întrunirea din 1897 și acea din 1902, dominate de figura și înalta gândire a lui Chamberlain nu găsim până în prezent, nici un program mai însemnat, a cărui deliberare să fie supusă acestor adunări.

Din când în când ideia reorganizărei constituționale a imperiului apare în discuție, fără însă ca să i se dea decât soluții parțiale. Dominațiunile erau în primele etape ale formațiunei lor politice și Metropola își dădea seama că reformele nu erau cerute de necesități grabnice.

Dela războiu încoace Dominațiunile și-au dat seama de importanța și de rolul lor și orizontul politic s'a lărgit, prin intrarea lor în domeniul intereselor mondiale.

Solidaritatea britanică le ține mai mult ca oricând partea și nu le cere altceva mai mult, decât să păstreze aceleași obiective în ce privește politica imperială.

Pentru a menține această solidaritate și a întocmi reformele de care se simt nevoe în Colonii, guvernul englez caută să imprime unitate de sentiment și de acțiune conferințelor interbritanice, în care sunt reprezentate diferitele colectivități britanice.

Ca să îngrădească oarecum libertatea coloniilor sale, bărbații politici ai Metropolei vor să supra pue acestor adunări interbritanice, un consiliu executiv imperial.

Dominiunile par însă să nu admită constituirea acestui consiliu, care ar mărgini independența hotărârilor luate de reprezentanții lor la conferință. Nouei Zelande.

Primul ministru al Nouei Zelande, s'a pronunțat în favoarea instituțiunei Cabinetului imperial, pe când cel al Australiei, s'a ridicat contra acestei inovații constituționale. Canada înclină în senzul lui Hughes, Sudul african la fel.

După cum se poate vedea, dificultățile pe care le întâmpină constituirea consiliului executiv imperial nu sunt mici.

Căci chiar dacă s'ar ajunge ca în viitor, Dominiunile autonome să fie angajate prin noi obligații de Metropolă, fără asentimentul lor, fiecare din aceste colectivități ale familiei britanice are conform constituției, dreptul de veto în orice desbatere, care ar interesa totalitatea imperiului britanic.

In timpul războiului exista la Londra un „Imperial War Cabinet", dar în această epocă, salvarea imperiului era legea supremă și pericolul comun cerea un adevărat *consensus omnium*.

Acum interesele particulare pot să altereze armonia înțelegerei.

Conducătorii Anlgiei întrebuințează tot geniul lor politic, la care se adaogă coheziunea rasei, pentru a combina și a asocia în o nouă disciplină experiența metodică a vechiului Albion cu elanurile impetuoase ale tinerei democrații actuale.

Mişcarea culturală, teatrală, literară, artistică

Dela despărţământul Cluj al „Astrei“

Formalităţile de înscriere a membrilor

Comitetul despărţământului Cluj urmând apelului venit dela comitetul central, şi având mai ales în vedere marile interese ale neamului nostru, s'a aranjat să pornească o muncă intensivă şi reală de propagandă culturală în Cluj şi la sate, în cele 71 comune care fac parte din acest despărţământ, reînviind glorioasa tradiţie din trecut, ducând pretutindenea solia românismului biruitor prin cultură.

Pentru înfăptuirea acestei porunci a vremii, facem apel stăruitor către toţi intelctualii acestei secţii a venerabilei „Asociaţiuni“, ca să dea comitetului tot sprijinul necesar.

Iată ce aşteptăm în privinţa aceasta dela orice bun român de pe teritorul oraşului Cluj şi al despărţământului Cluj, fie el de baştină ori nou venit, fie el ardelean, bănăţean ori regăţean civil ori militar, bărbat ori femee.

1. Să se înscrie ca membru al „Asociaţiunii pentru literatură română şi cultura poporului român“, plătindu-şi cotizaţia de membru la cassierul Antoniu Mandeal, (Piaţa Cuza-Vodă 13, teleton no. 6), ori la încasatorii însărcinaţi cu aceasta: la bănci, Administraţia Universităţii, consistor, librării. Taxele de membru sunt: Membrii ajutători 5 lei, membru ordinar 20 lei la an, membru pe viaţă, odată pentru totdeauna, 200 lei, membru fundator 1000 lei.

Toate corporaţiunile şi instituţiunile să se înscrie printre membrii „Astrei“, sporindu-i averea şi forţa ce rezultă din unirea celor mulţi.

2. Membrii pe viaţă sau fondatori vechi, veniţi pe teritorul nostru din alt despărţământ, se vor anunţa, împreună cu noul lor domiciliu, la cassierul, ori la biuroul despărţământului (Strada Minerva, direcţiunea liceului „Regina Maria“, telefon no. 197), la prezident (Dr. Marin Stefănescu, strada Universităţii 1), ori la secretari (Dr. Al. Borza, Grădina botanică telefon 938 şi Dr. Sebastian Stanca, la Consistorul ortodox, telefon 1374).

3. Domnii care doresc să ia parte activă la propaganda culturală-economică-igenică la sate, se vor anunţa la adresele de mai sus, arătând subiectul conferinţei populare ce ar putea ţine, timpul, eventual comuna. Se cere ca prima condiţie o expunere în grai poporal şi subiect de interes pentru popor. Sunt bine venite prelegerile poporale din domeniul igienei, economiei şi a istoriei noastre. Producţii artistice în gen poporal, cântece, coruri, dansuri, teatru, dialoage, monoloage, complectează în mod fericit programul şezătorilor, pe care va trebui să le ţinem în Februarie—Maiu prin toate satele acestui despărţământ.

4. Domnii ori instituţiunile publice, care dispun de trăsuri, automobile, furgoane, camioane, sunt rugaţi să ofere aceste mijloace de transport pentru vizitarea satelor.

Urmând apelului nostru, orice român îşi împlineşte datoria sfântă către neam, întărindu-l culturalicește, făcându-l vrednic de împlinirea marei lui chemări.

Inscrierile noi membri, adesiunile şi sprijinul venit de oriunde vor fi publicate.

CITIŢI „INFRĂŢIREA“

SACI, MUSAMELE
Cumparare ◆ Vânzare
Institut de imprumut.
Atelier de reparatie.
2186
IZSÓ ALBALA
Timişoara II, Piaţa Traian 2
Adr. telegr.:
ALBALA Timişoara-Fabrica.

Atenţiune! Atenţiune!
In magazinul de confecţionat vestminte pentru dame şi bărbaţi
Diamantstein şi Moskovits
Cluj, Calea Regele Ferdinand 25 fost (Wesselényi Miklós) visavi de posta
din cauza renovărei magazinului se vând cu preţuri reduse toate paltoanele pentru dame aflate în depozit: modele originale. Paltoane îmblănite cu hiber, plüş, etc.
◆
Paltoane elegante pentru dame începânde dela Lei 1000 în sus.
Lloyd 1275 2538

Turneul societăţii „Crişana“

Activitatea rodnică a societăţii studenţilor crişeni din Cluj — Propaganda culturală în jud. Arad — Bibliotecile poporale înfiinţate de „Crişana“

In timp ce preocupaţiunile celorlalte societăţi studenţeşti de aici şi din în reagă ţara s'au oprit exclusiv la chestiunea conflictului cu studenţii evrei, o societate studenţească din Cluj, „Crişana“ consecventă începuturilor pa cari le-am înregistrat la timp, continuă şi în aceste agitate vremuri să lupte pentru luminarea poporului şi întărirea sentimentului naţional la graniţa apuseană a ţării. Societatea aceasta, dupăcum am arătat şi altădată, s'a înfiinţat în primul rând ca scopul de a ţinea conferinţe la sate şi a înfiinţa biblioteci în comunele mai lipsite de cultură din judeţele dela graniţă. Până acum — în cei câţiva ani decând există — a înfiinţat peste zece biblioteci poporale, a făcut turneuri de propagandă naţională şi culturală prin aproape întreg Bihorul şi Aradul, a organizat escursiuni în Munţii Apuseni, la Ţebea Găina etc. Pentru aceste frumoase fapte a şi fost într'un rând felicitată de d-l ministru Banu, care i-a pus la dispoziţie cărţi pentru bibliotecile poporale şi i-a făcut, în acelaş scop, un dar de 5000 lei.

Cu ocazia vacanţei de acum, soc. „Crişana“ a făcut un turneu la Ineu şi Lipova, unde a dat concerte cu cântări de Dima şi Vidu, cântate de excelentul său cor, cunoscut Clujului din mai multe rânduri.

S'a declamat, s'au rostit cuvântări pentru luminarea poporului şi s'au jucat piese teatrale.

Cu această ocazie Societatea „Crişana“ a înfiinţat două biblioteci poporale, la Ţărăţal şi Chişlaca.

Conferinţele poporale plănuite în mai multe sate din judeţul Arad nu s'au putut ţinea după planul stabilit, datorită măsurilor excepţionale dela frontieră.

Amintim în acest loc că societatea „Crişana“ va da în cursul iernii acesteia, la Cluj, un concert artistic la care şedinţa de ieri a societăţii a hotărât să invite şi pe ministrul cultelor şi artelor, dl C. Banu, care a arătat o deosebită atenţie operei culturale începută de „Crişana“.

E deasemenea remarcabilă hotărârea societăţii de a înfiinţa, cu ocazia turneului ce-l va face la Paşti, mai bine de zece biblioteci poporale în comunele dela graniţă.

Faptele acestea, sunt în sine o suficientă laudă şi sunt un puternic îndemn către celelalte societăţi studenţeşti regionale, de a se manifesta în acelaşi frumoasă direcţie.

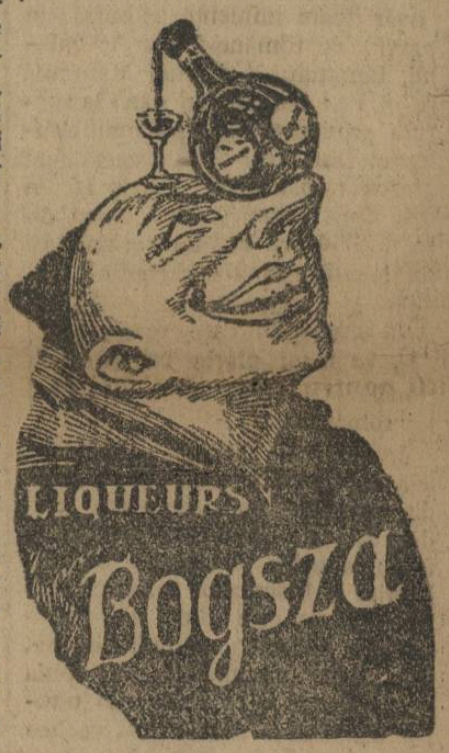

FOITA ZIARULUI „INFRĂŢIREA“

Expediţia lui Knut Rasmussen

Celebrul explorator danez, Knut Rasmussen a pornit să cerceteze America boreală.

Expediţia sa, care promite să fie foarte fecundă atât în episoade dramatice, cât şi în rezultate ştiinţifice a atras atenţia publicului din Occident.

Vastul program al nouei expediţii daneze constă în traversarea Americei boreale de la Est la Vest de la golful Hudson până la strâmtoarea de Buhring şi de a urma itinerar imensului arhipelag situat la nord de ţărmul septentrional al Canadei, în direcţiunea Polului.

Puţine regiuni ale globului sunt aşa de neospitaliere ca această regiune a continentului nord-american.

Nimic altceva decât pustii întinse pietroase, accidentate din loc în loc de coline, împestriţate cu lacuri, cu o vegetaţie representată doar prin muşchi şi câţiva arbuşti înciriciţi.

De adăogat la aceasta o climă din cele mai insuportabile.

Iarna durează 10 luni şi termometrul ajunge 60 grade sub zero, sau chiar şi mai jos.

Interesul acestor regiuni, necunoscute în cea mai mare parte, e datorit în special populaţiunei foarte rare de altfel, reprezentată prin eschimoşi, care n'au venit de loc în contact cu civilizaţia.

Ei oferă un spectacol instructiv al omenirei primitive şi studiul lor poate să aducă o lumină nouă, asupra trecutului îndepărtat al omului.

Pentru această explorare nimeni nu era mai bine înzestrat ca Rasmussen. Născut în Groenlanda din o mamă băştinaşă are o cunoştinţă desăvârşită în ce priveşte limba şi obiceiurile Eschimoşilor, în acelaş timp el este în curent cu metodele de învestigaţie ştiinţifică, învăţate la Universitatea din Copenhaga.

La Rassmussen ştiinţa modernă e unită cu civilizaţia rudimentară a Hiperboreenilor aşa încât a putut să realizeze în technica exploraţiei polare un progres considerabil. Rassmusen nu numai că întrebuinţează mijloacele de transport indigene, dar trăeşte ca un adevărat Groenlandez.

El nu ştie ce sunt corturile conservele, adăpostindu-se într'o colibă de zăpadă ca şi Eschimoşii şi trăind ca şi dânşii din ceeace vânează.

Această metodă a fost concepută de exploratorul danez şi desvoltată în cursul mai multor expediţiuni făcute în extremitatea de nord, a Groenlandei. Aproape de capul York trăeşte un mic trib de Eschimoşi, grupul omenesc cel mai nordic din lume. Aici a înfiinţat în 1910 Rassmusen o staţiune care a format baza operaţiunilor pentru expediţiunile ştiinţifice; acestei staţiuni i-a dat numele simbolic de Ţinule.

Rasmussen a părăsit Copenhaga în Iunie 1922 însoţit de 4 savanţi Danezi pe vasul Sekông (Ieul de mare).

Prima etapă a fost la Thulé, unde a luat cu el 72 de câini şi 7 Eschimoşi din care 4 oameni şi 3 femei, care au sarcina de a îndeplini funcţiunile de menajere şi confecţionarea hainelor şi a încălţămintei.

Cu acest personal expediţia se îndreptă spre sud până la Godhaab, oraş Danez, pe coasta de West a Gröenlandei.

Aici toţi Eschimoşii îmbarcaţi pe vas au fost atinşi de o violentă epidemie de influenţă şi unul din ei muri.

După multe peripeţii expediţia a reuşit să ajungă la 18 Septembrie în canalul de Lyon, pe coasta de sud a peninsulei Melville.

Pe o mică insulă vecină, Rasmussen a început să debarce materialul şi să ridice baratcele, destinate să adăpostească pe oamenii săi.

Către sfârşitul lui Septemvrie odată cu începutul iernei, exploratorii erau în măsură să suporte toate rigorile frigului.

Baratca lor era terminată şi cele trei mici odăi bine încălzite le oferea un adăpost relativ confortabil.

In primele zile ale lui Octombrie, zăpada era destul de groasă ca circulaţia cu săniile să poată fi pusă în practică.

Rasmussen şi cu oamenii săi plecară la vânătoare prinzând două morse, 7 foce şi împuşcând 29 de reni, 9 vulpi şi 3 epuri.

In cursul escursiunilor sale în vecinătatea canalului de Lyon, savanţii danezi au descoperit mai multe ruine de locuinţe care datează de mult timp, fiind construite din oase de balenă şi din bulgări de turbă, la o distanţă destul de mare de ţărmul actual.

Aceste ruini ar data dela sfârşitul perioadei geologice, care a precedat epoca noastră.

In rapoartele trimise la Copenhaga exploratorul Rasmussen anunţă intenţia sa, de a se îndrepta în primăvara anului 1923 către strâmtoarea de Behring.

Buna gospodărie comunală

— Aprovizionarea cu făină. O nemai pomenită afacere —

In chestiunea aprovizionării cu făină a oraşului şi care a stârnit recent o atât de vie polemică, adăpostită în paginile câtorva ziare maghiare locale, primim dela dl Şt. Fabius, avocat următoarea scrisoare:

Dle director

In interesul lămuririi publicului Clujan, vă rog să publicaţi în ziarul Dv. în primul rând, această îndreptare pe care o fac celor publicate de Dv.

Dl Ordace nu a făcut niciodată ofertă cu 6,05 Lei ci cel mai mult cu Lei 3.65 5.85, iar oferta Frenkel, azi în vigoare este de 3.80—600 Lei.

In al doilea rând, vă rog să publicaţi această scrisoare deschisă, adresată dlui primar:

Dle Primar

In ziua de 24 Ianuarie, Vi-s'a adus la cunoştinţă chestia alimentării cu făină a oraşului nostru.

In ziua de 25 Ianuarie a. a. aţi predat presei răspunsul Dvs.

Azi suntem în ziua de 29 Ianuarie 1923 şi adevăratul Dvs. răspuns, singurul demn nu l-aţi dat.

Trebue să vă mărturisesc sincera mea compătimire pentru toţi cetăţenii al căror Primar sunteţi, cuprinzându-mă şi pe mine.

Din cele publicate rezultă că dl O. va făcut oferte **cu beneficii pentru comună şi eftine** pe care le-a retras cu ştiinţa Dvs. sau le-aţi retras chiar Dvs pentru a lăsa singur numai pe Frenkel et. Comp. şi a împărţi beneficiile numai între Dvs. adică Domnul Mauriciu Frenkel şi Banca „Coroana", aceasta cu soţii ei, păgubind astfel Primăria şi pe noi cetăţenii, cari suntem siliţi să plătim azi făina mai scump.

Acesta este un complex de fapte, Dle Primar, care îşi află calificare în anumite legi şi răspunsul Dtale ca autoritate nu era de a te pune la taifas cu ziarele, ci luând cunoştinţă de aceasta, să te duci la parchet şi să faci denunţ!

Ce faceţi în schimb Dvs.? Atacaţi pe dl O., îl faceţi "inginer" sau „doctor", în ziarul „Ellenzék" consumaţi o ironie de tarabă pe socoteala unui om cu care sunteţi şi azi asociat la negustoria de făină şi căruia trebue să-i fiţi recănoscător că vă dă câştig la Banca Dvs. şi a dlui Tripon.

Nu este aceasta gestul unui frumos caracter de camarad!

Mai aduceţi în discuţie o şedinţă o Consiliului din 18. Octombrie 1922, care nu are legătură cu chestia făinei şi nimeni afară de Dvs, nu a vorbit despre aceasta.

Să intrăm, însă, în fapte: La 23 Noemvrie 1922, faceţi următoarea convenţie:

CONVENŢIUNE

Din contractul ce se va încheia cu Frenkel .... cota-partea „Coroanei" de beneficiu se va împarte ... 50 la sută „Coroana", 50 la sută dl O.. Din profitul ce-i va avea dl O. cu vânzarea contractelor existente la grupul Frenkel „Coroana" ia 50 la sută iar dl O. 50 la sută.

Toate sumele se varsă la „Coroana" care face răfuiala conform convenţiunei de mai sus.

Cluj, la 23 Noemvrie 1922.

„COROANA"

Dr V. Pop m. p. *Dr Pop* m. p. (primarul)

C. O. m. p.

Pentru conformitate cu originalul

Cluj, la 8 Dec. 1922.

„COROANA"

Institut de credit şi economii:

Micula.

*

Iar în ziua următoare, adică la 24 Nov. 1922, dl Frenkel face următoarea convenţiune cu dl O. citată în părţile esenţiale:

Onoratului

C. E. O....

Cluj

Ca justificare a învoielei noastre verbale de azi:

1. Recunosc că am cumpărat dela dv. şi că dv. mi-aţi vândut 1000 adică una mie vagoane, per 10 000 kg. vagonul, de făină, în calitatea şi clasificarea din ordonanţa referitoare la alimentarea publică. . . . . .

10. **In baza convenţiunei prezente d-voastră vă obligaţi la aceia de a vă retrage în întregime oferta d-voastră referitoare la livrarea făinei în preţ maximal şi de a considera pe aceia de nulă.**

Cluj, la 24 Nov. 1922.

Cu toată stima:

Frenkel Mor m. p.

Din acestea rezultă că D-vs sau „Coroana," tot una, dl Frenkel şi dl O. v'aţi întovărăşit la un căştig, pentru realizarea căruia aţi obligat pe dl O. să-şi retragă ofertele făcute la Primărie, în chestia făinei.

Din acestea rezultă nu numai că dl O. a făcut oferte de făină dar că erau mai avantajoase pentru noi cetăţenii, fiind în preţul maximal. Doritorii de câştig, însă, la afacerea făinei, se înmulţiseră: la început era numai dl O. şi Comuna; apoi, dl O. şi Banca „Coroana"; apoi, dl O. „Coroana", domnul Mauriciu Frenkel a fost deci firesc şi necesar ca oferta Dlui O. să o retrageţi, fiind făcută în preţul maximal şi să faceţi alta, mai ridicată pe numele dlui Frenkel, ca să vă poată ajunge tuturora.

Dar mai mult, faptul că Dvs. nu vreţi să recunoaşteţi existenţa ofertelor dlui O., pe care le recunoaşte asociatul d-vs dl Frenkel, este cea mai puternică dovadă că conţinutul lor vă face frică, şi ce alta puteau să conţină pentru ca să fiţi siliţi să le negaţi, de cât că erau mai avantajoase de cât acele pe care leaţi introdus în propriul d-vs contract, azi în vigoare pe numele Frenkel & soţii?

Nu simţiţi Dvs că stând în Banca „Coroana," şi în Primărie oraşului nu vă va crede nimeni că aţi lucrat pentru cetăţeni şi nu pentru Dvs personal? Bietul dl O. nu a avut nici un contract cu morile, ci numai nişte scrisori de încredinţare, date tot de ei, pentru ca morile să cumpere pe seama lui făină? Serios spuneţi asta Dle Primar? Cum, nu vă este grijă de desminţirea propriilor Dvs acte? Citeşte, te rog, alineatul al 2-lea din convenţiunea Dvs din 23 Noemvrie 1922, arătată mai sus, în care scrii chiar Dta „Contractele existente"! Probabil că le-ai uitat, să-ţi amintesc eu câteva:

Contractul cu Moara „Romanaţul" din Balş.

Contractul cu Moara „Brătescu" din Alexandria.

Contractul cu Moara „Jiu" din Craiova.

Poate acestea nu sunt destule. Vă dau mai jos contractul Dvs, cu Dl. O., pe care l-aţi făcut în 15 Decemvrie 1922, adecă după-ce v'aţi semnat contractul, aşa numit al lui Frenkel cu soţii:

Lui C. O Cluj.

Am primit scrisoarea Dvs de următorul conţinut, către „Coroana" Institut de Credit şi Economii Societate Anonimă Cluj:

Am onoare a vă confirma următoarea noastră convenţiune verbală: 1. Profitul net rezultat din livrarea contractată de subsemnatul cu Frenkel M. din Cluj, pentru cantitatea de 400 vagoane făină destinată aprovizionării Oraşului Cluj, se va împarte 45 la sută, Dvoastră iar 45 la sută subsemnatul, 10 la sută advocatul Dvoastră ca onorar. — Beneficiul net se va socoti prin deducerea cheltuielilor justificate din încasările brute. — 2. Intrucât livrarea din punctul 1 se va efectua, beneficiul ce va reveni şi vi se va plăti de pe urma contractului de finanţare încheiat cu Frenkel Mauriciu, relativ la livrarea a 500 vagoane făină pentru aprovizionarea Oraşului Cluj, se va împarte 45 la sută Dvoastră, 45 la sută subsemnatul, iar 10 la sută advocatul Dvoastră ca onorar. 3. Profitul net rezultat din livrarea contractată de subsemnatul cu Frenkel M. pentru făină destinată Judeţului se împarte 45 la sută, Dvoastră iar 45 la sută subsemnatul şi 10 la sută advocatul Dvs. ca onorar. Beneficiul net se va socoti ca la punctul 1—4. In caz de realizare a punctului 3 profitul net vărsat la Dvoastră rezultat din finanţarea contractată de Dvs cu Mauriţiu Frenkel pentru aprovizionarea Judeţului cu făină în cantitate de cca 1,000.000 Lei, se va împarte 55 la sută Dvoastră, 35 la sută subsemnatul şi 10 la sută advocatul cu onorar. In caz că conform convenţiunei cu Frenkel nu veţi contribui cu capital la finanţaze, profitul se împarte conform punctului 2—5. Toate sumele se varsă imediat la Dvoastră şi veţi face răfuiala asupra sumelor întrate lunar.

Cluj, la 14 Decembrie 1922.

Cu deosebită stimă:

C. O., m. p.

Confirmăm cele de mai sus şi le declarăm de obligatorii şi pentru noi.

Cluj, la 15 Decembrie 1922.

Cu stimă:

„Coroana" Institut de Credit şi Economii S. A.

Dr. Valeriu Pop, m. p.

Micula, m. p.

Din toate acestea se vede că Dl O. a fost baza D-vs. în aprovizionarea proiectată a Clujului, numai că aţi făcut totul să vă însuşiţi orice beneficii, fără nici un scrupul, în dauna noastră a cetăţenilor!

Faptul că contractul D-vs. de aprovizionarea cu făină a oraşului nu a fost aprobat de Minister, nu este meritul D-tale, întrucât preţul era peste cel maximal. In acest fapt D-ta ai desigur regretul că nu s'a aprobat. Ceace însă ne interesează pe noi, cetăţenii, este că ai fi putut să faci pentru Comună un contract de aprovizionare „ieftin", pentrucă în Noembrie ai ştiut şi avut preţurile adevărate ale făinei, care erau de 3.20 la moară, 3,45 transportată în magazie la Cluj, şi în schimb ai făcut contractele de mai sus cu Dl Frenkel şi „Coroana", al cărui început de executare s'a şi făcut şi noi plătim azi cu 0.30 bani mai scump la chilogram, iar mâine nu ştim cu ce preţ vom plăti făina.

Faptele acestea nu sunt de cercetare disciplinară, cu atât mai mult cu cât cel căruia te-ai adresat să te ancheteze, dl prefect Meteş, declară singur în „Ujság" din 27 Ianuarie 1923 că: „a luat parte personal la cele mai multe tratative!" Imi pare bine că cel puţin D-sa, are curajul opiniei şi se declară părtaş la toate cele de mai sus.

Cercetare de sigur va fi, dar aceea nu se va face de tovarăşii D-tale — cum se prezintă ei singuri — ci de cel mai implacabil judecător: Opinia publică. Ei mă adresez, ei îi cer să te aprecieze, şi să te califice!

Dr. Ştefan Fabius
avocat.

PATRIOTISMUL dlor Maniu şi Vaida

Autonomismul şefilor naţionalişti. Rolul şi acţiunea Dlui Dr. Aurel Cosma pentru alipirea Transilvaniei către v. regat. Dl Maniu a eritat în faţa mişcării româneşti

Adevăruri istorice pe cari trebuie să le ştie toată lumea

Şefii partidului naţional din Ardeal cari de atâta vreme încearcă prin toate mijloacele să împiedece opera constructivă şi de consolidare a guvernului actual nu urmăresc de fapt decât slăbirea unităţii naţionale şi autonomia Ardealului. Atitudinea aceasta a şefilor partidului naţional, nu e nouă însă, şi ea nu e de loc în conflict cu atitudinea şi intenţiile avute de aceştia, mai înainte, în ani de entuziasm şi de înfrigurată plămădire a unităţii noastre naţionale.

Intr'adevăr, în Octomvrie 1918, când armatele autenticei dela Salonic au rupt frontul bulgaro-german, guvernul generalului Coandă dela Iaşi a trimis un curier special în persoana dlui dr. Ioan Boeriu, azi avocat în Turda, pentru a lua contact cu comitetul naţional din Ardeal.

Trimisul guvernului Coandă avea însărcinarea să supună iscăliturii şefilor comitetului naţional ardelean un mesagiu, prin care poporul român din Transilvania, văzând împlinirea vremii, cerea ca armata română să vină şi să-l desrobească de sub vitregia nedreptăţii seculare.

Dnii Vaida şi Goldiş au fost întâlniţi de curierul român la Dej, unde la prezentarea mesagiului aceştia au refuzat categoric iscălirea lui.

Curierul s'a întors la Iaşi cu mesagiul nesemnat.

Această atitudine ruşinoasă, care e o dovadă eclatantă de frica şi nehotărârea şefilor comitetului naţional, atunci când era vorba de aspiraţiunile milenare ale întregului neam românesc.

Şi e bine să amintim că în acelaşi timp în Bănat, dl dr Aurel Cosma, actualul ministru al Lucrărilor Publice, a înfiinţat un consiliu naţional român, care a lansat din iniţiativa dsale o declaraţie prin care Românii din Bănat cereau independenţa neamului românesc de dincoace de Carpaţi şi alipirea lui către vechiul regat.

Pentru ca acţiunea Românilor bănăţeni să nu aibă o nuanţă separatistă, dl dr. Aurel Cosma a trimis atunci pe dl colonel Brenduşa la Viena ca să aducă la cunoştinţa dlui Maniu, care se afla acolo, dorinţa nestrămutată a bănăţenilor şi să-l roage ca în calitatea sa de preşedinte al partidului naţinal din Ardeal să înceapă acţiunea de eliberare pe tot teritoriul Transilvaniei. Dl. Maniua ezitat însă.

Mişcarea românească din Ardeal, a fost începută de Dnii Vaida, Maniu şi Goldiş, în urmă acţiunii întreprinse de dl. Dr. Aurel Cosma, şi numai după ce şefii naţionalişti s'au convins că prăbuşirea imperiului habsburgic era sigură şi înaintarea armatelor româneşti peste Carpaţi, inevitabilă.

Martorii oculari şi gazetele de atunci stau mărturie tuturor spre convingere. *Index.*

PRETUTINDENI IN ARDEAL

SE CITEŞTE ZIARUL

INFRAŢIREA

◆INFORMAŢII◆

O delegaţie a părinţilor elevilor dela liceul catolic premontratens din Oradea-Mare s'a prezentat Sâmbătă ministrului instrucţuinii publice, cerând abrogarea dispoziţiuniil de închidere a liceului. După cum am anunţat, liceul romano-catolic din Oradea-Mare a fost închis din cauza iredentismului ce se făcea acolo.

*

O comisiune întrunită la ministerul comunicaţiilor lucrează actualmente sub directa conducere o dlui general Tr. Moşoiu la stabilirea condiţiunilor de luare în exploatare de către stat a liniei particulare Arad-Cenad.

Cu această ocaziune se va stabili o condiţiune tip care se va aplica tuturor căilor ferate din teritoriile alipite.

*

Cu ocazia trecerei maiestrului Enescu prin Washington, ministrul Bibescu a oferit în onoarea lui un mare dineu la legaţiunea românească din Washington, sărbătorind în mod strălucit pe dl Enescu. La Nev-York şi în celelalte oraşe maestrul a avut un un succes deplin ca şef de orchestră, compozitor şi virtuos.

*

Conform ordinului ministerului cele patru târguri de vite şi mărfuri cari aveau loc la Şomcuta-Mare în cursul anului, au fost reduse la două ce se vor ţine în fiecare an, Miercurea şi Joia înainte de St. Gheorghe.

*

Episcopul Argeşului Visarion Puiu, a fost însărcinat să plece la mănăstirea Athos, pentru a cerceta diferendul dintre călugării români şi greci din partea locului.

*

Direcţiunea învăţământului profesional şi a meseriilor de pe lângă ministerul muncii va înfiinţa un oficiu pentru îndrumarea copiilor spre meserii, după aptitudinile şi înclinaţia fiecărui copil ce a trecut de vârsta de 14 ani. Copii vor fi supuşi la o examinare în felul aceleia ce se face în statele din occident.

*

In ziua de 10 crt. se va întruni la Satu-Mare comisia româno-maghiară spre a discuta deschiderea a două noui puncte de frontieră în regiunea Satu-Mare. In cazul când discuţiunile vor duce la rezultat circulaţia de cale ferată cu Ungaria se va intensifica deschizându-se încă două linii.

*

Ieri s'a ţinut la Timişoara congresul comercianţilor din Arad şi Banat, s'a desbătut antproectul de lege a speculei.

*

La Timişoara s'a înfiinţat sub denumirea „Luminătorul" o societate de editură pentru propagandă morală şi educaţie cetăţenească. Preşedinte al societăţii a fost ales d. ministru dr. Aurel Cosma.

*

Au început seratele de tombolă în cafeneaua „Metropol". In fiecare Marţi şi Joi seara câştiguri de obiecte frumoase şi de valoare. Distracţie familiară. 3536

Locale.

Lumea intelectuală din Cluj, îşi va da întâlnire mâne seară 30 Ianuar, la Teatrul Naţional, unde se va reprezenta premiera „Hero şi Leandru" de Grillparzer; rolurile principale fiind susţinute de soţii Bulandra.

*

Eri dimineaţă s'a sinucis prin strangulare la locuinţa sa din str. Trecătoarei No. 18, femeia Jak Róza în etate de 80 ani.

Căpitanul de poliţie Chifor I. deschizând o anchetă a stabilit că sinucigaşa şi-a pus capăt vieţei din cauza mizeriei ce îndura în ultimul timp. Cadavrul a fost trimis Institutului Medico-Legal.

*

Dl Ing. Protopopescu sub directorul Manufacturei de Tutun, ne roagă să arătăm că nu dsa este directorul şcoalei de pe lângă acea instituţie, deoare ce această şcoală este condusă de către un comitet format din funcţionarii superiori ai Manufacturei.

*

Sâmbătă după amiază a avut loc la Prefectura Poliţiei, prima şedinţă a comisiei de cartiruire sub preşedinţia dlui Valeriu Popovici.

In această şedinţă s'au adjudecat 27 camere la 27 funcţionari, fără ca vre-unul dintre proprietari să mai facă apel.

Notăm faptul că toţi cei citaţi în această şedinţă au fost pe deplin mulţumiţi de felul cum se procedează; tot-odată dl Prefect Valeriu Popovici preşedintele comisiei a declarat reprezentanţilor presei că după cel mult trei sau patru şedinţe, absolut toţi funcţionarii cari azi nu au locuinţe, vor fi încartiruiţi.

*

La direcţiunea Barului „Europa" şi-a anunţat sosirea artistul comic Tase Tălpăşeanu, renumitul interpret al „Coanei Mandă" (scene de mahala.)

*

Măcelarii din localitate au scumpit preţul cărnii în ultimile zile cu aproape 40 la sută.

*

CHAMPAGNE chelner! încă n'ai sosit? cu champagnia Fabricei Szilágyi — „FAVORIT". 2332

*

— Cabaret în cafeneaua „Europa" companie de artişti sub Dodescu, fără taxă de intrare, preţuri de cafenea. Cafeneaua cea mai plăcută a Clujului şi local de distracţie. — Rog sprijinul onoratului public CAROL KASSAI, proprietar. 2481

In urma dispoziţiunii ministeriale pentru reformarea învăţământului secundar, respectiv pentru introducerea aici a sistemului francez din vechiul regat, direcţiunea regională a învăţământului secundar din localitate a pus în vedere şcolilor confesionale minoritare, că elevii particulari vor da şi la aceste şcoli două examene pe an, la sfârşitul fiecărui bimestru. Au fost deasemea obligate să introducă uniforma şi numărul elevului, cusut pe mânecă.

*

Consulatul republicei cehoslovace în Cluj comunică oficial, că prezentarea oricărui fel de paşapoarte prin intermediaţiune spre vizare la acest consulat este interzisă. Paşapoartele cehoslovace prezentate prin intermediari spre cele 1 gale, se vor confisca ca amendă.

*

Ieri s'a ţinut în localitate o consfătuire a proprietarilor de mori din Ardeal şi Banat, convocată pentru discutarea rezultatului tratativelor urmate de asociaţia lor cu ministrul instrucţiei şi comerţului.

*

Domnul colonel Grigorescu din Constanţa a fost mutat la Cluj, în calitate de şef al serviciului artileriei din Corpul VI armată Cluj.

*

Domnii inspectori şcolari primari, G. Stoenescu, I. Sachelarescu şi P. Şerdinescu au fost detaşaţi pe lângă inspectoratul general al instrucţiunii din Cluj.

Pentru comitetul societăţii „Cultura Poporului"

Alegerea noului preşedinte

Toţi dnii membri ai societăţei „Cultura Poporului" din Cluj, sunt rugaţi cu foarte multă insistenţă să ia parte neapărat la şedinţa comitetului societăţei care va avea loc:

Luni 29 Ianuarie la ora 6 seara în sala rectoratului Universităţei. La această şedinţă excepţională e absolută nevoie de prezenţa cel puţin a 36 de membrii, deoarece demisionând dl Marin Stefănescu din calitatea de preşedinte al societăţei, comitetul format de două treimi din membrii lui trebuie să aleagă pe noul preşedinte.

Această şedinţă a comitetului este destinată special pentru alegerea noului preşedinte.

Scrisori din Satu-mare

Instalarea noului prefect — Oprirea exportului de lemne cu Ungaria — Viaţa culturală

După demisia din postul de prefect a dlui dr. Dragoş, care a fost ales deputat la Baia Mare, prefectura a fost girată de către de Pogăciaş subpretect, până în ziua când dl inspector general administrativ, Paul Goma, a fost delegat de guvern să conducă judeţul şi oraşul.

D-sa a fost primit cu simpatie de către întreaga populaţie, fiind cunoscut mai dinainte ca om drept şi priceput în ale administraţiei.

Odată instalat, d-sa a căutat să stabilească o deplină înţelegere între intelectuali români din Satu-Mare, ale căror relaţii, graţie frecăturilor anterioare, ajunseseră cu desăvârşire penibile.

Tot noul prefect a pus capăt scandalului cu şcoala civilă maghiară, scandal care luase proporţii îngrijitoare. Mutarea şcoalei maghiare într alt local a dat posibilitate şcoalei normale de băeţi să obţină sălile necesare pentru desvoltarea şcoalei de aplicaţie, unde elevii normalişti viitorii dascăli, vor putea face practica pedagogică.

*

Prin stăruinţa dlui director Roman, astăzi această şcoală normală a obţinut meterialul didactic şi frumosul muzeu zoologic al al şcnalei de agronomie din Halmeu, care în prezent nu funcţionează şi care era condamnat să dispară, din cauza neîntrebuinţării şi relei întreţineri dela Halmeu.

Cu toată campania dusă de presa maghiară ajutată din culise de persoane dubioase, graţie stăruinţei câtorva buni români în frunte cu dl prefect Goma, s'a putut da un real ajutor şcoalei normale atât de trebuitoare în ţinuturile unde populaţia sătească este 50% analfabetă.

Oprirea exportului de lemne

Exportul de lemne în Ungaria luase în ultimul timp un imens avânt. Societăţi de autocamioane din Budapesta transpoutau peste frontieră în fiecare zi cantităţi enorme de lemne.

Prin Cetatea veche deasemenea treceau trenuri întregi, iar pe Someş, cu ajutorul vaselor societăţii someşene, cheresteaua şi lemnele de foc erau cărate în Ungaria.

Incidentele din ultimul timp n'a oprit acest export. Ordinul guvernului de a se opri exportul se execută numai parţial căci după informaţiunele noastre în câteve puncte încă continua exportul de lemne, ale acelor cari au permisiuni anterioare. Tot în această ordine de idei amintim că exportul de lemne a făcut să isbucnească un conflict între administraţia comunală şi o societate streină pentru motivul că, comuna dispunând de imense păduri, a tăcut angajamente să vândă acestei societăţi zeci de mii de vagoane, transportate la frontieră.

*

Neavând mijloace la îndemână nu şi-a putut ţine angajamentul fapt care a făcut societatea să acţioneze comuna în judecată.

Nu ştim cum se va termina procesul. Credem cu bine, căci dl Goma a luat măsurile necesare, iar dl Augustin Ferenţiu, primarul oraşului, cu calităţile sale de bun gospodar va stărui ca să nu fie păgubită comuna, mai ales, că contractul, după câte ştim, s'a încheiat fără ştirea d-sale, fiind pus în urmă în faţa unui fapt împlinit.

Viaţa culturală în Satu-Mare

Viaţa culturală e anemică în oraşul nostru Teatru românesc nu avem. Societatea pentru teatru şi cultură românească „Ţara de sus" care a luat fiinţă la Carei, prin stăruinţa d-lui George Mihail-Zamfirescu, şi a d-nei căpitan Stroescu, a jucat în acei oraş „Patima Roşie" de M. Sorbul, cu destul succes. Acum se pregătesc şi alte reprezentaţii.

Deasemenea „Junimea Sătmăreană" în ziua de 21 Ianuarie a organizat o frumoasă serbare cu un bogat program artistic şi literar la Bala-Mare.

D-ra Cecilia Artenie a dat în sala teatrului orăşenesc un concert cu concursul d-lui Bendiner, dir. conservatorului de muzică, un pianist de forţă, care face cinste acestui oraş şi care dă concursul dezinteresat tuturor manifestaţiunilor româneşti.

Teatrul maghiar este frecventat de multă lume.

In genere însă nu prea excelează printr'un repertor ales, dând mai mult reprezentaţii uşoare.

S,a jucat însă „Prometeu" de V. Eftimiu şi *Azilul de noapte* de Gorki.

Zilele acestea se va cânta opera „Ebreea" cu dl Pfeiffer profesor la conserratorul din Cluj şi Takas Mihail tenor la opera maghiară din Cluj.

Diverse.

Au fost numiţi la tribunalul din localitate dl Târnoveanu, doctor în drept de la Paris, ca procuror şi I. Lungu, judecător în locul dlui Macedonescu transferat la Bistriţa.

*

La parohia gr. cat. locul rămas vacant prin moartea părintelui Lucaciu Vasile, se crede că va fi ocupat de către părintele I. Costin, un inimos luptător din timpul Memorandului.

*

Creindu-se un birou al revizoratului şcolar în Baia-Mare pentru bunul mers al acelei plăşi, de Belanu I. subrevizor şcolar, a fost detaşat în acel oraş.

— *Ag.*

CURIERUL SPECTACOLELOR

Dela Opera Naţională

Programul săptămânal:

Luni 29 I. „CONCERT SIMFONIC" dirijat de dl R. Schüller.

*

Marţi 30 Ian. Se va relua „Hero şi Leandru" cu soţii Bulandra în rolurile titulare. In celelalte roluri apar Dnii N. Neamtzu-Ottonel, Dem. Psatta, A. Popovici etc.

*

La Teatrul Naţional se repetă „Nunta lui Figaro" comedie în 5 acte de Beaumarchais cu Dnii Dem. Mihăilescu-Brăila, N. Neamtzu-Ottonel, Mişu Ştefănescu, Al. Ionescu-Ghibericon, V. Vasilescu, C. Potcoavă etc. şi Dnele Jeana Popovici-Voina, Gina Sandry-Bulandra, Nat. Ştefănescu, Sylvia Jipescu, Gica Vasilescu etc.

Adunarea generală a Sindicatului presei române din Ardeal

Vineri 26 Ian 1922 s'a deschis în Cluj adunarea generală a Sindicatului presei române din Ardeal.

Prezidează dl. D. Tomescu. Secretarul congresului a fost în tot timpul şedinţelor dl M. Procopiu. Din cauze neprevăzute secretarul general şi casierul sindicatului neputându-se întoarce dela Bucureşti n'au luat parte la şedinţa de deschidere a congresului. Dl Hodoş propune că dat fiind absenţa secretarului şi a casierului să se amâne cetirea raporturilor pentru şedinţa viitoare şi să se continue discuţie asupra celorlate puncte din ordinea de zi.

Se ia în discuţie modificarea statutelor. Modificarea art. 12, n sensul reducerei numărului le membri ai comitetului la 5 entru Cluj şi doi pentru proincie, se respinge. Articolul 12 mâne nemodificat.

Art. 17 din statul referitor la dul de deliberare şi de vo- e a comitetului a fost modi- t în senzul că el poate deli- a cu 3 membrii prezenţi şi te decide cu o majoritate doi.

art. 32 s'a adăugat un ali- prin care se dă comitetului ternicirea ca până la insti- a Casei de ajutor şi de uni să acorde împrumuturi toare după aprecierea fie- caz în parte.

Ziua II.

dează dl. D. Tomescu schide şedinţa şi dă lo- N. Istrati.

rul şi secretarul, fiind se dă citire raportelor. ăcut apoi câteva propu- e care aceia făcută de pea de a se trimite în te un membru al Sindi- entru studii, pe cheltu- icatului.

a propunere făcută de ea a fost aceia de a se ur deaproape felul cui ibui catedra de ziaris- Cluj iar Sindicatul să energic în cazul când atedră s'ar atribui vre- oane care nu a fost mate de toate gazetar.

propunere a fost de a se în programul de ac- viitorului comitet des- nei serii de conferinţe ucaţia profesională şi ziariştilor.

pentru cinci minute ntru a se trece la ulti- al ordinei de zi, ale- ui comitet. In timp ce le iau avânt şi listele cula se aduce la cu- unării o scrisoare a dlui anu, fost timp de doi ent al Sindicatului, în rimă dorinţa sa expresă ai lua parte în acest lucerea sindicatului.

schidere dl Vladimir opune votarea prin can- ividuale şi nu scrutin până acum. Adunarea nt 39 votanţi şi 16 pentru Comitet.

aduce următorul re- zult

u Cluj: D. Ionescu, R. Dragnea, M. Pro- eukerov, D. I. Cucu, anu.

Provincie: Virgil Iosif uca Laurenţiu (Arad), u (Sibiiu) şi dl Vlă- Cosma (Timişoara).

N. Istrati, A. Colbazi şi escu.

de ridicarea şedinţei dl M. Procopiu relevă meritele dlui I. Agârbiceanu la conducerea Sindicatului şi esprimă regretul adunării că ocupaţiunile sale l'a împedecat să continue o activitate atât de rodnică.

Festivalul dela Teatrul Naţional

După terminarea desbaterilor congresului a avut loc la Teatrul Naţional, după cum se anunţase, festivalul presei cu concursul artistilor dela Teatrul Naţional şi Opera Naţională.

Programul a fost executat după cum s'a anunţat cu singura deosebire că d-nii Grozăvescu şi Apostolescu din cauza unei indispoziţii nu au putut cânta.

In deosebi dna Lya Pop a fost şi de data aceasta viu apreciată de publicul clujan şi răsplătită cu îndelungate aplauze.

Tot astfel d-l Nagacevsky tenor al operei naţionale. D-na Caracioni o valoroasă absolventă a Conservatorului a spus cu mult spirit „Libertatea presei“ versuri improvizate ocazional de d-l Procopiu.

D-na Gina Sandry-Bulandra mult apreciat artistă a teatrului nostru a declamat admirabil „Printre lacrimi“ poezie de P. Cerna — mişcând întreaga asistenţă.

Talentatul artist d-l Neamtzu-Ottonel a citit o nostimă polemică în epigrame între Caragea- le şi Teleor.

D-l Ionescu Ghibericon — răsfăţatul artist al publicului clujan a făcut veselia sălei spunând o întâmplare autentica petrecută în 1919 la curtea marţială imitând dialectul ardelenesc cu lipsurile lui hazlii.

Maestrul Ligety a executat un frumos dans alegoric după care a urmat un balet.

In general programul a fost foarte reuşit relevându-se cu regret lipsa d-lor Grozăvescu şi Apostolescu.

Banchetul.

In seara zilei de Sâmbătă după terminarea festivalului artistic dela Teatrul naţional, a avut loc în saloanele „Casinei naţionale“, un banchet oferit de către Sindicatul presei române din Ardeal, artiştilor dela opera şi teatrul naţional din Cluj care au dat preţiosul lor concurs pentru reuşita festivalului.

Au luat parte Dnele Olimpia Bârsan, Lia Pop, Dna Neamţu Otonel, Dna Eliza Tomescu, dna Paleologu Dşoara Medianu, Dşora Braşoveanu, Dna Caracioni precum şi Dnii Zaharia Bârsan, Neamţu Otonel, Virgil Vasilescu, Nagacewschi, Dimitriu, Ghibericon, artişti, dl Valer Moldovan D-rd în drept dl. V. Oprea avocat, etc.

Pe lângă aceştia au luat parte toţi gazetarii ce se aflau în Cluj.

In tot timpul mesei a domnit o vie intimitate şi dispoziţia între artişti şi gazetari. Primul toast il ridică dl. I. Agârbiceanu mulţumind artiştilor dela teatru şi dela operă pentru concursul ce l'au dat totdeauna Sindicatului şi arată strânsa legătură ce există între artă şi ziaristică.

Dl D. Tomescu a ridicat paharul pentru artiştii români din Cluj relevând jertfele puţin răsplătite deocamdată din partea publicului exprimându-şi însă credinţa că nu va întârzia ziua când vom putea saluta biruinţa artei româneşti în mijlocul Clujului încă înstrăinat.

Dl Z. Bârsan a mulţumit tuturor gazetarilor pentru interesul ce-l depun faţă de munca artiştilor români.

După terminarea mesei au cântat admirabil diferite romanţe şi doine româneşti dna Lia Pop şi dl Nagacevschi dela Operă, iar dnii Ghibericon, Vasilescu şi advocat Oprea au spus mai multe monoloage.

O impresie foarte plăcută a făcut dl D-rand. Valer Moldovan, care a cântat admirabil mai multe doine româneşti în atenţia generală a celor de faţă. Dl Moldovan a fost călduros felicitat de întreaga asistenţă. Atragem atenţia Operei asupra dsale.

Banchetul a luat sfârşit la ora 4 dimineaţa.

Parlamentul maghiar a votat „numerus clausus“

Budapesta. — Adunarea naţională maghiară a votat Sâmbătă cu 85 voturi contra 38, legea prin care se introduce „numerus clausus“ pentru studenţimea evreească.

Câţiva parlamentari opoziţionişti au căutat să arate, că legea aceasta va dăuna reputaţia maghiară în streinătate.

Li-a răspuns ministrul de interne Klebelsberg Kuno, lăudând legea. Proectul a fost pus la vot, „fiind primit cu majoritate covârşitoare.

De notat, că „numerus clausus“ era în vigoare şi înainte de votarea proectului de lege.

Teatrul Maghiar

Luni:
Rozica, pentru a 4 oară. Preţuri obicinuite. Abonament de zi No. 77. B.

Marţi:
Traviata. Cu distribuţia noua a rolurilor. Abonament de Premiera şi Opera No. 30. Preţuri de Premiera. La ridicarea cortinei uşile dinspre sală se închid.

Mercuri:
Deşteptarea primăverii pentru a 5 oară. Preţuri obicinuite. Abonament de zi No. 78. C.

Joi:
Ernani. Preţuri de Opera. Abonament de zi No. 79. A. La ridicarea cortinei uşile dinspre sală sa închid.

Vineri:
Mica Cofetarie. Premiera. Preţuri de Premieră. Abonament de Premieră No. 31.

Sâmbătă, matineu:
Mireasa vândută. Reprezentaţie pentru tinerime cu preţuri de tot reduse.

Sâmbătă, seară:
Mică cofetărie, pentru a 2 oară. Preţuri obicinuite. Abonament de zi No. 80. B.

Sâmbătă, noaptea:
Lili. Operetă. Preţuri obicinuite.

Duminecă, matineu:
Iubire cerească şi pământească. Preţuri reduse.

Duminecă seară:
Casa cu trei fete. Operetă. Preţuri de Premiera. Abonament de zi No. 81 C.

Duminecă, noaptea:
Morfium, pentru a 5 oară. Preţuri obicinuite.

Luni:
Mică cofetărie, pentru a 3 oară. Preţuri obicinuite. Abonament de zi No. 82. A.

ULTIME INFORMAŢII

(PRIN FIR SPECIAL DELA CORESP. NOSTRU DIN BUCUREŞTI)

ORA 2 P. M.

EXTERNE

Desbaterile dela Lausanne Situaţia conferinţei e iarăşi critică

Lausanne. — In şedinţa plenară a comisiunei financiare, Bompard a constatat desacordul complect între propunerile aliate şi revendicările turceşti. Delegaţia rusă publică o notă prin care se arată dispusă a oferi teritorul necesar căminului armean. Negocierile practice au fost terminate. Ultima şedinţă va fi Miercuri când se va remite tratatul delegaţiei turceşti. Chestia mormintelor engleze din Galipoli a produs un violent incident între Ismed Paşa şi lordul Curzon. Acordul în această chestiune după cele întâmplate pare imposibil. Toate cercurile politice au fermă convingere că situaţia este extrem de critică.

Declaraţiile lui Liman von Sanders: Conferinţa nu va reuşi

Budapesta. — Mareşalul Liman von Sanders sosit aici a acordat ziarelor un interview prin care declară că Turcia va continua lupta socotind chestiunile strâmtorilor capitulaţiilor, minorităţilor şi chestiunea Mossul ca foarte esenţiale şi vitale nu numai pentru turci dar pentru întregul mohamedanism care va alerga sub drapelul chemalist atunci când Turcia se va crede destinată a juca un rol important în Asia. Tutela europeană asupra Turciei trebuie să fie desfiinţată. Reuşita conferinţei din Lausanne e imposibilă.

Problema economică

In atenţia dlui Ministru al agriculturei

Lucrările comisiunilor judeţene şi ale comitetului agrar vor întârzia împroprietărirea — Se impun măsuri în vederea cultivărei moşiilor expropriate

Exproprierea marei proprietăţi din Transilvania este terminată aproape în toate judeţele. Totuşi din cauza atât a apelurilor înaintate Comisiunilor judeţene, cât şi a recursurilor înaintate Comitetului agrar, a căror lucrări cer încă timp, este de prevăzut că ţărănimea nu va putea fi împroprietărită la începutul sezonului de lucru din România.

De aici decurge însă un mare neajuns pentru producţia agricolă a anului curent. In adevăr, până la data arăturilor neştiindu-se precis cantităţile de pământ care vor rămâne proprietarilor şi nici acelea care vor fi atribuite ţăranilor, terenuri însemnate cu întindere vor rămâne necultivate, ceia ce de sigur că n'ar fi de dorit mai ales acum când situaţia economică şi financiară în care ne găsim, impune o cât mai mare producţie în vederea disponibilităţilor pentru export.

Fără îndoială că soluţia ar fi de a se grăbi lucrările Comisiunilor judeţene şi a Comitetului agrar, dar trebuie să recunoaştem că ori câtă bună voinţă s'ar arăta din punctul acesta de vedere, este o imposibilitate să se creadă că judecarea apelurilor şi a recursurilor va putea fi terminată până la data arăturilor de primăvară.

Dar, admiţând chiar cazul că lucrările Comisiunilor judeţene ar putea fi terminate, aceasta n'ar schimba de loc situaţia, fiindcă or rămânea recursurile de la Comitetul agrar în număr de şase mii, a căror judecare cere timp şi multe lucrări pregătitoare. De pildă aplicarea Art. 22 din Reforma agrară în ceia ce priveşte moşiile model, nu se poate realiza decât printr'o prealabilă cercetare la faţa locului, ori cererile fiind multe este foarte greu de prevăzut că vor putea fi rezolvite odată cu începutul muncilor agricole.

Pe lângă acestea, se mai adaugă şi lucrările de parcelare pentru formarea loturilor de împroprietărire, ceia ce iarăşi va necesita mult timp. Din care cauză o soluţiune în ceia ce priveşte cultivarea pământurilor expropriate se impune neapărat. Credem că în această privinţă ar fi de dorit să se adopte soluţia din vechiul regat, unde moşiile expropriate până la complecta terminare a lucrărilor de împroprietărire, au fost date în arendă foştilor proprietari.

Cursurile universităţii Clujene închise

Deschiderea cursurilor universitare fixată pentru azi dimineaţă a fost amânată din nou în urma rezistenţei studenţilor în medicină. Studenţii atât creştini cât şi evreii s'au prezintat azi la opt la clinici, dar cursurile nu s'au putut ţinea din cauza opoziţiei majorităţii. Conflicte nau fost.

La facultatea de litere, unde numărul evreilor e neînsemnat, s'a redeschis azi cursul dlui prof. Bogdan-Duică.

De altfel câţiva studenţi dela litere au lansat o listă prin care cer deschieerea cursurilor.

Aplanarea conflictului de la Universitate nu se poate aştepta decât după sosirea delegaţiei dela Bucureşti, care a fost anunţată telegrafic pentru mâine. După sosirea acesteia se va convoca adunarea centrului.

Candelabre electrice 1446

dela cele mai simple până la cele mai împodobite

Mare asortiment de candelabre electrice dela cele mai simple până la cele mai împrodobite, deasemenea tot felul de materiale călcătoare, vase de fiert, precum becuri electrice cu intensitate de 150, 110 și 220 volți se pot cumpăra la: **Magazinul de Candelabre pentru Ardeal Soc. pe Actiuni Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 11.** Se vând en gros și en detail, la revânzători se dă favor în prețuri.

Prima fabrică de ghips, (Ipsos), Ingrășământ artificial de pământ și produse chimice

I. KRAMER

AGHIRIȘ jud. Cojocna.

PRODUCE: Ghips pentru modele la fabrici de țigli
Ghips pentru pardosel.
Ghips pentru forme dentistice.
Ghips de stacatură (de edificat).
Ghips Albastru pentru figuri și obiecte de artă.
Ghips crud pentru diferite întrebuințări.
Ghips pentru îngrășământul pământului.

2057 **CIMENT ENGLEZESC.**

Dă putere și gonește moartea

„DIANA" spirt mentholat este cel mai bun mijloc contra durerilor, pentru poftă de mâncare și pentru întărirea spiritului și corpului. Modul de întrebuințare la fie care sticlă.

Se g sește pretutindeni.

Veritabil numai cu marca

„DIANA" 2464

No. 1—1923.

Convocare.

Fiind încredin at din partea comitetului central al „Asociațiunei" cu reorganizarea despartamentului Agnita, prin această convoc pre membrii și pe toți românii de bine și doritorii de înaintarea poporului nostru, din acest despartament, care se compune din comunele aparținătoare plasei Agnita, la adunarea generală care se va ține Vineri, la 9 Februarie a. c. ora 2 p. m. în sala festivă a primăriei com. din Agnita, cu următoarea ordine de zi:

1. Deschiderea adunării prin delegatul comitetului central. 2. Raportul comitetului și a casarului despartamentului, despre activitatea desvoltată în trecut și starea cassei. 3. Distrucțiuni și prelegeri ce se vor pregăti. 4. Inscrierea de membrii. 5. Alegerea directorului și a comitetului despartamentului.

Agnita, la 25 Ianuarie 1923.

EUGENIU MUNTEANU.
Primpretor-delegatul comitetului central.

Fabrica de Mobile ANTAL ERNŐ

Cluj, 2523
Str. Moldovei 8. (fost Varga).

Vinde după comandă și se pot găsi gata Mobile: Dormitoare complecte. Aranjamente pentru birou cu 30% mai eftin ca la ori care magazin sau fabrica de Mobile.

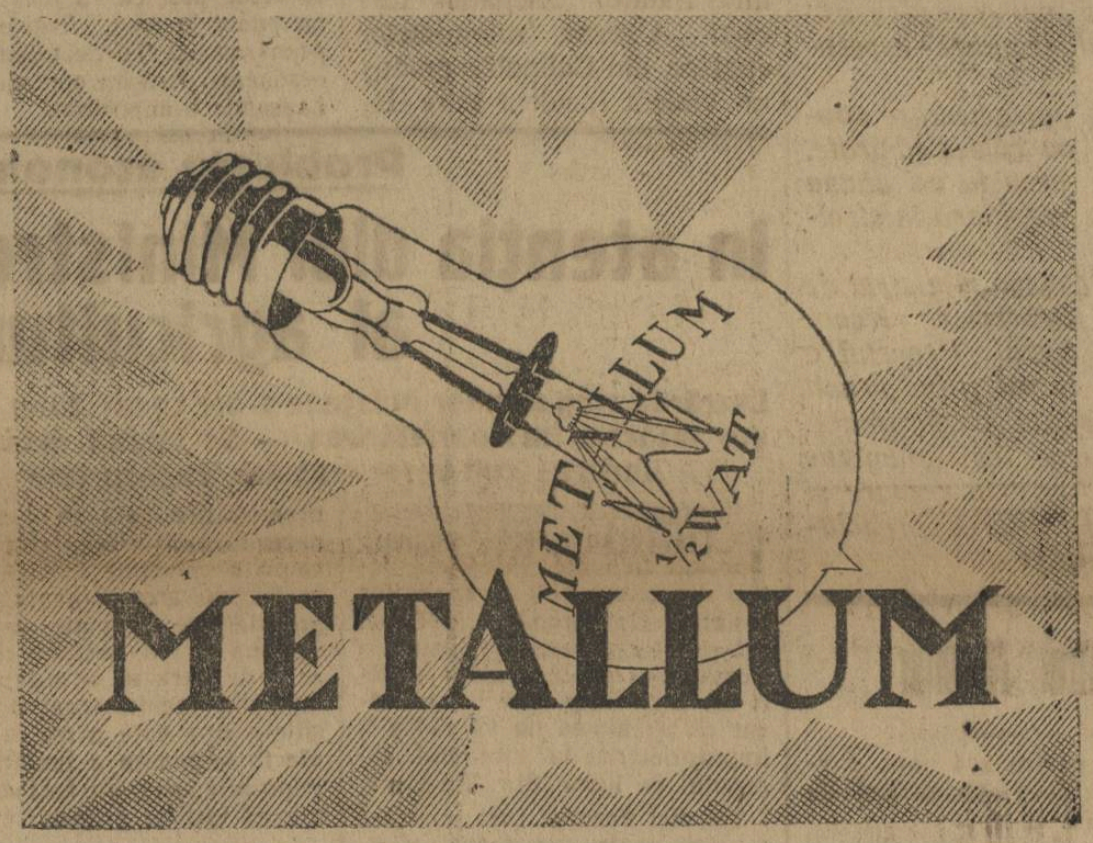

Berea nutritoare de malț dublu,

2248 **specialitatea**

GLORIA

produsă de

Fabrica de bere din Turda

se capătă iarași pretutindeni.

ȘTIRI DIN BANAT

Doi muncitori italieni condamnați pentru contrabandă

TIMIȘOARA, 25. — Cu vre-o lună de zile înainte au fost prinși la frontieră muncitorii italieni Italo Bellini și Carlo Samoncini, cari călătoreau dela București la Udine. Cum asupra lor se găsea și suma de 30.000 de lei, au fost arestați și predați parchetului. Ajungând azi cazul lor înaintea judecătoriei, apărarea reprezentată prin d-l avocat dr. Aurel Anuica, încearcă să demonstreze că nu poate fi vorba de nici un fel de contrabandă, deoarece legea vămilor permite ori și cui să ducă din țară o sumă de lei care să corespundă sumei de 1000 franci elvețieni. Suma aceasta ar face azi 35.000 de lei, iar inculpații nu aveau asupra lor, fiecare în parte, nici măcar jumătatea acestei sume.

Ambii au fost condamnați la o lună de zile închisoare.

UN FURT CARE ZADARNICEȘTE UN PLAN

Baronul Iosif Gávossy din Bobda plănuia încă de mai mult timp să facă o călătorie până la insula Iava, iar pe ziua de ieri se pomeni în Timișoara, spre a lua trenul.

In gară, până să-și scoată un bilet, un hoț care pe semne îl urmărise și știa cine e, i-a furat cele două geamantane cu care pornise la drum și în care avea, în afară de documentele trebuincioase până la Iava, o sumă considerabilă, în valută. La sgomotul disperat al baronului, poliția din gară a baricadat toate ieșirile, percheziționând o seamă de pasageri. Cercetările însă au rămas zadarnice, iar baronul a trebuit să abzică pentru moment de planul călătoriei.

PÂNĂ LA MUREȘ ȘI PÂNĂ LA OLT SE VA INTINDE DIRECȚIUNEA REGIONALĂ A POȘTELOR DIN TIMIȘOARA

Planul de reorganizare al poștelor — trimis deja spre studiere tuturor Direcțiunilor Regionale din țară — tinde să aducă o schimbare radicală la aceste oficii. Actualele Dir. Regionale vor fi schimbate cu totul, cea dela Oradea-Mare de exemplu va fi complect desființată, iar atribuțiunile altor Direcțiuni vor spori.

In urma acestor dispoziții, Direcțiunea Reională a P. T. T. din Timișoara se va întinde până la Olt și până la Mureș.

COMEMORAREA LUI PASTEUR

Azi d. a. la ora 5, a avut loc, în sala dela Casinoul Civilo-Militar, un festival pentru comemorarea lui Pasteur, aranjat de Asociațiunea Franco-Română din localitate.

Festivalul a fost deschis cu imnul Regal, după care a urmat Marsileza.

D-l prof. Ionescu-Argetoaia a ținut o disertație, arătând importanța descoperirilor acestui mare geniu. Această disertație a fost însoțită de proecțiuni.

D-șoara Roza Magyar, acompaniată de d-l prof. Freund Leo, a cântat la Pian sonata în C-Dur de Beethoven, iar d-l Nicu Papazoglu, directorul conservatorului comunal, la celo, Conperiu, Salo Lully et Saint-Saens.

Intrarea a fost gratuită.

ȘEDINȚA CONSILIULUI COMUNAL

Consiliul comunal a ținut ședință azi, în continuare, pentru a asculta raportul d-lui Georgeviciu, primarul orașului, asupra activității desfășurată de d-sa și predecesorii d-sale în cursul anului expirat, la conducerea comunei. Desprindem din acest raport grija d-lui Georgeviciu de a pune la adă post orașul de o eventuală lipsă a grâului în anul viitor, în care scop a depozitat în hambarele morilor din Timișoara 200 vagoane grâu cumpărate din Oltenia prin intermediul Băncei Românești care a pus la dispoziție sumele necesare contra unei dobânzi de 8 jum. la sută. De asemenea, cumpărarea unei mari cantități de cartofi care au provocat o scădere a acestui aliment pe piață de aproape 50 la sută.

D-l Georgeviciu a arătat că în cursul anului acesta se va construi o casă pentru muncitorii și funcționarii comunali, lângă abatorul comunal, cu 27 locuințe cu câte una și două camere și bucătărie și o bae comună pentru întreaga casă; că se va construi și o casă comercială în Fabrică, cu 16 prăvălii, pe locul zis „insula preoților", av și două etaje pentru 20 locuț *că s'a clădit lângă turbina ele că un nou edificiu pentru s radio-telegrafică ce se va in la primăvară la Timișoara.*

O foarte interesantă parte ceea privitoare la grija ce-o tă orașul ucenicilor din școlil le de meserii înmulțind nur căminurilor existente, menit sporească și mai mult în viit mărul frecventatorilor ac școli; apoi, conservatorului, ia i s'a dat posibilitatea să a clasă nouă, chiar în cursul tui an, de violoncel, iar în anului budgetar viitor, alte canto, 2 instrumente noul d și violă, se va prevedea în tul anului viitor, de aser 100.000 lei *pentru crearea u și a unei orchestre simfoni munale.*

CITIȚI PAGINA E

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu

SE CAUTĂ pentru Institutul de orbi al statului din Sâncraiu posta Aiud, jud. Alba-Inf. o economă (menageră) cu cunoștințe de contabilitate. Se preferă văduvă de război de naționalitate român. Lămuriri se dau la Institutul susarătat. 2534

CAUT PROFESOR sau profesoară din Regat care să-mi dee lecții din limba română 1—2 pe zi. Se cere și cunoștința limbei germane. Telefon 14-50. 2531

Diverse:

MARE OSPĂTĂRIE situată într'o piață centrală a orașului cu licență de bucătură cu curte mare și grădină se dă în arândă. Adresa la ziar sub „1 Februarie". 2540

Închirieri:

CAUT CAMERĂ mobilată. Plătesc bine, ofer și avantagii. Adresa la ziar sub V. P.

Uzoni & Tana

Întreprindere electrotechnică și de specialități.

CLUJ, Strada Iuliu Maniu 17

Telefon 210

Întreprindere aranjamente electrice.

Totfelul de reparări electrotechnice curățiri și transformări pentru mașini de scris și mașini de birou, mașini de fiert și vase de încălzit pe lângă prețurile cele mai avantajoase.

Se pot căpăta rechizite, părți și benzi pentru mașini de scris. 2294

Noutăți pentru sezonul balurilor se capătă la „DROGHERIA D'OR"

Cluj, Piața Unirei 5. 1385

Cea mai fină crema pentru ghete

Lloyd 981 2219

No. 32—1923.

Publicațiune.

La Divizia Technică Igienică (Inst. Pasteur) et. II. se vor da în întreprindere prin bună învoială lucrările de construcției, morga, prosectura și grajdul dela Spitalul de Ortopedie din localitate.

Ofertele se pot înainta până în 3 Februarie a. c.

Informațiuni mai detailate se pot primi din parte celor interesați la Divizia Technică Igienică în orele oficioase.

Cluj, la 25 Ianuarie 1923.

p. Director Regional: Dr. GANE m. p.

2537 Șeful Divizie Technice: Ing. IVASCU m. p.

Cuie de sârmă, Sârmă laminat, Fier de beton, Sârmă de Fier, Poteoave pentru cai, Colțuri pentru cai, Fier în rude, Tabla de Fier, Țevi Mannesmann furnizează prompt FERARIA S. A.

Cluj, Calea Victoriei No. 29

Telefon: 4-40.

Adr. Telegr. FERARIA.

Lloyd 1263 2476-1

Dr. IOAN PAUL

MEDIC DENTIST

Cluj, Strada Eminescu (Fadrusz) 8. Consult. 11—1 și 3—7. pentr toți funcționarii publici și particulari precum și familile lor. 1253

Se lucrează în rate lunare

Prima Fabrica Electrica Română S. p. A. CLUJ.

I. Strada Cărăbușilor, 1.

Adresa Telegrafică: Relais.

Telefon No. 67.

Materiale pentru instalațiuni fabricație proprii.

Motoare, transformatoare, ventilatoare, perii-cărbuni, contoare, volt și ampermetre, tachimetre, material pentru tensiuni înnalte, precum și dispozitive apărătoare contra trăznetului, întrerupătoare, siguranțe în tub de porcelan, continuu în depozit. 191 4

UTILIZAȚI CORESPONDENȚA DELA MICA PUBLICITATE ◆ ◆

Reclama este sufletul comerțului

Higiena și Frumusețea

Veți avea în totdeauna **un ten curat și alb, o pielița moale și fina.** Vă veți păstra **tinerețea și frumusețea** întrebuințând la **toaleta D-V.** neîntrecuta 2214

Crème Simon

PARIS

IN TIMPUL IERNII ea este fără pereche contra PIELII INĂSPRITE, CRĂPATE ȘI A DEGERĂTURILOR.

PUDRA si SAPUN

Tocurile talpă de cauciuc sunt mai eftine și durabile decât pielea. Ne păzesc de umezală și frig.

Radio 2883-a 2501

CARTEA ROMÂNEASCĂ

SOCIETATE ANONIMĂ CU CAPITAL DE 25.000.000 LEI

BUCUREȘTI

INSTALAȚIUNI MODERNE DE ARTE GRAFICE

TIPOGRAFIE

LITOGRAFIE

Secția fotografica „FOTOGLOB"

ZINCOGRAFIE

TURNĂTORIE

— LEGATORIE ȘI — LINIATURA MECANICA

INSTITUTELE DE DESFACERE

Stabiliment industrial pentru confecțiuni de hârtie și carton. Liniatura mecanică. Fabricațiune specială de registre de comptabilitate.

Caete de școală, Carnete și orice fel de alte lucrări liniiaturi speciale. — Blocuri de desemn, Repertoare alfabetice, Bibliorhapte, Mape de dosare, Dosare Stolzenberg, Albume și orice lucrări de legătorie de cărți. Fabricațiune de plicuri comerciale, oficiale și ori ce alte mărimi și formate uzitate și după comandă. — Cassete de hârtie de scrisori în diferite formate, feluri și calități obicinuite, albe, colorate și de lux.

Bilete de logodnă. Invitații de nuntă

CARTONAJE

p. farmacii, confiserii și alte articole industriale.

Asortiment complect de cărți de Școală, Pedagogice, Literare, Științifice, Juridice, etc. Reviste Literare, Jurnale Politice și de Mode, românești și în limbi străine.

ARTICOLE DE BIUROU și PAPETARIE Călimări și garnituri complecte pentru Biouri, Genți de piele, Agende pentru advocați și de biurou, Albume, Notese, Creioane mecanice, Registre de Contabilitate, etc., etc.

Ateliere moderne pentru pozări individuale, mariri fotografice nelimitate în dimensiune, executare în negru, sepia, aquarell și ulei, plăci de email în alferabile pentru monumente. Reportaj fotografic continuu a evenimentelor din toată țara și în fine tot ce se înrudește cu această branșe

Toate materialele necesare Cancelariilor. Articole de desemn și de pictură.

CENTRALA: Bulevardul Academiei 3

SEDII: C. Sfetea, Calea Moților 62-64 și Calea Victoriei 68 Ionniliu, Str. Selari 12, Rasidescu, Str. Paris 16. Fotoglob Bul. Academiei 3. — SUCURSALA: CLUJ, Piața Unirei 7 TIMIȘOARA, Piața Tepeș-Vodă 2 — IAȘI, Str. Lăpușneanu 1.

Anunțuri

se primesc la Administrația ziarului „Înfrățirea" și la toate agențiile de publicitate.

AUTO-MECANICA S. R. A. LEONIDA & Co. UNITE

Soc. Anonima

CLUJ

Reprezentanța Generală A.

Din BUCURESTI

ATELIER SPECIAL DE REPARAȚIUNI DE AUTOMOBILE ECSECUTA ORI CE LUCRARI IN METAL.

INSTALAȚIUNE MODERNĂ PENTRU SUDURA AUTO-GENA.

Instalațiune modernă pentru REPARAT și INCĂRCAT ACUMULATORI

CLUJ, Regina Maria No. 10 2223 CLUJ, Calea Dorobanților No. 18. CLUJ.

Solemnitatea deschiderii Universităţei populare din Cluj

Ce cursuri se vor ţine la această Universitate — Cum a decurs solemnitatea — Asistenţa — Cuvântarea dlui Iacobovici Rectorul Universităţei — Cuvântarea dlui Prof. I. Ursu

Am comunicat cetitorilor noştrii că dl profesor Ursu, decanul facultăţii de litere, a luat laudabila iniţiativă a întemeierii unei Universităţi populare şi că mai mulţi profesori distinşi s'au grăbit să dea concursul ţinând cursuri gratuite. Acum câteva zile am publicat un extras din „Chemarea“ iscălită de preşedintele Comitetului, dl profesor Ursu, în care s'a anunţat următoarele cursuri:

1. Literatura română — Prof. G. Bogdan-Duică
2. Istoria Românilor — Prof. I. Ursu
3. Geografia României — Prof. S. Opreanu
4. Istoria Artelor . . — Prof. C. Petran
5. Civilizaţia romană — Prof. V. Bogrea
6. Morală . . . . . — Prof. V. Barbat
7. Igiena individuală şi socială . . . . . — Prof. dr. Moldovan
8. Poporul român din punct de vedere filosofic . . . . . — Prof. Marin Stefănescu
9. Literatura franceză — Prof. Auger
10. Politica socială românească, Cooperaţie . . . . . — Prof. N. Ghiulea
11. Curs special de limba română pentru streini . . . . . — Pr. N. Georgescu-Tistu

Eri 28 Ianuarie 1923 la ora 11 a. m. a avut în aula Universităţii inaugurarea Universităţii populare. A asistat un public select şi foarte numeros. Printre asistenţi am remarcat pe d'nii Generali Florescu, Anastasiu, Panaitescu, P. S. Sa Episcopul Ivan, Prefectul Judeţului dr. Meteş, Primarul Oraşului dr. Pop, Suprefectul Utalea, Profesorii universitari Dimitriu, Onişor, dr. Moldovan, dr. Ureche, Ghiulea, Bărbat, Bănescu, Drăgan, Ostrogovici, Bratu, Vasiliu, dr. Mihail, Dumitrescu, Petran, Grimm, Panaitescu, Profesori Pteancu, Tistu, etc. şi o mulţime de studenţi şi studente.

Solemnitatea a fost prezidată de distinsul rector al Universităţii dr. Iacobovici, care într'o caldă cuvântare a spus că aducându-i-se la cunoştinţă de către dl Ursu, înfiinţarea Universităţii populare, dsa şi Senatul universitar şi-au însuşit ideia şi au dat tot sprijinul posibil pentru ca Universitatea populară să se deschidă. Ştiinţa din Universitate trebue să fie răspândită în straturile largi ale poporului.

D-sa arată scopul frumos al acestei instituţii şi mulţumeşte distinşilor profesori, cari îşi jertfesc din timp pentru ca să facă cursuri la Universitatea populară. După aceea dsa dă cuvântul dlui Ursu, preşedintele Comitetului Universităţii populare.

Cuvântarea dlui Prof. univ. I. Ursu.

Dl Ursu în o documentată cuvântare spune în rezumat următoarele:

Din vremurile depărtate ale Barbarilor n'a existat un gol în sufletul omenirii ca în vremurile noastre. In evul mediu a fost sentimentul religios, în evul modern s'a adăugat sentimentul adevărului, al iubirii de patrie şi naţiune. Răsboiul mondial a tocat aceste sentimente şi curentul materialist a pătruns în toate straturile astfel omenirea e condusa aztăzi de instincte. Aceasta înseamnă reîntoarcerea la barbarie, caci ceia ce deosibeşte pe om de celelalte vieţuitoare e faptul că omul e condus de raţiune şi de sentimente, pe când vieţuitoarele sunt dominate de instincte.

Din nefericire sistemul de învăţământ dela noi a favorizat şi la noi victoria curentului materialist. Căci învăţământul nu s'a îngrijit de formarea sufletelor — a caracterelor, — ci s'a mărginit să îndoape pe elevi cu cunoştinţi fără se caute dacă au fost asimilate sau nu. S'a căutat desvoltarea unei singure facultăţi sufleteşti: memoria. Sufletul şi corpul au fost neglijate. Din această cauză avem aşa de puţini oameni cu echilibru şi de caracter.

In dorinţa de a contribui în o măsură cât de mică la schimbarea concepţiei de viaţă dsa a luat iniţiativa întemeierii Universităţii populare, idee care a fost îmbraţişată cu căldură de toată lumea. Până în acest moment s'au inscris 200 de ascultători şi deoaaece foarte mulţi cer încă să se înscrie s'a dispus începerea cursurilor Luni 5 Februarie ora 6., pentru ca în decursul săptămânii următoare să se poată continua înscrierile. Cursurile se vor preda dela 6—8.

La aceste cursuri metoda nu se va baza pe principiul constrângerii, a fricii de notă, ci absolut numai pe plăcerea ascultătorului. Nu va fi distanţa între student şi profesor, ci din contră apropriere.

Nu va fi exclusiv memorizare, ci se va căuta asimilarea în chipul cel mai desăvârşit. Pentru acest scop cursurile se vor preda, în limita posibilităţii, cu ajutorul cinematografului, pe care ni l'a pus la dispoziţie d-l Rector Iacobovici, care a purtat un interes atât de viu acestei şcoale. Scopul acestei şcoale este popularizarea stiinţei în straturile largi, înzestrarea studenţilor cu cunostinţe utile, selecţionate după importanţă.

In al doilea rând rând să va căuta sugerarea unor sentimente cari au fost şi vor fi neperitoare pentru toate timpurile, toate ţările şi toate popoarele: ca iubirea adevărului, respectul de legi şi drepturile altuia, iubirea de patrie.

Se va încerca umplerea golului sufletesc, care predomină astăzi în speranţa unei societăţi mai bune, care să fie condusă de sentimente şi de raţiune, iar nu de instincte şi înlocuirea concepţiei materialiste cu o concepţe de viaţă, în care satisfacţiile sufleteşti să ocupe locul de frunte, căci satisfacţiile materiale sunt trecătoare, cele sufleteşti sunt neperitoare.

In special noi Românii nu vom putea trăi liberi pe pământul strămoşesc, decât dacă vom părăsi concepţia materialistă şi vom umplea golul sufletesc cu sentimente, printre cari iubirea de patrie şi spiritul de sacrifiiu să ocupe locul dintâi.

Căci ţara noastră fiind cea mai bogată din Europa — prin bogăţiile ei naturale — va fi ţânta lăcomiilor lumei întregi, aşa încât generaţiile viitoare vor avea de luptat cu ispitele aventurerilor şi doritorilor de avuţii din lumea întreagă. Acestor ispite nu se va putea rezista, decât dacă se vor găsi în arsenalul sufletului nostru arme suficiente pentru apărare.

Am fi fericiţi, spune Dl Ursu, dacă am putea contribui în o măsură cât de mică la aceasta. Scopul şcoalei noastre se poate rezuma în două cuvinte: lumină şi patrie.

Idealul ar fi zice Dl Ursu, ca fiecare oraş din Ardeal să aibă câte-o Universitate populară, întrucât nicăiri nu se simte mai mult lipsa ca în Ardeal, nu se cunoaşte bine, din cauza vitregiei vremurilor, trecutul nostru istoric, literatura noastră şi nici chiar geografia ţerii. D-sa va lua contact cu intelectualii din diferite oraşe, şi după-ce se va înfiinţa câte-o Universitate în fiecare oraş, se va căuta, să le unească prin un sistem, fie acel al federalizării, fie prin secţiuni.

Idealul ar fi ca toate să aibă la bază aceleaşi principii. Cuvântarea d-lui I. Ursu a fost viu şi îndelung aplaudată de întreaga asistenţa.

Iniţiativa atât de frumoasă şi fapta atât de utilă sevârşită de dl I. Ursu şi de o mână de profesori idealişti va contribui foarte mult la ridicarea nivelului cultural al maselor populare şi muncitoreşti şi va consacra definitiv numele acestor muncitori pe ogorul cultivării masselor.

Căutăm

persoane cari se pot ocupa cu facerea de abonamente pentru ziar în oraş.

Administraţia ziarului

Răspândiţi „Infrăţirea“

ABONAMENTELE

pentru ziarul

„Infrăţirea“

se primesc cu

Lei 180 anual
Lei 90 pe 6 luni
Lei 45 pe 3 luni

Pentru autorităţi, bănci şi societăţi

Lei 240 anuul
Lei 120 pe 6 luni
Lei 60 pe 3 luni

RECLAME

Se primesc pentru ziarul „INFRĂŢIREA“ la Administraţie Str. I. Maniu No. 3. şi prin toţi Agenţii şi Agenţiile de publicitate

Se primesc reclame scrise şi în limba maghiară şi germană pentru care avem traducători speciali

Preţuri reduse

Toţi cari vor face reclamă pentru vânzări cumpărări vor avea posibilitatea să constate marele avantaj.

Se pot transmite reclame si prin telefon: 952

Tipărit cu maşina rotative Cartea Românească „Cosinzeana“ institut de arte grafice, Cluj.

BIBLIOTECA GENERALĂ „ASOCIAȚIUNEA" SIBIIU

Anul III. ◆ No. 716 8 PAGINI ◆ UN LEU ◆ 8 PAGINI Joi 1 Februarie 1923

Infrățirea

74 „Transilvania Nr. de schimb Sibiiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3 (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN pentru autorități . 240 L.
PE 1 AN . . . . . 180 L.
PE 6 LUNI . . . . . 90 L.
PE 3 LUNI . . . . . 45 L.

Universitatea populară

După patru ani de stăpânire rovoință premeditată la conducătoce mai mult că Ardealul nu poate fi recucerit pentru spiritul românesc, decât prin cultură.

O mie de ani de stăpânire străină n'au trecut fără a lăsa urme cari au alterat spiritul românesc în Ardeal. Putința de a se fortifica prin cultură lipsindu-i din pricina împilării străine, Ardealul s'a văzut silit să-și utilizeze toate forțele lui morale și intelectuale într'o luptă zilnică cu un stăpânitor care voia să-i înstrăineze ființa națională.

Mai mult decât prin orice reforme, cucerirea Ardealului pentru spiritul românesc nu se poate realiza decât printr'o luptă culturală. Cultura, iată terenul pe care noi suntem datori să ne adunăm toate energiile, fiindcă numai prin cultură vom izbuti să redăm spiritului românesc de aci forța și strălucirea pe cari le-au înăbușit influențe străine.

Orice acțiune menită să însemne o nouă fortăreață de cultură națională trebuie sprijinită, încurajată și salutată cu însuflețire.

Iată de ce am văzut în deschiderea Universității populare din Cluj o nouă armă în lupta culturală pe care suntem datori s'o purtăm aci în Ardeal.

Care va fi rostul acestei Universități populare nu este greu de lămurit. Ea va fi un minunat auxiliar al școalei. Căci nu e deajuns să ai o Universitate; ci trebuie ca lumina trecând de zidurile școalei să pătrundă în masse. Paralel cu școala oficială, Universitatea populară este chemată să răspândească în mulțime sămânța roditoare a culturei naționale. Mai mult decât în vechiul regat, aci în Ardeal este nevoie ca la focarele de cultură națională să vină să se încălzească cât mai multă lume românească.

In cuvântarea de deschidere a Universității populare, d-l profesor universitar I. Ursu a lămurit în două cuvinte scopul acestei școale: lumină și patrie.

Țara noastră a spus d-l Ursu, fiind cea mai bogată din Europa prin bogățiile ei naturale va fi ținta lăcomiilor lumei întregi, așa încât generațiile viitoare vor avea de luptat cu ispitele aventurierilor și doritorilor de avuții din lumea întreagă. Nu se va putea rezista acestor ispite, decât dacă se vor găsi în arsenalul sufletului nostru arme suficiente pentru apărare.

Cultura națională este cea mai bună armă. A o răspândi în masse a deștepta dragostea acestora pentru ea, iată opera pe care va încerca s'o realizeze Universitatea populară. In fiecare oraș din Ardeal ar trebui să ia ființă o asemenea școală.

Opera pe care aceste cetățui culturale o va îndeplini cere spirit de jertfă și dragoste pentru lumină și națiune. Cei cari au luat inițiativa ei au dreptul la sprijinul și la admirația noastră.

Căci într'o vreme când luptele politice răpesc atâtea forțe culturale, este îmbucurător că se găsesc oameni cari înțeleg să pună în serviciul culturei românești energiile lor sufletești și intelectuale. Dacă politica ne dezbină, iubirea pentru cultura națională ne unește. Ea trebue să strângă într'un mănunchiu toate puterile noastre pentru a asigura vieții românești putința de afirmare și de expansiune. Cu deosebire în Ardeal lupta noastră trebuie să fie o luptă culturală. Nu prin politică ci prin cultură vom putea face ca viața românească în Ardeal să dea la lumină toate comorile cari zac azi nebănuite.

In acest înțeles salutăm deschiderea Universității populare ca un semn îmbucurător.

Tragedia unei false glorii

Telegramele sosite eri ni-au adus știrea că alegerea dela Baroul avocaților din București a chiemat în fruntea acestei importante instituții distinsa personalitate a d-lui Istrate Micescu. Noul decan, distins profesor al Facultății de drept din București și eminent jurist, era cea mai indicată persoană vrednică să ocupe această demnitate. Corpul avocațial al Capitalei pronunțându-se pentru personalitatea juridică a d-lui Istrate Micescu a dovedit o maturitate de gândire care scuză în întregime inexplicabila eroare savârșită la cele două alegeri precedente.

E vorba de tristul personaj din fruntea Baroului de până acum, d-l Dobrescu. Acum doi ani, nu se știe cum, ni-am trezit asaltați de impetuoasa personalitate a d-lui Dobrescu. Produs de războiu, a isbutit totuși să înșele multă lume și multe nădejdi. D-l Dobrescu promitea să fie mai mult decât un vrednic Decan al celei mai puternice corporații de avocați; D-l Dobrescu întruchipa în persoana d-s. întreg spiritul reformator al vremii.

Dar tocmai pentru acestea d-l Dobrescu rămâne cel mai caracteristic document uman al timpurilor noastre. Fostul avocat obscur pe lângă o obscură judecătorie de pace, fu aruncat într'o bună zi de nebunia reformatoare post-războinică, acolo unde în vremuri liniștite nici n'ar fi visat să ajungă, la Decanatul Baroului de Ilfov. Cine l'a văzut în acele zile de tragică bucurie interioară nu se poate să nu fi fost izbit străniu de brusca transformare care se opera în omul modest și neștiut cu câteva zile mai înainte. Cocoțarea la Decanat i-a frânt legăturile intime ale sufletului, l'a desechilibrat. D-l Dobrescu s'a trezit acolo sus înspăimântat și aiurit în acelaș timp, înebunit de groază și de bucurie.

A urmat apoi căderea tot așa de repede și tot așa de înșelătoare pentru multi din spectatori. Omul care nu îndrăznise să aibă până atunci nicio opinie politică și să se afișeze în nici un partid, își putea acum permite lucsul de a avea mai multe opinii politice și să se afișeze în mai multe partide politice decât s'ar fi așteptat cel mai sceptic dintre sceptici. In mai puțin de doi ani ilustrul demagog a trecut ca un meteor pe la averescani, pe la tachiști, pe la țărăniști; și-a scris pat vorbăria gângavă și goală la toate întrunirile; a pledat îngâmfat și sec la procesul comuniștilor; și și-a lăzăit insuficiența mentală și goliciunea sufletului pentru toate chestiile în toate ziarele, pe rând înșelate.

Și lumea se deștepta pe măsură ce tristul personaj se apropia de fundul genunei din care ieșise într'o zi la iveală, pentru a reveni acolo unde uitarea publică îl va îngropa pe veșnicie. E tristă tragedia dar ea nu putea să întârzie pentru prestigiul la care are dreptul să aspire un corp de [illegible] ca cel al avocaților.

C.

Confirmarea agitațiilor maghiare

O face primul ministru Bethlen

Cu alte ocaziuni am înregistrat diferitele proteste ridicate de oficialitatea maghiară — de parlament și guvern — împotriva acuzației pozitive ce se aducea Ungariei, că plănuește atacarea vecinilor și atâță în acest scop masele populare. Ungurii nu s'au îndestulit numai cu atât. Câțiva deputați au afirmat chiar, scuzând Ungaria, că ceice nutresc gânduri războinice sunt înșiși vecinii Ungariei atacați deunăzi de aceasta.

Acum, cam târziu, guvernul maghiar face cuvenita rectificare. O face însă numai în fața țării sale. Intr'o ordonanță către organele polițienești ale Ungariei, ordonanță pe care o citim în gazetele maghiare din Viena, ministrul de interne al Ungariei, referindu-se la întrunirile ce-au avut loc în toată țara înainte de conflictul cu România, arată, că la aceste întruniri elementele repatriate din statele succesoare au făcut propagandă împotriva acestor state, s'au dedat la acte, care îndreptățesc statele acestea să atribue Ungariei o atitudine războinică. In consecință ministrul maghiar recomandă mai multă băgare de seamă.

Confirmarea aceasta, cam târzie, pune încăodată la punct atitudinea dușmănoasă a Ungariei față de statele vecine și în special față de statul nostru.

Ocupațiunea franceză în Ruhr

— Măsurile luate de guvernul francez —

Ultimile evenimente au arătat o voință premeditate la conducătorii Germaniei, de a nu-și ținea angajamentele luate prin tratatul de la Versailles.

Comisiunea reparațiunilor a semnalat acest fapt guvernelor aliate, atrăgându-le atenția că industriașii și proprietarii minelor din regiunea Ruhr, în urma indicațiunilor primite dela Berlin, au refuzat să se conformeze măsurilor luate de comisiunea interaliată.

Deși Franța n'a putut să ajungă la o înțelegere cu Anglia asupra modalităților de constrângere a Germaniei, totuși trupele franco-belgiene au ocupat în urma refuzului german, întreg bazinul Ruhr.

La 12 Ianuarie, Poincaré anunțând Camerei franceze intrarea în Essen a trupelor franco-belgiene și a misiunei technice aliate, a declarat următoarele: „Germania nu ne-a dat cărbunele pe care ni-l da tora; e natural ca noi să mergem să-l căutăm în mâinele lor".

Inalta comisiune interaliată care are sediul la Mayence a prescris trei măsuri importante în vederea ocupațiunei regiunei. Ele sunt următoarele: Incasarea veniturilor vamale de către funcționarii francezi; luarea în stăpânire a pădurilor domeniale și exploatarea mine lor. Cu aplicarea acestor sancțiuni e însărcinat generalul Degoutte.

Trupele franco-belgiene au înaintat 50 klm. înconjurând întreaga regiune Ruhr, ocupând pe lângă Esse și centrele industriale Bachum și Dortmund.

Atitudinea Germaniei

Rezistența industriașilor, starea de spirit a populației

La măsurile luate de Franța, Germania a luat o atitudine ostilă, căutând să împiedice prin orice mijloace exploatarea regiunei Ruhr de către Francezi. Ea a conceput un plan de rezistență care pare să fie datorit lui Hindenburg, luând diferite măsuri unele politice altele economice.

Guvernul german a amenințat că suprimă drepturile civile induse triașilor din Ruhr, dacă acceptă să lucreze pentru aliați.

In urma refuzului proprietarilor de mine de a extrage cărbunii în contul reparațiunilor, guvernul francez a decis să rechiziționeze uzinele.

Cât privește starea de spirit a populației, în afară de comuniști ale căror declarații nu pot fi primite decât cu cea mai mare prudență, nu s'a putut lua contact cu lucrătorii. E sigur că naționaliștii se bucură de o mare influență în regiunea Ruhr: dovadă înțelegerea dintre patroni și lucrători și manifestările de simpatie pentru guvernul Reich-ului.

Presa partidelor din dreapta profitând de ziua aniversării imperiului german predică ura contra Franței. In special presa lui Stinnes agită mulțimea.

„Gott straffe Frankreich" este lozinca burgheziei germane, care nu scapă ocazia de a-și manifesta sentimentele monarchice.

Pe de altă parte ziarele monarchice publică informațiuni exagerate, destinate să facă impresie asupra spiritului public.

Astfel ele au răspândit svonul că guvernul sovietic ar fi decis să mobilizeze cinci contingente pentru a veni în ajutor Germaniei, dacă aceasta ar opune ocupației franceze, o rezistență armată.

Presa Engleză și ocupațiunea

Anglia păstrează o atitudine absolut corectă și amicală, care s'a manifestat cu privire la ordonanțele înaltei comisiuni interaliate și a zonei ocupate de trupele engleze:

In genere opinia publică din Anglia privește evenimentele cu sânge rece fără a se lăsa impresionată de protestările și agitațiunile germane.

Ziarele păstrează o atitudine rezervată. „Morning Post", „Daily Mayl" și „Evening Standard" condamnă însă cu energie politica guvernului german și speră că guvernele francez și englez, vor ajunge la o înțelegere în ce privește acțiunea interaliată în exploatarea regiunei Ruhr.

„Times", „Manchester Guardian" și „Daily Cronicle" deși se îndoesc asupra eficacității măsurilor luate de Franța și sfătuesc Germania să caute o înțelegere cu Franța, pentru a feri populațiunea de urmările economice ale ocupațiunei.

Ocupația franceză în Ruhr

Partida a fost câștigată de Franța. — Ce declară un personaj englez

Londra. — Lord Rothemare, fratele lordului Northcliffe, constată în ziarul „Daily Mayl" că Franța este în curs de a câștiga partida Ruhrului. Nici unul dintre evenimentele teribile prezise înaintea ocupării ținutului Ruhr, nu s'a îndeplinit. Minierii continuă lucrul iar Franța poseda mijloace pentru a asigura traficul normal. Articolul termină îndemnând la continuarea acțiunei.

Mişcarea culturală, teatrală, literară, artistică

Activitatea comitetului central al Sindcatului presei române din Ardeal

Raportul secretarului general

Am publicat în numărul de ieri al ziarului nostru o scurtă dare de seamă a dezbaterilor adunărei generale a sindicatului presei române din Ardeal. Din lipsă de spaţiu n'am putut publica ieri raportul secretarului asupra activităţii comitetului sindicatului din anul expirat.

Dăm azi în întregime acest raport:

On. adunare generală,

Organizaţia noastră a intrat în al 3-a an al existenţei sale.

Dacă în primul an, activitatea comitetului ales de D-voastră, a fost în special îndreptată spre consolidarea sindicatului din punct de vedere moral; în al doilea an, comitetul şi-a propus şi sperăm că sforţările sale vor găsi aprobarea D-voastră; şi-a propus zic, să consolideze, pe cât posibil şi situaţia materială a tânărului nostru sindicat.

Din multiplele proiecte menite să asigure independenţa morală şi materială a ziaristului, proiecte pe care le-am discutat cu toţii în adunarea generală din anul trecut dela Braşov, cel mai util şi în acelaş timp, acel care reclamă o cât mai grabnică înfăptuire, ni s'a părut că este: Căminul ziariştilor. Necesitatea înfăptuirei acestui cămin recunoscută de noi toţi, cere însă bani. Dar cheltuielile pe care le reclamă realizarea acestei idei, sunt atât de mari încât sforţările noastre modeste din anul acesta, vor trebui continuate cu puteri noi şi mărite de către comitetul care ne va succeda.

Pentru strângerea şi mărirea fondului căminului nostru, — nu sunt decât două izvoare: donaţiuni eventuale din afară şi serbări sau festivaluri organizate de noi.

In adevăr, în anul acesta, — după nereuşita încercare a festivalurilor artistice şi culturale, — a trebuit să recurgem la expedientul mai puţin cultural şi artistic este drept, dar mai productiv, — şi aceasta ne interesa pe noi în vederea scopului nostru —, acel al serbărilor şi balurilor.

Venitul net al acestor serbări se ridică la aproximativ una sută mii lei. Acest venit mărturiseşte modesta dar continua noastră sforţare de a ne apropia cu o oră mai de vreme de realizarea visului nostru: înfiinţarea căminului ziariştilor.

Din raportul casierului, onorata adunare va putea să'şi facă o idee precisă despre starea materială a sindicatului nostru.

Pentru viitor, credem că este bine ca serbările acestea care au fost bine primite pretutindeni în Ardeal, să fie întinse şi în Vechiul Regat, cu atât mai mult cu cât — o singură încercare făcută de noi în toamna aceasta — serbarea organizată la Galaţi — a avut un succes material şi moral destul de apreciabil. Cred că ştiţi cu toţii că Primăria oraşului Galaţi ne-a donat suma de zece mii lei pentru căminul nostru.

Trecând la o altă ordine de idei, ni se impune constatarea îmbucurătoare a întărirei crescânde a sindicatului nostru. In adevăr, numărul membrilor cari în anul trecut era de 36, a crescut la 59, câţi ne numărăm acuma.

Dar nu este mai puţin adevărat, că soliditatea organizaţiei noastre stă în strânsă şi directă legătură cu soliditatea însăşi a Presei româneşti din Ardeal, — şi din acest punct de vedere trebue să constatăm cu tot regretul că suntem în regres faţă de anul precedent.

Din cinci ziare româneşti care apăreau anul trecut la Cluj, — numai există decât două: „Patria" şi „Infrăţirea"; celelalte trei au trebuit să dispară rând pe rând; ceeace pe lângă constatarea tristă că presa românească nu a prins încă rădăcini destul de adânci aşi în Ardeal, — a mai avut un alt rezultat tot atât de neplăcut pentru noi toţi: lăsarea fără ocupaţie a unui număr destul de însemnat dintre noi.

Dacă însă pentru colegii noştrii, comitetul a făcut tot ce a putut ajutându-i moralmente, prin intervenţii către patronii ziarelor şi materialmente, prin diferite ajutoare distribuite din averea Sindicatului, celor în nevoe, — primul punct: încetineala, am zice chiar greutăţile întărirei presei româneşti în Ardeal, nu'şi poate găsi tot atât de uşor resolvarea şi pentru ajungerea acestui scop, comitetul din nefericire, şi nici dv. cu toţii, credem, nu puteţi găsi o soluţiune radicală, căci ea trece peste puterile noastre.

Trebue să o spunem sincer, deşi cu mare durere: pătura intelectuală ardeleană citeşte de preferinţă ziarele maghiare; cele româneşti din Ardeal nu vin decât în al 3-a rând, în preocuparea lor, — adică după cele dela Bucureşti.

Dela noi ziariştii, nu se poate cere decât să căutăm ca ziarele la care colaborăm să apară în condiţiuni cât mai bune de redactare şi informaţiune, să nu fie în nici un caz inferioare ziarelor minoritoare, şi această sforţare a colegilor noştrii, credem că este a însă.

Pentru rest, sunt alţii care sunt îndreptăţiţi să-şi spue cuvântul şi să-şi arăte voinţa, prin atitudinea şi conduita lor.

Anul acesta presa românească a făcut prima încercare pentru strângerea legăturilor organizaţiilor de presă din întreaga ţară într'o federală a presei române. Dacă încercarea aceasta atât de frumoasă nu a ajuns încă din acest an la realizare ei, — primul pas făcut: Adunarea în primul congres a tuturor organizaţiilor de presă din România, la Bucureşti în ziua de 3 Decembrie 1922, a fost una din cele mai demne şi înălţătoare manifestaţiuni, care a învederat ţărei întregi prestigiul presei noastre.

Şi este locul şi datoria noastră să constatăm cu mândrie, că delegaţii sindicatului presei romane din Ardeal, dnii D. Tomescu, Cezar Petrescu, Paukerow, Procopiu şi Virgil Iosif, în frunte cu preşedintele nostru dl Ion Agârbiceanu, au fost în tot timpul congresului, obiectul unei atenţiuni deosebite şi cordiale, care cu drept cuvânt se resfrânge asupra întregei noastre organizaţiuni.

Cuvântările ţinute de către delegaţii noştri au fost ascultate cu atenţiunea ce li se datora şi ea s'a dat fără precupeţire ca unor ziarişti încercaţi, cari fac onoare presei şi organizaţiunei noastre.

Cuvântarea d-lui D. Tomescu, asupra „Situaţiei morale a presei", cuvântarea care trecând peste cadrele ei, forma un adevărat studiu, a fost primită cu tot interesul şi ascultată cu multă luare aminte.

In general desbaterile acestui prim congres au decurs într'o atmosferă atât de senină şi demnă, încât cu drept cuvânt un om spiritual a putut spune că parlamentarii noştri ar fi putut lua la acest congres exemplu profitabil dela ziarişti, profitabil şi pentru parlament şi ţară.

Ca urmare a acestei prime manifestaţiuni, ne facem o plăcută datorie de a reaminti colegilor noştri, că al doilea congres, care sperăm că va da fiinţă Federaţiei Presei din România, se va ţine în anul acesta la Cluj.

In vederea acestui eveniment, este de datoria noastră să facem un apel la Dv. colegii noştri şi la acei cari ne vor urma în Comitet, ca Sindicatul Presei Române din Ardeal să fie pregătit de aşa natură ca primirea pe care o vom face oaspeţilor noştri, — să fie din toate punctele de vedere reuşită.

Incheiând, ne exprimăm urarea ca organizaţia noastră, fruct al colaborărei conştiente a noastră a tuturor să se întărească spre mădrie şi binele presei româneşti.

27 Ianuarie 1923.

Secretar general:
. Paleologu

„Conştiinţa Românească"

Un nou confrate de acţiune naţională

Lupta pentru afirmarea şi consolidarea vieţii româneşti în Ardeal a câştigat un nou şi vrednic aliat prin apariţia ziarului „Conştiinţa Românească" organ al „Asociaţiei de propagandă pentru Solidaritatea Naţională şi socială a Românilor". Această asociaţie născută din nevoia de stavilire a unor grave neînţelegeri dovedite faţă de însăşi valoarea sufletului naţional, întruneşte sub aceiaşi tintă un bogat mănunchiu de personalităţi culturale.

Universitatea locală este acolo reprezentată de profesorii I. Paul, Sextil Puşcariu, V. Bogrea, H. Ştefănescu-Goangă, Nic. Drăgan, Dan Rădulescu, I. P. Voiteşti, G. Vâlsan, P. Grimm, N. Ghidionescu; în jurul acestora profesorii secundari preoţi, publicişti, artişti, învăţători.

Numărul apărut ne aduce bogate nădejdi de viitor. Articole judicioase atacă temeinic insuficienţele vieţii culturale şi morale de astăzi, aducând soluţii şi dând îndrumări de îndreptare.

In lămurirea pe care i-o dă prof. Bogrea o dă la articolul de fond d-sa precizează drumul ce va urma „Conştiinţa Românească".

D-sa spune:

„La baza acţiunii noastre stă, deci, convingerea, că răul din ţara aceasta nu trebuie lăsat să copleşească — în realitatea faptelor, ca şi 'n conştiinţa publică — bine le, sau — ca să vorbim mai concret — că răii din România-Mare, împreună cu naivii cari îi ţin hangul, poleind cu o falsă popularitate arama lor demonetisată, nu trebuie îngăduiţi s'o turbure în voie.

„Ne alăturăm, dar, hotărât, tuturor oamenilor de bine, cari urmăresc acelaşi ţel patriotic, de purificare a atmosferei noastre publice".

Urăm noului nostru confrate toată reuşita pe care o dorim unei bune şi trebuitoare iniţiative.

FOIŢA ZIARULUI „INFRĂŢIREA"

Un papă romancier

— Aeneas Silvius Piccolomini (Pius.): „Lucreţia şi Euryalus" —

Editura „Monde Nouveau" din Paris a dat publicităţii un roman care a stârnit senzaţie datorită atât persoanei autorului, cât şi însemnătăţii literare a volumului. Romanul în chestiune, indicat în fruntea acestor rânduri poate fi socotit ca începutul literaturii romantice, un început foarte îndepărtat de data când începe şcoala romantică modernă.

Aeneas Silvius Picolonimi, autorul romanului „Lucreţia şi Euryalus" a fost un renumit umanist al timpului. Născut la 1405, intră târziu de tot, la 1447, în tagma preoţească şi ajunge mai târziu Pontifice al bisericii catolice, luând numele de Pius al doilea. Ştim despre dânsul, că la fel cu cei mai mulţi umanişti, a întreprins îndelungate călătorii prin lume, printre altele prin Boemia (eroul romanului de care ne ocupăm e originar din această ţară). Ceeace nu se prea ştie despre el, e, că a fost autorul mai multor poezii şi romane, care nu-l prea indicau pentru cea mai înaltă demnitate preoţească de pe glob. Printre altele i-se pomeneşte ciclul erotic „Nymphilexis", care nu ni-s'a păstrat. „Lucreţia şi Euryalus", romanul de care ne ocupăm, ni-a rămas din fericire şi a apărut acum, târziu, după mai bine de patru veacuri, în traducerea franceză a lui Sikorski şi Chopard. Romanul acesta a fost scris la 1445, cu doi ani înainte de întrarea autorului în ordinul preoţesc.

*

Piccolomini era pe atunci de patruzeci de ani, destul de în vârstă deci, pentrucă să nu ne surprindă romantismul şi erotismul din paginile romanului, devenit Papa Pius al II-lea, şi-a osândit această operă lumească, ne mai recunoscând-o.

De fapt, romanul „Lucreţia şi Euryalus" e cam prea lumesc. Subiectul este adevărat: Cancelarul împăratului austriac Sigmund, contele Kaspar Schlick, pe când era cu suveranul său la Siena, în Italia, se îndrăgostise de o doamnă de acolo, probabil Lucreţia Sozzini. Pe acest fapt s'a brodat întreaga povestire: Suntem la 1433, la Siena, la curtea împăratului Sigmund. In suita acestuia e un nobil, Euryalus (pomenitul cancelar al împăratului austriac), care se îndrăgosteşte de o doamnă Lucreţia, cea mai distinsă femee din partea locului. Ea e o romantică, neînţeleasă de bărbatul ei şi începe cu Euryalus o corespondenţă sentimentală, asemenea acelora din romantica literatură de mai târziu. Urmează scene romantice, dragoste pătimaşă; apoi sfârşitul: împăratul se întoarce la Viena şi, văzând desnădejdea cancelarului, hotărăşte să'l însoare. Cancelarul se şi însoară cu o cehă dupăce ajunge acasă. Scena despărţirii e tragică: Lucreţia desperată, încearcă să'l convingă să rămână.

*

Euryalus dispare însă, mai mult laş, deşi viclean, asemenea lui Scapin de mai târziu.

E o poveste de dragoste, în care instinctul, natura, triumfează. Dar nu prin aceasta a ajuns să fie apreciat cum îl apreciază cercurile literare franceze de astăzi, ci prin profundul simţ psichologic, care 'l conduce pe autor de-alungul întregii povestiri. In descrierea femeii neînţelese, sentimentale, în analiza lui Euryalus, care filosofează asemenea eroilor din romanele ruseşti de peste patru sute de ani, Aeneas Silviu Piccolomini, Pontificele de mai târziu, e neîntrecut nu numai pentru timpul în care a trăit, ci chiar pentru multe veacuri dela el înainte.

Piccolomini e un bun cunoscător al oamenilor. Surprins de bărbatul Lucreţiei în camera acesteia şi ajuns, ca toţi eroii în asemenea ocaziuni, în dulap, începe să se convingă, că nu merita femeea să ajunsă cineva pentru ea într'o astfel de situaţie. Peste câteva minute însă, dupăce Lucreţia şi-a ştiut împăca bărbatul şi l-a expediat din cameră, Euryalus face ca fiecare: cade în genunchi în faţa Lucreţiei şi o divinizează.

*

Critica franceză s'a grăbit a doua zi chiar după apariţia la Paris a traducerii, să aducă autorului acestui roman elogii generale. Au fost şi păreri, care au încercat o îndepărţată comparaţie cu Dostoievski; lucru măgulitor pentru un autor din veacul al XV, chiar când a fost un reprezentant al Sfântului Petru pe pământ.

Cronica politică

Iar blocul opoziției. Ziarele din București ne vorbesc din nou de tratative care s'ar urma între diferiții șefi de partide din opoziție pentru a realiza acel faimos bloc pe care l visează dl Maniu de atât amar de vreme, fără să-l poată vedea odată aievea.

Astfel șeful noului partid național a văzut pe dl Averescu și a avut câteva întrevederi cu dl Mihalache. N'a transpirat nimic din cele discutate de acești domni. Dar ziarele cari fac politica opoziției încearcă să arunce opiniei publice iluzia unei înțelegeri între partide.

Ne-am spus dela început părerea asupra încercărei de a realiza un bloc al opoziției. Plecând dela experiența primului bloc care a fost Federata, am arătat că rezolvarea unei înțelegeri între partide pe cari le despart interese, patimi și ambițiuni nu este posibilă pentruba în viața noastă politică am văzut abdicări dela o ideie, dar n'am văzut niciodată sacrificiul unui interes sau al unei ambițiuni. Fuziunea partidului național cu tachiștii este o elocventă dovadă în această privință.

Suntem siguri deci că nici de data aceasta dl Maniu nu-și va vedea visul cu ochii.

Campania pe care o întreține unele gazete pe această chestiune și încercarea lor de a acredita acest lucru în opinia publică, nu este decât o grosolană tentativă de mistificare. Nu poate fi socotită nici cel putin de o manevră politică pentru a intimida guvernul, fiindcă acesta este atât de puternic prin încrederea țării și prin prestigiul operei înfăptuite până acum, încât nu-l poate impresiona actele unei opoziții chiar unite.

Nouile asalturi la putere

— Încercarea nereușită a partidului național —

Amenințat de hotărârea celor două Camere de a se retrage mandatul deputaților cari nu participă la lucrări partidul național s'a folosit de prilejul aducerii în discuția parlamentului a proectului de Constituție pregătit de guvern, și s'a grăbit să facă act de prezență pentru a salva permisele de liberă călătorie pe C. F. R. și diurnele mărite ale partizanilor absenteiști. Pentru a masca mai bine această manevră partidul național s'a grăbit să facă și o declarațiune.

Proza citită la Cameră de dl Mihai Popovici dacă nu aduce decât repetarea plată a unor inepții archicunoscute, în schimb se mulțumește a nu spune nimic Ar fi dorit opinia publică a țării încrezătoare să audă prin glasul reprezentanților partidul național gândul de hotărâre și acțiune pe care îl aștepta. Partidul național s'a mulțumit să nu spună nimic asupra intențiilor sale de viitor.

Va participa sau nu la munca generală pentru refacerea țării? Va avea curajul să dea o soluție hotărâtă crizei de opoziție în care se complace sau se va mulțumi să facă aceeași politică de hărțuială de până acum, învenimând atmosfera cu invective și punând piedici oricărei încercări de muncă rodnică?...

In răspunsul pe care dl I. I. C. Brătianu la dat declarației partidului național, președintele consiliului de miniștri arată toată nimicnicia acestui partid și a politicei sale.

Dacă partidul național ar fi urmărit binele public, prezența sa la Parlament numai pentru o simplă declarație care nu afirmă nimic precis, n'ar fi avut ce căuta în urma adresei președinților Corpurilor legiuitoare. prin care se anunță anularea mandatelor absenteiste.

Dar partidul național voește numai să beneficieze și nu înțelege să lucreze pentru țară decât când e la putere. Așa se explică apariția de o clipă a acestuia la Parlamentul pe care totuși nu-l recunoaște și în incinta căruia consimte să vie numai amenințat în păgubirea avantajelor de opoziție parlamentară.

Partidul național a încercat o îndoită lovitură. Declarațiunea citită la Senat și la Cameră are menirea de a salva în întregime diurnele și permisele partizanilor, și în acelaș timp încearcă să dea o nouă lovitură guvernului prin silirea întregei opoziții să adopte aceeași linie de conduită.

Ca și în alte rânduri partidul național s'a înșelat. Chiar dacă opoziția se va lăsa să servească drept coadă de topor insistentelor asalturi date de către partidul național, guvernul actual nu-și va ceda locul până ce opera pentru care a fost chemat la cârma țării nu se va înfăptui în întregime. Și că această operă se va înfăptui nu mai încape îndoială. Dovadă o dă activitatea de până acum a guvernului care cu toate greutățile pe care a încercat să i le creieze partidul național și celelalte partide de opoziție, a isbutit să pună ordine în haosul lăsat de guvernele succedate după războiu la cârma țării și în special de guvernul d-lui Vaida.

Dela Opera Națională

Programul săptămânal:

Marți 30 Ian. Se va relua „Hero și Leandru" cu soții Bulandra în rolurile titulare. In celelalte roluri apar Dnii N. Neamțzu-Ottonel, Dem. Psatta, A. Popovici etc.

*

La Teatrul Național se repetă „Nunta lui Figaro" comedie în 5 acte de Beaumarchais cu Dnii Dem. Mihăilescu-Brăila, N. Neamțzu-Ottonel, Mișu Ștefănescu, Al. Ionescu-Ghibericon, V. Vasilescu, C. Potcoavă etc. și Dnele Jeana Popovici-Voina, Gina Sandry-Bulandra, Nat. Ștefănescu, Sylvia Jipescu, Gica Vasilescu etc.

Supărarea lui „Ellenzék'

Organul șovinismului maghiar găsește că nu e sprijinit îndeajuns de către Budapesta — Insulte la adresa noastră — Un răspuns bicisnic

Pe vremuri — nu prea e așa demult — când teroarea maghiară ne gâtuia cele două-trei ziare și arunca în temnițe pe puținii ziariști ce'i aveam, organele presei ungurești țipau mereu ca din gură de șarpe și cereau pedepse peste pedese —fireste cele mai drastice — împotriva trădătoarei prese române.

Pomenim numai de un număr — nu prea vechiu — al lui „Ujság" din Cluj, care cerea cârmuirii cele mai grele lanțuri pentru presa română.

Și, — ne amintim, pentrucă nu ni-s'au putut șterge încă amintirile acestea urâte, — unde se putea compara cutezanța noastră de atunci, cu aceea, devenită prea adesea obrăznicie, a lui „Ellenzék", astăzi?

Noi n'am cerut pentru „Ellenzék" ceace ceruseră pentru noi ziarele maghiare.

Am arătat numai — în numărul nostru de Sâmbătă — că sub ochii noștri ziarele maghiare de aici, în frunte cu „Ellenzék" fac propagandă pan-maghiară. Am arătat numai atât: Că la o adunare a propagandiștilor unguri ținută astăvară la Viena, delegatul oficial al guvernului maghiar a făcut cunoscut, că guvernul a înființat două agenții de propagandă (la Pesta și Viena și le-a pus la dispoziția ziarelor maghiare din statele succesoare; că aceste agenții vor furniza gratuit ziarelor maghiare pomenite, știri și articole subversive, contra statelor vecine; că mai târziu (când îi va permite bugetul) guvernul maghiar va subvenționa materialicește presa maghiară din statele succesoare.

Arătam apoi, că numitul congres a hotărât, ca Ungaria să aibă în fiecare redacție a ziarelor maghiare din statele succesoare câte un delegat.

In sprijinirea acestor afirmații adusesem aceste palpabile dovezi: că ziarul iredentist „Brassói Lapok" publică la mici intervale articole tedențioase semnate (!) de Szemere, șeful agenției de propagandă pan-maghiară din Viena, unul dintre participanții la numitul congres, și că ziarele maghiare. în frunte cu „Ellenzék", primesc un noian de telegrame tedențioase din Viena și Budapesta, toate „autentice" instigând împotriva actualei ordini dintre state. Făceam dovada acestora cu referință la noianul de telegrame budapestane, care vestesc publicului maghiar de aici barbariile franceze din regiunea de ocupație și hotărârea Germaniei pentru rezistență chiar cu arma. Pentrucă — se poate dumiri oricine citind. ziarele maghiare — nicicând furia acestor ziare și în special a lui „Ellenzék" împotriva aliaților „sugrumători" și a tratatelar de pace, n'a fost mai mare decât acum când instighează pentru o revanșă în legătură cu cele din regiunea Ruhrului.

Repetăm: ne-am mărginitsă atragem atenția asupra acestui lucru, asupra acestei instigații la revanșă ce se face sub ochii îngăduitori ai noștri. N'am cerut însă lanțuri, cum au făcut pe vremuri confrații maghiari.

Cu toate acestea „Ellenzék" sare ca mușcat de șarpe și ne trimite prin coloanele sale răspunsul acesta sub titlul: „Fără mască".

„Putem în sfârsit să vedem clar. Simpaticul nostru confrate, „Infrățirea" care de săptămani întregi țipă și cere suspendarea ziarelor maghiare, ne-a arătat în sfârșit adevărata cauză. Nu filogermanismul nici fraocofobia noastră o doare, ci — concurența. E mai bun serviciul telegrafic al ziarelor maghiare, aceasta 'l marele păcat și câtă vreme până cum amenința întreaga presă maghiară, acum nu vrea să 'l răpească decât sursa informațiunilor. Să fim bine înțeleși: cavalerul acesta al culturii nu vrea să 'și ridice propriu-i nivel ci să 'l micșoreze până la al său pe acela al altora".

„Infrățirea" ne este cunoscută. E un fel de ziar de un nivel de provincie, pe care nu dă nimic nici chiar guvernul partidului său.

In urma acestui fapt nu e populară nici în fața publicului românesc, ci în schimb acesta citește bucuros ziarele maghiare. De bunăseamă nu pentru germanofilia lor, nici pentrucă sunt contra statului, ci fiindcă ziarele maghiare se străduesc cu cea mai înaltă demnitate să corăspundă menirii lor celei mai de frunte, informării publicului.

Tendențioși pe ici-pe colo (!) principalul nostru obiectiv e publicarea fidelă a faptelor. „Infrățirea" să fie liniștită: în nizuința aceasta a noastră luăm în considerație izvoarele cele mai diverse, chiar și pe acelea, care. după „Infrățirea" sunt de bună credință. Și și altele. Pentrucă întâia datorie a unui prese e să informeze în toate privințele. Dacă „Infrățirea" ar fi scrisă de ziariști și nu de laici, ar trebui s'o știe aceasta. Și să fie „Infrățirea" din nou liniștită: în chestiunea conflictului franco-german telegraficele noastre surse budapestane au funcționat cât se poate de rău.

Am informat cu toate acestea imparțial și *indestul* publicul. Cum a fost această cu putință? Nu vom trăda aceasta „Infrățirii". Ii vom spune numai motivul: pentrucă nu ne străduim să băiguim, ci să facem o gazetă bună.

De-ar face-o și ea aceasta, nu și-ar câștiga decât merite în fața publicului românesc".

Până aci răspunsul. L-am publicat în întregime cu titlu de document despre limita până unde merge bunul simț.

Nu'i facem lui „Ellenzék" decât observațiunile acestea:

N'am cerut nicicând suspendarea ziarelor maghiare (presa maghiară o ceruse de mii de ori față de noi !) și nici cu concurența ziarului „Ellenzék" nu ne-am bătut capul. Nu'i cerem deasemenea opinia despre nivelul la care suntem și nici secretele succesului ei reportericesc nu ne-au interesat. O recunoaștem: „Ellenzék" e scris de gazetari (noi suntem „laici"); în ziua când un serviciu special. gratuit, înființat de guvernul budapestan pentru suscitarea maselor contra statului, va inunda și redacția noastră cu știri tendențioase; în ziua când ne vom grăbi și noi să anunțăm toate barbariile, violurile șcl. „săvârsite" de francezi în Germania, vom fi gazetari buni și noi. Poate nu vom fi însă nici atunci. Vom fi gazetari și nu laici, când vom arăta timp de o lună toate nelegiuirile franceze, când vom indemna Germania contra Franței și după o lună, consecvenți ca „Ellenzék" de aseară, vom scrie un articol de fond lăudând Franța.

Ni-a furat prea mult spațiu această atenție pentru organul instigaților budapestane. Dar era nevoe.

Insusi el o mărturisește, *că e tendențios adeseori; că'i pare rău că agenția de propagandă din Budapesta nu'i furnizează materiă cât i-ar trebui.* (Budapesta cinică, la noi în țară !)

Repetăm : Am arătat, că sursa știrilor lui „Ellenzék" e biroul de propagandă din Budapesta. Că e *deci un organ al guvernului maghiar. La aceasta, evitând o scuză, ni-a răspuns cu insulte.*

Și încă un lucru :

Dacă marele cotidian „Ellenzék' se străduește să răspundă menirii proprii unui ziar, de ce această grabă cu publicarea știrilor tendențioase din sursă oficială maghiară în timp ce știrile privitoare la România n'o interesează decât a doua zi, când le reproduce după ziarele românești?

Cu aceasta ne facem și noi datoria de cinstiți gazetari și nu mai recomandăm pe confratele „Ellenzék" publicului, ci autorităților.

In chestia aprovizionării cu făină a orașului Cluj.

Un răspuns al D-lui Prefect Meteș

In legătură cu scrisoarea dlui Dr. Fabius publicată în Nr. de ieri a ziarului nostru, dl Prefect Dr. Petru Meteș ne trimite următorul răspuns:

Domnule Director,

In N-rul 715 din 30 Ianuarie 1923 al ziarului „Infrățirea" s'a publicat un articol cu titlu „Buna gospodărie comunală" semnat be dl Dr. Stefan Fabius, în care în cele din urmă 2 alineate este vizată și persoana mea, — la care răspund și rog să publicați acest răspuns:

1. Eu am luat parte numai la tratativele oficiale publice ținute la prefectură fiind de față totdeauna 10—15 persoane, unde însă niciodată nu am văzut pe dl Ordace nici oferta dânsului. Deci sunt și rămân părtaș la cele petrecute în aceste consfătuiri publice, de altceva, cum ar fi convențiuni între „Coroana", Frenkel și Ordace sau altele nu am nici-o cunoștință.

2. Dl Primar cerând anchetarea cazului dela mine eu am sesizat Ministerul de Interne spre a dispune.

Cluj, 29 Ian. 1923

Dr. Petru Meteș prefect.

CITIȚI „INFRĂȚIREA"

Imbunătățirea Cfr. din Ardeal realizată în anul 1922

Sporirea materialului rulant. Inmulțirea trenurilor de persoane. Sporirea veniturilor. Cu cât s'au intensificat transporturile. Cifre comparative. Cum stăm cu aprovizionările. Cum se distribue acum vagoanele. Naționalizarea personalului ceferist

— Relațiuni din zurse oficiale —

Cu toate că și la căile noastre ferate se resimt încă lipsuri, nu este totuși mai puțin adevărat că în ultimul an s'au realizat o serie de îmbunătățiri, pe care toată lumea le-a putut constata.

Pentru a avea însă o icoană justă, de tot ce s'a făcut pentru acoperirea nevoilor în anul trecut — 1922, — ne-am adresat organelor în drept, unde ni s'au dat o serie de lămuriri, și date precise, care zugrăvesc deplin progresul ce s'a realizat la caile ferate române ardelene.

*

S'a sporit, în primul rând materialul rulant. Numărul locomotivelor s'a mărit cu 40 la sută, față de acel din anul 1921. Tot astfel numărul vagoanelor de povară a crescut considerabil. E deajuns să spunem că stocul necesar de vagoane închise, s'a complectat peste tot, până la trebuințele normale. Se resimte încă încă lipsa vagoanelor descoperite, și aceste lipsuri să datorește faptului că transporturile de cherestea, în special, au încă de suferit.

In ce privește trenurile de persoane, s'au realizat îmbunătățiri care fac, ca circulația mai ales pe liniile principale, cum ar fi de pildă Oradea-Brașov și mai departe, să fie cu mult mai intensificată, ca sub vechea stăpânire ungară. Se înțelege că în raport cu aceste îmbunătățiri, au crescut și veniturile.

Putem cita cazul Direcțiunei regionale de Cluj, care în anul 1922 a înregistrat la venituri suma de 50,241,147 lei, adecă cu peste 10 milioane mai mult față de anul precedent.

Desigur însă că importanța îmbunătățirilor realizate la căile ferate române din Ardeal, o au acelea care privesc în mod direct situația noastră economică de aici, atât de greu încercată, din cauza proastei situații în care s'au găsit căile ferate ardelene până în anul trecut. Următoarele cifre comparative sunt destul de edificatoare: Din statistica făcută la direcțiunea regională din Cluj, de numărul încărcărilor de vagoane lunar, s'a înregistrat în ultima lună a anului 1921, cifra de 10.400 vagoane. In cursul anului 1922, proporția încărcărilor a mers crescând mereu, până când în luna Decembrie a dat cifra de 24.454, adică s'a realizat un progres cu un procent ce trece cu 50 la sută, situația din anul precedent. Față de nevoile normale, cu transporturile de mărfuri, stăm actualmente la proporția de peste 65 la sută. Sunt, desigur, încă în suferință transporturile pentru export. In interior nevoile sunt complect satisfăcute.

*

Acest din urmă fapt, poate forma un capitol aparte, care caracterizează, în mod deosebit o stare cu desăvârșire îmbucurătoare. In Ardeal chestiunea aprovizionărilor pentru nevoile de iarnă, nu a fost obiectul agitațiunilor, cum, s'a întâmplat în alte regiuni ale țărei. Pentru cuprinsul regiunei Cluj, avem câteva cifre care lămuresc acestea pe deplin. In cursul anului 1922 s'au făcut lunar transporturi de lemne de foc între 3507 și 4000 de vagoane. Lemnărie de tot felul între 1200 și 1500 vagoane, iar cherestea între 800 și 1000 vagoane.

Dar faptul care dovedește că, aceste trebuinți au fost complect satisfăcute este următorul: Toate instituțiunile, autoritățile, școalele, etc, au fost invitate de direcțiunea regională din Cluj, printr'o adresă circulară, să i se semnaleze, toate pedicele ce au de întîmpinat la căile ferate, cu aprovizionările de lemne pentru iarnă. Resultatul a fost că direcțiunea regională n'a primit nici o reclamațiune, toate autoritățile, instituțiile, etc. răspunzând că au fost complect satisfăcute cu vagoanele necesare în acest scop.

Faptul acesta este, fără îndoială cu deosebire caracteristic.

*

Mai trebue să adăugăm că actualmente, nu se mai fac restricțiuni la încărcări; șefii gărilor având următoarele instrucțiuni. 1. Să satisfacă în primul rând cererile de vagoane pentru transportul cerealelor, și acele pentru nevoile căilor ferate. Vagoanele se dau în ordinea depunerei scrisorilor Din totalul inscrierilor se dau cu precădere 10 la sută pentru autorități, și nevoile armatei.

*

Un fapt inbucurător pe care trebue să-l semnalăm cu satisfacție, este în privința românizărei personalului. Dela 6 la sută români, câți aveam îndată după unire, numărul personalului românesc a crescut la 48 la sută, iar personalul unguresc și-a însușit aproape complect limba.

DAC.

CURIERUL SPECTACOLELOR

TEATRUL NAȚIONAL

Astă seară Marți, se reia „Hero și Leandru“ cu soții Bulandra în rolurile titulare.

Joi, 1 Februarie se va juca pentru a treia oară „Cafeneaua cea mică“.

Sâmbătă 3 Februarie „Hero și Leandru“.

Duminecă 4 Februarie (matineu) „Extemporalul“.

Duminecă 4 Februarie (seara) „Visul unei nopți de vară“.

*

Se repetă „Nunta lui Figaro“ de Beaumarchais cu dnii Mihăilescu-Brăila, Neamțu-Ottonel, V. Vasilescu, M. Ștefănescu, Al. Ghibericon, Potcoavă, Simionescu și dnele Gina Sandry, Jeana Popovici, Nat. Ștefănescu, Sylvia Jipescu.

INFORMAȚII

DI Balas Boris doctorand al facultatei de medicina a fost decorat cu Meritul Sanitar cl. II.

*

Comisarul Leontin Pop dela Centrala poliției, a inaintat parchetului pe dra Elena C. cari fiind în serviciul unei tutungerii din str. Regina Maria (piața Teatrului Național) a delapidat sama de 25000 lei.

*

Agentul polițienesc Fătu a reușit să pună mâna pe servitorele Ana Șimon și Maria Marcu cari au furat restaurantului Central din localitate tacâmuri și alte obiecte în valoare de câteva mii lei.

*

La începutul lunei viitoare se va deschide în sala de sus a Prefecturei expoziția pictorului Troteanu.

*

Apă pentru scaldă și spălat amestecată cu Mack Kaiser Borax devine moale. Se capătă în tot locul. 2475-3.

*

La Barul „Europa“, în fiecare seară comicul Tase Talpășeanu (Coana Manda) în cele mai nostime scene de mahala.

*

Astă seară va avea loc la Teatrul Național reprezentarea piesei „Hero și Leandru“ cu mult apreciata artistă venită din București dna Gina Sandry-Bulandra, Dsa apare pentru prima dată în Cluj într'un rol principal. Numărul mare de succese repurtate până acum e o garanție că și de data aceasta va atrage admirația publicului.

*

Insărcinatul de afaceri bulgar a remis ministrului de externe, din partea guvernului bulgar, o notă în care se desminte știrile presei române privitoare la un acord între Bulgaria și Ungaria și între Bulgaria și Rusia sovietică.

Nota subliniază că Bulgaria nu va întreprinde nici o acțiune militară.

*

Dr. Lăzărescu, șef-medic al Casei Cercuale, Specialist în boale interne și Venerice Consultă între orele 3—5 și 7—8 p. m. Str. Iuliu Maniu 40. 439

*

CHAMPAGNE chelner! încă n'ai sosit? cu champagnia Fabricei Szilágyi — „FAVORIT“. 2332

*

— Cabaret în cafeneaua „Europa“ companie de artiști sub Dodescu, fără taxă de intrare, prețuri de cafenea. Cafeneaua cea mai plăcută a Clujului și local de distracție. — Rog sprijinul onoratului public CAROL KASSAI, proprietar. 2481

O comisiune formată din șefii de serviciu aparținând Direcțiunei VI a regionale C. F. R. Cluj, a plecat zilele acestea la Dej, pentru a lua în primire căile ferate particulare someșene, care pe ziua de 1 Februarie au fost etatizate.

*

Orchestra studenților din „Casa Invățătorilor“ s'a prezentat aseară publicului, la o serată dansantă ce a avut loc în sala liceului catolic, dată de Dna Váradi.

Orchestra a avut un deosebit succes și a fost viu sărbătorită de studențimea ce era de față în număr mare.

*

Mack Kaiser Borax este indispensabil pentru ori care gospodărie. Se capătă în tot locul. 2475-4.

Maine Miercuri 31 Ianuarie orele 6 d. a. are loc la Universitate, în sala Nr. IV, din seria „Astrei“, conferința dlui prof. I. Auger: „André Chénier“.

*

Dintr'o regretabilă greșală de zaț, în darea noastră de seamă asupra Festivalului Presei Române, s'a omis orchestra Operei Române care sub conducerea maestrului Schüller, a deschis festivalul, cu ouvertura din Wilhelm Tell de Rosini. Tot astfel a fost omis și quartetul Kolar. Facând această revenire, ne exprimăm sincer părerea noastră de rău.

Scăderea leului

Deprecierea valutei noastre nu se datorește de cât speculațiunilor de pe piața streină.

Leul stabilizat în ultimele luni la 8, de câtva timp scade necontenit. Cauzele scăderei valutei noastre trebuie însă să le căutăm în altă parte de cât în principiile politicei financiare urmată de alte state pentru consolidarea monetei lor naționale, din care cauză nici odată nu se va putea spune că leul își datorește scăderea lui unei politici financiare nechibzuite.

Căci, dacă de pildă luăm în considerare situația financiară a Cehoslovaciei, constatăm că aceiaș politică urmată la Praga, am adoptat-o și noi pentru consolidarea leului. Totuși rezultatele sunt diferite și aceasta nu se datorește de cât speculei ce se practică cu leul la bursa din Paris.

Alte motive pentru a căuta deprecierea valutei noastre, nu pot fi găsite. Căci, timp de un an guvernul actual a întreprins o politică financiară dintre cele mai chibzuite. Budgetul a fost echilibrat, prin înlăturarea tuturor cheltuelilor inutile. Ne amintim că numai la Ministerul de externe au fost făcute economii în valoare de 80 milione. Datoria externă deasemenea a fost consoliidată. Pe lângă aceasta, ordinea a fost întronată pretutindenea, iar exportul în ultimul an a întrecut cu mult anii precedenți. Incasările iarăși s'au făcut în mod regulat. Banca Națională n'a procedot la nici o nouă emisiune de monetă fiduciară.

Dar, ceea ce este mai important de reținut, e votarea nouei reforme fiscale, alcătuită pe baza corespunzătoare unor tendințe de ameliorare financiară. Când cunoaștem toate aceste măsuri și când știm că aceeaș politică financiară a fost urmată și de alte state care au avut monetă lor depreciată, de sigur că scăderea valutei noastre nu-și găsește altă explicație decât manoperilor practicate pe piața streină de c tre acei bancheri interesați că leul să rămâie în scădere.

Suspendarea cursurilor Universități din București

Studenții creștini intransigenți.

Declarațiile d-lui ministru Anghelescu.

Delegații studenților au avut eri o consfătuire cu dl ministru Anghelescu. Studenții menținând cererea lui „numerus clausus“ au fost amenințați cu închiderea universităților, retragerea amânărilor militare pe un an și urmărirea judiciară a agitatorilor. Astăzi dimineața la facultatea de drept și științe au avut loc noui incidente. Cursurile au fost suspendate din cauza împiedecării studenților evrei. Cursurile facultății de medicină continuă se fie închise.

Dela Consiliul de Război

Consiliul de Răsboi al corpului 6 armată a judecat procesul indivizilor:

Sold. Vitan Toma, învinuit de dezertare, având la activul său alte 5 dezertări, fiind adus la unitate de forța publică, a fost condamnat la 15 zile închisoare.

Sold. Pop Ioan învinuit de dezertare a lipsit dela unitatea sa 4 luni, întorcându-se de bună voie, condamnat la cinci zile închisoare.

Sold. Pavel Traian, după 12 zile de dezertare, adus cu forța, a fost achitat.

Sold. Stârlea Teodor, dat în judecată pentru dezertare în timp de răsboi, după o lipsă de 15 luni dela unitatea sa, s'a întors la regiment de bună voie, a fost condamnat la 2 luni închisoare.

Sold. Petre Varga învinuit de delictul de scăpare de arestanți prin negligență, a fost achitat.

Soldatul Sulea Gavrilă învinuit de nesupunere la încorporare, a fost achitat de consiliul de răsboi.

Sold. Hordon Florian dat în judecată pentru dezertare și risipire de efecte, a fost achitat de consiliul de răsboi.

Sold. Haș Petre învinuit de dezertare și furt de efecte casnice de locuitorul Gh. Holonga, a fost condamnat la una lună închisoare.

Consiliul de Răsboi, a fost prezidat de Dl Colonel I. Grigorovici din artilerie. Fotoliul comisarului regal a fost ocupat de Dl Sublt. Gh. Stavrică, iar apărarea tutulor inculpaților, a fost susținută de Dl advocat Angelo Stătescu.

Dl N. Iorga și Constituția

Interesantele declarații ale dlui Iorga făcute corespondentului nostru din Timișoara

„Dnii Maniu și Mihalache nu sunt țara, iar cei cari acordă credit politic Dlui Maniu sunt filantropi" — declară Dl Iorga

Timișoara 29 Ianuarie

După cum am anunțat, d-l N. Iorga reîntors de la Paris, in trecere spre București s'o oprit și în orașul nostru spre a ține două conferințe în sala Casinoului Civilo-Militar.

Întâlnind pe d-l Iorga și întrebându'l care va fi atitudinea d-sale față de guvern și de constituția depusă în parlament, d-sa mi-a răspuns:

— **Atitudinea mea va fi cea indicată în declarația partizanilor mei citită în parlament și redactată de mine.**

Asupra grabei cu care a fost depusă în Parlament constituția, când, după părerea d-lor Maniu și Mihalache, țara ar fi cel puțin împotriva acestei grabe, d l N. Iorga a răspuns textual:

— **D-l Maniu și d-l Mihalache nu sunt de loc „țara". Cei cari acordă d-lui Maniu capital politic nu sunt decât filantropi.**

Asupra blocului opoziționist din Parlament, bloc încheiat în vederea luptei contra Constituției, d l Iorga a replicat **că nu crede într'un asemenea bloc.**

„Pentru aceasta ar trebui — a spus D-sa — să fiu mai deștept decât proști și mai prost de cât deștepții."

*

Vorbind la conferința ținută în localul Casino-ului Civilo-Militar despre situația din Italia, Dl Iorga, a spus, cu transparente aluziuni la situația din țara noastră, următoarele:

„Azi în Italia Dlui Mussolini se trăiește mai bine și mai cinstit.

Este o regulă ca minoritatea să terorizeze și să conducă majoritatea, dar când majoritatea se deșteaptă lucrurile merg mai bine. Dl Mussolini a spus: Pentru oamenii de treabă am meiu, pentru ceilalți, plumbi.

Oricare ar fi motivele, mai înainte de orice, eu vreau liniște în țară."

Mișcarea studențească din Timișoara

Studenții școalei Politechnice solidari cu colegii bucureșteni. Studenții evrei opriți de a asista la cursuri.

Studenții de la școala Politechnică din Timișoara s'au postat ieri la întrarea în școală oprind pe studenții evrei de a întra la cursuri In urma intervenției rectorului studenții evrei au fost lăsați apoi să asiste la cursuri.

Studenții au ținut spre seară o întrunire hotărând solidaritatea deplină cu colegii lor din București, nepermițând întrarea evreilor la cursuri începând de azi Marți 30 Ianuarie.

CURIERUL SPECTACOLELOR

Teatrul Maghiar

Marți:
Traviata. Cu distribuția noua a rolurilor. Abonament de Premiera și Opera No. 30. Prețuri de Premiera. La ridicarea cortinei ușile dinspre sală se închid.

Mercuri:
Deșteptarea primăverii, pentru a 5 oară. Prețuri obicinuite. Abonament de zi No. 78. C.

Joi:
Ernani. Prețuri de Opera. Abonament de zi No. 79. A. La ridicarea cortinei ușile dinspre sală sa închid.

Vineri:
Mica Cofetărie. Premiera. Prețuri de Premieră. Abonament de Premieră No. 31.

Sâmbătă, matineu:
Mireasa vândută. Reprezentație pentru tinerime cu prețuri de tot reduse.

Sâmbătă, seara:
Mică cofetărie pentru a 2 oară. Prețuri obicinuite. Abonament de zi No. 80. B.

Sâmbătă, noaptea:
Lili. Operetă. Prețuri obicinuite.

Duminecă, matineu:
Iubire cerească și pământească. Prețuri reduse.

Duminecă seară:
Casa cu trei fete. Operetă. Prețuri de Premiera. Abonament de zi No. 81 C.

Duminecă, noaptea:
Morfium, pentru a 5 oară. Prețuri obicinuite.

Luni:
Mică cofetărie, pentru a 3 oară. Prețuri obicinuite. Abonament de zi No. 82. A.

Politica comercială a republicei Cehoslovace în 1923

„Gazette de Prague" definește astfel politica economică a Cehoslovaciei pentru cursul anului început.

Politica cehoslovacă, în ceace privește convențiunile comerciale cu **străinătatea**, a fost întotdeauna politica porților deschise. Ea e bazată și va rămâne fără îndoială bazată pe clauza națiunei celei mai favorizate.

Republica Cehoslovacă a acordat această clauză tuturor țărilor cu cari a încheiat un tratat de comerț. Aceste tratate sunt destul de numeroase. Au fost publicate până acum, cele privitoare la Elveția, Jugoslavia, Franța, Germania, Italia, Spania, Rusia și Ukraina. Rămâne să se publice cele încheiate cu Austria, Polonia, Letonia, Ungaria și Portugalia. Se prepară acorduri cu Grecia, Belgia, Lituania, Olanda, Anglia, Japonia, China, etc.

Clauza națiunei cele mai favorizate a fost acordată și de celelalte națiuni contractante, afară de Franța și Spania.

Această clauză nu a avut până acum un efect practic, pentru că tarifele vamale în Cehoslovacia nu au fost reduse în convențiile existente. Anul 1923 va da clauzei deplina ei însemnătate. Se vor trata cu Statele străine convenții tarifare, privitoare la reducerea taxelor. Se vorbește în primul rând de revizuirea convenției încheiate cu Franța. Guvernul Cehoslovac e gata să înceapă discuții pentru reducerea tarifului și să adopte în această privință taxe convenționale, cari ar putea să priveasca pe toate Statele cu cari s'au făcut convenții.

De altfel, stabilirea acestor taxe convenționale nu mai e de cât o chestiune de timp.

Adunarea de constituire

a Comitetului Sindicatului Presei Române din Ardeal

Luni, 29 Ianuarie a. c. a avut loc ședința de constituire a Comitetului Sindicatului Presei Române din Ardeal.

Sedința e prezidată de Dl Tomescu, ca cel mai în vârstă membru al Comitetului, secretar dl D. I. Cucu.

După părerea unanimă a membrilor, Comitetul se constitue astfel:

Dl D. Tomescu, directorul ziarului „Înfrățirea", președinte; Radu Dragnea, primredactor al ziarului „Patria", vice-președinte; M. Procopiu, secretar general și L. Paukerow, cassier.

Dl D. Tomescu mulțumește pentru cinstea ce i s'a făcut și adaogă că pentru Sindicat retracegea dlui Agârbiceanu dela conducerea lui este o pierdere bine simțită.

Dacă până acum, autoritatea dlui Agârbiceanu a înlesnit toți pașii spre progres ai Sindicatului, spune dsa, noului Comitet îi revine sarcina să depună un efort de muncă deosebit pentru a duce mai departe o operă așa de strălucit începută.

Dl Humureanu propune să se trimită dlui Agârbicenu o adresă omagială și Comitetul aprobă.

Ședința se ridică la orele 7.

Marele
Magazin de Bijouterie
H. S. BRAUNFELD
1786 din firma
Fenyő și Braunfeld
Cluj, Piața Unirii No. 15 în localul fost D. S. Raftopol
Este asortat în permanență cu:
Bijuterii fine. Ceasornice de precizinne. Argintărie.
Prețurile cele mai moderate Telefon interurban 643

ULTIME INFORMAȚII

(PRIN FIR SPECIAL DELA CORESP. NOSTRU DIN BUCUREȘTI)

ORA 2 P. M.

INTERNE

Cercurile politice și bisericești discută viu intervenția bisericei anglicane care a cerut patriarhiei unirea cu biserica ortodoxă recunoscând complect canoanele ortodoxe. Patriarchia a trimis cererea bisericei ortodoxe cerând avizul.

*

M. Sa Regina Maria a Jugoslaviei a plecat eri la Belgrad, însoțită fiind de doamna de onoare Hagici și dl colonel Iosipovici.

*

Circulația trenurilor înzăpezite este complect restabilită.

*

Epidemia de tifos exantematic din Capitală este în creștere, având 92 bolnavi.

*

Ministerul de răsboi a cerut ministerului industriei prohibirea complectă a exportului de lemne, dacă industria forestieră nu va aproviziona anticipativ armata cu lemnele de care are nevoe.

Noui atacuri ungurești la Arad

Ziarul „Universul" anunță din Arad că la picheteul de grăniceri „Aurel Vlaicu" patrula ungară a dat câteva focuri de arme. Ripostând grănicerii noștri, după o scurtă ciocnire, Ungurii s'au retras.

EXTERNE

Desbaterile de la Lausanne

Turcia nu va semna tratatul

Lausanne. — Se crede că conferința va fi amânată sine die. Chiar Ismed Pașa va citi Miercuri, după remiterea tratatului, o declarație prin care arată motivele pentru cari Turcia respinge tratatul. Delegații americani au arătat Turcilor consecințele neplăcute ce vor urma în caz de respingere a tratatului. Acestea sunt pierderea ori cărui sprijin politic financiar din partea Statelor-Unite.

Turcii se pregătesc în vederea noilor evenimente

Constantinopol. — Se semnalează pregătiri războinice. Adunarea națională din Angora a fost convocată. Ismed Pașa a primit instrucțiuni în senzul ca imediat după respingerea semnării tratatului adică Joi să părăsească Lausanne.

Situația în Ruhr. Înăsprirea stării de asediu

Paris. — La Düsseldorf s'a declarat grevă generală. La căile ferate este grevă parțială.

Căile ferate din Ruhr sunt barate de trenuri deraiate. Primarul Düsseldorfului a fost expulzat. Starea de asediu a fost înăsprită. Din cauza lipsei de cocs furnalele mai mari nu lucrează.

Venizelos solicitat să vie în Grecia

Lausanne. — Primul-ministru grec, colonelul Plasturas a sosit la Lausanne cu scopul de a-i cere lui Venizelos reîntoarcerea în Grecia și participarea la guvern.

Ocupațiunea franceză în Rhur consolidată. Ordinea a fost restabilită pretutindeni.

Paris (rador). Călătoria generalului Weygand în Ruhr confirmă complect bunele impresii ale lui Letroquer. Situația este dominată în mod definitiv de autoritățile aliate. Noi contigente de trupe sunt inutile ordinea fiind asigurată și de efectivul aflător deja în Ruhr. Greva generală a căilor ferate a avut ca rezultat luarea de măsuri pentru asigurarea controlului efectiv.

Cum privesc Americanii ocupațiunea

Newyork. — In ultima sedința a senatului american senatorul Owen a vorbit împotriva ocupării Ruhrului, cerând intervenția Americei. Senatorul Reed răspunzându ca fost combatant explică legalitatea acțiunei franceze care nu e altceva decât aplicarea tratatului dela Versailles. Senatorul demonstrează prin fapte reaua credință a Germaniei observând dreptatea Franței.

Nu se va scumpi carne în Cluj

Ieri a avut loc la Primărie o consfătuire la care a luat parte domnul Prefect al poliției, domnul Prefect al județului, domnul Primar al orașului, precum și delegații Reuniunei Comercianților români și ai Camerei de comert care împreună cu reprezentanții măcelarilor și ai restauratorilor au luat în discuție cererea de a se majora prețul cărnei. Cercetându-se prețurile oficiale de vânzare ale cărnei în celelalte orașe din Ardeal s'a constatat că prețurile vechi de vânzare în orașul Cluj a cărnei sunt cu mult mai ridicate decât în celelalte orașe și ca atare s'a respins cererea măcelarilor hotărându-se menținerea vechilor prețuri din 18 Noembrie 1922.

Cu toate acestea, măcelarii au declarat, că nu-și asumă responsabilitatea că piața Clujului va fi îndestul de aprovizionată.

Locuințe pentru funcționarii Regiei monopolului statului

Consiliul de miniștri acordă 60 de milioane penrtu locuințele funcționarilor dela R. M. S. din întreaga țară. La primăvară va începe construirea mai multor clădiri destinate pentru locuințele funcționarilor dela R. M. S. din Cluj. Cât vor costa aceste clădiri

Încă din primul an de după unire una din chestiunile principale care au preocupat și preocupă încă cercurile funcționarilor, autoritățile administrative ale orașelor și guvernul, a fost chestiunea clădirei de locuinței pentru funcționarii de Stat. Se știe că un număr foarte mare dintre acești funcționari de Stat locuiau și locuesc și astăzi încă prin hoteluri plătind sume enorme, prin birouri, pe la cunoscuți, etc. tocmai din cauza marei crize de locuinți ce domnește de trei ani de zile prin toate orașele mari ale țarei.

Ziarul nostru, ca și toată presa de altfel a sugerat de nenumărate ori guvernului și conducătorilor instituțiunilor mai mari de stat (C. F. R., P. T. T., R. M. S.) ca și întreprinderilor particulare (fabrici, bănci, etc.) ideia ca din fondurile proprii, ajutați de guvernul central și cu concursul chiar al funcționarilor să se înceapă construirea de locuințe pentru funcționarii de Stat, ușurând prin aceasta și situația acestor funcționari carl stau prin birouri și prin hoteluri și în acelaș timp dând posibilitatea și celorlalți cari nu sunt funcționari să-și poată găsi locuințe mai ușor. Până azi, cel puțin în ceia ce privește Clujul, această idele n'a fost înfăptuită și aceasta este cauza principală a nemaipomenitei crize de locuințe ce domnește dela unire și până azi în orașul nostru.

Anul trecut consiliul orașului a luat o hotărâre prin care se spunea că se va trimite tuturor întreprinderilor financiare, industriale particulare cum sunt băncile, fabricile, etc. o somație ca într'un anumit timp toate aceste întreprinderi să-și clădească locuințe pentru toți uncționarii și lucrătorii lor — rezolvind astfel definitiv și favorabil criza de locuințe din Cluj.

Din nenorocire însă această hotărâre a consiliului orașului a rămas neîndeplinită.

Intervenția salvatoare a guvernului

In ultimul timp guvernul dându-și bine seama că nu se mai poate bizui pe inițiativa particulară sau locală în ceia ce privește cladirea de locuințe pentru funcționarii de stat, a hotărât, deocamdată în ceia ce privește Regia monopolului statului, să acorde suma de 60 de milioane pentru clădirea de locuințe funcționarilor dela R. M. S. din întreaga țară. Această măsură este cât se poate de bine venită și nu va trece mult și ea își va produce roadele.

Clădirea locuințelor pentru funcționarii dela R. M. S. din Cluj

Din suma aceasta de 60 de milioane guvernul va acorda, credem, cel puțin 8—10 milioane pentru clădirea de locuințe funcționarilor dela direcția regională a R. M. S. și dela fabrica de tutun din Cluj. Cu aceasta sumă, ne declară dl P. Ionescu, directorul regional al R. M. S. Cluj, se vor putea acoperi toate cheltuelile necesitate de clădirea locuințelor, în care să poată locui toții funcționarii R. M. S.-lui din Cluj.

In privința acestor locuințe s'a și cerut orașului de către dl P. Ionescu acordarea unui loc viran ce se găsește pe Calea Victoriei și care ar fi foarte corespunzător și suficient pentru clădirea acestor locuințe. Acelaș loc însă a fost cerut și de directoratul general al finanțelor pentru funcționarii săi și de către P. S. S. Episcopul Ioan pentru clădirea unui seminar. Chestiunea se găsește în desbaterile consiliului orașului care zilele acestea se va pronunța.

Dl P. Ionescu ne mai spune că imediat ce suma ce se va acorda R. M. S.-ului Cluj va fi fixată și ordonanțată iar terenul necesar clădirei locuințelor va fi fixat, se vor și începe lucrările de construire așa că cel mai târziu până în Iulie funcționarii dela R. M. S. din Cluj vor avea locuințe.

Știri din Banat

Arestarea falsificatorilor de bancnote. S'a stabilit definitiv că bancnotele de 500 de lei se falsificau în Ungaria

TIMIȘOARA, 26. — Primele bancnote false de 500 de lei au fost aruncate pe piață la Oradea-Mare. Firma Luca P. Niculescu de acolo a reușit să afle că cel care le punea în circulație este un agent cu numele Iosif Farcaș. Acesta fiind arestat, a declarat că a primit bancnotele dela Béla Barta din Timișoara.

Atunci siguranța din Oradea a început să cerceteze mână în mână cu siguranța din Timișoara. S'a făcut o descindere la locuința lui Barta, care a și fost deținut chiar în ajun de a pleca la Seghedin. S'au găsit în locuința acestuia între niște saci cu ardei 1956 de bancnote false a 500 lei. Falsul era atât de reușit încât numai cu greu se puteau deosebi de biletele veritabile. Arestat, Barta a spus că a primit bancnotele dela comerciantul Iosif Brasnio din Seghedin.

Brasnio a fost adus și el la Timișoara, și încă printr'un truc reu șit: siguranța l'a chemat telegrafic, dar în numele lui Barta și în afaceri comerciale.

Sosit aci și luat în primire de către siguranță, el a declarat că bancnotele se falsifică în Ungaria și că până acuma au fost introduse în țară peste două mii de bucăți.

CITIȚI „INFRAȚIREA“

La magazia de modă EUGEN SZABO Cluj Cal. Reg. Ferdinand No. 5

Un mtr. flanelă de tenis . . . . 29 lei
Un mtr. flanelă pentru haine . . . . 25 „
Un mtr. creton fin. . 25 „
Un mtr. creton Goldberger și Cosmanos . . . . . 29 „
Un mtr. barchet, stofe 45 „
Un mtr. catifea, mostră, de spălat . . 90 „
Un mtr. catifea colorată pt. haine . 125 „
Un mtr. crep pentru costume, mostră . 35 „
Un mtr. etamin mostră 35 „
Un mtr. stofă spălabilă . . . . . 51 „
Un mtr. stofă schottis 65 „
Un mtr. stofă engleză . . . . . 75 „
Un mtr. stofa de 140 cm. lat. . . . . 95 „
Un mtr. stofă engleză, de 150 cm. lat. . . . . 135 „
Un mtr. crep de mătase . . . . . 270 „
Un mtr. p'uș pentru mantale, lat de 130 cm. . . . . 490 „
Un mtr. stofă pentru mantale, calitate bună . . . . . 225 „
Un mtr. stofă engleză de lână curată pt. bărbați 195 „

Toate celelalte prețuri neînșirate aci au fost la fel foarte mult reduse.

Belin de lână colorat 65 lei.

Telefon 479

2161

Concurs

La Camera de Comerț și Industrie din Timișoara următoarele posturi sunt a se completa:

1. Subsecretar: Competința completa anuală de Lei 42.000, numai acei cu qualificații Universitare pot candida și cari au mai lucrat în cariera economică.

2. Șeful biroului de informațiuni, competin'a completă anuală de Lei 30.000.

3. Registrator, Competința completă anuală de Lei 18.000.

Candidații trebue sa știe afară de limba românească și acea maghiară și germană. Petiția care va conține o mică biografie, în unire cu actele referitoare la qualificație și activitatea de până acuma, se vor înainta în Secretariatul Camerei până la 10 Februarie a. c.

Timișoara, la 25 Ianuarie 1923.

Camera de Comerț și Industrie.

2541

Ră putere și gonește moartea „DIANA“ spirt mentholat este cel mai bun mijloc contra durerilor, pentru poftă de mâncare și pentru întărirea spiritului și corpului. Modul de întrebuințare la fie care sticlă.

Se g sește pretutindeni.

Veritabil numai cu marca „DIANA“ 2474

Uzoni & Tana

Intreprindere electrotechnică și de specialități

CLUJ, Strada Iuliu Maniu 17

Telefon 210

Intreprindere arajamente electrice.

Totfelul de reparări electrotechnice curățiri și transformări pentru mașini de scris și mașini de birou, mașini de fiert și vase de încălzit pe lânga prețurile cele mai avantajoase.

Se pot căpăta rechizite, părți și benzi pentru mașini de scris. 2294

Reclama este sufletul comerțului

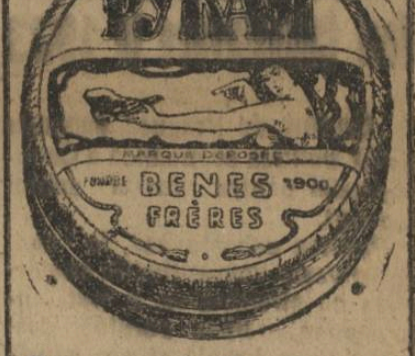

Cea mai fina crema pentru ghete

Lloyd 981 2219

Higiena și Frumusețea

Veți avea în totdeauna **un ten curat și alb, o pielița moale și fina.** Vă veți păstra **tinerețea și frumusețea** întrebuințând la **toaleta D-V.** neîntrecuta 2214

Crème Simon PARIS

IN TIMPUL IERNII ea este fără pereche contra PIELII INASPRITE, CRAPATE ȘI A DEGERATURILOR.

PUDRA si SAPUN

Casa în Cluj vând

18 camere, grădină, magazii, apartament disponibil pentru cumpărător.

Informații 1—3 p. m. advocat A. Stătescu Strada Samuel Micu No. 2 Cluj.

Gospodina prudentă întrebuinţează numai

veritabilul, prin curaţenia şi spornivirea sa, neîntrecutul

Săpun Schicht Marca „Cerb"

păstrându-şi astfel pentru mulţi ani, rufăria, economisind bani şi muncă conservându-şi mâinele albe şi frumoase, bucurându-se de rufa sclipitoare şi parfumată. Observaţi marca „CERB" marca (depusa)

2174-2

Mica publicitate

Cereri şi oferte de serviciu

SE CAUTĂ pentru Institutul de orbi al statului din Sâncraiu poşta Aiud, jud. Alba-inf. o economă (menageră) cu cunoştinţi de contabilitate. Se oferă văduvă de războiu de naţionalitate română. Lămuriri se dau la Institutul susarătat. 2534

Închirieri:

CAUT CAMERĂ mobilată. Plătesc bine, ofer şi avantagii. Adresa la ziar sub V. P.

Tablile de asbest „Meteor"

sunt cele mai durabile. Acoperemântul nu are nevoie de îngrijire şi reparate şi e mai bun şi mai eftin ca cel de tinichea.

Lloyd 1024 1883

Se capătă la

Fabrica de Eternit

METEOR S. A.

Oşorheiu jud. Bihor.

UTILIZAŢI CORESPONDENŢA DELA MICA PUBLICITATE

Prima fabrică de ghips, (ipsos), îngrăşământ artificial de pământ şi produse chimice

I. KRAMER

AGHIRIŞ jud. Cojocna.

PRODUCE: Ghips pentru modele la fabrici de ţigli
Ghips pentru pardosel.
Ghips pentru forme dentistice.
Ghips de stacatură (de edificat).
Ghips Albastru pentru figuri şi obiecte de artă.
Ghips crud pentru diferite întrebuinţări.
Ghips pentru îngrăşământul pământului.

2057 **CIMENT ENGLEZESC.**

S'a deschis Măcelăria „VICTORIA"

Societate Anonimă nou renovată sub conducere specială,

2313

în Strada Regina Maria 9, unde se găseşte peste zi carne proaspătă mezeluri şi alte specialităţi de carne.

Candelabre electrice 1446

dela cele mai simple până la cele mai împodobite

Mare asortiment de candelabre electrice dela cele mai simple până la cele mai împrodobite, deasemenea tot felul de materiale călcătoare, vase de fiert, precum becuri electrice cu intensitate de 150, 110 şi 220 volţi se pot cumpăra la: **Magazinul de Candelabre pentru Ardeal Soc. pe Actiuni Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 11.** Se vând en gros şi en detail, la revânzători se dă favor în preţuri.

Cuie de sârmă, Sârmă laminat, Fier de beton, Sârmă de Fier, Poteeave pentru cai, Colţuri pentru cai, Fier în rude, Tabla de Fier, Ţevi Mannesmann

furnizează prompt

FERARIA S. A.

Cluj, Calea Victoriei No. 29

Telefon: 4-40.

Adr. Telegr. FERARIA.

Lloyd 1263 2476-1

Noutate! ◆ Noutate!

Magazin de sticlărie

In atenţiunea Onor. public din localitate şi provincie

Rudolf Ausländer

fostul companist a magazinului Fraţii Ausländer a deschis magazin de porcelan şi lampe. Demjohne şi plăci de sticla se capătă cu preţ redus

Calea Reg. Ferdinand 37

lângă palatul Urania.

Magazin de sticlărie

2480

Noutate! ◆ Noutate!

Fabrica de Mobile ANTAL ERNŐ

Cluj, 2523

Str. Moldovei 8. (fost Varga).

Vinde după comandă şi se pot găsi gata Mobile: Dormitoare complecte. Aranjamente pentru birou cu 30% mai eftin ca la ori care magazin sau fabrica de Mobile.

Reclama este sufletul comerţului

AUTO-MECANICA S. R. A. LEONIDA & Co. UNITE

Soc. Anonima

CLUJ

Din BUCUREŞTI

ATELIER SPECIAL DE REPARAŢIUNI DE AUTOMOBILE ECSECUTA ORI CE LUCRARI IN METAL.

INSTALAŢIUNE MODERNĂ PENTRU SUDURA AUTO-GENA.

Instalaţiune modernă pentru REPARAT şi INCĂRCAT ACUMULATORI

Reprezentanţa Generală A.

CLUJ, Regina Maria No. 10 2223 CLUJ, Calea Dorobanţilor No. 18. CLUJ.

Cercetaţi Magazinul de Mobile Adalbert Fischer & Co.

2207 **CLUJ, Calea Regele Ferdinand No. 61.**

Casa proprie. **Casa proprie.**

In jurul agitaţiilor studenţeşti

— O scrisoare a studentului Nandriş —

In chestia incidentului intre dl G. Alexa, preşedintele centrului studenţesc Clujan şi dl Nandriş, student, primim de la cel din urmă următoarele:

In „Adevărul" din 26 Ianuarie c. a apărut o notă „In jurul agitaţiilor antisemite, studenţii denunţă sursa fondurilor"..

Deoarece această notiţă, care se ocupă cu o interpelare a mea făcută într'o şedinţă a „Centrului".. din Cluj, denaturează faptele, publicând aserţiuni cari nu corespund adevărului, mă simt obligat să pun cazul la punct şi să-l clarific.

In şedinţa „Centrului Petru Maior" din 22 Ianuarie c. am făcut următoarea interpelare: „Circulă în Cluj o versiune care ar fi menită să compromită cauza studenţească, să arunce o lumină rea asupra studenţimii şi a d-lui preşedinte. Pentru prestigiul studenţimii şi al d-lui preşedinte, îl rog pe actualul preşedinte, pe care voiesc să-l ştiu deasupra acestor meschine manevre să spulbere „ex catedra" versiunea prin o declaraţiune a D-sale în privinţa aceasta.

Versiunea care circulă e că la Bucureşti i-s'ar fi pus în vedere d-lui preşedinte unele avantagii materiale, numai să menţină agitaţiile studenţeşti încă 1—2 luni. Fac această interpelare aducând la cunoştinţa adunării o versiune şi nu o acuză". Ipsissima verba. Interpelarea n'am putut-o desvolta din cauza manifestării sui generis a unui grup de studenţi.

D-l preşedinte mi-a cerut să-i spun izvorul acestei versiuni. In atmosfera de-atunci am crezut inoportun să-i comunic de unde posed informaţiunile. Şi-ar fi fost după convingerile mele un act de laşitate. I-am spus însă d-lui preşedinte că-i pot pe urmă comunica personal izvorul şi da relaţiunile necesare. In interpelarea făcută n'am voit să-lovesc în cineva — neavând nici un motiv — ci să divulg în bună credinţă o versiune pe care o ştiam mai mulţi, dar n'au avut curajul să o spună şi care ar fi putut să se acrediteze în detrimentul cauzei studenţeşti.

Şi ce-ar fi fost mai logic decât, dacă d-l preşedinte n'a crezut de bine să primiască particular relaţiunile necesare, ca adunarea să aleagă o comisiune care să cerceteze cazul. Şi când vii de bună credinţă şi divulgi o versiune care ar putea fi supărătoare, te trezeşti în loc de-o înţelegere aşteptată cu o păimaşă pornire.

N'aş fi crezut ca vorbe spuse în auzul a sute de oameni, trecute la proces verbal să fie denaturate şi interpretate cu atâta rea credinţă. Acesta e faptul.

Il desfid pe oricine ar susţine că am spus mai mult, decât e în declaraţiunea mea de faţă pe care o pot întări oricând prin martori.

Interpretarea şi notiţa din „Adevărul" că aş fi făcut un denunţ că d-l preşedinte George Alexa ar fi luat bani dela guvern pentru susţinerea mişcării antisemite e un neadevăr de rea credinţă.

Denunţurile mi-au fost totdeauna odioase.

Dar o versiune care —după părerea mea — era menită să arunce o umbră rea asupra studenţimii' am crezut de datoria mea să o aduc la cunoştinţa adunării studenţilor. Dacă aceasta constituie o crimă, primesc. Nici nu mă intimidez şi nici nu mă dau în lături când e vorba de consecinţe şi satisfacţii.

I. NANDRIŞ

Să cumpărăm 1733
dela Drogueria
„EMKE"
Proprietarul firmei:
Barkóczy Alexandru.
Preţuri eftine. Mare asortiment. Serviciu regulat.

Naţionalizarea C. F. Someşene

Când vor fi sfârşite operaţiunile de inventariare. Comisiunea care lucrează. Ce foloase rezultă pentru Statul român. Regiunile acestei reţele vor fi mai bine servite. Ce este important din punct de vedere strategic. Personalul este mulţumit.

De vorbă cu d. Hossu, directorul regional al c. f. r. din Cluj

După cum se ştie, de câteva zile a început inventariarea căilor ferate Someşene, care vor fi preluate de către statul român. Cu aceasta se împlineşte în Ardeal o mare operă de naţionalizare, a cărei importanţă trebue privită din mai multe puncte de vedere.

Putând sta de vorbă cu d. Hosu directorul regional al C. F. R. din Cluj, d-sa ne-a arătat o serie de consideraţiuni, sub aspectul cărora, trebue privită, trecerea căilor ferate Someşene, în exploatarea C. F. R.

*

In primul rând d. Hosu ne spune, că operaţiunile de inventariare, vor fi sfârşite la 1 Februarie 1923, astfel că de la această dată, căile ferate Someşene vor trece în exploatarea căilor ferate române, făcând parte din direcţiunea regională de Cluj. Inventariarea se face de către o comisiune compusă din d-nii: Hălăceanu subdirector special al serviciului de întreţinere de la Bucureşti, d. Rigler de la serviciul special, d. inginer Alecsandrescu dela serviciul atelierelor, şi d. Tomasan de la serviciul de comptabilitate.

Celelalte servicii au fost complectate cu membri aleşi de la direcţiunea regională din Cluj.

Asupra modului de trece a căilor ferate someşene la stat, d. Hosu ne spune, că se tratează la Bucureşti cu guvernul de către o delegaţie a societăţei care deţinea această reţea de căi ferate.

*

In altă ordine de idei directorul regional al căilor ferate din Cluj, ne arată marele foloase ce decurg pentru stat din această importantă operă de naţionalizare. Toate acţiunile vechei societăţi erau în mâinile străinilor. Personalul căilor ferate someşene, era numai străin, iar scriptele se operau numai în limba ungară. Astfel în mod fatal se întreţinea aici un focar al iredentei maghiare. Se înţelege că naţionalizându-se căile ferate someşene, tot personalul va fi menţinut, dar îndatorat să se supue regulamentelor care privesc personalul căilor ferate române.

Din punct de vedere economic, d. Hosu, ne spune, că este de făcut iarăşi o consideraţiune foarte importantă. Societatea căilor ferate someşene, avea un material rulant foarte redus, astfel că transporturile pe această reţea lăsau foarte mult de dorit. Din punct de vedere economic, regiunile servite de căile ferate someşene, avea foarte mult de suferit. Trecând la stat aceste căi ferate, vor fi îmbunătăţite, întru cât, în primul rând, vor fi servite cu material rulant, din parcul comun al căilor noastre ferate. Cu un cuvânt circulaţia pe această reţea se va desvolta imediat.

*

O altă consideraţiune importantă, zice d. Hosu, este acea din punct de vedere strategic.

Din acest punct de vedere, opera de naţionalizare a căilor ferate someşene, are o importanţă capitală. In reţeaua căilor ferate române, căilor ferate someşene, formau un obstacol destul de mare care ar fi trebuit să se resimtă cu atât mai mult în cazul unor eventuale operaţiuni militare.

*

In ce priveşte personalul, d. Hossu ne spune, că acesta nu poate fi de cât mulţumit. Personalul inferior dela căile ferate someşene era cu mult mai prost plătit decât ace ldela căile ferate ale statului. Naţionalizându-se reţeaua de căi ferate someşene, întregul personal va fi încadrat cu acel al statului, bucurându-se de aceleaşi drepturi, ca şi aceştia din urmă. Numărul total al personalului dela căile ferate someşene se ridică la 600 de persoane.

Nemulţumiţi, nu pot fi, desigur, de cât cei câţiva şefi conducători, cari formau aici o oligarhie, cu sentimente, pe care nu le vor mai putea manifesta pe viitor, fiind încadraţi, şi puşi în situaţiile corespunzătoare în statutul căilor ferate române.

DAC

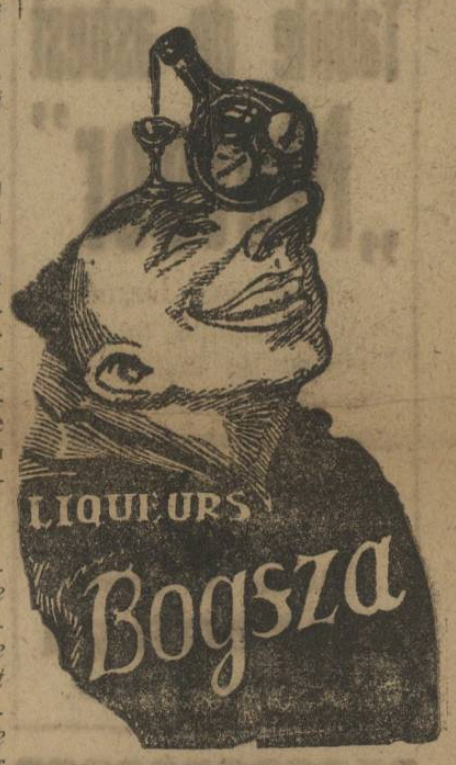

ABONAMENTELE
pentru ziarul
„Infrăţirea"
se primesc cu

Lei 180 anual
Lei 90 pe 6 luni
Lei 45 pe 3 luni

Pentru autorităţi, bănci şi societăţi

Lei 240 anuul
Lei 120 pe 6 luni
Lei 60 pe 3 luni

RECLAME
Se primesc pentru ziarul „INFRĂŢIREA" la Administraţie Str. I. Maniu No. 3. şi prin toţi Agenţii şi Agenţiile de publicitate

Se primesc reclame scrise şi în limba maghiară şi germană pentru care avem traducători speciali

Preţuri reduse

Toţi cari vor face reclamă pentru vânzări cumpărări vor avea posibilitatea să constate marele avantaj.

Se pot transmite reclame si prin telefon: 952

Tipărit cu maşina rotative Cartea Românesca „Cosinzeana" institut de arte grafice, Cluj.

BIBLIOTECA CENTRALĂ ASOCIAȚIUNEA SIBIIU

Anul III. ◆ No. 717 — 8 PAGINI ◆ UN LEU ◆ 8 PAGINI — Joi 1 Februarie 1923

Infrățirea

Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu

1-FEB 1923

R CLUJ 1. 7112

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN pentru autorități . 240 L.
PE 1 AN . . . . . 180 L.
PE 6 LUNI . . . . . 90 L.
PE 3 LUNI . . . . . 45 L.

Amenințările țărăniștilor

In jurul declarației citite cu ocazia depunerei Constituției

După o nouă eșuare a „pertractărilor", care urmau să aducă unirea într'un singur bloc a demagogiei anarhice, partidele țărănist, național și averescan și-au reluat libertatea de acțiune în ce privește tactica de luptă contra guvernului.

Dată fiind importanța lucrărilor Adunărilor naționale, am crezut un moment că neînțelegerea dintre partidele opoziționiste, ar proveni din faptul că unele partide din opoziție nu înțeleg să continue campania ostilă operei de legiferare a parlamentului.

Depunerea Constituției în Adunările Constituante a lămurit însă această chestiune, făcându-ne să constatăm și deastădată că chiar atunci când târgul partidelor din opoziție nu se poate încheia, ele își dau mână de ajutor numai pentru a lucra în contra intereselor națiunei, agitând mulțimea și căutând să amenințe prin tot soiul de amenințări, guvernul.

Astfel după declarația partidului național, că va socoti nulă și neavenită noua Constituție, țărăniștii n'au întârziat să se pronunțe la fel, asupra acestei legi fundamentale a Statului.

Declarația partidului țărănesc, citită la Cameră de D-rul Lupu și la Senat de domnul Costăchescu, publicată cu litere de o șchioapă în oficiosul țărănist „Aurora", plină de acuzații neîntemeiate la adresa guvernului, nu poate fi considerată decât ca un pamflet, ale cărui calomnii și amenințări pornesc din mintea nevropatului bolșevic Dr. Lupu.

Lăsând la o parte aceste calomnii și inexactitățile declarației cu privire la: organizarea puterei judecătorești, libertatea presei, principiile reprezentării proporționale, atragem în special atenția opiniei publice asupra îndemnării la desordine a acelora, cari își trădează și prin vorbă și prin scris, legăturile cu tlamura roșie de peste Nistru.

Chiar dacă partidului țărănesc i se pare că nu-i șade bine în parlament, parlamentarismul fiind contrar principiilor înaintate ale „democrației noui", el n'are voie să se opuie prin mijloace ilegale la opera de legiferare a majorităților, dornice de a contribui prin munca lor la consolidarea neamului românesc, în noile sale granițe.

Spunem aceasta, fiindcă după cele scrise în declarație suntem siguri că în curând, leaderii țărăniști, acuzând guvernul că amenință distrugerea democrației, vor predica din nou la „Dacia", răsvrătirea contra formei actuale de stat.

Atacurile ce se aduc neconte nit Suveranului și asiduitatea cu care conducătorii țărăniști propagă în popor ideia luptei de clasă nu mai sunt ignorate de nimeni.

Lupta de clasă din fericire însă, nu prinde rădăcini în opinia publică, care și a dat seama că a purta cămașa peste ițari nu este destul pentru a reprezenta țărănimea.

Ea știe că pe lângă legăturile cu sovietele moscovite, gruparea țărănistă, care se ridică contra partidului liberal sub cuvânt că e „oligarhic", întreține cea mai desăvârșită prietenie cu băncile internaționale, care nu s'a alteeva decât reprezentantele capitalismului oligarhic.

Ea mai știe că pe când în lumea satelor, demagogii țărăniști însetați de parvenire învinovățean „ciocoii" de împiedecarea lucrărilor, privitoare la reforma agrară, în parlament prin obstrucție, ei căutau să împiedice realizarea acestei reforme.

Sterilitatea partidului țărănesc, dovedită în deajuns prin incapacitatea și imoralitatea oamenilor ce-l compun nu mai poate fi primejdioasă, acum când țara e lămurită asupra concepțiilor politice ale acelor cari și-au strecurat cinstea printre articolele codului penal

Ea poate fi cel mult încă producătoare de discursuri sub-mediocre, în care să se debiteze aceleași calomnii la adresa oamenilor de bine ai țărei.

Deaceia amenințările recente din declarația partidului țărănist, citită în Adunările Constituante, nu vor împiedica guvernul și majoritățile de a lucra cu aceiași râvnă, la legiterarea tuturor reformelor, cerute de nevoile actuale ale României întregite.

Crucea Roșie a Tinerimei

Războiul a înăspit sufletul omenesc. Pe ruinele câmpurilor de luptă n'a înflorit, cum ne așteptăm unii, înduioșarea. Dimpotrivă în fiecare zi ne dăm seama că mânia, nedreptatea, brutalitatea și suferința nu favorizează într'o civilizație înflorirea bunătății și a milei. Umanitatea s'a întărît și s'a înăsprit. Statisticile au stabilit că darurile pentru săraci merg scăzând din an în an. Generozitatea față de nefericiți — semn exterior al bunătății — suferă o criză puternică.

Nimeni nu se alarmează totuși. Mulți, foarte mulți, par a admite că bunătatea nu este decât slăbiciune. Nimeni nu vrea să se înduioșeze, preferă să fie aspru decât să fie înșelat.

Și totuși astăzi când atâtea nevoi încearcă omenirea, reîntronarea bunătății trebuie neapărat pregătită. Această virtute prea mult uitată trebuie să fie virtutea cardinală a vremii.

Opera de reeducare a sensibilității contimporane se cere realizată, fiindcă prea multă suferință covârșește o umanitate care din ce în ce mai mult s'a depărtat dela datoria ei morală de a alina durerea.

Iată de ce orice acțiune care se face în spiritul acesta trebuie să întâmpine. solicitudinea și sprijinul tuturor. Trebuie să învățăm a fi buni și generoși.

Duminică s'a întemeiat la București societatea „Crucea roșie a tinerimei".

Apelul făcut acum un an de A. S. R. Principesa Ileana n'a rămas fără răsunet.

Acest apel chema la o acțiune de binefacere pe toți copii. Fiecare copil să dea un leu pentruca cu banii adunați dela toți copii din țara românească să fie ajutați copiii cari suferă.

Chemarea vlăstarului domnesc pornită dintr'o inimă plină de iubire, dintr'un suflet tânăr și nobil, este astăzi faptă.

Societatea a luat ființă la București în mijlocul unei afluențe de copii care dovedea că în sufletele tinere stă nădejdea noastră într'o umanitate mai bună.

Mii de copii aprinși de entusiasm, dornici de faptă bună, se mișcau în jurul Domniței și a Reginei care venise la această manifestație a bunătății.

Cu banii strânși timp de un an dela acești copii, au fost alinate suferințele copiilor săraci și nefericiți. Au fost trimiși la mare și la munte ca să se întărească, au fost îmbrăcați ca să nu tremure de frig, au fost ajutați ca să nu îndure foamea.

Societatea este a copiilor,

Dar tocmai pentrucă este a copiilor ea este menită să aibă un rost pe care nici o altă societate de binefacere nu-l poate îndeplini. Căci copiii aceștia cari învață ce este fapta bună sunt reeducatorii sensibilității noastre. Umanitatea de mâine va fi neapărat mai bună. mai dreaptă, mai înțelegătoare pentru suferință și mai pregătită s'o aline.

Cea mai obscură, cea mai tăcută, însă și cea mai activă și cea mai rară dintre virtuți, bunătate, trebuie să-și recucerească locul în sufletul omenirii. In această cruciadă a bunătății copiii alcătuesc armata cea mare. Deaceia fapta Domniței Ileana și a copiilor cari s'au strâns în jurul Ei are o însemnătate neprețuită.

Politica externă a Ungariei

Fostul ministru maghiar, Gustav Gratz despre situația din Ungaria — Guvernul din Budapesta utiilzează tot metodele învechite dinainte de război

„Gazette de Prague" ocupându-se de politica externă a Ungariei, spune că d. Gustav Gratz fost ministru al afacerilor streine la Budapesta a publicat în „Pester Lloyd" la 12 Ianuarie cor. un articol, prin care obiecta bărbaților politici maghiari că aceștia nici n'au uitat nimic din politica dinainte de război, dar nici n'au învățat nimic.

„Ungaria — scrie el — este o țară unde războiul, în ceia ce privește conducătorii a adus prea puține schimbări. Guvernul care, astăzi, conduce politica externă a statului, a rămas la aceiași concepție ca și cum nu s'ar fi produs de loc o radicală schimbare în starea de lucruri a Ungariei de altă dată". Deasemenea d. Gustav Gratz nu este de loc surprins văzând că țara lui întrebuințează aceleași vechi metode în conducerea afacerilor streine.

Suntem fericiți — continuă „Gazette de Prague" — de a constata că un om de autoritatea d-lui Gratz confirmă ceia ce noi nu încetăm de loc să scriem. In adevăr, statul maghiar și în prezent ca și înainte de războiu este condus cam de o mie de bărbați politici. Această mie de persoane continuă încă de a întrebuința în politica externă maghiară aceleași metode, adică de a arăta streinătății cu totul altă situație decât acea care este în realitate.

Astfel Ungaria după conducătorii dela Budapesta se prezintă ca o adevărată „insulă a libertății". Dar, toată lumea știe că constituția de acolo alcătuită pe baze largi, nu se aplică niciodată. Se vorbește că învățământul public maghiar este răspândit deopotrivă și cu aceleași drepturi pentru toți, pe când în realitate scopul este de a desnaționaliza complect minorități le din Ungaria.

Intr'un cuvânt statul maghiar apare în fața tuturor acelor ce-l cunosc bine, cu o îndoită față : una îndreptată către streinătate și al ta cea adevărată către interior.

Contele Apponyi, a cărui sentimente sunt îndestul de cunoscute, de curând ne-a făcut încă odată dovada acestei afirmațiuni. Căci, cu prilejul demersurilor făcute la Budapesta atât de reprezentanții Marei Antante, cât și de Mica Antantă, contele Apponyi a simulat intențiunile pacifice ale Ungariei. In susținerile lui el arăta streinătății că Ungaria trebuie compara tă ca un miel încunjurat de lupi.

Pe de altă parte conducătorii de la Budapesta nu perd nici un prilej fără de a nu-și manifesta ostilitatea lor față de tratatul dela Trianon. In legătură cu provocațiunile maghiare, baronul Bornemisa reprezentantul diplomatic al Ungariei în Scandinavia, spunea într'un interview acordat ziarului „Berlingské Tidende", că pentru a cei cari cunosc stipulațiunile tratatului dela Trianon, va fi ușor să înțeleagă că statul maghiar nu poate fi învinovățit de intențiuni războinice, fiindcă el este lipsit cu totul de forțe militare. Armata pe care mica Ungarie poate conta astăzi, abia dacă se poate urca la 30.000 oameni.

Diplomatul maghiar uită însă să spuie că în Ungaria există faimoasa organizație cunoscută sub numele de „Möve", care sub direcția lui Gömbös, ține la dispoziție un important contingent de ofițeri. Prin urmare dacă statul maghiar n'are în prezent o armată mare, el are însă o armată de civili în stare oricând de a porni la luptă.

Acestea toate constituesc dovezi că situația militară din Ungaria este cu totul alta decât acea afirmată de guvernul din Budapesta.

Ocupațiunea Ruhr-ului

Franța nu se gândește să anexeze Ruhr. — Declarațiile lui Poincaré

Paris. — D-l Poincaré primind pe ziariștii americanii a desmințit formal că Franța intenționează să anexeze Ruhrul. Din potrivă — spune d-sa — Franța va asculta orice propunere rezonabilă germană pentru soluționarea amicală a chestiunei reparațiilor. Până la această dată Franța va păstra Ruhrul ca garanție. Poincaré a mai declarat că amestecul Rusiei în chestiunea Memel și eșecul conferinței din Lausanne amenință foarte serios pacea mondială.

Mișcarea culturală, teatrală, literară, artistică

Artiștii români în streinătate: Jean Athanasiu

De vorbă cu marele nostru cântăreț după succesul obținut în „Aida" (Amonasro) la teatrul „Costanzi" din Roma

— De la corespondentul nostru din Italia —

Revăd în fine pe baritonul Jean Athanasiu, gras volos, robust ca întotdeauna, cu veșnicu-i surâs, ce-i ilumineză fața întocmai ca pe vremea primelor recitări dela teatrul „Victor Emanuel" din Torino.

Câte zile căți ani și câte întâmplări nu s'au perindat dela cei dintâi pași pe scenă ai marelui nostru cântăreț.

Athanasiu a revenit în Italia și a acceptat contractul la teatrul „Costanzi" din Roma, intenționând să se dedice complect repertoriului nostru.

Au trecut zece ani de când nu-l mai revăzusem și dorința mea de a-l revedea era vie. Indată ce i s'a terminat indispoziția ușoară, care l'a împiedecat să ia parte la premiera „Aidei" — îl vizitez la hotelul „Quirinal".

Mă primește cu un surâs de bunătate și mă îmbrățișează frățește.

— Mă simt dator să vă declar că nu mai sunt în repertorul restrâns dela Torino „Rigoletto", „Ballo in Maschera" și „Aida". Acum am să joc în toate în „Trovatore", „Traviata", „Othello", „Faust". „Lucia", „Gioconda", „Carmen", „Tosca", „Africana", „Favorita", „Barbiere di Siviglia", „Lohengrin", „Tannhäuser", „Parsifal", „Pagliacci" și cred că le cânt bine pe toate căci privește.....

Și cu veșnicu-i surâs de bunătate îmi înșiră înainte un vraf de gazete italiene și streine cu succesele ce le-a obținut în diferitele teatre, în aproape toate capitalele din Europa.

... ați văzut?

— Contractul dela Torino de dinainte de războiu a fost pentru mine de bun augur. După Torino am fost în aproape toate teatrele mari din streinătate și totdeauna cu preferință am luat parte și la stagiunile din România mea... Apoi veni războiul... Patru ani de pauză în cari vocea mea nu putea fi exercitată și a trebuit să încep din nou educarea ei.

— Totuși în decursul războiului nu ați rămas în complectă pasivitate căci dacă mi-aduc bine aminte am citit numele D-Voastră de vre-o câteva ori și ați cântat în concerte pentru beneficiul diverselor societăți ale Crucei Roșii.

— Intr'adevăr am cântat în asemenea ocazii în special în România în favoarea Crucei Roșii italiene, franceze și pentru cea rusească. Ocupațiunea ce o aveam în armată mi-a lăsat și ceva timp liber și atunci m'am dedicat cu toată ardoarea, artei. Abia terminat războiul am început o altă campanie, pe contul meu. ca să dau patriei mele un teatru stabil de operă. A fost o luptă grea, acea pe care am dus-o cu concursul câtorva prieteni ai muzicei cu cari am înjghebat capitalul necesar și astăzi teatrul funcționează perfect și am cântat și eu în el.

— Desigur cu succes.

— Bucureștenii au fost totdeauna foarte buni fața de mine. Am trecut apoi la Odesa în „Rigoletto", „Trovatore". „Africana" apoi la Budapesta, Viena, unde am avut foarte mare succes în „Aida".

— Și acum?

— Acum sunt la „Costanzi" aci la Roma dar clima nu e spre mulțumirea mea căci mi-a dăruit niște friguri sdravene încât pentru primele recitaluri m'am rugat să fiu înlocuit. Acum sunt însă restabilit și dacă îmi va merge bine voiu rămâne în Italia.

Am lăsat Quirinalul măgulit de invitarea ilustrului bariton Athanasiu de a-l vizita cât voiu putea mai des. Din parte-mi am acceptat bucuros această invitare căci văd într'însul nu numai un mare cântăreț dar un om care trăiește și lucrează cu toată ardoarea numai pentru arta lui iubită.

Roma 16 Ianuaria 1923.

P. G.

Dregeți-vă oglinzile defecte în atelierul de lustruire de sticle și oglinzi

Hunwald,

inzestrat cu mașinile cele mai moderne Cluj.

Telefon interurban 147.

In chestia obiectelor de artă luate de Ungaria

O scrisoare a d-lui Coriolan Petran

In legătură cu chestia aducerii în țară a obiectelor de artă luate de Unguri, de care ne-am ocupat mai zilele trecute, d. Coriolan Petran, ne trimite următoarea scrisoare :

D-LE DIRECTOR,

In legătură cu articolul „Aducerea în țară a obiectelor de artă luate de unguri" apărut în prețiosul D-Voastră ziar numărul de Duminecă, am onoare a observa următoarele : Cele 77 lăzi cu comori de artă pe cari le-am adus dela Budapesta în calitate de delegat al guvernului Român *au fost distribuite* în luna Septembrie 1922 muzeelor proprietare la Arad, care a fost centrul de repartisare.

Predarea oficială s'a făcut prin subsemnatul înaintea comisiunii, iar despre actul predării s'a dresat proces verbal prin notar public. Nu s'a constatat nici o lipsă ori deteriorare, delegații muzeelor și-au exprimat în proces verbal mulțumirile pentru grija și priceperea cu care au fost recâștigate și readuse obiectele de artă.

Cu ocazia recentei mele delegații la Budapesta în Ianuarie am re adus o colecție de fosile care a fost dusă în decursul războiului din Cluj, precum și o carte bisericească slavonă-română probabil din sec. XVI. Ambele au fost predate proprietarilor. Am revendicat o mare colecție de extraordinară valoare dela Muzeul din Oradia-Mare. Deși guvernul ungar nu întenționase predarea ei, chestiunea este câștigată pentru noi din punct de vedere juridic.

Am adunat un dosar de documente cari ne asigură recâștigarea ei. Despre această chestiune voi scrie un articol la timpul său.

CORIOLAN PETRAN

Teatrul Național: „Hero și Leandru"

tragedie de Grilparzer

Teatrul Național a reluat eri seara tragedia lui Grilparzer, „Hero și Leandru", jucată anul trecut cu dna Bârsan. Piesa deja cunoscută e inutil a o mai discuta. Reluarea ei în repertoriul anului acesta înseamnă că Direcția Teatrului s'a convins că ea place publicului.

Interpretarea încredințată anul acesta dnei Gina Sandri-Bulandra (Hero) și dlui Petrica Bulandra (Leandru) a fost prilej pentru distinsa angajată a Teatrului Național să ne facă cunoscută toată puterea temperamentului său bogat în resurse artistice.

Dl Bulandra corect în Leandru, deși credem că vechea distribuție era mai potrivită fața de acest rol.

Dl Psata impetuos și impresionant în Preotul.

Restul ansamblului reușit ca și montarea.

S. C. S.

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Cum trebue judecate țara și poporul românesc

Conferința dlui Iorga la Timișoara

Timișoara 29.

Invitat de numeroșii săi amici să țină o conferință în capitala Banatului la întoarcerea sa din Franța, d. Iorga a primit s-o facă cu dragostea ce 'i e atât de naturală când e vorba să împărtășească publicului vederile și luminile sale. Deși a ținut 10 conferințe la Sorbonna și 2 la Lyon, neobosit, d. Iorga s'a oprit și la Venezia spre a vorbi Italienilor despre țara noastră. La Timișoara conferința a fost ținută într'o bună dispoziție excelentă.

Când se întoarce din străinătate, spune d, Iorga, un român nu are cuvinte destul de tari ca să critice starea de lucruri dela noi imediat ce-a păsit hotarele țărei. Unii își ascut creioanele cum au părăsit Bucureștii și până în nu știu ce Americă, nu ostenesc de a vorbi de rău de țara lor. Dar nu e niciunul din noi care să n'avem partea noastră de rău și de bine în tot ce există — nu numai în națiia noastră, ci și în țara noastră. Sunt însă și lucruri bune la noi, căci nu există națiie pe pământ, cât de bătută ar fi ea de D-zeu care să nu stea în fruntea celorlalte, cu câteva calități măcar. Țiganii bunăoară și tot întrec celelalte popoare prin puterea lor de a fugi în fața unei primejdii, dar și prin calitățile lor muzicale, în care au rămas nebătuți. Suntem obicinuiți să vorbim și azi cum vorbeam și înainte de războiu, despre „țărișoara noastră", când situația nu mai e aceeași. Suntem o țară destul de mare, cu o populație care stă printre cele dintâi în Europa ; uitându-ne pe hartă, nu poate exista român căruia să nu'i bată inima când vede că teritoriul nostru nu se cuprinde azi de cât cel mult încăodată în teritoriul Franței sau al altor țări mari.

Ne trudim apoi să ne facem o gospodărie proprie. Nu vom reuși, însă, să ne refacem țara atunci când alții nu și-au muncit valuta și nu au vărsat nici atita sînge pentru izbînda finală, și totuși sînt azi victorioase și economicește și financiar, nu vom reuși să ne refacem zic dacă nu vom căuta să punem mai puțin pe noi și să dăm mai mult din noi, adică, să nu mai facem lux ci să producem ca s'avem ce exporta.

Când se vorbește de țara noastră, unii exagerează ori în bine ori în rău. Cînd cutreeri, însă, alte țări, îți dai seama că noi avem o țărănime. Țărănimea e comoara ascunsă care înnoește mereu elementele putrezite, obosite, înbătrînite, dela orașe. Și țăranul nostru are darul de a păstra în forma casei sale, a interiorului său, a podoabelor de pe sine și din casa sa, în vasele sale, comori întregi de artă. Am văzut, spune dl Iorga că în casa profesorului de arte Faucillon care predă și la universitatea din Cluj, nu lipsește niciun fel de ceramică din această industrie românească, și a niciunui popor nu e mai bine reprezentată ca a noastră, iar despre covoarele basarabene, că nu există asociație de culori mai discrete Olăria românească are o vitrină întreagă la muzeul din Lyon, de asemenea și o vitrină de țesături.

In comparație cu industriile similare italiene, franceze, germane. se vede că pretutindeni țăranul muncește, dar niciunul nu posedă o artă atât de deosebită ca țăranul român. Ne străduim prin toate mijloacele să prostim pe țărani, prin școală, prin ziare, prin parlament, dar el tot deștept rămâne. Cu ajutorul unuia din cei mai mari librari bănățeni din Paris, orșoveanul Gamber, stabilit acolo de 30 de ani, voi scoate o carte în care să arăt că între toate popoarele din Carpați și Balcani, la noi se găsesc urmele celei mai vechi arte tracice, artă care a influențat mult asupra artei grecești, și că arta aceasta a fost foarte bine păstrată și desvoltată de țăranul nostru.

Poezia populară de asemenea, a fost mai bine cultivată și păstrată la noi decât la alte popoare. Așa, pe când la noi în secolul trecut, un Constantin Cantacuzino Stolnicul, scotea o broșură netrecută în seamă cu poezii populare românești, în Apus, scriitorii se inspirau dela Jupiter, Minerva, Diana. De aceea noi am avut întotdeauna o literatură vie, pe când celelalte popoare numai din când în când

La noi țăranul înțelege pe un cronicar ca și pe Eminescu, pentrucă aceștia au scris în limba pe care o înțelege el, pe când nu la toate popoarele s'a întâmplat așa.

La Lyon publicul e foarte rece, dar când i-am recitat câteva versuri din „Turturica", acest public s'a înduioșat și a aplaudat S'au luptat și la noi câțiva poeți să ciripească simbolist, dar nevorbind în limba poporului, acesta nu-i înțelege și poeții tot obosind ca să fie înțeleși și neavând ecou, au trebuit să se inspire tot dela poezia populară.

Tot la Paris am găsit o româncă, Elena Donici, care de mult se îndeletnicește să traducă în franțuzește poezii populare basarabene, din niște scripte deale unui părinte al său. Și lui Gamber și d-șoarei Donici, am fost mulțumit că le-am putut aduce în geamantanul meu și anina pe piept, unuia „Coroana României", alteia „Bene-Merenti."

Toate acestea: arta noastră, poezia noastră populară, le fac — se adresează dl Iorga publicului — nu d-voastră, d-nilor și cuconițelor dela orașe, ci țăranul.

D-sa își termină conferința pomenind despre rolul burgheziei în rosturile unui popor, rol care nu e nici pe departe așa cum îl descriu anumite partide politice. Burghez e acela care a reușit ca în cursul mai multor generații să'și croiască un sulet aparte la oraș, de un conservatism infinit de prețios în desvoltarea vieței unui popor.

Pe burghezie se sprijină economia lumii și cultura umanității. Și ea e mereu pomenită de țărănime.

Despre publicul românesc dl Iorga a spus că e superior în multe privinți publicului din străinătate, fiind dornic să se cultive în primul rând. Pentru aceasta, ar fi bine ca azi când cărțile sânt așa de scumpe, pentruca cultura să nu facă un pas înapoi, fiecare liceu să se transforme în universitate populară măcar o dată pe săptămână pentru a să răspândii prin viu grai frumusețile literaturei, artei, științei etc.

Și pentru modul cum se fac la noi ziarele a avut dl Iorga un cuvînt bun, spunând că ele se îngrijesc mai mult, uneori, de partea culturală de cât presa altor țări.

CORESP.

Cetățenii Clujului și gospodăria comunală

Nemulțumirile populațiunei — Ce efect a avut asupra publicului destăinuirile făcute prin presă, asupra afacerilor de la primărie O nedumerire a cetățenilor — Cum stăm cu operațiunile financiare ale comunei — Ce face comisiunea financiară?

Cum s'au împărțit pământurile la funcționari

Deinteresarea administrației comunale, față de scumpetea excesivă ce dăinuește în orașul nostru, a produs în mijlocul populațiunei Clujului o adâncă nemulțumire. Și protestările îndreptate asupra primăriei, atât direct din partea cetățenilor, cât și pe cale de publicitate, n'au avut totuși darul să deștepte atenția gospodarilor așezați în frunea orașului nostru. S'ar părea chiar, că întradins acei cari au datoria să îngrijească de nevoile populațiunei acestui oraș, se opun măsurilor indicate, menite să asigure un trai mai lesnicios, mai ales populațiunei sărace.

Căci întrebăm pe edilii noștri, câți cred d-lor, că dintre cetățenii acestui oraș să mai pot bucura de un pahar de lapte, când un litru costă 8 și 10 lei pe piață?

*

Față de această stare de lucruri este desigur mai mult decât justificată, indignarea care se manifestă acum, în toate rândurile cetățenilor, în contră celor din capul comunei, cari trafichează cu interesele și nevoile populațiunei.

Destăinuirile făcute prin presă, asupra afacerilor d-lui primar, cu făina destinată nevoilor acestui oraș, au avut darul să revolte toate masele cetățenești.

Orașul e în fierbere. Toată lumea să agită surprinsă de incuria, ce domnește în gospodăria comunală.

Iată o mostră de model cum era judecat eri, într'un grup de cetățeni, primarul comunei:

„Cum se explică prezența d-lui Pop în consiliul de administrație, al Băncei „Coroana", cu care face acte de tovărășie în legătură cu furnizarea de grâu a orașului. D-sa când a iscălit actul de tovărășie în calitate de membru în consiliul de administrație, al Băncei „Coroana" a uitat, că este și părintele comunei?

Dar se vede bine, că d. Pop se complace în situația de primar ca re face angajamente de furnituri pe deoparte și în acelaș timp de representant al Băncei „Coroana", pe de altă parte.

*

Dar afacerea cu făina, a deștept tat în mintea cetățenilor o serie de alte chestiuni, care privesc interesele comunei, și tot odată pe acelea ale populațiunei acestui oraș.

Sunt destul de mulți cetățeni, cari afirmă că există nereguli și în manipularea de fonduri a orașului. Și din nefericire, cei mai mulți cari pretind acest luru, nu sunt români, și, desigur, când afirmă aceasta, o fac mai mult dintr'un sentiment de satisfacție pentru a arunca un blam administrației românești. Este fără îndoială dureros, că suntem expuși la criticile acelor a căror bună credință trebue un moment s'o punem la îndoială. Totuși afirmațiunea de mai sus este întărită de o sumă de asigurări ce se fac, în cercurile cetățenilor români, cari discută asupra incuriei dela primărie.

*

Printre aceștia din urmă domnește mai ales credința că comisiunea financiară a comunei ar trebui să procedeze energic, la verificarea asigurărilor comunale. Un fapt concret care se discută, este acela, că edilii comunei au făcut cheltueli de zeci de milioane, pentru diverse furnituri, ignorând complect formele legale, prin care avere a comunei este apărată. Astfel se precizează, că cheltuieli în valoare de aproape 100 de milioane s'au făcut fără licitație, lucru ce nu poate fi tolerat, întru cât dela 10 mil lei în sus, consiliul ese obligat, să facă licitație publică pentru furniturile de care are nevoe. In legătură cu acest fapt, cetățenii cer ca comisiunea financiară însărcinată cu controlul asigurărilor comunei să-și facă datoria, în mod cinstit.

O altă chestiune care se agită acum printre cetățenii Clujului, în legătură cu afacerile dela primărie este și modul cum administrația comunală a făcut împroprietărirea funcționarilor comunali și de stat. Nemulțumirile provin mai ales din partea funcționarilor, cari în cea mai mare parte nu s'au bucurat de această binefacere. Se afirmă că pământurile au fost distribuite numai prin favoare, și că unii dintre împroprietăriți, au fost tolerați să-și vândă pământurile pe care le-au căpătat în modul arătat.

Intru cât corespund adevărului toate acestea, rămâne de văzut. Le-am relevat aici, mai mult pentru a arăta starea de spirit care domnește acum printre cetățenii Clujului, în urma descoperirei afacerei cu făina dela primărie.

A.

Ce-a fost permis sub unguri și nu e permis astăzi

Ni-a căzut din întâmplare sub ochi publicațiunea „Pharmacia" a farmaciștilor unguri, evrei, etc. din Ardeal și Banat. Publicațiune interesantă, instructivă pentru cititorii săi de specialitate, dar una care în afară de medicamente se ocupă și cu politica. Nimic de zis, firește, în aceste vremuri ale sufragiului universal. „Pharmacia" găsește însă că e nemerit să facă în coloanele sale politică minoritară. Și fiindcă cei cari-o scriu sunt mai obișnuiți cu preciziunea din farmacii decât cu diplomația cuvintelor dintr'un articol de-al lui „Ellenzék" de pildă, spun pe șleau ceeace au pe suflet. Constatăm în primul articol că trei sferturi dintre farmaciile din Ardeal și Banat sunt în mâinile minorităților (unguri, sași, evrei) și sezizând mișcarea pornită printre confrații români de a ajunge și ei la un nivel proporționat, organul farmaciștilor minoritari declară, că naționalizarea era permisă pe vremea regimului maghiar, azi însă nu, pentrucă intervin clauzele tratatului de pace.

Negreșit, ne ar interesa și pe noi, cari sunt aceste clauze, care opresc pe farmaciștii român de a se valorifica în țara lor.

De-ocamdată ne interesează mai mult declarația aceasta: că sub unguri se permitea naționalizarea, pe când azi nu e îngăduită, chiar dupăce naționalizarea din trecut a fost o artificialitate.

E-o declarație, pentru care confratele „Ellenzék" monopolizatorul naționalismului maghiar, va avea să se supere grozav pe organul politic al farmaciștilor minoritari.

Ungaria și clauzele militare ale tratatului de Trianon

Cu ocazia incidentelor ce au avut loc la graniță, presa maghiară să mistifice adevărul, în ce privește concentrările de trupe din ultimul timp, a adus ca argument imposibilrtatea Ungariei căutând de a nutri intenții agresive, prin faptul că conform tratatului din Trianon, efectivele armatei ei sunt foarte reduse.

In adevăr tratatul de Trianon a fixat Ungariei un maximum de 35000 oameni, armată care trebue recrutată numai prin angajamente voluntare pe timp de 12 ani, recrutarea națională fiind interzisă.

Ori de la 1920 încoace, nici o lege militară nouă, de acord cu aceste clauze n'a fost încă votată și dacă decretul din Mai 1921 a constituit unitățile armatei ungare în conformitate cu tratatul, Ungaria totuși menține în secret armata sa națională, compusă din 600,000 de oameni mobilizați în timpul războiului, pe care continuă să-i instruiască prin legea votată de curând, care prevede „munca obligatorie".

O altă lege regulamentată în anul trecut (1922) se preocupă de educațiunea fizică a tineretului.

Recrutarea voluntarilor, proporțional cu numărul populațiunei fiecărei comune, cât și încredințarea atribuțiunilor fostelor birouri de recrutare, așa ziselor „birouri de statistică" sau „secțiuni ale prevederei populare" scot la iveală adevăratele intenții ale monarchiștilor unguri, care organizează pe ascuns, „armata de revanșă".

Deltlel pseudo-voluntarii actuali ai armatei sunt eliberați după un an sau doi de serviciu, deci nu corespund clauzei tratatului care prevede ca acești voluntari să fie angajați pe 12 ani șașa încât Ungaria prin acest sistem pregătește la adăpost, mobilizarea națională.

Arme, muniții, tunuri, avioane sunt pretutindeni ascunse pe teritoriul Ungariei și Comisiunea interaliată de control are multă greutate să le descopere.

Grație unei propagande bine întreținute, populația ungurească este insuflețită de spiritul militarist. Ideia restaurării monarchiei, care ar aduce reîntregirea Ungariei, e foarte răspândită și se bucură de simpatie.

La Budapesta se vorbește de „cele patru Alsacii-Lorene", reprezentate prin Slovacia, Transilvania, Banatul și Comitatele occidentale; șovinismul unguresc așteaptă cu nerăbdare un nou conflict european, pentru a avea ocazia să reconstituiască „Ungaria milenară".

Mentalitatea germană, care a condus Ungaria la ruină e reprezentată prin dictatura militară agresivă a lui Horty, dictatură care e un pericol permanent atât pentru noi, cât și pentru celelalte popoare vecine.

Senzaționala descoperire la Universitatea din Cluj

— Peste 60 de diplome false descoperite la Universitate —

Toată lumea știe că în anul trecut a făcut o enormă valvă descoperirea senzațională ce s'a făcut la Universitatea din Iași când s'a constatat că peste 100 dintre studenții acelei Universități au putut pătrunde și să se înscrie la Universitate cu diplome false.

Descoperirea aceasta a avut ca efect imediat revizuirea tuturor diplomelor studenților universitari din Iași în urma căreia s'a constatat ca peste 100 de studenți în majoritate evrei din Rusia și Basarabia aveau diplomele falsificate.

Anul acesta s'a făcut aceeași descoperire senzațională și la Universitatea din Cluj. Până acum au fost descoperite 67 diplome false la această Universitate. Majoritatea celor înscriși cu acte false sunt evrei refugiați din Ungaria și Rusia. Toate decanatele dela Universitatea noastră au primit instrucțiuni în senzul de a se face imediat o amănunțită revizuire a tuturor diplomelor și actelor în baza cărora studenții în special cei străini, au fost înscriși la Universitatea clujană.

Suntem informați că comisiunile însărcinate cu revizuirea diplomelor descoperă în fiecare zi noi diplome false.

Rectoratul are datoria să ceară imediat darea imediată a infractorilor pe mâna parchetului, eliminarea din toate școlile țărei și publicarea numelor acelora cari au abuzat de buna credință a autorităților școlare românești.

Stațiunile balneare și reforma agrară

Legea agrară prevede posibilitatea exproprierii tuturor terenurilor comunale. Prin aceasta sunt amenințate serios câteva stațiuni balneare din Secuime, care suni precum se știe proprietăți comunale.

Astfel cu privire la pădurile ce împrejmuie băile dela Tușnad tratativele acum sunt în curgere și nu se știe ce sfârșit vor avea, Acelaș e cazul băilor dela Borsec, pe cari le-a cercetat și descris cu atâta vioiciune însuși poetul nostru național Vasile Alexandri.

Ce e drept, legea agrară apără de expropriere parcurile și grădinile din mijlocită apropiere a băilor. Nu prevede însă nimic despre pădurile ce le împrejmue deși acestea sunt de mare importanță pentru viitorul stațiunilor balneare și al sănătății publice peste tot. Acest neajuns al legii poate prilejui ca păduri care de veacuri au fost podoaba farmecul și sănătatea unor stațiuni climaterice și balneare cu renume mondial acum să fie exploatate de antreprenori fără milă sau să servească alte scopuri inferioare: să fie prefăcute în pășune precum s'a și proiectat cu 500 iugăre cadastrale din pădurile dela Borsec.

O astfel de expropriere e mai mult o pagubă decât un câștig. Ea ar împiedeca desvoltarea mai departe a băilor. Tăind pădurile, nu numai că piere farmecul împrejurimilor, dar ele vor fi supuse tuturor intemperiilor vremii (mai ales vântului, ploii și secetei nemăsurate), precum și altor stricăciuni. Astfel, e foarte probabil că despădurirea terenului ar provoca mari schimbări în cantitatea și calitatea izvoarelor tămăduitoare. Calitatea acestor izvoare depinde doar de împrejurările geo- și hydrologice. Prin despădurire straturile de pământ dela suprafață se schimbă și se macină tot mai mult prin ploi, a căror apă ajunge să se amestece în măsură din ce în ce mai mare cu a izvoarelor tămăduitoare și, în cele din urmă, să o egaleze cu totul. Această primejdie e mai amenințătoare la Borsec, unde izvoarele — precum s'a dovedit — nu au o adâncime prea considerabilă.

Fosta stăpânire ungurească ocrotia foarte bine stațiunile balneare, fiindcă prevedea un anume teritor de pază jur-împrejurul lor, care teritor nu putea fi nici săpat, nici perforat, ba chiar nici șosele sau căi ferate nu se puteau face decât în baza unei opinări favorabile a oficiului băilor. Nu trebuie să înlăturăm toate rânduelile vechei stăpâniri maghiare. Multe dintre ele erau cu bun rost făcute.

Asemenea să fim cu mare băgare de seamă, să nu ajungă terenurile ce se expropriază la aceste stațiuni climaterice și balneare în mânile capitaliștilor și îmbogățiților din războiu, pentrucă atunci, azi-mâne băile, care sunt o nevoie publică, vor putea fi cercetate numai de miliardari, iar de cei nevoiași nu, și astfel mulți ne vom prăpădi cu zile.

Un nevoiaș

PRETUTINDENI IN ARDEAL
SE CITEȘTE ZIARUL
INFRAȚIREA

Mișcarea studențească la Cluj

Studențimea clujană deși încă intransigentă, totuși dispusă la o aplanare echitabilă a conflictului. Atitudinea studenților dela facultatea de litere. O soluție care ar putea aplana conflictul studenți creștini cred în această soluție

Sunt două luni decând studențimea celor patru Universități din țară continuă să se agite cu o stăruință nemai cunoscută până acum la noi, pe chestia, atât de mult discutatului „numerus-clausus". Sunt două luni decând cursurile au fost suspendate și nici până azi nu s'a putut găsi o soluție împăciuitoare.

Guvernul în dorința de a păstra ordinea și liniștea în țară și a căuta să împiedice orice stânjenire ce s'ar putea aduce bunului mers al învățământului, a îndeplinit multe din pretențiile juste ale studențimei dar a luat și o serie de măsuri represive contra tuturor agitațiilor inutile și dăunătoare atât țării cât și studențimei însăși.

Astăzi la Cluj studențimea se găsește în aceiași stare de agitație dela început. Agitațiile pe chestia lui „numerus-clausus" continuă și azi cu aceiași înverșunare — printre rândurile studențimei clujene. La toate facultățile studenții evrei n'au fost primiți. De altfel 70—80 la sută dintre aceștia nici n'au încercat să vie la cursuri.

Situația la facultatea de litere

La facultatea de litere, unde nu sunt decât foarte puțini studenți evrei, spiritele sunt mult mai puțin pornite, iar cursurile s'au început și continuă regulat. Evreii, așa puțini câți sunt au fost primiți la cursurile facultății.

O nouă agitație

Această atitudine a facultății de litere care s'a desolidarizat de hotărîrile centrului studențesc, pe care de altfel le primise acum o săptămână, a produs o nouă și destul de puternică agitație în majoritatea studenților cari sunt hotărîți ca la prima adunare plenară, să înfiereze gestul facultății de litere.

In căutarea unei soluții echitabile

Cu toata intransigența dârză a studențimei clujene pe chestia lui „numerus clausus", în ultimul timp, se pare că spiritele s'au mai calmat și că studențimea ar fi înclinată spre găsirea unei soluții echitabile a conflictului.

Ideia care circulă azi, printre studenții Universității din Cluj și care ar constitui o soluție echitabilă a conflictului, este următoarea:

Guvernul, ca răspuns la memoriul studențimei, a dat ordin ca la anul toate înscrierile la Universitate să nu se mai poată face, decât în baza unui examen de primire și a numărului locurilor, ținându-se seamă că suntem în România și că Universitatea e a Românilor în primul loc.

La acest examen de primire pe lângă cercetarea amănunțită a actelor, candidații vor fi examinați riguros din **Istoria națională, Limba românească, Geografie și Latină. Numai cei cari vor satisface acest examen vor putea intra în Universitate. Cu acest sistem selecțiunea studenților este asigurată.**

Acest răspuns al guvernului a mulțumit pe toți studenții.

In ultimul timp studenții văd chiar în acest răspuns soluționarea definitivă a conflictului cu condițiunea **„sine que non" ca toți studenții aflători azi la Universitate să fie supuși chiar acum, cei mult până la 15 Februarie la noi înscrieri și aceste înscrieri să se facă pe baza examenului de primire preconizat de guvern.**

Cei cari nu vor putea trece acest examen să nu poată fi înscriși la Universitate și să li se elibereze doar un certificat de frequență a unui semestru la Universitatea clujană. Aceasta ar fi soluția pe care studențimea clujană o crede capabilă să aplaneze odată conflictul.

Adunarea Sindicatelor Naționale

Alegerea noului comitet general

In orășelul istoric Hunedoara în ziua de 22 și 23 Ianuarie s'a ținut adunarea generală extraordinară a Sindicatelor Naționale române. După retragerea vechiului comitet după cum urmează:

Președinte de onoare d. Gavril Deacu, pretorul plășei Hunedoara, președinte activ Teodor Salcă: vice președinte Gheorghe Hâlion și Stănilă Hațegan: controlor general directiv Iosif Dugnariu deputatul S. N. R. secretar general Ioachim Zamora. secretar central Alexandu Voicu; controlor general Gheorghe Grecu; casier central Ioan Tecău; ajutor de casier Nicolae Robu.

In comitetul executiv toți președinții fillalelor și un membru delegat iar pentru întregirea comitetului s'au ales învățătorul Alexandru David, Ioan Albu și dr. Marcius.

CURIERUL SPECTACOLELOR

TEATRUL NAȚIONAL

Joi, 1 Februarie se va juca pentru a treia oară „Cafeneaua cea mică".

Sâmbătă 3 Februarie „Hero și Leandru".

Duminecă 4 Februarie (matineu) „Extemporalul".

Duminecă 4 Februarie (seara) „Visul unei nopți de vară".

*

Se repetă „Nunta lui Figaro" de Beaumarchais cu dnii Mihăilescu-Brăila, Neamțu-Ottonel, V. Vasilescu, M. Ștefănescu, Al. Ghibericon, Potcoavă, Simionescu și dnele Gina Sandry, Jeana Popovici, Nat. Ștefănescu, Sylvia Jipescu.

Răspândiți „Infrățirea"

◆INFORMAȚII◆

Azi la orele opt va avea loc la centrul studențesc „Petru Maior" din localitate o mare întrunire, la care delegația studențească întoarsă acum dela București va face o dare de seamă a tratativelor urmate în Capitală. Adunarea aceasta va avea de adus o hotărâre definitivă în chestiunea conflictului dela Universitate.

*

Spre a preveni o intindere și la Cluj a Tifosului exantematic declarat la București în proporții îngrijorătoare, Consiliul comunal al Clujului a hotărât în ședința de ieri să ia măsuri serioase pentru curățirea străzilor și indeosebi a cartierelor periferice.

Era și timpul, deoarece unele străzi din orașul nostru au ajuns într'o stare de murdărie nemai pomenită. Poate cu această ocazie vor fi ridicate în sfârșit și urmele incendiului dela firma Babos, care zac de mai bine de-o lună în mijlocul străzii Iuliu Maniu.

*

La 1 Februarie 1923 începe cursul pentru manipulatori de mașini dyname la Școala de conductori tehnici din Cluj, str. G. Barițiu No. 26. Doritorii de a lua parte la acest curs se vor anunța portarului școalei.

*

Ministerul instrucțiunii a hotărît închiderea liceelor ungurești dela Odorheiu și Târgu-Mureș, pentrucă elevii acestor școli veneau la studii îmbrăcați în uniforme la fel cu cele din armata lui Horthy.

*

Societatea „Salvarea" din Timișoara a înaintat un memoriu M. S. Regina pentru a interveni pe lângă M. Sa Regina Jugoslaviei ca să-i fie restituite de către sârbi automobilele sanitare pe care dânșii le-au ridicat odată cu retragerea lor din Timișoara sub forma de rechiziționare.

*

Dr. Lăzărescu, șef-medic al Casei Cercuale, Specialist în boale interne și Venerice Consultă între orele 3—5 și 7—8 p. m. Str. Iuliu Maniu 40. 439

*

Dacă tușești: să iei HERMA sau FLOTIL.

Dacă ești răgușit: să iei „Bomboane Eucamen".

2542—1

*

Dr. Gheorghe Popoviciu, fost asistent on. al Clinicei infantile, medic-șef-director de spital de copii, șef de lucrări la facultatea medicală, consultă pentru copii Str. Petru Maior No. 4. orele 2—4. 2539

Prin moartea canonicului Ștefan Pop, și prin alegerea și instalarea ca episcop a eparhiei Lugoj a P. S. S. Alexandru Niculescu, au devenit vacante două scaune canonice, în care au fost numiți dnii Alexandru Russu profesor de teologie fost secretar general la culte și Iuliu Florian, fost preot militar în gradul de maior, actualmente secretar mitropolitan și spiritual la mănăstirea din Obreja.

*

CHAMPAGNE chelner! încă n'ai sosit? cu champagnia Fabricei Szilágyi — *„FAVORIT".* 2332

*

Mack Kaiser-Borax ține pielea uscată și moale. Se capătă în tot locul. 2475

*

A apărut cartea de telefon pe anul 1923 - 1924 și se găsește de vânzare la Oficiile poștale.

Prețul 30 Lei.

*

Predilecția copiilor este Jecomalt olei de ficat de pește fără gust. 2542—6

*

La Barul „Europa" și-a anunțat sosirea artistul comic Tase Tălpășeanu renumitul interpret al Coanei Manda scene de mahala.)

Azi, Miercuri 31 Ianuarie a. c. la ora 4 p m. va avea loc a doua ședință a comisiei de Cuartiruire de pe lângă Prefectura Poliției locale. In această ședință, ne spune dl C. Dimitriu vice-președintele comisiei, vor avea loc numai 15 pertractări, nu 30 cum au fost în prima ședință.

*

Poliția din gară a arestat aseară pe individul Hirsch Antal un cunoscut pungaș de buzunare, care are la activul său 18 furturi.

*

Mâine seară va avea loc în saloanele hotelului New-York un mare bal mascat dat de soc. „Salvarea."

*

Prefectul județului dl P. Meteș a primit rapoarte din județ referitoare la acțiunea pornită pe la sate pentru clădirea de școli, rapoarte din care reese că această acțiune a prins și că va da roade frumoase.

*

Măcelarii clujenii vor trimite zilele acestea la București o delegație care să ceară guvernului să admită sporirea prețului cărnei la Cluj.

Pentru cunoașterea și răspândirea artei românești

Expoziția Fundației culturale „Principele Carol"

ÎN ATENȚIA POSESORILOR DE PICTURI ROMÂNEȘTI

Cunoașterea temeinică a artei românești înfățișată în fazele ei esențiale de desvoltare, prin reprezentanții cei mai aleși și prin operile lor caracteristice, aparte astăzi ca o nevoie hotărâtă în latura educativ-artistică și în aceia a educației naționale.

Ideia aceasta a condus *Fundația CulturalăPrincipele Carol* la organizarea unor expoziții de studiu în care să-și aibă locul lor toți artiștii români ai secolului al 19-lea începând cu cei dintâi meșteri pictori.

Cea dintâi expoziție va fi întocmită în localul Fundației Principele Carol (strada dr. Kalinderu No. 10) și va cuprinde operile pictorilor Leca, Negulici Rosenthal, Nastea, Lapaty, Trenk, Satmary, Panaiteanu, Teodorescu, Henția, Tătărăscu și Stahi.

Instituțiile și persoanele care posedă tablouri ale acestor artiști sunt călduros rugate să contribuie la această operă de educație națională și să vestească „Fundația Principele Carol", direcția artistică, cel mai târziu până la 1 Februarie arătând lucrurile pe care le pot împrumuta pentru un timp de 10 zile cât va dura expoziția.

Fundația se va îngriji în chipul cel mai serios de transportul și paza tablourilor, înapoindu-le proprietarilor îndată după închiderea expoziției.

CURIERUL SPECTACOLELOR

Teatrul Maghiar

Mercuri:
Deșteptarea primăverii, pentru a 5 oară. Prețuri obicinuite. Abonament de zi No. 78. C.

Joi:
Ernani. Prețuri de Opera. Abonament de zi No. 79. A. La ridicarea cortinei ușile dinspre sală sa închid.

Vineri:
Mica Cofetarie. Premiera. Prețuri de Premieră. Abonament de Premieră No. 31.

Sâmbătă, matineu:
Mireasa vândută. Reprezentație pentru tinerime cu prețuri de tot reduse.

Sâmbătă, seară:
Mică cofetărie, pentru a 2 oară. Prețuri obicinuite. Abonament de zi No. 80. B.

Sâmbătă, noaptea:
Lili. Operetă. Prețuri obicinuite.

Duminecă, matineu:
Iubire cerească și pământească. Prețuri reduse.

Duminecă seară:
Casa cu trei fete. Operetă. Prețuri de Premieră. Abonament de zi No. 81 C.

Duminecă, noaptea:
Morfium, pentru a 5 oară. Prețuri obicinuite.

Luni:
Mică cofetărie, pentru a 3 oară. Prețuri obicinuite. Abonament de zi No. 82. A.

ULTIME INFORMAȚII

(PRIN FIR SPECIAL DELA CORESP. NOSTRU DIN BUCUREȘTI)

ORA 2 P. M.

INTERNE

Baronul Knobloch noul ministru al Austriei la București și-a prezentat azi la orele 12 Suveranului scrisorile de acreditare.

*

Dl Mihalache a fost primit eri în audiență la M. S. Regele.

Atentatele iredentiștilor unguri. Monumentul de pe câmpia Mirislăului aruncat în aer

Ministrul de interne publică un comunicat prin care anunță că indivizi necunoscuți, în noaptea de 26 Ianuarie voiau să arunce podul de fier din Mirislău în aier. In noaptea de 27 Ianuarie au aruncat în aier monumentul comemorativ depe câmpia Mirislăului.

Cercetările pornite au constatat că e amestecată iredenta maghiara.

Turburările studențești din Capitală

Turburările studențești continuă. După prânz cle s'au desfășurat pe calea Victoriei și la Palat. Ziarele filosemite au fost arse. Senatul universitar a hotărât închiderea universității până la 8 Februarie.

EXTERNE

Chestiunea Mossul în discuția Ligei Națiunilor. Anglia intransigentă

Paris. — Liga Națiunilor s'a ocupat azi în ședință secretă de chestiunea Mossul.

O informație din Londra spune că Anglia va refuza categoric proiectul prin care i se cere predarea regiunei Turcilor.

Amânarea conferinței din Lausanne

Lausanne. — Conferința va fi amânată după toate probabilitățile pe trei săptămâni. Ismed Pașa a și plecat la Angora.

Ungaria nu recunoaște tratatul de pace

O declarație neobișnuită a primului ministru Bethlen

Știam aceasta mai demult. Scurtul istoric al frământărilor maghiare începând cu vara anului 1921 (anul ratificării tratatului de Trianon) se învârte numai în jurul acestei nerecunoașteri a tratatului de pace. Ungaria s'a frământat și se mai framântă în contra tratatului, atât doar, că nu ni-a declarat-o până acum oficial. Ultima lună, cu situația politicei externe schimbată, cu cele câteva incursiuni ale insurgenților unguri, cu agitația fățișă din tot lungul și latul Ungariei, au dat însă guvernului maghiar și această cinică cutezanță: să declare verde că Ungaria nu recunoaște justețea tratatului și că va lupta deci pentru schimbarea lui.

Intr'adevăr primul ministru Bethlen, răspunzând la o interpelație din Adunarea națională a declarat, că guvernul maghiar nu recunoaște justețea tratatului de pace, pe care nu-l socoate bun de nimic și împotriva și schimbarea căruia, va lupta cu toate mijloacele... pașnice!

Cunoaștem aceste „pașnice" mijloace ale Ungariei. Le cunoaștem din timpul din urmă, când s'au ținut în toată Ungaria așazisele serbări ale lui Petőfi, convocate pentru atâtarea maselor contra noastră, și când am avut de înregistrat chiar cel mai — pașnic dintre mijloace: atacul armat.

Primul ministru maghiar s'a referit însă la altceva. Era la ordinea zilei propaganda și chestiunea minorității maghiare din statele vecine, chestiunea proteguirii acestora. Contele Bethlen a vorbit în ordinea aceasta de idei Și acestora înseamnă, că mijloacele „pașnice" cu care luptă Ungaria împotriva tratatului de pace, trebue căutate pe acest teren. Se numără printre ele: protestele la liga națiunilor, protestele înaintate la București împotriva reformei agrarn; propaganda maghiară de pretutindeni; subvenționarea gazetelor maghiare din statele succesoare; atâtarea minorității maghiare prin aceste gazete; în sfârșit toată acea strategie, cu care ne-au obișnuit ziarele iredentiste.

Azi, în urma declarației primului ministru maghiar, s'a pus la punct un lucru, pe care Ungaria l-a prezintat totdeauna altfel: Faptul, că, intervențiile maghiare la guvernele străine și la liga națiunilor; violența din presa propagandistă, atacurile împotriva statelor succesoare — mijloace „pașnice" toate — nu urmăresc valorificarea drepturilor minorității maghiare atât de des repetată. Declarația contelui Bethlen a arătat adevăratul scop al acestei acestei nesăbuite și foarte organizate canpanii: acelea, al schimbării tratatului de pace.

Luăm notă de aceste grave declarații ale primului ministru maghiar. Și nu ne putem opri un profund sentiment de unire în fața acestui neobișnuit, cinic curaj ce'l observăm mereu la Udguri în aceste patru-cinci săptămâni din urmă.

CITIȚI „INFRAȚIREA"

România și Statele Unite

Nu e desigur fără interes de a arăta cum privesc Francezii, opera de propagandă pe care o face România în Statele-Unite.

Ziarul „Le Figaro" vorbind de a ceastă propagandă, găsește chiar că România cu o valută foarte șcăzută a ajuns să se facă mai bine cunoscută în Statele-Unite decât însăși Franța, care deși reprezintă o mare și puternică națiune nu e destul d cunoscută în Statele Unite.

In afară de sforțările făcute de actualul guvern român, care a trimis diferite misiuni în America și reprezentanți diplomatici la Washington, înființând și biurouri consulare românești — spune „Le Figaro" — inițiativă privată a contribuit mult la răspândirea informațiunilor, destinate să facă cunoscută Americanilor, țara care este destinată să devie prin poziția sa geografică și posibilitățile economice, avantgarda civilizației în orientul Europei.

Posibilitatea organizării unui biurou de informațiuni asupra României, a fost favorisată de instalarea sucursalelor băncilor românești la New-York.

Americanii nu-și închipuiau că există în Statele-Unite, cu mult înaintea războiului aproape 250 de mii de Români, lucrând în mare parte în industria oțelului și în minele de cărbuni. Deasemenea ignorau jurnalele românești, ce apar în Statele-Unite, cât și faptul că există 40 de biserici românești și că Românii ocupă în Statele Unite chiar însemnate funcțiuni de stat.

Biuroul român de informațiuni a răspândit printre Americani știri precise asupra bogăției României, încă necomplect exploatată, asupra mineralelor pădurilor petrolului, agriculturei etc.

Sub auspiciul unei mari bănci românești stabilite la New-York s'a fondat un biurou român de educație, punându-se la dispoziția lui, fonduri pentru a furniza bibliotecilor publice și Universităților, cât și societăților având ca scop o extensiune a culturei intelectuale, cărți de literatura română publicate în românește sau franțuzește. Totodată direcțiunea acestui biurou de educație în concursul Muzeului de artă franceză din America și sub patronajul ministrului român la Washington, prințul Bibescu a organizat de curând o expoziție de artă textilă, românească la New-York.

Admiterea în funcțiunile superioare cfr

„Monitorul Oficial" publică decretul aliniatul al art. 35 din regulamentul privitor la personalul și organizarea administrației căilor ferate române să se modifice în cuprinsul următor:

„In funcțiunile netechnice intrând într'una din categoriile cuprinse dela 1—6 inclusiv, nu se vor putea numi decât persoane cu titluri academice (cel puțin licențe), afară de funcțiunile de: subșef de serviciu, șef de divizie, inspector principal, inspectori șefi de birou principal, în care se pot numi sau înainta ca candidați cu patru clase liceale menținându-se restricția studiilor academice, numai pentru candidații la una din aceste cinci categorii de funcțiuni, care ar avea un caracter techic nu de specialitate".

Provocațiunile maghiare continuă

In jurul discursului deputatului Ugron din camera maghiară

Informațiuni pe cale particulară sosite din Ungaria, ne înștiințează că ungurii departe de a-și potoli pornirile lor iredentiste, dimpotrivă în ultimul timp ei au început să întețească și mai mult spiritele în vederea războiului de revanșă.

Discursul rostit în Camera maghiară de deputatul Ugron apare cu totul semnificativ în această privință. Din expunerile făcute, reesă în mod evident că guvernul din Budapesta vrea să profite de dificultățile ivite în prezent în Europa, cu scopul de a porni lupta pentru reîntregirea Ungariei mari.

In legătură cu aceste tendințe războinice, citâm următoarele rânduri din cuvântarea deputatului Ugron:

„Nu încape îndoială spune dânsul, că, după eșecul Conferinței de la Paris și după victoriile turcilor, o situație politică absolut nouă a fost creată care este influențată și prin noua politică externă a Italiei. Sistmeul tratatelor de pace s'a prăbușit. Cu toate că situația este astfel, guvernul practică totuși încă o politică de observare și de așteptare, o politică fără nici o perspectivă... Politica aceasta de neputință și de neactivitate trebue să fie schimbată într'o politică activă".

Prin urmare după mentalitatea ungurească tratatele de pace nu mai există. Totuși statele succesoare sunt deprinse cu acest fel de arugmentație și dacă ne mai ocupăm de șovinismul celor dela Budapesta, o facem cu scopul de a trezi atenția comisiunei militare interaliate de acolo asupra pericolului ce poate să decurgă pentru pacea Europei Centrale din cauza toleranței ce manifestă reprezentanții marilor puteri din statul maghiar, însărcinați să dezarmeze Ungaria.

Căci, dacă în camera maghiară se țin asemenea discursuri de provocațiune la adresa statelor vecine, fără îndoială că ele apar ca o consecință directă a prea puținei atențiuni din partea comisiunei interaliate în ceiace privește dezarmarea.

Italia și România

Declarațiile făcute de dl I. G. Duca ziariștilor italieni — Un articol al unui ziar italian —

„L'Epoca" din Roma, 14 Ianuarie 1923 într'un articol de fond intitulat *„Italia e Rumenia"* face o dare de seamă a întrevederii avute de ziariștii italieni cu d. Duca ministru nostru de externe. Reproducem din el cele ce urmează:

„Ministrul de externe al României a primit azi dimineață la Legațiunea Română pe reprezentanții presei italiene. A venit la Roma să strângă și mai mult legăturile între cele două țări latine, și a avut cele mai cordiale primiri dela oamenii noștri politici. Acestora voiește să le mulțumească prin presa noastră.

D-l Duca primind pe reprezentanții presei italiene, a declarat, că despre convorbirile avute cu d-l Mussolini se va da un comunicat oficial. Astfel că a fost necesar, ca conversația să-și schimbe obiectivul. Am cerut d-lui Duca amănunte asupra conferinței dela Lausanne, la care a participat până în ultimile zile, — și a spus, că tratativele diplomatice sunt foarte grele, dar se vor putea încă avea și legături de cordialitate și ospitalitate, dar convingerea d-sale este, că se vor închide curând prin un excelent tratat de pace. Crede că Turcia a acceptat teza libertății strâmtorilor, susținută de aliați iar nu pe cea rusească, care pretindea închiderea lor, — de aci posibilitatea să se ajungă la o înțelegere deplină cu guvernul din Angora.

Câțiva ziariști îl întreabă, despre relațiile cari sunt între Rusia și România, dar d-l Duca, care a fost ani de-arândul un foarte bun jurnalist, ne dă un răspuns foarte diplomatic. Căci teama, că guvernul rusesc prepară o agresiune față de români a nîtrețăsut-o cu hotărârea fermă de a rămânea în pace, și de a institui cu rușii un raport de bună vecinătate.

Cu mult mai grav e cazul Ungariei. Ministrul de externe român afirmă, că guvernul din Budapesta de-o vreme încoace prepară agresiuni față de România, și paralel cearcă să provoace mișcări iredente în Transilvania. Dar Mica-Antantă va interveni în acest caz întru apărarea alianței române.

Cehoslovacia și Jugoslavia au destule forțe ca să silească guvernul din Budapesta la respectarea tratatelor ce le-a subscris. Mica Antantă e o alianță pur defensivă, având de scop apărarea tractatelor.

Câțiva întreabă, dacă puterile acestei înțelegeri sunt obligate să-și asigure reciproc această atitudine nu numai față de foștii dușmani, dar chiar și față de oricare altă putere; — d-l Duca însă declară (fără să răspundă direct la întrebare), că Mica-Antantă are scopuri foarte clare și foarte limitate și Italia nu poate să aibă nici o teamă de această discordie între oricare putere ce face parte din Antanta-Mare sau cea Mică, foștii vrăjmași împreună cu Rusia își vor strânge rândurile și vor lucra pentru revanșă. Incheie augurând Europei pacea stabilită prin tratate".

CITIȚI PAGINA 8-a

Banca Națională a României

BILANȚUL GENERAL INCHEIAT LA 31 DECEMBRIE 1922

ACTIV				PASIV			
Cassa: Bilete	835826102 —			Capital	— —	12000000 —	
Cassa: Argint și diverse monete	663672 35			Fond de rezervă	— —	72869046 07	
Cassa: Aur	37610758 27	874100532	62	Fond pentru mărirea palatului Băncii, refacerea clădirilor din provincie și noui localuri în teritoriile unite	— —	25202062 50	
Lingouri de aur	1689111 50	1689111	50	Fond pentru amortizarea imobil., mobilier și mașinilor de imprimerie	— —	26453022 56	
Aur depozitat: Monete și lingouri	315179980 41			Fond pentru pensii și ajutoare al funcționarilor Băncii	— —	6976423 61	
Aur depozitat: Monete	178575450 —	493755430	41	Bilete Banca Națională a României: în circulație	15162053232 50		
Stoc metalic 5.170.104.413,51				Bilete Banca Națională a României: emise, aflate în cassă	835826102 —	15997879334	50
Disponibil, trate și bonuri de tezaur aur	4637049113 33	4637049113	33	Conturi curente și recipise la vedere	— —	2191599877	03
Portofoliu român: Centrala	2950940153 55			Reescontul anului viitor	— —	27904266	80
Portofoliu român: Sucursale și Agenții	857548262 81	3808488416	36	Conturi diverse	— —	4976414408	35
Casele de împrumut pe gaj agricult. și industriasilor	— —	89013310	77				
Imprum. Statului de 15 milioane fără dob. (1901)	— —	8042556	05				
Împrumuturile Statului pentru necesitățile Tezaurului: Imprumutul Statului de 1.600.000.000 (1914—1918)	1.600.000.000,—						
Împrumuturile Statului pentru necesitățile Tezaurului: Imprumutul Statului de 1.500.000.000 (12 Mai 1919)	1.498.942.854.10						
Împrumuturile Statului pentru necesitățile Tezaurului: Imprumutul Statului de 1.000.000.000 (16 Oct. 1919)	1.000.000.000,—						
Împrumuturile Statului pentru necesitățile Tezaurului: Imprumutul Statului de 200.000.000 (1920 Băncii Populare)	184.425.468,90						
Împrumuturile Statului pentru necesitățile Tezaurului: Imprumutul Statului de 400.000.000 (30 Iulie 1921)	400.000.000,—						
Împrumuturile Statului pentru necesitățile Tezaurului: Imprumutul Statului de 2.500.000.000 (5 Ianuarie 1921)	399.457.212,46						
Împrumuturile Statului pentru necesitățile Tezaurului: Imprumutul Statului de 200.000.000 (30 Iulie 1921)	200.000.000,—	5282825535	46				
Împrumut. Statului p. unificarea monetară: Imprumutul de 5 miliarde (11 Iunie 1920)	5.000.000.000,—						
Împrumut. Statului p. unificarea monetară: Imprum. de 2½ miliarde (5 Ianuarie 1921)	2.026.703.258.56	7026703258	56	12309528794	02		
Împrumuturi pe efecte publice: Centrala	50.058.600,—						
Împrumuturi pe efecte publice: Suc. și Agenții	86.929.150,—	136987750	—				
Imprum. pe efecte publice în cont crt.	175.501.700,—						
din cari nu s'au ridicat	75.793.245,46	99708454	54	236696204	54		
Efectele capitalului social	— —	11999665	—				
„ fondului de rezervă	— —	32923265	—				
„ „ amortizării imobil., mobilier. și mașinelor de imprimerie	— —	3783885	—				
Efectele fondului pentru mărirea palatului Băncii	— —	6296650	—				
Efectele fond. de pensii și ajutor al funcț. Băncii	— —	5234210	95				
Imobile	— —	51253699	43				
Mobilier și mașini de imprimerie	— —	4299917	12				
Dobânzi datnrate la împrumuturi pe efecte publice	— —	7160135	87				
Conturi curente	— —	176119972	63				
„ de valori	— —	103851035	92				
„ diverse	— —	476012534	90				
		23337298441	42			23337298441	42
Efecte și alte valori în păstrare	337403867 20			Diverși efecte și alte valori de restituit	— —	11404533643	89
Bonuri de tezaur în gaj pentru împrumut Statului	9164334000 —			Conturi de Ordine	— —	1720763068	55
Efecte în gaj și în păstrare provizorie	1902795776 69	11404533643	89				
Conturi de ordine	— —	1720763068	55				
		13125296712	44		— —	13125296712	44

Guvernator, M. OROMULU. Director, C. I. BĂICOIANU.

PROFIT ȘI PIERDERE

PE SEMESTRUL II 1922, INCHEIAT LA 31 DECEMBRIE 1922

DEBIT				CREDIT			
Onorarii, apuntamente, salarii și chirii	4.617.941 23			Sold semestrului I		14.000.618	22
Salarii și chirii personalului fabricării biletelor și de imprimerie	248.943 95			Dobânzile împrumuturilor pe efecte publice	6.573.704 68		
Prima de scumpete	8.136.668 95			Dobânzile portofolului comercial și diverse beneficii	97.340.119 41		
Cheltueli de administrație, asigurări și altele	16.422.782 98			Trate și remize și diverse operațiuni cu străinătatea	714.758 47		
Impozite și diferite taxe	4.684.103 46			Venitul efectelor publice	367.546 75	104.996.129	31
Luminat și încălzit	1.433.863 65						
Drepturi de prezență	125.389 60						
Material și cheltueli pentru fabricarea biletelor și de imprimerie	6.297.119 17						
Diferențe de curs la efecte publice	4.019.574 62						
Amortizarea imobilelor	5.000.000 —						
Amortizarea mobilierului și mașinilor	1.000.000 —						
Plus-valuta la cumpărări de aur	10.000.000 —						
Fond de prevedere pentru portofoliu și alte pagube provenite din războiu	15.000.000 —						
Fond pentru amortizarea eventualelor pagube la depozitele Băncii din străinătate	8.000.000 —						
Fond pentru mărirea palatului Băncii și construcții de noi localuri	6.000.000 —						
Fond pentru asigurări	3.000.000 —						
Fondul „Cultura“	1.000.000 —						
Dotațiune suplimentară fondului de pensii	500.000 —	95.489.387	61				
Beneficiul net de lei 23.507.359,92 se distribue în modul următor:							
Fond de rezervă: partea rezervei de 20% asupra sumei de lei 22.787.359.92 (lei 23.507.359,92 minus primul dividend de lei 720.000, conform statutelor)	4.557.472 —						
Restul de lei 18.229.887,92 se repartizează astfel:							
30% *Ministerului de Finanțe*	5.468.966 37						
7% *Tantieme Consiliului de administrație și de censori*	1.276.092 15						
1% *Casei de pensii și ajutoare a funcționarilor Băncii*	182.298 88						
Dividend pe 1922: Impozit asupra dividendului lei 75 de acțiune 1.800.000							
Dividend pe 1922: Acont de dividend „ 100 „ „ 2.400.000							
Dividend pe 1922: Rest „ „ „ 325 „ „ 7.800.000	12.000.000 —						
Dividend integral lei 500:							
De reportat pe anul viitor	22.530 52	23.507.359	92				
		118.996.747	53			118.996.747	53

1429 Guvernator, M. OROMULU. Director, C. I. BĂICOIANU.

Mica publicitate

Închirieri:

CAUT CAMERĂ mobilată. Plătesc bine, ofer şi avantagii. Adresa la ziar sub V. P.

Bijuteria „SINGHER"
Bucuresti, Str. Carol No. 38

Anunţă clientele că i-a sosit un mare transport de ceasornice, ghete străine impermeabile, genţi şi altele, vânzându-le prin bonuri.
2544

Prima fabrica Ardeleană de juvaere
Cluj, Str. Xenopol (Szappan-u.)
Telefon 213.

Ţine constant în depozit lanţuri, fabricat propriu, inele, brătare etc. Execută tot felul de lucrări de această branşă, transformează şi repareză.

Aur de dentistică şi forosture! Sârmă şi placă de aur şi argint. Schimb de zdrobituri de aur. 1845 Lloyd 641

Prima Fabrica Electrica Română
S. p. A. CLUJ.

I Strada Călugăriţelor, 1.
Adresa Telegrafică: Relais.
Telefon No. 67.

Materiale pentru instalaţiuni fabricaţie proprii.

Motoare, transformatoare, ventilatoare, perii-cărbuni, contoare, volt şi ampermetre, tachimetre, material pentru tensiuni înnalte, precum şi dispozitive aparătoare contra trăznetului, întrerupătoare, siguranţe în tub de porcelan, continuu în depozit. 1914

FIER pentru BETON

În toate dimensiuni şi în ori ce cantitate din uzinele
INDUSTRIA SĂRMEI S. A.
furnizează prompt.

FERARIA S. A.
Cluj, Calea Victoriei No. 29.
Telefon 4-40. ◆ Telefon 4-40.
2476-2 Adr. telegr. FERARIA. Lloyd 923

TOCURI de CAUCIUC

„CONTINENTAL HANOVRA"

Se caută Reprezentant General pentru preluarea vânzărei şi depozitului. A se adresa: „Cauciucul Continental" Calea Victoriei No. 103, Bucureşti. 2543

S'a deschis Măcelăria „VICTORIA"

Societate Anonimă nou renovată sub conducere specială,

2313

în Strada Regina Maria 9, unde se găseşte peste zi carne proaspătă mezeluri şi alte specialităţi de carne.

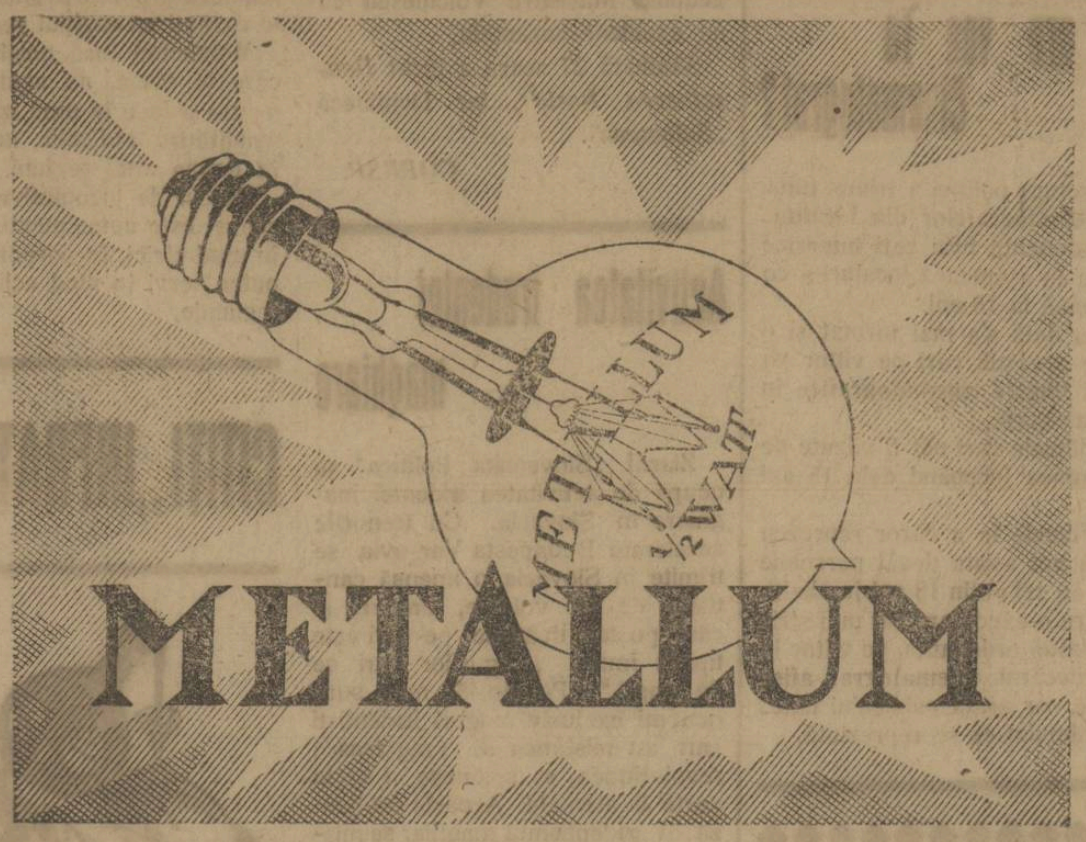

2521-3 Lloyd 691

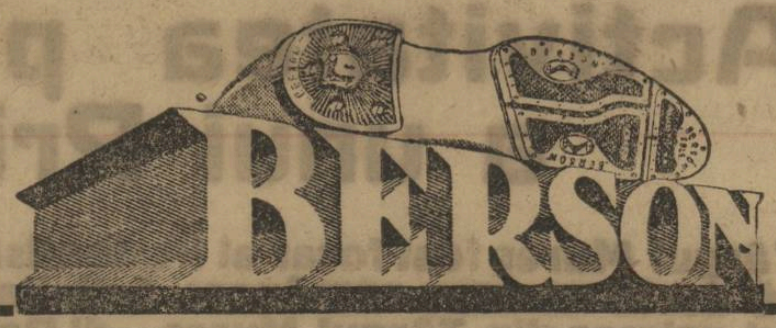

Tocurile talpă de cauciuc

sunt mai eftine şi durabile decât pielea. Ne păzesc de umezală şi frig.

Radio 2883-a 2501

Casa în Cluj vând

18 camere, grădină, magazii, apartament disponibil pentru cumpărător.

Informaţii 1—3 p. m. advocat A. Stătescu
Strada Samuel Micu No. 2 Cluj.

Fabrica de Mobile ANTAL ERNŐ

Cluj, 2523
Str. Moldovei 8. (fost Varga).

Vinde după comandă şi se pot găsi gata Mobile: Dormitoare complecte. Aranjamente pentru birou cu 30% mai eftin ca la ori care magazin sau fabrica de Mobile.

Uzoni & Tana

Intreprindere electrotechnică şi de specialităţi.
CLUJ, Strada Iuliu Maniu 17
Telefon 210

Intreprindere aranjamente electrice.

Totfelul de reparări electrotcchnice curăţiri şi transformări pentru maşini de scris şi maşini de birou, maşini de fiert şi vase de incălzit pe lângă preţurile cele mai avantajoase.

Se pot căpăta rechizite, părţi şi benzi pentru maşini de scris. 2294

Dr. IOAN PAUL

MEDIC DENTIST
Cluj, Strada Eminescu (Fadrusz) 8. Consult. 11—1 şi 3—7. pentr toţi funcţionarii publici şi particulari precum şi familile lor. 1253
Se lucrează în rate lunare

Tablile de asbest „Meteor"

sunt cele mai durabile. Acoperemântul nu are nevoie de ingrijire şi reparare şi e mai bun şi mai eftin ca cel de tinichea.

Lloyd 1024 1383

Se capătă la
Fabrica de Eternit
METEOR S. A.
Oşorheiu jud. Bihor.

UTILIZAŢI CORESPONDENŢA DELA MICA PUBLICITATE ◆ ◆

AUTO-MECANICA

Soc. Anonima
CLUJ

Reprezentanţa Generală A.

CLUJ, Regina Maria No. 10

S. R. A. LEONIDA & Co. UNITE

Din BUCURESTI

ATELIER SPECIAL DE REPARAŢIUNI DE AUTOMOBILE ECSECUTA ORI CE LUCRARI IN METAL.
INSTALAŢIUNE MODERNĂ PENTRU SUDURA AUTO-GENA.
Instalaţiune modernă pentru REPARAT şi INCĂRCAT ACUMULATORI

2223 **CLUJ, Calea Dorobanţilor No. 18. CLUJ.**

Activitatea patriotică a unui Primar

Târgul Mureș fost focar al iredentismului maghiar începe să devie un oraș românesc. Activitatea exemplară a noului primar din Târgul Mureș – dl Dandea. Cum a găsit dsa Primăria orașului și orașul. Ce a făcut dl Dandea ? O activitate demnă de imitat

Unul din centrele principale ale maghiarismului din Ardeal a fost până astăzi și orașul Tg. Mureș. Aci in era maghiară s'au produs cele mai sălbatice acțiuni contra elementului românesc, de aci au pornit nenumărate măsuri contra tuturor manifestațiilor conștiinței naționale românești și aci a fost unul dintre cele mai mari focare de șovinism unguresc.

Odată cu unirea definitivă a Ardealului cu patria mamă, Târgul Mureș deveni încetul cu încetul centrul iredentismului maghiar din Ardeal. De aici a pornit sau aci și-au găsit terenul cel mai favorabil nenumăratele mișcări subversive ale ungurilor, nenumăratele atentate contra siguranței statului și a ordinei publice. Toate guvernele care s'au perindat la cârma statului dela unire încoace au încercat prin fel de fel de mijloace, la început blânde și pașnice, mai târziu mai severe să romanizeze acest oraș, dar totul a fost zădarnic. Iredentismul maghiar în Târgul Mureș lua proporții îngrijorătoare.

Toți funcționarii autorităților și în special funcționarii dela Primărie erau maghiari, dintre care mulți dintre ei știau românește, nu vorbeau decât limba maghiară.

Toate scriptele oficiale, toate afișele și placatele din interiorul primăriei s'au păstrat până acum în limba maghiară. Autorizațiile, hotărârile consiliului orașului, brevetele, în fine toate actele oficiale care eșiau din Primărie erau tipărite în ungurește.

Orașul avea până acum o lună un aspect curat unguresc. Toate firmele erau scrise numai în limba maghiară, pe străzi abia auzeai o vorbă românească.

Toate acestea datorită numai și numai toleranței excesive și filo-maghiarismului foștilor conducători ai autorităților orașului.

Cu începere dela 1 Ianuarie a fost numit însă ca primar al orașului Târgul-Mureș, d-l dr. E. A. Dandea, în locul d-lui Harșea pus în disponibilitate.

Imediat ce a luat în primire conducerea primăriei, primul său gând a fost să 'și concentreze activitatea în direcția românizării orașului care întârzia de 3 ani de zile.

Chiar în a doua zi a funcționării sale ca primar a dat un sever aviz tuturor funcționarilor săi că este cu desăvârșire interzis a vorbi în chestiuni oficiale, altă limbă decât cea românească, a înlocuit toate scriptele placardele și avizurile care erau scrise în ungurește cu altele scrise în românește, a selecționat tot corpul funcționarilor primăriei eliminând toate elementele dubioase sau periculoase funcționarei românești a primăriei.

A luat dispoziții care azi se aplică exact, ca nici o hârtie oficială care intră sau pleacă din Primărie să nu fie scrisă în altă limbă decât cea românească, a înființat cursuri dn limba românească pentru funcționarii carii nu știau românește, a scos de pe pereții Primăriei toate tablourile lui Ferencz Iosef, Tisza, Bethlen etc. care au fost tolerate de 3 ani de zile, și le-a înlocuit cu portretele Suveranilor noștri.

Romanizarea orașului

Reviziurea brevetelor de industrie și a licențelor

Comerțul și industria Târgului Mureș erau în întregime în mâinile străinilor datorită condamnabilei neglijențe a vechii administrații. Brevetele de industrie și licențele erau acordate străinilor fără nici un control și fără nici o îndeplinire a condițiilor cerute de lege. Aceasta pentru că toți funcționarii Primăriei erau maghiari și pionerii iredentei.

Mai mult decât atât, când cerea și vre-un român un brevet sau o licență i se făcea nenumărate greutăți și în majoritatea cazurilor cererea lui era respinsă.

Ce a făcut actualul Primar?

Dl dr. Dandea observând că nu există mai nici un comerciant sau industriaș român în tot orașul a însărcinat pe dl Pasere, președintele autorității industriale de primă instanță, cu o amănunțită și radicală revizuire a tuturor brevetelor de industrie, Făcându se această revizuire s'a constatat că 50 la sută din brevetele de industrie acordate străinilor nu au condițiile cerut de lege și că s'au dat oricărui strein venit în oraș de pe cine știe unde. Aceasta pentru că funcționarii primăriei erau unguri. Toate aceste brevete care nu îndeplineau condițiunile legale au fost retrase și pe viitor vor fi acordate cu precădere românilor.

Pe de altă parte dl Dandea de comun acord cu poliția și sub controlul acesteia a dat ordin ca în timp de două săptămâni toate firmele să fie scrise întâi în românește și apoi în ungurește, toate registrele comercianților să fie tipărite și scrise în românește, prin localurile publice să nu se cânte cântece naționale și tendențioase maghiare etc. etc.

Toate aceste măsuri care ar putea servi de exemplu tuturor primarilor din Ardeal, constituesc cea mai serioasă garanție că Târgul Mureș a intrat în perioada românizării și că în curând nu va mai face impresia unui oraș din Ungaria.

P.

Știri din Banat

D-L PROF. N. IORGA LA TIMIȘOARA

D-l prof. N. Iorga, venind din Paris, se va opri în ziua de Luni 29 l. cr. în orașul nostru.

D-sa va ține două conferințe în sala Căminului Civilo-Militar, una în limba românească după amiaz la ora trei, iar alta în limba germană, seara la ora nouă.

CEAȚĂ

Asupra Banatului s'a lăsat de vre-o trei zile o ceață groasă. Circulația este foarte anevoioasă, iar pe Șoseaua Timișoara—Sft. Nicolaul-Mare s'a întâmplat și un accident. O trăsură care venea la târg la Timișoara s'a isbit de un automobil ce venea dinspre Timișoara și numai grație norocului nu s'a întâmplat nici o nenorocire.

FURT

Locuitorul Anton Matei a reclamat Poliției, că făptuitori necunoscuți i-au furat de pe piață trăsura și caii.

Circumscripția respectivă cercetează.

O ADUNARE A INGINERILOR

Inginerii din Timișoara s'au adunat Duminecă 28 cor. în localul școalei Politechnice din localitate, discutând chestii profesionale.

TEATRU

A sosit în localitate marea tragediană Marioara Voiculescu cu un excelent ansamblu.

Sâmbătă 27 seara a jucat *Dansatoarea Roșie*", iar Duminecă *„Salomeea"*.

CORESP.

Dela Consiliul de Război

Consiliul de război a judecat recursul soldaților Baciu, Chirilă Justin, Mărgineanu, și Boem Alecsandru, învinuiți de tâlhărie, Condamnându-i la câte 3 ani închisoare, afară de soldatul Chirilă condamnat la 1 an și zece luni închisoare.

Apărarea a fost susținută de d. Cpt. Petreanu.

Condamnații au făcut recurs.

S'a amânat procesul soldaților Boiancă D-tru și Vasăr Gh. învinuiți de înlesnire de scăpare a arestanților.

Procesul a fost amânat pentru chemare de martori.

S'a judecat procesul elev de Adție Gh. Alexandru și Ciansu Ion, Primul învinuit de fals în acte publice penat de articolul 125 C. P., al doilea de întrebuințare de acte false penat de art. 126 C. P. După ascultarea martorilor comisarul Regal d. Cpt. D. Vlădescu a susținut acuza, iar D. Cpt. I. Ioan în expunerea în fapt motivează fapta întrucât plutonierul fusese beat, iar Ciaușu profitând, i-a smuls biletul de demobilizare. In drept a vorbit pentru Gh. Alexandru, d. avocat Angelo Stătescu. Consiliul, sub președinția d-lui Colonel Bulbuc, condamnă pe elevul de adție la 10 zile închisoare iar în lipsă pe sold Ciaușu la 10 luni.

Soldatul Barbu Pavel, a fost condamnat la 15 zile închisoare, pentru dezertare de mai multe luni dela unitatea sa. A fost apărat de d. avocat A. Stătescu.

Cine are voe la Cinematograf?

Prefectura poliției a trimis tuturor cinematografelor din localitate o ordonanță prin cari interzice intrarea în asemenea localuri a copiilor până la 15 ani.

Tot o dată s'a mai format și o comisie specială cari pe viitor va împărți filmele cinematografice în două categorii.

1. Filmele cari pot fi văzute de toată lumea începând dela 15 ani în sus.

2. Filmele la a căror reprezentare nu pot asista decât persoane le cari au cel puțin 18 ani împliniți.

Pentru o executare cât mai strictă a acestei ordonanțe, pe viitor la cassa fiecărui cinematograf afișe speciale vor arăta publicului categoria filmului ce se reprezintă.

Căutăm

persoane cari se pot ocupa cu facerea de abonamente pentru ziar în oraș.

Administrația ziarului

Activitatea iredentei maghiare

Ziarul „Slovenska Politica" se ocupă de activitatea iredentei maghiare în Slovacia. Cu trenurile accelerate Budapesta Varșovia se trimite în Slovacia o imensă cantitate de foi volante, broșuri și cărți poștale ilustrate, pe cari este tipărit imnul „ungurilor cari se deșteaptă". Pe moșiile mari sunt ocupați exclusiv unguri iridentiști cari au misiunea să pregătească revoluțiunea, să spioneze și să ia parte la atentate. Aceasta probează că iridentismul maghiar se mișcă iar ziarul chiamă la luptă energică împotriva acestor revoluționari.

Politica de agitație a maghiarilor în Slovacia

In congresul micilor proprietari din Slovacia dr. Petrogalli a accentuat lupta împotriva statului, la care ar trebui să ia parte toți maghiarii fără deosebire, pentru ca printr'o acțiune comună să se impună cu succes dreptul de autodeterminare, la care maghiarii au dreptul în comun cu slovacii. Dr. Petrogalli, care cu mare sinceritate a mărturisit adevăratele planuri ale autonomiei slovace, a comunicat micilor proprietari, că marii proprietari sprijină lupta aceasta. In a doua ședință a congresului, Alexandru Nagy a propus să se boicoteze toți aceia cari nu vor să lupte pentru ideea maghiară.

*

Din cele de mai sus se poate vedea deslușit ce temeiu se poate pune pe declarațiunile guvernului maghiar că n'are nici o intențiune agresivă împotriva statelor vecine.

Legăturile provinciilor de peste Carpați cu vechiul Regat

O cerere a Camerilor de Comerț

Camerile de Comerț din Cluj, Galați și Iași, au făcut un demers comun, cerând guvernului intensificarea legăturilor de cale ferată, între Ardeal, prin Galați, cu Moldova. Camerile motivează cererea în sensul că legătura directă între Cluj și Galați, care este actualmente, prin trenul personal care leagă aceste două centre, nu poate satisface nevoile care cer apropierea acestor provincii.

Cererea Camerilor de comerț mai sus enumerate, este că guvernul să aprobe, înființarea unui tren accelerat, pe lângă cel personal și în acelaș timp a unor trenuri directe de mărfuri.

Nu cunoaștem încă resultatul acestui demers, care fără îndoială, este pornit dintr'un motiv temeinic. Am putut însă căpăta oarecare relațiuni, de la factorii competenți din Cluj, cari ne-au spus următoarele :

In proectul de reorganizare generală a căilor ferate române, este desigur prevăzută intensificarea legăturilor provinciilor de peste carpați cu vechiul regat.

Momentan însă posibilitățile pe care le avem, nu sunt suficiente pentru a face în mod izolat, o îmbunătățire radicală, unei regiuni în dauna altei regiuni.

Parcul de locomotive și de vagoane, este actualmente distribuit, în mod strict, în porporția de a se putea servi în mod echitabil toate regiunile.

CITIȚI „INFRĂȚIREA"

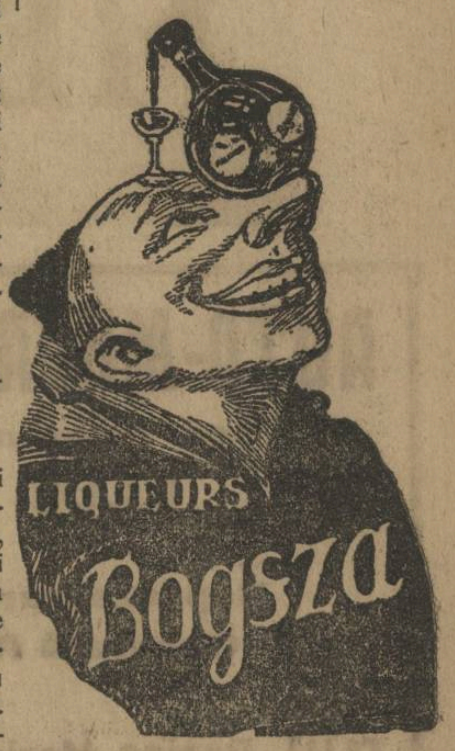

Tipărit cu mașina rotative Cartea Românească „Cosinzeana" institut de arte grafice, Cluj.

ASOCIAȚIUNEA SIBIIU

Anul III. ◆ No. 718 8 PAGINI ◆ UN LEU ◆ 8 PAGINI Vineri 2 Februarie 1923

Înfrățirea

77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu

R CLUJ 1. 774

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN pentru autorități . 240 L.
PE 1 AN . . . . . 180 L.
PE 6 LUNI . . . . . 90 L.
PE 3 LUNI . . . . . 45 L.

Sfârșitul politicei de transițiune

In ședința de Luni a Camerii s'a petrecut un eveniment care, prin importanța lui nu poate să fie trecu sub tăcere. Două partide provinciale cu destulă greutate în provinciile unde s'au născut, au făcut declarațiuni solemne că opera lor ca partide regionale a fost cu desăvârșire îndeplinită și ca atare ele vin să se angreneze vieții politice generale. Atât partidul țărănist basarabean cât și partidul unirii din Bucovina făcând această declarație au mărturisit credința lor nestrămutată în chemarea pe care partidul liberal o are la rezolvarea tuturor reformelor de după războiu și s'au alăturat lui. Pentru munca depusă de partidul liberal în această perioadă de grele încercări hotărârea celor două partide este fără îndoială un just și meritat omagiu; penru garantarea reușitei finale, alipirea țăraniștilor basarabeni și a partidului unirii din Bucovina la programul de lucru al partidului liberal este un câștig neîndoios.

Dar adânca importanță a actului politic petrecut în ședința de Luni a Camerii constă în faptul că el pecetluește sfârșitul unei ere, și creiarea unei noui orientări în viața politicei noastre interne. In cei 4 ani și câteva luni de la înmânuchierea tuturor provinciilor românești într'un singur organism social și până astăzi, viața noastră publică a păstrat un pronunțat caracter de provizorat. Fiecare provincie își avea organizațiunile sale politice și aproape fiecare dintre aceste organizațiuni s'a crezut îndreptățită să se declare reprezentanta exclusivă a provinciei din care făcea parte. Din exagerarea mai mult sau mai puțin îndreptățită a acestei credințe s'a ajuns la deslănțuirea acelei amenințătoare furtuni regionaliste care și-a atins culmea în campaniile de astăvară ale partidului național, și cari, dacă s'ar fi continuat nu ptueau să ducă decât la sdruncinarea definitivă a unității noastre sufletești și naționale.

E drep că dintre partidele provinciale partidul țărănist basarabean de sub conducerea d-lui Inculeț și partidul unirii din Bucovina de sub conducerea d-lui I. Nistor au știut să țină cumpăna interese lor provinciale pe cari aveau obligația să le apere față de interesele generale ale întregii țări în fața cărora avem cu toții datoria să ne plecăm. Cu atât mai bine pentru partidul liberal că are astăzi așa de buni adepți, după cum în momentele de cumpănă a găsit în cele două organizații vrednice aliate în scop românesc național. Intârzierea fuziunei care s'a făcut astăzi își găsește justificarea tocmai în această înțelepciune păstrată în epoca de transiție. Nu tot acelas lucru se putea întâmpla cu celelalte partide regionaliste.

Prin caracterul lor de internaționalism grupările socialiste și comuniste s'au unificat cu organizațiunile similare din vechiul regat în cei dintâiu ani ai unirii. Partidul poporului a fost cel dintâiu care a încercat o unificare politică dar fără prea mulți sorți de izbândă. Din organizațiunile politice regionale n'a rupt decât frânturi, individualități. Partidul țărănist abia în vara acestui an și-a putut apropia câteva frânturi țărăniste în Basarabia, și tot atunci a putut înfiripa o brumă de organizație în Bucovina și Transilvania.

Cele trei partide de căpetenie ale celor trei provincii alipite au rămas insensibile la toate tentatvele făcute lor atât de averescani cât și de țărăniști. Partidul național din Ardeal însă nu mai putea continua o politică atât de periculoasă ca cea de până acum dacă nu voia să moară. Partidului național îi trebuia o ieșire onorabilă din încurcătura politică în care singur intrase adaptând ca mijloc de luptă politica obstrucției extra-parlamentare. Moartea lui Take Ionescu i-a înlesnit fuziunea cu rămășițele fostului partid conservator democrat, însemnând cea dintâiu etapă întru încheierea epocei de transiție a politicei regionaliste.

Prin actul petrecut Luni la Cameră această epocă intră oficial în domeniul istoriei, iar politica noastră internă intră în făgașul normal al politicei generale românești.

Un congres mondial al păcii

Ziarele au trecut sub tăcere, congresul pacifist care s'a ținut dela 10 la 15 Decembrie anul trecut, la Haga.

El merită o deosebită atenție prin faptul că n'a fost convocat de nici una din oragnismele pacifice: Liga Națiunilor sau biroul din Berna, ci de Congresul sindical internațional, adică de Internaționala salariaților organizați și grupați în asociații profesionale.

Congresul de anul acesta al internaționalei sindicale, recunoaște că planul de luptă al lucrătorilor contra capitalismului e utopic.

Singurele forțe ale proletariatului nu sunt suficiente pentru a opune o barieră solidă moravurilor capitalismului și ale guvernelor. Deaceia Internaționala sindicală a invitat la Haga nu numai pe reprezentanții internaționalelor muncitorești, ci și pe cei ai pacifismului „burghez" ca: reprezentanții Ligei Națiunilor, profesori, etc. congresul sindicalist devenind astfel un congres pacifist universal.

O altă caracteristică a acestui Congres este adeziunea sa la Societatea-Națiunilor, ce are sediul la Genova.

Congresul prezidat de J. H. Thomas, s'a împărțit în patru comisiuni: sindicală, politică, pacifistă și educativă.

El era compus din 650 de delegați, reprezentând 14 milioane de lucrători, aparținând la 24 de națiuni diferite.

Principala atracțiune a congresului a fost lupta oratorică dintre sindicaliști: Dumoulin, Grumbach, Jouhaux, Vandervelde și reprezentanții internaționalei roșii: Radek, Losowski, Rothstein.

Acești din urmă au ieșit învinși din luptă, căci de abia au reușit să reproducă acuzațiile de trădare și de dezertare, de pactizare cu capitalismul burghez — aceleași pe care le întrebuințează reprezentanții comunismului contra leaderilor internaționalei de la Amsterdam.

In urma discursului lui Grumbach, asupra mentalității războinice a conducătorilor dela Moscova, congresul a reușit să provoace izolarea morală a Internaționalei III-a.

Grumbach a denunțat nu numai existența armatei roșii și dictatura Sovietelor ci și voința comunismului de a căuta triumful ideilor sale, provocând la războiu popoarele burgheze.

Astfel bolșevicii au oferit o aliantă militară Germaniei, în momentul invaziunei Poloniei și au stabilit în Georgia un regim de opresiune politică, bazat pe ocupația militară.

Federația sindicală internațională pentru a-și menține independența, față de încercările dictatoriale dela Moscova a condamnat războiul sub toate formele și oricare ar fi scopul, chiar când urmărește triumful doctrinelor sociale democratice.

Lupta de clasă, devine astfel o formulă atenuată.

Congresul dela Haga constitue desigur un pas nou, către organizarea internațională a proletariatului, un progres sensibil către educația politică a clasei muncitorești. Ceea ce-i lipsește e pe deoparte disciplina, iar pe de alta o elită de teoreticiani științifici.

Dacă va ști să-și însușească acești doi factori de progres și organizație, clasa muncitorească va putea să se bucure cât de curând, de importantul său rol internațional.

Situația gravă la Lausanne

Turcii amenință cu ruptura — Ei refuză semnarea tratatului — Abdicarea aliaților — Politica franco-britanică

Conferința dela Lausanne a intrat acum în faza ei crepusculară, adică pentru a vorbi mai simplu, i se apropie sfârșitul. Până atunci rolul observatorului se va mărgini să înregistreze toate renunțările aliaților dela programul lor primitiv, să noteze solemnele declarații de principiu, toate ultimile tresăriri ale unei voințe slăbite, prin care cele trei guverne aliate se căznesc să salveze aparențele pentru a înșela opinia publică.

Tratatul trebuia să fie înmânat azi Turcilor.

Nu știm până acum rezultatul.

Se pare că tratatul va întâmpina rezistența Turcilor care se încăpățânează a nu face nici măcar acele concesiuni de formă cerute de aliați și cari sunt pretinse numai pentruca abandonarea tezelor ce s'au ciocnit tot timpul până acum să n'aibă un caracter pur unilateral.

Turcii refuză semnarea tratatului?

După ultimile știri primite dela Lausanne, în cercurile diplomatice și politice domnește convingerea că Turcii vor refuza semnarea lui. Ismet Pașa a declarat că pleacă Joi din Lausanne.

Puterile invitate, Serbia, România și Bulgaria au primit tratatul pe cale oficială.

Ismet Pașa urma să citească în ședința de Miercuri după amiază un manifest explicând motivele pentru cari Turcia refuză semnarea tratatului de pace.

Situațiunea critică

Situațiunea este prin urmare foarte gravă. Sunte temeri că cu toate concesiunile făcute de aliați, Turcii nu vor primi condițiunile de pace.

Se ventilează ideia unei amânări a conferinței. In această privință sunt două păreri în prezență: A se amâna conferința sine die sau a se amâna pe un termen limitat. Turcii ar prefera soluțiunea a doua pentruca să nu se dea loc la o prelungire a sarcinilor mobilizării și din dorința de a vedea pe englezi evacuând Constantinopolul și Ceanak.

America nu ajută pe Turci

Față de primejdia rupturei, delegații americani au comunicat delegației otomane că Statele Unite nu vor putea ajuta pe turci sub nici o formă. Deasemenea a răspuns la cererea Turciei penru încheierea unui tratat de comerț arătând că ar fi foarte greu pentru State-Unite să lege un tratat comercial cu Turcia câtă vreme nu este încă semnată.

Politica Franței și a Angliei

Din partea Angliei dorința ca tratativele să ajungă cât mai repede la un rezultat este foarte vie. Din această cauză s'au făcut o mulțime de concesiuni Turcilor a căror intransigență a ajuns acum provocantă.

S'a renunțat astfel la principiul supravegherei în convențiunea strâmtorilor, s'a amânat discuția pe chestia Mossul, s'a lăsat în grija lealității și cuminteniei Turciei soarta minorităților etnice etc.

Cât despre politica franceză ea are aceleași greutăți de întâmpinat. Apucând să se rostească prea de vreme asupra nevoiei de pace cu orice preț, Franța este obligată să deceze Turciei asupra multor chestiuni, în cari interesele sale îi-ar porunci o atitudine mai dârză.

Delegația turcă își dă seama foarte bine de aceste slăbiciuni ale politicei aliaților și se folosește de ele cu abilitate. Atunci când abilitățile nu mai merg, Ismet Pașa amenință cu ruptura, așa cum a făcut acum vre-o câteva săptămâni — și aliații au trebuit să cedeze.

Situația se prezintă deci foarte gravă. Turcii fac pregătiri militare pentru a reîncepe războiul în condițiuni cari să le asigure o victorie repede și răsunătoare. Mai mult decât oricând se cere acum un acord desăvârșit între toți aliații pentru a salva pacea.

Un nou pretendent la tronul Austro-Ungar

Din Viena ni se anunță că zilele trecute și-a făcut apariția în acel oraș un nou pretendent la tronul austro-ungar. Acest pretendent imediat după sosirea sa s'a și dus la șefii organizației legitimiste unde a spus și-a dovedit cu acte că este fiul fostului moștenitor de tron austro-ungar Rudolf.

După o scurtă consfatuire s'a constituit un partid. Membri comitetului executiv al acestui nou partid și-au luat angajamentul că vor desfășura o puternică activitate pentruca partidul să-și extindă ramificațiile peste întreg teritorul fostei monarhii austro ungare.

Mișcarea culturală, teatrală, literară, artistică

André Chenier

— Conferința dlui prof. univ. Auger —

Aseară, la universitate, în fața unei numeroase și alese asistențe, dl prof. univ. Auger, și-a desvoltat interesanta-i conferință asupra poetului francez, ucis de revoluționari, André Chenier. Remarc din numeroasa asistență pe d-nii prof. univ. A. Lapedatu, V. Bărbat, Oprescu, Marin Ștefănescu, Ștefănescu-Goangă, Silviu Dragomir, Grimm cu d-na, Giuglea cu d-na, Praporgescu, președintele tribunalului, Xantopol, jude de instrucție, Persescu, procuror la Curte. D-na și dl consilier Bădescu, D-ra Bănescu, D-ra Haiducu și alți mulți al căror nume îmi scapă. Dăm mai la vale, într'un scurt și palid rezumat, cele spuse de dl prof. Auger:

André Chenier, ghilotinat în floarea vârstei de revoluționari, a fost puțin cunoscut în timpul vieții lui. Publicase articole politice și câteva poezii ocazionale, iar mai târziu tocmai prin revelațiuni succesive, când a fost publicată opera-i în întregime, s'a recunoscut unanim că revoluția a asasinat un om de geniu.

Dacă nu'și publica poeziile imediat ce le scriea e o dovadă de conștiinciozitatea și scrupulozitatea pe cari acest artist ales le punea în cântarea perfecțiunii. Iubitor de clasicism, către acesta tindea.

Dela clasici se inspira, pe ei îi imita. Studia poezia greacă nu ca un erudit, documentându-se, ci căuta să-i simtă frumusețea, studiind cu sufletul. Antichitatea reconstituită de Chenier trăiește prin ea însăși, nu-i un produs sterp.

André Chenier e născocitorul teoriei imitațiunii originale ce devine creațiune atunci când cuvintele alese, metaforele sublime sunt păstrate ca să se îmbrace cu ele gânduri noui. „Le coeur seul est poète". „La jeune Tarentine", printr'o armonie divină, prin frăgezime, grație și puritate, e o operă de artă greacă. Cu cât admira mai mult pe cei vechi, cu atât Chenier căuta să se depărteze de ei. Ținta lui era să creeze o poezie modernă, inspirându-se din exemplul celor antici cari nu au imitat nimic.

Arta lui urmează regulele rațiunii, invențiunea nu e irațională, căci e descrierea a ceeace fiecare ar simți el însuși. Prin aceasta între cetitor și scriitor se înfiripează o simpatie ce crește când un artist, ca André Chenier, re lizează în opera lui o parte din viață.

Studiind pe cei vechi, el a câștigat simplicitatea și simțul frumosului, așa că versurile lui ne apar că versuri antice cu gânduri noui.

Oarecari fragmente dintr'o poemă științilică, bazată pe descoperirile timpului său, și în special „Invocația Nopții", ne arată că de-ar fi fost lăsat să trăească poate că ar fi reușit să complecteze această operă, care l'ar fi consacrat desigur ur Lucrețius modern.

Nu trebuie, însă să ne închipuim că atât cât a stat la Paris, a dus o viață închisă, așezată. Chenier a iubit mult și era dornic de petreceri.

Iubirea pe care a cântat-o cu ardoare e reală, după cum nu sunt plăsmuite nici numele acelora ce i-au fost iubite. Aceste realități plăcute îl fac demn de Aristophan Farmecul acestor poezii se mărește pentru cetitorul cult prin reminiscențele antice introduse meșteșugit.

Iubirea lui însă e mai mult a simțurilor, ceea ce îl deosebește pe deantregul de Musset din „Nuit d'Octobre". Unele poezii sunt chiar curate impertinențe spirituale, dealtfel minunat potrivite secolului al XVIII-a. Totuși Chenier a iubit cândva cu adevărat: versurile de dragoste pentru Fanny exprimă o dorință de o adorație respectuoasă.

Isbucnind revoluția, Chenier o salută cu bucurie, căci o visa cuminte și cinstită.

Incurând însă, e cuprins de neliniște, Devine jurnalist și denunță opiniunii publice pe iacobini ca inamici ai patriei. După executarea regelui pe care ar fi vrut să-l ajute din tot sufletul fuge la Versailles. Crezând că a fost uitat, revine la Paris și, pecând se afla în casa unui prieten, s'a întâmplat ca acestuia să i se facă o vizită domiciliară și spunându-și numele, Chenier e arestat. Cel care a făcut arestarea era un băcan. Condus la Saint-Lazare în sufletul său se nasc două sentimente: mila imensă pentru cei închiși și indignarea contra călăilor.

„La Jeune Captive" e făcută pentru o fetiță de 15 ani sortită eșafodului. Tot din închisoare ne-au rămas câteva satire extrem de uimitoare. Una din poezii se termină cu minunatul vers: „Virtute, tu trebuie să plângi dacă mor".

In fine, cu câteva ore înainte de căderea lui Robespierre, cădere care a adus liberarea multora, Chenier a fost ucat pe esaford.

Ducându-și mâna la tumte, ultimele lui vorbe au fost:

„Et pourtant j'avais quelque chose là"!

Uimitoarea aventură a unui rege egiptean

In jurul săpăturilor lor dlui Carnavan

Un eveniment pasionează actualmente Anglia. El umple coloanele jurnalelor și revistele îi consacră în fiecare săptămână pagini numeroase. De multă vreme opiniunea publică din Anglia n'a mai fost așa de agitată de altfel de astfel de întâmplări, curioziiatea ei este veșnic nesățioasă. Ea cere amănunte, povestiri de martori, fotografii, schițe etc. Contrar de ce s'ar putea crede nu este vorba de un mare eveniment de politică internațională, de atribuirea mossoul sau de ocuparea Ruhrului.., Dacă aceste grave interese preocupă cercurile politice și de oameni de afaceri ele nu pot rivaliza cu excitarea generală, provocată de această senzațională afacere: descoperirea în Egiptul de sus, a mormântului lui Tutankhamen Faraon al dinastiei a optsprezecea.

In numerele trecute am arătat cum un arheolog britanic, M. Howard Carter încuiat de un mecena al egiptologiei lordul Carnavon avusese norocul mic de a scoate la lumină la 15 Noemvrie trecut în renumita Vale a Regilor lângă Lucsor o criptă nebănuită plină de cele mai minunate tezaure pe cari le-a lăsat intacte treizeci de secole trecute. Din toate orașele Egiptului caravani de turiști nu încetează de a se îndrepta către mormânt au venit chiar din Anglia și a trebuit să se organizeze un serviciu riguros de supraveghere, noaptea și ziua ca să protejeze accesul.

Mai multe săptămâni de lucrări sunt încă necesare înainte de a se termina degajarea mormântului și de a se putea pătrunde în a treia cameră a cărei existență se bănuește și în care se găsește, după cum se pare, mumia regală.

Acestă încetineală apasă pe nerăbdarea britanică; deaceea publicațiunile ilustrate engleze, publică desenuri fanteziste, asupra încăperilor descoperite în Egipt, dând chiar și fotografia mumiei, neaflate încă.

In Franța măreața descoperire a lordului Carnarvon și a lui Howard Carter a suscitat un entuziasm tot așa de aprins, dar Francezii consimt să aștepte răbdători fotografiile ce vor fi luate în curând.

Nu-i, dealtfel, o lecție de răbdare acea pe care o dă regele Tutankhamen care a așteptat timp de mai bine de trei mii de ani fericita întâmplare de a deveni omul cel mai popular al Marei-Britanii?

CURIERUL SPECTACOLELOR

TEATRUL NAȚIONAL

Joi, 1 Februarie se va juca pentru a treia oară „Cafeneaua cea mică".

Sâmbătă 3 Februarie „Hero și Leandra".

Duminecă 4 Februarie (matineu) „Extemporalul".

Duminecă 4 Februarie (seara) „Visul unei nopți de vară".

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Sentimentalitatea lui Pasteur

In timpurile acestea de grosolănie morală, câteva note din sufletul lui Pasteur pot servi ca pildă de îndreptare lumei contimporane.

Deși având deja 27 de ani Pasteur se arată sfielnic, gingaș și candid în fața însemnatului act al căsniciei. Nimic din aceea caracteristică mândrie și conștiință de forță ce se evidențiază la bărbați în deobște.

Cu îndoeli de fecioară scrie vii toarei lui soacre : „Mi-e teamă ca domnișoara Marie să nu puie prea mult preț pe primele impresiuni. N'am nimic din ceea-ce poate plăcea unei tinere fete. Dar amintirile mele îmi spun că atunci când am fost lungă vreme cunoscut de oameni, ei m'au iubit".

Când i se acordă permisiunea să corespondeze direct cu aleasa lui, iată-l cu ce discreție își desvelește patima :"

Tot ce vă cer domnișoară e să nu mă judecați prea repede. Ați putea să vă înșelați. Timpul vă va arăta că sub această înfățișare rece, timidă, care trebuie să vă displacă, e o inimă plină de dragoste pentru dumneata".....

Era la începutul aplicațiilor metodei lui preventive contra turbării la oameni. După un șir de cazuri reușite, se prezintă o familie cu o copilă de zece ani, muscată la cap de 35 de zile. Caz desperat : prin lungimea timpului, prin locul rănii.

Frământări sufletești de nedescris chinuiau pe savant.

Descoperirea tratamentului antirabic avea încă nevoie de experiențe reușite pentru a desarma pe detractori și a se impune lumii.

Groaznică dilemă : să abandoneze pe fetiță unei morți sigure, evitând astfel eșecul științific eventual; să intervie, cu toată micimea șanselor, cercând a salva o viață cu ori ce preț.

Desbrăcat de ori ce calcul egoist, se hotărăște pentru intervenție.

Pacienta fatal, sucombă boalei, petrecându-și ultimile ore sub ochii lui Pasteur, care-i ținea mânuța în mânile lui, după chiar dorința bolnavei. Când moartrea stinse plăpânda viață, omul de știință sub influența durerei simțită de el și părinții fetei, le zise : „Cât aș fi vrut să scap pe micuța d-voastră!" Și pe când scobora scările casei hohote de plâns îi sguduiau trupul...

După moartea lui Pasteur, tatăl fetiței scria unui cunoscut: „Printre oamenii mari a căror viață am putut s'o cunosc, nici unul nu mi se pare mai mare ca Pasteur. Nu văd pe nici unul altul ca — într'un caz ca acela al fetiței noastre — să fie în stare să sacrifice ani lungi de muncă, să puie în pericol o reputație universală de savant, și să meargă cu știința spre un eșec dureros, nu mai din umanitate!"....

In 1869 lovit de-o hemiplegie, el se socotia pierdut.

El se preocupă nu de interesele-i personale, nici de știință în sine, nici de viața-i proprie, ci mai presus de toate de țara sa : „Imi pare rău că mor; aș fi voit să fac mai multe servicii țării mele".

Pentru el : „Știința nu are patrie, dar savantul are una".

Roadele muncii lui vor servi suferințelor din ori ce loc ar fi ei pe globul pământesc ; însă gloria muncii lui se va revărsa peste țara în care s'a născut maestrul, și veacuri după veacuri alături de numele Pasteur se va adăoga : francez de obârșie.

După cum mișcările sociale cu caracter pronunțat internațional sunt, în cele din urmă, obligate să ție seamă de deosebirile dintre nații, căci nu isbutesc să uniformizeze popoarele reducându-le la o singură turmă cu o doctrină la fel înțeleasă pretutindeni — tot astfel știința, în ciuda elanului ei celui mai umanitar, nu poate destrăma firul ce leagă pe savant de cei de-o limbă și deun suflet cu el.

Pentru tinerimea ce are ași croi drumul, Pasteur dă un mănunchiu de sfaturi aducătoare de liniște a conștiinței : — „Să nu vă lăsați atinși de scepticismul defăimător și steril. Spuneți-vă dintru întâiu : „Ce-am făcut pentru instruirea mea ?" Apoi, pe măsură ce înaintați: „Ce-am făcut pentru țara mea ?" până în clipa când veți avea poate imensa fericire de-a gândi că ați contribuit, într'o ramură, la progresul și la binele omenirii. Dar, fie că sforțările sunt mai mult sau mai puțin favorizate de viață, trebuie, când te apropii de marea țintă, să fii în drept a spune : „Am făcut tot ce-am putut".

Ajungem în sfârșit la fațeta cea mai delicată din acelea ce alcătuesc structura psihică a omului : la fațeta religiunu. Sunt unii, în special oameni de știință, cari pretind fălindu-se că lor le lipsește această mistică latură. Să-i credem și să nu-i contrazicem.

Nu mai cât pentru cei altiel constituiți sufletește să le punem sub ochi mângâietoarea veste că Pasteur, cu toată vastitatea științei lui, era adânc religios.

— „Inseamnă că în forul meu lăuntric și în diriguirea vieții mele, eu nu țiu seamă decât de știința dobândită ? Să și vreau, nu aș putea, căci ar trebui să mă despoiu de o parte din mine însumi.

In fiecare dintre noi sunt doi oameni: Savantul, acela care a făcut *tabula rasa,* care prin observație, experimentație și raționament, vrea să se ridice la cunoașterea naturii ; și apoi omul simțitor, omul tradiției, al credinței sau al îndoelei, omul care-și plânge copiii ce nu mai sunt, care nu poate, vai ! să dovedească că-i va vedea, dar care crede și speră, care nu vrea să moară ca un vibrion, care-și spune că forța ce-i în el, se va transforma.

Cele două domenii sunt distincte, și vai de acela care vrea să le facă să se încalce unul pe altul, în starea așa de neperfectă a cunostințelor omenești"....

O mică rectificare, și personalitatea psihică a lui Pasteur ar fi tipul ideal al savantului așa cum îl concep mințile femeești.

Sfințirea iubirii, milă extremă pentru aproapele tău în suferință, încredere în rodnicia muncii științifice, patriotismul generos, — toate se împletesc în Pasteur.

Religiozitatea ? Și ea, — numai cât aici cerem corectivul.

Idealul nostru nu-i împărțirea sufletului în două firide, unde să a dăpostim într'una știinat rigidă, iar într'alta o religie mistică și antagonistă celeilalte conlocuitoare.

Noi dorim și viitorul — credem — va creia aceste tipuri — ca pe meticulozitatea științifică să se brodeze religia poetică, înaripată, care în fața imensității acestui univers măreț, să ne facă a ne înclina pios, admirând sublimitatea nesfârșitelor lumi ce roiesc în spațiu, și recunoscându-ne micimea noastră omenească.....

Noi vrem o contopire a celor două firide, o îmbrățișare unificătoare a celor doi factori : știința și religia.

Oricum — cu toată mica lacună pomenită — Pasteur e printre acei puțini oameni de știință cari se apropie mai mult de sufletul feminesc — de aceea noi femeile aducem amintirii lui prinosul nostru de venerație și dragoste îndumnezeitoare!

LELIA P.

De ce scade leul?

Opoziţia face afirmaţiuni neîntemeiate

După cum îi este obiceiul, opoziţia caută să exploateze scăderea leului cu scopul de a produce diversiuni în opinia publică în vederea realizărei unor anumite calcule de politică meschină.

Fără ca să-şi dea osteneala să descopere adevăratele cauze cărora se datoreşte deprecierea valutei şi fără ca să-şi dea seama că prin alarmările ei nejustificate, această opoziţie vecinic nemulţumită utilizează toate maneperile numai în vederea de a-şi atinge scopul ei.

Astfel cu deosebire foile acelor partide în goană după putere, afirmă că leul se prăbuşeşte datorită indolenţei guvernului. Este de prisos să mai insistăm asupra politicei financiare înfăptuită de actualii conducători numai în limitele necesităţilor economice şi financiare ale ţărei.

Totuşi pentru a arăta încăodată reaua credinţa de care este călăuzită opoziţia, ne referim la constatările presei străine făcute cu privire la scăderea francului, de unde reese lămurit că ea se datoreşte numai acţiunei militare întreprinsă de Franţa în regiunea Ruhr.

De sigur, că aceiaşi cauză trebuie atribuită şi recentei scăderi a leului. In adevăr, îngrămădirile de trupe din partea Ungariei la graniţa noastră necesitând demersuri energice şi chiar măsuri militare de prevedere pe care statul român s'a văzut silit ca să le ia, era firesc ca să neliniştească piaţa financiară streină în ceia ce priveşte moneta noastră.

In legătură cu aceste amănunte, un ziar din Capitală publică câteva relaţii din care se poate constata că în unele cercuri din streinătate România e te considerata ca stând pe picior de războiu. Până când piaţa streină se va convinge că aceste ştiri neîntemeiate, nu sunt decât nişte simple svonuri puse în circulaţie de cei interesaţi să speculeze valuta noastră, fără îndoială că leul va continua să scadă.

Nu rezultă de loc însă de aici, ca partidele de opoziţie să profite de situaţie, pentru a lupta împotriva guvernului cu mijloace nepermise şi dăunătoare ţărei.

Mişcarea comercianţilor

Camerile de comerţ se opun măsurilor pentru înfrânarea speculei. Guvernul trebuie să procedeze energie

Printre proectele de legi pe care guvernul urmează să le prezinte Parlamentului în vederea normalizărei vieţei publice, se află şi acel pentru înfrânarea speculei. Cu scopul de a fi adus la îndeplinire acest deziderat în condiţiuni potrivite cu cerinţele generale, guvernul a însărcinat o comisiune de specialişti, cari împreună cu reprezentanţii consumatorilor şi ai comercianţilor să alcătuiască proectul.

După o intensă activitate a comisiunei, proectul a fost terminat. In el se prevăd dispoziţiuni a căror aplicare în adevăr va conduce la înfrânarea speculei şi la eftini rea traiului. Măsurile sunt îndreptate deopotrivă atât împotriva negustorilor speculanţi cât şi împotriva consumatorilor care vor nesocoti dispoziţiunile prevăzute în lege.

In legătură cu această importantă chestiune, reprezentanţii Camerilor de comerţ din întreaga ţară, au ţinut o consfătuire în capitală în vederea de a se pronunţa asupra acestui proect de lege atât de imperios cerut de interesele generale ale publicului. Camerile de comerţ în loc însă de a-şi spune părerile lor obiective în această privinţă, ceia ce de sigur ar fi contribuit mult la uşurarea sarcinei conducătorilor, dimpotrivă de la început s'au pronunţat categoric în contra legei, susţinând libertatea absolută a comerţului.

Fără îndoială că atitudinea Camerilor de comerţ nici nu este în dreptăţită şi nici nu este corespunzătoare cerinţelor publice.

Căci, în momentul când Camerile de comerţ combat proectul guvernului pentru înfrânarea speculei, tot atunci negustorii din întreaga ţară au ridicat fără nici un motiv preţurile într'o măsură care întrece orice margini. Dar atitudinea reprezentanţilor comerţului nu se opreşte aici, ci ei preconizează ideia de a închide magazinele în cazul când legea pentru înfrânarea speculei va deveni fapt împlinit.

Firesc că faţă de asemenea ameninţări guvernul este dator să procedeze energic, fiindcă în nici un caz nu se pot sacrifica interesele marelui public, pentru ca o clasă care nu-şi cunoaşte rostul ei în aceste grele împrejurări, să se îmbogăţească prin mijloace nepermise. Nici o toleranţă nu mai poate fi acordată, cu atât mai mult, cu cât în repetite rânduri s'au dat avertismente speculatorilor, toate au fost însă zadarnice, de oarece specula continuă cu o furie crescândă.

Libertatea comerţului nu poate să fie îngăduită, fiindcă trăim încă vremi anormale, de care acapatorii şi tot soiul de speculanţi, caută să profite în dauna populaţiei secă tuite.

Agitaţia studenţimei

Mişcările studenţeşti pe chestiunea lui „numerus clausus" au luat în ultimul timp un caracter îngrijitor nu atât prin violenţele la care s'au dedat şi studenţii creştini şi cei evrei, cât printr'o intransigenţă care dovedeşte că de-acum numai glasul pasiunei va vorbi. Şi când ideia a devenit pasiune, raţiunea nu mai poate împiedica nici unul din escesele sale. Neputincioasă ea asistă la toate poruncile patimei care domneşte cu depline puteri.

Mişcarea studenţească a luat acum acest caracter. Şi o parte şi cealaltă adică şi creştinii şi evreii sunt târâţi acum de forţa pasiunei. Violenţele cari s'au petrecut la Bucureşti în chiar localul Universităţii nu sunt decât actele nesăbuite ale pasiunei. Nu este desigur încăpură între unii şi alţii, dar povârnişul de duşmănie pe care au alunecat şi unii şi ceilalţi îi poate duce l aceasta.

Primejdia unei atari alunecări o înţelege oricine. Tocmai în clipe când ţara are nevoie de mai multă linişte, când colaborarea energiilor obşteşti este mai necesară, tocmai când ar trebui mai mult ascultată porunca armoniei şi a ordinei, a muncii fecunde şi tihnite, tocmai atunci suntem încercaţi de o dezbinare ale cărei consecinţe nu pot fi decât dăunătoare operei de întărire a lumii româneşti.

Iată de ce credem că pe povârnişul pe care a alunecat lupta studenţească, ea nu mai poate fi lăsată să continue. Şi pentrucă cunoaştem toată dragostea de ţară a studenţimei noastre păstrăm încă nădejdea că mişcarea ei nu se va deslănţui într'un mod care ar putea da naştere la turburări grave şi la repercusiuni dureroase pentru ţ ra.

TRATATIVELE cu Rusia sovietelor

Declaraţiile dlui Duca în privinţa relaţiilor româno-ruse — Obiecţiunile ridicate de drul Lupu

Cu prilejul discuţiunilor din Cameră asupra situaţiei externe, dl I. G. Duca ministrul de externe a afirmat că la Lausanne, reprezentantul Sovietelor, Cicerin în plina conferinţă şi-a manifestat dorinţa unor tratative între România şi Rusia, care să rezolve în mod amical şi în timpul cel mai scurt diferitele chestiuni pendinte între cele două state.

De sigur, că ştirea este dintre cele mai importante şi dacă tratativele vor conduce la bun sfârşit, ele sunt menite să asigure liniştea în Orient. Dl Duca în expunerile făcute, s'a rezumat numai în a constata că între delegaţii români şi cei sovietici au loc convorbiri, al căror rezultat d-sa speră că va corespunde tuturor aşteptărilor, fără ca interesele ţărei noastre să fie nesocotite.

Faţă cu declaraţiunile dlui Ministru de externe, dl dr Lupu s'a crezut dator să intervie, cu intenţiunea pe de o parte de a dovedi că partidul ţărănist încă din timpul guvernului Vaida preconizase pacea cu Rusia, iar pe de altă parte că numai atitudinei partidului liberal se datoreşte nereuşita tratativelor urmate atunci.

Este neîndoelnic că nimeni nu contestă necesitatea unei păci durabile între România şi Rusia, dar chestiunea importantă era de a se viza oportunitatea tratativelor. Fiindcă lucrul e cunoscut îndeajuns, că guvernul sovietic în politica lui întreprinsă până acum faţă de România nu s'a arătat de loc a fi sincer. In susţinerea acestei afirmaţiuni vin o serie întreagă de acte ale Sovietelor manifestate ori de câteori delegaţii sovietici au fost în contact cu statele europene.

Astfel atât la Genova, cât şi la Varşovia niciodată reprezentanţii guvernului sovietic în convorbirile oficiale pe care le aveau cu delegaţii români, nu se arătau dispuşi a renunţa la Basarabia. Chiar cu ocazia recentei conferinţe dezarmare dela Moscova, guvernul sovietic a refuzat să accepte participarea României sub rezerva condiţiunilor privitoare la Basarabia. Afară de aceasta, se mai ştie că sovietele şi au voit să ratifice nici tratatul de comerţ nu de mult încheiat între Anglia şi Rusia, deşi în nenumărate rânduri, guvernul englez arătase o deosebită solicitudine faţă de reluarea relaţiilor dintre Rusia sovietică şi Europa.

Când ştim toate acestea, era oare cu putinţă să credem în reuşita unor eventuale tratative româno-ruse în asemenea condiţiuni? Este foarte drept, după cum d. Duca a afirmat la Cameră, că agenţi sovietişti fără nici o autoritate şi fără nici o răspundere, de mai multe ori au propus României tratative, dar fără ca ele să prezinte vre-o garanţie de seriozitate.

Şi în nici un caz iniţiativa acestor convorbiri diplomatice nu putea să fie încredinţată drului Lupu ale cărui legături cu bolşevicii sunt îndestul de cunoscute.

Astăzi situaţia este cu totul alta. In faţa unei conferinţe europene unde participă reprezentanţii tuturor marilor puteri, dl Cicerin delegatul guvernului din Moscova vine şi expune oficial punctul de vedere al Rusiei sovietice faţă de cererile ţărei noastre, şi-şi exprimă chiar dorinţa de a ajunge la o bună înţelegere. Fără îndoială că a desconsidera aceste propuneri, ar fi o mare greşală cu cât mai mult, cu cât şi ceilalţi delegaţi sovietişti în interviewurile acordate la Lausanne au afirmat că guvernul Rusiei sovietice nu se arată a fi de loc intransigent faţă de condiţiunile în care înţelege România să încheie pacea cu Rusia.

DESCENTRALIZAREA administrativă sanitară în Ardeal

Reorganizarea administrativă a României, potrivit nouilor condiţiuni impuse ţărei pentru consolidarea deplină în hotarele ei naturale, formează obiectul principal, înscris în programul guvernului actual. Activitatea acestui guvern, în scurtul timp, de câne a luat frânele ţărei, este desigur dovada vie, care garantează că scopul impus, în senzul de mai sus, nu va întârzia de a fi atins.

Problema reformei administrative care se bazează pe principiul descentralizărei, a început să fie soluţionată.

In Ardeal unde această reformă se resimte cu atât mai mult, avem astăzi de înregistrat unul din primii paşi făcuţi: Descentralizarea administrativă sanitară.

*

Iată ce ne spune d. profesor dr. Ganea actualul inspector general al serviciului sanitar din Ardeal:

Curând după ce am luat conducerea acestui resort, m'am putut convinge de dificultăţile enorme, din toate punctele de vedere, a organizărei actuale a serviciului sanitar din Ardeal. Şi atât toată lumea, cred că înţelege de ce însemnătate este pentru ţară, o bună stare sanitară. A fi continuat să acceptăm situaţia în care ne găseam, din acest punct de vedere în Ardeal şi Banat, ar fi fost o gravă greşală ale cărei efecte triste n'ar fi întârziat să se producă.

Am făcut dar un memoriu amănunţit, în care am arătat ministerului sănătăţei publice, că este urgent necesar pentru buna administraţie şi conducere sanitară, o diviziune pe regiuni ca în restul ţărei.

Demersul ce l'am făcut, trebue s'o spun cu satisfacţie, a fost încununat cu succes. Astăzi procedăm la aplicarea descentralizărei sanitare în Ardeal şi Banat.

*

Continuând dl profesor dr. Ganea ne dă unele amănunte asupra modului de procedare la lichidarea resortului ocrotirilor sociale, care a început şi continuă.

Potrivit legei promulgate la 28 Oct. 1922, întreg teritorul României s'a împărţit în 11 directorate sanitare regionale, din care 3 în Ardeal şi Banat.

Aceste trei din urmă vor avea reşedinţele în următoarele centre: Cluj, Arad şi Braşov.

Astfel cu modul acesta ultimul vestigiu al resortului ocrotirilor sociale din Ardeal dispare fiind înlocuit prin administraţia direcţiunilor regionale.

Actualimente, zice dl dr. Ganea, lucrăm cu febrilitate la întocmirea cadrelor nouilor regiuni, care în câteva săptămâni vor funcţiona la reşedinţele lor.

*

In altă ordine de idei, dl dr. Ganea, ne spune:

Trebue să remarc că, pe lângă foloasele de ordin practic administrativ, că diviziunea pe regiuni a serviciului sanitar, are o importanţă capitală în înţelesul strict a nevoilor sanitare ale ţărei. Această diviziune pe regiuni permite o combatere rapidă şi efectivă a epidemiilor, care în ultimul timp au luat proporţii îngrijorătoare. Foloasele din acest punct de vedere, se va vedea curând, cât de mult vor fi resimţite.

*

Importanţa deosebită a reformei administrative sanitare înfăptuită, în Ardeal, accentuează d. dr. Ganea, este că odată cu aceasta încetează organizaţia sanitară specială de aici, care producea atâtea neajunsuri.

Cu ea s'a realizat în principiu opera de unificare sanitară, care în înlănţuirea tuturor organelor abministrative ale ţărei, asigură de aici înainte în mod temeinic consolidarea României de azi.

*

Intr'un viitor număr al ziarului nostru vom arăta bilanţul activităţei dela cenducerea sanitară a Ardealului, sub actualul guvern, cu îmbunătăţirile ce s'au realizat până acum.

Dac.

◆ INFORMAŢII ◆

Consiliul comunal al Clujului a hotărât — asemenea celorlalte oraşe din ţară — introducerea unui impozit pentru străinii care staţionează în localitate. Impozitul acesta va fi de 10 lei pe zi şi se va extinde şi asupra străinilor angajaţi la diversele întreprinderi industriale şi comerciale.

*

Uzina electrică a oraşului Cluj ne roagă a publica următorul comunicat:

Apa Someşului scăzând în urma gerului recent atât de mult în cât provederea bazinului uzinei cu apă se poate face numai cu foarte mai sforţări şi de altfel întreaga instalaţie fiind supra încărcată, direcţiunea se vede silită a ruga publicul ca în propriul său interes să reducă numărul becurilor la strictul necesar, stingând lumina când nu are nevoie de ea. Aceasta pentru înlăturarea unei eventuale întreruperi a curentului.

*

Ni se aduce la cunoştinţă că fondul studenţesc de ajutorare iniţiat de domnul profesor univ. Virgil Bărbat şi care până acum purta numele D-sale, a primit denumirea de „Petru Maior“ — aceasta la dorinţa însăşi a domnului profesor Bărbat. Intrucât Centrul Studenţesc Clujan n'a putut până acum organiza administrarea fondului, averea fondului a fost depusă la banca „Albina“ din localitate, unde se vor trimite pe viitor ofrandele băneşti pentru fond.

*

Din cauza că apa Someşului a îngheţat, uzina electrică a trebuit să reducă la jumătate curentul furnizat ziua pentru oraşul Cluj. In felul acesta iluminatul de noapte nu va avea de suferit.

*

Societatea ştiinţelor medicale din localitate va ţine Sâmbătă 3 Februarie, o şedinţă, în amfiteatrul clinicei medicale, cu următoare ordine de zi:

1. Dr. Hăngănuţ: Un caz de Morvă acut.
2. Dr. Siartău: Un caz de tetanus cefalic.
3. Dr. Cimoca: Prezentări de bolnavi.
4. Dr. Popoliţă: Un caz de stenoză cicatricială impermeabilă a esofagului.
5. Dr. Câmpean: Prezentări de bolnavi.
6. Prof. Minea: Prezentări de bolnavi.
7. Dr. Glăvan: Prezentări de bolnavi.
8. Dr. Vasiliu: Prezentări de piese.

*

200 lei premiu pentru cine îmi va restitui cânele de vânat pierdut (numele „Nora“ speţa „Prepelicar“) sură cu pete brune, coada tăiată. Adresă: La Consiliul de răsboi. 2546

*

CHAMPAGNE chelner! încă n'ai sosit? cu champagnia Fabricei Szilágyi — „FAVORIT“, 2332

Ne am ocupat la timp de festivalurile organizate de soc. „România Juna“ din Viena pentru monumentul lui M. Eminescu.

Conducerea „României June“ ne roagă să aducem şi pe această cale cele mai frumoase mulţumiri dlui Dr. Doboşan care a organizat festivalul din Reciţa în ziua de 7 Ianuarie realizându-se un venit cruat de 8200 Lei.

*

Dl Traian Meseşan simpaticul secretar al Prefecturei Poliţiei Cluj a fost decorat cu „Serviciul Credincios“ cl. I.

*

Eri seară s'a sinucis prin otrăvire la locuinţa sa din Calea Doroban ilor, administratorul arestului preventiv Alex. Porumbaru Cauza ce l'a determinat să-şi pună capăt vieţei e o anchetă în urma căreia s'a stabilit însemnate incorectitudini în sarcina sa. Parchetul a ordonat trimiterea cadavrului la Institutul Medico-Legal pentru a i se face autopsia.

*

Aladar Hirsch din Str. Cavalerilor Nr. 4 a reclamat poliţiei că a fost excrocat cu suma de 17000 lei de către cismarul Gh. Bako din Str. Momerandului Nr. 3. Comisarul Leontin a fost delegat de către dl Prefect să cerceteze cazul.

*

Ignatz Rosenfeld fostul agt. poliţienesc în brigada comisariatului Leontin Pop dela Poliţia Centrală, a fost revocat din serviciu din cauza mai multor incorectitudini stabilite în sarcina sa.

*

Nu acceptaţi decât pudra Höfer şi crema Baby. 2542-4

*

Mack Kaiser Borax este indispensabil la toaletă şi gospodărie. 2475—5

*

Expoziţia din Lwow a organizat un tren expoziţie de mostre, care va vizita oraşele Bucureşti, Iaşi, Cernăuţi, Galaţi şi Chişinău spre sfârşitul lunei Februarie. Delegatul direcţiei va fi autorizat să primească comande,

*

Recursurile înaintate Comitetului agrar din Bucureşti cu privire la aplicarea reformei agrare din Ardeal, vor începe să fie judecate în cursul lunei Februarie.

Până acum lucrările Comitetului agrar au fost ocupate cu terminarea recnrsurilor din vechiul regat.

*

Monitorul Oficial publică decretele din 30 Decembrie, prin care sunt ridicaţi la rangul de profesori titulari, d-nii: dr. Ion Niţescu, dr. Victor Papilian, Titu Ganea şi Titu Vasiliu, toţi dela facultatea de medicină din Cluj.

Dl. R Schüller dirijor la Operă, începând cu 6 Febr. va ţinea în fiecare Marţi seara la orele 8½ în localul academiei comerciale, pentru adulţi (dame-domni) un curs de armonie, pentru a complecta studiile muzicale începute de unii Doritorii de a se înscrie se pot anunţa până la 6 Febr. la „Reclama“, Piaţa Unirei 5 e. I. I.

*

Vineri 2 Febr. Dl Dr. Prof. M. A. Botez va vorbi la Universitate în Sala Nr. IV, orele 6 d. a., despre Probleme de populaţie.

*

Cereţi în farmacii şi drogherii numai pudra Höfer şi crema Baby. 2542-2

*

La scăldarea copiilor noştri e indispensabil boraxul cu renume universal Mack Kaiser Borax. 2475—6

*

Se acordă personalului direcţiunei căilor ferate particulare cu începere dela 1 Octombrie 1922 primele ce se plătesc personalului C. F. R. în conformitate cu regulamentul aprobat de ministerul comunicaţiilor la 18 Martie 1922 micşorate cu suplimentul de scumpete şi ajutorul familiul acordat funcţionarilor.

Aceste prime se vor plăti la direcţiunea generală C. F. R. din fondul format din sumele încasate ca taxe de 20 şi 30 la sută asupra tarifelor.

*

Ministerul de finanţe a hotărît în urma intervenirei celui de instrucţie, ca toate serbările cu caracter şcolar să fie taxate cu 10 la sută din beneficiul net al serbării, în loc de 30 la sută cum se taxa până acum.

Statificarea c. f. arădane

Concomitent cu statificarea căilor ferate someşene a fost hotărâtă — după cum s'a anunţat — şi statificarea căilor ferate particulare din judeţul Arad.

Comisiunea însărcinată cu lichidarea s'a întrunit la Arad în cursul săptămânii, iar reprezentanţii direcţiei căilor ferate arădane au fost chemaţi la Bucureşti, pentru discutarea modalităţilor de trecere la stat a căilor ferate în chestiune.

De-ocamdată, dupăcum suntem înştiinţaţi din Arad, statificarea hotărâtă pentru ziua de mâine, 1 Februarie, a fost amânată către timp din cauza piedecilor tehnice cari s'au ivit în ultimul timp. Aceeaş informaţiune anunţă, că delegaţia înapoiată dela Bucureşti a adus răspunsul, că statificarea hotărâtă în principiu nu se va face în întregime, ci statul va lua de-ocamdată numai în arendă numitele linii ferate. Personalul căilor ferate arădane va fi menţinut în întregime în slujba statului.

De altfel condiţiunile luării în primire a acestor linii particulare sunt identice cu acelea din învoiala cu căile ferate Someşene, anunţată deunăzi în coloanele noastre.

Monumentul Soldatului Român în Târgul-Mureş

In 21 Ianuarie s'a ţinut adunarea de constituire a „Societăţii pentru ridicarea monumentului soldatului Român în Târgu-Mureş“.

Românii de bine au înţeles, că e timpul suprem, ca să se eternizeze uriaşul efort al naţiunei luptătoare pentru libertate şi sfintele drepturi omeneşti şi în oraşul, care a fost prima etapă în calea triumfală a oştirei Române pe pământul desrobit al Ardealului.

Cu concursul tuturor oamenilor de inimă noul primar al oraşului dm Emil Dandea a făcut primul pas pentru realizarea promisiunei făcută la instalarea sa ca în cel mai scurt timp să împodobească piaţa acestui târg cu statuia turnată în bronz a conştiinţei şi puterii româneşti.

Societatea s'a constituit alegându-şi ca prezidenţi de onoare pe domnul general Mărdărescu, ministru de războiu. Inalt Preasfinţia Sa mitropolitul primat Dn Miron C. Cristea, domnul general Văitoianu, ministru de interne, şi domnul Banu, ministrul cultelor şi artelor.

S'a proclamat ca preşident dl general Şerbescu, comandantul Diviziei XX., iar ca vicepreşident executiv domnul primar dn Emil Dandea.

S'au fixat deocamdată directivele acţiunei pentru asigurarea rezultatului cât mai grabnic şi desăvârşit.

Sala festivă a primăriei s'a văzut în fine plină de oameni însufleţiţi şi se părea, că un nou suflu dătător de viaţă străbate inimile celor prezenţi deritori de a înfăptui ceeace în curs de patru ani s'a neglijat în dauna intereselor româneşti.

A făcut impresie penibilă absenţa demonstrativă a tuturor parlamentarilor din opoziţie şicu excepţia unuia, a tuturor membrilor marcanţi ai partidului naţional.

Se vede, că s'a imitat în tocmai procedeul dela Incoronare. Se vede că naţionalii nu pot înţelege solidarizarea nici măcar în astfel de acţiuni de însemnătate generală.

Acestora le poate fi o foarte bună lecţiune prezenţa ţăranilor din sală şi galerie, cari şi de astă dată au dovedit, că conştiinţa neamului este şi rămâne nealterată.

Confesionalismul şi Statificarea şcolilor

Un liceu care se prăpădeşte

E încă la ordinea zilei şi va mai fi încă multă vreme chestiunea şcolilor confesionale româneşti. S'a pus această chestiune în discuţia tuturor cercurilor interesate, au discutat-o guvernul, autorităţile confesionale, adunările profesorale, presa şi cu toată această lungă discuţie chestiunea a rămas tot în stadiul nefericit de mai înainte. Şcolile acestea tânjesc, profesorii duc înainte un martiraj asemenea aceluia de pe vremea impilării maghiare, cu lefurile neprimite de luni întregi, fiindcă autorităţile confesionale nu-i plătesc şi nici amestecul Statului nu-l îngădue.

Starea aceasta mizerabilă dăinueşte însă, fără ca bisericeştile autorităţi să-şi dea în sfârşit seamă, că se dăunează simţitor atâtea şcoli, care altfel ar putea fi de nepreţuit folos neamului. Incăpăţinarea aceasta e cu atât mai regretabilă, cu cât sorţii de de izbândă în viitor, în urma pierderii latifundiilor bisericeşti, sunt inexistenţi pentru tezaurul confesiunilor respective. E regretabilă însă mai ales pentru faptul, că intrasigenţa aceasta dăunătoare merge cot la cot cu aceea a confesiunilor minorităţilor etnice şi astfel se face o cauză comună cu acestea dintr'o cauză, care e a noastră şi care, azi când chestiunea e pusă definitiv pentru şcolile minoritare, ar trebui definitiv separată. Cu atât mai mult, cu cât în trecut şcolile acestea n ci n'au voit să audă de o cauză comună cu ale noastre.

Facem reflecţiunile acestea în legătură cu ştirea alarmantă adusă de o gazetă arădană, că din cauza intransigenţei consistorului arădan, liceul de băeţi din Brad se găseşte pe marginea prăpastiei. Consistorul n'are bani; cu toate acestea refuză statificarea, deşi aceasta e cerută stăruitor de către întreg corpul profesoral. Profesorii sunt neplătiţi de luni întregi, cheltuelile ceului deasemenea neplătite şi în urma acestui fapt învăţământul stagnează fără ca de undeva să vie vre-o nădejde.

Situaţia nu se prezintă mai bine nici la celelalte licee româneşti confesionale. Şi îndreptarea trebne să vie cât mai curând, îndeosebi pentrucă e o cauză generală.

E cât mai curând necesară această îndreptare şi pentru motivele, că nu se poate impune profesorilor, peste voea lor, un martiraj asemenea aceluia îndurat cu supunere pe vremea reginului maghiar şi — poate mai curând pentru aceasta — pentrucă şcolile confesionale româneşti nu trebue lăsate să servească ca mijloc şi paravan pentru şcolile confesiunilor minoritare, cu care ele nu au nimic comun. Autorităţile confesionale, a căror îndărătnicie continuă să prelungească această situaţie, ar trebui să sesizeze în sfârşit complexul chestiunii şi să renunţe la o ambiţie, care nu mai are nici şanse, nicli justificare.

O acţiune contra speculanţilor din Cluj

In urma crizei de alimente declarată de câteva săptămâni în localitate, autorităţile au întreprins o anchetă serioasă pentru descoperirea speculanţilor. S'a constatat cu ocazia raziilor întreprinse, că actuala criză a fost provocată în chip artificial de către speculanţi. S'a descoperit existenţa în localitate a 172 vagoane de făină, un stoc evident suficient pentru alimentarea mai îndelungată a oraşului. Acelaş lucru s'a constatat şi în privinţa zahărului, care există, dar e ascuns de speculanţi.

Ancheta începută la mori, brutării şi magaziile de făină şi de zahăr, a fost continuată şi la măcelării.

Agitațiile studențești la Cluj

Incidentul de la facultatea de medicină. Ancheta rectorului. Cursul de anatomie suspendat. Celelalte funcționează. Intrunirea senatului universitar. Intorcerea delegaților Clujeni dela București. Comunicatul

Eri a avut loc un mic incident la facultatea de medicină anul I, între un student evreu și doi medicinișt creștini. După aceasta studenții evrei au fost expulzați fără nici o violență dela cursuri. Domnul Dr. Iacobovici, rectorul universității, a făcut o anchetă la fața locului. Cursul de anatomie a fost suspendat pe timp nelimitat. Toate celelalte cursuri se țin fără studenții evrei. Astăzi la ora 12 s'a întrunit senatul universitar pentru a discuta și lua hotărâri asupra ținerei cursurilor în legătură cu ultimele mișcări studențești.

Intorcându-se dela București de legații studențimei Clujene, au cerut rectoratului autorizațiunea pentru ținerea unei adunări a tuturor studenților, în scopul ratificărei hotărârilor luate de delegații studențimei din întreaga țară.

Delegații clujeni întorși de la București au adus un comunicat asupra hotărârilor luate care în esență sunt următoarele: Studenții creștini sunt hotărâți să continue lupta; nu se vor retrage de la cursuri, dar vor isgoni pe studenții evrei. Vor apela la corpurile legiuitoare să le satisfacă revendicările, în principal introducerea „numerus-lui clausus". Ca măsuri provizorii până la satisfacerea cererilor, studenții români vor opri pe cei evrei de la cursuri.

In caz când se va hotărâ închiderea cursurilor, studenții vor pleca pe la casele lor, unde se vor transpune în masele electorale pentru a lămuri cetățenilor români, pericolul evreesc.

In numărul de mâine, vom da convorbirea ce am avut-o cu dl dr Iacobovici, rectorul Universității, în chestia agitațiilor studențești.

Dac.

Revendicările Artiștilor Teatrului Național din Cluj

Pentru astă seară a fost convocat comitetul Teatrului Național din localitate, la care va asista o delegație a artiștilor, pentru o discuta în chestiunea mărirei salariilor pe care au rădicat-o toți artiștii. Aceștia cer că salariile să fie mărite după normele fixate pentru artiștii Teatrului Național din București.

Raporturile Ardealului cu Cehoslovacia

Plățile în Cehoslovacia

Comisiunea negustorilor ardeleni, care a tratat la (Pressburg) Bratislava regularea datoriilor din Cehoslovacia s'a întors la Cluj, după ce a tratat patru zile.

Rezultatul tratativelor a fost un acord în sensul ca datoriile din 1921 să fie achitate pe cursul de lei 2—2.50 de o coroană cehoslovacă, iar cele din 1922 în raport de 3—4 jum. lei. Raportul de schimb nu a putut fi stabilit mai jos, pentru că negustorii ardeleni, sau cel puțin 99 la sută din ei, nu sunt în stare de încetare de plăți. Datoriile vor fi achitate până cel mai târziu în Maiu.

S'a mai stabilit la Bratislava ca firmele exportatoare din Cehoslovacia să trimeată reprezentanți în Ardeal pentru a cunoaște împrejurările locale.

Deasemenea s'a mai discutat necesitatea unei filiale de bancă cehoslovacă la Cluj, prin care să se poată face plățile regulat.

Ocupațiunea franceză în Ruhr

Inăsprirea stării de asediu. Ciocniri între muncitorii germani și trupele de ocupație

Berlin. — Autoritățile franceze au înăsorit starea de asediu. La Weisbaden au avut loc ciocniri franco-germane. Deasemenea la Essen muncitorii au schimbat focuri de armă cu trupele de ocupație.

Dregeți-vă oglinzile defecte în atelierul de lustruire de sticle și oglinzi 2484

Hunwald,

inzestrat cu mașinile cele mai moderne Cluj.

Telefon interurban 147.

AGITAȚIILE studenților din Capitală

— Măsurile luate pentru reprimarea agitațiilor —

București — Azi dimineață dnii miniștri Văitoianu, Arghelescu, Florescu și Nistor. dimpreună cu dnii generali Davidoglu și Nicoleanu, dl drimprocuror Mosgos și dl Raicoviceanu au discutat mijloacele represiunei agitațiilor antisemite, hotărând că dacă vor continua instigatorii vor fi arestați și depuși la Văcărești spre a fi apoi judecați. Universitățile, căminurile vor fi închise. Poliția va împiedica orice manifestație.

Guvernul a interzis întrunirea publică anunțată de „Uniunea evreilor pământeni".

„Adevărul" anunță că o delegație compusă din fruntași evrei va cere astăzi audiență Guvernului și va prezenta parlamentului un memoriu.

Poliția din București a invitat pe studenții evrei cari au instigat pentru închiderea magazinelor, la prefectură unde li s'au dresat acte cari apoi au fost înaintate primului procuror care va decide dacă este caz de urmărire. Studenții au fost reținuți la poliție.

Ziarul „Viitorul" anunță că guvernul a decis luarea de măsuri drastice în cazul cotinuării agitațiilor.

Noui încărcări

Guvernul interzicând întrunirea anunțată în sala Tomi, Uniunea Evreilor Pământeni s'a întrunit azi în Sinagoga cea mare și a protestat împotriva agitațiilor antisemite.

Aseară s'a produs o încăerare, care a luat proporții, între studenții cari vindeau „Cuvântul Studențesc" în cartierul Văcărești între locuitorii evrei din cartier.

Guvernul a decis interzicerea ori căror întruniri. Din cauza aceasta nu s'a putut ține nici întrunirea chiriașilor.

Delegația studenților clujeni la primărie

Căminurile studențești fără alimenta și lemne. Promisiunile dlui primar.

Criza de alimente (făină carne zahăr), care a început să se simtă în acest oraș în urma speculei repertorilor a lovit foarte simțitor în studențimea de aici. Cele două căminuri ale studenților au rămas de câteva zile în absolută lipsă de zahăr și lemne iar făina s'a împuținat într'atâta încât studenți sunt amenințați să rămână de mâine încolo fără pâine. Situația aceasta critică a îndemnat studențimea să trimită o delegație la primărie spre a arăta mizeria aceasta în care se găsesc căminurile studențești.

Delegația, compusă din 20 de studenți, s'a prezintat azi la 12, la primarul orașului, care a făgăduit, că va pune încă mâine la dispoziția căminurilor alimentele și lemnele necesare, din stocurile contingentate.

In legatură cu demersul acesta era planuită o manifestație muta în Piața Unirii. Manifestația n'a putut avea loc.

Firește, de acest demers nu era nevoe, dacă părintele orașului acestuia ar fi dat mai multă atenție nevoilor studențimii. Poate va face-o de azi înainte.

Cu aceasta și cu făgăduelile primarului, criza n'a luat sfârșit. Pentruca făgăduelile acestea s'au facut numai pentru studenții din căminuri. Restul studenților domiciliați în oraș ar trebui să se bucure de-o similară atenție în viitor; aceasta spre a nu deveni necesare noui demersuri.

Concertele de muzică de cameră

Voileanu-Bobescu-de Angelis

Duminecă 4 crt, vor începe concertele de muzică de cameră, întrerupte câtva timp din pricina unor împrejurari nepreväzute. Am regretat cu toți că am fost lipsiți, din Noembrie și până acum, de aceste ședințe artistice din ce în ce mai apreciate de publicul nostru clujan.

Dșoara Voileanu, întoarsă din streinătate, va executa partea pianului. Suntem fericiți de acest lucru, căci știm de mai înainte cu ce căldură, pricepere și finețea artistică vor fi interpretate

Domnii Bobescu și De Angelis ne-au dovedit în concertele de până acum ce prețioase elemente posedăm în orașul nostru. și ce admirabile ședințe muzicale am putea avea, dacă publicul ar consimți mai mult să încurajeze încercările noastre.

Se vor executa două trio, în prima audiție, unul de Beethoven, altul de un muzicant rus contemporan, Grechtaninow, strălucit elev al lui Rimski-Korsakow și sonata celebră pentru piano și violina a lui César Franck, al cărui centenar de la naștere îl sărbatorim anul acesta.

Concertul va avea loc la ora 5, seara, în sala Prefecturei.

CITIȚI „INFRĂȚIREA"

Pentru monumentul lui Eminescu

— Concertul G. Șorban —

Se știe că soc. acad. „România Jună" cu prilejul împlinirii unei jumătăți de veac a existenții sale a hotărât să caute sărbătorirea acestui eveniment și printr'un monument ridicat memoriei lui M. Eminescu, fondatorul societății.

Numeroase festivaluri s'au organizat în acest scop în toate orașele țării, — unele a avut deja loc, altele sunt în curs de aranjare.

De asemenea s'au lansat și liste de subscripție pentru ca această inițiativă să devie fapt chiar în cursul acestui an.

Dar pe lângă inițiativa „României June" este necesar și ajutorul nostru, al tuturora, pentruca să reparăm o neiertată uitare față de memoria marelui geniu al românismului și în acelaș timp să îmbogățim Clujul cu un nou monument de artă.

Dl. G. Șorban înțelegând aceasta dă un concert de compoziții cu concursul distinșilor artiști ai operei, destinând intregul venitul fondului pentru monumentul lui M. Eminescu. Desigur publicul românesc apreciind scopul va rupe cu tradiționala-i indiferență.

*

Totodată putem anunța că Luni 12 Februarie are loc la Teatrul Național un mare festival dat pentru sărbătorirea semicentenarului „Românei June" și în memoria lui M. Eminescu, și despre care ne vom ocupa mai pe larg.

Tinerii Reuniunii comercianților, industriașilor și meseriașilor români din Cluj, sub patronajul Societății meseriașilor și comercianților români din Blaj, vor da o producțiune teatrală urmată de dans pe care o vor aranja Sâmbătă 3 Februarie 1923 în sala de gimnastică a liceului din Blaj.

Se va reprezenta comedia „Vicleniile lui Scapin" de Moliére, după care va urma apoi dans, surprize: poșta americană — bătae de confete și serpentine.

Inceputul va fi la ora 8 seara.

Știri din Banat

CEAȚĂ

Asupra Banatului s'a lăsat de vre-o trei zile o ceață groasă. Circulația este foarte anevoioasă, iar pe Șoseaua Timișoara—Sft. Nicolaul-Mare s'a întâmplat și un accident. O trăsură care venea la târg la Timișoara s'a isbit de un automobil ce venea dinspre Timișoara și numai grație norocului nu s'a întâmplat nici o nenorocire.

FURT

Locuitorul Anton Matei a reclamat Poliției, că făptuitori necunoscuți i-au furat de pe piață trăsura și caii.

Circumscripția respectivă cercetează.

TEATRU

A sosit în localitate marea tragediană Mariora Voiculescu cu un excelent ansamblu.

Sâmbătă 27 seara a jucat *Dansatoarea Roșie*", iar Duminecă *„Salomeea"*.

CORESP.

REUMATISMUL

gutta, artritismul, durerile de picioare, de mâini, dureri de șeale etc. se vindecă radical cu Reumasol Vorel pomadă antireumatismală, Urotisana ceai diuretic și Thermovata Vorel, vată antireumatismală. Se găsește la drog. și farm. — Contra mandat postal de Lei **70** se trimite întreg tratamentul fără altă cheltuială, la care se adaugă gratuit broșura: Cum se vindecă Reumatismul și Gutta. Dep. FARMACIA VOREL PIATRA-N. 2356 1

Prima fabrică de ghips, (Ipsos), Ingrășământ artificial de pământ și produse chimice

I. KRAMER

AGHIRIȘ jud. Cojocna.

PRODUCE: Ghips pentru modele la fabrici de țiglă
Ghips pentru pardosel.
Ghips pentru forme dentistice.
Ghips de stacatură (de edificat).
Ghips Albastru pentru figuri și obiecte de artă.
Ghips crud pentru diferite întrebuințări.
Ghips pentru îngrășământul pământului.

2057 **CIMENT ENGLEZESC.**

Dă putere și gonește moartea

„DIANA" spirt mentholat este cel mai bun mijloc contra durerilor, pentru poftă de mâncare și pentru întărirea spiritului și corpului. Modul de întrebuințare la fie care sticlă.
Se găsește pretutindeni.
Veritabil numai cu marca
„DIANA" 2474

Dr. IOAN PAUL
MEDIC DENTIST
Cluj, Strada Eminescu (Fadrusz) 8. Consult. 11—1 și 3—7. pentr toți funcționarii publici și particulari precum și familiile lor. 1253
Se lucrează în rate lunare

Prima Fabrica Electrica Română S. p. A. CLUJ.
I. Strada Călugărițelor, 1.
Adresa Telegrafică: Relais.
Telefon No. 67.

Materiale pentru instalațiuni fabricație proprii.
Motoare, transformatoare, ventilatoare, perii-cărbuni, contoare, volt și ampermetre, tachimetre, material pentru tensiuni înnalte, precum și dispozitive apărătoare contra trăznetului, întrerupătoare, siguranțe în tub de porcelan, conținuu în depozit. 1914

Reclama este sufletul comerțului

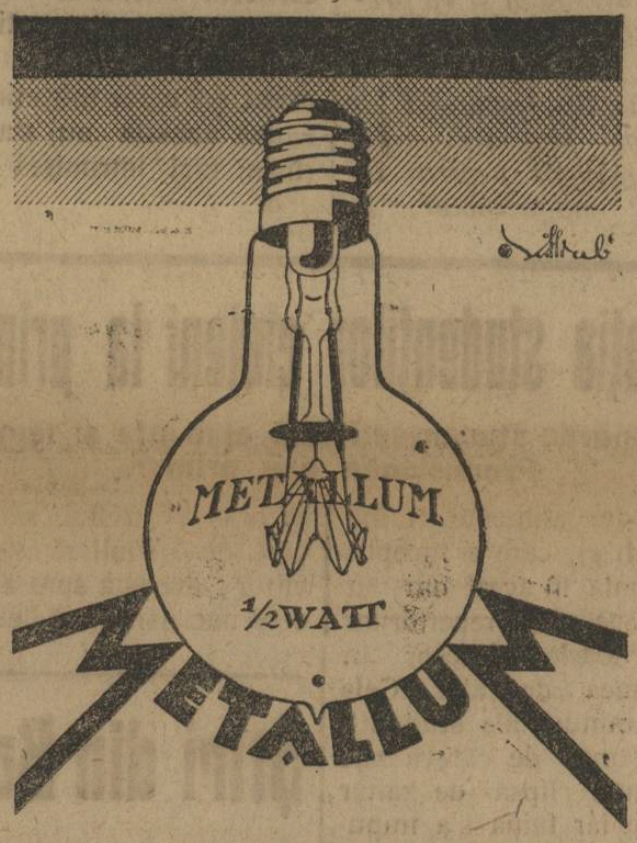

2521-1

CARTEA ROMÂNEASCĂ

SOCIETATE ANONIMĂ CU CAPITAL DE 25.000.000 LEI

BUCUREȘTI

INSTALAȚIUNI MODERNE DE ARTE GRAFICE
TIPOGRAFIE
LITOGRAFIE
Secția fotografică „FOTOGLOB"
ZINCOGRAFIE
TURNATORIE
— LEGATORIE ȘI — LINIATURA MECANICA

INSTITUTELE DE DESFACERE

Stabiliment industrial pentru confecțiuni de hârtie și carton. Liniatura mecanică. Fabricațiune specială de registre de comptabilitate.

Caete de școală, Carnete și orice fel de alte lucrări liniaturi speciale. — Blocuri de desemn. Repertoare alfabetice, Bibliorhapte, Mape de dosare, Dosare Stolzenberg, Albume și orice lucrări de legătorie de cărți. **Fabricațiune de plicuri** comerciale, oficiale și ori ce alte mărimi și formate uzitate și după comandă. — Cassete de hârtie de scrisori în diferite formate, feluri și calități obicinuite, albe, colorate și de lux.

Bilete de logodnă. Invitații de nuntă

CARTONAJE
p. farmacii, confiserii și alte articole industriale.

Asortiment complect de cărți de Școală, Pedagogice, Literare, Științifice, Juridice, etc. Reviste Literare, Jurnale Politice și de Mode, românești și în limbi străine.
ARTICOLE DE BIUROU și PAPETARIE
Călimări și garnituri complecte pentru Biurouri, Genți de piele, Agende pentru advocați și de biurou, Albume, Notese, Creioane mecanice, Registre de Contabilitate, etc., etc.

Ateliere moderne pentru pozări individuale, măriri fotografice nelimitate în dimensiune, executare în negru, sepia, aquareil și ulei, plăci de email în alferabile pentru monumente. Reportaj fotografic continun a evenimentelor din toată țară infine tot ce se înrudește cu această branse

Toate materialele necesare Cancelariilor. Articole de desemn și de pictură.

CENTRALA: Bulevardul Academiei 3
SEDII: C. Sfetea, Calea Mosilor 62-64 și Calea Victoriei 68 Ionnițiu, Str. Selari 12, Rasidescu, Str. Paris 16. Fotoglob Bul. Academiei 3. — SUCURSALA: CLUJ, Piața Unirei 7 TIMISOARA, Piața Tepeș-Vodă. 2 — IAȘI, Str. Lăpușneanu 1.

Anunț.

Unde să mănâncă bine și eftin.

Mâncari de casă și tot feliul de laptării. Se poate ține cură de lapte, brânză cu zmântână, iaurt, mămăliguță cu brânză, lapte în fiecare seară. Să primesc abonamente dejun cafea, prânz 3 plese și cina 2 plese = 730 Lei.

Rog sprijinul onoratului public restaurantal
Pașcu Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6. 2486

Un ziar american despre George Enescu

Ziarul „Public Ledger" din Philadelphia, unul dintre cele mai mari și mai vechi ziare din America, scrie un articol din care reproducem următoarele cu privire la sosirea maestrului român, George Enescu:

„George Enescu merită cu tot dreptul recepțiunile cordiale ce i-s'au făcut de când a sosit în America și până acum. Dânsul este mișcat și foarte mulțumit, iar recunoștința-i nu este numai o formalitate. Sosirea acestui geniu român, la vârsta de patruzeci și unu de ani, este un adevărat eveniment; e întocmai ca vizita lui Mengelberg sau a lui Strauss. Puțini oameni și-au câștigat la repetiție fidalitatea orchestrei noastre din Philadelphia, cu care dânsul a apărut ieri după amiazi la Academy of Music. Dânsul a făcut audienței aceeași impresie pe care a făcut-o și asupra colegilor săi de artă.

Cel mai eminent muzicant din câți a produs România a venit să conducă în rapsodia românească a doua, propria sa creație, și cu statura sa impunătoare, cu abundentul și negrul său păr, cu fața-i radiantă de bună dispoziție, părea ca un copil crescut înainte de vreme, sfidând anii pe cari calendarul îi atribuia și lăsând să se vadă că felul cum a executat a întrecut chiar faima sa de geniu precoce, faimă care a ajuns în America înainte de sosirea lui. Rapsodia a fost în deplină armonie cu înfățișarea ce a avut-o pe timpul când conducea. Ea era exuberantă, vitală și grandioasă, și tot așa era apropierea imaginației și ținuta fizică a conducătorului.

Prima parte a rapsodiei are efectele susținătoare, largi și corale ale unei alte „Finlandia" și e ușor a găsi în ea o simțire națională. După acea spațioasă imnare, instrumentul hoboe și flautul englez sunt în dialog, delicat și efemer: apoi cornetul englez are un solilog caracteristic; strunele în timpul acesta sunt angajate în măsuri de dans din cele mai ușoare: iar aproape la sfârșit, flautul s'aude sus, sus de tot. Compozitorul știe ce poate fiecare instrument, și nu-i cere să-și deghizeze natura cu bufonerii extraordinare ori să-i petreacă în combinațiuni bizare și profane.

De la Consiliul de război

Eri s'a judecat de către Consiliul de Război al Corp VI Arm. procesul Locotenentului Berdan Gh. din Regimentul 3 Vânători, acuzat de viol (neisbutit) contra d-rei Eliza Șalo funcționară la poșta centrală. — Faptul s'a consumat în ziua de 16 Ianuarie 1923 ora 6 a. m. în timp ce d-ra se întorcea acasă dela serviciu.

Acuzarea a fost susținută de d. Căp. Vlădescu com. Reg. și apărarea reprezentată prin d. Avocat Ștefan Oprea.

Consiliul de judecată după o zi întreagă de desbateri intrând în deliberare, aduce o sentință prin cari Locot. Berdan Gh. e condamnat la un an închisoare și 200 lei cheltueli de judecată. — Acuzatul a făcut apel.

Deschiderea cursului de farmacologie la Universitatea din Cluj

Facultatea de medicină de pe lângă universitatea din Cluj, a dobândit o nouă forță științifică în persoana d-lui dr. Gh. Martinescu, inspector general sanitar, care a fost numit profesor de farmacologie pe ziua de 1 Ianuarie 1923.

Dl profesor dr. Martinescu și-a ținut lecția de deschidere Marți 30 Ianuarie c.

Dl decan al facultății de medicină a prezentat studenților, — cari, cu toate evenimentele ce se petrec, au fost în mare număr, — pe noul profesor.

Dl dr. Martinescu după un pios omagiu, adus memoriei maeștrilor săi dispăruți, dr. Kalinderu, dr. Buicliu și dr. Sion, precum și profesorilor Richet și Teffeau din Paris cu cari a lucrat în colaborare, a făcut o revistă asupra nouilor fapte în farmacologie. D-sa a făcut istoricul științei acesteia din timpurile cele mai vechi până astăzi, scoțând în evidență că progresele chimiei și ale fizicei moderne, au transformat complect concepția actuală asupra modului de a lucra a medicamentelor.

Dl profesor dr. Martinescu a făcut o expunere substanțială asupra teoriei iomilor, coloidelor și chemoterapiei, arătând ce orizonturi largi se deschid medicinei prin aceste noui căi de investigație expermintală.

D-sa va continua interesantele sale lecții, Lunea și Marțea, tratând despre febră și medicamentele antitermice.

Prin dl profesor dr. Martinescu, facultatea de medicină din Cluj și-a complectat titularii catedrelor, cu un nou element de valoare, care face cinste universității noastre.

PRETUTINDENI IN ARDEAL

SE CITEȘTE ZIARUL

INFRAȚIREA

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu

BUCĂTĂREASĂ bune caută loc la popotă ofițerească sau casă mare Maria Mureșeanu Str. Moților 37 2545

Închirieri:

CAUT CAMERĂ mobilată. Plătesc bine, ofer și avantagii. Adresa la ziar sub V. P.

Uzoni & Tana

Intreprindere electrotechnică și de specialități.

CLUJ, Strada Iuliu Maniu 17

Telefon 210

Intreprindere aranjamente electrice.

Totfelul de reparări electrotechnice curățiri și transformări pentru mașini de scris și mașini de birou, mașini de fiert și vase de încălzit pe lângă prețurile cele mai avantajoase.

Se pot căpăta rechizite, părți și benzi pentru mașini de scris. 2294

Prima fabrica Ardeleană de juvaere

Cluj, Str. Xenopol (Szappan-u.) Telefon 213.

Ține constant în depozit lanțuri, fabricat propriu, inele, brătare etc. Execută tot felul de lucrări de această branșă, transformează și repară.

Aur de dentistică și forosuire! Sârmă și placă de aur și argint. Schimb de zdrobituri de aur. 1845 Lloyd 641

Bijuteria „SINGHER“

Bucuresti, Str. Carol No. 38

Anunță clientele că i-a sosit un mare transport de ceasornice, ghete străine impermeabile, genți și altele, vânzându-le prin bonuri. 2544

Noutăți pentru sezonul balurilor se capătă la „DROGHERIA D'OR“

Cluj, Piața Unirei 5. 1385

Casa în Cluj vând

18 camere, grădină, magazii, apartament disponibil pentru cumpărător.

Informații 1—3 p. m. advocat **A. Stătescu** Strada Samuel Micu No. 2 Cluj.

Berea nutritoare de malț dublu,

specialitatea

GLORIA

produsă de 2248

FABRICA de BERE din TURDA

se capătă iarași pretutindeni.

S'a deschis Măcelăria „VICTORIA“

Societate Anonimă nou renovată sub conducere specială,

2313

în Strada Regina Maria 9, unde se găsește peste zi carne proaspătă mezeluri și alte specialități de carne.

Fabrica de Mobile ANTAL ERNŐ

Cluj, 2523

Str. Moldovei 8. (fost Varga).

Vinde după comandă și se pot găsi gata Mobile: Dormitoare complecte. Aranjamente pentru birou cu 30% mai eftin ca la ori care magazin sau fabrica de Mobile.

Avantajele sunt mari: purtați tocurile și talpa de cauciuc PALMA

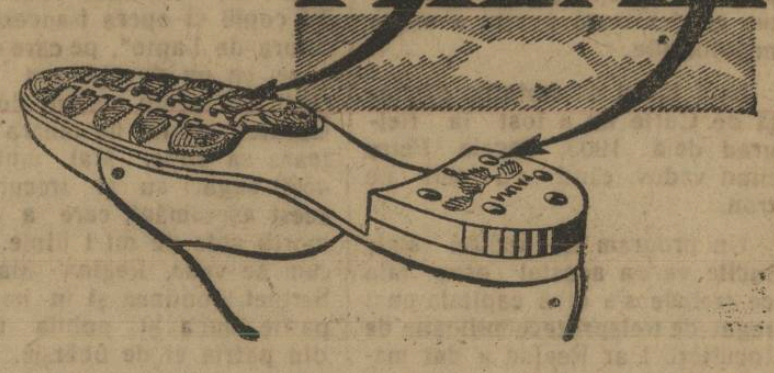

Candelabre electrice 1446

dela cele mai simple până la cele mai împedobite

Mare asortiment de candelabre electrice dela cele mai simple până la cele mai improdobite, deasemenea tot felul de materiale călcătoare, vase de fiert, precum becuri electrice cu intensitate de 150, 110 și 220 volți se pot cumpăra la: **Magazinul de Candelabre pentru Ardeal Soc. pe Actiuni Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 11.** Se vând en gros și en detail, la revânzători se dă favor în prețuri.

FIER pentru BETON

în toate dimensiuni și în ori ce cantitate din uzinele

INDUSTRIA SÂRMEI S. A.

furnizează prompt.

FERARIA S. A.

Cluj, Calea Victoriei No. 29.

Telefon 4-40. ◆ Telefon 4-40.

2476-2 Adr. telegr. FERARIA. Lloyd 923

TOCURI de CAUCIUC

„CONTINENTAL HANOVRA“

Se caută Reprezentant General pentru preluarea vânzărei și depozitului. A se adresa: „Cauciucul Continental“ Calea Victoriei No. 103, București. 2543

Reclama este sufletul comerțului

AUTO-MECANICA S. R. A. LEONIDA & Co. UNITE

Soc. Anonima

CLUJ

Din BUCURESTI

Reprezentanța Generală A.

ATELIER SPECIAL DE REPARAȚIUNI DE AUTOMOBILE ECSECUTA ORI CE LUCRARI IN METAL.

INSTALAȚIUNE MODERNĂ PENTRU SUDURA AUTO-GENA.

Instalațiune modernă pentru REPARAT și INCĂRCAT ACUMULATORI

CLUJ, Regina Maria No. 10 2223 **CLUJ, Calea Dorobanților No. 18. CLUJ.**

Cercetați Magazinul de Mobile Adalbert Fischer & Co.

2207 **CLUJ, Calea Regele Ferdinand No. 61.**

Casa proprie. **Casa proprie.**

Activitatea unei Regine

— Regina Maria Serbiei în slujba ideilor caritabile —

Regina Maria a Serbiei, de ale cărei nobile şi caritabile iniţiative în timpul marelui răsboi toată lumea îşi aduce aminte, a şi câştigat inima noilor să supuşi prin graţia şi ingeniozitatea ce desfăşură pentru a uşura nenorocirile.

Nu-i inutil să amintim că viaţă de Curte nu a fost la Belgrad dela 1903, regele Petre fiind văduv când s'a suit pe tron.

Un program de serbări strălucite va da acestui oraş fala ce trebuie s'o aibă capitala unui regat de treisprezece milioane de locuitori. Dar Regina a dat măsura delicateţei sale interesându-se înainte de orice de instituţiile de caritate.

Astfel ea a vizitat mai zilele trecute spitalul englez al doctorului Mac Fell, unde sunt îngrijiţi copiii şi opera franceză „Picătura de Lapte", pe care o conduce, cu un devotament admirabil, un medic militar, doctorul Garnier, asistat de tânăra şi viteaza sa soţie. Mai mulţi de 4500 sugaci au şi trecut prin acest aşezământ, care a smuls morţii sute de mici fiinţe. După cum se vede, Regina Maria a Serbiei, continuă şi în noua ei patrie, buna şi nobila tradiţie din patria ei de obârşie.

Frământările studenţimei clujene

Un răspuns al dlui George Alexa la scrisoarea studentului Nandriş

Primim următoarele:

Pentru a răspunde la articolul domnului Nandriş din ziarul „Intrăţirea", numărul 716—923 şi pentru a preciza vina D-sale în incidentul, pe care l-a provocat în şedinţa Centrului Studenţesc „P. Maior" din 22-I. 1923, Vă rog să publicaţi cele de mai jos:

In şedinţa Centrului domnul Nandriş s'a făcut ecoul unei versiuni, pe care însuşi n'o credea şi cu care căuta să arunce bănuiala asupra mea, cu scopul de a sdruncina încrederea studenţimei în preşedintele ei.

Cum eu nu cred, că această versiune să fi circulat în public, deoarece printre studenţi am mulţi prieteni adevăraţi, cari mă cunosc şi cari dacă ar fi auzit despre această meschinărie ar fi fost cei dintâi, cari m'ar fi informat imediat şi dacă domnul Nandriş îmi era şi el coleg de bună credinţă, după cum afirmă, era dator să vină personal la mine şi să-mi aducă la cunoştinţă această versiune.

Mai departe domnul Nandriş colportând această versiune, trebuia să-şi dea seama, că nu numai eu sunt jignit, ci studenţimea întreagă şi guvernul şi avem dreptul să-i cerem sursa de unde posedă această informaţie, pentru a pedepsi pe calomniator şi D-sa nu trebuie să aştepte să'i smulgem cu cleştele numele respectivului, iar dacă D-sa persistă în tăcere, atunci trebuie cu drept cuvânt să-l consider pe D-sa autorul acestei calomnii.

George Alexa
preş. Centr. St.
„P. Maior"

CURIERUL SPECTACOLELOR
Teatrul Maghiar

Joi:
Ernani. Preţuri de Opera. Abonament de zi No. 79. A. La ridicarea cortinei uşile dinspre sală sa închid.

Vineri:
Mica Cofetarie. Premiera. Preţuri de Premieră. Abonament de Premieră No. 31.

Sâmbătă, matineu:
Mireasa vândută. Reprezentaţie pentru tinerime cu preţuri de tot reduse.

Sâmbătă, seară:
Mică cofetărie, pentru a 2 oară. Preţuri obicinuite. Abonament de zi No. 80. B.

Sâmbătă, noaptea:
Lili. Operetă. Preţuri obicinuite.

Duminecă, matineu:
Iubire cerească şi pământească. Preţuri reduse.

Duminecă seară:
Casa cu trei fete. Operetă. Preţuri de Premiera. Abonament de zi No. 81 C.

Duminecă, noaptea:
Morfium, pentru a 5 oară. Preţuri obicinuite.

Luni:
Mică cofetărie, pentru a 3 oară. Preţuri obicinuite. Abonament de zi No. 82. A.

Monografiile Căilor ferate Particulare

SE OPREŞTE CIRCULAŢIA PE LINIILE CE VOR TRIMITE DATELE CERUTE

Ministerul de comunicaţii a făcut cunoscut tuturor proprietarilor de căi ferate particulare de orice natură (adică a liniilor ferate normale înguste sau aeriene, de cărăuşie publică, industriale, forestiere, agricole de garaj etc.) din întreg cuprinsul ţării, care încă nu au trimis monografia liniilor ferate ce posedă că dacă până la 1 Martie 1923, nu vor înainta complect cu toate datele prevăzute, formularul-monografie, trimis deja de direcţia căilor ferate particulare, li se va opri circulaţia până la data primirei monografiei ei.

Pentru ca monografia căilor ferate particulare să corespundă în orice moment realităţii, toţi proprietarii acestor linii, vor comunica imediat direcţiunei căilor ferate particulare din ministerul comunicaţiilor orice schimbare ce se va produce ulterior arătărilor trimise.

Toate autorităţile judeţene şi organele administrative din localităţile unde se găsesc orice fel de linii ferate particulare, vor proceda la oprirea circulaţiei pe aces e linii ferate ce se vor comunica la timp de direcţiunea căilor ferate particulare din ministerul comunicaţiilor.

Prime personalului dela C. F. particulare

De asemeni, ministerul a aprobat să se acorde şi personalului direcţiunei căilor ferate particulare cu începere dela 1 Octombrie 1922, primele ce se plătesc personalului C. F. R. în conformitate cu regulamentul aprobat de ministerul comunicaţiilor la 18 Martie 1922, micşorate cu suplimentul de scumpete şi ajutorul familiar acordat funcţionarilor prin legea din 27 Octombrie 1922.

Aceste prime astfel calculate se vor plăti de direcţiunea generală C. F. R., din fondul format din sumele încasate ca taxe de 20 şi 30 la sută asupra tarifelor.

Din Cehoslovacia

Nou regiementare a comerţului de devize

Pentru a favoriza schimburile comerciale cu streinătatea, Oficiul bancar a publicat o nouă reglementare a comerţului de devize, aducând oarecari ameliorări la prescripţiunile anterioare.

După nouile dispoziţiuni, Oficiul bancar va acorda caselor de comerţ de importanţă justificată, autorizaţia de a vinde devizele rezultând din comerţul de export sau să facă o întrebuinţare liberă

Exportul în Noembrie

Pentru luna Noembrie trecut totalul exportaţiunilor se cifrează cu 94 milioane 530.000 coroane în comparaţie cu 97 milioane 427.000 coroane în 1921.

Marele
Magazin de Bijouterie
H. S. BRAUNFELD
1786 din firma
Fenyő şi Braunfeld
Cluj, Piaţa Unirii No. 15 în localul fost D. S. Raftopol
Este asortat în permanenţa cu:
Bijouterii fine. Ceasornice de preciziune. Argintărie.
Preţurile cele mai moderate Telefon interurban 643

CITIŢI „INFRAŢIREA"

ABONAMENTELE
pentru ziarul
„Infrăţirea"
se primesc cu

Lei 180 anual
Lei 90 pe 6 luni
Lei 45 pe 3 luni

Pentru autorităţi, bănci şi societăţi

Lei 240 anuul
Lei 120 pe 6 luni
Lei 60 pe 3 luni

RECLAME

Se primesc pentru ziarul „INFRĂŢIREA" la Administraţie Str. I. Maniu No. 3. şi prin toţi Agenţii şi Agenţiile de publicitate

Se primesc reclame scrise şi în limba maghiară şi germană pentru care avem traducători speciali

Preţuri reduse

Toţi cari vor face reclamă pentru vânzări cumpărări vor avea posibilitatea să constate marele avantaj.

Se pot transmite reclame si prin telefon: 952

Tipărit cu maşina rotative Cartea Românească „Cosinzeana" institut de arte grafice, Cluj.

Anul III. ◆ No. 719 8 PAGINI ◆ UN LEU ◆ 8 PAGINI Sâmbăta 3 Februarie 1923

Infrăţi

Onor Asociaţia pentru Cultura şi literatura poporului român
Sibiu

ANUNTURI: LA ADMINISTRAŢIA ZIARULUI ŞI AGENŢIILE DE PUBLICITATE

REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAŢIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: REDACŢIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN pentru autorităţi . 240 L.
PE 1 AN . . . . . 180 L.
PE 6 LUNI . . . . . 90 L.
PE 3 LUNI . . . . . 45 L.

Politica externă a României

— Expunerea dlui I. G. Duca —

Intors decurând în ţară, domnul I. G. Duca a făcut în Cameră o expunere în care a fixat principiile călăuzite ale acţiunei României în conferinţa ţinută la Lausanne.

Ministrul nostru de externe a arătat că două au fost interesele speciale pe care ţara noastră avea să le susţină la Lausanne. Intâi să facă a se stabili prin tratat o zonă demilitarizată, o zonă neutră, între cele trei state: Turcia, Bulgaria şi Grecia, cari nu trebuiau să aibă o fruntarie comună cel puţin pentru o perioadă istorică de câţiva ani de acum înainte. Motivul pentru care România avea să susţină această soluţiune stă în dorinţa ca pacea să fie asigurată, întrucât este o primejdie pentru pace o fruntărie comună între ţări cari sunt animate de un spirit de ostilitate reciprocă susceptibil să deslănţuiască oricând un războiu. Prin urmare un interes de prezervare a păcii.

Al doilea punct susţinut de dl Duca în conferinţa dela Lausanne ne interesa direct şi în cel mai înalt grad: era în adevăr vorba de regimul Strâmtorilor. Acest regim întemeiat pe principiul de libertate deplină a circulaţiei prin Strâmtori a fost cerut de reprezentantul României fiindcă numai prin el legătura noastră pe mare cu restul lumii putea fi asigurată. Cunoaştem din experienţa dureroasă a războiului nostru de câtă importanţă este pentru ţara noastră ca Strâmtorile să se găsească sub un regim care să ne dea posibilitatea de a comunica cu celelalte ţări pe cale maritimă.

Domnul I. G. Duca a izbutit se obţină în aceste două chestiuni de un interes atât de mare pentru ţara noastră, câştig de cauză.

Punctul de vedere al României a fost admis. S'a fixat o zonă neutră între cele trei state şi s'a stabilit un regim al Strâmtorilor care dacă nu este perfect, cum a spus şi domnul I. G. Duca, realizează totuşi tot ceeace se putea obţine în condiţiunile politice actuale şi cu deosebire în condiţiunile neprielnice în care s'au desfăşurat tratativele dela Lausanne.

Asupra celorlalte chestiuni, dl Duca n'a putut da deslusiri Camerei, întrucât ele sunt încă în discuţiunea Conferinţei. O anticipare n'ar putea decât să strice mersului acestor tratative.

In două, totuşi, din cele mai importante chestiuni privind interesele României, ministrul nostru de externe a realizat un succes pe care nimeni nu-l poate tăgădui şi care dovedeşte că glasul României se ştie face ascultat într'o mare conferinţă europeană.

După ce şi-a exprimat regretul că în ultimul timp lucrările Conferinţei întâmpină piedici în desvoitarea lor, dl Duca a trecut la tratativele cu delegaţii Rusiei. Aceste tratative au început în urma dorinţei exprimate în şedinţa conferinţei de către primul delegat rus, dl Cicerin. Ele se urmează într'un spirit care ne dă dreptul să credem că rezultatul lor va fi o înţelegere statornică şi prielnică pentru interesele ambelor ţări.

Este de prisos să mai stăruim aci asupra întreruperii făcute de dl dr Lupu, în legătură cu tratativele ruso-române. Dl I. G. Duca a arătat limpede şi hotărîtor pentru ce politica dlor Vaida şi Lupu faţă de Soviete era greşită şi pentru ce tratativele începute de guvernul din 1920, lipsite de seriozitate, erau osândite să n'aibă nici un rezultat fiindcă se îndeplineau în condiţiuni neprielnice pentru ţara noastră.

Dl Duca şi-a încheiat expunerea exprimându-şi mulţumirea şi mândria, pe care le-a simţit constatând simpatia şi prestigiul de care se bucură România în streinătate.

Acestea au fost principiile generale ale politicii româneşti în faţa Conferinţei de la Lausanne. Energia cu care au fost susţinute, claritatea cu care au fost înfăţişate, priceperea cu care au fost aduse în discuţiune, talentul cu care au fost apărate, au determinat succesul României şi au sporit cu o nouă strălucire prestigiul ţării noastre.

Dl Duca a folosit toată forţa talentului său, toate frumoasele sale însuşiri de inteligenţă şi de gândire pentru a cuceri o victorie a ţării sale.

Rolul intelectualităţii provinciale

In revista de curând apărută a Corpului didactic din Vâlcea găsim o scrisoare de îndemn şi sfaturi a d-lui C. Rădulescu-Motru, în care se reia în discuţie problema ridicată de d-sa în „Ideea Europeană" a provincialismului cultural. Ideea profesorului de la Facultatea de Filosofie din Bucureşti nu a fost în destul discutată. Ea a avut soarta tuturor ideilor cari s'au hazardat în haosul de idei a vremilor noastre. Lipsa de orientare care face ravagii în toate domeniile de activitate intelectuală a condamnat-o pieirei înainte de a fi avut timpul să se maturizeze.

Cu atât mai bucuroşi suntem, constatând inzistenţa d-lui Rădulescu-Motru şi tendinţa revistei vâlcene „Viitorul Neamului" de a urma pe aceeaşi cale. E un exemplu de bună înţelegere a rostului în telectualităţii ce ne vine nu ca o manifestare de moment ci ca cel dintâiu pas făcut către o nouă îndrumare *a intelectualităţii* „pierdută" *în provincie. Un vechiu şi prost obiceiu ne robise în trecut intelectualităţii bucureştene. Ardealul scăpase acestei robii, dar după unire tendinţa dela centru deveanea ameninţătoare.*

Reacţiunea produsă în potriva subordonărei intelectuale a centrelor culturale ardeleneşti a căl cat din nefericire alături cu drumul. In locul manifestaţiunei provinciale, care ar fi fost să-şi apere independenta culturală pe un teritoriu anumit şi în cadrele românismului integral, a apărut ameninţătoare şi turbulentă hidra politicei regionaliste.

Intelectualitatea provincială cu tot ce poate aduce ea ca aport la regenerarea şi alimentarea vieţii culturale româneşti se vedea ameninţată să piarză prin inaniţie. Politica absorbea totul şi subordona totul combinaţiunilor de moment. In locul eliberării, provinciei i se oferea o nouă robie, mai distrugătoare decât cea dintâi.

Astăzi însă putem vorbi cu oarecare siguranţă de dispariţia politicei regionaliste. Viaţa culturală provincială poate să răsufle uşurată după patru ani de rătăciri. Cel dintâiu exemplu de sănătoasă înţelegere a unui rol mai presus de preocupările de toate zilele ne vine din Râmnicul-Vâlcea.

—Aici în Ardeal nu avem ca acolo de creiat un drum nou, ci de reînviat o bună şi scumpă tradiţie culturală.

Cu atât mai mult munca noastră va fi mai uşoară, iar prosperitatea mai lesne de realizat.

O cât mai largă independenţă de manifestare intelectuală în centrele răzleţe ale României întregite nu ne poate fi decât salutară. Sufletul naţional trebue să aibă posibilitatea de manifestare în toată complexitatea lui. Ceeace ni-a lipsit în trecut pentru a ajunge la o producţie intelectuală vrednică de orice neam civilizat a fost tocmai această lipsă de contribuţie generală la viaţa culturală naţională. Iar această contribuţie nu se poate da cu subordonarea ucigătoare la viaţa culturală a Bucureştilor şi nici cu cea mai dizolvantă supunere la sugestiile politicei de partid.

Intelectualităţii româneşti din toate provinciile i se deschide un nou şi larg drum spre alte orientări.

Vom înţelege oare acest moment ?

Pan-islamismul şi pacea mondială

Cauzele reînvierei Pan-islamismului

Războiul care a redeşteptat la viaţa naţională atâtea popoare, a reînviat şi pan islamismul, care sub impulsiunea naţionaliştilor turci încearcă să ridice din nou lumea musulmană contra Europei.

Dela prodigioasa expansiune a Arabilor, în anii glorioşi ai Islamului, pan islamismul a existat totdeauna în conştiinţa religioasă a musulmanilor, care nu pot admite ca coreligionarii lor să fie supuşi unei dominaţii creştine.

In timpul războiului, Turcia, sub presiunea Germaniei, a încercat să facă apel la pan islamism, proclamând războiul sfânt contra Aliaţilor.

Dar acest apel s'a lovit, pe de o parte, de acţiunea separatistă a Arabilor din Hedjas, care sub autoritatea unei descendenţe autentice din Profet revendicau direcţiunea religioasă a Islamului, iar pe de alta de loialismul supuşilor musulmani faţă de Franţa şi Anglia.

Războiul sfânt proclamat de sultanul turc, n'a avut deci ecou în lumea musulmană, în afară doar de câteva turburări în Indii şi de o răscoală în Tripolitania şi e foarte probabil că fără prăbuşirea Turciei, consacrată prin tratatul de Sévres, el n'ar fi reînviat.

Nimeni nu poate ignora astăzi, faptul că Anglia a voit să expulseze în întregime pe Turci din Europa, aruncându-i în Asia-Mică.

Turcia, redusă în Europa la colţul de pământ ce cuprindea Constantinopolul, desigur că a fost adânc jignită în prestigiul şi puterea ei.

Această jignire a avut un răsunet profund în lumea musulmană şi partidul naţionalist turc a exploatat emoţia produsă, opunându-se tratatului de Sévres şi organizând rezisenţa armată contra Grecilor şi a Aliaţilor.

Alianţa turco-sovietică

Cu toată simpatia ce a întâlnit-o la populaţiile musulmane, mişcarea naţionalistă turcă, ea n'ar fi ajuns să-şi culeagă roadele dacă intrarea în scenă a unui factor neaşteptat, Rusia Sovietică, nu i-ar fi adus ajutorul, care i-a permis să se opuie cu forţa armaă unei Europe, epuizate de patru ani de război şi care nu era în stare să suporte războiul tocmai într'o regiune aşa de nefavorabilă, ca Asia-Mică.

La prima vedere, această alianţă a naţionaliştilor turci cu bolşevicii ruşi pare curioasă.

Dar naţionaliştii turci n'au căutat în această alianţă decât un mijloc de a obţine resursele necesare cu care să poată continua lupta.

Pe de altă parte conducătorii bolşevici au crezut că pot găsi în pan islamism instrumentul necesar pentru a răscula coloniile musulmane contra Franţei şi a Angliei şi a grăbi astfel revoluţia universală, care e principalul lor obiectiv.

Chestiunea astfel pusă, naţionaliştii turci nu pot să se oprească numai la revendicările pur europene, ci au intenţia să libereze toate populaţiile musulmane, supuse puterilor europene.

Politica Angliei şi a Franţe faţă de Turci

Pe terenul religios lupta contra pan islamismului e foarte grea. Englezii, atât de bine pregătiţi în materie colonială au făcut greşala de a căuta sprijinul Arabilor contra Turcilor, crezând că vor putea profita de certele religioase şi au ignorat terenul politic, privind cu indiferenţă justele revendicări ale Indiei şi ale Egiptului.

Politica imperialistă pe care au practicat-o în Palestina, Persia, Mesopotamia şi chiar în Siria n'a contribuit decât la îndepărtarea simpatiilor Islamului.

Franţa din contră, credincioasă politicei sale liberale către indigenii tuturor coloniilor sale, a ştiut să ferească pe musulmanii din Africa de Nord, de intrigile pan islamismului turc.

Prima ei grije a fost să calmeze neîncrederea pe care a ridicat-o în lumea musulmană, intervenţia sa în Siria şi Cilicia.

Politica pacifică a Franţei, ale cărei intenţiuni s'au manifestat şi cu ocazia tratativelor cu guvernul din Angora, pare că şi-a mai potolit spiritul revoluţionar al naţionaliştilor turci, cari îşi dau seamă că din punct de vedere religios, spiritul de toleranţă al Franţei e cât se poate de larg.

Presa engleză, recunoscând eşecul politicei imperialiste britanice în Orient, înclină către o înţelegere cu Turcii şi sfătuieşte guvernul să urmeze de acord cu Franţa o politică pacifică, faţă de întreaga lume mahomedană, singura care poate să asigure importantele interese economice ale Angliei în Asia-minoră.

Mişcarea culturală, teatrală, literară, artistică

Foile pentru popor

Cum trebue să fie scrise

In rândurile de mai la vale, ridic chestiunea redactării foilor pentru popor, foi cari nu sunt tocmai aşa uşor de făcut. Condiţiile ce se cer unei bune foi populare sunt nenumărate, dar în general ele s'ar putea grupa în două mari clase: Condiţii technice şi condiţii spirituale, să le zic aşa... Condiţiile technice pentru o bună foaie poporală sunt: hârtie bună albă, tipar curat, nu prea mic şi lesne ligibil, format nu mare, ci potrivit. Aceste condiţii respectate dau foaei un exterior plăcut şi estetic.

Condiţiile spirituale ale unei foi poporale sunt de mai multe feluri. Condiţiile technice sunt aceleaşi pentru ori care popor, cele spirituale însă nu. Ele atârnă în primul rând de nivelul cultural al poporului, apoi de datinile şi însuşirile etnice, ale lui, de modul lui de vieaţă, etc...

O foaie poporală la noi, la Români, ar trebui să corăspundă următoaeelor condiţii spirituale în general:

Stilul să fie simplu, ideile să fie exprimate în propoziţii simple şi scurte. Frazele lungi îngreunează enorm de mult înţelegerea. Decât o frază lungă, mai bine două-trei propoziţii mai simple. A scrie în stil poporal e un meşteşug greu de deprins. Spre a propaga cultură şi cunoştinţe în popor nu e destul să dispui de cultură şi cunoştinţe, ci trebuie să cunoşti nivelul cultural, intelectual şi mentalitatea poporului şi să ai o deosebită însuşire: aceea de a expune lucrurile clar şi uşor.

Articolele lungi displac şi obosesc pe săteni. Ele vor fi întrebuinţate numai la poveşti, la împărtăşirea de cunoştinţe noui însă nu.

In special s'ar cere la noi, la Români, pentru o foaie poporală următoarele:

1. Atitudinea politică a foaei să fie moderată şi cuviincioasă, făcându-se loc mai mult articolelor de instrucţie civică decât celor de politică mărunţă de partid.

2. In rubrici speciale să se facă sunoscut poporului legile ce-l interesează, arătându-i-se drepturile şi datoriile.

3. Manifestările de interes general, din orice domeniu ar fi ele, să fie publicate la timp ca îndemnuri pentru toţi.

4. Unele slăbiciuni să se combată, însă cu intenţia vădită de a le încunjura ori părăsi şi nu ca batjocură.

5. Intrucât educaţia poporului nostru numai pe bază religioasă morală se poate face să se ţie necondiţionat seamă de acest lucru, publicându-se regulat articole, cu exemple din istoria naţională sau a altor popoare pentru păst area legei strămoşeşti şi pentru întărirea credinţei.

6. Poporul român fiind un popor agricol să se dele o deosebită importanţă articolelor din domeniul agriculturii; creşterii vitelor, pomii-culturii grădinăritului, etc.

7. Să se dea cunoştinţe din legile sanitare.

8. Să se dea îndemnuri cât mai dese pentru îmbrăţişarea meseriilor.

9. Să lăţească în popor sentimentele patriotice şi dinastice.

10. La anumite sărbători Crăciun, Paşti, 10 Maiu, ziua eroilor — foaia să albă o extindere mai mare, explicându-se însemnătatea acestor sărbători.

11. Să se facă cunoscute poporului, cât mai pe înţeles, transformările sociale ale diferitelor popoare, arătându-se că Popoarele ajung la bună stare prin evoluţie nu prin revoluţie.

12. Toate articolele să fie scrise de oameni pricepuţi în materie.

13. Intr'o rubrică să se înşire evenimentele săptămânale din ţară şi din streinătate. In ceea ce priveşte partea materială, pentru editarea foaei să se formeze o societate anonimă pe acţiuni.

Locul editării foaei să fie Clujul, căci numai aici avem oameni pricepuţi, specializaţi pentru toate ramurile de ştiinţă.

Observându se aceste reguli, vom putea spune că într'adevăr avem o foae pepulară buna şi de folos.

Batăr *Vasile Strauţ*
înv. director

CITIŢI „INFRAŢIREA“

Romanul unei mumii

Geloşi de gloria confraţilor englezi, archeologii americani au voit să smulgă un nou secret văei Nilului.

Egiptologia are avantajul că e o ştiinţă, a cărei cercetări foarte rare ori nu sunt încoronate de succes.

Intr'un pământ ca acel al vechei Teba, acoperit de ruini şi populat de morminte, în care pietatea Egiptului a închis cu morţii săi, tot ceia ce a împodobit existenţa lor pământească şi avea să asigure confortul vieţei viitoare, trebue să fii prea nenorocos ca să nu găseşti cu puţină răbdăre relicve din antichitate.

Archeologii americani nu s'au putut plânge în adevăr, că n'au avut noroc, căci mormântului regelui Tutankhamen explorat în mod aşa de solemn de rivalii englezi, ei pot să opuie pe acel al unei princese, rămasă până acum anonimă, dar de o antichitate mult mai venerabilă.

Telegramele care anunţă această descoperire, spun că această prinţesă ar aparţine primei dinastii.

Mumia descoperită de americani e foarte interesantă: bine conservată cu toată etatea sa ea păstrează intacte părul şi dinţii; tatuaje simbolice embleme ale castei sale, împodobesc gâtul şi pieptul; urme uşoare întipărite pe gât, braţe şi degete, arată că ea purta un colier, brăţări, inele, fără îndoială furate din timpuri foarte vechi de obişnuiţii hoţi de morminte, nedemni înaintaşi ai savanţilor noştri moderni.

Talia subţire şi sveltă ne face să credem că moda femenină a acelui timp cerea discreţiunea formelor, lucru care se poate observa şi pe numeroasele baso-reliefuri, în care defilează cortegii de tinere sclave.

Insfârşit o cicatrice pe piept, dă defunctei o atracţie particulară, arătând că ea a suferit de tuberculoză, caci medicii Faraonilor tratau tuberculoza aplicând ferul roşu.

Această particularitate va face ca mumia să aibă excepţionala onoare ce a fi trimisă, nu la muzeul din Bulaz, unde confundându-se printre atatea altele, ar fi eclipsată de gloria lui Seti şi a lui Ramses, ci în colecţiunile Şcoalei de Medicină din Cairo, pentru a servi la studiul şi progresul ştiinţei.

Cinste desigur mare, dar puţin măgulitoare pentru o defunctă, care asemănătoare cu toţi morţii de aceiaşi calitate ai Egiptului, în dorinţa de a-şi procura un repaos liniştit în mormânt şi-a întrebuinţat o mare parte din viaţă, pentru a-şi pregăti suprema locuinţă cu tot confortul, liniştea şi secretul necesar.

Marele
Magazin de Bijouterie
H. S. BRAUNFELD
1786 din firma
Fenyő şi Braunfeld
Cluj, Piaţa Unirii No. 15 în localul fost D. S. Raftopol
Este asortat în permanenţa cu:
Bijuterii fine. Ceasornice de precisiune. Argintărie.
Preţurile cele mai moderate Telefon interurban 643

UTILIZAŢI CORESPONDENŢA DELA MICA PUBLICITATE

FOIŢA ZIARULUI „INFRĂŢIREA“

Aspecte din Anglia de azi

Starea precară a celor cari au fost bogaţi, precum şi a nouilor imbogăţiţi

Structura socială a Angliei s'a transformat în ultimii cinci ani mai mult decât în cursul întregului secol precedent.

O şedere de câteva timp la Londra adeveresţe această observaţie. Nobilele Lady-i şi-au schimbat locuinţele şi pe ziduri obişnuitele afişe: „De vânzare“ strigă trecătorilor strâmtorarea bănească a proprietarilor. Şi lucru curios: singuri cari ar putea să le cumpere, nouii îmbogăţiţi la rândul lor sărăcesc şi ei repede. Intreţinerea unei astfel de locuinţe e extrem de costisitoare; luminatul ei, încălzitul, precum şi servitorimea necesară ar constitui o adevărată avere.

Şi fiindcă e vorba de lumină şi căldură, e bine să se ştie că rareori se mai observă azi luminat „a giorno“, la Londra şi că nici teatrele nu sunt încălzite. Un cunoscut publicist francez, Raymond Recouly, scrie că doar la ambasada franceză mai e cald...

Vechea aristocraţie, clasele de sus, sunt, în afară de câteva foarte rare excepţiuni, în imposibilitate de astădată de a-şi continua traiul larg.

Se plătesc impozite sdrobitoare cari ating în unele cazuri, 60 la sută din venit. Ori pentru cei mai mulţi, veniturile nu s'au mărit dela războiu, De aci nevoia de a se restrânge cheltuelile.

Toţi cei cari aveau altădată venituri fixe sunt astăzi pe cale de a săraci sau de a se ruina. Singurii cari îşi mai pot mări beneficiile sunt negustorii, industriaşii şi financiarii.

Consecinţele sărăcirei. Noua nobilime a Angliei

Sărăcirea claselor de sus şi a burgheziei are urmări nu numai de ordin financiar, dar mai ales de ordin politic. Oamenii politici, membrii Parlamentului, precum şi acei cari îndeplineau în administraţia provincială, funcţiuni adesea importante şi aproape totdeauna în mod gratuit, erau recrutaţi din aceste clase.

Forţa aristocraţiei britanice, marea influenţa pe care această aristocraţie n'a încetat s'o exercite îndecursul secolelor, proveneau din faptul că aristocraţia se reînnoia fără încetare, şi că ea recruta elita profesiunilor liberale, a negustorilor şi industriaşilor. Când un Englez se distinge a în una din ramurile activităţii omeneşti, era făcut cavaler, baronet, baron, lord. Astăzi titluri de cavaleri, baroneţi, baroni sunt, nouă din zece, conferite beneficiarilor lor numai datorită banilor. Această vânzare de onoruri, publică, alimentează cassa electorală a celor două mari partide. Dacă se ia lista actuală a lorzilor, se constată că jumătate dintre ei, cel puţin, sunt de creaţie relativ recentă!

Cei fără de lucru. Condiţiile lor de trai.

In faţa acestei aristocraţii, închipuiţi-vă un proletarlat care numără cam 80% din populaţie. Contrar altor ţări unde lucrătorii şi ţăranii posedă ceva avere, proletariatul britanic n'are nimic carc să-i aparţină.

Lucrătorul englez n'are decât ce-i poate aduce munca celor două braţe. Dacă uzina nu lucrează, dacă lucrul lipseşte, mizeria e complectă. Dacă lucrătorii n'ar fi ajutaţi de stat, ar risca să moară de foame. N'au voie şi nici n'au posibilitate să se descurce cum ar voi. „Trade Union“-ul îi supune la o disciplină riguroasă, ne îngăduindu-le să-şi schimbe meseria, chiar dacă lucrătorul ar cunoaşte o alta. Dacă uzina încetează lucrul, neputând să-şi desfacă produsele, lucrătorul nu poate ti primit nicăeri; deaceea el se adresează Statului cerându-i câtiva shillingi, absolut necesari existenţei lui zilnice şi Statul e obligat să-i dea. In jumătatea anului 1922 numărul celor fără de lucru era de două milioane şi guvernul a cheltuit cu întreţinerea lor, socotind după valuta noastră, enorma sumă de un miliard de lei pe săptămână.

Astfel e regimul sub care trăesc lucrătorii englezi în bună parte, de mai mulţi ani.

Condiţionarea politicii externe. Situaţia economică. Succesul electoral al socialiştilor.

Nu-i în Anglia problemă mai importantă ca aceea a fără de lucrului. Ea domină politica internă şi s'ar putea spune că ea conduce în parte şi politica externă. Singurul remediu ar fi reluarea comerţului liber în Europa şi în lumea întreagă. Imediat ce o iniţiativă oarecare luată de un guvern strein, pare Englezilor de natură a le întârzia reluarea afacerilor, ei se arată instinctiv ostili.

E o reacţiune irraţională, instinctivă, un adevărat reflex.

Anglia e oare în stare de a recâştiga pieţile de desfacere pierdute? E cert că toate nu; deşi ea e pe cale de a desfăşura toate sforţările în acest sens. Naţiunile europene nu vor cumpăra multe mărfuri engleze mult timp încă. Le este absolut imposibil, celor mai multe, atâta vreme cât schimbul va rămâne ceeace este. Când schimbul se va restabili şi e foarte probabil că nu se va restabili niciodată pe de-antregul, atunci ţările de care e vorba se vor fi obişnuit să se lipsească de produsele engleze; le vor fi fabricat ele singure sau şi le vor fi procurat de aiurea.

Anglia e ţară cu o suprapopulaţie de 6—7 milioane de locuitori. Penru a nutri acest surplus de populaţie, Anglia e nevoita să cumpere din afară produsele alimentare, cari nu pot fi plătite decât cu mărfuri, de unde necesitatea de a desvolta la extrem industria.

O neorânduealâ oarecare în lume, criza se declară şi Anglia nu mai poate vinde nimic.

Doar cunoscând această situaţie şi ţinând seama că proletariatul engiez cuprinde cinci părţi, din zece. din naţiune, cu două milioane de fără de lucru putem să ne dăm seama dece socialiştii au obţinut patru milioane de voturi şi au ales 141 de deputaţi.

Nu ne mirăm că au ales atâţia, ci nu au făcut să fie aleşi mai mulţi.

Cronica politică

Triumful ideii de unificare. Fuziunea partidului țărănesc basarabean și a partidului unirei din Bucovina cu partidul național-liberal înseamnă unul din cele mai importante acte politice care s'au săvârșit dela unire încoace.

Este prin urmare necesar să stăruim asupra lui cu deosebire aci în Ardeal nnde partidul național a dus vreme îndelungată o politică de regionalism și de ostilitate față de vechiul regat ale cărei manifestări constituiau o primejdie pentru consolidarea statului și a unirii.

Este adevărat că în Basarabia și în Bucovina n'a existat nici o organizație politică a cărei acțiune să fi fost potrivnică ideii de unificare. Dimpotrivă, partidele din Basarabia și din Bucovina au fost într'o continuă colaborare diferite partide din vechiul regat, iar politica lor s'a manifestat dela început printr'o acțiune care tindea la realizarea unei desăvârșite unificări.

Un singur partid în țara românească, închis în cercul strâmt al ideii regionaliste, a desfășurat o activitate ostilă procesului de unificare pe care îl cereau realizat nu numai necesitățile ci și interesele și tradiția politică a statului român.

Fuziunea partidului național cu tachiștii a fost un act făcut împotriva voinței conducătorilor politicei regionaliste, la care însă nu se puteau opune fiindcă orice rezistență ar fi însemnat moartea partidului național. Fuziunea partidului național cu tachiștii a fost un act silit.

Fuziunea partidului țărănesc din Basarabia și a partidului unirii din Bucovina cu partidul liberal este însă consecința firească și logică a unei acțiuni care dela început s'a desfășurat în această direcție.

In acest înțeles ea trebuie privită ca adevăratul triumf al ideii de unificare.

Ponegrirea țării în streinătate

In conferința ținută la Timișoara, domnul N. Iorga s'a ridicat împotriva obiceiului pe care-l avem de a ne critica țara și de a ne micșora singuri în fața streinătății, deși avem atâtea lucruri bune cu cari am putea să câștigăm admirația lumei.

Impotriva acestui obiceiu nenorocit s'a ridicat și d-l I. G. Duca cu prilejul declarațiilor făcute în Cameră asupra politicei noastre externe.

Răspunzând d-lui dr. N. Lupu,

Răspunzând unor observații ale d-lui dr. N. Lupu, d. ministru Duca a ținut să constate că pe când alte țări întrețin cu bugete de zeci de milioane o puternică propagandă pentru apărarea inteselor lor în străinătate, noi avem din nenoroci re oameni de ai noștri cari îndată ce au trecut peste hotare încep să ne ponegrească țara în fața streinilor.

La noi nu există nimic bun. Bugetul nostru e un buget fictiv, mijloacele noastre de transport sunt inexistente, reforma agrară nu e decât pulbere aruncată în ochi, spun acești oameni a căror propagandă nefastă d. Duca a numit-o cu drept cuvânt „propagandă de defetism național.

Căci una dintre marile noastre datorii este și aceia de a lucra pe toate căile pentru a întări încrederea streinătății în puterile de refacere ale României și oricine caută să distrugă sau să micșoreze această încredere face operă de defetism național.

De aceia d. Duca s'a ridicat împotriva acelora dintre noi cari, treând hotarele, înțeleg să ducă cu ei și toate pasiunile lor politice și a cerut ca toate neînțelegerile noastre să ni le răfuim acasă, pentruca în fața străinătății să facem „front unic".

Ce foloase am putea dobândi pentru țară prin acest front unic, ne-o spune Ungaria, care, deși, învinsă, speră totuși să se reconstruiască prin simpatiile pe care a știut să și-le câștige în străinătate cu ajutorul unei admirabile propagande.

Ziarele franceze anunță că peste câteva zile se va sebători la Sorbona centenarul lui Petöffy.

Cui se datorește această cinste care i se face Ungariei chiar în clipa când soldații lui Horthy atacă granițele noastre?

De sigur, numai propagandei pe care Ungurii știu să și-o facă în străinătate. O întreagă aristocrație, — *spune d. Iorga* — colindă și agită, seduce și convinge lumea, *pe când noi ne pierdem vremea ponegrindu-ne singuri și trezind mereu neîncrederea streinătății într'o țară în care sunt totuși atâtea lucruri bune pe care avem datoria să le facem cunoscute.*

De vânzare

o moșie constând din 11 jugăre cu o locuință de 3 camere cari se poate prelua pentru lei 320.000·— drum de 1/2 oară dela Piața Unirii. Deslușiri la Dunky Cluj, Piața Unirii 10. 2550

In jurul agitațiilor studențești la Cluj

Interview cu d. prof. dr. Iacobovici rectorul Universității

Ce spun delegații studenților reîntorși de la București

Ce-i cu chestia diplomelor false

Dl profesor dr. Iacobovici, rectorul Universității ne-a acordat un interview în care am pus distinsului nostru interlocutor, o serie de întrebări cu privire la agitațiile studențești care în ultimele zile au luat un caracter mai pronunțat și aici.

*

— CE S'A INTÂMPLAT LA FACULTATEA DE MEDICINĂ D-LE RECTOR?

„— Un incident de crea ne bucurăm că n'a luat proporții s'a petrecut Miercuri la facultatea de medicină, anul I. între un student evreu unul dela drept și doi medicinești. In urma acestui incident toți studenții evrei au fost evacuați de studenții creștini fără a se mai fi petrecut violențe. Am venit la fața locului unde am anchetat personal. Cu acest prilej am întrebat pe toți studenții cari se găseau acolo luându-i pe fiecare în parte dacă înțeleg să continue cursurile cu evrei sau fără evrei. Mi-au răspuns afirmativ 58 iar 21 negativ Față de incidentul întâmplat, cursul de anatomie s'a suspendat pe timp nelimitat. Toate celelalte cursuri urmează regulat fără evrei.

— CE REZULTAT CREDEȚI D-VOASTRĂ CĂ VOR AVEA ACESTE AGITAȚII?

„Totul depinde de măsurile ce le va lua guvernul, de oarece cererile formulate de studenți nu intră în competința autorităților Universitare.

Acestea nu au decât obligațiunea aplicării legei și regulamentelor existente.

Cererile studenților nu pot fi soluționate de cât pe cale legislativă. de parlament. In ce privește autoritățile universitare, în limita legilor și a regulamentelor, au făcut tot ce este posibil.

*

Trecând la altă ordine de idei, am întrebat pe dl rector ce este cu chestia diplomelor false. Iată ce ne-a spus d-sa:

In conformitate cu decizia luată la 4 Ianuarie c., în adunarea rectorilor și decanilor sub presidența d-lui ministru al instrucțiunei publice, la toate facultățile se face verificarea tuturor înscrierilor. In acest scop s'a cerut studenților ca până la 1 Februarie să prezinte actele de cetățenie română, urmând ca, în conformitate cu decizia luată, supușii străini, să nu fie primiți decât în limita locurilor disponibile.

Verificându-se diplomele de absolvire de liceu, (certificatele de maturitate) s'a constatat că unii studenți au certificate care nu dau drept la înscrierea în facultatea unde sunt înscriși, și unde fuseseră admiși numai în mod provizoriu.

Controlul acestor certificate de maturitate se face conform dispoziției legei, de o comisie universitară, și în caz de îndoială, certificatele se trimit pentru revizuire la consiliul permanent al instrucției.

In conformitate cu ordinul telegrafic al Mintsterului instrucțiunei publice Nr. 8233 din 30 Ianuarie c., au fost exmatriculați cei cu certificate dela examenul particular ținut la Tighina (Basarabia) în 1921 și 1922, de oarece Ministerul a anulat aceste certificate, din cauza că s'a stabilit ulterior că la acele examene s'au comis grave neregule.

Până acum, din controlul făcut, nu s'a găsit nici un certificat fals, ci numai certificate, pe care în ultimul timp, Ministerul nu le a recunoscut.

Ce rezultat au adus delegații studenților Clujeni de la București

Am putut sta de vorbă cu dl Moța, unul din delegații studențimei clujene, care s'a reîntors eri dela București.

Iată ce ne spune d-sa:

La București unde au fost convocate delegațiile studențimei din toate centrele, am ținut mai multe adunări, iar ultima adunare care a început la orele 9 seara, a durat până dimineața la orele 8, când am redactat un comunicat care exprimă hotărârile noastre unanime. In esență acestea au fost formulate astfel:

In deplină solidaritate vom continua lupta până ce vom obține sătisfacerea cererilor noastre, între care cea dintâi e introducerea „numerus-ului clausus". Hotărîrea luată de toate delegațiunile o vom expune într'o adunare a tuturor studenților, spre ratificare. In toate centrele se va urma la fel. La București ratificarea s'a făcut cu următorul rezultat:

La facultatea de medicină din 800 de votanți, unul singur a fost contra ratificărei. La politechnică din 250, au fost 11 contra. La celealte facultăți s'a votat cu unanimitate.

Ca măsură provizorie, până la satisfacerea cererei noastre, am hotărît să oprim pe evrei dela cursuri. In caz când se vor închide universitățile, vom prefera să perdem un an, plecând pe la casele noastre. Aici însă vom continua lupta, trânspunându-ne în masele populare, pentru a arăta fraților noștri, pericolul evreesc în țara noastră. Acțiunei acestea din urmă a noastră, ne vom feri totuși să lăsăm să i se dea un caracter revoluționar.

*

Aseară a avut loc adunarea studenților clujeni, pentru ratificarea hotărîrilor luate la București, despre care dăm o dare de seamă în altă parte o ziarului.

Dac.

CURIERUL SPECTACOLELOR

TEATRUL NAȚIONAL

Sâmbătă 3 Februarie „Hero și Leandru".

Duminecă 4 Februarie (matineu) „Extemporalul".

Duminecă 4 Februarie (seara) „Visul unei nopți de vară".

*

Se repetă „Nunta lui Figaro" de Beaumarchais cu dnii Mihăilescu-Brăila, Neamțu-Ottonel, V. Vasilescu, M. Ștefănescu, Al. Ghibericon, Potcoavă, Simionescu și dnele Gina Sandry, Jeana Popovici, Nat, Ștefănescu, Sylvia Ipsicu.

◆INFORMAŢII◆

Toţi membrii, activi şi corespondenţi, ai Secţiei şcolare ai „Asociaţiunii“ sunt convocaţi la o a II-a şedinţă a secţiei, care va avea loc Duminecă, 4 Februarie, orele 11 a. m. în sala Nr. IV. a Universităţii. Se va discuta chestiunea comemorării centenarului morţii lui Gheorghe Lazăr şi a publicării unui volum omagial în amintirea marelui dascăl de acum o sută de ani.

La această şedinţă sunt invitaţi să ia parte şi toţi membrii corpului didactic de toate gradele, din Cluj, precum şi alte persoane cari se interesează de problemele culturale ale neamului.

*

Pentru aplicarea statutului funcţionarilor, Ministerul finanţelor a cerut celorlalte departamente alcătuirea unui tablou, conţinând de fiecare funcţionar vechimea, studiile, avansările şi starea civilă.

*

S'a aprobat călătoria cu reducere de 75 la sută pentru membrii Societăţei generale a funcţionarilor comerciali, dela orice staţiune până la Bucureşti şi înapoi, cu ocazia congresului ce va avea loc în Bucureşti între 10-12 Februarie a. c.

*

Domnul profesor Nicolae Iorga a fost numit doctor „honoris causa“ al Universităţii din Lyon.

*

Cereţi în farmacii şi drogherii numai pudra Höfer şi crema Baby. 2542-2

*

Zilele acestea se va da rezultatul examenului învăţătorilor înscrişi, spre a urma secţia pedagogică universitară.

*

Ieri dimineaţă poliţia a arestat pe ţigănuşul Raloşiu Gh. din str. Felegvar; tocmai după ce furase din buzunarul unei femei suma de lei 650.

Cu actele dresate tânărul hoţ a fost înaintat parchetului.

*

Prefectura poliţiei din Cluj roagă publicul consumator ca atunci când crede că e speculat de vr'un comerciant de pe teritoriul oraşului să ceară imediat notă de preţ şi cu o plângere să o adreseze Prefecturei poliţiei, domnului şef al poliţiei comunale (camera No. 13) cari e delegat să ancheteze toate cazurile deasemenea natură.

*

200 lei premiu pentru cine îmi va restitui cânele de vânat pierdut (numele „Nora“ speţă „Prepelicar“) sură cu pete brune, coada tăiată. Adresă: La Consiliul de răsboi. 2546

*

Nu acceptaţi decât pudra Höfer şi crema Baby. 2542-4

Ieri noapte doi comisari de poliţie au fost atacaţi de către agentul de siguranţă din Careii-Mari, Mureşean Iacob, care era însoţit de fratele său Iosif şi alţi indivizi.

Conduşi la poliţie scandalagii au fost daţi judecăţei.

*

Direcţia învăţământului şi meseriilor din Ministerul sănătăţii publice lucrează la alcătuirea unui regulament de funcţionare al şcoalelor industriale de ucenici şi lucrători.

*

Delegaţii din Ardeal, Basarabia, Bucovina, la congresul preoţilor, cum şi cei din vechiul Regat se vor aduna în zilele de 6, 7 şi 26 Ianuarie) la Bucureşti în sala societăţii „Clerului Ajutorul“, bulev. Carol 77.

Biletele de încartiruire se găsesc în gara de Nord, cassa de bilete nr. 8, pe peronul de eşire.

*

Curtea de apel din Timişoara a laut în discuţie recursul lui Aurel Bălean, condamnat anul trecut la moarte pentru jefuirea şi omorârea unui mare proprietar din Tamand, jud. Arad. Curtea de casaţie, având în vedere că constituţia din vechiul regat, care — modificată — se va extinde şi asupra nouilor provincii, nu încuviinţează pedeapsa capitală, a redus osânda la 15 ani închisoare. Procurorul a făcut recurs. Procesul va ajunge astfel la Curtea de casaţie.

Printr'un jurnal al consiliului de miniştri, s'a decis să se acorde gratuit un tren de 1000 stânjeni pătraţi lemne, comitetului de iniţiativă pentru construirea gimnaziului „Horia“ din com. Câmpului (jud. Turda-Arieş).

*

Direcţiunea generală a vămilor a luat dispoziţiunea ca toate mărfurile prohibite la import şi cari urmează să fie înapoiate în ţara de origină, să nu lasă din vama de frontieră până ce nu vor fi controlate spre a se vedea dacă mărfurile sunt intacte.

*

Dl maior veterinar Iancu Teodorescu e numit director la herghelia Bonţida-Cojocna.

*

Cumpăr urgent cu bani gata proprietate agricolă. Oferte detaliate cu descrierea situaţiei relativ la reforma agrară primeşte dr. Şerban, Strada Mureşianu No. 15. 2547

*

Tribunalul din localitate a judecat eri procesul lucrătoarei Ana Desbordes dela R. M. S. acuzată de instigaţie contra statului, făcută acum trei ani.

Procesul căzând în prevederile amnestiei, a fost anulat.

*

La Prefectura de Poliţie a avut loc examenul pentru admitere în Corpul Sergenţilor de oraş. — din tre 18 candidaţi recruţi, 16 au trecut cu succes examenul iar 2 au fost respinşi.

*

Tase Tălpăşeanu şi-a anunţat sosirea la „Banul Europa“.

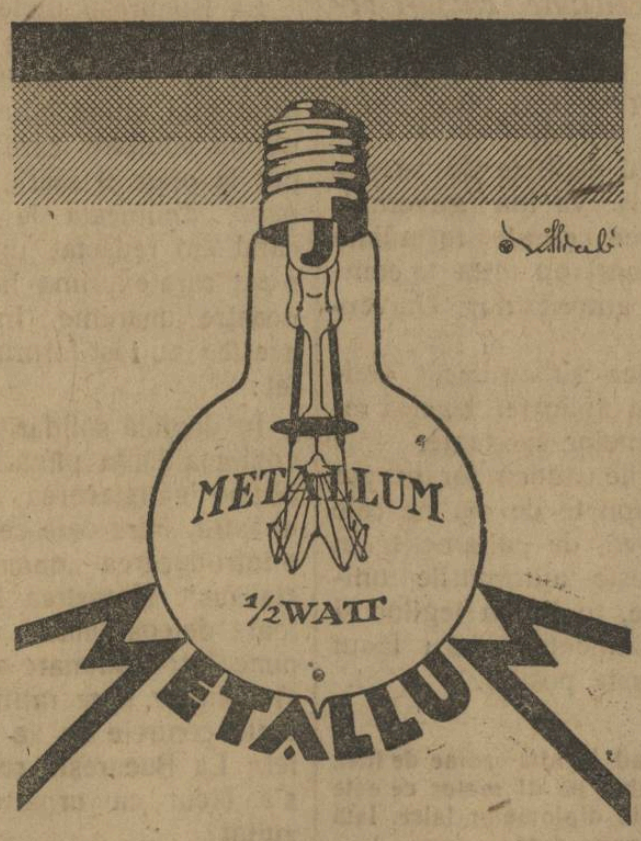

2521-1

Candelabre electrice 1446

dela cele mai simple până la cele mai împedobite

Mare asortiment de candelabre electrice dela cele mai simple până la cele mai împrodobite, deasemenea tot felul de materiale călcătoare, vase de fiert, precum becuri electrice cu intensitate de 150, 110 şi 220 volţi se pot cumpăra la: **Magazinul de Candelabre pentru Ardeal Soc. pe Actiuni Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 11.** Se vând en gros şi en detail, la revânzători se dă favor în preţuri.

† ANTON GRIGOROVICI

Corpul magistraturei din Cluj este în doliu.

Judecătorul Anton Grigorovici a murit eri subit, sorbindu-şi ceaiul de dimineaţa, şi împletind poate, în deşteptarea din somnul odihnitor, speranţe cari peste câte-va clipe aveau să se topească pentru totdeauna în somnul de veci,

L'au văzut seara, cu aceiaşi ochi vii, care răspândeau o lumină sfioasă pe paloarea feţei lui delicate. L'am revăzut ieri în patul lui de odihnă peste care plutea umbra morţei care cutremură. A murit.

Amănuntele, atunci când contribuie să lămurească ultimele clipe ale unei vieţi, interesează. Anton Grigorovici, înainte de a se înfăşura în giulgiul morţei, a avut grija să-şi trimeată hainele la croitor. Era un elegant la port, ca şi în spirit. Şi-a pregătit apoi sigur ceaiul pe care l'a băut înainte de a bea paharul morţei.

La ora 11 era mort.

Aşa a fost găsit de servitoare.

O scrisoare către una din rudele sale, scrisă în ajun, a fost găsită deschisă pe masă. Nici un rând despre moartea care era aşa de aproape.

„Voiajul meu a fost un examen al constituţiei mele, şi cred că am biruit“ Vorbia despre ultima lui călătorie cu trenul, când, din pricina înzăpezirii, a trebuit să stea în câmp 36 de ore.

Moartea judecătorului Grigorovici, cel mai tânăr dintre magistaţi, e însoţită de părerea de rău a întregului Cluj românesc unde prin distincţia purtărei lui îşi câştigase numeroase şi sincere prietenii.

Impozitul străinilor şi protestul fabricanţilor

Cum arătăm în altă parte a ziarului, consiliul comunal al Clujului a introdus pentru străinii staţionari în acest oraş, precum şi pentru cei în trecere numai, un impozit de zece lei pe zi.

Iniţiativa aceasta a primăriei Clujene a mai fost încercată şi în alte oraşe şi a dat rezultate satisfăcătoare, aducând venite între 200—400 de mii.

Firesţe, s'au găsit unii cari să protesteze împotriva acestui impozit de mult aşteptat. Nu e vorbă de protestul străinilor cari inundă oraşele noastre, ci de o tagmă cu destulă greutate, de marii industriaşi şi comercianţi din Cluj, cari au găsit, că impozitul extins şi asupra personalului lor adus din străinătate, este arbitrar şi dăunător. Ni se afirmă din partea acestor mari indusriaşi şi comercianţi, că în cazul când primăria nu va renunţa la impunerea străinilor angajaţi la întreprinderile lor, ei se vor vedea nevoiţi să îşi închidă întreprinderile.

Alarma aceasta surprinde, pentrucă ştim un lucru : că unele mari întreprinderi clujene (citâm numai firmele Dick şi Renner), refuză în totdeauna primirea lucrătorilor şi specialiştilor români. Ori, acest lux (dacă nu poate fi calificată şi altfel xenofilia aceasta) nu prea îndreptăţeşte această alarmă ce se dă în jurul impozitului pe străini. Firmele care îşi permit luxul xenofiliei acesteia, prejudiciind prin aceasta muncitorimea românească ar trebui chiar ele personal — şi nu numai personalul lor — să nu se dea în laturi dela suportarea acestui impozit. In orice caz, când va avea de dezbătut aceste pretexteste, consiliul comunal va trebui să ceară în primul rând avizul respectivei autorităţi industriale însărcinată cu controlul întreprinderilor industriale clujene.

Sărbătorirea dlui general Presan la Paris

Recepţiunea dela Asociaţiunea studenţilor români din Franţa

Asociaţiunea studenţilor români din Franţa a sărbătorit pe generalul Prezan, decernându-i titlu de membru de onoare.

Recepţiunea a avut loc Vineri 19 Ianuarie 1923 în Hotelul studenţilor francezi.

Pe estrada de onoare erau prezenţi d-nii : Victor Antonescu ministru României la Paris, care prezida serbarea având în jurul său pe d-nii general Prezan, N. Iorga, generalul Berthelot, d-l C. Vişoianu preşedintele studenţilor români din Franţa şi un delegat al studenţilor francezi.

D-l C. Vişoianu vorbeşte despre cariera generalului Prezan şi asigură că prezenţa sa printre membri de onoare ai Asociaţiei va fi un exemplu continuu de dragoste de ţară, muncă onestă şi abnegaţiune. Arată apoi că umanitarismul este o realitate atunci când se hrăneşte din prisosul patriotismului şi termină făcând urări sărbătoritului.

D-l general Prezan într'un mişcător discurs mulţumeşte studenţilor pentru onoarea ce i se face, pe care o primeşte ca un omagiu adus armatei. Aminteşte de sacrificiile fără număr făcute pe câmpul de luptă de ostaşul român şi de virtuţile străinilor noştri. Vorbeşte despre marele succes al d-lui Iorga, membru de onoare al Asociaţiei, care face cursuri în cele mai înalte instituţiuni de cultură din Franţa şi îndeamnă apoi pe studenţi la muncă şi sacrificii.

Urmează apoi partea artistică la care dau concursul următorii artişti români : Yonnel, de la Teatrul Sarah Bernard, d-rele Romanita, de la Opera din Paris, Marika Bernard şi Echepare, Viorica Anghel de la teatrul Iatelier, d-nii Gr. Alexandrescu, Bobesco şi Jelescu.

Studenţii au oferit flori d-nei generai Prezan şi au făcut manifestaţiuni de simpatie generalului Prezan.

CITIŢI „INFRAŢIREA“

Intrunirea de aseară a studenţimii din Cluj

Raportul delegaţiei dela Bucureşti — Continuarea luptei pe căi legale — Noile alegeri dela Centrul Studenţesc „Petru Maior"

Intrunirea studenţimii clujene, anunţată pe Miercuri seara şi care a fost amânată în urma interzicerii rectoratului, s'a ţinut aseară la orele opt, participând o mare majoritate a studenţimii din acest oraş.

După formalităţile deschiderii, s'a dat cuvântul d-lui Ion I Moţa, unui dintre delegaţii trimişi la Bucureşti. D-sa a arătat că adunarea dela Bucureşti a hotărât continuarea luptei şi menţinerea tuturor hotărârilor anterioare. S'a citit apoi raportul hotărârilor luate la Bucureşti de către preşedinţii tuturor societăţilor studenţeşti din ţară.

Dl Moţa a vorbit apoi despre organul studenţimii din Capitală şi a cerut votarea statutelor „Cuvântului Studenţesc" şi formarea unui comitet de redacţie ciujan.

Atât comunicatul conferinţei preşedinţilor, cât şi statului ziărului au fost votate cu unanimitate de voturi.

După votare, Dl Moţa spune că Dl ministru Anghelescu a declarat, că „numerus clausus" nu se poate acorda. Delegaţii studenţimei sau ţinut ca o datorie să declare, că şi în aces caz se va continua lupta pe toate căile legale. Ca ultimă armă ne rămâne — spune dl Moţa — consultarea parlamentului, şi dacă acesta va refuza, se va continua lupta prin propagandă nedemagogică în massele de alegători ca la noile alegeri să reuşească deputaţi cari au înscris în program „numerus clausus".

Darea de seamă a domnului Moţa a fost primită cu aplauze prelungi.

Inchiderea Universităţilor nu s'a discutat, menţinându-se hotărârea anterioară de a nu renunţa nici cu riscul pierderei anului. S'a menţionat, că cei cari pleacă acasă, să nu uite a convinge opinia publică despre dreptatea cauzei studenţimei.

Incidentele dela Bucureşti

Domnul G. Alexa, preşedintele centrului a adus la cunoştinţa adunării incidentele dela Bucureşti, dând citire ediţiei speciale a „Cuvântului Studenţesc", care arată că în ziua de 29 Ianuarie un grup de 25—30 studenţi români au fost bătuţi de vre-o 150 studenţi evrei înarmaţi, chiar pe coridoarele Universităţii. Unui student român, al cărui nume a fost spus adunării, i s'a tăiat pe frunte cu cuţitul semnul crucii. „Cuvântul Studenţesc" mai spune că magazinele au fost închise la strigătele agresorilor, cari după bătaie au alergat pe străzi strigând că ei sunt cei bătuţi.

Alte chestiuni

S'au mai discutat cu acelaş interes: chestiunea expulzării evreilor veniţi în ţară după Unire, hotărându-se a se interveni la autorităţi; chestiunea ziarului „Dacia Nouă" care nu va fuziona cu „Cuvântul Studenţesc". S'a anunţat apoi termenul depunerei candidaturilor pentru noile alegeri ale centrului „Petru Maior". Interesul arătat faţă de aceste alegeri e mic, manifestându-se o absolută încredere în actualul comitet.

Sedinţa s'a terminat noaptea târziu.

Reporter

Şezătorile scriitorilor români

Cei mai de frunte scriitori români, între cari amintim pe dnii Brătescu-Voineşti, Minulescu, Ion Pillat, Nichifor Crainic şi alţii vor sosi în oraşul nostru pentru a ţinea o şezătoare literară.

Şezătoarea care va fi un eveniment dintre cele mai importante în viaţa culturală a Clujului va avea loc Luni, 5 Februarie, ora 6 p. m.

Din Cluj scriitorii vor pleca la Oradea-Mare, unde deasemenea se va ţine o şezătoare în ziua de 8 Februarie.

Vor urma apoi celelalte oraşe ale Ardealului unde literatura citită de înşişi făuritorii ei va contribui — ca şi la Cluj — la adevărata unificare sufletească, atât de mult dorită de inimile cu adevărat româneşti.

La Cluj scriitorii vor sosi Dumineca cu acceleratul de Bucureşti.

In vederea acestei şezători, azi la orele 4 p. m. va avea loc la Primărie o adunare a şefilor autorităţilor în care se va hotări primirea ce se va face oaspeţilor.

Dezorganizarea orchestrei Operei Clujene?

Din cauza mizeriei, mulţi din orchestranţi se văd siliţi să se repatrieze.

Datoria Direcţiunii Operei şi a autorităţilor

Orchestra Operei Române a comunicat Direcţiunei, că rămânerea pe mai departe, în localitate, a unui grupe dintre membrii orchestrei, a devenit imposibilă, întru cât Direcţiunea n'ar fi în stare a acomoda lefurile acestor orchestranţi împrejurărilor actuale, şi nu ar putea procura locuinţele făgăduite, membrilor mai de curând veniţi de altfel este lucru cunoscut că unii dintre orchestranţii Operei locuesc de peste trei luni în hotele, înghesuiţi şi în frig deoarece lefurile nu le ajung pentru aşi putea procura locuinţe private. Din aceste motive mulţi muzicanţi s'au hotărît a părăsi Clujul şi s'au şi adresat în această privinţă reuniunei muzicanţilor din patria lor. Hotărîrea aceasta aorchestranţilor Operei, pune în primejdie existenţa Operei însăsi şi ar fi de dorit ca Direcţiunea Operei şi autorităţile locale să găsească mijloacele prin care, îmbunătăţind condiţiile de existenţă ale orchestranţilor, să asigure astfel Operei şi deci Clujului, excelenta orchestră în forma ei actuală.

ULTIME INFORMAŢII

(PRIN FIR SPECIAL DELA CORESP. NOSTRU DIN BUCUREŞTI)

ORA 2 P. M.

INTERNE

Banca Naţională în înţelegere cu dl ministru Vintilă Brătianu a hotărât cumpărarea de lei la Paris, oprind astfel scăderea leului.

*

Ministerul de războiu pregăteşte un nou proiect de amnistie.

*

Bucureşti. — Din Bucureşti se anunţă că Mica Antantă proiectează facerea unui demers prin comisia ambasadorilor pentru examinarea activităţii comisunei interaliate din Budapesta şi pentru stabilirea efectivului armatei maghiare actuale şi armamentului.

*

Ministerul industriei a hotărât revizuirea proiectului de lege al speculei.

*

Ministerul de finanţe a discutat azi dimineaţă chestia despăgubirilor de războiu şi problemele cari vor fi discutate în tratativele cu Bulgaria şi Germania. Aceste tratative se vor începe peste câteva zile.

EXTERNE

Desbaterile dela Lausanne

Franţa cearcă să evite o ruptură. Nota franceză trimisă guvernului din Angora

Paris (Rador) — Guvernul francez a trimis o notă la Angora comunicând că proiectul remis Turciei la Lausanne nu constitue o operă definitivă dar marchează starea actuală a tratativelor permiţând negocieri ulterioare. Declară apoi că Franţa e dispusă pentru a acorda noi concesiuni Turciei decă există motive reale, propunând continuarea tratativelor, dacă Turcia va accepta tratatul.

Nota a fost transmisă şi guvernelor din Londra şi Roma.

Ziarele ocupându-se de aceasta notă arată că isvoreşte din dorinţa sinceră a Franţei de a evita consecinţele deplorabile ale unei rupturi. Işi exprimă speranţa că şi Turcia va arăta acelaş spirit conciliant. Poincarè face toate sforţările necesare pentru evitarea rupturei.

*

Relativ la nota aceasta delegaţia britanică publică un comunicat prin care declară că nota franceză nu i-a fost comunicată nici o dată ei şi insistă asupra contradicţiei dintre nota şi deciziunile recent luate de aliaţi. Delegaţia britanică nu se crede chemată şi nici nu are intenţia de a modifica planul stabilit.

Executarea asasinului lui Narutovici.

Varşovia — Nieviadovszaky, sasinul fostului preşedinte Narutovici, a fost executat eri.

*

Paris — Ziarul „La Temps" semnalează la Maienza importante sabotagii. Porţiuni însemnate din liniile căilor ferate au fost demontate.

Directorul căilor ferate din Ruhr a fost arestat.

Evenimentele din Ruhr. Sabotajul german

Düsseldorf (Rador) — Serviciul căilor ferate e asigurat în tot Palatinatul. La Koblenz, Bonn şi Maienza, greva continuă. Dicecţiile minelor continuă să refuze orice informaţii. Direcotorii au fost ameninţaţi cu expulsarea. Guvernul german a decis suprimarea a 20 trenuri de pasageri din cauza lipsei de cărbuni.

Agitaţia studenţilor din Capitală continuă. Inchiderea Universităţii din Cluj

Agitaţia studenţilor bucureşteni continuă. Azi dimineaţa medicinistii evrei au fost împiedicaţi să între în Spitalul Colţei şi în diferitele clinici.

După încăerarea din cartierul Văcăreşti, parchetul a deschis acţiune publică împotriva celor 6 studenţi români pentru dezordine şi ultragiu. Trei dintre aceştia au fost arestaţi.

*

Rectoratul Universităţii din localitate a notificat ieri, în urma consfătuirii senatului universitar ţinută în aceeaşi zi, că toate facultăţile acestei universităţi au fost închise pe timp nehotărât în urma celor petrecute în sânul studenţimii în cursul ultimelor zile.

O încercare de sinucidere a unui hoţ

Miercuri seară pe la orele 6, trecătorii de pe Calea Victoriei, au fost martorii unui spectacol înfiorător. Individul Babei Janoş, autorul furtului de materiale dela Dl Gratz din str. Şaguna, în timp ce era exortat spre poliţie de către agentul Dascal, a încercat să se sinucidă tăindu-şi arterele dela mâna dreaptă şi dela gât. Intr'un lac de sânge a fost trimis „Oficiului de Salvare", unde internul de serviciu după multă străduinţă i-a putut opri hemoragia, pansându-l.

Eri dimineaţă comisarul de serviciu luându-i un interogatoriu, sinucigaşul a declarat că a dorit să-şi pună capăt vieţei, pentru-că soţia lui e foarte supărată pe el din cauza celor petrecute.

Reporter.

Deprecierea valutei

Ocupaţiunea regiunei Ruhr influenţează asupra exportului nostru

In legătură cu scăderea leului, cercurile financiare din Capitală sunt informate că ocuparea regiunei Ruhr de către trupele franceze, a înrâurit mult asupra nu numai asupra francului, dar şi asupra pieţei financiare române.

In adevăr, importatorii francezi de lemne de construcţie, a căror aprovizionare conta mult pe industria forestieră dela noi, în ultimul timp au încetat operaţiunile lor cu piaţa română, fiindu-le mai lesne să se aprovizioneze din regiunea Ruhr unde condiţiunile de transport şi de preţ sunt mai avantajoase de cât la noi.

Pe lângă aceasta datorită conflictului dela graniţa maghiară exportul nostru de lemne în Ungaria a încetat aproape cu desăvârşire, din care cauză industria forestieră mai ales din Ardeal a fost silită să-şi diminueze producţia. Numai pe valea Mureşului sunt 300 fabrici de cherestea a căror operaţiuni comerciale fără îndoială că atârnă mult în cumpăna situaţiei noastra economice şi financiare.

E expunând acest nou considerent economic, care după părerile exportatorilor de lemne a contribuit deasemenea la actuala scădere a valutei, putem să ne dăm seama cât de neîndreptăţiţi sunt acei ale căror afirmaţiuni neîntemeiate caută să atribuie deprecierea leului politicei economice a guvernului.

In condiţiunile externe din prezent, ori care vor fi măsurile luate în vederea îndreptării stării financiare, rezultatele bune rămân zădărnicite. Această convingere poate fi susţinută şi de afirmaţiunile făcute la Camera de d. Iorga cu prilejul discuţiunei adresei de răspuns la Mesaj, când dsa referindu-se la acţiunea noastră de refacere, a citat declaraţiunile unui personaj american în senzul că oricine s'ar fi aflat la conducerea statului român în condiţiunile de astăzi, n'ar fi ajuns la alte realizări.

Prin urmare, întreaga campanie începută de presa opoziţiei împotriva guvernului în această privinţă, nu este de loc justificată şi nici n'ar putea creea în opinia publică curentul ostil pe care ea îl doreşte.

PRETUTINDENI IN ARDEAL

SE CITEŞTE ZIARUL

INFRAŢIREA

Prima Casă de Imprumut pe Amanet

Societate Anonimă

Cluj, Calea Victoriei No. 35.

CONVOCARE

Dnii acționari ai „Primei Case de Imprumut pe Amanet“ Societate Anonimă din Cluj, sunt convocați la **a 2-a adunare generală ordinară,** ce se va ține **Duminică 18 Februarie a. c. la orele 4 p. m.** în localul institutului, având a delibera și decide asupra următoarei ordine de zi:

1. Darea de seamă a Consiliului de Administrație, și raportul cenzorilor asupra gestiunei pe 1922.
2. Repartizarea beneficiului și descărcarea Consiliului de Administrație, de gestiunea sa pe exercițiul expirat.
3. Alegerea cenzorilor și a cenzorilor supleanți pe exercițiul 1923.
4. Fixarea jetoanelor consiliul de Administrație.

Pentru a putea participa la sedința adunării generale Dnii acționari, vor depune acțiunile la sediul societății sau la „Băncile Centrala“ și „Albina“, cel mai târziu până la 13 Februarie a. c., de unde li se vor elibera scrisori de confirmare.

Zece acțiuni dau drept la un vot în adunarea generală.

Mai mult ca zece voturi nu poate avea nimeni, ori cari ar fi numărul acțiunilor ce poseda.

Cluj, la 1 Februarie 1923.

CONSILIUL DE ADMINISTRAȚIE:

Președinte: **Dr. A. Millea** Vice-președinte: **Leo Bohățiel**

Membrii: **Iuliu Popescu, Jonel Aldica, Corneliu Săvuleanu, Dr. Iustin Cl. Juga**

BILANȚ INCHEIAT PR. 31 DECEMBRIE 1922

ACTIV			PASIV		
Cassa		32.072 50	Capital acțiuni		500.000 —
Mobilier		72.086 25	Depuneri spre fructific.		435.599 10
Investițiuni		34.984 73	Conturi Curente		26.391 —
Imprumuturi Prețioase		697.160 —	Efecte de Plată		225.000 —
Imprumuturi Efecte		353.760 —	Interese Tranzitoare		15.045 08
Garanții		40.524 50	Beneficiu nett pe 1921	17.105,70	
Diverse Cont. Debitoare		42.429 90	Beneficiu nett pe 1922	69.752,50	86.858 20
Efecte Proprii		15.875 50			
		1.288.893 38			1.288.893 38

CTO PROFIT ȘI PIERDERE

Interese Depuneri		20.878 50	Procente și Taxe împr. Comisioane H. V.	274.457 02
Interese Cont. Curent		34.137 15	Beneficiu nett 1921	17.105 70
Impozite și Taxe		15.224 20		
Salarii		82.340 —		
Chirie		8.319 75		
Speze gle		20.773 55		
Marci de Presență		14.600 —		
Amortizări		8.431 37		
Beneficiu nett 1921	17.105,70			
Beneficiu nett 1922	69.752.50	86.858 20		
		291.562 72		291.562 72

Delegatul Cons. de Adție: **I. Popescu.** CONSILIUL DE ADMINISNRAȚIE: Pentru contabilitate: **Zamf. G. Niculescu.**

Președinte: **Dr. Aurel Millea** Vice-președinte: **Leo Bohățiel**

Membrii: **Jonel Aldica, Corneliu Săvuleanu, Dr. Iustin Cl. Juga.**

Subsemnații cenzori examinând și controlând contul Bilanț precum și pe cel de Profit și Pierdere, le-am găsit în regulă și deplină consonanță cu registrele societății

Cluj, la 31 Ianuarie 1923

Emil Tișcă, Marius Peculea, Sabin Cioranu

2540

Interpretarea teatrului clasic

Gânduri sugerate de ultima premieră a Teatrului național

Conflictele sufletești din teatrul modern, ne stăpânesc și ne atrag;totuși alături cu această dramatizare în care nervii se discordează parcă, clasicismul va rămânea pururea înălțător, senin și frumos. In fața lui, mintea cea mai ascuțită și complexă, firea cea mai sbuciumată. gustul cel mai rafinat,în artă se aplea că cucernic. Toate trec printr'o filieră sufletească deosebită, de oarece aici se găsește o atmosferă limpede, poezie multă și curată și o viață mai aproape de ideal. Tragedia „Hero și Leandru“ de Grillparzer, e quintesența iubirii adevărate, poetizată până la jertfă, așa cum lumea veche era doar în stare să o trăiască. Iată de ce parcă ne purificăm simțirea în fața clasicismului, Și după nevroza prin care trecem, după manifestările de artă tot mai degenerate, ne întoarcem iar acolo unde sentimentele omenești nu sunt pervertite și unde în suflete n'a pătruns încă materialismul.

După decadentism după simbolismul rău înțeles și după dadaismul stupid ne împrospătăm sufletul cu frumosul etern

Aceasta e cauza că ne întoarcem iar la clasicism; viața actuală e prea tristă și ticăloșită; avem nevoie de soare și aer curat.

Nu voi insista asupra subiectului din tragedia „Hero și Leandru“ căci e îndeajuns de cunoscut de lumea intelectuală; mă voi ocupa de interpretarea artistică,

Hero e un rol dificil.

Rolul a fost susținut cu mult temperament, cu multă înțelegere, cu multă emoție de către artista Gina Sandry.

Dna Gina Sandry, a stăpânit sala, a cules aplauze, a înduioșat până la lacrămi, a avut momente mari mai ales în durerea-i nesfârșită înainte de a se despărți de cadavrul lui Leandru, în actul ultim. Prin creația de Marți seara Dna Sandry s'a dovedit a fi o artistă desăvârșită.

Const. Cehan—Racoviță.

Noui legături de cale ferată în Ardeal

Legătura între Arad și Oradea-Mare

Noua linie ferată va fi dată circulației în Mai

Linia ferată Salonta-Mare—Chișinău, care ar face legătură directă între Arad și Oradea-Mare, evitându-se astfel ocolul de sute de kilometri peste Teiuș, va fi dată circulației la primăvară, cel mai târziu la sfârșitul lunei Mai.

Această linie ferată este de o deosebită importanță economică pentru Ardeal, ajutând desvoltarea comercială și industrială a celor trei centre economice ardelene Oradea-Mare—Arad și Cluj.

Acesta din urmă având împrejurimi mai sărace este mai mult decât oricare avizat la produsele agricole și fructele de pe șesul Aradului și Banatului.

Distribuirea vagoanelor de marfă

Direcțiunea generală a căilor ferate a luat noui dispoziții privitoare la normele după care se vor distribui vagoanele de mărfuri pentru diverse încărcări.

Din vagoanele ce vor rămâne disponibile, se vor da 10 la sută pentru transporturile cu precădere, destinate particularilor și autorităților 30 la sută pentru transporturi le fără precădere, destinate autorităților și restul de 60 la sută pentru celelalte transporturi, care sunt la rând la încărcare.

Toate aceste vagoane se vor trimite de către birourile de dirijare, pentru ca toate transporturile să poată fi expediate în ordinea arătată.

ORDINELE CU PRECĂDERE PENTRU CHERESTEA

Cu acest prilej s'a pus în vedere din nou stațiunilor că toate ordinile cu precădere, emise de ministerul comunicațiilor, Direcțiunea generală C. F. R. și direcțiunile regionale, pentru transporturile de cherestea, sunt anulate.

Prin ordine cu precădere se înțeleg și acele ordine cu care s'au acordat un număr de vagoane zilnic, săptămânal sau lunar.

Toate transporturile de cherestea se vor încărca în ordine de vechime, după normele generale.

CARE SUNT EXCEPȚIILE

Fac excepție acele ordine cu precădere acordate conform contractelor societăților și firmelor, care au subscris la împrumutul pentru aducerea locomotivelor C. F. R. și celor care au reparat vagoane de ale căilor ferate.

In ce privește sindicatele, se vor respecta dispozițiunile date.

CITIȚI PAGINA 8-a

Mica publicitate

Cereri şi oferte de serviciu

BUCĂTĂREASĂ bune caută loc la popotă ofiţerească sau casă mare Maria Mureşeanu Str. Moţilor 37 2545

Închirieri:

CAUT CAMERĂ mobilată. Plătesc bine, ofer şi avantagii. Adresa la ziar sub V. P.

Am pierdut mai multe acte împreună cu biletul de recrutare emis de cercul de recrutare din Cluj, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Láposi István
Calea Victoriei 4
Cluj.

Bijuteria „SINGHER"
Bucuresti, Str. Carol No. 38

Anunţă clientele că i-a sosit un mare transport de ceasornice, ghete străine impermeabile, genţi şi altele, vânzându-le prin bonuri. 2544

Dr. IOAN PAUL

MEDIC DENTIST

Cluj, Strada Eminescu (Fadrusz) 8. Consult. 11—1 şi 3—7. pentr toţi funcţionarii publici şi particulari precum şi familile lor. 1253

Se lucrează în rate lunare

Prima Fabriea Electrica Română S. p. A. CLUJ.

I. Strada Călugăriţelor, 1.
Adresa Telegrafică: Relais.
Telefon No. 67.

Materiale pentru instalaţiuni fabricaţie proprii.
Motoare, transformatoare, ventilatoare, perii-cărbuni, contoare, volt şi ampermetre, tachimetre, material pentru tensiuni înnalte, precum şi dispozitive apărătoare contra trăznetului, întrerupătoare, siguranţe în tub de porcelan, conţinuu în depozit. 1914

Reclama este sufletul comerţului

S'a deschis Măcelăria „VICTORIA"

Societate Anonimă nou renovată sub conducere specială,

2313

în Strada Regina Maria 9, unde se găseşte peste zi carne proaspătă mezeluri şi alte specialităţi de carne.

Berea nutritoare de malţ dublu,

specialitatea

GLORIA

produsă de 2248

FABRICA de BERE din TURDA

se capătă iarăşi pretutindeni.

Dă putere şi goneşte moartea

„DIANA" spirt mentholat este cel mai bun mijloc contra durerilor, pentru poftă de mâncare şi pentru întărirea spiritului şi corpului. Modul de întrebuinţare la fie care sticlă.

Se găseşte pretutindeni.
Veritabil numai cu marca
„DIANA" 2474

Uzoni & Tana

Intreprindere electrotechnică şi de specialităţi.

CLUJ, Strada Iuliu Maniu 17

Telefon 210

Intreprindere aranjamente electrice.

Totfelul de reparări electrotcchnice curăţiri şi transformări pentru maşini de sc is şi maşini de birou, maşini de fiert şi vase de încalzit pe lângă preţurile cele mai avantajoase.

Se pot căpăta rechizite, părţi şi benzi pentru maşini de scris. 2294

Noutăţi pentru sezonul balurilor
se capătă la
„DROGHERIA D'OR"
Cluj, Piaţa Unirei 5. 1385

Avantajele sunt mari: purtaţi focurile şi talpa de cauciuc PALMA

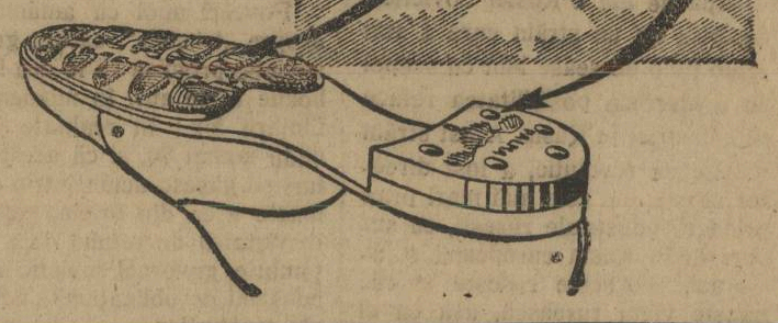

Fabrica de Mobile ANTAL ERNŐ

Cluj, 2523
Str. Moldovei 8. (fost Varga).

Vinde după comandă şi se pot găsi gata Mobile: Dormitoare complecte. Aranjamente pentru birou cu 30% mai eftin ca la ori care magazin sau fabrica de Mobile.

REUMATISMUL

gutta, artritismul, durerile de picioare, de mâini, dureri de şeale etc. se vindecă radical cu Reumasol Vorel pomadă antireumatismală, Urotisana ceai diuretic şi Thermovata Vorel, vată antireumatismală. Se găseşte la drog. şi farm. — Contra mandat postal de Lei **70** se trimite întreg tratamentul fără altă cheltuială, la care se adaugă gratuit broşura: Cum se vindecă Reumatismul şi Gutta. Dep. FARMACIA VOREL PIATRA-N. 2356-1

FIER pentru BETON

în toate dimensiuni şi în ori ce cantitate din uzinele
INDUSTRIA SÂRMEI S. A.
furnizează prompt.

FERARIA S. A.
Cluj, Calea Victoriei No. 29.
Telefon 4-40. ◆ Telefon 4-40.
2476-2 Adr. telegr. FERARIA. Lloyd 923

AUTO-MECANICA S. R. A. LEONIDA & Co. UNITE

Soc. Anonima
CLUJ

Din BUCURESTI

ATELIER SPECIAL DE REPARAŢIUNI DE AUTOMOBILE ECSECUTA ORI CE LUCRARI IN METAL.
INSTALAŢIUNE MODERNĂ PENTRU SUDURA AUTO-GENA.
Instalaţiune modernă pentru REPARAT şi INCĂRCAT ACUMULATORI

Reprezentanţa Generală A.

CLUJ, Regina Maria No. 10 2223 **CLUJ, Calea Dorobanţilor No. 18. CLUJ.**

Cercetaţi Magazinul de Mobile Adalbert Fischer & Co.

2207 **CLUJ, Calea Regele Ferdinand No. 61.**

Casa proprie. **Casa proprie.**

Viața în Rusia Sovietică

Situația industriei Ruse

Corespondentul din Riga a lui „Times“ povestește, cu amănunte, situația de azi a Rusiei Sovietice, descrisă de un străin care a stat acolo timp de șease luni cu scopul de a clarifica posibilitatea refacerii industriei în Rusia. Acest străin înainte de revoluție, a fost director al unei din cele mai mari întreprinderi industriale rusești, cu sucursale în Rusia europeană și asiatică. Vorbește rușește și cunoaște viața rusească, așa că el e în stare a se orienta pe deplin în ceea ce vede acolo.

*

El constată, că în momentul sosirii lui la Moscova, a fost impresionat de marea schimbare în spre bine, în legătura cu N. E. P. (noua economie politică). Subt influența favorabilă a impresiei dintâiu el păși spre studierea chestiunii despre nouile întreprinderi industriale l-a fost arătată fabrica fostă Țindel, care avea aerul de a fi bine instalată și asortată cu materialul necesar. Fabrica lucra mai bine decât se putea aștepta, în împrejurările actuale. Insă când el vru să revizuiască starea celorlalte fabrici din Moscova, autoritățile răspundeau în totdeauna pie zis.

El afla dela prietenii săi de mai înainte, care se ocupaseră cu industria, că fabrica Țindel e singura bine instalată, și că ea dinadins se întreține într'o stare așa de bună ca să inducă în eroare pe străinii cari vin cu scopul de a lega relațiuni comerciale. Din 21 de fabrici textile, cu cari se mândrea odinioară Moscova, guvernul sovietic a păstrat, în felul acesta, nu mai una care lucrează satisfăcător. După aceea el explică, că mai există câteva întreprinderi de acestea, pentru a fi arătate și că ele se întrețin cu mare greutate și cu mari cheltueli, anume ca guvernul să aibă posibilitatea să le arate industriașilor interesați, că guvernul sovietic e în stare a produce și lucruri pozitive.

*

Povesti apoi cu amănunte — despre „trustele“, cărora guvernul sovietic promise să le dea 900 milioane ruble aur, în momentul înființării lor ; în realitate însă le dădu numai 80, și că aceste trusturi se găsesc acum într'o situație foarte grea din pricina aceea că, în virtutea decretului dela 19 Octombrie, guvernul sovietic nu e responsabil de obligațiunile pecuniare ale trusturilor...

CUM TRĂEȘTE POPULAȚIA

Străinul industriaș, vine la concluzia că populațiunea urbană în Rusia, în cea mai mare parte a sa, trăiește pe socoteala capitalului, care se micșorează foarte iute. Țăranul însă deși primește foarte puțin dela oraș, e silit totuși de impozite grele, să rețină cât e posibil procesul distrugerii...

Deși importul mărfurilor din străinătate e, până acum, monopolul comisariatului de comerț extern, în Moscova se află totuși o mulțime de obiecte de lux, care străbat în Rusia mulțumită sistemului de contrabandă, creat, și foarte pe larg practicat. Prețurile în Moscova par străinilor extrem de mari, rușii însă s'au obișnuit cu ele.

CRIZA DE LOCUINȚE

Mai departe ; el vorbește despre criza locuințelor în Moscova, de neînchipuită suprapopulare a caselor și de activitatea „triumviratului“ extra-ordinar al colegiului de locaturi, în fruntea căruia se găsește Iagoda, fiind în același timp șeful secției pentru străini, pe lângă Ce-ka. Mai povestește și despre rechizițiile cari au loc acum la Nepomani, dela cari ridica pietrele prețioase sau valuta cu toate că actuala legislatură sovietică nu interzice stăpânirea pietrelor prețioase. De oarece scrierea procesului verbal, etc., n'are nici un rezultat, în cea mai mare parte se face împărțirea prăzii între Nepomani și cekiști, un lucru care e mai folositor decât plângerile îndreptate împotriva agenților Ce-Ka.

*

Industriașul străin pe baza observațiunilor sale, trage concluzia că, de-ocamdată, în Rusia nu există dreptul de proprietate și libertate și că de loc nu e garantată inviolabilitatea persoanei...

Noua bancă de emisiune austriacă

După primul comunicăt al nouei Bănci austriace de emisiune, acoperirea în aur pentru biletele de bancă în circulațiune și a obligațiunilor plătibile la vedere se ridică la 26,7 la sută, pe când după statutele Băncii 20 la sută ar fi suficiente.

Biletele de bancă au fost reduse cu 27 miliarde coroane hârtii și tratele scontate cu 50 miliarde, ceia ce este o dovadă de oprirea afacerilor și de scăderea prețurilor.

Resursele în numerar întreceau 93 milioane coroane aur, celace reprezintă o cifră ridicată față de o bancă cu un capital de 30 milioane coroane aur.

Stocul metalic consistă: în aur monedă și lingouri, de 3,9 milioane și în devize și valute 80 milioane.

Devizele sunt balanțele creditoare în streinătate la cerere în hârtie bună, iar valutele sunt monede străine de o valoare stabilă.

Studențimea franceză

Găsim în Anuarul General al Franței o statistică foarte interesantă asupra studenților, cari urmează la universitățile franceze după război, comparativ cu cei cari urmau înainte de război.

Pe când în 1914 erau vre-o patruzeci de mii, după război nu mai erau, la data când s'a făcut statistica, decât vre-o 30 de mii. Aceasta ne arată numărul mare de studenți francezi, cari au murit în război, căci acei cari s'au împuținat sunt studenții francezi (23 de mii în loc de 34 de mii), cei străini fiind cam în aceiași proporție (ceva peste șease mii).

In cifrele acestea intră și studenții și studentele. Dacă le socotim însă după sex, vedem că studentele franceze au scăzut de la 4472 la 2328 ; adică pe când în 1914 erau cam de 13 ori mai puține decât studenții, după război nu mai sunt decât de vre-o 4 ori mai puține.

*

Cu străinii lucrurile stau dinpotrivă : studenții străini au crescut dela 4431 la 5 mii 555, pe când studentele străine au scăzut dela 1701 la 448, ceace arată că împrejurările de după război sunt cu mult mai grele decât înainte pentru studentele străine, cari vor să urmeze la Paris.

*

Statistica e foarte interesantă și din punct de vedere al studiilor urmate.

Inainte de război, cei mai mulți studenți francezi urmau dreptul, pe când după război cei mai mulți sunt la medicină. Studentele franceze sunt în număr mai mare și după, ca și înainte de război, la litere.

Studenții străini erau mai mulți înainte de război la științe, iar după război, la litere, studentele străine, ca și cele franceze preferă și după ca și înainte de război, tot literele.

In ce privește naționalitatea, înainte de război cei mai mulți erau rușii : 3170, iar după ei românii : 458.

După război, cei mai mulți sunt americanii : 2772.

Vin apoi sârbii : 1547 (înainte de război nu erau de cât 103) și numai în al treilea rând Românii: 246.

CURIERUL SPECTACOLELOR

Teatrul Maghiar

Vineri:
Mica Cofetarie. Premiera. Prețuri de Premieră. Abonament de Premieră No. 31.

Sâmbătă, matineu:
Mireasa vândută. Reprezentație pentru tinerime cu prețuri de tot reduse.

Sâmbătă, seară:
Mică cofetărie, pentru a 2 oară. Prețuri obicinuite. Abonament de zi No. 80. B.

Sâmbătă, noaptea:
Lili. Operetă. Prețuri obicinuite.

Duminecă, matineu:
Iubire cerească și pământească. Prețuri reduse.

Duminecă seară:
Casa cu trei fete. Operetă. Prețuri de Premieră. Abonament de zi No. 81 C.

Duminecă, noaptea:
Morfium, pentru a 5 oară. Prețuri obicinuite.

Luni:
Mică cofetărie, pentru a 3 oară. Prețuri obicinuite. Abonament de zi No. 82. A.

ABONAMENTELE

pentru ziarul

„Infrățirea“

se primesc cu

Lei 180 anual
Lei 90 pe 6 luni
Lei 45 pe 3 luni

◆

Pentru autorități, bănci și societăți

Lei 240 anuul
Lei 120 pe 6 luni
Lei 60 pe 3 luni

RECLAME

Se primesc pentru ziarul „INFRĂȚIREA“ la Administrație Str. I. Maniu No. 3. și prin toți Agenții și Agențiile de publicitate

◆ ◆

Se primesc reclame scrise și în limba maghiară și germană pentru care avem traducători speciali

Prețuri reduse

Toți cari vor face reclamă pentru vânzări cumpărări vor avea posibilitatea să constate marele avantaj.

Se pot transmite reclame si prin telefon: 952

Tipărit cu mașinarotative Cartea Românească „Cosinzeana“ institut de arte grafice, Cluj.

BIBLIOTECA CENTRALĂ ASOCIAȚIUNEA SIBIIU

CLUJ 6 FEB 923

Anul III. ◆ No. 720 8 PAGINI ◆ UN LEU ◆ 8 PAGINI Duminecă 4 Februarie 1923

R CLUJ 1. 86

Infrăți

77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu

ANUNȚURI LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN pentru autorități . 240 L.
PE 1 AN . . . . . 180 L.
PE 6 LUNI . . . . . 90 L.
PE 3 LUNI . . . . . 45 L.

Criza valutară

— Măsurile guvernului pentru salvarea valutei —

Brusca scădere a leului a fost un nou motiv pentru opoziție de a ataca guvernul, găsind că ar fi vinovat de toate consecințele pe cari le aduce această scădere ca: ridicarea prețurilor, nestabilitatea raporturilor dintre moneda noastră și moneda țărilor cu valută ridicată, etc.

Desigur că această campanie a opoziției e menită nu numai să intimideze guvernul, ci să speculeze buna credință a opiniei publice, căutând s'o inducă în eroare asupra cauzelor de care depinde fluctuația monedei noastre.

S'a afirmat astfel dela tribuna parlamentului de către acea opoziție, care își face o deosebită glorie de a calomnia țara în străinătate, că guvernul n'ar avea decât un buget fictiv, iar o anumită presă care luptă contra intereselor națiunei găsește că scăderea valutei e urmarea firească a unei nechibzuite politici financiare.

Cine își aduce aminte de sta rea precară a finanțelor țării, de risipa banului public în timpul guvernărilor ce au precedat pe acea de astăzi, își dă seamă că aceste afirmări nu sunt decât pure calomnii.

Trista moștenire financiară lăsată de guvernul Averescu, nu e un secret pentru nimeni.

Prin o politică de chibzuință, de economii, de desființare a sinecurelor, prin scăderea inflațiunei monetare, principal element de turburare în tranzacții le internaționale, cât și prin intensificarea exportului, actualul ministru de finanțe a făcut tot ce i-a stat în putință pentru a ridica creditul economic și valuta țării.

Balanța comerțului cu străinătatea arată un spor considerabil la cifra exportului, față de cea a importului.

Dela cinci miliarde, cât erau în 1921, investirile de capitaluri au ajuns în 1922 la șapte miliarde.

Cât timp nu erau consolidate bonurile de tezaur externe, se credea că deprecierea valutei e influențată de lipsa de credit moral, care decurgea din neîndeplinirea datoriilor față de creditorii din străinătate.

Ori și consolidarea datoriei externe, după cum a fost informat ministrul de finanțe de către legațiile din Paris, Londra, Washington și Roma, e fapt aproape îndeplinit.

In Franța s'au prezentat la consolidare aproximativ 90 la sută din bonurile aflate în posesia francezilor, iar în Statele Unite și Anglia aproape 80 la sută.

Toate aceste fapte dovedesc că deprecierea leului nostru în cota bursei streine nu depinde de situația financiară a țării; ea e datorită mașinațiunilor cu care se îndeletnicesc anumiți cavaleri ai valutei, cari nu trăesc decât din diferența pe care o înregistrează, ridicarea sau scoborârea nivelului, monedei noastre, față de moneda străină.

Pentru a combate deprecierea leului d. ministru de finanțe va lua o serie de măsuri, menite să înfrâneze activitatea dăunătoare a speculanților de valută.

Astfel în cursul acestei săptămâni se va întruni la Banca Națională o comisiune de bancheri, sub președinția ministrului de finanțe care de acord cu ministrul industrie va discuta chestiunea restrângerei importului.

Importul se va mărgini la obiecte de absolută necesitate, care nu se pot produce în țară, și la acele mărfuri a căror producție indigenă e insuficientă, importându-se numai diferența dintre cantitățile produse în țară și cele necesare consumului intern.

In prima consfătuire ce a avut loc la Banca Națiinală între d-l Vintilă Brătianu, d. Oromolu, guvernatoru Băncii Naționale și reprezentanții marilor bănci din Capitală s'a propus ca măsură necesară pentru reabilitarea valutei, controlul operațiunilor de devize, care să se facă numai pentru interesele reale a le comerțului, iar nu pentru speculă.

In acest scop, d-l Vintilă Brătianu va depune în curând pe biroul Camerei un proect de lege, care să regulamenteze dreptul celor care fac comerț cu devize.

Tot prin această lege se va creia o comisiune de control din care va face parte un reprezentant al ministerului de finanțe, unul al Băncii Naționale și președintele Camerei de Comerț din București; oficii pentru controlarea devizelor se vor înființa deasemeni și pe lângă fiecare județ.

Măsurile de îmbunătățirea valutei luate de ministrul de finanțe sunt o chezășie puternică, pentru liniștea publicului care nu trebuie să se lase influențat de campania opoziției, ea neavând alt scop decât de a răspândi zvonuri alarmante, în dauna intereselor țării.

Ungaria care nu doarme

Insemnătatea evenimentelor de la granița noastră cu Ungaria — Ungaria s'a dat singură de gol — Cum trebue înțeleasă mutalitatea maghiară

Un interesant articol din „Gazette de Praque"

Conflictul provocat de unguri la granița noastră, dacă n'a adus rezultate pe cari le așteptau șoviniștii dela Budapesta, a avut în schimb darul să lămurească cercurilor conducătoare ale politicei europene o sumă de lucruri rămase obscure sau ne bănuite până acum. Afirmațiunile pe cari le făceau statele succesoare ale Uungariei asupra intențiilor conducătorilor dela Budapesta erau privite cu îndoială, dacă nu cu neîncredere fățișă.

Ungaria atacându-ne granițele, privirile conducătorilor politicei europene s'au oprit cu mai multă atenție asupra ei, comisiunile de anchetă cerute de noi au confirmat afirmațiile noastre și Ungaria a apărut așa cum este, stăpânită de ideea revanșei și de gândul încălcării hotărâri lor luate la Trianon.

S'au găsit însă la noi minți rătăcite cari să dea interpretări ciudate evenimentelor de la granița cu Ungaria. E rușinos și trist că s'a întâmplat aceasta. In Cehoslovacia și Jugoslovania nu s'a găsit nimeni care să se îndoiească de justețea afirmațiunilor noastre și să nu întâmpine cu neîncredere explicațiile ce le dădeau dela Budapesta.

Avem înaintea noastră cunoscutul ziar cehoslovac „Gazette de Prague". Cineva publică acolo o corespondență din Budapesta, care nu numai că nu pune la îndoială veracitatea atacurilor ungurești dela granița noastră, dar sub masca unei fine ironii strecoară adevăruri sdrobitoare asupra stărilor din Ungaria.

Pregătirile militare ale Ungariei

Corespondența despre care vorbim e redactată sub forma unei convorbiri cu un fast căpitan ungur, astăzi desarmat. Dar să facem loc ziarului „Gazette de Prague" din care traducem:

— „Ce gândiți d-v., întreabă corespondentul fals sau veritabil al ziarului cehoslovac, de versiunile cari circulă, asupra acelor pretinse violări de frontieră de cari se plânge guvernul român"?

— „Nădăjduesc, îmi răspun de căpitanul, că nu credeți nimic din aceste bazme născute în creerul unui halucinat sau pornite dela indivizi perfizi cari nu caut decât să arunce discredit asupra țării noastre".

„Prima, continuă el, conform tratatului dela Trianon, noi am demobilizat în întregime și (noi n umai avem armată. Căci e cu neputință să nuetși armată infrinul număr de oameni însărcinați cu poliția, paza granițelir, a serviciului de vămi, și cele câteva mi de soldați împrăștiați pe întreg teritoriul.

„Nu, noi nu mai avem ceea ce se chiamă o armată. Antanta nu vrea să mai avem așa ceva. La nii toată lumea este civilă".

Camuflajul

„E drept însă, continuă povestitorul că noi am creiat o mare societate de gimnastică care să permită tineretului să se antreneze să facă mușchi și să se deprindă cu mânuirea armelor. Această societate este singura pe care o avem în toată țara și se divizează în secțiuni".

— „Astfel de secțiuni se găsesc aproape pretutindeni".

— „Da. Și cum noi ținem cu tot dinadinsul să nu ni se pericliteze rasa, noi obligăm pe toți tinerii dela 18 la 20 de ani să facă parte din această societate. Cei cari prin constituția lor nu pot fi luați în sânul societății, trebue să plătească o taxă militară".

Acțiunea lui Hejjas și Pronay

„De altfel titlul nu e încă bine determinat și guvernul nostru are mari proecte în vedere. Nu trebue să se uite că societatea este de dată recentă și că până acum nu avem decât câteva grupuri bine cunoscute la noi și al căror renume a trecut chiar în străinătate.

Vreau să amintesc de „Ebredo" (Deșteptarea) în capul cărora se găsesc două personaje al căror nume e pe toate buzele: Hejjas și Pronay. Aceste de tașamente s'au însărcinat să pună puțină ordine în populație. Aceștia ne descurcă de evrei, prea numeroși.

Câteodată, nu e vorbă, zelul lor merge un pic prea departe și în câteva rânduri s'au înșelat.

Nu e mult de când ei au atacat un francez care trecea prin Budapesta și a cărui fisionomie oarecum semită nu le-a plăcut. Dar acestea sunt erori involuntare, și deci iertabile, căci orici ne se poate înșela".

Armamentul

— „Minunat, însă nu mi-ați spus că gimnasticii d-v. fac exerciții cu armele? Antanta nu v'a răpit armamentul?"

— „Nu în totul; de altfel noi am putut dosi câte ceva. Mai apoi ne-am mai putut procura câte ceva. Chiar acum suntem în tratative cu o țară vecină **(probabil Ausria — N. R.)** pen-

Șezătorile Scriitorilor romani

O frumoasă inițiativă a luat un grup de scriitori români: aceea de a organiza șezători literare în diferite orașe din Ardeal. Mâine îi vom avea în mijlocul nostru, iar Luni va avea loc cea dintâi șezătoare.

Faptul acsta se cuvine relevat fiindcă el poate să însemne începutul acelei ofensive culturale de la care așteptăm mai mult decât dela orice reformă recucerirea Ardealului penru spiritul românesc.

Spuneam deunăzi, cu prilejul înființării Universității populare din Cluj, că aci în Ardeal cea dintâiu preocupare a noastră trebuie să se îndrepte către cultură, care singură este în stare să realizeze, pe deasupra deosebirilor sociale și politice, unitatea desăvârșită de suflet a tuturor românilor.

Căci nu trebuie uitat un lucru: în Ardeal cultura românească nu s'a bucurat de acele condițiuni prielnice în mijlocul cărora ea s'ar fi putut dezvolta în raport cu puterile creiatoare ale spiriului românesc. In vreme ce cultura maghiară și germană își aveau deschise toate drumurile și se găseau într'o situațiune care le punea în măsură să se poată valorifica și impune, cultura noastră națională își vedea energiile înăbușite. Ea nu-și putea lua elanul și lâncezea, tristă și săracă. Cu deosebire literatura având înainte-i atâtea piedici, nu s'a putut desvolta. In afară de câteva excepții, aproape toate talentele cari s'au născut pe pământul Ardealului, au fost nevoite să treacă munții în țara veche unde condițiunile erau mai prielnice, întărind mișcarea literară de acolo. Evident că ele nu s'au pierdut pentru românism. Talentele și energiile plecate din Ardeal, întâlnind în țara veche o altă lume românească, liberă, dezvoltându-se într'un mediu mai prielnic sufletului românesc, s'au completat și și-au putut lua elanul. Dar nu e mai puțin adevărat că plecarea lor lipsea Ardealul de o mișcare literară proprie care să stea în fața literaturilor maghiare și germane. Lipsit prin urmare de o mișcare literară proprie și împiedicat să cunoască și să ia contact cu literatura care se dezvolta în vechiul regat, Ardealul s'a văzut silit să se adape dela isvoarele unor culturi străine de sufletul românesc.

Iată de ce dela unire încoace ni se impunea datoria de a lupta pentru a recâștiga Ardealul pentru cultura și literatura națională. Nu se poate spune că în direcția aceasta nu s'a făcut nimic, dar s'a realizat prea puțin din ceiace trebuia realizat. Vina o purtăm cu toții deopotrivă. Nu se cade însă să mai întârziem dela dezvoltarea unei acțiuni din care trebuie să răsară mai mult prestigiu pentru cultura românească.

Inițiativa luată de scriitorii români, în fruntea căreia stau d-nii Brătescu-Voinești, Corneliu Moldovan, Minulescu, Ion Pillat, Nichifor Crainic, constitue un început al acțiunei culturale pe care suntem datori s'o desfășurăm în Ardeal. Șezătorile literare cari se vor organiza în diferite orașe din Ardeal, vor fi un prilej pentru lumea românească de aci să cunoască literatura națională. Ele vor fi în acelaș timp și strălucite manifestări ale geniului nostru național.

Mișcarea culturală, teatrală, literară, artistică

tru cumpărarea unei însemnate cantități de mitraliere".

„Cât privește munițiile, primim destul din Germania. Ele se coboară în șlepuri pe Dunăre și ne parvin fără prea mari greutăți. Din nefericire, autoritățile Cehoslovace au putut surprinde unul din aceste transoprturi pe când navigau în apele teritoriale ale Republicei...

E destul de supărător, pentrucă e inutil ca toată lumea să știe că facem câteva cumpărături, de altfel neînsemnate, pentru fi gata de orice eventualitate. Trebue să fim prevăzători. Intr'o bună zi s'ar putea să fim chemați să ajutăm pe frații noștri slovaci cari gem sub jugul ceh și cari se găseau așa de bine la noi... Dacă rutenii în adevăr ar reclama autonomia lor, de asemeni noi vom putea da o mână de ajutor".

„Cum să facem însă? Noi nu suntem înconjurați decât de dușmani cari nu așteaptă decât să ne atace, pe noi cei atât de pașnici, cei așa de puțin războinici. In sfârșit, anul 1923 va aduce cu siguranță ceva nou: Hejjas a proclamat-o în unul din ultimele sale discursuri."

La datele publicate de curând de „Figaro", ironia potolită a destăinuirilor ziarului cehoslovac este o admirabilă oglindă a spiritului care ne pândește de dincolo de Tisa.

Răspândiți „Infrățirea"

O măsură binevenită

— Apărarea prestigiului universităților noastre —

Revizuirea diplomelor

O parte a presei opoziționiste din București, care caută cu orice preț să facă răspunzător guvernul de agitațiile anti-semite, a găsit cu cale să atace dispoziția ministrului școalelor de a supune la un examen de limba română, istorie și geografie pe toți absolvenții de liceu, care doresc să se înscrie la Universitate.

Această măsură afirmă presa opoziționistă e menită să împiedice accesul în Universitate în special a elementelor din Basarabia, a căror pregătire — spune un organ al nouei democrații, — nu e întru nimic inferioară celei pe care o au absolvenții ce au urmat liceul în vechiul regat.

Nu e greu să răspundem acestui brevet care se dă tinerimei basarabene, singura care e pătrunsă de ideile democratice ale timpului cum afirmă același ziar decât doar reamintind confratelui bucureștean certificatele și diplomele false ce au fost descoperite la Universitățile noastre cu ocazia echivalărilor de studii făcute de altfel cu o netăgăduită indolență.

Un articol publicat în „Universul" de către dl Dr. I. Duscian, care nu poate fi acuzat că e în slujba oligarchiei, relevă, această chestiune pentru Basarabia atrăgând și domnia-sa atenția că nicăeri ca la noi nu s'a făcut uz de atâta toleranță față de cei cu diplome false diplome care înlesnesc nu numai studiul în Universitate, dar chiar exercitarea diverselor profesiuni de către indivizi fără de nici un drept.

Guvernul a fost sesizat din vreme de abuzul pe care l'au făcut în primii ani dela unire, unele directorate și inspectorate regionale cu echivalarea diplomelor similare de la Universitățile din Rusia.

Și dacă însăși opinia publică din Basarabia găsește că pentru bunul mers al statului ar trebui ca profesioniștii să fie supuși unui examen de liberă practică cu atât mai mult măsurile luate de către guvern sunt bine venite ele nefiind de cât niște măsuri elementare de garanție de cultură pentru ca instituțiile noastre să nu fie puse pe un picior de inferioritate față de similarele lor din străinătate.

Să cumpărăm 1733
dela Drogueria
„EMKE"
Proprietarul firmei:
Barkóczy Alexandru.
Prețuri eftine. Mare asortiment. Serviciu regulat.

Liga Națiunilor și domnișoara Văcărescu

D-șoara Elena Văcărescu, delegata consiliului național al femeilor române și delegata României la Liga Națiunilor a ținut un discurs la întrunirea feministă care a avut loc în marele anfiteatru de Sorbona. Sir Eric Drummond, secretarul general a Ligei Națiunilor a adresat o scrisoare d-șoarei Văcărescu prin care îi mulțumește de a fi reprezentat Liga Națiunilor cu atâta strălucire în această ocazie. Sir Eric Drummond roagă pe D-șoara Văcărescu să mulțumească comitetului național al femeilor române pentru sentimentele exprimate față de Liga Națiunilor.

Schimbarea calendarului

O propunere americană

Camera de comerț din New-York s'a angajat să susțină cu autoritatea sa proectul de revizuire a calendarului. Acest calendar revizuit de americani. ar cuprinde 13 luni de câte 28 de zile; ziua a 365-a va purta d.ta „Zero Ianuarie". Acest calendar va avea avantajul de a înlesni statisticele cari actualmente nu sunt ușor de stabilit din cauza lunilor cu 31 de zile și cu 5 Duminici. In plus, fiecare dată va corespunde unei zile determinate din săptămână, ceeace nu se întâmplă în calendarul actual.

G. R.

Un nou academician francez

Zilele acestea Academia din Franța a ales un nou membru al său.

D-l de Nolhac, după distinse studii făcute la Paris, în 1882 a fost trimis la Roma ca membru al școalei franceze de arheologie și istorie.

După câțiva ani de cercetări științifice cari au avut un deosebit ecou, se reîntoarce la Paris unde se ocupă exclusiv cu lucrări literare și științifice. Intre altele scrie istoria Mariei-Antoanetta.

Recepția ce i s'a făcut a luat extinderea unei adevărate serbări.

Cei mai selecți reprezentanți ai lumei artelor, literei și științei, au ținut să asiste și să aplaude discursul — conferință pe care a ținut-o dl de Nolhac.

Se remarcă printre asistenți dnii Millerand și Poincaré, cari au fost primiți cu vii aplauze.

Noul nemurilor se achită de datoria de a vorbi cu conștiința unui erudit.

El face elogiul lui Boutrox și a strămoșiilor până la a patra generație. Această genealogie, urmată de o analiză minuțioasă a lucrărilor filozofului, a fost mult gustată de selectul public.

Răspunsul îl dă dl Maurice Dounay, care scoate în relief calitățile noului academican, observând că este cel mai demn urmaș a lui Emile Boutroux.

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Literatura cehoslovacă

— Câțiva scriitori dispăruți —

Vecina noastră, Cehoslovacia. are o puternică, bogată și foarte variată literatură care ar putea sta cu cinste alături de toate literaturile mari europene.

Așezați la răspântia influențelor ruse, germane, italiene și franceze, scriitorii cehoslovaci se resimt uneori de aceste influențe, dar orginalitatea spiritului slav, a știut totuși să iasă biruitoare și să scoată din amalgamarea tuturor acestor înrâuri străine, o literatură strălucitoare, plină de tinerețe și de grație și din care sufletul slav răsare parcă mai nou, mai rafinat, mai occidentalizat oarecum.

In rândurile de mai la vale, voiu pomeni ceva de trei scriitori cehoslovaci. a căror moarte prea timpurie a lăsat un gol însemnat în literatura poporului cehoslovac, curmând frumoase speranțe.

Jaroslav Orchlicky

S'au împlinit zece ani de când a murit acest mare scriitor. De fapt era ca mort din 1908, sistemul lui nervos fiind învins de munca munc istovitoare de peste treizeci de ani. A produs enorm: 65 volume de poezii, 35 volume de teatru, 12 volume de critică, 3 volume de proză și peste o sută de volume traduse în versuri. Operă apocaliptică care ar fi adus gloria fiului altei națiuni. Totuși acest spirit larg cuprinzător, acest artist uimitor, acest poet cu siguranță asemenea celor mai vestiți poeți din Europa, a rămas necunoscut. Abia îl cunosc câțiva italieni și polonezi. Institutul Nobel, căruia îi prezentase candidatura Academia cehă, credincios germanofilismului său a premiat pe Paul Heyse.

Otokar Theer

Și de la moartea acestui tânăr scriitor - n'avea decât 37 ani - abia s'au împlinit cinci ani. Viața nu i-a fost ușoară. Era aspru și nemilos cu el însuși. Pentru a ajunge să dea visului său de poet expresia definitivă, dădea lupte a cărora chinuri și frumusețe tragică la cunosc toți artiștii. Consacrându-se absolutului n'a pregetat să jertfească libertății interioare cele mai gingașe. In ascetismul lui voluntar, se izola de viață pentru a nu fi împiedecat în crearea operei sale. A debutat la 17 ani cu cartea „Pădurile în care joci", în care sub naivitatea adolescentului răzbătea un serios talent. Luptele pentru cucerirea eului ne arată un amestec ciudat de senzualitate juvenilă și de intelectualism rece.

După o scurtă perioadă când a încercat să facă nuvele a urmat o lângă perioadă de critică, când s'a consacrat studiului metodic al literaturei și filosofiei. Un an de sălășluire în Paris a făcut dintr'ânsul admiratorul pasionat al clasicismului: Racine era poetul său preferat.

Se părea că, renunțând la poezie, Theer se îndrepta spre critică și filosofie. După un interval de douisprezece ani, întărit prin studiile și experiența câștigate în călătoriile din Franța, Scandinavia și Rusia, pătruns de clasicism, se întoarce la poezie cu pasiune concentrată și scrie „Chinuri și nădejdi", „Orice s'ar întâmpla" și tragedia „Phaethon" care însemnează culmea și capătul operei sale și care-i ca o imagine a căderei omorâtoare a poetului.

Din generația sa, nimeni nu-l egalează în ce privește seriozitatea morală, dorința hotărâtă de a pătrunde în inima tulburătoarelor probleme ale vieței de apoi. Poezia sa este o sforțare continuă și conștientă pentru a se elibera de puterea simțurilor și a pătrunde misterul divinității.

Ajunge aproape la certitudinea că odată măturat de pe suprafața pământului, va fi absorbit de Dumnezeu.

„Ce fericire: să fii o picătură de sânge în vinele Lui, și, prin inima Lui de soare, să te avânți ca tunetul, spre dimineți noui, în veci vecilor". Străbătând durerile omenești și trecând de lângă încântătoarele ispite ale femeei, chinuit fiind de îndoieli metafizice, a sfârșit prin a fi un mistic. Dar la el nu găsim supunerea resemnată a lui Verlaine sau Francis Jammes; Dumnezeul său este o concepție metafizică și transcendentală.

Dorința arzătoare de a se apropia de divinitate, de a cuprinde misterul, voința tragică de a valorifica voința omenească le exprima Theer în „Phaethon".

Realizarea scenică, încercată de două ori, de Kapil, n'a putut menține în repertoriu această operă care cere să fie citită, recitită și îndelung meditată.

Theer era însuflețit de un puternic sentiment patriotic. De pe patul lui de om bolnav, urmărea îngrijit situația politică a Cehoslovaciei în timpul războiului.

Acest intelectual cosmopolit ținea din tot sufletul la pământul lui natal pe care l'a cântat în „Orice s'ar întâmpla." A fost unul din primii semnatari ai manifestului scriitorilor cehi. Citat la curtea marțială vieneză ca martor în procesul Kramarz, a dovedit o minunată bărbăție. Pentru a-i cinsti memoria, asocioția literară „Kruh Ceskych spisovatelu" a publicat un volum cuprinzând mai multe poeme inedite, amintiri despre dânsul și câteva studii asupra operei lui.

Ruzena Svobodova

Ruzena Svobodova moartă în 1920 în vârstă de 52 ani a fost împreună cu Bozena Nemcova și Karolina Svetla creatoarea romanului ceh. La început înlănțuită cu totul de fermecătoarea literatură rusească (Gogol, Turgheniev, Gonciarov, Tolstoi, Dostoievsky, Cehov), nu-i plăcea literatura franceză. Mai târziu sub influența scriitorului Salda a înțeles importanța lui Balzac, Flaubert, Maupassant. Mai târziu i-a plăcut drama franceză modernă din cauza psihologiei ei îndrăznețe și plină de amărăciune.

Primele romane și nuvele cuprind analiza nemiloasă și curagioasă a mediocrității ale cărei prejudecăți meschine stărâmă viața femeilor prea gingașe, prea idealiste. Acest dureros conflict între visul femeilor și realitatea dureroasă devine tragic în romanul „Fire încurcate."

De la început, talentul dnei Svobodova e caracterizat printr'o rară pătrundere psichologică, o ascuțită observare a realității, un frumos lirism și un adânc sentiment al naturei.

Cu toate că sentimentul realității pitorești a îndreptat-o spre realism, ea aspira către o artă simbolică și sintetică. In „Indrăgostitele" crează mai multe tipuri de femee modernă, pentru a-și exprima concepția ei despre problema dragostei.

Liberată de realism, d-sa Svobodova devine poeta frumuseței tragice a vieței, a dragostei, a morței. Din ce în ce mai mult tinde spre simplicitate spre crearea de tipuri, spre sintetizarea vieței. Cu toate că stingherită în acest efort de foarte ascuțita ei observațiune, scrie o frumoasă serie de povestiri și nuvele de o simplicitate rafinată, într'un stil viol, nervos, surprinzător prin noutatea lui Credința generoasă, adâncă și sublimă în puterea liberatoare și purificatoare a dragostei eroice însuflețește această parte din opera ei și răscumpără în mare parte toată exagerarea și prețiositatea stilului în simplicitatea lui prea vizibil voită. „Pădurarii negri", un ciclu de mici romane, când tragice, când idilice, în cadrul frumoșilor codri, sunt puternic construite și au minunate pasagii de finețe psichologică și lirism. Un vast roman în șase volume, rămas în stare de poect, trebuia să încoroneze opera bogată și fecundă a Svobodovei. Moartea însă nu i-a îngăduit nici măcar să-l înceapă.

Cronica politică

Agitațiile anti-semite în discuția Camerei. După mișcările studențești cari s'au petrecut zilele trecute în București, deputatul Adolf Stern a adus în discuția Parlamentului chestiunea acestor agitații și a cerut guvernului să ia măsuri pentru a pune capăt dezordinelor.

Dar interpelarea dlui Adolf Stern a cărui cumpătare și seriozitate sunt de admirat, a fost un prilej pentru opoziție ca să atace guvernul învinuindu-l că lui i-se datoresc agitațiile anti-semite.

Dnii Mihalache și Lupu totdeauna gata să folosească orice arme pentru a lovi în guvern, n'au lăsat să le scape un prilej atât de favorabil demagogiei și politicei de agitație pe care o desfășura părtidul țărănist.

Ambii au adus guvernului acuzația că a pus la cale agitațiile studențești pentru a produce o diversiune care ar fi utilă guvernului.

Declarațiile dlui dr. Anghelescu, ministrul instrucțiunei cași ale dlui I. G. Duca, ministrul afacerilor străine au spulberat aceste minciuni. Ambii miniștri au arătat care este punctul de vedere al guvernului cu privire la agitația studențimei și ce măsuri s'au luat sau se vor mai lua pentru a le face să înceteze.

La declarațiile dlor Anghelescu și Duca trebuie să adăogăm importantele destăinuiri făcute de dl general Văitoianu, ministru de interne, care a dovedit că în mai multe orașe din Moldova, agitațiile anti-semite au fost puse la cale de agenții partidului țărănist.

Partid născut în vremuri turburi, partidul țărănist este nevoit să ducă o politică de dezordine și de anarchie pentrucă el nu poate trăi decât in timpuri de agitație. Fără să se gândească la răul pe care-l stârnesc, conducătorii politicei țărăniste întreține prin toate mijloacele pe cari le au la îndemână agitația în țară. La sate cași la orașe acțiunea lor anarchică este aceeași.

Amestecul partidului țărănist în agitațiile anti-semite nu surprinde pe nimeni.

Încă odată se dovedește duplicitatea politicei țărăniste care învinuește pe alții de ceiace comite ea și încă odată se vădește caracterul anarchic al acestei politici și disprețul ei pentru interesele țării. In privința aceasta discuția care a avut loc la Cameră, a fost pe deplin edificatoare pentru toată lumea.

Conflictul universitar și agitatorii de meserie

— Un nou aspect al chestiunei —

Chestiunea agitațiilor studențești a fost obiectul principal al desbaterilor de Mercuri ale Camerii. Un fapt care nu credem să fi scăpat nimărui e că atât la Cameră cât și în presă s'a vorbit numai despre antisemitism.

Există cu toate acestea și un **„antigoism"**, cum a numit d. Ion Gorun într'un recent articol mișcarea protivnică cretinilor dusă de unii evrei. Desigur însă că în cazul de față este a se face o profundă eroare acuzându-se numai studențimea românească creștină, când știut este că scandalul a fost provocat la Universitatea din București de către un grup turbulent de studenți evrei.

Stadiul în care se găsește actualmnete conflictul universitar este destul de îngrijitor. Nimeni cu mintea întreagă și intenții cinstite nu s'ar putea bucura de excesele săvârșite la ușa celui mai mare templu al culturei românești. Și totuși s'au găsit oameni cari să aducă guvernului acuzația stupidă că el ar fi autorul acestor excese și întreținătorul lor. Desbaterile de Miercuri ale Camerii ne dovedesc amestecul agitatorilor politici și ei sunt tocmai acei cari își asumă intențiile criminale sub acuza pe care o aruncă guvernului.

Un cunoscut ziar de esență și scopuri dubioase își documenta bănuiala contra guvernului prin faptul că d-nii Simion Mândrescu și Leonte Moldovanu, din majoritate, au protestat contra tonului ținut de către deputatul Stern. Confratele bucureștean „Lupta", pentrucă despre el este vorba, nu a găsit un singur cuvânt de desaprobare a discursului d-lui Stern, care dela început până la sfârșit este un întreg șir de insulte aduse profesorilor universitari, universității și studențimii creștine.

In schimb are mișelia să găsiască intenții cari nu sunt în intervențiile pline de demnitate ale domnilor Simion Mândrescu și Leonte Moldovanu.

Dar de aci și până a găsi vinovăția guvernului în părerile izolate și juste ale celor doi membri din majoritate, e absolut stupid. Dacă nu am ști că ne aflăm în fața unor agitații menite să turbure liniștea internă a statului, am surâde la deducțiunile trase de păr ale ziarului d-lor Fagure-Honigman. Știm însă, că ucrurile stau altfel.

Opoziția discută pe noui „baze"

Se vorbește în unele cercuri politice despre „o nouă bază" a discuțiunilor ce se urmează între partidele de opoziție cu privire la o acțiune comună contra guvernului. A se vorbi acum despre „o nouă bază" înseamnă că vechile baze de discuție n'au dus la niciun rezultat și noi știm că în adevăr toate încercările mai noui ale opoziției au rămas infructuoase.

După ce partidul țărănist a cetit la Parlament acea declarație, care deși contesta guvernului dreptul de a aduce o constituție și totuși înțelegea să discute cu acest guvern pretins abusiv și ilegal, oficiosul bucureștean al partidului național „Epoca" a dat cel dintâi semnalul desbinării acuzând, — vă rog să nu rădeți — de lipsă de pricizlune, declarația partidului țărănist.

D-nul Lupu, acel care a imprimat întreg caracterul de extremă strânga declarațiilor țărăniste, desigur că a făcut în acele clipe amare reflecții.

„Cum să ne apropiem de partidul național și-o fi zis d-nul Lupu, când mă silește să mărturisesc că sunt sadea comunist și nici de cum țărănist. Cu aștia ne ducem de râpă. Deabia isbutii să scap de boclucul în care mă bagase destăinuirile d-lui Mârzescu și naționaliștii mă bagă în altul proaspăt."

Astfel se explică faptul că partidul țărănist continuă a lua parte la desbaterile Parlamentului, în timp ce Constituția ostracizată de opoziție se discută în secțiuni. Cele două partide au rămas separate și de rândul acesta.

O nouă bază de discuții va duce fără îndoială la aceleași rezultate. Conducătorii partidelor de opoziție o știu aceasta și mai știu că guvernul nu va putea fi răsturnat cu unirea lor. Iată de ce rămân separate, dar continuă a alimenta în public iluzia unei acțiuni comune, pentru a ține trează atenția publicului și a surpa soliditatea guvernului pe calea lăturalnică a agitațiilor ilegale.

Ca o dovadă că nu poate fi vorba de o sinceră apropiere — și cum ar putea fi vorba de așa ceva — între partidele de opoziție, e faptul că partidul țărănist sprijină în totul pe evrei, iar partidul național îi condamnă.

„Epoca" publică un articol semnat de dl Gr. Filipescu în care se pronunță hotărât contra provocatorilor evrei și îi chiamă la ordine; „Aurora" din potrivă acuză studențimea și o batjocorește.

Dacă aceasta este baza cea nouă a discuțiilor, am înțeles.

In discursul său, peste cari ziarul de bunăcredință de care ne ocupăm trece cu destulă ușurință, d. dr. Angelescu, ministrul instrucției, arată clar că atât autoritățile școlare superioare cât și organele administrative și-au dat silința să împiedece orice agravare a situației, lucrând din răsputeri la calmarea spiritelor. Unde e dar vinovăția și complicitatea guvernului?

Indivizii sau grupările interesate să provoace dezordine nu fac un bine nici populației evreești și nici țării denaturând adevărul faptelor.

Competința financiară a dlui Vlad

— DE CE A SCĂZUT LEUL — Banca agrară și scăderea leului

Fruntașul naționalist Aurel Vlad, care-a fost cândva și un excelent ministru de finanțe devenit faima pentru haosul și competința adusă la acel departament, s'a pronunțat și d-sa despre actuala situație a finanțelor statului. D. Aurel Vlad, care s'a depărtat dela departamentul finanțelor între niște condițiuni prea puțin onorabile, s'a simtit chemat să dea învățături despre felul cum ar trebui dirijate finanțele. A vorbit despre scăderea leului și-a vorbit, la fel ca toți colegii dsale din partid, unui ziar maghiar, lui „Keleti-Ujág".

Nu ne interesează de data aceasta faptul deosebitei simpatii ce-o are și d. Vlad, ca toți fruntașii partidului național de altfel, pentru presa maghiară, care le înregistrează cu atâta grabă toate tânguirile, de cele mai multe ori scoborâtoare a demnității naționale.

Ceeace interesează din declarațiile dlui Vlad este legătura dintre cursul leului și Banca-Agrară. D. Vlad stabilește adecă, că actualul curs al valutei noastre se datorește și modului nefericit al înfăptuirii reformei agare. Firește, n'am înțelege nimic din această aluzie a fruntașului naționalist dela Banca Agrară, dacă d. Vlad nu ni-ar explica cu câteva rânduri mai jos, că cursul valutei noastre a scăzut din cauza lipsei exportului datorită reformei agrară. O declarație, din care reiese nici mai mult nici mai puțin decât că fruntașul naționalist este împotriva reformei agrare și deci de partea latifundiarilor. Reiese din aceasta, că reforma agrară era bună numai pe timpul când era finanțată de banca dlui Vlad et. Comp. Azi, pentrucă nu mai este, reforma agrară nu mai e bună, pentrucă a slăbit exportul de cereale al României.

Nu știam până acum, că între Banca Agrară a dlui Vlad și-a celorlalți și între banul, exportul și soarta Rnmâniei există o astfel de strânsă legătură Competința faimosului ministru de finanțe al partidului național ne-a dumurit definitiv.

Legăturile Ungariei cu statele vecine

Discuțiile din parlamentul maghiar — O voce pentru bunele relații cu Mica Antantă

Adunarea națională maghiară *a luat dalțăeri în discuție primirea* Ungariei în Liga Națiunilor și a votat convenția încheiată de guvern cu Liga din Berna privitor la această primire.

Dezbaterile din parlamentul maghiar sunt de o importanță deosebită, din cauză că ele lasă să se întrevadă o nouă orientație politică a Ungariei.

Au vorbit mai mulți aleși ai națiunii, printre alții Apponyi și Peidl, representanții a două curente opuse. Ne oprim la declarațiile acestuia din urmă, făcute în numele socialiștilor. Peidl, la fel cu reacționarul Apponyi, a salutat primirea ungariei în Liga Națiunilor, datorită căreia ea își va putea înfăptui mai curând aspirațiunile. A trecut apoi la relațiunile Ungariei cu celelalte state și ia cerut în numele partidului social-democrat — care e cel mai puternic dintre partidele din opoziție — ca guvernul să între în raporturi de bună vecinătate cu statele din Mica-Antantă. Deputatul Peidl a constatat, că deși Ungaria s'a lăsat cu trup și suflet, în așteptările sale, de marii aliați, aceștia au neglijat-o tot timpul și au lăsato în sfera Micei Înțelegeri. Ungaria se găsește azi mai strâns de cât de oricare țară legată de Mica-Înțelegere și are deci datoria de a relua relațiunile de bună vecinătate cu statele componente ale Înțelegerii.

Au și declarațiile acestea o importanță oarecare, după ce considerăm, că în conflictul româno maghiar provocat de Ungaria, partidul social-democrat, ca nici când altă dată, a fost alăturea cu guvernul...

Declarația de care trebue să se țină seamă, a făcut-o însă după aceasta.

D. Iuliu Peidl, a crui autoritate contrabalanseză în Ungaria pe aceea a primului ministru, a arătat că aceeași Ungarie, care acum nu an și jumătate a semnat tratatul de Trianon numai constrânsă de aliați — și-a ținut s'o declare aceasta oficial — a intervenit acum și și-a cerut primirea în Socetatea Națiunilor, care e un rezultat al tratatelor de pace. Cererea aceasta s'a făcut cu asentimentul tuturor partidelor și-a întregii opinii publice. Ori, aceasta înseamnă, că Ungaria a recunoscut de data aceasta, în mod oficial, toate angajamentele cuprinse în tratatele de pace.

Declarația fruntașului social-democrat a avut o oarecare greutate, întrucât au ajuns să fie comentată, și de presa budapestană.

Nu ne vom opri însă la aceasta. Poate cuvântul lui Peidl nu va rămânea fără rezultate.

De-ocamdată, în legătură cu cele spuse de Peidl în numele partiduli social-democrat, ținem să accentuăm asupra unei declarații a primului ministrul maghiar, făcută în fața aceleiași adunări naționale maghiare, cu câteva zile înainte de declarațiile acestea ale lui Peidl. Primul ministru maghiar a repetat atunci, că tratatul dela Trianon a fost semnat numai sub forța împrejurărilor și că Ungaria va lupta prin toate mijloacele „pașnice" pentru schimbarea lui.

Sunt două declarații care se lovesc cap în cap și dintre care, cea cu mai multă greutate e — fără îndoială — a primului ministru Bethlen. Am înregistrat totuși, ca pe-un probabil indiciu de revenire a Ungariei la intenții mai bune și aceste declarații categorice ale șefului social-democraților.

◆INFORMAŢII◆

Prefectura Poliției din Cluj roagă publicul consumator, ca atunci când crede că e speculat de vr'un comerciant de pe teritoriul orașului Cluj, să ceară imediat notă de prețul achitat și cu o plângere să o adreseze la Prefectura Poliției, dlui Șef al Poliției comunale (camera 13), care e delegat să ancheteze toate cazurile de asemenea natură.

*

Eri Duminecă, la Primăria locală a avut loc o ședință a consiliului comunal sub președinția dlui primar I. Pop.

Intre altele s'a întocmit și programul primirei celor 14 scriitori români ce vor veni din București

*

Contrar svonului înregistrat și de noi, că administratorul închisorii din Cluj, C. Porumbaru, s'ar fi sinucis în urma unor neregului bănești descoperite în sarcina sa, șeful secției închisorilor din Ardeal ne comunică că pe urma sinucisului n'a rămas nici o neregulă în materie de bani sau alte gestiuni oficiale. Facem deci cuvenita rectificare.

*

Tase Talpășeanu *(Coana Manda)* va juca la „Europa Bar."

*

Azi va avea loc la Prefectura Poliției locale a III-a ședință a comisiei de cuartiruire.

*

Luni, 5 Februarie, orele 7 seara, se vor deschide în sala IV. a Universității, cursurile Universității populare. Va vorbi dl profesor univ. Ursu despre „Istoria Națională."

*

Pictorul Troteanu, atât de cunoscut și de admirat în cercurile artistice din București, va deschide în Cluj, o mare expoziție de pictură. Expoziția va fi instalată în sala de sus a Prefecturii și va fi deschisa între 11—26 Februarie.

*

In seara de 6 Februarie, orele 8, va avea loc în localitate un mare concert dat de cunoscuta pianistă *Firoska Hevesi*. Biletele la librăria Lepage.

*

Domnul Dr. D. Michail, profesor agregat al Clinicei Oftalmnlogie din Cluj, a fost ridicat la rangul de profesor titular al Clinicei, pe care o conduce, cu atâta competință, în cât stă azi pe aceeaș treaptă cu cei mai de seamă oculiști din Apus.

E o recompensă meritată pentru ilustrul profesor al Universității noastre.

Ziarele maghiare din Oradea-Mare au ridicat, cu începere dela 1 Februarie, prețul unui exemplar la 2 lei. In Cluj, Arad, Timișoara, Sibiu, Brașov și în alte orașe, ziarele maghiare și germane se vând de mult cu 2 lei exemplarul.

*

Ministerul de interne a împuternicit pe inspectorii generali ai administrațiilor comunale și județene să-și îndeplinească atribuțiile și în ținuturile alipite, — aceasta în urma desființării directoratelor regionale.

*

Mack Kaiser-Borax ține pielea uscată și moale. Se capătă în tot locul. 2475—1

*

CHAMPAGNE chelner! încă n'ai sosit? cu champagnia Fabricei Szilágyi — „FAVORIT". 2332

*

Baia „Diana" este deschisă Miercuri și Vineri pentru dame Marți, Joi, Sâmbătă și Duminecă pentru domni. Băi sunt zilnic; afară de Luni. 33

*

Uzinele „B A B I" Werk RAPAPORT JOZSEF. **Fabrică de mobile de fier-bronz și cărucioare pentru copii. Timișoara, Strada Morilor N-rul 1.** (1563)

*

Dr. Lăzărescu, șef-medic al Casei Cercuale, Specialist în boale interne și Venerice Consultă între orele 3—5 și 7—8 p. m. Str. Iuliu Maniu 40. 439

*

Mack Kaiser-Borax apără fața de orice efecte stricăcioase. Se capătă în tot locul. 2475—1

*

Dr. Gheorghe Popoviciu, fost asistent on. al Clinicei infantile, medic-șef-director de spital de copii, șef de lucrări la facultatea medicală, consultă pentru copii Str. Petru Maior No. 4. orele 2—4. 2539

*

Cereți în farmacii și drogherii numai pudra Höfer și crema Baby. 2542-2

*

D. Henric Reiber, inspector general clasa I., dela inspectoratul general geodetic și cadastral pentru Transilvania, a fost destituit cu pierderea dreptului de a lua în antepriză lucrări dela stat, pentru grave abateri dela datorie.

*

Ministerul de interne a făcut cunoscut prefecților de județe din Ardeal, că și organele locale, prin biroul de cenzură, pot supraveghia repertoriile trupelor ce dau reprezentații prin Ardeal.

*

Cumpăr urgent cu bani gata proprietate agricolă. Oferte detaliate cu descrierea situației relativ la reforma agrară primește dr. Șerban, Strada Mureșianu No. 15. 2547

Pentru întocmirea unui proect de buget pe anul 1923—1924, care să corespundă nevoilor învățământului din cuprinsul țării întregite, ministerul instrucțiunei a cerut tuturor școlilor normale din țară, să-i înainteze cel mai târziu până la 10 Februarie, un proect potrivit cu nevoile școalei.

Se va trece în acest proect personalul didactic, administrativ și de serviciu, cheltueli de materiale, etc.

*

Nu acceptați decât pudra Höfer și crema Baby. 2542-4

Ședința

Comitetului Sindicatului Presei Române din Ardeal

Comitetul Sindicatului Presei Române din Ardeal și a ținut eri sub președinția dlui D. Tomescu obișnuita ședință săptămânală. S'a discutat chestiunea localului Sindicatului și s'a hotărît a se face toate intervențiile pentruca măcar după doi ani dela înființarea Sindicatului să'și capete un domiciliu stabil. Luându-se apoi în discuție chestiunea organizării „Conferințelor Presii" s'a dat delegațiune dlor D. Tomescu și Radu Dragnea să pregătească un proect de organizare.

Sindicatul va fi reprezentat la primirea conferențiarilor Societății Scriitorilor Români printr'o delegațiuni compusă din dnii Agârbiceanu, Lucian Blaga, Adrian Maniu și D. Tomescu.

In urma propunerii dlui D. I. Cucu i s'a dat delegație acestuia să trateze la Timișoara cu fabricele de postav aprovizionarea Sindicatului în condițiuni avantajoase cu materiale de confecțiune necesare membrilor sindicatului. Dl Paukerow va face aprovizionarea cu ghete și materiale de încălțăminte.

CITIȚI „INFRĂȚIREA"

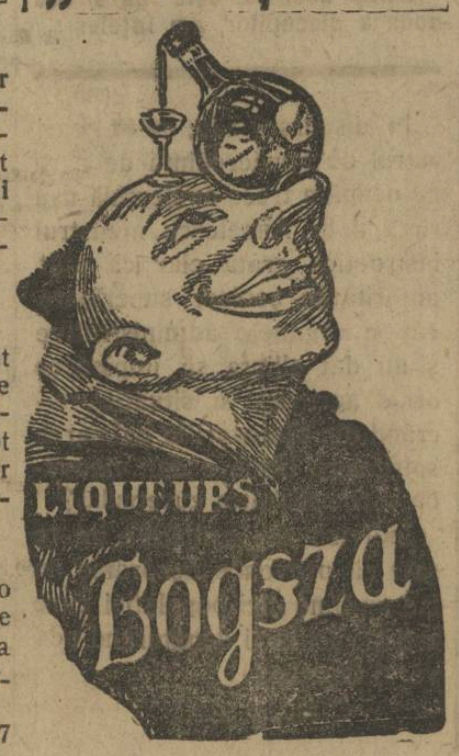

Conflictul diplomtaic la Viena

Miniștrii României și Jugoslaviei la Viena desmint pe ministrul maghiar

Ziarele vreneze sosite astăzi aduc știrea unui conflict de natură diplomatică intervenit între legațiile română și jugoslavă și între legația maghiară din Viena. Conflictul s'a produs în urma unui articol publicat în „Neues-Wiener-Tagblatt" de către ministrul maghiar din Viena, dl Massirevich sub titlul „Mica-Antantă și Ungaria". In acest articol plin de elogii la adresa loialei Ungarii, reprezentantul guvernului maghiar la Viena a afirmat inexactități la adresa Micei-Antante și 'n primul rând la adresa României și Iugoslaviei. In urma acestui fapt, ministrul nostru la Viena, împreună cu ministrul Iugoslaviei, au publicat în același ziar o desmințire a celor afirmate de dl Massirevich, declarându-le inexactități.

Desmințirea a fost reprodusă de toată presa vieneză și ajunsă la Budapesta, a produs o impresie neplăcută în cercurile diplomatice și politice. Ziarele vieneze vestesc în urma acestui fapt revocarea iminentă a reprezentantului maghiar, a cărui situație în capitala austriacă e cu atât mai zdruncinată, cu cât aceasta nu e primul caz de publicațiuni inexacte din partea legației ungere din Viena.

Același ziar aduce știrea din Budapesta, că în locul lui Massirevich va fi trimis fostul ambasador la Paris, Ivan Przanovski.

Conflictul acesta după credința cercurilor diplomatice vieneze va avea o urmare diplomatică între Ungaria, România și Iugoslavia. Totodată opoziția maghiară va interpela guvernul, cerând o explicație.

Criza de locuințe la Cluj

— Rezultatele obținute de Oficiul de încuartiruire —

Criza de locuințe care s'a resimțit mult mai ales în ultimul an, începe să fie ameliorată. Deși în această privință nu putem spune că mergem spre normalizare, totuși sunt semne că rostul vieței publice la noi în Cluj, începe să fie priceput.

După cât suntem informați în timpul de o lună de când funcționează Oficiul de încuartiruire pe lângă Prefectura de poliție, un mare număr de îndreptățiți au primit locuințe. Trebue să recunoaștem că dacă acest nou oficiu dă rezultate mai practice, aceasta se datorește mijloacelor pe care le întrebuințează.

In primul rând investigațiunile făcute cu scopul de a se descoperi locuințele disponibile și în al doilea rând urgența ce se pune în mersul lucrărilor, au dat rezultate pozitive din punctul de vedere al rezolvirei crizei de locuințe.

Totuși activitatea trebuie continuată cu multă intensitate în această direcție. Se impune neapărat înființarea pe lângă Oficiul de încuartiruire a unui serviciu special de investigațiuni în oraș, cu al cărui ajutor trebuiesc cercetate din nou toate locuințele, fiindcă mulți dintre proprietari posedă camere disponibile fără a le aduce la cunoștința autorităților în drept.

Afară de aceasta, Oficiul de încuartiruire trebuie să intervie pe lângă toate autoritățile de aici, pentru a-i comunica numele funcționarilor transferați în alte localități, de oarece la plecarea acestora multe locuințe au rămas nedeclarate.

Incheiem aceste rânduri cu constatarea că Oficiul de încuartiruire datorită muncei ce depune, în curând va realiza serioase succese în ceia ce privește rezolvirea crizei de locuințe în orașul nostru

Intâmplări din Cluj

Găsirea unui cadavru

Eri dimineață s'a găsit în str. Iași No. 2, cadavrul unui necunoscut în vârstă cam de 50 ani.

Anunțându-se autoritățile, la fața locului a sosit un medic legist însoțit de către comisarul I. Nemeș dela poliția centraiă.

Medicul legist examinând cadavrul, a constatat că nenorocitul era alcoolic în ultimul grad și chiar moartea i se datorește tot acestei cauze.

Polițistul făcând percheziția cadavrului, a găsit asupra lui niște acte din cari reese că se numea Vasile Pop, originar dintr'un sat din împrejurimile Clujului și că în ultimul timp se ocupa cu cerșetoria.

Cadavrul a fost trimis Institutului Medico-Legal spre a i se preciza cauza morței.

Nenorocul unor hoți

Joi seara, detectivul Ștefan Unc a prins pe indivizii Fehér Ferenc și Slater Friedrich, tocmai după ce furase din prăvălia comerciantului Buchard din strada Regele Ferdinnnd, mărfuri în valoare de peste 5000 lei.

Cu actele dresate, hoții au fost înaintați parchetului.

ULTIME INFORMAȚII

(PRIN FIR SPECIAL DELA CORESP. NOSTRU DIN BUCUREȘTI)

ORA 2 P. M.

INTERNE

In jurul agitațiilor studențești

Măsurile de represiune luate în București

Consiliul de miniștri întrunit ieri la orele 11 fiind de față și dl general Nicoleanu, prefectul poliției Capitalei, a hotărât închiderea Universităților, Căminurilor și cantinelor precum și deschiderea de acțiune împotriva agitatorilor, suprimarea avantagiilor legale ale studențimei precum și suprimarea ziarului „Cuvântul Studențesc".

Senatul Universitar din Capitală a discutat măsurile aplicabile după 8 Februarie în cazul continuării agitațiilor.

*

Biroul Camerei a dispus proclamarea de vacant a scaunului de deputat al lui Alexandru Vaida care a refuzat prezentarea în parlament.

Cauzele deprecierii leului

Dl Victor Antonescu, ministrul României la Paris a raportat despre căderea leului spunând că se datorește marilor societăți petrolifere „Schell Standard oil" și „Anglo-Persană" cari luptă împotriva creditului statului român. Deasemenea a influințut foarte mult și aruncarea pe piață de mari cantități de lei de către băncile românești. (Rador.)

*

Intre Sinaia și Predeal s'a deslănțuit un viscol puternic amenințând serios circulația trenurilor.

*

„Adevărul" anunță că astă-noapte a fost încheiat acordul partidelor național, țărănesc și averescan.

*

Intre studențimea bucureșteană domnește o vie agitație din cauza numeroaselor arestări efectuate azi noapte.

Intre cei arestați se află și președinții societăților studenților în drept și litere.

Intrucât apelul procurorului nu a ajuns încă în cameră depunerea sub acuzare a studenților arestați vor rămânea în prevenție la Văcărești până Vinerea viitoare.

*

La ministerul de industrie au fost convocați toți fabricanții de zahăr pentru stabilirea prețurilor consumului intern.

*

La Banca Națională a avut loc o consfătuire pentru redactarea definitivă a proiectului de lege referitor la controlul devizelor.

Episcopat român în Macedonia

Guvernul român a intervenit pe lângă guvernul Jugoslav pentru autorizația înființării unui episcopat român pentru Românii din Macedonia și Albania.

*

Tribunalul de Ilfov a confirmat mandatul de arestare a consilierului comunal Belitoreanu acuzat de luare de mită dela ziarul „Universul".

EXTERNE

Ocupația franco-belgiană în Ruhr

Restabilirea situației normale

Paris. — In ținutul Ruhr, pe ziua de eri au circulat toate trenurile în mod regulat. Circulația poștală deasemenea s'a reluat în mod normal.

Nota de protest a Germaniei

Paris. — Reichul a adresat o notă de protest comisiunei reparațiilor în contra deciziei aduse în ultimul timp. Prin notă se refuză moratoriul și se cere stabilirea de către comisiune a capacității de plată a Germaniei.

Aceasta acțiune dipomatică e prima încercare practică pentru reluarea relațiilor între Germania și Franța.

Desbaterile la Lausanne

Memoriul Turcilor. Răspunsul lui Curzon

Lausanne. — Ismed Pașa a remis memoriul conținând ultimee revendicări ale Turcilor. Lordul Curzon a declarat că menține propunerea referitoare la arbitrajul Ligii națiunilor în chestia Mossul, iar reparațiile de război cari trebue plătite de Turcia le crede reductibie la 12 mlioane.

Plecarea lui Cicerin

Lausanne. — Cicerin va părăsi orașul Luni.

Atentat contra lui Horthy

Budapesta. — Ziarele anunță găsirea unei mașini infernale în Palatul regentului Horthy. Cercetările au stabilit că autorul este frizerul Kovács. Atentatorul a fost arestat. Luându-i se un interogatoriu el a declarat că voia să se răsbune fiind că a fost internat timp de un an.

Convenție militară secretă între Rusia și Ungaria

Marele cotidian englez „Daily Telegraph" a publicat săptămâna aceasta următoarea știre deosebit de importantă:

„Suntem informați din sursă care nu suferă nici o îndoială, că o delegație maghiară tratează la Berlin cu delegați ruși încheerea unei convenții militare. Lucrul ar părea neverosimil. Este însă în concordanță cu declarațiile făcute de Bachunin în ședința secretă a Internaționalei a treia. După această concepție bolșevicii n'au nimic împotriva unui asemenea lucru. Ungurii deasemenea sunt și ei oportuniști în privința aceasta.

Care e stadiul și scopul de fapt al acestor tratative n'o putem acum spune. Pentru răsturnarea afirmațiunii noastre despre cooperația aceasta militară dela Berlin, va fi nevoe de mai convingătoare argumente decât desmințirile dela Moscova și Budapesta.

Știrea lui „Daily Telegraph". a fost desmințită presei budapestane de către primul ministru maghiar.

Valoarea acestei desmințiri, ca atâtor alte desmințiri date de guvernul maghiar, rămâne însă de sigur așa cum a apreciat-o în cele de mai sus ziarul englez.

Turneul scriitorilor români la Cluj

Mâine, 4 Februarie, va sosi în localitate, cu accelerat din București, grupul de scriitori, al cărui turneu prin Ardeal l-am anunțat zilele acestea,

Eminenții scriitori printre cari sunt dnii Al. Brătescu Voinești, Ion Minulescu, Liviu Rebreanu, I. Pillat, N. Crainic ș. a., vor fi primiți la gară de către o comisie de recepție compusă din dr. Iulian Pop primarul orașului un delegat la Sindicatului Presei Române din Ardeal, col. Vlădescu din partea armatei; Iacobovici, rectorul Universității și G. Alexa, președintele centrului studențesc „Petru Maior."

După amiază, în cazul când trenul va sosi regulat, scriitorii vor lua parte la matineul Teatrului Național, unde se va reprezenta „Visul unei nopți de vară".

Luni d. a. la orele trei și jumătate va fi matineu la Teatrul Național, unde fiecare scriitor va citi din scrierile sale, fiind prezentați publicului de către directorul Teatrului Național.

Luni seara li se va da un banchet în saloanele restaurantului „New-York".

La orele nouă și jumătate va avea loc o serată dansantă în sala prefecturii.

SACI, MUSAMELE

Cumparare. ♦ Vânzare

Institut de imprumut.

Atelier de reparatie.

2186

IZSÓ ALBALA

Timișoara II., Piața Traian 2

Adr. telegr.: ALBALA Timișoara-Fabrica.

Pentru instrucția primară din jud. Arad

Colectă publică pentru înființarea a 216 școli primare în județul Arad

Ultima ședință a comisiei administrative a județului Arad a hotărît la propunerea dlui prefect Ion Georgescu să înceapă și în acel județ o acțiune pentru înființarea de școli sătești prin contribuție publică. Exemplul dat de comunele din restul țării, dar mai cu seamă din vechiul regat, care au construit pe calea aceasta o sumedenie de școli primare, a îndemnat astfel pe autoritățile județului Arad să procedeze la fel, îndemnând populația să contribue la opera acesta de combatere a întunerecului la sate.

In sensul hotărîrei acesteia s'a trimis ministerului o adresă, cerând cuvenită încuviințarea pentru începerea acțiunii.

Ministerul a răspuns încuviințând înființarea de școli primare în 216 comune din județ și anunțând, că va contribui la înființarea unui fond central în orașul Arad, din care vor fi ajutorate pe rând școlile comunale

In urma acestui răspuns prefectul județului a hotărit începerea cât mai curând a acțiunii pentru înființarea acestor școli primare. După hotărîrea prefecturii, nouile școli vor fi deschise încă în cursul toamnei din acest an.

Consecvent acesteia, prefectul județului a dat azi o circulară către toți funcționarii, îndemnându-i să colecteze fiecare pentru fondul în chestiune. Tot odată s'a dat ordin să se perceapă o taxă specială, destinată acestui fond, de toate cererile de pașapoarte, de arme, spectacole, întruniri, licențe de tot felul, precum și de cererile pentru export de lemne și de acele privitoare la stabilirea cuiva într'o localitate. Taxele acestea nu s'au fixat încă. In tot cazul sumele ce se vor aduna pe acestă cale, vor fi destul de mari și împreună cu sumele adunate prin subscripție publică, vor forma un fond suficient pentru inițierea acțiunii. Sumele ce se vor colecta prin comune vor servi pentru înființarea școlii din comuna respectivă, iar cele adunate din taxele impuse de prețuri sau pretectură vor fi vârsate în fondul central al județului.

In urma adeziunilor venite de pretutindeni și a ardoarei cu care a fost îmbrățișată acțiunea, se speră, că inițiativa aceasta va da rezultate strălucite, încât nouile școli să poată fi deschise până la data fixată, adică până la începutul noului an școlar.

CURIERUL SPECTACOLELOR

Teatrul Maghiar

Sâmbătă, matineu:
Mireasa vândută. Reprezentație pentru tinerime cu prețuri de tot reduse.

Sâmbătă, seară:
Mică cofetărie, pentru a 2 oară. Prețuri obicinuite. Abonament de zi No. 80. B.

Sâmbătă, noaptea:
Lili. Operetă. Prețuri obicinuite.

Duminecă, matineu:
Iubire cerească și pământească. Prețuri reduse.

Duminecă seară:
Casa cu trei fete. Operetă. Prețuri de Premieră. Abonament de zi No. 81 C.

Duminecă, noaptea:
Morfium, pentru a 5 oară. Prețuri obicinuite.

Luni:
Mică cofetărie, pentru a 3 oară. Prețuri obicinuite. Abonament de zi No. 82. A.

Marți: Mingon
(Prețuri de Operă. Abonament de zi No. 83. B. La ridicarea cortinei ușile dinspre sală să închid).

Miercuri: Citera
(Premieră. Prețuri de Premieră Abonament de Premieră No. 32.

CURIERUL SPECTACOLELOR

TEATRUL NAȚIONAL

Sâmbătă 3 Februarie „Hero și Leandru".

Duminecă 4 Februarie (matineu) „Extemporalul".

Duminecă 4 Februarie (seara) „Visul unei nopți de vară".

*

Incepând de Marți 6 Febr. c. va rula la Teatrul Național filmul Incoronării M. M. S. S. Regelui și Regina la Alba-Iulia Filmul va rula șease zile în modul următor: Marți, Joi și Duminică în fiecare seară; iar Mercuri și Vineri ziua în Matineu de câte două ori.

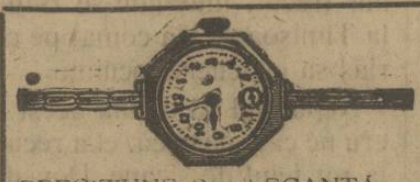

PRECIZIUNE ȘI ELEGANȚĂ
CELE MAI NOI MODELE

„LONGINES"
Ceasornice de buzunar
Ceasornice-brățară
— in argint, aur, platină —

Se găsesc de vânzare numai la

Fenyő & Braunfeld
Bijoutieri

CLUJ, Piața Unirii. — Telefon 643 și 350.

Higiena și Frumusețea

Veți avea în totdeauna **un ten curat și alb, o pielița moale și fina.** Vă veți păstra **tinerețea și frumusețea** întrebuințând la **toaleta D-V.** neîntrecuta 2214

Crème Simon

PARIS

IN TIMPUL IERNII ea este fără pereche contra PIELII INĂSPRITE, CRAPATE ȘI A DEGERATURILOR.

PUDRA si SAPUN

Dă putere și gonește moartea

„DIANA" spirt mentholat este cel mai bun mijloc contra durerilor, pentru poftă de mâncare și pentru întărirea spiritului și corpului. Modul de întrebuințare la fie care sticlă.

Se găsește pretutindeni.

Veritabil numai cu marca

„DIANA" 2474

S'a deschis Măcelăria „VICTORIA"

Societate Anonimă nou renovată sub conducere specială,

2313

în Strada Regina Maria 9, unde se găsește peste zi carne proaspătă mezeluri și alte specialități de carne.

Uzoni & Tana

Intreprindere electrotechnică și de specialități.

CLUJ, Strada Iuliu Maniu 17

Telefon 210

Intreprindere aranjamente electrice.

Totfelul de reparări electrotcchnice curățiri și transformări pentru mașini de sc is și mașini de birou, mașini de fiert și vase de încălzit pe lângă prețurile cele mai avantajoase.

Se pot căpăta rechizite, părți și benzi pentru mașini de scris. 2294

Dr. IOAN PAUL

MEDIC DENTIST

Cluj, Strada Eminescu (Fadrusz) 8. Consult. 11—1 și 3—7. pentr toți funcționarii publici și particulari precum și familile lor. 1253

Se lucrează în rate lunare

Noutăți pentru sezonul balurilor se capătă la „DROGHERIA D'OR"

Cluj, Piața Unirei 5. 1385

Am pierdut mai multe acte impreună cu biletul de recrutare emis de cercul de recrutare din Cluj, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Rac Vasilie

com. Fiurd

UTILIZAȚI CORESPONDENȚA DELA MICA PUBLICITATE

Prima fabrică de ghips, (Ipsos), Îngrășământ artificial de pământ și produse chimice

I. KRAMER

AGHIRIȘ jud. Cojocna.

PRODUCE: Ghips pentru modele la fabrici de țigli
Ghips pentru pardosel.
Ghips pentru forme dentistice.
Ghips de stacatură (de edificat).
Ghips Albastru pentru figuri și obiecte de artă.
Ghips crud pentru diferite întrebuințări.
Ghips pentru îngrășământul pământului.

2057 **CIMENT ENGLEZESC.**

1290-3

Prima fabrica Ardeleană de juvaere

Cluj, Str. Xenopol (Szappan-u.)

Telefon 213.

Ține constant în depozit lanțuri, fabricat propriu, inele, brătare etc. Execută tot felul de lucrări de această branșă, transformează și repară.

Aur de dentistică și forostuire! Sârmă și placă de aur și argint. Schimb de zdrobituri de aur. 1845 Lloyd 641

Știri din Banat

Timișoara, 1 Febr.

Intre spirt și spiritism. Curtea de Apel din localitate s'a ocupat azi cu cazul femeei Iuliana Samu, condamnată la patru ani închișoare de către tribunalul din Arad, pentru excrocherie și înșelăciune.

Cariera acestei femei s'a început cu ghicitul în cărți, operație care a făcut-o celebră în ținutul Aradului și care i-a adus și parale din belșug. Cum însă, ea este ambițioasă, a voit să ajungă și mai sus. Auzind despre spiritism, s'a gândit că n'ar strica s'ar folosi și de nițică „știință" în manoperile ei cot diane. Fiind însă o ființă foarte ignorantă, ca toate ghicitoarele, ea a confundat noțiunea spiritismului cu aceia a... spirtului. Și a procedat în consecință. Mușterii ei zilnici trebuiau să-i aducă, pe lângă bani, haine și alte lucruri de preț, spirt, cât mai mult spirt — pentru hrănirea spiritului care le spunea clienților naivi, prin gura ei secretul viitorului.

Toată comedia aceasta a fost demascată de către un domn din Arad, a cărui soție a cărat, în afară de prețul spirtului, aproape toate albiturile și hainele bărbatului în casa vrăjitoarei, care pretindea că spiritul mai are nevoe, în afară de spirt, și de haine cu care să se îmbrace.

Dată pe mâna justiției ea a fost condamnată de către tribunalul din Arad, după cum am amintit mai sus, la patru ani închisoare. In urma apelului vrăjitoarei, chestiunea a ajuns înaintea Curții de Apel din localitate, care a redus pedeapsa la doi ani închisoare.

Bătae pentru o locuință. — Funcționarul Nioclae Toma de la fabrica de chibrituri stetea în casele subsecretarului Ilie Badiu din comuna Ghilad. Anul trecut, mutându-se Badiu la Timișoara, lăsă comat pe chiriaș să evacueze locuința.

Neputând să obțină acest lucru pe cale pașnică, el a recurs la tot felul de șicane. Dovedindu-se și acestea de ineficace, s'a pus pe procese, pe cari, în să, nu le câștigă niciodată.

Atunci a recurs la ultimul argument: bătaea, destul de frecventă în asemenea cazuri. In ziua de 25 l. c. chiriașul Nicolae Toma a încasat dela proprietarul său și dela nevasta a cestuia o bătae atât de strașnică, încât a trebuit să fie internat numai decât la spital.

Afacerea va da de lucru și autorităților.

Festivalul cercetașilor. — Cohorta „Principele Glad" a cercetașilor din Timișoara a aranjat, în ziua de 31 l. c. un foarte reușit festival, în sala dela casinoul civilo-Militar.

S'a declamat și cântat câteva cântece populare și clasice și s'a făcut musică.

CORESP.

CITIȚI PAGINA 8-a

Cutremur de pământ la Timișoara

1. Febr.

Cutremure de pământ însoțite de sgomote puternice s'au simțit în localitate la ora 8 dim. și la 10 dim.

Sismograful dela stațiunea de meteorologie a înregistrat o deplasare nord-sudică.

S'a simțit cutremurul și în județ.

Un delegat episcopal pentru armenii din Transilvania

Acum 250 de ani au emigrat din patria lor vreo 20.000 de armeni în Transilvania. Aci, armenii au trecut încetul cu încetul la religia romano-catolică și au parohii în mai multe comune unde funcționează preoți armeni. Episcop n'au avut însă, făceau parte din diecesa Transilvaniei. Acum episcopul diecesian contele Gustav Mailath a numit pe preotul armean. Ioachim Görögh, din Gyergyo-Szent-Miklós în funcțiunea de delegat episcopal al armenilor din Transilvania.

Congresul avocaților din România Mare

Comisiuneă permanentă aleasă de trecutul al avocaților a hotărât pnntru anul acesta convocarea congresului avocaților la Oradea-Mare, pentru zilele de 10, 11, 12 și 13 Aprilie 1923.

La 10 și 11 Aprilie se vor ține ședințele comisiunei permanente, la 12 și 13 Aprilie ședințele plenare ale congresului.

La ordinea zilei vor fi: discutarea regulamentului pentru organizarea Casei de ajutoare și pensiuni, funcționarea „Uniunii corpurilor de avocați" și punerea în aplicare a legii.

Comisiunea permanentă a ales o comisiune care să redacteze anteproectul, compusă din dnii: D. Dobrescu, Vladimir Athanasovici, C. L. Naunescu, C. Runescu, Al. Velescu, Chiriță Vasilescu, Dem. D. Stoenescu, A. Toncescu, Isaia Ionescu, C. Anghelescu, G. Petrovici, N. Pârvulescu decanul baroului de Prahova, I. Marșeu (Arad), Victor Deleu (Cluj), Gropșan (Timișoara).

Comisiunea aceasta se va întruni Sâmbătă 3 Februarie, la orele 9 seara, în sălile cercului avocaților.

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu

BUCĂTĂREASĂ bune caută loc la popotă ofițerească sau casă mare Maria Mureșeanu Str. Moților 37 2545

Închirieri:

CAUT CAMERĂ mobilată. Plătesc bine, ofer și avantagii. Adresa la ziar sub V. P.

Cuie de sârmă,
Sârmă laminat,
Fier de beton,
Sârmă de Fier,
Potcoave pentru cai,
Colțuri pentru cai,
Fier în rude,
Tabla de Fier,
Țevi Mannesmann

furnizează prompt

FERARIA S. A.
Cluj, Calea Victoriei No. 29
Telefon: 4-40.
Adr. Telegr. FERARIA.
Lloyd 1263 2476-1

Prima Fabriea Electrica Română S. p. A. CLUJ.
I. Strada Călugărițelor, 1.
Adresa Telegrafică: Relais.
Telefon No. 67.

Materiale pentru instalațiuni fabricație proprii.
Motoare, transformatoare, ventilatoare, perii-cărbuni, contoare, volt și ampermetre, tachimetre, material pentru tensiuni înnalte, precum și dispozitive apărătoare contra trăznetului, întrerupătoare, siguranțe în tub de porcelan, conținuu în depozit. 1914

No. 67—1923.

Publicație.

Subsemnata primărie publică, că comuna Topasâncraiu, plasa Hida, Județul Cojocna a obținut 4 târguri de țară, cari se vor ținea la 14—15 Februarie; 14—15 Mai; 5—6 August; 14—15 Octombrie.

2551. PRIMĂRIA.

Reclama 2734

Târgul Internațional de Mostre din Praga

De la 11—18 Martie 1923

Sursa cea mai favorabilă de cumpărare pentru orice negustor, industriaș și agricultor din România. Exepun cele mai renumite fabrici din Cehoslovacia.

Avantagii excepționale pentru vizitatori Târgului: 33% reducere la toate trenurile din Cehoslovacia, 75% reducere la viza pașapoartelor, îngrijire de locuințe, serviciu de informațiui etc.

Legitimații, prospecte și informațiuni la:
Reprezentanța Târgului **Reclama** CLUJ, Piața Unirei 4.
Se primesc și pașapoarte, spre vizare la consulatul cehoslovac. 2548

Candelabre electrice 1446
dela cele mai simple până la cele mai împedobite
Mare asortiment de candelabre electrice dela cele mai simple până la cele mai improdobite, deasemenea tot felul de materiale călcătoare, vase de fiert, precum becuri electrice cu intensitate de 150, 110 și 220 volți se pot cumpăra la: **Magazinul de Candelabre pentru Ardeal Soc. pe Actiuni Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 11.** Se vând en gros și en detail, la revânzători se dă favor în prețuri.

Fabrica de Mobile ANTAL ERNŐ
Cluj, 2523
Str. Moldovei 8. (fost Varga).
Vinde după comandă și se pot găsi gata Mobile: Dormitoare complecte. Aranjamente pentru birou cu 30% mai eftin ca la ori care magazin sau fabrica de Mobile.

Avantajele sunt mari: purtați focurile și talpa de cauciuc PALMA

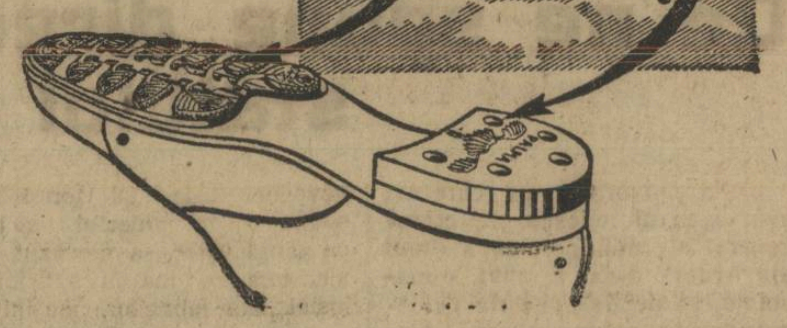

Berea nutritoare de malț dublu,
specialitatea
GLORIA
produsă de 2248
FABRICA de BERE din TURDA
se capătă iarași pretutindeni.

Tablile de asbest „Meteor”
sunt cele mai durabile. Acoperemântul nu are nevoie de îngrijire și reparare și e mai bun și mai eftin ca cel de tinichea.
Lloyd 1024 1883
Se capătă la
Fabrica de Eternit
METEOR S. A.
Oșorheiu jud. Bihor.

Bijuteria „SINGHER”
Bucuresti, Str. Carol No. 38
Anunță clientele că i-a sosit un mare transport de ceasornice, ghete străine impermeabile, genți și altele, vânzându-le prin bonuri. 2544

Pepinierele franceze PITEȘTI
VIȚA
altoite din țară și Algeria pot altoi 3309—10114 butași cu rădăcini
POMI
fructiferi de tot felul în special prune Agen și Myrobolan condițiuni speciale la grădinari ți revânzători. Comandele se primesc la pepiniera sau la I. UNTARU, Strada Ștefan Mihăileanu 28, București.

AUTO-MECANICA S. R. A. LEONIDA & Co. UNITE
Soc. Anonima
CLUJ
Din BUCURESTI
Reprezentanța Generală A.
ATELIER SPECIAL DE REPARAȚIUNI DE AUTOMOBILE ECSECUTA ORI CE LUCRARI IN METAL.
INSTALAȚIUNE MODERNĂ PENTRU SUDURA AUTO-GENA.
Instalațiune modernă pentru REPARAT și INCĂRCAT ACUMULATORI
CLUJ, Regina Maria No. 10 2223 **CLUJ, Calea Dorobanților No. 18. CLUJ.**

Cercetați Magazinul de Mobile Adalbert Fischer & Co.
2207 **CLUJ, Calea Regele Ferdinand No. 61.**
Casa proprie. **Casa proprie.**

Situația Regiei Monopolurilor Statului în Ardeal

Din punct de vedere administrativ. Fabricatele. Cum se lucrează. Ce ne lipsește. Imbunătățirile care se impun: Cultivarea tutunurilor. Contrabandele s'au micșorat simțitor. Fabricile de chibrituri. Salinele. Ce venituri s'au realizat în ultimul an

Ce ne spune directorul general al monopolurilor statului din Ardeal d. Ionescu

Intr'o convorbire pe care am avut o cu dl Ionescu, directorul general al monopolului statului din Ardeal, d-sa a avut bunăvoința, să ne dea o serie de lămuriri interesante, asupra situației în care se găsește astăzi întreprinderile monopolizate de stat și a perspectivelor care se întrevăd pentru viitor.

*

In toate întreprinderile monopolului statului din Ardeal, ne afirmă directorul general, se lucrează astăzi exact ca în vechiul regat. In această direcțiune unificarea este realizată. Trebue să remarc zice dl Ionescu, că în funcțiunele administrative majoritatea slujbașilor sunt ardeleni. Este deajuns să vă citez cazul dela direcțiunea noastră regională, unde în afară de vre-o 10 funcționari aduși din vechiul regat, restul până la 120 sunt funcționari din Ardeal.

Am avut totuși de luptat, mult, din cauza greutăților de lucru ce ni le opuneau formele administrative existente aici. Astăzi însă suntem foarte apropiați de situația normală.

Producțiunea fabricilor

Dl director general ne explică apoi cum funcționează fabricele, și ne dă lămuriri asupra producțiunei acestora.

Situația de astăzi, după scurtul timp dela introducerea monopolului în Ardeal, nu poate fi decât înbucurătoare.

Fabricele noastre au reușit săși mărească fabricația, dând tutunuri taiate atât cât pot să satisfacă toate cerințele din Ardeal și Banat.

In ce privește țigaretele, trebuințele n'au putut încă fi pe deplin acoperite. Este totuși interesant să vedem proporția în care s'a făcut progresul în ce privește producția acestor fabricate. Acum 3 ani la toate fabricele din Ardeal se produceau cam 350 de mii de țigarete pe zi.

Astăzi se produc 7 (șapte) milioane pe zi și totuși nu corespund nevoilor reale. Dl Ionescu ne spune că în proectul de buget pe anul viitor, a prevăzut complectarea cu mașini suficiente a instalațiilor fabricilor, mașini care ar costa 16—17 milioane, și prin care s'ar ajunge la o producție normală.

Calitatea tutunurilor

Directorul general ne dă apoi lămuriri de modul cum se lucrează tutunurile și de calitatea lor în Ardeal.

Țigaretele de foi se fac după vechea rețetă ungurească, pentru că s'a găsit cea mai bună.

Calitatea tutunurilor în general sufere, din cauza că nu se mai pot aduce tutunuri din Macedonia, care sunt prea scumpe și nici nu mai sunt de aceeași calitate ca în trecut. Dacă s'ar aduce tutunuri din Macedonia, ar trebui ca o țigară să coste la noi 2 lei.

Culturile de tutun în Ardeal

In această ordine de idei dl director general ne spune, că în Ardeal s'a intensificat cultivarea seminței originale de tutun din Macedonia. Rezultatul a fost satisfăcător în ce privește frumusețea tutunului, dar totuși gustul lui nu s'a putut obține. Dl Ionescu speră totuși că printr'un nou mijloc de culegere și uscare a foilor se va putea ajunge ca tutunurile acestea să aibă și aroma lor originală.

Intensificarea culturilor

Dar situația din punct de vedere a culturei tutunului în Ardeal, lasă încă de dorit, zice directorul general. De la unguri ne-a rămas o moștenire care cifrează abia la 1500 hectare de terenuri cultivate cu tutun.

Pentru Ardeal și Banat ne trebue cel puțin 8000 de hect. Am reușit până acum să intensificăm aceste culturi, care astăzi se cifrează la circa 3800 de hect. Pentru anul viitor neam propus să ridicăm prețul la cultivatori, așa că sperăm, că în chipul acesta vom obține o nouă intensificare a culturei tutunului.

Contrabandele au scăzut

Un fapt important, pe care ni-l relatează d. Ionescu, este cu privire la stârpirea contrabandei. Din culturile de tutun, în Ardeal, abea de se putea căpăta 50 procete acum 3 ani. Grație instituirei noilor agenți de cultură, contrabandele s'au micșorat simțitor, așa în cât la ultima recepție s'a putut înregistra o lipsă de contrabande care atinge proporția de 10 procente.

Situația fabricelor de chibrituri

Acestea au intrat în monopolul statului de puțin timp, Cea dela Cluj de un an iar cea dela Timișoara de astă vară.

Producțiunea nu poate satisface nevoile. Este nevoie de o îmbunătățire a mijloacelor de producție a acestor fabrici care ar costa cam 15 milioane, sumă pe care, directorul general al monopolului statului din Ardeal, a prevăzut-o în noul proect de buget.

Deocamdată s'a avizat la importul chibriturilor și d. Ionescu ne spune, că primele transporturi au și sosit în țară, astfel că lipsa acestui articol va fi evitată.

Salinele

Avem destule, șapte în total, dar condițiunele de exploatare, suferă din cauza lipsei de extindere a debușeurilor de desfacere. Am putea exporta cam 15 mii de vagoane pe an. Sarea noastră este recunoscută ca cea mai bună. Ungaria ar fi avizată să importe dela noi, totuși se pare ca ne-a luat locul Germania.

Anul trecut însă exportul a început să ia oarecare avânt. Am exportat în Bulgaria și Cehoslovacia.

Noul mod de vânzare al produselor monopolizate

Directorul regional ne asigură că noul mod de vânzare al produselor fabricelor de tutun, care a înlocuit sistemul ce exista în Ardeal a dat rezultate bune.

Dificultatea se resimte numai din cauza lipsei factorilor postali la țară. In orice caz toate regiunile sunt alimentate într'un mod mai satisfăcător cu produsele regiei. Plângerile în această privință au scăzut mult.

Veniturile

Este ultima întrebare pe care o punem dlui director regional. Din următoarele cifre se poate vedea progresul la care am ajuns:

In 1919—20 au fost încasări de 50 mii coroane. In 1920—21 încasările au fost de 28 milioane iar în 1921—22, încasările s'au ridicat brusc la 432 milioane.

La sfârșitul anului acestuia zice dl director Ionescu, credem că vom înregistra o sumă ce va trece peste 600 milioane.

Dac.

Casa în Cluj vând

18 camere, grădin , magazii, apartament disponibil pentru cumpărător.

Informații 1—3 p. m. advocat **A. Stătescu** Strada Samuel Micu No. 2 Cluj.

CARTEA ROMÂNEASCĂ

SOCIETATE ANONIMĂ CU CAPITAL DE 25.000.000 LEI

BUCUREȘTI

INSTALAȚIUNI MODERNE DE ARTE GRAFICE

TIPOGRAFIE

LITOGRAFIE

Secția fotografica „FOTOGLOB"

ZINCOGRAFIE

TURNATORIE

— LEGATORIE ȘI — LINIATURA MECANICA

INSTITUTELE DE DESFACERE

Stabiliment industrial pentru confecțiuni de hârtie și carton. Liniatura mecanică. Fabricațiune specială de registre de comptabilitate.

Caete de școală, Carnete și orice fel de alte lucrări liniaturi speciale. — Blocuri de desemn, Repertoare alfabetice, Bibliorhapte, Mape de dosare, Dosare Stolzenberg, Albume și orice lucrări de legă- Fabricațiune de plicuri comerciale, torie de cărți. oficiale și ori ce alte mărimi și formate uzitate și după comandă. — Cassete de hârtie de scrisori în diferite formate, feluri și calități obicinuite, albe, colorate și de lux.

Bilete de logodnă. Invitații de nuntă

CARTONAJE

p. farmacii, confiserii și alte articole industriale.

Asortiment complect de cărți de Școală, Pedagogice, Literare, Științifice, Juridice, etc. Reviste Literare, Jurnale Politice și de Mode, românești și în limbi străine.

ARTICOLE DE BIUROU și PAPETARIE Călimări și garnituri complecte pentru Biurouri, Genți de piele, Agende pentru advocați și de biurou, Albume, Notese, Creioane mecanice, Registre de Contabilitate, etc., etc.

Ateliere moderne pentru pozări individuale, mariri fotografice ne imitate în dimensiune, executare în negru, sepia, aquarell și ulei, plăci de email în alferabile pentru monumente. Reportaj fotografic continun a evenimentelor din toată țară infine tot ce se înrudește cu această branse

Toate materialele necesare Cancelariilor. Articole de desemn și de pictură.

CENTRALA: Bulevardul Academiei 3

SEDII: C. Stetea, Calea Mosilor 62-64 și Calea Victoriei 68 Ionnițiu. Str. Selari 12, Rasidescu, Str. Paris 16. Fotoglob Bul. Academiei 3. — SUCURSALA: CLUJ, Piața Unirei 7 TIMISOARA, Piața Tepeș-Vodă 2 — IAȘI, Str. Lăpușneanu 1.

Tipărit cu mașinarotative Cartea Românească „Cosinzeana" institut de arte grafice, Cluj.

CENZURA GENERALĂ
„ADEVĂRUL"
SIBIIU

Anul III. ◆ No. 721 — 8 PAGINI ◆ UN LEU ◆ 8 PAGINI — Miercuri 7 Februarie

Infrățirea

74 „Transilvania Nr. de schimb
Sibiiu

ANUNȚURI:
LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI
ȘI
AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN pentru autorități . 240 L
PE 1 AN . . . . . 120 L
PE 6 LUNI . . . . . 60 L
PE 3 LUNI . . . . . 30 L

24 IANUARIE

Mâine serbătorim a 64 aniversare a unirii principatelor Valachiei și Moldovei. Această dată înseamnă poate cea mai de seamă realizare a conștiinței noastre naționale. Căci în jurul acestor două principate unite aveau să se strângă mai târziu toate energiile românești.

Veacuri dearândul aceste două țărișoare trăiseră străine una de alta, de multe ori dușmane. Până la mijlocul veacului trecut Moldovenii și Muntenii se dezvoltaseră ca state deosebite.

Dar sub influența curentelor de idei care începuseră să pătrundă din Occident, conștiința noastră națională prinse a se înfiripa. Generațiile tinere de atunci au lucrat cu tot entusiasmul pentru a realiza acest act din care avea să răsară peste ani România întregită.

Din două state mici și slabe se născu o țară nouă care se întărea zi cu zi. Ea dovedea o vitalitate și o forță din ce în ce mai temeinice, din ce în ce mai sigure de rostul lor. Ideia de stat român, care păruse la început o himeră, își dovedea adevărul și puterea într'un chip neașteptat de hotărât. Generațiile de luptători pentru această ideie s'au găsit tot timpul la înălțimea unei lupte în care se asvârli seră nu numai cu un avânt irezistibil, dar și cu o conștiință sigură de forța ideii pe care voiau s'o vadă realizată.

In mijlocul unor împrejurări de natură a descuraja entusiasmele cele mai calde, ei știură să păstreze o energie neștirbită și o însuflețire din care trebuia să răsară actul cel mare. Cât este de adevărat că nu circumstanțele externe determină soarta unei națiuni, ci forțele sale morale, ni o dovedește actul unirii dela 1859 care s'a săvârșit împotriva voinței unor vecini interesați să ne vadă trăind tot despărțiți. In ciuda lor, însă, și în ciuda tuturor acelor greutăți de care se leagă o mare realizare, unirea celor două principate s'a făcut.

Statul român luă ființă. O vieață nouă începea odată cu elpentru națiunea română. Una din marile etape ale dezvoltării noastre istorice fusese atinsă.

Dar statul român astfel înfăptuit trebuie să se arate în stare să trăiască și să se dezvolte. Marea operă de consolidare și de organizare, în toate direcțiile vieții de stat, se cerea îndeplinită cu aceiași râvnă, cu aceiași energie hotărâtă, cu aceiași însuflețire creiatoare. Numai o parte din idealul nostru național fusese realizat. Era o datorie deci să facem din acest stat care înfățișa sâmburele unității depline a neamului, o forță în jurul căreia să graviteze gândul și energia românească de pretutindeni. Această operă uriașă s'a îndeplinit.

In jurul României mici, prin jertfa și prin puterea ei, am realizat unitatea neamului. Primul act al acestei grandioase realizări fu unirea din 1859. Ea rămâne pentru noi una din cele mai strălucite fapte din câte cunoaște istoria noastră națională. Sărbătorind-o și cinstind amintirea acelor luptători de al căror nume se leagă actul unirii din 1859, suntem datori să luăm seama la munca care ne așteaptă.

Ne-am văzut înfăptuit idealul pentru care s'a jertfit atâta energie și atâta suflet românesc.

Din avântul și din credința oamenilor dela 59 trebuie să învățăm care estedatoria noastră. Pilda de însuflețire, de eroism și de energie care se desprinde din actul unirii trebuie să ne fie icoană.

Numai prin aceeași hotărâre, prin aceeași unitate de simțire și de cuget, prin acelaș elan creiator, vom putea asigura României întregite de astăzi acel prestigiu al puterii și al strălucirii la care est îndreptățită să aspire.

Educația socială

Printre lipsurile care caracterizează starea actuală a opiniei noastre publice, fără îndoială că de mare importanță este ignoranța educației sociale.

Această educație până în prezent nu-și găsește locul în învățământul public, sub cuvânt că nu se poate învăța din cărți, nici preda de profesor de la catedră, ca căpătându-se în timpul vieței practice, a luptei pentru existență.

Fără îndoială, viața practică este marele dascăl al publicului, în materie de educație socială.

Alegerea unei profesiuni, orientarea gusturilor sunt determinate de sugestiunile studiilor noastre, s'au de a indivizilor din mediul în care ne înconjoară.

Viața practică ne ajută să ne perfecționăm în meșteșugul ales, ne învață să luptăm contra celorlalți indivizi, lucrând în mod instinctiv și interesând mai mult partea individuală a existenței noastre.

Dimpotrivă, despre tot ceia ce se referă la opera de solidaritate umană, nici viața practică nici școala nu ne dau decât noțiuni vagi, abstracte.

Indiferența educației sociale e caracteristică pentru toate clasele noastre, fiind tot atât de neglijată de la școala primară până la Universitate.

E desigur foarte regretabil că sunt oameni culți, care-și onorează profesiunea prin știință și talent dar cari ignorează cu totul chestiunile sociale, folosindu-se numai de formule superficiale, împrumutate din cărți prin care caută să-și disimuleze incompetența.

E lesne de înțeles că această lip să de educație socială nu numai că întârzie elaborarea legilor necesare, dar îngreuiază opera inițiatorilor.

Fiecare credincios idealului lui particular, crede că tiumful doctrinei sale e singurul capabil de a aduce chestiunei, o soluție integrală și definitivă.

Din această cauză totdeauna ne găsim în fața intereselor izolate confuze și ostile, fără nici o utilitate socială.

Se impune deci măcar pentru tinerele generații, o educație socială, care să depășească libera inițiativă individuală.

Organizarea ei pentru a fi eficace trebuie să fie continuă și răspândită în toate clasele.

Școlile primare, liceele, școlile normale, sunt cele mai în măsură de a împărtăși noțiunile elementare ale vieței sociale, viitorilor cetățeni ai țării.

Numai astfel se va ajunge ca masa poporului instruită asupra chestiunilor sociale să contribuie în mod efectiv la conducerea țării.

Raporturile economice între Austria și România

— Declarațiunile noului ministru al Austriei la București —

Baronul Knobloch, noul ministru plenipotențiar al Austriei la București a acordat ziarului „Dimineața" un interview, din care reproducem următoarele pasagii caracteristice pentru actualele și viitoarele noastre raporturi economice cu Austria:

„Avem interese de a menține și a strânge cât mai mult relațiile economice cu statele succesoare Prima mea datorie adică principala misiune ce mi-a fost încredințată de guvernul meu, este de a găsi o bază pentru un schimb de mărfuri înlăturând astfel piedicile cari se pun azi traficul liber dintre ambele țări.

Forma sub care se va traduce în fapt acest desiderat nu interesează principalul este să se facă!

De altfel am găsit guvernul român bine dispus, pentru rezolvirea acestei chestiuni.

Austria și România

„Relațiile dintre Austria și România sunt cât se poate de cordiale neexistând nici un diferend Misiunea mea este de a le strânge cât mai mult.

Am luat contact cu oficialitatea română și peste tot am căpătat asigurarea că România se va asocia atât cât forțele îl vor permite în munca pe care o depune toate țările, pentru refacerea industriei"

Situația economică a Cehoslovaciei

Cauzele crizei economice din cursul anul 1922 — Perspectiveie economice în viitor

Starea financiară Cehoslovacă

Ocupându-se de situația economică a Cehoslovaciei ziarul „Gazette de Prague", spune că în cursul anului 1922 în această țară s'a observat o gravă criză economică rezultată din tranziția între perioada de războiu și timpul păcei. Anul 1923 judecând după începuturile lui se va deosebi dimpotrivă printr'un nou avânt în toate ramurile vieței economice.

Astfel, târguelile exagerate ale vieței industriale au încetat. Aceasta este semnul nediscutat al unei îmbunătățiri. D. Hodac secretarul Federației industriașilor cehoslovaci, declara de curând că dacă criza n'a luat încă sfârșit, totuși se poate constata o vădită ameliorare în această direcțiune. Presa deasemenea a anunțat o îmbunătățire simțitoare în exportul Cehoslovaciei. In ultimul timp s'au vândut în streinătate însemnate cantități de zahăr, lemn, cărbune, fer, sticlă, porcelanuri și produse textile.

Magazinele care de mai multe luni stăteau în neactivitate, astăzi încep să se golească, iar pe de altă parte producția se mărește neîncetat.

*

Cu toate acestea trebuie să recunoaștem că criza economică a făcut și victime. Astfel câteva întreprinderi născute în timpul războiului, neavând baze solide și nici conducători capabili, au trebuit să cadă.

Dispariția lor se datorește puține lor oferte de mărfuri după războiu și afluenței de cumpărători occidentali atrași în Europa Centrală datorită deprecierei exagerate a schimbului.

Această criză oricât de penibilă a fost, totuși își are și partea ei bună, fiindcă a permis să se deosebească afacerile serioase de cele hazardate fără nici un temei la baza lor. Asupra cauzelor crizei economice din Cehoslovacia, părerile sunt împărțite, ele oscilând între două puncte de vedere:

inflațiune și deflațiune. Industriașii și partizanii lor afirmau că industria de export era incapabilă să lupte împotriva concurenței streine chiar atunci când cursul coroanei cehoslovace era zece centime elvețiene. Ei atribuiau drept cauză acestei situațiuni, politica de deflațiune urmată de guvern în vederea unei ridicări artificiale a cursului.

Un alt grup în opoziție cu cel dintâi, crede că cursul natural al coroanei cehoslovace trebuie să fie superior de două zeci centime elvețiene.

Dar nici unii, nici alții n'au dreptate.

Oricine poate să-și dea mai bine seama acum, fiindcă industria se declară capabilă să lupte contra concurenței din streinătate.

Chestiunea principală care se pune acum este de a fi organizat comerțul și mașinele de lucru.

Căci necesitatea perfecționărei metodelor de muncă și de a împuțina numărul intermediarilor în comerț, se restitue în toată lumea. Deasemenea reglementarea consumațiunei interesează astăzi toate cercurile economice, dar mai ales industriale, comerciale și de stat.

*

Tratamentul funcționarilor și salariile lucrătorilor au fost simțitor reduse. De sigur că această reducere a atras după sine o diminuare a capacității de cumpărare, care trebuie să găsească o compensație în scoborârea prețurilor și în scăderea contribuțiunilor.

Condițiunile unei astfel de îmbunătățiri a situației economice se află complect realizate. Cehoslovacia este o țară, din punctul de vedere economic consolidată și nici în ceia ce privește finanțele nu stă mai pe jos. Diminuarea circulației fiduciare a fost împinsă la extrem în ultimul an, ea fiind scăzută cu 2 miliarde dintr'nu total de 9 miliarde.

Cea mai mare parte din biletele de bancă sunt acoperite cu aur și cu titluri. Cursul coroanei cehoslovace, deși este amenințată încă de speculațiuni, totuși s'a stabilizat.

Cu toate acestea situația economică a Cehoslovaciei nu va fi complect îmbunătățită decât atunci când și statele vecine ei își vor fi realizat și ele deziderateie lor economice, fiindcă prosperitatea industriei cehoslovace depinde de capacitatea de consumațiune a acestor state.

Mișcarea culturală, teatrală, literară, artistică

Apelul A. S. R. Principesa Elena

Moștenitoarea Tronului României

Pentru înființarea unui spital de copii și organizarea asistenței la țară

Mă adresez întâia oară poporului nostru, cu dragoste de el, cu setos suflet de jertfă și cu vie grijă pentru pacea, sănătatea și mântuirea lui.

Mă adresez acum de-abia pentru că m'am silit singură să pătrund și să deslușesc bine care sunt păsurile și nevoile lui.

Vreau, din ceasul acesta, luând pildă dela vrednicele și milostivele Domnițe din trecut, de la Toți câți s'au ostenit și se ostenesc pentru viața și izbăvirea poporului și în deosebi dela Aceia care este astăzi icoana noastră a tuturor, Maria, *Doamnă și Regină a României, să sprijin și să lupt pentru tot ce ajută la înlăturarea suferinții celor mulți.*

De când trăește în inima mea, inima nobilă și dăruitoare a acestui popor, gândurile mele, lupta lui e lupta mea, aspirațiile lui sunt năzuințele și temeiul întregului meu suflet.

Cu nespusă durere am văzut că cel mai greu păs al nostru e copilul, că pierderea noastră cea mai mare e viața lor, e rărirea populației prin mortalitatea copiilor.

Aceia ce clădește un Stat și-i dă putere și durată e populația lui, e desimea oamenilor, e sănătatea lor. Pentru aceasta, toate silințele noastre, tot avântul sufletelor culturale, toată trudirea celor ce călăuzesc și învață trebue să ducă la sporirea și întărirea elementului nostru de baștină.

Războiul a rărit și a slăbit populația. Boalele cosesc fără milă. Sărăcia de după război le întinde mereu; nici buruiana nu cutropește așa de iute țarina nelucrată. Oftica înflorește iar la țară, mortalitatea copiilor crește înspăimântând gândul. O statistică arată că în vechiul regat mor în fiecare an peste 150.000 de copii, un război nu nimicește mai multe vieți. Trei sferturi din morții noștri sunt copii. Toți aproa pe pier cu zile. Cine-i caută; cine-i vede. Mamele sunt istovite de muncă pentrucă ele duc toată povara și apăsarea vieții.

E adevărat că țara noastră

Cu acest prilej s'a pus în vedere

a fost în fruntea tuturor cu nașterile copiilor, dar tot în frunte suntem astăzi cu mortalitatea lor.

Trebue deci cu orice preț cu orice sacrificu și trudire să păstrăm și să chevernisim viața copiilor. Această viață e mare zestre a României și către ea se duce întâiu meu gând de jertfă și de muncă.

Tot ce s'a făcut și se face, toată osteneala bunelor noastre românce, toată grija și silința existenței Statului nu pot să prididească încă boalele, răul și neștiința de pretutindeni. E nevoe, pentru aceasta, de toată truda și ajutorul obștesc.

Drept aceea, doresc și Eu, să ridic în capitala Țării un mare spital pentru căutarea și vindecarea copiilor, ori de unde ar veni și ori ai cui ar fi doresc apoi să leg de acest așezământ o școală practică de infirmiere și să înființez cât mai multe echipe ambulante pentru asistența sanitară la țară.

Sunt trei opere de osteneală și de nespuse jertfe bănești.

Eu aduc ofrandă grija, nepregetarea și dinarul meu, dar fac un călduros apel și către Țară, către toți câți au și pot să ajute. Mă gândesc la cât pot să facă neobositele noastre doamne, preoții, în biserică și în activitatea lor misionară, în văzătorii, ofițerii, șefii autorităților administrative și poporul însăși din dărnicia și mila lui firească.

E întâia mea rugăminte către Țară și o fac din suflet pentru sufletul ei, pentru copii noștri, ai tuturora.

Fiecare ofrandă, mare sau mică, o socotesc ca o putere cerească pentru păstrarea vieții unui copil.

ELENA

Principesă Moștenitoare a Tronului României

Din Palermo, 1923.

Orice danie se va depune la Banca Națională a României și la sucursalele ei pe numele *„Pentru fondul A. S. R. Principesa Elena"*. Cu fiecare danie se va înainta și lista de numele și adresa dăruitorilor.

Alte lămuriri în legătură cu aceasta, se vor cere dela cancelaria palatului Princiar, șoseaua Kiseleff.

Concertul compositorului G. Șorban

In seara de 3 Februarie lumea românească cu dragoste pentru arta națională — era cam puțină — a asistat la destășurarea talentului de componist de lieduri a dlui Șorban cunoscut aproape numai după dulcea melodie a poesiei „Mai am un singur dor" foarte răspândită. De astădată s'a prezentat cu vre-o 20 de lieduri cântate de artiștii noștri: d-l Nicolae Bretan, d-na Nestorescu acompaniați de componist. Corurile au fost cântate de corul operei române, dirigat de d-l Klee. Profesoara Ana Voileanu i-a cântat compozițiile de pian. Nu vom mai insista asupra înaltului simț musical al fiecărui dintre artiștii care și de astădată au încântat publicul; subliniem numai dragostea cu care au alergat să dea mână de ajutor unui componist român.

Dacă corurile acestuia sunt cam palide, iar compozițiile de pian scrise fără prea mult sentiment, cu atât mai prețioase sunt însă liedurile.

In primul rând trebue lăudată râvna de a compune numai pe versuri din poeții români. Dl Șorban a trecut peste treapta pe care s'a oprit pentru un moment în tinerețâ și maestrul Dima: voind să ne dea muzică de artă europeană în lieduri, a făcut muzică germană pe texte de Eminescu. Totuși dl Șorban ocupă numai locul al 3-lea după Dima ca componist dat fiind cadrele mari de cantată, liturghii, etc. în care Dima își revarsă torentul de gândire muzicală bizantină. Indrumătorul de odinioară al dlui Șorban, Mureșianu, stă și astăzi necunoscut pe deplin în șirul al 2-lea ca o mustrare a neputinței și a nepăsării, gloriosului Blaj. Vidu cu corurile lui vioae și Brediceanu cu vastul său material de folklor întregesc falanga compozitorilor ardeleni.

Dl Nicolae Bretan, pe care ordinioară Dima și Șorban l'au ajutat cu bani să ajungă la Viena, a apucat un drum nouă, prin eșirea bruscă cu „Luceafărul" său. Se spune că are vre o 70 de lieduri și are de gând să lucreze din drama dlui Gli, Pop „Horia", o dramă muzicală ardelenească îndată ce se vor găsi mecenați care să-i procure un pian.

Dl Șorban a avut ieri un succes meritat cu liedurile sale brodate pe game naționale.

Mai ales baladele, cântecele din Coșbuc și romanța „Mai am un singur dor" (bisată) au stârnit aplauze bine meritate.

Cum îl priveam pe acest „asesor orfanal", care are în urma lui o viață întreagă de funcționar muncind pentru pâinea de toate zilele a familiei sale mă supunea gândul că din toată viața lui, aceste lieduri doar rămân câștig curat pentru neamul românesc, aceste lieduri pentru cari ușile ministerului din București și a Mitropoliei din Blaj au rămas de multeori închise. Diploma lui de "doctor", toate celelalte amănunte triste și vesele ale vieții lui de burghez, cum se cade vor trece ca fumul . . . Când ne vom trezi odată să prețuim și să dăm toate mijloacele de a lucra artiștilor noștri?

CITIȚI „INFRĂȚIREA"

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Bejenia rusă

— Cine sunt pribegii —

Marele scriitor rus Merejkowsky, ilustrul autor al „Morții Zeilor", al „Romanului lui Leonardo da Vinci" și al lui „Petru cel mare", analizează în termeni minunați în „Le Figaro", sufletul rus fugit din fața ticroarei bolșevice.

După o scurtă și simbolică invocație a zeiței Demetre, care după cum se știe a rătăcit pe întreg pământul cântându-și pe iubita-i fiică, Persephona, marele scriitor continuă:

Un suflet fără corp, continuând să trăiască printre cei vii, pare un lucru fantastic și absurd. Totuși acest lucru e real în acest timp care el însuși este cel mai absurd și mai fantastic dintre toate timpurile.

Pământul patriei este marele corp colectiv, proecțiunea în timp și în spațiu a unui corp individual, a fiecărei dintre monadele nenumărate cari constituesc marea ființă misterioasă, Națiunea. Pământul meu, e „corpul meu spiritual", cum ar zice sfântul Paul, sau „corpul astral", cum ar zice ocultiștii moderni. Un om fără pământ e un suflet fără corp, un spectru, un mort printre cei vii. Astfel sunt pribegii ruși prin țările străine.

Sunt mort, trăesc? Eu însumi nu o mai știu, eu care vă vorbesc, O! voi cari sunteți vii, copii fericiți ai Pământului viu! Incerc să vă exprim ciudata, nespusa stare a sufletului meu care nu-i nici măcar durerea, căci durerea e încă vieață; încerc să o exprim, dar voi nu mă înțelegeți, căci cei vii nu înțeleg pe cei morți.

Și cu toate acestea, sunteți pe deplin siguri că noi suntem așa morți cum părem? Sunteți pe deplin siguri că noi nu suntem stafii — cari pot și trebue să revină, să retrăească, să reînvieze în ziua celei din urmă judecății.

Imi cer iertare de acest fel de a vorbi cam prea apocaliptic poate, dar numai prin imagini asemănătoare se poate exprima fantasmagoria absurdă și reală, „Apocalipsul" zilelor noastre.

Câți suntem? Nimeni nu ne-a făcut socoteala, care ar fi și foarte greu de făcut, răspândiți cum suntem printre toate națiunile și în toate țările lumii, din China până în Brazilia, dela ghețurile Norvegiei până la ferbințeala Africei. Două milioane, sau mai mulți poate, două milioane de suflete fără corpuri, de stafii, de morți printre cei vii, nu-i oare un adevărat început al „Apocalipsului"?

Și valul se măreste mereu. Nu mai e o emigrațiune, e o diasporă imensă, care n'are analogie în Istorie, un nou Exod.

Dacă stăpânii actuali ai Rusiei ar vrea să-i deschidă frontierile, valul ar deveni un torent, un potop, o năpustire a unui întreg popor de fugari, de scăpați din Groapa Comună, din Infernul care a fost odinioară... Rusia. Și Europa ar fi înnecată, înghițită atunci.

Să nădăjduim că veți fi cruțați de aceasta catastrofă. Dar așa cum este, bejenia rusă e o forță formidabilă, un eveniment, care, o repet, n'are analogie în Istorie.

Cele mai mari evenimente vin cu pași de lup ca niște hoți în timpul nopței. Astfel ajunge la noi exodul rus, această mulțime nenumărată de oaspeți misterioși, de musafiri neînvitați, de intruși cu fața enigmatică și cu sufletul mai enigmatic încă, — căci pentru noi sufletul rus, sufletul Orientului este o enigmă eternă.

„Cine sunteți și ce vreți dela noi?"

Dacă ne-ați întreba, răspunsul nostru, poate, n'ar fi decât o gălăgie confuză, un vuet de voci discordante — strigăte, plânsete, gemete, ca acele pe cari Dante le-a auzit în Infern și Odyssus Mekua. Evocațiunea morților. Câți oameni, atâtea partide politice: monarhiști, anarchiști, naționaliști, socialiști, și încă și totdeauna alții, devorându-se între ei într'o orbire de ură fratricidă, cea mai vrednică de milă dintre uri, vai! aceea a nenorociților.

Ce haos! „Tăceți, duceți-vă dela noi și lasați-ne în pace", ne-ați spune voi, astupându-vă urechile cu amândouă mâinele.... Și poate ați avea dreptate! Dar dacă ați vrea, dacă ați putea să aveți puțin mai multă răbdare și să ascultați cu băgare de seamă, poate ați sfârși prin a distinge o singură voce profundă ca aceea a „marelor ape ale abisului" o singură voință, un singur suflet — însuși sufletul Rusiei pribege. Și această voce ar fi strigătul desperat al setei arzătoare ca aceea a celor pe moarte într'un pustiu fără apă — sete de Libertatea fiecăruia, și această voce ar fi deasemenea strigătul urei nestinse contra sclăviei, contra oricărui colectivism asupritor, contra oricărui socialism.

Da, acesta este rezultatul paradoxal al grozavei noastre experiențe: ura contra socialismului la înșiși socialiștii, căci —Lenin are dreptate —, nu sunt socialiști printre pribegii ruși, toți sunt „trădători". Și ca să spunem deschis e setea de Proprietate, simbol al Personalității libere, nu de mare Proprietate, de Capital ci de cea mică, de micul petec de pământ, care ne-a fost leagăn care ne va fi mormânt, corpul sufletului nostru.

Și în fârșit, cea din urmă sete, cea mai arzătoare și cea mai inconștientă poate, aceea de Sancțiunile absolute, divine, de Libertatea Umană. Căci înzadar ne facem că suntem acei, utiliști; sufletul nostru, sufletul rus nu-i din această pricină mai puțin religios, mai puțin însetat de Dumnezeu, mai puțin doritor de această sete,

O cerșetoare nenorocită, al cărei corp gol, plin de noroiu și de sânge, se vede printre sdrențe; — foarte tânără sau foarte bătrână, nu s'ar putea spune, căci ea are cinci ani sau cinci secole, cinci eternități de suferință; — pe jumătate oarbă, cu ochii arși de lacrimi, pe jumătate moartă de oboseală și mergând, mergâne mereu, rătăcind peste tot pământul, bătând la toate ușile, și gonită de pretutindeni — cine e? Sufletul Rusiei, alungat din trupul lui, Conștiința Marelui Popor Martir, Bejenia rusească.

„Te salut, O! Demetră, augustă Zeiță care căutându-și fiica mult iubită, Persephona, răpită de marele răpitător, negrul Aides, rătăcișă peste tot pământul, ca o cerșetoare nenorocită!"

(Imn Orphic).

Noi, exilații, morții printre cei vii, cei mai nenorociți dintre oameni, noi suntemi O! Demetră, credincioșii tăi servitori, noi îți urmăm pașii și împărtășim soarta ta. Fii-ne deci propice, Zeiță augustă a Pământatului, a Suferinței și a Conștiinței Umanității, Mamă a oamenilor și Zeilor!

trad. *G. Retezeanu*

Cronica politică

Proectul de acord al opoziției. Ziarele din București publică știrea că între cele trei partide de opoziție, național, averescan și țărănist ar fi intervenit un acord.

Tratativele cari fuseseră întrerupte câteva zile, au fost reluate și proectul de acord a fost iscălit de dnii Averescu, Maniu și Lupu.

Proectul cuprinde următoarele puncte:

1. Nerecunoașterea legalității parlamentului;

2. Lupta extra-parlamentară, dar legală, pentru înlăturarea guvernului;

3. Acțiune paralelă pentru a împiedeca votarea Constituției.

In ceiace privește amănuntele cari au întovărășit tratativele, „Viitorul" scrie următoarele:

„Dl general Averescu a admis lupta extra-parlamentară, dar dl dr. Lupu n'a vroit să fie trecută în acord mențiunea că lupta se va da pe cale legală. Numai după lungi discuțiuni, părerea generalului a triumfat,

Înțelegerea nu s'a putut stabili — deși proectul acordului a fost semnat — în ce privește atitudinea din prezent și cea din viitor față de constituție.

Dnii Maniu și Lupu au cerut dlui Averescu să și ia angajamentul că va lupta acum împotriva proectului depus și va considera mâine ca nulă și neavenită Constituția votată.

Dl general Averescu a refuzat categoric să-ia un angajament de acest fel pentru viitor."

Pe de altă parte, dl dr. Lupu n'avea mandat să semneze proectul. Comitetul executiv al partidului țărănist, întrunit după semnarea proectului de acord, a respins acordul, desavuând în modul acesta pe dl Lupu.

Din faptul acesta cași din amănuntele cari au însoțit tratativele reese clar pe de o parte neseriozitatea înțelegerii, iar pe de altă parte neputința partidelor de opoziție de a ajunge la un acord.

Ori cum ar decurge lucrurile, fie că acordul se va încheia, fie că nu, situațiunea politică nu se schimbă. Guvernul hotărît să-și îndeplinească opera de organizare a statului și susținut în această muncă de toată lumea românească, nu se teme de acțiunea unei opoziții care-și dovedește zilnic lipsa de seriozitate politică și de grijă pentru interesele țarii.

Boala regionalismului

— Atitudinea regretabilă a unor studenți basarabeni —

Campania dusă de Ardeleni contra celor din vechiul Regat așa zișilor „regățeni" e fără îndoială, una din principalele caracteristice ale împotrivirei spiritului regionalist la unificarea României întregite.

Tendința regionalistă n'a scăpat nici o ocazie fără să se manifeste. Avocații la barouri, studenții la Universitate au găsit totdeuna motive, să se plângă împotriva colegilor din vechiul Regat, care s'au „pripășit" în Ardeal pentru a se „procopsi".

Din nefericire însă de boala regionalismului nu suferă numai Ardealul, ci și o altă provincie alipită, Basarabia căreia presa opoziției îi arată o solicitudine deosebită.

Pe când însă boala regionalistă din Ardeal se datorește în special frecărilor de interese, având un caracter mai mult profesional; boala regionalismului basarabean e de o natură mult mai periculoasă.

Atmosfera ostilă oricărui element românesc, pe care o manifestă pe lângă minoritățile din Basarabia și unii băștinași, în memoria cărora nu s'a stins încă flacăra țarismului, ușurința cu care ziarele rusești debitează calomnii la adresa vechiului Regat denotă o stare foarte gravă pentru ordinea publică și unificarea sufletească.

Relevăm această stare precară a spiritelor din Basarabia, cu ocazia unui gest care denotă regionalismul feroce, pe care-l nutrește față de noi mai ales clasa orășănească.

Iată de ce e vorba, La școala rusească No. 12 din Chișinău s'a întrunit într'una din zile 70 de studenți, ca să discute chestiunea organizărei unei serbări studențești.

14 din cei 70 de studenți au avut nenorocul de a fi stabiliți în Chișinău numai de 3—4 ani, fiind originari din vechiul regat.

Fără nici un motiv, majoritatea studenților basarabeni, ne fiindu-le agreabilă prezența studenților români din vechiul regat, au cerut darea lor afară din adunare pentru că n'ar fi basarabeni.

Această atitudine dușmănoasă, pe care o manifestă mai ales în școală basarabenii față de românii din vechiul regat, desigur că nu e menită decât să turbure armonia necesară pentru consolidarea neamului românesc.

Ea e dureroasă nu numai din punct de vedere al jignirei care se aduce elementului românesc din vechiul regat, trimes acolo cu multe sacrificii pentru a răspândi limba și cultura românească, ci și prin sprijinul ce se dă dușmanilor noștri de peste granițe, care privesc cu ochi buni orice nemulțumire pe care o manifestă provinciile alipite pentru a face în străinătate, propagandă în favoarea noastră.

Desființarea unui periculos focar al iredentismului maghiar

Liceul premontratens din Oradea-Mare a fost desființat Sovinismul corpului didactic dela acest liceu. Istoria și limba românească batjocorite. Comisarul guvernului dat afară din sala de examene. Ce s'a petrecut la acest liceu cu ocazia Incoronării. Fapte și precizări

Ziarele maghiare din Ardeal ne-au acuzat în nenumărate rânduri de șovinism și de instigații contra elementului maghiar. Orice om însă, obiectiv în aprecieri și cunoscător al situației și al faptelor relatate de noi nu poate ajunge decât la concluzia că departe de a fi șovinești suntem extrem de toleranți și că nu reacționăm decât atunci când cuțitul ajunge la os. Cazul liceului premonstratens maghiar din Oradia-Mare, desființat azi, pe care îl vom relata mai jos va constitui cea mai strălucită dovadă că avem dreptate când spunem că suntem toleranți. Iată o serie de fapte edificatoare.

*

La Oradia-Mare funcționează de mulți ani un liceu unguresc numit liceul „premonstratens" întreținut din averea unei mănăstiri catolice de lângă Oradea.

Corpul didactic al acestui liceu este în întregime maghiar și toți profesorii în frunte cu directorul lor, dl Kovacs, au fost și sunt reprezentanții cei mai înverșunați ai șovinismului și iredentismului maghiar din Ardeal. Liceul avea 800 de elevi repartizați în 25 de clase, cu câte trei secțiuni fiecare.

Dintre acești 800 de elevi 460 sunt unguri de prin tot Ardealul (mulți chiar din Ungaria) iar restul, evrei. Din primele zile dela unire acest liceu a fost cuibul tuturor jignirilor ce s'au adus suveranității statului român, limbei și istoriei românești. Toate somațiile și măsurile românești contra atitudinei provocătoare a corpului didactic dela acest liceu au fost negligate și sfidate timp de patru ani — până azi — Dar să precizăm.

In anul 1920 Profesorul de gimnastică dela acest liceu, domnul Soltesz, a tipărit la o tipografie din Budapesta un volum de poezii în limba maghiară, poezii în care erau insultate grav și ridiculizate, armata, limba și poporul românesc. Aceste volume au fost introduse clandestin în țară și autorul lor, profesorul Soltesz, le-a distribuit gratis și pe ascuns elevilor cari, la rândul lor, le-au dus și le-au împărțit prin satele și orașele Ardealului de unde erau.

Opera criminală a profesorului Soltesz a fost descoperită de siguranță, autorul dat în judecata consiliului de războiu și băgat în pușcărie.

In ce spirit erau crescuți elevii acestui liceu

Intreg corpul didactic al acestui liceu avea drept cuvânt de ordine să utilizeze orice mijloc ar crede eficace ca se infiltreze și să cultive în sufletele elevilor un cât mai pronunțat spirit de ură contra Românilor, speranța în integritatea Ungariei și credinta neclintită că actuala stare de lucruri e trecătoare și că ceasul revanșei va suna cât de curând.

La toate serbările școalei, la examenele de promovare, etc., profesorii veneau cu o medalie pe piept, medalie pe care era gravată Ungaria veche, iar marcată cu o linie roșie, „Ungaria ciuntită". In josul desenului erau săpate cuvintele: „Nem, nem, soha" (nu, nu, niciodată) — deviza iredentei maghiare.

Insulte la adresa armatei române

Cu ocazia unei sărbători naționale românești, când la toate școlile din țară au avut loc festivități, s'a ținut și la acest liceu o serbare.

Cu ocazia acestei serbări, directorul liceului a ținut elevilor o cuvântare din care spicuim următoarele. (Cazul s'a petrecut în 1920).

„Ne doare sufletul că în loc să plângem și să blestemăm, astăzi trebuie să sărbătorim pe usurpatori. Armata română s'a năpustit ca hienele asupra Ungariei, atunci când era îngenunchiată și fără nici o apărare.

Să nu se piardă însă nici odată din sufletele voastre credința în revanșă și siguranța în restabilirea scumpei noastre patrii — Ungaria."

*

Prof. Loventz învăța și punea pe elevi în fiecare zi să cânte în cor o rugăciune făcută de el care incepea astfel: **„Tu D-zeu al Ungariei, trimite odată blestemul tău asupra usurpatorilor și mântue-ne."**

*

Ora de limba română era batjocorită în fel și chip de către elevi, chiar de cei din primele clase. Astfel înainte de a veni profesorul, elevii desemnau pe tablă harta vechei Ungarii sau scriau: „Nem, nem, soha". Altădată, tot la ora de l. română, elevii au adus în clasă câini.

Ce s'a petrecut cu ocazia serbărilor Incoronărei

La serbarea ce a avut loc la liceu cu ocazia încoronărei, profesorul Rafain Boma a ținut în fața elevilor și a părinților acestora o cuvântare în care a spus:

„Usurpătorii ne-au dat ordin să le sărbătorim Regele; îl sărbătorim pentru că avem ordin, dar în nici un caz nu-i putem spune din suflet: „Salve Caesar imperator morituri te salutant". Dar mințind, să i-o spunem". La acestea toată sala a izbucnit în aplauze.

La defilare, elevii râdeau și defilau după indicațiile profesorului, cu capul în jos.

Comisarul guvernului n'a fost admis în sala de examene

Contra tuturor celor descrisee mai sus, autoritățile școlare au luat fel de fel de măsuri, care însă n'au fost luate în serios. Anul trecut, cu ocazia examenelor, profesorii au venit cu cocardă ungurească, cu medalia de care vorbeam mai sus iar când a sosit comisarul guvernului pentru a asista la examene i s'a spus pur și simplu **„că n'are ce căuta în sala de examene"** și i s'a interzis să intre.

Pentru această atitudine revoltătoare, guvernul a trimis un ordin prin care directorul liceului, dl Kovacs, a fost suspendat. Ordinul guvernului a fost însă desconsiderat pur și simplu, iar dl Kovacs a continuat să funcțio eze ca director încă o lună când în urma a noui măsuri a fost nevolt să plece.

Iată cele ce s'au petrecut la acest liceu din Oradea și iată motivele pentru care guvernul a hotărât închiderea lui.

Corpul didactic a făcut însă apel.

Ar fi însă un criminal atentat la conștiința și domnitatea națională și la siguranța statului decă acest apel va fi luat în considerare. Toată opinia publică din Oradea și din Ardeal aprobă și laudă hotărârea guvernului.

Șt. P.

CURIERUL SPECTACOLELOR

Cinema Apollo

Luni: Calvarul Artistei. O frumoasă dramă socială.
Marți: Calvarul Artistei. O frumoasă dramă socială.
Miercuri: Inelul ferecat al Graffe reuthilor. O puternică dramă socială.
Joi: Alexandra.
Vineri: Moriturus.
Sâmbătă: Frumoasa fără suflet.
Duminecă: Frumoasa fără suflet.

Cinema Universității

Luni: Inelul ferecat al Graffe reuthilor. O puternică dramă socială.
Marți: Inelul ferecat al Graffe reuthilor. O puternică dramă socială.
Miercuri: Insula blestemată. O frumoasă dramă socială.
Joi: Tigrul.
Vineri: Tigrul.
Sâmbătă: Lady Hamilton.
Duminecă: Lady Hamilton.

Cinema Urania

Luni: Lady Hamilton. O dramă socială senzațională.
Marți: Lady Hamilton. O dramă socială senzațională.
Miercuri: Lady Hamilton. O dramă socială senzațională.
Joi: Insula blestemată.
Vineri: Mama și Fica.
Sâmbătă: Saltul mortal.
Duminecă: Saltul mortal.

INFORMAŢII

Doamna Lya Popp, apreciata artistă dela Opera clujană, a fost decorată cu medalia „Bene-Merenti", cl. I, iar domnii Traian Grozăvescu şi N. Apostolescu, au fost decoraţi cu medalia „Bene-Merenti" cl. II.

*

Ministerul de Industrie şi Comerţ va înfiinţa în curând un oficiu de control intern al petrolului cu menirea de a supraveghea distribuţia cantităţilor şi prevederea lor la timp de către fabrici. Oficiul va fi compus din reprezentanţi ai fabricelor.

*

Domnul Ion Pop a fost numit prim-pretor al plăşii Alta-Mare din judeţul Trei-Scaune.

*

Legaţia sârbă doreşte să aibă relaţiuni despre Dimitrie Suciu, fost supus ungur, născut în Transilvania, de naţionalitatea român, angajat ca voluntar în armata sârbă, înainte de intrarea României în războiu.

Suciu are un depozit de bani la legaţia sârbă.

*

Ziarul francez „Le Temps" anunţă din Bucureşti că cifra încasărilor statului creşte în fiecare lună peste citra cheltuelilor. In parlament s'a depus textul proiectului de Constituţie al României Mari, cari are caracterul unui act solemn.

*

Vânătoarea iepurilor a fost oprită cu începere dela Februarie până la 13 Septembrie.

Vânzarea epurilor împuşcaţi va fi oprită cu începere dela 7 Februarie.

Dela această dată, toţi contravenienţii vor fi daţi judecăţei, conform legei vânatului.

*

Corpurile legiuitoare au luat vacanţă până Miercuri 7 Februarie.

*

Rezultatul examenului pentru admiterea învăţătoriilor în secţiunea pedagogică universitară, va fi depus de către comisiunea ministerului de instrucţie azi Luni, 5 Februarie, când ministerul va fixa şi data începerei acestor cursuri.

*

In vederea înfiinţării unei episcopii ortodoxe române în Macedonia sârbească, guvernul nostru a făcut noui demersuri pe lângă guvernul iugoslav, care întârzie să acorde această autorizaţie.

Această episcopie ar avea să păstorească, pe românii macedoneni şi să aibă sub autoritatea sa eclesiastică toate şcoalele şi bisericile române din Jugoslavia şi Albania.

*

Ministerul de interne a făcut cunoscut tuturor primăriilor comunelor urbane şi cele cu municipiu din Ardeal ca cel mai târziu până la finele lunei Februarie, să înainteze spre aprobare proectele de bugete pe exerciţiul viitor.

Pentru îndrumarea lucrărilor au fost trimişi de urgenţă dnii inspectori generali: D. Petrescu, D. Melidon şi Paul Nanian, cari vor mai observa şi modul cum a fost pusă în aplicare legea comptabilităţii publice.

Bugetele vor fi întocmite şi trimise ministerului după aceleaşi norme ca în trecut.

*

Nu acceptaţi decât pudre Höfer şi crema Baby. 2542-4

După 15 luni de cutreer prin Germania, Comisiunea instituită de societăţile petroliferere dela noi a isbutit, cu concursul Comisiunei române de reparaţiuni dela Wiesbaden, să identifice şi să aducă în ţară vagoanele-cisterne rechiziţionate sau luate, în timpul ocupaţiunei germane, ca pradă de război.

Aceste vagoane au fost găsite prin diferite localităţi din Germania şi Austria, le au fost date mai întâi spre reparaţiune şi după aceia erau pornite spre ţară, în convoaie de câte 20 de trenuri la anumite intervale de timp.

Intre aceste vagoane unele aparţin direcţiunii generale a căilor noastre ferate.

S'au adus 71 de vagoane din Austria şi 943 din Germania până acum.

*

Cumpăr urgent cu bani gata pro prietate agricolă. Oferte detaliate cu descrierea situaţiei relativ la reforma agrară primeşte dr. Şerban, Strada Mureşianu No. 15.

2547

*

Banca „Marmorosch Blank" din Braşov a fost escrocată cu suma de 216 mii lei, de către indivizii Leon Messing din Cehoslovacia şi Marcovici Nathan din Baia Mare.

Ei au luat de la această bancă mai multe devize cu care au dispărut,

Messing a fost prins si marturiseşte că a voit să facă escrocheria fiind într'o mare lipsă de bani

El şi-a cerut ertare pentru fapta comisă făgăduind că va plăti băncii paguba cauzată.

*

Cunoscuta publicistă americană, d-na Clare Sheridane, care a fost acum câtva timp în ţară, a început să publice în New-York World"o serie de articole intitulate „Impresii din România".

*

După statistica publicată de biuroul de naturalizare al departamentului federal New-York (Statele-Unite), în cursul lunei Noembrie 1922 au fost recunoscuţi cetăţeni americani, 117 români.

*

CHAMPAGNE chelner! încă n'ai sosit? cu champagnia Fabricei Szilágyi — *„FAVORIT".*

2332

*

Din lipsă de spaţiu, vom publica în numărul nostru de mâine dare de seamă asupra Concertului de muzică de cameră. dat de dra A. Voileanu, dnii Bobescu şi De Angelis, concert care a avut loo eri în sala Prefectur i judeţului.

*

Dl Drăgoescu, directorul general al industriei şi comerţului din Ardeal, ne comunică că directoratul va funcţiona până la viitorul buget.

După desfiinţarea directoratului, funcţionarii vor fi plasaţi la alte serviciu iar d-sa va trece ca inspector general financiar şi administrativ, în direcţia Ministerului.

Printr'o telegramă sosită Sâmbătă seara la Primăria oraşului şi semnată de secretarul Cultelor şi Artelor, dl V. Ispir, s'a comunacat că proectatul festival al scriitorilor români, care urma să se ţie ieri Duminecă, s'a amânat din motive neprevăzute, pentru o dată ulterioară ce se va anunţa la timp.

*

Donferinţa Dlui Prof. G. Oprescu, din seria „Astrei" asupra pictorului Th. Aman, de Miercuri 7 Febr., flind cu proecţiuni, va avea loc în sala No. II dela Universitata.

*

Copiii să-i trataţi numai cu pudra Höfer şi crema Baby.

2542—3

Ziarul „Solidaritatea" din Arad, în ultimu-i număr a-părut, îşi anunţă suspendarea apariţiei. Dispariţia acestui ziar românesc, de la hotarele ţării, este o pierdere dureroasă pentru cauza românească în părţile Aradului şi indiferenţa intelectualilor arădani pentru slova tipărită românească, de care se plânge confratele nostru, o vestejim şi noi cu toată tăria.

Inmormântarea lui Anton Grigorovici

Eri la orele 3 d. a. a avut loc la Cimitirul comun al oraşului înmormântarea regretatului magistrat Anton Grigorovici.

Au asistat toţi magistraţii locali precum şi un însemnat număr de avocaţi.

Serviciul religios a fost oficiat de clerul ortodox şi răspunsurile date de corul bărbătesc al eparhiei.

După oficierea slujbei funerare' primul preşedinte al tribunalului, d. Fraporgescu, a rostit o mişcătoare cuvântare amintind meritele defunctului şi golul pe care îl lasă în sufletele tuturor acelora cari l'au cunoscut, apreciat şi iubit.

Din partea baroului a vorbit dl avocat Stefan Fabius, care în cuvinte cari au mers la inima asistenţei, a descris pierderea pe care o încearcă magistratura prin dispariţia lui Anton Grigorovici, care deşi magistrat tânăr, se bucura de un renume frumos, graţie spiritului său de dreptate şi inteligenţei sale, calităţi care îi făgăduiau viitorul cel mai frumos.

In lacrimile asistenţei, acela care a fost Anton Grigorovici, şi care în scurta lui trecere prin viaţă nu a lăsat decât amintiri frumoase şi bune, a fost dus la locul de veci.

Fie-i ţărâna uşoară!

Tribuna publică

Doleanţele unor învăţători

Din partea mai multor învăţători statificaţi pe loc, primim următoarea plângere: Publicând-o o recomandăm autorităţilor superioare în drept, pentru a lua măsurile de îndreptare.

Hotărât lucru, o soartă nemiloasă ne prigoneşte. In timpul dominaţiei străine; o parte dintre noi au servit mulţi ani dearândul cu o treime de salar, sub fel de şicane şi prigoniri.

Ne mângâim însă ştiind că servim alte scopuri decât celea preconizate de politica de stat maghiară, din vremea acea. După eliberare, când ca învăţători români, în România, am servit şi noi aceluiaş ideal ca toţi învăţătorii români; am ajuns din nou să servim cu o treime de salar în tot intervalul de timp din 1 Octombrie 1920—1 Aprilie 1922 şi am primit ca mare graţie când după $1^1/_2$ ani s'au regulat şi salariile noastre. După şapte luni însă, s'au ivit iarăşi necazurile.

Acum nu mai primim din Octomvrie nimic. Oameni cari trăim numai din salar am fost lăsaţi o iarnă întreagă fără un ban.

Toţi salariaţii şi-au primit deja salariile pe luna Ianuarie — chiar şi colegii noştri învăţători statificaţi cu şcoala cu tot, numai noi cei statificaţi fără şcoale, nu am primit până în Februarie nici măcar salariile pe Noembrie.

Apelăm deci pe această cale la simţul de dreptate al celor competenţi şi îi rugăm ca să'şi aducă aminte şi de noi?

Mai mulţi învăţător hunedoreni

In atenţia Serviciului sanitar

Starea higienică a localurilor de consumaţie din Cluj

Faţă cu ivirea în unele localităţi a tifosului exantematic şi a altor epidemii, autorităţile centrale sanitare au luat întinse măsuri de combatere In Cluj datorită măsurilor luate de Inspectoratul serviciului sanitar de aici, până acum nu avem de înregistrat nici o epidemie, deeât doar câteva cazuri izolate de diferite boli, a căror constatare în nici un caz nu sunt de natură să pericliteze sănătatea publică.

Totuşi pentru a preîntâmpina orice pericol şi pentru ca salubritatea publică să fie aparată, atragem atenţiunea autorităţilor sanitare locale asupra unei stări de lucruri, care, în vederea apărării intereselor generale sanitare trebuie să înceteze.

Este vorba despre restaurantele şi cafenelele din oraşul nostru. Felul cum aceste localuri îşi îndeplinesc obligaţiunile lor faţă de consumatori, constituie un pericol pentru sănătatea publică. In primul rând articolele alimentare sunt preparate în condiţiuni nehigienice, iar în al doilea rând mai cu seamă prin bodegi se află expuse spre vânzare mâncări intrate aproape în putrefacţie. Citâm de pildă cazul bodegei „Central", unde în fie care zi se alimentează consumatorii cu articole alimentare ţinute în stare nehigienică.

Afară de aceasta, băuturile pretutindea sunt falsificate. Mai ales vinurile sunt amestecate cu tot felul de îngrediente dăunătoare sănătăţei. Ar fi suficient să se trimită spre analizare toate vinurile din bodegi şi cafenele, pentru ca cei în drept să-şi dea perfect seama de afirmaţiunile noastre.

De aceia ne facem interpretul publicului clujean, rugând autorităţile în drept să ia măsuri în consecinţă pentru ca localurile publice să fie întreţinute într'o perfectă stare higienică. luându-se dispoziţii ca articolele alimentare să fie inspectate zilnic, iar în privinţa băuturilor să fie ordonate analize chimice.

Serbările dela Sibiu

La 11 Februarie crt. se va sărbători la Sibiu cooperarea artistică culturală a soc. „Astra" din acea localitate cu soc. „Casele Naţionale" din Bucureşti.

Vor lua parte delegaţi din Breaza, Musael, Bucovina şi Basarabia.

Vor mai participa delegaţi din partea „Ligii Culturale"' ai „Tinerimii române", fundaţiei „Carol", ministerului muncii, studenţilor, precum şi d-nii profesori Ţiţeica, Marin Ştefănescu, general Dragu, coloneii I. Manolescu, Negreanu, reprezentanţii presei, etc.

Duminecă 11 Februarie, la orele 11 dim. se va ţine o mare şezătoare la Sibiu de „Casele Naţionale", iar seara va fi un *bal etnografic.*

A apărut cartea de telefon pe anul 1923—1924 şi se găseşte de vânzare la Oficiile poştale.

Preţul 30 Lei.

ULTIME INFORMAȚII

(PRIN FIR SPECIAL DELA CORESP. NOSTRU DIN BUCUREȘTI)

ORA 2 P. M.

Disolvarea conferinței din Lausanne

Turcii nu semnează tratatul

Lausanne. (Rador). — Turcii au remis un voluminos răspuns aliaților făcând obiecțiuni asupra problemei Mossul, care, cred ei, ar fi mult mai bine dacă s'ar trata separat de Marea Britanie.

Turcii s'au declarat gata să semneze tratatul însă cu excepția primirei clauzelor referitoare la plebiscitul din Caragaci și Tracia. Chestiunea strâmtorilor o declară rezolvată conform dorinții aliaților și acceptă clauzele economice și judiciare precum și statutul streinelor.

Turcii au părăsit ședința fără ca se semneze tratatul. Aliații au însărcinat pe Bompard să încerce ultimele mijloace pentru a-l convinge, pe Izmed Pașa. Insă acțiunea lui a eșuat. Șefii delegațiilor aliate constatând imposibilitatea au hotărît părăsirea Lausannei. Delegația engleză a și plecat aseară.

*

Paris. (Rador). — Bompard a declarat reprezentților presei că negocierile au eșuat din cauza delegaților turcii. Aceasta este o nenorocire pentru toată lumea dar mai ales pentru poporul turcesc.

Situația din Ruhr satisfăcătoare

Munca s'a reluat în tot ținutul

Paris. — Consiliul de miniștri a ținut aseară o ședință. Dl Poincare a expus situația din Ruhr declarând o satisfăcatoare.

*

Düsseldorf. — Francezii au ocupat regiunea Remscheid. La Duisburg a fost oprit de către armatele franceze un automobil care s'a constatat că purta arme.

*

Paris. — In Ruhr pretutindeni a început munca. Comunicațiile telefonice s'au ameliorat. In Germania s'au suprimat alte 83 trenuri din cauza lipsei de cărbuni.

Dela Liga Națiunilor

Delimitarea frontierei dintre Albania și Grecia

Paris. — Consiliul ligei națiunilor a trimis conferinței ambasadorilor un proiect despre delimitarea frontierei Albaniei cu Grecia în regiunea Coritza.

Audiența Principelui Carol la Papa

Roma. — Eri a fost primit în audiență la Papa, A. S. R. principele moștenitor Carol.

Alegerile dela centrul studențesc „P. Maior"

Intr'un număr trecut al ziarului nostru și în chip amănunțit am arătat că studențimea Clujană nu mai arată același viu interes față de alegerile dela centrul studențesc cari în alți ani pasionau săptămâni întregi pe studenți. Au arătat și cauza: încrederea absolută în presedintele ales od-hoc după demisia Dlui Adam Popa.

Alegerile de eri au confirmat spusele noastre.

Au fost aleși în comitet, dela Fac. de drept: Dnii Gh. Alexa, Precup. Moța și Șuiaga; dela fac. de medicină Dnii Magda, Boier, Crâșmar I. și Trifor; dela Litere Dra Andaluza și Drul Breazu; dela științe: Drul Chirca; dela farmacie Drul Georgescu, iar pentru comisia permanentă Drul Mirahorian.

Intrucât cei aleși sunt aproape toți din vechiul comitet, se poate constata că mișcările studențești au fost în asentimentul majorității Studenților. Totuși credem că noul comitet va avea în vedere și situația țării și va proceda la calmarea spiritelor supra-agitate.

CITIȚI „INFRĂȚIREA"

CURIERUL SPECTACOLELOR

Teatrul Maghiar

Luni:
Mica cofetărie, pentru a 3 oară. Prețuri obicinuite. Abonament de zi No. 82. A.

Marți: Mingon
(Prețuri de Operă. Abonament de zi No. 83. B. La ridicarea cortinei ușile dinspre sală să închid).

Miercuri: Citera
(Premieră. Prețuri de Premieră Abonament de Premieră No. 32.

Joi, seara: Citera.
(pentru a 2 oară. Prețuri obicinuite. Abonament de zi No. 84. C.)

Joi, noaptea: Sakk Viu.
(Reprezentație în scop de binefacere. Prețuri pe Premieră).

Vineri: Prințul Délibáb.
(Operetă. Premieră. Prețuri de Premieră. Abonament de Premieră No. 33).

Sâmbătă, Matineu:
Mireasa Vândută: (Reprezentație pentru tinerime cu prețuri de tot reduse. Conferează profesorul Földváry).

Sâmbătă, seara: Prințul Délibáb: (Operetă pentru a 2 oară. Prețuri obicinuite. Abonament de zi No. 85 A.)

Sâmbătă noaptea: Amor și Mândrie (Cu concursul dlui Stefan Szentgyörgyi. Prețuri obicinuite).

Duminecă, Matineu:
Silvia. (Prețuri reduse).

Duminecă seara: Prințul Délibáb. (pentru a 3 oară. Prețuri de Premieră. Abonament de zi No, 86 B.)

Duminecă noaptea Regele Tigrilor, (Prețuri obicinuite).

Luni: Prințul Délibáb.
(pentru a 4 oară. Prețuri obicinuite. Abonament de zi No. 87 C).

Provocările dela Teatrul maghiar din Oradea

Sunt cunoscute și publicului cititor din alte orașe desele provocări ale directorului teatrului maghiar din Oradea făcute la adresa Statului în tot timpul decând funcționează în fruntea acelei instituțiuni. N'a fost trupă românească rătăcită în turneu prin Oradea-Mare care să nu fi fost șicanată în fel și chip de către domnul Parlaghy, directorul teatrului maghiar. Cum Oradea n'are decât un singur teatru și cum teatrul acesta, care trebuia să treacă de drept în posesiunea Statului român, a rămas și pe mai departe în mâna trupei maghiare, de câteori o trupă românească intenționa să dea acolo reprezentații românești, direcțiunea teatrului maghiar făcea opoziția cea mai dârză. Datorită acestei provocatoare atitudini, pentru publicul românesc din Oradea-Mare sunt o adevărată sărbătoare cele două-trei zile din an, când poate să vadă o reprezentație teatrală românească.

Provocările acestea incontinue s'au relevat în cursul întregului an trecut și după cum făgăduește d-l Parlaghy de pe acuma, au să continue și în anul acesta.

Se știe că teatrul din Oradeamare a trebuit lăsat în posesia trupei maghiare din cauză, că nu se putuse înșigheba acolo o trupă românească.

Pentruca însă să se satisfacă cu toate acestea și necesitățile culturale ale publicului românesc, se hotărâse să se lase accesul cel mai liber trupelor românești, respectiv singuraticilor artiști, cari ar dori să dea acolo reprezentații.

Directorul Parlaghy s'a opus însă.

Intr'un rând a trebuit să cedeze și astfel trupa Teatrului Național din Cluj a putut în cursul anului trecut să dea acolo câteva reprezentații

Datorită însă opoziției direcțiunii teatrului maghiar, „favorul" acesta a încetat. S'au început după aceasta discuții lungi cu autoritățile și au trebuit luni întregi, pentru ca trupa maghiară să obțină concesiunea pentru viitorul an — anul în curs — cu condiția expresă, de a da oricând acces la sală trupelor românești.

S'au și hotărât anumite zile din săptămână, când reprezentațiile maghiare vor fi înlocuite cu reprezentații românești.

Se părea, că în urma acestui fapt șicanele din trecut au să înceteze.

Dar iată, că d-l Parlaghy, directorul Teatrului maghiar, anunță comisia artistică a Orăzii-Mari, că nu va mai da trupelor românești *sala teatrului* decât în schimbul unei chirii. Firește, comisia s'a împotrivit.

Ținem să amintim atât, că acum o săptămână, când oficiul edilitar al Orăzii-Mari a atras atenția dlui Parlaghy, că e necesară o reparație a clădirii teatrului, d-l Parlaghy a declarat, că finanțarea acestei reparații privește comuna.

Ori, cum se împacă aceste două lucruri?

Și mai ținem să amintim, că în afară de provocările acestea, teatrul maghiar din Oradea s'a manifestat nu odată, ca un focar al celui mai periculos șovinism.

Poate în sfârșit se va găsi printre autoritățile orădane cineva, care să pună capăt acestor provocări continue.

In zilele de 6-11 Februarie

Se va reprezenta în sala Teatrului Național din Cluj Marele film

Incoronarea dela Alba-Iulia

Se vor arăta scene de o măreață splendoare.

In zilele următoare :

Marți 6 Febr. seara 7—9, 9 11.
Miercuri 7 Februarie matineu 2—4, 4—6.
Joi 8 Febr. seara 7 9, 9—11.
Vineri 9 Febr. matineu 2 4, 4 6.
Sâmbătă 10 Februarie seara 7—9, 9—11.
Duminică 11 Februarie matineu 2 4, 4—6.

Dregeți-vă oglinzile defecte în atelierul de lustruire de sticle și oglinzi 2484

Hunwald,

inzestrat cu mașinile cele mai moderne Cluj.

Telefon interurban 147.

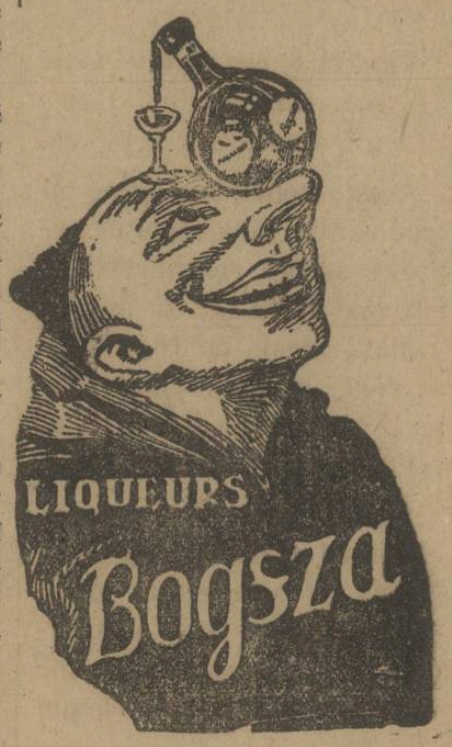

Asigurarea alimentării Clujului

Intinsele razii ale poliției din localitate, pe care le-am anunțat și cu altă ocazie și al căror scop este să descopere pe speculanții diverselor articole alimentare, se continuă și acum cu un succes netăgăduit. Dupăce s'au făcut razii pe la negustorii de făină, carne, etc., s'au început acum razii pe la negustorii de zahăr. Acest articol, după cum s'a văzut în cursul întregii săptămâni trecute, a dispărut de tot de pe piață. S'a aflat însă, că dispariția aceasta a fost într'o oarecare măsură provocată de speculanți.

Totuși stocurile de zahăr a căror existență s'a descoperit, nu sunt suficiente pentru aprovizionarea populației. Respectiva autoritate a făcut mai demult comenzi de zahăr, dar acestea n'au sosit încă la destinație. Acum primăria s'a adresat ministerului și a cerut vagoane pentru aducerea la Cluj a comenzilor de zahăr făcute până acum. Și pentru ca de aci înainte zahărul să nu mai ajungă în mâna speculatorilor, s'au luat de către autoritatea polițienească măsuri, ca fiecare vagon de zahăr care va sosi în gara Clujului cu destinație pentru acest oraș, să fie evidențiat și să se țină o riguroasă evidență și în viitor despre cantitățile de zahăr aduse la Cluj și împărțite negustorilor.

„LONGINES"

Ceasornice de buzunar

Ceasornice-brățară

— în argint, aur, platină —

PRECIZIUNE ȘI ELEGANȚĂ
CELE MAI NOI MODELE

Se găsesc de vânzare numai la

Fenyő & Braunfeld

Bijoutieri

CLUJ, Piața Unirii. — Telefon 643 și 350.

Reclama este sufletul comerțului

Un apel al studenţilor în ştiinţe din Iaşi

Comitetul „Societăţi studenţilor în ştiinţe“ din Iaşi ne roagă să publicăm următorul apel către industriaşi:

Societatea studenţilor facultăţii de ştiinţe din Iaşi, înfiinţată în anul 1919, grupează în sânul său pe toţi studenţii acelei facultăţi ce cuprinde secţiunile următoare:

Ştiinţe pure: 1) Matematici. 2) Fizico-chimice, 3) Ştiinţe Naturale.

Ştiinţe aplicate: 1) Chimie industrială. 2) Electrotehnică, 3) Agronomie.

Societatea are de scop complectarea cunoştinţelor ştiinţifice ale membrilor ei. Pentru atingerea acestui scop ea a creiat, între altele, o bibliotecă de specialitate, pe care caută să o desvolte în măsura resurse'or sale materiale. Intrucât însă pregătirea viitorilor tehniciani, cari vor forma cadrele conducătoare ale industriei naţionale cere o profundă cunoaştere a laturei economico-industriale a specialităţii respective, s'a făcut simţită nevoea creării unui muzeu în care să figureze produsele diverselor întreprinderi industriale ale ţări românești. Se va da astfel prilej studenţimii de specialitate să cunoască desvoltarea actuală a industriei românești şi lipsurile ce au a fi împlinite.

Facem deci un călduros apel tuturor industriilor românești de orice specialitate, să ne trimită mostre din produsele lor, precum şi cataloage, prospecte, anuare şi alte publicaţii de acest fel, privitoare la activitatea lor. Aceste mostre vor fi grupate pe industrii şi expuse într'una din sălile societăţii.

Ţinem să atragem atenţiunea că prezenţa produselor în vitrinele muzeului va fi un bun mijmoc de propagandă pentru firmele respective cari vor deveni astfel cunoscute de către aceia din mijlocul cărora îşi vor recruta personalul tehnic.

Cu credinţa fermă că glasul nostru va fi auzit, aşteptăm ca dnii industriaşii să răspundă la acest apel prin cât mai numeroase trimiteri.

Comitetul „Societăţii studenţilor în ştiinţe“ din Iaşi

P. S. Trimiterile se pot face pe adresa soc. „studenţilor facult. de ştiinţe“, palatul universităţii Iaşi.

Datoria Angliei în Statele-Unite

Guvernul britanic a acceptat propunerile Statelor-Unite în chestiunea amortizărei datoriei britanice către America.

Această hotărâre s'a luat la întrunirea consiliului de miniş tri, care a primit raportul înaintat de ministrul de finanţe Balwin, la reîntoarecerea sa din Washington unde fusese să trateze acest amortisment.

Suma totală a datoriei se ridică la 851 miloane lire sterline.

Aranjamentul are loc pe baza unei dobânzi de 3 la sută pentru primii 10 ani şi de 3 jum. la sută pentru anii următori până la amortizarea completă.

Rata de amortizare va fi de 1 jum. la sută din total. Datoria va fi amortizată în 62 ani.

Aceste condiţiuni, atrag în mod natural un alt spor de impozite asupra contribuabililor Britaniei întru cât ele fixează o plată anuală de 161 milioane dolari pentru primii 10 ani şi 184 milioane dolari anual pentru restul de 52 ani.

Datoria a fost contractată în cursul războiului de către Marea Britanie pentru aliaţii săi din Europa, care până acum nu s'au găsit în poziţiune de a se descărca de obligaţiunile lor.

Cum a fost executat asasinul lui Narutovici

Miercuri dimineaţa, la orele 7,20, a avut loc în citadela din Varşovia executarea lui Niowiadomski, asasinul preşedintelui Narutovici.

Până în ultimul moment, Niowiadomski a păstrat un calm extraordinar. Când şi-a luat rămas bun dela familia sa, fiica sa şi logodnicul ei i-a oferit trei trandafiri, din cari doi albi şi unul roşu, reprezentând culorile poloneze. Cu aceste flori în mână Niodwiadomski s'a dus la execuţie; trandafirii i s'au pus mai târziu în sicriu. Niowiadomski s'au adresat soldaţilor cari aveau să-l împuşte, rugându-i să tragă în cap ca să nu sufere mult. După aceea, se postă singur lângă stâlp şi ajută pe sergent să-l lege la ochi. Moartea i-a fost instantanee, câte şi patru gloanţe nimerindu-i fruntea. Niowiadomski a fost înmormântat în mod provizoriu în citadela din Varşovia. La expirarea termenului legal, corpul său va fi remis familiei.

La Varşovia a fost confiscată ediţia specială a ziarului „Gazetta Porana“ şi la Cracovia ziarele „Gonioc Krakowski“ şi „Glos Narudo“, fiindcă răspândeau un apel al lui Niowiadomski către naţiunea poloneză.

Preţul nutreţului în Ungaria

Preţurile nutreţului în Ungaria s'au urcat considerabil în ultimele săptămâni. Fânul costă 4500, tărâţele 4800, paiele 300 coroane. Cu preţurile acestea nutrirea şi ţinerea vitelor este cam grea. Forţarea exportului de vite vii dovedeşte că oferta este destul de mare pe piaţa ungară. Agricultorii vor să micşoreze stocul de vite. Aceasta va avea drept urmare o scumpire a cărnei la primăvară.

Dă putere şi goneşte moartea „DIANA“ spirt menthol-lat este cel mai bun mijloc contra durerilor, pentru poftă de mâncare şi pentru întărirea spiritului şi corpului. Modul de întrebuinţare la fie care sticlă.
Se găseşte pretutindeni.
Veritabil numai cu marca „DIANA“ 2474

Tablile de asbest „Meteor“ sunt cele mai durabile. Acoperemântul nu are nevoie de îngrijire şi reparare şi e mai bun şi mai eftin ca cel de tinichea.
Lloyd 1024 1883
Se capătă la Fabrica de Eternit METEOR S. A.
Oşorheiu jud. Bihor.

Uzoni & Tana
Intreprindere electrotechnică şi de specialităţi.
CLUJ, Strada Iuliu Maniu 17
Telefon 210
Intreprindere aranjamente electrice.
Totfelul de reparări electrotcchnice curăţiri şi transformări pentru maşini de scris şi maşini de birou, maşini de fiert şi vase de încălzit pe lângă preţurile cele mai avantajoase.
Se pot căpăta rechizite, părţi şi benzi pentru maşini de scris. 2294

„OSMANA“
„KANDIA“, binecunoseuta şi apreciata fabrică de ciocolata, a pus sub această numire o nouă specialitate în circulaţie.
„OSMANA“, e numele bombelor de ciocolată superioară cu dublă umplutură, de baclava. E o ciocolată cunoscută în Statele Apusene ca un articol neintrecut.
„OSMANA“, e superioară în calitate şi dulceaţă delicioasă oricărei ciocolăzi.
„OSMANA“, original împachetată, conţine 30 bucăţi la Kilogram, 30 delicii, — dar la cerere se capătă şi în bucăţi singuratic.
„OSMANA“, e cei mai fin desert de ciocolată cu umplutură de baclava.
„OSMANA“! să cereţi pretutindeni. 2554

Prima Fabriea Electrica Română S. p. A. CLUJ.
I. Strada Călugăriţelor, 1.
Adresa Telegrafică: Relais.
Telefon No. 67.
Materiale pentru instalaţiuni fabricaţie proprii.
Motoare, transformatoare, ventilatoare, perii-cărbuni, contoare, volt şi ampermetre, tachimetre, materiai pentru tensiuni înnalte, precum şi dispozitive apărătoare contra trăznetului, întrerupătoare, siguranţe în tub de porcelan, conţinuu în depozit. 1914

Să cumpărăm 1733 dela Drogueria „EMKE“
Proprietarul firmei: Barkóczy Alexandru.
Preţuri eftine. Mare asortiment. Serviciu regulat.

Reclama este sufletul comerţului

Anunţuri
se primesc la Administraţia ziarului „Infrăţirea“ şi la toate agenţiile de publiciţate.

Higiena şi Frumuseţea
Veţi avea în totdeauna un ten curat şi alb, o pieliţa moale şi fina. Vă veţi păstra tinereţea şi frumuseţea întrebuinţând la toaleta D-V. neîntrecuta 2214
Crème Simon
PARIS
IN TIMPUL IERNII ea este fără pereche contra PIELII INASPRITE, CRĂPATE ŞI A DEGERATURILOR.
PUDRA si SAPUN

Metallum.

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu

BUCĂTĂREASĂ bune caută loc la popotă ofițerească sau casă mare Maria Mureșeanu Str. Moților 37 2545

Închirieri:

CAUT CAMERĂ mobilată. Plătesc bine, ofer și avantagii. Adresa la ziar sub V. P.

Cuie de sârmă,
Sârmă laminat,
Fier de beton,
Sârmă de Fier,
Poteoave pentru cai,
Colțuri pentru cai,
Fier în rude,
Tabla de Fier,
Țevi Mannesmann

furnizează prompt

FERARIA S. A.

Cluj, Calea Victoriei No. 29

Telefon: 4-40.

Adr. Telegr. FERARIA.

Lloyd 1263 2476-1

Prima fabrica Ardeleană de juvaere

Cluj, Str. Xenopol (Szappan-u.) Telefon 213.

Ține constant în depozit lanțuri, fabricat propriu, inele, brătare etc. Execută tot felul de lucrări de această branșă, transformează și repară.

Aur de dentistică și forostuire! Sârmă și placă de aur și argint. Schimb de zdrobituri de aur. 1845 Lloyd 641

Dr. IOAN PAUL

MEDIC DENTIST

Cluj, Strada Eminescu (Fadrusz) 8. Consult. 11—1 și 3—7. pentr toți funcționarii publici și particulari precum și familile lor. 1253

Se lucrează în rate lunare.

Berea nutritoare de malț dublu,
specialitatea

GLORIA

produsă de 2248

FABRICA de BERE din TURDA

se capătă iarași pretutindeni.

Candelabre electrice 1446

dela cele mai simple până la cele mai împedobite

Mare asortiment de candelabre electrice dela cele mai simple până la cele mai improdobite, deasemenea tot felul de materiale călcătoare, vase de fiert, precum becuri electrice cu intensitate de 150, 110 și 220 volți se pot cumpăra la: **Magazinul de Candelabre pentru Ardeal Soc. pe Actiuni Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 11.** Se vând en gros și en detail, la revânzători se dă favor în prețuri.

REUMATISMUL

gutta, artritismul, durerile de picioare, de mâini, dureri de șeale etc. se vindecă radical cu Reumasol Vorel pomadă antireumatismală, Urotisana ceai diuretic și Thermovata Vorel, vată antireumatismală. Se găsește la drog. și farm. — Contra mandat postal de Lei **70** se trimite întreg tratamentul fără altă cheltuială, la care se adaugă gratuit broșura: Cum se vindecă Reumatismul și Gutta. Dep. FARMACIA VOREL PIATRA-N. 2356-1

S'a deschis Măcelăria

„VICTORIA"

Societate Anonimă nou renovată sub conducere specială,

2313

în Strada Regina Maria 9, unde se găsește peste zi carne proaspătă mezeluri și alte specialități de carne.

Tocurile talpă de cauciuc

sunt mai eftine și durabile decât pielea. Ne păzesc de umezală și frig.

Radio 2883-a 2501

CARTEA ROMÂNEASCĂ

SOCIETATE ANONIMĂ CU CAPITAL DE 25.000.000 LE

BUCUREȘTI

INSTALAȚIUNI MODERNE DE ARTE GRAFICE

TIPOGRAFIE
LITOGRAFIE
Secția fotografica „FOTOGLOB"
ZINCOGRAFIE
TURNATORIE
— LEGATORIE ȘI — LINIATURA MECANICA

INSTITUTELE DE DESFACERE

Stabiliment industrial pentru confecțiuni de hârtie și carton. Liniatura mecanică. Fabricațiune specială de registre de comptabilitate.

Caete de școală, Carnete și orice fel de alte lucrări liniaturi speciale. — Blocuri de desemn, Repertoare alfabetice, Bibliorhapte, Mape de dosare, Dosare Stolzenberg, Albume și orice lucrări de legătorie de cărți. **Fabricațiune de plicuri** comerciale, oficiale și ori ce alte mărimi și formate uzitate și după comandă. — Cassete de hârtie de scrisori în diferite formate, feluri și calități obicinuite, albe, colorate și de lux.

Bilete de logodnă. Invitații de nuntă

CARTONAJE

p. farmacii, confiserii și alte articole industriale.

Asortiment complect de cărți de Școală, Pedagogice, Literare, Științifice, Juridice, etc. Reviste Literare, Jurnale Politice și de Mode, românești și în limbi străine.

ARTICOLE DE BIUROU și PAPETARIE Călimări și garnituri complecte pentru Biurouri, Genți de piele, Agende pentru advocați și de biurou, Albume, Notese, Creioane mecanice, :: Registre de Contabilitate, etc., etc. ::

Ateliere moderne pentru pozări individuale, măriri fotografice ne imitate în dimensiune, executare în negru, sepia, aquarell și ulei, plăci de email în alferabile pentru monumente. Reportaj fotografic continun a evenimentelor din toată țară în fine tot ce se înrudește cu această branșe

Toate materialele necesare Cancelariilor. Articole de desemn și de pictură.

CENTRALA: Bulevardul Academiei 3

SEDII: C. Sfetea, Calea Moșilor 62-64 și Calea Victoriei 68 Ionnițiu, Str. Selari 12, Rasidescu, Str. Paris 16. Fotoglob Bul. Academiei 3. — SUCURSALA: CLUJ, Piața Unirei 7 TIMISOARA, Piața Tepeș-Vodă. 2 — IAȘI, Str. Lăpușneanu 1.

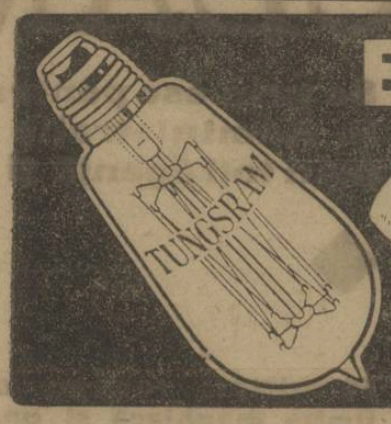

BECUL TUNGSRAM

ESTE CEL MAI RESISTENT CEL MAI ECONOMIC LUMINA PERFECTĂ

1290 -3

AUTO-MECANICA

Soc. Anonima

CLUJ

Reprezentanța Generală A.

CLUJ, Regina Maria No. 10

S. R. A. LEONIDA & Co. UNITE

Din BUCURESTI

ATELIER SPECIAL DE REPARAȚIUNI DE AUTOMOBILE ECSECUTA ORI CE LUCRARI IN METAL.

INSTALAȚIUNE MODERNĂ PENTRU SUDURA AUTO-GENA.

Instalațiune modernă pentru REPARAT și INCĂRCAT ACUMULATORI

2223 **CLUJ, Calea Dorobanților No. 18. CLUJ.**

Din Rusia Sovietică

Viaţa în Odessa

O pereche de ghete 75 milioane ruble. Fosta aristocraţiune femeiască vinde pe stradă. Jumătate din populaţia Odesei trăeşte graţie rudelor din streinătate cari trimit pachete. Viaţa artistică

Intr'o scrisoare din Odesa, primită acum câteva zile de către un prieten al confratelui „Galaţii noui" e relatată viaţa actuală din Rusia, în culorile cele mai plastice. Spicuim şi noi aci câteva.

Imbrăcămintea, briliantele, bijuteriile şi obiectele de lux sunt în general mai eftine decât alimentele cari sunt de o scumpete exorbitantă, fenomenală.

Un costum de haine, din cea mai fină stofă englezească, costă 5 dolari sau 150 milioane ruble. O pereche de ghete costă 75 milioane ruble.

Se întemeiase o societate de ajutoare americană „Ara" — fondator Haver — care cu numeroase filiale, în toate oraşele mari ale Rusiei se ocupa cu primirea de pachete cu alimente în valoare de 2—5 dolari, pentru familiile din Rusia, cărora le şi expedia. Din acele pachete, autorităţile bolşevice reţineau la început un sfert, în numele... săracilor, iar în timpurile din urmă se furau trei sferturi din conţinut, încât nu rămânea aproape nimic, iar pentru cei 10 dolari respectivi se pot cumpăra în Rusia alimente reprezentând două pachete.

Prăvăliile aparţin statului, iar chiria pe care un negustor o plăteşte pe jumătate an, trebue să fie echivalentă cu valoarea unei jumătăţi din marfa acelei prăvălii.

In fiecare lună se face controlul prăvăliilor, de către autoritatea respectivă, care percepe anumite grele taxe. Negustorului care refuză plata acestora i se închide prăvălia şi i se confiscă marfa.

In pieţele publice ale Odessei se pot vedea şiruri lungi de mese, încărcate cu fel de fel de prăjituri, iar în faţa meselor, servind clienţi de toate felurile, doamne din aristocraţia de odinioară, intelectuală tot ce Rusia a avut mai select în lumea feminină. Acele doamne sunt nevoite, pentru a'şi putea agonisi existenţa, să facă pe negustoresele publice, de oare ce mijloacele nu le permit să închirieze prăvălii.

La Odesa sunt deschise mai multe teatre, la Operă se joacă deasemeni. Dar artiştii nu mai au focul sacru de altă dată; cu greu se face artă, cu stomacul gol.

Numeroşi mari artişti primesc angajamente strălucite în America şi bolşevicii îi lasă să plece.

In portul Odessa vin foarte multe vapoare din Italia şi Cospoli, cu mărfuri de toate felurile, care se dau fie pe plată în aur, fie pe briliantele ce au fost rechiziţionate pe vremuri de autorităţile bolşevice.

Mărfurile se cumpără de anumite societăti sau organizaţii ale statului şi dela acestea şi le procură negustorii.

Lipsa de apă a atins culmea la Odessa şi ea perzistă din cauza lipsei de combustibil necesar funcţionării maşinelor. Cărbuni sunt puţini şi sunt întrebuinţaţi la cele câteva vapoare ce fac curse pe Marea Neagră, spre Crimea.

O jumătate din populaţia Odessei trăeşte graţie rudelor din străinătate, cari trimet în pachete până şi cărbuni.

Restituirea vagoanelor de marfă cehoslovace

In vederea expirării contractului de închiriere între CFR. şi Calea ferată cehoslovacă a celor 500 de vagoane luate pentru trebuinţele transporturilor, direcţiunea generală CFR. a dat ordin regionalei Bucureşti ca toate aceste vagoane să fie adunate treptat în staţia Chitila-Triaj.

Repatrierea în Cehoslovacia a acestor vagoane se va face zilnic în grupuri de câte 50—60 vagoane şi pe cât posibil în trenuri complete.

Aceste vagoane vor fi restituite de preferinţă încărcate, fie cu mărfuri de export pentru Cehoslovacia, fie cu mărfuri obişnuite adresate staţiunilor din drumul lor spre Halmeu. După descărcarea mărfurilor vor fi îndrumate la Halmeu, staţiunea de frontieră, spre a fi predate delegatului cehoslovac.

Mişcare în magistratura ardeleană

Inaintări şi mutări

D. Gheorghe Diaconescu prim procuror în cl. VI gradul I la tribunalul Braşov, a fost înaintat consilier în acelaş grad la Curtea de apel din Târgul Mureş, în locul d lui Alexandru Iako, trecut în alt post.

D. Gheorghe E. Bengli. judecător în clasa VI gradul I la ocolul Reghinul săsesc din judeţul Mureş-Turda, a fost înaintat judecător şef în cl. VI, gradul I la acelaş ocol.

D. Iosif Koratvelyfay, judecător în cl. VII gradul III la ocolul Sf. Gheorghe din jud. Treiscaune, a fost permutat în acelaş calitate la ocolul Mercurea-Niraj din judeţul Mureş Turda.

D. Ludovic Petraş, judecător în clasa VIII gradul II la ocolul Reghinul săsesc din judeţul Mureş-Turda, a fost înaintat judecător în cl. VII gradul II la ocolul Sf. Gheorghe din judeţul Treiscaune.

D. Alexandru Iako, consilier în clasa VI gradul I la Curtea de apel din Târgul Mureş a fost numit judecător în aceeaşi clasă şi în acelaşi grad la ocolul Reghinul săsesc din judeţul Mureş-Turda.

D. Gabriel Vytalyos, notar în clasa IX gradul I la tribunalul Braşov, a fost înaintat judecător în clasa VIII gradul II la ocolul Ibaşfalău.

D. Nicolae G. Bărbureanu, ajutor de judecător la judecătoria ocolului Găeştii din judeţul Dâmboviţa, a fost înaintat judecător în clasa VII gradul II la ocolul Sighetul Marmaţiei din judeţul Maramureş.

D. Ioan Todor, notar în clasa IX gradul II la tribunalul Braşov, a fost înaintat judecător în clasa VIII gradul II la ocolul Mercurea-Ciucului din judeţul Ciuc.

D. Ştefan Stoian zis Stoinescu, judecător în clasa VII gradul I la tribunalul Braşov, a fost înaintat prim-procuror în aceeaş clasa şi în acelaş grad la acelaş tribunal.

D. Ioan D. Protopopescu, fost magistrat, a fost numit judecător în clasa VI gradul III la tribunalul Braşov.

Dl Ion Issekutz, judecător în clasa VII gradul III la tribunalul Braşov, a fost numit judecător în aceiaşi clasă şi în acelaş grad la ocolul Georgeni din judeţul Ciuc.

Dl Ştefan C. Popescu, în clasa VII gradul II la tribunalul Braşov, a fost numit judecător în aceiaşi clasa şi în acelaş grad a acelaş tribunal.

Dl Aurelin M. Bărbătescu, procuror în clasa VII gradul II la tribunalul Cluj, a fost permutat în aceiaş calitate la tribunalul Braşov.

Dl Alexandru Ciurea, judecător în clasa VI gradul III la ocolul Făgăraş, a fost delegat să îndeplinească funcţiunea de judecător-şef la acelaş ocol.

Dl Grigore Szebeni, judecător-şef în clasa VII gradul III la ocolul Georgeni din judeţul Ciuc, a fost permutat judecător în aceiaşi clasă şi în acelaş grad la ocolul Năsăud din judeţul Bistriţa-Năsăud.

Dl Ioan Economide, ajutor de judecător la judecătoria ocolului Stoiceni din judeţul Argeş, a fost înaintat judecător în clasa VII gradul II la ocolul Georgeni din judeţul Ciuc.

Dl Eduard Tiltscher, judecător în clasa VII gradul I la ocolul Georgeni din judeţul Ciuc a fost permutat în aceiaşi calitate la ocolul Buteni din judeţul Arad.

Dl Romulus Seciureanu, primprocuror în clasa IV, gradul III la tribunalul Târgu-Mureş, a fost permutat primprocuror la tribunalul Putna.

PRETUTINDENI IN ARDEAL
SE CITEŞTE ZIARUL
INFRAŢIREA

ABONAMENTELE
pentru ziarul
„Infrăţirea"
se primesc cu

Lei 180 anual
Lei 90 pe 6 luni
Lei 45 pe 3 luni

Pentru autorităţi, bănci şi societăţi
Lei 240 anuul
Lei 120 pe 6 luni
Lei 60 pe 3 luni

RECLAME
Se primesc pentru ziarul „INFRĂŢIREA" la Administraţie Str. I. Maniu No. 3. şi prin toţi Agenţii şi Agenţiile de publicitate

Se primesc reclame scrise şi in limba maghiară şi germană pentru care avem traducători speciali

Preţuri reduse

Toţi cari vor face reclamă pentru vânzări cumpărări vor avea posibilitatea să constate marele avantaj.

Se pot transmite reclame si prin telefon: 952

Institutul de Arte Grafice, Editură şi Librărie „CARTEA ROMÂNEASCĂ" Cluţ, Calea Dorobanţilor No. 14—16. Telefon: 202.

BIBLIOTECA CENTRALĂ ASOCIAȚIUNII SIBIIU

Anul III. ◆ No. 722 ◆ 8 PAGINI ◆ UN LEU ◆ 8 PAGINI Joi 8 Februarie 1923

Infrățirea

R CLUJ 1. 7444

77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu

CLUJ

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN pentru autorități . 240 L.
PE 1 AN . . . . 180 L.
PE 6 LUNI . . . . 90 L.
PE 3 LUNI . . . . 45 L.

In jurul eșuării constituirii blocului opoziției

— Mărturisirile „Patriei" —

Cu multă simpatie presa opoziției dădea ca un fapt îndeplinit realizarea blocului opoziției, care după unele ziare, până în primăvară avea să răstoarne gu

Din nefericire pentru partizanii d-lor Mâniu, Mihalache și general Averescu, acordul n'a putut fi încheiat; prin faptul că partidul țărănesc, prin comitetul său executiv a găsit acordul neîndestulător.

Faptul acesta îl recunoaște toată presa opozițională. Ceia ce însă e mai caracteristic e certificatul de slăbiciune ce și-l dau fiecare din partidele opoziției, în fața consolidărei temeinice a partidului liberal, care prin munca neîntreruptă ce o săvârșește de când se află la cârma țării, a împiedecat tentativele de răsturnare ale întregei opoziții.

Cei dintâi cari au relevat ineficacitatea încheierei unui acord între cele trei partide din opoziție au fost țărăniștii, cari au declarat fățiș că acest acord e tardiv, situația guvernului fiind pe deplin consolidată, pentruca el să aibă vre-o eficacitate și vre-un răsunet în opinia publică, în adevăr ajunsă la saturație de agitațiile fără nici un rost ale opoziției.

Regionaliștii, cu tot iezuitismul caracteristic al conducătorilor lor, au trebuit să recunoască și ei acest lucru.

Ultimul articol de fond din „Patria" confirmă situația de fapt, arătând slăbiciunea și lipsa de efect a actualei campanii dusă de opoziție.

Cu mult regret „Patria" critică lipsa de înțelegere a partidelor din opoziție, găsind că greșala fundamentală a fost neînțelegerea acestor partide în primăvara trecută, când s'a deschis parlamentul.

„Dacă atunci toate partidele acestea ar fi făcut o declarație comună și ar fi urmat o tactică comună, numai încape îndoială, că s'ar fi dat dela început o lovitură grea dinastiei Brătianu, **crede „Patria" declarând apoi mai jos:**

„Acțiunea partidelor din opoziție în loc să devină însă și mai unitară n'a mai rămas nici la nivelul începutului".

Cele scrise de „Patria" nu mai lasă nici o îndoială asupra demoralizărei de care sunt cuprinși conducătorii partidului naițonal, în fața eșecului noilor pertractări.

Menținerea speranțelor, de care vorbește la sfârșit, autorul articolului, e singura mângâiere a lor, mângâiere pe care le-o dorim să se perpetueze, fiind singurul lucru, la care mai pot spera acei cari mai au încredere în acțiunea demagogică a opoziției.

Iredentismul maghiar în România

In numărul nostru de Luni am relatat cazul liceului premonstratens maghiar din Oradea-Mare, care a fost desființat pentrucă s'a dovedit că el constituia un focar iredent primejdios pentru statul român.

Profesorii acestui liceu întrețineau în mijlocul elevilor o atmosferă de ură împotriva țării noastre și cultivau în suflete tinere, lesne impresionabile, voința de răzbunare împotriva românilor.

Astfel unul din profesori a tipărit la Budapesta o carte de poezii care nu cuprindea decât insulte și bătaie de joc la adresa limbei și poporului nostru.

La toate serbările școalei, la examenele de promovare, etc. profesorii purtau pe piept o medalie pe care era gravată Ungaria veche, iar însemnate cu o linie roșie frunțariile Ungariei de azi. In josul desenului erau săpate cuvintele: „Nem, nem, soha", deviza iredentei maghiare.

Un alt profesor punea pe elevi să cânte în fiecare zi o rugăciune care începea astfel: „Tu Dumnezeu al Ungariei, trimite blestemul tău asupra uzurpatorilor și mântuene".

Armata țării era un veșnic obiect de insultă și de batjocură pentru profesorii acestui liceu cari nu se sfiau să numească pe ostașii noștri hiene și lași.

Iar cu prilejul sărbătorirei Incoronărei Regelui și Reginei, profesorul Rafain Boma a ținut o cuvântare în care a avut curajul să spună că Ungurii sărbătoresc actul încoronării din ordin și că ei mint când fac urare Regelui.

Numai din aceste câteva fapte înșirate mai sus se poate vedea limpede în ce spirit erau crescuți copiii unguri în acest liceu și cât este de îndreptățită măsura luată pentru închiderea lui. Dar cazul liceului din Oradea-Mare nu este din nefericire un caz izolat. Aproape toate școlile maghiare din Ardeal sunt adevărate focare de iredentism. Copiii sunt zilnic îndemnați la ură împotriva României. Se sădește în inimi tinere disprețul vrăjmașia față de națiunea noastră. Înțelege ori cine ce primejdie pentru liniștea și armonia internă stă în această odioasă acțiune. Căci dacă nu ne putem aștepta la dragoste din partea acelor unguri cari au trăit în Ungaria de altă dată, nădăjduiam ca cel puțin generațiile viitoare care vor crește pe pământul românesc, nu vor fi însuflețite de același spirit și că născuți și crescuți în țară românească ei vor fi cetățeni leali și cu dragoste față de statul român.

Acțiunea pe care iredeniștii maghiari o duc în școli nu poate fi lăsată să continuie. Căci mai primejdioasă decât uneltirile prezente, această acțiune urmărește să permanentizeze și să asigure în viitor mișcarea iredentă maghiară în România.

Din ziua când stăpânirea românească s'a întins până la fruntariile ei istorice, zilnic am avut de înregistrat comploturi, acțiuni de spionaj și uneltiri. Iar presa maghiară a nîtreținut prin campanii contra statului o atmosferă de ură împotriva României și a atâțat tot timpul spiritul de revanșă. Cu prilejul atacurilor maghiare dela graniță, autoritățile noastre au descoperit legăturile cari există între iredenta maghiară din țară și societățile șoviniste dela Budapesta, întreținute de însuși guvernul maghiar.

In fața acestor fapte este o datorie a noastră să luăm toate măsurile de prevedere pentru a nu fi la cheremul iredentismului maghiar.

Desființarea Centrului Studențesc „P. Maior"

Eri a fost transmis Centrului Studențesc „P. Maior" un aviz din partea Rectoratului universității prin care se aduce la cunoștința studențimei desființarea Centrului studențesc „P. Maior" și trecerea averii lui în administrarea Universității.

Reprezentanții studențimei au protestat în contra desființării unui așezământ prin care s'a perindat în decursul a șase decenii tot ce românismul a avut mai ales. Studenții au declarat că nu recunosc desființarea, deoarece o instituție înființată în 1862 și recunoscută din partea guvernului dominant atunci, nu se poate desființa decât prin votul parlamentului.

S'a accentuat mai ales agravarea conflictului universitar, întrucât studențimea până acum cu autoritățile universitare nu a fost în conflict.

In sânul studențimei domnește o agitație extrem de vie, considerându-se măsura senatului ca pripită.

Conducătorii studențimei își dau silința să calmeze spiritele, dar nu cu prea mult succes. Căci ceiace agită mai mult pe studenți e faptul că Centrul Studențesc, deși focar al românismului, nu a fost desființat nici chiar de guvernul unguresc de pe vremuri și studenții consideră acum ca o insultă și ca o rușine, desființarea lui de către un rector român.

Asupra măsurii Rectoratului, vom reveni mai pe larg în numărul de mâine.

Situația politică în Iugoslavia

— Noul cabinet iugoslav —

Cabinetul Jugoslav constituit la 16 Decembrie, după o criză însemnată a ridicat în presa jugoslavă, controverse foarte pasionate.

Coroana a însărcinat pe Pasici de a o rezolva, încredințându-i mandatul de a forma un Cabinet electoral.

Acest mandat i-a permis lui Pasici să renunțe la coaliția radical-democrată și să constitue un minister omogen, aproape în întregime compus din radicali.

Gestul e cu atât mai îndrăzneț, cu cât partidul în mânile căruia se găsește soarta alegerilor e un partid aproape în întregime sârbesc.

Această situațiune, care dă puterea în mânile unei minorități, se aseamănă din unele puncte de vedere cu curentul general care a însoțalat la Roma fascismul și la Atena revoluția.

Colaborarea dintre radicali și democrați a fost impusă de votul comun al constituției unitariste. Cu timpul însă curentele anti-constiționaliste s'au accentuat în ambele partide și criza s'a declarat cu ocazia „Congresului intelectualilor" care a avut loc la Zagreb, în Octombrie și cu a meetingului de la Sombor, convocat de radicalii ce se aflau la guvern.

La acest meeting, la care au luat parte și miniștrii radicali în funcțiune, unii sau pronunțat în favoarea lui Protici, adică pentru o descentralizare politică și economică, alții pentru politica de centralizare. Pasici în prezența acestei amenințări de sciziune a deschis criza, crezând că sunt necesare noi alegeri.

Și în urma mandatului electoral dat de Coroană lui Pasici, s'a deschis noua perioadă interimară a alegerilor sub auspiciile predominării radicale, temperată doar de intrarea a doi musulmani în cabinet.

Campania electorală și partidele politice

Radicalii, democrații

Radicalii, al căror șef este Pasici, formează pivotul situațunei. Presa de opoziție, de la partidul democrat și până la partidul lui Radici exagerează aparentele defavorabile ale campaniei electorale, condusă de radicali.

Diversiunea produsă de Protici, care se va prezenta cu listă aparte formată din „radicali independenți", produce oarecare îngrijorare în sferele conucătoare ale partidului, dar această diversiune nu se bucură de o influență deosebită de cât în unele regiuni ca: Voivodina și județul Krușevat.

Democrații, care au fost aliații radicalilor, în timpul votărei Constituției noi, s'au despărțit de radicali mai mult din motive de ordin tactic, decât din motive doctrinale. In sânul partidului democrat există două curente: unul reprezentat prin Davidovici, partizanul aplicărei și interpretării cât de conciliante a Constituției pentru autonomiști, celalt reprezentat prin Pribitcevici, credincios intransigenței și unitarismului integral.

Comuniștii, socialiștii, populiștii, republicanii iugoslavi, agrarienii, blocul croat

Comuniștii care au fost un element important în ultima Cameră și care au exploatat greutățile de după război, prin o campanie demagogică s'au împrăștiat în urma legei draconice din Decembrie 1920 și n'au șanse de reușită decât în Slovenia, unde negociază un pact electoral cu partidul popular catolic.

Socialiștii, au puține șanse de succes din cauza dizidenței social-democraților și a puținei popularități în masele muncitorești care vad în ei un partid privilegiat de guvern.

Populiștii sunt puternici în Dalmația, mai ales în județele depărtate de litoralul Adriaticei; în Croația, grație demagogiei agitatorului croat Radici cât și în Slovenia și Bosnia, unde sunt combătuți de catolici ei nu vor ti în stare să obție mandatele ce le aveau în vechea Cameră.

Republicanii răspândiți mai ales în Croația, caută să opue ideilor lui Radici un republicanism mai pozitiv și mai ealist.

Totuși nu se știe dacă adeziunea vechilor comuniști și a agrarienilor, la va permite să-și mărească grupul minuscul din fosta Skupcina.

După succesul relativ din 1910, partidul agrarian e într'o continuă fărâmițare. — Țăranii sloveni l'au părăsit chiar de la început: apoi au uzinat deputații agrarieni din Voivadina și din Bosnia. Găsind ridicolă o politică de clasă într'o țară ca Serbia, care e tipul democrației rurale.

Blocul croat format din deputații partidului Uniunei croate și de partidul Dreptei croate (franciștii) au adus în fosta Skupcină 63 de absentioniști, care au refuzat să voteze Constituția,

Prin expulzarea din bloc a franciștilor, compromiși prin trecutul lor austriac și prin legăturile cu emigrația, blocul croat a slăbit mult; țăranii croați își dau seama că autonomia nu le-ar servi la nimic și șeful partidului Unirei croate speră să-și poată menține vechea situație, grație noilor adeziuni câștigate asupra catolicilor din Bosnia și Dalmația.

Mişcarea culturală, teatrală, literară, artistică

Cronica muzicală

Concertul Voileanu-Boboscu-de Angelis

Duminecă a avut loc, în sala Prefecturei, al doilea concert de muzică de cameră dat de trio Ani cuţa Voileanu, Bobescu şi de Angelis. Este un prilej acesta pentru a stărui puţin asupra iniţiativei lua te de aceşti trei artişti cari în dorinţa de a vedea mişcarea muzica lă sporindu-şi intensitatea, nu pre getă să-şi jertfească timpul şi mun ca.

Nu numai o datorie faţă de artă, dar o datorie faţă de prestigiul nos tru naţional ne porunceşte să facem tot ce ne stă în putinţă pentru ca mişcarea artistică, în toate domeniile ei, să găsească în Clujul românesc posibilitatea de a se dez volta şi afirma.

Spuneam cu alt prilej că prin ceia ce ne putem noi întări şi impune în Ardeal este cultura. De aceia se cuvine să sprijinim orice manifestare care ar veni să sporească aci în Ardeal strălucirea geniului românesc. Datoria aceasta n'am îndeplinit-o până acum cu stăruinţa şi cu însufleţirea care se cereau. Publicul românesc din oraşul Cluj n'a înţeles să sprijine, aşa cum avea îndatorirea, manifestările artei şi culturei naţionale.

Nici scrisul, nici teatrul şi nici muzica n'au întâlnit aci dragostea şi sprijinul necesar. In ultimul timp pare că această lipsă de solicitudine şi de însufleţire pentru arta şi cultura românească s'a accentuat. Cu atât mai mult se cade, deci, să ne rostim admiraţiunea şi recunoştinţa pentru acele talente şi suflete româneşti cari, în mijlocul unei descurajatoare indiferenţe, au stăruit în acţiunea lor dezinteresată şi frumoasă.

Concertele de muzică de cameră pe cari le-au organizat d-şoara Voileanu şi d-nii Bobescu şi de Angelis, înseamnă o manifestare care vine să îmbogăţească mişcarea artistică românească în Cluj.

Programul celui de al doilea concert care a avut loc Duminecă, cuprindea numele lui Beethoven, Cesar Franck şi un compozitor rus contemporan Grechtaninow.

Din Beethoven s'a executat trio opus 1 în mi bemol major (prima audiţie). Allegro, Adagio cantabile, Allegro assai, Finale, presto, s'au bucurat de o execuţie perfectă care a ştiut să redea viguroasa compoziţie a marelui muzician german.

S'au executat apoi Sonata pentru piano şi violină Allegretto ben moderato, Allegro, Recitativo fantasia şi Allegretto poco mosso de César Franck al cărui centenar de la naştere îl sărbătorirăm de curând.

In Cartea a treia a programului am audiat compoziţia Trio opus 38, în do minor (prima audiţie) a muzicianului rus Grechtaninow. Allegro passionato, Lento assai şi Finale, allegro vivace, au fost interpretate cu aceeaşi siguranţă şi cu aceiaşi perfecţiune.

Artiştii aveau de învins dificultăţile unui program care cuprindea trei muzicieni ale căror opere înfăţişează genii naţionale deosebite : dela germanul Beethoven să treci la latinul César Franck şi apoi la slavul Grechtaninow. Aceasta dificultate a fost învinsă, mulţumită frumoaselor însuşiri artistice ale celor trei executanţi.

Am admirat touche-ul distins, deplina stăpânire a technicei şi elanul plin de suflet al d-rei Voileanu, la pian. Ne-a impresionat impetuozitatea şi siguranţa arcuşului d-lui Bobescu, al cărui talent este în plină ascensiune. D-l de Angelis (violoncel) s'a dovedit şi de data asta un delicat temperament artistic pe care-l ajută o bună cunoaştere a technicei muzicale.

La mormântul lui A. Grigorovici

Cuvântarea rostită de d. St. Praporgescu, preş. Trib. local, la mormântul regretatului magistrat

Niciodată n'am avut conştiinţa mai exactă a nimicniciei noastre omeneşti, niciodată nu m'am simţit mai mic, mai neputincios, în a exterioriza durerea ce copleşeşte astăzi inimile noastre, durere ce distruge orice putere de a gândi, de a mai simţi, necum de a spune sau a traduce în vorbe deşarte, o suferinţă ce amuţeşte.

Dacă viaţa poate fi un val al mării, care străluceşte doar o clipă în lumina eternă a lumei, pentru a se cufunda iarăşi în imensitatea ei, cu fatalitatea inexorabilă a naturei, pentru noi cari o trăim şi cari putem să percepem intensitatea sa, dispariţia înainte de vreme răneşte adânc sufletele noastre în tot ce avem mai scump, căci nimic nu poate îndurera mai mult decât o moarte timpurie, şi nimic nu răscoleşte sufletul mai profund decât o afecţiune pierdută. De aceea astăzi când dragul nostru Gregorovici, Toni, cum îi spuneam noi, pleacă pe calea cea lungă, nu putem găsi nimic, care să poată arăta ce rană, ce durere lasă în inimile noastre.

Născut la Iaşi la 11 Septembrie 1895, dintr'o distinsă familie de magistrat, şi-a făcut primele studii, liceul şi Universitatea în vechea cetate moldovenească, în acel focar de cultură şi lumină a întregii Românimi, luându-şi licenţa în drept în Octombrie 1917. Terminându-se tragicul calvar ce-l îndurăm în războiul nostru de întregire, debutează în Octombrie 1918 ca magistrat la Tribunalul Vâlcea, pentru ca după un an să fie avansat supleant, după un altul judecător la ocolul Şipote, iar peste câteva luni, trecut ca procuror al Tribunalului Bacău, în urmă la Mehedinţ, pentru a-şi încheia apoi pe veşnicie cariera sa de magistrat, ca judecător aici în Cluj.

Lipsit din fragedă-i copilărie de dragostea şi îngrijirea ce numai o mamă ţi-o poate da, el totuşi n'a învăţat decât să iubească, făcându-şi un adevărat cult din căsnicie. Se însoară numai din dragoste, cu dşoara Lucia Resmeriţă din Severin, şi când după un an, căsnicia sa îşi dădea roadele afecţiunei lor nestinse, prin apariţia unui băeţel, soarta nemiloasă îi răpeşte soţia şi în acelaşi timp şi sănătatea care a şi adus desnodământul fatal.

Judecător de elită prin ereditate, pare că moştenise în întregime printr'un har ceresc, concepţia şi scânteerea divină a sezisărei, complex de calităţi superioare ale minţei, care-l adecuase perfect carierei de magistrat.

Spiritul său fin, gândirea sa profundă nu cunoştea limite, care să le încadreze, iar problemele juridice ori cât de complexe ar fi fost, găseau în el soluţiunea exactă cu o repeziciune uimitoare ce numai un creer perfect armonizat ca al lui le putea da, şi încă la o vârstă aşa de tânără. Fraza lui cizelată avea sobrietatea perfectă juridică, dar în acelaş timp de o bogăţie de idei şi frumuseţi ce erau o adevărată comoară, cari împodobeau adesea coloanele revistelor noastre juridice. Era sortit să se ridice la înălţimi nebănuite şi poate că haina de magistrat încătuşa adesea ori avântul aspiraţiilor sale legitime.

El cucerea din primul moment pe oricine întâlnea în cale, iar inima lui caldă, cuvintele lui duioase, privirea lui plină de melancolie captivă chiar şi pe adversarul imaginar ce l-ar fi avut, căci nimic nu putea să reziste atâtor calităţi omeneşti, ce natura darnică i-le hărăzise, pe care apoi printr' sinistră farsă i le-a răpit într'o clipă.

In mersul şi gesturile lui hotărâte, în firea lui ce nu şovăia, în intransigenţa lui caracteristică ce nu cunoştea nici compromisul şi nici tranzacţiunea, era un tot atât de armonios, atât de perfect încât parcă nici nu putem să iertăm imperfecţiunea sa organică.

Frumos şi tânăr, era copilul aliniat al Tribunalului. Figura lui cercetătoare, sprincenile lui astăzi arcuite pe vecie, par că ne-ar întreba cu aceea fină ironie, lipsită de răutate şi aşa de obişnuită lui, tot aşa cum şi Fulger se întreba: „Ce-i pasă codrului de-l rupi o rămurea, ce-i pasă lumei întregi de moartea mea?"

Pentru lumea întreagă, erai poate un simplu anonim, pentru noi cari te-am cunoscut şi iubit erai suflet din sufletul nostru, erai gând din gândirea noastră, simţ din simţirile noastre.

Pentru noi erai idealul ce ni-l făurisem, şi pe care-l cultivam şi nu aşteptam decât desăvârşirea lui. şi acel ideal, tu ni l-ai răpit, lăsându-ne un gol pe care nu-l vom putea umplea, neramânându-ne nici lacrimi îndeajuns ca să te putem plânge.

Sărman părinte aşa greu încercat, şi tu frate îndurerat, fie ca cel puţin în nemărginita noastă jale a tuturor, să găsiţi o slabă mângâiere în această imensă durere ce vă sdrobeşte inimile şi pe care în numele magistraţilor Tribunalului Cluj, v'o aduc ca un ultim omagiu, strălucirei dispărute.

Fie-i păcatele ertate.

FOIŢA ZIARULUI „INFRĂŢIREA"

Opera română

Tannhäuser

Subiectul din Tannhauser este împrumutat din legenda germană *Venusberg*, populară în evul mediu şi în care trăeşte amintirea mitologiei antice, pusă în opoziţie cu credinţele cretşine. Wagner o combină cu o altă legendă, această însă, cu bază istorică, aceia a disputărei premiului cântăreţilor din Wartburg. Wagner le contopeşte punând într'o singură istorie, eroii din ambele.

In faţa lui Venus, el pune pe curata, şi ideala figură a Elisabethei. Cavalerul Tannhauser trece pe rând, sub influenţa a două femei, care simbolizează sensualismul păgân, în luptă cu mila, resemnarea şi renunţarea mistică.

Scopul autorului, a fost de a lega înnainte de toate publicul, de acţiunea dramatică, fără ca să fie obligat să o părăsească nici un moment din vedere; întregul ornament musical întrebuinţat, nu este decât un loc de a o reprezinta.

De aci ca prim principiu, Wagner, în constituirea Poemului, înlătură, orice element străin şi exterior dramei ; deci nu va avea nici un ornament de prisos, nici un epi sod în afară de acţiune, nici un ballet, nici-o bucată muzicală pentru cântăreţii virtuoşi.

Contrar operilor italiene, unde o pera cuprinde bucăţi muzicale definite, — aici nu avem de cât acte şi scene.

Forma, devine complect liberă, şi vechile subdiviziuni în arii, recitative, bucăţi de ansamblu, fac loc unor melodii, care au aerul că nu se mai termină.

Orchestra care până aci, fusese redusă în operă, în general, la un rol ecundar, de a acompania, ocupă un loc preponderent şi *simphonia continuă*, formează o ţăsătură pe care se desfăşură declamaţia muzicală a actorilor — în timp ce exprimă diversele sentimente, cu o intensitate de expresiune, care fac din ea sufletul armonios al dramei.

Marşul pelerinilor, septuonul, de o armonie profundă şi pătrunzătoare, marele final al actului al II-lea, *Duo între Elisabeta şi Tanhauser, Marşul nobililor* — de o instrumentaţie aşa de strălucitoare, sunt însă urme din opera obicinuită şi în special din Weber (mărturisită chiar de Wagner;

In general, o mare inspiraţie: Uvertura, scena din Venusberg, sunt capo d'opere de instrumentaţie muzicală.

*

Nici odată, nu s'a adeverit mai bine că *„la musique est femme"* — de cât auzind pe d-ra Sudeţeanu. Personal, o aud pentru prima oară, şi mă întreb cu multă curiozitate, de ce oare direcţia apelează aşa de rar la D-sa ? D-sa are o voce delicioasă; emisiunea foarte uşoară, ceia ce impresionează plăcut în tot d'auna pe spectator. Melodia, cu tendinţa de a nu se mai termina, şi care constituie caracteristica wagneriană, melodie ce i-o inspiră sentimentul pătrunzător al pădurei (Venusberg), ne-a fost redată cu multă intensitate de sentiment.

Vocile de o varieate infinită, care se ridică de pretutindeni în pădure, şi impresionează pe Wagner, aşa ca să ne dea muzica superbă din act. I., a găsit o interpretă demnă în D-na Sudeţeanu. Ii mulţumim cu multă recunoştinţă şi Direcţia este avizată.

Cu d-l Pavel (Tannhauser), lucrurile se schimbă cu totul. D-sa este un artist cu mari, foarte mari pretenţii artistice. Atitudinea D-sale, chiar te impresionează aşa, că crispându-te în fotoliu, încruntând faţa, cum o face şi artistul, mai tot timpul — te aştepţi să te ridice pe înălţimi ameţioare şi imediat ţi-a duci aminte că d-l Pavel face şi pe tenorul liric în alte opere, şi cu regret, tot efectul s'a perdut.

Pentru ce D-sa om inteligent, nu vrea să înţeleagă că dacă D-sa are calităţi reale până la un punct pentru drama Wagneriană, întune că aceste calităţi prin marele defect de a exagera toate situaţiile dramatice ni care se găseşte pe scenă. Din bruma de experienţă ce avem şi noi — din viaţă — noi ştiam că un strengar în general este un om vesel, plin de viaţă, nu un moros. — Ori este posibil ca să imaginăm pe Tannhauser, cel puţin în actul I. şi al II-lea până la furia cavalerilor, alt feldecât ca un nou Falstaff ? Nu. — Trebue d-le Pavel să-i laşi ce este al tinereţii, şi al amorului, veselia.

D-na Nestorescu, (Elisabeta) — o aud în continuu de câtăva vreme. Plin de simpatie pentru manifestarea D-sale artistică din *Aida*, dau în sfârşit peste un rol în care D-sa trebuia să ne lase impresia pe care o doream.

D-na Nestorescu face progrese continui. Dintr'o „Aida", timidă, supusă, vocea d-sale a ştiut să ne redea pe fiica Landgrafului, mândră şi dulce — şi convingerea noastră este că cariera d-sale artistică nu a ajuns încă la apogeu.

Dar — şi este un dar — mai mult suflet, mai multă mişcare, mai multă viaţă, mai mult stil în joc.

D-l Nicorescu (Wolfram) şi d-l Nagacewscki, bine. — Şcoala d-lui Nagacewscki, se va menţine în totdeauna, chiar şi în roluri de a doua mână — pe planul întâiu.

Un element, deasemenea care captivează, cu felul de a emite sunetele muzicale este d-l Nicorescu care va fi totdeauna auzit cu plăcere.

Şi acum am ajuns — la d. Mandy — în totdeauna auzind pe d. Mandy — (Landgravul), începând cu Mefisto din Faust am avut impresia că d-sa poate mult mai mult. Şi nu m'am înşelat. Frazarea din cuvântarea din sala tronului, mi-a dat impresia că d-sa simte situaţiile şi că vocea d-sale poate fi la înălţimea lor.

Incheiând am regretul să fi prins pe d. Schuller „en defaut"

Chiar pentru nemuzicanţi, aştep tarea act. II. este un deliciu; *marşul nobililor*, mişcă şi pe cel mai puţin muzical.

Dar, pentru D-zeu, d-le Schuller ce stare sufletească vă stăpânea, ca D-ta, aşa de circumspect, să ne da iun mars nupţial, plin de graţii, în loc de un mars, plin de viaţă, mars care să anunţe, iubirea frumoasă ce are să ne cânte Tannhauser.

A ! îmi explic, aţi voit să vă puneţi la „unisson" cu d-l Pavel.

A fost bine, excutat, marşul pelerinilor — şi pentru aceasta, d-le Schuller v'am iertat. In ceia ce priveşte pe d-şoara Rose, este inexplicabil, cum nimeni în direcţie nu voeşte să vadă ce reale calităţi ascunde vocea d-sale.

Bine, Biterolf (d-l Crişan).

ACELAŞ SPECTATOR

Cronica politică

Acordul dintre partidele de opoziţie nu s'a realizat.

Se ştie că în urma tratativelor cari au avut loc între dnii Averescu, Maniu şi Lupu, se redactase un proect de acord. Acest proect cuprinzând trei puncte fusese şi semnat de reprezentanţii celor trei partide. Rămăsese ca el să fie supus aprobării comitetelor executive ale partidelor respective pentruca să capete o confirmare definitivă.

Comitetul executiv al partidului ţărănist sezisat cel dintâi, s'a adunat pentru a lua în discuţiune proectul pe care dl Lupu se grăbise să-l semneze deşi n'avea autorizaţia partidului său.

După discuţiuni îndelungate şi foarte aprinse, comitetul executiv al partidului ţărănist a respins proectul de acord.

In comunicatul dat presei în urma acestei şedinţe a comitetului se spune, între altele, următoarele:

„După tratativele urmate nu s'a putut ajunge la stabilirea unui acord de luptă care să garanteze atingerea unui obiectiv comun."

Comunicatul este foarte vag şise fereşte să precizeze cari sunt cauzele, nereuşitei acordului.

Dar deşi comunicatul nu le mărturişeşte, motivele pentru cari partidul ţărănist n'a acceptat proectul de acord sunt cunoscute.

Partidul ţărănist nu se împacă cu formula „luptei locale" propusă de Generalul Averescu ci dimpotrivă se arată dispus să stârnească mişcări de stradă cu nădejtea că recurgând la violenţe se va putea înălţa la cârma statului.

In al doilea rând, conducerea partidului ţărănist se îndoeşte de sinceritatea politică a celorlalte două partide. Fruntaşii grupării dlui Stere bănuesc că atât generalul Avererescu cât şi dl Maniu nu vor primi într'un eventual guvern o colaborare cu partidul ţărănist. Că adică partidul ţărănist nu va fi decât o unealtă în lupta pentru răsbunarea guvernului actual, dar nu va beneficia de farmecile puterii, după ce se va obţine victoria.

Respingerea acordului de către partidul ţărănist, întemeiată pe aceste două motive, înseamnă definitiva prăbuşire a acelui front unic al opoziţiei pe care-l visează dl Maniu. Fără să constitue un avantaj pentru guvern, pe care nu slăbiciunea opoziţiei îl face tare ci încrederea ţării şi conştiinţa marei misiuni pe care trebue s'o realizeze nereuşita acordului între partidele de opoziţie înseamnă o nouă dovadă de câtă neseriozitate este în lupta lor împotriva actualei guvernări.

POLITICA de duplicitate a Ungariei

Cine sunt socialiştii maghiari. Ei vor: integritatea Ungariei şi reintronarea Habsburgilor. Atitudinea lor de-acasă şi cea pentru străini

Astăvară, când se deschisese noul parlament maghiar, grupul stângei, reprezentat prin câte doi-trei, maximum patru deputaţi de ai partidelor neguvernamentale, radicale sau liberale şi prin 24 de socialişti, — aceştia din urmă veniseră în Adunarea Naţională cu câte o garoafă roşie la butonieră, — a lansat o declaraţie de răsboi pe faţă făcută regimului.

Peste câteva zile apoi, când li-s'au adus socialiştilor acuzaţii că sunt duşmani ai ţării, s'a ridicat în numele lor unul şi a declarat, că idealul, pentru care luptă ei, este reintregirea Ungariei cu colaborarea muncitorimii maghiare din statele vecine, a cărei încredere o deţin.

S'a urmat după această notorie declaraţie o politică de-a — ascunsele. Majoritatea şi socialiştii s'au certat mereu şi-au spus cuvinte grele, aşa cum se obişnuia în vechiul parlament maghiar, ba s'a recurs chiar, ca pe vremuri, la mijloace contondente. Străinătatea credea că e vorbă de două curente adverse, care nu se înţeleg şi nu ve vor înţelege nici când.

Nu înţelegea străinătatea şi n'am înţeles nici noi, că aceasta 'l politica cea de-acasă.

Au urmat atacurile maghiare la graniţa noastră.

Era vorbă de răfuiala demult pregătită. Şi — minune pentru noi — socialiştii şi guvernul maghiar s'au îmbrăţişat. Aveau să pornească una, împotriva noastră, că să reintegreze Ungaria.

De-atunci s'au început iar certurile. Decât. acum aceste certuri nu ne mai pot înşela.

Citim acum un articol al lui Iászi în „Bécsi-Magyar-Ujság" din Viena. Cunoscutul socialist emigrat la Viena publică o discuţie a sa avută la Belgrad cu deputatul, opoziţionist Sándor Pál. Parlamentarul acesta, cunoscut ca un opoziţionist înclinat spre extrema stângă, a vorbit lui Iászi ca cel mai reacţionar guvernamental. I-a spus că guvernul a consolidat ţara; i-a mai spus, că luptă pentru reînfronarea Habsburgilor. Şi a sfârşit cu aceea, că îşi învaţă copiii să nu se resemneze, ci să aştepte clipa oportună, cnnd aspiraţiunile de reîntregire a Ungariei au să se înfăptuească.

Atât. Nu ne surprinde educaţia aceasta ce o dă un socialist maghiar, deputat, copiilor săi. Faptul însă pe care 'l remarcăm şi cu ocazia aceasta este, că politica de dezbinare politică proferată de unguri la ei acasă nu există decât în credinţa străinilor şi că această aparenţă—duplicitatea aceasta — este acuma proferată pentru amăgirea străinătăţii.

Remarcarea aceasta, pe care am făcut-o astăvară cu ocazia declaraţiei socialiştilor şi pe care am mai făcut-o acum. cu ocazia incursiunilor peste frontiera noastră, o facem acum pentru a treia-oară. Va trebui s'o ţinem minte, pentrucă vor mai veni ocaziuni când vor căuta să ne amăgească. Ne referim numai la declaraţiile din săptămâna trecută ale socialistului Peidl, care preconiza — pentruca să audă streinătatea — o bună vecinătate cu statele vecine.

Finanţele Statului in Ardeal

Progresele care sau realizat

Progresele care s'au realizat. Organizarea serviciilor. Reforma pe baza principiului descentralizărei. Un pas spre unificare. Sisteme bune din Ardeal care vor fi trecute şi în vechea ţară. Incasările au sporit. Plăţile se fac în regulă

Declaraţiile d-lui Simionescu, directorul general al resortului de finanţe

Un fapt care a putut fi constatat de toată lumea este că, în anul financiar curent s'a pus ordine în serviciile financiare ale statului din Ardeal, astfel că plângerile şi nemulţumirile publicului au fost complect înlăturate. Situaţia detestabilă din anul precedent, când la sfârşitul anului, au rămas neachitate foarte multe mandate ce erau de plată, s'a schimbat pe deplin, spre satisfacţia întregei opiniei publice de aici.

Domnul Simionescu, directorul general al resortului de finanţe din Ardeal, a binevoit să ne acorde o convorbire, cu care prilej ne-a dat o serie de lămuriri, asupra organizărei serviciilor financiare ale statului, de aici graţie căreia s'a putut stabili ordinea la care s'a ajuns astăzi.

In Ardeal, zice domnul Simionescu, perceperea dărilor atât pentru stat cât şi pentru comune, se făcea de către secretarii comunali. Sub guvernul Averescu a fost vorba să se ia din mâna secretarilor aceste atribuţiuni, şi un început de executare s'a făcut prin înmulţirea perceptoratelor dela 97 la 250. Aceste perceptorate s'au creat cu scopul de a li se încredinţa exclusiv atribuţiunea încasărei fiscului şi stabilirea dărilor. Prin aceasta se urmărea şi unificarea cu organizaţia financiară din vechiul Regat.

nelucrative, încasările au fost cu mult superioare anului trecut.

Astfel până la 31 Decembrie 1922, încasările din Ardeal se cifrează la un miliard 750 milioane, faţă de 900 de milioane în timpul corespunzător din anul precedent. Plăţile în aceeaşi proporţie de timp s'au ridicat la un miliard 300 de milioane până la 30 Decembrie 1922, faţă de 720 milioane în anul precedent. Astfel, avându-se încasări regulate s'au putut face şi plăţi regulate, înlăturându-se complect nemulţumirea publicului.

Despre funcţionari, d-l Simionescu, ne spune, că situaţia este iarăşi mulţumitoare, aproape toţi familiarizându-se cu legile şi dispoziţiunile aduse din vechiul regat. **Dac.**

Ce a făcut d. Vintilă Brătianu, actualul ministru de finanţe

Dl Vintilă Brătianu, continuă dl Simionescu, constatând deaproape starea lucrurilor din Ardeal, a găsit că sistemul încasărei dărilor prin secretarii comunali, care pe deoparte a intrat în obicelul pământului, este în acelaş timp un sistem bun. Actualul ministru de finanţe a hotărit să-l menţie, intenţionând să-l introducă şi în vechiul regat.

Principiul descentralizărei

Consideraţiunile dlui ministru de finanţe Vintilă Brătianu, se întemeiază şi pe un alt fapt important. Reorganizarea serviciilor administrative financiare ale statului, urmează să fie făcută pe baza principiului descentralizărei. Cu înfăptuirea acestei organizări o mare parte dintre dările locale (pentru pământ, clădiri etc.) vor trece la comune. Astfel sistemul încasărei dărilor prin secretarii comunali, va corespunde pe deplin nouei situaţii.

Un pas spre unificare

Astfel, zice directorul general al resortului de finanţe din Ardeal, dl Vintilă Brătianu noul ministru de finanţe, printr'o cercetare serioasă a stărei lucrurilor de aici, a putut vedea lucrurile bune de care să se ţie seamă, făcând în acelaş timp un pas hotărît, pentru realizarea operei de unificare financiară, înlăturând totodată şi vechile nemulţumirl din Ardeal.

Dar acesta este numai un punct din ceia ce priveşte chestiunea reorganizărei administrative a serviciilor financiare ale statului. La rezolvarea ei complectă se va ţine deasemenea seamă şi se va utiliza tot ce se va găsi bun în Ardeal.

Ce vor deveni perceptoratele

In ce priveşte perceptoratele al căror număr a fost mărit sub guvernul Averescu, d. Simionescu ne spune, că au fost menţinute de actualul ministru de finanţe, dându-le o utilitate de mare folos în actuala stare de lucruri în Ardeal.

In primul rând acestea au uşurat munca secretarilor comunali, încasarea impositelor indirecte trecând în sarcina perceptoratelor existente.

O altă întrebuinţare cu folos li s'a dat, în stabilirea dărilor de incasat din timbru, care în Ardeal fusese cu desăvârşire neglijate. In acelaş timp perceptoratele au pe alocurea sarcina să formeze tabelele principale de impunere a locuitorilor, tabele ce nu erau făcute dela 1916.

Cu un cuvânt perceptoratele au fost utilizate aşa fel în cât foloasele realizate, s'au resimţit cu mult la încasările ce s'au făcut în acest an în Ardeal.

Ce venituri s'au realizat până acum

Graţie punerei în ordine a serviciilor de finanţe şi mulţumită utilizărei pe care d. ministru de finanţe a înţeles să o dea organelor de percepţie, care n'au fost lăsate

Armele Ungariei

In sfârşit, după ce timp de doi ani de zile comisia aliată de control din Budapesta n'a găsit în Ungaria nici o armă ascunsă, după cele proteste ale statelor vecine au fost urmate acum câteva săptămâni de un demers energic, prin care se cerea totodată şi participarea Micei-Antante la controlul militar al Ungariei, comisia aliată a făcut zilele acesfea două descinderi şi, de fapt, a făcut descoperirea, pe care toată lumea ştia înaite de a face o astfel de descindere la faţa locului, că guvernul maghiar posedă arme ascunse. S'au descoperit cu această ocazie mai multe sute de arme şi considerabile muniţii.

Descoperirea a fost anunţată şi de ziarele maghiare.

Comisia aliată a mai făcut însă o investigaţia, la Budafok. Rezultatul cercetărilor din această localitate nu s'au comunicat însă. Ziarele budapestane anunţă atât, că comisia aliată a făcut în această localitate cercetări după arme.

Un ziar vienez, care ne furnizează această ştire adaogă, că s'au descoperit arme şi în acest al doilea rând. In toate rândurile când s'au făcut asemenea investigaţii, ziarele guvernului adăogau, că nu s'a găsit nimic.

Ori, cum de data aceasta ele nu adaogă obişnuita frază, constată ziarul vienez, deducţia e aceasta: că s'au descoperit arme.

Remarcăm faptul. E pentru prima dată, când comisia de control descopere arme în Ungaria. Le-a descoperit în urma demersurilor energice ale statelor vecine. Poate, de se vor repeta mereu aceste demersuri, alarma dată în privinţa revanşei preparată de guvernul maghiar va găsi o justificare şi la unguri. Poate, de s'ar repeta mereu aceste demersuri, primul ministru maghiar, pus în faţa faptelor, nu va mai acuza pe vecini de preparativele războinice de care e vinovată de fapt Ungaria.

◆INFORMAŢII◆

Cercul Studenţilor Someşeni „G. Coşbuc“ din Cluj va aranja Sâmbătă 17 Februarie 1923, la ora 8 seara, în sala Casinei din Gherla o serată literară şi muzicală urmată de dans.

*

In urma raportului seminarului pedagogic din Cluj şi al direcţiunii şcoalei normale de băeţi din acelaş oraş, Ministerul instrucţiunii a aprobat ca atât şcoala normală de băeţi cât şi cea de fete din Cluj să devină şcoli de aplicaţie ale seminarului pedagogic, pentru studenţii cari se specializează în pedagogie.

*

O delegaţie a Asociaţiei profesorilor secundari, alcătuit din duli D. Constantinescu, preşedintele secţiei Bucureşti, Şt. Pop şi D. Bondescu, s'a prezintat dlui p of. dr Anghelescu, ministrul instrucţiunii, arătând că asociaţia desaprobă atitudinea pe care unii profesori secundari au avut-o la congresul din Cluj cum şi d feritele articole publicate în unele ziare asupra pretinsei atitudini neprieteneşti a actualului ministru faţă de asociaţie.

Dimpotrivă, delegaţia a declarat că profesorii secundari apreciază buna voinţă pe care dl profesor dr Ang elescu o are pentru ei şi pe care d-sa le-a dovedit-o în toate ocaziunile.

Asociaţia profesorilor secundari asigură pe dl ministru de întreg devotamentul ei.

*

Copiii şi adulţii guşaţi întrebuinţează uleiul de ficat de ştiucă Jecomalţ.
2542—8

*

Ministerul de răsboi a admis amânarea pentru toţi tinerii din ultimul şi penultimul an de studii a şcoalelor cari beneficiază de termen redus.

*

Dna I. Gabor, profesoară titulară, a fost confirmată ca directoare a şcoalei normale de fete din Cluj.

*

Banca dc economie din Satumare i-a încetat plăţile deoarece a avut mari pierderi din speculaţiuni valutare şi întreprinderi de export. Direcţiunea a cerut creditorilor un concordat pe bază de 30 la sută.

*

Dacă tuşeşti: să iei HERMA sau FLOTIL.
Dacă eşti răguşit: să iei „Bomboane Eucamen“.
2542—1

*

Dr. Lăzărescu, şef-medic al Casei Cercuale, Specialist în boale interne şi Venerice Consultă între orele 3—5 şi 7—8 p. m. Str. Iuliu Maniu 40. 439

*

Uzinele „B A B I“ Werk
RAPAPORT JOZSEF.
Fabrică de mobile de fier-bronz şi cărucioare pentru copii. Timişoara, Strada Moţilor N rul 1.
(1563)

Cafegii şi restauratorii din localitate au hotărât să ceară printr'o delegaţie schimbarea actualei ore de închidere cu ora de închidere din trecut.

*

Din cauza lipsei de zahăr, la Clinicele din localitate, domnul prefect Popovici, a rechiziţionat ieri în gară un v gon, care sosise pe numele unui comerciant. In acelaş timp s'a intervenit la Bucureşti pentru trimiterea unui stoc mai mare pentru spitalele din Cluj.

*

CHAMPAGNE chelner! încă n'ai sosit? cu champagnia Fabricei Szilágyi — *„FAVORIT“.*
2332

*

Cereţi în farmacii şi drogherii numai pudra Höfer şi crema Baby. 2542-2

*

Pentru împrumutul pe care statul l-a făcut în Ardeal în 1919, cu scadenţa la 1 Februarie 1923, ministerul de finanţe a luat următoarea dispoziţiune: Toate titlurile acestui împrumut vor fi preschimbate în bonuri interne, care urmează să fie date de către Ministerul de Finanţe, cu care prilej se va da tuturor deţinătorilor şi dobânda anticipat pe şase luni.

*

Unul din localurile cari oferă frumoase clipe de distracţie este fără îndoială cafeneaua „Europa“ unde în fiecare seară se execută un program artistic din cele mai bine alcătuite şi mai bogate.

Dansuri moderne şi clasice, chansonete franţuzeşti, româneşti şi ungureşti, cuplete, scenete, iată ce formează programul pe care ni-l oferă cafeneaua Europa.

Intre artiştii cari se produc trebuie să remarcăm pe d-nii Aurel Dodescu, director artistic al barului, şi Tase Tălpăşanu, ambii bine cunoscuţi de publicul românesc din vechiul regat.

D-l Aurel Dodescu este un foarte bun comic grotesc pe care-l ajută o voce sigură, cu timbru plăcut şi un humor care excelează în scenele de mahala.

D-l Tase Tălpăşeanu este un minunat artist comic care are şi darul de a imita femeile în acele scene de mahala de un comic irezistibil.

Publicul din Cluj care duce atâta lipsă de localuri de adevărată distracţie poate găsi în programul artistic al cafenelei Europa prilejul unei distracţiuni necostisitoare.

*

A apărut cartea de telefon pe anul 1923—1924 şi se găseşte de vânzare la Oficiile poştale.

Preţul 30 Lei.

*

Au sosit modele de primăvară de costume, robe şi paltoane de dame la salonul **„Modeles Elegantes“ Str. Mico 30.** Executăm comenzi după măsură după modele originale.
2555

După ce prefectul poliţiei locale a respins cererea măcelarilor din Cluj pentru urcarea preţurilor cărnei, aceştia au făcut un demers şi la guvern. Memoriul lor a fost însă respins de către guvern, găsindu-se, că este nemotivat.

*

Comitetul Centrului Studenţesc ales s'a constituit în felul următor: Preşedinte: Alexa Gh.; vicepreşedinte: Magda Al.; secretar general Şuioga V.; secretari de şedinţă: Crâşmariu N. şi Georgescu I.; controlor: Trifan I.; bibliotecar: Zlatianu A; vice-bibliotecar: Precup N.

Restul celor aleşi compun comitetul.

*

Copiii să-i trataţi numai cu pudra Höfer şi crema Baby.
2542—3

CURIERUL SPECTACOLELOR

Teatrul Maghiar

Miercuri: Citera
(Premieră. Preţuri de Premieră Abonament de Premieră No. 32.

Joi, seara: Citera.
(pentru a 2 oară. Preţuri obicinuite. Abonament de zi No. 84. C.)

Joi, noaptea: Sakk Viu.
(Reprezentaţie în scop de binefacere. Preţuri pe Premieră).

Vineri: Prinţul Délibáb.
(Operetă. Premieră. Preţuri de Premieră. Abonament de Premieră No. 33).

Sâmbătă, Matineu:
Mireasa Vândută: (Reprezentaţie pentru tinerime cu preţuri de tot reduse. Conferează profesorul Földváry).

Sâmbătă, seara: Prinţul Délibáb: (Operetă pentru a 2 oară. Preţuri obicinuite. Abonament de zi No. 85 A.)

Sâmbătă noaptea: Amor şi Mândrie (Cu concursul dlui Stefan Szentgyörgyi. Preţuri obicinuite).

Duminecă, Matineu:
Silvia. (Preţuri reduse).

Duminecă seara: Prinţul Délibáb. (pentru a 3 oară. Preţuri de Premieră. Abonament de zi No, 86 B.)

Duminecă noaptea Regele Tigrilor, (Preţuri obicinuite).

Luni: Prinţul Délibáb.
(pentru a 4 oară. Preţuri obicinuite. Abonament de zi No. 87 C).

SACI, MUSAMELE
Cumparare. ◆ Vânzare
Institut de imprumut.
Atelier de reparatie.
2186
IZSÓ ALBALA
Timişoara II., Piaţa Traian 2
Adr. telegr.:
ALBALA Timişoara-Fabrica.

Problema agrară în Ungaria

Tergiversările regimului — O reformă de ochii lumii

Problema agrară din ţara vecină ne interesează nu numai din punctul de vedere al soluţiei ce i-se va da, sau din acela al importanţei ei pentru reînflorirea Ungariei, ci ne interesează mai cu seamă din simpla consideraţie, că guvernul maghiar, care e chemat s'o facă, a căutat în mai multe rânduri să se amestece în chestiunea reformei agrare dela noi. Amintim în treacăt desele proteste ale guvernului maghiar, ridicate la Bucureşti şi la guvernele aliate, împotriva exproprierii latifundiarilor — în primul rând unguri — din statul nostru. Din această consideraţie avem şi noi datoria de a ne interesa de problema agrară din Ungaria, care, de fapt, n'a fost pusă până astăzi de când regimul reacţionar a luat în acea ţară locul regimului extremist al stângei.

Cândva ne-am întrebat, cum îşi va fi justificând guvernul maghiar, în faţa proletarilor săi neîmproprietăriţi, protestele ce le ridică împotriva împroprietăririi proletarilor agricoli — printre care mulţi de naţionalitate maghiară — din ţara noastră.

Aflăm acum, că şi massele din Ungaria au început să se mişte. După ce trei ani de zile au fost înşelate cu visurile de revanşă, în care timp atenţia li-a fost distrasă dela reforma agrară, aceste masse, prin parlamentarii lor opoziţionişti, au început să ceară o reformă agrară.

Ce-a făcut guvernul maghiar în urma acestui demers? A înfiinţat un comitet pentru studierea intensificării producţiei agricole şi a mai pus la cale o altă comisie, neoficială, cu acelaş program. De împărţirea pământului nu s'a pomenit.

S'au mai pus apoi în vedere unelte agricole, lecţii de agricultură, etc.

Aceasta e toată reforma agrară din Ungaria, la care se adaogă împroprietărirea a vre-o 100—200 de „viteji“ care s'au distins în războiul mondial şi în războiul cu Romînia. Improprietărirea aceasta a „vitejilor“ se face din donaţiunile neînsemnate, ale unui sau altui latifundiar sau a comunităţilor. In fond aceste împroprietăriri nu sunt decât o regenerare a magnatismului.

In timp ce proletariatul agricol nu primeşte nici un lot de pământ, „vitejii“ (100—200 de toţi) primesc fiecare peste câte 100 de jugăre, lucru, care înseamnă reînvierea unui titlu medieval.

Reflecţiile acestea trebuiau făcute nu atât de dragul problemei, cât pentru consideraţia acelui amestec maghiar în chestiunea agrară dela noi. Acelaş guvern maghiar, care a protestat contra exproprierii magnaţilor unguri dela noi, e consecvent şi la dânsul acasă, unde în loc de pământuri, dă acum, ţăranlior lecţii de agricultură.

Congresul chiriaşilor din Ardeal

Liga din Ardeal a chiriaşilor ale cărei legături cu asociaţia identică din Capitală au fost tot timpul destul de slabe, a hotărât acum, după cum înştiinţează o informaţiune din Oradea-Mare să ţină nu peste mult un congres în acel oraş.

Nu ştiu dacă s'au făcut invitaţiuni şi grupărilor similare din vechiul regat şi din celelalte provincii. Se pare însă — şi informaţiunea ce o deţinem lasă să se înţeleagă aceasta — că congresul va fi independent, neparticipând la el decât delegaţii chiriaşilor de aici.

Chestiunile ce se vor discuta sunt eternele chestiuni la ordinea zilei în materia aceasta: oficiile de închirlere şi încartiruire, provocările proprietarilor şi constituţiile.

Negreşit un asemenea congres nu poate fi decât bine venit. Pentrucă de i ne-am tot plâns de patru ani împotriva crizei de locuinţe, cerând soluţiile necesare şi în primul rând începerea unei cât mai întinse acţiuni în vederea construcţiilor chiriaşii ardeleni nu s'au arătat niciodată mişcaţi de greaua situaţie în care să găsesc ei şi şi mai cu seamă persoanele cu eterne aspiraţiuni la calitatea de chiriaşi, pe care organele de încartiruire nu le pot satisface.

Cuvântul congresului orădan este din această consideraţie de mult aşteptat.

Răspândiţi „Infrăţirea“

Aviz

Cu onoare aduc la cunoştinţa onor. public, că — din cauză de boală — am închis prăvălia mea de coloniale şi spiţerii, din Cluj, Piaţa Mihai-Viteazul No. 35, pe timp nelimitat.

Locuinţa mea se află în Str. Locomotivei (fosta Mozdony) No. 4.

2558 Cu stimă:

Ioan Ilea

Sărbătorirea zilei de 24 Ianuarie la Cluj

La Cluj sărbătorirea zilei de 24 Ianuarie, s'a făcut eri, prin oficiarea unui Te Deum la biserica ortodoxă din localitate.

Au asistat reprezentanţii autorităţilor civile şi militare precum şi un numeros public.

Onorurile militare au fost date de un batalion, compus din soldaţi dela unităţile din garnizoană. Şcoalele româneşti n'au ţinut cursuri eri.

Filmul Incoronării

Intrucât curentul electric al Teatrului Naţional este prea slab şi nu poate da lumină suficientă pentru proectarea unui film, filmul Incoronării va fi rulat la Cinematograful Universităţii. azi între orele 5—7, 7—9, 9—11.

ULTIMA ORĂ

Evenimentele din Lausanne

Nu s'a închis conferința. Schimbarea atitudinei Turcilor. Ismed pașa dispus să reia tratativele.

Lausanne. — Sunt speranțe pronunțate pentru revenirea Turcilor. Ismed Pașa înainte de plecare s'a întreținut mai mult timp cu Bombard, arătându-se dispus a accepta textul capitulației. In general Ismed a renunțat la întransigența de care a dat până acum o incontestabilă probă. Seara târziu, Naum-Bej a comunicat delegaților că Ismed rămâne la Lausanne. Poincaré a telegrafiat în senzul acesta la Londra. Așadar conferința mai are speranțe de succes, fiind considerată nu ca sfârșită ci numai ca întreruptă.

Schimbarea favorabilă a atitudinei turcești e considerată drept rezultat al mediațiunei americane.

•

Paris. — Guvernul englez a încunoștiințat pe Poincaré că va lua în discuție bucuros nouile propuneri ale lui Ismed pașa In consecință guvernul francez a avizat pe Izmed despre aceasta cerându i înaintarea propunerilor respective. Ismed a anunțat despre aceasta guvernul turcesc așteptând directive.

Discuțiile dintre delegatul italian, francez și Izmed Pașa

— Speranțe de pace —

Lausanne. — Intre Bompard, Garonni și Izmed Pașa a avut loc o consfatuire care a durat mai multe ore.

După consfatuire, Garomi a declarat ziariștilor că e aproape sigură începerea conferințut încă în săptămâna aceasta precum și rezolvar ea favorabilă și definitivă a problemei orientale, cu alte cuvinte, de încheierea păcii.

Situația în Ruhr

Arestarea prefectului de poliție din Essen

Düsseldorfi. — Comunicația cu Franța este asigurată. Intre Düsseldorff și Mayenza circulă zilnic 5 trenuri. Blocada cărbunelui continuă. La Mayenza și Koblenz greva căilor ferate nu s'a sfârșit încă.

Prefectul poliției din Essen a fost arestat. Autoritățile de ocupație au interzis exportul de gudron, benzol, sulfat de amoniu.

•

Berlin. — Cancelarul Cuno a intreprins vizitarea regiunei Ruhr.

Meetingurile din Ruhr

Essen. — Comuniștii au ținut un meeting. Nici o critică nu s'a făcut guvernului francez, din contra s'a subliniat atitudinea extrem de corectă a ofițerilor din armata de ocupație.

In Ruhr deasemenea a avut loc un meeting, dar naționalist. Cei adunați au fost risipiți de către postul francez prin salve de mitralieră trase în aer. Calmul s'a restabilit repede.

Specula cu zahărul

Rezultatele anchetei. O dispoziție binevenită a ministerului

Ingrijitoarea criză alimentară de care sufere de câtva timp acest oraș preocupă mereu autoritățile, care caută să dea de urma speculanților, întrucât în urma anchetelor de până acuma s'a stabilit, că actuala criză se datorește în rândul dintâi speculei profesate de negustori.

Cu ocazia anchetei făcute în timpul din urmă în privința zaharului s'a constatat, că au fost aduse în acest oraș 49 de vagoane de zahăr în cele șase săptămâni din urmă. Descoperirea aceasta făcută în baza scrisorilor de trăsură dela gară, a mirat pe toți, deoarece în aproape toate aceste șase săptămâni orașul a suferit de o adevărată criză a acestui aliment.

S'au început deci cercetări serioase pentru descoperirea vinovaților și s'a stabilit, că zahărul acesta a fost vândut de speculanți negustorilor din provincie. Stabilindu-se odată lucrul acesta, autoritățile au hotărît măsuri drastice împotriva vinovaților.

In afară de succesul acestei anchete întreprinsă cu un zel deosebit de către d. Popovici prefectul poliției, suntem în măsură a anunța publicului un alt fapt îmbucurător cu privire la chestiunea ce ne preocupă. In urma relatărilor ce s'au făcut la București, guvernul a hotărît să se trimită pentru Cluj câte patru vagoane de zăhar săptămânal. Primele patru vagoane se și găsesc pe drum.

In urma acestui fapt și a supravegherii de remarcat a prefecturii poliției, sunt toate speranțele, că criza de zăhar de acum va înceta în câteva zile.

Tifosul exantematic la Cluj

Câteva ziare maghiare s'au grăbit ieri să alarmeze publicul cu știrea, că s'au descoperit și în acest oraș cazuri de tifos exantematic. Știrea aceasta era destul de îngrijorătoare în urma ravagiilor pe care le face tifosul exantematic de câtva timp în capitala țării, precum și în unele orașe ardelene.

Oficiul sanitar al orașului desminte acum știrea aceasta, arătând că cele câteva cazuri în jurul cărora s'a dat alarma, nu sunt din Cluj.

Oficiul sanitar s'a grăbit totuși să ia cele mai întinse măsuri pentru prevenirea unei primejdii. S'a dispus o serioasă curățire a orașului, străzilor și mai cu seamă a canalelor periferice. Totodată s'a mai hotărât să se facă razii sanitare prin localurile de noapte și hoteluri. Localurile acestea și 'n primul rând acelea în care circulația e mai mare, vor fi mereu sub control.

Bursa de efecte a Clujului

Chestiunea acestei burse a preocupat stăruitor în cursul anului trecut toate cercurile economice din orașul acesta. Ziarele i-au acordat o părtinire semnificativă și, în urma acestui fapt, s'a părut fire te ciudat, că chestiunea a fost dată uitării pentru mai bine de o jumătate de an, fără ca cineva să se mai intereseze de ea cel puțin ca de-o amintire.

O știre din București anunță acum, că guvernul ar fi încuviințat înființarea unei burse de efecte la Cluj și Chișinău.

Deciziunea aceasta a consiliului de miniștri a venit, cum spuneam, pe neașteptate și este prin urmare cu atât mai satisfăcătoare pentru prosperitatea economică a Clujului și a Ardealului, cu cât cercurile care lansaseră ideia au uitat de ea cu desăvârșire. Acum, când guvernul s'a grăbit să dea un nou mijloc de dezvoltare acestei provincii, sperăm, că cercurile respective se vor grăbi să depună în favoarea cauzei aceeași râvnă frumoasă din trecut.

Căile ferate Someșene au trecut la Stat

Cum funcționează

După cum am arătat în coloanele ziarului nostru, o comisiune specială a făcut, timp de o lună inventariarea căilor ferate someșene, iar de la data de 1 Febr. c. această rețea de căi ferate a fost luată în exploatare comună cu căile ferate ale statului, făcând parte din direcțiunea regională de Cluj. Inventariarea s'a făcut fără nici un incident. Personalul a primit în bloc să continue serviciile sub noua direcțiune de stat, întrucât aici sunt încadrați, cu funcționarii regulați ai c. f. r., bucurându-se de avantaje superioare celor de sub vechea direcție. Trenurile, atât cele de persoane cât și cele de marfă funcționează după dispozițiile în vigoare la c. f. r. Taxele s'au fixat după tarifele căilor ferate de stat existente. Pentru încărcările de mărturi, direcția regională din Cluj, a trimis dispozițiunile stabilite pe toate liniile statului. Publicul este avizat să se adreseze acestei direcțiuni, pentru toate chestiunile, reclamații etc, ce decurg de la data de 1 Februarie. Reclamațiunele ce corespund altor date anterioare, se vor adresa vechei societăți.

Pe marginea a două fapte diverse

Două minorități — Ungurii din România și Românii din Ungaria

Acuma două-trei luni îmi povestea un prieten lucruri extrem de înduioșătoare dela frontiera noastră apuseană. Prietenul, președinte al unei societăți culturale studențești din Cluj, s'a rătăcit într'un sat dela granița, lângă Orade, cu un sac cu cărți și broșuri pentru popor destinate unei biblioteci poporale dintre cele înființate de societățile studențești în satele mărginașe ale țării. A fost primit acolo cu multă dragoste românească și populația de grăniceri i-a făcut mărturisiri însuflețitoare despre dragostea lor pentru țara românească, a cărei iruntarie a fost trasată pe lângă gardurile grădinilor lor. Și i-au mai povestit că îndurerare un lucru extrem de interesant și de însemnat din punctul de vedere al tratamentului minorităților dela noi și din Ungaria. i-au povestit anume, că în nopțile cețoase, când pot la fie e pas să fie surprinși de grănicerii fiorоși ai Ungariei, românii rămași sub unguri își ascund sub sumane copilașii nou-născuți și'i aduc în satele grănicerești din România, ca să'i boteze în legea strămoșească.

Dacă ai un suflet cât de cât omenesc, trebue să ți-se strângă inima la auzul acestor lucruri. Trebue să plângi, gândindu-te, că minorității românești din Ungaria i-s'au furat până și bisericele și că Românii de acolo trebue să-și primejduească viața lor și-a copilașilor de câteva zile, dacă vor să'i boteze în legea strămoșilor.

Lucrurile acestea mi-au venit acum în minte aflând din presa budapestană. ce elan a stârnit acolo organizarea maghiarilor din România, întâmplată dupa Crăciunul catolic. Organizarea aceasta a fost pentru Ungaria un prilej de supremă fericire și gazetele ei au trimbițat peste tot că Ardealul — Ardealul Ungurilor — s'a manifestat.

S'au întâmplat acestea în două țări vecine, despre care tot Ungurii spun, că trebue să trăiasca în bună vecinătate. In Ungaria minoritatea română n'are nimic, nici chiar biserică și totuși nu se ridică un protest de nicăiri. Și tot atunci la noi în România cea „oprimantă", minoritatea maghiară nu numai că se bucură de toate libertățile și fericirile, chiar și de cele pe care noi nu le avem, dar minoritatea aceasta se exprimă, la adunarea de constituire a partidului ei unitar, că Ardealul nu e al nostru, e al Ungurilor.

Ne-a venit dintr'o pornire firească să ne întrebăm: ce s'ar face Românilor din Ungaria, dacă ar cuteza numai să ceară o biserică?

Te întristează numai întrebarea. Cu atât mai mult răspunsul pe care-l vom primi tot dela Unguri, atunci când tot ei vor fi aceia cari ne vor părî ca subjugatori, cutărei sau cutărei conferințe a aliaților.

Controlul locuințelor la Cluj

Activitatea biroului de incartiruire

Ocupându-ne de activitatea noului biurou de incartiruire, ne-am exprimat credința că în adevăr prin măsurile ce și-au propus să le ia membrii cari compun conform comiaiunea ce conduce acest biurou, în frunte cu harnicul prefect de poliție, dl Valeriu Popovici, se va putea ajunge la un rezultat mulțumitor.

Faptele întăresc astăzi credința noastră. In scurtul timp de când a luat ființă acest oficiu, s'au dat 80 de locuințî funcționarilor și ofițerilor.

Representantul armatei în comisiunea care compune acest biurou, comandantul comendurei dl Maior Eliad, ne-a declarat, că toți membri au ferma credință că se vor mai putea da încă cel puțin 5—600 de locuințî, astfel că în ce privește pe funcționarii publici toți vor fi satisfăcuți Operațiunea aceasta ne afirmă dl maior Eliad. avem siguranța că se va termina în cel mult o lună de zile începând de astăzi

De erî a început să se facă la fața locului controlul tuturor locuințelor de către o comisiune compusă dintr'un ofițer reprezentant al și comendurei și directorul prefecturei de poliție d. C. Dimitriu.

Toate persoanele cari dețin locuințe fără acte și autorității locale vor fi evacuate, Și numărul acestora este considerabil.

Cea mai fină crema pentru ghete
2557

Anunț.

La Oficiul Telegrafo-Telefonic Central Cluj, fiind vacante mai multe locuri de impiegați cu salar lunar de 1450 lei, condițiunile de admitere: sunt să fie Român, să poseadă cel puțin 4 clase secundare, să cunoască limba română în vorbire și în scris, cu obligațiunea de a urma cursul Școalei Profesionale timp de 6 luni în care vor primi salarul de mai sus, după terminarea școalei cei apți serviciului vor fi numiți definitiv și se vor bucura pe lânga leafa și de prime (tantieme etc.)

Se da preferință în numire elementului bărbătesc

Cererile însoțite de actele: Certificat de studii, act de naștere, certificat de bună purtare și naționalitate precum și certificat medical, se vor adresa Dlui Dirigente al Oficiului Telegrafo-Telefonic-Central Cluj.

Cluj, la 6 Februarie 1923.

Ştiri din Banat

O chestiune veşnic actuală — Furturile dela fabrica de tutun — Urmările patimei — Timişoara capătă două noui statui — Diverse

Timişoara, 3. — Chestiunea reclădiri teatrului din Timişoara este o chestiune veşnic actuală deja de trei ani de zile. Acum, spre cinste celor încredinţaţi cu rezolvirea acestei chestiuni şi spre bucuria publicului, putem spune că ea merge spre o soluţionare, înceată ce e drept, dar sigură.

Comisiunea financiară, creată nu de mult, tot în acelaşi scop, a ţinut o nouă şedinţă în sala de consiliu a primăriei.

S'a produs în această şedinţă — după ce se discutaseră mai multe chestiuni ce privesc numai planul de reclădire — ţinerea unei zile a teatrului în întreg Banatul. In ziua aceasta să se organizeze colecte şi serbări, al căror venit să fie vărsat fondului de reclădire.

Asociaţiunea femeilor române din Timişoara a dăruit suma de zece mii de lei, tot pentru fondul de reclădire. Pentru acelaşi scop au colectat şi elevii liceului piarist din localitate suma de şase mii de lei.

Furturile dela fabrica de tutun. Zilele trecute au fost prinşi doi chelneri cari duceau două pachete pline de ţigarete regale. Duşi la siguranţă, ei au spus că au primit ţigaretele dela un coleg al lor, spre vânzare.

Adus şi acesta la siguranţă şi interogat, a declarat că le are dela un anume Lang, funcţionar la fabrica de tutun. Lang. înfăţişat şi el, a declarat că fabrica de tutun are peste patruzeci de funcţionari cari istrăinează zilnic anumite cantităţi de produse de ale fabricei, spre a le transforma în bani. Acelaşi lucru l'au mărturisit şi funcţionarii Bruner, Laslofy şi Stein.

Cercetările de până acuma au stabilit că, de fapt, câteva zeci de funcţionari ai fabricei, fură regulat de un an şi jumătate produsele fabricei, pentruca să le vindă, pe sub ascuns şi pe preţuri de nimica. Au fost puşi în arest preventiv 30 de funcţionari.

*

Urmările patimei. Ieri a ajuns înaintea tribunalului din localitate cazul şefului percepţiei din Chevereşul mare, Iuliu Papp, care a pierdut în carţi 55.315 lei din banii statului.

Papp recunoaşte că a pierdut la cărţi această sumă şi ia răspunderea toată asupra lui.

Tribunalul, luând în considerare circumstanţele uşurătoare, îl condamnă pe Papp la un an de zile închisoare, din care jumătate se consideră ca împlinit. Condamnatul a primit sentinţa.

*

Din iniţiativa cercurilor conducătoare, oraşul nostru va fi înzestrat cu două noui statui: una a Libertăţii şi alta a Unirii, ridicate în cele două pieţe cu acelaş nume din centrul oraşului.

Desvelirea acestor două monumente a fost fixată pentru ziua de 31 Octombrie a. c.

*

D-l prof. Marin Ştefănescu a ţinut în ziua de 4 crt., în sala dela Cercul Militar, o conferinţă despre „Nicolae Bălcescu şi unitatea naţională".

*

In ziua de Joi, 8 l. c., se va întruni, în localul Casinei Române, Comitetul ligei foştilor internaţi. La această întrunire, care se va deschide la ora 10 dimineaţa, se vor în discuţie statutele ligei.

Intâmplări din Cluj

Prinderea unui excroc recidivist

Publicul clujean cunoa te isprăvile săvârşite în ultimul timp de către Rolnich Osvald, fost comerciant de lemne în oraşul nostru. Numitul din cauza vieţei prea luxoase ce o ducea şi la ale cărei cerinţe nu putea face faţă prin muncă cinstită, s'a apucat să comită diferite excrocherii în urma cărora. Tribunalul la condamnat la şase lunii închisoare.

Terminându-şi pedeapsa, în loc să se facă om de treabă, începu din nou sgânşele cu diferite sume pe unii dintre cunoscuţii săi, până în ziua de 14 Ianuarie a. c., când face cunoştinţa d-lui Bartok Iosif comerciant tot de lemne din Salonta Mare, — care venise aci în căutarea unei cantităţi mai mari de lemne de foc, necesare Salontei şi împrejurărilor ei

Excrocului nu i-a trebuit mult timp ca să convingă pe negustorul Bartok să-i avanseze sumai de 20 de mii lei în compeul preţului a 50 vagoane lemne de foc, ce spunea că le are depozitate în gara Blaj şi pe cari i le vindea cu oarecari înlesniri de plată.

Faptul că termenul la care cum părătorul B. I. trebuia să-şi primească marfa trecuse şi cum pretinsul vânzător nu mai dă nici um semn de vieaţă, făcu pe negustorul B. I. să înţeleagă că fusese excrocat şi fără a mai pierde mul tă vreme se plânse Parchetului de Cluj.

Parchetul delegă cu cercetarea cazului pe comisarul Chifor I. dela poli ia centrală, care după mai multe investigaţiuni reuşi să prindă din nou pe R. Osvald la Satul-Mare, de unde cu actele dresate secidivistul excroc va fi reîntors a colo de unde nu scăpase decât de-o lună.

REPORTER

Producţia de cărbuni în Cehoslovacia în Noembrie 1922

Cărbunii s'au scos din 340 de mine; cărbuni de piatră din 126 mine şi lignit din 214 mine. In minele de cărbuni au fost ocupaţi 68.244 lucrători (faţă de 70.023 în aceeaşi epocă a anului 1921) cari au scos 8 mil. 914.302 chintale cărbuni (9 mil. 645.112 ch. în Noembrie 1921). In minele de lignit au fost 43 mii 250 lucrători (48.627 în Noembrie 1921), aci producţia a fost de 11.029.115 (faţă de 18 mil. 596.149 chintale în Noembrie 1921.)

Producţia de cărbuni de piatră în 11 luni ale anului 1922 a fost de 90.579.231 chintale faţă de 107.339.691 chintale din anul trecut.

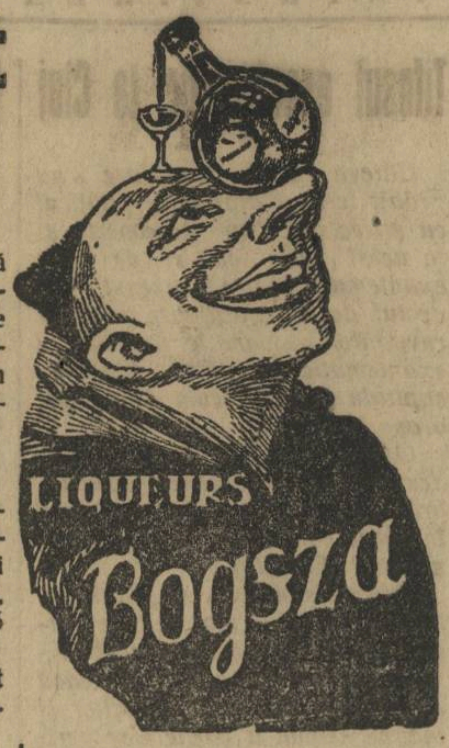

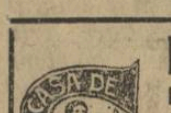

Bijuteria „SINGHER"
Bucuresti, Str. Carol No. 38

Anunţă clientele că i-a sosit un mare transport de ceasornice, ghete străine impermeabile, genţi şi altele, vânzându-le prin bonuri.
2544

Cuie de sârmă,
Sârmă laminat,
Fier de beton,
Sârmă de Fier,
Potcoave pentru cai,
Colţuri pentru cai,
Fier în rude,
Tabla de Fier,
Ţevi de Mannesmann
furnizează prompt
FERARIA S. A.
Cluj, Calea Victoriei No. 29
Telefon: 4-40.
Adr. Telegr. FERARIA.
Lloyd 1263 2476-1

Dă putere şi goneşte moartea
„DIANA" spirt mentholat este cel mai bun mijloc contra durerilor, pentru poftă de mâncare şi pentru întărirea spiritului şi corpului. Modul de întrebuinţare la fie care sticlă.
Se g seşte pretutindeni.
Veritabil numai cu marca
„DIANA" 2474

Marele
Magazin de Bijouterie
H. S. BRAUNFELD
1786 din firma
Fenyő şi Braunfeld
Cluj, Piaţa Unirii No. 15 în localul fost D. S. Raftopol
Este asortat în permanenţa cu:
Bijuterii fine. Ceasornice de preciziune. Argintărie.
Preţurile cele mai moderate Telefón interurban 643

1290 No. 1

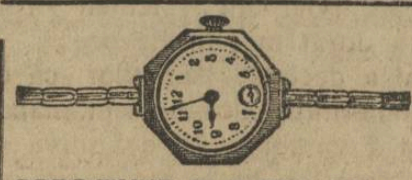

„LONGINES"
Ceasornice de buzunar
Ceasornice-brăţară
— în argint, aur, platină —
PRECIZIUNE ŞI ELEGANŢĂ
CELE MAI NOI MODELE
Se găsesc de vânzare numai la
Fenyő & Braunfeld
Bijoutieri
CLUJ, Piaţa Unirii. — Telefon 643 şi 350.

CARTEA ROMÂNEASCĂ
SOCIETATE ANONIMĂ CU CAPITAL DE 25.000.000 LE
BUCUREŞTI
INSTALAŢIUNI MODERNE DE ARTE GRAFICE
TIPOGRAFIE
LITOGRAFIE
Secţia fotografica „FOTOGLOB"
ZINCOGRAFIE
TURNATORIE
— LEGATORIE ŞI — LINIATURA MECANICA
INSTITUTELE DE DESFACERE

Stabiliment industrial pentru confecţiuni de hârtie şi carton. Liniatura mecanică. Fabricaţiune specială de registre de comptabilitate.

Caete de şcoală, Carnete şi orice fel de alte lucrări liniaturi speciale. — Blocuri de desemn, Repertoare alfabetice, Bibliorhapte, Mape de dosare, Dosare Stolzenberg, Albume şi orice lucrări de legătorie de cărţi. Fabricaţiune de plicuri comerciale, oficiale şi ori ce alte mărimi şi formate uzitate şi după comandă. — Cassete de hârtie de scrisori în diferite formate, feluri şi calităţi obicinuite, albe, colorate şi de lux.

Bilete de logodnă. Invitaţii de nuntă

CARTONAJE
p. farmacii, confiserii şi alte articole industriale.

Asortiment complect de cărţi de Şcoală, Pedagogice, Literare, Ştiinţifice, Juridice, etc. Reviste Literare, Jurnale Politice şi de Mode, româneşti şi în limbi străine.
ARTICOLE DE BIUROU şi PAPETARIE
Călimări şi garnituri complecte pentru Biurouri, Genţi de piele, Agende pentru advocaţi şi de biurou, Albume, Notese, Creioane mecanice, Registre de Contabilitate, etc., etc.

Ateliere moderne pentru pozări individuale, măriri fotografice ne imitate în dimensiune, executare în negru, sepia, aquarell şi ulei, plăci de email în alferabile pentru monumente. Reportaj fotografic continun a evenimentelor din toată ţară în fine tot ce se înrudeşte cu această branse

Toate materialele necesare Cancelariilor. Articole de desemn şi de pictură.

CENTRALA: Bulevardul Academiei 3
SEDII: C. Sfetea, Calea Moşilor 62-64 şi Calea Victoriei 68 Ionniţiu, Str. Selari 12, Rasidescu, Str. Paris 16. Fotoglob Bul. Academiei 3. — SUCURSALA: CLUJ, Piaţa Unirei 7 TIMISOARA, Piaţa Tepeş-Vodă. 2 — IAŞI, Str. Lăpuşneanu 1.

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu

DIN LIMBA ROMÂNĂ cine ar da lecții pentru inginer străin, Strada Iorga 12, parter. 2556

Închirieri:

CAUT CAMERĂ mobilată. Plătesc bine, ofer și avantagii. Adresa la ziar sub V. P.

Prima Fabrica Electrica Română S. p. A. CLUJ.

I. Strada Călugărițelor, 1.
Adresa Telegrafică: Relais.
Telefon No. 67.

Materiale pentru instalațiuni fabricație proprii.
Motoare, transformatoare, ventilatoare, perii-cărbuni, contoare, volt și ampermetre, tachimetre, material pentru tensiuni înnalte, precum și dispozitive apărătoare contra trăznetului, întrerupătoare, siguranțe în tub de porcelan, conținuu în depozit. 1914

Noutăți pentru sezonul balurilor se capătă la „DROGHERIA D'OR"
Cluj, Piața Unirei 5. 1385

Uzoni & Tana

Intreprindere electrotechnică și de specialități.
CLUJ, Strada Iuliu Maniu 17
Telefon 210

Intreprindere aranjamente electrice.

Totfelul de reparări electrotcchnice curățiri și transformări pentru mașini de sc is și mașini de birou, mașini de fiert și vase de încălzit pe lângă prețurile cele mai avantajoase.

Se pot căpăta rechizite, părți și benzi pentru mașini de scris. 2294

Reclama este sufletul comerțului

„OSMANA"

„KANDIA", binecunoseuta și apreciata fabrică de ciocolata, a pus sub această numire o nouă specialitate în circulație.

„OSMANA", e numele bombelor de ciocolată superioară cu dublă umplutură, de baclava. E o ciocolată cunoscută în Statele Apusene ca un articol neîntrecut.

„OSMANA", e superioară în calitate și dulceață delicioasă oricărei ciocolăzi.

„OSMANA", original împachetată, conține 30 bucăți la Kilogram, 30 delicii, — dar la cerere se capătă și în bucăți singuratic.

„OSMANA", e cei mai fin desert de ciocolată cu umplutură de baclava.

„OSMANA"! să cereți pretutindeni. 2554

REUMATISMUL

gutta, artritismul, durerile de picioare, de mâini, dureri de șeale etc. se vindecă radical cu Reumasol Vorel pomadă antireumatismală, Urotisana ceai diuretic și Thermovata Vorel, vată antireumatismală. Se găsește la drog. și farm. — Contra mandat postal de Lei 70 se trimite întreg tratamentul fără altă cheltuială, la care se adaugă gratuit broșura: Cum se vindecă Reumatismul și Gutta. Dep. FARMACIA VOREL PIATRA-N. 2356 1

Anunțuri se primesc la Administrația ziarului „Infrățirea"

Dr. IOAN PAUL
MEDIC DENTIST
Cluj, Strada Eminescu (Fadrusz) 8. Consult. 11—1 și 3—7. pentr toți funcționarii publici și particulari precum și familile lor. 1253
Se lucrează în rate lunare.

Prima fabrica Ardeleană de juvaere
Cluj, Str. Xenopol (Szappan-u.) Telefon 213.

Ține constant în depozit lanțuri, fabricat propriu, inele, brătare etc. Execută tot felul de lucrări de această branșă, transformează și repareză.

Aur de dentistică și forosture! Sârmă și placă de aur și argint. Schimb de zdrobituri de aur. 1845 Lloyd 641

Tablile de asbest „Meteor"

sunt cele mai durabile. Acoperemântul nu are nevoie de îngrijire și reparare și e mai bun și mai eftin ca cel de tinichea.

Lloyd 1024 1883

Se capătă la
Fabrica de Eternit METEOR S. A.
Oșorheiu jud. Bihor.

Avantajele sunt mari: purtați tocurile și talpa de cauciuc PALMA

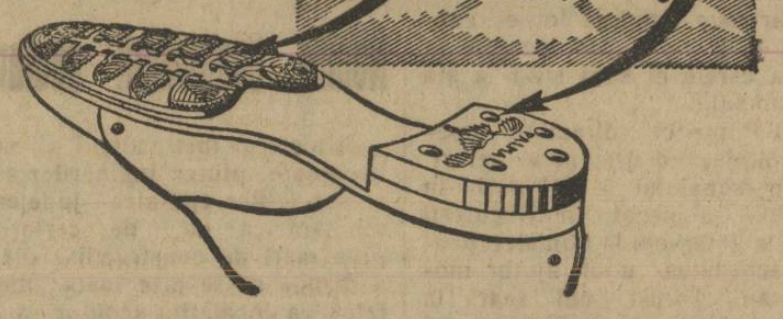

Fabrica de Mobile ANTAL ERNŐ
Cluj, 2523
Str. Moldovei 8. (fost Varga).

Vinde după comandă și se pot găsi gata Mobile: Dormitoare complecte. Aranjamente pentru birou cu 30% mai eftin ca la ori care magazin sau fabrica de Mobile.

Reclama 2734

Târgul Internațional de Mostre din Praga
De la 11—18 Martie 1923

Sursa cea mai favorabilă de cumpărare pentru orice negustor, industriaș și agricultor din România. Exepun cele mai renumite fabrici din Cehoslovacia.

Avantagii excepționale pentru vizitatori Târgului: 33% reducere la toate trenurile din Cehoslovacia, 75% reducere la viza pașapoartelor, îngrijire de locuințe, serviciu de informațiui etc.

Legitimații, prospecte și informațiuni la:
Reprezentanța Târgului **Reclama** CLUJ, Piața Unirei 4.
Se primesc și pașapoarte, spre vizare la consulatul c.hoslovac. 2548

Cărucioarele pentru copii
cele mai fine marfă străină
se găsesc cu începere dela 8 Februarie a. c. la
Filip Eisenstädter și soțul Lloyd 601
fostul magazin Lakatos Str. Regina Maria 13.
Comenzile se execută prompt. Marfa necorespunzătoare o reprimim.
Inainte de a cumpăra cărucioare, vizitați magazinul nostru 1812

TOCURI de CAUCIUC
„CONTINENTAL HANOVRA"
Se caută Reprezentant General pentru preluarea vânzărei și depozitului. A se adresa: „Cauciucul Continental" Calea Victoriei No. 103, București. 2543

AUTO-MECANICA
Soc. Anonima
CLUJ
Reprezentanța Generală A.
CLUJ, Regina Maria No. 10

S. R. A. LEONIDA & Co. UNITE
Din BUCURESTI
ATELIER SPECIAL DE REPARAȚIUNI DE AUTOMOBILE ECSECUTA ORI CE LUCRARI IN METAL.
INSTALAȚIUNE MODERNĂ PENTRU SUDURA AUTO-GENA.
Instalațiune modernă pentru REPARAT și INCĂRCAT ACUMULATORI
2223 CLUJ, Calea Dorobanților No. 18. CLUJ.

Incidentul dela Operă

Mișcarea muzicanților — O grevă de un ceas — O pretenție exagerată

Au anunțat într'un număr trecut al ziarului nostru, că muzicanții orchestrei Operei Române au pornit o mișcare pentru mărirea salariilor. Veniți din Germania și Cehoslovacia, ei se plâng că aici n'au posibilitate de a trăi omenește, cu salariile ce le primesc.

Dar nemulțumirea lor e cauzată și de lipsa de locuințe în urma căreia ei sunt siliți a sta ingrămădiți.

Dl Popovici, directorul operei, înțelegând drepțatea cererilor personalului — cel puțin în parte — a plecat la București spre a interveni la Minister pentru acordarea unui ajutor momentan. Totuși Luni seară la representația operei „Tanhäuser" publicul a rămas neplăcut surprins văzând că după cântarea uverturei, muzicanții au ieșit demonstrativ din sală.

Ne-am prezentat imediat dlui Pavel Constantin, directorul de scenă al operei, pe care l-am găsit foarte agitat, mai ales că fiind costumat nu putea să ia contact cu muzicații cari eși seră afară. Intrebându'l asupra celor întâmplate d-sa ne-a spus că e viu surprins de gestul muzicanților, ei știind bine că directorul e plecat la București chiar în chestiunea lor.

Pretenția, surprinzătoare, a muzicanților a fost ca dl Pavel să citească memoriul lor publicului, pretenție care — bine înțeles — a fost refuzată, mai ales că memoriul cuprindea unele lucruri cari nu cadrau cu situația.

După multe târăgănări muzicanții au renunțat și s'au declarat dispuși să reintre în orchestră așteptând cu cererile lor până la reintoarcerea directorului operei.

Înțelegem temeinicia unora dintre nevoile orchestranților dar reprobăm gestul de a proceda în felul acesta.

Odată promisă îndreptarea relei stări de lucruri, greva de un ceas, era deplasată mai ales când orchestranții știau bine că rezultat pozitiv nu pot obținea decât dela directorul, care era absent.

Gesturi ca cele de Luni nu pot decât strica cauzei, și orchestranții trebue să știe lucrul acesta.

Noile construcții școlare

Ministerul Instrucțiunii a pus în vedere tuturor inginerilor-șefi ai serviciilor technice județene din țară că față de cerințele prea mari de construcții școlare a dispus să se lase toată libertatea ca localurile școlilor să se ridice din materialele ce se găsesc în localitate, însă cu respectarea dimensiunilor sălilor de clasă, după proectul tip.

Totdeodată li s'a mai atras atențiunea să ia măsurile cuvenite, ca la întocmirea schițelor să se țină seama numai de dimensiunile planului „Casei școlare", lăsându se toată libertatea relativ la planul de construcție.

Congresul inspectorilor industriali.

Maine Joi 8 crt., începe la ministerul de industrie congresul inspectrriior industrial din toata țara. Desbaterile vor dura trei zile. Se vor discuta chestiuni profesionale și mai ales observațiile făcute de fiecare inspector în ultimul an asupra activității și organizării industriei de tot felul din regiunile respective, propunând-se căile și mijloacele de nouă îndrumare și de reorganizarea în legătură cu interesele statului și cu prosperitatea industriei.

CURIERUL SPECTACOLELOR

Cinema Apollo

Miercuri : Inelul ferecat al Graffe reuthilor. O puternică dramă socială.
Joi : Alexandra.
Vineri : Moriturus.
Sâmbătă : Frumoasa fără suflet.
Duminecă : Frumoasa fără suflet.

Cinema Universității

Miercuri : Insula blestemată. O frumoasa dramă socială.
Joi : Tigrul.
Vineri : Tigrul.
Sâmbătă : Lady Hamilton.
Duminecă : Lady Hamilton.

Cinema Urania

Miercuri : Lady Hamilton. O dramă sociala senzațională.
Joi : Insula blestemată.
Vineri : Mama și Fica.
Sâmbătă : Saltul mortal.
Duminecă : Saltul mortal.

O școală de pomicultură în Hunedoara

In urma stăruințelor depuse de d-l Ion Panaitescu, senator de Deva-Ilia, d-l ministru al Agriculturei și domeniilor Al. Constantinescu, a binevoit a pune la dispoziția pepiniera statului dela Teiu (plasa Ilia) pentru înființarea unei școli de pomicultură. D-l ministru a aprobat în același timp ca să se prevadă în budgetul ministerului de Agricultură pe anul viitor sume le necesare pentru dotarea școalei cu cele necesare.

Inființarea acestei școale va fi o adevărată binefacere pentru județ, nîtru cât se vor putea pregăti specialiști în îngrijirea pomilor fructiferi, cari sunt una din bogățiile ținutului nostru.

După școala medie dela Ilia, aceasta este a doua școală care se înființează în circumscripția senatorială Deva-Ilia, grație stăruințelor senatorului Panaitescu.

D-sa se străduiește acum să înființeze și o școală practică de meserii în plasa Deva.

UN POPOR CARE SE REGENEREAZA

O rassă care se regenerează

Henry Dugard publică note interesante asupra indienilor din care se vădește că acest popor e azi cu desăvârșire altfel decât am cetit despre el în copilărie.

Actualmente în Statele Unite sunt 340.917 locuitori de rasă roșie. fără a socoti Alaska unde s'ar găsi aproape 25.000.

Creșterea acestei populații se datorește înființării de spitale pentru Indieni și ameliorării condițiilor sanitare ale vieței lor în general. In 1900 nu existau decât 5 spitale: în 1922 erau 27 cu 2400 de paturi. Peste 20.000 de Indieni au fost îngrijiți în spitalele guvernului în anul trecut.

In instrucțiune s'au făcut de asemenea mari progrese. Cea dintâi școală pentru Indieni a fost fondată la Carlyle în 1879 și nu numără decât un foarte mic număr de elevi. Anul trecut numeroasele școli pentru Indieni au cuprins 621.943 de elevi.

Creșterea bogăției Indienilor e remarcabilă. Ei au numeroase cirezi, valorând aproximativ 35 milioane de dolari. Acestea cuprind 265.000 de cai, 3 0.000 boi și 140.000 oi. Aproape 43.000 de Indieni sunt agricultori, cultivând 300.000 de hectare; acum zece ani nu erau decât 20.000 de agricultori cultivând 200.000 de hectare. Pădurile lor sunt prețuite cam la 80 de milioane de dolari.

Două treimi dintre Indieni sunt cetățeni ai Statelor-Unite și aproape 50.000 sunt alegători. Numai o treime, veci, mai este pusă sub juridicțiunea Biroului Indian.

Cel mai bogat teren petrolifer al Statelor-Unite se găsește de altfel în Oklahoma și aparține triibului Osagilor. Drepturile ce sunt plătite pentru exploatarea terenului sunt egal împărțite între toți membrii acestui bogat trib. Anul trecut fecare Indian Osag a primit, ca parte a lui, aproape 10.000 de dolari. Mai multe familii, compuse din câte opt membri, au avut deci un venit de 80.000 de dolari.

Reprezentanța Indienilor în Congres e demnă de a fi cunoscută. Senatorul Robert L. Owens din Oklahoma, e membru ales al tribului Cherokke, și senatorul Charles Curtis, din Kansas, e membru al tribului Kaw. După cum se vede Indienii moderni seamănă puțin cu acela dintre strămoșii lor și cari se luptau cu Scouts-ii și cari au dat subiectele atâtor romane de aventuri ce ne-au fermecat copilăria. Indianul modern e un agricultor pacific și care nu se gândește decât să se îmbogățească.

Prețuește oare această realitate cât ficțiunea?

G. R.

Dregeți-vă oglinzile defecte în atelierul de lustruire de sticle și oglinzi 2484

Hunwald,

înzestrat cu mașinile cele mai moderne **Cluj.**

Telefon interurban 147.

Să cumpărăm 1733
dela Drogueria

„EMKE"

Proprietarul firmei:
Barkóczy Alexandru.

Prețuri eftine. Mare asortiment. Serviciu regulat.

ABONAMENTELE

pentru ziarul

„Infrățirea"

se primesc cu

Lei 180 anual
Lei 90 pe 6 luni
Lei 45 pe 3 luni

Pentru autorități, bănci și societăți

Lei 240 anuul
Lei 120 pe 6 luni
Lei 60 pe 3 luni

RECLAME

Se primesc pentru ziarul „INFRĂȚIREA" la Administrație Str. I. Maniu No. 3. și prin toți Agenții și Agențiile de publicitate

Se primesc reclame scrise și în limba maghiară și germană pentru care avem traducători speciali

Prețuri reduse

Toți cari vor face reclamă pentru vânzări cumpărări vor avea posibilitatea să constate marele avantaj.

Se pot transmite reclame si prin telefon: 952

Institutul de Arte Grafice, Editură și Librărie „CARTEA ROMÂNEASCĂ" Cluj, Calea Dorobanților No. 14—16. Telefon: 202.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul III. ◆ No. 723 — 8 PAGINI ◆ UN LEU ◆ 8 PAGINI — Vineri 9 Februarie 1923

R CLUJ I. 4742

77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu

Infrățirea

ANUNȚURILE LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3, (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: REDACȚIA No. 241

ABONAMENTE:
PE 1 AN pentru autorități . . .
PE 1 AN 180
PE 6 LUNI 90
PE 3 LUNI 45

Ruperea tratativelor de la Lausanne

Cu tot spiritul de conciliere pe care l'au arătat în cursul tratative lor Aliații, conferința dela Lausan ne din cauza intransigenței Turcilor pare să se încheie cu un eșec complect.

Incercarea Turcilor de a rupe frontul unic sa manifestat mai ales în timpul Conferinței de la Paris.

Ei au trimes la Paris ca și la Londra, misionari însărcinați să sondeze cercurile financiare anga jându-le, prin promisiuni și acor duri particulare să facă presiuni asupra guvernelor, ca delegațiunile oficiale la Lausanne să se arate mai binevoitoare.

Acești misionari s'au bucurat în să deacelași eșec, atât la Paris cât și la Londra.

Aceste tentative de negocieri ne obținând nici un rezultat, iar pe de altă parte delegații aliaților Bompard, lordul Curzon și marchizul Garroni continuă să urmărească o atitudine comună, Turcii păreau că au înțeles să-și schimbe tactica.

După intransigența ultimilor săptămâni, s'a manifestat la ei un spirit de acomodare, care dădea multă speranță Aliaților, că tratativele vor fi încoronate de succes.

Delegația turcească declarase chiar că la sfârșitul lui Ianuarie, crede că va fi de acord cu Aliații asupra punctelor generale ale tratatului, pacea putând fi semnată în cursul lunei Februarie.

Deși această pace nu mulțumea speranțele ce și le puseseră Aliații în ea la început, totuși conferința conducându-se după maxima că „o pace rea, valorează totdeauna mai mult decât un război bun" nu s'a dat la o parte să facă toate concesiunile posibile Turciei.

Ultima desfășurare a evenimentelor din Ruhr a făcut însă pe guvernul din Angora, probabil și sub înrâurirea presiunei bolșevice, să trimită noui instrucțiuni delegației turcești, care deodată își schimbă atitudinea pacifică.

Reprezentantul guvernului din Angora la Paris a și declarat reprezentantului Franței, că dată fi ind nevoia Aliaților de a avea cât mai de grabă încheiată pacea în Orient, Turcii n umai au de făcut vre-o concesiune; Aliații fiind siliți în cele din urmă să accepte mai ales pentru problemele econo mice, condițiunile lor.

Inzistența pe care o pusese Poin caré pe lângă guvernul din Angora părea să fi redus pretențiunile Turcilor, care însă nu și-au manifestat adevăratele intenții decât cu o cazia remiterii tratatului, în momentul când Aliații erau siguri că în afară de mici restricțiuni acest tratat va fi acceptat de delegația otomană.

Din nefericire Turcii s'au declarat dispuși să semneze numai în parte tratatul, relativ la chestiunile teritoriale, renunțând la revendicările în chestiunea portului Karagaci, la plebiscitul în Tracia, la garnizoana din Gallipoli, la militarizarea țărmurilor Strâmtorilor și acceptând clauza minorităților așa cum a fost fixată de Aliați. — Dea semeni Turcii acceptă ca datoriile căilor ferate să rămână în sarcina statelor deservite respectiv.

Punctele pe care delegația turcă a refuzat să le accepte sunt acele privitoare la interesele private financiare și mai ales asupra chestiunei Mossul, unde speră să producă o ruptură între Anglia și Franța, speculând interesele deosebite ce le au aceste două țări în ce privește petrolul din Mesopotamia.

Refuzul de a semna tratatul cu Aliații a fost dat de Turci în plină ședință și în urma insuccesului lui Bompard, care fusese delegat să mai trateze cu Turcii, cercurile aliate sunt foarte consternate de insuccesul tratativelor de pace.

Ruptura dela Lausanne e considerată ca o mare nenorocire pentru toată lumea și mai ales pentru Turcia și gravitatea situației e cu atât mai accentuată cu cât în Tracia trupele grecești abia așteaptă se reia războiul cu Turcii, iar Bulgarii în mod ascuns pactizează cu bolșevicii, pentru a veni în ajutor Turcilor.

Desiur că în ce ne privește, având în vedere deosebitul interes ce-l avem ca chestiunea Mării Negre și a Strâmtorilor să fie rezolvată în senzul propunerei noastre, eșuarea tratativelor atinge și interesele noastre vitale, fiind siliți ca în cazul unui eventual conflict să fim de acord cu măsurile ce le-ar lua Aliații față de Turci.

Speranțele c ese mai pun în mediațiunea americană, cum anunță lutimele telegrame, sunt singurele care îndrituesc încă o schimbare a situației și salvarea păcii în Orient.

Cațavencu de după războiu

— Un discurs al dlui Lupu —

In faimoasa sală „Dacia" unde se țin cele mai multe din întruniri le publice convocate în București, partidul țărănist a avut zilele trecute o întrunire la care au luat cu vântul coriței politicii țărăniste. Dintre aceștia nu putea lipsi, desigur, cel mai limbut politician din câți cunoaște opinia publică, d-l dr. Lupu.

Am găsit în ziarul „Adevărul" câteva fragmente din „marele discurs" rostit cu acest prilej de frun tașul țărănist.

Dacă ne ocupăm aci de cuvântarea d-lui Lupu nu facem asta pentru a combate părerile susținute de d-sa, nici pentru a le comenta, ci pur și simplu pentru a reproduce din ele pe acelea cari prin ridicolul lor ne amintesc cele mai caracteristice pagini de satiră politică din opera marelui Caragiale.

Iată câteva pilde :

„In loc să cereți „numerus clau sus", mai bine cereți să se deschidă porțile pentru toți fii acestei țări, chiar și pentru cei veniți de peste graniță, dar pentru aceasta trebuie să punem la bir greu pe toți liberalii(?) pe toți îmbogățiții, pe toți generalii(?), pe toți banche rii și pe toți ticăloșii, s icu banii aceștia să facem școli, pentrucă nu vă trebuie pomana aceia de 12 mi lioane a lui Vasiliu Bolnavu...."

„Din nimic a făcut 2 miliarde. Nu ne trebuie fărâmătura lui, SĂ DEA TOT ...

O voce din sală : Trăiască poporul român.

D-l dr. N. Lupu : „Acesta este poporul român și d-v. toți de acolo sunteți poporul român. Națiunea ro mânească se compune din toți câți locuesc această țară fără deosebire de religiune ; religiunea e chestiune de credință (!?!)....

După această magistrală definiție a religiunei, d-l dr. Lupu face și următoarea comparație pentru a'și concretiza gândirea:

„Unora le plac blondele, altora brunele. Treaba lor! Așa și cu religia. N'au să se ucidă pentru as ta unii pe alții".

Regulând astfel chestiunea antisemită, ilustrul doctor trece la chestiunea Constituției. Aci cuvântarea d-sale devine din ce în ce mai vehementă :

„D-lor, se pregătește acest atentat, (e vorba de votarea Constituției) cum spun, care pune țara românească într'o poziție specială (?!?) în mijlocul tuturor popoarelor lumii, nu numai ale Europei, dar și ale Africei!! Nimeni n'a îndrăznit să viseze măcar că s'ar putea veni în secolul al 20-lea cu o constituție pe care nici Nicolae Petrovici n'ar fi îndrăznit s'o introducă în Rusia".

Evident blândul țar n'ar fi îndrăznit să facă o constituție cu vot universal, reprezentare proporțională, libertatea cultului, etc....

Dar înfierbântându-se pe măsură ce vorbea impetuosul doctor ia poze de erou :

„Am spus cuiva și v'o spun și d-v. : dacă va trece (Constituția), atunci va trece peste cadavrele noastre și eu vă declar că nu consider o moarte mai frumoasă, la vârsta mea, decât de a muri în fruntea mulțimei, apărând libertatea și împiedicând ca această constituție să poată trece și să asigurăm acestui popor, care merită o soartă mai bună, libertățile sacre...."

Ne oprim aci cu reproducerea pasagiilor din „marele discurs" al „marelui democrat". Ne exprimăm însă regretul că n'avem acum un al doilea Caragiale care să prindă tot ridicolul și prostia acestor „oameni noui" răsăriți în viața noastră publică de după războiu.

Acordul partidelor de opoziție

Presa opoziției caută să atribuie o semnificație deosebită acordului încheiat zilele acestea între partidele adversare actualului regim politic. Judecând însă condițiunile în care a intervenit înțelegerea nître partidele național, al poporului și cel țărănesc, lesne constatăm că nu este de natură să schimbe situația politică și nici nu poate fi justificată.

Ideia de solidaritate politică isvorește întotdeauna dintr'o necesitate socială sau ia naștere ni față unui pericol care amenință interesele generale. In împrejurările interne de astăzi acordul dintre cele trei partide nu-și are nici o explicație în fața cerințelor publice, pentru că el trebuie considerat c ao negare a tuturor străduințelor pe care nîtreg poporul român le face în vederea normalizării vieței publice.

De un an de zile guvernul actual depune cea mai pricepută și intensă activitate cu scopul ca să îndrepte nu numai rănile adânci ale războiului, dar și o stare de lucruri precară moștenită de la celelalte partide politice. Și, rezutlatele obținute sunt mari. Pretutindenea se observă tendința spre normalizare. Dacă însă realizările nu sunt complecte aceasta se datorește timpului prea scurt și condițiunilor grele ni care guvernul își îndeplinește programul lui. Totuși calea apucată de actualii conducători e bine călăuzită și potrivită cu interesele publice. Rezultatele obținute până acum atât în politica internă, cât și în cea externă sunt indicațiuni că opera de consolidare începută va fi dusă la bun sfârșit.

De aceia, ori câte acorduri politice ar interveni și oricât s'ar agita opoziția, ținta ei nu poate fi atinsă, fiindcă se isbește de opinia publcă conștientă că țărei în mersul spre consolidare, îi trebuie liniște și muncă., iar nu agitațiumi la a căror bază nu există nicio justificare.

Dar, în acțiunea ei pornită acum, opoziția este tot așa de rău condusă, după cum a dovedit-o și în alte rânduri când țara în adevăr ar fi avut nevoie de solidaritatea tuturor partidelor politice. De-ar fi să amintim numai prilejul conflictului de la granița maghiară, când o parte din opoziția agitatoare de astăzi s'a desolidarizat de întreaga gândire românească care-și afirma cele mai legitime drepturi într'o cauză națională — și ar fi suficient să ne dăm seama că atitudinea opoziției este departe de a corespunde intreselor generale ale țărei.

In conițiunile din prezent, ideia de solidaritate politică ar putea prinde numai ni cazul când opoziția s'ar decide ca să dea guvernului un sprijin efectiv în vederea aducerei la îndeplinire a operei de sonsolidare începută. Dar, partidele de opoziție în acțiunea lor nu s'au înțeles pe temeiul unor principii politice și nici nu urmăresc rezolvirea problemelor sociale și economice imperios cerută în momentul de față, ci atitudinea lor este călăuzită de dorința venirei la guvern.

Afară de aceasta împrejurările interne și externe de astăzi pe lângă că nu îngăduiesc de loc o schimbare de regim, dar chiardacă s'ar impune o asemenea eventualitate, ea n'ar putea fi posibilă și din considerația că partidele opoziționiste n'au nici capacitatea de a guverna și nici n'au elementele a căror autoritate politică să corespundă situației.

Prin urmare, acordul încheiat între partidele național, al poporului și cel țărănesc, în jurul căruia presa opoziționistă face mult sgomot nu poate să aducă nici o schimbare în situația politică actuală.

Despăgubirile

cuvenite României pentru distrugerile în ind. petroliferă

Cititorii noștri își amintesc, desigur, de tratativele purtate mai de mult la București de guvernul nostru cu d. L. Wenger, delegatul Aliaților, privitor la chestiunea despăgubirilor datorite României de către Aliați pentru distrugerile din regiunile petrolifere făcute cu prilejul retragerei făcute din îndemnul Aliaților în urma asigurărilor formale date de aceștia că vor plăti României toate pagubele pricinuite prin aceste distrugeri.

Din partea Aliaților, guvernul nostru a primit de curând unele propuneri de despăgubiri, cari nu convin statului nostru. Aceste propuneri constă în acordarea de despăgubiri numai societăților și industriei particulare petrolifere, rămânând ca, în ceeace privește pagubele cuvenite statului și industriei acestuia, să nu se acorde deocamdată nimic.

D. ministru de finanțe a răspuns, cu împuternicirea guvernului, că aceste propuneri nu pot fi acceptate, fiindcă statul trebuia să fie cel dintâiu despăgubit, iar în ceea ce privește industria particulară petroliferă Statul să aprecieze și repartizeze cui să se dea și cât să se dea, iar nu după indicațiile Aliaților.

Chestiunea se află în acest stadiu și va fi reluată după ce se va primi noul răspuns din partea Aliaților.

Mișcarea culturală, teatrală, literară, artistică

Hildebrand Frollo

Gazetele din București au anunțat acum câteva zile moartea uuuia din cei mai de seamă membri ai corpului didactic profesorul de liceu Hildebrand Frollo, secretarul perpetuu al Asociației.

Hildebrand Frollo, a cărui natură delicată corespundea temperamentului său liniștit, a fost victima înzăpezirilor răcind în drumul ce l'a avut de făcut dela Cluj la București.

Ne facem o pioasă datorie dând corpului didactic din Ardeal, câteva amănunte asupra acestui distins profesor, pe care mulți desigur nu-l cunosc decât din activitatea de secretar perpetuu al Asociației corpului didactic.

Născut în 1878 la București, Hildebrand face la Iași studiile humanistice (a-a zisele humaniora) dela 1889 la 1899; de unde pleacă la Roma unde a studiat filozofia și dreptul canonic.

Intors în țară a urmat studiile de filologie clasică dela Universitatea din București, iar dela 1906 s'a consacrat învățământului secundar, ca profesor de limba latină.

In afară de activitatea sa didactică Hildenbrand Frollo, nu e un necunoscut nici în literatură. Pe lângă poeziile publicate de l' „Indépendance Roumaine" și traducerea piesei „Doamna Inger" din Ibsen, adânc cunoscător a limbilor clasice, Frollo făcând parte din cenaclul dela „Convorbiri Critice", a tipărit în această revistă numeroase traduceri din Catul, Carducci, Heine, etc.

Deasemeni a colaborat și la „Convorbiri literare" unde a publicat „Prometheu", traducere din Eschyl.

Corpul didactic cât și scriitorii români pierd prin Hildebrand Frollo nu numai pe un om de talent ci și pe un cole din cei mai iubiți și mai conștiincioși a cărui activitate a fost recunoscută și de Asociația corpului didactic, al carei secretar perpetuu a fost.

Curiozități

Un drum de sticlă în America

Minunatul parc „Yellow-Stone" din America, renumit pentru aleile sale de arbori petrificați, a câștigat acum cu o atracție mai mult. Până acum aleia uriașă de arbori de piatră, care lega cele două părți ale uriașului parc: Raving-Mountain cu Golden-Gate, era întreruptă de o stâncă mare, de 80 metri înaltă și lată de 1400 m. Spre a îndepărta stânca aceasta uriașă, americanii făcuseră până acum tot posibilul, dar fără vr'un succes, deoarece stânca, fiind din sticlă, nu putea fi spartă cu dinamită sau alte asemenea mijloace. Unui muncitor, care lucrase în sticlării, i-a venit acum ideia, pe care a comunicat-o și altora, că stânca aceasta ar putea fi spartă dupăce vor încălzi-o și vor turna pe ea apă rece. Procedându-se astfel, s'a produs o explozie uriașă și s'a putut uni aleia dintre Golden-Gate și Rowing-Mountain. Sfărâmăturile de sticlă de pe urma exploziei au servit apoi pentru pavarea acestei alei.

Eleonora Duse în America

Artista italiană cu renume mondial, Eleonora Duse, care după o pauză de zece ani a început din nou, în toamna anului, trecut să apară pe scena marilor teatre din orașele Italiei nordice, va pleca zilele acestea în America, într'un turneu mai mare, cu impresarul R. Percy-Burton.

CURIERUL SPECTACOLELOR

Teatrul Maghiar

Joi, seara: Citera.
(pentru a 2 oară. Prețuri obicinuite. Abonament de zi No. 84. C.)

Joi, noaptea: Sakk Viu.
(Reprezentație în scop de binefacere. Prețuri pe Premieră).

Vineri: Prințul Délibáb.
(Operetă. Premieră. Prețuri de Premieră. Abonament de Premieră No. 33).

Sâmbătă, Matineu:
Mireasa Vândută: (Reprezentație pentru tinerime cu prețuri de tot reduse. Conferează profesorul Földváry).

Sâmbătă, seara: Prințul Délibáb:
(Operetă pentru a 2 oară. Prețuri obicinuite. Abonament de zi No. 85 A.)

Sâmbătă noaptea: Amor și Mândrie (Cu concursul dlui Stefan Szentgyörgyi. Prețuri obicinuite).

Duminecă, Matineu:
Silvia. (Prețuri reduse).

Duminecă seara: Prințul Délibáb.
(pentru a 3 oară. Prețuri de Premieră. Abonament de zi No, 86 B.)

Duminecă noaptea. Regele Tigrilor, (Prețuri obicinuite).

Luni: Prințul Délibáb.
(pentru a 4 oară. Prețuri obicinuite. Abonament de zi No. 87 C).

Preocupări de aiurea

Lupta contra flirtului

Mo'ravurile încep să se schimbe...

Obiceiuri întrate de mult în gustul marelui public monden sunt părăsite azi, fiindcă par a mu mai fi de bun gust. In Franța nu se mai bate nimeni cu confetti și serpentine; din America ne vine știrea că Ladyile și Miss-ele au hotărît să ducă o campan e înverșunată contra flirtului...

Are această luptă vre un rost? Ori e numai o latură a unui feminism exagerat și rău înțeles?...

Pusă astfel chestiunea, trebuie să ne întrebăm, contra cărui flirt se ridică azi Americancele, că-ci flirtul, ca expresiune momentană și trecătoare a tuturor revoiior iubirei, își are și trebuie să aibă, locul său sub soare și dreptul său la existență și deci socotim că supărarea femeilor de peste Ocean nu se îndreaptă împotriva acestor manifestări cupidoniene. Dar cultivat pentru el însuși și rămânând totdeauna flirt, flirtul nu mai constitue decât un simptom de degenerescență, adică de depravare a vieții sexuale.

Originalitatea acestei mode nu ar reveni de altfel Americei, căci se zice că în Noemvrie și Decemvrie, la Biaritz și în alte stațiuni de iarnă franceze, a fost ca un cuvânt de ordine. printre cei din sexul urît, să nu mai spună niciunul vorbe plăcute vre-unei domnișoare oricât de drăguță ar fi fost...

Ca să nu mai fie plictisite de vechii iubitori de a „conter fleurette", drăgutnle americane arborează o insignă de forma unei șopârle verzi.

Deci când are agățat acest simbol al moralei austere, americanul când o va dansa, îi va vorbi Miss-ei nu de formele-i sculpturale, nu de ușoru-i pas, nu de talia-i mlădioasă, ci de Einstein, de ocuparea Ruhrului, de numărul feministelor alese în parlamentele din lume, etc., etc.

Trebuie se recunoaștem că introducerea acestei mode nu ar fi decât pe placul celor mai mulți, căci la urma urmei vorbindu-le numai de chestiuni cari în definitiv nu le interesează, tinerile americane vor fi fără îndoială cele cari vor asvârli emblema verde, pentru a mai auzi și câte un cuvânt mai insinuant, mai îndrăzneț, mai tulburător... Se zice că fiind siguri de acest lucru, Americanii s'au hotărât să aștepte capitularea drăguțelor adversare, vorbindule numai așa cum cere nouă modă... Și fără îndoială, succesul li'i asigurat de pe acuma!...

G. R.

Cât cheltuesc americanele pentru frumusețe

Dl George S. Fowler, șeful secțiunei pentru reclamă a unei firme de articole de înfrumusețare din Statele Unite, a relatat de curând că femeile americane întrebuințează anual 75 până la 100 milioane dolari pentru cosmeticuri, pudră, fard, roșu de buze, alifii, etc

Suma aceasta este enormă, avându-se în vedere că o foarte mare parte a femeilor americane consideră apa și săpunul ca suficiente pentru a păstra frumusețea.

CITIȚI „INFRAȚIREA"

FOITA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Instrucția publică în Rusia Sovietică

— Un bilanț al distrugii —

Puține dintre manifestările regimului bolșevic din Rusia au servit străinătății apusene atâtea comentarii, ca faza nî care se găsește de cinci ani învățământul public al acestei țări — enigma. N'a fost europeon rătăcît prin Rusia, care să nu se fi interesat de mersul învățământului public sub bolșevici și să nu destăinuia lumii apusene constatările făcute.

Cu toate acestea nu se știe nici azi aproape nimic în chestiunea aceasta. Convingerile occidentalilor în materia aceasta s'au rezumat la constatarea unui regres înspăimântător. Incolo, reformele ce s'au adus și care au cauzat regresul acesta, au fost prea puțin aduse la cunoștința noastră.

estăinuirile de mai jos, făcute prin coloanele lui „Prager Presse" de I. E. Șrom, relevă din nou dezastrul cunoscut al instrucției publice a Rusiei. Articolul ziarului cehoslovac subliniază raportul depus de comisarul învățământului, Lunaciarsky, în sovietul din Moscva și un articol al lui Lenin, publicat în chestiunea acestui raport în „Pravda" din 4 Ianuarie 1923.

Ziarul Cehoslovac informează, că în primii doi ani de revoluție, Rusia a făcut nî domeniul învățământului public un progres considerabil. Comisarul Lunaciarscky, un idealist, poet, dramaturg revoluționar, boem „Stürmer und Branger", avea toate calitățile pentru a se aventura în marea operă la care s'a angajat. Datorită calităților sale, i-a și reușit în primii doi ani.

Popularizarea științei, combate rea analfabetismului, acestea au fost lozincile cu care a pornit și de fapt a izbutit să creeze pretutindeni cursuri poporale, să trimită pretutindeni echipe de propagandiști, să nființeze turneuri de propagandă, etc. E prima perioadă a activității sale, până la finele anului 1919. Succesul acesta se datora însă nu atât râvnei lui Lunaciarsky, cât haosului financiar. Bolnemul Lunachiarsky era stăpân pe vistieria statului, putea realiza orice, fiindcă nu era controlat și nu era sistemizat nimic.

A urmat perioada decadenței, o decadență, cum nu s'a mai înregistrat alta. Anul 1920, anul războiului cu Polonia, a răpi tuți Lunaciarsky toate resursele bănești și a atras toată atenția în irecțiunea războiului. Rusia se militarizase toată, de carte nu se mai ocupa nimeni.

A venit pe urmă foametea, lipsurile, vistieria s'a secătuit și odată cu ea învățământul public a pornit pe povârnișul pe care lunecă și astăzi.

Dar să lăsăm pe raportorul Lunaciarsky sc descrie situația:

In 1921 Rusia a avut 82.400 școli cu 6.9 milioane elevi, față de cele 63.000 d școli cu 4 milioane de elevi din 1911. Secătuindu-se însă tezaurul și guvernul ne mai putând susținea școlile, le-a dat în administrația comunelor. Acestea apoi nu le-au mai purtat de grijă și parte din ele s'au închis, parte au decăzut de tot. In timp ce în 1920 școlile primare erau cercetate de 71 la sută dintre copii de școală, l asfârșitul lui 1922 numai 38 la sută dintre copii cercetează școala.

Invățătorii sunt cei mai prost plătiți dintre toți slujbașii, abia 12 la sută a exigențelor lor primordiale putând fi satisfăcute. Din cauza aceasta învățătorii dezertează în massă și se înrolează în tabăra dușmanilor regimului. Locul lor rămâne neocupat de nimeni.

*

In cursul anului 1920 bugetul statului destinase învățământului 10.4 la sută, iar acum, în cursul anului trecut, numai 4.2 la sută. Astfel cota destinată az iinstrucției primare e numai a zecea parte din aceea prevăzută în bugetul țarist. Și cum autoritățile locale nu se îngrijesc de școală, Lunaciarsky s'a văzut nevoit acum să recomande sovietului nitroducerea unui impozit școlar, în caz contrar fiind temeri de un deplin dezastru.

Și mai precară e situația școlilor secundare și a celor superioare.

In ultimul timp au fost desființate 49 dintre acestea, 24 au fost unificate, iar șajte au rămas ca mai înainte, întrucât localnicii s'au angajat să le susțină. Dinre școlile superioare din trecut mai sunt acum 91 și s'au pus în vedere restricțiuni noui, întrucât situația lor e cea mai rea.

Situația e aceeași și în privința azilurilor de copii. C utoate că ar trebui să aibă milioane de elevi, numărul elevilor e azi de abia 300,000, o cifră neînsemnată față de aceea de sub regimul țarist.

Situația aceasta a fost descrisă de Lunaciarsky în termeni foarte desperați. La fel o descrie și Lenin în pomenitul articol din „Pravda". Ceeace e de mirare în urma acestora, e că părintele revoluției rusești, cu toate că constată totala ecădere a instrucției publice în statul sovietic, în loc să recomande soluții, insistă asupra propagandei ce trebue făcută în școală pentru ideile bolșevice.

Cronica politică

Spectrul revoluției. Hotărîrea guvernului de a trece prin parlament noua Constituție pe care o așteaptă țara, a ridicat, cum era de presupus, indignarea partidului țărănist care crede că a găsit în acest fapt un nou prilej de agitație

In întrunirea pe care au ținut-o la București, fruntașii grupării țărăniste nu s'au sfiit să afirme să vor căuta să împiedice chiar prin violență votarea Constituției.

Amenințarea cu mișcările de stradă nu e pentru întâia dată aruncată de către oamenii dela conducerea partidului țărănist. De vre-o trei ani această amenințare constitue un fel de argument suprem al politicei țărăniste.

Nepregătit pentru a duce o luptă politică cu arme legale, partidul țărănist, născut în vremuri de agitație și trăind numai prin agitație, recurge la amenințarea cu revoluția pe care o plimbă ca o sperietoare în fața opiniei publice. Dar trucul a început să se învechească.

Lumea își dă acum seamă că amenințările acestea nu sunt decât încercările de șantaj ale unei politici care își vede sfârșitul apropiat.

Opinia publică a primit cu un zâmbet de dispreț și de batjocură amenințările cu violența rostite în întrunirea țărănistă. Ele nu mai sperie pe nimeni. Pentrucă nu e nimeni atât do naiv în țara asta încât să ia în serios afirmațiunile unor oameni cari de pofta binefacerilor puterii și-au pierdut mintea.

Dar chiar dacă s'ar găsi netrebnici și smintiți cari i-ar urma pe căi anarchice, ei vor fi repede astâmpărați. Sunt destule mijloace pentruca ordinea necesară țării să nu fie turburată Socotim însă ca nu va fi nevoie de o atare acțiune, fiindcă chiar cei cari și-au făcut o meserie din a agita și a instiga își dau seama de zădărnicia încercării lor.

„PATRIA" încurajază speculatorii

De cc se impun prețuri maximale?

Ziarul „Patria" într'un număr recent, ocupându se de anteproiectele guvernului cu privire la legea împotriva speculei, îl combate cu înverșunare, fără ca în schimb să aducă o soluție în deslegarea acestei grele probleme la ordinea zilei.

Deosebirea însă dintre concepția guvernului în această privință și cea a partidului național, este că actualii conducători nu urmăresc decât apărarea intereselor generale, pe când dnii Maniu și Vaida prin organul lor se mărginesc să facă atmosferă în vederea obținerei a unor oarecari avantagii electorale

In adevăr „Patria" luând apărarea comercianților speculatori, uită principiul că în nici un caz interesele marelui public nu pot fi sacrificate în profitul unei clase de privilegiați.

Dar, oficiosul partidului național pretinde că guvernul în proectul împotriva speculei nesocotește drepturile comercianților, fiindcă nu le îngăduie libertatea absolută a comerțului.

Experința însă a fost făcută, căci ori de câte ori s'a lăsat libertate negustorilor în exercitarea profesiunei lor, s'a constatat că specula e mai mare ca oricând.

Credem și noi, că libertatea comerțului prin legea cererei și a ofertei, determină concurența, cela ce atrage după sine eftenirea vieței. Pentru a obține asemenea resultate se mai cere să trăim vremi normale. Ori dimpotrivă astăzi urmele războiului n'au fost șterse încă, speculatorii de toate categoriile caută prin mijloace nepermise ca să se înavuțească pe socoteala celor mulți. Legea concurenței nu este posibilă acum, fiindcă cei interesați se cartelează și publicul consumator nu poate lupta împotriva lor.

Dovada afirmațiunilor noastre reese în mod evident din declarațiile făcute zilele acestea de fabricații de zahăr, în senzul că aceștia au vândut comercianților chilogramul de zahăr cu prețul de 20 lei, iar noi știm că pe piață a fost vândut cu 30 lei și chiar mai scump'

De aceia guvernul trebuie să intervie energic și să fixeze prețuri maximale. cu sancțiuni severe pentru acei ce nu le vor respecta.

Articolul „Patriei" dovedește încă odată opiniei publice cât de mare solicitudine are partidul național pentru interesele ei.

CURIERUL SPECTACOLELOR

Cinema Apollo

Joi: Alexandra.
Vineri: Moriturus.
Sâmbătă: Frumoasa fără suflet.
Duminecă: Frumoasa fără suflet.

Cinema Universității

Joi: Tigrul.
Vineri: Tigrul.
Sâmbătă: Lady Hamilton.
Duminecă: Lady Hamilton.

Cinema Urania

Joi: Insula blestemată.
Vineri: Mama și Fica.
Sâmbătă: Saltul mortal.
Duminecă: Saltul mortal.

Efectele urcării valutei Cehoslovace in Ardeal

Situația negustorilor ardeleni. De unde au inportat aceștia mărfuri. In ce condițiuni. Plățile au întârziat. Amenințarea de a ni se restrânge creditele în Cehoslovacia. Nevoia unei transacții. Ce s'a obținut. Prelungirea termenelor de plată. Condițiunile

Ce ne spun delegații cari au condus tratativele

Printre negustorii ardeleni dom nește o vie mișcare, din cauza situației în care se găsesc astăzi față de creditorii lor. Aceasta stare suprinde exclusiv numai pe negustorii din Ardeal, de oarece, afacerile care au fost încheiate de aceștia, au fost îndreptate aproape cu totul într'un singur loc: Cehoslovacia.

Atunci când scumpetea mărfuri lor pe toate piețele străine, a creat dificultăți enorme, pentru toți negustorii din restul țărei, neustorii ardeleni, au fost avantajați foarte mult de faptul că s'au putut aproviziona mai lesne din Germania, Austria, și cu deosebire din Cehoslovacia.

Afacerile negustorilor ardeleni, încheiate pe piețele acestei din urmă țări, prezenta mai ales, avantajul că la acea dată, valuta Cehoslovacă era, cu mici variații egală cu a noastră.

Condițiile în care au încheiat afacerile

In afară de situația mai bună, di npunct de vedere valutar, pe care o oferea peiețle din Cehoslovacia negustorilor Ardeleni, aceștia, prin legătu rile mai vechi ce le aveau cu firmele și fabricele din Cehoslovacia, au putut obține și alte condițiuni avantajoase la încheierea afacerilor, făcute, condițiuni extrem de lesnicioase, în ce privește termenele de plată, cu singura clauză, că la termenile pescrise, plățile să se facă în raport cu starea valutei Cehoslovace la data scadenței.

Plățile au întârziat

Prevederile negustorilor ardeleni, au fost însă înșelate. Valuta Cehoslovacă a crescut trecând peste calculul acestora La teramenile fixate, au ezitat să facă plățile, cerând amânări în credința, că valuta cehoslovacă va reveni, și vor câștiga condițiunile de plată în favoarea lor. Speranța aceasta însă nu s'a împlinit.

Valuta aceasta s'a urcat mereu, până astăzi, când după cum se știe, în raport cu a noastră este de 1 la 6. Astfel plățile au întârziat și ele mereu, producând cea mai gravă stare de jenă în rândurile negustorilor noștri.

Se vor restrânge creditele în Cehoslovacia?

Se înțelege că această stare de lucruri a provocat, o mare îngrijorare, în rândurile fabricanților și ale negustorilor cehoslovaci, cari sunt astfel angajați cu sume considerabile în Ardeal.

Partea mai grave este că foarte mulți din debitorii acestora, au fost anunțați că li se vor retrage creditele, pe piețele din Cehoslovacia, astfel, că pe viitor, negustorii români să nu mai fie acceptați pentru nici un fel de afaceri în țara vecină.

Faptul acesta s'a anunțat totuși numai sub forma de amenințare.

Necesitatea unor transacții

O parte din negustori au înțeles să ceară creditorilor din țară vecină, soluționarea acestei situații critice, prin transacțiuni. In acest scop aceștia au însărcinat o comisiune compusă din 3 delegați ai camerilor de comerț și industrie, cari au tratat cu toți creditorii în parte. Comisiunea s'a întors zilele acestea aducând rezultate satisfăcătoare.

Ce s'a obținut

Am putut sta de vorbă cu d-l I. Balázs, delegatul camerei de comerț din Cluj. Iată ce ne spune d-sa;

Am vizitat pe toți fabricanții și negustorii, cari au creditat pe negustorii noștri și aproape la toți am fost întâmpinați cu bunăvoință. Am tratat aparte cu toți creditorii în număr de 130, pentru cei 78 de debitori pe cari i-am reprezentat.

Datoriile negustorilor noștri sunt în coroane cehoslovace, pentru mărfuri cumpărate în 1921 și 1922, cu obligația ca plata să se facă pe cursul existent la termenele fixate.

Față de cursul ridicat de astăzi, în numele negustorilor am cerut creditorilor din țara vecină, să ne acorde invoeli pe un curs mai scăzut. Și am obținut următoarele invoeli:

Pentru creditele acordate în anul 1921 să se plătească în raport de 2·50 și 3 lei coroana, sau cu o scădere de 40 și 50 la sută din prețul total. Datoriile din anul 1922 să se plătească în raport de 3·50 și 4 lei coroana, sau cu un scăzământ de 25 și 30 la sută din prețul total. S'a mai făcut și învoiala plății în franci elvețieni, socotindu-se 10 și 12 coroane la franc. Cu acestea s'au făcut și prelungiri de plată pe 3—6 și 9 luni.

Câți negustori au făcut învoeli

Dar dacă rezultatul a fost satisfăcător, întru cât am întâmpinat toată bunăvoința creditorilor neguctorilor noștri, numărul acelor din urmă, cari au încheiat asemenea învoeli este foarte mic. El reprezintă aproape 10 la sută din numărul total al negustorilor ardeleni, cari au de făcut plăți în Cehoslovacia. Noi am reprezentat numia orașele, Cluj, Tg.-Mureș și Brașov.

Sperăm însă că rezultatele obținute de noi vor fi un îndemn pentru toți, pentru a trece cu bine criza în care am intrat.

Opoziția față de evenimentele externe

După știrile venite din streinătate situația externă se agravează. In toate țările partidele politice manifestă o vădită îngrijorare și-și strâng rândurile în vederea înfruntărei pericolului.

La noi, dimpotrivă deși ne amenință pericolul din afară mai mult ca pe ori care altă țară, totuși partidele de opoziție intenționează strângerea rândurilor cu scopul de a lupta împotriva guvernului, ale cărui preocupări de mai bine de un an se îndreaptă la consolidarea Statului român.

Opoziția neînțelegătoare a vremilor grele pe care le trăim și fără ca să-și dea seamă că luptând împotriva actualilor conducători, ea luptă împotriva intereselor țărei, — nu pierde nici un prilej de a combate cu cea mai mare înverșunare toate măsurile luate pentru ca viața publică să fie normalizată.

In ultima întrunire publică ținută în Capitală, partidul țărănist pare că a trecut dela lupta de argumente la cea de violențe, de oarece vorbitorii de acolo între altele au preconizat ca ultim argument, violența de stradă.

De sigur că dacă atitudinea partidului țărănist în alte timpuri interesa mai puțin opinia publică, astăzi însă când pericolul din afară ne amenință, întreaga atențiune trebuie să fie îndreptată deopotrivă în contra turburătorilor ordinei publice, atât din partea guvernului, cât și din partea opiniei publice.

Fiindcă la noi este o mentalitate deosebită de cea din alte țări. Pe când acolo în fața pericolului din afară toate animozitățile politice dispar, partidele politice de orice nuanță înțelegând în asemenea împrejurări să dea tot sprijinul necondiționat celor cari au răspunderea situației, la noi din potrivă opoziția caută tocmai să profite de dificultățile externe în vederea de a-și statisface propriile ei interese de partid. In care scop ea cultivă patimele și întețește lupta mai mult ca ori când. Căci numai așa se explică acțiunea violentă pornită de partidul țărănist, în ultimul timp.

De aceia, datoria opiniei puplice este ca să manifeste aceiaș încredere în conducătorii de astăzi după cum s'a întâmplat ori de câte ori țara a trecut prin momente grele și ori de câte ori partidul liberal a fost chemat să le ia răspunderea.

Situația Operei Române

Revendicările orchestranților — Ce-i adevărat din știrile senzații ale presei maghiare

Convorbire cu d-nii Pavel și Bretan

In ultimul timp s'a vorbit foarte mult despre mișcarea muzicanților dela Opera Română. Cât timp însă publicul nu a avut de suferit el însuși și cât timp ea a rămas o chestiune internă a operei nu ne-am ocupat de această mișcare în mod amănunțit.

Dar iată că Luni seara prin incidentul de care am vorbit în numărul de ieri — chestiunea a devenit generală. Pentru a nu lăsa ca publicul să fie mai departe tendențios informat de ziarele maghiare, cari din anumite considerații urmăresc sdruncinarea bunului renume câștigat în scurta ei activitate de Opera noastră, ne-am adresat dlui Constantin Pavel directorul de scenă al operei, pentru a ne lămuri chestiunea.

Lam întâlnit pe dl Pavel printre culise pe când pregătea decorurile „Bohemei".

La întrebarea noastră, dsa ne-a dat următoarele lămuriri asupra nemulțumirii orchestranților Operei;

„La începutul stagiunei s'au angajat de către Direcția Operei mai mulți muzicanți din Germania și Ceho-Slovacia. Cum am ținut ca să fie mulțumiți în țara noastră, am făcut toate sforțările și am reușit să urcăm lefurile tuturor orchestranților cu câte 550 Lei lunar. Dar după zece zile orchestranții ne-au pretins o nouă urcare de 1500 lei. Budgetul Operei ne permițând direcțiunea a refuzat satisfacerea acestei cereri.

De aici datează neînțelegerea dintre orchestranți și direcție neînțelegere pentru a cărei înlăturare Opera a făcut și face încă toate sforțările.

Chiar în acest scop a plecat acum directorul nostru la București. Având promisiunea dlui ministru Banu, sperăm că drumul dsale va avea succes mărindu-ni-se budgetul. Orchestranții știau despre scopul călătoriei dlui Popovici și iată pentru ce am rămas ca toții uimiți de cele întâmplate la reprezentația Operei „Tannhäuser."

Care este stadiul actual al mișcării orchestranților

— In ședința ținută, orchestranții au declarat ca nu vor mai face repetiții la nici o operă. De cântat vor cânta numai la reprezentații, nemai făcând însă gesturi asemănătoare celui de alaltăeri seară, gest care ne-a surprins mult pe toți.

Dintr'o reprezentație model a operei Tannhäuser, cum sperăm că va fi, a ieșit o reprezentație așa cum ați văzut-o.

Și nici nu se putea mai bine cu artiști enervați până în ultima fibră și cu o orchestră al cărei membri erau în aceiași stare. Așa că cel păcălit a fost publicul ceeace regretăm din toată inima.

Ce este adevărat din relatările ziarelor maghiare

Existența Operei e asigurată

In privința celor relatate de ziarul „Ujság" în No. său de ieri, care anunță, că existența operei ar fi amenințată și că o idee „veche" ar fi revenit acum iar în discuție, anume contopirea orchestrelor operei române și celei maghiare. D-l Pavel ne-a dat următoarele lămuriri :

— Părerea mea este că acele ziare, cari se laudă cu serviciul lor de informații, s'ar putea interesa la noi, înainte de a publica reportagiile lor în adevăr „senzaționale".

Atunci, nu aș fi silit acum să te rog să dai cea mai categorică desmințire celor relatate de „Ujság".

Opera și existența ei e asigurată; mărirea budgetului o cerem pentru îmbunătățirile salariilor personalului și pentru montarea de opere noui. Cât despre „unificarea" orchestrelor, ca idee „veche", revenită la suprafață, nu știm nimic și nici nu vrem să știm, fiindcă ea e imposibilă".

*

Au stat de vorbă și cu d-l Bretan, care ne spune că e îngrijorat de încăpățînarea orchestranților, de a nu face repetiții, căci în acel caz nu s'ar putea juca la festivalul „României June" opera „Luceafărul". Chiar acum i-au rugat, — spune d-l Bretan — ca în mod excepțional să renunțe pentru o jumătate de oră la decizia lor. Nu știu ce vor face . . . De altfel azi seară D-na Márcuș cântă fără să fi făcut repetiții cu arcnestra . . .

*

Precum se constată din cele de mai sus mișcarea orchestranților, cu toate promisiunile făcute, e departe de a se potoli. Desnodământul însă nu va fi așa de tragic cum îl prevede presa maghiară și cu întoarcerea d-lui Popovici, directorul Operei, se speră într'o aplanare mulțumitoare a conflictului.

◆INFORMAȚII◆

Sindicatul Pressei Române din Ardeal va da un mare fnstival artistic-literar în Caransebeș, Duminecă 11 Februarie. Dl I. Clopoțel, ziarist, va ține o conferință: „Societatea nouă".

La acest festival își vor da concursul și corurile școalelor din împrejurimi și din oraș.

*

In localitate se va înființa o școală de bărbieri și frizeri. Inițiatorii au intervenit la autoritățile în drept, pentru a fi scutiți de vama pentru diversele obiecte de branșă, care trebue să le importe din streinatate.

*

Copiii și adulții ofticoși sau gușați întrebuințează uleiul de ficat de știucă Jekomaltz. 2542—7

*

Pentru stârpirea câinilor din localitate, consiliul de higienă al orașului a hotărât, să se întrebuințeze stricnina. Dl dr Slavoacă, inspector sanitar, va face astăzi o experiență, cu cainii prinși de hingheri.

*

Dacă tușești: să iei HERMA sau FLOTIL.

Dacă ești răgușit: să iei „Bomboane Eucamen".

2542—1

*

La scăldarea copiilor noștri e indispensabil boraxul cu renume universal Mack Kaiser Borax. 2475—6

Dl dr Iacobovici, rectorul Universității a plecat la București pentru a primi instrucțiuni în chestia agitațiilor studențești.

*

Serviciul sanitar al orașului a dat noui ordonanțe de higienă pentru localurile de frizerie. Intre altele s'a interzis cu desavârșire spălarea clienților pe față cu buretele. In schimb clienții sunt serviți cu aceleași șervete, care au servit altora în ajun.

*

Dr. Lăzărescu, șef-medic al Casei Cercuale, Specialist în boale interne și Venerice Consultă între orele 3—5 și 7—8 p. m. Str. Iuliu Maniu 40. 439

*

CHAMPAGNE chelner! încă n'ai sosit? cu champagnia Fabricei Szilágyi — „FAVORIT". 2332

*

Prefectură județului Brașov a ordonat anchetarea primarului din comuna Herman, care a luat o parte activă la agresiunea Sașilor împotriva Românilor din acea comună.

*

Pentru balul medicilor care va avea loc Sâmbătă în 10 Febr. în saloanele Hotelului New-York s'au expediat toate invitațiile; dacă cineva din necunoștința adresei precise, sau din cauza altei piedeci technice nu ar fi primit invitația, poate reclama la Președ. Soc. artist. și preparatorilor Clinica neurologică. Telef. No. 128.

*

Aniversarea unirei Munteniei cu Moldova (1859) s'a serbat la Orăștie cu aceeași solemnitate ca și în anii trecuți.

Corpul profesoral al liceului „A. Vlaicu" în legatura cu cel dela Școala Medie de fete a aranjat un festival cu cântări de cor și declamații, cari toate au succes splendid.

Dl prof. Romoșan într'un discurs festival a îndemnat pe toți Românii din ori-care clasă socială ar face parte, la unire sufletească pentru întărirea și consolidarea țărei noastre scumpe Au luat parte toate școlile din localitate și multă lume, care după terminarea festivalului a părăsit sala adânc satisfacută sufletește de cele văzute și auzite.

*

Ministerul de răsboiu a primit donațiune din partea Fabricei de celuloză din Zârnești un teren în suprafață de 60 st. p. pe care se vor face construcțiunile necesare vânătorilor de munte aflați în acea localitate.

In acela scop a donat ministerului de răsboiu un teren în suprafață de un hectar și dl Iancu Mețianu, fost senator din Zârnești.

Societatea de Științe din Cluj, ține ședință publică azi Joi, la 8 Februarie, ora 8½ seara, la Institutul de Botanică Generală (Palatul Universității.)

Se vor face următoarele comunicări:

1. Dl Rădulescu și M. Ionescu: Asupra (Anchidrobis 1, 3 Iudandion) Iudan 2, 2 — Spiran.

2. Dl Rădulescu: Asupra tetrahidrazidei acidului 2, 5 dicarboxil adipic.

*

Vineri 9 Febr. orele 6 d. a. la Universitate, în Sala No. IV., are loc conferința din seria „Astrei", când va vorbi dl I. Agârbiceanu despre O carte necitită.

*

A apărut cartea de telefon pe anul 1923 1924 și se găsește de vânzare la Oficiile poștale.

Prețul 30 Lei.

Agitațiile studențești la Cluj continuă

La cursuri n'au mai fost incidente: Agitații de stradă. Manifeste.

Studenții evrei părăsesc orașul

După incidentul petrecut în cursul săptămânei trecute la facultatea de medicină a dul l., între studenții creștini și evrei, alte incidente cu acest caracter n'au mai avut loc. Studenți evrei se abțin să mai dea loc, prin prezența lor, la demonstrații de felul acestora.

*

Studenții creștini sunt însă parte surescitați în urmă desființărei Ce trului „P. Maior".

Ei plănuesc zilnic manifestații de stradă, care însă sunt împedicate de vigilența poliției. Demonstrații izolate au avut totuși loc în diverse puncte ale orașului.

Eri seară, un grup de studenți urmăreau o demonstrație de felul acesta la cafeneaua „Metropol". Au sosit însă în grabă un număr respectabil de polițiști cu patrule de sergenți, întărite de patrule militare. Nu s'a produs nici un incident.

*

De două zile studenții creștini, au început o face o vie propagandă prin public, împrăștiind manifeste cu caracter antisemit, pe simple foi volante șapirografiate. Odată cu acestea studenții creștini colecționează sume pentru sprijinirea cauzei ei.

Studenții evrei par complect descurajați și evită orice contact cu cei creștini. Mulți dintre ei au început să părăsească orașul.

Ei pleacă la Praga, la Viena și în Anglia, pentru a'și continua studiile acolo. Se afirmă că până acum au părăsit Clujul cam 50 la sută, din totalul studenților evrei, cari erau înscriși la facultățile universității locale.

PRETUTINDENI IN ARDEAL

SE CITEȘTE ZIARUL

INFRAȚIREA

Prelungirea contractelor de închiriere

Situația actuală. Chestiunea liberei transacțiuni

După cum am amintit, ministrul justiției a instituit o comisiune compusă din câți va parlamentari și reprezentanți ai diverselor categorii sociale pentru a redacta anteproectul cu privire la prelungirea, contractelor de închiriere.

De sigur că guvernul are cele mai bune intenționi de a aduce o cât mai dreaptă și echitabiță soluțiune complicatei probleme a chiriilor, împăciuind și interesele proprietarilor și interesele chiriașilor.

Situația economică generală — având în vedere situațiunea din întreaga Europă — este însă de așa natură în cât o decretare a deplinei libertăți a transacțiunilor este exclusă, căci ar însemna o adevărată catastrofă socială.

Ca și în ramura comercială unde speculațiunea se practică pe o scară intinsă cea-ce atinge noua lege contra speculei — se practică și cu chiriile o specula fantastică.

In contra speculațiunei am dori o reacțiune din partea proprietarilor e imobile. Dacă ei singuri ar combate speculațiunea, nu numai ca ar contribui la armonizarea raporturilor între proprietari și chiriași dar ar apropia mai repede situațiunea normală și deci posibilitatea liberei transacțiuni.

Să cumpărăm 1733
dela Drogueria
„EMKE"
Proprietarul firmei:
Barkóczy Alexandru.
Prețuri eftine. Mare asortiment. Serviciu regulat.

ULTIME INFORMATII

(PRIN FIR SPECIAL DELA CORESPONDENTUL NOSTRU DIN BUCUREŞTI)

ORA 2 P. M.

INTERNE

Şedinţele parlamentului

Camera

Şedinţa dela 7 Februarie

La deschiderea şedinţei dl Simeon Mândrescu arată ca agitaţiile actuale anti semite au fost provocate de evrei. In acelaş senz vorbeşte şi D. Ionaş Grădişteanu, cerând redeschiderea universităţilor şi a căminurilor.

Dl N. Bănescu acuză consiliului comunal din Cluj de îmbogăţire personală aducând dovezi.

Dl prof. N. Iorga îşi anunţă demisia din învăţământ ca urmare a manifestaţiei ostile făcute dsale la Ateneu de către studenţime.

Răspund dnii I. I. C. Brătianu şi Dr. Anghelescu, cerându-i să renunţe, dl Iorga îşi exprimă multumirile faţă de bunele intenţii ale dlui prim ministru, dar declară că nu poate reveni, deoarece jignirea a fost prea mare. După 33 ani de învaţământ, voesc şi am dreptul şi eu — spune dl Iorga, — să mă retrag.

Cere măsuri contra profesorilor cari agită dela catedră. Studenţii nu fac antisemitism — spune dl Iorga — ci anarchie. Cere guvernului măsuri pentru ca ziarele să ignoreze mişcarea antisemită ne mai scriind nimic asupra ei căci în acest fel se va potoli.

Camera trece apoi în secţii.

Agitaţiile studenţimi bucureştene

Manifestaţii ostile dlui Iorga. — Dl Iorga îşi dă demisia din învăţământ

Agitaţiile studenţimei din Capitală continuă. Sosind eri în Capitală profesorul A. C. Cuza s'au produs manifestaţii de stradă cari însă înainte de a lua proporţii au fost oprite de poliţie şi cordoanele armatei.

După amiazi a avut loc la Atheneul Român conferinţa dlui Nicolae Iorga. Studenţii au manifestat ostil şi l'au huiduit.

La urmă acestui fapt, dl Iorga şi-a dat aseară demisia din învăţământ. Ministrul instrucţiunii i-a respins-o. Totuşi dsa declară că persistă în hotărîrea luată.

Tot eri au fost evacuate căminurile şi cantinele studenţeşti. Studenţii au primit bilete de liber parcurs până la vatră.

Înzăpezirea trenurilor de Bucureşti

Viscolul, deslănţuit eri a înzăpezit linia Constanţa—Bucureşti. Din cauza înzăpezirilor nici un tren nu a putut părăsi azi gara de nord.

*

Dl. Duca a declarat ziarului „Adevărul" că situaţia fiind ameliorată este foarte probabilă semnarea păcii. Desminte energic afirmaţia unui ziar care scrisese că Anglia a cerut ajutor militar României.

*

Comisia interimară a Capitalei a fost revocată. Doctorul Costinescu, noul primar, şi noua comisie interimară a depus aseară juramântul.

*

Autorităţile au facut Marţi seara o descindere la clubul socialist din Capitală, confiscând registrele şi cercetând identitatea celor prezenţi.

*

Ministerul industriei a decis exploatarea de către stat a băilor Herculane.

EXTERNE

Conflictul din Angora

Turcii cer îndepărtarea vapoarelor de războiu din Smirna

Paris. — Comandantul militar din Smirna a notificat bastimentelor de războiu aliate să părăsească mediat Smirna. In caz contrar, vor fi silite să plece. Guvernul francez şi englez au decis să se opună acestei notificări, prevenind Angora că vasele aliate au primit ordin să se opună.

Noui răscoale în Irlanda

Londra. — Din Belfast se anunţă o nouă răscoală a republicanilor irlandezi în comitatul Cavan. Sunt numeroşi morţi.

Restrângerea emigrării în America

Washington. — Senatul a adoptat noua lege de emigrare reducând dela trei la două procente numărul celor ce se pot stabili în America. Procentele se calculează după populaţia de acelaş neam de mai înainte emigrată.

*

Budapesta. — Parlamentul a refuzat ridicarea imunităţii deputatului György acuzat de uneltiri în Ungaria occidentală.

Extinderea zonei de ocupaţie în Ruhr

Berlin. — Zona de control din Ruhr a fost întinsă peste zona engleză prin ocuparea a 6 localităţi din colonia de nord şi din sudul Elberfeldului.

Ungurii în alegerile din Iugoslavia

Adusesem zilele acestea ştirea, că Partidul Maghiar din Iugoslavia a încheiat cu guvernul o învoală, în sensul căreia se vor sprijini reciproc în circumscripţii electorale cu populaţie maghiară şi sârbă.

Un contrate maghiar aduce acum ştirea, că alegerile de acum se fac tot după vechile liste electorale din care alegătorii maghiari nu fac parte şi astfel valoarea pactului încheiat este nulă.

Confiscarea ziarului „Dacia Noua"

Azi la orele 12 a. m. dl procuror Epure s'a prezentat la tipografia unde se tipăreşte ziarul studenţimei „Dacia Nouă" confiscând-o. Noui amănunte în n-rul de mâine.

Dela Teatrul Naţional

Ordinea spectacolelor

Joi 8 şi Sâmbătă 10 Februarie: „Cafeneaua cea mică."
Duminecă 11 Febr. matineu: „Extemporalul."
Marţi 13 Februarie: „Institutorii."

*

Reprezentaţiile de cinematograf cu Filmul Incoronării" nu vor mai avea loc la Teatrul Naţional din cauza greutăţilor de instalare a aparatelor.

*

Din motive tehnice, premiera piesei „Nunta lui Figaro" se amână pentru mai târziu.

*

Marţi 13 Februarie 1923 se va relua comedia „Institutorii" de Otto Ernst cu dnii I. Stănescu-Papa, Neamţu-Ottonel, N. Dimitriu, Al. Ghibericon şi dra Ap. Mediano în rolurile principale.

*

Se repetă „Fetiţa" (La Gamine) de Pierre Weber şi Henry de Gorsé. In rolurile principale vor apare dnii Zaharia Bârsan, Stănescu-Papa, Neamţu-Ottonel, Al. Ghibericon, V. Vasilescu, P. Bulandra şi dnele Jea a Popovici-Voina, Gina Sandry-Bulandra, Ec. Stănescu, Nat. Ştefănescu, M. Miriam, Netty Adamidi etc.

Scrisori din Italia

Roma 1 Februarie 1923

Contopirea partidelor naţionale

S'a terminat marele consiliu al „Asociaţiei naţionale", în care au fuzionat cele 2 puternice partide naţionale din Italia: partidul fascist, prezidat de dl Benito Mussolini şi partidul naţionalist de sub conducerea dlui Luigi Federzoni. Actualmente sunt în curs tratative între această „Uniune" recentă si partidul liberal italian, care s'a hotărât să dea cel mai larg sprijin guvernului în opera de consolidare.

Restauratio aerarii

Pentru echibrarea bugetului s'au concediat peste 140000 funcţionari de stat. Astfel s'a descompus complect poliţia „gărzilor regeşti" reţinându-se numai „carabinierii" cari au o cultură cu mult superioară gardelor desfiinţate. S'au eliberat vreo 60000 persoane cari la concedierea lor au cercat să facă turburări care au fost imediat reprimate. Un contingent aproape tot atât de numeros a fost eliberat dintre funcţionarii căilor ferate. Cu dânşii numărul celor fără de lucru a sporit cu alte 50.000 persoane. Aceleaşi concedieri în massă urmează şi la celelalte funcţiuni de stat. In locul concediaţilor organizaţiile naţionaliste şi-au oferit serviciul voluntar, care însă nu vor fi salarizate reglementar, ci numai protejate prin ajutoare de stat.

Pentru restaurarea tezaurului ţării s'a deschis o listă publică de contribuţii. In frunte s'a înscris dl primministru Mussolini, dăruind suma de 1000 lire pentru echilibrarea bugetului ţării.

Numărul studenţilor români la Roma

„Infrăţirea" în unul din numerile trecute a dat o statistică despre studenţii români cari sunt în Boemia. Mai complectăm acum această statistică cu studenţii de naţionalitate română cari urmează la Roma:

1 facultatea de drepturi (macedo-român).
1 facultatea de litere
1 „ „ fizică
1 „ „ chimie
1 „ „ ştiinţe naturale
1 „ „ inginerie
3 la ştiinţe comerciale
1 sculptor
3 pictori.

adică un total de 13 studenţi la Şcolile Superioare din Roma.

Coresp.

Răspândiţi „Infrăţirea"

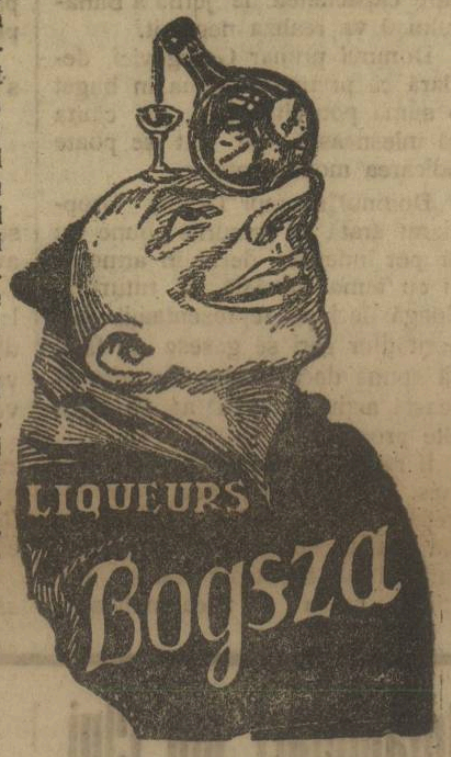

BURSA

— 7 FEBRUARIE 1923 —

BUCUREŞTI

VALUTE		DEVISE	
Mărci	67—70	Paris	1350
Leva	115—20	Londra	1020
Lire otom.	—	New - York	215
„ sterline	965—70	Bruxelles	—
Franci franc.	1340—50	Roma	1080
„ elveţ.	39—42	Zürich	413/4
Lire italiene	1510—20	Praga	615
Drachme	230—40	Viena	31
Dinari	195—210	Berlin	55
Dolari	210—14	Budapesta	9
Napoleoni	775—80		
Aur	—		
Argint	—		
Cor. austr.	32—33		
„ magh.	7—71/2		
Socol	590—610		
Mărci pol.	65—72		

ZURICH

CURSUL închid.—seară	
Berlin	1 3/8
Amsterdam.	—
New - York	531
Londra	2484
Paris	3390
Milano	2570
Praga	1570
Budapesta	20 1/4
Agram	—
Bucureşti	—
Varşovia	1 3/8
Viena	74
Viena stamp.	75

PRAGA

DEVISE	
Amsterdam.	—
Barcelona	—
Belgrad	—
Berlin	—
Bucureşti	—
Sofia	—
Zürich	—
Kristiania	—
Kopennaga.	—
Stockholm.	—
Milano	—
Paris	—
Londra	—
New - York	—
Belgrad	—
Bucureşti	—
Viena	—
Bruxelles	—
Agram	—
Varşovia	—
Budapesta.	—

BUDAPESTA

VALUTE	
Napoleoni	—
Lire sterline	—
Leva	—
Dolari	—
Franci franc.	—
Mărci	—
Lire ital.	—
Cor. austr.	—
Ruble	—
Lei	—
Socol	—
Franci elv.	—
Dinar franc.	—
Mărci pol.	—

BERLIN

CURSUL închid.—seară	
Amsterdam	—
Bruxelles	—
Roma	1850
Londra	178000
New - York	38000
Paris	2450
Zürich	4160
Madrid	—
Viena	—
Praga	1125
Budapesta	1440
Bucureşti	—

Ştiri din Banat

O discuţie publică în chestiunea celor două monumente

Timişoara, 5. — Intr'o corespondenţă anterioară am arătat că cercurile conducătoare ale oraşului nostru au luat iniţiativa ridicării a două monumente, unul al Unirii şi altul al Libertăţi. Ieri a avut loc, în sala de consiliu a primăriei, o discuţie publică în această chestiune.

Domnul ministru Cosma, venit special pentru aceasta dela Bucureşti, vorbeşte despre recunoştinţa ce trebue să le-o arătăm acelor sute de mii cari au sângerat pe fronturi pentru isbândirea unor idealuri comune. Termină spunând că faptul că la această discuţie iau parte un număr atât de însemnat de cetăţeni, printre cari şi străini, dovedeşte că iniţiativa ridicării monumentului Libertăţii şi al Unirii, au găsit un larg ecou.

Domnul general Găvănescul vorbeşte din partea armatei, arătându-şi admiraţia şi recunoştinţa sa pentru acest nobil plan, pe care capacitatea de jertfă a Banatului îl va realiza negreşit.

Domnul primar Georgevici declară că primăria va lua în buget o sumă potrivită şi că va căuta să înlesnească pe cât se poate ridicarea monumentelor.

Domnul senator Dr. M. Gropşianu arată că lucrurile bune nu se pot îndeplini decât în armonie şi cu buna învoială a tuturora. Roagă deci pe reprezentaaţii minorităţilor cari se găsesc de faţă, să spună dacă găsesc nimerită această acţiune, sau au de făcut alte propuneri.

Ii răspunde domnul Iosif Nemes, aprobând acţiunea, dar întrebându-se că oare de unde va lua oraşul sumele trebuincioase, cari, după socoteala d-sale, vor atinge suma de zece milioane. Propune ca acţiunea să se întinză asupra întregului Banat.

Domnul Dr. Augustin Bardosy crede că, în aceste vremuri de criză ar fi mult mai bine dacă acţiunea aceasta ar fi pusă în legătură cu una de construcţii, sau dacă, în loc de monumentul Libertăţii şi al Unirii, s'ar înfiinţa două noui cartiere pentru muncitori, cartiere care pot purta şi ele acelaş nume.

Domnul ministru Cosma, răspunzând zice că nu numai în ţara noastră se resimte o asemenea criză, ci pretutindeni. Zice apoi că, după informaţiile d-sale, ridicarea acestor monumente nu ar fi chiar atât de costisitoare, cum se zice. Şi apoi, ele nu trebuesc ridicate odată, ci pe rând. Propune formarea unui comitet pentru adunarea fondurilor.

Se alege apoi un comitet de 25 de persoane, rămânând ca, la nevoe, numărul lor să fie sporit până la una sau chiar două sute, putându-se să se aleagă şi femei.

Prima şedinţă a acestui comitet s'a ţinut ieri seară.

O mişcare folositoare

Ieri dimineaţă s'au întrunit, în separeul cafenelei Pallace, d-nii avocaţi Dr. Crâşmariu, Dr. M. Gropşianu, Dr. E. Şendrea, Dr. L. Linţia şi încă câţiva, spre a discuta găsirea unor modalităţi de venire în ajutor colegilor mai nevoiaşi.

Acţiunea acestor avocaţi este cât se poate de nimerită. Intru adevăr, în Timişoara sunt o mulţime de avocaţi cari abia pot să câştige strictul necesar.

A rămas să se mai discute asupra acestei chestiuni.

Aviz

Cu onoare aduc la cunoştinţa onor. public, că — de cauză de boală — am închis prăvalia mea de coloniale şi spiţerii, din Cluj, Piaţa Mihai-Viteazul No. 35, pe timp nelimitat.

Locuinţa mea se află în Str. Locomotivei (fosta Mozdony) No. 4.

Cu stimă:

2558 **Ioan Ilea**

Dregeţi-vă oglinzile defecte în atelierul de lustruire de sticle şi oglinzi 2484

Hunwald,

inzestrat cu maşinile cele mai moderne Cluj. Telefon interurban 147.

Prima Fabrica Electrica Română S. p. A. CLUJ.

I. Strada Călugăriţelor, 1.
Adresa Telegrafică: Relais.
Telefon No. 67.

Materiale pentru instalaţiuni fabricaţie proprii.

Motoare, transformatoare, ventilatoare, perii-cărbuni, contoare, volt şi ampermetre, tachimetre, material pentru tensiuni innalte, precum şi dispozitive apărătoare contra trăznetului, intrerupătoare, siguranţe în tub de porcelan, conţinuu în depozit. 1914

Dr. IOAN PAUL

MEDIC DENTIST

Cluj, Strada Eminescu (Fadrusz) 8. Consult. 11—1 şi 3—7. pentr toţi funcţionarii publici şi particulari precum şi familile lor. 1253

Se lucrează în rate lunare

Publicaţie.

Societate Ocrotirilor Orfanilor din Războiu Regionala IX din Cluj publică concurs pentru ocuparea postului de director de meserii la şcoala de meserii. Doritori de a ocupa acest post vor înainta cererea la biurourile Regionalei Str. Tunarilor No. 50.

Din cauza tecnice nu a putut rula la „Teatrul Naţional" şi va rula la

CHINEMA EGYETEM

Sub auspiciile Fundaţiei Culturale „PRINCIPELE CAROL" se va representa

FILMUL

Incoronărei Suveranilor României

Filmul senzaţional va rula Miercuri, Joi şi Vineri în Chinema Egyetem. Va cânta muzică militară a regimentul 83 infanterie.

Zilnic 4 spectacole în orele p. m. şi seara cu începere de 3, 5, 7 şi 9.

Joi şi Vineri la ora 9½ a. m. cu preţuri reduse pentru şcolari.

Candelabre electrice 1446

dela cele mai simple până la cele mai împedobite

Mare asortiment de candelabre electrice dela cele mai simple până la cele mai improdobite, deasemenea tot felul de materiale călcătoare, vase de fiert, precum becuri electrice cu intensitate de 150, 110 şi 220 volţi se pot cumpăra la: **Magazinul de Candelabre pentru Ardeal Soc. pe Actiuni Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 11.** Se vând en gros şi en detail, la revânzători se dă favor în preţuri.

Intâmplări din Cluj.

Arestarea unor bătăuşi

Agentul poliţienesc Sabo Ludovic a prins pe Ţuglay Layos, măcelar care în seara 4 Februarie crt. împreună cu alţi patru tovarăşi a bătut crunt pe secretarul d-lui Comis. Leontin Pop dela Poliţia centrală.

Incercare de sinucidere

Borbala Ákos, o femeie săracă, de 95 ani a încercat să se sinucidă eri după masă, aruncându-se în gârla morii din strada Morii. Un soldat care trecea pe acolo a sărit după ea, reuşind s'o salveze. Transportată la institutul de salvare, sinucigaşa a declarat că, voia să-şi curme firul vieţii pentrucă de un timp mai îndelungat nu are locuinţă.

Evadarea unui bolnav

Azi dimineaţă a evadat dela clinica psihiatrică din localitate un bolnav. In halatul bolnavilor a fugit până la prefectură, unde a fost prins de trecători şi retrimis la clinică.

Furt

Duminică seara s'a comis o spargere la locuinţa dlui Dr. Büchler Desideriu din str. Şaguna Nr. 20, de unde s'a furat bijuterii în valoare de peste 150.000 lei.

Dl Prefect al Poliţei a delegat cu cercetarea acestui caz pe comisarul I. Nemeş şi agentul Pop Ionel.

Teatrul Maghiar

Citera, de Oscar Bárd

Aseară a avut loc la teatrul maghiar din Cluj, premiera unei piese a scriitorului ardelean Oscar Bárd.

Teza fundamentală porneşte dela faptul că citera e un instrument muzical a cărui artă se înstrueşte uşor, dar pe care nu se pot executa simfonii. Aplicată la viaţă, înseamnă că mulţi oameni ajunşi în situaţii mari şi însemnate, nu pot prinde tonul, cum citera nu poate prinde şi reda nuanţele unei bucăţi mai grele.

Teza e lucrată spiritual. Acţiunea se petrece într'o frizerie. Eroii principali sunt frizeri. Iată dece ni-se pare nenatural felul de a vorbi al personagiilor, cari sunt oameni simpli. Dialogurile în multe locuri sunt plictisitoare.

Piesa nu va avea viaţă lungă, judecând-o din punct de vedere scenic. Ce va rămânea sunt câteva cugetări frumoase din ea şi câteva excelente zugrăviri de personage

Artiştii s'au remarcat prin un deosebit fel. Remarcăm pe D-na Szabados. Piri şi pe D-nii Táray şi Mihályfi. Montarea îngrijită.

CITIŢI „INFRAŢIREA"

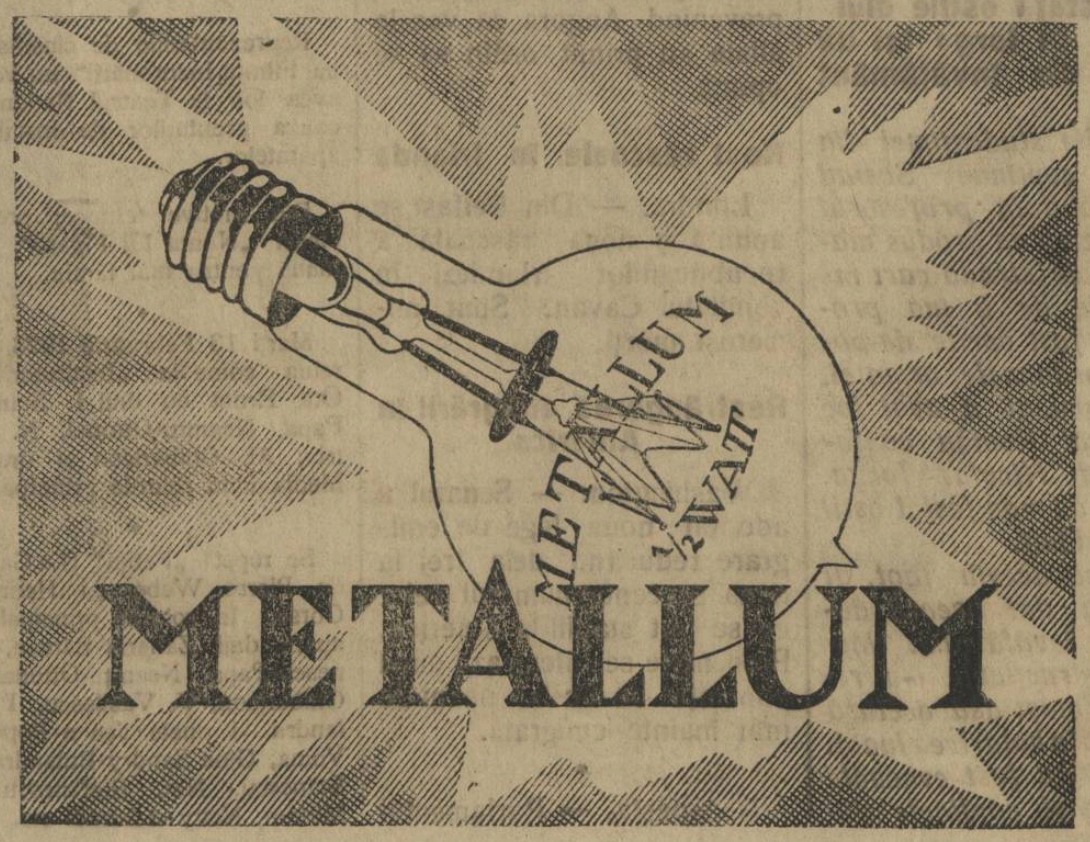

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu

DIN LIMBA ROMÂNĂ cine ar da lecții pentru inginer străin, Strada Iorga 12, parter. 2556

Inchirieri:

CAUT CAMERĂ mobilată. Plătesc bine, ofer și avantagii. Adresa la ziar sub V. P.

Cea mai fină crema pentru ghete
2557

Uzoni & Tana

Intreprindere electrotechnică și de specialități.

CLUJ, Strada Iuliu Maniu 17

Telefon 210

Intreprindere aranjamente electrice.

Totfelul de reparări electrotcchnice curățiri și transformări pentru mașini de sc is și mașini de birou, mașini de fiert și vase de încălzit pe lânga prețurile cele mai avantajoase.

Se pot căpăta rechizite, părți și benzi pentru mașini de scris. 2294

UTILIZAȚI CORESPONDENȚA DELA MICA PUBLICITATE ◆ ◆

Anunț.

La Oficiul Telegrafo-Telefonic Central Cluj, fiind vacante mai multe locuri de impegați cu salar lunar de 1450 lei, condițiunile de admitere: sunt să fie Român, să poseadă cel puțin 4 clase secundare, să cunoască limba română în vorbire și în scris, cu obligațiunea de a urma cursul Școalei Profesionale timp de 6 luni în care vor primi salarul de mai sus, după terminarea școalei cei apți serviciului vor fi numiți definitiv și se vor bucura pe lângă leafa și de prime (tantieme etc.)

Se da preferință în numire elementului bărbătesc

Cererile însoțite de actele: Certificat de studii, act de nastere, certificat de bună purtare și naționalitate precum și certificat medical, se vor adresa Dlui Dirigente al Oficiului Telegrafo-Telefonic-Central Cluj.

Cluj, la 6 Februarie 1923.

„OSMANA“

„KANDIA“, binecunoseuta și apreciata fabrică de ciocolata, a pus sub această numire o nouă specialitate în circulație.

„OSMANA“, e numele bombelor de ciocolată superioară cu dublă umplutură, de baclava. E o ciocolată cunoscută în Statele Apusene ca un articol neîntrecut.

„OSMANA“, e superioară în calitate și dulceață delicioasă oricărei ciocolăzi.

„OSMANA“, original împachetată, conține 30 bucăți la Kilogram, 30 delicii, — dar la cerere se capătă și în bucăți singuratic.

„OSMANA“, e cei mai fin desert de ciocolată cu umplutură de baclava.

„OSMANA“! să cereți pretutindeni. 2554

FIER pentru BETON

în toate dimensiuni și în ori ce cantitate din uzinele

INDUSTRIA SÂRMEI S. A.

furnizează prompt.

FERARIA S. A.

Cluj, Calea Victoriei No. 29.

Telefon 4-40. ◆ Telefon 4-40.

2476-2 Adr. telegr. FERARIA. Lloyd 923

Reclama este sufletul comerțului

Cărucioarele pentru copii

cele mai fine marfă străină

se găsesc cu începere dela 8 Februarie a. c. la

Filip Eisenstädter și soțul Lloyd 601

fostul magazin Lakatos Str. Regina Maria 13.

Comenzile se execută prompt. Marfa necorespunzătoare o reprimim. Inainte de a cumpăra cărucioare, vizitați magazinul nostru. 1812

Tocurile talpă de cauciuc

sunt mai eftine și durabile decât pielea. Ne păzesc de umezală și frig.

Radio 2883-a 2501

Fabrica de Mobile ANTAL ERNŐ

Cluj, 2523

Str. Moldovei 8. (fost Varga).

Vinde după comandă și se pot găsi gata Mobile: Dormitoare complecte. Aranjamente pentru birou cu 30% mai eftin ca la ori care magazin sau fabrica de Mobile.

SUBPREFECTUL JUDEȚULUI ARAD.

No. 1807—1923.

Arad, la 6 Februarie 1923.

Concurs

Noi, Subprefectul județului Arad, publicăm și admitem concurs pentru ocuparea postului de subprefect a județului Arad post devenit vacant prin denumirea Dlui subprefect al județului Arad Dr. Eugen Beleș de notar public în Arad.

Cei cari doresc să fie numiți au să întruneasca condițiunile prevăzute în Art. I. de lege din 1883, cererele cu documentele necesare și anume din partea acelora, cari nu au fost în servicii publice provăzute cu documentele prescrise în §-ul 28 a normelor de salarizare, iar din partea acelora cari au fost în serviciu public cu documentele prescrise în alineatul al 5-lea al ordinului circular Nrul 17584—1919 a Resortului internelor a C. D. ni se vor înainta nouă până la 25 Martie 1923. Cei ce sunt în funcțiuni publice au să-și înainteze cererea pe cale ierarhică.

Retribuțiunile împreunate cu postul mai sus amintite sunt cele prevăzute în ordinul circular Nrul 5622—1921 a Ministerului Internelor Directoratul general din Cluj, urmând să fie încadrați conform dispozițiilor normelor de salarizare a C. D.

Subprefect. s.

2560 Indiscifrabil.

Anunțuri se primesc la Administrația ziarului „Infrățirea“

AUTO-MECANICA S. R. A. LEONIDA & Co. UNITE

Soc. Anonima

CLUJ

Reprezentanța Generală A.

Din BUCURESTI

ATELIER SPECIAL DE REPARAȚIUNI DE AUTOMOBILE ECSECUTA ORI CE LUCRARI IN METAL.

INSTALAȚIUNE MODERNĂ PENTRU SUDURA AUTO-GENA.

Instalațiune modernă pentru REPARAT și INCĂRCAT ACUMULATORI

CLUJ, Regina Maria No. 10 2223 **CLUJ, Calea Dorobanților No. 18. CLUJ.**

Autonomia căilor ferate

Care e situaţia actuală a căilor noastre ferate — Proectul guvernului relativ la autonomie — Anularea concesiei atelierelor Cfr. —

— Interviewul dlui Tancred Constantinescu, directorul general Cfr. —

Retacerea căilor ferate este una din problemele cele mai importante în ridicarea economiei noastre naţionale.

Urmând a da o mai mare desvoltare căilor noastre ferate, dl Tancred Constantinescu, directorul general al CFR. a alcătuit un proiect de lege pentru acordarea autonomiei căilor ferate, proiect care va fi prezentat Parlamentului de ministrul comunicaţilor.

Despre cuprinsul acestui proiect domnul director general al CFR. a făcut ziarului „Dimineaţa" următoarele declaraţiuni:

Autonomia

— După cum ştiţi aproape toate statele au ajuns la soluţiunea de a se da o cât mai largă autonomie căilor ferate, o autonomie nu numai administrativă dar şi financiară.

Prin noul proiect care urmează a fi prezentat Parlamentului, exploatarea căilor ferate se va face pe baze comerciale noui, aşa încât veniturile să acopere cel puţin cheltuelile şi anuităţile capitalului învestit fără a se urmări venituri din transporturi. Se va prevede în noua reorganizare un consiliu de administraţie care va avea rolul de a supraveghea şi controla activitatea căilor ferate. Acest consiliu va fi ales de parlament pe timp de 3 ani şi cuprinde nouă membri reprezentanţi ai comerţului agriculturei, industriei şi căilor ferate. Şeful Marelui Stat Major va fi membru de drept al acestui consiliu.

Un comitet de direcţie cu atribuţiuni de ordin technic va fi compus din directorii de serviciu.

In timpul cât am fost în streinătate am studiat modul cum s'a acordat autonomia căilor ferate din Franţa şi Germania şi voi căuta să aplic acele principii şi la noi.

In consfătuirea pe care am avut-o cu directorii regionali, am examinat proiectul autonomiei iar la sfârşitul săptămânei, domnul ministru al comunicaţiilor îl va prezenta Parlamentului.

Prin noua organizare, căile ferate vor lua desvoltarea care o necesită nevoile crescânde ale României întregite. Vom face toate eforturile ca legea odată votată, reorganizarea pe baza autonomiei să înceapă dela 1 Aprilie.

Situaţia de azi

Ce ne puteţi spune despre actuala situaţie a căilor ferate?

— Vă pot afirma că graţie măsurilor luate, căile ferate sunt în continuă desvoltare.

Pentru a demonstra afirmaţia mea vă voiu servi, câteva cifre luate din statisticile făcute în ultimele zile.

Transporturile

S'a ajuns să se încarce lunar, un număr de 104.000 vagoane de marfă, faţă cu 41.067 vagoane cât se încărca în Ianuarie când am venit la direcţie şi faţă de un număr de 67.000 vagoane, maximum atins în Noembrie 1921.

Veniturile

Veniturile căilor ferate au atins cifra de 207 milioane faţă cu 102 milioane cât se încasa în luna Ianuarie 1921 şi 123 milioane maximum atins în cursul anului 1921.

Trebue să menţionăm că tarifele au rămas aceleaşi.

Totalul veniturilor realizate în gestiunea din primele nouă luni ale anului 1922 se ridică la un miliard şi 31 milioane cât s'a încasat în epoca corespunzătoare a anului 1921. Sporul este deci de peste 50 la sută.

Câte trenuri circulă

Numărul trenurilor de călători cari circulă azi este de peste 408, pe când maximum la care se ajunsese în cursul anului 1921 a fost de douăsute nouăzeci şi patru.

Deasemenea astăzi avem 519 trenuri de marfă faţă de maximum de 297 la care s'a ajuns în 1921.

Numărul tonelor transportate a ajuns în August la suma de 15 milioane, faţă cu cifra maximă de 8 milioane 800 mii tone la care s'a ajuns în regimul anterior.

Reparaţia vagoanelor

Reparaţiunea vagoanelor de marfă a crescut — spune dsa — într'o proporţie formidabilă.

Pe când în Ianuarie 1922 se reparau în atelierele CFR 3005 vagoane pe lună, acum se repară 6008 vagoane, adecă dublu, iar în cele particulare s'a ajuns să se repare 4546 în luna Iulie, iar până în Octombrie s'au reparat 16.900 vagoane.

Bugetul

In ce priveşte întreţinerea liniei, pe când în 1921 s'au schimbat 600 mii traverse, în 1922 s'au schimbat 1,800.000 în nouă luni iar până la finele anului bugetar peste 200.000 traverse.

In ceeace priveşte sporurile date de guvern în cursul anului 1922, faţă cu bugetul anului 1921, ele se urcă la 2 miliarde 247 milioane 599.930 lei.

*

Cu regret trebue să observ că nu se mai poate spori numărul trenurilor deoarece cu combustibilul din ţară abia întreţinem circulaţia actuală, pentru a o spori ar trebui să importăm cărbuni. Această chestiune rămâne a fi rezolvită de guvern, de oarece intensificarea producţiei interne nu se poate face decât cu încetul.

Condiţia întregului personal a fost excelentă şi fără a aplica militarizarea. Discuţiunea este mult mai bună ca în trecut.

Ce se va face în viitor?

Toată concentrarea forţelor va fi pentru sporirea materialului rulant, în special vagoanele de călători şi mărfuri, pentru consolidarea liniilor curente (poduri, balastaj, traverse, telegraf, telefon) şi pentru înmulţirea liniilor de garaj şi construcţii de triaj.

Dacă în cursul acestui an ni se vor da credite extraordinare cari să atingă sporul de 2 miliarde 250 milioane cât ni s'a dat anul trecut peste budget, la finele anului, căile ferate vor fi foarte mult îmbuntăţite.

Nu pronunţ cuvântul normalizare, pentru că azi traficul nostru a trecut peste normal. Nevoile ţărei şi fluxul de circulaţie fiind diferite decât cele dinainte de 1916, circulaţiunea pe cele mai multe linii din vechiul regat este azi cu mult superioare celei dinainte de războiu. Liniile Bucureşti-Predeal, Piteşti, Buzău au ajuns la maximul circulaţiei după normele în vigoare.

Aşa că părerea unora că n'am ajuns încă la circulaţia de 1914, este nejustificată. Chiar în Ardeal şi Bucovina circulaţia actuală, întrece pe aceea din timpul stăpânirei austro-ungare.

Anularea confecionărei atelierelor Griviţa

Atelierele se vor reface, însă guvernul doreşte ca concesiunea acordată soc. „Grivija" să fie anulată.

Statul doreşte să reintre în exploatarea atelierelor sale. Guvernul va lăsa însă industriei private câmp larg pentru a conlucra la reparaţia materialului rulant, a terminat dl Tancred Constantinescu.

Exploatarea polului nordic

Un distins explorator al polului nordic, d. Wilhyalmar Stefanson, a publicat zilele acestea într'un ziar englezese pronosticuri interesante cu privire la viitorul polului nordic. Exploratorul arctic recomandă lumii, şi în primul rând americanilor, faptul, că temperatura dela acest pol nu e prin Aprilie mai joasă decât cea mai joasă temperatură din Franţa. Ba, ce e şi mai mult, clima dela pol, atingând maximum ce 51 grade Celsius, este mai caldă decât clima din ţinutul minier Dakota (Statele Unite) şi deci deschiderea unei linii aeriene pe la pol, precum şi exploatarea polului, sunt absolut posibile. O linie aeriană în această direcţie va însemna o însemnată micşorare a distanţei aeriene dintre coasta japoneză şi coastele Atlanticului.

Exploratorul scandinav relevă că într'un viitor apropiat, când lumea se va convinge, că polul poate fi locuit la fel ca celelalte părţi ale pământului, se vor începe întinse exploatări la Arctic. S'a constatnt adică, că polul nordic posedă imense bogăţii de petrol, cărbuni şi metale. Firește, întâii cari se vor grăbi să ia în posesie aceste bogăţii, vor fi americanii.

ABONAMENTELE
pentru ziarul
„Infrăţirea"
se primesc cu

Lei 180 anual
Lei 90 pe 6 luni
Lei 45 pe 3 luni

Pentru autorităţi, bănci şi societăţi
Lei 240 anuul
Lei 120 pe 6 luni
Lei 60 pe 3 luni

RECLAME
Se primesc pentru ziarul „INFRĂŢIREA" la Administraţie Str. I. Maniu No. 3. şi prin toţi Agenţii şi Agenţiile de publicitate

Se primesc reclame scrise şi în limba maghiară şi germană pentru care avem traducători speciali

Preţuri reduse

Toţi cari vor face reclamă pentru vânzări cumpărări vor avea posibilitatea să constate marele avantaj.

Se pot transmite reclame si prin telefon: 952

Institutul de Arte Grafice, Editură şi Librărie „CARTEA ROMÂNEASCĂ" Cluj, Calea Dorobanţilor No. 14—16. Telefon: 202.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul III. ◆ No. 724 — 8 PAGINI ◆ UN LEU ◆ 8 PAGINI — Duminecă 11 Februarie 1923

Infrăți

74 „Transilvania Nr. de schimb
Sibiiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952 — SUB CONDUCEREA UNUI COMITET — Director: D. TOMESCU — Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN pentru autorități . 240 L.
PE 1 AN . . . . . 180 L.
PE 6 LUNI . . . . . 90 L.
PE 3 LUNI . . . . . 45 L.

Campania contra Constituției

Parlamentul și guvernul sunt hotărâți a da țării Constituția pe care o cer nevoile societății românești. Unul din punctele programului de realizări al guvernului actual cuprindea această operă de stabilire a fundamentului legal al noului stat român.

Imediat după constituirea camerei și Senatului, în prima lor sesiune, s'a numit marea comisiune parlamentară, care avea însărcinarea să întocmească proectul nouei Constituții. Din această comisiune făceau parte în afară de parlamentarii aleși, membrii guvernului precum și un număr însemnat de personalități distinse a căror competență în materie constituțională nu poate fi tăgăduită.

Această comisiune a lucrat neîncetat dela numirea ei și a alcătuit un proect pe care inițiativa parlamentară l'a adus pe biuroul Camerei, iar guvernul și l'a însușit.

Dar îndată ce opoziția a văzut hotărârea guvrenului traducându-se în fapt, ea a și început o violentă campanie împotriva Constituției.

Cu deosebire partidul țărănsit și partidul național iș-au manifestat mai vehement împotrivriea lor față de opera pe care guvernul și majoritățile voesc, în deplină înțelegere și potrivit voinței obștești, s'o realizeze.

Partidul țărănist a ținut zilele trecute o întrunire publică la București. S'au perindat la tribună un număr respectabil de oratori țărăniști cari toți au protestat împotriva hotărârei guvernului de a da țării Constituția pe care o așteaptă. Toți au afirmat, că lipsa de competență și de onestitate a demagogului, că proectul de Constituție pe care-l prezintă guvernul este alcătuit în spirit reacționar, dar nici unul n'a fost în stare să demonstreze acest lucru, fie pentrucă o discuție de asemenea natură era deasupra competenței lor, fie pentrucă nici cel mai abil dialectician nu poate să se războiască cu adevărul, fără să nu iasă învins dintr'o atare luptă.

Nu s'au rostitla această întrunire decât aceleași violențe de limbaj, aceleași clișee demagogice și aceleași acuzațiuni mincinoase, pe care zilnic le citim în coloanele „Aurorei".

Cât despre acțiunea partidului național împotriva Constituției, ea s'a manifestat mai mult prin coloanele presei care se ține de pulpana acestui partid. Dar din toate articolele scrise în aceste ziare împotriva Constituției, n'am întâlnit unul care să fi fost făcut cu gândul de a aduce o contribuție folositoare operei. In fiecare vorbea doar glasul patimei și al interesului politici.

In campania întreprinsă de partidele de opoziție împotriva Constituției nu este nici un nume care să aducă în sprijinul acestei lupte autoritatea cuvântului cinstit și prestigiul competenței.

Adversarii cei mai înverșunați ai nouei Constituții sunt tocmai acei politiciani a căror cultură nu trece dincolo de marginile abecedarului și al căror spirit nu se poate ridica deasupra contingentelor politice.

In adevăr cine sunt campionii luptei împotriva Constituției? D-l dr. Lupu la București și d-l dr. Romul Boilă, ilustrul profesor și membru al partidului național, la Cluj. Cel dintâiu, tip al demagogului agramat, cel de al doilea o minte a cărei comprehensiune este redusă la minimum posibil pentru un creier uman.

Proectul de Constituție pe care Parlamentul îl va discuta și vota, înfățișează o operă de gândire politică serioasă, de competență și de înțelegere a spiritului vremii, de cunoaștere a nevoilor și aspirațiunilor societății românești.

In fața acestei opere se ridică vrăjmășește demagogia țărănistă și insuficiența intelectuală a celebrului comitet de o sută.

Campania opoziției împotriva Constituției, copleșită de ridicolul celor cari o conduc, nu poate avea ca rezultat decât o lamentabilă înfrângere.

Cerută de interesele superioare ale statului, Constituția va trece prin Parlament, în ciuda unor svârcoliri neputincioase și ridicule.

Rezistența germană

Îndărătnicia Francezilor în Regiunea Ruhr — Un interesant art. al unui ziar francez

„Journal des Debats" ocupându-se de măsurile de constrângere împotriva Germaniei, spune că d. Cuno și magnații din Ruhr nădăjduesc că Francezii nu vor reuși să învingă toate dificultățile pe care le întâmpină în regiunea ocupată. Calculile Germanilor vor fi fost poate juste dacă noi — continuă ziarul francez — am fi intenționat să exploatăm și să administrăm bazinul Ruhrului.

Dar noi nu ne-am aruncat de loc în această aventură, ci ne-am mărginit să exercităm un mijloc de presiune care trebuie să conducă la succes, dacă noi vom rămâne fermi și calmi.

Germania nu poate să se lipsească mult timp nici de cărbune și nici de produsele metalurgice ale Ruhrului. Ea este capabilă să ne împedice de a lua sau de aprimi cantitățile de cărbune la care avem dreptul, deoarece extracțiunea și dirijarea cărbunelui depinde de buna voință a lucrătorilor pe cari nici nu-i vom constrânge, nici nu-i vom înlocui.

Pe de altă parte însă, noi suntem în măsură să împedecăm transportul produselor din Ruhr în teritoriile neocupate ale Reichului. Și, tocmai despre aceasta se ocupă d. Se Troequer și generalul Weygand cari au plecat să se consfătuiască cu generalul Degoutte. Oricine poate fi sigur că nimic nu se va neglija în vederea reușirei planului francez.

In legătură cu aceasta, ne interesează mult măsurile ce se iau, întru cât lucrătorii trebuesc exact informați asupra intențiunilor noastre adevărate, cu atât mai mult cu cât ei astăzi au fost informați greșit.

Patronii lor și jurnalele germane încearcă de a le infiltra ideia că noi vrem să distrugem și să mănăm Germania, atâtându-le astfel patriotismul lor. Se impune de a demonstra lucrătorilor că dimpotrivă noi am venit cu scopul de a percepe datoria ce ni se cuvine și că vom rămânea până când vom obține satisfacție deplină.

Unii cred că ar fi mai preferabil să recurgem la aminențări generale pentru a intimida adversarii. Noi nu împărtășim însă de loc această părere. Germanii, recunoaștem, ne sunt superiori în această privință. Amenințările ar provoca o mișcare de opinii, a cărei contra lovitură s'ar face simțită foarte de parte. Ele ar putea servi cel mult ca pretext al unei campanii furioase în lumea întreagă întreprinsă împotriva noastră.

Deasemenea s'a vorbit de a recurge la diferiți agenți pentru a influența asupra spritului populației din Ruhr, dar fie ei oficiali sau secreți, mărturisim că în asemenea procedee avem o încredere foarte limitată. Este mut mai simplu și mai eficace de a vorbi populației din Ruhr prin mijlocul proclamații lor afișate. Aceste proclamațiuni explică clar intențiunile noastre în limbajul unor oameni siguri de drepturile și voința lor.

Efectele fie cărei dificultăți din nou creată se vor resfrânge împotriva poporului german, înțelegându-se și lucrătorii din Ruhr. Aceste avertismente liniștite, confirmate prin stricta supraveghere a transporurilor, vor produce mai multe efecte decât ori care alte măsuri.

Căci, nu trebuie să uităm de loc că succesul nostru nu va consista numai în capitularea d-lui Cuno, dar și în faptul că va pătrunde în mintea Germanilor ideia că tratatul de la Versailles este lege pentru Europa.

Rolul publicității în expansiunea comercială

Trăim din ce în ce mai mult sub imperiul technicei. Principiile de organizare și de specializare, care astăzi s'au dezvoltat în toate întreprinderile comerciale și industriale cât și în cele administrative nu fac decât să exprime suveranitatea acestei technice în existența contimporană, suveranitate, care în fiecare zi trece din domeniul teoriei, pentru a intra în calea fecundară și indispensabilă a realizării.

Arta de a prezenta publicului o ofertă sau o cerere, dar mai cu seamă o ofertă, pentru a fi primită în mod favorabil a dat naștere la o perfecționare deosebită a publicității, ca instrument al răspândirei comerțului.

Perfecționarea technicei de vânzare și cumpărare, acești doi poli ai sferei comerciale este baza cea mai sigură a prosperității economice.

Publicitatea, luată în senzul larg al cuvântului nu e altceva decât instrumentul cel mai modern și mai perfecționat al comerțului.

Dezvoltarea publicității poate fi comparată cu a medicinei, arhitecturei sau elocvenței, care au în acelaș timp caracterul de artă, de știință și de technică; ea intră în ordinul activităților omenești cu bază psihologică și economică.

Un spirit pozitivist cum era August Comte desigur că dacă ar trăi astăzi ar considera-o ca o ramură a psichologiei economice.

Technica publicității nu e decât punerea în valoare a mijloacelor de convingere cele mai active și mai puțin costisitoare care există; deaceia ea capătă din ce în ce mai mult un caracter de intelectualitate. Numeroasele reclame ale magazinelor din străinătate se nitrec în forma literară, ni spiritul ce-l degajă, pentru a atrage publicul.

In Germania, Anglia și mai ales în Statele-Unite technica publicității este astăzi un adevărat conducător al publicului, bucurându-se de o aureolă intelectuală.

Cel mai mic anunț, dacă e executat cu metodă exercitează asupra publicului, un efect de sugestie, de convingere.

Rolul acestei technice a publicității nu corespunde numai unei adevărate înțelegeri a realităților economice, cum e de exemplu în Statele Unite; technica publicității își manifestă acțiunea sa și din punct de vedere național.

Căci chestiunile de expansiune comercială și a debușeurilor economice se reduc în ultima analiză la o chestiune de publicitate.

Cine cunoaște metodele comerciale ale Germaniei, știe că publicitatea are în ele un rol foarte important.

Marea armă economică a Germanilor înainte de războiu era publicitatea, sub toate formele, ei fiind primii car au înțeles că după cum comerțul urmează pavilionul național, tot astfel vânzarea urmează publicitatea.

O necuviință

La București s'a petrecut un fapt peste care nu se poate trece cu vederea.

D-l N. Iorga a ținut la Atheneul Român o conferință al cărei subiect nu-l cunoaștem.

O laconică telegramă ne spune că studenții au manifestat ostil și au huiduit pe d-l Iorga. Amănunte n'avem, dar oricum ar fi fost împrejurările, atitudinea studenților din sală față de d-l Iorga este reprobabilă.

Și aceasta nu numai pentrucă d-l Iorga este cea mai strălucită figură a culturei românești, nu numai pentrucă d-sa este profesor universitar, dar mai ales pentrucă d-l Iorga a fost unul din îndrumătorii studențimei românești.

Uriașa activitate a d-lui Iorga atât pe tărâmul cultural cât și pe cel național se cuvenea respectată. Cei dintâi cari aveau îndatorirea morală să nu uite acest lucru erau tocmai studenții.

Fapta lor pe care n'o poate scuza nimic, trebuie osândită. Voim să credem că cei cari au săvârșit-o, au simțit cei dintâi urâțenia gestului.

Studențimea este datoare să repare ceiace a făcut într'o clipă de rătăcire. Altminteri rămâne cu un păcat pe care nimeni nu i-l poate ierta.

Mișcarea culturală, teatrală, literară, artistică

Sărbătorirea lui Petöfi în Franța

Din inițiativa lui Jean de Bonnefon, centenarul nașterei lui Petöffi a fost la Sorbonna, obiectul unei deosebite sărbători literare.

S'a reamintit opera și viața poetului, actorului și soldatului Șandor Petöffi, care a luat parte însemnată la revoluția ungară din 1848 și, care în 1849, în vârstă de douăzeci și șase de ani, și-a găsit moartea pe câmpul de luptă dela Sighișoara.

Ministrul Ungariei, Pekár, care a fost elev al Sorbonnei și care vorbește foarte curat franțuzește, a adus, mai întâiu, un omagiu solemn culturei franceze; apoi a arătat existența scurtă și agitată a lui Petöffi, cel mai mare, cel mai ilustru și cel mai popular dintre poeții unguri.

„Petöffi, — a spus Pekár — a murit tânăr, și cu toate acestea opera lui e desăvârșită. El a devenit o parte vie și integrantă a sufletului ungar. Poezia sa înflorește cu fiecare primăvară. Poporul cântă cântecele lui populare, fetele îngână versurile-i de iubire, tinerii declamă odele-i patriotice, și cei ce sunt în vârstă rămân gânditori înaintea profunzimei intuiției sale filozofice și înaintea viziunilor sale profetice.

Petöfi e totodată poet, profet, apostol, erou și martir. Dar, mai întâiu de toate, el e profet vizionar. Aceasta este partea enigmatică, ași zice chiar miraculoasă a vieții și a gândirii lui. El vede toate de mai înainte și le spune... Și toate viziunile, toate profețiile sale se indeplinesc, devin realități incontestabile.

Citiți versurile lui: Cele mai frumoase poeme sunt tot atâtea profeții. Poet? Profetul e cel care dă condeiul poetului; vizionarul în ei, devine poet, ca să poată să-și noteze viziunile.

Poetul (mereu inspirat de profet) va deveni silit de împrejurări apostol; apostolul libertății. Apostolul se va face când va fi nevoie, soldat, erou, și acest erou va avea certitudinea absolută că el va muri ca martir, al libertății.

Și Petöfi are această certitudine, el știe că va muri tânăr și o și spune în poeziile lui. Iată în câteva linii vieața exterioară și interioară a lui Petöfi. O fatalitate conștientă îl duce deadreptul la lupta dela Sighișoara, unde marele conducător al soartei sale, profetul, va vedea împlinindu-se viziunile sale: poetul-apostol va muri ca erou și ca martir".

După această cuvântare, diverși artiști au recitat, câteva dintre cele mai bune poeme ale lui Petöfi.

G. R.

Matineul soților Kaczér

Puțin cunoscuți publicului românesc al Clujului, dna Dina Laczér și soțul său Ilie Kaczér, unul dintre cei mai de seamă prozatori și umoriști unguri de astăzi, au repurtat înaintea publicului maghiar de aici succese deosebite, despre care a luat cunoștință nu odată și streinătatea. De aceea matineul organizat de ei pe ziua de Duminecă, orele 10 a. m., în sala „Uranla" va servi și publicului român dovada unor adevărate talente demne de apreciat. D-na Dina Laczer va produce o serie de dansuri impresioniste, creațiuni personale, executate fără muzică, reprezentând: Incendiul, Durerea mamei pentru copilul rămas în flăcări, Groaza, Bucuria și alte asemenea creațiuni cunoscute pentru unii de pe scena teatrului magiar din localitate. Producțiunile dnei Kaczér, dupăcum s'au putut convinge acei, cari le-au văzut în trecut, sunt un gen de dans absolut nou.

D. Ilie Kaczér va ține o conferință despre umor și satiră și va spune mai multe bucăți umoristice actuale în proză. Ținem să remarcăm atât, că operele dsale — schițe, nuvele, romane — sunt consacrate în literatura maghiară și multe dintre ele sunt traduse și în limbele germană și daneză.

Săpăturile de la Lucsor

Mormântul lui Tut-anh-Amen

Intr'una din ședințele Academiei de arte frumoase, d-l Montet, profesor de egiptologie la Universitatea din Strasburg, însărcinat cu o misiune la Biblos, și care din Siria a trecut prin Egipt, a făcut o comunicare interesantă asupra săpăturilor dela Lucsor, unde a întâlnit misiunea Carter.

D-l Montet descrie astfel mormântul lui Tut-anh-Amen: întâi, o cameră care are 4 metri lărgime pe 8 de lungime și 3 de înălțime, și în care au fost depuse un mare număr de obiecte: paturi împodobite cu capete de lei, cu capete de vaci și de hipopotanii, lăzi scaune, vase de alabastru, lămpi etc., culese de misiunea Carter.

In fundul acestei camere, o ușă, încă închisă, care va fi în curând doborâtă, dă acces la galeriile și la șirul de camere ale mormântu lui propriu zis. Ușa este încadrată de două statui ale lui Tut-ahh-Amen, în abanos încrustat cu aur.

D-l Montet a asistat la deschidere a lăzilor, cari rămăseseră închise de treizeci și cinci de veacuri, căci dinastia Tut-anh-Amen există din veacul al patrusprezecelea înainte de Christos. Aceste lăzi conțineau postavuri și vestminte în perfectă stare de conservare, faianțe și perne brodate cu perle. Una din lăzi închidea o colecție de bastoane ale regelui, dintre care unul, cu încrustații de o perfecțiune admirabilă, are la capăt o crossă figurând două corpuri, ale unui Asiatic și al unui negru luptând.

Aceste obiecte erau obiectele uzuale de care răposatul rege se slujise, și nu obiecte funerare. Dovada nio dă numele său încrustat pe mai multe dintre ele.

In curând când golirea primei camere va fi îndeplinită, se va da jos zidul care o desparte de mormânt. Tot ceiace a fost găsit sau se va mai găsi, se va păstra la muzeul din Cairo.

O scrisoare suedeză: Anna Leffler

Dna Claine, poetă și romancieră suedeză, a publicat de curând o biografie a Annei—Charlotta Lefler, ducesă de Cajanello, soră a matematicianului Mittag-Lefler.

Această scriitoare, celebră în toata Europa acum vre-o patruzeci de ani, interesează mai puțin prin opera sa, cât prin viața romantică pe care a dus-o.

Dna Egdoen-Leffler luptase, în opera sa, pentru cauza feministă și pentru ideile revoluționare. La vârsta de patruzeci de ani călători în Italia unde făcu cunoștință cu un matematician cu treisprezece ani mai tânăr decât ea, ducele de Cajanello.

Ea divorță atunci de soțul ei pentru a lua în căsătorie pe acest italian.

Avu cu acesta un băiat care muri în 1893. In romanul său, Femininitate și iubire, ea a descris, subt un văl poetic, transformarea unei firi septentrionale prin influența Italiei și-a iubirii. Pătrunsă de această nouă inspirație, ea scrise, cu puțin timp înainte de a muri, biografia prietenei sale Sonia Kovalevski.

Anna Leffler, ducesă de Cajanello, care fusese totdeauna o sentimentală, credea că femeia nu-și atinge deplina înflorire decât în iubire și că toată viața femeia trebuie să și-o închine în a căuta dragostea.

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Pictorul Aman

Conferința dlui prof. G. Oprescu, ținută Miercuri seara la Universitate

In fața unui select și numeros public, al cărui interes pentru conferințele „Astrei" organizate de Universitatea clujană a fost întotdeauna vădită, a avut loc Mercuri seara de facultatea de litere din Cluj, conferința d-lui G. Oprescu despre pictorul Th. Aman.

Conferențiarul a definit în termeni frumoși locul acestui mare pictor român în arta veacului al 19-lea, făcând cunoscută totodată biografia, cultura și năzuințele lui.

„Nu e cel mai mare nume — a spus d. Oprescu — nici aldoilea, nici al treilea, în arta română a secolului al 19-lea. Dar nu trebue judecată opera unui artist numai în chip absolut. Aman are o mare importanță istorică. In secolul al 19-lea arta aproape nu exista, „zugravul" era desconsiderat. Nici boerii, nici clasa de jos nu puteau schimba nimic, unii pentrucă erau prea nenorociți, alții pentrucă dis prețuiau această artă. Trebua să vină un *burghez*, cult, avut, fără prejudecăți. A fost Aman".

G. Aman e fiul lui D. Mihalț Dinu, numit și Aman, din Craiova. Negustor avut, cult, atât el cât și familia lui.

Theodor Aman s'a născut la Câmpulung, unde mama lui, Despina, se dusese de frica Rușilor și a ciumei în 1828.

La 1834 își pierdu părintele și fu crescut cu deosebită atenție de către mama sa, care îi supraveghia și îi conducea inclinațiunile pentru artă, manifestate dela cea mai fragedă vârstă. Aman pleacă de tânăr la București, iar la 1848 plecă la Paris, unde nu avu simpatii pentru artiștii revoluționari, ca Grigorescu, și pentru cei cu reputație oficială, ceeace, pentru noi, nu pentru el, a fost mai bine, căci arta lui n'a putut întâmpina rezistențe, într'o epocă, în care, de-ar fi fost prea original, n'ar fi fost înțeles.

S'a cultivat profesional și general, cum arată notele lui de studii.

Primul tablou expus este portretul lui, în 1853, la Salon. Apoi se consacră picturii istorice, pe care o admira cu preferință.

Lucrează mult în această direcție, călătorește mult, iar la 1858 se întoarce în țară.

Aman are o activitate multilaterală, căci totul era de făcut.

Acest lucru e caracteristic figurilor din epocile de frământări și de creare de state sau de noui organizații.

Urmărește ridicarea artistului prin școli și face, la 1863, o școală de arte frumoase. Își fondează o familie, cam la aceeași epocă, și un cămin, pe care îl zidi după planul său, cu mobilă făcută de el în 1868—70. In această epocă face tablouri cu subiect oriental. S'a ocupat și de gravură, dar cele mai reușite îi sunt portretele.

La 1873 e expoziția lui Grigorescu. Impresionat de succesul lui, în cepu și Aman să picteze scene cu țărani, și peisagii.

După această dată e foarte influențat și de Munkácsi, pe care l-a cunoscut poate la Paris. Pictează la această dată scene de interior bogat, cu femei, lux și bogăție de lumină.

A continuat și mai departe să lurceze, dar ultimii ani îi sunt tot mai amărâți. Se îndepărtau clienții, țara mergea rău și la școala de arte frumoase începură nemulțumirile. La 1891 muri.

Aman a fost un pictor de școală clasică și nu admitea lucrurile făcute pe jumătate; avea o tehnică, minunată, plină de finețe, și lipsită de orice neglijență. Își lucra tablourile bucată cu bucată, fiecare parte fiind complet terminată, alături de părți abia închipuite.

De aci o ușoară impresie de mozaic și de răceală.

Nu'i plăceau schițele, deși a făcut schițe foarte frumoase.

Aman avea multe și mari calități; ce i-a lipsit ca să fie un mare artist? Nu avea nici când vre-o îndoială, că nu va ajunge la perfecțiune; era sigur de sine și mulțumit, crezându-se egalul celor mai mari. Avea o tendință la virtuositatea *nesinceră*, pentru ca să dea publicului o bună idee despre sine. Nu avea energie și era prea influențabil, de aceea fără prea multă personalitate. A fondat însă arta românească și a produs pe toți pictorii de seamă, pe cari îi avem. A fost mai mult decât un mare artist, a fost un deschizător de drumuri noui.

Conferința d-lui G. Oprescu, cu caracterizările minunate, cu adânca pricepere a artei românești, în al cărei studiu s'a specializat de mult timp, a avut un frumos succes.

Succesul acestei conferințe a verificat încă odată buna idee a profesorilor, cari au organizat temeinicele Conferințe ale „Astrei".

„Primăria Clujului demisionează?“

De ce se agită prietenii firmei ungureşti „Gantz“

„Patria“ face descoperiri senzaţionale. De ce sunt atacate societăţile româneşti. Ce contract a oferit primăriei firma de la Budapesta. In ce constă intervenţia ministrului de interne. Care sunt condiţiunile societăţilor româneşti.

— Ce-i cu amplificarea uzinelor —

In numărul său de Joi 8 Febr. c. „Patria“ a publicat un articol senzaţionai, cu sugestivul titlu: „Primăria Clujului demisionează“. Descoperirea confratelui nostru a fost o adevărată „bombă“.

Inspirat de d. avocat Socol şi de d. notar Hossu, organul Partidului Naţional, ridică din nou chestiunea firmei ungureşti „Gantz“, care spre marea d-lor durere, a fost înlăturată de la exploatarea uzinei electrice din Cluj.

Iată în ce consta descoperirea confratelui nostru: „Din cercuri care stau aproape de primărie“, „Patria“ a aflat că „un grav conflict a isbucnit între primăria oraşului Cluj şi ministerul de interne, pentru că ministerul ar fi dat ordin primăriei să încheie un contract cu societatea românească „Electrica“, pentru exploatarea şi administrarea uzinei electrice. Şi „Patria“ d-lor Socol şi Hossu afirmă ritos, că „Electrica“ „nu dă nimic, nu ia nici nu riscă, dar cere tot“.

Pentru că nu ne îndoim de sentimentele patriotice pe care le manifestă, oficiosul Partidului Naţional, faţă de societatea „Gantz“ de la Budapesta, ne îngăduim să stabilim şi noi aici câte-va consideraţiuni.

Ce contract a oferit primăriei firma de la Budapesta

Să ştie că în anul 1921 la licitaţia deschisă de primărie pentru arendarea uzinelor electrice ale oraşului, au concurat şi două societăţi româneşti „Electrica“ şi „Omnium“ alături de firma „Gantz“.

Din sentimente, care pot fi justificate numai de interesele, care ar fi legat ziarul „Patria“ de societatea de la Budapesta, organul Partidului Naţional, a dus atunci o campanie înverşunată contra societăţilor româneşti, care ofereau totuşi cele mai avantajoase condiţiuni pentru primărie şi publicul clujan. Timp de un an şi jumătate, iridentiştii din Budapesta, ajutaţi de cei cari astăzi se demască că au lucrat pentru a rămâne stăpâni pe această arteră principală economică a oraşului, au uneltit pentru a împedica ca concesionarea să se facă în favoarea societăţilor româneşti. In luna Decembrie 1922 primăria a întocmit o convenţie pe termen nelimitat, cu multe echivocuri şi în următoarele condiţiuni financiare, cu firma „Gantz“.

Din veniturile brute, 4 la sută pentru societatea de la Budapesta. Pentru oraş, tot din brut 600.000. După retragerea cheltuielelor, adică din beneficiul net, 25 la sută pentru Budapesta şi 75 la sută pentru oraş. Se mai vărsau 20.000 pentru comisiunea de control a oraşului şi se făcea o reducere la costul curentului pentru funcţionarii oraşului de 20 la sută.

Ce-a făcut ministerul de interne

A fost o împrejurare fericită. Ministerul de interne fusese pus în cunoştinţă de acţiunea iridentistă, pe care societatea „Gantz“ de la Budapesta o exercita la noi, prin funcţionarii săi, şi de pericolul cu care ameninţa pentru viitor, acest focar de şovinism maghiar în mijlocul nostru. Fiind sesizat de acest lucru a oprit încheerea convenţiei pe care o proecta primăria. Pentru că comuna nu putea să'şi ia angajamentul să conducă singură uzina electrică, neavând specialişti, ministerul a invitat printr'o adresă primăria să ia contact cu soc. româneşti „Creditul pentru întreprinderile electrice“ şi „Omnium“, care se ofereau să pună la dispoziţie oameni tehnici. Intru cât primăria nu poate să exploateze în regie nici sub această formă, este pe cale de a încheia o convenţie cu aceste două societăţi, care oferă condiţiuni mult mai avantajoase de cât societatea de la Budapesta.

Care sunt codiţiunile

Consiliul comunal a primit propunerea şi a numit o comisiune compusă din dnii Hosu, Moga şi inginerul şef al oraşului, d. Ciortea, care de acord cu cele două societăţi româneşti să discute şi să elaboreze un contract. Comisiunea a ajuns la înţelegere cu cele două societăţi în condiţiunele următoare: Oraşului i se va da 660,000 lei din încasările brute, iar după scăderea cheltuielelor se vor da oraşului 85%, iar societăţilor 15%. Din venitul brut socitătile vor avea 4½%. Pentru funcţionarii orăşeneşti societăţile fac o reducere de 50%, iar comisiei de control a primăriei un onorar de 25.000 lei.

Societăţile pun la dispoziţia oraşului capitalul de rulement, cu totul contrar afirmaţiunei făcute de „Patria“ care insinua că societăţile cer pentru ele şi încasările din iuna Ianuarie c.

Aşa dar se vede clar cu cât sunt mai avantajoase condiţiile oferite de cele două societăţi româneşti faţă de contractul oneros oferit de societatea dela Budapesta.

Ce-i cu amplificarea uzinelor

In ce priveşte amplificarea uzinelor de care se simte mare nevoe, contractul cu aceste societăţi fiind pe termen de un an această chestiune nu se poate lega de exploatare. După cum este logic această chestiune va forma obiectul unei licitaţiuni pe care trebue s'o deschidă oraşul. Societăţile se obligă după autorizaţiunea oraşului a întocmi proectele necesare care vor servi de bază, licitaţiunei.

Aceştea sunt faptele care restabilesc pe deplin adevărul.

Ce valoare au declaraţiile dlui Hosu

Acestea nu pot surprinde pe nimeni întrucât dsa de mult era amestecat în chestia firmei „Gantz“, după cum a fost amestecat şi în alte chestiuni pentru care ministerul a făcut anchetă disciplinară.

Demisia dsale dovedeşte cel mult că este un om prudent, care a ştiut să evite o situaţie fatală.

A.

CURIERUL SPECTACOLELOR

Cinema Apollo

Vineri: Moriturus.
Sâmbătă: Frumoasa fără suflet.
Duminecă: Frumoasa fără suflet.

Cinema Universităţii

Vineri: Tigrul.
Sâmbătă: Lady Hamilton.
Duminecă: Lady Hamilton.

Cinema Urania

Vineri: Mama şi Fica.
Sâmbătă: Saltul mortal.
Duminecă: Saltul mortal.

Intensificarea speculei

Fluctuaţiile valutare din cursul ultimei săptămâni au avut de efect o nouă scumpire a traiului, care din ce în ce ia proporţii mai fantastice.

Pe motivul că leul nostru scade în raport cu urcarea monedelor occidentale, negustorii găsesc motiv să urce la fiecare oscilaţie de valută, preţul articolelor.

Fapt mai îngrijitor decât această treptată scumpire e presiunea pe care o exercitează speculatorii asupra publicului, ameninţându-l că în curând vor fi în imposibilitate, de a-i mai servi tocmai articolele de prima necesitate.

Aceste articole de prima necesitate sunt ascunse, pentru a fi vândute în mod clandestin numai acelor clienţi, cari printr'o înţelegere tacită cu negustorul, acceptă să dea preţul care i se cere.

Un exemplu caracteristic în această privinţă îl dă zahărul, care aici în Cluj a dispărut spontan, cu ocazia incidentelor de la graniţa ungară.

Imediat ce lucrurile s'au liniştit, zahărul a reapărut pe piaţă cu o urcare considerabilă de preţ şi vândut vorba românului „numai pe sprinceană.“

Noile orizonturi de speculă pe care le-a deschis scăderea de valută temporară, sunt foarte edificatoare pentru a demonstra cu câtă nerusinare prooedează faţă de public, negustorii speculanţi.

Chiar dacă mărfurile depozitate în Cluj, ar fi de provenienţă americană sau engleză, ca preţul lor să se urce în raport cu scăderea leului nostru faţă de aceste valute, ar urma că după cum urcarea preţurilor e făcută în raport cu scăderea valutei, reducerea lor să survină când valuta creşte.

Preţurile însă odată mărite rămân stabilite astfel, iar consumatorul e silit să accepte a fi jefuit fără a avea curajul să protesteze.

Deaceea e necesar ca opinia publică să nu se lase influenţată de obrăznicia negustorilor, care creşte datorită nu numai faptului că e încurajată de docilitatea publicului, ci cum e cazul în oraşul nostru — şi de toleranţa organelor administrative.

In aşteptarea nouei legi contra speculei ce va fi votată în curând în Parlament, publicul e rugat să nu mai arate aceiaşi îngăduinţă speculatorilor, ci să boicoteze pe negustorii necinstiţi, cari caută orice prilej să se îmbogăţească pe socoteala lui.

Apărarea „Unirii“ din Blaj

„Unirea“ din Blaj când declară că nu este un organ semioficios spune neadevăruri

„Unirea“ din Blaj, deoarece în ultimul timp a devenit un ziar de reeditare şi popularizare a tuturor vederilor exprimate de „Patria“ şi celelalte ziare ale partidului naţional, şi de altă parte fiindcă este socotită de opinia publică, drept, ziarul care arată de nu în formă oficioasă dar cel puţin în formă semioficioasă părerile politice al Mitropoliei unite din Blaj, ca să poată scăpa din încurcătura în care a ajuns prin articolul „un cuvânt necesar“ crede că va putea lămuri opiniunea publică şi va putea sugera lumei că nu este nici oficioasă dar nici semioficioasă. „Unirea“ într'un număr recent scrie: „Ieşind aici în Blaj în centrul archidiecezei şi a Mitropoliei noastre, multă lume ne aseamănă, cu organele de publicitate ale altor centre bisericeşti şi îndeosebi îi place să ne pună alături de „Telegraful Român“ organul oficios al Mitropoliei ortodoxe dela Sibiiu. Ne socoteşte cu un cuvânt, drept un organ oficios ori măcar semioficios al archidiecezei de Blaj, dacă nu chiar a Metropoliei. Ori lucrurile stau astfel. „Unirea“ nu are nici un caracter de oficialitate.

Ea este un organ cu totul independent de oficialitatea bisericească din Blaj. Am ţinut să facem aceste constatări pentru a evita pe viitor orice neînţelegeri şi supărări şi pentru a pune autoritatea noastră bisericească la adăpostul oricăror molestări pe tema celor publicate în organul acesta.

Se ne ierte „Unirea“ dacă n-o putem crede. Cu declaraţii nu se pot face neexistente faptele cari dovedesc chiar contrarul. Ori este fapt, că „Unirea“ este împusă tuturor preoţilor uniţi. Fără ca să ne provocăm la circularele oficioase ale celor patru dieceze unite, cari cu multă căldură recomendă abonarea „Unirei“, trebue să scoatem la iveală faptul că toate diecezele „permit“ plătirea abonamentului la „Unirea“ din banii publici ai parochiilor şi că între socotelile şi dările de seamă ale multor parohii figurează „cvitele“ de abonament pentru „Unirea.“ Ori aceste lucruri nu se pot petrece dacă „Unirea“ ar fi cu totul independentă. Ba, adeseori, plata abonamentului se face astfel: protopopii subtrag abonamentul „Unirei“ din salarul preoţilor întârziaţi cu plata abonamentului şi trimit acel abonament direct „Unirei.“ Preoţii fireşte ridică apoi suma sustrasă dela cassa parochială. Şi toate acestea se petrec cu învoirea oficialităţii bisericeşti.

Societatea de editură „Unirea“, care are de scop sprijinirea presei la care a subscris cele mai multe acţiuni „oficialitatea“ bisericească unită, voieşte în primul rând susţinerea şi întărirea „Unirei“. Susţinerea „Unirei“ a format obiect de desbatere la toate sinoadele bisericei unite şi toate aceste ar fi lucruri de neînţeles, dacă „Unirea“ n'ar fi socotită de însăşi oficialitatea bisericească ca un ziar care îi apără interesele, coordonându-şi pururea părerea redactorilor cu ale oficialităţii. Aşa ceva este foarte firesc, pentrucă nici nu ne putem închipui că ar putea să rămână la „Unirea“ un redactor care nu s'ar acomoda întru toate, părerilor oficialităţii bisericeşti.

„Unirea“ cu tot „cuvântul“ necesar, cu drept cuvânt este socotită de opinia publică ca un organ semioficios al bisericei unite şi din încurcătura în care a ajuns „Unirea“ devenită ziar de reeditare şi popularizare a vederilor exprimate prin „Patria“ şi celelalte ziare al partidului naţional, nu este eşire decât prin o revenire la neutralitate, sau mai corect, prin un neamestec absolut în politica de partid. Dar atât timp cât „Unirea“ este aservită partidului naţional, opinia publică nu se poate aştepta la altceva decât la declaraţii care sunt în contrazicere cu realitatea.

X.

O conferinţă Clujană

S'a scumpit carnea

Clujul este la înălţime. Cuvântul preşedintelui măcelarilor. O consfătuire intimă. Ce spun „representanţii". Un glas izolat. Şi liga chiriaşilor! Măcelarii totuşi protestează

Intâmplarea a făcut să asist la un sfat, în care se desbătea o savantă problemă de gospodărie orăşenească. Lupta s'a dat între edilii şi factorii noştri competenţi cu măcelarii ameninţaţi să moară de foame. Aceştia exasperaţi de ordinul clar al ministerului care nu aprobă majorarea preţurilor cărnei, au făcut un nou apel autorităţilor în drept. Şi eri s'au adunat la prefectura poliţiei toţi factorii noştri competenţi, să la în considerare plângerea bieţilor măcelari clujeni. Au fost: d. Primar al oraşului, reprezentantul măcelarilor, un reprezentant al Camerei de comerţ, unul al uniunei industriaşilor, directorul abatorului, reprezentantul Sfatului Negustoresc, un nume unguresc care reprezenta uniunea agrarienilor maghiari, reprezentantul restauratorilor, d. Mazuchi inspectorul comercial, şi chiar rep. ligei chiriaşilor din Cluj.

A prezidat d. Popovici, prefectul poliţiei de oraş.

*

Cel dintâi a avut cuvântul prezidentul sindicatului măcelarilor. Ca representant oficial a vorbit în ungureşte. Bietul om trebue să fi fost tare necăjit, pentrucă rozul feţei sale senine se schimbase la un moment dat în stacoziu. Dl prefect o explicat pe româneşte că dl prezident de plânge că măcelarii se ruinează cu actualele preţuri cu care vând carnea.

Reprezentatul camerei de comerţ, într'o limbă românească din care se constată foarte multă bună voinţă pentru limba ţărei, a declarat hotărât că comerţul cărnei la Cluj va sălta, numai printr'o libertate absolută. Altceva nu a avut de spus.

Dl. Crăciun, simpaticul reprezentant al Sfatului Negustoresc, se asociază, fiind de aceeaşi părere. cu o retorică însă mult mai elegantă şi mai românească. Directorul abatorului ale cărui cunoştinţi savante, fac obiectul unei aşteptări febrile declară că preţul vitelor s'au scumpit cu 50 procente, propune să se maximalizeze preţul cărnei la 16 lei.

Cu toate discursurile, prefectul oraşului s'a silit să arate preţurile comparative din diferite oraşe, insistând să se ţie socoteală de ele.

Reprezentantul uniunei industriaşilor a adus o notă nouă: a cerut să se intervie la minister pentru a se acorda şi Clujului cota de carne ca şi la Bucureşti.

A vorbit şi secretarul uniunei agrarienilor maghiari, în limba lui, şi a protestat contra... exproprierilor(!) cari ar fi avut de rezultat scumpirea vitelor. A fost ascultat cu mare atenţie.

Prefectul mai roti o privire în prejur şi mai descoperi un vorbitor: pe inspectorul comercial, d. Mazuchi. Avea de altfel să fie un glas izolat. D-sa a întrebat auditoriul cum se poate pretinde libertatea comerţului pentru carne, când măcelarii sunt constituiţi în sindicat şi fac un trust care împiedică orice idee de libertate a acestui comerţ. A fost un moment de consternare. Dar a luat repede cuvântul cel din urmă vorbitor.

Acesta era însă nechemat, după cum singur a declarat, protestând că atunci când este vorba de interesele „vitale" ale . . . chiriaşilor reprezentanţii acestora nu sunt întrebaţi. Dl Iahoda a ţinut un discurs fulminant, şi în urmă s'a rezumat arătând părerea sa concretă: Să se institue o comisiune de experţi (nu de oratori) care să examineze cu deamănuntul chestia cărnei.

Prefectul poliţiei, cel din urmă a insistat să se fixeze totuşi preţuri maximale. Părerea s'a pus la vot. Rezultatul scrutinului a fost: 16 şi 14 lei kgramul de carne de vită, faţă cu 14 şi 12 cât a fost până eri Cărnurile de porc rămân maximalizate, după hotărârea din 1922 luna Noemvrie.

Reprezentantul măcelarilor a protestat vehement.

Sperăm că populaţia Clujului va lua cunoştinţă cu... bucurie de hotărârea sfatului ţinut eri la prefectura poliţiei.

Dac.

P. S. Dl Primar n'a avut nici o opinie.

D.

O serată dansantă românească

O idee laudabilă a înfăptuit frumoasă cunună de funcţionari români de bancă din Cluj. Acum când balurile societăţii româneşti se înşiră unul după altul, când perechile dansante nu dansează alte dansuri decât Schimmy, Fox-Trott şi One-Steep; iniţiativa funcţionarilor români de bancă din Cluj, de a aranja o serată dansantă numai cu dansuri româneşti merită toată lauda. Astfel la această serată ne vom putea delecta şi avânta în domoala Someşană, în ritmica Lugojană, în Abrudana plină de eleganţă, în mlădioasa Horă şi în elegantul dans de salon Romana. Instrucţia acestor dansuri a luat-o asupra sa destoinicul funcţionar superior de bancă dl Octav an Constantin.

Acest început lăudabil de a ne preţui comorile artei noastre coreografice şi a regenera petrecerile noastre strămoşeşti, credem că va avea mult succes şi imitatori zeloşi.

Serata dansantă se va ţinea Miercuri în 14 l. c. ora 9 seara în saloanele dela hotelul New-York. Un taraf de lăutari naţionali va însufleţi pe dansatori. Cine vrea o petrecere adevărat românească plină de elan şi însufleţire să nu lipsească dela această serată. Costumele româneşti sunt dorite. Taxa de intrare de persoană 50 lei, de familie 120 lei.

Intrarea se poate face numai prin arătarea învitărilor cari se pot căpăta dela banca „Albina" şi „Banca Centrală".

Răspândiţi „Infrăţirea"

◆ INFORMAŢII ◆

La Prefectura Poliţiei Cluj au fost decoraţi 44 (patru zeci şi patru) funcţionari superiori şi inferiori cu decoraţii din diferite ordine precum şi dl prefect Dr Valeriu Popoviciu, căruia i s'a conferit ambele ordine: „Steana" şi „Coroana României" în gradul de ofiţer.

*

La scăldarea copiilor noştri e indispensabil boraxul cu renume universal Mack Kaiser-Borax. 2475—6

*

Constatându-se în judeţ ravagii însemnate cauzate de apariţia antraxului, s'au luat în localitate măsuri pentru analiza cărnii ce se aduce aici din provincie.

Până acum au fost în judeţ 37 de morţi cauzate de această boală.

*

A apărut la Radio Reclame România S. A. Cluj în **biblioteca de economie şi contabilitatea publică** sub direcţia dlui N. Ghiulea profesor la Universitatea din Cluj „Contabilitatea publică română" — principii şi organizarea — de N. Ghiulea.

Sunt sfătuiţi să-şi procure această bibliotecă toţi domnii funcţionari contabili casieri, contabili şi administratori în institutele şi serviciile statului comunelor, judeţelor, domnii advocati şi magistraţi şi toţi acei, cari au de aplicat dispoziţiile legii contabilităţii publice. De vânzare la toate librăriile şi la Radio Cluj Str. Reg. Maria 34. 2562

*

Mack Kaiser-Borax este indispensabil la toaletă şi gospodărie. 2475—5

*

Ziarul „Dacia Nouă" care fusese suspendat de către Parchetul local, a reapărut azi Vineri 9 Februarie, sub conducerea aceluiaş comitet.

*

Aseară Joi 8 Februarie a avut loc la Teatrul Maghiar din localitate, un original match de şah.

Tinerimea aristocraţiei maghiare a întruchipat figurile jocului.

Culorile figurilor au fost verde şi galben.

Victoria a fost de partea verdelui.

*

Din sursă autorizată se anunţă că guvernul are la dispoziţie la Banca Naţională devize pentru 60 milioane franci francezi, 500.000 lire sterlinge, 50 milioane franci belgieni, rezultate din încasarea texelor de export.

Totalul acestei sume acoperă plata cuponului pe anul în curs iar din diferenţa de un miliard care mai rămâne se vor plăti o parte din datoriile contractate de Stat.

*

Copiii să-i trataţi numai cu pudra Höfer şi crema Baby. 2542—3

*

CHAMPAGNE chelner! încă n'ai sosit? cu champagnia Fabricei Szilágyi — „FAVORIT". 2332

Din Budapesta se anunţă că, ultimele evenimente cari au adus Ungaria aproape de prăpastie, au deschis ochii guvernului.

Aceasta ar fi acum hotărât să încerce o apropiere de statele succesorale. Ministrul de externe Daruvary, a fost însărcinat să pornească o acţiune diplomatică în accst sens.

*

Cereţi în farmacii şi drogherii numai pudra Höfer şi crema Baby. 2542-2

*

— Luni 12 Februarie, orele 8 seara sub preşedinţia de onoare a dlui Dr Alexandru Vaida-Voevod şi cu concursul artiştilor dela Opera Naţională se va da un Mare Festival organizat de Centrul studentesc „Petru Maior" din Cluj cu prilejul sărbătoririi semicentenarului soc. acad. „României Junâ" a studenţilor români din Viena. Venitul este destinat fondului pentru ridicarea unui monument lui Mihail Eminescu în Cluj. Programul foarte variat se va afişa şi publica la timp.

*

Direcţia Generală CFR, la ordinul guvernului, a retras toate carnetele de călătorie studenţeşti cu reducere. Studenţii nu vor mai putea călători cu reducere.

Dl Gh. Mârzescu — ministrul muncii şi ocrotirilor sociale — a terminat proectele de lege, cari formează „Codul Muncii."

Aceste proecte vor fi aduse în desbaterea consiliului de miniştri şi depuse apoi în parlament.

Grevă la fabrica de nitrogen din Dicio-Sân-Martin

Muncitorii dela fabrica de nitrogen din Dicio-Sân-Mărtin au întrat ieri în grevă. Cauza acestei hotărâri neaşteptate a lor este faptul, că fabrica îi silia contrar prevederilor contractului colectiv, să facă ore suplimentare.

Refuzul lucrătorllor relativ la pretarea acestei munci s'a repetat până acum de mai multe ori şi în toate rândurile direcţiunea fabricei răspundea destituind pe doi-trei dintre muncitorii nesupuşi. Repetându-se aceasta şi de astădată, restul muncitorilor s'a solidarizat şi-a declarat greva.

PENTRU MONUMENTUL LUI EMINESCU

Luni 12 Februarie, orele 8 seara

Va avea loc în sala Teatrului Naţional

Un mare festival

organizat cu prilejul sărbătoririi semicentenarului „**României June**" din Viena

Venitul este destinat fondului pentru ridicarea unui monument lui Mihail Eminescu, în Cluj.

Cu concursul binevoitor

al dnelor Lia Pop, Gina S. Bulandra, Mimi Nestorescu-Vancea, Anicuţa Voileanu, Stanca Alexandrescu, Silvia Jipescu şi al dnilor Zaharia Bârsan, Const. Pavel, Tr, Grozăvescu, N. Dimitriu, N. Bretan, I. Crişan şi L. Nicorescu.

Dl Dr. Alexandru Vaida-Voevod, fost preşedinte al „României June" cu prilejul jubileului de 25 ani, va tine o conferinţă cu subiectul: **Amintiri din „România Junâ".**

Corul studenţilor clujeni, sub conducerea dlui Sava Columba, va intona: „**Pe-al nostru steag e scris unire.**" (Imnul „României June" scris la 1880 de Andrei Bârseanu cu muzică de Ciprian Porumbescu.

:::: Marele ::::

Magazin de Bijouterie

H. S. BRAUNFELD

1786 din firma

Fenyő şi Braunfeld

Cluj, Piaţa Unirii No. 15 în localul fost D. S. Raftopol

Este asortat în permanenţa cu:

Bijouterii fine. Ceasornice de preciziune. Argintărie.

Preţurile cele mai moderate Telefon interurban 643

ULTIME INFORMATII

(PRIN FIR SPECIAL DELA CORESPONDENTUL NOSTRU DIN BUCUREŞTI)

ORA 2 P. M.

INTERNE

Şedinţele parlamentului

Camera

Şedinţa dela 8 Februarie

In şedinţa de ieri, 8 Februarie, după diverse comunicări dl Pşepelinschi a cerut guvernului să renunţe la închiderea căminurilor studenţeşti până la reluarea circulaţiei trenurilor. Dl Anghelescu declară că s'a dat ordin în acest senz. Dl Mihalache anunţă o interpelare în chestiunea arestării sale. Dl. general Mărdărescu răspunde la mai multe comunicări, după care şedinţa s'a suspendat.

Consfătuirea majorităţilor parlamentare.

Declaraţiile dlui primministru Brătianu. — Vinovaţii agitaţiilor studenţeşti. — Conlucrarea cu minorităţile

Eri seară a avut loc o consfatuire a majorităţilor parlamentare la care dl primministru Brătianu a declarat că guvernul a procedat sever cu studenţii dorind să sfârşească agitaţiile cari nu sunt de cât pe placul duşmanilor externi. Pretenţia „numerus clausus“ este imposibilă deoarece nu există la nici una dintre universităţile străine. Eu cred — spune dl primministru — că dacă agitaţiile au putut ajunge aici vinovate sunt autorităţile universitare cari au întârziat să intervină şi au fost slabe nefăcându-şi complect datoria.

Domnul Brătianu a expus apoi situaţia minorităţilor din România care rezulta din tratatul dela Versailles. Guvernul va trimite delegaţi în ţinuturile alipite pentru ascultarea doleanţelor minorităţilor dorind să le satisfacă întrucât este posibil pentru ca să se poată ajunge la o conlucrare.

In jurul demisiei dlui Iorga din învăţământ

Numeroşi studenţi au semnat un apel cerând dlui Iorga să renunţe la demisia sa.

*

Eri a fost instalată noua comisie interimară a Capitalei.

Marile viscole din ţară

Circulaţia trenurilor complect oprită. — Capitala ameninţată să rămână fără lumină

Bucureşti. (Rador). — Din cauza înzăpezirii trenurilor, în Capitală se resimte lipsa de combustibil lichid. Capitala astfel e ameninţată să rămână fără lumină, tramvai şi stabilimentele mari sunt ameninţate să nu poată continua lucrul. Pentru curăţirea liniilor şi pentru restabilirea circulaţiei au fost trimise echipe speciale de lucrători şi soldaţi. Aseară deasemenea n'a plecat nici un tren din Capitală.

Viscolul în special a distrus linia Ploeşti—Bărăgan. Linia Constanţa nu e desfundată încă. Trenurile plecate din Constanţa au plecat îndărăt, neputând continua drumul. Pe linia Ploieşti se găsesc 6 trenuri înzăpezite Expresul-Orient deasemenea a fost înzăpezit dar nu se ştie unde.

*

Circulaţia trenurilor este complect oprită. Numeroase trenuri înzăpezite, între cari accelaratul Cernăuţi—Varşovia, Bucureşti—Constanţa, Simplonul, Timişoara şi Iaşi.

Delegaţiunea turcă de la conferinţa din Lausanne la Bucureşti

Delegaţiunea turcă din Lausanne plecând la Angora şi dorind să evite drumul prin Adrianopol, soseşte astăseară la Bucureşti şi rămâne în Capitală până la sosirea vaporului turcesc care va transporta delegaţia la Angora pe via Sinope, deci evitând Constantinopolul.

Este probabil că ministrul nostru de externe, dl Duca, va folosi acest prilej pentru reluarea contactului cu Ismed Paşa.

Alegerile din Iugoslavia

Românii din Torontal vor lupta în aceste alegeri

Guvernul sârb acordând drepturi politice minorităţilor din Serbia, Românii din Torontal au hotărât să lupte în alegerile generale. Românii au propus în vederea alegerilor, radicalilor, o luptă comună. Radicalii refuzând, Românii vor pune liste aparte în trei cercuri româneşti. Vor candida Dr. I. Jianu dela Alibunar, şi vajnicul luptător Dr. Novac dela Biserica Albă. Al treilea candidat nu a fost desemnat încă.

EXTERNE

Ocupaţia franceză în Ruhr. Declaraţiile lui Le Troquer

Paris. — Le Troquer, revenit din regiunea Ruhr a declarat că Reichul sabotează transporturile şi că funcţionarii germani au premeditat catastrofe prin macazuri false şi îndrumări greşite date trenurilor. Numai sângele rece al funcţionarilor francezi a putut evita catastrofa.

*

Düsseldori (Rador) — Situaţiatia e neschimbată. Propaganda Reichului continua. Greva căilor ferate a devenit generală in zona franco belgiană. Circulaţia trenurilor pe liniile direcţiunei din Colonia se face prin trenuri militare.

*

Berlin (Rador) — Reischbank-ul a emis bancnote noui de 50000 mărci.

*

Roma. — Camera italiană a ratificat convenţia desarmării din Washington.

*

In jurul evacuării Smirnei

Paris. — Comentând somaţia evacuării Smirnei, ziarele franceze condamnă sever guvernul turc exprimând teama că Izmed a cunoscut această hotărâre când a grăbit plecarea din Lausanne.

Ziarele subliniază acordul deplin al Aliaţilor.

*

Smirna — Guvernul kemalist a informat pe consulul francez că a acordat un nou termen de 24 ore vaselor aliate.

*

Londra. — Amiralitatea engleză a trimis alte două vase de războiu la Smirna prevăzute cu tunuri de tragere lungă.

Manifestaţii filo-franceze la Washington

Paris. — In Washington a fost o mare manifestaţie de simpatie pentru legaţia franceză cu ocazia aniversării ambasadorului francez.

Plecarea delegaţiei bolşevice din Lausanne

Berlin. — Krassin a sosit la Berlin de unde va continua drumul la Moscova împreună cu Cicerin. La Moscova vor discuta proiectul tratatului comercial roso-german.

In jurul ruperii tratativelor de la Lausanne

Cauzele intransigenţii Turcilor. Kemaliştii sunt încurajaţi de Soviete. Perspectivele unui războiu pentru Turcia

După şapte săptămâni de discuţiuni, tratativele dela Lausanne au fost rupte. Ultimele încercări făcute pe lângă delegaţia turcă de a semna tratatul au eşuat. Izmet Paşa drept răspuns la insistenţele aliaţilor a înaintat un memoriu în care îşi arată încă odată condiţiile lui în opoziţie cu cele ale marilor puteri.

In consecinţă delegaţiunile au părăsit conferinţa. Cercurile occidentale consideră situaţia gravă, însă cu urmări dezastruoase pentru Turcia. Guvernul din Angora orbit de victoria împotriva grecilor, fără ca să-şi dea seama până unde poate s'o exploateze, dela primele dezbateri ale conferinţei la toate cererile au opus o vădită intransigenţă, deşi i s'a făcut concesiuni apreciabile în toate privinţele.

Totuşi intransigenţa delegaţiei otomane este explicabilă. Fiindcă dacă la un moment dat s'a crezut că la Lausanne, Turcia fusese izolată de Rusia, aceasta a fost numai o iluzie. In realitate tot timpul delegaţii sovietelor au depus toate străduinţele pe lângă turci ca să nu cedeze, făgăduindu-le sprijin în cazul unei constrângeri armate din partea aliaţilor.

Presupunerile asupra urmărilor la Lausanne sunt multe şi comentate în tot felul. Cea mai verosimilă ipoteză este însă că războiul dintre Turci şi Greci va fi reîncepu, de astă dată însă proporţiile lui vor fi cu mult mai mari, de oarece aliaţii sunt interesaţi direct şi în primul rând Anglia.

Pe un sprijin efectiv din partea Rusiei, guvernul Kemalist nu poate să se bizuie, întrucât chiar dacă sovietele s'ar hotărâ cu tot dinadinsul ca să-l dea, nu le-ar permite în primul rând situaţia internă a Rusiei, iar în al doilea rând sunt atâtea considerente de ordin extern cu privire la interesele ei în Europa, încât armata pe care o are, ar trebui să o imobilizeze în această parte, aşa că prea puţine disponibilităţi i-ar mai rămâne pentru ajutorarea Turciei.

In afară de aceasta soldaţii sovietişti din punctul din vedere al instrucţiei, echipărei şi al moralului. nu sunt în stare să formeze o armată plină de avântul necesar unei asemenea întreprinderi pe cât de periculoasă, pe atât de hazardată. Poporul rus în starea în care se află astăzi, secătuit complectamente, demoralizat şi ameninţat în fie ce moment de a i se rechiziţiona ultimele lui resurse pentru existenţă, de abia aşteaptă prilejul nimerit pentru a scăpa de teroarea sovietistă.

Din această cauză, lesne se poate prevedea că Turcia în atitudinea ei va rămâne complect izolată, căci de alte ajutoare în situaţia actuală externă nu se poate vorbi. Ori cât ar fi de mare dorinţa statelor învinse şi mai ales a Germaniei de a profita de evenimentele externe din prezent cu scopul de a schimba cel puţin în parte starea de lucruri creată de războiu, nu vor putea să facă nici un pas, fiindcă ţările învingătoare au avut grija de la războiu încoace să ia măsurile cuvenite în vederea de a tempera veleităţile de revanşă ale turburătorilor liniştei în Europa.

Războiul deci se va mărgini între Turcia şi aliaţi, în care rolul de căpetenie îl va avea Anglia. Rezultatele sunt uşor de prevăzută aducerea Turciei la complect: neputinţă şi revanşa Greciei. In asemenea condiţiuni nu numai că avantajele obţinute de Turcia la Mudania vor cădea, dar fără îndoială că Kemaliştii nu vor putea să beneficieze nici de clauzele tratatului de la Sèvres.

N.

BURSA

— 8 FEBRUARIE 1923 —

BUCUREŞTI

	VALUTE		DEVISE
Mărci	66—7	Paris	1320
Leva	118—200	Londra	990
Lire otom.	120—5	New - York	212
„ sterline	1000—5	Bruxelles	—
Franci franc.	1340—50	Roma	1030
„ elveţ.	41—1½	Zürich	40
Lire italiene	1010—25	Praga	630
Drachme	230—40	Viena	30
Dinari	195—200	Berlin	59
Dolari	213—4	Budapesta	9
Napoleoni	700—20	— — — —	—
Aur	—	— — — —	—
Argint	—	— — — —	—
Cor. austr.	31—32	— — — —	—
„ magh.	7—7½	— — — —	—
Socol	590—600	— — — —	—
Mărci pol.	75—80	— — — —	—
— — — —	—	— — — —	—
— — — —	—	— — — —	—
— — — —	—	— — — —	—
— — — —	—	— — — —	—

ZURICH

CURSUL închid.—seară	
Berlin	150
Amsterdam.	—
New - York	533¼
Londra	2492
Paris	33
Milano	2570
Praga	1580
Budapesta	20¼
Agram	490
Bucureşti	—
Varşovia	150
Viena	74
Viena stamp.	75
— — — —	—
— — — —	—
— — — —	—
— — — —	—

PRAGA

	DEVISE
Amsterdam.	—
Barcelona	—
Belgrad	—
Berlin	—
Bucureşti	—
Sofia	—
Zürich	—
Kristiania	—
Kopenhaga.	—
Stockholm.	—
Milano	—
Paris	—
Londra	—
New - York	—
Belgrad	—
Bucureşti	—
Viena	—
Bruxelles	—
Agram	—
Varşovia	—
Budapesta.	—

BUDAPESTA

	VALUTE
Napoleoni	—
Lire sterline	—
Leva	—
Dolari	—
Franci franc.	—
Mărci	—
Lire ital.	—
Cor. austr.	—
Ruble	—
Lei	—
Socol	—
Franci elv.	—
Dinar franc.	—
Mărci pol.	—
— — — —	—
— — — —	—
— — — —	—
— — — —	—
— — — —	—
— — — —	—
— — — —	—

BERLIN

CURSUL închid.—seară	
Amsterdam	—
Bruxelles	—
Roma	1670
Londra	162000
New - York	34600
Paris	2040
Zürich	6500
Madrid	—
Viena	5150
Praga	1050
Budapesta	1375
Bucureşti	—
— — — —	—
— — — —	—
— — — —	—
— — — —	—
— — — —	—
— — — —	—
— — — —	—

Ştiri din Banat

Dela organizaţia partidului maghiar din Timişoara. Retragerea debitului dela 36 de tutungerii. Zădărnicirea unei evadări din arest. Diverse

Timişoara, 6. — Partidul maghiar din Banat a trecut definitiv peste începuturile organizării. Zvonurile despre o organizaţie a acestui partid peste întreg Banatul, sub denumirea de organizaţia partidului maghiar din jud. Timiş-Torontal, sunt desmințite din toate părţile. Conducerea din Timişoara a partidului declară prin ziarul „Temesvári Hirlap", că toate aceste ştiri sunt nefondate, deoarece o asemenea hotărâre nu s'a cerut şi nu s'a luat de către nimenea.

„Temeşvári Hirlap", ocupându-se de această chestiune în numărul său de azi, scrie:

„Organizaţia din Timişoara a partidului maghiar, după cum ne anunţă conducătorii acestei organizaţii, vor să lucreze şi să se organizeze, în tăcere dar intensiv, numai în oraşul Timişoara şi în cuprinsul judeţului Timiş. Membru al partidului maghiar poate fi ori care cetăţean trecut de 20 de ani, bărbat sau femee care se declară de ungur, fără deosebire de naţionalitate(!!) sau confesiune."

Tot din acest articol aflăm că comitetul executiv din Timişoara a luat hotărârea de a ţine, paralel cu organizarea, o serie de serate culturale şi concerte maghiare, Din venitul curat al al acestor serate şi concerte se vor acoperi toate cheltuelile administrative, iar o parte este destinată pentru clădirea unui „Cămin Maghiar".

*

In baza unui ordin al Direcţiunii Monopolurilor Statului, în Timişoara au fost lipsite, nu de mult, 56 de tutungerii de dreptul de debit. Revenindu-se asupra acestui ordin, aceşti comercianţi şi-au recăpătat, peste câteva zile, drepturile.

Ieri însă a sosit în Timişoara un nou ordin, în baza căruia, toate acele tutungerii care nu au drept de debit eliberat de direcţiunea din Cluj, nu mai pot căpăta articole de monopol. Din cauza aceasta, ieri 36 de tutungerii nu au putut să primească marfă. Şeful monopolurilor din Timişoara, dl Rădulescu, a declarat că o intervenţie la guvern, ar putea să-i reintegreze pe micii traficanţi în drepturile lor.

*

Graţie unui denunţ făcut poliţiei, s'a putut zădărnici formarea unei noui bande de spărgători în oraşul nostru şi o evadare în massă din arestul parchetului.

Un vechiu client al poliţiei, care şi el nu scăpase decât foarte de curând din arest, intenţiona să-şi formeze o bandă de spărgători. In acest scop, el se hotărâ să elibereze pe câţiva tovarăşi, cari se aflau încă în arestul parchetului. După denunţul sosit la poliţie, parchetul este înştiinţat şi se porneşte imediat o cercetare. Se descopăr lucruri uimitoare: deţinuţii dela celula nr. 20 erau prevăzuţi toţi cu chei false, iar peretele celulei este săpat.

Evadarea a fost fixată pentru aseară şi nu a fost împiedecată decât graţie acestui denunţ.

*

Duminecă, în 4 l. c., a avut loc adunarea generală a Reuniunii Române de Lectură. S'a ales noul comitet, sub presidenţia dlui dr. D. Chiroiu şi vice-presidenţia dlui prof. Popoviciu. Reuniunea, care numără peste 4000 de membrii. îşi va serba în luna Martie crt. jubileul de 50 de ani de existenţă.

Dintre vorbirile dela această adunare remarcăm pe aceia a dlui dr. Ion Ţeicu, care a criticat aspru inactivitatea elementului românesc din Timişoara.

*

Vardistul Petru Lisa, întâlnind astă noapte nişte soldaţi gălăgioşi pe stradă, i-a rugat să se liniştească. Soldaţii, printre care se găsea şi un plutonier anume Atanasie Ticerlea au sărit asupra vardistului, care folosindu-se de armă, l'a rănit grav pe plutonier.

Incidentul acesta se cercetează acum, atât din partea autorităţilor poliţieneşti, cât şi a celor militare.

CURIERUL SPECTACOLELOR

Teatrul Maghiar

Vineri: Prinţul Délibáb. (Operetă. Premieră. Preţuri de Premieră. Abonament de Premieră No. 33).

Sâmbătă, Matineu: Mireasa Vândută: (Reprezentatie pentru tinerime cu preţuri de tot reduse. Conferează profesorul Földváry).

Sâmbătă, seara: Prinţul Délibáb: (Operetă pentru a 2 oară. Preţuri obicinuite. Abonament de zi No. 85 A.)

Sâmbătă noaptea: Amor şi Mândrie (Cu concursul dlui Stefan Szentgyörgyi. Preţuri obicinuite).

Duminecă, Matineu: Silvia. (Preţuri reduse).

Duminecă seara: Prinţul Délibáb. (pentru a 3 oară. Preţuri de Premieră. Abonament de zi No, 86 B.)

Duminecă noaptea. Regele Tigrilor, (Preţuri obicinuite).

Luni: Prinţul Délibáb. (pentru a 4 oară. Preţuri obicinuite. Abonament de zi No. 87 C).

A apărut cartea de telefon pe anul 1923 - 1924 şi se găseşte de vânzare la Oficiile poştale.

Preţul 30 Lei.

CITIŢI „INFRAŢIREA"

Uzoni & Tana

Intreprindere electrotechnică şi de specialităţi.

CLUJ, Strada Iuliu Maniu 17

Telefon 210

Intreprindere aranjamente electrice.

Totfelul de reparări electrotcchnice curăţiri şi transformări pentru maşini de scris şi maşini de birou, maşini de fiert şi vase de încalzit pe lângă preţurile cele mai avantajoase.

Se pot căpăta rechizite, părţi şi benzi pentru maşini de scris. 2294

Tablile de asbest „Meteor"

sunt cele mai durabile. Acoperemântul nu are nevoie de îngrijire şi reparare şi e mai bun şi mai eftin ca cel de tinichea.

Lloyd 1024 1883

Se capătă la Fabrica de Eternit

METEOR S. A.

Oşorheiu jud. Bihor.

Prima Fabriea Electrica Română S. p. A. CLUJ.

I. Strada Cilugăriţelor, 1.
Adresa Telegrafică: Relais.
Telefon No. 67.

Materiale pentru instalaţiuni fabricaţie proprii.

Motoare, transformatoare, ventilatoare, perii-cărbuni, contoare, volt şi ampermetre, tachimetre, material pentru tensiuni înnalte, precum şi dispozitive aparătoare contra trăznetului, întrerupătoare, siguranţe în tub de porcelan, conţinuu în depozit. 1914

UTILIZAŢI CORESPONDENŢA DELA MICA PUBLICITATE

Dă putere şi goneşte moartea

„DIANA" spirt mentholat este cel mai bun mijloc contra durerilor, pentru poftă de mâncare şi pentru întărirea spiritului şi corpului. Modul de întrebuinţare la fie care sticlă.

Se găseşte pretutindeni.

Veritabil numai cu marca **„DIANA"** 2474

Dr. IOAN PAUL

MEDIC DENTIST

Cluj, Strada Eminescu (Fadrusz) 8. Consult. 11—1 şi 3—7. pentr toţi funcţionarii publici şi particulari precum şi familile lor. 1253

Se lucrează în rate lunare

Prima fabrica Ardeleană de ţuvaere

Cluj, Str. Xenopol (Szappan-u.)
Telefon 213.

Ţine constant în depozit lanţuri, fabricat propriu, inele, brătare etc. Execută tot felul de lucrări de această branşă, transformează şi repareză.

Aur de dentistică şi forostuire! Sârmă şi placă de aur şi argint. Schimb de zdrobituri de aur. 1845 Lloyd 641

Candelabre electrice 1446

dela cele mai simple până la cele mai impedobite

Mare asortiment de candelabre electrice dela cele mai simple până la cele mai improdobite, deasemenea tot felul de materiale călcătoare, vase de fiert, precum becuri electrice cu intensitate de 150, 110 şi 220 volţi se pot cumpăra la: **Magazinul de Candelabre pentru Ardeal Soc. pe Actiuni Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 11.** Se vând en gros şi en detail, la revânzători se dă favor în preţuri.

Reclama 2734

Târgul Internaţional de Mostre din Praga

De la 11—18 Martie 1923

Sursa cea mai favorabilă de cumpărare pentru orice negustor, industriaş şi agricultor din România. Exepun cele mai renumite fabrici din Cehoslovacia.

Avantagii excepţionale pentru vizitatori Târgului: 33% reducere la toate trenurile din Cehoslovacia, 75% reducere la viza paşapoartelor, îngrijire de locuinţe, serviciu de informaţiui etc.

Legitimaţii, prospecte şi informaţiuni la:

Reprezentanţa Târgului **Reclama** CLUJ, Piaţa Unirei 4.

Se primesc şi paşapoarte, spre vizare la consulatul cehoslovac. 2548

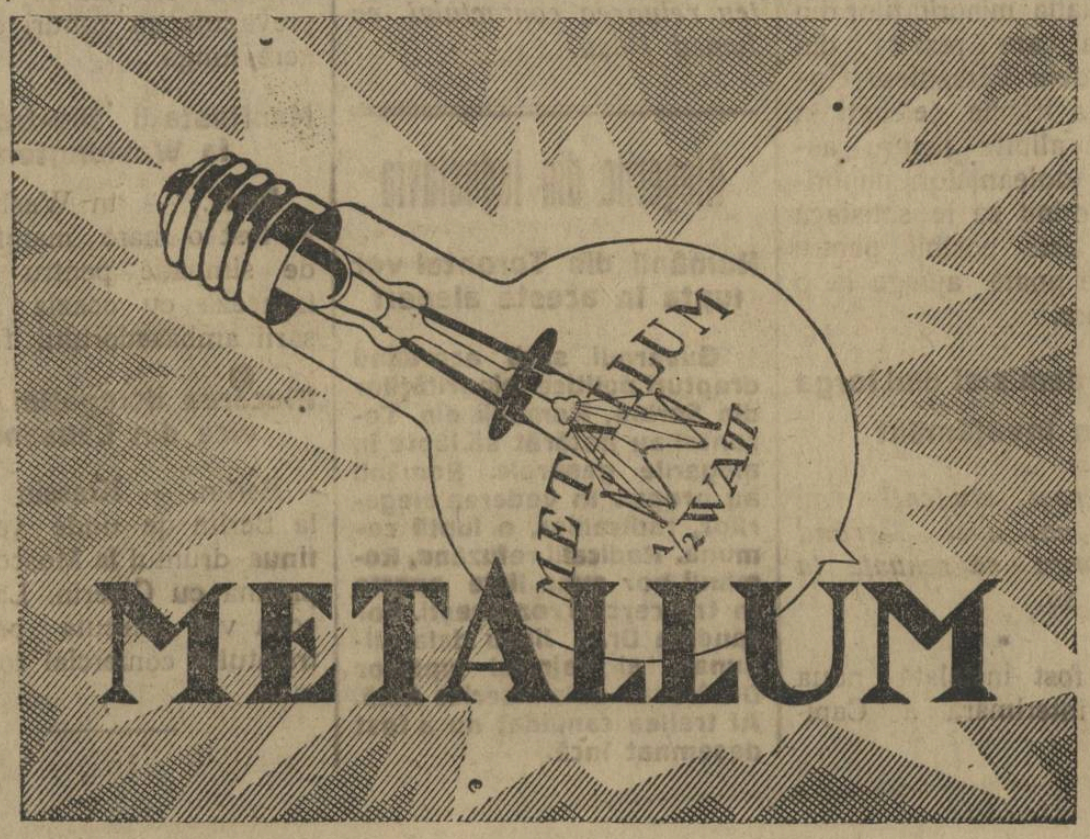

2521-3 Lloyd 991

Mica publicitate

Închirieri:

CAUT CAMERĂ mobilată. Plătesc bine, ofer și avantagii. Adresa la ziar sub V. P.

Am pierdut mai multe acte împreună cu biletul de recrutare eliberat în 6 Maiu 1920 de cercul de recrutare din Dej, îl declar de nul și fără valoare în mâna ori cui s'ar găsi.

Markovits Maurițiu
Str. Gen. Berthelot 19.
Cluj.

Cea mai fină crema pentru ghete
2557

Cuie de sârmă,
Sârmă laminat,
Fier de beton,
Sârmă de Fier,
Potcoave pentru cai,
Colțuri pentru cai,
Fier în rude,
Tabla de Fier,
Țevi de Mannesmann
furnizează prompt
FERARIA S. A.
Cluj, Calea Victoriei No. 29
Telefon: 4-40.
Adr. Telegr. FERARIA.
Lloyd 1263 2476-1

Anunț.

La Oficiul Telegrafo-Telefonic Central Cluj, fiind vacante mai multe locuri de impegați cu salar lunar de 1450 lei, condițiunile de admitere: sunt să fie Român, să poseadă cel puțin 4 clase secundare, să cunoască limba română în vorbire și în scris, cu obligațiunea de a urma cursul Școalei Profesionale timp de 6 luni în care vor primi salarul de mai sus, după terminarea școalei cei apți serviciului vor fi numiți definitiv și se vor bucura pe lângă leafa și de prime (tantieme etc.)

Se da preferință în numire elementului bărbătesc.

Cererile însoțite de actele: Certificat de studii, act de naștere, certificat de bună purtare și naționalitate precum și certificat medical, se vor adresa Dlui Dirigente al Oficiului Telegrafo-Telefonic-Central Cluj.

Cluj, la 6 Februarie 1923.

Anunțuri se primesc la Administrația ziarului „Infrățirea“

Avantajele sunt mari: purtați tocurile și talpa de cauciuc PALMA

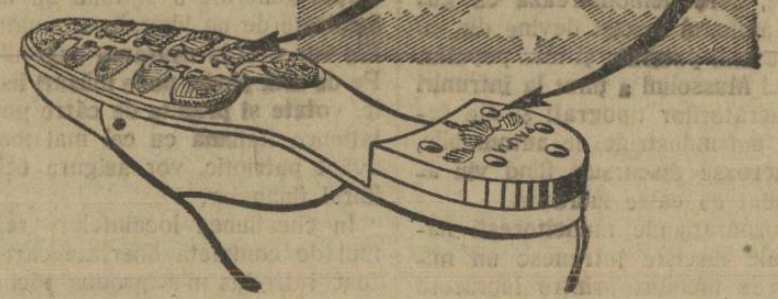

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI

SITUAȚIUNE SUMARA

1921 17 Decembre	ACTIV		1922 16 Decembre	1922 23 Decembre
493.755.430	aur depozitat (monete și lingouri)	493.755.430		
1.689.111	stoc metalic — aur (lingouri)	1.689.111	5.169.986.489	5.169.986.433
14.455	aur (monete)	37.610.658		
4.086.131.115	disponibil, trate și bonuri de teazur aur	4.636.932.234		
312.610	Argint și diverse monete		603.609	833.950
1.703.011.212	Efecte scontate		3.581.625.773	3.684.976.456
112.535.300	Imprumuturi pe efecte publice	137.145.150		
137.068.000	„ „ „ „ în cont curent	174.045.100	234.170.815	229.069.159
171.256.234 / 58.720.934 78.347.066	„ din cari nu s'au ridicat lei	82.121.091 91.924.009		
8.042.556	Imprum. Statului de 15 milioane fără dobândă (1901)		8.042.556	8.042.556
	Impr. Statului pentru necesitățile Tezaurului — Impr. de 1.600 milioane (1914—1918)	1.600.000.000		
	„ „ 1.500 „ (12 Mai 1919)	1.498.942.854		
	„ „ 1.000 „ (16 Oct. 1919)	1.000.000.000		
	„ „ 200 „ (1920 B. P.)	183.735.749		
	„ „ 400 „ (9 Apr. 1921)	400.000.000		
	„ „ 2.500 „ (5 Ian. 1921)	399.457.213		
5.294.420.928	„ „ 200 „ (30 Iulie 1921)	200.000.000	5.282.135.816	5.282.135.816
	Impr. Stat p. unificare monet. — Impr de 5 miliarde (11 Iunie 1920)	5.000.000.000		
7.072.218.361	Impr. de $2^1/_2$ miliarde (5 Ian. 1921)	2.024.951.510	7.025.980.212	7.024.951.510
56.106.988	Casele de împrumut pe gaj agricultorilor și industriașilor		97.080.101	97.955.700
11.997.418	Efectele capitalului social		11.997.418	11.997.418
33.036.407	Efectele fondului de rezervă		32.923.607	32.923.607
3.792.322	Efectele fondului amortizărei imobilului, mobilierului și mașinilor de imprim.		3.783.822	3.783.822
12.130.944	Imobile		49.517.212	50.314.417
2.895.917	Mobilier și mașini de imprimerie		4.211.940	4.269.380
14.526.812	Cheltueli de Administrațiune		22.331.617	22.711.461
27.249.234	Conturi curente		168.135.193	171.511.150
261.684.628	Conturi de valori		23.031.678	24.185.058
243.577.092	Conturi diverse		428.848.828	434.469.960
19.497.849.774			22.144.406.686	22.254.118.853
	PASIV			
12.000.000	Capital		12.000.000	12.000.000
62.172.479	Fond de rezervă		68.064.202	68.064.202
8.160.121	Fondul amortizărei imobilelor, mobilierului și mașinilor de imprimerie		20.374.120	20.374.120
13.709.377.659	Bilete de bancă în circulațiune		15.184.171.467	15.126.471.778
11.693.106	Profit și Pierdere		14.000.618	14.000.618
34.755.228	Dobânzi și beneficii diverse		86.812.605	91.083.122
1 550.998.966	Conturi curente și recepise la vedere		1.848.809.908	1.973.049.791
4.108.692.215	Conturi diverse		4.910.173.766	4.949.075.222
19.497.849.774			22.144.406.686	22.254.118.853

17 Decemb. 1921	Efecte și alte valori de restituit	23 Decemb. 1922		
292.985.395	Efecte și alte valori în păstrare	333.736.267		
11.123.366.823 — 9.694.334.000	Bonuri de tezaur aur în gaj p. Impr. Statului	9.164.334.000	11.409.635.043	11.412.004.593
1.136.047.428	Efecte în gaj și în păstrare provizorie	1.913.934.326		
1.645.768.719	Conturi de ordine		1.735.811.087	1.749.698.984
12.769.135.542			13.145.446.130	13,161.703.577

Taxa: Scont 6% Dobânda 7%

AUTO-MECANICA S. R. A. LEONIDA & Co. UNITE
Soc. Anonima
CLUJ
Din BUCURESTI
Reprezentanța Generală A.
ATELIER SPECIAL DE REPARAȚIUNI DE AUTOMOBILE ECSECUTA ORI CE LUCRARI IN METAL.
INSTALAȚIUNE MODERNĂ PENTRU SUDURA AUTO-GENA.
Instalațiune modernă pentru REPARAT și INCĂRCAT ACUMULATORI
CLUJ, Regina Maria No. 10 2223 CLUJ, Calea Dorobanților No. 18. CLUJ.

Scrisori din Italia

Situaţia actuală internă a Italiei. Intărirea guvernământului fascist. Ce urmăreşte Mussolini

ROMA, 2 Febr. 1923.

In ultimele zile au avut loc în Italia manifestaţiuni politcie importante, care demonstrează că guvernământul fascist devine din ce în ce mai puternic şi mai popular.

D-l Mussolini a ţinut la întruniri le lucrătorilor tipografi şi ale celor din industriile de automobile, numeroase discursuri fiind viu aplaudat da către lucrători.

Corporaţiunile muncitoreşti naţionale fasciste întrunesc un milion de membri printre lucrătorii dela ţară şi din uzini. Ele şi-au mutat la Roma reşedinţele centrale şi sunt în deplin acord cu guvernământul.

Declaraţiile oficiale pe care d. Mussolini le-a făcut în mai multe rânduri, arată că politica guvernului fascist nu va fi nici odată una de reacţiune politică sau economică.

Marea asociaţie naţională a luptătorilor, care numără un milion de membri şi e formată din invalizi şi din toate asociaţiunile de veteri nari şi de garibaldieni din Italia, a dat D-lui Mussolini şi guvernului său toată încrederea.

Partidul liberal şi partidul social democrat au reînoit aderarea la politica guvernului.

Cu începere dela 1 Fbruarie ori ce fel de formaţiune militară de partid va înceta să existe. Actualmente se procedează la organizarea milităienilor pentru siguranţa naţională. Aceasta va fi singura formaţiune armată în afară de poliţie şi de armată. Ofiţerii acestei miliţii vor fi numiţi de către Rege.

Situaţiunea economică se îmbunătăţeşte. Intr'adevăr lira italiană n'a avut de suferit oscilaţiuni puternice în urmal crizei generale, produsă prin intervenţia franceză în Ruhr.

Ultimele măsuri adoptate pentru reforma biurocraţiei şi administraţiei generale a statului au fost inspirate de un liberalism sănătos. Ele vor sluji la uşurarea bugetului. Pe de altă parte, noile măsuri fiscale, votate şi primite de către populaţiunea italiană cu cel mai mare avânt patriotic, vor asigura echilibrul financiar.

In chestiunea locuinţelor regimul de completă libertate care a fost introdus n'a produs nici o dezordine. Datorită acţiunei guvernului şi încrederei pe care toată lumea o are în spiritul de dreptate al d-lui Mussolini, s'au încheiat acorduri între proprietari şi chiriaşi aproape în toate oraşele importante.

Incidentele violente devin din ce în ce mai rare.

Parlamentul va fi deschis la 6 Februarie a. c. cu scopul de a proba convenţiunea din Washington, să ratifice acordurile dela Santa-Margherita şi tratatele comerciale care au fost încheiate.

Pe câtă vreme în interior guvernul d-lui Mussolini îndeplineşte o operă de linişte, de economie şi de disciplină, în streinătate urmăreşte o politică de pace şi echilibru.

*

Ministrul regal al tezaurului italian invită pe supuşii italieni cari deţin titluri austriace şi ungureşti eliberate dinnainte de războiu să transmită aceste titluri Direcţiunei G-le a datoriei publice la Roma, pentru a le preschimba cu titluri de compensaţie care vor fi emise de către comisiunea de reparaţiuni.

CORESPONDENT

Intâmplări din Cluj

Arestarea unui hoţ precoce

Agentul secret Grigore Mocean după şapte zile de urmărire, a reuşit să aresteze pe copilul Vasile Berceanu de 15 ani, originar din comuna Velşte (Sibiu), care acum zece zile a furat unchiului său Vasile Bercean, carciumar în str. Turcului 14, bijuterii în valuare de peste 60.000 lei.

Micul hoţ a fost înaintat parchetului, iar bijuteriile au fost înapoiate păgubaşului.

*

Incercare de sinucidere

Aseară pe la orele 6½ a încercat să se sinucidă în arestul poliţiei, femeia Toth Ştefana de 26 ani, autoarea furtului de lingerie evaluat la 10.000 lei, comis la Hotelul „Vulturul de aur" din localitate.

Anunţându-se Oficiul de Salvarie, un intern de serviciu sosind la faţa locului, a contatat că sinucigaşa înghiţise o cantitate de sublimat. După multă trudă, văzând că primul său ajutor nu poate da un rezultat favorabil, a dispus transportarea ei la Clinică.

Sunt puţine speranţe că vă scăpa cu viaţă, întru-cât otrava a avut timpul să'-şi facă efectul pe deplin.

Comisarul Mihnea deschizând o anchetă, a stabilit că sinucigaşa a luat otrava în timpul când era condusă spre Poliţie, de către un sergent al Comisariatului.

*

In jurul arestării unui escroc

Sunt luni de zile de când poliţia noastră primise informaţii, că în Cluj are domiciliul stabil faimosul escroc Fauer Herman Eugen, care a vândut unei bănci pentru suma de 200.000 lei o pădure, care nu era proprietatea sa. Tot el a mai înşelat mai multe fete din diferite oraşe, cu cari după ce se logodea, le încasa însemnate sume de bani şi apoi se făcea nevăzut.

Toate cercetările agenţilor poliţieneşti în acest senz au rămas infructuoase, iar escrocul nedescoperit. D-l Prefect de poliţie spre a pune capăt acestei situaţii, însărcină cu cercetarea cazului pe agentul special Ionel Kotz, unul dintre cei mai iscusiţi agenti ai poliţiilor din Transilvania.

Isteţului poliţist, nu-i trebui multă vreme să dea de urmele escrocului. E. H. Fauer, care locuea la fratele său Bernard Fauer în str. Gării 19; dar tot odată mai află că escrocul Herman Fauer operează şi în alte oraşe, deci nu poate fi găsit acasă ori când.

Marţi seara, detectivul fiind informat că Eugen H. Fauer se află la fratele său, fără a pierde vreme se şi duse la locuinţa acestora spre a-l aresta. Nenorocul fu că escrocul cunoştea figura poliţistului şi deci ştiind cu cine are a face se năpusti asupra lui împreună cu fratele şi cumnată-sa.

Graţie forţei sale, detectivul putu să scape din mânile agresorilor, însă totodată şi escrocul Eugen H. Fauer dispăru.

Poliţistul Kotz arestă şi conduse imediat la Centrală pe Bernard Fauer şi soţia acestuia, cari împreună dase toate indicaţiile asupra locurilor unde escroçul s'ar fi putut ascunde.

Echipe de agenţi fuseră trimese a controla aceste locuri şi într'adevăr pe dealul Feleacului, într'o casă ţigănească, escrocul Eugen Fauer a căzut în mâna poliţiştilor eri între orele 3 şi 4 p. m.

Eugen H. Fauer evreu, în vârstă de 28 ani şi este căsătorit la Budapesta, unde are şi doi copii.

Toţi trei complicii vor fi înaintaţi parghetului.

Cercetări

La Prefectura Poliţiei se cercetează cazul comerciantului Armin din Sighetul Marmaţiei, cărula, în seara de 7 crt. pe când se găsea la Cafeneaua „Metropol", mai mulţi necunoscţi i-au tăiat barba şi perciunii.

Reporter.

Dela Teatrul Naţional

Ordinea spectacolelor

Sâmbătă 10 Februarie:
„Cafeneaua cea mică."
Duminecă 11 Febr. matineu:
„Extemporalul."
Marţi 13 Februarie:
„Institutorii."

*

Reprezentaţiile de cinematograf cu Filmul Incoronării" nu vor mai avea loc la Teatrul Naţional din cauza greutăţilor de instalare a aparatelor.

*

Din motive tehnice, premiera piesei „Nunta lui Figaro" se amână pentru mai târziu.

*

Marţi 13 Februarie 1923 se va relua comedia „Institutorii" de Otto Ernst cu dnii I. Stănescu-Papa, Neamţu-Ottonel, N. Dimitriu, Al. Ghibericon şi dra Ap. Medianu în rolurile principale.

*

Se repetă „Fetiţa" (La Gamine) de Pierre Weber şi Henry de Gorsé. In rolurile principale vor apare dnii Zaharia Bârsan, Stănescu-Papa, Neamţu-Ottonel, Al. Ghibericon, V. Vasilescu, P. Bulandra şi dnele Jeana Popovici-Voina, Gina Sandry-Bulandra, Ec. Stănescu, Nat. Ştefănescu, M. Miriam, Netty Adamidi etc.

PRETUTINDENI IN ARDEAL

SE CITEŞTE ZIARUL

INFRAŢIREA

Din cauza tecnice nu a putut rula la „Teatrul Naţional" şi va rula la

CHINEMA EGYETEM

Sub auspiciile Fundaţiei Culturale „PRINCIPELE CAROL" se va representa

FILMUL Incoronărei Suveranilor României

Filmul senzaţional va rula Miercuri, Joi şi Vineri în Chinema **Egyetem.** Va cânta muzică militară a regimentul 83 infanterie.

Zilnic 4 spectacole în orele p. m. şi seara cu incepere de 3, 5, 7 şi 9.

Joi şi Vineri la ora 9½ a. m. cu preţuri reduse pentru şcolari.

Reclama este sufletul comerţului

CARTEA ROMÂNEASCĂ

SOCIETATE ANONIMĂ CU CAPITAL DE 25.000.000 LE

BUCUREŞTI

INSTALAŢIUNI MODERNE DE ARTE GRAFICE

TIPOGRAFIE
LITOGRAFIE
Secţia fotografica „FOTOGLOB"
ZINCOGRAFIE
TURNATORIE

— LEGATORIE ŞI — LINIATURA MECANICA

INSTITUTELE DE DESFACERE

Stabiliment industrial pentru confecţiuni de hârtie şi carton. Liniatura mecanică. Fabricaţiune specială de registre de comptabilitate.

Caete de şcoală, Carnete şi orice fel de alte lucrări liniaturi speciale. — Blocuri de desemn, Repertoare alfabetice, Bibliorhapte, Mape de dosare, Dosare Stolzenberg, Albume şi orice lucrări de legătorie de cărţi. **Fabricaţiune de plicuri** comerciale, oficiale şi ori ce alte mărimi şi formate uzitate şi după comandă. — Cassete de hârtie de scrisori în diferite formate, feluri şi calităţi obicinuite, albe, colorate şi de lux.

Bilete de logodnă. Invitaţii de nuntă

CARTONAJE
p. farmacii, confiserii şi alte articole industriale.

Asortiment complect de cărţi de Şcoală, Pedagogice, Literare, Ştiinţifice, Juridice, etc. Reviste Literare, Jurnale Politice şi de Mode, româneşti şi în limbi străine.

ARTICOLE DE BIUROU şi PAPETARIE
Călimări şi garnituri complecte pentru Biurouri, Genţi de piele, Agende pentru advocaţi şi de biurou, Albume, Notese, Creioane mecanice, :: Registre de Contabilitate, etc., etc. ::

Ateliere moderne pentru pozări individuale, măriri fotografice ne imitate în dimensiune, executare în negru, sepia, aquarell şi ulei, plăci de email în alferabile pentru monumente. Reportaj fotografic continun a evenimentelor din toată ţară în fine tot ce se' înrudeşte cu această branse

Toate materialele necesare Cancelariilor. Articole de desemn şi de pictură.

CENTRALA: Bulevardul Academiei 3
SEDII: C. Sfetea, Calea Moşilor 62-64 şi Calea Victoriei 68 Ionnitiu, Str. Selari 12, Rasidescu, Str. Paris 16. Fotoglob Bul. Academiei 3. — SUCURSALA: CLUJ, Piaţa Unirei 7 TIMISOARA, Piaţa Tepeş-Vodă. 2 — IAŞI, Str. Lăpuşneanu 1.

Institutul de Arte Grafice, Editură şi Librărie „CARTEA ROMÂNEASCĂ" Cluj, Calea Dorobanţilor No. 14—16. Telefon: 202.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNEA" SIBIIU

Anul III. ◆ No. 725 — 8 PAGINI ◆ UN LEU ◆ 8 PAGINI — Marți 13 Februarie 1923

Infrățiri

74 „Transilvania Nr. de schimb Sibiiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN pentru autorități . 240 L.
PE 1 AN . . . . . 180 L.
PE 6 LUNI . . . . . 90 L.
PE 3 LUNI . . . . . 45 L.

Criza tiparului și substratul ei

— Cari sunt adevăratele cauze ale crizei —

Unele ziare interesate a mistifica oricând și în orice chestie opinia publică au căutat să acrediteze părerea că prima cauză a actualei crize prin care trece tiparul se datorează scumpirei excesive a prețului hârtiei. Nu e nevoie să luăm parte fabricanților de hârtie — și noi suferim în egală măsură de pe urma prețului la care a ajuns acest important material tipografic. Dar socotim că se face o judecată absolut superficială când se aruncă toată vina asupra hârtiei și se uită cu bună știință că mâna de lucru, uzajul literii, cerneala și forța motrică sunt cel puțin în aceeași proporție majorate.

Chestiunea trebue privită cu totul altfel. Față de scumpirea continuă a tuturor produselor de comerț, produsul tipografic — în special cartea și ziarul — trebue să facă necontenite sacrificii, ceeace ne duce la constatarea că între produsul de tipar și cererea pieții e un desechilibru care îl pune în inferioritate comercială. Cu alte cuvinte nu se cetește sau se cetește mai puțin decât se produce, dar se mânâncă, se bea, se face lux, se face orgii, pentrucă prețurile ridicate a produselor oferite în sco purile de mai sus se mențin sau cresc și nu sunt o piedecă la desfacerea lor.

Se petrece un fenomen ciudat. Ziarul spre exemplu costă cu hârtie și tipar, redactare și cheltueli de administrație mai mult decât un leu exemplarul, prețu lsub care e oferit. Cu toate astea nu are suficientă cererea. Paguba este mai mare pentru ziarele de provincie cu tiraj mic, decât pentru ziarele Bucureștene de mare tiraj. Și de aci pornește criza pentru presă. Ziarele Bucureștene de frica de a nu pierde tirajul se mulțumesc să echilibreze pierderea dela tipar cu încasările dela publicitate aduse de tiraj. In consecință mențin prețul sub cost. Ziarel ede provincie nu pot lupta cu concurența ziarelor bucureștene și sunt silite pentru a nu fi copleșite de insuficiențele prețului de vânzare să facă sforțări uriașe. Aici e adevărata criză.

Ziarele de provincie dispar necontenit, ca și ziarele fără tiraj ale Capitalei. La Cluj, în mai puțin de un an, au dispărut trei din cinci gazete dotidiane românești. Dispariția acestora însă n'a întărit pe cele două rămase, ceeace ne îndreptățește să susținem că nu chel tuelile de apariție sunt prima cauză a crizei, ci indiferența publicului. In sprijinul acestei supoziții ne vine și constatarea de atâtea ori verificată că mulți intelectuali români cetesc mai bucuros ziarele maghiare decât pe cele românești.

Se pierde astfel un însemnat număr de cititori, cari ar ușura mult sforțările de apariție ale puținelor noastre ziare : Un caz :

Mă întorceam eri dintr'o călătorie. In gară la Teiuș, de la un tren la altul care să mă poarte mai departe, avui prilejul să întâlnesc câțiva cunoscuți răspândiți de nevoi în târgurile Ardealului. Intre alții un bine cunoscut fruntaș român din Alba-Iulia.

Schimbarăm câteva vorbe, câteva știri de interes comun apoi tăcerea veni să se lase grea între noi.

Nu mai aveam ce ne spune. Tovarășul meu de așteptare, fie pentru a-și găsi o contenență fie împins de curozitatea firească a cetitorului de gazetă, scotoci puțin în buzunare și scoase o gazetă odată cu exclamația: „Ia să mai vedem ce spune Clujul". Mă așteptam să văd una din cele două gazete românești din Cluj, sau pe amândouă. Eroare. Ziarul era maghiar. Imi aruncai privirile spre buzunarul de unde îl scosese, nimic nu trăda existența altui ziar acolo.

Firește am vrut să știu dacă e o simplă întâmplare prezența foii maghiare în mâna tovarășului meu sau un sistem. Citește oare sau nu foile românești? Atunci am încercat să-l iscodesc asupra unor articole publicate de ziarele noastre în ultimele zile. Nu știa nimic sau răspundea vag, ceeace dovedea că nu le citește și că ceeace știe despre activitatea presii românești din Cluj știe prin intermediul presei maghiare dela care se adapă. L'am întrebat de ce nu citește ziarele românești. Mi-a răspuns că citește dar că acum n'a găsit în gară altăceva decât ziarul ce-i sta în mână. Mințea. Cu câteva clipe mai înainte de a ne vedea un colportor îmi oferise „Infrățirea" și „Patria". I le-am dăruit spre marea sa... mirare.

Nu se citește, e un adevăr destul de păgubitor pentru ziarele românești. Dar ceeace e mai păgubitor și nu numai pentru ziare ci pentru însuși sufletul nostru național este că nu se citește românește.

Și într'aceasta stă criza, care este înainte de toate o dureroasă criză de demnitate națională.

Dr. VICTOR N.

Un apel al Principesei Ileana

— Pentru a impiedica mortalitatea copiilor —

A. S. Regală Principesa Ileana a făcut un apel prin care cere sprijinul moral și bănesc al celor avuți pentru a înființa un spital de copii și a organiza asistența la țară.

Apelul Domniței Ileana vorbește de una din cele mai grave probleme ale vieții noastre naționale: mortalitatea înspăimântătoare a copiilor.

Iată ce spune vlăstarul domnesc în chemarea ei plină de suflet:

„Aceia ce clădește un Stat și-i dă putere și durată e populația lui e desimea oamenilor, e sănătatea lor. Pentru aceasta toate silințele noastre, tot avântul sufletelor culturale, toată trudirea celor ce călăuzesc și învață trebuie să ducă la sporirea și întărirea elementului nostru de baștină.

Războiul a rărit și a slăbit populația. Boalele cosesc fără milă. Să răcia de după războiu le întinde mereu ; nici buruiana nu cotropește așa de iute țarina nelucrată. Oftica înflorește, iar la țară mortalitatea copiilor crește înspăimântând gândul.

O statistică arată că în vechiul regat mor în fiecare an peste 150 de mii de copii; ur războiu nu nimicește mai multe vieți. Trei sferturi din morții noștri sunt copii. Toți aproape pier cu zile. Cine-i caută, cine-i vede ? Mamele sunt istovite de muncă pentrucă ele duc toată povara și apăsarea vieții.

E adevărat că țara noastră a fost în fruntea tuturor cu nașterile copiilor, dar tot în frunte suntem azi cu mortalitatea lor".

Cuvintele Principesei Ileana sunt dureroase. In fiecare an moartea secerâ sute de mii de fragede vieți românești, răpind astfel tot atâtea viitoare energii naționale.

Nici nu ne putem da seama câtă forță pierde națiunea prin moartea atâtor mii de copii. Nu trebuie să ne lăsăm nepăserei în fața acestei mortalități care lipsește puterea națiunei de atâtea forțe.

Dacă avem o natalitate atât de puternică, suntem datori să facem totul pentru ca această fericire s'o folosim întreagă pentru binele neamului. Inconjurați cum suntem de națiuni cu totul străine de rasa noastră, pândiți de dușmani cari nu uită gândul revanșei, noi trebue să ne unim toate gândurile și toate sforțările pentru a ne întări. Sporirea rândurilor, iată scopul nostru suprem. Din ce în ce mai mulți, pentruca din ce în ce mai tari, să ne afirmăm energia și puterea de viață. Nepăsarea în fața mortalității copiilor ar fi o adevărată crimă împotriva națiunei.

Statul care nici el nu și-a făcut toată datoria în privința aceasta, și alături de el noi toți, suntem datori să luăm toate acele măsuri de asistență și de îngrijire menite să scadă mortalitatea îngrijorătoare a copiilor și cu deosebire a celor dela țară.

Apelul Principesei Ileana trebuie să întâlnească gândul bun al nostru al tuturora. Arătând starea tristă în care ne găsim, apelul acesta înseamnă și un strigăt în fața primejdiei.

Să nădăjduim că nu va răsuna în pustiu și că, treziți din nepăsare, toți vom aduce o contribuție la această operă de întărire națională.

...ta dintre ...ent și Occident

Citind o revistă bolșevică

Citirea recentelor publicații bolșevice arată cum bolșevicii au reușit să organizeze presa, să o disciplineze și să facă din ea o armă de temut, pentru dușmanii comunismului.

Dacă guvernul din Moscova a lăsat libertate operelor literare și artistice, nu tot astfel a făcut însă cu scrierile politice, care trebuia să fie inspirate direct, din ideile oficiale și oficoase ale Sovietelor.

La Moscova s'a înființat în mod special un Institut de ziaristică, destinat să formeze un contingent de tineri scriitori, devotați cauzei comuniste și propagandei revoluționare.

Organul oficial al acestei instituțiuni este „Contimporanul", care publică interesante articole consacrate technicei jurnalismului, precum și o serie de studii politice și economice. Unul din aceste studii, al cărui rezumat îl dăm mai jos e intitulat: „Orientul și Occidentul, privite din punctul de vedere al revoluției sociale" un oarecare Friedland.

•

Autorul arată fără înconjur că bolșevicii nu au renunțat la percepțele marxiste și că Sovietele speră să ducă încă victoria comunistă, până la porțile Orientului. Ei urmăresc demoralizarea imperiului colonial britanic și a protectoratelor europene, cu ajutorul propagandei revoluționare.

Așteptând emanciparea sa definitivă, Orientul se află în stare de inferioritate față de Occident, definită de Lenin în termenii următori: „Un miliard și un sfert de coloniali subjugați; două sute cinci zeci de milioane de indigeni chinezi, turci și persani, așa zișii liberi sunt la cheremul Europei victorioase: două sute cinci zeci de milioane de indigeni căzuți sub dominațiunea economică a Americei; în sfârșit două sute cinci zeci de milioane de capitaliști cari jefuesc poporul de bogățiile sale".

Sterila mentalitate burgheză — spune Friedland — compară epoca actuală cu ultimele zile ale Romei: aceiași descompunere morală și politică a unei lumi odată atât-puternică, care astăzi se află amenințate de popoarele noui.

E adevărat că imperiul roman a fost prada unui hinterland populat de popoare barbare, inculte și primitive, al căror triumf a făcut ca omenirea să se reîntoarcă la începutul civilizației.

Dar situația de astăzi e cu totul alta; Orientul pătruns de cultura occidentală nu mai este un câmp barbar, ci un rezervor de forțe creatrice. Suferind mai întâi evoluția capitalistă, fecundat apoi de propaganda socialistă, Orientul va fi în curând destul de pregătit pentru a juca un rol activ pe lângă puterile europene.

Acestea caută prin toate mijloacele să-și menție hegemonia în Orient; această sete de expansiune colonială e o probă suficientă, că regimul capitalist și cel imperialist nu fac decât unul singur.

Trei mari puteri europene își disputau piața orientală înainte de războiu: Germania calea ferată Bagdad), Anglia (Cap-Cairo-Calcutta), Rusia (Petrograd-Golful Persie).

Metodele întrebuințate în vederea acestor cuceriri au fost industrializarea țărilor înapoiate, împrumuturile streine, construcița căilor ferate și în sfârșit războiul. Imperialismul atingându-și apogeul, a căutat să rezolve conflictele economice prin forța armată.

Tratatele dela Versailles și dela Sévres sunt operațiuni sângeroase, pe lângă care opera congresului dela Viena nu însemnează nimic.

Imperialismul european și-a transportat interesele capitaiste în Orient de unde ia materiile prime și bogățiile naturale, impunându-i propriile lui mărfuri. — Puterile din Orient în acelasi timp sunt antrenate de mișcarea economică modernă, ascultând de voința marilor centre europene; rezultă deci o participare din ce în ce mai importantă a Orientului la evoluția capitalistă.

Dintre țările care și-au însușit mai repede această evoluție economică, prima e Japonia, care împarte astăzi dominația capitalistă cu marile puteri.

Față de acest imperialism acaparator, asistăm, la un adevărat războiu de liberare care îmbrățișează tot frontul oriental, îndreptat nu numai contra năvălitorului străin ci și contra capitalismului băștinaș.

Ca un curent puternic, spiritul revoluționar a câștigat țările Orientului. Muncitorimea din Occident ignorează lupta eroică a Coreenilor contra Japonezilor, a Egiptenilor și Indienilor contra Englezilor a proletariatului chinez și japonez contra tutelei capitaliste.

Inegalitatea națiunilor e în legătură cu dependența lor economică; dominația Occidentului asupra Orientului va dura atât cât și monopolul uzinelor din occidentul Europei.

Pentru izbânda ideilor comuniste e necesară emanciparea producției coloniale, grăbind industrializarea Orientului — lucru care nu se poate înfăptui dintr'o zi în alta.

Din cele scrise se poate vedea că însuși intelectualii comunismului își dau seama că fără o organizare economică și o educație a maselor populare doctrina bolșevică nu poate să reziste capitalismului, care nu poate fi doborât decât prin armele cu care luptă. — Ca și puterile imperialiste — republica Sovietelor caută să-și întindă influența sa în Orient.

Mişcarea culturală, teatrală, literară, artistică

Amundsen la Polul Nord

Cunoscutul explorator norvegian Roald Amundsen plecat în a patra expediţie spre Polul Nord şi-a stabilit de data aceasta un program cu totul nou, pentru a putea străbate în împărăţia gheţurilor.

Corabia „Mand" trebuia să transporte pe Amundsen până la capul Barrow, la extremitatea penisulei Alaska, de unde el are de gând s'o părăsească pentru a continua drumul spre pol în aeroplan.

La prima vedere, acest mod de locomoţiune pare cel mai simplu şi mai sigur, pentru a lupta contra banquiselor şi a icebergurilor.

In realitate nimic nu e mai periculos decât această îndrăzneaţă tentativă.

Trebuie găsit mai întâi un loc favorabil pentru aterisaj, lucru foarte delicat căci icebergurile sunt foarte accidentate pentru a oferi o suprafaţă plană, necesară aterisării avionului.

Icebergurile şi banquisele sunt compuse din enorme blocuri de gheaţă de un aspect cu totul haotic.

Pentru a reuşi într'un raid atât de periculos, sborul trebuie făcut fără întrerupere, aprovizionarea cu benzină fiind imposibilă.

Amundsen urma să fie însoţit de celebrul aviator norvegian Omdal.

Din nefericire însă corabia „Mand", blocată în gheţurile strâmtorei Kotzebue a forţat pe Amundsen şi pe tovarăşii săi să stea inactivi mai multe luni, împiedecându-i să ajungă la capul Barrow de unde Amundsen urma să-şi continue drumul în avion.

Ne voind să mai aştepte ca marea să devie navigabilă, Amundsen a lăsat pe tovarăşii săi să ia drumul de Nord-Vest iar el s'a îmbarcat, împreună cu pilotul şi avionul său pe o goelettă americană, cu intenţia de a ajunge pe această cale până la capul Barrow.

Dar gheţurile Polului au ridicat încă odată bariera lor de netrecut în faţa proectelor exploratorului, care se găseşte astăzi după ultimile ştiri din nou imobilizat în golfol dela Wainwright, aşteptând cu pilotul său Omdal un nou moment favorabil pentru a-şi urma drumul către Polul Nord.

O inventiune interesanta

Anunţare automată a staţiunii

Un mecanic din Olműtz-Hodolein, anume Ian Dvorak a făcut o invenţiune, care dacă va corespunde aşteptărilor. va însemna un progres remarcabil în serviciul căilor ferate. E un aparat, care cu ajutorui electricităţii anunţă automatic pasagerilor staţiunea. La intrarea trenului în staţiune pe aparat apare în litere luminoase numele staţiunii. Inventatorul a şi făcut experienţe cu aparatul său şi acum îl va oferi direcţiunii căilor ferate ca să-l cumpere.

Nicolae Bălcescu

Conferinţa D-lui Marin Ştefănescu ţinută la Timişoara

DI profesor universitar Marin Ştefănescu a vorbit Duminecă după masă despre Nicolae Bălcescu şi unitatea noastră naţională. Nicolae Bălcescu este figura cea mai reprezentativă a filozofiei istoriei româneşti şi este un clasic prin excelenţă, căutând să arate că istoria nu este, decât voinţa divinităţii, iar evenimentele istorice sunt împlinirea prescripţiunilor legii dumnezeieşti. Şi unitatea neamului nostru este hărăzită de pronia cerească. Această unitate a noastră a fost însă vestită cu veacuri în urmă de acei apostoli, cari însuflaţi de puterea divină au fost expresiunea generală a întregului neam românesc. Unul dintre aceşti apostoli a fost Nicolae Bălcescu. „Şi va veni timpul când visarea vieţii mele se va împlini", — aceste erau cuvintele profetice ale lui Bălcescu. Prevestirea şi sufletul său încălzit de dragostea de neam, a fost sufletul şi dorul neamului românesc. Şi dela acest apostol toţi filozofii istoriei noastre au fost conduşi în creţiunile lor de concepţia înaltă a lui Bălcescu.

Strămutarea unui oraş

Sub oraşul Ribbing în statul Minesota (America de nord) oraş cu o populaţiune de 15.000 de locuitori. s'au descoperit bogate minereuri de fier.

Spre a exploata tezaurul acesta în mod raţional, se recurge la un mijloc adevărat american: oraşul va fi pur şi simplu strămutat.

ECOURI

Moartea lui Schildkraut

„Pester Lloyd" anunţă că celebrul actor german Rudolf Schildkraut a murit subit la New-York.

Schildkraut, era originar din Constantinopol, şi a fost pe vremuri descoperit de Max Reinhardt. In timpul turneurilor sale obţinuse, în special cu rolurile din „Regele Lear" şi „Shylock" succese extraordinare.

Noui descoperiri la Pompei.

Cu ocazia săpăturilor, din urmă s'a dat în oraşul Pompei de nişte frescuri bine conservate, reprezentând scene din Iliada. Fondul frescurilor e violet, în schimb ele sunt de o coloare deschisă şi sunt asemanătoare porţelanurilor Wedqwood.

Nouile frescuri au fost descoperite pe pereţii unei case pe care erupţia a surprins-o neisprăvită. Pe pereţii casei se citesc indicaţiuni privitoare la lucrul ce trebuia făcut a doua zi.

Construirea unui oraş în 18 luni

O societate americană a făcut o interesantă ofertă, însoţită de planuri şi devize, relativă la construirea unui oraş modern la Angora.

Societatea se angajează să construească un oraş nou, independent de oraşul Angora. care astfel va rămâne un simplu cartier şi anume se angajează să facă aceasta în numai optsprezece luni.

In plan se prevede schimbarea cursului râului Enguru, în aşa fel, ca el să curgă prin mijlocul viitorului oraş — care va avea un aspect cu totul modern şi va fi prevăzut cu canalizări, uzine de apă şi electricitate, telefoane, tramvae, bulevarde sistem „Broadway" largi de 40—70 metri, mari edificii după sistemul american, etc.

Municipalitatea din Angora examinează acest proect interesant.

Congresul cerşetorilor polonezi

Ziarele poloneze anunţă că săptămâna trecută s'a ţinut la Varşovia congresul cerşetorilor profesionişti, polonezi.

Cerşetorii aceştia vor să înfiinţeze o societate profesională cu statute legalizate. Ei s'au pronunţat cu hotărâre, în special în contra vizitelor colegilor din alte oraşe. Ei cer ca fiecare să stea în regiunea lui de origină şi să nu facă concurenţă altora.

S'a votat şi o moţiune, care prevede să nu se primească pomeni mai mici de 20 mărci.

Ce ar fi, dacă şi hoţii sau spărgătorii s'ar organiza într'o societate similară, obligându-se — sub sancţiunea unei amende convenţionale foarte ridicate — să nu comită furturi sau spargeri în valoare mai mică de un milion?

FOITA ZIARULUI „INFRĂŢIREA"

Conferinţele „Astrei"

Poezia şi nevroza

— Conferinţa D-lui Prof. univ. Dr. Ureche, ţinută la universitatea locală în seara de 9 Februario a. c. —

I.

După cum anunţasem, aseară trebuia să aibă loc sub auspiciile „Astrei", secţia Cluj, conferinţa d-lui I. Agârbiceanu, despre „O carte necetită".

Intrucât d. Agârbiceanu, din motive nepreväzute, a fost silit să plece la Bucureşti, d. dr. Ureche, decanul facultăţii de medicină a înlocuit pe conferenţiarul anunţat, ţinând în faţa unui numeros şi select auditoriu, o strălucită conferinţă: „Poezia şi Nevroza".

Intrucât subiectul tratat de d. dr. Ureche este de o netăgăduită actualitate, publicăm în numărul de astăzi şi în cele ce vor urma, în întregime conferinţa distinsului profesor.

O veche zicătoare ne spune că şi bunul Homer adoarme. Profitând de acest ritm homeric am căutat să spun şi eu câte ceva din secretele Muzelor.

Eu D-lor, — merg pe jos — eu nu încalec pe Pegasus şi nu rătăcesc prin Olymp, — mie mi-e frică de Muze, nu vreau să mă joc cu ele, — îmi place numai să le disec, indiferent de confesiune.

Să nu vi se pară deci curios, când un spirit pozitivist va căuta să se amestece în sferele eterice ale poeziei. Dar D-tră ştiţi prea bine că de multe ori proza e la originea poeziei şi totatât de bine ştiţi cum une-ori poezia se poate transforma în proză.

Voiu căuta să expun pe scurt şi în parte, nevroza ce se constată la mulţi poeţi geniali, arătând în acelaş timp şi psichologia morbidă ce caracterizează pe unii autori de talent.

Mă voiu ocupa după cum spuneam numai de scriitorii geniali şi de aceî ce prezintă o personalitate poetică bine afirmată — şi voiu face abstracţie de cei ce nu sunt poeţi dar voesc a fi.

Fiecare vârstă îşi are farmecile sale, şi fie care epocă socială sau istorică îşi are caracterele sale dominante, — şi caracterele dominante a fiecărei epoce se imprimă până la un punct în toate manifestaţiunile vieţii.

A existat o epocă contemplativă ; a existat o epocă mistică, — există astăzi o epocă materialistă în care comerţul e pivotul echilibru lui mondial şi fumul de bani şi de afaceri inutilă atmosferă.

La mesele verzi, unde se împarte dreptatea popoarelor cuprinse de psichoza războaelor, a comunismului, a grevelor. — afectivitatea şi interesele se deghizează îmbrăcând haina principiilor desinteresate de dreptate şi adevăr.

De această atmosferă de comercializare se resimte până la un punct şi poezia. Revistele răsar ca stelele cerului, toţi vreau să fie directori de reviste sau cel puţin să facă parte din comitetul de redacţie. Poeţi apar numeroşi ca ciuperci după ploaie, şi se îmbată de inspiraţie visând la zâne, alţii contemplând porcii ce nîtr'o zi înăbuşitoare de vară se scaldă în noroiul şanţului, alţii se inspiră privind la două păsărele ce-au trecut la proză pe o creangă uscată, alţii descriu amurgul ca o portocală rosie ce-a căzut dintr'un mesteacăn, strivind pe-un greere ce dormea şi învelindu-l apoi cu o frunză de cais.

De sigur că de aceşti oameni, pe cari muzele 'i trădează, şi cari totuşi persevereză în dulcea lor iluziune de a se crede amanţii lor. — psichologia patologică ar merita să se ocupe mai de aproape. Aceşti poeţi, sunt nişte muritori cari fac numai flirt cu muzele cărora nu le dedică decât cel mult rime fără conţinut, şi cari nu reuşesc niciodată să treacă pragul sau să sară fereastra în Olymp ; ei rămân mereu la uşă, neînţeleşi de cetitori.

Dar după cum spuneam mai adineaori nu de aceşti închipuiţi mă voiu ocupa acuma. Totul se învocă în natur ăşi aceste mişcări sunt uneori ritmice: ziua alternează cu noaptea, somnul cu veghea, iubirea cu ura. In sufletul omenesc dispoziţia variază asemenea. Sufletele acelea linitşite şi lucii ca apa unui lac pe care nu o încreţeşte nici o adiere de vânt sau vre-o frunză care cade, sunt suflete banale şi fericite. Sufletele sbuciumate de patimi, de veşnice dorinţi, la care o dorinţă satisfăcută naşte o alta, sufletele în care tristeţa alternează în veselie, sunt sufletele superioare. Şi Lamartine care era cuprins de un fel de morbidezza ne spune foarte clar că „c'est doux de souffrir". Oscilaţiunile acestea exagerate nître tristeţe şi veselie se cunosc în psichologie sub numele de ciclotimie, şi această ciclotimie s'a întâlnit de multe ori la cele mai puternice genii poetice.

Unul din cele mai mari genii ale omenirii, Goethe, era un ciclotimic. Iată câte-va exmple din jurnalul său intim: „mintea mea este incapabilă de or ce efort, iarna trece şi eu nu pot face nimic, nu pot nimic ; suport cu răbdare această stare, am trecut de atâtea orî prin astfel de perioade, am învăţat să sufăr şi să mă resemnez.... nu pot să lucrez, nu pot măcar să citesc, nu pot nici chiar săgândesc afară de scurte intervale lucide". Intr'o scrisoare adresată lui Müller el spune: „ce stare, ce suferinţă, dimineaţa sau sara nu mai există pentru mine.... nici o activitate, nici o idee clară".

Şi într'o scrisoare adresată lui Schiller „îmi este absolut necesar să mă scap de unele idei hipocondriace.... este de sigur o stare bolnăvicioasă".

Alternând cu aceste perioade de depresie, Goethe avea perioade de veselie, de exuberanţă şi de o forţă de muncă colosală.

Un alt exemplu îl constitue Gogol, una din ilustraţiile literaturei ruseşti. Intr'una din scrisorile sale adresate d-nei Balabine el spune: „văd figuri de părinţi şi de rude, dar mi se pare că sunt dintr'o altă ţară, că le-am cunoscut aiurea, şi multe prostii se ivesc în bietul meu cap zăpăcit. Dar ceeace e mai rău e că acest cap nu conţine nici o idee, şi dacă ai avea nevoe de un curier în caresă-ţi pui pălăria, nu ai găsi unul mai bun decât capul meu". Intr'o altă scrisoare ne apare starea contrară. Gogol plin de vieaţă şi curaj face o călătorie în occident şi scrie: „nu ştiu cu adevărat de unde îmi vine acest aflux de tinereţe, de energie şi de vigoare pe care încă nu l'am simţit nici oată. Ideile îmi bâzâe în cap ca un roi de albine, — imaginaţia mea a devenit de o extremă subtilitate". Dar starea aceasta n'a durat prea mult şi decorul s'a schimbat iarăşi căci într'o scrisoare adresată lui Pagodia el scria „la exaltarea mea nervoasă s'a substituit repede o stare de iritabilitate,... această nervositate a crescut peste măsură, o neliniste pe care nu ţi-o pot descrie s'a adăogat la aceasta. Nici Roma, nici cerul Italiei, care şi-au exercitat totdeauna farmecul lor asupra-mi nu-mi mai fac nici o impresie. Nu le mai văd, nu le mai simt... cât îmi este de greu să-ţi desvălui starea mea... dar trebue s'o ştii... rupe scrisoarea".

(Va urma.)

Iredentismul maghiar la Cluj

Acțiunea Societății „Ganz" de la B.-pesta

— Apărătorii societății intreținută de guvernul maghiar —

Inlăturarea societății ‚Ganz' dela exploatarea uzinelor electrice din Cluj, a găsit un viu ecou de protestare în coloanele „Patriei" organul Partidului Național din Cluj. Ce interese au putut lega pe naționaliștii domnilor Maniu și Vaida de această firmă maghiară, nu ne-a mărturisit încă „Patria". Noi însă am arătat pericolul pe care îl oferea, sprijinirea mai departe a societății ungurești, dovedind că ea este un focar al iredentismului maghiar, care se înpământenise în orașul nostru.

*

Comisiunea financiară insărcinată cu verificarea gestiunei soc. „Ganz", a putut constdta în mod precis, că acțiunea șovinistă, a acestei societăți a păgubit și materialmente comuna cu sume considerabile. Din registrele numitei firme s'a stabilit, că societatea acorda ungurilor curentul gratuit sau cu jumătate de cost.

Intre cei dintâi erau înscriși toți prefecții, primarii, și alți foști demnitari în timpul stăpânirei maghiare. Toate instituțiile ungurești se bucurau de asemenea de reduceri însemnate la abonament.

Dintre români, unul singur s'a găsit înregistrat, bucurându-se de o asemenea favoare. Este dl avocat Socol, avocatul numitei societăți.

*

Dar acțiunea nefastă a firmei „Ganz" dacă a putut scăpa edililor noștri, și celorlalți apărători români ai ei, nu a scăpat totuși vigilenței poliției noastre de siguranță, care a ținut-o într'o strictă supraveghere.

Resultatul a fost descoperirea tuturor firelor care legau această societate șovinistă, stabilită în mijlocul nostru, cu iredentismul acut de la Budapesta. Astăzi guvernul român este pe deplin edificat asupra acțiunei pe care o exercită societatea „Ganz" și de rolul ei în mișcările iredentiste.

Ceea ce este mai grav, e descoperirea făcută în sensul, că însuși guvernul maghiar sprijinea în acțiunea ei pe numita societate. Aceasta era subvenționată de guvernul maghiar, pentru ca să rămâe la Cluj, unde prin funcționarii ei avea să intreție curentul șovinist, și legăturile cu Budapesta.

Gravitatea acestui fapt nu mai poate scăpa, de sigur, nimărui. Totuși spre surprinderea tuturor, organul Partidului Național, se ridică iarăși, pentru a deschide chestiunea înlăturărei numitei societăți de la explotarea uzinelor electrice din Cluj, continuând a se complace în apărătorul fervent, a numitei societăți „obijduite". Dar dacă până la un punct, s'ar putea înțelege situația dlui dr. Socol, în calitatea sa de avocat al numitei societăți, totuși apare de neînțeles solidaritatea întregului partid Național, cu interesele particulare a unuia dintre membrii săi.

Aceasta, de altfel, nu este singura atitudine fățisă, pe care Partidul Național a luat-o, ori de câteori, a fost vorba să se combată acțiunile șoviniste ale ungurilor iredentiști din Ardeal, invocând apărarea drepturilor minorităților.

Aceasta ne face să ne aducem aminte, de declarațiunea imprudentă a unui orator național la o întrunire dintr'un mic orășel din provincie: „Noi suntem partidul Național, și înainte de orice altă politică, facem politică Națională." Șefii partidului Național trebue desigur să-l fi mustrat foarte aspru pe oratorul, care i-a compromis astfel, față de iridentiștii maghiari.

A.

Dela Teatrul Național

Ordinea spectacolelor

Sâmbătă 10 Februarie:
„Cafeneaua cea mică."
Duminecă 11 Febr. matineu:
„Extemporalul."
Marți 13 Februarie:
„Institutorii."

*

Reprezentațiile de cinematograf cu Filmul Incoronării" nu vor mai avea loc la Teatrul Național din cauza greutăților de instalare a aparatelor.

*

Din motive tehnice, premiera piesei „Nunta lui Figaro" se amână pentru mai târziu.

*

Marți 13 Februarie 1923 se va relua comedia „Institutorii" de Otto Ernst cu dnii I. Stănescu-Papa, Neamțu-Ottonel, N. Dimitriu, Al. Ghibericon și dra Ap. Medianu în rolurile principale.

*

Se repetă „Fetița" (La Gamine) de Pierre Weber și Henry de Gorsé. In rolurile principale vor apare dnii Zaharia Bârsan, Stănescu-Papa, Neamțu-Ottonel, Al. Ghibericon, V. Vasilescu, P. Bulandra si dnele Jeana Popovici-Voina, Gina Sandry-Bulandra, Ec. Stănescu, Nat. Ștefănescu, M. Miriam, Netty Adamidi etc.

Consfătuirea majorităților parlamentare

Declarațiile D-lui prim-ministru

Joi a avut loc la București o consfătuire a minorităților parlamentare, în care s'a discutat chestiunea agitațiilor anti-semite din țară, și în legătură cu acestea, situațiunea minorităților din statul nostru.

Cu acest prilej, domnul Ion I. C. Brătianu a făcut importante declarațiuni, cari sunt menite să arate punctul de vedere al guvernului în aceste chestiuni și să fixeze răspunderile în privința agitațiilor studențești.

Primul-ministru a arătat că dacă a luat măsuri severe față de mișcările anti-semite, a făcut aceasta pe de o parte în interesul ordinei interne, iar pe de altă parte pentru a curma acțiunea unor dușmani de peste hotare cari au exploatat împotriva țării noastre agitațiile studențești.

Se știe, în adevăr, că oficinele de propagandă maghiare au aruncat în toată lumea svonul că în România s'au produs turburări grave, că s'au săvârșit progromuri împotriva populației evreiești care părăsește în massă țara românească.

Mai departe primul ministru a făcut vinovate de întinderea agitațiilor autoritățile universitare cari au șovăit în a lua măsurie necesare pentru a le face să înceteze.

Trecând la altă ordine de idei, dl Ion I. C. Brătianu a expus situația minorităților așa cum rezultă din clauzele tratatelor de pace. Primul ministru a declarat că guvernul va trimite delegați în ținuturile alipite pentru a cunoaște nevoile minorităților și a asigurat că se vor recunoaște acestora aceleași drepturi ca și românilor. Minoritățile sunt datoare la rândul lor să servească statul cu credință și lealitate și să colaboreze la opera de consolidare a țării.

Primul ministru și a încheiat cuvântarea printr'un îndemn la unire și la muncă.

Declarațiunile hotărîte și precise ale președintelui consiliului risipesc învinuirile neîntemeiate pe cari o anumită presă nu s'a sfiit să la aducă guvernului în legătură cu agitațiile antisemite.

Averile minorităților din Ungaria

Populația ardeleană, care 'și mai amintește de acea hotărîre a guvernului maghiar din 1917 prin care se interzicea românilor cumpărarea de moșii, nu va fi prea surprinsă de știrea de mai sus, similară pomenitei restricțiuni din 1917. Prin hotărîrea de atunci guvernarea fostei monarhii maghiare, țintea robirea economică totală a populației minoritare românești. Spre deosebire de această decizie, legea adusă acum de parlamentul maghiar are caracter retroactiv. Stabilește adică această nouă lege, că fostii proprietari unguri, cari și-au vândut în 1915 moșiile și imobilele populației minoritare, vor reintra în posesia fostelor vândute. Legea aceasta spolietoare privește în rândul dintâi pe îmbogățiții evrei, dar privește deasemenea și minoritățile celelalte, deci și pe români.

E de prisos să mai stăruim arătând, că se face prin legea aceasta o nedreptate. Dacă n'am avea și noi în Ungaria frați de un sânge și de-o lege cu noi, legea de mai sus nici un ne-ar interesa. Așa însă îi dăm toată atenția. Și în primul rând ținem să o recomandăm minorității maghiare de aici, dintre membrii căreia mulți au fost puși în stăpânirea pământului de către statul român.

Sportul maghiar

Mai alaltăeri un confrate maghiar din localitate făcea într'un prim-articol constatarea, că sportul din Ungaria este astăzi pe primul plan față de sportul din toate lumea. Confratele maghiar adăoga la această constatare dorința unei reluări a legăturilor dintre societățile sportive maghiare și societățile similare din statele vecine.

Firește, amatorii de sport au putut fi măguliți, că o gazetă cotidiană a dedicat sportului un prim-articol. La o adică, chestiunea aceasta merită o atențiune identică cu aceea ce se dă unor băigueli politice.

Decât, faptul pentru care confratele „Ujság" dedicase zilele acestea un articol de fond sportului din Ungaria, este de-o natură cu totul alta.

Mai zilele trecute publicasem niște destăinuiri ale unui ziar cehoslovac cu privire la sportul unguresc. Se arăta acolo, că toate societățile sportive ungurești au la baza existenței lor idealul reîntregirii Ungariei. Neputând susține o armată trecând peste litera tratatului de pace, Ungaria a format o sumedenie de societăți de tot felul. mai cu seamă însă „sportive", în care și-a plasat toată ofițerimea, subofițerii, etc.

Evident, cum aceste societăți sportive fac exerciții militare și au arme la fel cu societățile iredentiste, guvernul maghiar s'a grăbit să le dea tot sprijinul.

Suntem și noi convinși, ca și „Ujsag", că sportul maghiar este întâiul din lume. Pentrucă se contează pe societățile sportive întocmai ca pe armată.

Ținem să remarcăm spusele lui „Ujsag" pentru motivul, că sportsmanii unguri sunt sub comanda fostului prim-ministru Friedrich. E acelaș personagiu instigator, pe care guvernul maghiar l-a trimis zilele acestea în misiune diplomatică la Angora și Roma. Acest Friedrich, după cum ne informează acum un prieten, a dăruit societăților sportive sute de milioane.

Dorința unei reluări a legăturilor dintre societățile sportive de aici și cele din Ungaria o știm din ce speculațiune a pornit. Ne referim la faptul, că în trecut s'au găsit printre sportsmanii veniți din Ungaria oameni, cari făceau aici iredentism. Ori, reluarea legăturilor ar însemna năvala cât mai multor asemenea elemente indezirabile. Un lucru cu atât mai puțin de dorit, cu cât actuala noastră mișcare sportivă e acaparată aproape toată de străini.

Așa, că speculațiunea confratelui „Ujsag" intrat de câteva luni în bugetul lui „Ellenzek", n'a nimerit tocmai bine.

Reforma agrară

Lucrările Comisiunilor județene

Considerațiuni asupra interpretărei Legei agrare. Prevederile art. 16 și 31.

Oridecâteori ne-am ocupat de reforma agrară, am atras atenția autorităților în drept asupra necesității de a fi grăbite cât mai mult aceste lucrări, evitându-se tărăgănirile fără nici un rost. Totuși în vederea unei bune administrări a justiției între părțile interesate la expropriere, sunt lucrări care nu pot fi de loc înlăturate.

Astfel, din acest punct de vedere cercetările locale joacă un rol dintre cele mai importante, fiindcă în primul rând dau posibilitate Comisiunilor județene să repare multe din erorile Comisiunilor de ocol. Dar, pentru ca aceste constatări să-și producă efectele dorite, ele trebuesc făcute potrivit spiritului legei și în conformitate cu principiile de drept.

In cele mai multe cazuri cercetările locale sunt determinate de Art. 31 din Legea agrară referitor la clasificarea moșiilor dacă sunt de deal sau de șes, precum și de Art. 16 ale cărui dispoziții prevăd terenurile care trebuesc scoase de sub expropriere.

De sigur, că controversele ivite nu pot fi rezolvite decât procedându-se după norme bine definite, fiindcă în cazul contrar toate lucrările făcute rămân zadarnice și fără nici un efect. In adevăr, în ceia ce privește aplicarea Art. 31 din spiritul lui reesă în mod evident că organele de aplicare trebuiesc să ție seama de definiția riguros științifică pentru fiecare moșie. Din care cauză Comisiunile în cercetările lor se impune să considere și părerile specialiștilor în această materie.

Ori, sunt comisiuni cari nu numai că ignorează aceste considerațiuni, dar chiar atunci când li se prezintă păreri justificate în temeiul unor profunde cunoștinți științifice, le înlătură fără nici o motivare.

Fără îndoială că o lege din punctul de vedere juridic oricât de perfectă ar fi ea, totuși se întâmplă ca unele din paragrafele ei să prezinte oarecare lacune. In privința Legei agrare din Ardeal, autoritățile centrale prin lămuririle date, au reușit să înlăture omisiunile legiuitorului. Cu toate acestea dacă de multe ori se ivesc dificultăți în această privință, numai o justă interpretare din partea oamenilor de legi din comisiuni, pot să le înlăture.

De pildă, referindu-ne la art. 16, dispozițiunile lui scot de sub expropriere grădinile îngrădite. Totuși nimenea nu ar putea spune că nu trebuie să beneficieze de prevederile acestui articol și grădinile neîngrădite, dar a căror cruțare este cerută de economia națională. Căci o altă interpretare decât aceasta n'ar putea servi nici interesul țărănimei și nici pe acel al economiei naționale. Un caz de felul acesta s'a petrecut în fața comisiunei I-a județeană din Cluj, a cărei sentință a expropriat o grădină neîngrădită de zarzavat, care timp de 15 ani a aprovizionat spitalul din Moci.

Ne place a crede că Directoratul de agricultură va lua măsuri ca legea să fie interpretată în spiritul ei față de asemenea cazuri.

Răspândiți „Infrățirea"

◆INFORMAŢII◆

Festivalul organizat de către Sindicatul Presii Române din Ardeal şi Banat în ziua de 11 Februarie la Caransebeş se va ţine în seara zilei de 17 Februarie a. c.

S'a convenit la această amânare de oarece la data fixată urmează să aibă loc festivitatea anuală a Societăţii teologice din acea localitate.

Publicul nu poate fi decât încântat de această amânare, deoarece în acest răgaz de timp vom putea oferi un spectacol mai bine îngrijit. Deocamdată putem anunţa concursul distinşilor artişti: dra Anicuţa Voileanu, (piano), maestrul Jean Bobescu (violina) şi E. De Angelis (cello) cu un bogat program de muzică de cameră trio şi solo.

*

Şcoala Normală de fete din Cluj şi-a constituit o eforie şcolară cu următorul comitet: P. S. S. Episcopul Ivan, Protopopul Băianu, Preotul Stanca, d-na Gherman, d-na Deleu, d-l I. Pop, primarul oraşului, d-l Meteş, prefectul judeţului, d-l V. Popovici, prefectul Poliţiei, d-nii Ghidionescu, Gane şi Papilian, profesori universitari, d-l General Florescu, d-l Petrini, directorul Agriculturei, d-l Esca, directorul Băncei Marmorosh Blanc, d-l Ghircoiaş, directorul Băncii Albina, d-l Muntiu subdirectorul Băncii Agrare, d-l Hossu, directorul regional C. F. R., d-l Căpitan Ioan, d-l Iencica Institutor. Din partea şcolii, d-na Elvira Lazăr, profesoară, Preoţii Curea şi Romanţeanu profesori şi d-na Ioana Gabor directoarea şcolii. Urăm comitetului spor la muncă.

*

Mack Kaiser-Borax ţine pielea uscată şi moale. Se capătă în tot locul. 2475—1

*

In urma unei intervenţii făcute la d. ministru de externe de către d. Costa-Foru împreună cu câţiva ziarişti streini din Bucureşti în chestiunea interzicereii reprezentării pe scenele maghiare din Ardeal a „Tragediei Omului", d. Costa-Foru a anunţat direcţia teatrului maghiar din Cluj, că ministrul afacerilor streine doreşte în această chestiune un memoriu, cu a cărui redactare l-a însărcinat pe d. Eugen Ianovicsi, directorul teatrului maghiar din Cluj.

*

Baia „Diana" este deschisă Miercuri şi Vineri pentru dame Marţi, Joi, Sâmbătă şi Duminecă pentru domni. Băi sunt zilnic; afară de Luni. 33

*

Nu acceptaţi decât pudra Höfer şi crema Baby. 2542-4

Azi seara sosesc în localitate doi delegaţi ai direcţiei generale a căilor ferate cehoslovace, însărcinaţi să trateze cu delegaţia căilor ferate române asupra noului mers al trenurilor şi asupra înfiinţării a două noui trenuri accelerate. Tratativele se vor urma sub preşedinţia dlui Hossu, directorul regional al C. F. R. din Cluj.

*

A apărut cartea de telefon pe anul 1923—1924 şi se găseşte de vânzare la Oficiile poştale.

Preţul 30 Lei.

*

La directoratul general al finanţelor s'a ţinut sub preşedinţia dlui director general Simionescu o conferinţă a administratorilor şi inspectorilor financiari. S'au discutat modalităţile aplicării proectului de lege financiară, a cărui dezbatere se urmează acum în parlament. Conferinţa s'a convocat în scopul, de a se putea începe aplicarea legii îndată ce vă fi trecută prin parlament.

*

Mack Kaiser-Borax apără faţa de orice efecte stricăcioase. Se capătă în tot locul. 2475—2

*

Teatrul maghiar din Turda de sub conducerea dlui Emeric Fehér a reprezentat ieri seara piesa „Prometeu" de Victor Eftimiu, în traducerea ungurească a dlui Emeric Kadar. Reprezentaţia s'a început cu o conferinţă a dlui Eugen Ianovicsi, directorul teatrului maghiar din Cluj, vorbind despre apropierea culturală româno-maghiară.

*

Dacă tuşeşti: să iei HERMA sau FLOTIL.
Dacă eşti răguşit: să iei „Bomboane Eucamen". 2542—1

*

Corespondentul din Oradea-Mare al lui „Keleti-Ujság" informează, că anunţata sosire la Orade a dlor miniştri Banu, Anghelescu şi Moşoiu, este în legătură cu plănuita înfiinţare a unei Universităţi în acel oraş.

*

Uzinele „B A B I" Werk RAPAPORT JOZSEF. Fabrică de mobile de fier-bronz şi cărucioare pentru copii. Timişoara, Strada Moţilor N rul 1. (1563)

*

Copiii şi adulţii ofticoşi sau guşaţi întrebuinţează uleiul de ficat de ştiucă Jekomaltz. 2542—7

Studenţimea universitară din Cluj a înaintat Senatului universitar un memoriu prin care protestează contra desfiinţării centrului „P. Maior".

In memoriu se arată trecutul acestui aşezământ şi se discută motivarea decisiunei de desfiinţare. Memoriul se încheie cu declaraţia că actualii conducători nu vor preda centrul decât urmaşilor îndreptăţiţi şi deci cere revenirea asupra hotărârei spre a nu se agrava conflictul între ptudenţi şi autorităţile universitare.

*

Comitetul de redacţie al ziarului „Dacia Nouă" a fost încunoştinţat eri de către primăria locală, că în baza unui ordin ministerial se suspendă apariţia ziarului.

In legătură cu aceasta, amintim că eri studenţimea a vândut pe străzi numitul ziar. Cum ordinul de confiscare fusese dat, poliţia a înaintat prefecturii pe vânzători, de unde după o declaraţie dată, au fost eliberaţi.

*

Dr. Lăzărescu, şef-medic al Casei Cercuale, Specialist în boale interne şi Venerice Consultă între orele 3—5 şi 7—8 p. m. Str. Iuliu Maniu 40. 439

*

CHAMPAGNE chelner! încă n'ai sosit? cu champagnia Fabricei Szilágyi — „FAVORIT". 2332

Statificarea căilor ferate arădane

Pe ziua de 1 Februarie, după-cum s'a mai anunţat, s'a făcut atât statificarea căilor ferate someşene cât şi a celor arădane. Ambele statificări sunt acum fapte împlinite şi dintre chestiunle ridicate abia mai este una două de tranşat. Concomitent cu statificarea, personalul respectivelor căi ferate particulare a fost trecut la stat. Ceeace se mai discută astăzi, sunt cele câteva demisii ce s'au cerut încă în cursul tratativelor dela sfârşitul lunii trecute.

Incadrarea personalului la stat a fost primită cu o satisfacţie deosebită, după-cum suntem informaţi din Arad, unde această statificare a însemnat pentru personalul trenurilor avantagii considerabile, Tot odată primim ştirea că dintre angajaţii direcţiei căilor ferate arădane particulare mulţi şi-au cerut demisiunea. Hotărârea definitivă nu s'a adus încă. Poate fi însă socotită ca un fapt concret pensionarea directorului general Friedrich Koromzay, căruia societatea căilor ferate arădane i-a oferit o recompensă de 300.000 lei, plus o pensiune de 87.000 lei anual.

Dintre chestiunile în discuţie privitoare la trecerea acestor căi ferate în posesia siatului. Singură chiria anuală n'a fost încă hotărâtă.

*

Societatea căilor ferate arădane a cerut pentru liniile şi parcul de vagoane şi locomotive predate o chirie de 8 milioane şi jumătate, faţă de care statul a oferit 1.300,000 lei. Chestiunea e încă în discuţie.

S'a hotărât, ca dintre imobilele societăţii, câteva să rămână şi pe mai departe sub administraţia societăţii.

Odată cu statificarea căilor ferate arădane au trecut în posesia statului şi diversele bunuri din judeţ ale societăţii: astfel vila dela Măneasa, fabrica de ciment, pădurile dela Vaţa de jos ferm dela Ineu şi căminul personalului care este încă în construcţie.

PENTRU MONUMENTUL LUI EMINESCU

Luni 12 Februarie, orele 8 seara

Va avea loc în sala Teatrului Naţional

Un mare festival

organizat cu prilejul sărbătoririi semicentenarului „**Românei June**" din Viena

Venitul este destinat fondului pentru ridicarea unui monument lui Mihail Eminescu, în Cluj.

Cu concursul binevoitor

al dnelor Lia Pop, Gina S. Bulandra, Mimi Nestorescu-Vancea, Anicuţa Voileanu, Stanca Alexandrescu, Silvia Jipescu şi al dnilor Zaharia Bârsan, Const. Pavel, Tr, Grozăvescu, N. Dimitriu, N. Bretan, I. Crişan, L. Nicorescu şi M. Georgescu.

Dl Dr. Alexandru Vaida-Voevod, fost preşedinte al „României June" cu prilejul jubileului de 25 ani, va ţine o conferinţă cu subiectul: **Amintiri din „România Jună".**

Corul studenţilor clujeni, sub conducerea dlui Sava Columba, va intona: „**Pe-al nostru steag e scris unire.**" (Imnul „României June" scris la 1880 de Andrei Bârseanu cu muzică de Ciprian Porumbescu.

Se va reprezenta de asemenea şi prologul din opera „Luceafărul" de N. Bretan.

Perspectivele recoltei viitoare în Ardeal

Sămănăturile de toamnă au fost proaste. Ploi îndelungi şi îngheţ brusc. Măsuri pentru stimularea ţăranilor la muncile de primăvară. Roadele improprietăririlor în Ardeal

Ştiri din sursă oficială ne informează, asupra situaţiei agricole din Ardeal, ale cărei perspective, nu sunt de loc îmbucurătoare.

Aproape peste tot semănăturile de toamnă s'au făcut în condiţiuni excepţional de proapste. Cauza a fost ploile îndelungate urmate de timpuriu de îngheţ brusc.

Din această pricină muncele agricole de toamnă au fost cu desăvârşire anevoioase.

Din rapoartele sosite resortului de agricultură din Cluj, se constată că sămănăturile de toamnă s'au făcut pe o întindere care abea represintă jumătate, din întinderea din anul trecut.

*

Resortul de agricultură prin factorii săi face o vie propagandă printre săteni, în scopul de a-i stimula, pentru muncile de primăvară, în preajma cărora suntem. Cu acest prilej s'a putut constata că ţăranii ardeleni, sunt astăzi plini de însufleţire şi dornici de muncă, în urma împroprietăririlor cari s'au făcut aproape complect. Puţinele operaţiuni de împroprietărire care reprezintă 5 la sută din totalul împroprietăririlor în Ardeal, vor fi terminate înainte de începerea muncilor agricole din primăvară. Astfel toţi ţăranii, stăpâni pe pământul lor, vor munci cu puteri îndoite în primăvară, pentru complecta, lipsurile care în mod fatal, s'au produs în toamnă prin puţinele însămânţări.

*

Resortul de agricultură a luat în acelaş timp măsuri, pentru aprovizionarea întregului Ardeal cu seminţele necesare. Dacă va fi nevoe se vor cere trenuri navete.

CITIŢI „INFRAŢIREA"

Dacă doriţi zaharicale fine cereţi „MELISSA" CLUJ, Telefon 6-48 şi 6-65.
Lloyd 1359 2561

ULTIME INFORMAȚII

(PRIN FIR SPECIAL DELA CORESP. NOSTRU DIN BUCUREȘTI)

ORA 2 P. M.

INTERNE

Consiliul de miniștri de ieri

Redeschiderea căminurilor studențești din Capitală

Eri dimineață a avut ioc la locuința dlui Constantinescu un consiliu de miniștri la care au participat toți membrii guvernului aflători în Capitală. Dl Văitoianu a anunțat instalarea nouei comisiuni interimare. După aceasta guvernul s'a ocupat cu mișcarea antisemită. S'a decis permiterea intrunirei convocaie de dl Cuza pentru ziua de Duminică însă se vor lua măsuri de împiedecare a ori cărei manifestații de stradă. Dl primministru a comunicat consiliului că i s'a prezentat o delegații compusă din studenți și condusă de cunoscutul donator, Vasiliu Bolnavu. Delegația a cerut redeschiderea căminurilor ceace s'a admis dar numai până la reluarea circulației trenurilor. Dl Duca a anunțat sosirea delegației turcești care va rămâne două zile în Capitală.

Înzăpezirea trenurilor

Toate liniile sunt înzăpezite în afară de următoarele: Ploești, Brașov, Oradea Mare și Pitești, Timișoara. Sunt speranțe că linia Ploești-București va fi curățită până azi. S'au luat măsuri de către primărie ca uzinele de apă și electricitate să primească combustibilul lichid necesar prin conducta de petrol subterană.

Din cauza încetării transporturilor ziarele sunt lipsite de hârtie așa în cât anunță reducerea formatului la două pagini întrucât înzăpezirea va continua să împiedece transportul.

*

Circulația normală a trenurilor va începe astăzi.

*

Marele incendiu din Capitală

Eri a isbucnit în Capitală un incendiu datorit unui scurt circuit, care a distrus tipografia „Viața Românească" din Str. Covaci. Pagubele sunt de peste zece milioane. Tipografia era asigurata cu un milion jumatate, Câțiva pompieri au fost răniți.

Recrutarea contingentului 1924

Ministerul de rasboi anunță recrutarea contingentului 1924, pe ziua de 28 Februarie, 1923.

Ismed-Pașa în București Un interviev acordat „Dimineții"

Ziarul „Dimineața" publică un interview cu Ismed Pașa sosit aseară în București. Ismed a declarat că nesemnarea tratatului se datorește regimului economic și juridic impus Turciei, în chestia străinilor. Deși chestia Mossul precum și problema strâmtorilor fuseseră rezolvate, plecarea nu este definitivă întrucât neprimind încă notificarea terminării conferinții o consideră neneînchisă. Turcia este stăpânită de intenții pașnice, spune Ismed Pașa, dar atacată, se va apăra cu toată energia.

*

La ministerul justiției s'a format o comisiune pentru alcătuirea nouei legi a chiriilor

EXTERNE

Paris. — Amiralul englez Nicholson a intrat în portul Smyrna, fără a întimpina opunere. Acolo a avut o întrevedere cu comandantul militar chemalist.

*

Constantinopol. — Cercurile politice afirmă că guvernul turc va închide portul Ismid pentru vasele de rasboiu aliate.

*

Berlin. — Guvernul lituan a ordonat retragerea trupelor din Memel.

*

Berna. — Se anunță că trupele grecești au trecut linia neutră invadând teritorul turcesc. Agentia „Havas" declară că nu are nici o depeșă din Constantinopol care să confirme această știre, așa, că trebue primită cu toată rezerva.

CURIERUL SPECTACOLELOR

Teatrul Maghiar

Sâmbătă, seara: Prințul Délibáb: (Operetă pentru a 2 oară. Prețuri obicinuite. Abonament de zi No. 85 A.)

Sâmbătă noaptea: Amor și Mândrie (Cu concursul dlui Stefan Szentgyörgyi. Prețuri obicinuite).

Duminecă, Matineu: Silvia. (Prețuri reduse).

Duminecă seara: Prințul Délibáb. (pentru a 3 oară. Prețuri de Premieră. Abonament de zi No, 86 B.)

Luni: Prințul Délibáb. (pentru a 4 oară. Prețuri obicinuite. Abonament de zi No. 87 C).

Să cumpărăm 1733
dela Drogueria
„EMKE"
Proprietarul firmei: Barkóczy Alexandru.
Prețuri eftine. Mare asortiment. Serviciu regulat.

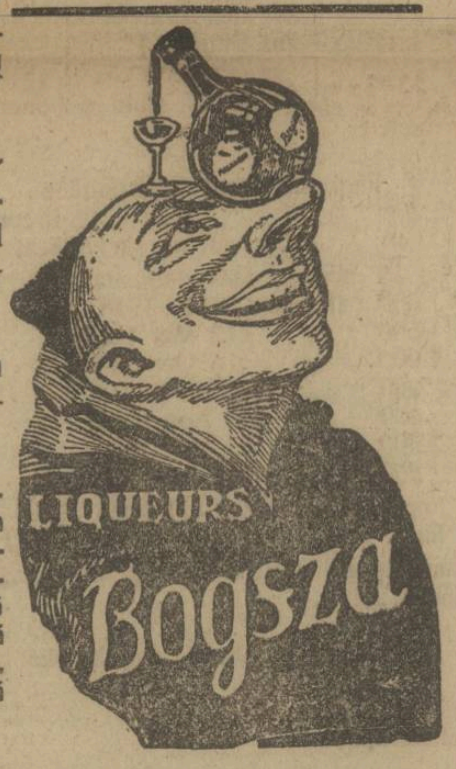

No. 67—1923.

Publicație.

Subsemnata primărie publică, că comuna Topasâncraiu, plasa Hida, Județul Cojocna a obținut 4 târguri de țară, cari se vor ținea la 14—15 Februarie; 14—15 Mai; 5—6 August; 14—15 Octombrie.

2551. PRIMĂRIA.

PRECIZIUNE ȘI ELEGANȚĂ
CELE MAI NOI MODELE

„LONGINES"
Ceasornice de buzunar
Ceasornice-brățară
— în argint, aur, platină —

Se găsesc de vânzare numai la

Fenyő & Braunfeld
Bijoutieri
CLUJ, Piața Unirii. — Telefon 643 și 350.

Regia Monopolurilor Statului Direcțiunea Salinei Uioara

No. 604—923.

Publicațiune de licitație.

Direcțiunea Salinei din Uioara pentru aprovizionarea stabilimentului funcționarilor și muncitorilor, are nevoie de combustibile următoare:

6000 m³ lemne de foc de fag, de clasa primă, scutite de bușteni și putregaiuri, producție de 1—2 ani.

Prețul se înțelege pro vagon de 10.000 Kg. încărcat minimal cu 20 m³ lemne de foc franco ab gara Uioara.

90.000 Kg. cărbuni de lemne de fag, arși din lemne sănătoase, uscați și scutiți de praf, cu suprafețe lucitoare.

Prețul se înțelege pro vagon de 10.000 Kg., franco ab gara Uioara.

Oferte întocmite în limba română, prevăzute cu timbru de un leu, asistență socială de 25 bani, se vor înainta — până la 3 Martie 1923, ora 11 — la Direcțiunea acestei Saline.

Concurentul necunoscut Direcțiunii Salinei va trebui să prezinte odată cu oferta și un certificat din partea Camerei de Comerț din Circumscripția respectivă dovedind, că face comerț cu materialele pentru care prezintă oferta.

Fiecare ofertant va depune o garanție provizorie de 3 la sută din valoarea totală a furniturei oferte, în numerar, efecte publice admise la Cassele Statului sau recepise ale Cassei de Depuneri.

Oferta odată depusă nu mai poate fi retrasă.

Supra oferte nu se admit.

Oferta va fi valabilă 30 zile dela data licitației.

Pe plicul ofertei se va indica: „Ofertă pentru licitație de combustibil din 3 Martie 1923."

D-nii concurenți pot lua informațiuni detailate dela Serviciul Economatului Salinei.

Uioara, la 5 Februarie 1923.

2566 DIRECȚIUNEA SALINEI

Am pierdut

mai multe acte împreună cu biletul de recrutare emis de cercul de recrutare Cluj îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Ioan Barna
Str. Săcuiască 14
Cluj.

BURSA

8 FEBRUARIE 1923

BUCUREȘTI

VALUTE		DEVISE	
Mărci	105—107	Paris	1305
Leva	120—23	Londra	990
Lire otom.	120—25	New - York	210
„ sterline	980—1000	Bruxelles	—
Franci franc.	1320—30	Roma	1040
„ elveț.	39—40	Zürich	40
Lire italiene	1020—30	Praga	638
Drachme	280—300	Viena	30
Dinari	185—90	Berlin	65
Dolari	208—10	Budapesta	8½
Napoleoni	750—60	— — — —	—
Aur	—	— — — —	—
Argint	—	— — — —	—
Cor. austr.	30—32	— — — —	—
„ magh.	7—7½	— — — —	—
Socol	590—600	— — — —	—
Mărci pol.	70—73	— — — —	—
— — — —	—	— — — —	—
— — — —	—	— — — —	—
— — — —	—	— — — —	—
— — — —	—	— — — —	—

ZURICH

CURSUL închid.—seară	
Berlin	162¼
Amsterdam.	—
New - York	533¼
Londra	2492
Paris	33
Milano	2570
Praga	1585
Budapesta	20¼
Agram	495
București	—
Varșovia	150
Viena	75
Viena stamp.	75
— — — —	—
— — — —	—
— — — —	—
— — — —	—
— — — —	—
— — — —	—

PRAGA

DEVISE	
Amsterdam.	—
Barcelona	—
Belgrad	—
Berlin	1150
București	—
Sofia	—
Zürich	648
Kristiania	—
Kopenhaga.	—
Stockholm.	—
Milano	166½
Paris	214
Londra	1616250
New - York	3450
Belgrad	3275
București	—
Viena	502½
Bruxelles	—
Agram	—
Varșovia	10
Budapesta	139

BUDAPESTA

VALUTE	
Napoleoni	—
Lire sterline	12325—625
Leva	—
Dolari	—
Franci franc.	—
Mărci	9—10
Lire ital.	—
Cor. austr.	—
Ruble	—
Lei	—
Socol	78½—82½
Franci elv.	—
Dinar franc.	—
Mărci pol.	—
— — — —	—
— — — —	—
— — — —	—
— — — —	—
— — — —	—
— — — —	—

BERLIN

CURSUL închid.—seară	
Amsterdam	—
Bruxelles	—
Roma	1550
Londra	151000
New - York	32250
Paris	6025
Zürich	6500
Madrid	—
Viena	46
Praga	950
Budapesta	1235
București	—
— — — —	—
— — — —	—
— — — —	—
— — — —	—
— — — —	—
— — — —	—

Ştiri din Banat

Un mare fabricant german excrocat de către un aurar din Timişoara. O intervenţie la Bucureşti în chestiunea teatrului şi a spitalului

Diverse

Timişoara, 7. — Un mare fabricant de articole de aur şi argint, Edward Ebener, i-a dat în comision aurarului din localitate Simion Goldman, încă cu un an înainte, marfă de peste o sută de mii de franci elveţieni. Goldman trebuia să-i dea socoteală fabricantului despre cele vândute, la fiecare şase luni odată. In tot acest timp însă, Goldman, cu toate somaţiile fabricantului, continua să lucreze cu marfa primită, fără ca să dea vr'un fel de socoteală cuiva.

In cele din urmă, fabricantul veni personal să vadă ce-i cu marfa. Goldman îl amâna cu fel de fel de pretexte, iar neamţul plecă în Iugoslavia, unde mai avea de descurcat nişte afaceri. A rămas să facă socoteala cu Goldman abia după întoarcerea din Iugoslavia. Până ce el a umblat pe acolo, Goldman dispare fără urmă. L'a căutat câteva zile, dar negăsindu-l nicăiri, a plecat îndărăt în Germania.

Pela începutul lunei curente Ebener vine din nou la Timişoara şi-l provoacă pe Goldman să facă negreşit socoteala. Această somaţie rămânând fără rezultat, Ebener face arătare criminală împotriva lui Goldman. In urma acestei acţiuni se pune sechestru pe averea acestuia, iar cu ocazia unei perchiziţii la domiciliu, s'au găsit unsprezece lăzi pline cu bijuterii. S'a mai stabilit apoi că Goldman vindea toate articolele fabricei cu 100 şi chiar 200 de procente peste preţul stabilit, cauzându-i în felul acesta noui pagube fabricantului german, care voia să-şi răspândească marfa tocmai prin nişte preţuri de reclamă.

Cercetările în această afacere continuă.

*

Primarul oraşului nostru, însoţit de prefectul judeţului, a plecat cu acceleratul de azi după masă, la Bucureşti. Drumul acesta este pus într'o strânsă legătură cu procurarea de fonduri, necesare reclădirii teatrului şi înfiinţării unui spital comunal.

*

Inchisoarea parchetului din localitate are un nou oaspe. El este Gh. Georgescu, căutat deaproape cinci luni de zile de jandarmeria din Cheşinţ, pentru o crimă. După săvârşirea acestei crime, Georgescu s'a refugiat în vechiul Regat, unde în urma unor noui potlogării a fost arestat.

Explozia din Timişoara

Timişoara 8 Februarie

Pe când se transportau nişte lăzi cu granate în magaziile regimentului 31, una din lăzi a făcut explozie, rănind foarte grav pe plutonierul Constantin Bata şi pe alţi câţiva soldaţi. Răniţii au fost transportaţi la spital.

CITIŢI PAGINA 8-a

„OSMANA"

„KANDIA", binecunoseuta şi apreciata fabrică de ciocolata, a pus sub această numire o nouă specialitate în circulaţie.

„OSMANA", e numele bombelor de ciocolată superioară cu dublă umplutură, de baclava. E o ciocolată cunoscută în Statele Apusene ca un articol neîntrecut.

„OSMANA", e superioară în calitate şi dulceaţă delicioasă oricărei ciocolăzi.

„OSMANA", original împachetată, conţine 30 bucăţi la Kilogram, 30 delicii, — dar la cerere se capătă şi în bucăţi singuratic.

„OSMANA", e cei mai fin desert de ciocolată cu umplutură de baclava.

„OSMANA"! să cereţi pretutindeni. 2554

Reclama este sufletul comerţului

Chmura optik

Timisoara

cetate 2552

ZEISS

Punktal üveg ek

Căruciorele pentru copii

cele mai fine marfă străină

se găsesc cu începere dela 8 Februarie a. c. la

Filip Eisenstädter şi soţul Lloyd 601

fostul magazin Lakatos Str. Regina Maria 13.

Comenzile se execută prompt. Marfa necorespunzătoare o reprimim. Inainte de a cumpăra cărucioare, vizitaţi magazinul nostru. 1812

Bijuteria „SINGHER"

Bucuresti, Str. Carol No. 38

Anunţă clientele că i-a sosit un mare transport de ceasornice, ghete străine impermeabile, genţi şi altele, vânzându-le prin bonuri. 2544

BANCA NAŢIONALĂ A ROMÂNIEI

SITUAŢIUNE SUMARĂ

1922 7 Ianuarie			1923 6 Ianuarie
		ACTIV	
4.581.590.111	493.755.430 1.689.111 14.455 4.086.131.115	stoc metalic: aur depozitat (monete şi lingouri) 493.755.430; aur (lingouri) 1.689.111; aur (monete) 37.611.051; disponibil, trate şi bonuri de teazur aur 4.639.049.114	5.170.104.706
399.511		Argint şi diverse monete	520.322
1.790.644.874		Efecte scontate	3.682.252.837
190.245.654	111.390.900 142.535.300 78.825.654 63.709 646	Imprumuturi pe efecte publice 137.303.550; „ „ „ „ în cont curent 175.338.200; „ „ „ „ din cari nu s'au ridicat lei 58.531.458 116.806.742	254.110.292
8.042.556		Imprum. Statului de 15 milioane fără dobândă (1901)	8.042.556
5.281.379.229		Impr. Statului pentru necesităţile Tezaurului: Impr. de 1.600 milioane (1914—1918) 1.600.000.000; „ „ 1.500 „ (12 Mai 1919) 1.498.942.854; „ „ 1.000 „ (16 Oct. 1919) 1.000.000.000; „ „ 200 „ (1920 B. P.) 184.425.468; „ „ 400 „ (9 Apr. 1921) 400.000.000; „ „ 2.500 „ (5 Ian. 1921) 399.457.213; „ „ 200 „ (30 Iulie 1921) 200.000.000	5.282.825.535
7.074.437.921		Impr. Stat p. unificare monet.: Impr de 5 miliarde (11 Iunie 1920) 5.000.000.000; Impr. de 2½ miliarde (5 Ian. 1921) 2.026.703.258	7.026.703.258
58.696.596		Casele de împrumut pe gaj agricultorilor şi industriaşilor	88.510.318
11.997.418		Efectele capitalului social	11.999.665
33.006.407		Efectele fondului de rezervă	32.923.265
3.791.322		Efectele fondului amortizărei imobilului, mobilierului şi maşinilor de imprim.	3.783.885
27.497.537		Imobile	51.256,354
3.048.536		Mobilier şi maşini de imprimerie	4.302 417
233.919		Cheltueli de Administraţiune	232.867
22.201.786		Conturi curente	176.792.134
207.271.245		Conturi de valori	102.424.953
454.217.240		Conturi diverse	462.859.579
20.048.671.862			22.359.644.943
		PASIV	
12.000.000		Capital	12.000.000
66.388.950		Fond de rezervă	72.868.046
12.746.383		Fondul amortizărei imobilelor, mobilierului si maşinilor de imprimerie	26.453.022
13.741.024.224		Bilete de bancă în circulaţiune	15.114.146.134
—		Profit şi Pierdere	—
1.865.808		Dobânzi şi beneficii diverse	3.495.766
1 719.163.933		Conturi curente şi recepise la vedere	2.104.380.252
4.495.482.564		Conturi diverse	5.026.300.722
20.048.671.862			22.359.644.943
	7 Ian. 1922	**Efecte şi alte valori de restituit**	6 Ian. 1923
	275.685.395	Efecte şi alte valori în păstrare	334.038.567
10.596.628.934	9.164.334.000	Bonuri de tezaur aur în gaj p. Impr. Statului	9.164.334.000
	1.156.609.539	Efecte în gaj şi în păstrare provizorie	1.914.947.977
1.956.104.249		Conturi de ordine	1.742.335.382
12.552.733.183			13,155.655.926

Taxa: Scont 6% Dobânda 7%

Mica publicitate

Închirieri:

DE INCHIRIAT local pentru prăvălii, ateliere, magazii, centru orașului. Informațiuni la biroul avocațial din Calea Victoriei 42.

CAUT CAMERĂ mobilată. Plătesc bine, ofer și avantagii. Adresa la ziar sub V. P.

Cuie de sârmă, Sârmă laminat, Fier de beton, Sârmă de Fier, Poteoave pentru cai, Colțuri pentru cai, Fier în rude, Tabla de Fier, Țevi de Mannesmann

furnizează prompt

FERARIA S. A.

Cluj, Calea Victoriei No. 29

Telefon: 4-40.

Adr. Telegr. FERARIA.

Lloyd 1263 2476-1

Prima Fabrica Electrica Română S. p. A. CLUJ.

I. Strada Călugărițelor, 1.
Adresa Telegrafică: Relais.
Telefon No. 67.

Materiale pentru instalațiuni fabricație proprii.
Motoare, transformatoare, ventilatoare, perii-cărbuni, contoare, volt și ampermetre, tachimetre, material pentru tensiuni înnalte, precum și dispozitive apărătoare contra trăznetului, întrerupătoare, siguranțe în tub de porcelan, conținuu în depozit. 1914

Prima fabrica Ardeleană de juvaere

Cluj, Str. Xenopol (Szappan-u.) Telefon 213.

Ține constant în depozit lanțuri, fabricat propriu, inele, brătare etc. Execută tot felul de lucrări de această branșă, transformează și repară.

Aur de dentistică și forosture! Sârmă și placă de aur și argint. Schimb de zdrobituri de aur. 1845 Lloyd 641

No. 1397—1923.

Concurs

pentru întregirea posturilor vacante:

I. **La Direcțiunea Regională a Asig. Sociale Cluj:**
Un post de Șef de birou cl. I.

II. **La Casa Cercuală pentru Asig. Sociale Cluj:**
a) Un post de Șef de birou cl. I.
b) Două posturi Subșef de birou cl. II.
c) Un post de impiegat cl. I.
d) Un post de laborant.

III. **La Casa Cercuală pentru Asig. Sociale Oradea-Mare:**
Un Șef de servieiu cl. III.

IV. **La Casa Cercuală pentru Asig. Sociale Dej:**
a) Un post de Șef de serviciu cl. III.
b) Două posturi de Impiegat cl. II.

Salar de bază lunar:

a) Șef de serviciu cl. II.	Salar fundamental	Lei	1400
b) Șef de birou cl. I.	„	„	„	950
c) Subșef de birou cl. II.	„	„	„	750
d) Impiegat cl. I.	„	„	„	600
e) Impiegat cl. II.	„	„	„	500

Indemnizația de chirie pentru Cluj și Oradea-Mare este de 20%, 25% și 30%, pentru Dej este de 15%, 20% și 25%.

Indemnizația de scumpete la Cluj Lei 1000—1250, conform situației familiare, iar pentru Oradea-Mare și Dej Lei 700—1000, conform situației familiare.

Pentru postul de laborant salar de Lei 1040.

Doritorii de a ocupa aceste posturi sunt invitați a înainta cererile timbrate la Direcțiunea Regională și Casa Cercuală respectivă unde doresc a ocupa postul și de unde vor primi la cerere și informații amănunțite, până la 20 Februarie 1923, inclusive.

Condiții generale de admitere: a fi major și cetățean român, a se bucura de toate drepturile civile și politice, a fi satisfăcut îndatoriile legi de recrutare în armată. A dovedi prin atestat medical dela un medic oficial să e deplin sănătos. Cunoașterea deplină a limbei române în scris și vorbă. Dovadă de purtarea și capacitatea dela oficiile unde a funcționat în urmă.

Condiții de capacitate:
a) Șef de serviciu, titluri academice.
b) Șef de birou, opt clase secundare.
c) Subșef de birou, șease clase secundare.
d) Impiegați, patru clase secundare.

2564 **Direcțiunea Regională a Asig. Sociale Cluj.**

Berea nutritoare de malț dublu, specialitatea GLORIA produsă de FABRICA de BERE din TURDA se capătă iarași pretutindeni. 2248

Anunțuri se primesc la Administrația ziarului „Infrățirea“

Avantajele sunt mari: purtați tocurile și talpa de cauciuc PALMA

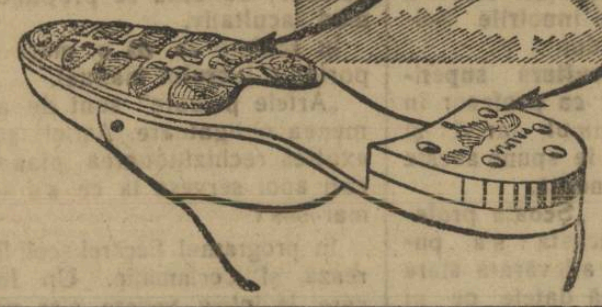

De vânzare

un turn 18 m. înalțime construcție fier cu pomă de apă de mânată cu vânt. Mașini pentru fabrică de mături, de mobile și pentru desfăcut porumb. Trăsuri și alte obiecte în condițiuni bune

De privit în Str. Baciu No. 2. Informațiuni se dă Strada Căii Ferate No. 4. Moara Friedmann. 2559

Reclama 2734

Târgul Internațional de Mostre din Praga

De la 11—18 Martie 1923

Sursa cea mai favorabilă de cumpărare pentru orice negustor, industriaș și agricultor din România. Exepun cele mai renumite fabrici din Cehoslovacia

Avantagii excepționale pentru vizitatori Târgului: 33% reducere la toate trenurile din Cehoslovacia, 75% reducere la viza pașapoartelor, îngrijire de locuințe, serviciu de informațiui etc.

Legitimații, prospecte și informațiuni la: Reprezentanța Târgului **Reclama** CLUJ, Piața Unirei 4.

Se primesc și pașapoarte, spre vizare la consulatul cehoslovac. 2548

Candelabre electrice 1446

dela cele mai simple până la cele mai împedobite

Mare asortiment de candelabre electrice dela cele mai simple până la cele mai improdobite, deasemenea tot felul de materiale călcătoare, vase de fiert, precum becuri electrice cu intensitate de 150, 110 și 220 volți se pot cumpăra la: **Magazinul de Candelabre pentru Ardeal Soc. pe Actiuni Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 11.** Se vând en gros și en detail, la revânzători se dă favor în prețuri.

AUTO-MECANICA
Soc. Anonima
CLUJ

Reprezentanța Generală A.

S. R. A. LEONIDA & Co. UNITE
Din BUCURESTI

ATELIER SPECIAL DE REPARAȚIUNI DE AUTOMOBILE ECSECUTA ORI CE LUCRARI IN METAL.
INSTALAȚIUNE MODERNĂ PENTRU SUDURA AUTO-GENA.
Instalațiune modernă pentru REPARAT și INCĂRCAT ACUMULATORI

CLUJ, Regina Maria No. 10 2223 **CLUJ, Calea Dorobanților No. 18. CLUJ.**

Şcoala sub bolşevici

O pedagogie sui-generis. Şcoala bolşevică conrupe tineretul şi distruge autoritatea părintească

Regimul roşu al lui Lenin şi Trotzky printre multele reforme conform ideilor bolşeviste a înfăptuit şi reforma şcolară. Şi nu şi-au desmintit nici aici doctrinele. Neţinând seamă de nici un principiu pedagogic, de nici o consideraţie de ordin etic, au făcut cea mai deşanţată reformă care chiar printre înnoirile bolşevice, ţine recordul.

Un om de o cultură superioară care a trăit ca profesor în Rusia şi sub regimul ţarist şi sub bolşevici, ni le spune aceste într'o rovistă franceză.

Ca profesor la „Şcoala proletară a muncii" acesta s'a putut convinge de adevărata stare de lucruri, aşa că datele ce ni le aduce la cunoştinţă sunt demne de toată încrederea.

In partea întâiu a descrierei Dl Emile Verneaux, — acesta îi este numele — ne arată câteva cazuri de „morală liberă", petrecute în şcoliile bolşevice unde educaţia se face împreună cu fetele, nu numai în clasele inferioare. ci şi în clasele unde elevii sunt de 17—20 de ani.

Cei mici, dacă vârsta nu-i împinge la acţe imorale ca pe cei mari, nu se lasă nici ei mai pe jos. Toata ziua nu fac altceva decât clămpănesc pianele depe coridoarele şcoalelor căci pentru a face micilor „proletari, cartea mai plăcută", autorităţile au dispus rechiziţionarea tuturor pianelor şi transportarea lor la şcoli, unde în loc să fie întrebuinţate pentru studii sistematice, sunt lăsate pradă nesocotinţei copilăreşti.

Jocul nu mai e permis micilor elevi. Curţile mari ruseşti cari odinioară erau pline de zgomotul copiilor adunaţi la jocuri, azi sunt stăpânite de o linişte plictisitoare. In schimb, străzile şi pieţele sunt pline de şcolărime, care face „comerţ" şi diferite afaceri mărunte. Spiritul mercantil l-au însuşit dela evrei cari mişună în toate posturile bine retribuite, fiind cei mai convinşi adepţi ai doctrinei bolşevice. Dar sunt şi copii neviciaţi. Sunt copiii cari având educaţie aleasă de acasă, ar găsi o revelaţie în cititul frumoaselor pagini ale bibliei şi evangheliei, gustate şi de părinţii lor în copilărie. (Nu trebuie să se uite că Ruşii sunt un popor extrem de religios, şi cititul bibliei e mai des profesat ca la noi).

Dar autorităţile bolşevice vin cu un ordin care a revoltat şi pe cei mai împăcaţi supuşi ai regimului. Pe motivul că dacă citesc cărţile sfinte, nu vor putea fi crescuţi în ideile bolşevice, au oprit strict tineretului citirea oricărei cărţi religioase.

Dar regimul bolşevic are la activul său şi alte multe acte cari jignesc demnitatea unui bun creştin.

Astfel capela fostului liceu „St. Isidor" a fost transformată în sală de foot-ball. Intreaga „transformare" i să, se reduce la acoperirea cata petesmei cu o pânză.

In şcoală nu mai sunt note pentru gradarea răspunsurilor, după merit. Oricât de strălucit sau oricât de mediocru ar fi răspunsul se gradează numai cu două note: sificient sau nesuficient. Cât despre ultimul, cred că va închipuiţi că nu se prea dă, bieţilor profesori „nebolşevici" fiindu-le frică de reprisaliile părinţilor, adepţi ai regimului.

Cărţile de şcoală sunt întocmite într'un pronunţat spirit bolşevic. Instrucţia literară şi ştiinţifică se face numai pe hârtie, în realitate i-se acordă un timp foarte scurt. Limbile moarte nu se învaţă nici una; dintre cele moderne numai germana e obligatoare; franceza se propune în mod facultativ.

In schimb sa dă o mare importanţă lucrului manual.

„Artele plăcute" sunt de asemenea obligatoare. Astfel se şi explică rechiziţionarea pianelor, cari apoi servesc la ce s'a spus mai sus!

In programul fiecărei şcoli figurează şi declamaţie. Un lucru care la întâia vedere s'ar părea util, dar ţinând seamă că elevii de abea ştiu scrie şi citi, ne apare tot ridicolul unei măsuri ne la locul ei. Paralel cu declamaţia se învaţă dansul şi baletul, propus de baletişti de ai Operei — în unele locuri — în altele de persoane a căror cultură se reduce la un curs de dans.

De mai multe ori pe săptămână elevii şcoalelor, fete şi băieţi, ies pe pieţele publice, unde sub comanda sub otiţerilor bolşevici fac exerciţii militare.

Ca o complectare a acestei educaţii, dar mai ales pentru „a se ajunge la nivelarea condiţiilor sociale" elevii sunt puşi a spăla pe jos, a mătura, a curăţi hornurile, a căra apă şi a îndeplini alte asemenea îndeletniciri.

Starea disciplinară a şcoalelor ruseşti e pe deplin carecterizată de existenţa aşa zisului „soviet" şcolar compus din 3 elevi (2 băieţi şi o fată) care supraveghează gestiunea corpului profesorul si fără a cărui învoire nu se pot da notele.

Această măsură face ca tinerii ruşi să nu mai fie ascultători şi supuşi nici acasă.

Disciplină — odată cu dispariţia ei din şcoală — a dispărut şi din familie. Copii nu se supun părinţilor şi judecând după unele cazuri, par a pretinde ca părinţii să se supună lor. Aşa dar mult mai rău de cum a prezis Ovidiu în „Orator aetates" că va fi în epoca de fer.

Dacă privim halul în care a ajuns şcoala — instituţia menită a forma generaţiile viitoare — ne putem închipui starea celorlalte instituţii.

Tabloul ce nise înfăţişează înaintea ochilor e atât de trist, încât nu dorim altceva decât să'l vadă în adevărata lui lumină şi cei cari încearcă a lăţi bolşevismul şi în alte ţări, căci atunci suntem singuri că ar renunţa la opera lor de distrugere şi dărâmare a tot ce omenirea a clădit până acum cu atâta trudă şi cu atâtea jertfe.

A. Buteanu.

Dela Consiliul de război

Consiliul de Răsboiu al Corp. 6 de Armată a judecat următoarele procese:

Soldatul Hereş Nicolae din Regimentul 81 Infanterie, învinuit de dezertare în timp de răsboiu, a fost condamnat la o lună închisoare.

Soldatul Căpuşan Ioan din Regimentul 82 Inf. învinuit de dezertare şi adus cu forţa, a fost condamnat la o lună închisoare.

Soldatul Moldovan Petre, din Regimentul 88 Inf. dat în judecată pentru risipire de efecte, dezertare, evadare din închisoare unde fusese deţinut pentru prima dezertare, a fost condamnat la 4 luni închisoare.

Soldaţii Simion Coman din Regimentul 88 Inf. şi Sluga Gh. din Regimentul 12 Călăraşi au fost condamnaţi pentru dezertare la 5 zile închisoare.

Soldatul Mihalcea I. din Reg. 88 Inf. a fost condamnat pentru dezertare la 15 zile închisoare.

Elev.-plut. Stern D. Moritz din Regimentul 87 Inf. învinuit de risipire de efecte militare, a fost achitat de consiliu de orice penalitate.

Soldatul Mărau Gh. din Reg. 68 Inf. a fost condamnat la 15 zile închisoare, pentru dezertare.

La procesul caporalului Dan Năstase învinuit de părăsire de post, s'a născut un viu incident între apărarea susţinută de dl advocat Angelo Stătescu şi Dl comisar regal maior Bretan, referitor la aplicarea circumstanţelor atenuante, iar curtea intrând în deliberare, a admis punctul de vedere al apărării, acordând circumstanţe atenuante, inculpatului. Caporalul a fost condamnat la 45 zile închisoare.

S'a amânat procesul soldaţilor A. Breith şi Burţ Gh. cari în complicitate cu un frânar şi mai mulţi, locuitori, au furat marfă din vagoane, în timpul mersului lângă tunelul de lângă satul Boju-Cojocna. Apărarea cerând să facă dovadă că frânarul Török Vasile şi soţia precum şi tăinuitorul Pop Gh. şi Seulean I., au fost condamnaţi pentru acest fapt de tribunalul Cluj, procesul a fost amânat.

Apărarea inculpaţilor a fost susţinută de Domnul advocat Angelo Stătescu.

Aviz

Subsemnatul Ioan Pop comerciant în Cluj, Strada Regina Maria No. 9 înştiinţez pe această cale, că fiind în divorţ cu D-na Ana Horváth numita nu este îndreptăţită o contracta nici o obligaţiune sau datorie în numele meu.

2563 **Ioan Pop**

Dă putere şi goneşte moartea
„DIANA" spirt menthol-lat este cel mai bun mijloc contra durerilor, pentru poftă de mâncare şi pentru întărirea spiritului şi corpului. Modul de întrebuinţare la fie care sticlă.
Se găseşte pretutindeni.
Veritabil numai cu marca
„DIANA" 2474

Tablile de asbest „Meteor"
sunt cele mai durabile. Acoperemântul nu are nevoie de îngrijire şi reparare şi e mai bun şi mai eftin ca cel de tinichea.
Lloyd 1024 1883
Se capătă la
Fabrica de Eternit
METEOR S. A.
Oşorheiu jud. Bihor.

Uzoni & Tana
Intreprindere electrotechnică şi de specialităţi.
CLUJ, Strada Iuliu Maniu 17
Telefon 210
Intreprindere aranjamente electrice.
Totfelul de reparări electrotcchnice curăţiri şi transformări pentru maşini de sc is şi maşini de birou, maşini de fiert şi vase de încălzit pe lângă preţurile cele mai avantajoase.
Se pot căpăta rechizite, părţi şi benzi pentru maşini de scris. 2294

Cea mai fină crema pentru ghete
2557

Catalog francez
trimite pentru 3 Lei 1267
Librăria Lepage Cluj

Higiena şi Frumuseţea
Veţi avea în totdeauna **un ten curat şi alb, o pielita moale şi fina.**
Vă veţi păstra **tinereţea şi frumuseţea** întrebuinţând la **toaleta D-V.** neîntrecuta 2214
Crème Simon
PARIS
IN TIMPUL IERNII ea este fără pereche contra PIELII INĂSPRITE, CRĂPATE ŞI A DEGERĂTURILOR.
PUDRA si SAPUN

SACI, MUSAMELE
Cumparare. ♦ Vânzare
Institut de imprumut.
Atelier de reparatie.
2186
IZSÓ ALBALA
Timişoara II., Piaţa Traian 2
Adr. telegr.:
ALBALA Timişoara-Fabrica.

Fabrica de Mobile ANTAL ERNŐ
Cluj, 2523
Str. Moldovei S. (fost Varga).
Vinde după comandă şi se pot găsi gata Mobile: Dormitoare complecte. Aranjamente pentru birou cu 30% mai eftin ca la ori care magazin sau fabrica de Mobile.

Reclame este sufletul comerţului.

Institutul de Arte Grafice, Editură şi Librărie „CARTEA ROMÂNEASCĂ" Cluj, Calea Dorobanţilor No. 14—16. Telefon: 202.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNEA" SIBIIU

Anul III. ◆ No. 726 8 PAGINI ◆ UN LEU ◆ 8 PAGINI Miercuri 14 Februarie 1923

Infrăți

CLUJ 14 FEB 923 1

R CLUJ 1. 1157

Onor Asociația pentru Cultur și literatura poporului român Sibiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN pentru autorități . 240 L.
PE 1 AN . . . . . 180 L.
PE 6 LUNI . . . . . 90 L.
PE 3 LUNI . . . . . 45 L.

Politica de agitațiuni

Urmărind politica de după războiu a altor state și comparând-o cu cele ce se petrec la noi, constatăm o fundamentală deosebire din punctul de vedere al felului cum păturile conducătoare și-au înțeles rostul lor în viața publică.

Pretutindenea acolo fiecare și-a dat seama că rănile adânci pricinuite de războiu, nu pot fi vindecate decât printr'o muncă intensă și fie care a înțeles că realizări potrivite cu cerințele nu pot fi obținute, decât prin liniște și bună înțelegere.

Călăuzite de aceste principii, celelalte țări au realizat progrese însemnate în toate direcțiunile, reușind în parte să obțină rezultate pozitive în ceia ce privește normalizarea vieței. La noi, dimpotrivă deși se impunea mai mult ca ori unde să urmărim o politică de refacere, totuși dela războiu încoace timpul a fost întrebuințat prea puțin scopului impus de împrejurări.

In schimb, luptele de partid au izbucnit cu mai multă furie și patimă ca ori când. De sigur, că explicația acestei stări de lucruri nepotrivită cu situația o găsim în apariținea nouilor grupări politice. Pe când în alte părți nouile partide politice create după războiu, au apărut ca fiind expresiunea nevoilor publice, la noi ele își datoresc apariținea tendințelor de satisfacere ale unor interese personale.

Lipsite de experiență politică și formate din elemente fără nici o concepție din punctul de vedere al răspunderei politice, era ușor de prevăzut că guvernarea lor trebuia să atragă după sine un dezechilibru în rosturile statului. Căzute prin propria lor incapacitate și condamnate de oprobiul public, nouile grupări politice dela noi în momentul de față au întreprins politica de agitațiuni, crezând că prin asemenea mijloace vor putea înșela din nou buna credință a opiniei publice în vederea realizării scopurilor lor de câștig personală.

Astăzi, dacă trăim vremuri de veșnică agitație, aceasta se datorește numai pornirilor rău gândite a nouilor oameni politici de după războiu. Sub masca apărării principiilor democratice ei împedică toate încercările de consolidare atât de imperios dictate nu numai de urmările războiului, dar chiar de gravele împrejurări externe prin care trecem în prezent.

De mai bine de un an de zile avem la conducerea țării un guvern înțelegător al îndatoririlor ce i se cer, — care, pentru ajungerea misiunei lui nu întâmpină atâtea greutăți din afară, cât mai multe din lăuntru. Totuși în acest timp, el a reușit să aducă la îndeplinire o serie întreagă de deziderate publice resimțite în toate straturile sociale. Opera de refacere continuă cu multă intensitate, însă în calea desăvârșirei ei intervin dificultățile nouilor oameni învechiți în rele.

Din cauza acestei rezistențe interne, fie care pas spre normalizare este dobândit cu multe străduințe și cu mari sacrificii. Spre deosebire de atitudinea opoziției din alte țări, la noi adversarii guvernului nu au întreprins o luptă de principii și nici nu se conduc în susține rile lor după norme legale. Politicei de fapte și principii a actualilor conducători, opoziția îi răspunde cu agitațiuni.

Rând pe rând toate problemele de mari interese sociale și economice, sub actualul regim, își găsesc dezlegarea lor. Dar opoziția departe de a combate guvernul prin argumente, recurge la violențe de presă și alte mijloace nepermise, fără să-și dea seama că o acțiune din partea ei cu șanse de izbândă, ar prinde numai atunci, când proectele de reforme ale guvernului ar fi combătute prin contra soluții.

Primejdia războiului

Imprejurările sunt din ce în ce mai tulbure. Spectrul războiului își arată din nou figura-i descarnată. Un zăngănit de arme se aude din toate părțile. Forțele păcii par a nu fi în stare să facă față năvalnicelor pofte de războiu. Tocmai într'o vreme când este mai multă nevoie de liniște, clocotul lor se zbate tot mai puternic.

Am crezut cu toții că după sfârșitul groaznicului măcel care fu războiul din 1914—1918, vor trebui să urmeze ani de pace. Sfâșiată de atâtea jertfe, încercată de atâtea dureri, copleșită de atâtea nevoi, omenirea va primi pacea ca o mântuire. Am socotit toți că o eră de pace va începe, că în noua lume făurită prin grozăviile războiului, făurită pe temeiuri de mai multă dreptate, toate energiile umane își vor îndrepta sforțările pentru a ridica pe ruinile războiului zidirile de pace și de belșug.

Nădejdile ne-au fost însă înșelate. Sfârșitul războiului nu însemnă de loc și pacea.

In lumea întreagă spiritul de agitație întreține o atmosferă turbure. Pofte de revanșă, dorințe de cucerire, rivalități născute după războiu, toate își dădură mâna. Cei cari voiau să trăiască în liniște pentru a'și tămădui rănile războiului și a realiza folosul din jertfele făcute, s'au văzut împiedecați în opera lor fecundă, de această coaliție a forțelor rele cari voiesc războiul.

Fiecare an dela sfârșitul războiului încoace, în loc să însemne o nouă etapă pentru consolidarea păcii, a însemnat o nouă deziluzie pentru cei cari doreau pacea. In toate țările ordinea suferă de o criză. Fiecare stat privește îngrijorat la frontierele sale norii amenințători ai războiului.

Iată acum, de pildă, pacea se găsește amenințată mai puternic decât oricând.

Conferința din Lausanne, care, punând capăt războiului grecoturc, avea să rezolve una din cele mai purtătoare de îngrijorări chestiuni de politică internațională, — s'a dizolvat. Turcii, intransigenți și provocători pentrucă sunt îndemnați din mai multe părți dornice și interesate în a face să se dezlănțuiască din nou războiul, au părăsit Conferința. Declarațiile liniștitoare ale delegaților lor nu sunt decât abilități politice. Dârza lor intransigență, atitudinea lor aproape provocătoare în dezbaterile conferinței, vădesc un spirit războinic pe care foarte ușor îl descoperi în dosul unor protestări pacifice cari nu sunt decât formule stereotipe.

In Ungaria efervescența războinică nu pare a se potoli.

Germania continuă o rezistență hotărâtă în a'și îndeplini obligațiunile tratatului de pace. Dorința de revanșă și ura împotriva învingătorilor alimentează un spirit războinic care încurajat de condițiunile situației internaționale actuale, își dă toate silințele pentru a face să triumfe ideia războiului.

De pretutindeni se ridică umbra înfricoșetoare a războiului. Mai mult decât oricând suntem datori să privim cu grijă împrejurul nostru și să fim gata.

Imperialismul englez din Orient

— Infiltrațiunea bolșevică printre musulmani —

E sigur că Sovietele susțin toate mișcările de independență și de xenofobie din Orient; dar se fac multe exagerări în această privință.

Guvernele orientale amenințate de absorbția imperialismului englez au reacționat, legând relațiuni diplomatice și semnând tratate cu inamicii civilizației occidentale cari își au sediul în Kremlin.

Angora, Teheran, Kabul au primit sprijinul Sovietelor; congrese panislamiste s'au ținut la Taşkent și la Baku. Dar influența moscovită e mai mult superficială. Orientul își dă perfect de bine seama de forța respectivă a fiecărei națiuni europene. Dacă se sprijină pe Moscova, e numai pentru a intimida Londra; el știe însă că puterea Sovietelor e fragilă, forța rusă micșorată de înfrângere, foamete și cinci ani de anarhie.

Atacarea religiei de către bolșevici și originea evreiască a bolșevismului sunt suficiente, pentru a-l discredita față de aristocrația Islamului.

Sabotajul social al comuniștilor n'are nici o influență asupra națiunilor teocratice; păstori nomazi, agricultori supuși autorității unui șef, pe care elocvența lui Trotzky și Radek îi lasă reci. — Coranul rezistă deci evangheliei lui Lenin.

Popoarele din Orient s'au aliat însă cu bolșevicii pentru a lupta contra Angliei. Dar s'a exagerat acest pericol, realitatea e mai puțin dramatică, deși Anglia a trebuit să dea înapoi în fața presiunei bolșevice și a naționalismului turc. — Eșecul colonialilor britanici e datorit însă mai mult crizei industriale din Anglia, șomajului, protestărei travaliștilor în Camera Comunelor, decât situației din Orient.

O nouă politică engleză: Crown Dominions

Principala calitate a Englezilor este tenacitatea. Cucerirea repede de altădată ne mai având șanse de reușită, *Colonial Office* s'a decis să întrebuințeze o altă metodă.

Revoltele din Egipt și din Indii au pus pe gânduri pe anexioniști.

Un imperialism mai puțin accentuat, reprezentat prin politica preconizată de lord Balfour pare să fie nouă preocupare a politicei coloniale a imperiului britanic.

Această politică constă în creiarea de *Crown Dominions*, alături de Dominiunile independente ca: Australia, Cap, Canada.

Crown-Dominiunile ar cuprinde regiunile unde elementul indigen predomină. India, Ceylon, Egipt, Palestina, Mesopotamia. Acestea ar forma ca și Irlanda state libere (Free States), având armata lor națională, administrația și bugetul autonome, poliția lor și chiar un parlament constituțional. Anglia se vede silită să acorde spiritului de independență și de naționalism din Orient, toate aceste concesiuni pentru a-și menține autoritatea.

Trupele britanice se vor retrage dar armata națională va avea instructori englezi.

Pentru a-și arăta intențiile pacifice Anglia nu va menține ca forță metropolitană decât escadrile de aviație, disimulate, dar atât de puternice ca să înăbușe prin bombardările lor, orice eventuală rebeliune.

Deaceia o treime din Royal Air Force (20 de escadrile) se află astăzi în Mesopotamia.

Fiecare Crown Dominion va fi guvernată de un prinț musulman, ales din familiile nobile credincioase Angliei. Bineînțeles că pe lângă fiecare suveran național va fi și un alt comisar britanic.

Statele independente, evoluând în orbita britanică

Pe lângă Crown Dominions există statele independente din Orient, în care Anglia vrea să-și întindă influența sa.

Acestea sunt: Arabia, Transiordanul, Persia, Afganistanul, Turkestanul și Siria.

In aceste regiuni încă indecise, tactica engleză constă în exaltarea naționalismului, prin intermediul agenților secreți și activitatea așa numiților *„political officers"*.

Astfel se explică cum după eșecul acordului anglo-persan, guvernul britanic a favorizat curentele de ostilitate contra străinilor din Persia, expulzând nu numai ofițerii ruși din diviziunea Cazacilor, dar chiar funcționarii belgieni dela poștă și dela vamă.

Pentru a triumfa în politica sa Anglia dispune de un arsenal de mijloace foarte variate și de agenți destoinici.

Mijloace de intimidare, mijloace de corupție, dar mai cu seamă mijloace de intrigă.

Favorizarea luptelor de partide sau a certurilor dintre rase este jocul favorit al politicei engleze.

Anglia a asmuțit pe Greci contra Turcilor, pe Beduinii din Transiordania și Mesopotamia contra Siriei franceze, pe Arabii din Hedjas, contra celor din Neojd, pe Kurzi contra Turcilor, pe Tătari contra lui Mustafa Kemal, pe Evreii sioniști contra Arabilor din Palestina, pe Arabii din Damasc contra armatei franceze a lui Gouraud, pe Creștinii dela Marea Neagră contra Angorei.

Divide et impera e secretul politicei imperialiste engleze.

Presa anglo-saxonă acuză pe Franța de imperialism, dar trece sub tăcere imperialismul englez din Orient, disimulat prin politica colonialilor britanici, care în conferințele internaționale e prezentată totdeuna sub aspectul cel mai pacific.

Mișcarea culturală, teatrală, literară, artistică

Teatrul Național

Festivalul „României June"

Pregătit fără prea multă reclamă, dar cu atât mai multă tragere de inimă din partea atât a organizatorilor cât și a artiștilor, festivalul de aseară al „României June" din Viena, dat cu ocazia aniversării semicentenarului înființării acestei societăți românești, pentru ridicarea la Cluj a unui monument lui Mihail Eminescu, a fost o revelație pentru publicul venit în număr neobișnuit de mare. Intreg programul a fost urmărit cu o neobișnuită însuflețire.

Reprezentația a fost deschisă de corul studenților clujeni, care, sub conducerea apreciatului Sava Golumba, a cântat imnul „României June": „Pe-al nostru steag e scris unire".

Domnul G. Bogdan-Duică, profesor la Universitatea din Cluj, a vorbit despre „Intâiul amor al lui Eminescu", făcând cunoscute amănunte importante, neștiute, din intimitatea sentimentelor poetului.

Au cântat romanțe de Eminescu domnii: Constantin Pavel (Ce te legeni codrule, Somnoroase păsărele), Traian Grozăvescu (La mijloc de codru des), Bretan (Sara pe deal) și Ionel Crișan (Povestea codrului) și doamnele Nestorescu, Lya Pop, iar domnișoara A. Voileanu a executat la pian sonata din Chopin. Cu toții au fost frenetic aclamați și bisați de public. Aclamațiile care au urmat cântările domnului Traian Grozăvescu și doamnei Lya Pop, au fost neobișnuit de furtunoase, fiind siliți să cânte din nou, ca să liniștească sala.

Declamațiile: „Satira a treia", declamată de domnul Zaharie Bârsan, „O mamă", de doamna Gina Sandry-Bulandra, „Codrule codrușule" de doamna Stanca Alexandrescu, au fost iarăș răsplătite cu prelungi aclamații.

Sfârșitul: frumoasa feerie a dlui Bretan „Luceafărul", cu o execuție impresionantă și evocatoare în toate privințele. Cu tot timpul înaintat, s'a regretat, că nu s'a reprezentat din opera aceasta decât prologul, după cum la fel a fost obiectul regretului unanim suprimarea din partea domnului Zaharie Bârsan a părții a doua din „Scrisoarea a treia". Mai cu seamă împotriva acestei din urmă suprimări ar fi de obiectat, deoarece, constatându-se aceasta și u alte ocazii, și la alții, îți vine să crezi că e un sistem pe cale de introducere. Recitarea dl rectorului Teatrului Național, după cum au dovedit-o aclamațiile și atenția publicului, a fost la culme și nu putea deci să existe o teamă, că din cauza poeziei prea lungi, s'ar impacienta sala.

*

In aceste vremuri fără morală' satira lui Eminescu, din cea de a doua parte a „Scrisorii a treia", tocmai că ar fi de actualitate. E o cenzură, pe care o semnalăm pentru întâiadată la noi. In Ungaria, e drept, a intrat definitiv obiceiul de a se suprima anumite părți din operile poeților. Așa s'au suprimat părți din Petőfi cu ocazia sărbătoririi centenarului lui. De ce a trebui și la noi aceasta, chiar cu Eminescu, cu ocazia întâiei lui prăznuiri la Cluj? Poate ne vor putea dumiri organizatorii.

Primul amor al lui Eminescu

Conferința dlui prof. univ. G. Bogdan-Duică la Teafrul Național.

Festivalul dat aseară la Teatrul Național din localitate de către „România Jună" din Viena pentru strângerea fondurilor necesare ridicării unui monument poetului M. Eminescu, a fost pentru admiratorii marelui nostru poet o rară ocazie de-a face cunoștință cu Eminescu din zilele lui cele mai fragede, a căror influență asupra literaturii sale este într'adevăr capitală.

Dl profesor universirar G. Bogdan-Duică a condus publicul cu ocazia aceasta în intimitățile celei mai tinere copilării a lui Eminescu, arătând, ca dela vârsta de 12—13 ani, copilul Ipoteștilor a fost un biruit al sentimentelor. Pornind de acolo, că viața sentimentală a unui poet trebue cunoscută în primul rând și că unii poeți au avut o viață sentimentala neînchipuită (bunăoară un poet german, al cărui nume l-a tăcut și care își trăi fantaziile într'atâta, încât avea adevărate crize de groază ori Goethe, care nu 'și putea scrie sentimentele culminante de groaza de a nu i-se întâmpla să nu treacă sănătos peste ele), oratorul a arătat, că trebue să ne intereseze sentimentele personale ale lui M. Eminescu, lucru despre care nu s'a prea vorbit. Și a ales dintre acestea unul, de care nu s'a mai vorbit până azi: Primul amor al lui Eminescu.

A vorbit despre casa părintească a poetului, casă, care e azi pe ducă, în mijlocul unei curți cu burueni, cu copaci scorburoși, într'un sătișor cu codri, cu o vale, lanuri, etc. A stabilit apoi amestecul sângelui slav cu cel românesc în ascendența atât paternă cât și maternă a poetului. Tatăl său era vorbăreț și ironic, iar mama sa avea de asemenea daru ironiei.

Spiritul satiric al lui Eminescu era moștenit deci dela amândoi părinții. Mamă-sa era mândră, de vița ei nobilă, zâmbia trist, avea ochii mari negri, la fel ca fiul. Pornind din acestea în stabilirea eredității la Eminescu, e greu să explicăm funcțiuuea acestei crediități la dânsul Slavici spune într'o monografie a sa, că Eminescu era din naștere pornit spre excese. De ce? Ereditatea nu poate fi aci explicată. Oricine va căuta să explice din legile eredității firea hoinară a lui Eminescu, fuga lui dela școala din Cernăuți, la vârsta de 13 ani, va căuta zadarnic. Lucrul acesta îl constați, dar nu'l poți explica.

Eminescu a fost tăcut, visător, iubitor de singurătate, hoinar din instinct. Acest lucru trebue reținut. Era o acumulare de sentimente, la cea mai fragedă vârstă a copilăriei. Găsim la el voluptatea tuturor simțurilor la anul 1863, când era numai de 13 ani.

După aceste constatări conferențianul revine la temă. La 1865 Eminescu scrie poezia „Din străinătate", pe care o publică în Iulie în „Familia." Ce se constată din această poezie? Dorul lui după codrii din sat, după valea (valea pomenită în descrierea Ipoteștilor), după o stâncă ce stă să se prăvale și după o ființă, care i-a trezit un „gingaș dor." Poezia se sfârșește cu durerea pentru idealul mort.

Se constată din poezia aceasta prima lui dragoste, care nu poate fi plasată decât în comuna lui natală.

Asupra acestei dragorte revine în poezia nepublicată: „Un roman". In aceasta localitatea e la fel descrisă ca în precedenta: Codru, valea, stinca, de care se temeau ei să nu se prăvală și spune și în această poezie, că ființa, cu care a colindat aceste lamuri, e moartă.

Conferențiarul face după aceasta o paralelă între textele poeziilor: „Din străinătate", „Un roman" și „Floare albastră". Identitatea dintre ele e bătătoare la ochi din primul moment.

Moartea tinerei pe care-a iubit-o la Ipotești, cu care a hoinărit prin codru, e pomenită și 'n „Floare Albastră".

Dl Bogdan-Ducă conchide, că primul amor al lui Eminescu trebue stabilit între anii 1863 (April) și 1864, de-atunci datează poezia „Din străinătate", iar celelalte două „Un roman" și „Floare Albastră", făcute mai târziu, dar nu cu prea mult în urmă, sunt identice în descriere, în sentimentul fundamental și chiar și în privința textului.

Ca încheere, conferențiarul îndeamnă publicul să 'l cetească mult pe Eminescu, în primul rând din interesul de-a ști: cât a iubit omul acesta. Nu ne interesează într'atâta Eminescu care a urât; iubirea lui e fără margini și lucrul acesta e important, pentru că Eminescu a adus cel mai mult sentiment în liferatura română, care și până atunci, și și după aceea, a fost lipsită de sentimente.

CITIȚI „INFRAȚIREA"

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Conferințele „Astrei"

Poezia și nevroza

— Conferința D-lui Prof. univ. Dr. Ureche, ținută la universitatea locală în seara de 9 Februarie a. c. —

II.

Alfred de Musset era și el un ciclotimic la care se mai adăuga și accese subite și irezistibile de beție, lucru ce'l mărturisește el însuși: „In acest pahar în care încerc a-mi îneca supliciul, lasă-ți să picure mai bine câteva lacrimi de milă". Intr'un pasagiu al biografiei lui găsim: „Am făcut tot ce puteam mai bine ca să mă distrez ca și alții, dar n'am reușit decât să mă zăpăcesc, căci eu nu am sentimentul plăcerii. Exercițiul facultăților noastre, iată plăcerea; exaltarea lor, iată viața". Dar pe acest sentimental la care stările sufletești alternau ca iarna cu vara, și care își încălzea demulte-ori sufletul și își exalta muza cu vin, îl mai chinuiau și fiorii tuberculozei. Aceasta se pare că îi excita imaginația și când iubita lui, Georg Sand căuta să-l îngrijească, Musset îi reproșa că vrea să-'i înăbușe geniul. E interesant de remarcat că și alt iubit genial al lui Georg Sand, Chopin, era un tuberculos averat.

In stările de depresiune unii poeți însemnați au fost chinuiți de ideia sinuciderii și ași putea cita între alții pe Gerard de Nerval, pe Anghel, etc...

Dacă sentimentalismul poeților este exagerat, — de multe ori bolnăvicios sau capricios — și alte sfere intelectuale pot fi tot atât de atinse. E vorba de ceea ce s'ar numi proza vieței, învăluită în giulgiul inconștient al rimei. De multe ori simțurile ne înșeală, și de multe ori poezia nu este decât masca ce țără să ne dăm seamă, ascunde patima clocotindă a cărnei. Școala psihoanalitică actuală, stabilește foarte frumos că în sufletul omenesc se dă mereu o lupta între bine și rău, între îngăduit și neîngăduit, — între idei, vorbe și porniri pe cari le exteriorizăm — și altele, pe cari în virtutea legilor convenționale le învăluim de mister și ipocrizie. In starea normală predomină complexele de idei ce nu cad în conflict cu legile și credințele noastre convenționale. Patimele noastre însă cari de multe ori au o origină epicuriană sunt subit stăpânite și ascunse. Uneori aceastâ înhibițiune a diavolului ascuns în adâncul sufletului, se transformă, se sublimează în poezie, — iar alteori se transformă în nevroză. După școala psihoanalitică a lui Freud, cei mai mulți poeți sunt niște nevrozați, bineînțeles niște nevrozați în bunul înțeles al cuvântului. Tot în această ordine de idei, până la un punct, este apropierea ce se face între vis și poezie. Poezia se apropie prin fantazia sa, prin asociațiunile sale de idei, de starea subconștientă a visului. Eminescu nu ne pomeneste de frumusețe ce se arată numai în vis? „Ori ce visător, e un poet" spune Steckel, și cel ce visează, e cel ce se simte nemulțumit, căruia îi lipsește ceva „der Gückliche phantasiert nicht, nur der Unbefriedigte." Apropierea între vis și poezie e de altfel afirmată și de oameni ca Hebbel, Schopenhauer, Jean Paul, și de Hans Sachs, care în Maiștrii cântăreți zice:

„All'Dicht Kunst und Poeterei Ist nicht als Wachtraum — Denterei."

Goethe ne povestește că a scris multe poezii noaptea — ca într'un vis. Sărea dintr'o dată din pat, se punea la masă, și scria poezia dela început până la sfârșit. — și, pentru ca scârțiitul tocului să nu-l trezească din aceasta stare de jumătate adormit, scria cu creionul. Alecsandri, după spusele tatălui meu, scria de multe ori la Mircești la o masă verde de cărți și cu storurile lăsate. In acel timp numai nevasta lui intra la el ducându-i dulceață și cafele, și care — pentru a nu-i turbura muza — întra în clorapi.

Tot în virtutea disociațiunai între conștient și subconștient s'a născut și poezia futuristă, iar în arta plastică, în poezia formelor dacă voiți, expresionismul. Expresioniștii speculând originalul, păcătuesc prin libertatea asociațiunilor de idei, printr'o lipsă de legătură, uneori printr'o materialism prea străveziu și brutal. In arta expresionistă e o tendință de a întruchipa stări sufletești și sentimente, sau abstracțiuni. Fenomenele naturii servesc numai ca un impuls pentru crearea unei stări sufletești, și de aceia expresionismul se emancipează de natură. Vedem de pildă pe expresionist reducând figura omenească la câteva linii vagi, cari simbolizează pentru artist, individul. Artistul nu mai e legat de un convenționalism al formei și ca atare el crează forme noui de artă cunoscute sub numele de dadaism, cubism, simultanism, pointilism, etc. Analizând numai puțin picturile reprezentanților școlilor acestora, se constată ușor că ele sunt făcute dând drumul necontrolat subconștientului care lucrează separat de conștient.

Pentru a stabili acum legătura dintre erotism și poezie voi cita un număr de fapte. Jean Paul care a început să iubească de pe când era la guvernantă s'a străduit multă vreme cu planul de a fonda o Academie erotică. Goethe la etatea de 10 ani era amorezat de o tânără franțuzoaică, sora amicului său Derones. Dante era și el amorezat la 10 ani. Alfred de Musset iubea la etatea de 4 ani pe o verișoară a sa, caci „cousinage, cousinage — dangereux voisinage". Alfieri era amorezat la 9 ani, Carron și Byron la 8 ani. In schimb Pascal și Tasso au fost candizi și pudici până la 38 de ani — mai candizi și mai pudici de cât un popă ortodox în fața unei ispite femeești. Tendințe incestuoase sau erotisme anormale se constată la Strindberg, Gogol, Raimund, Grabbe, Lenau, Keller, Grilparzer, Oscar Wilde, etc.

Mai mulți poeți s'au plâns în biografiile lor de tirania tatălui în timp ce ei erau adorați de mamele lor. Ast-fel de exemple găsim la Goethe și la Grilparzer a cărui mamă era isterică melomana la culme și supusa la crize de depresiune în cât a și sfârșit prin sinucidere. El își iubea mama la nebunie și era gelos pe frații lui. Lenau ura pe tatăl său care era un jucător de cărți și un alcoolic și iubea foarte mult pe mama lui. Acelaș lucru se mai constata la Hebbel J. Paul, Schiller și Keller a cărui mamă moare cu melancolie. Kleist manifestă o dragoste exagerată pentru sora sa Ulrika. Acelaș lucru se constată la Byron. Heine când era elev de liceu se amorezează de o fată pe care apoi văzând-o în sală cu ocazia unei serbari în momentul când el declama poezia „der Tanchur" leșină. Dar el iubește mai apoi pe verișoara Amalia care îi inspiră poezia „Junge Leiden".

Cronica politică

„Gestul dlui Toma Stelian." Ziarele din București au publicat acum câteva zile un apel semnat de dl Toma Stelian și alți câțiva domni ale căror nume sunt foarte șterse în politică.

Opinia publică din Ardeal care ne cunoaște toate figurile politicei noastre dinainte de războiu a rămas surprinsă văzând cât sgomot se face în jurul unui apel la sfârșitul căruia a citit numele dlui Toma Stelian. „Patria" a avut însă grija să-l recomande pe dl T. Stelian.

Dl Toma Stelian a fost membru marcant al partidului liberal și ministru de justiție. D-sa este un distins profesor universitar cu o vastă cultură juridică. Dl Toma Stelian este ceiace se cheamă o personalitate. Dar aceste calități ale dlui Toma Stelian n'ar explica vâlva pe care au încercat s'o creieze unele gazete în jurul apelului semnat de fostul ministru de justiție.

Vom lămuri aci acest lucru. Primul motiv pentru care s'a creiat atmosferă în jurul acestui apel îl găsim în nevoia opoziției de a vedea alăturându-se la lupta ei împotriva Constituției numele unei personalități ca dl Stelian. Al doilea motiv este acela de a încredința opinia publică din vechiul regat și cu deosebire din noile ținuturi, mai puțin inițiate în politică, că o puternică dizidență s'a format în rândurile partidului liberal.

„Adevărul" a scris că gestul dlui Toma Stelian este inspirat de dorința de a-și creia în alt partid o situație politică pe care n'o are în partidul liberal. Fără să mergem până la astfel de învinuiri, trebue să spunem că actul dlui Stelian n'are nici o însemnătate politică. Partidul liberal are rădăcini prea adânci în societatea românească pentru ca să se resimtă în forțele lui în urma plecării dlui Toma Stelian. Guvernul este destul de tare prin încrederea țării și prin conștiința datoriei sale încât îl lasă rece declarația de războiu a dlui Toma Stelian.

Cât despre partidele de opoziție, ele nu câștigă nimic prin adeziunea dlui Stelian la lupta lor împotriva Constituției. Căci în vreme ce ele susțin că noua Constituție este făcută în spirit reacționar, dl Toma Stelian aduce dimpotrivă acuzația că este revoluționară prin democratismul ei. Invinuirile se bat deci cap în cap.

In lumina acestor fapte trebuie privit „gestul dlui Toma Stelian."

Procesul unui ziar născut mort

— O interesantă dezbatere la Tribunalul din Cluj —

Chestiunea judecată săptămâna trecută, în a doua instanță, de către tribunalul din localitate, e în bună parte cunoscută publicului clujan, cu toate că este învechită, datând de acum doi ani, când în urma unui ordin ministerial toate ziarele maghiare din Cluj au fost suspendate din cauza atitudinei dușmănoase nouă, pe care aceste ziare — e vorbă de „Ellenzék", „Keleti Ujság" și „Ujság" — o mai au și astăzi. Pentru ca să nu rămână publicul maghiar fără presă maghiară, o seamă de gazetari unguri au scos o gazetă bulevardieră, „Randkivüli Ujság", cu vădita intenție, de a profita de pe urma dispariției numitelor ziare maghiare. Ziarul acesta ocazional („Ziar special, Rendkivüli Ujság") avea să moară îndată după reapariția celor trei gazete suspendate.

Redactorii-editori, pentruca să speculeze situația aceasta, l-au convins pe cunoscutul tipograf și librar Al. Anca, să le editeze ziarul, care apăruse până atunci câteva zile. Ziariștii de ocazie au încheiat cu dânsul un contract prealabil, pe care să-l definitiveze la notarul public. A doua zi, dl Anca a denunțat contractul prealabil, pentru motivul că a fost indus în eroare, fiind improvizat editor al unei gazete moarte, cu tiraj de 300 în loc de 5000, cum i se afirmase. Denunțarea a făcut-o cu atât mai vârtos, cu cât nu intrase încă în posesia ziarului.

A urmat proces și atacuri din partea presei maghiare. Ziariștii maghiari afirmau, că consideră contractul, definitiv, cu toate că era specificat caracterul de provizorat. Judecătoria de ocol urbană, căreia i-a fost deferită chestiunea, găsise în drept pe redactori. Contra sentinței acesteia s'a făcut recurs la tribunal, care a judecat chestiunea zilele acestea, președinte fiind dl Balint, iar judecători dnii Furnia și Petrovan. Cauza dlui Anca a fost susținută de dl avocat dr Simion Nemeș, care a contestat valabilitatea contractului pentru motivele: că învoiala a fost provizorie și a fost semnată numai de doi dintre cei șase ziariști, ceace subliniază caracterul de provizorat; că primul redactor, Győri Illés István, după cum a dovedit, nu este cetățean român și conform legei presei nu poate redacta ziar în România; că legea de presă prevede despăgubirile pentru cazul, când ziariștii după suspendare n'au obținut între timp o altă sursă de existență, ceeace nu e în cazul de față, și în sfârșit, că dl Anca a fost indus în eroare în privința tirajului, afirmându-i-se, că ziarul apare în 5000 de exemplare, în loc de trei sute în câte apărea.

Tribunalul, luând acestea în considerație, a anulat prima sentință, dând dreptul domnului Al. Anca.

Sentința a fost primită în tăcere atât de partea interesată, cât și de presa maghiară, care în rândurile celelalte s'a grăbit să sară toate asupra păcălitului editor.

Organizarea sanitară a Ardealului

Descentralizarea administrativă — Care era situația în trecut — Bilanțul activității noui conduceri — Ce rezultate s'au obținut — Statificarea spitalelor — Ce instituții noui s'au creat.

Intr'un un număr trecut al ziarului nostru, am vorbit despre descentralizarea resorturilor Inspectoratului central al sănătății și Ocrotirilor sociale din Ardeal.

Am cerut dlui profesor dr. Gane să ne dea unele lămuriri, asupra activității acestui Inspectorat și asupra necesității creerei noilor directorate pe regiuni mai mici. Dsa n-a arătat un memoriu pe care l-a înaintat ministerului sănătății, asupra stării în care se află organizarea sanitară a Ardealului și necesitatea de a aduce o descentralizare a serviciului sanitar.

Spicuim din acest memoriu următoarele:

Ce era inspectoratul general sanitar

Autoritatea inspectoratul lui general sanitar al Ardealului se intindea asupra întregulni Ardeal și Banat, cu 22 județe și o populație une de peste cinci milioana locuitori. El avea sub ordinele sale aproape 200 de instituții sanitare și de asistență, cu 7—8000 de funcționari. Numărul mare de acte ce trecea prin această vastă administrație era de peste 30.000 pe an și făcea ca muncă de cancelarie să absoarbă pe inspector in dauna menirei reale a lui, care este controlul și executarea pe teren, a măsurilor sanitare și supraveghierea instituțiilor sanitare. Inspectoratul avea sub administrațiunea sa 30 oficii sanitare de oraș și județ, 90 spitale și ambulatorii cu 10,000 paturi, deposite de medicamente, efecte, etc., în cât era o imposibilitate materială pentru un singur inspector, chiar bine secondat, să resolve miile de acte ce-i treceau prin mână și să controleze acest vast personal.

Astfel se explică plângerile unor instituții care nu fuseseră vizitate de autoritatea superioară de ani de zile, după cum tot astfel se explică că sunt instituții despre care nu se știe precis, dacă aparțin sau nu Inspectoratului. Apoi întârzierile în plata salariilor, lipsă de control și toate celealte neajunsuri...

Bilanțul activității noui conduceri

Aceasta era situația, zice dl profesor dr Gane, când am luat eu conducerea Inspectoratului sanitar. Dificultățile acestea de ordin general eram agravate de incuria ce domnea în unele servicii, ca serviciul conturilor și cel tehnic. Prima mea grijă a fost să consolidez instituțiile existente care erau în pericol, în prima linie spitalele județiene, și apoi să introduc noulle măsuri.

Pentru a para pericolul închiderei acestor spitale, am cerut și obținut credite suplimentare, de peste 24 milioane lei, cu care am achitat o mare parte din datoriile din anii trecuți.

Printr'o muncă ordonată și intensivă am ajuns să pot plăti în trei luni suma de aproape 50 milioane, datorii rămase din anul trecut. Discreditul aruncat acestei instituții prin destituirea unor funcționari abuzivi, a fost depărtat grație unui control sever al activității administrative a personalului.

Pe calea normalizării

Intr'un cuvânt, am intrat pe calea normalizării. Restanțele enorme ce se găseau le acest inspectorat, în mare parte s'au executat, și serviciile au fost puse în ordine, realizându-se economii la unele articole, ceia ce a permis achitarea unor datorii prin virimente de la capitolele de mai puțină utilitate. In câteva luni am ajuns să stabilim o situație a sumelor neachitate pe anul bugetar 1921—22, prin faptul că s'au aprobat cheltueli peste prevederile bugetare, sau nu s'au trimis acte la timp, în sumă de peste 26 milioane lei. Le vom lichida și pe acestea de urgență. S'au lichidat comenzi de milioane făcute neregulat în străinătate, pentru care numai diurnele delegaților se ridicau la peste 150 mii lei.

Statificarea spitalelor

Pentru a asigura mersul normal al spitalelor, s'a trecut în bugetul Direcțiunei g-le sanitare, spitalele statificate numai legal dar nu de fapt, în cât de la 1 April 1923 toate spitalele județiene și comunale vor fi administrate de stat și funcționarea lor va fi cu mult ameliorată.

S'a prevăzut în noul buget echipe volante pentru desinfecțiuni, conduse de medici, și s'a organizat la fiecare regiune, după propunerea noastră, ateliere pentru reparația aparatelor acestora. S'au prevăzut farmacii pe lângă spitale, pentru a se cruța milioanele de lei ce se plăteau pentru medicamentele cumpărate de la farmaciile particulare. De la 1 Aprilie se va organiza în Ardeal o școală de agenți sanitari, a căror lipsă se simte mai ales în regiunele de munte.

Ce instituții noi s'an creat

Din luna Mai și până acum s'au realizat următoarele îmbunătățiri:

S'au deschis pentru folosul public, sanatoriile de tuberculoși de la Geoagiu (Hunedoara) cu 100 paturi, sanatoriul de la Aiud cu 70 paturi, spitalul din Reghinul săsesc și spitalul de chirurgie infantilă și ortopedie „Regina Maria" din Cluj. Acesta din urmă este unicul în felul lui în întreaga țară.

S'a creat un dispensar oftalmologic și o infirmerie, cu ajutorul dlui profesor Mihail. Acest dispensar este de o mare utilitate față de multele cazuri de conjuctivită granuloasă.

S'a dat o mare desvoltare combaterei boalelor venerice și tuberculozei. prin echipe mobile cu medici și surori de ocrotire, care merg prin satele bântuite de aceste boale. Astfel au lucrat am. bulatoriile din Cluj, Brașov, Bistrița, Tg.-Mureș.

*

Intr'un viitor număr vom vorbi pe larg de „Spitalul Regina Maria" din Cluj, și de institutele de asistență care s'au creat, din luna Mai, până acum în Ardeal.

Dac.

Leul a trecut de 8

— Temeinicia unor afirmațiuni —

Sunt puține zile decând opoziția anunța cu multă satisfacție de triumf împotriva guvernului, dezastrul financiar al țărei și prăbușirea leului.

Pe deoparte presa, iar pe de altă parte reprezentanții ei din Parlament, își dădeau toate silințele să dovedească opiniei publice că deprecierea valutei se datorește nepriceperei guvernului.

Toate explicațiile că scăderea leului este pricinuită cu totul de alte cauze decât acelea arătate de opoziție, au rămas zadarnice. In legătură cu această chestiune dl Vintilă Brătianu precizase că brusca scădere a leului din zilele trecute, era rezultatul speculațiunilor ce se încearcă la bursele din streinătate.

Totuși panica pe piața noastră începuse să ia proporții, nu datorită atât situației financiare în care ne găsim, cât mai mult datorită alarmărilor opoziției. Lămuririle oficiale căutau însă să statornicească convingerea că acea bruscă scădere a leului nu avea la baza ei o cauză reală, din care pricină nu putea ca valuta noastră să se menție la un asemenea curs și nici nu putea să cadă complect după cum se crezuse.

Astăzi situația financiară vine să confirme susținerile oficiale de acum câteva zile. Ultimul buletin arată cursul leului trecut peste 8. Desigur că această creștere nu e de natură să credem că valuta noastră nu va mai încerca scădere și de acum înainte. Căci tocmai aceste oscilațiuni repezi și anormale întăresc afirmațiunile guvernului, că deprecierea valutei este determinată de speculațiunile celor interesați să menție leul scăzut.

Rezultă deci în mod evident că în momentul, când vom reuși să înlăturăm jocurile nepermise de bursă, cursul leului va lua un mers normal spre ținta pregătită de politica financiară a guvernului.

◆ INFORMAŢII ◆

Ministerul internelor a dat prefecţilor de poliţie din Ardeal o circulară, punându-le în vedere, că au să controleze de aci 'nainte repertoriile teatrelor ungureşti. In zona stării de asediu controlul îl vor face şefii censurei.

*

Comitetul de conducere a de curând înfiinţatei case de citire „Grigore Pop" din com. Unimat (Sălaj) face un călduros apel catre societăţile de editură, autori şi public de a dona cărţi şi reviste folositoare poporului. Donaţiile se vor trimite pe adresa casei de citire din Unimăt (Sălaj), poşta Supurul de jos.

*

Mack Kaiser Borax este indispensabil pentru ori care gospodărie. Se capătă în tot locul. 2475-4.

*

Dia cauza topirii zăpczii, Dunărea a crescut ameninţător toată săptămâna trecută. Câteva oraşe maghiare, printre ele şi capitala Ungariei, au fost din cauza aceasta serios primejduite. La 'nceputul acestor săptămâni apele Dunării au scăzut, astfel că nu mai pot fi temeri de inundaţii.

*

Elevii liceului „Regele Ferdinand" din Turda vor da în seara de 15 Februarie a. c. o mare producţiune teatrală urmată de dans, pentru mărirea fondului societăţii de lectură şi pentru ajutorarea elevilor săraci. Se va juca cu această ocazie, de către elevii liceului drama d-lui O. Goga „Domnul Notar".

*

Apă pentru scaldă şi spălat amestecată cu Mack Kaiser Borax devine moale. Se capătă în tot locul. 2475-3.

*

Dr. Lăzărescu, şef-medic al Casei Cercuale, Specialist în boale interne şi Venerice Consultă între orele 3—5 şi 7—8 p. m. Str. Iuliu Maniu 40. 439

*

CHAMPAGNE chelner! încă n'ai sosit? cu champagnia Fabricei **Szilágyi** — *„FAVORÍT".* 2332

*

Invitaţiile la balul mascat organizat în ziua de 17 Oct. în saloanele fost cafenele „Dacia" de către societatea sportivă „Elite" se pot ridica dela D. C. Angelotti, Calea Victoriei 10, secţia comercială c. f. r.

*

A murit la Sibiu, Marţi 6 Februarie a. c. doctorul medic Petre Bueşan. Inmormântarea regretatului a avut loc Joi, 8 Februarie la Sibiel.

Reuniunea „Sf. Maria" a femeilor române gr. cat. din Cluj îşi va ţine adunarea generală Joi, 15 Februarie. la orele 11 a. m. în localul şcoalei gr. cat. din str. N. Iorga, 6 cu următorul program: 1. Deschiderea adunării; 2. Raportul general al comitetului; 3. Raportul casierei; 4. Censurarea dărilor de seamă; 5. Alegerea de membre în comitet pentru locurile vacante; 6. Eventuale propuneri. Membrii şi sprijinitorii reuniunii sunt invitaţi la această adunare.

Cluj, la 25 Ianuarie (ss) Eugenia Dr. Tripon prezidentă. (ss) Dr. Alexandru Borza secretar.

*

Copiii să-i trataţi numai cu pudra Höfer şi crema Baby. 2542—3

*

Inspectoratul General Sanitar al Ardealului a înfiinţat în Cluj, strada Nicolae Bălcescu No. 6, un dispensar pentru copii mici cu o instalaţie pentru prepararea şi sterilizarea laptelui şi altor alimente ce se vor distribui gratuit pentru copii, mamelor lipsite. Deschiderea acestei instituţii se va face Miercuri Februarie 1923, ora 11 a. m.

*

In luna Martie va apărea la Timişoara o revistă a contabililor din Banat, sub conducerea dlui Dobrovicescu, directorul Băncii Naţionale din Timişoara.

*

Duminică 11 Februarie, ora 11 dim. s'a deschis în sala prefecturii locale, expoziţia cunoscutului pictor Remus Troteanu. Vom reveni într'o cronică viitoare asupra acestei însemnate manifestări artistice româneşti la Cluj.

*

Firma „VENUS" din str. Memorandului no. 13 transformând localul face desfacerea totală a mărfurilor de modă cu preţuri foarte reduse. 2468

*

Consiliul comunal a aprobat proectul extinderei apaductului la Cluj. Proectul a fost trimis la oficiul tehnic superior, pentru a fi verificat, în ce priveşte partea tehnică a lucrărilor.

*

Dl Mazuchi inspectorul comercial din Cluj, ne informează că de 3 zile, preţul vitelor a început să scadă. Aceasta coincidere de minune cu data când măcelarii din localitate, au obţinut o nouă urcare a preţului cărnei cu 2 lei. la kgr!

*

Reuniunea femeilor române din Hunedoara organizează o mare serată urmată de dans în seara de Duminecă 18 Februarie a. c. în sala festivă a Casinoului funcţionarilor Uzinelor de acolo.

Venitul şi suprasolvirile vor fi destinate fondului caritativ al Reuniunii.

Cercul Studenţilor Someşeni „G. Coşbuc" din Cluj va aranja Sâmbătă 17 Februarie 1923, la ora 8 seara, în sala Casinei din Gherla o serată literară şi muzicală urmată de dans.

*

Lipsa zahărului în Cluj, este pe cale să fie ameliorată. Zilele acestea vor sosi în localitate, prin Banca Centrală, 18 vagoane. Din acestea un transport de 4 vagoane a sosit. In ce priveşte instituţiile publice, acestea au fost aprovizionate, graţie vigilenţei prefectului de poliţie, d. V. Popoviciu, care a rechiziţionat o cantitate suficientă de zahăr, aflat îndosit pe la diferiţi negustori.

*

In chestia înfiinţărei bursei de efecte a plecat la Bucureşti, d. Căciulă, secretarul Camerei de Comerţ din Cluj. Dsa este membru în comisiunea care lucrează la un proect nou de organizare a burselor, ca reprezentânt al Ardealului.

*

Nu acceptaţi decât pudra Höfer şi crema Baby. 2542-4

*

Se vor urca preţurile şi la restaurante. Patronii acestora încurajaţi de faptul că s'a aprobat măcelarilor urcarea preţului carnei cu 2 lei la Kgr., au cerut şi ei urcarea preţurilor mâncărilor. Astăzi urma să se pue în discuţie la prefectură cererea restauratorilor.

Nu ne putem aştepta că nu vor avea succes şi acesteia.

*

Invalizii şi văduvele sărace de războiu primesc gratuit bonuri de lemne la preşedinta Crucii Roşii, Calea Moţilor 48.

*

Serata artistică-dansantă a studenţilor universitari bănăţeni se va ţine Joi în 15 Februarie ora 8 şi jumătate cu concursul mai multor artişti de la Opera română şi teatrul naţional din loc. Familiile şi domnii originari bănăţeni dacă n'au primit din greşală invitaţii sunt rugaţi pe această cale să participe la serată.

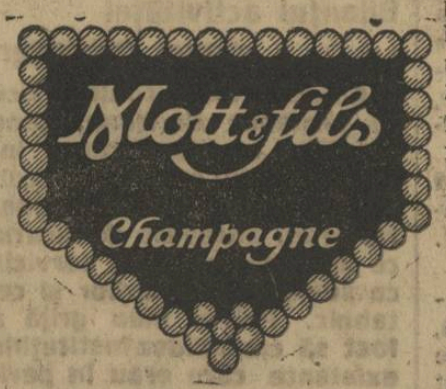

Este necesară maximalizarea preţurilor?

Negustorii protestează contra anteproectului de lege contra speculei. Ce este libertatea comerţului. Poate fi ea acordată în vremurile actuale? Cum stăm cu comunicaţiile.

— CE NE SPUNE UN INSPECTOR AL COMERŢULUI —

Noul anteproect de lege contra speculei a fost comunicat tuturor camerilor de comerţ din ţară, pentru a fi studiat, şi a comunica ministerului respectiv observaţiunile, ce fiecare din acestea au făcut.

In Ardeal acest anteproect contra speculei, a găsit în mijlocul tuturor negustorilor un ecou de protestare, întrucât dorinţa unanimă a negustorilor e de a se lăsa comerţul liber. Toţi negustorii spun că măsurile luate prin legea contra speculei, nu se îndreaptă, asupra adevăraţilor speculanţi, şi în schimb sunt jignitoare pentru negustorimea cinstită.

CARE-I ADEVĂRUL ?

Făcând o mică verificare asupra sancţiunilor aplicate negustorilor cari au căzut în contravenţie faţă de măsurile de până acum de combatere a speculei, găsim un număr destul de mare, de negustori, cari dacă nu sunt *„adevăraţii speculanţi"*, nu se pot încununa cu un titlu de cinste pentru că s'au pretat la câştiguri, care întrec pe acele raţionale. Nu s'a ridicat până acum nici un glas, din mijlocul negustorilor, care din spirit de demnitate, să fi indicat pe adevăraţii speculanţi, cari compromit breasla.

Tot aşa nu sa găsit nici un negustor care să accepte, că printre toţi cei condamnaţi ca contravenienţi la legea speculei, a fost cel puţin unul singur, *„speculant adevărat"*. Oare dacă sunt şi *„adevăraţi speculanţi"*, nu aveau interesul înşişi *„negustorii cinstiţi"* să-i denunţe şi să-i dea pe mâna autorităţilor ?

SE POATE ACORDA LIBERTATEA COMERŢULUI ?

Astfel toate măsurile luate de autorităţi, pentru reglementarea vânzărilor, în piaţă, birturi, cafenele, etc., sunt privite de patronii acestora cu ostilitate. In conferinţele care se ţin de representanţii autorităţilor, cei chemaţi să justifice pentru ce scumpesc zilnic mărfurile şi alimentele, nu răspund nici odată direct, ci invoacă mereu o serie de consideraţiuni ca re nu pot fi de fapt acceptate. Concluzia acestora, se resumă la neîncetata tânguire : „Vrem libertatea comerţului!"

Prin libertate se stabilesc elementele de concurenţă, care singura este menită să ieftenească viaţa

UN EXEMPLU

Zilele trecute s'a desbătut la prefectura poliţiei chestiunea urcărei preţului cărnei cerută de măcelari. Aproape toţi representanţii oficiali aflaţi la sfat, au fost de acord cu preşedintele măcelarilor pentru libertatea comerţului. S'a stabilit în urmă majorarea preţului cărnei cu 2 lei la Kgr. şi totuşi măcelarii, prin representantul lor, n'au fost mulţumiţi.

CE NE SPUNE INSPECTORUL COMERCIAL

Dl Mazuchi inspectorul comercial, care a luat parte la această consfătuire, a fost singurul, de părere că nu se poate accepta comerţul liber. Am putut sta devorbă cu d-sa în urmă :

Iată ce ne spunea :

Vremurile anormale prin care am trecut, cu greutăţile enorme de transport au creat un spirit nou de solidaritate printre negustori.

Intre aceştia s'a stabilit un fel de trust, menit să aducă toate avantajele pentru negustori, fără ca din acestea să reiasă vre-o uşurare pentru consumatori.

Pretenţia măcelarilor constituiţi în sindicat, cari cer libertatea comerţului de carne, este edificatoare.

Când interesele acestora sunt grupate prin faptul organizaţiei lor care îi leagă, cum se poate închipui, ca libertatea comerţului pe care o reclamă aceştia, să poată avea în adevăr efectul necesar. Aceasta ar însemna, doar libertatea măcelarilor de a urca preţurile la infinit, după bunul lor plac şi dorinta de câştig.

Declaraţiile d-lui Mazuchi, în calitatea sa de inspector comercial, au fără îndoială o importantă îndoită, atât prin sinceritatea lor cât şi prin justetea raţionamentelor pe care se sprijină.

Monumentele din Timişoara

O idee a lui „Ellenzék".

Din iniţiativa dlui ministru A. Cosma sa pornit la Timişoara o acţiune pe tru ridicarea în acel oraş a două monumente, unul al Unirii şi altul al Libertăţii. Acţiune frumoasă, care a fost împărtăşită de publicul timişorean de o unanimă părtinire.

Faptul acesta, a cărui sumară înregistrare o facem în aceste rânduri, a dat unei părţi a presei maghiare prilejul, de a 'şi vădi anumite sentimente, pe cari i-le ştiam, dar care nu puteu fi exteriorizate aşa cum au fost. In numărul său de a seară confratele „Ellenzék" pretinde, ca monumentul libertăţii ce se va ridica la Timişoara, să reprezinte libertatea... minorităţilor, în primul rând a ungurilor. Confratele mag iar spune sus şi tare, că elementul dătător de ton din Timişoara, atât în comerţ, în industrie şi celelalte, cât şi în viaţa culturală, e elementul maghiar.

O spune cu gândul vădit — după ce a spus, că monumentul plănuit va trebui să simbolizeze libertatea minorităţilor — ca acest monument al libertăţii să simbolizeze libertatea maghiară. Şi cu câteva rânduri mai jos adaogă, că din acest imbold populaţia maghiară s'a grăbit să colaboreze la ridicarea monumentului.

Exclusivismul şi fanatismul pe care i-le bănuiam confratelui maghiar, nu credeam că se pot declara cu atâta nevinovăţie, public. E totuş ceva, ca un monument al libertăţii, ridicat de o naţiune liberată după un mileniu de robie, să reprezinte în rândul dintâi libertatea acelora, cari s'au făcut vinovaţi de această robie. Aceasta, pentrucă elementul prevalent este cel maghiar!... E-o logică desigur uimitoare şi „Ellenzék" n'are decât să se felicite de înovaţie.

Dacă doriţi zaharicale fine cereţi „MELISSA" CLUJ, Telefon 6-48 şi 6-65.

Lloyd 1359 2551

Pregătirile militare ale Ungariei

Mobilizarea din ultimele zile ale lui Decembre. Contingentele incorporate sunt și azi sub arme. Dezerțiunile peste frontiera austriacă. Declarațiile primului ministru maghiar și declarațiile unui dezertor.

Ziarele vieneze aduc știrea reprodusă și de „Prager Presse", că numeroși dezertori din armata maghiară trec zilnic fruntaria austriacă, în deosebi în provincia Stiriei, fugind din Ungaria de teama unui nou război.

In ziua de 5 crt. au trecut granița, la Bruck, soldați din diverse arme, în număr dela 160 la 200 de inși și de atunci se înregistrează mereu dezerțiuni numeroase peste frontiera austriacă, nemai vorbind despre dezerțiunile în număr de unu-doi. Soldații dezertori își predau grănicerilor austrieci armele și munițiile.

După afirmațiunile acestor dezertori cari au izbutit să treacă granița, numărul dezertorilor din țară este din cale afară de mare.

Dezerțiunile au fost cauzate de faptul, că Ungaria pregătește un nou război, la care populația nesovinizată nu se angajează bucuros.

Publicăm în acest loc declarațiunile de mai jos făcute ziarului „Abend" din Viena, de către un șef al dezertorilor: „In ultima săptămână din Decembrie a trecut, am primit dela Székesfehérvár un ordin telegrafic de chemamare. Sunt țăran, sergent.

După înrolare am fost făcut plutonier-major și împărțit la instrucția recruților. Ni s'a spus, că peste două săptămâni ne vom putea întoarce la vetre. Dar n'a fost cazul.

Nimeni n'a fost lăsat acasă și ne mulțumirile în armată cresc mereu din cauza tratamentului grosolan al ofițerilor. Pedepsele disciplinare cele mai mici sunt legatul și punerea în fiare.

Două săptămâni până astăzi am făcut exerciții ziua și noaptea. La întrebarea noastră, până când va ținea aceasta, ni s'a declarat, că avem să instruim recrutii contingentelor 18—36 care au fost concentrați."

La declarațiile acestea tinem să adăogăm, că ultima săptămână din Decembrie, pomenită aci, era cu două săptămâni înainte de primele incursiuni înregistrate la frontiera română. Și încă ceva: Primul ministru maghiar declară mereu, că Ungaria are intentiuni pasnice și e amenințată de alții. Adevărul, oricât de târziu, tot a ieșit la iveală.

A apărut cartea de telefon pe anul 1923 – 1924 și se găsește de vânzare la Oficiile postale.

Prețul 30 Lei.

Chestia cărnei

Măcelarii Clujului cer comerțul liber sau mărirea prețurilor maximale.

— Ambele cereri respinse —

Eri dimineață la orele 10 s'a întrunit la Prefectura Poliției locale comisia de experți pentru fixarea prețurilor cărnei pe piața Clujului.

Din această comisie au făcut parte d-nii: Valeriu Popovici, președintele comisiei, d-rul I. Pop primarul orașului, medicul veterinar al județului, Tofan, Gugianu, directorul abatorului local, Mazuchi, insp. comercial.

La această ședință, au mai luat parte și d-nii Hațegan, reprezentant al funcționarilor, Jelescu, repr. al chiriașilor, dr. Utalea, subprefect și dl Christea, director Regional Zooetechnic.

In primul rând comisia căutând cauzele scumpetei, a găsit că nu se poate datora altor cauze decât exportului și valutei, cari sunt trecătoare.

Dl Prefect Valeriu Popovici, luând cuvântul, a insistat ca prețurile cărnei să rămână aceleași de până acum, întrucât sunt echivalente cu cele din orașele mai mari ale Transilvaniei.

Totodată d-sa a mai spus comisiunei că despre lăsarea comerțului liber nici nu poate fi vorba, căci experiența trecutului poate fi cea mai bună probă în ccest sens.

Dl Christea, dir. Reg. Zootechnic, între altele a propus alegerea unei comisii care să studieze această chestiune cât mai amănunțit și al cărei aviz să fie decisiv. Părerea a fost admisă de cei prezenți și s'a ales 5 membri în noua comisie cari se vor întruni sub presidența d-lui Hațiegan.

Până când această comisie își va da avizul (timp de o săptămână) marele public este cu insistență rugat să nu se alarmeze dacă nu vor găsi pe piață cantitățile de carne necesare, de oarece prin noua stare de lucruri el e singurul factor care poate îndrepta situația.

Reporter.

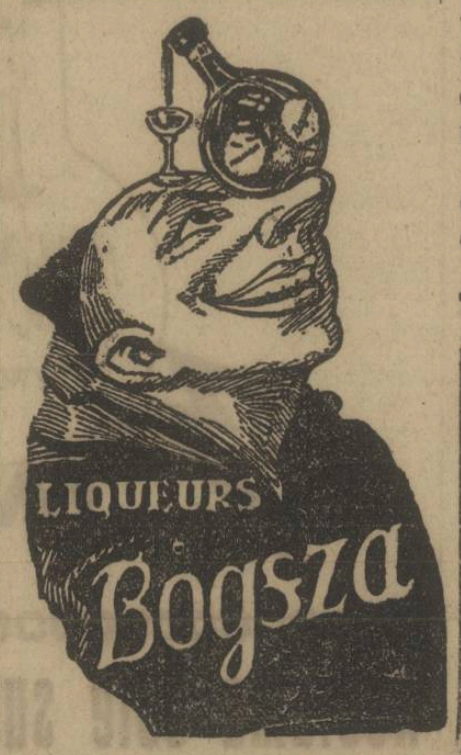

ULTIME INFORMATII

(PRIN FIR SPECIAL DELA CORESPONDENTUL NOSTRU DIN BUCUREȘTI)

ORA 2 P. M.

INTERNE

Delegația otomană de la Lausanne în București.

Delegația la dnul I. I. C. Brătianu. — Ce declară Ismed pașa

Dl I. I. C. Brătianu, primministru, a primit eri delegația otomană însoțită de dl Duca. Discutându-se situația dela Lausanne, Ismed pașa a declarat că deși personal dorește pacea, așteaptă hotărârea adunării naționale din Angora. Dl Duca a avut apoi o convorbire cu plenipotențiarii Angliei, Franței și Italiei comunicându-le rezultatul demersului făcut de guvernul român pe lângă Ismed pașa,

Ismed pașa a făcut apoi o vizită plenipotențiarului Ungariei din București. Cercurile diplomatice consideră vizita ca o îndicare a intențiilor de reluare a relațiilor turco-maghiare puse în legătură cu voiajul lui Fridrich la Angora.

Ismed Pașa va fi primit azi în audiența de M. S. Regele.

Din Constanța ni-se telegrafiază că a sosit acolo vaporul turcesc cu care va pleca delegația Angorei. Pe vapor a sosit și deputatul Terif care a comunicat prin telefon lui Ismed ultimele dispoziții ale adunării naționale.

Delegații turci părăsesc Capitala azi, cu un tren special.

Ședințele parlamentului

Camera

— Greva stenografilor —

In ședința din 12 Februarie a camerei după comunicările deputaților Bârsan, Iacobescu, Dusinschi și Hargos, președintele comunică declararea grevei din partea stenografilor cari cer sporirea salariului. Președintele spune că aceasta nu se poate face din cauza budgetului. Dl Madgearu cere consultarea camerei. Președintele refuză arătând că stenografii vor fi înlocuiți. Incepe apoi discuția legei avocaților fără stenografi.

Senatul

După diverse comunicări puțin importante începe discuția reformei impositelor. Raportorul d-l Iliescu, susține principiile legei arătând deosebirea acestui proiect față de proiectul Titulescu și dove dind că legea este potrivită nevoilor țării.

Redeschiderea Academiei de comerț din Capitală

La Academia comercială vor reîncepe azi cursurile Aceasta spre a face o incercare pentru normalizarea situației. Dacă vor isbucni tulburări Academia se va închide definitiv și guvernul va renunța la incercarea identică dela universitate.

Comunicatul Ministerului de externe

Ministerul de externe a dat următorul comunicat:

Din discuțiunile guvernului român cu delegația turcă s'a constatat că Ismed merge la Angora sperând să găsească acolo soluția pentru shestiunile nerezolvate la Lausanne, încheindu-se astfel pacea.

EXTERNE

Situația în Ruhr

Interzicerea vizitelor miniștrilor germani în ținut

Paris. (Rador). — Ziarele comentează importanța considerabilă a prohibirii importului fabricatelor germane în ținutul Ruhr, arătând că măsura e datorită agitațiilor Reichului contra autorităților aliate. Măsura va sili pe magnații industriali germani să trateze cu Franța. Deasemenea s'a hotărît interzicerea vizitelor miniștrilor germani în ținutul Ruhr, fără autorizația autorităților aliate. Aceasta pentru îndemnurile la rebeliune facute în voiajul său de către cancelarul Cuno.

Ce crede presa germană

Presa germană crede că măsurile aliaților constituesc cea mai energică fază a războiului.

Expulzarea unui ministru german din ținut

Ministrul Heinisch aflându-se în Ruhr în misiune oficială a refuzat plecarea benevolă așa că autoritățile militare franceze s'au văzut silite să-l transporte cu un automobil francez peste granița teritorului ocupat.

Guvernul german și interzicerea accesului miniștrilor în teritorul ocupat

La măsurile luate de francezi guvernul german e decis să nesocotească ordinul autorităților franceze privitor, la călătoria miniștrilor germani în teritoriul ocupat. Dinpotrivă, s'a hotărât că ori decâte ori va fi necesar, miniștrii germanii vor pleca în teritorul ocupat.

*

Ziarele franceze anunță că înăsprirea măsurilor din Ruhr se datorește intervenției belgiene.

*

Londra (Rador) — Companiile de navigație au dispus suspendarea plecării vapoarelor spre Smirna din cauza minelor așezate în port.

Moartea lui Röntgen

München, (Rador) — Profesorul Röntgen, inventatorul razelor cu acelaș nume a murit.

Demisia guvernului din Memel

Berlin (Rador) — Guvernul din Memel a demisionat Noul guvern se va constitui sub prezidența lui Girino

Marele
Magazin de Bijouterie
H. S. BRAUNFELD
1786 din firma
Fenyő și Braunfeld
Cluj, Piața Unirii No. 15 în localul fost D. S. Raftopol
Este asortat în permanență cu:
Bijouterii fine. Ceasornice de preciziune. Argintărie.
Prețurile cele mai moderate Telefon interurban 643

1290-3

Scrisori din Ungaria

SCHIMBARI în politica maghiară

Organizarea apropiată a partidului independenților. Sciziune în partidul guvernamental? Apelul primului ministru la împăcarea partidelor.

Nu e vorbă de o schimbare de dată recentă în politica internă a Ungariei. De fapt politica partidelor maghiare s'a schimbat din primele zile ale acestui an și asperitățile ce se mai constată, sunt mai mult de formă. Situația politică din Ungaria schimbată odată cu primele agresiuni maghiare contra vecinilor, constatare, pe care am mai făcut-o și altădată vorbind despre împăcarea socialiților cu guvernul.

După această împăcare, care a dus la unirea deplină în vederea unui atac în scopul reîntregirii Ungariei, s'au constatat din nou neînțelegei, dar care nu erau de natură să readucă ura de până acum dintre opoziție și guvern.

Intr'un recent articol din „Jövö" al cunoscutului emigrant Martin Lovászi din Viena, se face constatarea, că guvernul maghiar se apropie de punctul de vedere al emigranților urgisiți de regimul reacționar de astăzi. E o constatare, care subliniază din nou această împăcare a partidelor ungurești.

Cu ocazia unui banchet dat alaltăeri în onoarea primului ministru, contele Bethlen a ținut să borbească iarăși despre unirea solicitată și în parlament. Din expunerea sa facem o altă constatare : că schimbarea aceasta de atitudine a guvernului a fost necesitată de noile condițiuni din politica externă.

Primul ministru maghiar a arătat cu această ocazie, că în politica externă s'au produs evenimente, care nu permit Ungariei să rămână dezbinată.

Facem în acest loc observațiunea, că primul ministru al Ungariei a vorbit la fel și în preziua plănuitului atac împotriva României. A spus atunci, că evenimentele din politica externă făgăduesc o Europă-nouă, și făcând această declarație, a cerut opoziției să fie una cu guvernul în marile zile ce se așteaptă.

Cum, vedem, prin faptul că se repetă, primul ministru maghiar arată, că nu și-a schimbat opiniile și așteptările.

De altfel cuvântarea sa promite să aibă urmări în sânul partidului unitar guvernamental. Contele Bethlen a mai spus cu această ocazie, că nu face o politică agrară unilaterală.

Nu știm, dacă aceasta, sau alte declarații neînregistrate în telegramele noastre, au îndemnat pe 20 dintre extremiștii dreptei din partidul guvernamental să părăsească partidul. Ziarele maghiare înregistrează că în urma declarațiilor primului ministru, sciziunea aceasta este sigură.

Totodată se manifestă și alte schimbări esențiale în relațiunile dintre partide.

Poate nu este țară, în care să existe atâtea partide politice ca în Ungaria. Numărul lor trece astăzi peste douăzeci și firește, fiecare, vorbim despre cele din opoziție, are abia unul sau doi reprezentanți în parlament, exceptând altele, care n'au nici unul. In condițiunile acestea era natural să se facă o apropiere între ele.

S'a anunțat astfel reorganizarea partidului democrat, sub președinția lui Gieswein, prin fuziunea democraților lui Ruppert și Rassay cu partidul național burghez al lui Heinrich. Partidul acesta — după cel socialist, cu 23 parlamentari — va fi cel mai puternic din opoziție. S'a anunțat de asemenea reorganizarea partidului legitimist al lui Andrássy și organizarea unui partid al independenților.

In judecarea acestor schimbări din politica internă a Ungariei trebue să plecăm — să nu uităm aceasta — dela mobilul care le-a rezultat : dela acele pretinse evenimente externe, pe care Ungaria, după declarația primului ministru, trebue să le exploateze.

Este într'adevăr semnificativ faptul acestei nebănuite apropieri dintre guvern și opoziție, a căror ură de moarte era cunoscută, precum și faptul acestor organizări ale partidelor, făcute sub efectul declarațiunilor primului ministru.

TISA

CURIERUL SPECTACOLELOR

Teatrul Maghiar

Marți : Madame Butterfley. (Cu prețuri de operă. Abonament de zi No. 88. A. La ridicarea cortinei ușile dinspre sala să închid).

Mercuri : Manevra de toamnă (Operetă, cu concursul d-lui Edmund Sümegi. Prețuri obicinuite. Abonament de zi No. 89. B.)

Joi : Fetele Gyurkovits. (Ca reluare. Cu distribuția nouă a rolurilor. Prețuri de premieră. Abonament de premieră și operă No. 34).

Vineri : Fetele Gyurkovits. (Prețuri obicinuite. Abonament de zi No. 90. C.)

Sâmbătă matineu: Gülbaba. (Prețuri reduse.)

Sâmbătă seara : Pasărea de aur. (Pentru a 7 ora. Cu distribuția nouă a rolurilor. Prețuri obicinuite. Abonament șters.)

Sâmbătă noaptea : Beethovensonate. (Dramă. Premieră) Un mic Cranson. (Feerie. Premieră. Urmează: Debutul d-nei Elena Szász și a d-lui Ferenczi). Prețuri de premieră. Locurile abonate se vor rezerva la cassa teatrului până Luni la orele 12).

Duminecă matineu : Voevodul. țiganilor. (Prețuri reduse).

Duminecă seara : Susana. (Operetă cu distribuția nouă a rolurilor. Prețuri de premieră. Abonament de zi No. 91. A.)

Duminecă noaptea : Maria. (Pentru a 3 oră. Urmează: Elena Szász și Ferenczi cu program nou. Prețuri de premieră).

Luni : Fetele Gyurkovits. (Prețuri obicinuite. Abonament de zi No. 92. B.)

Dr. IOAN PAUL

MEDIC DENTIST

Cluj, Strada Eminescu (Fadrusz) 8. Consult. 11—1 și 3—7. pentr toți funcționarii publici și particulari precum și familiile lor. 1253

Se lucrează în rate lunare

Aviz

Subsemnatul Ioan Pop comerciant în Cluj, Strada Regina Maria No. 9 înștiințez pe aceasta cale, că fiind în divorț cu D-na Ana Horváth numita nu este îndreptățită o contracta nici o obligațiune sau datorie în numele meu.

2563 **Ioan Pop**

Banca Marmorosch, Blank & Co.

Societate Anonimă

Capital social Lei 125.000.000 deplin vârsat

Sediul în București

Convocare

Se aduce la cunoștința acționarilor acestei Societăți că sunt convocați în adunare generală ordinară care va avea loc **Sâmbătă, 24 corent, orele 11.30 a. m. în localul Băncei, în București, str. Paris No. 4.** cu următoarea ordine de zi :

1. Darea de Seamă a consiliului de administrațiune și raportul cenzorilor asupra gestiunei exercițiului anului 1922;
2. Bilanțul General și Contul de profit și pierderi pe acest exercițiu încheiate la 31 Decembrie 1922;
3. Intrebuințarea beneficiului și descărcarea Consiliului de administrație și a direcțiunei de gestiunea lor pe același exercițiu;
4. Retribuțiunea cenzorilor;
5. Ratificarea de cooptări și complectarea vacanțelor statutare în Consiliul de administrațiune;
6. Alegerea cenzorilor și a supleanților lor;
7. Modificarea art. 35 punctul c din statutele societății.

Acțiunile se vor depune, cel mai târziu până în ziua de Sâmbătă 17 corent, contra recipisei de legitimațiune dând drept de acces și de vot la această Adunare Generală.

La Centrala Băncei din București, Str. Paris No. 4. precum și la Sucursalele și Agențiile ei din București și din provincie (Arad, Brașov, Brăila, Cernăuți, Chișinău, Cluj, Constanța, Galați, Oradea-Mare și Târgul-Mureșului). 2569

Consiliul de Administrație.

Prima Fabrica Electrica Română S. p. A. CLUJ.

I. Strada Călugărițelor, 1.
Adresa Telegrafică: Relais.
Telefon No. 67.

Materiale pentru instalațiuni fabricație proprii.
Motoare, transformatoare, ventilatoare, perii-cărbuni, contoare, volt și ampermetre, tachimetre, material pentru tensiuni înnalte, precum și dispozitive apărătoare contra trăznetului, întrerupătoare, siguranțe în tub de porcelan, conținuu în depozit. 1914

UTILIZAȚI CORESPONDENȚA DELA MICA PUBLICITATE ◆ ◆

TRIBUNALUL CLUJ.

No. Pof. 313-32/1922.

Publicațiune.

Tribunalul Cluj publică, că cu ziua de azi a aprobat concordatul forțat încheiat în afără de faliment de către debitoarea Goldfarb Ella comercianța înregistrată cu domiciliu în Cluj cu creditorii sai.

Cluj, la 2 Februarie 1923.

Dr. I. Anca m. p. judecator.

Pentru autenticitate: Indescifrabil expeditor. 2567

Fabrica de Mobile ANTAL ERNŐ

Cluj, 2523
Str. Moldovei 8. (fost Varga).

Vinde după comandă și se pot găsi gata Mobile: Dormitoare complecte. Aranjamente pentru birou cu 30% mai eftin ca la ori care magazin sau fabrica de Mobile.

Catalog francez

trimite pentru 3 Lei 1267

Librăria Lepage Cluj.

Casa în Cluj vând

18 camere, grădină, magazii, apartament disponibil pentru cumpărător.

◆

Informații 1—3 p. m. advocat **A. Stătescu**
Strada Samuel Micu No. 2 Cluj.

2521-1

Reclama este sufletul comerțului

Cărucioarele pentru copii

cele mai fine marfă străină

se găsesc cu începere dela 8 Februarie a. c. la

Filip Eisenstädter și soțul Lloyd 601

fostul magazin Lakatos Str. Regina Maria 13.

Comenzile se execută prompt. Marfa necorespunzătoare o reprimim. Inainte de a cumpăra carucioare, vizitați magazinul nostru. 1812

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu

DOMNIȘOARĂ română, ce posedă limba germană perfect, cunoaște puțin și limba maghiară, poate fi și dactilografă caută post Cu drag primește vizită Str. Gen. Grigorescu 66. (Rákoczi-ut).

Închirieri:

DE INCHIRIAT local pentru prăvălii, ateliere, magazii, centru orașului. Informațiuni la biroul avocațial din Calea Victoriei 42.

CAUT CAMERĂ mobilată. Plătesc bine, ofer și avantagii. Adresa la ziar sub V. P.

Cea mai fina crema pentru ghete

2557

Cuie de sârmă, Sârmă laminat, Fier de beton, Sârmă de Fier, Potcoave pentru cai, Colțuri pentru cai, Fier în rude, Tabla de Fier, Țevi de Mannesmann

furnizează prompt

FERARIA S. A.

Cluj, Calea Victoriei No. 29

Telefon: 4-40.

Adr. Telegr. FERARIA.

Lloyd 1263 2476-1

Convocare.

Subsemnații delegați ai comitetului central al „Uniunei foștilor Voluntari“ invităm pe toți foștii voluntari și legionari din Cluj și județul Cojocna să binevoiască a lua parte la întrunirea, ce va avea loc la 18 Februarie 1923 ora 11 a. m. în Cluj în sala de ședințe a Primăriei locale, et. I. cu următoarea **ordine de zi:**

1. Deschiderea întrunirei și constituirea biroului.
2. Inființarea despărțământului local al U. F. V.
3. Alegerea comitetului despărțământdtului.
4. Inscrierea de membri.
5. Inchiderea intrunirii.

Cluj, la 9 Februarie 1923.

Dr. Petre Meteș
Dr. Valeriu Pop

Tocurile talpă de cauciuc sunt mai eftine și durabile decât pielea. Ne păzesc de umezală și frig.

Radio 2883-a 2501

Anunțuri se primesc la Administrația ziarului „Infrățirea“

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI

SITUAȚIUNE SUMARA

ACTIV

1922 14 Ianuarie			1923 6 Ianuarie	1923 13 Ianuarie
4.581.590.111	493.755.430	aur depozitat (monete și lingouri)	493.755.430			
	1.689.111	stoc metalic: aur (lingouri)	1.689.111	5.170.104.706	5.170.104.706
	14.455	aur (monete)	37.611.051		
	4.086.131.115	disponibil, trate și bonuri de teazur aur	4.637.049.114		
607.517	Argint și diverse monete			520.322	587.425
1.794.670.680	Efecte scontate			3.682.252.837	3.708.491.353
177.337.606	111.181.900	Imprumuturi pe efecte publice	136.880.750	254.110.292	235.374.782
	142.507.800	„ „ „ în cont curent	175.288.900		
	66.155.706 76.352.094	„ „ „ „ din cari nu s'au ridicat lei	76.794.868 98.494.032		
8.042.556	Imprum. Statului de 15 milioane fără dobândă (1901)			8.042.556	8.042.556
	Impr. Statului pentru necesitățile Tezaurului: Impr. de	1.600 milioane (1914—1918)	1.600.000.000		
	„ „	1.500 „ (12 Mai 1919)	1.498.942.854		
	„ „	1.000 „ (16 Oct. 1919)	1.000.000.000		
	„ „	200 „ (1920 B. P.)	184.425.468		
	„ „	400 „ (9 Apr. 1921)	400.000.000		
	„ „	2.500 „ (5 Ian. 1921)	399.457.213		
5.281.379.229	„ „	200 „ (30 Iulie 1921)	200.000.000	5.282.825.535	5.282.825.535
	Impr. Stat p. unificare monet.: Impr de	5 miliarde (11 Iunie 1920)	5.000.000.000		
7.075.032.555	Impr. de	2½ miliarde (5 Ian. 1921)	2.026.703.258	7.026.703.258	7.026.703.258
58.570.408	Casele de împrumut pe gaj agricultorilor și industriașilor			88.510.318	87.492.229
11.997.418	Efectele capitalului social			11.999.665	11.999.665
33.006.407	Efectele fondului de rezervă			32.923.265	32.923.265
3.791.322	Efectele fondului amortizărei imobilului, mobilierului și mașinilor de imprim.			3.783.885	3.783.885
27.497.537	Imobile			51.256,354	51.256.752
3.104.414	Mobilier și mașini de imprimerie			4.302 417	4.328.417
1'720.096	Cheltueli de Administrațiune			232.867	1.600.615
22.183.808	Conturi curente			176.792.134	172,296.105
487.619.769	Conturi de valori			102.424.953	117.377.963
417.734.606	Conturi diverse			462.859.579	470.646.974
19.985.886.039				22.359.644.943	22.385.835.485

PASIV

12.000.000	Capital		12.000.000	12.000.000
66.388.950	Fond de rezervă		72.869.046	72.869.046
12.746.383	Fondul amortizărei imobilelor, mobilierului și mașinilor de imprimerie		26.453.022	26.453.022
13.692.899.656	Bilete de bancă în circulațiune		15.114.146.134	15.090.588.013
—	Profit și Pierdere		—	—
4.641.422	Dobânzi și beneficii diverse		3.495.766	7.887.015
1 707.547.361	Conturi curente și recepise la vedere		2.104.380.252	2.134.185.689
4.489.662.267	Conturi diverse		5.026.300.723	5.041.852.700
19.985.886.039			22.359.644.943	22.385.835.485

14 Ian. 1922	Efecte și alte valori de restituit	13 Ian. 1923		
284.615.095	Efecte și alte valori în păstrare	332.335.767		
10.596.756.797 9.164.334.000	Bonuri de tezaur aur în gaj p. Impr. Statului	9.164.334.000	11.413.320.544	11.411.441.994
1.147.807.702	Efecte în gaj și în păstrare provizorie	1.914.772.227		
1.981.043.204	Conturi de ordine		1.742.335.382	1.740.947.582
12.577.800.001			13,155.655.926	13.152.389.576

Taxa: Scont 6% Dobânda 7%

AUTO-MECANICA S. R. A. LEONIDA & Co. UNITE

Soc. Anonima
CLUJ

Din BUCURESTI

Reprezentanța Generală A.

ATELIER SPECIAL DE REPARAȚIUNI DE AUTOMOBILE ECSECUTA ORI CE LUCRARI IN METAL.
INSTALAȚIUNE MODERNĂ PENTRU SUDURA AUTO-GENA.
Instalațiune modernă pentru REPARAT și INCĂRCAT ACUMULATORI

CLUJ, Regina Maria No. 10 2223 CLUJ, Calea Dorobanților No. 18. CLUJ.

Sărbătorirea zilei de 24 Ianuarie la Dej

Ziua aniversării Unirii Principatelor a fost sărbătorită la Dej cu măreţia pe care o prezintă însemnătatea zilei. Dimineaţa la orele 11 la cazarma reg. 81 inf. a avut loc un „Te-deum“, la care au asistat şcolile şi autorităţile din loc. D-nul col. Marcoviciu într'o cuvântare plină de avânt a aratat însemnătatea zilei. A urmat apoi defilarea trupelor primită de d-nul col. Marcoviciu.

După masă, la orele 2, în teatrul judeţean a avut loc un festival cu intrarea liberă dat de uceul „Andreiu Mureşanu“ în linire cu şcoala medie de fete şi cu reg. 81 inf.

Dintre cele 18 puncte executate, remarcăm cuvântarea d-lui dir. Motogna, apoi piesele muzicale executate de muzica reg. 81 inf. şi dansul naţional „Banul Mărăcine“ executat de elevele şcoalei medii de fete, dans care prin buna lui executare a plăcut mult publicului fiind îndelung aplaudat şi bisat. Asemenea au fost bine alese recitările dela liceu şi şcoala medie.

Ambele coruri au fost bine. Locotenentul Ureche a executat cu câţiva soldaţi din reg. 81 în jocuri naţionale cari au fost bine primite de către public. Festivalul a luat sfârşit la orele 6 seara.

Liceul „Andreiu Mureşanu“ şi şcoala medie de fete au dat încă-o dovadă de rodnică activitate extra-şcolară ce-o desvoltă, aşa că aceste şcoli împreună cu harnicul col. Marcoviciu, îşi împlinesc rolul ce li-se impune în viaţa culturală românească a acestui oraş.

O reuniune corală

Reuniunea de cor a inteligenţei române din Dej, înfiinţată din iniţiativa directoarei şcoalei medii, d-na Cornelia Pop, — şi-a început repetiţiile sub conducerea prof. A. Bena dela Conservatorul de muzică din Cluj. Am aflat că în curând îşi va începe activitatea cu o serie de concerte date în Dej şi împrejurimi. Suntem siguri că conducerea bună a d-lui Bena, va face ca în scurt timp să-şi câştige dragostea şi simpatia acestui ţinut.

Curăţenia străzilor din Dej

Abundenta contitate de zăpadă căzută săptămânile trecute, începând să se topească, a transformat străzile Dejului în adevărate canale de noroi. In special drumul care duce de la gară în oraş este cu desăvârşire impracticabil; trăsurile se cufundă până în osii iar călătorii sunt expuşi la fiecare moment să fie svârliţi din trăsură. Primăria comunei are datoria să ia măsuri urgente ca această stare ruşinoasă să înceteze.

Fe ix

In jurul teatrului din Oradea-Mare

— O veste bună —

D. Parlaghy, directorul Teatrului Maghiar din Oradea-Mare a anunţat inspectoratul din Cluj al teatrelor ardelene, că pentru anul care vine nu'l mai trebue concesiunea Teatrului orădan, întrucât d-sa nu mai vrea să 'l conducă.

Ştirea aceasta, o mărturisim deschis, nu ne întristează câtuş de puţin. Nu pentrucă am avea cuvânt să ne bucurăm de dispariţia unui Teatru maghiar, lucru pe care nu'l facem. Ci pentrucă în tot decursul activităţii sale, cu toate, că i s'a dat concesia cu expresa condiţie de a da acces la sală Trupelor româneşti în turneu şi de a nu le pune piedeci, d-l Parlaghy a pus Trupelor şi artiştilor noştri obstacole peste obstacole, şicanându'i într'un chip care nu se mai putea tolera.

Renunţarea de acum a d-sa'e este pricinuită, după cum aflăm, de faptul, că Primăria Oraşii-Mari nu e dispusă şi pe mai departe să subvenţioneze Teatrul d-lui Parlaghy în care se făcea iredentismul cel mai urât. Felicităm sincer pentru aceasta autorităţile orădane.

Soc. Nat. de Cruce Rosie a Romaniei, fil. Cluj

Mulţumire publică

Rugăm binevoiţi a da loc în preţ. Dv. ziar următoarelor rânduri:

Soc. Crucea Roşie, filiala Cluj, împlineşte o plăcută datorinţă mulţumind şi în public nobililor sprijinitori cari au dat concursul lor preţios la reuşita Balului din 27 Ianuarie, care ne-a adus pe lângă succesul moral şi un frumos beneficiu material. Au binevoit a suprasolvi dnii: dr. Başiota 200 L; Maior Nemeş 100 L; dr. Felecan 100 L; Simion Nicoară 50 L; Victor Pop 50 L; Banca „Economul“ 100 L; N. N. 50 L; N. N. 10 L; N. N. 10 L; N. N. 10 L; N. N. 11 L; Ionel Comşa dir. 200 L; dr. V. Poruţiu 100 L; dr. I. Pop, primar 50 L; dr. Tatar 50 L; dr. Vinter 40 L; N. N. 50 L; Cornel Bian 50 L; dir. Păculea 60 L; ing. David 50 L; dr. E. Haţiegan 150 L; dr. Iacobovici 100 L; Dimitriu 10 L; dr. Traian Pop 50 L; dr. Bârlea 50 L; dr. Iosif Hossu 50 L; dna Gisela Hossu 100 L; dr. Farkas M. 100 L; dr. Aurel Vasilie 100 L; dna văd. Eleonora Leményi 50 L.

Au donat: dl Agrippa Popescu, director fabricei de tutun, ţigarete; dl Mauriciu Rados, dir. Tipografiei „Cultura“, toate învitările şi placatele, dl Kőrősi Dudus 500 lei.

Mulţumim Presei, muzicei militare, domnului Prefect de Poliţie, Valer Popovici, care ne-a scutit de toate taxele, precum şi publicului distins, care prin prezenţa sa numeroasă ne-a asigurat cel mai deplin succes.

COMITETUL

Cluj, 5 Febr. 1923.

Situaţia economică a cehoslovaciei

Pentru noi Românii, mai ales acum când situaţia noastră economică e atât de precară, prezintă un mare interes politica economică şi financiară aşa cum a fost dusă în Cehoslovacia şi rezultatele obţinute în această ţară.

Se ştie că în urma ridicării coroanei, în Cehoslovaeia a izbucnit o criză, poate tot atât de grea ca şi criza mereu în creştere, din cauze contrarii, dela noi. Partea cea mai manifestă a crizei a fost încetarea activităţei industriale şi şomajul. Se cunoaşte în parte carl au fost măsurile financiare cu sprijinul cărora finanţa cehoslovacă s'a întărit, dar e mai puţin cunoscută starea actuală, după ce criza a început să fie înlăturată.

După raportul prezentat de Secretarul Federaţiei Industriaşilor Cehoslovaci, numărul lucrătorilor fără lucru se ridica la începutul lui Decembrie 1922, la 529.644. In Decembrie criza s'a agravat simţilor în industria sticlăriei, în care numai producţia utensilelor de sticlă a fost satisfăcătoare, şi în industria porţelanurilor, în care numărul şomeurilor s'a mărit mult. Aceaşi era situaţia şi în industria construcţiilor mecanice. In industria construcţiilor se pare că la primăvară se va reîobândi mai multă viaţă. In industria chimică criza s'a agravat mai puţin.

O reluare mai vie a afacerilor s'a simţit cu toate acestea în luna Ianuarie în industria textilă, în industria pieilor, încălţămintei, a cimentului şi alte câteva. De asemeni se poate nota o oarecare ameliorare în industria amidonului.

In rezumat se poate spune că în industriile care fac consum mare de cărbuni şi cari au nevoe de transporturile pentru materiile prime, criza persistă. Pentru celelalte industrii, dacă coroana se menţine la 15 centime la Zürich, se aşteaptă o schimbare favorabilă.

Ameliorarea nu e datorită de cât în parte cererilor din streinătate, însă în majoritate, consumului intern. De altfel în situaţia generală se va produce inevitabil o schimbare favorabilă, cu toate că preţul de producţie pentru unele industrii se menţine superior preţului mondial. Cu toate acestea, intervenind revizuirea preţurilor şi a tarifelor referitoare la cărbuni, după cum intenţionează guvernul, multe industrii îşi vor relua avântul.

Cehoslovacia, după cum scrie „Gazette de Prague“, urmăreşte nu numai o ameliorare locală. Soarta ei depinde de debuşeurile ce-i oferă ţările orientale ale Europei. Pentru o ameliorare durabilă trebuesc realizate multe condiţii. In primul rând trebue adoptată pretutindeni o înţeleaptă politică socială şi economică.

Dela Teatrul Naţional

Ordinea spectacolelor

Marţi 13 Februarie:
„Institutorii.“

*

Din motive tehnice, premiera piesei „Nunta lui Figaro“ se amână pentru mai târziu.

*

Marţi 13 Februarie 1923 se va relua comedia „Institutorii“ de Otto Ernst cu dnii I. Stănescu-Papa, Neamţu-Ottonel, N. Dimitriu, Al. Ghibericon şi dra Ap. Mediano în rolurile principale.

*

Se repetă „Fetiţa“ (La Gamine) de Pierre Weber şi Henry de Gorsé. In rolurile principale vor apare dnii Zaharia Bârsan, Stănescu-Papa, Neamţu-Ottonel, Al. Ghibericon, V. Vasilescu, P. Bulandra şi dnele Jeana Popovici-Voina, Gina Sandry-Bulandra, Ec. Stănescu, Nat. Ştefănescu, M. Miriam, Netty Adamidi etc.

ABONAMENTELE
pentru ziarul
„Infrăţirea“
se primesc cu

Lei 180 anual
Lei 90 pe 6 luni
Lei 45 pe 3 luni

Pentru autorităţi, bănci şi societăţi

Lei 240 anuul
Lei 120 pe 6 luni
Lei 60 pe 3 luni

RECLAME

Se primesc pentru ziarul „INFRĂŢIREA“ la Administraţie Str. I. Maniu No. 3. şi prin toţi Agenţii şi Agenţiile de publicitate

Se primesc reclame scrise şi în limba maghiară şi germană pentru care avem traducători speciali

Preţuri reduse

Toţi cari vor face reclamă pentru vânzări cumpărări vor avea posibilitatea să constate marele avantaj.

Se pot transmite reclame si prin telefon: 952

Institutul de Arte Grafice, Editură şi Librărie „CARTEA ROMÂNEASCĂ“ Cluj, Calea Dorobanţilor No. 14—16. Telefon: 202.

BIBLIOTECA CENTRALĂ ACADEMIA SIBIU

Anul III. ◆ No. 727 8 PAGINI ◆ UN LEU ◆ 8 PAGINI Joi 15 Februarie 1923

CLUJ 16 FEB 923

Infrăți-noa-

R CLUJ 1. 1281

77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu 18

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN pentru autorități . 240 L.
PE 1 AN . . . . . 180 L.
PE 6 LUNI . . . . . 90 L.
PE 3 LUNI . . . . . 45 L.

POLITICA NOUA

Una din nădejdile cu cari am început munca de consolidare a României-Mari, a fost aceia că vom vedea dispărând vechile moravuri politice ale României mici. Am sperat cu toții că din marele suflu de înnoire care bătea peste întinderea țării reîntregite, o adiere va răzbate aducând aer proaspăt și în atmosfera înăbușitoare a politicei.

In afară de partidele politice românești cari prin alipirea Ardealului, Bucovinei și Basarabiei, veneau să sporească contingentul politicii noastre, în vechiul regat răsăriră îndată după sfârșirea războiu lui două partide noui cari se înfățișau ca reprezentanți ai forțelor democratice chemate să se valideze prin cele două mari reforme: votul universal și împroprietărirea. Și în vreme ce politica noastră înregistra aceste înfiripări pe cari le-am crezut câtva timp reali zări ale tinerei noastre democrații, un vechiu partid politic, partidul conservator, fracționat în două tabere, își dădea sfârșitul.

Politica păru astfel primenită.

Am crezut cu toții că un suflet nou o încălzește. In locul unei politici, strâmtă și redusă la certuri între partide aveam să vedem o politică, mai vioaie poate, dar tocmai de aceia mai fecundă și mai folositoare pentru țară.

Ne credeam în fața unei transformări, din care sănătatea noastră națională și politică putea să absoarbă proaspete forțe.

In bucuria acestei înnoiri, eram dispuși să iertăm greșelile începutului, dibuirile legate de inexperiență, ba să vedem în ele manifestările unui suflet tânăr ale cărui năvalnice elanuri nu se puteau supune unei discipline prea severe.

Cu acest capital de indulgență, de simpatie și chiar de încredere, și-au început acțiunea noile parti de politice pe cari le socoteam răsărite din nevoia de exprimare a aspirațiunilor sufletului românesc călit în vâltoarea războiului, întregit și liber să-și ia elanul.

Creditul pe care opinia publică îl acordă cu atâta entusiasm, fu folosit de aceste noui grupări. Ele izbutiră să-și creieze repede o situațiune electorală care nu se sprijinea însă pe un temeiu serios ci pe un entusiasm necumpănit, explicabil nu numai prin lipsă de experiență politică a masselor dar și prin o acea psihoză postbelică, împotriva căreia s'a reacționat prea slab.

In curând însă am văzut cum toate aceste nădejdi se prăbușesc. In zadar am voit să descoperim sufletul cel nou pe care nouile partide afirmau că-l aduc. La nici unul din ele n'am putut găsi nimic din ceiace fusese nădejdea și bucuria noastră.

Guvernarea țărănisto-națională se dovedi atât de inferioară speranțelor și atât de incapabilă, încât se prăbuși în câteva luni. Regimul averescan care-i urmă se arătă la rându-i nepriecput în știința de a conduce o țară. Prin corupția și imoralitatea sa, el ne dovedi câtă sărăcie de forțe morale îl încerca. Prăbușirea lui însemnă falimentul politic al partidelor noui.

Increderea, speranța și simpatia opiniei s'au întors dela ele. Astăzi ele nu trăesc decât prin agitație.

Politica nouă este politica de agitație. Această politică nu poate nădăjdui să aibă o viață lungă. Ea nu va dăinui decât până în clipa când educația politică a masselor va fi desăvârșită. Atunci vom asista și la triumful adevăratei democrații.

Popularizarea științei

E o datorie pentru toți cei culți să arate maselor populare, cât de însemnate sunt progresele la care a ajuns știința și care sunt foloasele, pe care omul le trage din cunoașterea secretelor ei.

E un curent puternic pretutindeni, în toate țările, pentru popularizarea și răspândirea cunoștințelor științei moderne, un curent care în unele țări pornește de jos în sus, dela masa enormă a celor cari formează grosul populației.

Acest curent se observă și la noi; din nefericire sunt prea puțini acei cari înțeleg rostul popularizării științei și cari caută să canalizeze energia celor mulți spre cunoștința științei.

Căci nu e destul să răpești naturei secretele sale, ci trebuie să faci ca ele să fie cunoscute și marei mulțimi, concetățenilor tăi.

Omogenizarea și armonizarea credințelor și concepțiunilor în anumite straturi ale unui popor se datorește propagatorilor științei-apostoli anonomi adeseaori.

Prin munca lor, prin convingeri temeinic dezvoltate, se va putea lărgi solidaritatea semenilor din același neam.

Pionierii răspândirei cunoștințelor științifice în straturile largi ale poporului dau o înfățișare particulară științei, îi dau un aspect național.

Căci în afară de cei cari au avut fericirea să cunoască roadele științei din învățătura dată de școală, avem în mijlocul nostru dilettanți ai științei, persoane care privesc lumea prin o prizmă cu un indice de refracție mai deosebit, decât al comunilor muritori, cari pot să descopere o armonie neînțeleasă de majoritatea semenilor lor în vibrarea undei aeriene; artiști care sunt în stare să clădească că chimere încântătoare pe lumea electronică a unui atom; cari să-și ia gândul să sboare plutind la început pe-o rază de lumină — până în nepătrunsul întuneric al spațiilor interastrale.

Tuturor acestora în special, oamenii de știință le datoresc sprijinul lor, pentru ca prin ei să răspândească mai ușor cultura științifică în masele populare.

Printre puținii oameni de știință ai noștri care au înțeles folosul răspândirei cunoștințelor științifice pe acest teren e profesorul dela Iași, I. Simionescu, a cărui activitate papularizatoare am relevat-o și altă dată și despre care vom avea plăcerea să ne ocupăm într'un număr viitor, vorbind despre Biblioteca „Cunoștinți folositoare", ce apare sub direcțiunea D-sale în editura Cărței Românești.

— Ay —

Restituirea unei părți din tezaurul dela Moscova

Ziarul „Indreptarea" din Capitală anunță: Guvernul sovietic a decis să restitue României toate actele și efectele aparținând particularilor, aflate la un loc cu tezaurul din Moscova. Drept compensație guvernul român a hotărât să permită exportul de vin, orz și ovăs din Basarabia în Rusia. Restituirea fiind hotărâtă principial, delegatul român va pleca în decursul săptămânei acesteia la Moscova spre a fixa acolo modalitatea transportării efectelor. In special obligațiunile creditului urban și rural au o deosebită importanță dintre efectele restituite.

Impasul de la Lausanne

Părerile ziarului francez „Le Figaro" asupra unui eventual conflict româno-rus

Ziarul „Le Figaro" ocupându-se de chestiunea orientală, spune că proectul tratatului discutat la Lausanne nu conține mai multă realitate decât tratatul de la Sévres. De și se spune că discuțiunile în ceia ce privește semnarea proectului de tratat au fost numai întrerupte, totuși după toate probabilitățile, ele au fost întrerupte complect.

Judecând rezistențele pe care delegații turci le opuneau la conferință, era de prevăzut că tratatul nu va fi semnat de ei, fiindcă el conținea tocmai punctele asupra cărora guvernul din Angora nu voia să cedeze de loc.

Mai departe „Le Figaro" referindu-se la chestiunea strâmtorilor, își exprimă îngrijorarea asupra acestui punct nelămurit. In sprijinul acestei afirmațiuni, ziarul francez presupunând eventualitatea unei agresiuni din partea Rusiei asupra României, arată că nimenea n'ar putea prevedea rezultatele în mod precis. In cazul unei complicații politice, și a unei acțiuni rusești mărginite în interiorul Mărei Negre, a liații Româneii pot trimite acolo laolaltă atâtea vase câte are Rusia.

Rusia pare să fie însă invulnerabilă față de un adversar izolat.

Prin urmare proectul tratatului dela Lausanne chiar din punctul de vedere al rezolvirei chestiunei strâmtorilor prezintă multe puncte întunecoase. Căci, presupunând acelaș conflict româno-rus, în care România ar avea de partea ei pe aliații occidentali, naște întrebarea care ar putea fi avantajul acestei țări? Războiul odată declarat, ar trebui ca aliații să-și aducă flotele lor în vederea prevenirei agresiunei ruse, fiindcă, potrivit clauzelor tratatului, ele nu pot fi masate dinainte în apropierea statului amenințat.

Cu alte cuvinte, aliații nu au posibilitatea de a ajuta țara atacată, decât după ce războiul va fi fost declarat. Pe de altă parte, în scopul de a fi preîntâmpinate asemenea cazuri, este evident că fiecare dintre beligeranți va încerca să atragă de partea lor în secret pe Turci.

Aceasta cu atât mai mult, cucât proectul tratatului deși interzice Turciei să-și fortifice coastele pe o zonă mai mare de 15 chilometri, totuși clauza este zădarnică întrucât coasta strâmtorilor poate fi întărită cu tunuri imediat ce ar izbucni un conflict. In adevăr, este de ajuns ca pozițiile să fie studiate din timp de pace, pentru că aceasta tratatul nu poate s'o interzică, iar în timpul declarărei războiului tunurile să fie instalate la strâmtori.

Iată deci că demilitarizarea strâmtorilor este pur și simplu un camuflaj.

Din punctul de vedere al politicei generale, deasemenea tratatul de la Lausanne e plin de dificultăți dintre cele mai primejdioase. Astfel minoritățile creștine sunt cu totul lipsite de orice apărare împotriva persecuțiunilor.

In asemenea condițiuni, este de mirat cum Turcia nu se mulțumește cu proectul tratatului, ea căutând să reziste asupra chestiunei Mossul, unde dreptul ei este mai mult decât contestabil.

Tifosul exantematic în Ardeal

Două cazuri confirmate. De unde provin. Nu există un focar

— Relațiuni oficiale —

Față cu zvonurile alarmate, în sensul că tifosul exantematic, s'ar fi întins și ar fi luat proporții în Ardeal, am crezut necesar să cerem informațiuni la locul în drept, unde ni s'a spus următoarele:

„Nu poate fi vorba de o întindere a tifosului exantematic la noi. Au fost două cazuri izolate, confirmate în adevăr. Primul în gara Feldioara; — pacientul este un chelner. Al doilea este un lucrător tehnic venit dela București. Acesta a făcut drumul timp de 10 zile oprindu-se în mai multe locuri din vechiul Regat, de unde resultă că incumbațiunea s'a făcut acolo, numitul la data sosirei sale în Cluj, fiind bolnav.

Cu aceștia s'au luat toate măsurile de izolare și nici un alt caz nou nu s'a ivit. In Ardeal nu exista un focar al acestei periculoase molime. De altfel măsurile de prevenire care s'au luat tot timpul, continuă a fi exercitate cu vigoare, ne pun la adăpost de orice grijă.

Incidentul din Smirna

Un nou termin de plecare dat Aliaților

Berlin. (Rador.) — Guvernatorul Smirnei a comunicat că acordă un termen de alte 3 zile după care Turcia își rpia libertatea de acțiune. Vapoarele aliate au trimit ordin să reziste ori cărei măsuri.

Mișcarea culturală, teatrală, literară, artistică

Moartea lui Roentgen

După cum am anunțat ieri, a murit la München, în vârstă de 78 de ani, savantul german Wilhelm von Roentgen, descoperitorul razelor.

Născut la 1845, Roentgen moare în vârstă de 78 ani.

Mare fizician, el a făcut importante lucrări în domeniul fizicei, dar este cunoscut mai ales prin epocala sa descoperire a razelor invizibile, botezate de el de aceia razele X, pe cari le-a găsit întâmplător, pe când urmărea alte cercetări.

Ne amintim ce senzație și emoțiune a produs în lumea întreagă, descoperirea aceasta a lui Roentgen. Vederea oaselor din om, a banilor din pungă, a contrabandei din tr'o ladă trucată, și câte altele, împodobeau cu ilustrațiuni conofrmezlarele și revistele. Lui Roentgen însuși i-au ajuns două pagini tipărite, pentru a-și expune epocala descoperire. Astfel și în domeniul științei, faptele mari nu reclamă multă vorbă. Dar oricâte a brodit fantezia omenească pe baza razelor X. tocmai prin domeniul în care avea să aducă cele mai mari servicii, fantezia nŏa rătăcit aproape de loc.

Vorbim de aplicațiunea razelor X. în medicină. S'a văzut, bineînțeles din capul locului, ce mare importanță va avea în chirurgia oaselor, descoperirea, dar de atunci descoperirea servește și pentru stabilirea diagnosticului la multe boli ale organelor moi și în special ale inimei, ba că razele X sunt un mijloc terapeutic. ameliorător și poate vindecător al multor boale. Terapia radiațiunilor care a găsit în radiumul soților Currie un mijloc excelent, a fost pregătită și inițiată mulțumită descoperirei lui Roentgen.

Ar fi însă ingrat a se uita imense servicii pe care le-a adus marea descoperire a lui Roentgen omenirei în timpul războiului. Mulțumită Roentgenografiei, sute de mii de răniți au putut fi salvați. Delicata cestiune a poziționei gloanțelor și schijelor în organism, era rezolvită, mulțumită razelor X, cu preciziune matematică. Nici o operațiune inutilă, nici una rău inițiată, nu a fost cu putință. Sunt nenumărate viețile omenești, pe cari, la amici și dușmani, le-a salvat descoperirea lui Roentgen, care atsfel apare ca un binefăcător al omenirei întregi, ca un fiu al ei, și nu numai al Germaniei, patria sa restrânsă.

Roentgen a fost profesor la Academia Agricolă din Hohenheim, la Universitatea din Strasburg, la cea din Giessen unde a fost și director al institutului de fizică și în fine la cea din Wuerzburg. El a fost distins cu medalia Rumford a lui Royal Society din Londra și cu premiul Nobei pentru fizică.

A apărut cartea de telefon pe anul 1923 1924 și se găsește de vânzare la Oficiile poștale.

Prețul 30 Lei.

Cronica dramatică

Institutorii

Comedie în 3 acte de Otto Ernst

Teatrul Național a reluat aseară una din comediile cari au înregistrat un succes strălucit și pe deplin meritat.

„Institutorii" sunt o piesă cu tează din care nu lipsește un puternic element satiric. Școala veche și școala nouă sunt în luptă. Triumfă școala nouă, adecă noile metode pedagogice cari rupând cu tradiția de disciplină ucigătoare de individualități înțeleg să facă apel la sufletul și inteligența copilului.

Nu vom stărui asupra subiectului comediei pe care publicul îl cunoaște, ci trece la interpretare care a încercat schimbări fericite.

In rolul lui Flemming, institutorul inteligent, plin de suflet și cult, reprezentant ideal al școalei noui, dl N. Dimitriu a știut să pună elanul, tinerețea și energia necesară. A înțeles rolul și l'a realizat cum trebuia.

Dl Neamțu-Ottonel a realizat în Flachsmann o creațiune pentru care i se cuvin laude. Mască, accent, mișcare, desăvârșite.

In rolul atât de interesant și de simpatic al inspectorului Prell, dl Stănescu-Papa a adus prestigiul unui talent veșnic nou și al unui joc totdeauna plin de viață și de naturalețe.

Dra Apriliana Medianu a jucat cu grație și tinerească vioiciune rolul drei Gisa Holm.

Un tip admirabil izbutit a realizat dl Ionescu-Ghibèricon.

Cuvinte bune pentru ansamblu cu o mențiune deosebită pentru dra Netty Adamidi.

ECOURI

Regina albinelor

Parisul și a ales de curând „albine".

„Albinele" aceasta sunt o aluzie la sârguința micilor insecte, cu cari Napoleon își împodobea mantia imperială și cari erau întrebuințate atunci pretutindeni în arta decorativă. Mai târziu, sub Napoleon al III-lea, s'a dat celebrul „bal al albinelor". In timpul carnavalului din 1868, la Tulleries, în sala mareșalilor, mai mulți grădinari, în costume de satin, plimbau pe niște cărucioare mai multe stupuri imense, aurite, împodobite cu ghirlande de flori.

La un semn dat, apărură albinele, dansatoare sprintene în jupe stăvezii aurite, și cu corsete dungate.

Aripele lor diafane păreau să le ridice într'adevăr, antenele lor prevăzute cu diamante cari străluceau la soare.

Bine înțeles că aveau în mijlocul lor și o regină care purta o strălucitoare diademă de briliante.

Cel mai pasionat fumător din lume

In Olanda a murit de curând un cetățean, anume Mijnheer van Klees, despre care se putea spune că era cel mai pasionat fumător din lume.

Se întâmpla foarte rar ca omul acesta să fumeze într'o zi mai puțin de o jumătate de kg. de tutun, și ajunsese să fumeze cinci kg. de tutun într'o săptămână.

Cu toț excesul acesta de fumat Mijnheer van Klees a ajuns la vârsta de 81 de ani.

S a făcut socoteala că a fumat în viața sa unsprezece tone de tutun.

Prețurile la teatrele din Viena

Pentru ziua de 9 Februarie a fost fixată la teatrul vienez „Theater an der Wien" premiera ultimei operete a lui Francis: Lehar „Haina galbenă." Cu. ocaziunea aceasta au fost majorate și prețurile, stabilindu-se pentru o lojă un milion de cor., iar pentru locurile din stal trei sute mii de coroane.

Moartea unui poet ceh

Literatura cehă, puțin cunoscută nouă, a pierdut săptămâna trecută un nou reprezentant de marcă al ei, pe poetul Heyduk.

Cu toate că dintre statele vecine Cehoslovacia e țara cu care avem cele mai bune relațiuni și care se interesează foarte aproape de toate dela noi. Statul român are prea puțini cunoscători ai chestiunilor cehoslovace și mai cu seamă în privința literaturii acestei țări, ai cărei oameni de litere au urmărit tot timpul foarte de aproape mișcarea literară dela noi. Din cauza aceasta nu se știe la noi nimic de poetul decedat acum. Cu toatecă a fost un reprezentant de frunte al literaturii cehoslovace. fapt, despre care ne convinge o informațiune a lui „Prager Presse", anunțând, că i-s'au făcut poetului Heyduk funerarii naționale.

rămășițele-i pământești fiindu'i expuse în cursul săptămânii trecute la Ateneul din Praga. Inmormântarea poetului Heyduk a avut loc Vineri cu participarea tuturor reprezentanților Cehoslovaciei culturale, școlilor, Academiei, sokolilor, etc.

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Conferințele „Astrei"

Poezia și nevroza

— Conferința D-lui Prof. univ. Dr. Ureche, ținută la universitatea locală în seara de 9 Februarie a. c. — III.

Vom trece acum la alte anomalii. Alfred de Musset era atins de audițiune colorată — anumite sunete îi evocau anumite culori. Când era de 12 ani se amorezase de un tablou în fața căruia stătea ore întregi; mai târziu apoi a avut accese de anxietate și halucinațiuni. Iată ce a spus de pildă Musset sub imperiul unor halucinațiuni: „La, la un croquemort! le voyez-vousz il a un drap noir sur le bras! Ah, mon Dieu! L'entendez-vous; il me parle, il me dit: quand il vous plait".

Intr'o zi se duce la George Sand să se plimbe la Fontainebleau, și când Sand de-abia se depărtase îl aude țipând în prada unor halucinațiuni groaznice. Poetul era alcoolic și alcoolicii prăpădiți au mai fost Poe, Grabbe, Baudelaire, și Verlaine care își scria versurile prin cafenele, uneori pe colțuri de mese sau dosuri de scaune. Nu voi mai pomeni de poeții noștri, adoratori a zeului Bacchus, dar voi aminti numai că celebra cârciumă „Bolta rece" din Iași a jucat un rol istoric în poezia românească.

Preocupațiuni religioase se constată la mai mulți poeți dintre cari voiu cita pe Tolstoi, un caracter plin de contraste și abnormități, pe Fogazaro, Sienkievicz, Sudermann Ibsen, Selma Lagerlöff, Coppé, Lopez de Vega ce s'a călugărit, etc. Dostoiewsky când era tânăr trișa la cărți iar mai târziu a devenit epileptic.

Lenau, Guy de Maupassant, care își descrie singur halucinațiunele sale în „Le Horla" au murit nebuni. Tot nebuni au mai murit: Lenz, Hölderlin Mayer, Schumann, Scheffel, Gutzlkow. A. Conte a avut un acces de manie furioasă la 21 ani. Mulți dintre poeții noștri au plătit un greu tribut nebuniei; voi cita pe Bolintineanu, Chendi, cari au murit paralizați. Iosif moare cu aceași boală; Nicoleanu atins de aceași boală își taie gâtul pe care îl credea de sticlă. Eminescu moare lovit în cap cu o cărămidă de un alt nebun în sanatorul „Caritatea" din București.

Să intrăm acum puțin în analiza câtorva giganți ai gândirii pentru ca să putem vedea puterea sentimentalismului la Goethe și delirul de persecuție al lui Stinberg și J. J. Rousseau. Goethe care a trăit 83 de ani, a avut o primă perioadă de pesimism urmată mai târziu de optimism. La 15 ani făcea versuri; la 16 ani era student și s'a ocupat cu dreptul, fil sofia, științele naturale. medicina și teatrul. Opera lui Faust nu reprezintă de cât simbolul vieții sale. Caracterul său era sc imbător și violent; când se supăra își sfărâma tablourile și și rupea cărțile de pe masa de lucru. In opera sa „Werther", de un pesimism bolnăvicios și contagios, el își descrie o pagină din propria lui viață spunând el singur că lucrează la reproducerea artistică a propriei sale vieți Dar focul pentru Charlota fiind potolit, el iubește pe sora ei Elena.

După aceea polivalență sa erotică se leagă de d- a von Stein, despre care spune că este ca o centură de plută, care îl ține la suprafața apei La 30 de ani are presimțiri de moarte și scrie pe peretele unei colibe de scânduri o frumoasă poezie în care spune: „Așteaptă, poate în curând te vei odihni și tu." In Italia iubește pe o milaneză cu ochii albaștri, Madalena Regi, dar după ce o desparte de bărbatul ei nu o mai ia de soție și se amorezează de Faustina, care îl inspiră elegiile romane.

Pe la 31 de ani constată, că bea prea mult și mărturisește singur că dacă ar putea să se abțină ar fi foarte fericit. Nu prea s'a putut abține. Amicul său Wolf, care a mâncat cu el la Weimar la etatea de 79 de ani, a rămas mirat de bunu apetit și cantitatea de vin pe care o bea.

El bea până la 2 sticle de vin rosu pe zi. Un alt amor al lui Goethe este acela legat cu Mina Herzlieb care îi inspiră afinitățile elective, precum și un alt poem erotic atât de obscen încât n'a putut fi publicat. La 74 de ani se amorezează de Ulrika Lewetzow care n'avea decât 19 ani, pe care o cere în căsătorie dar este refuzat. Acest amor tomnatic îi inspiră una din cele mai frumoase elegii. Pentru a se despgubi de acest refuz, Goethe flirtează — ultima săgeată ce'i mai rămăsese din tolba lui Cupidon — cu Symanowska, artistă și femee frumoasă și cu Mariana Zung, fosta artistă și dansatoare. In fața unei frumoase, Goethe era ca o busolă care nu mai e în stare să ne indice Nordul când în vecinătatea ei se află un magnet puternic. Când moare la 83 de ani el striga în delir „Uite ce frumos cap de femee, cu bucle negre, pe un fond negru".

Ibsen, care se ocupă în piesele sale de caractere anormale, a iubit și a fost mult inspirat de d-na Bordach. Strindberg nu prezintă în operile sale descrieri făcute cu un rar talent și o deosebită pătrundere asupra délirului de persecuție. Strindberg este un suedez și a mai fost supra numit Ibsenul Suediei. Opera sa considerabilă și genială este plină de paradoxe și contradicțiuni: veșnic revoltat și insociabil, el rămâne cel mai puternic artist al Suediei contimporane. Fecunditatea sa este prodigioasă și variată, căci ce n'a scris el? drame istorice, fantastice, sau psichologice; romane naturaliste, poeme, nuvele, satire, studii sociologice, lucrări științifice, cercetări asupra literaturii extremului-orient. etc. Inainte de a se consacra literaturii el a trecut prin diferite ocupațiuni: institutor, actor, telegrafist, jurnalist, medic, pictor, predicator pe agog. bibliotecar și boem.. El cunoaștea pisciculturа baltică, flora suedeză și limba chineză..

Acest instabil și desarmonic autor a trecut prin diferite faze și convingeri. A predicat cu fanatism diferite filozofii pe cari apoi le-a combătut cu tot atâta patimă. El a fost rând pe rând pietist, revoluționar, sceptic, utopist-social, pentru ca să ajungă mai târziu la un aristocratism intelectual exagerat. Strindberg e mai tot eauna obsedat de câte o manie. Elementul pathologic se manifestă în mod clar în ultimele sale lucrări, caracterizate printr'o tendință de a da tuturor evenimentelor o semnificație personală și o nervositate extremă. Două din cărțile sale merită din acest punct de vedere o atențiune specială. In „Le Pledoyer d'un fou", roman scris la 38 de ani, se găsește studiul foarte detailat al unui delir de gelozie. In „Inferno" pe care l'a terminat la 48 de ani se constată manifestări bolnăvicioase multiple și subtile, de persecuție, misticism și ocultism.

(Va urma)

Cronica politică

Partidul naţional şi agitaţiile antisemite. — Opinia publică din Ardeal ca şi din vechiul Regat a avut deseori prilej să se convingă de duplicitatea politică a partidului naţional. Deosebirea dintre ceiace scria „Patria“ pe vremea acelei odioase campanii regionaliste şi cele ce declarau fruntaşii partidului naţional în desele interviewuri acordate unor anumite gazete din vechiul Regat, protestând împotriva acuzaţiei de regionalism, precum şi deosebirea dintre acţiunea pe care partidul naţional o ducea în lumea satelor ardelene şi acţiunea politică pe care o desfăşura peste Carpaţi, sunt dovezi despre această politică de duplicitate.

Avem acum un nou prilej să constatăm fărnicia politică a partidului naţional în chestiunea agitaţiilor antisemite

Astfel în vreme ce, dl Mihai Popovici declara unui ziar din Bucureşti că partidul naţional condamnă mişcările studenţeşti, afirmând categoric că „numerus clausus“ este o „prostie“, la Bucureşti, în întrunirea ţinută la Dacia, partidul naţional aclamă o moţiune prin care sunt socotite îndreptăţite agitaţiile studenţeşti şi se protestează împotriva măsurilor de ordine luate de guvern.

Dar ce l costa pe partidul naţional o fărnicie mai mult, când toată politica sa n'a fost decât o continuă acţiune de mistificare a opiniei publice. Aceasta este de altfel politica tuturor partidelor cari neavând o doctrină, ţin seamă numai de interesele electorale.

SCUMPIREA VIEŢII LA CLUJ

Măcelarii sunt recalcitranţi

Ce pretind ei — Cum îşi sprijină cererile — Un prefect energic — Nu vom avea carne — Apel către papulaţiune. Restauratorii cer şi ei urcarea preţurilor

Am arătat zilele trecute în coloanele ziarului nostru, că stăruinţele măcelarilor din localitate, de a urca preţul cărnei, au sfârşit, cu un rezultat destul de favorabil pentru ei. iar populaţiunea oraşului nostru, a luat, desigur cunoştinţa de acest fapt, cu resemnarea obişnuită.

Preţul cărnei de vacă s'a urcat cu 2 lei la kgr. Totuşi măcelarii nu sunt mulţumiţi. O nouă adunare a comisiunei formată din facto ii răspunzători ai acestui oraş a fost convocată Marţi, cu care prilej măcelarii şi-au ridicat din nou pretenţiile.

*

Dar interesant este cum înţeleg aceştia să-şi sprijine cererile lor. I pretind că piaţa Clujului este astăzi cu 40 la sută mai eftină în raport cu celelalte oraşe, întru cât Clujul a fost totdeauna cel mai scump oraş, iar acum, s'a nivelat din acest punct de vedere cu celelalte mari oraşe din Arpeal.

Un alt argument al măcelarilor, este că Clujul chiar în timp de pace, era mai scump cu 40 la sută, faţă de celelalte oraşe.

Cu asemenea argumente, măcelarii au invocat încă odată drepturile lor sacre la urcarea preţului cărnei, până la concurenţa proporţiilor din trecut, în care sta oraşul nostru faţă de celelalte oraşe.

*

De data aceasta s'au lovite de rezistenţa categorică a prefectului de poliţie, d. Valeriu Popovici, care face în adevăr un exces de zel, pentru a apăra interesele cetăţenilor, şi din acest punct de vedere.

Prefectul poliţiei a respins, în primul rând cu hotărire, cererea măcelarilor, care pretind să fie lăsat liber comerţul de carne. Fără îndoială că d-sa, cel dintâi, îşi dă perfect de bune seamă ce ar însemna pentru biata populaţiune, să fie lăsată complect la discreţia măcelarilor.

Dl Popovici a propus o comisiune de experţi, care în timp de o săptămână să studieze, şi să propună limita de preţuri, cu care măcelarii vor putea vinde carnea.

Dar nici această măsură nu le convine măcelarilor. Aceştia nu s'au sfiit să declare, că nu vor mai tăia vite de cât atunci când li se vor satisface cererile aşa cum le-au formulat ei. Adevărul este că se ţin de cuvânt, şi că pe piaţă se resimte, de două zile, într'o măsură mare lipsa de carne.

La această presiune însă, zice prefectul poliţiei trebue să fim aju aţi şi de public. Fac un apel la toată populaţunea, să se abţie, lăsând pe măcelari să vadă, că mai puternică de cât demonstraţiunea lor, este aceea a publicului, în funcţie de care trăesc ei. Pentru că trebue să se ştie, accentuează prefectul poliţiei, că măcelarii, în bună parte, sunt încurajaţi din partea unor cetăţeni, care plătesc măcelarilor totdeauna oricât li-se cere. Aceasta o fac în dauna marei populaţiuni sărace, ale cărei resurse sunt cu mult mai restrânse, de care populaţie măcelarii, în pofta lor de câştig, nu ţin nici o socoteală.

*

Dar asupra acestei chestiuni de rezistenţă faţă de asaltul măcelarilor, ar trebui să mai adăugăm şi unele păreri venite din partea cetăţenilor.

Dăm una singură: Să înfiinţeze primăria o măcelărie sau două, proprii, care pe deoparte să servească populaţiunea nevoiaşă, iar pe de altă parte să fie un fel de control al preţurilor faţă de măcelarii particulari.

Ideia aceasta este fără îndoială bună, şi o recomandăm celor în drept.

Dac,

Ultima fază a crizei politice

Parlamentul care ne trebue şi extraparlamentarismul opoziţionştilor

Încercările partidului naţional de a masca oarecum falimentul politicei sale din anul trecut a dat în întregime greş. Partidul dlui Maniu a trebuit să înregistreze un nou eşec, destul de dureros. Pentru începutul unui nou an politic este o prevestire nu tocmai promiţătoare.

Partidul naţional a ales în faţa somaţiei prezidenţiale aceaşi cale de echivocuri, născută din aceaşi politică de hărţuială de pe urma căreia ţara n'are nimic de câştigat.

Partidul naţional a intrat în Parlament, dar n'a intrat totuşi; condamnă calitatea ordinară a acestui Parlament şi îi contestă dreptul de a prezenta şi întocmi o Constituţie, dar stă cu braţele încrucişate la toate lucrările cari se ridică solid din concepţia de muncă şi sacrificii a acestui Parlament contestat.

In consecinţă partidul naţional a încercat să determine o mişcare simultană în aceeaşi direcţie la celelalte partide de opoziţie. Rezultatul l'am văzut. Lipsa de seriozitate a tuturor acţiunilor politice pornite din oficina partidului naţional, a fost cauza tuturor neisbânzilor de până acum. Aceeaşi cauză stă la baza noului insucces.

Partidul ţărănist continuă a lua parte la lucr rile parlamentului, şi cu o admirabilă lipsă de logică pare a sta gata să discute Constituţia pe care a contestat-o. Mai mult, un comunicat al partidului ţărănist a lămurite pe deplin starea de spirit aşa de deosebită care domneşte între partidul ţărănist şi restul opoziţiei.

Averescanii caută încă formula onorabilă pentru a ieşi din starea actuală, complect ruinătoare ca rezultat politic pentru partidul poporului. Iar partidul naţional se sbate în re imposibilitatea atiegeri scopurilor urmărite şi dezorganizarea spre care merge.

In acest timp în Parlament se urmează sistematic un drum de mai înainte fixat, drum de muncă rodnică pentru ţară şi popor.

Ceeace însă nu trebue să se întârzie, este reocuparea locurilor vacante prin absenţa opoziţiei de la Parlament. Locurile acestea pentru cari ţara plăteşte sume considerabile iar oamenii partidului naţional se mulţumesc a încasa fără să dea nimic în schimb. vor trebui să se atribue unor oameni cari să nu înşele nici statul, nici voinţa alegătorilor. Strigările se vor face la timp şi ţara va şti să răsplătească aşa cum trebue pe acei cari un an de zile au mânjit, au uzurpat un loc de muncă fără să muncească şi au agitat în scop personal în afară de Parlament.

Dela Teatrul Naţional

Din motive tehnice, premiera piesei „Nunta lui Figaro“ se amână pentru mai târziu.

*

Se repetă „Fetiţa“ (La Gamine) de Pierre Weber şi Henry de Gorsé. In rolurile principale vor apare dnii Zaharia Bârsan, Stănescu-Papa, Neamţu-Ottonel, Al. Ghibericon, V. Vasilescu, P. Bulandra şi dnele Jeana Popovici-Voina, Gina Sandry-Bulandra, Ec. Stănescu, Nat. Ştefănescu, M. Miriam, Netty Adamidi etc.

Noul an agricol în Ardeal

Perspective îmbucurătoare

— Ce ni se spune de la resortul de agricultură —

Vorbind despre situaţia agricolă din Ardeal, aratam zilele trecute, în coloanele ziarului nostru, îngrijorarea care domneşte aici, din cauza că semănăturile de toamnă s'au facut în cele mai proaste condiţiuni. Din cauza timpului prost, ploi continue şi apoi îngheţ brusc, nu s'a putut semăna în toamnă nici jumatate din suprafaţa, care se semănase în anul precedent. Totuşi, un fapt care trebuia remarcat, era acela, că printre sătenii noştri, îngrijorarea aceasta este atenuată de o altă stare de spirit cu deosebire înbucuratoare.

Ţăranii ardeleni sunt foarte mulţamiţi simţindu-se acum stăpâni deplini pe pământurile atât de mult făgăduite de şirul de politiciani cari s'au perindat la cârma ţărei până la venirea guvernului actual. Operaţiunele de împroprietărire făcute în Ardeal de guvernul liberal, au dat ţăranilor ardeleni încredere şi un dor nou de muncă. Astfel aceştia sunt pregătiţi să pornească cu toată energia la muncile agricole de primăvară, pentru a complecta lipsurile, care din motive forţate au trebuit să se producă în toamnă.

*

Acum ştiri din sursă autorizată ne informează asupra unor noi fapte, care vin să înmulţească perspectivele bune ale noului an agricol în Ardeal.

In primul rând starea timpului este cât se poate de favorabila, Ploile şi zăpada căzute din belşug, au dat pământului, o rezervă de apă, care asigură. din acest punct de vedere, una din condiţiunele esenţiale, pentru buna lucrare a pământului.

*

Se mai adaugă la aceasta unalt fapt, care s'a produs în afară de orice prevederi şi care este de o însemnătete cu desăvârşire deosebită. Iată ce ni se spune la resortul de agricultură:

Situaţia proastă a semănăturilor de toamnă în Ardeal şi Banat, în mod surprinzător, s'a ameliorat foarte mult.

Acum trei săptămâni în urmă am avut o perioadă în care s'au putut face arături şi sămănături, cât nu s'au făcut în toamnă. Din rapoartele sosite resortului asupra suprafeţelor însemînţate în această perioadă resultă, că s'ar fi făcut de două ori mai multe sămănături ca în toamnă. Aceasta se datoreşte vremei favorabile, în această perioadă producându-se o stare de timp călduroasă excepţională. Rapoartele spun că de situaţia aceasta s'a bucurat întreg Banatul, apoi Aradul, Bihorul şi Satul Mare.

Astfel porţpectivele noului an agricol sunt şi mai îmbucurătoare.

*

In ce priveşte grija de a avea stocurile necesare de seminţe, aceasta este iarăşi pe deplin înlăturate. Dela resortul de agricultură ni se comunică că s'a dat ordine din timp tuturor instituţiilor în subordine ca să păstreze grâul din anul trecut, astfel că numai acestea posed un stoc de grâu destul de însemnat, care să acopere nevoile de însemînţare. Din constatările făcute rezul á iarăşi ca ţăranii, în cea mai mare părte, au avut grija să păstreze grâul şi celelalte cereale, în cantităţi suficiente pentru însemînţirile de primăvară.

Descoperirea unor mari depozite de arme în Ungaria

Măsuri în vederea respectărei Tratatului de la Trianon.

Ştiri sosite pe cale particulară din Budapesta, ne anunţă că Comisiunea interaliată de acolo a descoperit decurând în mai multe localităţi din Ungaria, mari depozite de arme şi muniţiuni.

Fiind bănueli că ungurii posedă asemenea depozite şi în alte părţi, Comisiunea interaliată în momentul de faţă a întreprins o serie de investigaţiuni cu scopul de a desarma complect pe unguri.

In legătură cu această ştire ziarul ceh „Venkow“, publică, că în împrejurimile Budapestei a fost descoperit acum decurând un mare depozit de arme şi muniţiuni. Faptul dovedeşte inoportunitatea demersului prin care conferinţa ambasadorilor a făcut ca comisiunea militară internaţională de control să fie înlocuită printr'un comitet general în Viena, dat fiind că acest comitet nu oferă garanţiile sigure pentru un control real care să supravegheze aplicarea riguroasă din partea Ungariei a stipulaţiunilor tratatului din Trianon. Aceste arme găsite lângă Budapesta, atrag în acelaş timp atenţia statelor succesoare îndemnându-le să nu înceteze de a veghea.

De sigur, că această informaţie în primul rând confirmă relaţiunile venite pe cale particulară în această privinţă, iar în al doilea rând întăreşte şi mai mult susţinerile Micei Antante, că Ungurii nu respectă de loc clauzele tratatului de la Trianon.

Din aceste constatări, rezultă deci în mod evident cât de îndreptăţit a fost demersul statelor succesoare la Budapesta cu prilejul conflictelor de la graniţa româno-maghiară.

Dar, din această stare de lucruri reese în mod lămurit necesitatea unor puternice măsuri din partea Micei Antante în vederea păstrărei liniştei în Europa Centrală, fiindcă se dovedeşte pe deplin că guvernul din Budapesta lucrează intens şi cu premeditare la turburarea păcei.

◆INFORMAȚII◆

Ieri a fost numită noua comisie administrativă a orașului Târgu-Mureș, fiind compusă din zece români și doi unguri.

*

Confratele „Keleti Ujság" a anunțat zilele acestea iminenta demisie a episcopului romano-catolic Glattfelder din Timișoara, pentru motive care n'au ajuns încă în public.

Secretariatul vlădicesc din Timișoara desminte acum această știre pe care confratele mahiar o susține și pe mai departe, anunțând totodată, că va aduce destăinuiri privitor la cauzele demisiei.

*

Moldovan croitor de dame.
Piața Unirii 10.
2571

*

Comisia polițienească instituită pentru controlul prețurilor a luat în dezbatere noua cerere a măcelarilor din localitate privitoare la majorarea prețurilor cărnii. Cererea a fost respinsă.

S'a încuviințat însă cererea cafegiilor pentru sporirea prețurilor din cafenele.

In urma acesteia cafeaua cu lapte a fost urcată dela 5 la 6 lei, șvarțul, cafeaua turcească și caputinerul dela trei la patru lei, iar ceaiul la cinci. Quale au fost însă ieftenite, două Ouă la pahar fiind de aci înainte 4 lei în loc de cinci, iar oul fiert doi lei în loc de 2.50.

*

In urma respingerii din partea comisiei de control a cererii măcelarilor pentru majorarea prețurilor cărnii, corporația măcelarilor din Cluj intenționează să declare greva, ca pe această cale să influențeze comisia de control.

Privitor la aceasta s'au făcut din partea oragnelor respective ale poliției declarații, că se vor lua cele mai aspre măsuri împotriva unei asemenea greve.

*

Copiii să-i tratați numai cu pudra Höfer și crema Baby.
2542—3

*

Resortul de agricultură, vinde pentru reproducere, porci cu 5 lei kgr. viu, iar pomi roditori, cu 3—7 lei bucata.

*

In urma intervenției proprietarilor de cafenele, pentru a li se prelungi ora de închidere a localurilor, domnul Popovici, prefectul poliției, a intervenit la rândul său în mod favorabil la București. Se așteaptă răspunsul pentru azi sau mâine.

*

Uzinele „B A B I" Werk
RAPAPORT JOZSEF.
Fabrică de mobile de fier-bronz și cărucioare pentru copii. Timișoara, Strada Morilor N rul 1.
(1563)

*

Știrea ziarelor despre trei-zeci și șapte cazuri de moarte provenite din antrax, în comuna Cara din acest județ, nu este adevărată după informațiunile serviciului sanitar. S'a constatat un singur caz de antrax și acela nemortal.

Serata artistică-dansantă a studenților universitari bănățeni se ține azi Joi la 15 Februarie cu concursul artiștilor: D-na Lya Pop, Dșoarele Acca de Barbu, Ana Rozsa, Olga Vancea și Domnii Traian Grozăvescu, Laurian Nicorescu și Martalogu de a opera română din loc.

Onoratul public (iar nu numai Bănățeni, cum s'au publicat greșit în numărul trecut) este invitat pe această cale să participe la serată.

*

Corporația birjarilor din localitate a făcut noi demersuri pe lângă consiliul comunal pentru a se încuviința urcarea actualelor tarifuri ale birjarilor.

*

Oficiul sanitar al județului informează, că contrar știrilor lansate, nu s'a ivit până acum în județul Cojocna nici un caz de tifos exantematic.

*

Uniunea chiriașilor din Cluj, invită pe membrii săi să achite cotizațiile pe anul curent, pentru ca să nu se facă cheltuieli inutile cu remizele ce trebuiesc date încasatorilor.

Sediul Uniunii este în str. Universității No. 3, etaj II, ușa 1.

In special sunt invitați D-nii comercianți ale căror prelungiri de contracte sunt apărate de Uniunea Chiriașilor, să se înscrie efectiv în Uniune pentru a sprijini, la rândul lor, Asociația care le dă sprijin.

*

Cereți în farmacii și drogherii numai pudra Höfer și crema Baby.
2542-2

*

Uniunea chiriașilor va ține Adunarea Generală la 18 Februarie cor. în sala Primăriei, la orele 10 dimineața — în caz când vor fi prezenți două treimi din membrii înscriși.

In caz contrar, Adunarea se va ține la 25 Februarie, cu orice număr de membri.

Membrii Uniunii și publicul interesat sunt rugați să participe pentru a lua cunoștință de *raportul de activitate* și de programul pe anul în curs.

*

CHAMPAGNE chelner! încă n'ai sosit? cu champagnia Fabricei Szilágyi — *„FAVORIT"*.
2332

*

Conferințele Astrei

Vineri 16 Febr, orele 6 d. a. în sala No. IV. dela Universitate va vorbi dl prof. D. Pompei despre HENRI POINCARE.

*

In noul buget al resortului de agricultură din Ardeal, s'a prevăzut înființarea unei școli de pomicultură, în comuna Teiu, aproape, de Lugoj. Deoseminea s'a propus înființarea unei școli de Apicultură la Topolăvățul Mare.

La cafeneaua „Europa", artiștii Aurel Dodescu-Dorel și Tase Tălpășanu obțin în fiecare seară succese pe deplin meritate, în creanțiuni noui, printre cari este de remarcat un duet țigănesc plin de humor și de spirit.

Dl Aurel Dodescu în Stanciu și dl Tălpășanu în Chiva culeg ropote de aplauze.

Dna Lucia Dodescu a cărei voce are atât farmec, completează un program artistic alcătuit cu o deosebită grijă și bun gust.

*

Cererile pentru cumpărare de loturi de case, de pe domeniile comunelor, urmează a fi adresate de cei în drept comunelor respective, până la 1 Martie 1623. Se bucură de această favoare de cumpărare, invalizii, văduvele de război, precum și funcționarii, de județ, comună și de stat.

*

S'au suprimat diurnele lunare, pentru medicii orășenești, care făceau servicii la polițiile din Ardeal și Banat. Asemenea diurne se vor servi acestor medici, numai în cazuri de expertiză și de deplasare.

*

Inspectoratul general sanitar din Ardeal, a dat un ordin circular, către toți medicii șefi de județ, și medicii primari de orașe, să facă un control sever al laptelui, prin analize zilnice aplicând cu rigoare măsurile de represiune față de falsificatori.

*

După o știre din Praga comisiunile trimise de guvernul român în Austria și Germania pentru identificarea vagoanelor cisterne luate de armatele puterilor centrale în timpul retragerei, au identificat până acum 71 vagoane-cisterne în Austria și 943 în Germania.

*

La 25 Februarie se va deschide la Timișoara un mare târg de animale (cai și vite cornute).

*

Ministerul sanătății publice a numit o comisiune de specialiști cari să elaboreze un proect de lege pentru protecțiunea copilăriei din prima și a doua vârstă. Comisiunea se compune din d-rii; prof. dr. Manicatide, Burileanu, Zaharescu, Mirinescu, Banu, Zaiplachta și d. Emil Cerchez, director la asistența socială. Legiferarea protecțiunii copilăriei va cuprinde partea medicală și juridică a acestei importante chestiuni.

*

M. S. Regele a semnat decretul prin care se desființează corpul de guarzi al c. f. r. pe ziua de 4 Aprilie.

Știri din Banat

Isprava unui nebun

El evadează din spital și își omoară propria lui mamă

Timișoara, 10. — Locuitorul Ion Herz din comuna Giarmata a fost internat în spitalul de stat dela Lugoj, cu mulți ani înainte încă. In nebunia sa — căci Herz era nebun — el a reușit să scape de două ori din spital. Odată anul trecut, iar acum în preajma anului nou. Primăria din Giarmata cu toate că știa că nebunul a fugit și că se află în casa mamei sale, nu a găsit de bine să anunțe spitalul despre acest fapt. De altfel Herz se purta foarte liniștit și nu dădea de bănuit nimănui că germenul cumplitei sale boale dormitează numai și că într'o bună zi, efectele unei liniști prea îndelungate se vor manifesta tragic de tot.

Eri dimineață, Herz, la o oră foarte matinală, s'a sculat, s'a îmbrăcat, a sucit o țigară, apoi s'a așezat pe un scăunel. La un moment dat însă, apucat fiind de furie, s'a năpustit asupra mamei sale, care dormea încă, și a început s'o sugrume. Un băiat al lui Herz, care dormea cu maică sa împreună, a încercat să dea alarma, dar fiind amenințat de către tatăl său, a trebuit să tacă.

După isprava aceasta sinistra, Herz s'a așezat din nou pe scăunel, a sucit o nuă țigară și i-a zis băiatului să meargă la niște rudenii și să le spună că a murit maică sa. Firește că rudeniilor băiatul le-a povestit cazul în tragicul său. Grăbindu-se la fața locului, rudeniile, însoțite de noi jandarmi, l'au găsit pe Herz pe acelaș scăunel, fumând liniștit.

El a fost predat parchetului spre a i se constata starea mintală. Cadavrul mamei sale a fost înmormântat, după ce, mai întâi, fusese supus unei autopsii în fața autorităților.

Prinderea unui criminal

Locuitorul Ludovic Petrovici din comuna Detta și-a asasinat amanta încă prin luna Noembrie anul trecut. După comiterea asasinatului el s'a refugiat în Jugoslavia, de unde s'a reîntors săptămâna trecută. Jandarmeria din Detta, aflând despre întoarcerea lui Petrovici, l'a arestat în gara locală.

El a fost predat parchetului.

Întâmplări din Cluj

Arestare

Comisarul Leontin Pop dela poliția centrală a arestat și înaintat parchetului pe individul Desideriu Jigmond originar din Cluj, care a comis mai multe excrocherii de peste 25 mii lei. — Numitul incasa diferite sume de pe la unii moșieri, luându-și angajamentul să le aducă lucrători, pe cari moșierii desigur, nu'i mai vedeau.

Păgubașii auzind de prinderea excrocului, au început să se prezinte unul câte unul la poliție, depunând plângerile contra lui Jigmond.

Prinderea unei hoațe precoce

Detectivul Stefan Micu dela Pretectura Poliției Cluj a prins pe fata Herțeg Iosefina de 12 ani din str. Paulian Nr. 11, autoarea furtului de îmbrăcăminte în valoare de câteva mii lei, comis la școala Evreiască din str. Gl. Berthelot.

Cu actele dresate a fost înaintetă parchetului spre a dispune internarea ei într'o casă de corecție.

Rep.

SACI, MUSAMELE
Cumparare. ♦ Vânzare
Institut de imprumut.
Atelier de reparatie.
2186
IZSÓ ALBALA
Timișoara II., Piața Traian 2
Adr. telegr.:
ALBALA Timișoara-Fabrica.

Tratativele de c. f. dela Cluj

Acordul delegației româno-cehoslovace

Conferința de cale ferată româno-cehoslovacă întrunită la Cluj la sfârșitul săptămânii trecute, s'a încheiat Luni după amiază, după-ce a discutat toate chestiunile la ordinea zilei. Căile ferate române au fost reprezentate la această consfătuire printr'o comisie de specialiști în frunte cu d. Hossu, directorul regional al căilor ferate din Cluj.

După informațiunile primite s'a căzut de acord în privința înființării unui tren accelerat între Halmi și Sighet, linie care să fie întreținută în comun. S'a convenit deasemenea pentru înființarea a două trenuri de persoane între Oradea și Sighet, trenuri, cari la întoarcere să aibă legătură cu Bucureștii.

Acordul acesta va intra în vigoare la 1 Iunie, când, obișnuit, se modifică mersul trenurilor de pretutindeni.

Față de propunerile de mai sus ale delegației române, adoptate de conferință, delegația cehoslovacă a cerut să se faciliteze mersul trenurilor cari duc prin Marmație spre Polonia. In privința aceasta s'a căzut deasemenea de acord.

Tratativele acestea, încheiate cu succes, sunt de altminteri numai continuarea tratativelor internaționale dela Lucerna.

Ajungându-se acum la un acord deplin, s'a adus transportului româno-cehoslovac o facilitare esențială, ale cărei efecte se vor constata îndată după intrarea în vigoare a acordului.

Răspândiți „Infrățirea"

Dacă doriți zaharicale fine cereți „MELISSA" CLUJ, Telefon 6-48 și 6-65.
Lloyd 1359 2561

ULTIME INFORMAȚII

(PRIN FIR SPECIAL DELA CORESPONDENTUL NOSTRU DIN BUCUREȘTI)

ORA 2 P. M.

INTERNE

Consiliul de miniștri de ieri. Fixarea candidaturei la Ighiu

Eri dimineața a avut loc un consiliu de miniștri la locuința d-lui Constantinescu, hotărându-se numirea ca rector al universității din Iași a d-lui prof. Simionescu. S'a fixat apoi candidatura d-lui Meteș, prefectul Cojocnei, circumscripția Ighiu. Contra candidat după toate probalitățile va fi dl A. Cuza. Apoi dl Duca a făcut raport despre tratativele urmate cu Ismed Pașa exprimându-și speranța într'o apropiată pace.

*

Ziarul „Lupta" crede a ști că imediat după votarea constituției, M. S. Sa Regele va depune jurământ pe noua constituție.

Plecaree lui Ismed Pașa

Aseară a plecat spre Constantinopol Ismed Pașa.

Congresul Uniunii evreilor pământeni

Congresul Uniunei evreilor pământeni va avea loc irevocabil la 18 Februarie, termenul fiind aprobat și de guvern.

Intrunirea Marelui Colegiu universitar. „Numerus clausus" o imposibilitate.

Marele colegiu universitar s'a intrunit ieri. S'a discutat chestiunea redeschiderei universității. Toți profesorii în afară de dl Paulescu au declarat că „numerus clausus" este imposibil. Sedința sa amânat până pe Vinerea viitoare când se va aduce și decizia.

Respingerea demisiei dlui Iorga

Ministerul Instrucției a răspuns in scris demisiei dlui Iorga, respingând-o și rugându-l să revină asupra ei.

Marele incedim din Capitală

Aseară a isbucnit un groaznic incendiu la moara Traian din calea Rahovei. Vântul a întins incendiul și asupra depozitului de cherestea Pagubele sunt evaluate la 2,500.000 lei. Ancheta a stabilit că focul a luat naștete în biroul fabricei.

Să cumpărăm 1733
dela Drogueria
„EMKE"
Proprietarul firmei:
Barkóczy Alexandru.
Prețuri eftine. Mare asortiment. Serviciu regulat.

EXTERNE

Până unde merge șovinismul german — Noblețea spiritului francez

Paris. — Două mari asociații medicale germane au decis refuzarea îngrijirii bolnavilor belgieni și francezi. Știrea a produs o mare senzație. Asociațiile medicale franceze au declarat că fără a se lăsa influențati de aceasta măsură, vor îngriji și pe mai departe bolnavii fără deosebire de naționalitate.

*

Paris. — Delegația turcă venind din București va fi primită la Constantinopol de către ministrul englez care ii va comunica mesagiul lui Lord Curzon prin care se face apel către Ismed Pașa pentru a stărui ca pacea să se încheie.

Paris. — Kemal Pașa a sosit azi la Smyrna. Situația este liniștită. Stirile din Angora arată atmosfera conciliantă.

*

Atena. Guvernul a decis să trimită câteva vapoare de răsboiu spre portul Smyrna. Ziarele anunță că au trecut prin Sofia mergând sore Angora mai mulți ofițeri germani și austriaci.

*

Constantinopol. — Cercurile aliate sunt informate ca armatele kemaliste din apropiere sunt gata pentru o eventuală lovitură militară. Deasemenea și trupele din Nicodimia și Brussa.

*

Constanța. — Două vase comerciale, unul englez, altul italian, au fost atacate de pirati turci lângă țărmul din Anatolia. Echipagiile au fost prinse iar vasele confiscate.

BURSA

— 13 FEBRUARIE 1923 —

BUCUREȘTI

VALUTE		DEVISE	
Mărci	110—14	Paris	1330
Leva	125—30	Londra	1020
Lire otom.	125—30	New - York	218
„ sterline	980—1000	Bruxelles	—
Franci franc.	1345—50	Roma	1045
„ elveț.	41—1½	Zürich	40
Lire italiene	950—1000	Praga	645
Drachme	240—50	Viena	30
Dinari	190—200	Berlin	76
Dolari	217—8	Budapesta	8½
Napoleoni	780—080		
Aur	—		
Argint	—		
Cor. austr.	30—31		
„ magh.	7—7½		
Socol	645—50		
Mărci pol.	68—70		

ZURICH

CURSUL închid.—seară	
Berlin	175
Amsterdam.	—
New - York	532½
Londra	2495
Paris	3290
Milano	2650
Praga	1575
Budapesta	20¼
Agram	515
București	—
Varșovia	1⅜
Viena	75
Viena stamp.	75

PRAGA

DEVISE	
Amsterdam.	—
Barcelona	—
Belgrad	—
Berlin	1225
București	—
Sofia	—
Zürich	648
Kristiania	—
Kopenhaga.	—
Stockholm.	—
Milano	166¼
Paris	21375
Londra	16125
New - York	3450
Belgrad	343750
București	—
Viena	505
Bruxelles	—
Agram	—
Varșovia	9
Budapesta	137

PARIS

CURSUL deschid.	închid.
Londra	7640 — 7613½
New - York	1632—1624½
Brüssel	—8820
București	770—770
Milano	7810—7810
Zürich	305—305½
Praga	4825—4830
Berlin	57—60
Viena	—22
Varșovia	—

BERLIN

CURSUL închid.—seară	
Amsterdam	—
Bruxelles	—
Roma	1372
Londra	33200
New - York	28200
Paris	1624
Zürich	—
Madrid	—
Viena	4015
Praga	848¼
Budapesta	—
București	—

PRECIZIUNE ȘI ELEGANȚĂ
CELE MAI NOI MODELE

„LONGINES"
Ceasornice de buzunar
Ceasornice-brățară
— in argint, aur, platină —

Se găsesc de vânzare numai la
Fenyő & Braunfeld
Bijoutieri
CLUJ, Piața Unirii. — Telefon 643 și 350.

Scrisori din Arad

Expropriere — Matineu literar — Iluminatul orașului

Comisia agrară din județul Arad, în ședința ultimă a desbătut chestiunea exproprierii unui teren al orașului, din care comisia locală expropriase 3000 jugăre. Consiliul comunal a apelat contra acestei hotăriri. Comisia județană a desbătut chestiunea sub prezidența dlui Horgott și în prezența delegaților orașului Dnii. Dr. Ioan Robu, primar, Dr. Segeși, jurisconsult; Constantin Popa, consilier economic și inginer Herling, cari au cerut, ca avându-se în vedere interesele orașului, să se procedeze mai puțin sever. Comisiunea județană a decis eșirea pe teren, pentru stabilirea stării de fapt. Sentința definitivă e așteptată cu un deosebit inferes în cercurite orășenești.

*

Duminecă, 11 Februarie, a. c. a avut loc al șaptelea matineu literar românesc în orașul Arad. Programul a fost foarte bogat și executat cu mult simț artistic. Remarcăm corul școalei normale sub competenta conducere a profesorului Lipovanu. Acompaniamentul la pian al Dșoarei Cornea, profesoră, a fost ireproșabil.

D-l Dr. Hasnaș, senator, nesosind din cauza înzăpezirii, conferința ocazională a fost ținută de d-l Al. Negură, ziarist, care a vorbit despre influența teatrului francez asupra literaturiri dramatice române. D-l Stamatiad, cunoscutul poet, a citit câteva poezii de-ale sale repurtând un deosebit succes. Ultimul punct a fost o piesă muzicală executată la piano de dșoara M. Lazar.

*

Luminatul orașului Luni a fost din nou periclitat din lipsă de cărbuni. Mulțumită intervenției d-lui primar C. F. R., au acordat uzinei electrice două vagoane de cărbuni, așa că luminatul e asigurat pe un scurt timp.

Coresp.

Un nou spital la Cluj

Unicul spital de chirurgie infantilă și ortopedie din țară

O scrisoare de mulțumire a M. S. Regina Maria

In numărul precedent al ziarului nostru, am arătat activitatea„ din punct de vedere a organizării sanitare în Ardeal sub noua conducere, a dlui profesor dr. Gane. Vorbind despre noile instituții create din luna Mai și până acum, am arătat că între altele s'a creat și un nou spital la Cluj care este de o importanță deosebită.

Noul spital de chirurgie infantilă și ortopedie este unicul în felul lui în intreaga țară. Spitalul acesta posedă ateliere de proteze (membre artificiale, bandaje, ghete ortopedice etc.), săli de mecanoterapie. electricitate medicală, etc.

In acest spital se tratează și se corectează diferite diformări la copii, prin operațiuni și aparate ortopedice.

Dl profesor dr, Gane, în semn de omagiu pentru Suverana noastră. raportând M. Sale despre crearea acestei importante instituțiuni, a rugat pe Suverană să accepte că noul spital să-i poarte numele.

Iată răspunsul M. S. Regina' prin secretarul său particular.

Domnule Inspector General.

Maiestatea Sa Regina, luând cunoștință de cuprinsul adresei D-Voastre cu no. 20386 din 24 Sept., a. c., sosită numai de câteva zile, a binevoit a mă autoriza să Vă înștiințez că, cu multă plăcere primește, ca spitalul ce urmează să fie inaugurat în curând, să poarte numele de „Spitalul de Ortopedie și Chirurgie infantilă Regina Maria". Augusta noastră Suverană bucurându-se din toată inima că veți avea un local adaptat pentru a îngriji și de invalizi și de micuții copii, printre cari tuberculoza oaselor și articulațiilor face, din nefericire, atâtea victime, Vă felicită prea călduros pentru stăruitoare muncă, ce depuneți și rezultatul dobândit și face totodată urări ferbinți pentru sărmanii bolnavi, cari de sigur Vă vor binecuvânta, Binevoiți Vă rog, Domnule Inspector General, a primi încredințarea dintinsei mele considerațiuni.

s. s. DENIZE,

Secretarul particular al M. S. Regina.

*

Trebue să mai adăugăm că noul spital este pus sub conducerea dlui dr. Al. Rădulescu, fost conferențiar la Universitate. Dsa este un medic valoros care și-a făcut un loc de onoare în știință, prin descoperiri și metode personale operative.

Ungaria cere dezarmarea vecinilor

Londra. „Times" anunță că guvernul ungar a prezentat un memoriu Ligei Națiunilor prin care cere dezarmare complectă a statelor limitrofe Ungariei.

PRETUTINDENI
IN ARDEAL
SE CITEȘTE
ZIARUL
INFRAȚIREA

No. 213—1923 not.

Licitațiune minoendă.

Pe baza decisiunei reprezentanțelor comunale din Măguri și Mărișel de sub No. 1—1923 să dă în întreprindere repărarea cancelări și locuinței notariale, precum și a căsarmei jandarmilor din Răcătău plasa Gilău minus oferentului.

Ofertele verbale, sau înscris să pot înainta subscrisului notar cel mai târziu până în 12 (doisprezece) Martie anul curent ora 12, când reprezentanțile comunale vor decide în merit asupra ofertelor intrate. Ofertele înaintate întârzind nu să vor lua în considerare.

Consămnarea luctărilor de lipsă (tâmplar, măsar, zădari) să pot vedea în oarele oficioase în cancelarie notarială din Răcătău.

Maguri, la 22 Ianuarie 1923.

ARDEVAN
notar cercual.

2570

Catalog francez

trimite pentru 3 Lei 1267

Librăria Lepage Cluj.

HOTEL CENTRAL

Sâmbătă 24 Februarie

BALUL

REUNIUNEI COMERCIANTILOR INDUSTRIAȘILOR ȘI MESERIAȘILOR ROMANI DIN CLUJ.

2574

Anunțuri se primesc la Administrația ziarului „Infrățirea"

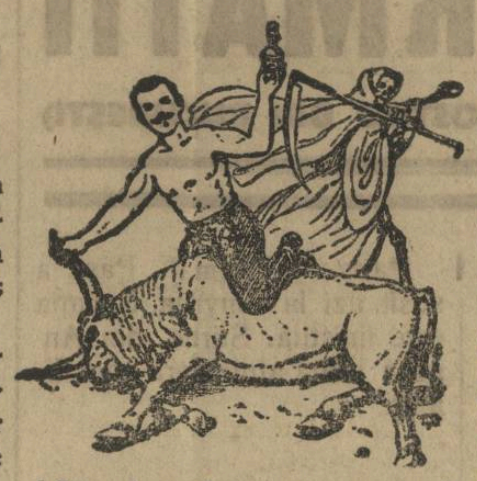

Dă putere și gonește moartea

„DIANA" spirt mentholat este cel mai bun mijloc contra durerilor, pentru poftă de mâncare și pentru întărirea spiritului și corpului. Modul de întrebuințare la fie care sticlă.

Se găsește pretutindeni.

Veritabil numai cu marca „DIANA" 2474

Prima Fabrica Electrica Română S. p. A. CLUJ.

I. Strada Călugărițelor, 1.
Adresa Telegrafică: Relais.
Telefon No. 67.

Materiale pentru instalațiuni fabricație proprii.

Motoare, transformatoare, ventilatoare, perii-cărbuni, contoare, volt și ampermetre, tachimetre, material pentru tensiuni înnalte, precum și dispozitive aparătoare contra trăznetului, întrerupătoare, siguranțe în tub de porcelan, conținuu în depozit. 1914

Bijuteria „SINGHER"

București, Str. Carol No. 38

Anunță clientele că i-a sosit un mare transport de ceasornice, ghete străine impermeabile, genți și altele, vânzându-le prin bonuri. 2544

Reclama este sufletul comerțului

Nr. 17—1923

Concurs

pentru ocuparea postului de conferențiar-propagandist al „Asociațiunii".

„Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român" publică concurs pentru ocuparea postului de conferențiar-propagandist al „Asociațiunii" în următoarele condițiuni:

I. Conferențiarul-propagandist va avea să îndeplinească următoarele lucrări:

a) să reorganizeze despărțămintele și agenturile neactive și să organizeze nouă despărțăminte, agenturi și biblioteci poporale;

b) să înscrie membri de toate categoriile pe seama „Asociațiuni", și să desfacă publicațiunile și biletele de loterie ale acesteia;

c) să țină și publice prelegeri poporale îndeosebi în scopul înființării a tot felul de cooperative și bănci poporale, cum și pentru înființarea altor însoțiri culturale; unde e terenul prielnic să stee într'ajutor, la fața locului, cu toate cele de lipsă pentru înființarea cooperativelor și însoțirilor acestora, cum și să adune date statistice asupra cooperativelor și însoțirilor;

d) lucrările de birou le va îndeplini în unul din biourile „Asociațiunii".

II. Retribuția confențiarulni-propagandist va fi:

a) salar fundamental anual de Lei 4,200.—, plătit în rate lunare anticipative;

b) ajutor anual de scumpete Lei 24,000.—, achitat de asemenea în rate lunare anticipative;

c) cu ocazia călătorilor va primi o diurnă de Lei 50.— și bilet permanent pe Căile Ferate.

III. Ceice vor să reflecteze la acest post, să-și înainteze, *până la 1 Martie nou 1923* Comitetul central al „Asociațiunii" în Sibiiu (strada Șaguna 8) cererile, însoțite de următoarele acte:

a) certificat de botez;

b) certificatele școalelor secundare și speciale ce le-au urmat;

c) certificat despre praxa ce au făcut-o;

d) eventualele lucrări, pe cari le-au scris sau publicat;

e) prezentarea unui memoriu scurt, în vederea viitoarei lor activități la „Asociațiune".

IV. Conferențiarul propagandist se va angajà provizor pe un an, cu începere dela 1 Martie 1923.

Sibiiu, din ședința Comitetului central, ținută la 28 Ianuarie 1923.

Dr. Octavian Russu, vicepreședinte.

Romul Simu, secretar.

Berea nutritoare de malț dublu, specialitatea

GLORIA

produsă de 2248

FABRICA de BERE din TURDA

se capătă iarași pretutindeni.

Scrisori din Târnava-Mare

Acțiunea pentru construirea școalelor la sate

— Consfătuirea dela prefectură —

Intereresul cel mare ce-l poartă conducătorii acestui județ în frunte cu prefectul I. Prescurea față de școală s'a dovedit și cu ocaziunea consfătuirei ce a avut loc în sala prefecturei la 8 Februarie a. c., la care au parcipat toți reprezentanții școalelor primare de stat din județ, cari școale, în numar de 32, au trebuință de edificii noui sau de repararea celui vechi spre a putea corespunde menirei lor. S'au întrunit apro pe 100 de persoane, în mare majoritate țărani, apoi preoți, notari și învățători, ca reprezentați ai sfaturilor școalelor respective. Au fost de față apoi protopopul ort. rom. I. Munteanu din Agnita, ca reprezentant al tractului protopopesc, și primpretorii Matteiu, Grafius și Munteanu, ca șefi ai plaselor, Cohalm Sighișoara și Agnita.

Consfătuirea a fost prezidată și deschisă de dl prefect Prescurea, care a expus clar scopul acestei consfătuiri: afiarea mijloacelor necesare pentruca în timpul cel mai scurt să se deschidă în toate comunele școale primare de stat. Dl prefect atât în cuvântul de deschidere cât și în cursul desbaterilor, a dat sfaturi practice și înțelepte, luminând pe fiecare. Cuvintele Dsale au găsit un larg răsunet în sufletul țăranilor.

A vorbit apoi d-l revizor Bedelean, expunând pe larg intențiunile guvernului actual, în special ale ministrului de instrucție în privința edificării de localuri pentru școlile primare de stat. A adus ca exemplu jertfele făcute de țărănimea din vechiul regat, îndemnând și pe țărănimea din județul nostru ca să dea mâna de ajutor pentru ajungerea acestui scop.

S'a trecut apoi la măsurile ce sunt a se lua și anume: Să se formeze în fiecare comună un „comitet de construcție", care să ia initiativa și să pregătească cu ajutorul locuitorilor din comune materialul trebuincios, ca lemne și arsul cărămizilor.

Lemnele ne esare se vor da de către comune, iar locul unde să se edifice localurile de școli se va asigura prin reforma agrară Munca va fi dată de populație. Aceste comitete vor întreprinde și colectele necesare pentru strângerea de bani. Comitetele are datoria să informeze revizoratul școlar despre toți pașii întreprinși în direcțiunea aceasta, cerând din când în când și îndrumările necesare.

Cei adunați au primit cu însuflețire planul acesta de muncă și în primăvară el va fi aplicat. Așteptăm roadele, cari nu ne îndoim, că vor fi la înălțimea așteptărilor.

Ion Păltiniș

Starea actuală a drumurilor de fier în Rusia

Intr'un recent raport, făcut guvernului sovietic, președintele secțiunei transporturilor dă următoarele lămuriri asupra stării actuale a drumurilor de fier.

Lungimea totală a liniilor ce alcătuiau rețeaua drumurilor de fier ruse, era, înaintea războiului de 43749 verste (o verstă 1 km. 67 m.) Ea este și astăzi aproape aceeași, cu toate că Rusia a pierdut o parte considerabilă din liniile sale, în urma separării Poloniei și a țărilor limitrofe. Pierderea suferită prin această separațiune a fost compensată prin deschiderea de noui căi ferate, a căror construcție era începută încă dinaintea izbucnirii revoluției. Dar 19.000 verste de linii ferate (linii de a treia categorie) sunt actualmente închise, din cauza deficitului enorm ce-l dădea exploatarea lor; deficitul era de 29.000.000 ruble aur pe an.

Cât despre starea drumurilor de fier ruse, din punct de vedere tehnic, ea este, după acelaș raport, destul de puțin satisfăcătoare. E absolut necesar ca 50 la sută din traverse să se înlocuiască, pe când înainte de războiu nu se înlocuiau normal decât 15 la sută. Gările și dependințele lor sunt ruinate pe unele linii în proporție de 30—45 la sută. Personalul cu toate că e de două ori mai numeros decât înainte de războiu, lucrează de 6 ori mai rău. Numărul locomotivelor și al vagoanelor este acelaș dinainte de războiu, dar proporția locomotivelor în bună stare este numai de 35 la sută iar a vagoanelor de 66 la sută.

Congresul Arhitecților

Societatea arhitecților români, a luat inițiativa ținerei unui congres care va avea loc în București, în luna Aprilie, în zilele ce se vor fixa ulterior.

Subiectele puse în discuțiune sunt următoarele:

1. Ingrădirea titlului de arhitect.
2. Necesitatea formărei unui consiliu tehnic superior de arhitecți.
3. Sistematizarea estetică, edilitatea, salubritatea Capitalei și regulamentul de construcțiuni.
4. Criza locuințelor.
5. Instruirea și crearea personalului tehnic mediu pentru lucrările de construcțiune.
6. Responzabilitatea arhitecților și anteprenorilor în lucrările de construcție.
7. Onorariile arhitecților.
8. Sancționarea de congres a regulamentului de concursuri publice.
9. Chestiunea clădirilor publice, construcția și întreținerea lor.
10. Restaurarea monumentelor istorice.
11. Adoptarea condițiunilor de întreprinderi publice la nevoile actuale.

Toți domnii arhitecți, doritori de a lua parte la discuții sau a prezenta memorii vor anunța societatea.

Președinte: *St. Burcuș*

Secretar: *H. Stănculescu*

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu

DOMNIȘOARĂ română, ce posedă limba germană perfect, cunoaște puțin și limba maghiară, poate fi și dactilografă caută post Cu drag primește vizită Str. Gen. Grigorescu 66. (Rákoczi-ut).

Închirieri:

CAUT CAMERĂ mobilată. Plătesc bine, ofer și avantagii. Adresa la ziar sub V. P.

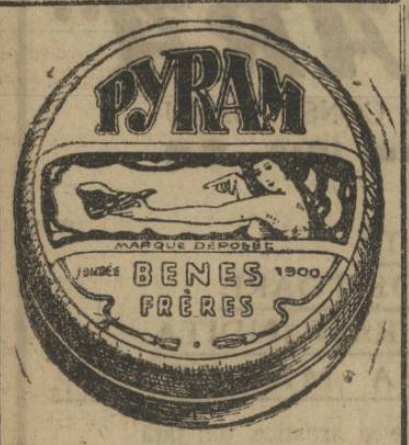

Cea mai fină crema pentru ghete

2557

Dr. IOAN PAUL
MEDIC DENTIST
Cluj, Strada Eminescu (Fadrusz) 8. Consult. 11—1 și 3—7. pentr toți funcționarii publici și particulari precum și familiile lor. 1253
Se lucrează în rate lunare

Uzoni & Tana
Intreprindere electrotechnică și de specialități.
CLUJ, Strada Iuliu Maniu 17
Telefon 210
Intreprindere aranjamente electrice.
Totfelul de reparări electrotcchnice curățiri și transformări pentru mașini de scris și mașini de birou, mașini de fiert și vase de încălzit pe lângă prețurile cele mai avantajoase.
Se pot căpăta rechizite, părți și benzi pentru mașini de scris. 2294

CONSILIUL ORAȘULUI CLUJ.

No. 13185—1922 cons.

Publicațiune.

Consiliul orașului Cluj deschide concurs public nou pentru darea în chirie pe timp de 5 ani a crâsmei din târgul de vite.

Toți acei ce doresc a închiria localul de mai sus vor înainta ofertele lor închise în scris și adresate Consiliului orășănesc cel târziu până la 1 Martie 1922 la Registratura orașului.

Reflectanții sunt obligați că la înaintarea ofertelor lor să depuna la Cassa alodiala a orașului un vadiu de 5000 adeca cincimii Lei ca garanța alăturând dovada despre depunerea sumei acesteia la oferta respectivă.

Condițiunile de licitație se pot vedea la oficiul administrației economice str. Cogălniceanu No. 4.

Cluj, la 6 Februarie 1923.

Primar:
Dr. POP.

2572

CONSILIUL ORAȘULUI CLUJ.

No. 13708—1922 cons.

Publicațiune.

Consiliului orașului Cluj deschide concurs public nou pentru da ea în chirie a macelariei oficiale de pe lângă Abatorul public pe timp de 3 (trei) ani.

Toți acei cari doresc a închiria localul de mai sus ofertelor închise le vor înainta Consiliului orășănesc în scris cel mai târziu până la 1 Martie 1923 la Registratura orașului.

Reflectanții sunt obligați ca la înaintarea ofertelor să depună la Cassa alodiala a orașului un vadiu de 5000 adeca cincimii Lei ca garanța alăturând dovada despre depunerea sumei acesteia la oferte respectivă.

Condițiunile de licitație se pot vedea la direcția abatorului public.

Cluj din sedința cons. oraș. ținută la 6 Febr. 1923.

Primar:
Dr. POP.

2573

De vânzare

un turn 18 m. înaltime construcție fier cu pomă de apă de mânată cu vânt. Mașini pentru fabrică de măiuri, de mobile și pentru desfăcut porumb. Trăsuri și alte obiecte în condițiuni bune

De privit în Str. Baciu No. 2. Informațiuni se dă Strada Căii Ferate No. 4. Moara Friedma n. 2559

Reclama este sufletul comerțului

Avantajele sunt mari: purtați tocurile și talpa de cauciuc PALMA

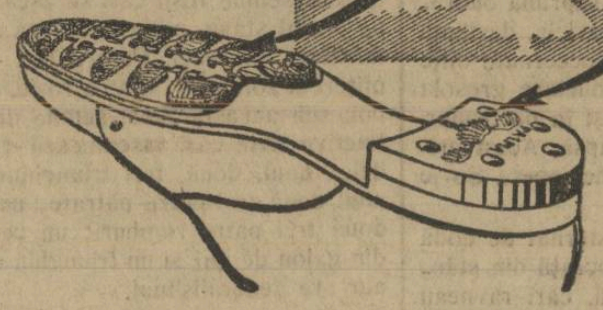

Reclama 2734

Târgul Internațional de Mostre din Praga

De la 11—18 Martie 1923

Sursa cea mai favorabilă de cumpărare pentru orice negustor, industriaș și agricultor din România. Exepun cele mai renumite fabrici din Cehoslovacia

Avantagii excepționale pentru vizitatori Târgului: 33% reducere la toate trenurile din Cehoslovacia, 75% reducere la viza pașapoartelor, îngrijire de locuințe, serviciu de informațiui etc.

Legitimații, prospecte și informațiuni la:

Reprezentanța Târgului **Reclama** CLUJ, Piața Unirei 4.

Se primesc și pașapoarte, spre vizare la consulatul c hoslovac. 2548

Casa în Cluj vând

18 camere, grădină, magazii, apartament disponibil pentru cumpărător.

Informații 1—3 p. m. advocat A. Stătescu Strada Samuel Micu No. 2 Cluj.

AUTO-MECANICA S. R. A. LEONIDA & Co. UNITE
Soc. Anonima
CLUJ
Din BUCURESTI
Reprezentanța Generală A.
ATELIER SPECIAL DE REPARAȚIUNI DE AUTOMOBILE ECSECUTA ORI CE LUCRARI IN METAL.
INSTALAȚIUNE MODERNĂ PENTRU SUDURA AUTO-GENA.
Instalațiune modernă pentru REPARAT și INCĂRCAT ACUMULATORI
CLUJ, Regina Maria No. 10 2223 **CLUJ, Calea Dorobanților No. 18. CLUJ.**

SALAMUL HERZ,
cu renume mondial, s'a pus iar în vânzare
Fiecare salam va purta pecetea noastră de plumb, cu marca fabricei. 2553
Marca fabricei

Fiii lui ARMIN HERZ
Fabrică românească de salam
Timișoara, str. 10 Murășanu 2
Telefon 13-16.
Adresa telegrafică:
Herzius Timișoara.

Noua armată rusească

Semnele distinctive

Bolşevicii nu aveau încă puterea în Rusia când, la 14 Martie 1917, a fost dat la Petrograd renumitul Pricaz No. 1. care suprima onorurile, în afară de serviciu, desfiinţa titlurile de noblețe decernate ofițerilor, oprea orice purtare grosolană față de soldaţi şi în particular, tutuirea, sub pedeapsă. Acest pricaz era de pe atunci opera Sovietelor.

Ţarismul era răsturnat de două zile, şi social-democraţii din stânga, adică bolşevicii, cari râvneau la putere, puneau pe do idin ai lor, George Nakhamkés-Stekloff, azi prim-redactor la „Izvestia“ din Moscova, organul oficial al republicii ruseşti, să redacteze renumitul pricaz pe care Goutchoff ministrul de războiu din cabinetul Lvoff — l-a lăsat să se răspândească printre trupele ruseşti şi să săvârşească opera-i de descompunere.

Când au luat puterea, în Noembrie 1817, bolşevicii au măgulit mai mult încă pe soldaţi. Soldatul era massa şi massa li era trebuincioasă. L'au întârâtat deci din toate puterile împotriva burghezilor şi a şefilor, şi atunci s'a asistat la acele înspăimântătoare hecatombe de burghezi şi de ofiţeri. Gradele, decoraţiunile epoleţii galonaţi, toate acestea au dispărut ca prin farmec.

Armata devenise o ceată ascultând de cine d ape faţă teoriile cele mai îndrăzneţe, de cine striga mai tare. Apoi, către 15 Ianuarie 1918, un decret semnat de Lenin şi de comisarii poporului dela Războiu şi dela Marină, Dybenko şi Podvoisky, instituia armata roşie, cu serviciu voluntar pe o durată de şease luni. La 29 Mai următor, nou decret proclama serviciul obligatoriu, şi mobiliza vechile contingente, înzestrând cu îmbelşugare unităţile cu supraveghetori politici numiţi comisari. Cu această armată guvernul Sovietelor a venit de hac lui Colceag, lui Denickin, lui Wrangel, lui Iudenici, etc. Dar armata roşie, a cărei direcţiune o luase Trotzki, era de parte de a da toate roadele pe care guvernul vrea să le tragă din ea. Un decret din 28 Septembrie 1922, care decreta serviciul obligatoriu pentru toţi cetăţenii de sex bărbătesc ai republicii, pare a fi orgainzat-o întrun mod definitiv. După acest decret orice cetăţean e soldat, dar cu diferenţe simţitoare de tratament după cum face parte dintr'o clasă socială sau din alta.

Serviciul e de optsprezece luni la infanterie şi artilerie, de doi ani şi jumătate la cavalerie la artileria călăreaţă şi la armele technice; de trei şi jumătate la flota aeriană (aeroplane), de patru ani şi jumătate la marină. Toţi cetăţenii sunt pasibili de a fi chemaţi în activitate până la vârsta de 40 de ani şi chiar după această vârstă, în caz de extremă nevoie.

Nici un ofiţer, dar un personal de comandament. Nici un epolet, dar nenumărate galoane.

Bolşevicii n'au mai restabilit demnităţile de ofiţeri, nici epoleţii, dar au întemeiat un personal de comandament şi o ierarhie tot aşa de complexă. şi tot aşa de riguroasă, dacă nu mai mult, decât în vechea armată ţaristă. Ca pe timpul ţarului, soldatul roşu care e interpelat de un comandant de companie sau de oricare alt şef, trebuie să ia numai decât „poziţia“ şi să rămână cu mâna la înălţimea frunţii, în atitudinea de salut, cât va ţinea convorbirea.

Epoleţii dispăruţi au fost înlocuiţi prin semne roşii cari se aşează pe braţul stâng, puţin deasupra suflecăturii mânecei. Pentru toţi — ofiţeri şi soldaţi — o stea roşie, apoi, sub această Stea, semne distinctive roşii cari însemnează gradele: unul, două, trei triunghiuri; unul două trei patru pătrate; unul două trei patru romburi; un cerc din galon de aur şi un triunghiu de aur are generalisimul.

La marină

La marină, personalul de comandă este, de asemenea cu îmbelşugare înzestrat cu galoane purtate pe mânecă deasupra suflecăturii: unu, două galoane înguste; unu, două, trei, patru galoane de lăţime mijlocie; un galon lat şi unul mijlociu, unul lat şi două mijlocii şi însfârşit un galon lat şi trei mijlocii are amiralisimul sau ajutorul ministrului marinei.

In afară de aceste galoane, soldaţii şi marinarii poartă pe mâneca stângă, cel mai adesea deasupra cotului, semne deosebitoare însemnând arma sau specialitatea lor. La guler figurează numărul regimentului.

Noul jurământ

Sub vechiul regim unităţile aveau toate câte un naş; cutare regiment care avea, de exemplu, altădată ca şef de onoare pe împărăteasă e pus astăzi sub patronatul sovietului din Tula. Defilarea este restabilită cu acelaş pas de paradă ca altădată şi cu aceleaşi cântece. Şi jurământul a revenit de asemenea, nu către ţar şi către patrie, ci către republica sovietică; textul a fost redactat de Trotzki, la 26 Martie 1922: Iată'l:

Eu, fiu al unui popor de muncitori şi cetăţean al Republicii Sovietice, iau titlul de soldat al armatei de lucrători şi ţărani.

Inaintea claselor harnice ale Rusiei şi ale Universului mă angajez să port acest titlu cu onoare, să învăţ cu conştiinţă meşteşugul armelor şi să apăr ca pe lumina ochilor mei bunurile armatei şi ale poporului împotriva oricărei încercări şi atacuri.

Mă angajez să observ cu stricteţă disciplina revoluţionară şi să execut fără a murmura toate ordinele şefilor numiţi de guvernul lucrătorilor şi ţăranilor.

Mă angajez să mă abţin eu însumi şi să abat pe camarazii mei dela orice act susceptibil de a păta şi de a înjosi demnitatea de cetăţean al Republicii sovietice şi de a îndruma toate sforţările mele şi toate gândurile mele către ţinta sfântă a desrobirii tuturor lucrătorilor.

Mă angajez că la cea dintâi chemare a guvernului lucrătorilor şi ţăranilor să apăr Republica sovietică împotriva oricărui pericol şi oricărui atac al inamicilor ei, şi de a nu cruţa puterile mele nici vieaţa mea însăşi, în lupta pentru Republica Sovietică rusească, pentru cauza socialistă şi pentru fraternitatea popoarelor.

Dispreţul general să mă copleşească şi să cadă asupra mea braţul îngrozitor al justiţiei revoluţionare dacă vreodată cedez gândului rău de a viola acest jurământ solemn.

•

Adăugăm că armata normală este actualmente în Rusia de 800.000 de oameni, dar că adăogându-i detaşamentele speciale de miliţii comuniste, etc., ea atinge cifra de un millon.

Datorită atâtor sforţări făcute de noul regim pentru a apropia această armată de cea veche, regimentele roşii sunt însfârşit privite ca o forţă serioasă de către acele autorităţi militare cari s'au specializat în studiul chestiunilor militare ruseşti. Am putea spune însă că armata roşie, prin slăbiciunea generală a instrucţiunii cadrelor şi a trupei şi prin insuficienţa calităţii şi cantităţii, materialului de războiu, rămâne oricum o armată încă slabă.

G. R.

CURIERUL SPECTACOLELOR

Teatrul Maghiar

Mercuri: Manevra de toamnă (Operetă, cu concursul d-lui Edmund Sümegi. Preţuri obicinuite. Abonament de zi No. 89. B.)

Joi: Fetele Gyurkovits. (Ca reluare. Cu distribuţia nouă a rolurilor. Preţuri de premieră. Abonament de premieră şi operă No. 34).

Vineri: Fetele Gyurkovits. (Preţuri obicinuite. Abonament de zi No. 90, C.)

Sâmbătă matineu: Gülbaba. (Preţuri reduse.)

Sâmbătă seara: Pasărea de aur. (Pentru a 7 ora. Cu distribuţia nouă a rolurilor. Preţuri obicinuite. Abonament şters.)

Sâmbătă noaptea: Beethovensonate. (Dramă. Premieră) Un mic Cranson. (Feerie. Premieră. Urmează: Debutul d-nei Elena Szász şi a d-lui Ferenczi). Preţuri de premieră. Locurile abonate se vor rezerva la cassa teatrului până Luni la orele 12).

Duminecă matineu: Voevodul ţiganilor. (Preţuri reduse).

Duminecă seara: Susana. (Operetă cu distribuţia nouă a rolurilor. Preţuri de premieră. Abonament de zi No. 91. A.)

Duminecă noaptea: Maria. (Pentru a 3 oră. Urmează: Elena Szász şi Ferenczi cu program nou. Preţuri de premieră).

Luni: Fetele Gyurkovits. (Preţuri obicinuite. Abonament de zi No. 92. B.)

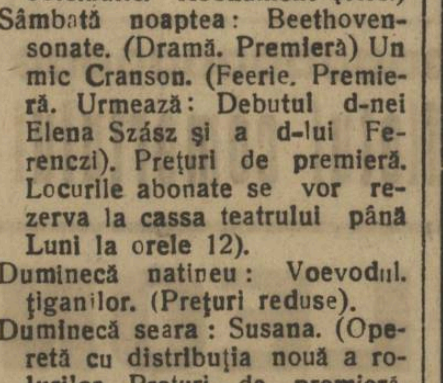

Fabrica de Mobile ANTAL ERNŐ
Cluj, 2523
Str. Moldovei 8. (fost Varga).
Vinde după comandă şi se pot găsi gata Mobile: Dormitoare complecte. Aranjamente pentru birou cu 30% mai eftin ca la ori care magazin sau fabrica de Mobile.

Citiţi „FLACĂRA“
Intemeiata de CONST. BANU
In anul 1914.
CEA MAI BOGATĂ
CEA MAI VARIATĂ
CEA MAI FOLOSITOARE
CEA MAI RĂSPÂNDITA
ŞI CEA MAI EFTINĂ
Dintre toate revistele literare şi artistice din ţară
Apare săptămânal
Cu colaborarea celor mai de seamă scriitori români şi străini în 16 pagini format mare, cu copertă colorată şi se vinde **3 lei** numerul.
ABONAMENTE: 150 lei pe an
75 lei pe 6 luni.
Redacţia şi administraţia: Bucureşti, Str. Câmpineanu 40

CARTEA ROMÂNEASCĂ
SOCIETATE ANONIMĂ CU CAPITAL DE 25.000.000 LE
BUCUREŞTI
INSTALAŢIUNI MODERNE DE ARTE GRAFICE
TIPOGRAFIE
LITOGRAFIE
Secţia fotografica „FOTOGLOB“
ZINCOGRAFIE
TURNATORIE
— LEGATORIE ŞI — LINIATURA MECANICA
INSTITUTELE DE DESFACERE
Stabiliment industrial pentru confecţiuni de hârtie şi carton. Liniatura mecanică. Fabricaţiune specială de registre de comptabilitate.
Caete de şcoală, Carnete şi orice fel de alte lucrări liniaturi speciale. — Blocuri de desemn, Repertoare alfabetice, Bibliorhapte, Mape de dosare, Dosare Stolzenberg, Albume şi orice lucrări de legătorie de cărţi. **Fabricaţiune de plicuri** comerciale, oficiale şi ori ce alte mărimi şi formate uzitate şi după comandă. — Cassete de hârtie de scrisori în diferite formate, feluri şi calităţi obicinuite, albe, colorate şi de lux.
Bilete de logodnă. Invitaţii de nuntă
CARTONAJE
p. farmacii, confiserii şi alte articole industriale.
Asortiment complect de cărţi de Şcoală, Pedagogice, Literare, Ştiinţifice, Juridice, etc. Reviste Literare, Jurnale Politice şi de Mode, româneşti şi în limbi străine.
ARTICOLE DE BIUROU şi PAPETARIE
Călimări şi garnituri complecte pentru Biurouri, Genţi de piele, Agende pentru advocaţi şi de biurou, Albume, Notese, Creioane mecanice, Registre de Contabilitate, etc., etc.
Ateliere moderne pentru pozări individuale, măriri fotografice nelimitate în dimensiune, executare în negru, sepia, aquarell şi ulei, plăci de email în alferabile pentru monumente. Reportaj fotografic continun a evenimentelor din toată ţară şi în fine tot ce se înrudeşte cu această branse
Toate materialele necesare Cancelariilor. Articole de desemn şi de pictură.
CENTRALA: Bulevardul Academiei 3
SEDII: C. Sfetea, Calea Mosilor 62-64 şi Calea Victoriei 68 Ionniţiu, Str. Selari 12, Rasidescu, Str. Paris 16. Fotoglob Bul. Academiei 3. — SUCURSALA: CLUJ, Piaţa Unirei 7 TIMISOARA, Piaţa Tepeş-Vodă. 2 — IAŞI, Str. Lăpuşneanu 1

Anunţuri
se primesc la Administraţia ziarului „Infrăţirea“ şi la toate agenţiile de publiţitate.

Institutul de Arte Grafice, Editură şi Librărie „CARTEA ROMÂNEASCĂ“ Cluj, Calea Dorobanţilor No. 14—16. Telefon: 202.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul III. ◆ No. 728 8 PAGINI ◆ UN LEU ◆ 8 PAGINI Duminică 18 Februarie 1923

Infrățirea

74 „Transilvania Nr. de schimb Sibiiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN pentru autorități . 240 L.
PE 1 AN . . . . . 180 L.
PE 6 LUNI . . . . . 90 L.
PE 3 LUNI . . . . . 45 L.

Reforma fiscală

— Cu prilejul venirei ei în discuția Senatului —

In timp ce opoziția continuă campania de defăimare prin presă și de agitațiuni la „Dacia", cu o inconștiență, egalată doar de reaua credință, parlamentul lucrează temeinic la înfăptuirea reformelor, care vor consolida statul român în noile sale granițe.

Răspunzând la Cameră opoziției, care acuza guvernul că n'are un buget echilibrat. D-l Vintilă Brătianu a făcut o strălucită expunere a adevăratei situații financiare și economice a Statului român, dovedind cu elocința cifrelor că grație unei politici financiare de ordine, și economie bugetul actual nu numai că satisface toate nevoile Statului, dar datorită încasărilor care se ridică la un plus de 4 miliarde 600 de milioane, față de perioada corespunzătoare a anului trecut, guvernul a avut posibilitatea de a achita plățile rămase în urmă, de a îmbunătăți soarta funcționarilor și de a da peste un miliard, pentru nevoile atât de urgente ale căilor ferate.

Cu ocazia luării în considerare a proectului reformei fiscale de către Senat, după discursul raportorului, d-l Tony Iliescu, d-l ministru de finanțe a venit din nou să lumineze opinia publică asupra operei guvernului, stăruind de această dată în special asupra spiritului democratic, care l'a condus la alcătuirea actualei reforme fiscale.

Relevând progresul imens pe care'l avea în trecut impozitul pe venitul unic al lui Emil Costinescu, deoarece era singurul care prevedea în acele vremuri proporționalitatea, d-l Ministru de finanțe a arătat că nevoile actuale și principiile democratice cer înlocuirea acestui sistem de impozite cu unul nou, care are la bază principiul progresivității.

De acest principiu se călăuzește reforma fiscală a guvernului.

Critica de căpetenie care s'a adus reformei financiare și prin presă și cu ocazia discuțiunei la Cameră a fost că ea nu se deosebește de legea votată de parlamentul trecut; impozitele prevăzute fiind tot atât de mari ca acele din legea inaplicabilă a D-lui Titulescu.

D-l Ministru de finanțe a arătat viciile care au făcut ca reforma fiscală a d-lui Titulescu să cadă în desuetudine.

In afară de faptul că era prea confuză, deci greu de pus în aplicare, reforma fiscală a fostului ministru de finanțe nu putea fi simpatică opiniei publice, fiindcă porunea de la un guvern care nu avea nici un credit în fața ei, pierzându-și autoritatea morală prin o risipă neîntrecută a finanțelor Statului.

Politica de economii a guvernului actual îi dă autoritatea morală de a depune în aplicare o reformă, care având în vedere nevoile imperioase ale Statului, ține în același timp seama și de contribuabil.

Se vede pretutindeni preocuparea democratică de a apăra pe cei mai nevoiași de impozite prea grele.

Astfel muncitorii nu suportă impozitul pe salarii, decât dacă munca lor are un caracter de continuitate iar funcționarii au o cotă mai redusă decât cea actuală, de 5 la sută până la salariul de 5000 lei lunar; dimpotrivă cei cu lefuri mai mari de cât această cifră sunt impuși cu 8 la sută.

Impozitul pe capital a fost suprimat fiindcă constitue o piedică reală în desvoltarea întreprinderilor particulare, fiind dăunător atât muncitorului cât și capitalistului.

Proectul impune însă mai greu pe proprietarii ce-și arendează moșiile, preferând unei activități productive să încaseze doar renta capitalului investit în pământ, sau pe cei cari stau în străinătate, cari se sustrag impozitelor indirecte și de consumație, lipsind în același timp Statul de munca lor.

Interesele reale ale democrației muncitoare și productive au cerut o sumă de înlesniri, care să încurajeze industria națională. — Astfel se acordă scutiri de taxe celor cari transformă pământuri neproductive în terenuri cultivabile, întreprinderilor industriale și miniere noui până în al 5-lea an de funcționare.

Unificarea impozitelor, în cuprinsul României întregite, e încă un fapt care arată spiritul democratic al actualei reforme fiscale. — Cetățenii noilor provincii și în special cei din Ardeal, unde impozitele vor fi mult mai reduse decât până acum nu pot fi decât recunoscători guvernului, care și cu aceasta reformă s'a arătat condus de dragostea pentru binele obștesc și dorința armonizării claselor sociale.

Rolul inițiativei private

Nu numai acum după războiu când nevoile publice s'au mărit în o măsură neașteptată, ci în toate timpurile, — bunul mers al rosturilor dintr'un stat a avut nevoia pe lângă priceperea și munca stăruitoare a conducătorilor, dar și de un sprijin necondiționat din partea inițiativei private.

Dacă opinia publică își înțelege îndatoririle ei, este evident că dificultățile ce se ivesc pot fi mai lesne înlăturate, iar problemele de interes general își găsesc deslegarea lor mai repede. Urmărind situația dela noi din acest punct de vedere, constatăm că înainte de războiu inițiativa privată se manifesta în toate direcțiunile într'o proporție cu mult mai mare decât astăzi. Dovada acestei afirmațiuni o făceau marele număr de societăți cu caracter public, al căror scop principal era de a completa lipsurile acolo unde din multe considerațiuni întârzia intervenția statului.

Acum nu numai că inițiativa particulară nu se manifestă potrivit cu cerințele, dar ea scade acolo unde înainte dădea rezultate pozitive. Cauzele pot fi multe și de sigur că cea mai principală se datorește stării precare economice din prezent, când fiecare se gândește mai mult la înlăturarea greutăților vieței zilnice, decât la prosperarea colectivității.

Inlăturarea inițiativei private este o mare perdere pentru progresul neamului nostru. c
mult cu cât societatea prezintă lipsuri a căror complectare depinde mai puțin de intervenția statului, decât de cea particulară.

Cu deosebire în teritoriile din nou alipite trăite până acum sub regimul altor state streine de durerile noastre, inițiativa privată se impune mai mult ca ori unde. Grăbirea unificării naționale se bizue numai pe felul cum fruntașii societății românești își înțeleg îndatoririle lor față de cerințele neamului.

Referindu-ne la cele ce petrece în alte țări în această privință, observăm că acolo inițiativa particulară s'a arătat a fi de mare folos oficialității în acțiunea lor de realizări naționale. Nu mai departe în Franța, societățile înființate în vederea protejărei intereselor diferitelor ramuri de activitate, au luat un avânt neîntrecut. Intreaga Alsacie-Lorena e plină de misionari francezi majoritatea lor veniți din dorința personală de a contribui la unificarea națională a acestei provincii. Firește însă că aceste curente sănătoase, se datoresc activității depuse de Societățile particulare franceze create cu scopul ca să șteargă urmele războiului. Datorită lor, realizările în Franța din acest punct de vedere sunt mari în comparație cu timpul scurt dela războiu incoace.

Totuși sunt speranțe că scăderea inițiativei private de la noi, atât de dăunătoare intereselor noastre sociale și naționale va înceta și o spunem aceasta bazați pe înfăptuirea operilor legislative la care se lucrează în prezent, a căror aplicare va trezi la o nouă viață întreg organismul nostru public.

...uația Austriei

— Declarațiile cancelarului austriac — Austria cere să intre în posesiunea creditelor externe —

In ultima ședință a Consiliului Societății Națiunilor s'au aprobat sugestiunile elaborate de comitetul de control în ceiace privește refacerea economică și financiară a Austriei. Consiliul a luat act de autorizația dată de comitetul de control pentru un împrumut de 3 milioane și jumătate lire sterline cu termen scurt, printr'o emisiune de bonuri de tezaur.

Acest împrumut va fi garantat prin venitul brut al vămilor și al monopolului tutunului austriac, și, în totalitate, de către puterile semnatare a legilor de garanție pentru Austria.

Delegații celor trei mari puteri, Franța, Anglia și Italia, au anunțat că guvernele respective au intrat în legături cu guvernul austriac în vederea încheierii unui tratat de comerț.

Tot în această ședință a Consiliului Societății Națiunilor, cancelarul Austriei, d. Seipel, a mulțumit marilor puteri pentru sprijinul dat țării sale și și-a exprimat deplina încredere în ajutorul Societății Națiunilor.

A doua zi după această ședință, cancelarul austriac a dat un interview unei gazete franceze în care și-a mărturisit punctul său de vedere asupra sforțărilor de a remedia situațiunea grea a Austriei și a arătat în ce măsură țara sa și-a îndeplinit obligațiunile pe cari și le-a asumat.

Iată, în rezumat, declarațiile d-lui Seipel:

Guvernul austriac trebuia să obțină dela Parlament ratificarea declarațiunei de independență politică semnată de el. Această ratificare a fost obținută.

Guvernul austriac are o lună răgaz pentru a-și începe realizarea programului de reforme în termenul fixat de Societatea Națiunilor.

Trebuia, în același timp, ca guvernul austriac să obțină dela Parlament valoarea unei legi prin care să se dea, timp de doi ani, orcărui guvern depline puteri pentru a lua, în marginile programului de reforme și de însănătoșire, orice măsură care, după avizul său, ar fi necesară în vederea de a asigura la sfârșitul acestei perioade restabilirea echilibrului bugetar, fără a fi nevoie să recurgă la o nouă sancțiune a Parlamentului.

Societatea Națiunilor a menit în Austria ca mandatar în permanență pe d-rul Zimmermann, fost primar al orașului Rotterdam, cu titlul de comisar general. Acesta s'a putut convinge în timpul cât a stat la Viena de sforțările realizate de guvernul austriac pentru a-și îndeplini programul.

Inainte de a primi creditele externe, guvernul republicei Austriei a luat toate măsurile pentru a reduce deficitul bugetar.

Numărul funcționarilor a fost scăzut: la 31 Decembrie 25.000 de funcționari au fost suprimați; într'un an și jumătate de aci încolo încă 25.000 de funcționari vor fi licențiați din serviciu.

Impozitele pe consumațiune, veniturile și taxele vamale au fost considerabil sporite ca și prețurile pe căile ferate.

Deficitul a fost astfel aproape împlinit numai prin ajutorul resurselor interne.

Veniturile interne au produs mai mult de 90 milioane coroane aur, sumă importantă, dat fiind situația actuală a Austriei.

In afară de acestea, guvernul a creiat o nouă bancă de emisiune. Inflațiunea fiduciară a fost stăvilită. Dela 18 Noembrie 1922 nu s'a mai făcut nici o nouă emisiune de bilete de bancă. Guvernul austriac a întocmit pentru anul 1923 un buget defniitiv în care se ține seamă de situațiunea economică actuală.

Ceiace Austria cere acum pentru a'și desăvârși programul său de refacere sunt:

1) Punerea sa în posesiunea creditelor externe făgăduite;

2) Suprimarea sau cel puțin îndulcirea barierelor economice atât de riguros ridicate între state dela războiu încoace.

Cancelarul și-a exprimat apoi încrederea sa în refacerea economică și financiară a Austriei pe care au întărit-o pe de o parte buna voința marilor puteri și rezultatele obținute până acum de Societatea Națiunilor, iar pe de altă parte eforturile realizate în Austria.

Moartea d-lui Totoianu

Aseară la orele 11 a murit în localitate. Ion Totoianu, medicul primar al orașului Cluj, în urma unei boli căpătate pe front și care i-a provocat ieri o hemoragie cerebrală. Moartea acestui distins medic a produs o adâncă consternare în în cercurile din localitate și dispariția lui este regretată de toți cei cari l'au cunoscut. Corpul defunctului va fi transportat mâine în Șard-ighiu unde va fi înmormântat în cripta familiei.

Transmitem îndureratei familii adâncile noastre regrete.

Mișcarea culturală, teatrală, literară, artistică

Conferințele „Astrei"

O carte necitită: Cartea conștiinței

Conferința dlui Ion Agârbiceanu ținută Miercuri seara la ora 6, în sala IV-a a Universității.

In fața unui numeros și select public dl Ion Agârbiceanu a desvoltat Mercuri seara o conferință de o rară valoare morală. Ridicându-se peste îngrădirile unei religii, dar totuși rămânând în cadrele filosofiei teiste, ne-a condus în biblioteca eului nostru spre a ne arată acolo o „carte necitită" și care totuși are mai mare valoare ca ori care alta. Această carte e: cartea conștiinței.

Oamenii în ziua de azi nu mai citesc această carte, nu mai vreau să se cunoască pe ei înșiși. Se mulțumesc numai cu cunoașterea celorlalți, pentru care adese își jertfesc aproape viața întreagă, Și e nefiresc așa. Omul trebuie să se ridice deasupra îngrădirei în care'l ține trupul, și aceasta o poate face numai prin citirea în cartea conștinței care e drept, nu ne schimbă în Cristoși, dar ne învață să iubim și să iertăm greșelile altora, căci ne cunoaștem pe noi cari nu suntem fără greșală.

Prin citirea în cartea conștienței i-se fixează omului locul în cadrele existenței. Din cititul în cartea conștiinței s'au născut operele mari de artă în clipele singurătății creatoare.

Ideile sociale, religiile, marile adevăruri, sunt tot rezultatul unui amănunțit citit în cartea conștiinței.

Tot ce ne leagă de ceva mai înalt e cunoașterea noastră. Fără cititul în cartea conștiinței noastre nu suntem decât o roată ieșită din osie, care se rostogolește, dar înainte de a ajunge la țintă se răstoarnă la o margine de drum.

Conferențiarul a încheiat îndemnând citirea în cartea conștiinții, pentru ca astfel să ne putem realiza propusele aspirații.

Un precursor al lui Pasteur

Centenarul lui Pasteur a dat microbiologiei o nouă actualitate. Câțiva savanți indiscreți au voit să cerceteze în ce moment al istoriei științifice se descoperă primele aluzii la existența germenilor patogeni.

Cea mai veche mențiune pare, că se găsește la Varro din Narbonna. Acest scriitor latin, contimporan al lui Cicero, a fost unul din spiritele cele mai remarcabile ale timpului său prin întinderea enciclopedică a cunoștințelor sale. In cartea sa **De re rustica**, el își avertizează cititorii să nu locuiască în regiuni mlăștinoase pentrucă, spune el, „animale minuscule pe care ochiul nu le poate descoperi, foiesc în aceste mlaștini. Transportate de aer, ele pătrund în corp prin gură și nări, și pricinuesc boli de cari e foarte greu să te scapi".

Napoleon și electricitatea

Pe vremea când era prim consul, Napoleon Bonaparte, care se interesa de aproape de științele matematice și fizice, pare că prevăzuse cu perspicacitatea sa extraordinară, formidabila desvoltare pe care avea s'o ia electricitatea, pe timpul acela, deabia la începuturile sale.

In anul 1801 Napoleon fondă un premiu de 60.000 de franci, ale cărui condițiuni sunt următoarele:

„Doresc să dau ca o încurajare o sumă de 60.000 de franci acelula, care, prin experiențele și descoperirile sale, va face ca electricitatea și galvanismul să meargă cu un pas mai departe comparabil cu acela, pe care l'au realizat pentru aceste științe Franklin și Volta. Scopul meu special este să încurajez și să îndrept atențiunea fizicienilor asupra acestei părți a fizicei, care după părerea mea, înseamnă drumul marilor descoperiri".

Ampère care în această epocă pregătea o lucrare asupra electricității, se gândi o clipă să obțină acest premiu, dar el fu întors dela acest gând prin compunerea cărții sale asupra teoriei matematice a jocului, care fu de altfel punctul de plecare al celebrității sale.

Premiul fu obținut de fizicianul Dawy prin descopirea sa asupra raporturilor atracțiunei chimice și atracțiunei electrice și prin descompunerea oxizilor metalelor alcaline și alcalino-feroase.

A apărut cartea de telefon pe anul 1923—1924 și se găsește de vânzare la Oficiile poștale.

Prețul 30 Lei.

ECOURI

Curioasa aventură a unei americance

Ziarele americanese ocupă în reportagii senzaționale despre o aventură foarte curioasă a d-șoarei Claire Kogers, nepoata unuia dintre cei mai bogați supuși americani a d-lui Eugen O'Neill.

Miss Claire studentă la universitatea „Columbia", acum câteva zile dispăruse. După multe cercetări a fost găsită într'o mansardă a cartierului studențesc. Toată averea nouei ei gospodarii era o simplă mașină de scris.

Istorită de lipsurile duse în cele câteva zile, de foame și de frig, d-ra Claire a fost găsită zacând în mijlocul unor mari grămezi de hârtie, scrise toate la mașină.

Intrebată asupra cauzelor cari au făcut-o să'și părăsească apartamentele ei confortabile, a declarat că avea de gând să scrie o piesă teatrală despre mizerie și foame.

Pentru aceasta avea lipsă de inspirație și de liniște două condiții, pe cari numai mansarda i le putea împlini.

După multe insistențe fugita s'a reîntors acasă, numai însă după promisia unchiului ei, că i se va cumpăra un teatru unde să'și reprezinte piesa. Dorința i s'a și împlinit — scriu ziarele americane cu o notă de ironie.

Boicotarea pieselor franceze la Berlin

Liga populară austro-germană din Berlin a înaintat Uniunei scenice germane și Asociației conducătorilor scenelor berlineze o adresă în care arată că ia cunoștință cu satisfacție de hotărârea directorilor de teatru germani, de a pune stavilă inundării scenelor germane cu farse fără valoare și triviale în același timp.

Liga spune că hotărârea aceasta este motivată de bunul simț al Germanilor, și prin influența ei ar trebui să se dea mai multă extindere producțiunei dramatice germane.

Goya și Inchiziția

Din documentele publicate de un ziar din Madrid reese că pictorul Goya a avut de furcă cu Inchiziția. La data de 15 Noembrie 1814, un rechizitoriu al inchizitorului fiscal, elaborat în camera secretă a sfântului oficiu, denunță ca imorale si execrabile două tablouri ale ilustrului pictor „los Majos". La data de 16 Martie 1815, Goya este somat să se înfățișeze tribunalui Inchiziției, pentru a recunoaște că tablourile sunt ale sale și să declare că sunt opera lui, să spună pentru ce motiv le-a făcut, pentru cine și ce scop au".

Nu știm ce a răspuns Goya la aceste întrebări și cum a izbutit să scape din lațul temutului tribunal. Tablourile incriminate sunt astăzi cele mai de preț picturi din muzeul Prado.

PRETUTINDENI IN ARDEAL

SE CITEȘTE ZIARUL

INFRAȚIREA

FOITA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Conferințele „Astrei"

Poezia și nevroza

— Conferința D-lui Prof. univ. Dr. Ureche, ținută la universitatea locală în seara de 9 Februarie a. c. —

IV.

J. Rousseau era un dezechilibrat din naștere. El era un om instabil, avea o furie de călătorii, tendințe hipocondriace, anomalii sexuale, timiditate exagerată. El își descrie singur timiditatea sa morbidă:

„Une ame paresseuse qui s'effare de tout; un temperament bilieux facile a s'affecter et sensible a l'exces a tout ce qui l'affecte...

Deux choses presque inaliables s'unissent en moi; un temperament tres ardent, des passions vives, impetueuses et des idées lentes ă naître"..... Vorbind de bila neagră care îi roade inima el declară: „que cette agitation a son principe dans une imagination déréglée, prete a s'effaroucher sur tout, et a porter tout a l'extreme". De tânăr deja, Rousseau avea tendință la misantropie, neîncredere și mândrie. Când era de 20 de ani, fiind la Lausanne se temea de a nu fi luat drept un spion. La 38 de ani el scrie versurile următoare: Mes maux se comptent par mes jours Imprudent quelquefois, persecute toujors". Duclos ne spune despre el „qu'il avait del'humeur comme un dogue".

Către 40 de ani, nenorociri și neplăceri reale, o viață chinuită, și manifestă influența lor în acest creer predispus. Injurii, calomnii, critici răutăcioase, — nimic nu fusese cruțat acestui suflet prea sensibil care avea nevoe de a iubi și de a fi iubit. Disputele sale cu Grimm, Diderot, D'Alembert, d'Holbach, Choiseul, sunt bine cunoscute. Aceste tracasări continue i-au exagerat tendințele sale interpretative și l'au făcut să creadă în existența unui complot internațional. Expulsat din mai multe locali tăți, el sfârși prin a se crede pretutindeni urmărit, și deveni un vojajor perpetuu, u npersecutat migrator.

In opera sa „Confessions" el fixează în anul 1875 origina odiosului complot. In „Discours sur l'inegralite" el spune: „Nu aveam nici o bănuială despre marele complot a lui Diderot și a lui Grimm".

Opera sa „Le Devin du village". Având succes, el crede că amicii săi îl invidiază și nu mai observă la ei cordialitatea și francheța de mai înainte și când apare el în lume toți se adună prin colțuri și vorbesc pe socoteala lui.

Când a publicat „Lettre sur la musique" orchestra operii a complotat să-l asasineze.

Pe la 45 ani, în timpul șederii sale în „L'Hermitage" turburările psichice devin și mai accentuată și amicii lui văd în el un om anormal. D-na Epinay scrie lui Grimm, că în capul său clocește ceva, el este nenorocit, el acuză până și pe prietenii săi, el vede pretutindeni lucruri rele, pericole, comploturi.

Opera sa „Emile" fusese condamnată la Paris și Geneva și autorul expulzat din Berna. Aceste incidente exagerează și mai mult delirul său „Șarlatanul de Voltaire și vulpoiul de Tronchin — scrie el, — sunt aceia cari cu încetul și de după cortină au pus în mișcare pe toate celelalte păpuși de la Genova și de la Berna. Păpușile dela Paris sunt de asemenea purtate pe sfoară cu mai multă abilitate de un caraghios pe care îl cunoașteți prea bine. Rămâne de văzut dacă există păpuși și la Berlin".

La 50 de ani el publică „Confesiunile" unde spune că simțindu-se pe negrit a vrut să apară așa cum este". Simțindu-se apoi pretutindeni spionat și persecutat, el vagabondează prin următoarele localități: Motiens, Neufchâtel, insula Saint-Pierre, Brienne, Strassbourg, Paris. Fuge apoi în Anglia dar și acolo se simte persecutat. Intr'o scrisoare adresată d-nei Bouflers se plânge că amicul său care l'a găzduit lucrează în secret ca să-l dezonoreze și reușește de minune. Insultă într'o scrisoare pe amicul său și fuge din nou în Franța. Ajuns la Douvres fură bani și bagaje și părându-se că e urmărit se urcă pe o masă și ține un discurs în franțuzește fără ca englezii să-l poată înțelege.

Ajuns în țară, își schimbă numele în Mr. Jacques pentru a nu fi cunoscut și se ascunde la amicul său Mirabeau. Fuge apoi la Trye luând numele de Renon; de aici pornește în Elveția, apoi în Bourgoin și în Monquin.

De la 1770 în colo începe toate scrisorile sale cu următoarele strofe:

„Pauvres aveugles que nous sommes
Ciel démasque les imposteurs
Et force leurs barbares coeurs
A s'ouvrir aux regards des hommes".

Se întoarce în fine din nou la Paris și scrie „Les Dialogues" de o frumusețe de formă și de idei, dar de idei delirante.

Neîncrezător în librari el se duce și depune manuscrisul în biserica Notre Dame având scris pe el „Depot a la Providence". Dar de îndată îndoiala îl cuprinde, el crede că și providența e contra lui și cade leșinat în biserică. El face atunci un bilet pe care îl distribue singur trecătorilor, având scris pe el: „A tout francais aimant en core la justice et la verité".

Dar arterio-scleroza apare și Rousseau își descrie admirabil decadența sa intelectuală în ultima sa operă „Les Reveries" care este cea mai frumoasă și mai originală din operile sale.

Oprindu-mă aici cu analiza psicho-pathologică, voiu căuta să rezum pe scurt concluziunile ce se degajează din această expunere și anume: poeții și marii prozatori sunt în genere niște sensitivi. Desvoltarea prea mare a unei sfere intelectuale se face de foarte multe ori în dauna celorlalte părți din intelect. Anomaliile psichice sunt ca atare ca o umbră palidă a acestei supradesvoltări. Uneori aceste anomalii au ajuns până la nebunie, căreia mulți poeți i-au plătit un dureros tribut. De aici și legătura pe care au căutat unii autori s'o facă între geniu și nebunie, teorie care poate fi considerată astăzi ca cel mult frumoasă, dar speculativă și inexactă.

(Sfârșit)

Statificarea C. F. particulare din Ardeal

Căile ferate someşene şi căile ferate unite Arad-Cenad au fost rescumpărate şi luate în exploatare de către statul român. Care au fost motivele care au îndemnat guvernul la statificarea acestor căi ferate particulare. Statificarea a fost cerută de motive economice, militare şi de siguranţă a statului în caz de războiu. Netemeinicia atacurilor pressei maghiare şi române opoziţioniste. Principiile generale din convenţia survenită între ministerul de comunicaţie şi societăţile particulare de căi ferate din Ardeal

Reorganizarea Cfr. din Ardeal — Direcţiunea regională a Cfr. din Arad va fi desfiinţată — Ce noui linii ferate se vor construi în anul 1923 — Atelierele de reparaţie din Ardeal vor fi înmulţite

Interview cu dl General Moşoiu, Ministrul Comunicaţiilor

De câteva luni toate ziarele maghiare din ţară, din propriu îndemn şi îndemnate şi de Budapesta, au început o vie campanie contra măsurei luate de guvernul actual, la recomandaţia şi prin dl general Moşoiu, ministrul comunicaţiilor, după care toate societăţile particulare de cale ferată din Ardeal au fost desfiinţate iar liniile au fost răscumpărate şi luate în exploatare de către statul român. Această campanie n'a surprins însă pe nimeni, era foarte explicabilă dacă se observă dedesubtările, cauzele şi intenţiile ei. Se ştie că aceste societăţi erau pur ungureşti, toate centralele lor aveau sediul în Budapesta şi toate veniturile realizate luau drumul Budapestei. Mai mult decât atât, aceste societăţi particulare de cale ferată din Ardeal au fost timp de 4 ani, dela unire până azi, cuibul celui mai înverşunat şovinism maghiar. Tot personalul acestor societăţi care se urca la câteva mii de funcţionari, lucrători, etc., erau până la unul, de origine şi cu sentimente pronunţat maghiare. Toate scriptele, placardele, ordinele, etc. erau scrise numai în limba maghiară.

Din fondurile lor se susţineau toate gazetele şi mişcările iredentei maghiare din Ardeal.

Toate aceste motive de o capitală importanţă pentru siguranţa şi liniştea statului român, au condus guvernul la hotărârea statificărei acestor căi ferate particulare din Ardeal.

Pentru perfecta lămurire a opiniei publice şi mai ales pentru restabilirea pentru totdeauna a adevărului în această chestiune, am căutat să văd, aflându-mă întâmplător în Bucureşti, pe domnul general Moşoiu, ministrul comunicaţiilor, D-sa a binevoit să'mi dea următoarele importante lămuriri:

„Căile ferate someşene care se găseau situate în mijlocul reţelei de cale ferată a statului român, nu mai puteau rămâne în explotarea şi sub conducerea unor societăţi străine care aveau centrala la Buda-Pesta. Ele trebuiau neapărat şi cât mai iute răscumpărate şi luate în exploatare de către statul român.

Aceasta cu atât mai mult, cu cât în anul acesta se va începe, cu siguranţă, construcţia importantei linii de cale ferată, Ilva Mică-Vatra Dornei.

Este neapărată nevoie ca toate materialele necesare acestei noui linii să poată fi transportate pe liniile noastre ferate şi nu pe linii particulare maghiare.

Liniile particulare, trebuiau statificate chiar din primele zile ale ocupaţiei armatelor române şi numai motive de ordin technic au impiedecat pe actualul guvern ca să nu rescumpere şi să nu ia în exploatare aceste linii cu o oră mai înainte.

Liniile particulare de cale ferată străbat un ţinut curat românesc şi era dureros să vezi, cum acum, când, după atâtea jertfe avem România-Mare, streinii să stăpânească prin interpuşii lor, o parte destul de importantă, din comunicaţiile ţărei româneşti.

Astă vară, când ca ministru al comunicaţiilor am inspectat administraţia căilor ferate someşene, n'am găsit în întregul palat din Dej portretele Suveranilor noştri în timp ce în sala festivă a consiliului de administraţie străluce portretul Baronului Bánffy Dezsö, cel mai neîmpăcat duşman al Românilor din Ardeal.

S'ar fi comis o crimă contra demnităţei naţionale dacă s'ar mai fi tolerat să dăinuiască această stare de lucruri.

Din punct de vedere economic, liniile someşene nu erau în măsură să facă faţă traficului din valea Someşului şi nici nu se putea face nici un progres în ceia ce priveşte transporturile în masă a mărfurilor. Aceasta de oarece, pe de o parte societatea nu avea în vedere decât profitul său şi nici de cum nevoile comerţului şi a industriei din acea regiune, iar pe de altă parte, de oare ce n'avea nici resursele necesare, ca să poată repara liniile şi să refacă materialul rulant.

Legea de curând votată, pentru rescumpărarea şi luarea în exploatare de către stat a liniilor de cale ferată particulare din Ardeal, nu vizează decât interesele superioare ale statului, fără să aducă cea mai mică atingere, drepturilor materiale a vechilor societăţi, care vor fi în întregime respectate.

Este foarte regretabil că unii fruntaşi români din Dej, din interese personale, susţin cauza străinilor în detrimentul drepturilor şi nevoilor superioare ale statului.

Importanţa statificărei C. F. particulare din Ardeal din punctul de vedere militar

„Cât priveşte punctul de vedere militar, era absolut necesar ca aceste căi ferate să asigure transporturile de trupe, munițiile şi materialele de războiu, atât în cazul unui conflict la frontiera de Est cât şi în cazul unei acţiuni militare la frontiera de Vest.

Nu era admisibil pentru siguranţa acestor transporturi ca în cazul unor necesităţi militare, trupele noastre să fie transportate pe linii ferate conduse de străini duşmănoşi intereselor şi nevoilor noastre naţionale şi primeau porunci dela Budapesta."

Care bun român ar putea susţine că luarea în exploatare a căilor ferate particulare din Ardeal nu era o imperioasă necesitate naţională în momentele tulburi pe care le trăim azi!

Cum se va face rescumpărarea şi exploat. acestor linii

— Principiile generale a convenţiei —

„Exploatarea şi răscumpărarea acestor linii particulare de cale ferată din Ardeal, se va face în baza unei convenţii ce se va încheia în curând, între Ministerul de comunicaţie şi reprezentanţii societăţilor respective.

Zădarnic se plâng societăţile maghiare a C. F. someşene şi a căilor ferate unite Arad-Ceanad că nu li s'a dat timpul necesar pentru încheierea socotelilor şi înventarierea materialelor, de oarece toată lumea ştie că Ministerul de comunicaţie a făcut cunoscut acestor societăţi şi a publicat prin toate ziarele din ţara, că printr'un jurnal al consiliului de miniştri din Septemvrie 1922 s'a hotărât, — şi această hotărâre a fost adusă la cunoştinţa celor interesaţi, — că la 15 Noemvrie 1922 societăţile particulare de cele ferate din Ardeal vor trebui să predea Statului român toate materialele şi întreaga administraţie. — Peste câteva zile dela publicarea acestei hotărâri, în urma nenumăratelor intervenţii făcute de către societăţile particulare de căi ferate din Ardeal, s'a convocat o conferinţă la Ministerul de comunicaţii, la care au luat parte delegaţiile tuturor acestor societăţi maghiare, conferinţă în care s'a hotărât, de comun acord, ca data predărei liniilor ferate particulare să fie fixată pentru 1 Februarie 1923. — Iată prin urmare că n'au nici un motiv de a se plânge.

Cu data de 1 Februarie, toate liniile de căi ferate particulare din Ardeal au fost trecute efectiv sub administraţia românească.

După legile în baza cărora s'a concesionat acestor societăţi particulare liniile someşene şi liniile Arad—Cenad, statul reluând în exploatare aceste linii, rambursează societăţilor plusul de bani ce provine după ce se scad cheltuelile de exploatare. Aşa prevede legea maghiară. Cu toate acestea guvernul actual, pentru a veni în ajutorul acestor societăţi, le-a oferit 6½% la capitalul investit care era în coroane. Mai mult decât atât, s'a admis plata în lei.

Statul este hotărît a rescumpăra toate aceste linii după normele stabilite în legea ungară, adică media veniturilor pe 7 ani înmulţită cu 20. Aceasta în lei.

Desfiinţarea direcţiei regionale C.F.R. din Arad

„Observând în urma unor constatări pe care personal le-am făcut, şi în urma avizului unei comisiuni că direcţia regională de C. F. R. din Arad e de prisos, am hotărât să desfiinţez această direcţie Deci în Ardeal vor rămânea pe viitor numai 3 direcţiuni regionale şi anume: Cluj, Braşov şi Timişoara,

Liniile de cale ferată ce se vor construi în anul 1923

In anul 1923 se vor construi în Ardeal următoarele noui linii de cale ferată:

I. Ilva Mică — Vatra-Dornei, pentru a lega Ardealul cu Bucovina şi Basarabia,

II, Nehoiaş — Valea Buzeului — Braşov.

III. Livezeni — Bumbeşti, pentru a lega bazinul carbonifer din Valea Jiului cu Oltenia.

Mai sunt în proect liniile:

I. Topliţa românească — Piatra—Breţcu—Valea Oituzului — Ponești.

II. Bucureşti — Rușii de Vede — Craiova.

III. Jiblea — Curtea de Argeş.

IV. Reşiţa — Caransebeş.

Cu aceste ultime importante relaţiuni, s'a încheiat convorbirea ce am avut-o cu dl. Ministru General Moşoiu.

Ştefan Paul.

Domnul ministru general Moşoiu la Oradea-Mare

Domnul general Moşoiu, ministrul comunicaţiilor, a sosit ieri la Oradea-Mare, unde i-s'a făcut o frumoasă primire din partea autorităţilor şi armatei. Domnul general Olteanu, comandantul trupelor din Oradea-Mare, l-a salutat la gară, urându-i bun sosit şi apreciind interesul arătat de ministrul comunicaţiilor judeţului Bihor. Domnul ministru Tr. Moşoiu este însoţit de colonelul Cârliceanu şi de şeful de cabinet Gomboş.

La Bratca, între Cluj şi Orade, unde a fost aşteptat de domnii Fătu şi Stmonca, reprezentanţii autorităţilor orădane, ministrul comunicaţiilor a fost primit sărbătoreşte de către un grup de peste cinci sute de ţărani.

◆INFORMAŢII◆

Doamna Sanda Mateiu și domnul profesor I. Mateiu au fost decorați de M. Sa Regele cu medalia „Bene Merenti cl. I.“ pentru activitatea lor publică.

Felicităm călduros pe meritoșii soți pentru această ***înaltă distincție regală.***

*

De aproape o lună uzina electrică din Arad luptă cu mari dificultăți din cauza că nu avea la dispoziție cărbunii necesari In urma acestui fapt s'a întâmplat, că în cursul săptămânii trecute uzina electrică rămasă fără cărbuni, s'a văzut nevoită să ia cărbuni împrumut. Din cauza aceasta luminatul Aradului a avut mult de suferit. Din ordinul ministerului s'au trimis acum din partea minelor din Valea Jiului mai multe vagoane de cărbuni, încât luminatul acestui oraș e asigurat pentru mai multe luni.

*

Ieri s'a înființat în localitate blocul furnizorilor de lemne și fabricanților de pe valea Someșului. Blocul acesta s'a înființat în scopul augmentării transporturilor pe liniile foste ale societății particulare someșene.

*

Cereți în farmacii și drogherii numai pudra Höfer și crema Baby. 2542-2

*

Copiii să-i tratați numai cu pudra Höfer și crema Baby. 2542—3

*

Uniunea chiriașilor din Cluj, invită pe membrii săi să achite cotizațiile pe anul curent, pentru ca să nu se facă cheltuieli inutile cu remizele ce trebuiesc date încasatorilor.

Sediul Uniunii este în str. Universității No. 3, etaj II, ușa 1.

In special sunt invitați D-nii comercianți ale căror prelungiri de contracte sunt apărate de Uniunea Chiriașilor, să se înscrie efectiv în Uniune pentru a sprijini, la rândul lor, Asociația care le dă sprijin.

*

Dr. Lăzărescu, șef-medic al Casei Cercuale, Specialist în boale interne și Venerice Consultă între orele 3—5 și 7—8 p. m. Str. Iuliu Maniu 40. 439

*

CHAMPAGNE chelner! încă n'ai sosit? cu champagnia Fabricei Szilágyi — *„FAVORIT“.* 2332

*

Comitetul regional F. S. S. R. Cluj, convoacă adunarea generală de constituire a Comitetului regional F. S. S. R. din Cluj pe ziua de 25 Februarie 1923 orele 10 și jum. a. m. în sala mare de gimnastică a Societății sportive a studenților universitari la Universitate. Domnii delegați ai Societăților vor aduce delegație specială pentru această adunare.

*

La scăldarea copiilor noștri e indispensabil boraxul cu renume universal Mack Kaiser-Borax. 2475—6

Azi, Vineri, la orele 3 d. a., Academia Română va ține ședință publică.

Domnul N. Bănescu, profesor universitar și membru corespondent al Academiei, va desvolta comunicarea sa cu privire la: „Prefacerile politice din Bal ani, după cucerirea țaratului bulgar al lui Samuel Nouă ducate bizantine. Bulgaria și Paristrion“.

*

Predilecția copiilor este Jecomalt olei de ficat de pește fără gust. 2542—6

*

Domnul Paul Goma, inspector general administrativ, a fost delegat să facă o anchetă la Cluj în chestia aprovizionării orașului.

Cu această ocazie va mai cerceta și chestia asigurărilor imobilelor comunei.

*

Duminecă în 18 l. c. st. n. la 11 ore a. m. se va ține în biserica rom. ortodoxă din localitate sinodul parohial ordinar precum și sinodul electoral pentru alegerea celor 7 membri pentru locurile vacante în sinodul protopresbiteral.

*

Reuniunea corală: „Corul bărbătesc al Episcopiei oritodoxe române din Cluj“ își va ține adunarea generală ordinară Duminecă în 25 Februarie a. c. la orele 11 și jumătate în localul Consitorului ortodox-român, str. Iuliu Maniu nr. 31.

La această adunare sunt invitați toți membrii fondatori activi și ajutători.

Ordinea de zi:

1. Deschiderea adunării.
2. Raportul general al președintelui.
3. Raportul controlorului.
4. Raportul bibliotecarului.
5. Darea absolutorului vechiului comitet.
6. Alegerea noului comitet pe un period de un an.
7. Alegerea membrilor de onoare.
8. Eventuale propuneri.

*

Dacă tușești: să iei HERMA sau FLOTIL.
Dacă ești răgușit: să iei „Bomboane Eucamen“. 2542—1

*

O parte a comisiei interaliate pentru delimitarea frontierei a sosit ieri la Arad și se așteaptă sosirea și a celorlalți membri, cari — au rămas la Oradea-Mare. Comisia interaliată va rămânea la Arad mai multă vreme,

*

Din București se anunță că Linia Constanța a fost din nou înzăpezită. Delegația turcă plecată Miercuri din București nu a ajuns încă la Constanța.

La intervenția făcută la București în urma demersurilor cetățegiilor și restauratorilor pe lângă autoritățile locale, ministerul internelor a răspuns ieri telegrafic, că vechile ore de închidere a localurilor nu pot fi încă reîntroduse.

*

Mack Kaiser-Borax este indispensabil la toaletă și gospodărie. 2475—5

*

Uniunea chiriașilor va ține Adunarea Generală la 18 Februarie cor. în sala Primăriei, la orele 10 dimineața — în caz când vor fi prezenți două treimi din membrii înscriși.

In caz contrar, Adunarea se va ține la 25 Februarie, cu orice număr de membri.

Membrii Uniunii și publicul interesat sunt rugați să participe pentru a lua cunoștință de *raportul de activitate* și de programul pe anul în curs.

*

Societatea științelor medicale din localitate va ține ședință ordinară Sâmbătă 17 Februarie la ora 5 p. m. în Amfiteatrul Clinicei Medicale, cu următoarea ordine de zi:

1. Dr I. Popa: Un caz de sindromul lui Adams Stocke.
2. Dr Goia: Ulcer piloric și tabes
3. Dr Dragomir: Un caz de tetanie recidivantă.
4. Dr Gălan: Prezentări de bolnavi.
5. Dr Rădulescu: Prezentări de bolnavi.
6. Prof. Dr Vasiliu: Comunicări asupra unui caz de Leucemie.

*

Ieri după amiază s'a ținut sub președinția dlui P. Groza, fost ministru, adunarea generală a societății explotatorilor de lemne din Ardeal. S'a accentuat necesitatea unei mai bune organizații s'au discutat diverse chestiuni la ordinea zilei. Președinte al noului comitet a fost ales d. dr. Ion Pop, directorul „Forestierei“.

Construcțiile în Jugoslavia

Corespondentul din Jugoslavia al unui ziar maghiar din Timișoara publică interesante relațiuni privitoare la acțiunea întreprinsă de oficialitatea jugoslavă pentru intensificarea construcțiilor. Dupăce cu câtva timp înainte de aceasta, guvernul jugoslav a venit cu o lege pentru regulamentarea închirierilor, guvernul a adus acum o nouă lege pentru construcțiile forțate. In senzul legii acestela fiecare cetățean al cărui venit anual trece peste 60.000 dinari, sau a cărui avere e de peste o jumătate milion dinari, va fi silit să-și construească o casă. Legea a și început să se aplice și perceptoratele au început să întocmească evidența cetățenilor a căror avere intră în prevederile de mai sus. Dupăce această evidență se încheie, cetățenii sunt convocați la consfătuiri și siliți să înceapă construcțiile încă în cursul primăverii din acest an.

„Patria“ și „Keleti Ujság“

Monitoarele unui demisionat de la primărie — Cel mai aprig apărător al firmei „Ganz“ — Cine insultă consiliul comunal — Suscența oficiosului naționalist

Apărătorii minorităților și ai societăților maghiare subvenționate de guvernul dela Budapesta, pentru desfășurarea operei irredentei ungurești în Ardeal, găsesc larg deschise, totdeauna, deopotrivă coloanele „Patriei“ regionaliste a dlui Vaida, ca și coloanele tuturor ziarelor minoritare din Cluj și din alte părți ale Ardealului.

*

După ce și-a anunțat demisia în „Patria“, invocând și „drepturile“ societății „Ganz“, fostul ajutorul de primar, dl Hossu se complace în coloanele ziarului său drag „Keleti Ujság.“ Dsa ține să dovedească cât mai mult sentimentele sale de dragoste pentru societatea ungurească care a fost indepărtată de la exploatarea uzinelor electrice din Cluj. Și în mod indirect, dl Hossu insultă consiliul comunal, probabil pentru că nu s'a solidarizat deplin cu dsa.

*

Fostul ajutor de primar afirmă prin coloanele ziarului său drag, că comisiunea financiară compusă din dnii Dominic Rațiu, G. N. Leon, Toța, împiedecă consiliul comunal să lucreze așa cum înțelege el că este mai bine pentru interesul comunei.

Adevărul este că dl Hossu s'a supărat grozav de faptul că comisia financiară și-a dat avizul ca incăsările societății „Ganz“, pe luna Decembrie 1922, să fie reținute de comună, până când se vor lichida complect raporturile dintre numita firmă și comună.

*

Aceasta cu atât mai mult cu cât comuna are pretențiuni asupra firmei „Ganz“, rezultate din procentele de participare a comunei la exploatarea uzinei, pe care încă nu le-a incasat, precum și eventualele daune ce numita societate a cauzat uzinelor, daune ce se vor stabili de către comisiunea de verificare a gestiunei firmei „Ganz“.

*

Evident, d. Hosu ale cărui legături cu firma de la Budapesta sunt indeobște cunoscute, nu putea privi cu ochi buni avizul comisiei financiare. Dar fostul ajutor de primar ridicându-se în contra acestei comisiuni, își îndreaptă totuși atacul în contra consiliului comunal, din care d-sa a înțeles să plece cu o oră mai devreme. Avizul comisiunei financiare nu avea un caracter hotărâtor, întru cât această comisiune nu are de cât vot consultativ, hotărârele definitive fiind luate tot de consiliul comunal, care a acceptat propunerea comisiunei financiare și cu avizul d-lui avocat Dionisie Pop, șeful contenciosului comunei.

*

Dar, cum spuneam mai sus, atacurile d-lui Hosu, contra tuturor acelora, cari au obijduit societatea de la Budapesta, găsesc aceeași largă ospitalitate și în coloanele oficiosului naționalist. Și atitudinea inocentă, pe care o ia „Patria“ cu acest prilej e demnă de relevat.

Confratele nostru se miră de acuzațiunea ce i-am adus-o că apără interesele firmei subvenționate de guvernul de la Budapesta, când ea... „n'a făcut de cât să apere interesele comunei, cerând licitație pentru darea în antrepriză a exploatărei uzinelor electrice.“

Aceasta dovedește odată mai mult, că ziarul „Patria“ uită azi ce a scrie eri, și că nu este condusă de o directivă unitară. Este destul să răsfoiască cineva colecția monitorului dlui Hosu, din anul trecut, pentru a citi memoriile iscălite de dl Socol et Comp. prin care aducea elogii societății de la Budapesta, blamând societățile românești, care îndrăsniseră să se presinte la licitație, oferind comunei avantaje cu mult mai mari de cât protejata dlui avocat Socol. Se mai pot vedea în coloanele „Patriei“ că se afirma că noi românii nu avem oameni technici cari să poată conduce întreprinderile de exploatare a uzinelor electrice din Cluj, și că deși ofertele societăților românești erau mai avantajoase, „Patria“ cerea totuși aprobarea ofertei soc. „Ganz.“

*

Dacă „Patria“ se apără astă zi, noi suntem dispuși să nu bănuim buna credință, dar ne întrebăm care este adevărata ei credință.

A.

CURIERUL SPECTACOLELOR

Teatrul Maghiar

Vineri: Fetele Gyurkovits. (Prețuri obicinuite. Abonament de zi No. 90, C.)
Sâmbătă matineu: Gülbaba. (Prețuri reduse.)
Sâmbăta seara: Pasărea de aur. (Pentru a 7 ora. Cu distribuția nouă a rolurilor. Prețuri obicinuite. Abonament șters.)
Sâmbătă noaptea: Beethovensonate. (Dramă. Premieră) Un mic Cranson. (Feerie. Premieră. Urmează: Debutul d-nei Elena Szász și a d-lui Ferenczi). Prețuri de premieră. Locurile abonate se vor rezerva la cassa teatrului până Luni la orele 12).
Duminecă matineu: Voevodul. Țigan lor. (Prețuri reduse).
Duminecă seara: Susana. (Operetă cu distribuția nouă a rolurilor. Prețuri de premieră. Abonament de zi No. 91. A.)
Duminecă noaptea: Maria. (Pentru a 3 oră. Urmează: Elena Szász și Ferenczi cu program nou. Prețuri de premieră).
Luni: Fetele Gyurkovits. (Prețuri obicinuite. Abonament de zi No. 92. B.)

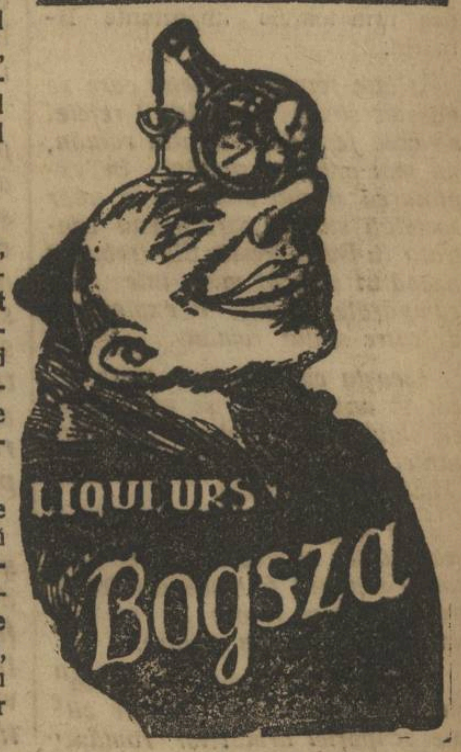

†Dr. Ioan Totoianu

In corpul medical clujean s'a produs un simțitor gol. A murit dr Ioan Totoianu, unul din cei mai distinși și mai de valoare dintre medicii noștri. Cetățenii orașului Cluj, au pierdut un apărător care veghea cu râvnă, pentru a le păstra sănătatea, când el însuși era atins de o boală care nu avea să-l cruțe.

S'a născut la 1888 în comuna Micești, jud. Alba-Iulia. Studiile și le-a făcut la Budapesta terminându-le în 1912, după care, curând a fost numit medic pe lângă poliția din Budapesta, ceea ce pentru un român constituia în acele vremuri o mare distincție.

In 1914 a plecat pe front, unde a stat până la sfârșitul războiului. In acest timp a contractat boala care avea să-l răpue atunci când calitățile sale superioare, și le pusese în întregime în serviciul neamului său.

In 1919 a fost numit medic primar al Clujului, unde neclimat a desvoltat o activitate vie. începând cu combaterea tifosului exantematic, care amenința grav Clujul, după sfârșitul războiului.

Bun organizator, în scurtă vreme a făcut serviciul sanitar al Clujului, un adevărat model de organizație. Higiena orașului grație căreia, Clujeni, n'au avut să sufere de molimele care se abăteau pretitundeni, se datorește măsurilor luate de dr. I. Totoianu.

A creat și a dat o mare desvoltare instituțiilor sanitare. Doctorului Totoianu i se datorește spitalul epidemic, apoi organizația spitalului de femei, a ambulatorului policlinic și asistența bătrânilor din Cluj.

Pe cât de valoros, și de energic muncitor, pe atât era de modest, îngăduitor și bun.

Moartea lui prematură e o mare perdere pentru noi toți, și regretele unanime sunt pornite sincer din toate inimele.

Noua politică externă a Ungariei

Inceputul de schimbare din politica externă a Ungariei, semnalată săptămâna trecută în aceste coloane, preocupă stăruitor presa străină, lucru care ar denota o oarecare seriozitate de fapt a nouei orientații propusă de aproape toate partidele politice maghiare. Orientația aceasta se îndreaptă, cum arătam, către statele vecine. Schimbarea aceasta de atitudine ar fi necesitată de faptul, că marii aliați, cărora li-s'a adresat Ungaria până acum, nu i-au dat atenția dorită, ci dimpotrivă, au lăsat-o în sfera micei Antante, față de care Ungaria a avut tot timpul o atitudine ostilă cu repercusiuni asupra bunelor relații dintre ea și statele vecine. Așa a fost motivată săptămâna trecută noua orientație.

Lăsăm pentru mai târziu, când le vom da de urmă, adevăratele scopuri ale acestei schimbări de atitudine. In acest loc ținem să remarcăm un fapt semnificativ, acela, că schimbarea aceasta a fost propusă de aproape toate partidele politice. De fapt a fost propusă la început de cercurile apropiate de primul ministru, lucru foarte caracteristic, după ce același primministru maghiar a vorbit deunăzi țării despre aspirațiunile la integritatea Ungariei. Noua orientație e susținută apoi de independenții din parlament și de o însemnată parte a presei.

Contele Gratz, fostul ministru de externe, a publicat în „Pester Lloyd" un articol în această chestiune, expunând punctul său de vedere din timpul ministeratului.

La fel contele Andrássy a vorbit mai calm, în același ziar, despre statele vecine iar expozeul ministrului de externe cehoslovac a fost judecat în termeni, cari lasă să se întrevadă seriozitatea începutului nouei orientații. Chestiunea e susținută și prin presa străină, „Neue freie Presse", care s'a făcut nu odată în timpul din urmă ecoul opiniilor Ungariei, susține chestiunea în primul rând din punctul de vedere economic.

Ceace voiam să remarcăm cu această ocazie este semnificația faptului, că noua orientație a fost propusă din cercuri guvernamentale și susținută de cei mai înverșunați dușmani de până acum ai vecinilor. Punem în legătură aceasta cu celelalt fapt constatat, că în chestiunile de politică externă toate partidele maghiare sunt de acord cu începere dela data intrării franceze în Ruhr. E un fapt, ale cărui tendințe le vom descoperi în curând.

Mott & fils
Champagne

HOTEL CENTRAL
Sâmbătă 24 Februarie
BALUL
REUNIUNEI COMERCIANTILOR INDUSTRIAȘILOR ȘI MESERIAȘILOR ROMANI DIN CLUJ.
2574

ULTIME INFORMATII

(PRIN FIR SPECIAL DELA CORESPONDENTUL NOSTRU DIN BUCUREȘTI)

ORA 2 P. M.

EXTERNE

Situația în Ruhr.

Dorința Germanilor pentru o înțelegere

Paris. — In Ruhr greva telefonică și telegrafică continuă. Consiliul de război a anunțat că va pedepsi cu muncă silnică pe ori cine va fi prins taind firele telefonice.

In mod tot mai vădit ne apare probabilitatea prelungirei situației actuale a Germaniei care continuă cu intransigența. Cu toate aceste unele cercuri germane nu sunt străine de dorința unei mediațiuni, susținând că situația actuală este intolerabilă. Ziarul „Vossische Zeitung" declară că vor trece multe luni până se va ajunge la o înțelegere.

Cercurile diplomatice deasemenea discută cu animație chestiunea mediațiunii, crezând că statele sud americane sunt cele mai potrivite pentru a face intervenția.

O radiogramă din Nauen confirma știrea mediațiunii.

Descoperirea baccilului influenței

New-York — Doi medici ai institutului Rockefeller anume dnii dr. Frideric Gates și dr. Peter Olitsky au găsit baccilul influenței. Ei au declarat ziarelor că acești baccili sunt poate cei mai mici din câți există. Descoperirea este de o capitală importanță.

Garanțiile Bulgariei

Sofia — Guvernul bulgar a remis comisiei interaliate o notă prin care arată că acceptă să ofere veniturile vămilor drept garanție pentru despăgubiri. In caz de întârziere a plății comisiunea are dreptul să sechestreze întreg venitul vamal. Guvernul speră că față de aceasta dovadă a bunei voinți comisiunea va aplica toate facilitățile prevăzute în tratatul dela Neuylli și va reduce datoria bulgară.

Eventual conflict lituano-polon

Paris. — Din Memel sosesc știri tot mai neliniștitoare. Armata lituană în retragerea sa a trecut peste teritorul neutru ceeace face să se creadă în cercurile diplomatice din Paris că s'ar putea isca un conflict polono-litvan.

Turcii mobilizează

Constantinopol. — Turcii continuă mobilizările. Cercurile de recrutare au ordin ca în două zile să termine lucrările mobilizării.

Adunarea națională din Angora nu se va pronunța în chestiunea conferinții dela Lausaune până la sosirea și ascultarea raportului lui Ismed Pașa.

†

SERVICIUL SANITAR AL ORAȘULUI CLUJ cu inima înfrântă de durere aduce la cunoștința tuturor colegilor, prietenilor și cunoscuților, că iubitul și prea bunul nostru șef:

Dr. IOAN TOTOIANU

MEDIC-ȘEF DE ORAȘ

de 35 ani după scurte suferințe a decedat subit la 15 Februarie, 11 ore p. m.

Rămășițele pământești vor fi transportate la 17 Februarie orele 9 a. m. de la locuința din Calea Victoriei No. 64 în comuna Micești, jud. Alba de Jos, unde vor fi așezate spre vecinica odihnă în cavoul familiei.

FIE-I MEMORIA BINECUVÂNTATĂ ȘI AMINTIREA VECINICĂ!

Serviciul Sanitar al orașului Cluj

Politica economică a guvernului

In campania ei nesocotită împotriva guvernului, opoziția pe fie care zi caută să agite chestiuni al căror comentariu îl bazează pe afirmațiuni neîntemeiate, crezând că prin felul acesta va îndepărta încrederea opiniei publice.

Zilele acestea s'a insinuat că proectul de Constituție conține prevederi de ordin economic înscrise în vederea acăpărării politice de partidul liberal a industriilor.

Chestiunea aceasta este însă lămurită pe deplin. Guvernul actual dela venirea lui în fruntea țării și a propus o serie intreagă de realizări cu scopul nu numai de a realiza normalizarea stărei economice și financiare, dar chiar pentru a pregăti țărei un strălucit viitor în această privință.

Se tot spune mereu că măsurile economice ale actualilor conducători vizează protejarea unor anumite interese materiale. Lucru cu totul neexact, fiindcă se știe că partidul liberal este singurul, a cărui concepție economică este stăpânită numai de ideia dezvoltărei economice prin propriile noastre puteri, fără a recurge la sprijinul strein.

Aceasta a fost politica pe care partidul liberal a făcut o întotdeauna și punerea ei în practică a cerut rezultate pozitive. Astăzi când prin reîntregirea noastră, suntem în stăpânirea unor resurse economice cu mult mai mari de cât înainte de război, se impune ca toată atenția noastră să fie îndreptată în această direcție.

Starea noastră din prezent cere ca bogățiile țărei să fie puse în valoare, putând pe această cale să ne îmbunătățim situația economică și financiară. Dar, ținta din acest punct de vedere ar fi atinsă numai atunci când vom face o politică economică națională.

Vizitați Marele Magazin de Bijouterie
Fenyö & Braunfeld
Cluj, Piața Unirii No. 15.
1786
Care este cel mai bine asortat în permanența cu tot felul de Bijouterii fine, Ceasornice de Preciziune Argintarie. Prețurile cele mai moderate.
Telefon interurban 643 ● Telefon interurban 643

Dela Consiliul de Război

Consiliul de Răsboi al C. 6 arm. a judecat procesele următorilor inculpaţi:

Plut. Ifăleanu Ion din Bat. II. Pionieri, învinuit că în anul 1921 introducându-se în casa D-lui D. Trif, funcţionar la siguranţă, i-a furat sume de lei 400. Consiliul l'a condamnat la 6 luni închisoare.

Sold. Pavel Ion din Reg. 81 Inf. a fost condamnat la 10 zile închisoare pentru prima dezertare.

Sold. Balo Ignat din Reg. 82 Inf. a fost condamnat pentru dezertare, la 3 luni închisoare.

Plut. Drăgoşescu Ion a fost condamnat la 2 luni închisoare, pentrucă în seara zile de 9 Iunie 1921, părăsind postul, a violat domiciliul individului Isac Weiss, arestându-l ilegal.

Sold. Matei Isăilă, a fost condamnat la 2 luni închisoare pentru dezertare.

Sus citaţii condamnaţi, au avut apărător din oficiu.

Sold. Mihailă Nicoară din Reg. 88 Inf. a fost condamnat la 3 luni închisoare, pentru dezertare.

Apărarea a fost susţinută de Dl M. Procopiu.

Soldaţii, Cămărăşeanu Vasile din Reg. 87 Inf., Ofrim Ion, din Reg. 88 Inf., Neici Teodor, din acelaşi regiment, au fost condamnaţi la 15 zile închisoare, pentru dezertare, iar soldaţii, Kedves Iosif, din Reg. 82 Inf., Oneasa Ion, din Reg. 88 Inf. şi Maghiar Gh. din Reg. 81 Inf. la câte una lună închisoare, pentru dezertare. Apărarea lor a fost susţinută de Dl advocat Angelo Stătescu, iar acuza de Dl Sublt. George Stavrică.

Intâmplări din Cluj

Cadavre găsite

Miercuri dimineaţă s'a prezentat la poliţie locuitorul Ştefan Marte din Calea Victoriei 136, declarând că de mai mult zile adăpostise la locuinţa sa pe un cerşetor al cărui nume nu-l cunoaşte şi pe care în acea dimineaţă l'a aflat mort.

La faţa locului s'au transportat dl Popovici, medic legist delegat şi comisarul dl Nemeş deleg. poiiţia centrală, cari după încheierea unui proces-verbal, au dispus transportarea cadavrului la Institutul Medico-Legal.

•

S'a mai aflat nu cadavru în grajdul Oficiului de Salvare din str. Moţilor. Asupra lui nu s'a găsit nici un act cari să-i poată stabili indentitatea. După aparenţă pare să fie un cerşetor.

Comisarul Leontin Pop a dispus transportarea cadavrului la morga Clinicelor.

Un caz curios

Eri dimineaţă prin faţa Hotelului „New-York" săteanul David George din comuna Sinteu (Cojocna) se repezi la dl Constantin Ionescu, comerciant din Bucureşti, Str. Chicereasa No. 26, cerându-i suma de 215 lei cu care sumă săteanul pretinde că l-ar excrocat acum doi ani. Dl Ionescu văzând că nu poate scăpa de ţăran, ceru concursul poliţiei şi agentul Fătu Ion îi conduse pe amândoi la centrală unde presupusul excroc a fost reţinut pentru cercetare. A fost însă imediat pus în libertate negăsindu-i-se nici o vină.

Două arestări

Un agent de poliţie a prins ieri pe doi, indivizi cari nu posedau asupra lor nici o legitimaţie. Făcându-se cercetări mai amănunţite, s'a găsit în sarcina lor furtul de untură în valoare de 2000 lei, comis zilele trecute la locuinţa lui Ştefan Gh. portarul caselor din str. Universităţei No. 5.

Prinderea a doi excroci

Femeia Ana Parascău împreună cu tânărul Glük Gheiza fiind în serviciul dlui Ţiriac Herman, proprietarul cafenelei „Othon" din localitate, şi-au excrocat împreună stăpânul cu mai multe mii de lei şi au fugit la Târgul-Mureş.

Poliţia noastră aflându-le urma a trimis nu agent spre a-i readuce la Cluj. Tânărul Glük va fi retrimis institutului de corecţie din Gherla de unde fusese scos de către fostul lui stăpân, iar femeia Ana P. va fi înaintată parchetului.

Furtul din str. Gh. Bariţiu

Miercuri seara s'a comis nu furt prin efracţie, la atelierul de croitorie civila-militară al dlui Kravalovschi Janoş din str. Gh. Bariţiu No. 12 de unde s'au furat haine şi stofe în valoare de 25.000 lei. Păgubaşul reclamând poliţiei, detectivul Ionel Kotz secondat de agenţii Balint şi Cuceandi, au fost trimişi la faţa locului pentru a cerceta. După mai multe investigaţii, poliţiştii au reuşit să pună mâna pe făptuitori cari sunt: Bela Farcaş birjar, Şandor Janoş lăcătuş şi Peterfi Janoş croitor, cari au fost prinşi tocmai în momentul când încercau să vândă costumele furate.

Cu actele cuvenite toţi trei vor fi înaintaţi parchetului.

Un poliţist străin la Clui

Aşeară pe la orele 6, dl Prefect al Poliţiei locale Valeriu Popovici, a fost vizitat de către dl dr. Stanislau Vendel, prefectul poliţiei din Caşovia (Ceho-Slovacia). Distinsul oaspe, care era însoţit de către dl dr. Eugen Bianu, insp. Gl al Siguranţei Statului, printre altele s'a interesat de activitatea poliţiei noastre locale.

Dela Teatrul Naţional

Din motive tehnice, premiera piesei „Nunta lui Figaro" se amână pentru mai târziu.

•

Se repetă „Fetiţa" (La Gamine) de Pierre Weber şi Henry de Gorsé. In rolurile principale vor apare dnii Zaharia Bârsan, Stănescu-Papa, Neamţu-Ottonel, Al. Ghibericon, V. Vasilescu, P. Bulandra şi dnele Jeana Popovici-Voina, Gina Sandry-Bulandra, Ec. Stănescu, Nat. Ştefănescu, M. Miriam, Netty Adamidi etc.

Dă putere şi goneşte moartea

„DIANA" spirt mentholat este cel mai bun mijloc contra durerilor, pentru poftă de mâncare şi pentru întărirea spiritului şi corpului. Modul de întrebuinţare la fie care sticlă.

Se găseşte pretutindeni.

Veritabil numai cu marca **„DIANA"** 2474

Dregeţi-vă oglinzile defecte în atelierul de lustruire de sticle şi oglinzi 2484

Hunwald,

inzestrat cu maşinile cele mai moderne **Cluj.**

Telefon interurban 147.

UTILIZAŢI CORESPONDENŢA DELA MICA PUBLICITATE

Cautăm

persoane cari se pot ocupa cu facerea de abonamente pentru ziar în oraş.

Administraţia ziarului

Marele

Magazin de Bijouterie

H. S. BRAUNFELD

1786 din firma

Fenyő şi Braunfeld

Cluj, Piaţa Unirii No. 15 în localul fost D. S. Raftopol

Este asortat în permanenţa cu:

Bijouterii fine. Ceasornice de preciziune. Argintărie.

Preţurile cele mai moderate Telefon interurban 643

Tablile de asbest „Meteor"

sunt cele mai durabile. Acoperemântul nu are nevoie de îngrijire şi reparare şi e mai bun şi mai eftin ca cel de tinichea.

Lloyd 1024 1883

Se capătă la

Fabrica de Eternit METEOR S. A.

Oşorheiu jud. Bihor.

Dr. IOAN PAUL

MEDIC DENTIST

Cluj, Strada Eminescu (Fadrusz) 8. Consult. 11—1 şi 3—7. pentr toţi funcţionarii publici şi particulari precum şi familile lor. 1253

Se lucrează în rate lunare

Prima fabrica Ardeleană de juvaere

Cluj, Str. Xenopol (Szappan-u.) Telefon 213.

Ţine constant în depozit lanţuri, fabricat propriu, inele, brătare etc. Execută tot felul de lucrări de această branşă, transformează şi repareză.

Aur de dentistică şi forostuire! Sârmă şi placă de aur şi argint. Schimb de zdrobituri de aur. 1845 Lloyd 641

Catalog francez

trimite pentru 3 Lei 1267

Librăria Lepage Cluj.

Higiena şi Frumuseţea

Veţi avea în totdeauna **un ten curat şi alb, o pielita moale şi fina.** Vă veţi păstra **tinereţea şi frumuseţea** întrebuinţând la **toaleta D-V.** neîntrecuta 2214

Crème Simon

PARIS

IN TIMPUL IERNII ea este fără pereche contra PIELII INASPRITE, CRĂPATE ŞI A DEGERATURILOR.

PUDRA si SAPUN

Metallum.

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu

DOMNIȘOARĂ română, ce posedă limba germană perfect, cunoaște puțin și limba maghiară, poate fi și dactilografă caută post Cu drag primește vizită Str. Gen. Grigorescu 66. (Rákoczi-ut).

Închirieri:

CAUT CAMERĂ mobilată. Plătesc bine, ofer și avantagii. Adresa la ziar sub V. P.

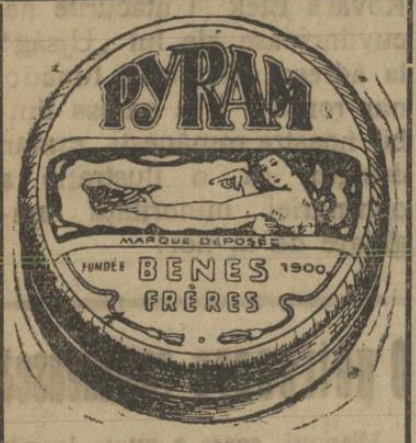

Cea mai fina crema pentru ghete

2557

Prima Fabrica Electrica Română S. p. A. CLUJ.

I. Strada Călugărițelor, 1.
Adresa Telegrafică · Relais.
Telefon No. 67.

Materiale pentru instalațiuni fabricație proprii.

Motoare, transformatoare, ventilatoare, perii-cărbuni, contoare, voit și ampermetre, tachimetre, material pentru tensiuni înnalte, precum și dispozitive apărătoare contra trăznetului, întrerupătoare, siguranțe în tub de porcelan, conținuu în depozit. 1914

Uzoni & Tana

Intreprindere electrotechnică și de specialități.

CLUJ, Strada Iuliu Maniu 17

Telefon 210

Intreprindere aranjamente electrice.

Totfelul de reparări electrotcchnice curățiri și transformări pentru mașini de scris și mașini de birou, mașini de fiert și vase de încalzit pe lângă prețurile cele mai avantajoase.

Se pot căpăta rechizite, părți și benzi pentru mașini de scris. 2294

Reclama este sufletul comerțului

Cărucioarele pentru copii

cele mai fine marfă străină

se găsesc cu începere dela 8 Februarie a. c. la

Filip Eisenstädter și soțul

fostul magazin Lakatos Str. Regina Maria 13.

Comenzile se execută prompt. Marfa necorespunzătoare o reprimim. Inainte de cumpăra cărucioare, vizitați magazinul nostru.

1812 Lloyd 601

FIER pentru BETON

în toate dimensiuni și în ori ce cantitate din uzinele

INDUSTRIA SÂRMEI S. A.

furnizează prompt.

FERARIA S. A.

Cluj, Calea Victoriei No. 29.

Telefon 4-40. ◆ Telefon 4-40.

2476-2 Adr. telegr. FERARIA. Lloyd 923

Anunțuri se primesc la Administrația ziarului „Infrățirea"

Fabrica de Mobile ANTAL ERNŐ

Cluj, 2523

Str. Moldovei 8. (fost Varga).

Vinde după comandă și se pot găsi gata Mobile: Dormitoare complecte. Aranjamente pentru birou cu 30% mai eftin ca la ori care magazin sau fabrica de Mobile.

Citiți „FLACĂRA"

Intemeiata de CONST. BANU

In anul 1914.

CEA MAI BOGATĂ
CEA MAI VARIATĂ
CEA MAI FOLOSITOARE
CEA MAI RĂSPÂNDITA
ȘI CEA MAI EFTINĂ

Dintre toate revistele literare și artistice din țară

Apare săptămânal

Cu colaborarea celor mai de seamă scriitori români și străini în 16 pagini format mare, cu copertă colorată și se vinde **3 lei** numerul.

ABONAMENTE: 150 lei pe an
75 lei pe 6 luni.

Redacția și administrația: București, Str. Câmpineanu 40

Tocurile talpă de cauciuc

sunt mai eftine și durabile decât pielea. Ne păzesc de umezaiă și frig.

Radio 2883-a 2501

SECRETUL FRUMUSEȚEI Dacă doriți să fiți tânără frumoasă și admirată întrebuințați numai CREMA PUDRA. SAPUNUL ADELINA. ear persoanele cari nu pot suferi cremele, să întrebuințeze FAINA DE MIGDALE VOREL cunoscutul preparat de toiletă — Le găsiți la drog. farm. și magazine de galanterii. Contra mandat postal de Lei 57 se trimite întreg asortimentul. — Dep FARMACIA VOREL PIATRA-N.

CARTEA ROMÂNEASCĂ

SOCIETATE ANONIMĂ CU CAPITAL DE 25.000.000 LEI

BUCUREȘTI

INSTALAȚIUNI MODERNE DE ARTE GRAFICE

TIPOGRAFIE
LITOGRAFIE
Secția fotografica „FOTOGLOB"
ZINCOGRAFIE
TURNATORIE

— LEGATORIE ȘI — LINIATURA MECANICA

Stabiliment industrial pentru confecțiuni de hârtie și carton. Liniatura mecanică. Fabricațiune specială de registre de comptabilitate.

Caete de școală, Carnete și orice fel de alte lucrări liniaturi speciale. — Blocuri de desemn. Repertoare alfabetice, Bibliorhapte, Mape de dosare, Dosare Stolzenberg, Albume și orice lucrări de legătorie de cărți. **Fabricațiune de plicuri** comerciale, oficiale și ori ce alte mărimi și formate uzitate și după comandă. — Cassete de hârtie de scrisori în diferite formate, feluri și calități obicinuite, albe, colorate și de lux.

Bilete de logodnă. Invitații de nuntă

CARTONAJE

p. farmacii, confiserii și alte articole industriale.

Asortiment complect de cărți de Școală, Pedagogice, Literare, Științifice, Juridice, etc. Reviste Literare, Jurnale Politice și de Mode, românești și în limbi străine.

ARTICOLE DE BIURO și PAPETARIE Călimări și garnituri complecte pentru Biurouri, Genți de picle, Agende pentru advocați și de biurou, Albume, Notese, Creioane mecanice, :: Registre de Contabilitate, etc., etc. ::

Ateliere moderne pentru pozări individuale, măriri fotografice ne imitate în dimensiune, executare în negru, sepia, aquarell și ulei, plăci de email în alferabile pentru monumente. Reportaj fotografic continun a evenimentelor din toată țară în fine tot ce se înrudește cu această branse

Toate materialele necesare Cancelariilor. Articole de desemn și de pictură.

INSTITUTELE DE DESFACERE

CENTRALA: Bulevardul Academiei 3

SEDII: C. Sfetea, Calea Mosilor 62-64 și Calea Victoriei 68 Ionnițiu, Str. Selari 12, Rasidescu, Str. Paris 16. Fotoglob Bul. Academiei 3. — SUCURSALA: CLUJ, Piața Unirei 7 TIMISOARA, Piața Tepeș-Vodă. 2 — IAȘI, Str. Lăpușneanu 1

AUTO-MECANICA S. R. A. LEONIDA & Co. UNITE

Soc. Anonima

CLUJ

Din BUCURESTI

Reprezentanța Generală A.

ATELIER SPECIAL DE REPARAȚIUNI DE AUTOMOBILE ECSECUTA ORI CE LUCRARI IN METAL.

INSTALAȚIUNE MODERNĂ PENTRU SUDURA AUTO-GENA.

Instalațiune modernă pentru REPARAT și INCĂRCAT ACUMULATORI

CLUJ, Regina Maria No. 10 2223 **CLUJ, Calea Dorobanților No. 18. CLUJ.**

Ştiri din Banat

Cât se citeşte şi cine citeşte în Timişoara — Descoperirea unei contrabande la Orşova — Furturile de la Spitalul de Stat — O spovedanie interesantă — Diverse.

Timişoara, 14. — O statistică a Bibliotecii Comunale din Timişoara ne dă date foarte interesante asupra contingentului de cetitori ai oraşului nostru. In luna ianuarie 1923 s'au cetit 1026 cărţi ungureşti, 541 cărţi româneşti, 489 cărţi nemţeşti, 49 cărţi franţuzeşti şi 108 cărţi scrise în alte limbi.

Dintre cetitori 30% sunt studenţi, 30% profesori, 12% comercianţi. 10% particulari şi 3% militari.

•

Contrabandele dela Orşova. Parchetului local i se raportează din Orşova un caz rar de contrabandă.

Comercianţii Carol Istvánfi, Anghel Petrov şi Dumitru Grozescu, toţi trei dela firma „Intercontinental", au reuşit în introducă in ţară o mare cantitate de mătasă, frustând cu aceasta ocazie şi statul cu suma de cinci milioane, prin neplătirea banilor de vamă.

Mătasă a fost adusă pe un şlep care făcea pe Dunăre cursa Viena-Constanţa. Contrabanda a fost descoperită graţie vigilenţei poliţei orşovene, căreia i s'a părut suspectă oprirea şlepului în faţa firmei „Intercontinental" şi debarcarea din şlep a patru geamantane grele. Geamantanele au fost aduse la mai de către Anghel Petrov, iar şlepul a dispărut repede pe Dunăre. Poliţia, secfes trând geamantanele, a reuşit să descopere contrabanda.

S'au luat măsuri de urmărire contra şlepului dispărut.

•

Furturi. Direcţiunea spitalului de stat din localitate a reclamat poliţiei că, în noaptea de 9 spre 10 Februarie, au dispărut din spital doi bolnavi trimişi spre vindecare de către parchet, ai cărui prisonieri erau. Odată cu dispariţia lor, însă, au dispărut şi multe alte albituri şi chiar bani gata dela bolnavii din acelaş secţie. La două zile după reclamaţie, agentul Poenaru, însărcinat cu prinderea răufăcătorilor, a dat de ei în oraşul Lugoj. Luaţi din scurt, fugarii au mărturisit că ei au furat atât albiturile cât şi banii celor dintr'o secţie cu ei. Asupra lor întîi, nu s'au găsit decât foarte puţine din obiectele furate, iar bani de fel.

Ei au fost predaţi din nou parchetului.

•

O spovedanie interesantă. In oraşul nostru trăia, în circumscripţia III de zeci de ani, un croitor foarte muncitor şi foarte evlavios. Nu trecea Duminecă ori sărbătoare fără ca el să nu fie asistat la slujba bisericească la una dintre cele două biserici catolice din suburbiu.

Săptămână trecută croitorul căzu la pat şi, făcându-i-se tot mai rău, ceru să fie chemat un comerciant apropiere, căruia doria să-i împărtăşească ceva. I se făcu pe voie. Destăinuirile croitorului aveau caracter de sensaţie şi, la început, nimeni nu voia să le creadă. El i-a spus celui chemat că este israelit şi că nici nu s'a botezat măcar. A cerut să fie înmormântat după rit mozaic şi în cimitir evreesc. Destăinuirile acestea s'au dovedit a fi adevărate, iar după moartea sa, întâmplată cu două zile în urmă, i-s'au făcut funerarii după cum i-a fost dorinţa.

•

Diverse, într'o cameră de la hotelul „La Marocan" a fost găsit în nesimţire căpitanul Iuliu Sachsmiiller. Intr'o scrisoare găsită în cameră, căpitanul — care încercase să se sinucidă — roagă poliţia să anunţe familia sa din Lugoj despre această faptă.

El a fost dus la spitalul militar unde se află încă în nesimţire.

Iremediabila obrăznicie magliară

Campania contra unui primar român

Presa maghiară crede că în T.-Mureş numai în ungureşte se poate vorbi — Limba română nesocotită — Până unde merge obrăznicia

Concomitent cu numirea d-lui Emil Dandea, fostul consilier al oraşului Cluj, ca primar al oraşului Tg. Mureş, presa maghiară a început o violentă campanie contra d-sale, temându-se că prin sentimentele sale curate şi româneşti, este omul, care va inaugura şi în Târgul Mureş, oraşul oropsit, o adevărată viaţă şi administraţie românească.

Intr'un număr trecut al ziarului, arătasem începuturile sănătoasei activităţi a d-lui Dandea şi semnalasem şi campania pornită de presa maghiară, care ar dori ca starea de mai înainte să dăinuiască şi acum în administraţia oraşului. Desbateri în limba ungurească, inscripţii ungureşti, sfidarea instituţiilor româneşti, iată ce se pare în ochii presei maghiare drept stare normală. O bună dovadă este ultimul număr al ziarului „Ujság" din Cluj.

Acest ziar, decând a t ecut în editura lui „Ellenzék", nu scapă nici o ocazie de a ataca tot ce-i românesc, voind desigur să facă şi mai evidentă trecerea lui în slujba grofilor unguri.

In ultimul număr al acestui ziar, campania contra d-lui Dandea se bazează pe o oribilă crimă comisă de primarul Târgului Mureş.

Dl Dandea a cutezat să ţină şedinţele consiliului comunal din Tg. Mureş în româneşte, şi a refuzat să-şi facă raportul şi în ungureşte.

„Ujság" e profund indignat de faptul că Dl Dandea la cererea unui consilier maghiar de a vorbi în ungureşte, a spus că limba ungurească neflind limba oficială a statului român, nu o poate întrebuinţa în pertractări oficioase şi că în ungureşte ii va vorbi numai în afară de şedinţă sau în chestiuni particulare.

Insistând mai mult asupra răspunsului Dlui Dandea, nu putem decât să constatăm că e dat în mod că se poate de conciliant. Căci care ar fi fost oare răspunsul unui primar maghiar din era stăpânirei maghiare la o obiecţiune analoaga a vre-unui membru dintr'un consiliu comunal, (presupunând că s'ar fi găsit şi vre-un consilier român). Şi care ar fi fost măsurile luate de autorităţile ungureşti contra acelui care drept protest că desbaterile decurg în limba statului, ar fi părăsit sala în mod demonstrativ, cum a făcut Dl Kovacs Elek la Tg. Mureş, spunând că participarea lui la o astfel de şedinţa nu mai are senzi?

Aceste lucruri, în aceiaşi coloană în care „Ujság" revendică drepturi pentru minorităţi! „Ujság" se vede confundă drepturile cu obrăznicille şi prin atacurile-i vehemente vrea să fie şi el în unison cu consilierul ungur din Tg.-Mureş.

Ce ar face ungurii din Târgul Mureş când ar avea un primar pe placul „Ujság"-ului, uşor ne putem închipui. Dar dl Dandea nu se va simţi stânjenit de presa maghiară, şi 'şi va urma frumoasa-i activitate pentru a reîntrona în drepturile ei limba românească, îndepărtată până acum cu atâta îndrăzneală şi obrăznicie.

Iar gestul consilierului Kovács Elek şi atacurile necuviincioase ale lui „Ujság" la adresa unui înalt funcţionar român şi la adresa limbii noastre româneşti, rămân desigur ca o ilustraţie a oprimăriei minorităţii maghiare de la noi!

O petrecere românească

Miercuri seara a avut loc în saloanele hotelului „New-York", petrecerea funcţionarilor de bancă. Ceea ce ne-a surprins plăcut la această petrecere a fost faptul că s'a respectat o tradiţie care începe să se uite la alte baluri: jocurile româneşti.

La miezul nopţii un grup de funcţionari de bancă, compus din următorii domni: Mirion, Mateiu, Nelca, Jan, Dalcu, Suciu, Solomon, Leonte şi Decei au dansat Căluşerul şi Bătuta, fiind aplaudaţi de public pentru gestul lor frumos. Conducătorul jocurilor a fost dl Mirion.

Asistenţa a fost compusă din tot ce are Clujul mai select şi românesc. Costumele naţionale purtate atât de domnişoare cât şi de tineri au lăsat o frumoasă impresie.

Iată un început pe care „Colegialitatea", societatea funcţionarilor de bancă, l-ar putea continua, şi a cărui imitaţie de către alte societăţi nu poate fi decât folositor.

ABONAMENTELE

pentru ziarul

„Infrăţirea"

se primesc cu

Lei 180 anual
Lei 90 pe 6 luni
Lei 45 pe 3 luni

◆

Pentru autorităţi, bănci şi societăţi

Lei 240 anuul
Lei 120 pe 6 luni
Lei 60 pe 3 luni

RECLAME

Se primesc pentru ziarul „INFRĂŢIREA" la Administraţie Str. I. Maniu No. 3. şi prin toţi Agenţii şi Agenţiile de publicitate

◆ ◆

Se primesc reclame scrise şi în limba maghiară şi germană pentru care avem traducători speciali

Preţuri reduse

Toţi cari vor face reclamă pentru vânzări cumpărări vor avea posibilitatea să constate marele avantaj.

Se pot transmite reclame si prin telefon: 952

Institutul de Arte Grafice, Editură şi Librărie „CARTEA ROMÂNEASCĂ" Cluj, Calea Dorobanţilor No. 14—16. Telefon: 202.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul III. ◆ No. 729 8 PAGINI ◆ UN LEU ◆ 8 PAGINI Duminică 18 Februarie 1923

CLUJ 17.II.923 77 b 18

R CLUJ I. 2499

Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu

Infrăți

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI BIROURILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN pentru autorități . 240 L.
PE 1 AN . . . . . 120 L.
PE 6 LUNI . . . . . 60 L.
PE 3 LUNI . . . . . 45 L.

Politica în Franța și politica la noi

Cu prilejul unui vot al Camerei franceze

Un fapt de înaltă conștiință politică și de adevărat patriotism s'a petrecut zilele trecute în Camera franceză.

Primul-ministru, d-l Poincaré, a cerut Camerei să amâne, interpelările depuse de socialiști în chestiunea ocupațiunei ținutului Ruhr. Guvernul francez își întemeia cererea pe considerațiuni de ordin politic și național. In adevăr, angajarea unor desbateri în cari s'ar fi putut rosti cuvinte supărătoare les ne de exploatat la Berlin, ar stârni greutăți în calea acțiunei franceze. Camera cu 488 voturi pentru și 68 contra a hotărât în sensul dorinței exprimate de d-l Poincaré. Camera franceză, în spatele căreia se găsește întreaga rațiune, a înțeles prin acest vot să-și ia alături de guvernul țării toată răspunderea acțiunei începută în Ruhr. Pentruca guvernul francez să-și poată desvolta în liniște și cu stăruință acțiunea sa, el avea nevoie de încrederea deplină a reprezentanților națiunei. El trebuia să se înfățișeze înaintea străinătății și cu deosebire înaintea Germaniei înconjurat de energia și de încrederea tuturor francezilor. Parlamentul a înțeles, ștergând deosebirile politice de partid, marele interes național care era în joc și prin hotărârea sa el a făcut zid în jurul guvernului.

Frumusețea acestui act stă în aceia că deși compunerea Camerii franceze este din cele mai ameste cate toate partidele, afară de comuniștii internaționaliști, au fost alături de guvern. Dela monarchiștii extremei drepte și până la radicalii socialiști grupați în jurul d-lui Herriot, toți reprezentanții națiunei franceze s'au rostit pentru guvern care înfățișează în aceste clipe gândul Franței.

Intelegerea interesului național a dărâmat toate barierile pe cari deosebirile politice le creiază între partide. Patimile au fost înăbușite, interesele personale au fost acoperite de glasul sufletului național. In fața primejdiei toate partidele politice au făcut unirea lor ridicând în jurul guvernului un zid formidabil de solidaritate națională.

Actul acesta de unire, realizat cu atâta însuflețire și cu o atâta de conștientă energie, înseamnă nu numai un elogiu, pentru Camera franceză ci pentru întreaga viață politică din Franța. El constitue o admirabilă pildă de patriotism și o strălucită dovadă despre seriozitatea și conștiința politicei franceze.

Cât este de trist că la noi politica nu ne oferă spectacolul înălțător al unei atât de desăvârșite conștiințe naționale. Căci trebuie să mărturisim spre osânda noastră că politica românească, dela războiu încoace, n'a fost în stare în nici un prilej să dea dovadă de un act prin care ea și-ar fi putut înfrânge egoismele, ambițiunile și patimile în fața interesului național.

Am văzut de curând, cu prilejul incidentelor dela granița maghiară, cum un partid politic care-și spune național îndemna tinerimea la nesupunere față de legile militare și ducea o campanie violentă pentru a slăbi din autoritatea morală a guvernului țării tocmai în clipe când conducătorii statului aveau mai multă nevoie de sprijinul și încrederea tuturor energiilor românești. Iar un alt partid care se afirmă reprezentant al lumii țărănești, adică tocmai al acelei clase care mai mult decât oricare alta este depozitara tradiției și a sufletului național, acest partid nu s'a dat în laturi dela cea mai antipatriotică acțiune în fața amenințării care se ridica din Ungaria. El învinui guvernul că a provocat incidentele de graniță și că urmărește războiul pentru a creia o diversiune favorabilă intereselor sale de partid. Intelege oricine cât de bine slujea intereselor maghiare campania aceasta dezlănțuită de unele din partidele noastre politice și cu cât era îngreuiată situațiunea guvernului nostru față de străinătate.

Iată numai un fapt dinlungul șir de acte prin care unele partide politice dela noi s'au dovedit atât de înnecate în mlaștina politicianismului încât n'au fost în stare să se ridice din ea nici atunci când poruncea interesul apărării naționale. Câtă lipsă de conștiință politică și de conștiință națională.

Când va ajunge politica noastră să ne ofere o pildă ca aceia pe care ni-o dete acum Parlamentul francez?

Unificarea României și mijloacele de comunicație

Pentru a se ajunge la consolidarea țării în noule sale granițe, generația de astăzi are obligația de a pune în practică o sumă de măsuri de ordin administrativ și cultural, a căror însemnătate am relevat-o în repetate rânduri.

Relațiunile de ordin politic și cultural sunt mult ajutate în opera de unificare, de metodele economice, care formează adevărate curente de infiltrație în mijlocul societăților.

Penetrația economică e însă în strânsă legătură cu mijloacele de comunicație.

E lucru știut că existența unor bune căi de comunicație între două state vecine, favorizează bunele relații politice și economice, cu atât mai mult deci reiese folosul ce-l poate avea în opera de unificare și consolidare înfăptuirea unei bune rețele de comunicații între diferitele provincii ale României.

Acest principiu n'a fost ținut în seamă de guvernele ce au urmat după războiu la cârma țării.

Sume ce s'ar fi putut destina intensificărei transporturilor, transformărilor și construcțiilor de noi căi ferate au fost risipite de către guvernul averescan în cheltueli inutile de aprovizionare. Iar când s'a încercat refacerea căilor ferate s'a plătit din interese de partid, sume fabuloase traficanților, pentru furnizarea de material impropriu, de a fi pus în funcțiune.

In această stare precară au fost găsite mijloacele de comunicație ale țării, din cauza incuriei fostei guvernări, când a venit la putere partidul liberal.

Concomitent cu celelalte reforme guvernul și-a dat seamă că e de un interes deosebit în opera de unificare a țărei, o cât mai largă intensificare a legăturilor de comunicație dintre provincii.

In afară de punerea în circulație a numeroase trenuri, de refacerea terasamentului, a podurilor, de comenzile de material rulant făcute în străinătate, de repararea a tot ceia ce s'a putut în atelierele căilor ferate, guvernul s'a gândit și la normalizarea căilor ferate din Basarabia. Incepătul l'a făcut linia Iași—Chișinău, transformată din linie largă în linie normală.

In interviewul acordat ziarului nostru, de d-l general Moșoiu, ministrul Comunicațiilor, Domnia Sa a arătat importanța statificării căilor ferate particulare din Ardeal, atât din punct de vedere economic cât și militar.

Iar liniile ferate care urmează a se construi chiar din anul acesta vor înlesni relațiile economice ale Ardealului cu Bucovina și Basarabia sau a vechiului regat cu Ardealul.

Opinia publică nu poate fi decât satisfăcută de solicitudinea ce o arată guvernul și pe această cale noilor provincii: problema înlesnirei comunicațiilor dintre provinciile alipite și vechiul regat, fiind un punct esențial al operei de unificare și consolidare a țărei.

Lupta pentru cărbune

Revista „Les Annales" despre ocuparea regiunei Ruhr.

Revista „Les Annales" ocupându-se de politica cărbunelui urmărită în toate părțile cu cea mai mare atenție, spune că în prezent lupta pentru acest mineral e foarte mare. Mai ales între Franța și Germania tensiunea în această privință a ajuns la maximum. Intre cele două țări se dă acum o luptă decisivă. Cu drept se poate spune că ocupațiunea regiunei Ruhr trebue considerată al 4-lea episod al războiului început în 1914.

In adevăr, după Marna, Verdunul, apoi a doua Marna și acum Ruhrul.

Mai departe, revista franceză afirmă în legătură cu această chestiune că germanii începând din 1921 au început să eludeze obligațiunile Tratatului de la Versailles. In Februarie trecut guvernul din Berlin s'a arătat a fi prizonierul dreptei și al centrului Reichstagului, care profitând de slăbiciunea Antantei, a refuzat să iscălească acordul dela Paris.

Pe de altă parte d-l Kahr prim ministrul bavarez, cu prilejul unei întruniri publice ținute la Munich, a pronunțat un discurs de extremă violență, spunând următoarele: „Germania nu poate deveni o națiune de sclavi, nici nu poate să sufere soarta Indiei, Egiptului sau a Irlandei". Discursul se termina astfel: „Tratatul dela Versailles va perde forța și autoritatea lui. Amenințările aliaților ne lasă calmi. Conștienți de drepturile noastre, așteptăm viitorul cu încredere".

Fără îndoială că din momentul pronunțărei acestui discurs, fiecare trebuia să știe că întreaga Germanie aprobă politica guvernului din Berlin în chestiunea reparațiilor, din care cauză aplicarea sancțiunilor se impunea neapărat.

Dar, după o lungă întârziere, am parvenit acum să reparăm greșelile făcute în timpul ultimilor ani de tratative cu germanii. Față cu refuzul categoric al Germaniei de a plăti reparațiunile, se impunea ca să ocupăm Ruhrul.

Fără regiunea Ruhr, Reichul este amenințat să moară din punctul de vedere economic. Una câte una uzinele Germaniei se vor închide. Lipsită de combustibilul necesar, ea va trebui să restrângă numărul trenurilor.

Dacă industria Germaniei va produce mai puțin, de sigur, că va exporta mai puțin. Și, dacă exportă puțin, creditele ei în streinătate vor fi diminuate și atunci cum va putea plăti proviziile alimentare pe care le importă din streinătate.

Pământul Germaniei este sărac în privința agriculturei. Câteva regiuni au fost cultivate, însă producțiile lor sunt cu totul neîndestulătoare pentru ca să hrănească o populație de 60 milioane indivizi, sporită în fiecare an cu 800 mii suflete.

Astfel stând lucrurile este de prevăzut că Germania nu va rezista mult timp. Trupele franceze în ocupațiunea Ruhrului, trebuiesc considerate ca executorii unui sequestru asigurător în vederea respectărei din partea guvernului german a legilor internaționale.

Deci, se impune — încheie „Les Annales" că ar fi mult mai de dorit ca Germania să cedeze, decât să împingă dezastrul ei economic mai departe.

Un nou cămin pentru studenți

Ministrul instrucțiunei a semnat proectul înființării unui cămin studențesc din Casarma Cuza-Vodă, unde vor intra trei mii de studenți. Lucrările se vor începe la primăvară și vor costa 30 milioane.

De la Sindicatul Presei române din Ardeal

Comitetul sindicatului presei române din Ardeal a trimis consiliului comunal al orașului Cluj, următoarea adresă de mulțumire:

Domnule Primar!

Comitetul „Sindicatului Presei Române din Ardeal și Banat" luând cunoștință de donațiunea de lei 10.000 (zece mii) votată — la propunerea Dvs. — de Onor. Consiliul Comunal al orașului Cluj, cu prilejul balului organizat de acest Sindicat în seara de 19 Ianuarie a. c., pentru fondul „Căminului Pressei" Vă aduce viile sale mulțumiri, rugându-vă să transmiteți intregului Consiliu sentimentele noastre de recunoștință.

Primiți, Vă rugăm D-le Primar, distinsa noastră considerațiune.

Prezident: *D. Tomescu*

Secretar: *M. Em. Procopiu.*

Mişcarea culturală, teatrală, literară, artistică

Conferinţele „Astrei"

HENRI POINCARE

Conferinţa d-lui prof. univ. D. Pompeiu, ţinută la Universitate în seara de 16 Februarie a. c.

Domnul profesor Pompeiu şi-a desvoltat aseară, la universitate, interesanta-i conferinţă, privind pe Henri Poincaré, matematicul, fizicianul, astronomul şi filozoful, în faţa unei numeroase şi alese asistenţe din care am remarcat pe dna şi dl General Anastasiu, dna şi dl Agârbiceanu, dna şi dl Panaitescu, dna şi dl Stefănescu-Goangă, dna şi dl Remer, dna şi dl Jencica, dnele şi drele Ghibu, Bratu, Dumitrescu, Miclescu, Ilinoiu, Bălănescu, Bănescu, Lăzărescu, Florescu, Economu, Roman, Paul, Jugă, Roşca, Căpitan Belniţă, Găp. Repanovici, Dragnea, precum şi dnii profesori: Ostrogovici, Bărbat, Grimm, Demetrescu, Abramescu, Giuglea, Voinea, Anghelescu, Ionescu, Botez, Ghidionescu, Dimitriu . . .

*

— Henri Poincaré — a început conferenţiarul — s'a născut la Nancy în anul 1854. Tatăl său a fost medic şi profesor la Facultatea de medicină din Nancy. Operele-i de medicină sunt şi astăzi apreciate. H. Poincaré se trage deci dintr'o familie lorenă, şi e ştiut că Lorena a dat foarte mulţi oameni iluştri. Fratele tatălui său este tatăl actualului preşedinte al republicei franceze.

Copilăria şi-a petrecut-o la Nancy. Educaţia şi instrucţiunea i-au fost date de un inspector şcolar, care nu se servea de obişnuitele teme şi versiuni, ci îl lăsa pe micul Henri să-i pună tot felul de întrebări despre ceace îl interesa. Acest minunat educator a arătat varietatea şi ciudăţenia chestiunilor pe cari i le punea copilul de 7—8 ani. La început îl interesa istoria şi geografia şi numai la aceste obiecte excela.

Cam prin clasa IV s'a evidenţiat ca având înclinare spre matematici; totuşi bacalaureatul l'a trecut fără să aibă vre o menţiune onorabilă pentru acest obiect. Se spune chiar că dându-i-se la proba scrisă o oarecare chestiune referitoare la o progresie geometrică, Poincaré, nu a priceput fondul chestiunii şi că a fost admis numai prin felul cum a ştiut să conducă argumentaţia.

Ca elev era gânditor, nu lua note ca toată lumea, dar asculta cu foarte mare atenţie. Chiar când părea că se odihneşte, creierul său lucra. Din această cauză era foarte distrat. Se povesteşte în această privinţă următoarea anecdotă: Fiind cu familia la plimbare şi rămânând în urmă, cum ceilalţi trecuseră dincolo de un părâu, strigându-i mama sa el trecu prin apă, fără să'şi dea seama că ar fi putut trece pe pod. La concursul dela şcoala normală a fost clasificat al cincelea, iar la cel dela politehnică întâiul. A intrat deci la politehnică unde s'a remarcat prin acelaş fel de a fi. Grija lui, când asculta prelegerile profesorilor era de a prinde mstodic ceeace i se spunea. De multe ori când era examinat părea că ghiceşte răspunsul, ceeace a făcut pe profesorul de geometrie descriptivă să-i dea o notă slabă. Exerciţiile lui grafice lăsau mult de dorit iar la limbile străine neaptitudinea-i era vădită.

A intrat la şcoala de mine, unde a fost un elev foarte aplicat. Eşind inginer de mine, cu prilejul unei explozii într'o mină s'a expus atât de mult pentru a veni în ajutorul celor primejduiţi încât a uimit pe toţi cari îl cunoşteau firea-i plăpândă, dovedind tuturor că omul de idei, de cugetare nu este mai prejos decât cel de acţiune.

Dar lucrările de ştiinţă îl atrăgeau, deaceea îşi trecu licenţa în matematici, apoi doctoratul cu o teză strălucită, teză ce abia după vre-o zece ani a fost înţeleasă pe deplin.

Când a fost primit la Academia franceză, în discursul de recepţiune, Frederic Masson i-a spus: „Când ai solicitat cinstea de a fi admis în corpul nostru, făceai parte din treizeci şi cinci de academii". Activitatea lui se cuprinde în memorii şi în lucrări uimitoare, a scris 30 de volume şi 500 de memorii, tratând chestiuni grele şi aducând contribuţiuni însemnate, creierul său fiind într'o cuntinuă activitate.

Opera lui o putem clasifica în: matematică, fizică, astronomică şi filozofică.

Într'o lucrare sintetică a articolelor asupra lui Poincaré, datorită a patru condee, de seamă, ilustrul matematician italian Voltera scrie despre Poincaré, că opera sa matematică cuprinde toate lucrări de seamă, că nu a fost matematicul unei singure teorii, legându-şi numele de ea, ci a căutat să cuprindă întreagă sferă a matematicelor. In fizică, deşi îndemnat prin relaţiunile lui de cunoştinţele lui, să cugete şi asupra chestiunilor din acest domeniu, a fost totdeauna un cercetător şi de foarte multeori un lămuritor. In actuala teorie a relativităţii, Poincaré, în vremea lui şi-a scris numele cu slavă. In astronomie a lăsat un nume mare. Infiinţându-se societatea de filozofie, Poincaré a fost printre cei dintâi. Boutroux spune că deşi nu a fost un filozof de carieră, a fost cu toate aceştea un autodidact de o valoare netăgăduită.

*

Stilul lui Poincaré nu e academic, ci un stil de convorbire, de provocare. Scria, vorbea aşa cum cugeta. Işi arăta cugetarea, aşa cum ea năştea în mintea lui.

Avea o fire smerită, modestă. Îi lipsea dominaţiunea şi nu-i plăceau adulaţiunile şi era de o cordialitate şi de o bunăvoinţă extremă pentru orice cercetător.

Primirea unui solicitator era amicală, încurajarea binevoitoare iar sfatul amănunţit.

A închis ochii la 17 Iulie 1912. Influenţa lui e considerabilă.

Ştiinţa şi cugetarea vor merge mai departe, probleme noui se vor pune, descoperiri vor îmbogăţi patrimoniul ştiinţei, dar numele lui va fi mereu pomenit. Gloria lui va străluci în omenire fără nici o pată.

G. R.

PROPAGANDA ungurească în streinătate

— Bucuria deplasată a unui ziar maghiar local —

Ungurii se folosesc de toate mijloacele pentru a-şi atrage streinătatea de partea lor. Nu cruţă nici o jertfă materială pentru a putea câştiga, mai ales între supuşii statelor aliate, persoane cari să-i compătimească, pentru soarta lor care au ajuns în prezent. Birourile de propagandă împart în streinătate mii de broşuri prin cari se arată nedreptăţirea ungurilor şi în cari se accentuiază nevoia unei reveniri asupra tratatelor de pace.

Reprezentanţii marilor familii aristocrate, aflători în streinătate sunt exponenţii acestei mişcări.

Ajungerea marelui lor vis; reîntregirea Ungariei ei nu o văd decât prin aceasta propagandă şi în silinţele lor ei nu cruţă nici măcar memoria scriitorilor unguri mari.

Un ziar maghiar din localitate a nuntă cu satisfacţie că marele ziar parizian „Le Figaro", care până acum a avut o atitudine ostilă pretenţiilor nesăbuite ale Ungurilor, consacră un articol lung lui Petöfi.

Am văzut şi noi acel număr al lui „Le Figaro", am văzut şi fotografia poetului reprodusă în acel ziar; dar nu credeam că va veni un ziar unguresc din România, ca re să judece după acestfapt că atitudinea acelui ziar s'a schimbat.

Faptul, însă că „Le Figaro" a consacrat lui Petöfi un articol, nu e desigur rezultatul propagandei ungureşti, cât mai ales manifestarea frumoasă a unei admiraţii faţă de un cântăreţ al libertăţii universale.

Interpretarea ziarului maghiar local e greşită, tendenţios greşită, şi ea nu denotă decât bucuria ce ar simţi-o când într'adevăr, propaganda iredentistă ar prinde aşa de iute între rândurile statelor amice nouă.

Bucuria confratelui maghiar local e deci deplasată şi manifestarea ei cu atâta grabă şi cutezanţă constitue şi o nedelicateţă faţă de marele ziar parizian.

Conflictul universitar din Belgia

Un sânge cald şi turburător curge în vinele Belgiei.

Criza provocată de încercarea de flamandizare a Universităţii din Gand, a despărţit ţara în două partide, pe chestia menţinerei sau respingerei unităţii naţionale. După cum am anunţat zilele trecute, Camera a votat proectul de lege relativ la introducerea limbei flamande în Universitatea din Gand. Mâine însă să se pronunţe Senatul şi guvernul. Ministrul instrucţiei publice e într'o situaţie foarte grea. Miniştri flamanzi şi waloni nu vor să cedeze. Guvernul este astfel divizat în chestia universitară.

Bătălia nu se dă numai asupra oportunităţii introducerei în universitatea din Gand a limbei flamande, dar pe chestiuni foarte importante de ordin naţional sentimental. Autoritatea guvernamentală nu va putea influenţa asupra opiniunei, în favoarea acceptărei unei formule-compromis.

FOIŢA ZIARULUI „INFRĂŢIREA"

Activitatea Academiei ruseşti actuale

După patru ani de regim bolşevic, în care timp relaţiunile Rusiei cu streinătatea au fost rupte în toate domeniile, Academia rusească de ştiinţe a izbutit în cursul anului trecut să reintre în legătură cu similarele societăţi streine şi să ajungă totodată la publicaţiunile acestora, precum şi la alte publicaţiuni ce-o interesau şi de care fusese privată până atunci timp de patru ani.

Faptul acesta, cu care organul rusesc „Izvestia" îşi începe darea de seamă despre activitatea din anul trecut a acestei societăţi, este pentru savanţii izolaţi ai Rusiei un fapt de-o importanţă deosebită.

Am greşi însă, dacă am crede, că în cei patru ani de izolare, savanţii aceştia au stat tot timpul cu mâinile în sân. Nu de mult o revistă dela noi aducea ştirea, că izolaţii savanţi ai Rusiei, retraşi din mijlocul frământărilor politicei bolşevice, nedreptăţiţi de oamenii regimului, continuă să muncească în umbră, şi sunt nenumărate volumele ştiinţifice din aceşti ani, care-şi aşteaptă, odată cu reînflorirea tiparului, apariţia.

Darea de seamă din „Izvestia" constată din nou aceasta, adăogând totodată o listă a operelor apărute. Aflăm din această dare de seamă despre activitatea din 1922 a Societăţii ştiinţifice ruseşti, că membrii s'au dedicat îndeosebi chestiunilor practice. Activitatea publicistică a membrilor a fost notorie. Au apărut 80 de lucrări şi tratate ştiinţifice, iar alte 60 sunt sub presă.

Publicaţiunile societăţii şi-au reluat de asemenea cursul. In cursul anului trecut au apărut buletinele de pe 1918—1919, şi s'au pus sub tipar buletinele societăţii privitoare la anii 1920 şi 1921. Deasemenea s'a pus sub presă buletinul de pe Ianuarie 1923 şi cu aceasta apariţia dinainte de revoluţie a acestor publicaţiuni a fost din nou restabilită.

In cursul anului acestuia vor apărea publicaţiunile periodice „Zapiskij", similare parisianelor „Comptes-rendus".

Dintre cele apărute se remarcă: „Fauna Rusiei" (două volume); două volume despre săpăturile dela Nord-Dvinsk; apoi: un volum al academicianului Steklow despre problemele fundamentale ale matematicei fizice, iar dintre publicaţiunile secţiei istorico-filologice: „Zadoncina", o colecţie de texte asupra „bogatirilor" din Kiew; o istorie literară a legendelor datorită lui Hl. Mercurius von Smolesk, o colecţie asupra censurei din timpul lui Paul I.; apoi numerile 30—35 ale monumentalei opere: „Puşkin şi contimporanii"; un volum al renumitului mitolog N. Weselowskij; două volume de documente din archiva fratelui lui Turgheniew. Au apărut de asemenea: dicţionarul limbii ruseşti (întâiul volum); dicţionarul l. lituane (un volum).

Secţia orientalistă a publicat în acest an 11 volume, deasemenea şi secţia ştiinţelor naturale. In total, numărul operelor apărute e de 100.

S'a dat apoi o deosebită atenţie publicaţiunilor societăţilor similare din străinătate. Dupăce s'au reluat legăturile cu acestea, s'au făcut comenzi şi s'au trimis de către membrii societăţii relaţiuni asupra chestiunilor ruseşti. Membrii societăţii sunt informatorii similarelor societăţi din străinătate în ceeace priveşte actuala Rusie ştiinţifică.

*

Institutele societăţii s'au găsit şi'n cursul anului trecut în stadiul reorganizării. Academia are o bibliotecă bogată, care e treia din Rusia şi e printre cele mai mari din lume. Merită deasemenea remarcat muzeul ştiinţelor naturale, amândouă acestea rămase dela Rusia ţaristă. O deosebită atenţie s'a dat „Casei lui Puşkin", un muzeu cu manuscrise şi publicaţiuni de ale lui Puşkiu şi despre Puşkiu. Aici a fost instalat şi similarul „Muzeu Onegin" din Paris, deosebit de bogat în manuscrise.

Societatea a organizat mai multe expediţii de explorare: la Novaia Zemlia, pe peninsula Kola, în Mongolia nord-vestică, etc. Dintre acestea expediţiunile polare au dus la descoperiri interesante în domeniul mineralogiei. Secţia polară este de altfel bine organizată, posedând instrumente aduse în 1913 din Anglia.

*

Cum vedem. activitatea din anul trecut a numitei academii a fost mai bogată de cât se aştepta. Presa bolşevică a avut deci cuvânt să se mândrească, cu toatecă. dupăcum ni-au arătat în atâtea rânduri savanţii emigraţi din Rusia, activitatea aceasta e spre lauda personală a savanţilor ruşi ci nu a regimului, care nu i-a ajutat aproape de loc.

Minoritatea maghiară și străinătatea

Partidul maghiar din România luptă alături de Ungaria, împotriva noastră. Cea dintâi manifestare a partidului iredentei. Protestele Budapestei și ale minorității maghiare de aici. Fapte de reținut.

Consecventă unei politici pe care primul-ministru a definit-o așa de precis în acea declarație a sa, după care guvernul maghiar va lupta cu toate mijloacele . . . pașnice, pentru schimbarea tratatului dela Trianon, Ungaria desfășură de trei ani întregi o intensă activitate împotriva acestui tratat, pe care — a declarat-o ritos tot timpul — l-a semnat numai sub forța împrejurărilor. Noi, statul cel mai interesat, ne-am convins mereu, că aceste „pașnice" mijloace nu sunt tocmai pașnice și cinstite. Am înregistrat doar atâtea mijloace provocătoare pe care numai guvernarea maghiară și organele sale de aici le găsește cinstite.

Repetăm de data aceasta o veche constatare: aceea, că Ungaria desfășură împotriva noastră, în streinătate, o propagandă fără seamăn. Constatarea aceasta a devenit chiar banală după atâtea înregistrări. De data aceasta însă s'a amplificat cu o alta, făcută până acum numai în teacăt, că în această propagandă au fost atrași și reprezentanți maghiari dela noi, cari angajează întreaga minoritate maghiară.

E vorbă despre întinsa propagandă ce face Ungaria pentru reintregirea sa, în streinătate, prin diversele organe internaționale întemeiate pentru sprijinirea intereselor ungurești și germane. Sunt cele două societăți; „Uniunea pentru societatea națiunilor" și „Uniunea interparlamentară", pe birourile și în dezbaterile cărora au ajuns și până acum sumedenie de proteste maghiare împotriva statelor vecine Ungariei. Sub masca internaționalismului cult al Occidentului, aceste societăți au făcut tot timpul propaganda cea mai întinsă pentru statele învinse. E semnificativ că aceste societăți nu se ocupă decât de chestiunile minorității maghiare din statele vecine Ungariei și de chestiunea minorității germane. Alte minorități n'au existat și nu există pentru aceste societăți.

Dar și mai semnificativ e, că ședințele lor se țin de preferință în Ungaria și Austria, mai cu seamă acelea ale Ligei pentru Societatea Națiunilor. Ședințele din anul trecut, dela Viena, Praga și Budapesta ale acestei societăți sunt memorabile și azi. S'a făcut atunci o așa propagandă maghiară și germană, încât guvernul din Praga, care găzduia conferința, și-a retras participanții, procedând la fel și delegații celorlalte state vecine Ungariei.

Acum, una dintre aceste societăți, cea interparlamentară, s'a întrunit la Paris. Din păcate România poartă prea puțină grijă acestor întruniri de propagandă ungurească și noi, popor interesat, aflăm despre convocarea conferinței abia cu câteva zile înainte de întrunire. Astfel se face, că abia acum ne explicăm adevăratul scop urmărit de Ungaria prin acele răsrepetate proteste împotriva unor pretinse înarmări la noi. Ne amintim toate acele declarații, prin care guvernul maghiar cerea stăruitor desarmarea statelor vecine, atunci când Ungaria mobilizase contingentele 19—36. S'a făcut pe această chestiune o propagandă întinsă, cu scopul de a ne arăta streinății ca pe niște dușmani ai păcii.

Acum ne dăm seama de ce: erau toate pregătiri în vederea conferinței interparlamentare de acum și a conferinței ce se va întruni a Ligii pentru Societatea Națiunilor. Conferințele acestea — singurele cari aprobă acțiunea maghiară — vor fi astfel mai dinainte influențate.

Faptul însă, pe care trebue să'l accentuăm, este altul. E acela că minoritatea maghiară dela noi își trimite reprezentanță la această conferință. Un confrate anunță, că baronul Iosika, președintele Partidului Maghiar din România, va arăta la conferința de acum doleanțele ungurilor dela noi.

Lucrul acesta oricât ar încerca presa maghiară să'l justifice, este de condamnat. Pentrucă acel, care se va plânge străinătății de tratamentul minorității maghiare de aici, este președintele unui partid, care nici când dela ființarea sa până astăzi nu și-a supus programul, guvernări noastre, ci a ființat numai pentru acțiuni subversive, ascunse. E președintele partidului care a făcut aici numai instigație, fățiș sau pe ascuns și care acum se duce cu jalba de-a dreptul la streini, trecând peste suveranitatea statului.

Ne amintim că acum câteva săptămâni un membru al acestui partid, d. Balogh A. n· avertiza în ziua întrunirii constituantei, că minoritarea maghiară de aici se consideră în drept să se plângă la liga națiunilor sau la alte societăți streine. Avertismentul era în em iat dupăcum vedem.

O încheere, care trebue subliniată: d. baron Iosika, acela, care nu de mult refuzase asistența la o reprezentație dată în onoarea Suveranei și care conduce partidul maghiar din România, a cărui înființare a fost sărbatorită în Ungaria și exploatată ca îndem la acțiunea deschisă împotriva noastră (aceasta în săptămâna atacurilor cunoscute), va reprezenta minoritatea maghiară de aici alături da contele Apponyi, cel mai fanatic luptător pentru reintregirea Ungariei. Acest fapt, trebue reținut de toți.

Românizarea orașelor din Ardeal

Deși suntem în al cincilea an de stăpânire a acestui ținut românesc, constatăm cu părere de rău că orașele mai păstrează încă, în parte caracterul unguresc de altă dată.

Mai favorizat decât celelalte, Clujul s'a putut transforma mai repede, grație activității culturale pe care au desfășurat-o necontenit presa, profesorii, teatrul, etc.

Străzile nu mai poartă inscripțiile unguresti, iar firmele magazinelor traduse până acum doi ani într'o atât de stâlcită românească, încât erau adevărate șarade de deslegat pentru călătorul din vechiul regat, aproape au dispărut.

Dacă în ce privește forma exterioară, orașele se românizează încetul cu încetul, în ce privește însă administrația publică a acestor orașe, românizarea lasă mult de dorit.

Aproape în toate administrațiile limba maghiară se bucură de o deosebită cinste și pentru a da exemple n'am avea de citat decât primăria, unde aproape toți funcționarii vorbesc ungurește, administrația financiară, direcția agriculturei, poșta etc.

Ordonanțele date de atâtea ori de a nu se vorbi decât românește în autorități, nu sunt respectate și vina principală e a acelor șefi de servicii, cari deși români de origine, știind și limba ungară, preferă să se înțeleagă cu subalternii în limba ungară chiar când aceștia și-au însușit la perfecție limba românească.

Fără a atinge vre-un drept al minorităților, această stare de lucruri nu se mai poate tolera; căci înainte de toate trebuiesc respectate instituțiunile Statului, în care nu se poate întrebuința altă limbă decât cea românească.

Ingăduința acordată până acum a fost prea mare și ar putea deveni vătămătoare și chiar primejdioasă administrațiunilor publice.

E o datorie românească pentru toate autoritățile cât și pentru fiecare român în parte, de a-și ști să-și impuie drepturile naturale confirmate și prin angajamentele noastre față de străinătate.

Campania contra Constituției

Până la venirea la guvern a partidului liberal nu era partid sau grupare politică care fie în parlament, fie în întrunirile publice să nu recunoască necesitatea unei noui Constituții.

Animate însă de curente anarhice și demagogice, sau de interese persenale elementele conducătoare ale acestor partide nu puteau vedea înfăptuită Constituția nouă, decât prin prizma acestor curente sau interese.

Exemplul îl avem dela reforma agrară, înfăptuită de guvernul liberal.

Ea a reprezentat o nevoie imperioasă pentru țara noastră față de situația actuală a țăranului român, recunoscută de toți cei ce nutresc sentimente democratice.

Totuși din motive personale, pentru a găsi ecou în clasa țărănească democrații cei noi „țărăniștii" au votat contra acestei reforme.

La Alba Iulia aceiași „țărăniști", cât și naționaliști, conduși de politica persoală a celor câțiva regionaliști, care doresc autonomia Ardealului, au refuzat să participe la încoronare.

Totuși atât reforma agrară cât și încorona ea s'au înfaptuit, fără ca opinia publică să și manifeste părerea de rău că aceste partide s'au obținut în mod voluntar dela ele.

La fel actuala campanie a opoziției contra Constituției nu poate avea nici o influență, întrucât nu are nici un efect asupra opiniei publice.

După cum improprietărirea, votul universal au fost înfăptuite fără zguduiri sociale, după cum problema minorităților a fost soluționată, fără nici un amestec din partea străinătății, tot astfel unificarea tuturor sistemelor legislative menite a consolida întreaga organizațiune a statului român și reformele corespunzătoare acestei unificări vor fi înfăptuite, împotriva tuturor sforțărilor opoziției de a le împiedica, fiindcă opinia publică își dă seama că ele sunt de absolută urgență și necesitate.

Campania actuală a opoziției e menită astfel să rămână doar ca o ultima satisfactie pentru „leaderii" regionaliști, care trebuie să-și justifice înactivitatea față de partizani și pentru „demagogii" țărăniști, care sunt încă fascinați de ideile comuniste ale dr-lui Lupu.

Opoziția și agitațiile antisemite

Schimbarea de atitudine a part. național și țărănist. Politica de duplicitate.

Când s'au înregistrat cele dintâi mișcări studențești cu caracter anti-semit întreaga pressă care servește interesele partidelor național și țărănist au luat o atitudine vădit provocătoare față de studențime.

„Aurora" deschisese o rubrică specială ale cărei titluri senzaționale anunțau progromuri, banditisme și alte „acte de barbarie pe cari le-arfi comis cetele de nebuni ale maniacului dela Iași".

Studenții erau înfățișați ca adevărați criminali, faptele erau exagerate, iar neînsemnate acte de violență erau prezentate ca „sângeroase masacre".

Această campanie violentă și mai provocătoave din zi în zi era susținută de aproape întreaga pressă de opoziție. Bine-înțeles că nici „Patria" n'a lipsit din această tovărășie. Mulțumită însă unor condițiuni de alcătuire a redacției pe care nu le întâlnim la „Anrora" sau la „Lupta", campania aceasta a îmbrăcat o formă mai puțin violentă.

Partidul național însă fie că n'a știut fie că n'a putut să se strecoare cu aceiași îndemânare în mijlocul chestiunilor pc cari le ridicau mișcăriie anti-semite, s'a rostit de câteva ori condamnând aspru agitațiile studențești. In privința aceasta, convorbirea cu dl Mihai Popovici pe care a publicat-o „Dimineața", este edificatoare.

Desmințirea pe care o dă partidul național prin comunicatul publicat în „Patria" n'are nici o valoare întrucât ea n'a fost dată decât pentru a salva aparențele.

Cât despre partidul țărănist, acesta s'a înfățișat dela început ca un adversar hotărît al mișcărilor antisemite și acuza guvernul că nu ia măsuri destul de drastice pentru a le pune capăt. Declarațiile d-rului Lupu cum si ale altor fruntași țărăniști făcute atât la întruniri cât și presei sunt dovadă.

Ambele partide, și național și țărănist, s'au rostit deci cu asprime împotriva mișcărilor antisemite, iar ziarele lor au dus o campanie din care n'a lipsit nici minciuna nici violența și nici provocarea.

Dar, iată că, brusc, ele își schimbă atitudinea. Moțiune adoptată în adunarea ținută la București de către partidul național evită să rostească un cuvânt hotărît în chestiunea agitațiilor anti-semite și aducând guvernului învinuiri lipsite de temei își mărturisește grija pe care ar fi purtând-o studențimei.

Moțiunea adoptată de partidui țărănist sub inspirația dlui Mihalache se rostește aproape în aceiași termeni. Și după cum prima a însemnat o dezavuare a dlui Popovici, cealaltă a fost un blam pentru dl dr. Lupu.

Dar pentruca aceste partide să se vadă nevoite a'și dezarma tocmai pe cei mai de seamă fruntași ai lor, trebuie să fi intervenit cineva care le-a determinat să-și modifice atât de neașteptat atitudinea lor în chestiunea agitațiilor anti-semite.

Schimbarea se datorește, pentru partidul național, dlui Vaida, iar pentru partidul țărănist dlui Mihalache. Ambii își închipuesc că mișcările studențești se vor întinde și în masse. Plecând dela această convingere, politica pe care partidele respective trebuie s'o facă, nu poate fi decât o politică de duplicitate care fără a se rosti hotărît în chestiunea agitațiilor, ar lăsa ambele părți să spere în concursul ei.

Partide electorale, atât țărăniștii cât și naționalii ei nu pot să nu se gândească la eventualitatea unei coborîri a agitației în rândurile masselor. Partide de agitație, ele găsesc în aceasta elementul cel mai priincios politicei lor. In acelaș timp socotesc a fi găsit în exploatarea chestiunei antisemite o platformă pentru lupta împotriva guvernului.

Iată de ce partidul național și partidul țărănist cari împreună învinuiau guvernul că nu ia măsuri destul de energice pentru a potoli mișcările anti-semite, protestează astăzi împotriva măsurilor luate, fără să indice însă o soluțiune și mai ales fără să se rostească hotărît în această chestiune.

Această politică de duplicitate este prea cusută cu ață albă pentruca să scape neobservată.

Opera Română din Cluj se va consolida

Ce-i cu svonurile despre desfiinţarea ei. Se pot face turnee? Care va fi noul buget al operei. Imbunătăţirea situaţiei tuturor artiştilor şi coriştilor. Atitudinea condamnabilă a orchestranţilor.

Ce ne spune directorul operei d. Popovici Beyreuth

In ultimul timp a circulat cu insistenţă svonuri alarmante despre desfiinţarea Operei Române din Cluj. Această desfiinţare ar fi resultat din faptul că s'ar fi hotărât contopirea operilor din Cluj şi din Capitală, în scopul de a se face turnee în întreaga ţară.

Adevărul este că situaţia actuală a Operei române din Cluj, faţă de subvenţia prea mică, cu care este susţinută de Stat, lasă mult de dorit. Atât personalul artistic de scenă, cât şi ochestranţii sunt nemulţumiţi cu salariile actuale şi cer cu insistenţă mărirea lor, ameninţând cu plecarea.

Directorul Operei, dl Popovici Beyreuth, recunoscând în bună parte dreptatea cererilor artiştilor, i-a sfătuit totuşi, în lipsă de orice mijloace imediate, să aibă cu toţi răbdare până la fixarea noului buget.

Săptămâna trecută, directorul Operei a fost la Bucureşti, pentru a stărui, în primul rând, asupra îmbunătăţirei situaţiei materiale a artiştilor.

Putând sta de vorbă cu d-sa după ce s'a întors din Bucureşti, iată ce ne-a spus:

Opera nu se va desfiinţa

„Puteţi anunţa cititorilor d-v., şi publicului clujan în genere, că opera românească din Cluj nu se va desfiinţa. Despre acest lucru, de altfel, nici n'a fost, propriu zis, vorba, S'a intenţionat în adevăr contopirea cu opera din Bucureşti, pentru a se da reprezentaţii în toate principalele oraşe din ţară. Asupra acestui lucru tusă m'am opus categoric, şi rezultatul este că s'a revenit, inlăturându-se astfel această idee".

De ce nu se pot face turnee

Dl Popovici-Beyreuth ne explică apoi că progresul unei trupe de operă nu se poate face prin turnee. In primul rând transportul unui personal atât de numeros necesită cheltueli, cari cu greu ar putea fi acoperite prin reţete. Apoi aparatul scenic, este atât de complicat, şi teatrele noastre în genere, au multe lipsuri, din acest punct de vedere. O instituţie de aşa înaltă artă, nu poate fi ambulantă. Aceasta nu tolosește nici artiştilor, şi în acelaş timp nu va putea procura nici publicului sactifacţiunele superioare care ar fi aşteptate.

Imbunătăţirea situaţiei materiale a artiştilor

Intreb pe directorul operei, cum crede dsa că se va putea îmbunătăţi situaţia artiştilor.

— *Aceasta este chestiunea principală care mă preocupă, pentru care am stăruit foarte mult la Bucureşti, unde mi s'au dat toate asigurările că vom fi satisfăcuţi.*

— *Am cerut dublarea subvenţiunei pe care o avem actualmente, adecă ridicarea ei la şase milioane pe an. Asigurările ce mi s'au dat sunt că aceasta se va putea face cu noul an bugetar, adecă de la 1 Aprilie a. c.*

Obţinând aceasta îmbunătăţire de ordin material, artiştii cei mai valoroşi ca şi cei din urmă corist, vor fi pe deplin satisfăcuţi; în ce priveşte salariile, nemulţumirile vor fi deci înlăturate şi munca noastră o vom concentra toată pentru progresul moral şi artistic al instituţiei.

Atitudinea orchestranţilor

Nu pot avea de cât cuvinte de laudă pentru tot personalul artistic, care a dovedit un mare devotament şi abnegaţie, suportând cu calm proasta stare materială din cauza salariilor insuficente.

Desigur că şi publicul clujan are aceleaşi aprecieri pentru artiştii noştri, în opoziţie cu orchestranţii, care n'au ezitat să facă gesturi urâte, ca acele de mai zilele trecute. Manifestările acestora, sunt cu atât mai reprobabile, cu cât n'au ţinut seama de cel mai elementar simţ de recunoştinţă, cu care ne sunt datori.

*

Cu acestea convorbirea noastră cu directorul operei române din Cluj a luat sfârşit.

Dac.

SACI, MUSAMELE
Cumparare. ♦ Vânzare
Institut de imprumut.
Atelier de reparatie.
2186
IZSÓ ALBALA
Timişoara II., Piaţa Traian 2
Adr. telegr.:
ALBALA Timişoara-Fabrica.

Cherestea de Brad
Sunt cumpărător de mari cantităţi cherestea de brad în diverse grosimi şi doresc să intru în relaţiuni cu producatori din ţara.
◆ 2478
Oferte la **Maison Marcel Levy, 39, Quai du Mont Blanc, Geneve (Suisse).**

♦ INFORMAŢII ♦

Astăzi a sosit în localitate venind dela Oradea-Mare dl general Moşoiu, ministrul comunicaţiijor. DI ministru îşi va continua călătoria astăseară spre Bucureşti.

*

Astăseară are loc în sala Prefecturii serata dansantă organizată de „Soc. ortodoxă a femeilor române" din Cluj şi al cărei venit este destinat pentru mărirea fondului necesar zidirei catedralei române din Cluj. Toată societatea românească e rugată să ia parte la această serată.

*

Cele mai multe companii de navigaţiune transatlantică au redus dela 6 la 8 la sută preţurile călătoriilor din Europa spre America şi vice-versa.

*

Moldovan croitor de dame.
Piaţa Unirii 10.
2571

*

Baia „Diana" este deschisă Miercuri şi Vineri pentru dame Marţi, Joi, Sâmbătă şi Duminecă pentru domni. Băi sunt zilnic; afară de Luni. 33

*

Cunoscuţii cântăreţi dela Opera clujană, D-na Acca de Barbu şi DI T. Grozăvescu vor da în seara de 22 Februarie a. c. un mare concert în Sala Prefecturei. Concertul va începe la ora 8 fix.

*

Statistica criminalităţii pe anii trecuţi arată că recordul în această materie a fost ţinut de judeţul Vâlcea.

Nouile date culese de direcţia Statisticei judiciare, arată că în prezent judeţul Hotin deţine recordul, unde ultimele patru seziuni ale Curţii cu Juri au avut de judecat 270 de crime.

*

Dr. Lăzărescu, şef-medic al Casei Cercuale, Specialist în boale interne şi Venerice Consultă între orele 3—5 şi 7—8 p. m. Str. Iuliu Maniu 40. 439

*

Uzinele „B A B I" Werk
RAPAPORT JOZSEF.
Fabrică de mobile de fier-bronz şi cărucioare pentru copii. Timişoara, Strada Moţilor N rul 1. (1563)

*

Citim în ziarul „Neue Zuericher Zeitung":

Guvernul român a adresat Comisiunei reparaţiunilor din Paris un protest în contra obligaţiunei impuse României de a plăti Austriei şi Ungariei, în calitate de stat succesoral, despăgubiri în suma de 670 milioane lei aur.

Statul român refuză a recunoaşte această deciziune cât timp nu vor fi regulate despăgubirile de răsboi ce i se cuvin.

*

Domnul avocat **Alexandru Rosin,** transferându-se din baroul de Ilfov, s'a înscris în baroul din Cluj. Biroul de avocatură se află în str. Regina Maria no. 6. Telefon 4—92. 2475

„Timpul" este numele unei reviste interesante, scoasă de curând în Cluj cu colaborarea unui grup de oameni însufleţiţi, având drept program propaganda naţionala atât de neglijată până acum. Numărul prin apărut în 15 l. c. este un foarte interesant rechizitorlu de documente cu privire la calomniile ungureşti, dezarmarea Ungariei, demascarea ziarelor ungureşti, din Ardeal, etc. Revista promite a fi foarte variată şi neocupându-se absolut cu politica de partid, ea va umple un gol, de mult simţit, pentru trezirea simţului naţional, cât şi pentru a răspunde curagios tuturor calomniilor ce ni le adresează streinii.

Preţul unui exemplar este 4 lei şi se vinde la toate librăriile şi chioscurile de ziare din ţară.

*

CHAMPAGNE chelner! încă n'ai sosit? cu champagnia Fabricei Szilágyi — „FAVORIT". 2332

*

Mack Kaiser-Borax ţine pielea uscată şi moale. Se capătă în tot locul. 2475—1

*

Uniunea patronilor de cafenele şi restaurante din Ardeal va trimete la Bucureşti o delegaţie în frunte cu dl. Ion Mihalea preşedintele uniunei care să protesteze contra orei de închidere fixate.

*

La cafeneaua „Europa" în fie care seară cel mai select public vine să admire pe renumiţii artişti comici Aurel Dodescu (dorel) şi Tase Talpăşeanu (coana Manda).

*

Operaţiunile biroului de incartirurire, se fac în cele mai bune condiţiuni. Până în prezent s'au dat aproape 150 de locuinţi faţă de care nu s'au ivit de cât 6 recursuri. Rezultatul acesta se datoreşte, controlului locuinţelor care se face în mod energic. S'a descoperit astfel că cei mai mulţi dintre proprietari n'au anunţat locurilor în drept plecarea chiriaşilor lor, astfel că acum când sunt rechiziţionate aceste locuinţi, n' au de ce protesta.

*

Mack Kaiser-Borax apără faţa de orice efecte stricăcioase. Se capătă în tot locul. 2475—2

*

Uniunea chiriaşilor din Cluj, invită pe membrii săi să achite cotizaţiile pe anul curent, pentru ca să nu se facă cheltuieli inutile cu remizele ce trebuiesc date încasatorilor.

Sediul Uniunii este în str. Universităţii No. 3, etaj II, uşa 1.

In special sunt invitaţi D-nii comercianţi ale căror prelungiri de contracte sunt apărate de Uniunea Chiriaşilor, să se înscrie efectiv în Uniune pentru a sprijini, la rândul lor, Asociaţia care le dă sprijin.

*

Nu acceptaţi decât pudra Höfer şi crema Baby. 2542-4

Uniunea chiriaşilor va ţine Adunarea Generală la 18 Februarie cor. în sala Primăriei, la orele 10 dimineaţa — în caz când vor fi prezenţi două treimi din membrii înscrişi.

In caz contrar, Adunarea se va ţinea la 25 Februarie, cu orice număr de membri.

Membrii Uniunii şi publicul interesat sunt rugaţi să participe pentru a lua cunoştinţă de *raportul de activitate* şi de programul pe anul în curs.

*

Dacă tuşeşti: să iei HERMA sau FLOTIL.
Dacă eşti răguşit: să iei „Bomboane Eucamen".
2542—1

*

Atelierul (pentru vulganizarea cauciucurilor) „Vulcan" din str. Baba-Novak No. 8 repară perfect şoşoni şi galoşi.

*

Pe baza dispoziţiunilor luate de către ministerul de finanţe impozitului pe lux şi cifra afacerilor datorit pe luna Ianuarie 1923 sunt obligaţi să plătească acest impozit cu începere dela 5 Februarie curent, strict la aceleaşi termene şi în aceleaşi condiţiuni ca şi în lunile anterioare.

Neplata impozitului la termenele fixate atrage pentru cei în cauză penalitatea prevăzută de lege.

*

Firma „VENUS" din str. Memorandului no. 13 transformând localul face desfacerea totală a mărfurilor de modă cu preţuri foarte reduse. 2468

Manifestaţiile studenţimei din Timişoara

Inchiderea şcoalei politehnice. Manifestaţia de aseară a studenţilor timişoreni.

— De la corespondentul nostru —

Eri dimineaţă, studenţii şcoalei politechnice din localitate, nepermiţând studenţilor evrei să participe la cursuri, rectorul şcoalei politechnice, d-l Vâlcovici a suspendat cursurile şcoalei pe timp nelimitat, cerând telegrafic instrucţiuni de la Bucureşti. Dacă până Marţi, studenţii creştini nu'şi vor schimba atitudinea, va fi închis şi Căminul.

Aseară la orele 6, studenţimea timişoreană a făcut o mare manifestaţie în piaţa Teatrului. S'au cântat cântece naţionale şi au fost arse gazetele bucureştene, ostile mişcării studenţimei române. N'a fost nici un incident.

Cores.

Dacă doriţi zaharicale fine cereţi „MELISSA" CLUJ, Telefon 6-48 şi 6-65.
Lloyd 1359 2561

BINEFACERE SAU AFACERE?

Soarta unei donații

Ce vrea să facă d. Popa cu milionul dăruit studențimei din Cluj.

În legătură cu donația de un milion făcută de dl Popa Universității din Cluj ni se comunică unele amănunte pe care nu ezităm să le aducem la cunoștința opiniei publice. Ni se spune anume că dl Popa, la adăpostul faimei pe care i-a creiat-o donația făcută studențimei, vrea să puie la cale și o mică afacere care să-l despăgubească de gestul făcut.

D-sa a cerut Primăriei orașului Cluj să-i cedeze în mod gratuit terenul dintre Teatrul Național și Casa Învățătorilor pentru ca pe acest loc și cu milionul donat studenților să clădească un pavilon căruia să-i dea următoarea întrebuințare: într'o parte a pavilionului să deschidă un restaurant al cărui venit să fie transformat în ajutoare pentru studenți, iar în altă parte a pavilionului să deschidă un magazin unde să-și desfacă produsele fabricei de filatură din Lugoj.

După cum se vede, aranjamentul e așa de ingenios conceput încât nu mai putem ști unde sfârșește actul de filantropie și unde începe afacerea. Căci dacă Primăria va accepta propunerea făcută de dl Popa, atunci înțelege oricine ce ușor lucru e să faci pe sprijinitorul studențimei și să-ți înscrii numele între cei cari jertfesc pentru nevoile culturei noastre naționale. Cu un singur milion, capeți teren în mijlocul Clujului, ridici pavilon, faci restaurant, deschizi magazin și rămâi și cu faima de mare donator.

Și se pare că Primăria e gata să accepte propunerea dlui Popa transformând astfel un act de binefacere într'o urâtă și scandaloasă afacere.

Dar dacă Primăria e dispusă să cedeze gratuit terenul din dosul Teatrului Național, noi credem că ar fi mai bine să se deschidă un concurs de filantropie. De unde știi? Poate că atunci o să avem mai mulți donatori și din întrecerea dintre ei s'ar alege și studențimea cu un ajutor real.

ULTIME INFORMAȚII

(PRIN FIR SPECIAL DELA CORESPONDENTUL NOSTRU DIN BUCUREȘTI)

ORA 2 P. M.

INTERNE

Restrângerea importului

Declarațiile dlui Ministru Sassu

Ministru Sassu a declarat ziarului „Lupta" că proiectează restrîngerea importului menținând numai libertatea importării articolelor strict necesare industriei, agriculturei și gospodăriei, sperând astfel echilibrarea balanței comerciale. Pagubele aduse prin restrîngere deci prin scaderea taxelor vamale, vor fi compensate prin intensificarea exportului.

•

București. — S'a fixat de către guvern termenul alegerilor pentru scaunele episcopale vacante. Termenul este săptămâna viitoare.

S'a primit demisia episcopului catolic Glattfelder din Timișoara.

•

Toate liniile principale au fost desfundate. Trenurile circulă cu întârzieri neînsemnate.

•

Consiliul permanent al instrucției a judecat pe Zelea Codreanu, trimițându-i aspre admonestări.

Un interview lui Cicerin

„Aurora" publică un interview cu Cicerin, care a declarat că e probabilă încheerea păcii între Turcia și marile puteri. Referitor la chestiunea Basarbiei a spus că nu e nici de cum tranșată, Rusia refuzând să recunoască alipirea. (Rador)

•

Marele colegiu universitar s'a întrunit eri. Dl Pangrat a cetit o moțiune prin care rezumă discuțiile anterioare. Spune că „numerus clausus" este imposibil. Specifică apoi cererile admisibile. Rectorul citește memoriul delegaților făcultăților arătând că studenții sunt decișI a continua lupta. Ședința s'a terminat fără rezultat.

Ismed Pașa a declarat ziariștilor din Constanța că răspunsul Angorei va fi cunoscut la 29 Februarie. Dsa nu crede în posibilitatea războiului.

•

Dl Ministru Anghelescu și-a renoit răspunsul către dl Iorga pentru ca să renunțe la dimisie Dl Iorga e însă intrasigent.

•

Judecătorul de instrucție a refuzat eliberarea studenților arestați cu prilejul turburărilor antisemite.

•

Noua oră de închidere a localurilor din Capitală a fost fixată pentru ora 2 noaptea.

•

Ministerul nostru de finanțe a fost înștiințat că tratativele începute cu creditorii londonezi pentru reglemantarea datoriilor comercianților români au reușit, acordul fiind semnat. Tratativele cu creditorii din Manchester continuă în mod favorabil fiind speranțe de reușită.

•

Delegația turcă a ajuns la Constanța de unde Ismed Pașa a telegrafiat dlui Duca mulțumindu-i pentru buna primire făcută.

Cblegiul universitar a cerut dlui Iorga să revină asupra demisiei dsale.

•

Alegerea din circumscripția Ighiu a fost fixată pe ziua de 25 februarie.

Sporirea soldelor ofițerilor

Ministerul de război a alcătuit un proiect de lege pentru sporirea soldelor ofițerești care va intra în vigoare la 1 Aprilie. Urcarea salariilor s'a făcut la intervenția stăruitoare a Regelui și prevede 3000 lei pentru sublocotenenți, 3400 pentru locotenenți, progresând până la 8700 pentru generalii de corp de armată.

•

Astăzi a apărut la București un nou ziar economic cu titlul „Rador" editat de agenția telegrafică Radio-Orient.

EXTERNE

Praga. — Starea ministrului de finanțe Rassin s'a agravat.

•

Paris. — Din ținutul Ruhr se anunță că Germanii par a pregăti acolo o revoltă.

•

Londra. — Ziarul „Timeș" comentând urcarea mărcii germane arată că e datorită vânzării rezervelor de aur destinate reparațiilor.

Berlin. (Rador). — Din Vilna, se anunță că Polonia a ocupat porțiunea zonei neutre cuvenite ei. S'au produs cu această ocazie ciocniri între trupele poloneze și voluntarii lituani care au distrus podurile și liniile de căi ferate.

•

Atena. (Rador). — Comandantul grec din Tracia a comunicat generalului Harington că Grecii au retras trupele de pe țărmul stâng de Marița pentru a evită conflictele cu Turcii.

CURIERUL SPECTACOLELOR

Teatrul Maghiar

Sâmbătă matineu: Gülbaba. (Prețuri reduse.)
Sâmbătă seara: Pasărea de aur. (Pentru a 7 oară. Cu distribuția nouă a rolurilor. Prețuri obicinuite. Abonament șters.)
Sâmbătă noaptea: Beethovensonate. (Dramă. Premieră) Un mic Cranson. (Feerie. Premieră. Urmează: Debutul d-nei Elena Szász și a d-lui Ferenczi). Prețuri de premieră. Locurile abonate se vor rezerva la cassa teatrului până Luni la orele 12).
Duminecă matineu: Voevodul. țigan lor. (Prețuri reduse).
Duminecă seara: Susana. (Operetă cu distribuția nouă a rolurilor. Prețuri de premieră. Abonament de zi No. 91. A.)
Duminecă noaptea: Maria. (Pentru a 3 oră. Urmează: Elena Szász și Ferenczi cu program nou. Prețuri de premieră).
Luni: Fetele Gyurkovits. (Prețuri obicinuite. Abonament de zi No. 92. B.)
Marți, Stavariul (Festival 82 de ani dela nașterea Dlui Ștefan Szentgyörgyi. Abonament șters).
Mercuri, Stavarul (Cu concursul Dlui Ștefan Szentgyörgyi. Prețuri obicinuite. Abonament de zi No. 93. C.)
Joi, Prețuri obicinuit. Abonament de zi No. 94. A.)
Vineri, R. U. R. (Premieră. Prețuri de Premieră, Abonament de Premieră No. 35).
Sâmbătă, matineu, Manzul (Reprezentație pentru tinerime cu prețuri de tot reduse. Cu concursul Dlui Ștefan Szentgyörgyi, Conferențiar, Márton Palfi).
Sâmbătă, seara, R. U. R. (pentru a 2 oră. Prețuri obicinuite. Abonament de zi No. 95 B.)
Sâmbăta, noaptea, Madame Nittouche, (Prețuri obicinuite).
Duminecă, matineu. Prințul Delibab (pentru a 5 oară. Prețuri reduse).
Duminecă. seara Eva (Cu concursul Dnei Lili V. Hegyi și a Dlui Edmund Sümegi. Prețuri de Premieră. Abonament de zi No. 95. C.)
Duminecă, noaptea Seducătorul (pentru a 7 oară. Prețuri obicinuite).
Luni, R. U. R. (pntru a 3 oară. Prețuri obicinuite. Abonament de zi No. 97. A.)

Higiena și Frumusețea
Veți avea în totdeauna un ten curat și alb, o pielița moale și fina.
Vă veți păstra tinerețea și frumusețea întrebuințând la toaleta D-V.
neîntrecuta 2214
Crème Simon
PARIS
IN TIMPUL IERNII ea este fără pereche contra PIELII INĂSPRITE, CRĂPATE ȘI A DEGERĂTURILOR.
PUDRA si SAPUN

HOTEL CENTRAL
Sâmbătă 24 Februarie
BALUL
REUNIUNEI COMERCIANTILOR INDUSTRIAȘILOR ȘI MESERIAȘILOR ROMANI DIN CLUJ.
2574

„LONGINES"
Ceasornice de buzunar
Ceasornice-brățară
— In argint, aur, platină —
PRECIZIUNE ȘI ELEGANȚĂ
CELE MAI NOI MODELE
Se găsesc de vânzare numai la
Fenyő & Braunfeld
Bijoutieri
CLUJ, Piața Unirii. — Telefon 643 și 850.

Mott & fils
Champagne

Banca Negustorească din Olt, Slatina

Societate Anonimă

BILANȚUL GENERAL INCHEIAT LA 31 DECEMVRIE 1922

ACTIV				PASIV			
Casa: în numerar	—	—	794.573 60	Capital { Emisiunea I cu drept de dividend pe 6 luni	2.000.000	—	
Acționari: vărsăminte în curs de efectuare	—	—	1.914.100 —	Capital { Emisiunea II cu drept de dividend în raport cu timpul vărsămirtelor efectuate	1.085.900	—	
Portofoliu comercial { Efecte scontate	1.973.500	—		Vărsăminte în curs de efectuare	1.914.100	—	5.000.000 —
Portofoliu comercial { „ reescont.	310.000	—	2.283.500 —	Depuneri spre fructificare	—	—	1.287.210 35
Efecte publice depuse gaj B. N. R.	—	—	194.400 —	Diverse efecte reescontate	—	—	310.000 —
Diverse conturi debitoare, participări, avansuri asupra cerealelor, etc.	—	—	3.298.719 21	„ conturi creditoare	—	—	1.463.548 50
Mobilier: Case de bani, biurouri, etc.	—	—	150.967 75	Remitenți incasso	—	—	85.956 05
Efecte incasso	—	—	32.456 05	Dobânzi datorite anului viitor	—	—	21.954 90
Corespondenți incasso	—	—	22.500 —	Total	—	—	8.168.669 80
			8.691.216 61	Profit și pierdere: beneficiul net	—	—	522.546 81
							8.691.216 61
Conturi de ordine:				**Conturi de ordine:**			
Cauțiuni statutare	620.000	—		Depunători de cauțiuni statutare	620.000	—	
Gajuri comerciale	577.500	—		„ „ gajuri comerciale	577.500	—	
Garanții ipotecare	230.000	—	1.427.500 —	„ „ „ ipotecare	230.000	—	1.427.500 —

CONTUL DE PROFIT & PIERDERE

INCHEIAT LA 31 DECEMVRIE 1922

DEBIT				CREDIT			
Cheltueli generale: salarii, iluminat și încălzit, porto, furnituri & imprimate	—	—	114.806 30	Dobânzi dela scont și din avansuri de cont curent	—	—	315.859 91
Beneficiu net	—	—	522.546 81	Comisioane din participări, din cereale și diverse afaceri	—	—	321.493 20
			637.353 11				637.353 11

Vice-președinte, **Zaharia Diculescu.** Director, **Gh. Diaconescu.** Șef-contabil, **N. I. Tufiș.**

Administrator-delegat, **M. Gh. Popescu.**

Verificat și găsit în concordanță cu scriptele societății

Censori: **M. Stănescu, I. Z. Diculescu, Gh. Ionescu, S. Hristescu.**

p. Conformitate,
Banca Negustorească din Olt
(Urmează două semnături)

SALAMUL HERZ,
cu renume mondial, s'a pus iar în vânzare
Fiecare salam va purta pecetea noastră de plumb, cu marca fabricei.
Marca fabricei
2553

Fiii lui ARMIN HERZ
Fabrică românească de salam
Timișoara, str. 10 Murășanu 2
Telefon 13-16.
Adresa telegrafică:
Herzius Timișoara.

Reorganizarea REPUBLICANILOR DIN UNGARIA

Noua politică externă a Ungariei inaugurată odată, cu intrarea trancezilor în Ruhr și cu mișcarea pornită împotriva statului român, rând, în vederea realizării planucilor de reintegrare a vechei monarhii, primul ministru a apelat la solidaritatea tuturor partidelor politice, a produs în politica internă a Ungariei anumite schimbări, pe cari le-am mai semnalat și în alte rânduri și care-au culminat în reorganizarea celor mai urgisiți politiciani unguri, a republicanilor. Se cunosc uneltirile regimului, împotriva octobriștilor, cari în frunte cu Mihai Károlyi au intronat revoluția și republica maghiară din Ungaria. Toate guvernele maghiare urmate după retragerea trupelor române au dus împotriva acestora o prigoană ne mai pomenită, din cauza căreia cei mai mulți dintre ei au luat drumul streinătății, iar cei rămași acasă au fost judecați și puși în imposibilitate de-a mai intra în politică. Procesul pentru confiscarea averilor emigratului conte M. Károlyi, fostul președinte al republicei maghiare, este îndeobște cunoscut. Procesul acesta, făcând parte din seria de uneltiri împotriva octobriștilor, dăinuește și astăzi și este cu adevărat semnificativ, că guvernul n'a putut lua o atitudine definitivă până acum, când în urma schimbării de atitudine, a început să se vorbească din nou despre politicianii extremei din stânga.

Un confrate maghiar aduce acum știrea, că odată cu reorganizarea celorlalte partide din opoziție, au început și octobriștii să se reorganizeze. Ei se vor atașa partidului independent al lui Bathányi, care, după reorganizare va figura sub denumirea de „partidul popular independent Kossutist."

Gruparea aceasta ar fi un fapt împlinit și va avea a reprezentanță patlamentară de zece inși. In afară de parlament grupurea va fi reprezentată prin foștii miniștrii octobriști: Buza-Barna, Vas I. etc.

Reorganizarea aceasta este un fapt deosebit de semnificativ, întru cât până acum nu se putea face nici deghizat o politică republicană. In tot cazul atitudinea din politica internă a guvernului maghiar dă în urma acestor fapte mult de gândit. Rezultatele urmărite de această politică se bănuesc, nu se cunosc însă.

Un rezultat al acestor mișcări politice îl avem însă de pe acum. Concomitent cu această reorganizare a republicanilor, legitimiștii monarhiști au început iar să se agite. Este însă probabil, ca mișcarea acum pornită să nu ducă la frecări mai mari. După toate aparențele politica noului partid va fi alta decât în trecut: o politică de reabilitare, împăcată cu situația actuală, care la urma urmelor va trebuie să ducă la proclamarea unui monarh maghiar.

Să cumpărăm 1733
dela Drogueria
„EMKE"
Proprietarul firmei:
Barkóczy Alexandru.
Prețuri eftine. Mare asortiment. Serviciu regulat.

Intâmplări din Cluj

I

Furtul dela atelierele C. F. R.

Un agent al poliției locale a arestat aseară pe lăcătușul Ianoș Anton din strada Decebal 54, pentru că numitul în ultimul timp a furat dela atelierele CFR. locale, scule de ferărie în valoare de mai multe mii de lei. La perchiziția domiciliară, o parte din obiectele furate au fost găsite.

Cu actele cuvenite, necinstitul lucrător a fost trimis parchetului.

Inceput de incendiu

Eri după amiazi, s'a declarat un început de incendiu la locuința dlui Mihai Sabou din strada Gabor nr. 12. — Pompierii fiind anunțați la timp, s'a putut salva întreaga gospodărie, afară de două clăi de fân, ce au rămas pradă flăcărilor.

Spre a se stabili cauzele incendiului comisarul de serviciu a deschis o anchetă.

Prinderea unui borfaș

Polițiștii Pușcaș I. și Ștefan Uncu dela poliția centrală, au reușit să aresteze pe faimosu hoț de haine Carol Ciuverca, care mai zilele trecute furase dlui M. Kițulescu din București, o căciulă și un palton, ambele în valoare de peste 25.000 lei. Obiectele au fost înapoiate păgubașului iar hoțul trimis parchetului, de care era urmărit, întrucât acum o lună evadase din arestul preventiv.

La poliție e frig

Nu știm cărei cauze se datorește faptul că în toate birourile poliției centrale bieții funcționari lucrează cu paltoanele pe ei. — Lipsei de lemne în tot cazul nu, căci în magazii sunt destule. — Nu ne rămâne decât să rugăm pe dl Intendant de a lua măsurile necesare ca pe viitor funcționarii să nu mai sufere din această cauză.

Reporter.

CITIȚI PAGINA 8-a

Mica publicitate

Închirieri:

CAUT CAMERĂ mobilată. Plătesc bine, ofer și avantagii. Adresa la ziar sub V. P.

Diverse:

SOCIETATEA „OCROTIRI SOCIALE" DIVERSUM Anunță că numărul **552** a câștigat serviciul de ceaiu tras la sorți.

Cuie de sârmă,
Sârmă laminat,
Fier de beton,
Sârmă de Fier,
Poteoave pentru cai,
Colțuri pentru cai,
Fier în rude,
Tabla de Fier,
Țevi de Mannesmann

furnizează prompt

FERARIA S. A.

Cluj, Calea Victoriei No. 29

Telefon: 4-40.

Adr. Telegr. FERARIA.

Lloyd 1263 2476-1

Bijuteria „SINGHER"

Bucuresti, Str. Carol No. 38

Anunță clientele că i-a sosit un mare transport de ceasornice, ghete străine impermeabile, genți și altele, vânzându-le prin bonuri.

2544

Prima Fabrica Electrica Română S. p. A. CLUJ.

I. Strada Călugărițelor, 1.
Adresa Telegrafică: Relais.
Telefon No. 67.

Materiale pentru instalațiuni fabricație proprii.

Motoare, transformatoare, ventilatoare, perii-cărbuni, contoare, volt și ampermetre, tachimetre, material pentru tensiuni înnalte, precum și dispozitive apărătoare contra trăznetului, întrerupătoare, siguranțe în tub de porcelan, conținuu în depozit. 1914

De vânzare

un turn 18 m. înalțime construcție fier cu pomă de apă de mânată cu vânt. Mașini pentru fabrică de mături, de mobile și pentru desfăcut porumb. Trăsuri și alte obiecte în condițiuni bune.

De privit în Str. Baciu No. 2. Informațiuni se dă Strada Căii Ferate No. 4. Moara Friedmann. 2559

Reclama 2734

Târgul Internațional de Mostre din Praga

De la 11—18 Martie 1923

Sursa cea mai favorabilă de cumpărare pentru orice negustor, industriaș și agricultor din România. Exepun cele mai renumite fabrici din Cehoslovacia

Avantagii excepționale pentru vizitatori Târgului: 33% reducere la toate trenurile din Cehoslovacia, 75% reducere la viza pașapoartelor, îngrijire de locuințe, serviciu de informațiui etc.

Legitimații, prospecte și informațiuni la:

Reprezentanța Târgului **Reclama** CLUJ, Piața Unirei 4.

Se primesc și pașapoarte, spre vizare la consulatul cehoslovac. 2548

Cărucioarele pentru copii

cele mai fine marfă străină

se găsesc cu începere dela 8 Februarie a. c. la

Filip Eisenstädter și soțul

fostul magazin Lakatos Str. Regina Maria 13.

Comenzile se execută prompt. Marfa necorespunzătoare o reprimim. Inainte de cumpăra cărucioare, vizitați magazinul nostru.

1812 Lloyd 601

Uzoni & Tana

Intreprindere electrotechnică și de specialități.

CLUJ, Strada Iuliu Maniu 17

Telefon 210

Intreprindere aranjamente electrice.

Totfelul de reparări electrotcchnice curățiri și transformări pentru mașini de scris și mașini de birou, mașini de fiert și vase de încălzit pe lângă prețurile cele mai avantajoase.

Se pot căpăta rechizite, părți și benzi pentru mașini de scris. 2294

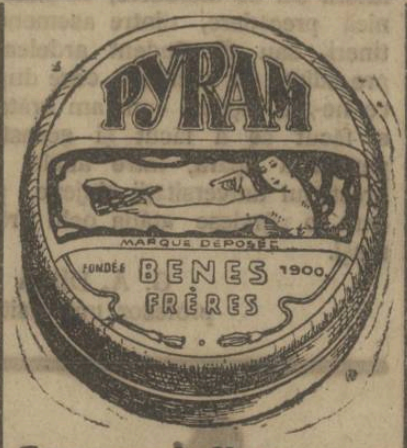

Cea mai fina crema pentru ghete

2557

Avantajele sunt mari: purtați tocurile și talpa de cauciuc PALMA

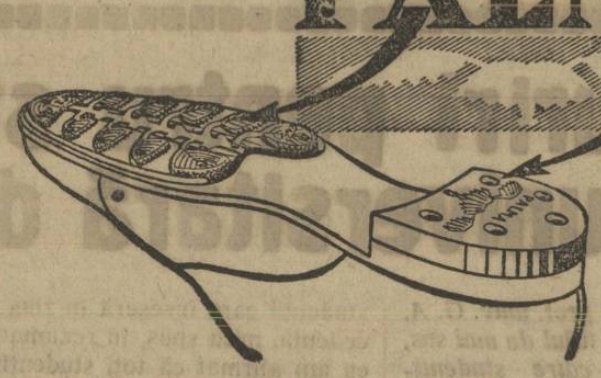

Berea nutritoare de malț dublu,

specialitatea

GLORIA

produsă de 2248

FABRICA de BERE din TURDA

se capătă iarași pretutindeni.

Candelabre electrice 1446

dela cele mai simple până la cele mai impedobite

Mare asortiment de candelabre electrice dela cele mai simple până la cele mai improdobite, deasemenea tot felul de materiale călcătoare, vase de fiert, precum becuri electrice cu intensitate de 150, 110 și 220 volți se pot cumpăra la: **Magazinul de Candelabre pentru Ardeal Soc. pe Actiuni Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 11.** Se vând en gros și en detail, la revânzători se dă favor în prețuri.

Chmura optik

Timisoara

cetate 2552

ZEISS

AUTO-MECANICA

Soc. Anonima

CLUJ

Reprezentanța Generală A.

CLUJ, Regina Maria No. 10

S. R. A. LEONIDA & Co. UNITE

Din BUCURESTI

ATELIER SPECIAL DE REPARAȚIUNI DE AUTOMOBILE ECSECUTA ORI CE LUCRARI IN METAL.

INSTALAȚIUNE MODERNĂ PENTRU SUDURA AUTO-GENA.

Instalațiune modernă pentru REPARAT și INCĂRCAT ACUMULATORI

2223 **CLUJ, Calea Dorobanților No. 18. CLUJ.**

2174-3

NEINTRECUT ESTE
produsul din materiile prime cele mai excelente, adică

Săpunul SCHICHT Marca „CERB“

Marea și extraordinara putere a sa de curățire, economisește munca multă și conservă rufăria, afara de acesta, fiind de o spornicire imensă, este și săpănul cel mai eftin. Observați marca „CERB“ (marca depusă)

Lămuriri pentru studențimea universitară din Cluj

Din partea d-lui prof. univ. G. A. Dima, primim sub titlul de mai sus, următorul cuvânt către studențimea clujană cu rugămintea de a-l publica :

In numărul 6, din 25 Ianuarie curent, al ziarului săptămânal „Dacia Nouă“, a apărut un articol semnat de d-l I. Mocan, student în științe, articol întitulat „Studențimea ardeleană este mincinoasă“.

Fiindcă în acel articol sunt expuse denaturat și interpretate greșit o serie de cuvinte și de aprecieri ale mele și fiindcă apariția ziarului „Dacia Nouă“ a fost suprimată de parchet, iar un nou organ studențesc n'a mai apărut, mă văd silit să apelez la ospitalitatea ziarului „Infrățirea“ pentru a da tinerimei universitare lămuririle ce urmează :

In ziua de 23 Dec. 1922, mă aflam la decanatul facultății de științe din Cluj, tocmai când d-l decan imputa unor studenți, că nu se desolidarizează de studenții cari provoacă manifestații antisemite pe la cursuri și ajung să insulte chiar și pe profesori, cum au făcut, cu două zile mai înainte, cu d-l profesor Abramescu, care reclamase decanatului.

Unul din studenți, d-l A. M. a răspuns hotărât că, în cazul d-lui profesor Abramescu faptele nu s'au petrecut așa cum a afirmat acesta. Atunci, ca unul ce-a avut parte de asemenea neplăceri, am intervenit în discuție și l-am întrebat pe student, dacă a fost de față la acel act jignitor pentru profesorul Abramescu. D-l A. M. îmi răspunde, că n'a fost de față, dar a auzit dela studenți părtași la acea manifestație. Eu, punând mai mult preț pe afirmațiile profesorului, decât pe vorbele acelor studenți, am replicat d-lui A. M. că „ar fi minciuni“ spusele studenților. La aceste cuvinte vulgare, ce mi le-am permis în atmosfera intimă în care discutam și sub impresia amintirilor recente, d-l A. M. răspunde că acei studenți și-au dat cuvântul lor și trebue să-i credem.

I-am răspuns, că de când sunt profesor la Cluj, cunosc o mulțime de cazuri de acestea — mă referam la acte de indisciplină, de abateri — când studenții, după ce au săvârșit fapta, au tăgăduit, afirmând inexactități și dându-și chiar și cuvântul de onoare. Și pentru a mă explica le-am citat unul din cazurile ce le-aș fi putut cita. Am mai spus că în toate cazurile, toți au tăgăduit, mințind. Imi explicam astfel neîncrederea mea în veracitatea afirmațiilor acelor studenți părtași la manifestație. Așa s'a petrecut, în rezumat, incidentul.

A doua zi, 24 Dec. d-l A. M., însoțit de câțiva studenți, între care și d-l Mocan, s'a prezentat la decanat și în fața d-lui decan și a mea, a declarat că studențimea ardeleană se simte insultată de vorbele spuse de mine cu o zi mai înainte. D-l A. M., singurul prezent dintre studenții care fuseseră în ziua precedentă, mi-a spus, în rezumat, că eu am afirmat că toți studenții ar deleni sunt mincinoși, că n'au cuvânt de onoare. I-am răspuns, în rezumat, că vorbele mele se adresau categoriei speciale de studenți de care era și vorba în discuție.

Cerându-i d-lui A. M. să-mi dovedească afirmațiile cu martori dintre studenți, cari fuseseră de față la discuție, mi-a declarat că n'am dreptul să-i cer acest lucru; martorii îi va aduce când va voi d-sa.

D-l decan intervenind, declară că nu am afirmat că studențimea ardeleană n'are onoare, dar își reamintește că m'a auzit spunând vorbe care aveau acest caracter general, că toți studenții ardeleni mint, vorbe ce mi-au scăpat probabil, fără să fi avut intenția să le pronunț.

Conștient de sfera de idei, în care se desfășurase gândirea mea și convins că d-l decan n'a urmărit cu toată atenția firul discuției, ci a surprins câteva cuvinte izolate, care apăreau cu un caracter mai general decât cel pe care îl aveau și în mintea mea și în ansamblu le-am declarat studenților pe cuvânt de onoare, că vorbele mele nu se adresau tuturor studenților, fără deosebire, ci unei anumite categorii.

Ca să dovedesc și cu fapte, le-am spus că eu nu pot să am asemenea păreri despre studenții ardeleni, deoarece, în mod sistematic, am căutat să-mi aleg personalul științific și administrativ al institutului, colaboratorii de încredere, dintre studenți ardeleni cu studiile neisprăvite, **refuzând** nu numai elementele minoritare, dar și **pe tineri români titrați din vechiul regat, cari,** în general, deocamdată, **sunt mai bine pregătiți** de cât ardelenii.

Ora fiind înaintată și eu având, să plec în acea zi la București și fiind că studenții prezenți aduși de d-l A. M. n'aveau autorizarea să vorbească în numele studențimei, d-l decan a propus și noi toți am convenit, studenții și eu, ca după întoarcerea mea din București, să vie la mine o delegație de studenți **autorizați** să vorbească în numele studențimei și să le dau explicațiile necesare spre a nu se crede insultați.

Am primit cu toată plăcerea această propunere, mai ales că printre studenții aduși de domnul A. M. erau unii, foști elevi, despre a căror examene de fizică nu aveam bune amintiri; iar domnul A. M. mi-a declarat chiar, că a fost până acuma de două ori respins de mine la examen. Era natural să prefer să vorbesc și cu studenți, care n'au astfel de amintiri neplăcute. Incidentul era virtual aplanat.

Deși eu m'am întors la începutul lui Ianuarie și dl I. Mocan a știut aceasta, am tot așteptat în zădar să vie la mine studenți autorizați, cum ar fi membrii din comitetul centrului, să vie să închidem definitiv acest incident, din viața intimă și zilnică a universității, incident regretabil desigur, dar explicabil în vremurile aceste de agitațiuni și enervare, în care se găsește marea familie universitară clujană cu cei vreo trei mii de membri ai ei. In tot cazul, incidentul, **ca toate cele analoage,** trebuia să rămâe acolo unde s'a petrecut, între zidurile universității, așa ne-am legat cu toții, și studenți și profesori.

In loc de aceasta, dl I. Mocan, care nu e un simplu student, ci și președintele societății studenților în științe, și preparator la un laborator, — are deci mai multă răspundere și trebue să cugete mai serios, — dsa fără să întrebe, nici pe dl decan, nici pe mine, publică articolul citat în care, pe lângă afirmații ce privesc și studențimea, face o serie de aprecieri și asupra mea, aprecieri asupra cărora nu pot să mă opresc. Cred că, dacă și dsa va ajunge vreodată profesor și va desfășura o activitate mai rodnică și mai desinteresată de cât a mea, după ce va avea experiența necesară, va fi mai în măsură să aprecieze fapta sa și pe profesorul său, pe care-l cinstește așa cum o face.

Incheiu, lăsând tinerimea universitară să judece, cine inspiră și întărește mai mult încrederea în loialitatea, în onorabilitatea și inteligența studenților ardeleni : profesorul, care și-a ales colaboratorii săi de încredere, cu statornică precădere, dintre asemenea tineri, sau dl student ardelean, președinte de societate, care după ce ne-am înțeles, cum am arătat, a făcut ce a făcut și aceasta, pentru a apăra, între altele, și prestigiul universității clujene, pe care o pândesc atâția ochi vrăjmași.

G. A. DIMA
profesor universitar

Dă putere și gonește moartea
„DIANA“ spirt menthol-at este cel mai bun mijloc contra durerilor, pentru poftă de mâncare și pentru întărirea spiritului și corpului. Modul de întrebuințare la fie care sticlă.
Se găsește pretutindeni.
Veritabil numai cu marca
„DIANA“ 2474

Am pierdut mai multe acte împreună cu biletul de recrutare emis de cercul de recrutare din Cluj, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.
Berde Márton
Str. Sondi 46
Cluj.

Tablile de asbest „Meteor“
sunt cele mai durabile. Acoperemântul nu are nevoie de îngrijire și reparare și e mai bun și mai eftin ca cel de tinichea.
Lloyd 1024 1883
Se capătă la
Fabrica de Eternit METEOR S. A.
Oșorheiu jud. Bihor.

Prima fabrică Ardeleană de juvaere
Cluj, Str. Xenopol (Szappan-u.) Telefon 213.
Ține constant în depozit lanțuri, fabricat propriu, inele, brătare etc. Execută tot felul de lucrări de această branșă, transformează și repară.
Aur de dentistică și forosture! Sârmă și placă de aur și argint. Schimb de zdrobituri de aur. 1845 Lloyd 641

Catalog francez
trimite pentru 3 Lei 1267
Librăria Lepage Cluj.

Fabrica de Mobile ANTAL ERNŐ
Cluj, 2523
Str. Moldovei 8. (fost Varga).
Vinde după comandă și se pot găsi gata Mobile: Dormitoare complecte. Aranjamente pentru birou cu 30% mai eftin ca la ori care magazin sau fabrica de Mobile.

„ASOCIAȚIUNEA" SIBIIU

Anul III. ◆ No. 730 8 PAGINI ◆ UN LEU ◆ 8 PAGINI Miercuri 21 Februarie 1923

Infrăți

74 „Transilvania Nr. de schimb
Sibiiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN pentru autorități . 240 L.
PE 1 AN . . . . . 180 L.
PE 6 LUNI . . . . . 90 L.
PE 3 LUNI . . . . . 45 L.

Doctrina partidului naț.-liberal

— Cu prilejul conferinței dlui I. G. Duca —

Se spunea până acum că între partidele noastre politice n'ar fi nici o deosebire de concepție și de doctrină, ci numai deosebiri de interese și de ambiții. Și se spunea aceasta mai ales în vremea de după războiu când, înmulțindu-se formațiunile politice improvizate, se simția și mai mult nevoia de a se tăgădui existența unor doctrine bine definite pe temeiul cărora partidele vin să-și revendice dreptul de a conduce destinele țărei. De aceia nu putem lăuda îndeajuns inițiativa luată de Institutul Social Român de a provoca diferitele noastre înjghebări politice să-și lămurească fiecare doctrina. Era necesar ca în vremea aceasta de echivocuri și de confuzie, când tendințele reacționare le găsim ascunse în dosul unor frumoase firme democratice, iar tendințele subversive încearcă să-și facă lor prin afișarea unor credințe politice temperate, fiecare partid să-și desvăleas că doctrina pe temeiul căreia înțelege să participe la conducerea statului român.

Din partea partidului național-liberal a vorbit d-l I. G. Duca, făcând o luminoasă expunere a tuturor principiilor cari alcătuesc doctrina liberală și totdeodată fixând și granițele care despart partidul liberal de celelalte organizații politice.

D-sa a rezumat doctrina liberală în următoarea formulă :

„Progresul sub toate formele în cadrul concepției proprietății individuale".

Prin esența lui, liberalismul reprezintă ideia de progres. El consideră că societățile omenești se desvoltă potrivit unor anume legi care sunt mai presus de voința oamenilor și că în această veșnică refacere datoria organizațiunilor politice e să adapteze formele legale noilor realități impuse de diferitele faze ale evoluțiunei popoarelor. Progresul însă, a spus d-l I. G. Duca, nu e svâcnire incoerentă, ci mișcare organizată.

El e grija permanentă de viitorul unei țări și preocuparea neîntreruptă de a pregăti și asigura acest viitor. Privită astfel ideia de progres, liberalismul apare ca o continuă silință de a învinge forțele de inerție și în acelaș timp de a face ca dorul de propășire să nu însemne căderea în anarhie. Urmărind progresul social, doctrina liberală nu-l vrea și nu-l admite decât în cadrul proprietății individuale.

Patru sunt coloanele pe care se razimă doctrina liberală : *ordinea, democrația, naționalismul* și *armonia socială.*

Liberalismul nu crede posibil progresul fără ordine. Ordinea e generatoare de progres, întocmai precum dezordinea e generatoare de anarhie. Aceasta nu înseamnă însă că, preocupat așa de mult de ideia de ordine, liberalismul ar putea fi privit ca o formă ipocrită a conservatismului.

Nu se poate, a spus d-l I. G. Duca, să confundăm *ordinea în mișcare* care e liberalismul, cu *ordinea în rezistență* care conservatismul.

Liberalismul mai crede că în vremurile de astăzi progresul nu poate fi posibil fără democrație, adică fără guvernarea poporului prin popor și pentru popor. Cu o singură condiție însă: ca demagogia să nu fie luată drept democrație. Demagogia cultivă aparențele fără să aibă grija realităților. Ea ațâță patimi și deșteaptă pofte, *ea turbură, dar nu potolește.* Ea exploatează suferințele mulțimei, dar nu le alină, ea zgândărește rănile, dar nu le poate vindeca.

Pe când democrația înseamnă să ridici stavila rațiunei în fața valurilor pasiunei, să spui adevărul când mulțimea așteaptă măguliri și să opui necesitățile realității farmecului făgăduielilor .

A treia credință a liberalismului e că progresul nu poate fi realizat decât întemeindu-se pe desvoltarea forțelor naționale, adică pe desvoltarea însușirilor specifice ale fiecărei națiuni. Doctrina liberală respinge internaționalismul care, crezând că s'ar putea realiza o nivelar ea națiunilor, stânjenește și împiedecă adevăratul progres.

Ultima coloană pe care se razimă templul doctrinei liberale este credința că progresul nu poate fi înfăptuit decât prin păstrarea armoniei sociale. Doctrina liberală consideră că viața unei societăți trebuie să fie în mișcare, dar că mișcarea nu trebuie să însemne nicio dată ruperea echilibrului social.

După ce a arătat cele patru concepții fundamentale ale liberalismului, d. I. G. Duca a arătat pe larg și care sunt deosebirile dintre doctrina liberală și celelalte doctrine politice.

Cu aceste patru concepții fundamentale, liberalismul ni se înfățișează nu ca o formulă rigidă, ci ca una capabilă s'ăse adapteze necontenit la toate necesitățile vieții moderne. Doctrină de mișcare și de progres, liberalismul n'a fost silit să sufere nici capitulațiunile ideii conservatoare și nici dezastrele ideii socialiste.

In țara noastră, liberalismul rămâne o mândrie pentru trecut și o speranță pentru viitor. De el e strâns legată întemeierea României Mici și el e chemat să prezideze și toate marile reforme pe care se va răzima ființa României-Mari.

...ul Anglo-american

...hestiunea datoriilor de război.

„Journal des Débats" ocupându-se despre acordul dintre Anglia și Statele-Unite, spune că după lungi discuțiuni s'a stabilit o perfectă înțelegere între cele două state cu privire la chestiunea datoriei de războiu pe care englezii o datoresc Americei.

Textul acordului, aprobat deja de către Președintele Harding, nu i-a mai rămas pentru a deveni definitiv, decât sancțiunea din partea Senatului american. Impotriva partidelor opoziționiste americane, a căror păreri nu aprobă condițiunile acordului, totuși după toate probabilitățile și după dezbateri mai mult sau mai puțin violente, înțelegerea va fi ratificată.

Se știe că potrivit acordului datoria întreagă a Angliei, care se urcă la patru miliarde de dolari, va fi amortizată prin plăți anuale în 62 ani, cu dobândă de 3 la sută în primii 10 ani, iar pentru restul anilor dobânda va fi de 3 jum. la sută.

Ar fi exagerat dacă am spune că condițiunile acordului au fost acceptate din toată inima de Anglia. Ziarul „Times" referindu-se la această chestiune, spunea că condițiunile înțelegerei anglo-americane nu sunt de loc dintre acelea pe care Anglia semnându-le, nu putea să nu fie fără cea mai mare atenție, întrucât la mijloc sunt resursele financiare ale poporului englez și alte grave eventualități politice". Cu toate acestea în împrejurările de față Anglia nici odată nu și-ar fi putut permite luxul unui dezacord cu Statele-Unite, ori care ar fi fost situația. De fapt, acceptarea acordului, nu este altceva decât rezultatul politicei de apropiere pe care guvernul britanic n'a încetat niciodată s'o afirme începând cu Conferința de la Washington.

Pe de altă parte, America nu putea să fie satisfăcută mai bine decât prin acordul încheiat. Ia afară că va găsi în condițiunile lui un apreciabil avantaj financiar, dar guvernul american nu va mai fi silit să apese asupra contribuabililor cu noui impozite.

Dar, concluziile acordului din punctul de vedere al viitorului se mai resfrâng și asupra altor posibilități. Astfel s'a crezut întotdeauna că ceia ce apropie pe Statele Unite de Anglia, dimpotrivă aceleași cauze le îndepărtează de Franța.

De oarece Anglia și Statele-Unite sunt națiuni de mari afaceri și exportatoare, viața lor economică depinde în mare parte de refacerea pieței europene.

Ori, acordul intervenit între aceste două state, de sigur că va avea o înrâurire binefăcătoare asupra situației economice internaționale.

In acelaș timp însă, dacă considerăm că regimul actual este un regim de afaceri și dacă constatăm că America cu autoritatea ei puternic afirmată în această direcțiune poate influența asupra Europei, fără îndoială că acordul anglo-american nu este decât primul pas spre o înțelegere mai strânsă și mai generală.

Nu de mult se vorbea de un plan american cu privire la refacerea Europei, deși a fost desmințit, totuși sunt indicațiuni puternice de a crede că în curând va ajunge să fie o realitate. Faptul că America a convenit cu Anglia la aranjamentul datoriilor de războiu, ne întărește și mai mult convingerea că conducătorii americani vor ieși din rezerva lor de până acum.

Tendințele militariste ale Ungariei

Consolidarea politică și economică a Europei centrale, scop principal al politicei metodice adaptată de Statele Micei Antante e foarte serios compromisă de politica agresivă a Ungariei. Se spera, după admiterea lui în Liga Națiunilor că acest Stat se va strădui să respecte angajamentele internaționale și să trăiască în pace cu vecinii săi. Până acum, aceste speranțe nu s'au realizat. Dovada se găsește de o parte în proectele de legi elaborate de guvernul maghiar, proecte cari vizează eludarea clauzelor tratatului din Trianon și stabilirea indirectă a serviciului militar obligatoriu, iar de altă parte în agitația tot mai în creștere a curentelor naționaliste contra Statelor vecine, precum și activitatea numeroaselor societăți în scopul de a restabili prin toate mijloacele în integritatea ei vechea Ungarie.

Guvernul maghiar trebue considerat ca răspunzător de atmosfera creiată în Ungaria, care amenință liniștea întregei Europe. In adevăr, guvernul nu se mulțumește numai să inspire legile pomenite, legi cari sunt în contradicție cu tratatul de pace, dar păstrează o atitudine încurajatoare față de propaganda războinică a diferitelor partide sau organizații naționaliste.

Sunt prea recente faptele cari ilustrează natura acestei propagande. Nu mai departe, la 18 Decembrie, cu ocazia adunărei fasciștilor maghiari, fostul președinte al consiliului Stefan Friedrich pronunța un discurs în care preconiza un imperiu care să se întindă dela Hamburg la Bagdad și prezicea în curând o revoluție sângeroasă în Europa. După acest discurs Friedrich era primit într'o lungă audiență de Regent. La 20 Decembrie faimosul Héjas publica în „Magyarság" un apel înflăcărat către „Ungurii cari se deșteaptă" invitându-i să se pregătească pentru lupta de restaurare a Ungariei.

A doua zi deputatul Johan Baross declară în Adunarea națională: „Dacă voim să trăim, fiecare cu propriile lui arme trebue să lupte pentru distrugerea tratatului din Trianon. Dacă aș putea s'o fac „unguibus et rostro", n'aș ezita. Un alt deputat adăoga: în lipsa altor mijloace vom alerga la arme". La 22 Decembrie deputatul Griger declară că „nu prin acte diplomatice, ci prin fer și sânge va putea fi restabilită noua patrie". Și aprobările au fost unanime.

In ziua de Crăciun, ministrul apărărei naționale scria în „A Nép" : dacă națiunea își iubește armata, reînvierea ei nu va întârzia să se producă.

E interesant de adăogat că s'a creiat o taxă militară. Prin tratat Ungaria renunță la armată obligatorie, ori acesta neexistând ce rost au taxele de scutire de armată? După noul proect va plăti taxe orice bărbat în etate de 20 până la 32 de ani, care nu se va prezinta de voe să facă armată. La noile recrutări neprezentându-se de cât un număr restrâns de tineri, jandarmii au recrutat cu forța punând pe recruți să iscălească angajamentul de „voluntariat". Bărbații din orașe sunt chemați cu titlu de funcționari, sub masca de păstrători ai ordinei publice.

Toate acestea nu sunt însă recunoscute de presa ungară, care contestă Micei Antante dreptul de a controla executarea tratatului de pace, drept atribuit numai comisiunilor militare interaliate. Statele Micei Antante se tem de pregătirile militare ale Ungariei, despre cari sunt perfect informate. Fără îndoială, dacă va fi nevoe vor ști să se apere, dar nu țin de loc a avea lângă ele un vecin dușmănos, veșnic la pândă.

Mişcarea culturală, teatrală, literară, artistică

Comunicarea dlui N. Bănescu la Academia Română

Situaţia politică în Balcani în veacurile XI-XII Ducatul Bulgariei şi ducatul de Paristrion.

Dl N. Bănescu a făcut, în şedinţa de Vineri, 16 c. a Academiei Române, o nouă comunicare ştiinţifică cu privire la stările politice din peninsula balcanică, după sdrobirea definitivă a ţaratului bulgar al lui Samuel (a. 1018).

Intr'altă comunicare, făcută în 1920, dl Banescu a scos întâia oară la lumină existenţa, în părţile Dobrogei de azi, a unui ducat bizantin, cu reşedinţa la Silistra (pe atunci Dristra, Dorostolon). Acum revenind asupra acelor împrejurări, d-sa a determinat, pe baza izvoarelor contemporane greceşti, creaţia acestui ducat, întinderea şi însemnătatea sa, precum şi seria ducilor de Dristra, cari au stăpânit acolo în numele împăratului dela Constantinopole.

Dl Bănescu a stabilit mai întâi că îndată după încheierea urîaşelor războaie ale Bulgaroctonului, ceia ce mai rămăsese din Bulgaria cucerită, partea muntoasă din regiuuea Vardarului, unde resistenţa fusese mai îndărătnică, a fost organizată într'un **ducat al Bulgariei.** Reşedinţa acestui ducat era la Scoplje (azi Usküb), unde Basilios II. Bulgaroctonul aşezase însuşi un **strategòs autocrator,** titlu echivalent cu al generalismului de azi. Aceasta arată însemnătatea pe care cuceritul o dedea ţinutului care represinta acum statul bulgar, căci vechea Bulgarie danubiană fusese anexată la imperiu încă de pe vremea cuceririi lui Tzimiskes (a 1071).

In potriva părerii învăţaţilor slavi, cari socotiau că Bulgaria lui Samuel se păstrase unitară sub bizantini, dl Bănescu a dovedit că în realitate ea exista numai în parte, acolo în jurul Vardarului. Pretutindeni aiurea Bizanţul creiase ducate proprii: la Adrianopole, la Tesalonic, la Durazzo şi la Silistra. Dl Bănescu înşiră pentru întâia oară 12 duci de Scoplje, puşi de împăratul bizantin asupra acestei Bulgarii. Seria merge dela 1026 până la revolta Asăneştilor (1185) când odată cu noul imperiu creiat în Balcani, se rup vechile legături politice cu Bizanţul.

Vorbitorul se opreşte apoi pe larg asupra ducatului creiat în părţile de jos ale Dunării, sub numele de Paristrion (ţinuturile dela Dunăre, Istros). Dl Bănescu documentează că reşedinţă era la Silistra (Dorostolon s. Dristra). In timpul luptelor, purtate ani îndelungaţi, cu Pecenegii, în părţile acelea, Ducele Bulgariei apare, din ordinul împăratului, cu forţele sale „bulgare", alături de ducele de Paristion, pentru apărarea graniţei Dunărene. Cele două ducate au existat astfel paralel, şi dl Bănescu documentează existenţa lor în tot cursul veacurilor XI şi XII, rectificând şi aici o părere greşită admisă în genere până azi de învăţaţi.

S'a crezut anume că în aceste două veacuri, după supunerea definitivă a Bulgariei, ţinutul dintre Balcani şi Dunăre a fost o pustie, frământată în goana cailor de barbarii Pecenegi şi Cumani. Stăpânirea bizantină n'a fost în aceste locuri de cât nominală, pretind învăţaţii.

Dar dl Bănescu dovedeşte acum că, din potrivă, nici odată n'a încetat asupra acestei regiuni stăpânirea imperiului. Ţinutul Dunărean, de pe la Nicopoli până la Mare şi Balcani, era de o însemnătate vitală pentru existenţa Bizanţului. Pe aici veneu regulat barbarii şi pe aici îşi exercita imperiul influenţa sa politică, economică şi religioasă asupra ţinuturilor de la Nordul Pontului. Aceasta a dus la crearea ducatului Paristrion şi luptele uriaşe purtate de ducii de Silistra în potriva barbarilor, în tot cursul veacului XI şi mai apoi arată câtă importanţă puneau Bizantinii pe stăpânirea lor aici. Această împrejurare mai arată cât de inexistenţi erau acolo Bulgarii.

Dl Bănescu a fixat şi aici o serie de duci, documentaţi de istoriografie şi de sigilografie. Cel d'întâi a fost Simeon, cu rangul însemnat de vestiar, cârmuind la Silistra pe la a. 1030; cel din urmă Leon Nikerites, pe la 1091—2. Sub autoritatea bizantină astfel representată, s'au putut desvolta micile state patriarcale, menţionate de Ana Comnena (circa 1050) şi care s'au dovedit româneşti.

Comunicarea dlui Bănescu aruncă o lumină nouă asupra legăturilor care unesc desvoltarea noastră politică şi culturală cu Imperiul bizantin, stăpân atâtea veacuri la Dunăre. Printr'însul legătura dintre cele două ţermuri ale fluviului se lămureşte astăzi bine.

Mişcarea artistică şi culturală în jud. Bihor

Constatări făcute cu ocazia unei amănunţite anchete în judeţul Bihor

Dorind a pune în cunoştinţă pe cetitorii noştrii cu situaţie precisă a mişcărei artistice ş culturale a Ardealului dela unire încoace, ne-am hotărât să întreprindem o amănunţită anchetă prin oraşele şi judeţele acestei provincii şi să publicăm toate rezultatele obţinute cu ocazia acestor anchete.

Cu numărul de azi începem o serie de articole asupra mişcărei artistice şi culturale din Oradea-Mare şi judeţul Bihor relatând tot ce s'a făcut şi ce este în proect a se face pe acest tărâm în regiunea Bihorului.

Dela început trebuie să spunem că întreaga mişcare artistică şi culturală a oraşului Oradea-Mare şi a judeţului Bihor este strâns legată de numele d-lui general Moşoiu iniţiatorul acestei mişcări. Incă de acum 2—3 ani de pe când d-sa era Comandantul corpului de vânători, şi-a dat bine seama că judeţul Bihor prin situaţia lui geografică şi etnică are absolută nevoie de a fi trezit la o viaţă românească intensă mai mult poate decât alte regiuni.

S'a pornit deci o întinsă mişcare pe tărâmul cultural şi artistic.

Rezultatele au fost strălucite din punctul de vedere românesc. Dar mai mut decât atât a reuşit încetul cu încetul să îmblânzească spiritul refractar şi intransigent al elementului maghiar.

Pentru a concretiza aceste apreciieri generale absolut exacte vom remarca mai la vale câteva numai din operele pe teren artistic şi cultural iniţiate şi întreţinute de d-l ministru general Moşoiu.

Lăsând la o parte serbările cu caracter naţional organizate de d-sa în Oradia pe când era Comandantul Corpului de vânători, vom remarca câteva opere mai mari şi mai durabile.

Statuele Suveranilor

O statue marelui apostol al românismului Barbu Delavrancea

In calitate de comandant al Corpului de vânători d-l general Moşoiu a luat iniţiativa ridicărei unui impozant monument M. Sale Regina în Oradia-Mare eternizând prin aceasta în bronz, la graniţa de Nord a ţărei, simbolul puterei de sacrificiu şi al dragostei de neam de care a dat atât de strălucite dovezi Suverana noastră. — Prin sacrificii personale, prin dese şi insistente apeluri făcute populaţiei arădene, prin colectarea de donaţii de pe la cunoscuţi etc. d-l general Moşoiu a reuşit să strângă fondul necesar pentru ridicarea acestei statui. — Astăzi în faţa Teatrului Orăşenesc din Oradia-Mare se ridică strălucitoare de bunătate şi de glorie statuia Reginei.

*

Tot din iniţiativa d-lui general Moşoiu şi prin un comitet prezidat de d-nia sa s'a colectat un fond pentru ridicarea unei grandioase statui ecvestre M. S. Regelui Ferdinand I.

Monumentul este gata. — Din punct de vedere artistic e cât se poate de bine reuşit . Ca dimensiuni atinge mărimea statuei lui Ion Corvinul din Cluj. A fost lucrat de artistul Kara Mihail. In vara aceasta va avea loc inaugurarea monumentului.

Un moment lui Barbu Delavrancea

Cu ocazia banchetului ce s'a oferit Joia trecută la Oradea cunoscutei pianiste d-na Cella Delavrancea, care a dat un strălucit concert lui vom vorbi într'un articol special) d-l general Moşoiu, în aplauzele unanime şi entuziaste ale celor 150—200 de persoane din tot ce are Oradea Mare mai superior intelectualiceşte, a luat iniţiativa şi a pus bazele unui comitet care va începe colectarea banilor necesari ridicărei unui monument mare lui apostol al artei şi culturei româneşti — Barbu Delavrancea.

S'a hotărât să se facă tot posibilul ca până în Septembrie Oradea Mare să fie împodobită şi cu monumentul lui Delavrancea.

*

Toate aceste opere de o valoare naţională şi artistică netăgăduită se datoresc iniţiativei şi sprijnului d-lui general Moşoiu. Numele d-sale va rămâne nedespărţit de ridicarea nivelului artistic, cultural şi românesc al acestor ţinuturi.

In numărul viitor vom continua.

S. P.

FOIŢA ZIARULUI „INFRĂŢIREA"

Centenarul lui Eduard Salo

Franţa a sărbătorit cu o solemnitate deosebită împlinirea a o sută de ani dela naşterea lui Eduard Lalo, marele compozitor, unul din tre cei mai încercaţi, cei mai nefericiţi în vieaţă artişti ai ei.

Născut la Lille, dintr'o veche familie spaniolă, era mic de statură, cu ochii vii, fire aprinsă, voluntară şi concentrată.

Tatăl său, ofiţer sub Imperiu, vrea să-l facă soldat, dar copilul care avea un gust pasionat pentru muzică se opuse cu îndârjire. Lupta deschisă între aceste două fiinţe violente şi tenace se sfârşi prin plecarea la Paris, a lui Eduard Lalo în vârstă numai de 16 ani.

Intră la conservator. Studie apoi profund vioara, instrument individualist, a cărui mlădiere şi varietate a felurilor de exprimare se acordau pe deplin cu însăş natura lui Eduard Lalo.

Caracterul primelor sale opere 1845, e o mărturie strălucită a independenţei sale şi a întregei indiferenţe pe care Lalo o avea pentru gustul publicului. Aceste opere ne luate în seamă de către cei mai mulţi, îi dădură totuşi prietenia lui Saint-Saens. Tot cam din aceeaş vreme datează şi minunata amiciţie între el şi Delacroix, după cum reiese din preţiosul „Journal de Delacroix". Curiozitatea pe care Lalo o manifesta pentru toate formele artei, Siguranţa gustului şi independenţa judecăţii lui, i-au făcut legături prieteneşti trainice şi de preţ.

In 1865 se căsători cu una din elevele sale, fiica generalului de brigadă, de Maligny, ai cărei părinţi, cu toate că ea era o muziciană admirabilă, erau tot aşa de streini de muzică ca şi ai lui Lalo. Ea a fost o interpretă incomparabilă a operelor vocale pe care el le-a compus în urmă. O voce caldă şi puternică de contralto în care nimic nu trăda pregătirea, nici artificiul, care părea că ţâşneşte în voie din isvorul sentimentului şi a cărei ardoare suplă şi variată sensibiliza minunat frumuseţile operelor „Marine", „Ballade a la Lune", „Imprecations de Margared".

Desigur acestei influenţe i se atribue faptul că Lalo a început să scrie pentru voce.

In 1867 ia parte la un concurs de muzică dramatică organizat de directorul dela Théatre Lyrique, prezentând opera „Fiesque", compusă pe un livret al lui Charles Beauguier, dar juriul i-o respinge; Pervin i-o primeşte la Operă, cerându-i însă autorului o mulţime de schimbări şi tăieri ca la urmă să nu i-o joace. Aceeaşi soartă a avut-o „Fiesque" şi la Bruxelles, cu toate că a fost călduros recomandată de Gounod.

Cruda nedreptate a acestei nereuşite îl răni adânc şi ca o răsbunare se servi de principalele motive ale acestei opere în mai multe din creaţiunile sale. Din această epocă datează „Symphonie espagnole", care prin ritmurile-i alegre şi precise, armoniile-i variate, ardoarea-i concentrată, pitorescul ei rând pe rând întunecat şi luminos, este cea mai completă cea mai plină de vieaţă sinteză a Spaniei şi una din capodoperile lui Eduard Lalo.

Ajuns la cincizeci de ani, după trista aventură a operei „Fiesque" Lalo se îndepărtă de teatru, ia parte activă la înfiinţarea şi desvoltarea Societăţii Naţionale din care făceau parte toţi cari erau socotiţi ca muzicanţi în Franţa. Atunci a produs un trio, concerto in fa şi numeroase melodii caracterizate prin perfecta armonie a melodiei cu textul, încât par însăşi expresia lui.

Dar pentru marele public e încă un necunoscut, pentru oamenii de teatru un simfonist, un „muzicant al viitorului" un suspect. Poetul Eduard Blau prezentându-i un libret care punea în scenă tragica întâmplare a oraşului Ys îngropat sub valuri, libret care, unea interesul dramatic cu o constantă grijă de formă, îi dădu prilejul să ia contact cu mulţimea, să o farmece prin justeţa expresiei melodice, varietatea ritmurilor şi bogăţia strălucitoare a orchestraţiei. Partitura terminată în 1880, trebuie totuşi să aştepte vre-o 10 ani ca să fie pusă în scenă, fiind refuzată de Cavallo, deşi era patronată de puternica autoritate a lui Gounod.

Vancorbeil, comisarul guvernului pe lângă teatrele subvenţionate o recomandă călduros directorului Operei „Franţa s'ar fi dezonorat, ne jucându-se „Le Roi d'Ys" Puţin timp după aceea devenind el însuş director al Operei nici nu vrea să audă de Le Roi d'Ys.

In fine pusă în repetiţie la Châtelet, datorită lui Castagnary un director al Artelor frumoase inteligent, repetiţiile acestei opere au fost un calvar pentru Lalo. Succesul i-a fost triumfal, dar autorul avea 60 de ani.

Aventura operei „Namouna" deşi mai scurtă, a avut un sfârşit tragic.

Trebuind să termine baletul comandat de Voucorbeil în cinci luni Lalo muncea şeaptesprezece ore pe zi. Când nu mai avea decât câteva scene de orchestrat, căzu lovit de paralizie. Gounod termină orchestraţiunea acestui balet, acestei apoteaze dionisiace de veselie, care n'are egal în muzica de dans, prin noutatea, bogăţia, îndrăsnelile totdeauna echilibrate ale orchestraţiei, dar mai ales prin varietatea şi preciziunea nervoasă a ritmului.

Caracterul cel mai personal al muzicei din Lalo e ritmul.

Ritmul pe care el îl inventează, îl transformă, îl sfărâmă la nevoie cu o ingeniozitate elegantă şi precisă care fermecând urechea, amuzează spiritul.

Melodia lui Lalo are un contur limpede, o formă concisă şi palpită de o vieaţă intensă şi concentrată. Nu-i declamatorie şi nu-i searbădă.

Eduard Lalo avea o voinţă de fier, o iubire arzătoare de vieaţă sub toate formele ei, iar în opera sa e amicul ordinei clarităţii şi conciziunii.

G. R.

Filo-maghiarismul evreilor

Evreicele din vechiul regat și școlile maghiare. Limba de predare din școlile evreești. Șovinismul maghiar al conducătorilor evrei

Nu e antisemitism ceeace facem în aceste rânduri. Nu e deasemenea nici un atac împotriva școlilor ungurești, cum ne va acuza de bună seamă „Ellenzék" și tovarășul său de administrație și de uneltiri „Ujság". Este numai o regretabilă constatare, pe care dacă o facem în aceste zile de agitare, o facem încredința, că remarca aceasta va fi cu atât mai vârtos subliniată de compatrioții de lege mozaică.

Faptul în sine e acesta, simplu și mult — cuprinzător: că în școlile maghiare din Ardeal, astfel între altele la „Marianum", sunt o mulțime de evreice din vechiul regat, un fapt, pe care l'am putea pune în legătură cu faptul sumedeniei de elevi evrei ardeleni dela școlile maghiare.

Evident, lucrul acesta nu poate fi deplasat într'o discuție asupra libertății părinților de a'și trimite copiii la școala la care le place. Pentrucă trebue ținut seamă de aceasta: că inițiativa părinților izraeliți din vechiul regat s'a făcut tocmai atunci, când în Ardeal se discuta o chestiune dificilă: chestiunea limbei de predare din școlile evreești. S'a constatat adică, că sub presiunea maghiară și sub presiunea evreilor maghiarizati cari fac politica reacționarului Partid Maghiar, școlile evreești, dintre care unele se învoiseră să recunoască prioritatea limba românești asupra celei maghiare, continuă și astăzi să fie, ca sub unguri, focare de maghiarism, de continuare a panmaghiarismului întronat de vechea Ungarie. Gestul evreilor din vechiul regat a venit tocmai la timp: atunci când se discuta, dacă se poate recunoaște, în România, prioritatea limbii române. Și socotim acest gest, ca pe-un gest care a contribuit la continuarea unei atitudini de ostilitate a evreimii de aici. Se datorește și acestui gest faptul, că filomaghiarismul evreiesc de aici continuă și azi, împotrivindu-se unei recunoașteri de fapt a drepturilor românești și că în școlile evreiești se face și azi aceeași carte introdusă de regimurile budapestane.

Semnalăm lucrul acesta evreimii de bună credință, precum și acelora, care s'au grăbit să atâțe spiritele prin provocatoare proteste neîntemeiate.

La toate acestea se adaogă o observație bine venită. Constatăm anume, că propaganda panmaghiară de aici e făcută nu atât de unguri — onoare excepțiilor făcute de politicianii din jurul dlor Grandpierre și Iosika, din partidul conspirației budapestane — cât de evrei. Este adică fapt concret, că propaganda panmaghiară a ziarelor șoviniste de aici o fac diverșii unguri șoviniști de origină semită. E cazul dela „Ellenzék" și dela mai toate ziarele maghiare și în special dela clericala revistă a lui Roboz.

Poate se vor întreba unii sau alții: ce legătură să fie între faptul acesta și acel fapt divers al prezenței evreicelor din vechiul Regat în școlile maghiare de aici? Este. Pentrucă filomaghiarismul evreilor din vechiul Regat vine să readucă pe evreii de aici la sânul maghiarismului reprezentat de evreii din redacțiile șoviniste ungurești, tocmai atunci, când în sânul minorității evreești de aici se manifesta un destul de serios curent de apropiere față de statul român. Gestul evreilor din vechiul Regat vine să aprobe vechea atitudine a evreilor maghiarizați — dintee care mulți au ajuns în partidul pan-maghiar reprezentat de „Ellenzék" și „Ujság" (dovada cea mai bună prezența evreilor Sebestyén și dr. Berkes, în comitetul executiv al acestui partid) și să desaprobe începutul de orientație către statul român.

Sunt constatări acestea, pe care nu-le puteam trece sub tăcere.

și pe controlorul biletelor, a găsit că i-se permite să îmbrace tunica husarilor unguri.

Sfidarea însă nu s'a mărginit aci. Eram obișnuiți să vedem pe pereții Redutei portretele regelui și reginei României. Demnitatea națională maghiară n'a putut tolera însă aceste tablouri,

Ele au fost evamate spre deplina satisfacție a întregii bande iredentiste, care uitase pentru o noapte, că este în România.

Și pentrucă insulta să fie deplină, toată această grotescă provocare a fost pusă la cale de un comitet de organizare condus în cea mai mare parte din evrei, printre alții: Weiss, Hirsch și alții ale căror nume se găsesc la poliție.

O regretabilă remarcă: Printre participanți erau și câțiva studenți români și o româncă în costum național. Și o a doua remarcă: în comitetul organizator este și unul care se chiamă Dascal, sau Dászkál, care se pretinde că e român de legea noastră.

Deosebit de regretabil, organele poliției n'au avut tot timpul nici o inițiativă și a trebuit, pe la orele două, să li-se atragă stăruitor atenția din partea gazetarilor români. In urma intervenției noastre balul a fost suspendat la ora trei, când de altfel e ora de închedere a tuturor balurilor, după cea mai nouă dispoziție a ministrului de interne. Altfel, dacă nu se făcea această intervenție, insulta se continua până la ora șapte dimineața după încuviințarea dată cu câteva ceasuri înainte de sosirea ultimului ordin ministerial. Ținem să remarcăm atitudinea frumoasă a dlui Meseșan, secretarul prefecturii poliției, care a sesizat momentan faptul grav ce i-s'a adus atunci la cunoștință.

S'a luat în urma acestora proces verbal și decorurile iredentiste au fost ridicate pentru a sluji de corpuri delicte la poliție.

Suntem în zonă de război și atentatul la ideia de stat român intră în competința consiliului de război. Recomandăm deci acestuia cazul cu toată insistența.

O sfidare a iredentismului maghiar

Un insultător bal în mască iredentistă, în sala în care s'a judecat procesul Memorandului. In atenția consiliului de război.

Eram de credința până acum, că ne găsim în statul român, în România noastră, a cărei așa de largă și totuși hulită toleranță n'o puteam crede răsplătită cu atentate la ideia suveranității noastre. Nu ne intra de loc în cap, că în chiar capitala Ardealului românesc, mai cu seamă că suntem în zonă de război, suveranii României pot fi batjocuriți, portretele lor date afară și introduse în loc: uniforma armatei maghiare, tricolorul maghiar, căciulile horthyste, etc., provocări a căror îndrăzneală întrece orice margini.

După o propagandă făcută cu mult alai pretutindeni prin oraș, organizația amploiaților comerciali dela firmele maghiare și evreești din localitate, a organizat Sâmbătă seara un bal mascat și costumat, în scopul de a aduna fonduri pentru o bibliotecă „națională" a lor, dupăcum ni-au informat cei competenți. Poliția, nebănuind nimic, a încuviințat ținerea balului și astfel, sub ochii comisarilor și sergenților de control, s'a putut ținea Sâmbătă noaptea un bal iredentist de cea mai provocătoare și insultătoare speță.

Balul s'a ținut în sala Redutei din strada Memorandului, acolo unde s'a judecat acum 22 de ani vestitul proces al „Memorandului" acolo unde s'a pecetluit martirajul întregului nostru Ardeal de sub unguri. Sala a fost decorată numai în roșu, alb și verde, tricolorul Ungariei. Lanternele toate erau în tricolor maghiar, deasemenea pereții, lampioanele etc. Costumele — cu excepția unui costum național românesc al unei inconștiente romance — erau toate costume naționale maghiare, începând cu portul țărănesc și sfârșind cu dolmanul aristocratic. Tot a doua mască purta costum tricolor, cu un strălucitor verde predominant. Dar nu numai atât. Am constatat acolo măști costumate numai în roșu, alb și verde. Am constatat cușma națională maghiară și cea de recentă dată a lui Horthy. Și pe deasupra, pentruca spectacolul să fie întreg, unul dintre participanți, care făcea

Acuzațiuni neîntemeiate

In jurul conferinței dlui I. G. Duca

La Institutul social, d-l I. G. Duca și-a desvoltat decurând o interesantă conferință, tratând despre „Doctrina liberală".

După ce Domnia Sa a afirmat existența doctrinei național-liberale, deosebită de a celorlalte grupări politice, a arătat că partea esențială a acestei doctrine e că ea privește progresul sub toate formele, în cadrul proprietății individuale.

Comentând această formulă, confratele „Epoca", care nu scapa ocazia să acuze zilnic guvernul că e autocrat și reacționar, erijându-se în organ al democrației, găsește de data aceasta că „liberalii nu mai pot vorbi de libertate individuală, când nu a fost cetățean cu nițică judecată, care să nu le arunce în față acuzația de comuniști".

Această afirmație e bazată pe faptul că naționalizarea subsolului, ar fi o gravă atingere adusă proprietății individuale.

Afirmația cu totul greșită, deoarece aceste măsuri sunt menite să apere bogățiile țării de acaparatorii străini.

De altfel ele au fost adoptate și de alte țări, a căror democrație nu poate fi contestată.

In Franța și în Anglia, în Germania, Austria exploatările miniere, flota de comerț, căile ferate, cerealele, zahărul au trecut sub controlul Statului.

Deasemeni Statele Unite în 1917, când a intrat în război au naționalizat rețeaua lor de cale ferată, cablurile submarine, telefoanele.

S'ar putea obiecta că aceste măsuri au fost datorite războiului, dar aceleași obligațiuni și le-au impus și neutrii.

Astfel guvernul elvețian a creiat monopolul grâului, cum ar fi la noi monopolul alcoolului sau al tutunului.

Necesitatea unei organizări sintetice a activității economice naționale sub controlul Statului e un factor indispensabil de progres economic, ea nu prejudiciază nici pe individ nici pe Stat, care deține rolul capitalului, deoarece doctrina liberală care dorește armonizarea claselor sociale menține o perfectă înțelegere între Statul furnizor al capitalului și individul furnizor al muncei.

O valoroasă achiziție a partidului liberal din județul Bihor

Colonelul Slăniceanu, inițiatorul „Ligei pentru ordinea socială" s'a înscris în partidul liberal din jud. Bihor. Cererea de înscriere.

Cu ocazia vizitei pe care dl ministru General Moșoiu a făcut'o organizației liberale din Oradea Mare a avut loc la clubul liberal o mare întrunire. La această întrunire dl Colonel Slăniceanu a prezentat dlui General Moșoiu, președintele organizației, cererea dsale de înscriere în partidul liberal din jud. Bihor.

Dl Colonel Slăniceanu este o figură cunoscută. Activitatea sa strălucită din timpul neutralității și războiului i-au atras stima conducătorilor țării și armatei.

După războiu în timpul guvernului Vaida, când dl dr Lupu era ministru de interne și când din cauza sprijinului pe care acesta îl dădea bolșevismului, țara se găsea în pragul anarchiei, dl Colonel Slăniceanu împreună cu dnii dr. Sece ea dr. Țeicu dr. Amos Frâncu, prof. Paul Negulescu au organizat „Liga pentru ordinea socială" care a contribuit în mare măsură la înăbușirea pornirilor anarchice.

Publicăm mai la vale cererea de înscriere a dlui Colonel Slăniceanu în partidul liberal din jud. Bihor.

Domnule președinte,

„Am stat până astăzi cu totul departe de orice activitate politică.

Cu toate că în anul 1920, am avut o acțiune publică dând un puternic strigăt de alarmă, față de pericolul anarhiei și al bolșevismului ce în acele timpuri amenința țara noastră și care a contribuit în bună măsură ca forțele reorganizate ale Statului să se pună în mișcare și să grăbească prăbușirea regimului care ne guverna atunci și care încuraja și susținea această acțiune de distrugerea patriei, totuși acțiunea mea n'a fost politică, ci numai o datorie de bun român și patriot.

Vremurile de astăzi atât de grele, amenințați pe deoparte dela hotare de dușmanii permanenți a neamului românesc și pe de alta violentele agitații interne ale opoziției, — atât de nepatriotice —, care au de scop a zădărnici consolidarea neamului nostru întregit, — spulberând astfel jertfele imense ce le-am făcut cu toții pentru realizarea idealului nostru național, — îmi impun ca o datorie sfântă a ieși din rezerva în care am stat până acum și a păși cu tărie în viața politică spre a contribui pe cât îmi va fi posibil, cu toate puterile mele, la acțiunea binecuvântată de întărire a iubitei noastre patrii, întreprinsă cu atâta curaj, chibzuință și hotărâre de guvernul actual.

In acest scop mi-am ales ca altar unde să slujesc cu credință, devotament și supunere nemărginită, marele partid național-liberal, — atât de fericit condus de ilustrul său șef Ion I. C. Brătianu, — partid căruia Dumnezeu a voit să-i încredințeze spre binele și fericirea neamului nostru, destinele sale în cele mai grele împrejurări în care a trecut poporul nostru și l'a ajutat să înfăptuiască cele mai mari acte din istoria noastră națională.

Chemat la datorie, — într'un moment sărbătoresc, când toți care eram de față ne aflam stăpâniți de un entuziasm patriotic, — de prietenul meu din copilărie, dl Ministu I. Th. Fiorescu, m'am hotărât în mod spontan, — căci inima mă îndemna mai de mult. — să răspund la chemarea dsale,

In consecință, vă rog respectuos, Domnule Președinte, a mă înscrie și pe mine ca soldat sub steagul partidului național-liberal din județul Bihor, ce v'a fost încredințat dvs. și a mă primi în rânduri spre a putea lupta până la sfârșitul vieței mele pentru binele obștesc și pentru partidul național-liberal.

Sunt încredințat că Dumnezeu m'a îndemnat să-mi aleg pe cel mai vrednic partid și pe cel mai bun șef în persoana dvs., conducător viteaz și încercat în marele războiu și astăzi mare cetățean și om de stat.

Mă leg cu adâncă și ireductibilă convingere de programul partidului ale cărui principii le voi sluji cu neclintită credință întotdeauna și în toate împrejurările. Asemenea mă leg de D-voastră a vă servi, ascultându-vă necondiționat din toată inima și tot sufletul meu, călăuzit de o singură deviză:

„Totul pentru țară și partid, cu dorința de a fi cel dintâi la sacrificiu și cel din urmă la beneficiu".

Primiți, vă rog, Domnule Președinte, încredințarea înaltei mele considerațiuni.

ss. Lt.-Col.
Stefan Slăniceanu,
avocat, proprietar. Str. Semicerc No. 7, București.

Răspândiți „Infrățirea"

.INFORMAŢII.

In şedinţa de Sâmbătă, 17 Februarie, dl N. Bănescu a anunţat dlui ministru de interne o interpelare, cu privire la fraudele şi abuzurile săvârşite la Primăria din Cluj. Cinci categorii de dosare au fost cerute pentru desvoltarea interpelării, al cărei termen a fost reclamat cât mai scurt.

*

Conferinţele „Astrei"

Miercuri 21 Februarie, orele 6 d. a. în sala No. IV dela Universitate, va vorbi dl profesor V. Dimitriu despre Tache Ionescu.

*

Inspectorii ministerului de agricultură au întreprins o serie de cercetări în întreg Ardealul cu scopul de a procura datele necesare în vederea aplicării art. 22 din legea agrară referitor la moşiile model.

*

Dispoziţiunile aduse de comandantul militar cu ocazia decretării stării de asediu la Cluj, au fost modificate, introducându-se dispoziţiunea, ca toţi călătorii să aibă asupra lor dovada de identitate, fiind în caz contrar amendat şi pedepsit.

Această modificare a vechilor dispoziţii a dat confratelui „Ujság" prilej de a fulgera impotriva statului român şi „a protestă „în cel mai solemn clip" cum o declară.

Fără să mai intrăm în discuţii cu confratele maghiar, vom sublinia numai atât, că în aceeaşi noapte, în care apărea articolul de fond al lui „Ujság" împotriva dispoziţiunilor militare, în sala Memorandului o corporaţie evreo-maghiară aranja un bal în tricolor maghar, cu uniforme militare maghiare şi evacuând din sala Memorandului portretale, suveranilor României.

E destul de clar.

*

Potrivit dispoziţiei ministerului de răsboi, toţi ofiţerii de rezervă trebue ca în cursul lunei Februarie să-şi înainteze adresele lor corpurilor de trupă cărora aparţin. Impotriva acelor care nu se vor conforma, vor fi luate sancţiunile prevăzute de lege.

*

Deoarece la multe instanţe judecătoreşti din Ardeal, unii dintre funcţionari continuă să întrebuinţeze limba maghiară, ministerul de justiţie a dat din nou un ordin prin care pune în vedere tuturor acestor instanţe de a întrebuinţa numai limba română.

*

CHAMPAGNE chelner! încă n'ai sosit? cu champagnia Fabricei Szilágyi — „FAVORIT".
2332

*

Incepând cu ziua de 4 Martie reapare ziarul „Sport" din localitate.

Societatea academică social-literară „România Jună" publică următorul comunicat în care vesteşte incidentul regretabil al studenţilor, cari au avut o purtare nesocotită faţă de d-l prof. N. Iorga:

Membrii societăţii academice „România Jună" din Viena, profund impresionaţi, condamnă cu toată indignarea incidentul provocat de un grup de studenţi — într'o clipă de rătăcire şi eclipsă morală — faţă de cel mai drag dintre cei mai dragi profesori ai neamului nostru.

Prin atitudinea lor necuviincioasă, nu s'a jicnit numai viaţa dascălului, care timp de 33 de ani a ilustrat învăţământul universitar, nu s'a jicnit numai universitatea — floarea fragedă, crescută la dogoarea sufletului şi în lumina gândului aceluia, care a fost întâmpinat cu ocări şi batjocură de către studenţii nesocotiţi; ci însăşi cultura românească din ultima epocă, care se identifică cu opera marelui învăţat Nicolae Iorga.

„România Jună" vechea societate, care întruneşte pe tinerii intelectuali din toate părţile ţării, cum şi din Serbia, Macedonia, Istria şi Moravia, se asociază cu întreaga ţară adânc mâhnită, aducând omagiile ei de stimă şi recunostinţă marelui nostru profesor, rugându-l totdeodată să rămână şi mai departe în fruntea învăţământului spre cinstea, binele şi mândria neamului românesc.

Preşedintele „României June"
Octav Mosescu

*

Anunţasem în rândul trecut călătoria la Paris a dlui Iosika Samu, preşedintele partidului maghiar din România, plănuită în scopul de a reprezenta minoritatea maghiară de aici la conferinţa interparlamentară din Paris şi a'i supune acesteia doleanţele minorităţilor maghiare, doleanţe, care n'au fost expuse şi guvernului român, ci aveau să fie deferite de-a dreptul streinătăţii, trecându-se astfel peste cea mai elementară obligaţie a recunoaşterii suveranităţii noastre.

Fiind bolnav, domnul Iosika n'a putut pleca. In locul d-sale a fost trimis ca informator domnul Dr. Willer Iozsef.

*

In zilele de 9. 10 şi 11 Martie 1923 se va ţine în Cluj un mare târg de vite. La acest târg se pot aduca tot felul de vite libere de boală. In ziua de 12 Martie 1923 se va ţine târgul de mărfuri.

*

Duminecă se va deschide la Arad, în Palatul Cultural, o expoziţie a tablourilor lui Grigorescu: Cu ocazia aceasta va avea loc acolo conferinţa domnului profesor D. Ştefănescu, directorul Muzeului Renaşterii Române din Bucureşti, despre evoluţia picturii româneşti în secolul XIX.

Partidul liberal în Ardeal

Marea întrunire din Oradea-Mare

Strângerea rândurilor în jurul dlui general Moşoiu. Grandioase primare făcută dlui ministru al comunicaţiilor la Bratca şi Oradia-Mare. Intrunirea dela Clubul liberal. Noi adeziuni.

Expunerea dlui general Moşoiu făcută la clubul liberal din Oradea

Vinerea trecută a sosit în Oradea-Mare dl ministru general Moşoiu însoţit de dnii Al. Cristescu, Căp. Gombos, Căp. Iliescu, Colonel Slăniceanu şi un număr mare de deputaţi şi senatori. Cu toţii veneau de Bucureşti. In comuna Bratca din jud. Bihor s'a făcut dlui ministru Moşoiu o însufleţită primire. La sosirea trenului în gara Bratca peronul era tiesit de ţărani şi ţărance în număr de peste 2000. Scoborîrea dlui Ministru din tren a fost însoţită de urale: „trăiască disrobitorul Ardealului". Protopopul Rusu în fruntea ţăranilor a ţinut o frumoasă cuvântare de primire arătând meritele dlui General Moşoiu ca ministru şi ca general în desrobirea Ardealului şi în consolidarea României Mari. Au vorbit apoi doi ţărani mulţumind dlui ministru pentru tot ce a făcut dsa pentru îmbunătăţirea stărei ţăranilor din Bihor şi rugându-l să vie cât mai mult în mijlocul loc **„căci mult bine şi multă dreptate ne-a făcut dl ministru nouă celor mulţi şi necăjiţi".**

A răspuns apoi dl Ministru Moşoiu cu vorbe calde, mulţumind ţăranilor pentru dragostea cu care l'au primit şi pentru încrederea mare ce i-au arătat.

La Oradea-Mare

La ora 4 şi jumătate trenul a sosit în gara Oradea-Mare unde s'a făcut d-lui Ministru, ca de obiceiu o foarte frumoasă primire. Au fost de faţă toate autorităţile civile în frunte cu prefectul Peter, autorităţile militare în frunte cu dl general Olteanu, Episcopul Ciorogariu, prof. Bogdan Ionescu, rectorul Academiei de drept din Oradea şi un foarte numeros public.

Intrunirea dela clubul liberal din Oradea-Mare

Consolidarea definitivă a partidului liberal din Bihor. Noi adeziuni.

A doua zi seara a avut loc o mare întrunire a organizaţiei liberale din Bihor convocată şi prezidată de dl ministru general Moşoiu, preşedintele partidului liberal din Bihor. Cu ocazia acestei întruniri datorită simpatiei şi admiraţiei de care se bucură dl general Moşoiu au fost aplanate toate micile neînţelegeri care existau între câţiva membrii ai partidului şi s'au rezolvat toate chestiunile interne ale organizaţiei liberale.

Expunerea asupra situaţiei interne şi externe a ţărei făcută de dl ministru general Moşoiu

Domnilor, am venit iarăşi în mijlocul d-voastră convins fiind că numai prin o cât mai strânsă legătură între noi vom putea ajunge acolo unde interesele obşteşti ale Bihorului şi interesele partidului o cer.

Guvernul liberal este astăzi mai puternic decât oricând.

Dvoastră ştiţi că partidul naţional care mai de mult era singurul partid din opoziţie care prezenta o forţă în Ardeal, a făcut o serie de greşeli care i-au compromis şi zdruncinat situaţia. Prima greşeală a partidului naţional a fost condamnabila campanie pe care au dus-o conducătorii lui prin presă şi prin cuvântări contra vechiului Regat — punând în circulaţie ca o insultă degradatoare pentru fraţii din Regat cuvântul de „regăţeni". Aşa de departe a mers această campanie contra regatului în cât deputatul din Ungaria Szilágyi voind să dovedească că Ardealul regretă Unirea, cita în discursurile lui din parlamentul dela Pesta, fraze şi aprecieri din presa şi cuvântările conducătorilor partidului naţional

A doua greşală care a atras după sine oprobul întregei opinii publice româneşti a fost refuzul incalificabil al partidului naţional de a lua parte la încoronarea Suveranilor. Acţiuni de natura aceasta când se fac izolat, individual, pot fi iertate, când se fac însă colectiv de către un partid care spune că reprezintă Ardealul şi care vrea să guverneze ţara, sunt pur şi simplu criminale.

In fine a treia mare greşală a partidului naţional a fost contrazicerea unui întreg sistem de luptă pe care-l adoptase dela unire încoace — campania contra „regăţenilor" — şi contra oligarhiei partidelor din vechiul Regat — şi unirea cu cea mai antidemocratică grupare politică din vechiul Regat — gruparea tachistă intrată în disoluţie după moartea lui Tache Ionescu.

In ce priveşte partidul ţărănist acesta şi-a pierdut foarte mult din puterea lui datorită atitudinei sale anti-româneşti.

Singurul partidul liberal şi-a păstrat şi-şi păstrează unitatea popularitatea şi încrederea Regelui şi a poporului.

In ceia ce priveşte situaţia externă, ştiţi că Turcii au refuzat să semneze pacea.

Aceasta se datoreşte Sovietelor ruse, cari întreţin spiritul răsboinic în Europa. Se speră însă că această pace în cele din urmă va fi semnată.

După expozeul d-lui ministru s'au rezolvat mai multe cereri de înscriere în partidul liberal din Bihor, iar adunarea s'a închis la ora 8 şi jum.

Seara, după concert a avut loc un mare banchet la restaurantul Rimanoczi.

Predilecţia copiilor este Jecomalt olei de ficat de peşte fără gust.
2542—4

*

Copiii să-i trataţi numai cu pudra Höfer şi crema Baby.
2542—3

*

Cercurile comerciale din Ardeal vor face intervenţii pe lângă autorităţile centrale din Bucureşti, pentru ca acestea la rândul lor să intervie pe lângă Comisiunea de lichidare din Budapesta în vederea de a accelera lucrările de lichidare.

*

Moldovan croitor de dame.
Piaţa Unirii 10.
2571

Imprumuturile de răsboi Austro-Ungare

Direcţiunea datoriei publice din ministerul de finanţe, aduce la cunoştinţa generală, că posesorii de titluri din împrumuturile de stat emise de Austria şi Ungaria înainte de 28 Iulie 1914, care au fost declarate la stampilarea din România şi care se găsesc acum depuse la băncile şi instituţiile din Austria şi Ungaria, să înainteze de urgenţă acestei direcţiuni proteste contra stampilării titlurilor, care a fost efectuată de asemenea şi de către Austria şi Ungaria. In aceste proteste se va specifica sumele din declaraţiile făcute, anii de emisiune ai efectelor, valoarea şi numerele efectelor, dacă aparţin datoriei Austriace, sau Ungare, la ce bănci sau instituţiuni se află depuse, precum şi localitatea unde este banca sau instituţia depozitară.

Termenul ultim în care se primesc aceste proteste este până la 28 Februarie 1923.

CURIERUL SPECTACOLELOR

TEATRUL NAŢIONAL

Marţi 20 Februarie 1923 se reia frumoasa comedie „Cinematograful" cu vechea distribuţie.
Joi, 22 Februarie 1923 „Cafeneaua cea mică".
Sâmbătă 24 Februarie „Cinematograful".
Duminecă 25 Februarie (matineu) „Stane de piatră".
Marţi 27 Februarie „Fetiţa", cu dnii Zaharie Bârsan, Stănescu-Papa, Neamţu-Ottonel, N. Dimitriu, Al. Ghibericon, Virgil Vasilescu şi dnele Jeana Popovici-Voina, Ec. Stănescu, Nat. Ştefănescu, Miriam, Landry, etc.

*

Se repetă „Cavalerul Vloia" piesă originală în 4 acte, care se va juca împreună cu „Nodul Gordian" comedie într'un act de V. Al. Jean.

Dacă doriţi zaharicale fine cereţi „MELISSA" [CLUJ, Telefon 6-48 şi 6-65.
Lloyd 1359 2561

ULTIME INFORMAȚII

(PRIN FIR SPECIAL DELA CORESP. NOSTRU DIN BUCUREȘTI)

ORA 2 P. M.

INTERNE

Congresul Uniunei Evreilor Pământeni

Eri s'a început congresul Uniunei Evreilor Pământeni participând delegați din întreaga țară, Președintele dr. Stern, arată nevoia existenței uniunei atât timp cât chestiunea evreească este nerezolvată. In continuare, critică acțiunea și propaganda antisemită, spunând că noua constituție contrazice tratatul de pace propune modificarea statutelor pentru ca uniunea să poată reprezinta pe toți evreii cari trăiesc în România Mare.

Dl. Hefter aduce mulțumiri dnilor Stern și Fildermann pentru activitatea desfășurată de ei. Discută apoi chestiunea antisemită. Dl. Fildermann propune trimiterea unei telegrame de omagiu M. S. Regelui.

In ședința de după masă Fildermann expune chestiunea evreiască din România și arată nepotrivelile dintre decretele legi de înpământenire și constituția actualmente pregătită. Se votează apoi moțiunea în care se înfierează rabinul Tirelsohn din Chișinău care deși se angajase să cedeze mandatul de deputat lui Fildermann acum refuză să o facă.

*

Din cauza sloiurilor de ghiață de pe Dunăre orașul Tulcea este complect izolat.

*

Adunarea sindicatului ziariștilor a decis reprimirea în sindicat a dlor Karnabatt și Dem. Theodorescu cari fuseseră excluși pentru colaborarea lor la „Gazeta Bucureștilor care apărea în timpul ocupației nemțești.

*

Linia Salonta-Mare Chișinău se va da circulației la 1 Maiu.

*

La întrunirea Ligii chiriașilor, dnii Pompiliu, Ioanițescu, Socor și Cocea au cerut prelungirea contractelor pe 5 ani. Apoi s'a ales o comisiune care că prezintre primului ministru cererile cari sunt: abrogarea legii chiriașilor, prelungirea contractelor interzicerea vinderii imobilelor închiriate și modificarea legii oficilor de închiriere.

*

Domnul Constantin Repca, fost șef al siguranței din Sighet, a fost numit șef al siguranței din Satu-Mare.

*

Moartea lui Rassin ministrul de finanțe cehoslovac

Ministrul finanțelor Rassin a decedat. I se vor face funeralii naționale. Inmormântarea va avea loc Miercuri.

EXTERNE

Chestiunea Memel.

Declarațiile primului ministru polonez

Varșovia. — Președintele consiliului, dl Sicorsky a declarat presei că decizia prin care se atribue Memel, Lituaniei este justă. Comentând ocuparea zonei neutre de către Polonia a arătat că populația în majoritatea sa este poloneză. Starea actuală permite stabilirea responzabilității în cazul violării păcii dar cu toate aceste Polonia este decisă să sfârșească repede cu orice încercare lituană de conflagrație.

Incidente în zona de ocupație din Germania

Berlin. Din Seningen se anunță că soldați francezi înarmați au fost opriți să treacă zona engleză de ocupație. Drept urmare francezii au oprit soldați englezi treacă peste zona franceză.

Ocupația franceză în Ruhr

Ocuparea orașului Gelsenkirchen. Explozia unei bombe

Berlin. Numeroase trupe franceze au ocupat orașul Gelsenkirchen, din cauza refuzului consiliului orășenesc de a plăti amenda de 100 milioane mărci la care a fost condamnat orașul pentru rănirea ofițerilor francezi de jandarmerie. Trupele franceze au ocupat poșta, gara și instituțiile financiare cari vor fi ținute sub administrația franceză până la achitarea amenzii.

Autoritățile belgiene au condamnat pe primarul din Düisburg la una lună închisoare. Condamnatul a făcut apel.

Le Essen a exploadat o bombă lângă hotelul Kaiserhof producând stricăciuni neînsemnate.

*

Berlin. Proprietarii bărcilor scufundate pe canalul Rin Herne au fost trașila răspundere de către autoritățile franceze pentru impiedecarea traficului francez.

Rezistența activă în Ruhr

Paris. Din Düsseldorf se anunță că partidul populist central și naționaliștii au decis să treacă dela rezistența pasivă la rezistența activă.

*

Paris. Din cercurile politice se anunță posibilitatea unui acord anglo-francez relativ la zonele de ocupație. Detaliile vor fi stabilite pe cale diplomatică de către statele interesate.

!!

Sezonul de Iarnă fiind înainte se vând cu prețuri mult reduse toate mărfurile la magasinu

„MISSIR"

Memorandului 11 (Unio-u.)

Marocain de lână I-a
Marocain Velours
Gabardine Velours
Corigan Crépe
Velours Broché
Ponpelin de lână

◆

Mătăsuri toate colorile noutăți ultimele creațiunii

◆

Chifoane și Pânzături duble late 180-200-240 ctm.

◆

Zefiruri pentru Cămăși țesăturile cele mai noi.

2579

◆

Stofe ENGLEZE pentru Bărbați, ultimele noutăți.

◆

A sosit un mare transport de

Incălțăminte

formele cele mai noi pentru

Doamne, Domni și Copii

!!

Un interview al dlui Octavian Goga

Dl Octavian Goga a dat lui „Ujság" un interview în care arată că este o imposibilitate realizarea unei coaliții opoziționiste, din cauza contrastelor mari, dintre diferitele partide, contraste cari nu îngădue nici o coaliție pentru lupta parlamentară comună.

Fruntașul averescan desminte candidarea sa la Ighiu și trecând la conflictele dela Universitate, la atribue mizeriei materiale a studențimii române.

Un neadevăr

In „Patria" organul partidului național din Cluj în nr. 30 din 11 Februarie a. c. se reproduce raportul unui agent dela siguranță. Indreptat către șetul său din Sighetul-Maramureșului, în care afirmă că asupra policandrului din mijlocul sălii dela prefectură — cu ocaziunea unui bal — era arborat trei colorul maghiar: roșu-alb verde, și pe baza raportului acestuia se aruncă învinuiri nedrepte prefectului județului Maramureș: Găvrilă Mihali.

Raportul amintit conține minciună evidentă, o voi dovedi în cele următoare.

Fapt este că, clubul de tenis și patinaj din Sighet a aranjat un bal mascat în domino (calico) roșu, în 27 Ianuarie a. c. în sala prefecturei. Patronul a fost prefectul G. Mihali, căci venitul balului a fost menit pentru ajutorarea orfanilor și invalizilor din Maramureș.

Sala a fost împodobită cu verdeață de brad, unele din lămpi au fost roșii, altele albastre, iar restul în coloare naturală albă, de aci zvonul cu colorile maghiare, dar e minciună sfruntată a afirma că a fost arborat treicolorul maghiar.

E minciună și aserțiunea, că drapelul românesc nu se găsca nicăeri în tot cuprinsul salei de bal, căci poate să se convingă ori și cine, că mai multe drapele, cu cari s'a decorat sala festivă cu ocaziunea visitei primului ministru, sunt și azi tot pe părete.

Deci, în interesul adevărului, am ținut se orientez publicul cetitor.

Corespondentul.

Un cerc cultural din Timișoara fără local

In Timișoara există un cerc al tinerimei române, înființat imediat după întrarea armatelor române în Banat, acest cerc — unicul care s'a manifestat mai des și mai frumos ori de câte ori menirea lui cerea aceasta — nu are încă un local propriu. Intr'un rând, conducatorii cercului au cerut să li se asemneze fostul local al Băncii Timișorene. Aceasta însă nu s'a întâmplat, căci localul a fost dat — fără de o prealabilă afișare la oficiul de închiriere — societății comerciale „Intercontinentală".

In contra decisului acestuia, conducerea cercului a făcut apel la tribunal.

Pertractarea s'a ținut în ziua de Marți, 13 l. c., cercul fiind reprezentat prin însuș președintele său d. avocat dr. Liviu Linția. Tribunalul nu s'a pronunțat încă. In schimb, s'a hotărât o anchetă la fața locului pentru a se constata dacă localul poate fi folosit ca locuință; Banca Timișoreană va trebui și ea să dovedească proprietatea localului.

Dat fiind că Cercul Tinerimii este singura organizație social-culturală românească din orașul nostru, unica înjghebare care — prin concertele, prin seratele și prin conferințele ei săptămânale — s'a afirmat mereu, de ani de zile, sperăm că la desbaterea recentă, tribunalul va asemna localul din chestiune pe seama cercului.

Căile electrice Arad-Podgoria

S'a aprobat pentru căile ferate electrice Arad—Podgoria ca tarifele pentru călători să fie cele de mai jos și cu aplicare dela 15 Ianuarie 1923.

Distanța klm. 1—5 cl. I 4.50, cl. III 3 lei.

Distanța klm. 6—9 cl. I. 5.50, cl. III 5.50.

Distanța klm. 10—12 cl. I. 7.50, cl. III 5 lei.

Distanța klm. 14—21 cl. I 10, cl. III 7.

Distanța klm. 22—28 cl. I 14, ci. III 9.

Distanța klm. 29—37 cl .I. 20, cl. III. 11.

Distanța klm. 38—45 cl. I. 24, cl. III. 14.

Aceste tarife vor putea fi reduse de către ministerul comunicații lor, îndată ce beneficiul net al liniei în trei ani consecutivi va întrece 7 la sută asupra capitalului de investire.

HOTEL CENTRAL

Sâmbătă 24 Februarie

BALUL

REUNIUNEI COMERCIANTILOR INDUSTRIAȘILOR ȘI MESERIAȘILOR ROMANI DIN CLUJ.

2574

◆

Inaugurarea dispensarului pentru Copii „Principele Mihai“ din Cluj

Miercuri 14 Februarie s'a inaugurat în Cluj, str. N. Bălcescu (fostă Eszterházy) No. 6, dispensarul pentru copii „Principele Mihai.“

Deschiderea solemnă s'a făcut în prezența d-nei și d-lui Prof. Dr. Gane, Inspector Sanitar al Ardealului; medicului primar de oraș, Dr. Totoian; medicului primar de județ, Dr. Bașota; d-nei Sanda I. Matei, prezidenta societății „Principele Mircea“; d-nei Deleu prezidenta societății de ocrotire; d-nei Bologa, directoarea institutului surorilor de ocrotire și d-na Pertea subdirectoare, d-nei Sidonia Docan, inspectoarea surorilor de ocrotire; inspectorului de igienă, Dr. Slovoacă cu d-na; D-rului Alex. Rădulescu, directorul spitalului de chirurgie infantilă și ortopedie; d lui Pilat, inspector la asistența socială; D-rului D. Stanca, directorul spitalului de femei; d-nei Dr. El. Negru, adjunctă la Universitate; D-rul Olaru, șef de lucrări la Universitate; D-rului Cuparescu, directorul ambulatorului dentar; D-rului Ax. Iancu, Inginer Ivașcu, Pitea, Marian, Dr. Lencutea, Mereț, Mureșan și alții dela Inspectoratul sanitar; d-rei Dr. Irina Mihailescu și Dr. C. Olaru, asistenți la Clinica Infantilă; a surorilor de ocrotire din localitate, a câtorva femei cu copii de sân din Monoștur și altor persoane a căror nume ne scapă.

Dispensarul este instalat în 4 camere din clădirea ispectoratului igienic, iar vis-á-vis, la No. 21, se află o instalație pentru controlul riguros științific, prepararea și sterilizarea laptelui și altor alimente ce se vor distribui gratuit pentru copiii mici, ai mamelor lipsite.

Instalațiunea este modernă, bine înzestrată și prezintă toate garanțiile unei conduceri științifice.

Direcțiunea acestui dispensar este încredințată d-lui Dr. Gheorghe Zugravu, șeful de lucrări al Clinicei Infantile care va fi secondat de d-na Dr. Elisabeta Zolog.

Consultațiile la dispensar se vor da Luni, Joi și Sâmbătă dela orele $3^1/_2$—5 p. m.

In cuvântările ținute d-l Inspector Sanitar, Prof. Dr. Gane, a arătat motivele ce l-au condus să deschidă acest dispensar — dată fiind mortalitatea mare a copiilor la sân. A spus apoi că clientela acestor consultații va fi formată mai cu seamă din pruncii sănătoși iar activitatea lor va fi mai mult profilactică, rolul dispensariilor fiind educator și de propagandă pentru răspândirea noțiunilor de igienă și alimentare a pruncilor Consultațiile își vor complecta opera lor prin îngrijirea și controlul la domiciliu prin anume surori de ocrotire și a făcut un apel călduros tuturor autorităților precum și d-nelor din societatea Clujană, rugându-le să îndrumeze mamele la dispensar, iar acele doamne care doresc și au timp, să asiste la consultații precum și să urmărească la domiciliu copiii de sân. Surorile și doamnele cari vor binevoi a da concursul, vor veghea ca ordonanțele medicale să se înfăptuiască, vor corecta erorile, vor stimula mamele, vor da informații medicului asupra stărei materiale a mamei și indicații pentru quantumul ajutorului de acordat.

Pentru toate aceste servicii mama e obligată să aducă copilul la visita medicală la fiecare 8—14 zile, termen la care își va primi, după posibilitate, și ajutoarele. Pruncii vor fi cântăriți, li-se vor face câte o fișă personală în care se va trece greutatea, talia, regimul și eventual alte observații medicale.

Rezultatele date de acest fel de instituții trebuie să fie în rezumat următoarele: mortalitatea și morbiditatea redusă în clientela lor; observația medicală de o durată mai lungă; o bună influență asupra alăptării la sân; mărirea numărului mamelor care își alăptează copiii la sân și — mai ales — prelungirea duratei acestei alăptări.

Dl dr Zugravu, directorul dispensarului, a răspuns arătând că problema mortalității infantile la noi, este unul din capitolele cele mai importante ale medicinei sociale și că războiul pentru întregirea neamului i-a dat o acuitate deosebită prin jertfele mari la cari au fost supusă și copilăria. A amintit cum M. S. Regina, a luat sub puternica și Inaltul Ei sprijin protecția copiilor, iar A. S. R. Principele Carol ca o dovadă de solicitudine față de această protecțiune, a consimțit cu plăcere ca dispensarul din Cluj se poarte numele A. S. R. Principelui Mihai. A asigurat apoi Inspectoratul că medicii dispensarului și personalul ajutător vor munci fără preget pentruca să se realizeze toate așteptările puse în această instituție și a făcut apel deasemenea la autorități, presă și doamnele din societatea clujană pentru concursul necesar în această mare operă de ocrotire socială a copilăriei.

Iată telegrama A. S, R. Principele Moștenitor prin adjutantul său :

D. Gane, Inspector Gen. Sanitar
Cluj

Palat Regal, București. — A. S. R. Principele Moștenitor mi-a ordonat să vă comunic că consimte cu plăcere să se dea numele A. S. R, Principelui Mihai dispensarului de copii.

d. o. adj. serv.
(s.s.) *Maior ORĂȘANU*

CURIERUL SPECTACOLELOR

Teatrul Maghiar

Luni : Fetele Gyurkovits. (Prețuri obicinuite. Abonament de zi No. 92. B.)

Marți, Stavariul (Festival 82 de ani dela nașterea Dlui Ștefan Szentgyörgyi. Abonament șters).

Mercuri, Stavarul (Cu concursul Dlui Ștefan Szentgyörgyi. Prețuri obicinuite. Abonament de zi No. 93. C.)

Joi, Prețuri obicinuit. Abonament de zi No. 94. A.)

Vineri, R. U. R. (Premieră. Prețuri de Premieră, Abonament de Premieră No. 35).

Sâmbătă, matineu, Manzul (Reprezentație pentru tinerime cu prețuri de tot reduse. Cu concursul Dlui Ștefan Szentgyörgyi, Conferențiar, Márton Palfi).

Sâmbătă, seara, R. U. R. (pentru a 2 oară. Prețuri obicinuite. Abonament de zi No. 95 B.)

Sâmbăta, noaptea, Madame Nittouche, (Prețuri obicinuite).

Duminecă, matineu. Prințul Delibab (pentru a 5 oară. Prețuri reduse).

Duminecă, seara Eva (Cu concursul Dnei Lili V. Hegyi și a Dlui Edmund Sümegi. Prețuri de Premieră. Abonament de zi No. 95. C.)

Duminecă, noaptea Seducătorul (pentru a 7 oară. Prețuri obicinuite).

Luni, R. U. R. (pntru a 3 oară. Prețuri obicinuite. Abonament de zi No. 97. A.)

Mott & fils
Champagne

Catalog francez
trimite pentru 3 Lei 1267
Librăria Lepage Cluj.

Dacă vă este de vânzare casa, prăvălia, moșia,
poftiți de la anunțați la mine.
Case și prăvălii de vânzare în tot momentul la
Dunky Kálmán
agent de împrumuturi și imobile. 2581

1000 de franci pe lună,
pot să câștige domnii și doamnele de toate condițiunile, cari vor purta o ușoară muncă la o firmă olandeză.
Trimiteți 20 de lei și cereți modele și broșuri E. BLOCK Wien, VI. Gumpendorfstrasse Nr. 109/14. 2582

Citiți „FLACĂRA“
Intemeiata de CONST. BANU
In anul 1914.
CEA MAI BOGATĂ
CEA MAI VARIATĂ
CEA MAI FOLOSITOARE
CEA MAI RĂSPÂNDITA
ȘI CEA MAI EFTINĂ
Dintre toate revistele literare și artistice din țară
Apare săptămânal
Cu colaborarea celor mai de seamă scriitori români și străini în 16 pagini format mare,
cu copertă colorată și se vinde **3 lei** numerul.
ABONAMENTE: 150 lei pe an
75 lei pe 6 luni.
Redacția și administrația: București, Str. Câmpineanu 40

Anunțuri se primesc la Administrația ziarului „Infrățirea“

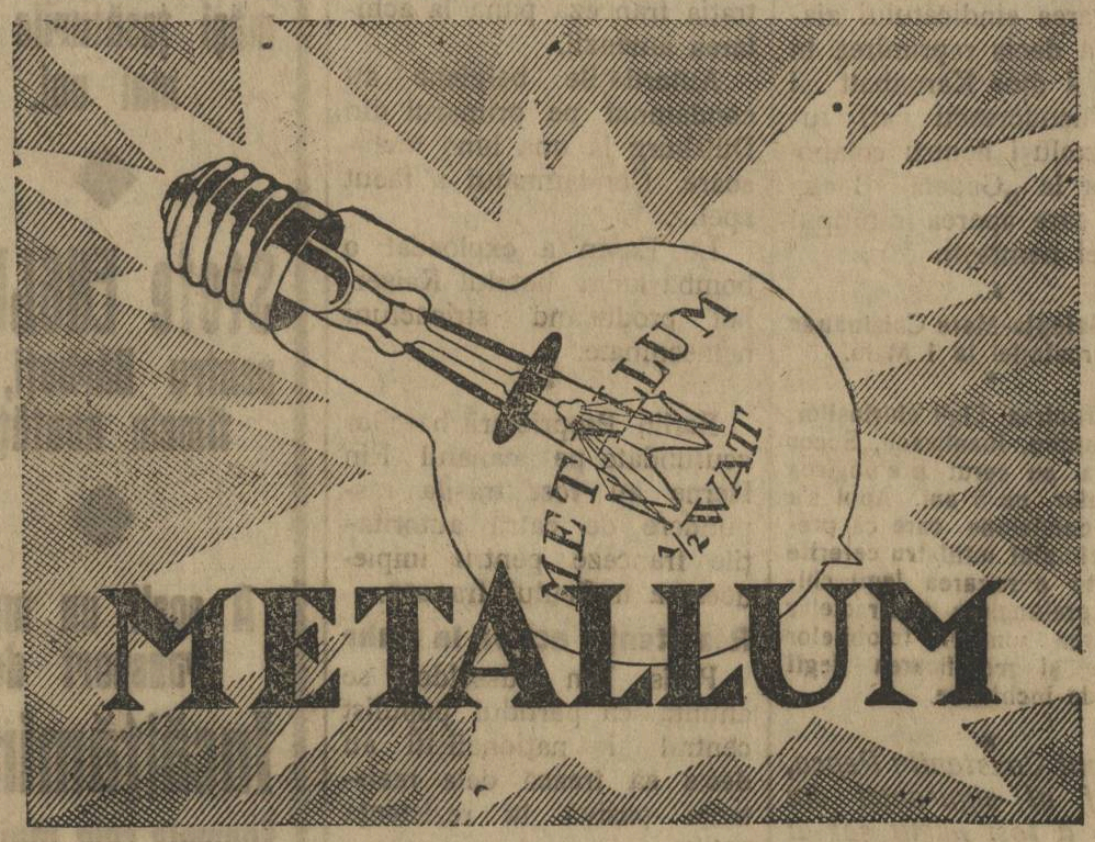

SALAMUL HERZ,
cu renume mondial, s'a pus iar în vânzare
Fiecare salam va purta pecetea noastră de plumb, cu marca fabricei. 2553
Marca fabricei
Fiii lui ARMIN HERZ
Fabrică românească de salam
Timișoara, str. 10 Murășanu 2
Telefon 13-16.
Adresa telegrafică:
Herzius Timișoara.

Mica publicitate

Închirieri:

CAUT CAMERĂ mobilată. Plătesc bine, ofer şi avantagii. Adresa la ziar sub V. P.

Prima Fabrica Electrica Română S. p. A. CLUJ.

I. Strada Călugăriţelor, 1.
Adresa Telegrafică: Relais.
Telefon No. 67.

Materiale pentru instalaţiuni fabricaţie proprii.

Motoare, transformatoare, ventilatoare, perii-cărbuni, contoare, volt şi ampermetre, tachimetre, material pentru tensiuni înnalte, precum şi dispozitive apărătoare contra trăznetului, întrerupătoare, siguranţe în tub de porcelan, conţinuu în depozit. 1914

Dr. IOAN PAUL
MEDIC DENTIST

Cluj, Strada Eminescu (Fadrusz) 8. Consult. 11—1 şi 3—7. pentr toţi funcţionarii publici şi particulari precum şi familile lor. 1253

Se lucrează în rate lunare

Prima fabrica Ardeleană de juvaere

Cluj, Str. Xenopol (Szappan-u.) Telefon 213.

Ţine constant în depozit lanţuri, fabricat propriu, inele, brătare etc. Execută tot felul de lucrări de această branşă, transformează şi repară.

Aur de dentistică şi forostuire! Sârmă şi placă de aur şi argint. Schimb de zdrobituri de aur. 1845 Lloyd 641

Cea mai fina crema pentru ghete

Reclama este sufletul comerţului

FIER pentru BETON

în toate dimensiuni şi în ori ce cantitate din uzinele

INDUSTRIA SÂRMEI S. A.

furnizează prompt.

FERARIA S. A.

Cluj, Calea Victoriei No. 29.

Telefon 4-40. ◆ Telefon 4-40.

2476-2 Adr. telegr. FERARIA. Lloyd 923

Chmura optik

Timisoara

cetate 2552

ZEISS

Fabrica de Mobile ANTAL ERNŐ

Cluj, 2523
Str. Moldovei 8. (fost Varga).

Vinde după comandă şi se pot găsi gata Mobile: Dormitoare complecte. Aranjamente pentru birou cu 30% mai eftin ca la ori care magazin sau fabrica de Mobile.

Tocurile talpă de cauciuc

sunt mai eftine şi durabile decât pielea. Ne păzesc de umezală şi frig.

Radio 2883-a 2501

„OSMANA“

„KANDIA“, binecunoseuta şi apreciata fabrică de ciocolata, a pus sub această numire o nouă specialitate în circulaţie.

„OSMANA“, e numele bombelor de ciocolată superioară cu dublă umplutură, de baclava. E o ciocolată cunoscută în Statele Apusene ca un articol neîntrecut.

„OSMANA“, e superioară în calitate şi dulceaţă delicioasă oricărei ciocolăzi.

„OSMANA“, original împachetată, conţine 30 bucăţi la Kilogram, 30 delicii, — dar la cerere se capătă şi în bucăţi singuratic.

„OSMANA“, e cei mai fin desert de ciocolată cu umplutura de baclava.

„OSMANA“! să cereţi pretutindeni. 2554

Cărucioarele pentru copii

cele mai fine marfă străină

se găsesc cu începere dela 8 Februarie a. c. la

Filip Eisenstädter şi soţul

fostul magazin Lakatos Str. Regina Maria 13.

Comenzile se execută prompt. Marfa necorespunzătoare o reprimim. Inainte de cumpăra cărucioare, vizitaţi magazinul nostru. 1812 Lloyd 601

Reclama este sufletul comerţului

Din depozit se vind MASINI DE MORARIT:

Schiel Record No. 1 **selmaşină** cu şmirgh.; Schiel **Eureca** No. 1 şelmaş.; **maş. comb.** de cur. cu şmirgh.; Schiel **postament** pt. 5 per. de pietre sau valţ. cu transm. şi cu 3 garn ferărie şi lemnărie pt. 42"; Schiel **postament** pt. 2 p. 35"; Graepel **postament** pt. 1 per. 36"; Seck **plansihter** cu 2 pas.; Schiel **burat radial** dublu; Kovács Bpesta **burat radial** simplu; Schiel **Reform** No. 1 maş. de cur. grişuri; Goldschmidt maş. simplă de **curăţit grişuri** sistem Henkel; Schiel maş. pt. **amestecat făină** No. 0; Schiel **filtru sugător** No. 2; Schiel **ventilator** No. 2; Schiel 2 detaşeuri No. 1 cu peri; **pietre franceze**, elevatoare, spirale, transmisiuni etc.

CSIHA & RÁKOSI BRASOV, Strada Agrişelor No. 7

Telefon 382, telegr. **„CSIHA-BRAŞOV“**

UTILIZAŢI CORESPONDENŢA DELA MICA PUBLICITATE ◆ ◆

Cautăm

persoane cari se pot ocupa cu facerea de abonamente pentru ziar în oraş.

Administraţia ziarului

AUTO-MECANICA S. R. A. LEONIDA & Co. UNITE

Soc. Anonima

CLUJ

Din BUCURESTI

Reprezentanţa Generală A.

ATELIER SPECIAL DE REPARATIUNI DE AUTOMOBILE ECSECUTA ORI CE LUCRARI IN METAL.

INSTALATIUNE MODERNĂ PENTRU SUDURA AUTO-GENA.

Instalaţiune modernă pentru REPARAT şi INCĂRCAT ACUMULATORI

CLUJ, Regina Maria No. 10 2223 **CLUJ, Calea Dorobanţilor No. 18. CLUJ.**

Situaţia economică a Rusiei

Dintr'un discurs ţinut de Kamenew la congresul sovietic din Moscova, reese că situaţia economică a Rusiei la finele anului 1922 ar fi următoarea:

Statul deţine doar 5 la sută din suprafaţa arabilă a Rusiei, 95 la sută fiind trecută în posesiunea ţăranilor.

Lungimea liniilor ferate în stăpânirea statului este de circa 36.000 verste pe care lucrează peste un milion de lucrători.

Numărul trusturilor sub controlul şi cu participarea statului este de 430 cuprinzând 4150 întreprinderi şi întrebuinţând 70.000 lucrători.

La transacţiile comerciale, capitalul particularilor contribue cu 30 la sută.

Exportul în 1922 a fost de 26 ori cel din 1921. Deficitul balanţei comerciale în 1922 a fost de 75 la sută din întregul comerţ extern iar în 1921 de circa 95 la sută. In ce priveşte traficul de mărfuri, el a crescut într'o proporţie importantă; în anul 1922 s'au încărcat în medie 11.500 vagoane faţă de 7600 în 1918 an în care activitatea economică era încă puţin afectată de desorganizarea socială.

Aprovizionarea cu combustibil a căilor ferate este asigurată; 40 la sută este furnizat de păduri în exploatare iar restul de 60 la sută îl dau produsele petrolifere.

Industria produce circa 25 la sută din producţiunea antebelică.

In cursul anului expirat extracţiunea de cărbuni a crescut cu 25 la sută iar exploatările petrolifere cu 20 la sută.

Din industriile din cari s'au desvoltat simţitor, industria metalurgică sta în frunte. Astfel de unde în 1921 s'au produs zece milioane tone fer şi oţel, în 1922 s'au produs circa 21 milioane tone.

Industria materiilor prime care este cea mai puţin dependentă de streinătate, a progresat cel mai mult atingând în unele ramuri aproape 240 la sută din producţia din 1919—20.

Un alt exemplu al intensificării vieţii economice îl dă puterea de consum al populaţiei rurale; In 1914 traficul pieţei de consum al populaţiei rurale a fost de 5,2 miliarde ruble aur; în 1921 ea n'a mai atins de cât cifra de 600 milioare ruble aur iar în 1922 depăşeşte un miliard.

In Ungaria se condamnă supuşii români

Cazul maiorului Sorescu

Furia răsbunătoare a ungurilor, care se deşteaptă, e fără margini. Ziarele democratice ale emigranţilor maghiari la Viena, relatează un caz caz, care pune într'o lumină cât se poate de clară sentimentele ce le nutresc călcătorii de frontieră dela Budapesta faţă de vecinii lor şi indeosebi faţă de România.

Este vorba despre cazul unui cetăţean român, maiorul Ovidiu Sorescu, care mergând la Budapesta în afaceri private şi cu paşaport în regulă a fost deţinut de către agenţii teroarei albe, dat în judecată şi condamnat la 15 ani temniţă grea. Motivul? „Infidelitate" faţă de statul maghiar. Şi se motivează astfel: Ovidiu Sorescu, făcuse parte din armata austro-ungară cu gradul de căpitan a intrat imediat după revoluţia din Ungaria în armata română, a luat parte la ocuparea Budapestei şi a făcut rechiziţii pe seama armatei române.

Deci, în Ungaria, faptul că un român face parte din cadrele armatei române, se numeşte... „infidelitate faţă de statul maghiar". Ciudată mentalitate.

Guvernul nostru are cuvântul — şi în chestiunea lui Ovidiu Sorescu şi în altele de felul acesteia.

Scrisori din Italia

Roma, 10 Februarie 1922.

Sărbătorirea Unirii Principatelor. Ziua de 24 Ianuarie, data unirii principatelor române, a fost sărbătorită cu mult fast la Roma de către societatea Academică „Dacia Traiană". Solemnitatea a avut loc la legaţiuniea română. Preşedintele societăţii, dl Contoş D. a relevat însemnătatea zilei, dl I. Magheru a ţinut o conferinţă asupra trecutului neamului ormânesc, iar dl Nicorescu dela Institutul Românesc a vorbit despre rolul tinerimei în România Mare. Corul, format din studenţi şi Românii aflători în Roma, a executat mai multe cântece naţionale. Ll C. Petrescu—Dragoe a cântat câteva doine romaneşti, iar Dna G. Mateescu din Cluj, a cântat-acompaniindu-se singură la piano-câteva cântece ardeleneşti. Dl A. Contrea, ca încheere, a citit două poezii patriotice originale.

•

Urcarea leului. Leul s'a urcat la Roma la 10 centessimi, deşi acum 15 zile era cotat cu 4—5 cent.

•

Reabilitarea ţării. Faţă de ştirile alarmante şi calomnioase la adresa României, puse în circulaţie de o anumită presă interesată, ministrul român la Roma, dl Lahovary a publicat în marele ziar, „Corriere della Serra" un comunicat lamuritor care a produs o excelentă impresie în toate cercurile italiene.

•

Diverse. Presa italiană, în întregime, relevă cu o vie satisfacţie elogiile aduse de presa română dl Martin Franklin, ministrul italian la Bucureşti, cu ocazia plecării acestuia din România.

•

Marele cântăreţ român, Jean Athanasiu, reportează mari succese la opera „Constanzi".

Artistul este ovaţionat în fiecare seară de public. In astă-seară Athanasiu va cânta pentru ultima oară în stagiunea de iarnă, rolul lui Amonasro din „Aida".

In peninsula Balcanică

Situaţia in Albania

Preocupaţi de luptele noastre interne şi de gravele evenimente externe, trec aproape neobservate sforţările ce noul stat albanez le face în consolidarea lui, de şi noi am fi fost cei mai îndicaţi nu numai a urmări tot ce se întâmplă acolo, ci chiar a contribui în mod direct la ridicarea acestui stat din a cărui populatie o bună parte este de orgină românească.

Este suficient să notăm că din 84 deputaţi, câţi are parlamentul albanez, 14 sunt români.

După sforţări uriaşe ale naţionaliştilor albanezi, cari au luptat ca să scape ţara lor de poftele de ocupaţie ale vecinilor, Albania este astăzi un stat recunoscut având un guvern condus de o regenţă compusă din trei persoane.

Preşedintele guvernului actual este Ahmed Matti, căruia poporul îi mai zice Zogu, ceeace înseamnă „puiu de Vultu". El este unul din creatorii actualului stat albanez.

In Albania totul este la început.

Şcoli sunt destule, câteva licee, iar universităţile din Viena şi Italia sunt pline de tineri bursieri ai statului albanez.

Industria aproape nu există, deşi bogăţiile naturale sunt imense.

Păduri vaste de măslini şi câmpii mănoase sunt lucrate cu totul primitiv.

Capitalurile străine încep să-şi facă intrarea, precedate de comisiuni de studii şi de consulate cu personal ales.

•

Noi, care avem interese capitale în Albania, atât politice cât şi economice, am rămas la urmă.

La Tirana, capitala Albaniei, nu exi-tă nici până azi un consulat român, care să aibe grije măcar de şcolile şi bisericele populaţiei româneşti de acolo.

Dela Consiliul de Război

Consiliul de Răsboiu al Corp. VI. Armată, în secţia I-a şi a II-a a judecat ieri următoarele procese:

Soldatul Suşca Vasile, a fost condamnat la 15 zile închisoare pentru dezertare.

Soldatul Moldovan Gh. a fost condamnat la 2 luni închisoare pentru dezertare.

Soldatul Pop Dumitru, la una lună închisoare pentru dezertare.

Soldaţii Isac Mihăilă, Todor Iosif şi Ignat Balint, au fost condamnaţi la câte 2 luni închisoare pentru dezertare. Inculpaţii au fost apăraţi din oficiu.

Au fost achitaţi: Sergentul Teglaş Gh. din Regimentul 87 Inf. şi individul Boca Ion, primul învinuit de furt şi al doilea de tăinuire.

Caporalul Jiugan Ion şi soldatul Iarta Stefan au fost codamnaţi la câte 10 zile închisoare pentru dezertare, iar caporalul Selegian Toma, pentru aceeaşi infracţiune, la o lună închisoare. Apărarea învinuiţilor a fost susţinută de dl advocat A. Stătescu.

CITIŢI „INFRAŢIREA"

ABONAMENTELE
pentru ziarul
„Infrăţirea"
se primesc cu

Lei 180 anual
Lei 90 pe 6 luni
Lei 45 pe 3 luni

Pentru autorităţi, bănci şi societăţi

Lei 240 anuul
Lei 120 pe 6 luni
Lei 60 pe 3 luni

RECLAME

Se primesc pentru ziarul „INFRĂŢIREA" la Administraţie Str. I. Maniu No. 3. şi prin toţi Agenţii şi Agenţiile de publicitate

Se primesc reclame scrise şi în limba maghiară şi germană pentru care avem traducători speciali

Preţuri reduse

Toţi cari vor face reclamă pentru vânzări cumpărări vor avea posibilitatea să constate marele avantaj.

Se pot transmite reclame si prin telefon: 952

Institutul de Arte Grafice, Editură şi Librărie „CARTEA ROMÂNEASCĂ" Cluj, Calea Dorobanţilor No. 14—16. Telefon: 202.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul III. ◆ No. 731 8 PAGINI ◆ UN LEU ◆ 8 PAGINI Joi 22 Februarie 1923

Infrăți...

77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN pentru autorități . 240 L.
PE 1 AN . . . . . 180 L.
PE 6 LUNI . . . . . 90 L.
PE 3 LUNI . . . . . 45 L.

Ce s'ar fi putut face cu prilejul mișcărilor studențești

E timpul să ne întrebăm: Cu ce se va alege studențimea de pe urma unor mișcări în care, dacă au fost și acte care și-au atras reprobarea noastră, trebuie să recunoaștem însă că a fost și *o dreptate,* poate nu îndeajuns de bine lămurită, pe care, fără să cultivăm antisemitismul, a fi dorit-o deplin biruitoare, am fi dorit-o deplin biruitoare.

Căci agitațiile studențești încep să se stingă, și până acum nu vedem încă nimic care să însemne că dreptatea studențimei a fost înțeleasă. Mâine se vor redeschide poate și Universitățile, și studenții vor reveni la cursuri în aceiași tristă situație care i-a îndemnat să recurgă la violența mișcărilor de stradă.

Aceiași sărăcie îl va întâmpina și de astăzi înainte pe studentul român și aceleași greutăți de trai vor distruge în el entuziasmul pentru învățătură făcându-l să se uite cu ură la colegii lui evrei.

Și atunci te întrebi: La ce-au folosit toate agitațiile de până acum, dacă la urmă, studenții români se vor găsi în aceiași stare de inferioritate față de studenții evrei?

Căci ori cât am fi de streini de ceia ce numim antisemitism, un lucru trebuie însă să ne alarmeze pe toți: situația privilegiată de care se bucură studenții evrei și în general elementele minoritare în drumul spre Universitate.

Nu tăgăduim dreptul minorităților de-a urma la Universitățile noastre și recunoaștem că e o absurditate a cere „numerus clausus", dar cerem ca studentului român să i se ușureze condițiile de viață în anii petrecuți la Universitate.

Nu ne îngrijorează numărul cel mare al studenților evrei, dar ne înspăimântă faptul, că atâția copii de români nu pot să ajungă la Universitate din pricina sărăciei părinților lor.

Fără să facem deci antisemitism, avem datoria să ne îngrijim de marele număr de energii care rămân îngropate în umbra satelor noastre pentrucă sărăcia le răpește putința de a răzbi la Universitate.

Și ce lucruri mari nu s'ar fi putut face cu prilejul mișcărilor studențești, dacă societatea noastră ar fi înțeles mai bine rostul acestor mișcări și, în locul manifestațiilor antisemite, ar fi căutat să provoace o acțiune ale cărei rezultate să poată fi privite ca o mare biruință a studențimei.

La strigătul de alarmă dat de studenți, s'ar fi putut răspunde imediat printr'o laborioasă strângere de fonduri. O lună, două luni de zile, toate pungile trebuiau să stea deschise pentru a ușura traiul studentului la Universitate.

Câți îmbogățiți de războiu n'ar fi avut acum prilejul să-și reabiliteze averile prin mari donații făcute studențimei?

Cu câtă energie s'a cheltuit pentru acea absurditate care e „numerus clausus", s'ar fi putut aduna zeci de milioane menite să înlăture greutățile de trai ale studenților români.

Un singur om a înțeles ce trebuie să facem: d-l Vasiliu-Bolnavu. Pilda d-sale însă n'a fost urmată de nimeni, pentrucă e mai ușor, de sigur, să faci antisemitism decât să-ți deschizi punga pentru a înlesni drumul spre Universitate al miilor de tineri doritori de învățătură.

Și iată că mișcările studențești sunt astăzi pe sfârșite, fără ca de pe urma lor să putem culege și rezultate politice.

Dar cel puțin acum ar trebui să ne gândim că dreptatea studenților poate fi sprijinită și altfel decât prin manifestații antisemite.

Să strângem bani, și fiecare ban adunat va însemna un român mai mult la Universitate.

Publicul și literatura

Cu prilejul ședătorilor revistelor „Gândirea" și „Flacăra"

Literatura nu aparține unui popor atât prin talentele care o produc, cât mai ales prin numărul cel mare de cititori care își dau seama de frumusețea ei artistică și care oglindindu-se în ea, în mod involuntar își iau și sarcina de a o reflecta.

Artistul este cele mai adesea ori numai un fenomen întâmplător.

Și nu odată s'au văzut scriitori care au trecut cu totul nebăgați de seamă în viață, netrăind decât în mod postum, mulțumită operei lor.

Artistul fiind o ființă superioară pe care natura și ideile îl fac să vibreze în mod deosebit, având darul să stârnească prin anumite realizări materiale și la alții impresiile, care l'au influențat, opera de artă trebuie considerată mai mult în funcție de rolul pe care-l joacă, ca mijlocitoare între artist și public.

Ea nu poate supraviețui fără acea opinie publică, în sufletul căreia să-și găsească un ecou mereu reînoit.

Numai astfel opera de artă se prelungește din generație în generație, întipărindu-și influența în sufletele celor puțini sau mulți care au înțeles pe un artist.

Cine a fost Shakespeare? Un englez oarecare, un actor sau pseudonimul sub care se ascundea un nobil? Unii cred că nici n'a existat. Alții bănuesc că și-a făurit gloria la umbra minței lui Bacon.

A existat sau nu în timpul lui, Shakespeare însă trăește, prin admirația misterioasă ce ne-o provoacă Hamlet, prin fiorii de care ne face să tresărim dragostea lui Romeo, prin înfiorătoarele remușcări cu care ne zbuciumă Macbeth.

La fel cu Homer, când cântă ne fericirile lui Priam și ale jalnicei Hecube sau cu Leonardo da Vinci, pasionatul adorator al femeilor și al frumosului, care ne-a lăsat pe pânză în zâmbetul Giocondei, una din enigmele care vor chinui zadar nic mintea noastră.

Valoarea operei de artă și deci vieața ei nu atârnă numai de artist și numai de opera în sine, ea pornește dela înțelegerea de care e întâmpinată, crescând în raport cu această înțelegere.

Oricât ar fi de bogată literatura ea nu e de nici un folos dacă nu reușește să-și câștige cititori entuziaști. Căci într'o țară ca a noastră unde majoritatea publicului continuă să se dezintereseze de opere le de artă, pofta de a nu citi a devenit ceva organic. Indiferența publicului pentru literatura noastră se constată deopotrivă sus ca și jos. Pe cei de sus îi desparte de literatura noastră educația, pe cei de jos lipsa de educație.

Edițiile de popularizare luptă ne contenit să împrăștie întunericul de jos. E mult mai greu însă să se atragă spre producțiile artistice romănești, privirile clasei conducătoare și bogate.

Pentru dezvoltarea interesului public pentru literatură, ședătorile literare, organizate de revistele „Gândirea" și „Flacăra" la București îndreptățesc speranța că vor contribui la cucerirea unui nou strat de cititori, tocmai din acea lume care cunoaște mai puțin producțiile artistice și literare ale neamului nostru.

Relațiile Ungariei cu vecinii ei

Ungurii preconizează politica de apropiere față de Mica Antantă.

Vorbind de relațiunile Ungariei cu vecinii ei, ziarul „Gazette de Prague" într'un număr recent constată că întotdeauna oamenii politici maghiari au ținut să dobândească stima streinătății în favoarea țărei lor. In acest scop, guvernul din Budapesta întreține o puternică propagandă.

In legătură cu această afirmațiune, oricine s'a putut convinge de tendințele maghiare cu prilejul dermersului pe care reprezentanții Micei Antante l'au făcut la Budapesta. In adevăr faptele se cunosc. Este vorba despre protestul făcut la Budapesta împotriva mișcărilor de trupe făcute de Ungaria la granița României.

In urma acestui demers, guvernul maghiar a căutat să convingă streinătatea de sentimentele pacifice ale ungurilor. S'a putut vedea atunci o înverșunată campanie deschisă nu numai în presa maghiară, dar chiar în ziarele streine, împotriva statelor care formează Mica Antantă. Astfel ministrul Ungariei la Viena scria în „Neues Wiener Tagblatt" că Mica Antantă caută pretexte de a interveni în Ungaria dezarmată și incapabilă ca să se apere.

Dar, acesta nu este decât un exemplu. Am putea cita încă multe și cu deosebire în presa vieneză. Cu toate acestea se găsea în Ungaria și glasuri în favoarea unei înțelegeri cu vecinii ei. In ședința Parlamentului maghiar de la 30 Ianuarie, deputatul Francais Pauper membru al opoziției printre altele a cerut și o politică de apropiere față de statele vecine, fie față de întreaga Mică Antantă, fie numai de vreunul în parte. In susținerea acestei afirmațiuni, deputatul maghiar, aducea ca argument că statele Micei Antante ajutate de Franța și Polonia dispun de o armată, al cărui număr se urcă la 15 milioane oameni, pe când Germania n'are decât 100 mii oameni.

Pede altă parte considerând că Ungaria este ca o fortăreață încercuită, d-l Francais Pauper preconizează ideia unui acord economic, a cărui realizare ar putea fi considerat ca primul pas către acordul politic. Acest mod de a vedea a fost aprobat printre alți deputați și de socialistul Jules Peidl, care a afirmat că numai acorduri de felul acesta, ar putea asigura viitorul Ungariei.

Această ideie a opoziției maghiare, se poate găsi și la alți politicieni maghiari dintre cei mai autorizați, ea afirmându-se mai ales în urma expozeului d-lui Beneș ministrul de externe al Cehoslovaciei. Contele Apponyi constată în „Pester Lloyd" cu privire la acest expozeu, că atitudinea Cehoslovaciei față de Ungaria, este cu totul conciliantă.

Contele Apponyi afirmă chiar că pentru a preveni o politică agresivă din partea Cehoslovaciei, ar fi mult mai nimerit ca Ungaria să întreprindă o politică de pace.

Tot astfel și d-l Gratz fost ministru de externe, trecând în revistă diferitele faze prin care a trecut politica guvernului din Budapesta, spune că Ungaria a suferit eșecuri ori de câte ori a avut o atitudine nehotărâtă. De aceia mult mai nimerit ar fi — continuă d. Gratz — ca Ungaria să reia discuțiunile în vederea unui acord economic cu Cehoslovacia, — fapt care în adevăr ar fi privit ca o politică de realități. Ziarul „Pester Lloyd" susține mai departe că Ungaria nu trebuie să se atașeze de nici-o mare putere. Dimpotrivă politica ei potrivită cu împrejurările, ar fi ca prin sacrificii sentimentale, să-și câștige prietenia vecinilor. De aceia Ungaria conștientă d esituația ei trebuie ca să evite conflictele cu cele lalte state.

De sigur, că aceste intențiuni exprimate nu numai de membrii opoziției, dar chiar și de guvernul din Budapesta, nu pot de cât să ne bucure. Insă pentru ca preconizările să devie realități, este de dorit că atât înăuntru cât și în afară, Ungaria să părăsească politica militaristă, de până acum reluând în schimb calea bunei înțelegeri cu vecinii.

Clemenceau și ocuparea Budapestei în 1919

Londra. — Ziarul Manchester Guardian reproduce depeșile trimise de Clemenceau guvernului român cu prilejul ocupării Budapestei. Prin depeșe se protesta contra acțiunei române. Depeșele au fost reproduse de către ziarul englez spre a condamna prin ele acțiunea franceză din Ruhr.

Mișcarea culturală, teatrală, literară, artistică

Un studiu asupra „Nestorilor moderni"

Decanul presei franceze, scrie „Journal des Débats" este Amable Maillet Saint Prix, din Corbeil care a atins respectabila vârstă de 101 ani.

In acelaşi timp profesorul Holzhausen publică în „Kölnische Zeitung" un studiu savant asupra „Nestorilor moderni", asigurându-ne că sunt mai puțin rari decât credem.

Fără a începe cu Mathusalem, a cărui stare civilă e controversată. Holzhausen citează întâi pe Titian, care picta încă la vârsta de 99 de ani, când a murit de ciumă.

Un pescar din Yorkshire, Jenkins a murit la 169 de ani; copil încă luase parte la bătălia dela Flodden în 1513; la 157 de ani apare ca martor la un tribunal; la 100 de ani trecea încă râul înnot.

In secolul XVIII-le un țăran din Shropsire, Thomas Parr se recăsători la 120 de ani, cu o văduvă, care afirmă după moartea lui, că nu şi-a dat niciodată seamă de vârsta lui aşa de înaintată.

Celebru a fost Parr care la 152 de ani era plimbat prin Londra ca o adevărată curiositate; regele Carol II voi să-l vadă; ilustrul medic William Harwey, îl visecă şi-i găsi organele ca şi la un tânăr.

Parr în adevăr, ca şi Voltaire în preziua „Irenei" muri în beția triumfului.

Peter Albrecht, soldat în războiul Sileziei, recăsătorit la 80 de ani, deveni tată a şapte copii; el muri din cauza unui accident, sufocat de prea multă mâncare în a 123-a aniversare a naşterii sale.

Profesorul Holzhausen, care e specialist în studiile napoleoniene, s'a ocupat mai cu seamă cu soldații războaielor din timpul Imperiului.

La 1890 existau încă 40 de veterani germani, de la Waterloo.

In 1912 erau foarte căutați în Rusia supraviețuitorii bătăliei de la Moscova (1821). Statistica făcută atunci arată că existau 25.

Cel mai bătrân, care muri puțin după sărbătorirea aniversărei naşterii avea 142 de ani.

La 123 de ani el povestise țarului, bătălia de la Borodino, dar cea mai plăcuta amintire a lui era aceia a conversației pe care a avut-o, prin intermediarul unui interpret cu Napoleon, care-l luase de călăuză în oraşul Swenziani.

Sunt de invidiat aceşti macrobi? De sigur că şi în privința aceasta, ca şi în toate altele sunt două păreri.

Iată una din a interesaților, adică a unui om ce vorbea din experiență Andréi Spazierer, soldat în infanteria prusiană în etate de 101 ani, care fu întrebat: „Te bucuri de viață?"

Spazierer nu putu să-şi stăpânească surpriza şi trăgând din pipă cu pasiune răspunse: „De sigur!"

Izbânda dragostei

Căsătorii princiare inspirate de dragoste, nu de diplomație.

Ziarele engleze vorbesc cu entuziasm de frumusețea, simplicitatea şi pasiunea pentru sporturi a A. S. R. Principesa Iolanda şi amintesc că logodnicul ei căpitanul Calvi di Bergolo este nu numai un distins cavaler, dar şi un brav soldat.

„Daily Chronicle" scrie: Basmele de odinioară devin astăzi o realitate. Căsătoriile princiare pot să fie din nou inspirate de dragoste, iar nu numai de diplomație. Exemplele ducelui de York şi a Principesei Mary sunt urmate şi de familia regală italiană. Logodnicii regali devin astfel mult mai simpatici popoşi regalitatea câştigă popularitate.

Presa franceză comentează şi ea cu simpatie evenimentul. Le Temps încheie astfel unul din articolele sale literare: „In Franța, nu numai fetele tinere şi băieții se vor bucura de acest eveniment dar chiar toate persoanele mai în vârstă şi de diferite clase sociale. Sinceritatea şi generozitatea sunt virtuți cari ne ating profund. Ele ne par un gaj pentru zile mai bune şi opere mai folositoare. Urările noastre se adresează nu numai principesei Iolanda, dar şi întreg poporului care aprobă şi admiră acest act".

A apărut cartea de telefon pe anul 1923—1924 şi se găseşte de vânzare la Oficiile poştale.

Prețul 30 Lei.

Un poet cehoslovac: Hviezdoslav

A fost cel mai mare poet slovac. Opera lui plină de cugetare şi poezie, descrie obiceiurile aproape patriarchale ale slovacilor din ținutul Oravei.

Pentru a ne face o ideie de operă epică a lui Hviezdoslav trebue să ne gândim la Tennyson. Mickiewicz sau Mistral.

Farmecul naturei slovace şi a vechilor obiceiuri populare n'au fost cântate de nimeni mai frumos decât în idila lui poetică „Femeea pădurarului" şi în „Ukkolinsky." Dar dacă poetul Mirelle-ei, fiul al însoritei Provence a putut să realizeze aşa fericite evocațiuni, Hviezdoslav, fiul unui neam zugrumat de maghiari s'a refugiat în viziunile sale pentru a uita martiriul poporului său.

Din chinuita-i amărăciune an isbucnit „Psalmi şi Imnuri", elegii mişcătoare pline de întunecată mărire şi a căror accent profetic amintește pe marii poeți romantici ai Poloniei.

Față de situația grozavă a neamului său, poetul în culmea desnădejdei se îndreaptă spre Dumnezeu, singurul care-l mai poate ajuta.

Imploră ajutorul divin, cu o elocvență isvorâtă din fundul inimei. In cele mai grele încercări. are încredere în viitor şi îşi îndreaptă privirile spre frații săi cehi, a căror credincios admirator a fost totdeauna.

In 1874, încă tânăr, asistase la Praga la sărbătorirea centenarului lui Jungmann. In Mai 1918 se întoarce, bătrân, la Praga, pentru a pronunța în numele Slovaciei încă subjugate, solemna declarație de credință a slovacilor a aduce adesiunea lor la programul politic care trebuia să se realizeze câteva luni mai târziu. Bărbăteşte, nobilul bătrân şi-a primejduit viața, dar a avut fericirea să-şi vadă patria liberată.

Traducător al lui Puskin, Lermontov, Goethe, şi a slovacului Petrovici care a dat, sub numele de Petőfi, cele mai frumoase versuri poeziei maghiare, creator de noui forme, a îndeplinit în Slovacia ceea ce făcuse Vrchlicky pentru poezia cehă: a ridicat literatura neamului său la înălțime europeană.

Opera lui, deşi păstrând caracter regional, rămâne strâns legată de literatura mamă.

Dela Opera Română

— UN APEL —

Direcția Operei a primit din partea orchestrei o cerere de mărire a salariului. Cererea a fost socotită îndreptățită, atât de direcție, cât şi de Comitetul Administrativ al Operei, de vreme ce viața s'a scumpit în oraş într'o proporție, pe care n'o mai poate suporta leafa orchestranților. Ministerul însă se găseşte în imposibilitate de a mări de o camdată subvenția Operei. Pentru ca orchestra să nu se descompleteze ne vedem nevoiți a face un călduros apel la public, ca să sprijine instituția noastră pe care o credem necesară şi din punct de vedere artistic şi mai ales din punct de vedere național. Vom urca deci cu 20 la sută prețurile tuturor locurilor din sală, până se va obține o subvenție mai mare din partea Ministerului. Suma rezultată din aceasta marire provizorie a prețurilor se va împărți între membrii orchestrei.

Direcția Operei multumeşte publicului, care a sprijinit până acum Opera noastră şi care, sperăm, va continua să o sprijine.

FOITA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Osvald Spengler şi socialismul prusian

— O nouă formă a pan-germanismului —

I.

Ca şi Reyserling, Spengler e de părere că renaşterea Germaniei se va face prin socialism. In cartea „Preussentum und Sozialismus" se încearcă să demonstreze identitatea vechiului spirit prusian cu socialismul. Ce-i socialismul? Un instinct sau un sistem? Scopul final al umanității sau reclamațiunile unei singure clase?

Este el identic cu marxismul? La ultima întrebare Spengler răspunde categoric negativ şi partea cea mai originală din studiul său o constituie critica marxismului. Dar dacă socialismul nu-i marxism ce este atunci? Spengler începe prin a declara că revoluția germană a fost o eroare ridicolă, căci a luptat pentru ceva care exista şi a distrus tocmai regimul pe care-l căuta. Dacă examinăm cele trei revoluții occidentale; engleză, franceză şi germană, constatăm că ele corespund la trei aspirații diferite: libertate, egalitate, comunitate. Aceste aspirații îşi găsesc expresia politica în parlamentarismul liberal, democrația socială şi socialismul autoritar.

«Cele trei revoluții occidentale pun o chestiune de putere trebuie subordonată voința individului voinței colective sau dimpotrivă.

Instinctul englez a hotărât: puterea aparține individului. Lupta unuia împotriva altuia. Triumful celui mai tare: liberalism, inegalitate.

Instinctul francez declară: puterea nu-i a nimănui. Nici subordonare prin urmare nici ordine. Egalitatea tuturor, anarchism ideal menținute în practică prin despotismul generalilor sau președinților de republică (1799, 1854, 1871, 1918).

Instinctul german sau mai de grabă prusian, declara: puterea aparține colectivității pe care o servește individul. Colectivitatea e suverană. Regele nu-i decât primul slujitor al statului (Frederic cel Mare). Fiecăruia îi este indicat locul. Unii poruncesc şi alții ascultă. In Prusia era din veacul al XVIII-lea un socialism autoritar, antiliberal şi antidemocratic. Se înțelege dela sine că instinctul prusian e antirevoluționar. Organismul format la spiritul veacului XVIII trebuia adaptat spiritului veacului XX.

Dar teoria radicală a făcut dintr'o parte a poporului a patra stare, ceeace era un nonsens într'o țară de țărani şi funcționari. Aceiaşi teorie a dat numele de a treia stare majorității națiunei, desemnând-o astfel ca obiect al luptei de classă şi a făcut din idea socialistă un privilegiu pentru a patra stare.

Trei popoare sunt dotate cu tendința către hegemonia mondială şi cu Wille zur Macht faustian: spaniolii, englezii şi prusienii spune Spengler. Apusul anarchic e reprezentat de alte două popoare: italienii şi francezii. La ambele popoare trebuința puterei politice îşi găseşte satisfacerea în certuri de frontiere. Leibniz îndemnase zadarnic pe Ludovic al XIV-lea să cucerească Egiptul. Columb bătuse zadarnic la porțile Parisului şi Florenței. Spiritul spaniol aspira la cucerirea planetei.

Spaniolii au făcut din întreaga suprafață a pământului obiectul politicei occidentale. De atunci nu s'a mai stins idea hegemoniei mondiale. Englezii au adoptat-o în veacul XVII-lea, iar prusienii în XVIII-lea Spaniolii, englezii şi germanii au dat idei universale civilizației europene: ultramontanismul, capitalismul şi socialismul — în senz mai larg decât acela pe care îl are acum acest cuvânt.

Istoria ultimilor o sut ăde ani se rezumă, după Spengler în lupta dintre două concepții de viață; cea engleză şi cea germană adică între individualism şi socialism, lupta care se va sfârşi prin triumful uneia din ele, coexistența lor fiind de azi înainte imposibilă.

Fiecare din cele două concepții cuprined un imperativ moral opus celeilalte. Diferența e determinată de situația geografică a ambelor țări. Insula a înlocuit în Anglia statul organizat. In locul statului, englezul a pus individul liber, nemilos în lupta pentru existență. Politică engleză e o politică de persoane private şi de grupuri din aceleaşi persoane.

Imperativul prusian e cu totul altul: cere disolvarea individului în tot, sacrificarea lui pentru colectivitate. I se las ănumai libertas obendicutiae, libertatea de a se supune. Armata, corpul funcționarilor, muncitorimea prusiană (aşa după cum a fost organizată de Bebel) sunt produsele acestei idei. Deosebirea de concepții produce diferența în structura socială. In Anglia bogăția, adică succesul în lupta pentru existență, determină deosebirile dintre classe.

In Prusia, rangul, adică nu rezultatul muncei, ci munca însăşi.

In Anglia bogăția şi sărăcia apar ca contrastele creatoare ale organismului economic. In Prusia, creațiunea socială e determinată de opoziția dintre ordine şi supunere într'o colectivitate disciplinată, ca Statul, partidul, clasa muncitorească, corpul ofițeresc sau funcționăreso.

De unde existența a două etice diferite: etica succesului şi etica datoriei. De unde două atitudini în fața muncei: aprecierea muncei după rezultate şi aprecierea muncei ca atare.

Englezul consideră munca ca un drum spre bogăție şi în lupta pentru succes conştiința puritană justifică orice.

Acel care i se împotriveşte trebuie înlăturat;; indivizi, clase sau popoare.

Etica engleză spune; îmbogățeşte-te şi atunci nu vei mai munci. Etica prusiană spune; muncește pentru a-ți face datoria. Etica engleză e un fel de darvinism economic. A doua e prin esența ei socialismul. Presupune lupta nu pentru fericirea individului ci a comunității.

Primul socialist conştient n'a fost Marx, ci Frideric cel Mare.

Democrație însamnă în Anglia posibilitatea pentru a ajunge bogat In Prusia, posibilitatea de a avea orice rang.

Prin aceasta semnificația etică a capitalismului şi socialismului este determinată. Acestor cuvinte le corespunde un regim bazat pe bogăție şi altul pe autoritate, sau altfel spus un regim care presupune luptă fără obstacole pentru succes şi un regim îngrădit de legi.

(Va urma)

Iredentismul presei maghiare

„Kolozsvár"

— Nomenclatura românească exclusă din ziarele ungureşti —

Există o dispoziţiune relativ la întrebuinţarea numelor de localităţi, dispoziţiune, pe care o vedeam până acum respectată şi care se mai respectă încă de către mulţi din minoritatea maghiară. E dispoziţia luată pentru întrebuinţarea în primul rând a nomenclaturii româneşti, după care poate urma, în parantez sau după o trăsură de unire, nomenclatura maghiară. După această dispoziţiune gazetele ungureşti trebue să scrie Cluj, sau Cluj—Kolozsvár, Cluj (Kolozsvár), lucru pe care'l faceau până acum în indicaţiunea din fruntea gazetei.

Tradiţia o rupe acum confratele „Ujság" care elimină pur şi simplu nomenclatura română a localităţilor. Clujul e pentru acest ziar tot vechiul Kolozsvár.

Firește, era nevoe de aceasta, pentru a fi o adevărată sărbatoare maghiară jubileul plăniut de confratele „Ujság". Ziarul acesta din localitate, dupăcum a ţinut să ni-o afirme în auzul tuturora, implineşte acum 25 de ani de existenţă. Jubileul trebuia deci să fie de marcă pur ungurească.

Aceasta despre atacul lui „Ujság împotriva numelui oraşului nostru.

Despre jubileul său cu altă ocazie. Acest jubileu îl vom sărbători şi noi după cuviinţă: arătându'i confratelui maghiar ce trecut frumos a avut pe vremuri, când cerea pentru noi funia sfânzurătorilor; cum s'a domolit pe urmă în primii ani ai stăpânirii româneşti şi cum a dat acum mâna cu „Ellenzék", din ale cărui fonduri se susţine. Va fi întotcazul o edificare reproducerea unor atacuri de demult ale acestei gazete, de pe vremea când ne ameninţa cu sfânzurătorile şi lagărele de internare, şi de azi, când ne atacă iarăş în toate chipurile. Cum această activitate e aceea a intregii prese maghiare, jubileul confratelui pentru care Clujul nu mai există, va fi pentru noi o edificare în privinţa întregii prese ungureşti dela noi.

Demisia episcopului Glattfelder

Episcopul se va repatria în Ungaria unde îl aşteaptă răsplata pentru acţiunea lui anti-românească.

Ştirea reprodusă de noi după un confrate maghiar, privitoare la intenţiunea episcopului romano-catolic Glattfelder din Timişoara de a se retrage din fruntea acelei eparhii, s'a verificat acum. Episcopul Glattfelder şi-a înaintat demisia la Bucureşti şi la Roma şi i-a fost primită de amândouă aceste foruri.

Ştirea aceasta nu poate fi înregistrată fără comentarii, pentrucă este urmarea unei condamnabile atitudine avută de episcopul Timişorii în tot decursul celor patru ani de dominaţiune română. De câteori i s'a dat prilej, episcopul Glattfelder a protestat împotriva reformei agrare, care atacă fondurile materiale ale mişcării nationaliste maghiare. A protestat împotriva acestei reforme şi la guvern şi prin circularele date către subalterni, facând astfel o serioasă propagandă contra României.

Cu o altă ocazie, primind P. S. Sa pe nunţiul papal în gara Timişorii, a rostit o cuvântare latinească aducând înjurii României. Cuvântarea aceasta a fost reprodusă acum un an şi ceva, în latineşte, de „Gazeta Ardealului" din localitate.

Manifestaţiunile acestea ale episcopului din Timişoara nu sunt însă singurele. Pentru atâtea alte activităţi antiromâneşti, P. S. Sa Episcopul Glattfelder a ajuns în opinia publică românească un dârz duşman al Statului român, iar pentru unguri un simbol naţional. Fapt, pentru care repatrierea sa în Ungaria, intenţionată în urma demisiei, este prea concludentă. Din isvor maghiar aflăm, că episcopul Glattfelder este de pe acum ales mitropolit al vestitei arhiepiscopii de Kalocsa din Ungaria.

Răsplata aceasta ce i-a pus-o în vedere Ungaria vine se reamintească faptul, că toţi ungurii care au avut de „suferit" în România, sunt răsplătiţi de Ungaria, în modul cel mai strălucit. Un fapt, care a rezultat situaţia de astăzi din Ungaria, unde aproape toate înaltele demnităţi, inclusiv ministeriatul, au încăput pe mână repatriaţilor din Ardeal, ceeace e pentru populaţia maghiară un perpetuu memento al urii împotriva noastră.

Uniunea chiriaşilor din Cluj, invită pe membrii săi să achite cotizaţiile pe anul curent, pentru ca să nu se facă cheltuieli inutile cu remizele ce trebuiesc date încasatorilor.

Sediul Uniunii este în str. Universităţii No. 3, etaj II, uşa 1.

In special sunt invitaţi D-nii comercianţi ale căror prelungiri de contracte sunt apărate de Uniunea Chiriaşilor, să se înscrie efectiv în Uniune pentru a sprijini, la rândul lor, Asociaţia care le dă sprijin.

Pacifismul Ungariei

S'au întâmplat zilele acestea două fapte care merită să ne oprim asupra lor. Noul consul maghiar la Praga, baronul Villányi, şi-a înaintat scrisorile de acreditare şi a ţinut cu ocaziunea aceasta să declare preşedintelui republicei cehoslovace, că Ungaria e cea mai pacifistă ţară şi, urmărind consolidarea Europei centrale, nu doreşte altceva decât vecinătatea cea mai bună cu statele limitrofe.

Declaraţiile acestea au fost subliniate de întreaga presă maghiară de aici. Iată adevărata Ungarie — ni-au spus o pe toate tonurile toate ziarele maghiare din Ardeal.

Dar aceste declaraţii pacifiste nu trebuie să ne impresioneze. Să reamintim o altă declaraţie, făcută numai cu două săptămâni în urmă de către primul ministru maghiar. Contele Bethlen a spus-o deschis, că Ungaria şi guvernul să luptă cu toate mijloacele paşnice împotriva tratatului de Trianon.

Declaraţiile acestea se potrivesc de minune una lângă alta. Sunt cea mai doveditoare acuzaţie împotriva duplicităţii Ungariei.

Scopul agitaţiunilor partidului naţional

R'a făcut multă zarvă în presa noastă cu vrivire la înfăpuirea mult aşteptatului „bloc tal opoziţiei".

Oricine care posedă cât de puţin simţul politic putea să-şi dea seamă de această absolută imposibilitate a realizărei blocului.

Partidul ţărănesc e în complectă defecţiune şi prin concepţia sa politică e periculos siguranţei Statului, partidul averescan aproape numai există; şi astfel partidul naţional care nu posedă decât o singură armă de luptă: regionalismul nu poate să pretindă puterea, nefiind în stare să corespundă situaţiei.

Dealtfel fruntaşii partidului naţional în necontenitele lor agitări în vederea răsturnării guvernului, au declarat că nu-şi iau răspunderea să vie singuri la cârma ţării.

Opera „Consiliului Dirigent" şi „Federaţiei" au lăsat urme prea adânci în memoria opiniei publice, pentru ca partidul naţional să se mai hazardeze într'o nouă aventură.

Totuşi partidul naţional se agită, e un lucru pe care nimeni nu-l poate contesta.

Fruntaşii lui îşi pierd vremea cu discursuri aţâţătoare la „Dacia", în loc să munce scă în parlament la alcătuirea Constituţiei, căutând soluţiuni multiplelor probleme sociale şi economice, a căror rezolvire nu mai poate suferi întârziere.

Scopul acestor agitaţiuni nu e greu de dezvăluit. Partidul naţional caută să creieze dificultăţi acţiunei de refacere şi de consolidare pe care o întreprinde guvernul.

Politica ambiguă faţă de agitaţiile antisemite e un foarte bun exemplu; partidul naţional în loc să aducă un aport de muncă spre a îndruma ţara pe calea normalizării, aţâţă publicul prin calomnii şi insinuaţiuni, — la adresa guvernului.

Din fericire aceste agitaţiuni nu au nici un răsunet, opinia publică ştiind că ele sunt pornite din interese meschine de partid, care primejduiesc interesele superioare ale ţărei.

Desamăgirea ungurilor care se deşteaptă

— Guvernele din Angora şi Roma nu stau de vorbă cu Ungaria —

O ştire semnificativă şi interesantă pentru cine urmăreşte svârcolirile ce face Ungaria pentru redobândirea integrităţii sale teritoriale, a fost răspândită pe la mijlocul lunii trecute în întreaga lume. Tocmai în momentul când Germania încerca rezistenţa din Ruhr şi când oficialitatea şi armata maghiară începuse să se mişte, telegraful budapestan ni-a adus ştirea, că fostul prim-ministru Ştefan Friedrich, şeful fasciştilor unguri, plănueşte o călătorie la Roma şi Angora. Peste câteva zile după aceea aflasem, că plănuita această călătorie a şefului ungurilor iredentişti e pusă la cale de guvern, care i-a dat lui Friedrich o misiune diplomatică pe lângă Mussolini şi Kemal Paşa. Pentru cine cunoaşte orientaţia maghiară îndreptată mult în timpul din urmă către Italia, al cărei reprezentant — colonelul Romanelli din comisia de control al armamentului maghiar — se ştie cum a fost sărbătorit la Budapesta, şi pentru cine ştie, că legăturile sentimentale şi diplomatice ale statelor învinse sunt şi azi — mai cu seamă azi — puternice, misiunea aceasta era deosebit de semnificativă, mai cu seamă că se făcea în cele mai critice momente.

Totuşi, şeful fascismului maghiar, cu toate că avusese mai multe consilii cu guvernul şi cu reprezentanţii armatei — lucru constatat şi nedesmintit — nu s'a mai mişcat din Budapesta, deşi trecuse sfârşitul lui Ianuarie, când îi era proiectată plecarea.

Era un mister, pe care guvernarea maghiară a căutat să-l exploateze anunţându-ne, că această misiune nici nu era plănuită.

Gazetele vieneze şi cele din Praga dezvelesc însă acum taina, care a împiedecat plecarea lui Friedrich. Iredentistul ungur îşi ceruse încuviinţarea misiunii şi aştepta răspunsul. Dl Mussolini i-a răspuns însă, că nu-i doreşte vizita. O telegramă similară s'a primit apoi din partea guvernului naţionaliştilor turci, care deasemenea nu încuviinţează tratativele diplomatice secrete ale lui Friedrich.

Supărarea trebue să fi fost mare la Budapesta. Ungurii cari se deşteaptă au iarăş cuvânt să repete declaraţia din adunarea naţională, prin care se arăta, că aliaţii şi'n special Italia, pe care contau, i-au neglijat lăsându-i în sfera micei antante, cu care va trebui deci — fiindcă nu o pot duşmăni efectiv — să trăească în pace. Arma, după cum ne dăm seamă, e minunată: planurile de revanşă, şi, când acestea nu reuşesc, declaraţiile de bună pace. Incât tactica acestei duplicităţi ne este prea bine cunoscută.

Demascarea Drului Lupu

Se ştie cât de mult a fost trâmbiţată de ziarul bolşevic „Aurora", rostul călătoriei d-rului Lupu în America.

In afară de proza insipidă a „prinţişorului dolarilor" pe care „Aurora" o servea zilnic, amatorilor de literatură cosminiană, publicul a putut găsi în acest ziar fel de fel de osanale la adresa d-rului Lupu, un adevărat Mesia al „nouei democraţii române" căzut pe pământul Americei.

Se spunea că d-rul Lupu se bucură de o deosebită simpatie printre Românii din America şi că a servit acolo de minune propaganda cauzei româneşti.

O scrisoare a unui român din America, publicată în „Universul" aduce însă la timp o complectă lămurire, asupra activităţei demagogice pe care a jucat-o d-rul Lupu în America, activitate pe care noi am relevat-o de altfel la timp.

Aflăm din această scrisoare că d-rul Lupu n'a găsit un mijloc mai bun de a servi cauza naţională românească, decât de a ponegri în faţa străinătăţii memoria marelui român Take Ionescu.

Mai mult decât atâta autorul scrisoarei dă amănunte interesante asupra legăturilor ce le-a avut d-rul Lupu în America cu bolşevicii, la a căror întrunire a luat parte, solicitându-le în acelaşi timp ajutorul pentru răspândirea ideilor sale printre populaţia românească din America.

Numai încape deci nici o îndoială pentru opinia publică, că d-rul Lupu continuă să fie acelaş parizan al mijloacelor demagogice şi ideilor revoluţionare, pe care le întrebuinţează atât în ţară, cât şi în afară de hotarele ei, fără nici un scrupul de conştiinţă.

Din nefericire se găsesc însă, chiar din publicul neştiutor, oameni care atrag atenţia semenilor lor asupra pericolului pe care-l prezintă acest politician nerusinat, chintezenţa cea mai desăvârşită a demagogiei anarhice, de care sunt inspirate toate actele partidului ţărănesc.

CURIERUL SPECTACOLELOR

TEATRUL NAŢIONAL

Marţi 20 Februarie 1923 se reia frumoasa comedie „Cinematograful" cu vechea distribuţie.

Joi, 22 Februarie 1923 „Cafeneaua cea mică".

Sâmbătă 24 Februarie „Cinematograful".

Duminecă 25 Februarie (matineu) „Stane de piatră".

Marţi 27 Februarie „Fetiţa", cu dnii Zaharie Bârsan, Stănescu-Papa, Neamţu-Ottonel, N. Dimitriu, Al. Ghibericon, Virgil Vasilescu şi dnele Jeana Popovici-Voina, Ec. Stănescu, Nat. Ştefănescu, Miriam, Landry, etc.

*

Se repetă „Cavalerul Vloia" piesă originală în 4 acte, care se va juca împreună cu „Nodul Gordian" comedie într'un act de V. Al. Jean.

◆INFORMAŢII◆

Sâmbăta la ora 12 vor trece prin gara Cluj spre Oradea-Mare domnii miniștrii: Moșoiu, Anghelescu și I. Th. Florescu.

*

Suntem informați că aranjatorii balului funcționarilor particulari care a avut loc Sâmbăta trecută la „Reduta“ vor fi dați în judecata consiliului de războiu.

*

Apă pentru scaldă și spălat amestecată cu Mack Kaiser Borax devine moale. Se capătă în tot locul. 2475-3.

*

Autoritățile din Cluj au luat dispoziția ca cu începere de săptămâna viitoare să oblige pe toți proprietarii de case din oraș ca în fiecare zi de două ori să curețe zăpada și gunoaiele de pe porțiunea de trotuar din dreptul casei. Contravenienții vor fi amendați.

*

Joi se va ține la Primărie o importantă ședință a comisiei biroului de cartiruire.

*

Dr. Lăzărescu, șef-medic al Casei Cercuale, Specialist în boale interne și Venerice Consultă între orele 3—5 și 7—8 p. m. Str. Iuliu Maniu 40. 439

*

CHAMPAGNE chelner! încă n'ai sosit? cu champagnia Fabricei Szilágyi — „FAVORIT“. 2332

*

Cu inima zdrobită de durere din cauza perderei iubitului meu soț Constantin Mureșan fost Dir. Administrator al Universității Cluj, aduc pe această cale mulțumirile mele d-lui Rector și d-lor profesori ai Universității Cluj, studenților, corului episcopiei ort. rom. rudelor, colegilor și prietenilor, cari prin depunerea coroanelor și jerbelor pe mormânt și prin participarea la ceremonia funebră au dovedit dragostea față de defunct. — *Văd. Irma Mureșan.*

*

Mack Kaiser Borax este indispensabil pentru ori care gospodărie. Se capătă în tot locul. 2475-4.

*

Anunțăm cu plăcere căsătoria drăgălașei d-șoare Coralia Vasiliu (Bârlad) cu d-l Căpitan Stefan Rădulescu din Regt. 2 Vânători (Oradea-Mare)

Transmitem felicitările noastre tinerei perechi.

*

Domnul avocat **Alexandru Rosin,** transferându-se din baroul de Ilov, s'a înscris în baroul din Cluj. Biroul de avocatură se află în str. Regina Maria no. 6. Telefon 4—92. 2475

A apărut „Stupăritul“ Revistă nouă lunară foarte folositoare pentru ori și cine.

Conține propagandă, instrucțiuni și parte comercială de stupărit.

Abonament pe un an 36 lei. Se poate abona la redacția „Stupăritul“, Alba-Iulia, în Cetate.

*

Marele colegiu va fi convocat pentru alegerea a trei episcopi la locurile vacante dela Buzău, Galați și Roman.

Candidații sunt: iconomul Gh. V. Nicolescu la Buzău, arhiereul Teofil Rămniceanu la Galați și episcopul Visarion Puiu la Roman.

După complectarea acestor locuri, se va proceda la alegerea altor patru episcopi: la Bălți, Cetatea-Albă, Argeș și Constanța.

*

Predilecția copiilor este Jecomalt olei de ficat de pește fără gust. 2542—5

Direcția executării tratatelor din ministerul afacerilor străine aduce la cunoștința persoanelor a căror avere a fost pusă subt administrarea forțată de către foștii inamici, în timpul ocupațiunii, cel mai târziu până la 1 Martie viitor să-și formuleze în scris și să adreseze direcțiunii executării tratatelor toate pretențiunile lor decurgând din această administrare a sechestrilor inamici.

Cum pagubele suferite din această administrare forțată urmează să fie restituite în natură, este absolut necesar ca interesații, chiar dacă au deja sentințe judecătorești pentru despăgubiri, să se conformeze prezentei publicațiuni, știut fiind că în caz contrar nu vor primi suma aferentată din despăgubirea ce le-a fost constatată.

*

Dacă tușești: să iei HERMA sau FLOTIL.
Dacă ești răgușit: să iei „Bomboane Eucamen“.
2542—1

Răspândiți „Infrățirea“

Scandalul din Piața Unirei

Doi artiști români atacați
Agresorii sunt arestați

Eri după prânz la ora 3 s'a petrecut un enorm scandal în fața hotelului Newyork.

Iată care au fost cauzele și cum s'a petrecut acest scandal.

Individul Robos care de nenumărate ori a avut a face cu Poliția și siguranța locală a angajat o trupă ungurească de teatru și a aranjat două reprezentații pur unguresti în sala Biazini. — Biletele pentru aceasta reprezentație ungurească au fost toate vândute. — In ziua reprezentației însă poliția locală prinde de veste că Robos în programul reprezentației sale nu are nici un număr românesc și atunci a luat imediat măsuri ca reprezentația să nu poată fi dată. — Biletele însă erau vândute. — In situația aceasta Bobos aleargă disperat la artiștii români dela Biazini d-nii Florea Mateescu și d-na și d-l Bejan cu care face un angajament scris prin care aceștia din urmă se obligă să joace 4—5 numere românești în schimbul sumei de 1000 lei în care intra și plata pianistului.

Reprezentația sub această formă fiind conformă legii teatrelor a fost admisă și a și avut loc. Toți artiștii unguri au fost imediat plătiți iar când artiștii români au vrut după ce jucsae, să se prezinte la plată, Robos fugise — cu toate încasările. — Eri însă artiștii români de care vorbeam mai sus au găsit pe frații Robos în cafeneaua Newyork. Cum era natural le-au cerut banii. Li s'a răspuns foarte obraznic că nu mai au bani și că să mai aștepte. La acest răspuns artistul Mateescu a invitat pe Robos la poliție.

Drept răspuns, aceste din urmă a aplicat primului o lovitură cu boxul în nas și a fugit împreună cu frate-său în stradă. Aci fură însă opriți de gardist.

Sosind și artiștii Bejan și Mateescu, frații Robos i-au atacat din nou de data aceasta cu bastoanele.

In urm agresiunei artistul Bejan s'a ales cu o gravă rană la cap. — Sosind imediat salvarea i s'au dat primele ajutoare.

Transportați la secția I poliție nească frații Robos au fost arestați și predați siguranței.

Cunoscută fiind activitatea trecută a acestor indivizi, cunoscută fiind și atitudniea lor de ură față de tot ce este românesc socotim că ar trebui trimeși peste granită.

Intâmplări din Cluj

O nouă afacere a excrocului N. Nicolau.

Zilele trecute, unul dintre dnii procurori ai parchetului local a avut de cercetat un dosar dintr'ale cărui acte reeșea că'n el a fost depusă și suma de lei 15.000, care era constituită corp delict, însă acești bani în prezent nu mai există la dosar.

Deschizându-se o anchetă, se stabili că prin luna Mai 1922 un oare care domn Hirș depusese acea sumă la poliția Cluj, de unde cu formele legale a fost expediată parchetului spre a fi păstrată până la clarificarea chestiunei. — Totodată a mai stabilit că banii la parchet au fost primiți de către funcționarul N. Nicolau care era registrator în acel timp, care a și dat cu rierului polițienesc o chitanță pentru acești bani.

N. Nicolau fostul registrator al parchetului, revocat din acel post ulterior devenit grefier al „Oficiului de Inchiriere“ (fapt care nu ni-l putem explica de oare ce dl Băloșeanu prevenise pe cei dela Oficiu despre purtările acestui funcționar), actualmente arestat de aproape două luni pentru alte excrocherii, fiind luat de scurt, a recunoscut că el este acela ce a sustras suma de 15.000 lei din dosarul Hirș.

Diverse

Poliția locală a primit o adresă a M. R. cabinetului Ministerului, prin cari se cere relațiuni asupra unui cadavru găsit la data de 12 Ianuarie în apa Someșului care cadavru, (spune adresa ministerială) era al unui soldat român înarmat.

Cercetându-se scriptele, s'a constatat că într'adevăr la acea dată s'a găsit un cadavru în apa Someșului, însă nu era al unui soldat, ci al muncitorului ceferist Bangur Gheorghe care s'a sinucis din cauza unei boale incurabile. In acest sens, s'a răspuns telegrafic Ministerului, — rugându-l tot o dată să arate origina acestei greșite informații, spre a se lua măsurile covenite.

Rep.

Cautăm

persoane cari se pot ocupa cu facerea de abonamente pentru ziar în oraș.

Administrația ziarului

Șovinism la „mica publicitate“

Compatrioții noștri atât de setoși de drepturi, nu scapă nici o ocazie pentru ași manifesta sentimentele atât de puțin împăcate cu noua stare de lucruri.

Am arătat zilnic manifestările de șovinism ale presei maghiare atât de intransigente. Acum avem de înregistrat un alt fel de „șovinism“. Ziarele ungurești de aici, dacă pe pag. I. scriu câte odată Cluj sau str. cutare, pe pagina publicațiilor nu găsești decât Kolozsvár, Honvéd-utca, Mátyás-tér și alte numiri cari reamintesc cititorilor leali (?) vremuri mai fericite.

După cât știm există o ordonanță care interzice folosirea numirei ungurești. (Decât în paranteză ca fostă str. . . .) Dacă autoritățile vor aplica această ordonanță presa maghiară să nu fie surprinsă.

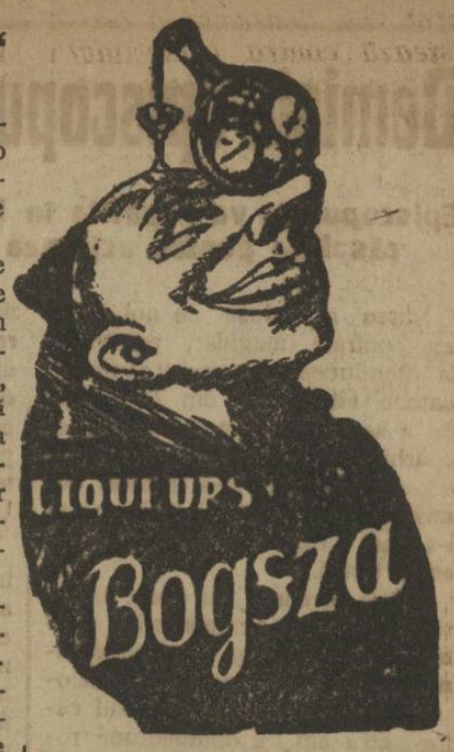

Vizitați Marele Magazin de Bijouterie
Fenyö & Braunfeld
Cluj, Piața Unirii No. 15.
1786
Care este cel mai bine asortat în permanența cu tot felul de Bijouterii fine, Ceasornice de Preciziune Argintarie. Prețurile cele mai moderate.
Telefon interurban 643 ● Telefon interurban 643

HOTEL CENTRAL
Sâmbătă 24 Februarie
BALUL
REUNIUNEI COMERCIANTILOR INDUSTRIAȘILOR ȘI MESERIAȘILOR ROMANI DIN CLUJ.
2574

ULTIME INFORMAȚII

(PRIN FIR SPECIAL DELA CORESP. NOSTRU DIN BUCUREȘTI)

ORA 2 P. M.

INTERNE

Adunările Naționale

Ședința dela 19 Februarie

Camera

După comunicări și interpelări de puțină importanță, dl Vintilă Brătianu depune proiectul reformei fiscale, votat cu mici modificări de Senat. Cere urgență. Se admite.

Dl ministru Anghelescu depune un proiect pentru acordarea unui credit extraordinar ministrului de instrucție.

Dl Vintilă Brătianu vorbește despre importanța reformei fiscale. Deputatul țărănist Spineanu vorbește contra reformei și declară că partidul țărănist n-o va vota.

Proiectul punându-se la vot întrunește mare majoritate de voturi.

D-l Vintilă Brătianu depune un proiect referitor la afacerile cu devize.

D-l Spineanu pretestează contra acestui proiect pe motivul că privilegiază marile instituții financiare.

Dl Hans Otto Roth deputat sas, deasemenea protestează contra proiectului și accentuiază utilitatea circulației libere.

Dl Vintilă Brătianu răspunde la cele spuse de d-nii Spineanu și Roth. Camera votează apoi proiectul.

Se votează un credit extraordinar pentru ministerul de interne, după care ședința se suspendă.

Senatul

Dl ministru Mârzescu depune proiectul reglementării practicei dentare.

Dl Gussi întreabă guvernul despre stagiul anchetei contra d-lui Stere. Desvoltă apoi o interpelare în chestiunei lipsei de zahăr.

Senatul lucrează apoi în secțiuni.

•

In cercurile politice se vorbește despre o vacanță de câteva zile a parlamentului care să aibă loc după terminarea discuției asupra nouii constituții. Aceasta pentrucă parlamentarii să ajungă la un acord asupra modificărilor propuse. Guvernul, după toate probabilitățile, va admite propunerea.

•

Timișoara. — Rectorul politechnicei a închis politechnica din cauza solidarizării studenților antisemiți. Căminul a rămas deschis, evreii primind camere separate.

•

Am anunțat că doctorul Stern s'a prezentat în audiență la M. S. Regele. Acum suntem în măsură de a da câteva relații despre răspunsul primit. M. S. Regele a declarat că dorința vie a sa este închiderea definitivă a chestiunei evreiești. A promis să intervină personal pentru rezolvarea ei pe cale constituțională.

•

Congresul Uniunei Evreilor Pământeni a votat o moțiune prin care se protesteează contra nouii constituții care n'ar garanta cetățenia evreilor conform decretelor legi și ar face imposibilă încet ținerea pe viitor. Se hotărăște să se lupte cu desnădejde pentru apărarea drepturilor evreimii.

Procesul complotiștilor unguri

Citirea ordonanței definitive

Eri a început procesul complotiștilor maghiari înaintea Consiliului de războiu al corpului II. de Armată. Asistă foarte mulți curioși cari sunt viu impresionați de eleganța contelui Belmont care e îmbrăcat în jachetă neagră și pantofi de lack.

Dintre acuzați sunt prezenți 7 inși, ceilalți vor fi judecați în contumacie. Consiliul respinge incidentul apărării ridicat pe motivul incompetenței. Apărarea ceruse strămutarea procesului la Corpul VI. Armată, care a descoperit complotul. Comisarul regal, maior Christea, sprijinește incidentul. Avocatul Cloni declară că refuză să apere pe Belmont. Apoi se începe citirea ordonanței definitive întâiu în românește apoi în ungurește.

Proxima ședință va fi mâine.

Procesul este urmărit în mod viu de către publicul bucureștean. Se așteaptă cu vie curiozitate sentința care se va pronunța în contumacie asupra faimoșilor conducători ai ungurilor cari se deșteaptă anume Héjjas, Ivan, Pronay, Pâl și Hir György.

•

Deputatul Stern s'a prezentat eri la orele 4 p. m. în audiență la M. Sa Regele, însărcinat fiind de congresul Uniunei Evreilor Pământeni.

•

Tratativele pentru contractarea unui împrumut de șase milioane lire sierline dela consorțiul Zaharoff au fost întrerupte din cauza refuzului acestui consorțiu de a acorda numerar.

CITIȚI „INFRĂȚIREA“

!!

Sezonul de Iarnă fiind înainte se vând cu prețuri mult reduse toate mărfurile la magasinu

„MISSIR“

Memorandului II (Unio-u.)

Marocain de lână I-a
Marocain Velours
Gabardine Velours
Corigan Crépe
Velours Broché
Poupelin de lână

Mătăsuri toate colorile noutăți ultimele creațiunii

Chifoane și Pânzături duble late 180-200-240 ctm.

Zefiruri pentru Cămăși țesăturile cele mai noi.

2579

Stofe ENGLEZE pentru Bărbați, ultimele noutăți.

A sosit un mare transport de Incălțăminte formele cele mai noi pentru Doamne, Domni și Copii

!!

EXTERNE

Situația în Ruhr

Düsseldorf. — Inalții funcționari încep să revină. De altfel intransigența locuitorilor incepe să dispară. La Essen magazinele cari refuzau să servească pe francezi acum revin, declarând că erau terorizate de către naționaliștii germani.

Catastrofa de cale ferată din Franța

Paris. — La Epernay a avut loc o catastrofă de cale ferată. Sunt 16 morți și numeroși răniți.

Expulzări din Ruhr

Dusseldorf. — Guvernatorul Grutznér a fost deținut de către autoritățile franceze și apoi expulzat.

Polițiștii germani au ucis un ofițer francez

Paris. — Din Essen se anunță că polițiștii germani de acolo au ucis un ofițer francez.

Moartea lui Frédéric Masson

Paris. — Secretarul perpetuu al Academiei franceze Frederic Masson a murit.

Expunerea dlui Poincaré

Chestiunea Memel. Ocupația în Ruhr.

Paris. — Dl Poincaré a expus înaintea comisiunei afacerilor externe din cameră chestiunea Memel. A dat lămuriri referitor la agitațiile revoluționare din acel oraș arătând soluția conferinții ambasadorilor. Dl Poincaré se arată nemulțumit de Lituania, la frontiera polonă anunțându-se concentrari de trupe.

Apoi a expus chestiunea Ruhrului, din care ținut francezii au ocupat 2800 kilometri patrați, rămânând libere de ocupație ținuturi de o întindere de 600 kilometri. Regiunea ocupată produce anual 90 milioane tone cărbuni, iar cea liberă de ocupației numai 8 milioane. Raspunzând actelor de sabotaji — spune dl Poincaré — autoritățile noastre au expulsat 283 funcționari din Ruhr și 65 din Renania. Inainte de ocupație circulau 585 trenuri de călători și 620 trenuri de marfă. Astăzi circulă numai 70 trenuri, aceasta din cauza ordinelor venite din Berlin îndemnând la sabotaj.

BURSA

19 FEBRUARIE 1923

BUCUREȘTI

	VALUTE		DEVISE
Mărci	145—50	Paris	1320
Leva	125—30	Londra	1048
Lire otom.	125—30	New - York	226
„ sterline	1045—50	Bruxelles	—
Franci franc.	1370—80	Roma	1060
„ elveț.	42—2½	Zürich	42½
Lire italiene	1050—60	Praga	660
Drachme	240—50	Vena	31
Dinări	195—200	Berlin	110
Dolari	227—8	Budapesta	825
Napoleoni	770—800		—
Aur	—		—
Argint	—		—
Cor. austr.	31—32		—
„ magh.	7½—8		—
Socol	640—50		—
Mărci pol.	65—70		—
	—		—
	—		—
	—		—
	—		—

ZURICH

	CURSUL închid.—seară
Berlin	275
Amsterdam.	—
New - York	532
Londra	2495
Paris	3170
Milano	2545
Praga	1575
Budapesta	1975
Agram	515
București	—
Varșovia	135
Viena	74½
Vieua stamp.	75
	—
	—
	—
	—
	—
	—

PRAGA

	DEVISE
Amsterdam.	—
Barcelona	—
Belgrad	—
Berlin	17½
București	—
Sofia	—
Zürich	647
Kristiania	—
Kopenhaga.	—
Stockholm.	—
Milano	165½
Paris	205
Londra	161⅝
New - York	34 /2
Belgrad	3375
București	—
Viena	502½
Bruxelles	—
Agram	—
Varșovia	10
Budapesta	129

PARIS

	CURSUL deschid.	închid.
Londra	7785	—7779
New - York	1658	—1658
Brüssel		—88
București	750	—785
Milano	7975	—79½
Zürich	312½	—312
Praga	49½	—49
Berlin	85	—80
Viena		—
Varșovia		—
		—
		—
		—
		—
		—
		—

BERLIN

	CURSUL închid.—seară
Amsterdam	—
Bruxelles	—
Roma	950
Londra	93500
New - York	20000
Paris	1170
Zürich	3700
Madrid	—
Viena	—
Praga	590
Budapesta	—
București	—
	—
	—
	—
	—
	—

CURIERUL SPECTACOLELOR

Teatrul Maghiar

Marți, Stavariul (Festival 82 de ani dela nașterea Dlui Ștefan Szentgyörgyi. Abonament șters).

Mercuri, Stavarul (Cu concursul Dlui Ștefan Szentgyörgyi. Prețuri obicinuite. Abonament de zi No. 93. C.)

Joi, Prețuri obicinuite. Abonament de zi No. 94. A.)

Vineri, R. U. R. (Premieră. Prețuri de Premieră, Abonament de Premieră No. 35).

Sâmbătă, matineu, Manzul (Reprezentație pentru tinerime cu prețuri de tot reduse. Cu concursul Dlui Ștefan Szentgyörgyi, Conferențiar, Márton Palfi).

Scrisori din America

Bridgeport -- Oraşul ideal

— Dela corespondentul nostru —

I.

Bridgeport, Conn. Februarie

America este ca un cazan mare în care se topesc toate naţionalităţile Lumei Vechi, devenind cetăţeni ai Lumei Noui. Aproape un sfert din populaţie este străină or descendenţă străină, care s'a stabilit în Statele Unite de un timp de 25 de ani. Procesul de americanizare ia un scurt timp, şi produce resultate care sunt unice în istoria lumei. Nici o ţară nu a asimilat străini într'aşa un scurt timp ca America, cea ce este foarte remarcabil din cauza că nici o dată nu a existat într'o ţară o emigraţie atât de mare de oameni de toate rasele ca acea experientată de America de 25 de ani.

Cu toate că idealurile americane şi modul de trăit au schimbat în multe privinţe obiceiurile emigranţilor, noui veniţi au păstrat, şi chiar copiii lor păstrează, multe din obiceiurile lor natale, care, împreună cu cele americane, dau traiului de aci coloare şi frumuseţe.

Mai toţi emigranţii se stabilesc în oraşele şi centrele de industrie ale ţării. Este interesant a observa acest vast element străin căutându-şi locul în împrejurimi noi, şi de acea Europenii trebuie să fie foarte interesaţi a afla cum şi unde locuiesc şi lucrează fraţii lor în Lumea Nouă. Voi visita oraşele în care străinii s'au stabilit în mare număr, şi voi descrie traiul şi lucrul lor; asemenea voi încerca a afla cauza de ce ei au ales cutare localitate în loc de alta.

Modul de viaţă al străinilor stabiliţi în New-York s'a descris de multe ori, şi de acea este bine cunoscut. Dar New-Yorkul cu o populaţie de peste şapte milioane, este aşa de mare încât elementul străin, cât de numeros să fie, nu'şi lasă impresia originalităţei sale ca în oraşe mai mici, unde populaţia străină, în proporţie cu cea indigenă este mult mai numeroasă. In aceste oraşe străinii dau coloare locului unde trălesc.

Unul din cele mai interesante oraşe cosmopolitane este Bridgeport, în Statul Connecticut. Este un oraş frumos, situat pe Long Island Sound, o depărtare, de 60 de mile înspre răsărit de New-York.

Posedă multe parcuri mari, aer bun, clima potrivită, străzi late, şi case curate şi atrăgătoare. Cu toate că Bridgeport este un oraş industrial, de abea se observă puţin fum. Pe când Pittsburg este neguros, Chicago întunecos, Bridgeport are un cer zâmbitor — un cer care ne aminteşte de albăstrimea cerului italian, or de culorile fermecătoare ale cerului din California. Dacă aşi fi înzestrat cu musa poesiei, aşi spune că cerul din Bridgeport este reflecţia spiritului zâmbitor, amical şi primitor al populaţiei.

Poporul din Bridgeport este prietenos, simte iubire frăţească şi bunăvoinţă către aproapele său. Sgomotul şi graba traiului din New-York şi a altor oraşe mari nu există în Bridgeport. Lumea duce o viaţă mai liniştită şi confortabilă. Se lucrează în Bridgeport tot aşa de mult ca şi în alte oraşe, dar cu o inimă mai vioaie şi cu un zâmbet pe buze. Poate că sunt satisfăcuţi cu soarta lor; poate că lucrul este mai stabil, viaţa mai liniştită, costul de trai mai moderat — recreaţii mai multe ca în alte oraşe.

Or poate că Bridgeport este un oraş cosmopolitan? Aproape a treia parte a populaţiei de 150,000 este compusă de străini: Români, Austrieci, Cehoslovaci, Unguri, Poloni, Lituani, Ruşi şi alte naţionalităţi, care trăiesc împreună în armonie. Ei au asimilat idealurile americane, au devenit progresivi şi ambiţioşi. Dar au şi păstrat multe din obiceiurile lor natale. Le place viaţa socială mai mult de cât americanului, care duce o viaţă mai izolată. Străinii sunt mai comunicativi, mai expresivi, mai temperamentali. De acea ei au atâtea societăţi, organizaţii, dansuri şi petreceri. De acea le place să trăiască împreună în grupuri, Români, Unguri, Poloni, Slovaci, Italieni, şi alţii. De aceia ei primesc cu bucurie pe noui veniţii. Le place să vadă că se înmulţesc, că devin din ce în ce o parte mai importantă a populaţiei oraşului.

Intr'o corespondenţă viitoare voi vorbi despre relaţiunile dintre diferitele naţionalităţi cari se găsesc în Bridgeport.

Mulţumită publică

Pentru reuşita serbării aranjate în favorul orfanilor de războiu în 23 Decembrie 1822 au binevoit a contribui cu donaţiuni pentru tombolă şi buffet cu donaţii în bani şi cu suprasolviri doamnele şi domnii următori:

Dna Prefect Meteş 158 bucăţi (colectă) 1 caş de porc;

Dna Const. Dimitriu 12 bucăţi 1 fărfurie salata;

Dna Elena Chiffa 11 bucăţi;

Dna Veturia Dr. Pop 20 bucaţi;

Dna Bibi Dr. Pop 14 bucăţi;

Dna Col. Rădulescu 9 bucăţi;

Dna Col. Tătărescu 18 bucăţi;

Dna Gl. Anastasiu 11 bucăţi;

Dna M. Pilat 4 bucăţi;

Dna Nuty Gherman 17 bucăţi 1 fărfurie prăjituri;

Dna Col. Constantinescu 14 bucaţi;

Dna Simu 3 bucăţi colect. Dşra Ana A. Popp;

Dna Paulina Pop 2 bucăţi colect. Dşra Ana Popp;

Dna M. Ştefanescu 10 bucăţi;

Dna Mossu 1 tortă, 3 sticle licheur;

Dna E. Tripon 1 tortă;

Dna Eliza Bohaţel 2 bucăţi colect. Dşra Ana A. Popp;

Dşoara Ana A. Popp 10 bucăţi,

Dl Col. Vladescu 1 farf. friptură de muschi;

Dl Dumitru Vonica 10 sticle licheur;

Dl Alexi 2 salame;

Drogueria Roza 21 bucaţi;

Firma „Dick“ 24 păr. ciorapi;

Manafactura de tutun 2000 ţigarete, 80 ţigări de foi;

Fabrica Czell 10 st. licheur, 50 st. bere neagră;

Firma Schuster Emil 10 bucaţi Colect. de Dşoara Ana A. Popp;

Firma Ákoncz 1 bucaţi Colect. de Dşoara Ana A. Popp;

Cofetăria „Lajda“ 2 torte.

Donaţiuni în bani

I. P. S. S. Episcopul Ivan 100 Lei;

Soc. în nume colectiv I. Nacht 500 Lei;

Eleonora Szilágyi 200 Lei.

Suprasolviri la Cassă

Dl Dr. Utalea 30 Lei;

Dl Meseşan 5 Lei;

Dl Ionescu, director Monopol 40 Lei;

Dl Dr. Augustin Pordea 60 Lei;

Dl N. N. 40 Lei;

Dl Emil Bucur 20 Lei;

Dl Hilsenbeck (prin Dna Tănasescu) 80 Lei.

Total 1075 Lei.

Tuturor acestor mărinimoşi donatori şi pe această cale Soc. ocrotirea orfanilor din război aduce adânca sa mulţumită pentru caldul interes manifestat faţă de soartea orfanilor de războiu.

Cărucioarele pentru copii
cele mai fine marfă străină
se găsesc cu începere dela 8 Februarie a. c. la
Filip Eisenstädter şi soţul
fostul magazin Lakatos Str. Regina Maria 13.
Comenzile se execută prompt. Marfa necorespunzătoare o reprimim. Inainte de cumpăra cărucioare, vizitaţi magazinul nostru.
1812 Lloyd 601

Mica publicitate

Vânzări şi Cumpărări

DE VÂNZARE mobile în caz de cumpărare predau şi locuinţa. Oferta la ziarul Infrăţirea sub „Urgent“.

Inchirieri:

CAUT CAMERĂ mobilată. Plătesc bine, ofer şi avantagii. Adresa la ziar sub V. P.

Cea mai fina crema pentru ghete

Cuie de sârmă,
Sârmă laminat,
Fier de beton,
Sârmă de Fier,
Potcoave pentru cai,
Colţuri pentru cai,
Fier în rude,
Tabla de Fier,
Ţevi de Mannesmann
furnizează prompt
FERARIA S. A.
Cluj, Calea Victoriei No. 29
Telefon: 4-40.
Adr. Telegr. FERARIA.
Lloyd 1263 2476-1

Maşini de scris. ◆ Automobile
de cele mai bune fabricate
furnizează din deposit
Sigismund Mandula Cluj,
Calea Regele Ferdinand 110. 2586

Toată Lumea
poartă cu plăcere
GHETELE
din Fabrica
TURUL
Pentru că acestea sunt elegante bune şi ieftine
1370

Fabrica de Mobile
ANTAL ERNŐ
Cluj, 2523
Str. Moldovei 8. (fost Varga).
Vinde după comandă şi se pot găsi gata Mobile: Dormitoare complecte. Aranjamente pentru birou cu 30% mai eftin ca la ori care magazin sau fabrica de Mobile.

Reclama este sufletul comerţului

AUTO-MECANICA S. R. A. LEONIDA & Co. UNITE

Soc. Anonima
CLUJ

Din BUCURESTI

Reprezentanța Generală A.

ATELIER SPECIAL DE REPARAȚIUNI DE AUTOMOBILE ECSECUTA ORI CE LUCRARI IN METAL.
INSTALAȚIUNE MODERNĂ PENTRU SUDURA AUTO-GENA.
Instalațiune modernă pentru REPARAT și INCĂRCAT ACUMULATORI

CLUJ, Regina Maria No. 10 2223 **CLUJ, Calea Dorobanților No. 18. CLUJ.**

INVITARE

la a XVI-a Adunare Generală ordinară a societății

Banca Timișoarei și Societatea Comercială pe acțiuni

care se va ține în ziua de 3 Martie 1923 ora 11½ în sala de ședințe a Băncei Timișoarei și Soc. Com. pe A.

Ordinea de zi:

1. Raportul direcțiunei și consiliului de cenzori și prezentare bilanțului
2. Luarea de hotăriri asupra repartizării beneficiului net și descărcare de gestiune a direcțiunei și consiliului de censori.
3. Stabilarea onorarului consiliului de censori.
4. Modificarea statutelor.
5. Intregirea consiliului de administrație.
6. Alegerea consiliului de censori.
7. Eventuale propuneri.

Direcțiunea.

Acei acționari, cari doresc a lua parte la adunarea generală sunt rugați a depune acțiile lor conform § 22 din statute cel mai târziu până în ziua de 26 Februarie 1923 inclusiv, la cassa Băncei Timișoarei și Soc. Com. pe A. în Timișoara sau la **Banca Marmarosch Blank & Comp. S. A.** din București. Fiecare cinci acții dau dreptul la un vot.

ACTIV — BILANȚUL INCHEIAT PER 31 DECEMBRIE 1922 — PASIV

Cassa:				Capital:		
Numerar	20.827.305	29		Acții cu cupon pe anul 1922	12.500.000 —	
Valute străine	285.416	28	21.112.721 57	Acții cu cupon pe anul 1923	7.500.000 —	20.000.000 —
Disponibil la bănci			17.729.113 91	Fond de rezervă		32.500.000 —
Portofoliu			6.586.909 11	Fond de pensii al funcționarilor Băncei Timișoarei și Soc. Com. pe act. și al celor aparținatori sferei		
Aonuri de tezaur Nom. Lire 20000			3.200.000 —	noastre de interese		1.054.444 34
Efecte proprii:						103.535.881 83
Acțiuni ale afiliațiunilor și a întreprinderilor industriale și comerciale apărținătoare sferii noastre de interese	32.474.378	84		Depozite ct. crt. și livrete de economii		49.526.897 10
Rente și obligațiuni diverse	895.516	88	33.369.895 72	Crediturî în ct. crt.		3.354.358 13
Avansuri as. Efecte publice			13.184.436 59	Imprumuturi ipotecare cesionate		34.494.181 25
Datori ale intreprinderilor create de noi și pretensiuni de conturi-curente cu acoperire			116.272.782 01	Garanții		4.450.359 61
Participări permanente			3.641,178 51	Tranzitorii		
Imprumuturi ipotecare			3.614.226 85	Profit:		
Garanții			34.494.081 25	Report din anul 1921	401.531 91	
Edificii proprii			554.485 —	Beneficiu net pe 1922	4.442.277 35	4.843.809 26
Inventar			1 —			
			253.759.931 52			253.759.931 52

DEBIT — CONTUL DE PIERDERE ȘI PROFIT PER 31 DECEMBRIE 1922 — CREDIT

Salarii, chelt. de voiaj și ad-ție imprimate, chirii, telegrame și telefoane			3.750.799 22	Beneficiu reportat din 1921		401.531 91
Contribuie la fondul de pensii și asistența socială a funcționerilor:				Diversi dobânzi		5.055.617 42
Con'ribuție ordinare	75.290	55		Provisiuni și alte venite		3.135.473 46
Dotațiune extrazordinară	500.000	—	575.290 45	Profit la afaceri consorțiale și secții proprii		74.640 87
Impozite și competințe			861.974 64			
Pretențiuni dubioase prescrise			386.830 79			
Profit:						
Report din anul 1921	401.531	91				
Beneficiul net pe 1922	4.442.277	35	4.843.809 26			
			10.418.704 46			10.418.704 46

Timișoara, 31 Decembrie 1922

Schipper, șef contabil

Direcțiunea:

Aristid Blank m. p. vicepreședinte — **Sigismund Szana** m. p. director general

Dr. Gh. de Beniczky m. p., **Dr. Eduard Brück** m. p., **Gavrila Darvas** m. p., **Dr. Titu Dragonescu** m. p., **Alex. Fleissig** m. p.
Enric Kálmán m. p. **Ig. Alex Kimmel** m. p. **Antoniu de Mocsonyi** m. p. **Dr. Cornel Nicora** m. p. **Ioan de Ottlik** m. p.
Robert de Országg m. p. **Richard de Soepkez** m. p. **Mișu Sculescu** m. p. **Francisc Székely** m. p. **Alfred Uhrmann** m. p. **Ing. Stan Vidrighin** m. p.

Revizuit și găsit în conformitate cu registrele

Consiliul de censori:

Dr. Bobb m. p. **Bartos** m. p, **Bejan** m. p. **Bernstein** m. p. **Dr. Chicos** m. p. **Deutsch** m. p. **Dr. Győrbiró** m. p.
2584 **Latter** m. p. **Löffler** m. p. **Scheirich** m. p.

Pânzeturile „Barza“ și șifoanele „Barza“ în calitate din vreme de pace se găsesc din nou

la Magazinul „BARZA“ Cluj,

Calea Regele Ferdinand 11. 1591

NOTE DIN GERMANIA

de Dr. M. Suciu Sibianu

I.

Presupunând, că ai avea urechile surde, — ca să nu auzi dialectul german ce se vorbeşte — ceea ce te face să crezi, că eşti în altă ţară — este ciubucul în gură şi „Rinksakul“ pe spate la bărbaţi, iară femeile, multe, foarte multe cu lucrul de mână, şi în tren, şi nici una n'am văzut fardată pe tot lungul drum, dela Passau peste Lipsca, şi Halle până la Berlin. Dacă ai încă şi urechi bune te convingi dela prima ochire, că ai de a face cu un popor posomorât, tăcut, muncitor şi rece, care despreţuieşte orice vorbă de prisos, în aşa măsură, că se intră şi să se iese din compartiment, absolut fără nici o bună ziua şi tu ca strein, neobişnuit cu acest procedeu, ai crede, că este o necuviinţă. Ori cum ar fi însă e cert un lucru, că adevărul stă la mijloc, nici vorba multă şi prieteniile la iuţeală ca la noi, dar nici dispreţul de a vorbi să meargă aşa de departe, ca să nu dai un „bună ziua“ la intrarea sau ieşirea din compartiment.

II.

Am văzut la Halle, un frumos oraş al Saxoniei, al 3-lea în ordinea mărimei (Dresda, Lipsca, Halle), cu 200.000 locuitori, punct de întâlnire a 10 linii ferate, cu universitate şi şcoli celebre, cari formează gloria Germaniei trecute şi un obiect de mândrie al Germaniei de azi, reprezentându-se la teatru „Rosencavalier“ de Richard Strauss. Nu vreau să spui nici un cuvânt de reprezentaţiune, care nu conţinea nimica deosebit, afară doar de faptul că cu 600 mărci, plus 10 lei, ai un loc de primul rang şi costumele şi scena de o bogăţie, cari nu te lasă deloc să întrevezi greutatea vieţei de azi, ci vreau numai să reproduc ceva din program, mai bine zis de pe dosul programului. Anume, e bunul obicei la multe teatre germane de a face educaţiunea publicului şi aşa destul de disciplinat, tipărind pe program în porunci scurte datoriile publicului vizitator. Reproduc, zic, câteva din aceste porunci, compuse de Dr. Karl Zeiss, directorul general al teatrelor bavareze, ca să învăţăm şi noi ceva din ele:

1. Vino punctual la reprezentaţie. — Cel ce vine prea târziu este o cauză publică de mânie — fie că îşi ocupă locul în decursul reprezentaţiei fie că se plimbă împreună cu alţi tovarăşi întârziaţi (Nachzügler) pe dinaintea uşilor închise.

2. Părăseşte sala numai când a sunat ultimul ton sau ultimul cuvânt. — Gândul la umbrelă şi palton omoară ceea-ce de regulă trebue să fie culmea deliciului teatral: finalul.

3. Nu turbura vecinul în decursul teatrului prin zgomote de hârtie — scărţâiri de scaun şi comentarii relativ la piesă sau actori. Vecinul ar avea dreptul să ceară despăgubirea pentru perderea savurării estetice.

4. Una trebue să-ţi notezi necondiţionat, că dacă ai un catar bronchial — rămâi acasă, Nu numai câteva „pointe“ au fost distruse — dar chiar acte întregi se pot distruge prin concertele supărătoare de tuse,

5. Ai curajul opiniei proprii la aprecierea unei piese şi nu te lăsa influenţat de câteva cuvinte lapidare ale vecinului.

6. Fereşte-te de a deprecia imediat o operă, căci nu uita că imperiul artei dramatice cuprinde dela cele mai sgudultoare momente până la cel mai senin humor toată scala afectelor sufleteşti.

7. Chiar dacă eşti deja bătrân — păstrează în opiniunile tale elasticitatea tinereţei — căci fiecare generaţiune are propriile sale opiniuni — ideale şi drepturi.

III.

Cât farmec neobicinuit împrumută unui oraş şi câtă plenitate îţi inspiră amintirile istorice. Nici un oraş din lume nu se poate bine înţeles compara cu Parisul — când e vorba de cele mai însemnate capitole din istoria omenirii. Cu câtă umilită pietate cobori în Paris treptele din Domul Invalizilor spre a vedea marele mormânt al marelui împărat cu cuvintele ce ţi se sapă pentru totdeauna în inimă. „Je désire, que mes cendres reposent sur les bords de la Seine au milieu du peuple francais que, j'ai tant aimé“. Dar nu eram pregătit ca şi la Lipsca să regăsesc atâtea amintiri despre marele Napoleon

Pe aici a trecut el în Rusia în fruntea armatei franceze la anul 1812. Imprejurimile Lipscei au fost teatrul marelor lupte fatale pentru Napoleon - între el şi aliaţii de atunci (Ruşi-austrieci-prusiaci) dela 16—19 Oct. 1813. Napoleon îşi cancentrase trupele sale (mai mult de jum. milion), soldaţi în jurul Lipscei — el urcându-se pe o colină — azi eternisată cu un simplu monument cu inscripţia: „Hier wollte Napoleon an 18 Oct. 1813, die Kämpfe der Völkerschlacht benbachtend“.

Sunt conştiincios însemnate pe acest câmp de luptă şi colina numită „Monarchenhügel“ — unde după victorie s'ar fi întâlnit cei 3 monarchi aliaţi cu generalul învingător Blücher — locul unde căzu principele polon Poniatowsky apărând flancul drept al armatei franceze — poziţia pe o care o ocupase cavaleria eroică a generalului Murat. In mijlocul acestui câmp de luptă la jum. de oră de Lipsca se ridică monumentul luptei popoarelor.

„Völkerdenkmal“, care formează mândria şi gloria poporului german şi care îţi aminteşte prin dimensiunile lui colosale architectura clasică impunătoare. Apoi o serie întreagă de nume celebre ale literaturei germane. In Neumarkst No. 3. a locuit Goethe ca student (1765-768), în Grimmaische str. No. 15 Lessing (1745—748), în Hamstrasse 5 Schiller, când venise la Lipsca pentru a'şi vedea premiera piesei sale „Die Jung frau von Orleans“ şi atunci şi-a scris şi celebrul său cântec „An die Freude“ (178). Casa unde a avut loc renumita disputatiune între Luther, Karlstadt şi Erk — unde s'a născut Richard Wagner — biserica în care Bach a servit în calitate de cantor — frumoasa pivniţă Auerbach — unde şi azi poţi vedea butoiul pe care a călărit Doctorul Faust, eroul legendar al celui mai mare poet german.

Cât de mult se aseamănă viaţa şi cariera propoarelor cu a singuraticului individ, o vezi atunci când călătoreşti mult şi faci studii şi comparaţii. In tocmai cum individul — ori care i-ar fi cariera — îşi poate câştiga în mod durabil încrederea oamenilor şi-şi poate asigura o viaţă mulţumită, dacă are ca baza a tuturor acţiinlor sale, munca şi cinstea sau dacă vrem să-i zicem munca cinstită acelaş lucru se repetă în mare în viaţa popoarelor.

Acuma înţeleg de ce ştiinţa, comerţul, industria, arta germană ameninţa înainte de războiu să cucerească lumea întreagă: Pe nici un teren n'am simţit aşa de dureros depărtarea între noi şi poporul german ca tocmai pe acest teren al muncei. Ce munca extraordinară disciplinată, sistemizată, punctuală vezi în spital, clinici, universităţi, bănci, prăvălii şi instituţiuni de tot felul private sau de Stat şi câtă încredere în raporturile dintre oameni, căci cuvântul dat e sfânt şi simţul de onoare cu toate efectele antimorale ale războiului, face parte integrală din caracter.

Mai am observat un lucru grandios aici şi cărula la noi nu se dă destulă importanţă. In nici o ţară din lume nu se cultivă aşa voinţa şi nu s'au scris atâtea cărţi despre educarea voinţei ca în Germania. O nouă mică broşură a lui Theraliv Mann. Auf den Willen Kommt es an apărută numai acum 3 săpt. în 100.000 exemplare, e deja epuizată. Germania de azi care suferi o cumplită umilire şi ferbe de ură şi dor de răsbunare, de mentalitate (exceptând bineînţeles comuniştii) absolut monarchistă în sensul filozofiei lui Nietzsche, crede că numai în individualităţile puternice („Ultramensch“). zace soarta popoarelor în timp ce în mod regretabil se pune în socoteala Franţei toate suferinţele de azi, uitându-se cu totul aici în Germania, că şi în ţările învingătoare aspectul vieţei e cu totul altul decât cel din 1914.

Halle 923.

Dela Consiliul de Războiu

Procesul sublocot. Miss Oscar

Sâmbătă dimineata s'a judecat de către Consiliul de Războiu al Corp. 6 Arm. procesul sublocot. Miss Oscar din Regimentul 16 Infanterie, acuzat de falş în acte publice, delict prevăzut de articolele 125 C. P. combinat cu 252 C. I. M.

Comisia de judecată a fost presidată de către dl Colonel Petrovici, acuzarea susţinută de Căpt. Vlădescu şi apărarea reprezentată prin avocatul Angelo Stătescu. Printre martorii apărării a fost şi dl Col. Roman fostul comandant de Regiment al acuzatului.

Terminându-se desbaterile Consiliul de judecată, după o lungă deliberare aduce o sentinţă prin cari acuzatul Sublocotenent Miss Oscar este achitat cu unanimitate de voturi.

CITIŢI „INFRAŢIREA“

ABONAMENTELE
pentru ziarul
„Infrăţirea“
se primesc cu

Lei 180 anual
Lei 90 pe 6 luni
Lei 45 pe 3 luni

Pentru autorităţi, bănci şi societăţi

Lei 240 anuul
Lei 120 pe 6 luni
Lei 60 pe 3 luni

RECLAME

Se primesc pentru ziarul „INFRĂŢIREA“ la Administraţie Str. I. Maniu No. 3. şi prin toţi Agenţii şi Agenţiile de publicitate

Se primesc reclame scrise şi în limba maghiară şi germană pentru care avem traducători speciali

Preţuri reduse

Toţi cari vor face reclamă pentru vânzări cumpărări vor avea posibilitatea să constate marele avantaj.

Se pot transmite reclame si prin telefon: 952

Institutul de Arte Grafice, Editură şi Librărie „CARTEA ROMÂNEASCĂ“ Cluj, Calea Dorobanţilor No. 14—16. Telefon: 202.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul III. ◆ No. 732 — 8 PAGINI ◆ UN LEU ◆ 8 PAGINI — Vineri 23 Februarie 1923

Infrăți

74 „Transilvania Nr. de schimb Sibiiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN pentru autorități . 240 L.
PE 1 AN . . . . . 180 L.
PE 6 LUNI . . . . . 90 L.
PE 3 LUNI . . . . . 45 L.

Spre normalizarea financiară

Cu prilejul votării legii de unificare a impozitelor directe.

Legea unificării impozitelor directe după amendamentele admise de Senat, a fost depusă din nou pe birourile Camerei pentru a se discuta modificările ce i s'au adus. Deși legea este supusă iarăși discuțiunilor Camerei, unde fusese odată votată, totuși o putem considera ca pe deplin înfăptuită.

De sigur, că întreaga operă legislativă la realizarea căreia Adunările Naționale Constituante, lucrează cu multă intensitate, prezintă deosebit interes pentru consolidarea țării.

Dar, dacă privim starea noastră generală din prezent în raport nu numai cu cerințele imediate, ci și cu cele din viitor, vom ajunge la concluzia că realizarea unificării impozitelor directe, constituie cel mai mare pas în vederea normalizării vieței statului.

In adevăr, dificultățile întâmpinate astăzi în calea refacerei, se datoresc în cea mai mare parte situației precare financiare în care ne sbatem de la războiu încoace.

Solvabilitatea statului român pe piețele streine suferă tocmai din pricina dezordinei financiare, din năuntru pe care guvernele trecute n'au făcut decât s'o accentueze. Nu puteam de loc să constatăm ameliorări simțitoare în această privință, atâta vreme cât finanțele țării se sprijineau pe un budget neechilibrat, ale cărui cheltueli de cele mai multe ori întreceau venituri le.

Era o anomalie nepotrivită nici cu nevoile publice și nici cu principiile unei sănătoase politici financiare. In asemenea condițiuni se impuneau noui directive orientate mai solid și mai corespunzător situației. Crearea veniturilor statului în felul de până acum pe lângă că nu putea să corespundă nevoilor budgetare, dar izbea chiar în dezvoltarea din punctul de vedere economic, fiindcă în toate ramurile de activitate se întâlnea o vădită nesiguranță. Din această cauză producția națională stagna, ceia ce în mod evident atrăgea după sine discreditul financiar în fața streină tății.

Legea unificării impozitelor directe, alcătuită, după lungi studii și numai în limitele cerințelor statului, are menirea să pregătească noui perspective situației noastre financirae.

Fără să apese prea mult capacitatea de plată a contribuabililor, nouile impozite vor asigura țării resursele financiare de care are nevoie în dezvoltarea ei. Acum un an la venirea actualului guvern la putere, partidele de opoziție, după cum le este obiceiul, răspândeau în chip tendențios versiunea că liberalii nu-și vor ține făgăduiala de a modifica reforma fiscală. Zadarnic li s'a spus că o modificare a legei Titulescu ar putea să conducă la rezultate pozitive numai făcută în limitele nevoilor statului, ceia ce impune un amănunțit studiu. Fiindcă nu se putea cere sacrificii din partea contribuabililor atât timp cât nu se cunoșteau încă nevoile financiare impuse de noua organizație a țării reîntregite.

Astăzi, după un an în timpul căruia d-l Vintilă Brătianu ministrul de finanțe și-a dat seama de cerințele operei de organizare și consolidare a statului, guvernul dă țării legea de care are nevoie. Dar, rezultatele ei nu vor fi simțite numai din punctul de vedere financiar. Cetățenii României Mari, trăiți până acum sub patru regimuri diferite, vor avea de aci încolo prilejul să contribuie toți sub imperiul aceleași legi la consolidarea țării reîntregite. Faptul acesta va trezi, de sigur, și mai puternic în toată lumea conștiința obligațiilor cetățenești față de aspirațiunile neamului românesc.

Avem noi o literatură națională?

— Cu prilejul unei anchete —

O revistă din București „Facla Literară", a întreprins o anchetă invitând pe scriitori să răspundă la următoarea întrebare: Pentru ce noi, românii, nu avem o literatură națională și cum s'ar putea remedia acest neajuns? Și pentru a ușura oare-cum sarcina de a răspunde a scriitorilor, numita revistă crede necesar să le dea și câteva instrucțiuni dintre care mai ales următoarea meritâ să fie relevată: „Neamul nostru n'a dat până acum nimic de seamă, nici pe tărâmul artelor, nici pe cel literar".

Astfel fiind pusă întrebarea și însoțită fiind deasemenea instrucțiuni, ne-am fi așteptat ca scriitorii, în răspunsurile trimise, să respingă toți afirmația făcută de inițiatorul anchetei cum că noi, românii, n'am avea o literatură națională.

Afară de două răspunsuri însă, al domnului Liviu Rebreanu și al domnului Vasile Savel, toate celelalte se silesc să explice de ce neamul românesc n'a ajuns să creieze nimic de seamă pe tărâmul literaturei și totdeodată să indice și mijloacele prin care s'ar putea stimula energiile creatoare ale scriitorilor români.

Iată ne, prin urmare, fără literatură, rămânând ca totul să înceapă dela ceea ce scrie domnul Lucian Blaga sau domnul Camil Petrescu. In clipa aceasta de grozavă întrecere între popoare, când fiecare caută să-și exagereze însușirile și să provoace atenția și admirația lumei, noi venim să ne înfățișăm ca un popor care n'a ajuns încă să aibe o literatură națională.

Și totuși, orice ar crede inițiatorul anchetei, avem o bogată literatură națională în fața căreia se poate închina până și d-l Blaga și cu care putem păși și dincolo de hotare.

Pentru aceasta însă ne trebuie și puțină mândrie națională, mulțumită căreia am ajunge să acordăm mai multă prețuire lucrurilor pe care le avem.

Căci înainte de a cere să ne prețuiască lumea, trebuie să învățăm a ne prețui noi înșine.

Nu vrem nici trufia maghiară care-și plimbă marfa prin toate colțurile Europei, dar nici halul de modestie în care se pare că ne lăsam să cadem tocmai în ceasul când ni se cere să forțăm atenția lumei îndreptând-o cât mai des asupra însușirilor noastre naționale.

Serbare cercetășească

Harnicii cercetași ai cohortei „Fântânele" au dat Sâmbătă, o reușită serbare, pentru mărirea fondurilor de excursii.

Din programul mult variat, reținem: corurile dirijate de d-nul prof. Vulpescu și de cercetașul E. Lazăr. solo din vioară a dlui I. Petruca cu acompaniamentul cercetașului Buhescu, producția la pian a cercetașului Tripon și recitările cercetașilor E. Simu și V. Popa. Dl Comandant Iliești, a condus cu mult succes, equipa de gimnastică a cercetașilor, în care s'a distins cercetașul Rusu. Programul serbărei sa încheiat cu dansurile naționale, conduse de dl Gh. Suciu.

La frumoasa serbare, a luat parte o mare parte a intelectualilor din Cluj.

M. B.

Ocupațiunea Ruhrului și rezistența germană

Ce urmăresc conducătorii Germaniei.

Imediat ce Franța s'a decis să ocupe regiunea Essenului, guvernul german crezând că va intimida pe Aliați a proclamat dorința de rezistență.

In urma acestei împotriviri Franța a fost nevoită să-și întindă ocupațiunea, conform cu cerințele nouei situațiuni.

In loc de a ocupa numai Essenul, regiune mai ales metalurgică, armata franceză a ocupat întreaga regiune carboniferă, înaintând în interiorul Germaniei pe o distanță de 50 de kilometri și înconjurând tot bazinul Ruhrului.

Venite la început să protejeze misiunea technică și să-i ușureze lucrul, trupele franco-belgiene au trebuit apoi să se instaleze în întreaga regiune carboniferă.

Guvernul german a căutat să provoace greva generală, împiedecând când predarea cărbunelui, transporturile controlul minelor, mersul regulat al băncilor și al serviciilor; așa încât guvernul francez a fost silit să ia măsuri contra acestei propagande .

Și se vor mai ivi încă desigur multe dificultăți guvernului francez din partea conducătorilor germani, care speră să descurajeze opinia publică franceză asupra foloaselor ocupațiunei Ruhrului.

*

Exploatarea Ruhrului reprezintă în adevăr o muncă considerabilă. — Bazinul întreg cere munca a nu mai puțin de jumătate milion de lucrători și cinci mii de inginer. Conducătorii Germaniei au caiculat că dacă personalul nu ar lucra, dacă drumurle de fer nu ar circula, dacă băncile n'ar mai efectua plățile ar rezulta o dezordine imensă și chiar turburări. Potentații care stă pânesc astăzi Germania nu se îngrijesc decât de bogățiile și puterea ei; situația maselor populare le e indiferentă.

*

Cancelarul Cuno și partizanii săi au intenția să lupte până ce ar reuși să provoace o mișcare populară sau o revoluție, cu rizicul de a-i înlătura dela conducere.

In fond proectele lor conțin același vechiu spirit de violență pe care-l denunța Heine compatrioților săi. Berlinul conduce poporul german la mizerie și anarchie, aruncând responsabilitatea asupra Aliaților și ocupațiunei Ruhrului.

Sprijinul pe care-l caută Germania în agitațiunile din Orient.

Acest aspect psichologic al politicei conducătorilor Germaniei se complică prin concepția greșită ce o au ei despre impresiunea ce are s'o producă în Europa, ocupațiunea regiunei Ruhr.

Germania a voit să obție în special sprijinul opiniei publice engleze, căutând să aibă diferite pretexte, pentru a o atâța contra Franței.

Tentativele ei au dat însă greș, deoarece atât guvernul cât și publicul britanic recunoaște că acțiunea Franței e legitimă.

In afară de opinia britanică și de cea americană, Germania mai are speranță în agitațiunile din Europa orientală.

Ceia ce s'a petrecut la Memel, unde Lituanienii au atacat garnizoana franceză este un fapt caracteristic. Modul cum sunt privite.

Evenimentele din Ungaria și din Rusia de către presa reacționară germană, arată că Germania păstrează încă speranțe și din partea acestor țări.

Rezistență pasivă mai întâi, apoi războiu administrativ, surescitarea elementelor naționaliste și la nevoie chiar deslănțuirea elementelor revoluționare, nimic nu lipsește politicei conducătorilor germani.

In 1914, Imperiul german a voit să domine lumea, dar a pierdut în 1918 războiul. Din 1918 până în 1923, Germania n'a căutat decât să se eschiveze consecințelor înfrângerii și să prepare revanșa.

Ea a început prin a nega că a fost învinsă, a căutat să-și decline responsabilitatea rezboiului prin o propagandă scandaloasă, s'a eschivat controlului impus de Aliați, a favorizat organizațiunile militare secrete, a întreținut sentimentul militarist și spiritul pangermanic, în sfârit s'a opus continuu să-și achite reparațiunile, prevăzute în tratat.

Tentativa de astăzi a Germaniei reprezintă bătălia supremă, împotriva tratatului de la Versailles.

De aceia săptămânile care vor urma vor fi din cele mai însemnate nu numai pentru pacea Franței, ci pentru pacea atât de necesară tuturor popoarelor.

Mişcarea culturală, teatrală, literară, artistică

Mişcarea culturală şi artistică în jud. Bihor

Şezătorile culturale. Teatrul Bibliotecei populare. Incurajarea revistelor româneşti din Oradea-Mare. O Universitate la Oradea-Mare

Continuăm azi cu publicarea rezultatelor anchetei noastre în Bihor.

Pe teren artistic Oradea-Mare a câştigat foarte mult prin ridicarea monumentelor despre care vorbeam în numărul trecut, monumente realizate prin grija şi sprijinul dlui ministru Moşoiu.

Şezători culturale

Incă din primii ani ai unirei, la iniţiativa dlui general Moşoiu s'a început arganizarea de numeroase şezători artistico-culturale prin satele Bihorului şi prin Oradea-Mare.

In afară de şezătorile organizate direct de dl general Moşoiu prin diferite săli din Oradea cu concursul intelectualilor din oraş şi de multe ori cu concursul diferiţilor artişti şi conferenţieri din Cluj sau Bucureşti aduşi de d-a la Orade, dl general Moşiu a susţinut şi a încurajat cu toate mijloacele de care dispunea, toate şezătorile, concertele reprezentaţiile de teatru româneşti, asigurându-le astfel frumoase succese.

Pe lângă aceasta în diferite sate din Bihor s'au pus bazele a numeroase săli de lectură biblioteci populare etc.

Aceste biblioteci au fost formate din donaţiunile societăţei Orădene în urma apelurilor calde făcute de dl ministru Moşoiu, care personal a făcut însemnate donaţii în cărţi şi bani.

O Universitate la Oradea Mare

Una din marile lipsuri culturale de care se resimte foarte mult nordul Ardealului este fără îndoială lipsa de şcoli superioare româneşti. Această lipsă de şcoli româneşti superioare este cu atât mai dăunătoare culturei româneşti din această regiune cu cât numărul liceelor ungureşti şi evreeşti este mult superior numărului liceelor româneşti.

Locuitorii satelor Bihorului sunt de multe ori forţaţi să renunţe la trimiterea copiilor la liceele româneşti din cauza marilor distanţe care-i desparte de acestea licee nu mai vorbim de absolvenţii de liceu care renunţă la continuarea studiilor la Universitate din cauza depărtărilor la care se găsesc Universităţile întrerupându-şi astfel cursurile şi mărind numărul funcţionarilor. Acestea motive de ordin naţional şi cultural a făcut pe dl ministru general Moşoiu să se gândească la necesitatea înfiinţărei unei Universităţi la Oradea Mare.

Această iniţiativă a fost primită cu foarte mare bucurie de întreg Bihorul, iar dl ministru Moşoiu a promis că va face tot ce-i va sta în putinţă ca această mare necesitate culturală pe care o simte tot Ardealul de nord şi vest să fie îndeplinită.

Ploaie de miniştri

O statistică apărută în „Reclams Universum", arată cât de repede se schimbă azi miniştri în Germania faţă de trecut. Bismarck a influenţat aproape 30 de ani ca ministru destinele Germaniei.

In cei patru ani dela instituirea republicei germane s'au uzat 294 de miniştri în diferitele state ale Germaniei, dintr eaceştia 73 de redactori şi scriitori 63 de secretari de corporaţii, 62 de juristi, 21 comercianţi, 16 lucrători metalurgişti 12 agronomi, 11 profesori, 6 instituitori, 6 lucrători lemnari, 6 industriaşi, 5 birtaşi, 5 tipografi, şi apoi cifre mai mici din alte diferite profesiuni. Afară de aceşti 294 miniştri încă un mare număr de funcţionari superiori au fost smuişi dela slujba lor.

CURIERUL SPECTACOLELOR

TEATRUL NAŢIONAL

Joi, 22 Februarie 1923 „Cafeneaua cea mică".
Sâmbătă 24 Februarie „Cinematograful".
Duminecă 25 Februarie (matineu) „Stane de piatră".
Marţi 27 Februarie „Fetiţa", cu dnii Zaharie Bârsan, Stănescu-Papa, Neamţu-Ottonel, N. Dimitriu, Al. Ghibericon, Virgil Vasilescu şi dnele Jeana Popovici-Voina, Ec. Stănescu, Nat. Ştefănescu, Miriam, Landry, etc.

*

Se repetă „Cavalerul Vloia" piesă originală în 4 acte, care se va juca împreună cu „Nodul Gordian" comedie într'un act de V. Al. Jean.

Vasile Lucaciu şi „România Junâ"

In capela românească din Viena, în ziua de 13 Februarie a. c. s'a oficiat un parastas pentru părintele Vasile Lucaciu.

Frumoasa iniţiativă a pornit dela societatea academică social-literară „România Junâ" care poartă cele mai frumoase amintiri dela fostul ei membru Vasile Lucaciu, care a luat parte activă în viaţa acestei societăţi, al cărei semicentenar e sărbătorit anul acesta de întreaga ţară.

Părintele Vasile Lucaciu, a fost cel mai fanatic membru al vechei societăţi studenţeşti din Viena, căci întotdeauna — în momentele cele mai mari ale neamului — el purta cu mândrie la piept panglica tricoloră cu emblema aurită a „României June".

Aşa l-au văzut prietenii la Viena, când cu memorandul, în întrunirile entuziaste din ţară în timpul neutralităţii, la Roma, Paris şi în propaganda de peste Ocean.

Astăzi „România Junâ" a adus adâncul ei prinos de recunoştinţă marelui luptător naţionalist din Şişeşti, care va sta cu cinste între Avram Iancu şi Nicolae Bălcescu.

Parastasul din capela românească din Viena a fost oficiat de către dr Veronca şi dr Procopovici, ambii membrii ai „României June".

Deasemeni la sediul societăţii s'a ţinut o frumoasă conferinţă de către dl Ion Gheţie, care a pus în evidenţă sufletul larg al marelui luptător Vasile Lucaciu, simbol de credinţă, de iubire de ţară şi neam, de abnegaţie nobilă şi superbă.

Au mai vorbit dnii general Boeriu, dr Ilie Lazăr şi dr Isăceanu.

N'avem decât cuvinte de laudă pentru activitatea culturală legată strâns de respectul pios faţă de marii noştrii cărturari, activitate rodnică desfăşurată de către „România Junâ" care sub conducerea inimosului ei preşedinte, a pornit din nou pe drum luminos, întipărit de genialul ei întemeetor M. Eminescu şi străbătut de-atâtea legiuni idealiste, şi cei mai de seamă reprezentanţi ai scrisului şi ai cugetării româneşti.

Coresp.

ECOURI

Exagerare sovietică

Rusii ţin morţiş să se prezinte în orice direcţie în altfel de cum s'ar fi condus diplomaţii ţarişti. Activitatea lor în afară de hotarele republicei e aşa de ciudată, de originală, încât nu sunt departe de a fi ridiculi. Imobilul ambasadei ruseşti la Viena a fost reclamat de către reprezentantul bolşevic, Schlichterer.

Acest diplomat de speţă nouă ca să fie sigur că nu va fi refuzat trimite pur şi simplu un ultimatum guvernului austriac, declarând că Rusia sovietică ar rupe relaţiile diplomatice cu Austria în caz când aceasta nu i-ar pune la dispoziţie palatul cerut.

✕ FOIŢA ZIARULUI „INFRĂŢIREA" ✕

Osvald Spengler şi socialismul prusian

— O nouă formă a pan-germanismului —

II.

„Franţa ca şi Italia, n'a cunoscut niciodată o împărţire naturală în classe, corespunzând instinctului naţional, chiar înainte de 1789, spune Spengler.

Anarchia socială era regula. Ecsista grupuri de privilegiaţi de toate felurile şi de importanţă diferită, fără a fi între ele raporturi sociale determinate.

E suficient să ne gândim la noblеţa magistraturei care există alături cu cea a curtei, la abaţi, fermieri generali, la diferenţele între marii burghezi din oraşe. Spiritul curat francez al egalităţei s'a manifestat totdeauna foarte limpede prin incapacitatea de a crea o ordine erarchică.

In Anglia, nobilimea a ajuns o nobilime bazată pe bogăţie; în Prusia a devenit nobleţă militară. Nobilimea franceză n'a cunoscut niciodată această unitate socială. Revoluţia engleză era îndreptată împotriva statului, cu alte cuvinte împotriva regimului „prusian" în biserică şi viaţa publică; revoluţia germană contra regimului „englez", bazat pe deosebirea între bogat şi sărac care pătrunsese în Germania în veacul al XIX-lea cu industria şi comerţul şi devenise centrul tendinţelor antiprusiene şi antisocialiste. Singura revoluţia franceză nu s'a ridicat contra unui regim străin ci contra ordinei în general: asta înseamnă democraţie la francezi".

Aceiaşi opoziţie manifestată în ideile politice ale englezilor şi prusienilor apare şi în concepţiile lor economice. Instinctul de pirat al unui popor trăind pe o insulă concepe viaţa economică ca o luptă pentru pradă.

Scopul este crearea de bogăţii individuale, lupta în contra concurenţii private, dominarea raporturilor de ofertă şi cerere — şi nu desvoltarea bogăţiei naţionale după un plan stabilit. Aceasta ar determina natura vieţei economice engleze. Lupta între industriaşi şi lucrători se învârteşte dela mijlocul veacului trecut în jurul mărfei „muncă", pe care unii vor s'o cumpere cât mai eftin şi alţii vor s'o vândă cât mai scump. Termenul „libertatea muncei" pleacă dela o concepţie economică de piraţi. Concepţia prusiană, reclama reglementarea schimbului de către stat, care destinează comerţului un rol subordonat şi nu dominant.

Greşala lui Marx, spune Spengler, a fost că a transformat opoziţia de instinct dintre cele două rase anglo-saxone în opoziţie materială a două classe, atribuind proletariatul ideia prusiană a socialismului şi burgheziei ideia engleză a capitalismului. Marx raţionalá *l'anglaise*. Teoria celor două classe opuse nu poate fi aplicată decât unei ţări de piraţi, a cărei viaţă economică se desvoită după schema : jefuiţi şi jefuitori.

Etica lui Marx e tot de provenienţă engleză, şi deci de origină teologică. Termenii socialism şi capitalism corespund binelui şi răului în această religie ireligioasă. Burghezul e diavolul muncitorul ingerul acestei noui mitologii. Pentru Marx munca e o marfă. Industriaşul vinde marfa „bani" şi muncitorul marfa „muncă". Egoismul de classă e ridicat la rangul de principiu. Statul nu are ce căuta în lupta dintre classe care nu se poate isprăvi decât prin victorie sau înfrângere, prin dictatura unuia din cele două partide. Marx vrea să înlocuiască dictatura partidului capitalist adică a „răului" prin dictatura proletariatului, a „binelui". Alte posibilităţi nu există pentru dânsul.

Dimpotrivă Statul prusian — socialist, după Spengler — este deasupra binelui şi răului, fiindcă este poporul întreg, şi fiecare din cele două partide nu-i decât o minoritate care serveşte cauza comună. Lucrătorul se simte mai de grabă funcţionar decât negustor şi acelaşi e şi sentimentul industriaşului

Şi concepţia proprietăţei e diferită. Totuşi ideia că proprietatea e puterea apropie concepţia engleză de cea prusiană, opunând-o celei franceze şi italiene. Omul faustian nu apreciază proprietatea decât dacă-i productivă.

Proprietatea n'are farmec pentru dânsul decât dacă exercită o acţiune dinamică.

In faţa acestei concepţii energice a proprietăţei sta un nou ideal făurit de Renaşterea italiană şi de Franţa: idealul rentierului. Obiectul aviditătii acestuia nu-i acţiunea ci folosirea. Nu aspiră la posesiunea a „tot", ci a „atât" cu cât se poate trăi. Condottierii nu apreciau bogăţiile lor decât în măsura în care le îngăduia să se bucure de cultura trândavă a veacului. Banca Medicişilor nu ambiţiona stăpânirea pieţei mondiale. Nobleţa franceză de la Versailles era domirată de sentimentele Renaşterii. Cultura ei nu era dinamică.

Aristocraţia veacului al XVIII-lea era contrariul viu al nobilimei engleze şi prusiene active şi cuceritoare. Marele senior de la 1750 era precursorul burghezului de la 1850.

Chestiunea care se pune e următoarea : economia mondială va fi o exploataţie sau o organizaţie mondială ? Universul va fi exploatat după metoda socialistă sau capitalistă. Trebue de răspuns acestei întrebări căci se pune în fiecare stat.

Lupta dirtre socialiştii şi conservatorii germani, Spengler o consideră ca datorită unei simple neînţelegeri, unii ca şi alţii fiind partide esenţial prusiene, opuse nu unul altuia ci principiului economic englez, zis „capitalist".

Intr'un stat care suprimă deosebirea dintre muncitor şi funcţionar dând fiecăruia posibilitatea de a se ridica dela o muncă manuală inferioară, la funcţia de administrator al vieţei economice, scopurile conservatorilor şi proletarilor trebuesc să fie aceleaşi, dacă în fruntea statului e un şef capabil.

Lupta dintre socialiştii şi conservatorii muncitori, e nebunească, spune Spengler, căci spiritul prusian nu-i altceva decât socialismul.

Marxismul şi egoismul de classă au împiedecat până acum înţelegerea muncitorilor socialişti şi a elementelor conservatoare, dându-le o falsă noţiune a socialismului. Acum nu ne mai putem îndoi asupra identităţii scopurilor ambelor partide. Spiritul prusian (preuntem) şi socialismul trebue să se unească pentru a combate împreună concepţia engleză care otrăvise şi paralizase viaţa germană. Trebue de ales între idea prusiană şi engleză, între socialism şi capitalism, între Stat şi Parlament.

(Sfârşit)

Cazul dela Aleşd
şi insinuările „Patriei“

In No. său de Marți, 20 Februarie, foaia partidului național se înduioșează asupra soartei țărănimii din Aleșd, despuiată de rapacitatea bogătașului Dr. Iacob. Vina acestei nefericiri e, firește, deputatul cercului. d. N. Bănescu, pe care zeloșii apărători ai moralei publice îl întreabă ce face, cainand pe bietul d. Primar, victima invidiei regătene. D. Bănescu a făcut „promisiuni solemne“, țărănimea l-a rugat să intervină, trimite delegațiuni la București, se plânge la toată lumea, și nu se isprăvește nimic. Deputatul se „desinteresează“. „De câteori a interpelat în Parlament? — întreabă foaia curajului civic al dlui Maniu.

Insinuările grosolane ale „Patriei“ nu merită onoarea unui răspuns. Pentru cetitorii noștri din Bihor fixăm următoarele lucruri.

D. Bănescu n'a așteptat să vină sătenii să-l roage. El a fost în comune în momentul chiar în care infamia se săvârșia. A destituit din comisia locală pe fratele împroprietăritului ad-hoc, a prevenit comisiunile superioare și așteaptă dreptatea, pe calea indicată de legi Chestiunea e azi la Comitetul agrar din București, unde s'a dat de știre. Și dacă dreptate nu s'ar face, d. Bănescu a dovedit că știe s'o reclame.

Este însă un lucru pe care d. Bănescu nu-l admite, fiind-că dânsul n'are mentalitatea partidului național: și anume instalarea în locul primului parasit, a unui al doilea, care vânturа azi lumea nu de dragul sătenilor, ci de dragul „procentelor“ ce a avut grijă să-și asigure, sub cuvânt că le aduce oamenilor moșia. Și pentru exploatatorii de orice speță d. Bănescu hrănește un nemărginit desgust.

Dar, pentru a încheia, am vrea să știm câte interpelări au făcut deputații dlui Maniu, cari au înșelat pretutindeni lumea cu aiurările lor? Cum apără deputatul de Hida interesele alegătorilor săi? Aceștia vin tot la d. Bănescu ca cei dela Sân-Craiu, unde 18 inși au deposedat, cu concursul dlor Hațiegan și Tămaș, întreaga comună. Și deputatul de Aleșd le-a făcut dreptate. Și alții, din toate părțile, vin la dânsul și pe toți îi ascultă.

Dar, vezi, câte se îngrămădesc la d. Bănescu cer vreme; și una câte una, ajung toate la capăt. In mijlocul trândăviei „naționale“, ce poate face un om? Mai săriți și d-voastră la treabă, naționali îmbuibați, măcar acum, după ce v'ați asigurat fiecare palatul și huzuriți în belșug!

Controlul devizelor
O lege care va aduce ameliorarea valutei

In ultima ei ședință, Camera a votat proectul legei pentru vânzarea și controlul devizelor. Fără îndoială că importanța acestei știri nu va scăpa nimănui, cu atât mai mult, cu cât este vorba de luarea unei măsuri în vederea ameliorării valutei.

In legătură cu aceasta, se știe că nu de mult, dl Vintilă Brătianu ministrul de finanțe convocase pe marii financiari din Capitală la Banca Națională pentru a discuta măsurile ce trebuiesc de luat cu scopul de a îmbunătăți starea financiară.

După discuțiunile urmate atunci s'a ajuns la convingerea generală că scăderea leului se datorește și speculațiunilor asupra devizelor. In adevăr, de oarece la noi nu există o bursă a devizelor, fiecare până acum era liber să facă operațiuni de bursă fără nici un control, din care cauză devizele erau speculate, în mod nepermis, ceea ce contribuia la scăderea valutei noastre.

Prin legea votată, se va permite operațiunile de devize numai comercianților, care vor fi dovedit că în adevăr în exercitarea profesiunei lor au nevoe să cumpere devize. In acest scop s'a înființat un oficiu central de control în care vor figura reprezentanții Camerei de comerț, a Băncei Naționale și a Ministerului de finanțe, — care va exercita cel mai riguros control asupra operațiunilor de devize.

In cercurile financiare, votarea acestei legi a produs cea mai bună impresiune, întrucât convingerea este că prin mijlocul acesta vom putea ajunge la îmbunătățirea valutei.

Insinuările „Patriei“
In jurul alegerei de la Ighiu

Alegerea de la Ighiu a dat prilej partidului național să-și pulе în practică învechitele lui manopere electorale. Coloanele „Patriei“ sunt din nou pline de tot soiul de lamentațiuni și neadevăruri, lansate cu scopul de a crea atmosferă favorabilă candidatului partidului național.

Astfel în numărul de eri oficiosul dlor Maniu și Vaida publică o serie de amănunte referitoare la felul cum decurge campania electorală de la Ighiu. Pentru a nu da seama de temeinicia lor, este suficient să desc idem colecția „Patriei“ din timpul campaniei electorale pentru alegerile generale de anul trecut și vom constata că cele ce se publică astăzi nu sunt decât o fidelă reproducere a insinuațiunilor debitate atunci.

De astfel acesta este singurul mijloc rămas partidului național de a-și ascunde nepopularitatea lui în fața masselor electorale.

Căci, astăzi mai mult ca oricând fiecare alegător ardelean își dă seama de greșelile politice ale partidului național. Pe lângă guvernarea d-lui Vaida în timpul căreia țărănimea din Ardeal n'a avut de loc posibilitatea să-și vadă îndeplinite deziderатele ei, se mai adaugă și o întreagă serie de greșeli politice făcute de partidul național în ultimul an.

•

Ziarul „Patria“ se plânge că guvernul exercită ingerințe în vederea de a-și asigura reușita candidatului său, faptul însă este cu totul neexact, fiindcă țărănimea din Ardeal pretutindenea e pătrunsă de adevărul că singur partidul liberal a realizat o operă de întărire și de sprijinire a intereselor țărănești. De ar fi să citâm numai aplicarea reformei agrare dincoace de Carpați și este deajuns pentru a crea partidului liberal un titlu la recunoștința lumii rurale din Ardeal.

Acuzațiunile pe cari partidul național le aduce guvernului cu prilejul alegerii dela Ighiu, sunt făcute în scopul de a salva prestigiul partidului de o rușinoasă înfrângere electorală.

Adevărul despre prigonirea maghiară din Tg.-Mureș
Desmințirea calomniilor presei maghiare împotriva primarului Dandea.

Foarte frumos din partea confratelui „Keleti Ujsag“, că nu s'a mărginit să înregistreze numai atacuri la adresa oficialității române, ci a găsit de cuviință să aducă la cunoștință și cuvântul părții atacate. Până acum, e mai bine de o lună de atunci, toată presa maghiară a atacat în cel mai josnic mod pe domnul Dr. Emil Dandea, primarul Târgu-Murășului, învinuindu-l că oprimă populația maghiară. Nici unul însă dintre ziarele maghiare n'a găsit de cuviință să dea cuvânt și celui atacat, ci au continuat insultele într'un chip neobișnuit în presa cum se cade.

In numărul său de astăzi, după ce l-a atacat pe primarul Dandea la fel ca celelalte ziare maghiare, a găsit cu cale să publice și declarațiunile celui atacat. Dăm și noi aceste declarațiuni pentru edificarea publică.

„Ce e adevărat, a întrebat ziaristul maghiar, din versiunile, că dv. prigoniți sistematic în consiliul comunal pe funcționarii unguri?“

— Dacă socotiți ca pe o prigonire faptul, că stărui în aplicarea și în spiritul legii, în acest caz îmi însușesc accepția inpopulară a acestui cuvânt. Funcționarii trebue să'și dea seamă, că sunt angajați într'un oficiu public român. Admit, că Tg.-Mureș e un oraș unguresc tipic și că funcționarii să se înțeleagă cu publicul în limba maghiară. In fața acestei concepții, eu nu pretind altceva, decât ca funcționarii să ia contact cu statul român în românește. Sunt mulțumit cu foarte mulți funcționari unguri și acelora care își îndeplinesc bine funcția, le dau posibilitatea de a rămânea și mai departe la lucru, chiar dacă acum nu știu românește. Firește, pretind, ca ei să învețe românește

— Ce i adevărat din aceea, că în ultima ședință a comisiei active ați fi scăzut în mod arbitrar membrii comisiei, în defavorul membrilor unguri?

— Protestez împotriva oricărei acuzații de arbitrariu. Și în această privință n'am urmat decât prevederile respective ale legii. Regulamentul comunal prevede, că în afară de membrii oficiali, comisia administrativă nu poate număra decât zece. Constatând că acest număr a fost depășit, am suprimat doi membrii prin votare. N'am ce face, dacă sorții au căzut pe un membru ungur și pe unul evreu. Ședințele comisiei administrative nu pot să le țin decât în românește. Mă bazez în privința aceasta pe legea maghiară, care prevede, că limba dezbaterilor comisiei ad-tive e limba oficială a statului.“

D. Dandea a arătat apoi, că revizuirea trecutei activități a primăriei a decretat-o în urma constatării unor neregule dela diversele secțiuni. Astfel, la oficiul financiar au fost numiți ilegal 26 de funcționari, cari au fost recrutați dintre polițiști. Aceștia vor fi concediați cu toții, iar fostului consiliu comunal i-se va cere să despăgubească comuna pentru daunele avute din această cauză timp de patru ani.

Totodată d. primar E. Dandea a desmințit alarma dată de ziarele maghiare relativ la intenția sa de a scoate mozaicurile din sala de ședințe a primăriei.

In urma acestor declarații, publicul este deplin edificat. S'a pus astfel capăt unei campanii, a cărei netemeinicie am arătat-o din primul moment.

O mică lecție
pentru „Ujság“ și pentru toți ungurii cari se simt „apăsați“.

In numărul de eri „Ujság“ dă o lecție domnului Dandea, primarul orașului Tg.-Mureș, despre legea de naționalități a statului ungar. Citează mai mulți paragrafi. cari asigurau pe vremuri și bieților valahi unele drepturi la limba lor națională, în viața municipală și în raporturile cu administrația.

Lecția domnilor dela „Ujság“ e o nemai pomenită îndrăzneală și o dovadă strălucită despre felul cum sunt apăsate drăgutele noastre minorități în România-Mare. A cita legea de naționalități, fuitând să adaogi, că a fost o lege moartă, pe care guvernele ungurești și tișpanii e tutti quanti au călcat-o mereu în picioare și au redus la minimul posibil executarea ei, e într'adevăr ceva mai mult decât îndrăzneală.

„In județele ‚naționaliste‘, — adaogă „Ujsag“ — legile aceste administrative s'au aplicat și în practică“ și aduce drept pildă județele Hunedoara, Sibiu și Făgăraș, unde într'adevăr se validita în câtva și limba română de dragul ..... Sașilor.

Dar, domnilor dela „Ujság“ spuneți, județele Turda-Arieș, Solnoc-Dobâca, Cojocna și altele, n'au fost județe cu majoritate absolută și covârșitoare românească?

Când protopopul dela Ludoș, Nicolae Solomon, a încercat în congregația dela Turda să se folosească de dreptul ce i-l asigură legea de a vorbi românește, nu vă mai aduceți aminte, cum l'ați huiduit? Chiar și în congregațiile altor județe, ce potop de urlete asiatice însoțiau cuvântările cari se spuneau ori încercau să se spună în limba — nu a unei cincimi, cum spune legea Dv. — ci a majorității covârșitoare a populației.

Ați uitat, cum declamați odată cu ne mai pomenită îngâmfare, că aici e maghiar și aerul și pământul și pânea?

Arătați, — cu excepția județelor cari aveau și locuitori Sași, — vre-o comună din cuprinsul Ardealului, unde procesele verbale s'au condus și românește, dlor dela „Ujság“. Arătați vre-un prefect, subprefect, primpretor, pretor, notar comunal, etc., care a primit vre-odată dela cineva petiții scrise românește! Iar fiind vorbă de funcționari de stat și județeni, arătați-mi însfârșit vre-un român ajuns în slujbă de stat sau județeană, sau la căile ferate sau la poștă, pe care dvoastre să nu vă fi silit a-l **„convinge“** că e datorința lui să-și maghiarizeze numele? Și altele și altele!

Dlor dela „Ujság“, așezați vestita „lege de naționalități“ în sertarul redacției. E o lege ciocârtită și nu noi am ciocârtit-o, ci dvoastre. Vreți acum să-i faceți reparații și s'o scoateți în vileag? Dați-i pace! . . . E o osândă, care v'o iscăliți înșivă . . . De mortuis . . . nihil . . .

Dela Societatea de Științe

Societatea de științe din Cluj ține ședință publică Joi, 22 Februarie ora 8 și jum. seara la Institutul de Botanică Generală (Palatul Universității). Se vor face următoarele comunicări:

1. Prof. G. Vâlsan, Distribuția în România a trei animale astăzi dispărute.

2. M. Chiriței escu, Contribuțiuni la studiul biologic al grâului de primăvară.

3. Prof. A. Anghelescu, Asupra unei ecuații cu derivate parțiale.

4. Prof. Dan Rădulescu, Despre spirani, (Comunicarea 15-a).

◆INFORMAŢII◆

Direcţia vânătoarei din ministerul de domenii aduce la cunoştinţa păzitorilor publici de vânat şi crescătorilor cu titluri, în special celor din Transilvania şi Bucovina — cari doresc a ocupa aceste posturi — să se adreseze acestei direcţii specificând şi condiţiile de angajare.

*

La ministerul sănătăţii, muncei şi ocrotirilor sociale se studiază chestiunea înfiinţărei de şcoli muncitoreşti în Valea Jiului şi regiunile industriale miniere din Ardeal şi Banat.

*

D-l de Manneville, noul ministru al Franţei şi d-na de Manneville au sosit la Bucureşti cu Express Orientul.

*

D. Colonel Douglas Capităneanu fost ataşat militar al României la Londra, a fost primit Luni în audienţă de rege.

*

Moldovan croitor de dame.
Piaţa Unirii 10.
2571

*

Uzinele „B'A B I" Werk
RAPAPORT JOZSEF.
Fabrică de mobile de fier-bronz şi căruciore pentru copii. Timişoara, Strada Moţilor N-rul 1.
(1563)

*

In Rusia după ultimele date oficiale, rubla are următorul curs:

1 livră sterlină 142,000.000 ruble; 1 dolar 32,000.000 rublé; 1 fr. francez 2,000.000 ruble; 1 fr. elveţian 5,400.000 ruble; 1 liră italiană 1,120.000 ruble.

Acestea sunt cifrele cotelor oficiale, în schimbul necontrolat; valorile străine sunt şi mai scumpe.

*

Copiii să-i trataţi numai cu pudra Höfer şi crema Baby.
2542—3

*

Comunicaţia pe Dunăre între Germania, Austria, Ungaria şi Bulgaria, a reînceput la 15 Februarie. Vapoarele ce deservesc comunicaţiunea, nu vor acosta în porturile sârbeşti, cehoslovace şi române.

Aceste vapoare vor acosta însă în toate porturile germane, austriace, ungare şi bulgare, începând de la Regensberg până la Rusciuk.

*

In urma dispoziţiei de a se închide localurile la ora 1 noaptea, în Cluj au fost închise 3 cabareuri. Un număr foarte mare de artişti şi artiste au rămas astfel fără ocupaţie.

*

CHAMPAGNE chelner! încă n'ai sosit? cu champagnia Fabricei Szilágyi — „FAVORIT".
2332

A apărut „Ardealul Juridic" No. 4 cu următorul cuprins:

1. Judecătorul Gregorovici necrolog, de Şt. Laday.
2. Consiliul dirigent, de Lazar Bădescu, consilier la Curtea de Apel Cluj.
3. Datorile foştilor supuşi Unguri faţă de cetăţenii maghiari actuali, de Anton Gregorovici, fost judecător la Trib. Cluj.
4. Actualităţi: Legea speculei şi scăderea valutei. Noul cod civil rusesc. Tebue să menţinem Curţile cu juraţi? de Şt L. şi V. M. D.
5. Aplicarea Reformei Agrare în Ardeal. O sentinţă a Comisiunei judeţene Bistriţa cu o adnotare, de R. D.
6. In vederea Unificărei, de Angelo Stătescu advocat, Cluj.
8. Ordonanţe.
9 Jurisprudenţa stabilită de Inalta Curte de Casaţie. Complectul pentru Ardeal şi Bucovina.
10. Unificarea legislativă. Anteproect de lege balneară elaborat, de Dr. Marius Sturza.

*

Cereţi în farmacii şi drogherii numai pudra Höfer şi crema Baby.
2542-2

*

Din cauză că topirea zăpezii se face pe îndelete, se speră că în anul acesta Someşul nu va provoca inundaţii.

*

Comisiunea instituită de ministerul de finanţe pentru studierea baterei unui stoc de monedă metalică s'a întrunit Sâmbătă la Banca Naţională.

Cu această ocazie s'a hotărât ca moneda de 1, 2 şi 5 lei să fie bătută în ţară cu maşinele aduse din străinătate şi cu material indigen.

D. I. Theodoru, directorul general al Regiei Monopolurilor Statului va pleca în curând la Viena pentru a observa la una din monetăriile din acest oraş modul cel mai practic de funcţionare şi a-l adopta în urmă la noi.

*

La ministerul comunicaţiilor, serviciul hidraulic, se lucrează la întocmirea unui proect de lege pentru declararea unei zone libere în portul Galaţi. In acest scop se lucrează şi la proectele pentru lucrările technice necesare acestei zone, precum sunt construcţiuni de bazine, linii ferate, etc.

O comisiune specială se ocupă cu întocmirea unui proect de lege relativ la înfiinţarea de antrepozite şi magazii generale.

*

Adunarea generală a Băncii Naţionale, care urma să se ţină Duminică, a fost amânată pe Joi 22 Februarie, la orele 9 şi jum, dim, din cauză că nu s'a întrunit majoritatea acţionarilor.

*

Se comunică din Sofia că la 20 Februarie şi-a început lucrările comisiunea mixtă sârbo bulgară însărcinată să rezolve diferendele in litigiu, existente între ambele ţări.

Comisiunea se va întruni şi lucra la Belgrad.

Generalul Calafatovici a fost numit secretar general al înaltului consiliu al apărărei naţionale din Jugoslavia.

Acest consiliu are ca presedinte pe Regele Alexandru, iar din el fac parte ministrii de externe, interne şi război, şeful marelui stat-major al armatei şi alţi inalţi demnitari ai statului.

*

Pe baza legii sindicatelor profesionale au dobândit personalitatea juridică următoarele sindicate de muncitori: sindicatul industriaşilor în fier şi metal din Arad şi sindicatul meseriaşilor din industria pielei din Arad.

*

Comisiunea anume instituită la ministerul justiţiei pentru elaborarea unui proect de lege în chestiunea chiriilor a ţinut şedinţă Sâmbătă.

S'au discutat în general unele puncte, necesare de înglobat în lege, în ce priveşte raporturile dintre proprietari şi chiriaşi.

*

Guvernul desminte svonul, că ar intenţiona să retragă din circulaţie, hârtia monetă, oferind înapoi numai 40 la sută.

Svonul a complect falş.

*

Cu ocaziunea balului societăţii femeilor ortodoxe din palatul judeţului s'a luat din greşală o pălărie neagră de velour.

In caz că nu s'ar afla noi servitorii trebăie să o plătim, rugăm persoana care din greşală a dus-o să ne cruţe de o pagubă care ar costa salarul nostru pe o lună depunând'o la portarul Prefecturei.

Servitoriu dela judeţ.

*

Dl Octavian Goga fost ministru, care se află de două zile în localitate, a avut eri o consfătuire cu amicii săi politici din Cluj la locuinţa dlui Oct. Prie.

Convocare

Comitetul despărţământului Cluj al „Asociaţiunii pentru literatura română şi cultura poporului român" va ţine şedinţă Joi, în 22 Februarie la orele 4 p. m. în cancelaria liceului „Regina Maria" (str. Minerva 4) Sunt invitaţi pe lângă membrii comitetului dnii conferenţiari, membrii pe viaţă şi fondatori ai „Astrei".

Grupul de dansatori americani Barossia Björn on Como. şi întreg programul senzaţional de astăzi vor mai rola numai câteva zile la Grădina de Vară „CENTRAL"
2222

Viaţa culturală

Cercurile studenţeşti

Serată literară-muzicală dată la Gherla de către Cercul stud. Someşeni: „G. Coşbuc" din Cluj. Concertul urmat de dans al filialei D e j a S o c. Ocrotirea Orfanilor din război

Sunt puţine societăţi studenţeşti cari în haosul în care au ajuns, nu-şi neglijează rolul ce-l au în viaţa culturală românească. Una, şi doar cea mai conştiinţoasă societate pe terenul propagării culturii naţionale — este acea a studenţilor someşeni din Cluj. Dacă la Dej a obţinut un succes frumos, trebuie s'o felicităm pentru acel obţinut la Gherla.

In seara zilei de 17 Februarie la orele 8 seara, publicul din Gherla s'a convins şi a fost foarte mulţumit de activitatea ce o desvoltă acest cerc şi de reuşitul program ce l-a desfăşurat în acea seară. Cuvântul de deschidere a prezidentului A. Istrate a expus dorinţa acestui cerc de a comunica şi colabora în mod intim cu inteligenţa românească din valea Someşului, ca împreună să lupte pentru luminarea poporului nostru. Cuvântarea d-sale a fost viu aplaudată. Corul cercului a executat câteva piese poporale, cu o deosebită gingăşie şi armonie muzicală. Asemenea au fost bine executate celelalte piese; a plăcut mult publicului, fiind bissată compoziţia domnului Istrate: „La oglindă". Solo de vioară asemenea foarte bine executate. Trebue să ne oprim în special la solo de sopran al doamnei Milea. A executat două cântece poporale cari prin buna lor executare au produs cel mai cald entuziasm în public. Vocea d-sale are un timbru foarte plăcut şi gingaş. Publicul a regretat mult că deşi aplaudată furtunos, n'a mai voit să cânte. „Revolta" a fost bine recitată, emoţionând adânc publicul. Două monoloage au produs hohote de râs. Programul a luat sfârşit cu „corul vânătorilor" din Opera Freischütz — admirabil executat. S'a observat — în general — o conducere bună şi pricepută, precum şi o muncă serioasă, depusă de acei cari au luat parte în program. Dorim ca şi în viitor, acest cerc să viziteze cât mai des oraşelul nostru.

*

Concertul Soc. Ocrotirea Orfanilor din război

In aceeaş seară a avut loc la Dej, concertul urmat de dans al filialei Dej a Societăţii Ocrotirii orfanilor din războiu dat cu preţiosul concursul al dnei Mimi Nestorescu-Vancea dela Opera din Cluj, a dlui G. Şorban, a muzicei reg. 81 Inf. din Dej şi a reg. din Bistriţa. Concertul s'a dat sub patronajul şi în presenţa dnei general Anastasiu. Dintre puntele programului remarcăm pe dna Mimi Nestorescu-Vancea despre al cărei talent vorbesc succesele ce le obţine la Opera din Cluj, solo de vioară şi piesele muzicei militare.

Concertul a reuşit foarte bine, realizându-se o sumă însemnată. Gestul filialei Dej este de dorit să fie cât de des imitat şi de celelalte filiale ca să poată fi cât se poate de ajutoraţi aceşti orfani ai celor jertfiţi pentru ţară.

Felix.

Moartea lui Teodor Burada

La Iaşi încetat din viaţă Teodor Burada, marele nostru etnograf.

Timp de 84 ani — vârsta la care moare — el nu a fost absolut niciodată bolnav.

Burad părăsise de mult magistratura, pentru a se devota muzicei şi cercetărilor etnografice.

Maestru al viorii, colinda lumea, unde mai în fiecare oraş dădea concerte; el îşi îndrepta călătoriile mai cu seamă, prin acele regiuni unde putea găsi ramuri răzleţite ale neamului românesc, pe cari le studia şi asupra cărora publica pe urmă studii instructive şi interesante.

In Ierusalim plănuise construirea unei biserici ortodoxe, unde să se predice în româneşte.

Războiul i a împedecat realizarearea planului.

Era membru corespondent al Academiei Române.

Pe tărâmul literaturii s'a distins cu o admirabilă lucrare „Istoria teatrului în Moldova".

Moartea lui Teodor Burada nu este un doliu numai pentru Iaşi, unde se bucura de multe simpatii — dar un doliu al ţărei întregi.

CURIERUL SPECTACOLELOR

Teatrul Maghiar

Mercuri, Stavarul (Cu concursul Dlui Ştefan Szentgyörgyi. Preţuri obicinuite. Abonament de zi No. 93. C.)

Joi, Preţuri obicinuite. Abonament de zi No. 94. A.)

Vineri, R. U. R. (Premieră. Preţuri de Premieră, Abonament de Premieră No. 35).

Sâmbătă, matineu, Manzul (Reprezentaţie pentru tinerime cu preţuri de tot reduse. Cu concursul Dlui Ştefan Szentgyörgyi, Conferenţiar, Márton Palfi).

Sâmbătă, seara, R. U. R. (pentru a 2 oară. Preţuri obicinuite. Abonament de zi No. 95. B.)

Sâmbăta, noaptea, Madame Nittouche, (Preţuri obicinuite).

Duminecă, matineu. Prinţul Delibab (pentru a 5 oară. Preţuri reduse).

Duminecă, seara Eva (Cu concursul Dnei Lili V. Hegyi şi a Dlui Edmund Sümegi. Preţuri de Premieră. Abonament de zi No. 95. C.)

Duminecă, noaptea Seducătorul (pentru a 7 oară. Preţuri obicinuite).

Luni, R. U. R. (pntru a 3 oară. Preţuri obicinuite. Abonament de zi No. 97. A.)

ULTIME INFORMATII

(PRIN FIR SPECIAL DELA CORESPONDENTUL NOSTRU DIN BUCUREŞTI)

ORA 2 P. M.

INTERNE

Consiliul de miniştri

Consiliul de miniştri, ţinut eri, a hotărât numirea fostului primar al capitalei, dl Corbescu, ca raportor al consiliului pentru pregătirea budgetului fiecărui minister.

Consiliul s'a ocupat apoi cu vacanţa parlamentară admiţând-o până Vineri 2 Martie. Până la această dată se va alege raportorul constituţiei. Consiliul a discutat desfinţarea ministerului artelor şi al lucrărilor publice, apoi a numit o comisiune pentru studierea proiectului depus în cameră referitor la interzicerea străinilor de a cumpăra imobile. Comisia se compune din d-nii Constantinescu, Duca şi Florescu.

S'a discutat chestiunea funcţionarilor publici, hotărându-se adresarea unei cereri către fruntaşii mişcării pentru încetarea agitaţiunilor întrucât guvernul studiază ameliorarea, stării lor.

•

Din cauza lipsei de combustibil uzina de apă, uzina electrică şi tramvaiele şi-au suspendat activitatea. Sunt speranţe că până diseară va sosi combustibilul necesar pentru buna funcţionare.

•

Direcţia închisorilor desminte ştirea că studenţii arestaţi au declarat greva foamei.

▪

Procesul complotiştilor maghiari. — Mărturisirile lui Turoczi

Eri a continuat procesul comlotiştilor unguri. S'a interogat principalul acuzat Turoczi, care a mărturisit că fiind membru al ungurilor cari se deşteaptă a plănuit dela Budapesta complotul contra regelui, dar declară că nici-o dată nu s'a gândit să asasineze pe Regina Maria urmărind numai înlăturarea şefului statului român. A arătat apoi că ungurii cari se deşteaptă sunt în strânse legături cu fasciştii italieni şi organizaţiile naţionaliste germane.

•

In şedinţa de azi a congresului Uniunei Evreilor Pământeni, dl Horia Carp citeşte referatul relativ la înfiinţarea unei edituri evreieşti pentru lămurirea concetăţenilor români. Dl Dr. Fildermann spune că se face propagandă oficială antisemita la sate. Dr. Stern precizează punctul de vedere al uniunei faţă de sionism arătând că îmbrăţişează sionismul ca soluţie a antisemitismului dar respinge sionismul naţional. Dr. Fischer, prezidentul organizaţiilor evreieşti din Ardeal aduce adeziunea acestora.

•

Dl. profeosr Simionescu, noul rector al universităţii din Iaşi, şi-a prezentat demisia Toate insistenţele pentru revenire au rămas zadarnice.

▪

La câmpina o sondă a societăţii Sospiro a erupt. S'a produs o groazică explozie de gazuri, sunt nouă morţi şi numeroşi răniţi. Intre răniţi sunt: cunoscutul petrolist Rachi, advocatul Pauker şi câţiva ingineri.

*

Congresul uniunei evreilor pământeni s'a terminat prin alegerea comitetului de 30 inşi în frunte cu dr. Stern şi Fildermann.

•

Eri s'a început aplicarea convenţiei cu Ungaria care este obligată să aducă zilnic 150 vagoane cari vor fi încărcate jumatate cu lemne de foc, jumătate cu alte produse.

In Oltenia a fost un îngrozitor viscol. Simplonul plecat eri din capitală a rămâs înzăpezit în staţia Potcoava. Trenurile plecate spre Bucureşti nu se ştie unde au fost înzăpezite.

EXTERNE

Trupele franceze au părăsit Memelul

Berlin. — Trupele de ocupaţie franceze a părăsit Memel-ul. Armata lituană a ocupat cazărmile.

•

Londra. — Camera comunelor discutând propunerea liberalilor referitor la liga naţiunilor a decis numirea unei comisi pentru stabilirea capacităţii de plată a Germaniei. Delegatul britanic va interveni în acest sens la guvernul american. Lloyd George în discursul său a arătat interesul Angliei de a dezavua acţiunea franceză. Crede că Franţa prin acţiunea din Ruhr nu numai nu va obţinea reparaţiile dar zădărniceşte complect chestiunea şi periclitează pacea. Dl Bonar Law raspunzând arată că deşi e adversar al ocupaţiei Ruhrului, guvernul britanic crede inutilă atitudinea contrară Franţei. Arată că intenţia Franţei a fost de a pune capăt situaţiei precare în care se găsea prin neplata reparaţiilor. Anglia nu putea să intervină pentru impiedecarea acţiunei şi examinând situaţia a preferat să rămână prietena fostei sale aliate, a Franţei.

Pusă lu vot propunerea liberală a fost respinsă cu 305 voturi contra 196.

BURSA

— 20 FEBRUARIE 1923 —

BUCUREŞTI

VALUTE		DEVISE	
Mărci	120—30	Paris	13
Leva	125—30	Londra	11025
Lire otom.	125—30	New - York	225
„ sterline	1030—35	Bruxelles	—
Franci franc.	1340—50	Roma	1050
„ elveţ.	41½—2	Zürich	41½
Lire italiene	1000—40	Praga	655
Drachme	230—40	Viena	32
Dinari	190—200	Berlin	100
Dolari	220—22	Budapesta	9
Napoleoni	800—20		
Aur	—		
Argint	—		
Cor. austr.	30—32		
„ magh.	7—7½		
Socol	640—50		
Mărci pol.	70—71		

ZURICH

CURSUL închid.—seară	
Berlin	237—218
Amsterdam.	—
New - York	52975—529¼
Londra	2487—2489
Paris	3217½—3215
Milano	2540½—2545
Praga	1567½—
Budapesta	19⅛—19¼
Agram	—505
Bucureşti	240—250
Varşovia	145—175
Viena	—74½
Viena stamp.	75—

PRAGA

DEVISE	
Amsterdam.	—
Barcelona	—
Belgrad	—
Berlin	15⅜
Bucureşti	—
Sofia	—
Zürich	648
Kristiania	—
Kopenhaga.	—
Stockholm.	—
Milano	165
Paris	208
Londra	161⅝
New - York	34⅜
Belgrad	34
Bucureşti	—
Viena	500
Bruxelles	—
Agram	—
Varşovia	8½
Budapesta	128

PARIS

CURSUL deschid.	închid.
Londra	7730—7740
New - York	1641—1643
Brüssel	—8810
Bucureşti	765—780
Milano	79¼—7930
Zürich	—311½
Praga	—49
Berlin	69—70
Viena	23
Varşovia	—4

BERLIN

CURSUL închid.—seară	
Amsterdam	9126—9400
Bruxelles	1240—1330
Roma	1125—1201
Londra	108250 117600
New - York	23250—25000
Paris	1410—1510
Zürich	4375—4718
Madrid	—3605
Viena	33½—
Praga	697—742½
Budapesta	960—
Bucureşti	—

Mott & fils
Champagne

SACI, MUSAMELE
Cumparare. ◆ Vânzare
Institut de imprumut.
Atelier de reparatie.
2186
IZSÓ ALBALA
Timişoara II., Piaţa Traian 2
Adr. telegr.: ALBALA Timişoara-Fabrica.

INVITARE

Sindicatul profesional al Hotelierilor, Restauratorilor, Cafegiilor, Cârciumarilor, Cofetarilor vă roagă să binevoiţi a lua parte la adunarea generală ordinară anuală, care se va ţine în ziua de 6 Martie a. c. ora 1/24 p. m.

Comitetul.

PROGRAM:

1. Deschiderea preşedintelui.
2. Raportul secretarului.
3. Raportul cassarului.
4. Cetirea şi aprobarea statutelor sindicatului.
5. Stabilirea bugetului.
6. Alegerea membrilor noi.
7. Eventuale propuneri.

Numai acele propuneri se vor pertracta, cari au fost date în scris cel puţin cu 2 zile înaintea adunării generale la biroul sindicatului (Hotel Central).

Decei Lazar Aurel
Preşedinte.
P. Mihallean
Preşedinte.
Czerjek Herman
Secretar.

Tristeţa lui Wilhelm II.

O căsătorie nenorocită

Aflăm după unul din cele mai precise şi sigure jurnale, mult răspânditul „Yorkshire Evening News“ care, dealtfel, a şi trimis special pe unul din colaboratorii săi la Doorn, că mariajul ex-kaiserului e departe de a avea rezultate fericite. Wilhelm al II-a trăieşte aproape izolat într'o aripă a castelului din Doorn.

Acei ce se apropie de ex-suveran observă la el o adâncă schimbare dela căsătorie. E deprimat cu totul şi fiziceşte şi moraliceşte.

Inainte de a lua în căsătorie pe prinţesa Hermina de Reuss, ex-kaiserul s'a supus operaţiei de grefare cu glande de maimuţă.

PRECIZIUNE ŞI ELEGANTĂ
CELE MAI NOI MODELE

„LONGINES“
Ceasornice de buzunar
Ceasornice-brăţară
— în argint, aur, platină —
Se găsesc de vânzare numai la
Fenyő & Braunfeld
Bijoutieri
CLUJ, Piaţa Unirii. — Telefon 643 şi 350.

HOTEL CENTRAL
Sâmbătă 24 Februarie
BALUL
REUNIUNEI COMERCIANTILOR INDUSTRIAŞILOR ŞI MESERIAŞILOR ROMANI DIN CLUJ.
2574 ◆

Dacă doriţi zaharicale fine cereţi „MELISSA“ CLUJ, Telefon 6-48 şi 6-65.
Lloyd 1359 2561

Moartea lui Rașin

După suferințe de săptămâni întregi, cauzate de mâna criminală a unui imberb pus la cale, ministrul cehoslovac Rașin a încetat din viață, lăsând îndurerată o țară, a cărei viață economică și financiară a fost asigurată de dânsul. Glonțul anarhistului a răpus pe unul dintre cei mai de seamă miniștri de finanțe ai Europei, care ridicase valuta republicei cehoslovace pe întâiul plan asupra tuturor celorlalte valute ale statelor succesoare.

A fost în două rânduri ministru de finanțe și 'n amândouă rândurile a reușit să scape finanțele țării sale din marea încurcătură în care se găseau, asemenea finanțele întregii Europe. Se poate spune că viața economică și financiară a Cehoslovaciei a fost creată și menținută pe primul plan de către dânsul. Izbutise să creeze o valută nouă, sokolul, desfăcând banul cehoslovac de coroanele austriaca și maghiară, de ale căror fluctuații și depreciere continuă atârna până atunci. Odată creată aceasta, prin economii duse la capăt cu mână de fier, a isbutit să ridice valuta Cehoslovaciei acolo unde este astăzi.

Și tocmai când această activitate își primise consacrarea, când politica financiară întronată de Rașin a dat rezultatele cele mai strălucite, glonțul anarhistului pus în serviciul finanței minoritare și a altor state, a curmat viața unei personalități capabilă de atâta muncă stăruitoare, cu deosebire inteligentă și pricepută, pe care o ajuta un suflet plin de elanuri.

Moartea lui Rașin n'a întristat numai populația de la un colț la altul a Cehoslovaciei, ci ne întristează și pe noi și pe toți aceia, cari urmăriau cu febrilitate orice act se face pentru restaurarea economică a Europei.

Pentru România Rașin a fost un mare admirator, un bun prieten și urmăria cu atenție restaurarea noastră economică, pe care o doria din inimă, după cum a ținut să sublinieze aceasta, chiar pe patul de suferințe, unui cetățean român, care ne-a relatat aceasta.

Dă putere și gonește moartea

„DIANA" spirt menthol-lat este cel mai bun mijloc contra durerilor, pentru poftă de mâncare și pentru întărirea spiritului și corpului. Modul de întrebuințare la fie care sticlă.

Se găsește pretutindeni.
Veritabil numai cu marca
„DIANA" 2474

Să cumpărăm 1733
dela Drogueria
„EMKE"
Proprietarul firmei:
Barkóczy Alexandru.
Prețuri eftine. Mare asortiment. Serviciu regulat.

Prima Fabrica Electrica Română S. p. A. CLUJ.
I. Strada Călugărițelor, 1.
Adresa Telegrafică: Relais.
Telefon No. 67.

Materiale pentru instalațiuni fabricație proprii.
Motoare, transformatoare, ventilatoare, perii-cărbuni, contoare, volt și ampermetre, tachimetre, material pentru tensiuni înnalte, precum și dispozitive apărătoare contra trăznetului, întrerupătoare, siguranțe în tub de porcelan, conținuu în depozit. 1914

Bijuteria „SINGER"
Bucuresti, Str. Carol No. 38
Anunță clientele că i-a sosit un mare transport de ceasornice, ghete străine impermeabile, genți și altele, vânzandu-le prin bonuri. 2544

Dacă vă este de vânzare casa, prăvălia, moșia,
poftiți de la anunțați la mine.
Case și prăvălii de vânzare în tot momentul la
Coloman Dunky
agent de împrumuturi și imobile. 2581
Cluj, Piața Unirii 10 pater ușa 4

Reclama este sufletul comerțului

MINISTERUL LUCRĂRILOR PUBLICE
DIRECȚIUNEA DE PODURI ȘI ȘOSELE
DIN TRANSILVANIA, BANAT ȘI P. UNGURENE

No. ad. 972—1923. Cluj, la 20 Februarie 1923.

Publicațiune.

Se aduce la cunoștință generală că în ziua de 7 Martie 1923 se va ține licitațiune publică, în localul acestei Direcțiuni din Strada Berde Mozes No. 2, etajul 2 la ora 11 a. m. pentru vânzarea a opt (8) autocamioane defecte sistem „Martha" cu No. 2379, 2383, 2386, 2382, 2389, 2392, 2394 și 2400.

Domnii ofertanți vor depune odata cu ofertă și garanție în numerar de lei 1000 pe bucată sau în ofertă garantate de stat.

Autocamioanele se pot vedea în toate zilele de lucru ele fiind depozitate în curtea Calea Traian No. 23.

Ofertele se înaintează pe bucată sau pentru toate autocamioanele și în conformitate cu legea contabilității publice, resultatul fiind înpus aprobarei Ministerului de Lucrărilor Publice, dupa aprobare ofertantul asupra caruia s'a aprobat vânzarea este dator că în termin de 15 zile să achite costul autobuzelor întrând în posesiunea lor. Supra oferte nu sunt admise.

2588 Direcțiunea de pod. și șosele.

Scrisori din America

Viața socială — Instituțiile orașului.

— Dela corespondentul nostru —

II.

Bridgeport, Conn., Februarie.

Relațiile dintre elementele străine și indigene sunt foarte plăcute. Bridgeportienii sunt foarte primitori, și în viața lor socială fac pe străini să se simtă egalii lor. Natural că obiceiurile sunt diferite. dar natura omenească este, în fond, aceeași în toată lumea. Peste tot există bunul și răul, dar de ce avem trebuință este apreciarea bunului în unii și caritate pentru greșelile lor. Americanii din Bridgeport posedă aceste calități. El își dau seama că străinul a ajutat mult în clădirea orașului. Străinul a făcut lucrul cel mai greu și continuă a face lucrul greu. Ei au nevoie de străin, căci fără el roatele industriei din Bridgeport ar înceta. Această condițiune este recunoscută și apreciată. Nu este rușine a se recunoaște adevărul — și a lăuda meritele acelora cărora li se cuvine laudă. Străinul a făcut mult pentru Bridgeport și pentru prosperitatea orașului.

Bridgeport posedă multe parcuri, între care Seaside Park este renumit pentru frumusețea sa. A fost dăruit orașului de P. T. Barnum, marele proprietar de circ și poartă numele lui. Parcul acesta este situat pe apă, pe o lungime de două mile. Pe malul apei sunt băi publice unde mii și mii de oamenii se scaldă toată vara.

Orașul Bridgeport se poate ține mândru că posedă unul din cele mai bune servicii sanitare din America. Astfel este clinica publică, susținută și condusă de municipalitate. Una din ramurile acestei clinici care face mult bine publicului și de care publicul se folosește, este departamentul de dentistică.

Departamentul Sanitar a decis să înceapă o luptă enerțgică contra mortalității copiilor. Pentru scopul acesta, Asociațiunea Surorilor de Caritate a decis trei stațiuni sanitare și a împărțit orașul în zece districte. In fiecare district este o soră de caritate, a cărei datorie este să viziteze fiecare copil nou născu în districtul ei îndată după registrarea nașterei și la intervale regulate până când copilul împlinește un an.

Datoria sorei de caritate este să visite copilul din când în când să-l examineze să descopere începutul bolii să instruiască pe mamă cum să îngrijească și să hrănească copilul, și să explice beneficiul acestei îngrijiri sanitare. Surorile de caritate dau ajutor și înainte de nașterea copilului.

Bridgeport oferă educație gratuită fetelor și băeților, și pentru acest scop menține un sistem creditabil de școli primare și normale. Afară de acestea școli există o școală de meserie a Statului, unde băeții devin lucrători buni și fetele lucrătoare bune în diferite meserii.

Amusamente sunt multe în Bridgeport. Orașul posedă teatre din care două unde se prezintă operete, și trei, vaudoville-uri, și 19 cinematografe.

Românii, Polonii, Ungurii, Cehoslovacii. Jugoslavii și alte naționalități au școalele și bisericile lor, societăți de binefacere, cluburi dramatice.

Viața socială este plăcută, totuși dorul de patria mamă îl simte fiecare. Legăturile cu pământul unde te-ai născut sunt în adevăr indestructibile. Condițiunile materiale ale vieții sunt e drept destul de bune în Brigdeport ca și în alte orașe americane, dar atmosfera este alta. Fiecare păstrează în sufletul lui imaginea cerului sau a locurilor din patrie și fiecare își cheltuește energia cu gândul că se va întoarce în „țară".

CITIȚI PAGINA 8-a

CARTEA ROMÂNEASCĂ
SOCIETATE ANONIMĂ CU CAPITAL DE 25.000.000 LEI
BUCUREȘTI
INSTALAȚIUNI MODERNE DE ARTE GRAFICE
TIPOGRAFIE
LITOGRAFIE
Secția fotografica „FOTOGLOB"
ZINCOGRAFIE
TURNATORIE
— LEGATORIE ȘI — LINIATURA MECANICA
INSTITUTELE DE DESFACERE

Stabiliment industrial pentru confecțiuni de hârtie și carton. Liniatura mecanică. Fabricațiune specială de registre de comptabilitate.
Caete de școală, Carnete și orice fel de alte lucrări liniaturi speciale. — Blocuri de desemn, Repertoare alfabetice, Bibliorhapte, Mape de dosare, Dosare Stolzenberg, Albume și orice lucrări de legă- torie de cărți. Fabricațiune de plicuri comerciale, oficiale și ori ce alte mărimi și formate uzitate și după comandă. — Cassete de hârtie de scrisori în diferite formate, feluri și calități obicinuite, albe, colorate și de lux.
Bilete de logodnă. Invitații de nuntă
CARTONAJE
p. farmacii, confiserii și alte articole industriale.
Asortiment complect de cărți de Școală, Pedagogice, Literare, Științifice, Juridice, etc. Reviste Literare, Jurnale Politice și de Mode, românești și în limbi străine.
ARTICOLE DE BIUROU și PAPETARIE
Călimări și garnituri complecte pentru Biurouri, Genți de piele, Agende pentru advocați și de biurou, Albume, Notese, Creioane mecanice, Registre de Contabilitate, etc., etc.
Ateliere moderne pentru pozări individuale, măriri fotografice ne imitate în dimensiune, executare în negru, sepia, aquarell și ulei, plăci de email în alferabile pentru monumente. Reportaj fotografic continun a evenimentelor din toată țara infine tot ce se înrudește cu această branse
Toate materialele necesare Cancelariilor. Articole de desemn și de pictură.
CENTRALA: Bulevardul Academiei 3
SEDII: C. Sfetea, Calea Moșilor 62-64 și Calea Victoriei 68 Ionnițiu, Str. Selari 12, Rasidescu, Str. Paris 16. Fotoglob Bul. Academiei 3. — SUCURSALA: CLUJ, Piața Unirei 7 TIMISOARA, Piața Tepeș-Vodă. 2 — IAȘI, Str. Lăpușneanu 1

Din depozit se vind **MASINI DE MORARIT:**
Schiel Record No. 1 **selmașină** cu șmirgh.; Schiel **Eureca** No. 1 șelmaș.; **maș. comb.** de cur. cu șmirgh.; Schiel **postament** pt. 5 per. de pietre sau valț. cu transm. și cu 3 garn ferărie și lemnărie pt. 42"; Schiel **postament** pt. 2 p. 35"; Graepel **postament** pt. 1 per. 36"; Seck **plansihter** cu 2 pas.; Schiel **burat radial** dublu; Kovács Bpesta **burat radial** simplu; Schiel **Reform** No. 1 maș. de cur. grișuri; Goldschmidt maș. simplă de **curățit grișuri** sistem Henkel; Schiel maș. pt. **amestecat făină** No. 0; Schiel **filtru sugător** No. 2; Schiel **ventilator** No. 2; Schiel 2 detașeuri No. 1 cu peri; **pietre franceze**, elevatoare, spirale, transmisiuni etc.
CSIHA & RÁKOSI BRASOV, Strada Agrișelor No. 7
Telefon 382, telegr. **„CSIHA-BRAȘOV"**

Mica publicitate

Vânzări și Cumpărări

DE VÂNZARE mobile în caz de cumpărare predau și locuința. Oferta la ziarul Infrățirea sub „Urgent".

Închirieri:

CAUT CAMERĂ mobilată. Plătesc bine, ofer și avantagii. Adresa la ziar sub V. P.

Uzoni & Tana

intreprindere electrotechnică și de specialităţi.

CLUJ, Strada Iuliu Maniu 17

Telefon 210

Intreprindere aranjamente electrice.

Totfelul de reparări electrotcchnice curăţiri şi transformări pentru maşini de sc is şi maşini de birou, maşini de fiert şi vase de încălzit pe lângă preţurile cele mai avantajoase.

Se pot căpăta rechizite, părţi şi benzi pentru maşini de scris. 2294

Cea mai fina crema pentru ghete

Dr. IOAN PAUL

MEDIC DENTIST

Cluj, Strada Eminescu (Fadrusz) 8. Consult. 11—1 şi 3—7. pentru toţi funcţionarii publici şi particulari precum şi familile lor. 1253

Se lucrează în rate lunare

1000 de franci pe lună,

pot să câştige domnii şi doamnele de toate condiţiunile, cari vor purta o uşoară, muncă la o firmă olandeză.

Trimiteţi 20 de lei şi cereţi modele şi broşuri E. BLOCK Wien, VI. Gumpendorfstrasse Nr. 109/14. 2582

Nr. 1656—1923. cons.

Publicaţiune

Consiliul oraşului Cluj în şedinţa sa ţinută în 16 Februarie a decis arendarea Uzinei electrice proprietatea oraşului pe timp de 20 (douazeci) ani cu incepere dela data aprobării şi licitaţiunei computând 30 zile.

In baza §-lui 120 al art. lege XXII din 1886 şi respective a §§-lor 70-80 a legii contabilităţii publice, public concurs pentru arendarea uzinelor. Ofertele închisă se vor înainta cel târziu până la 1 Mai 1923 oara 11 a. m. la registratura generală a Consiliului orăşenesc camera Nr. 5.

Ofertele sosită după acest termen sau cu abatere dela condiţiunile generale nu să vor lua în considerare.

Condiţiunile de licitaţie, proiectul de contract precum şi proiectul de ofertă şi statutele se pot lua dela secţia comercială şi industrială a oraşului camera 33 a. m, 10—12 oare în toate zilele de lucru.

Cluj, din şedinţa cons. oraş. ţinută la 16 Februarie 1923.

Primar:

2587 **Dr. POP m. p.**

Publicaţie de licitaţie

Se aduce la cunoştinţa generală că în ziua de 1 Martie oara 11 a. m. se va ţinea licitaţie publică cu oferte închise pentru darea în intreprindere a lucrărilor de edificare a unei aripi a institutului de Orbi din Cluj.

Ofertele se înainta până în ziua de 1 Martie 1923 la Divizia Technică Igienică din Institutul „Pasteur".

Fiecare ofertant va depune 4% garanţie provizorie în efecte de stat s'au libele de depuneri din suma totală a ofertei sale.

Planurile, devizul original, caetul de sarcină şi condiţiunile generale se pot vedea la Divizia Technică Igienică în oarele de lucru şi tot acolo se dau lămuriri mai detailate.

Cluj, la 14 Februarie 1923.

p. Director Regional:
Dr. Gane m. p.

Şeful Diviziei Technice:
2585 Ing. Ivaşcu m. p.

Avantajele sunt mari: purtaţi tocurile şi talpa de cauciuc PALMA

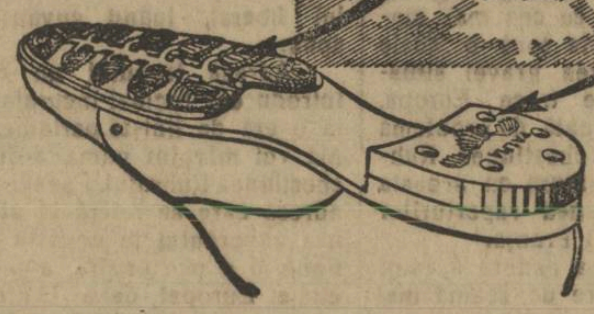

De vânzare

un turn 18 m. înalţime construcţie fier cu pomă de apă de mânată cu vânt. Maşini pentru fabrică de mături, de mobile şi pentru desfăcut porumb. Trăsuri şi alte obiecte în condiţiuni bune.

De privit în Str. Baciu No. 2. Informaţiuni se dă Strada Căii Ferate No. 4. Moara Friedmann. 2559

Reclama 2734

Târgul Internaţional de Mostre din Praga

De la 11—18 Martie 1923

Sursa cea mai favorabilă de cumpărare pentru orice negustor, industriaș și agricultor din România. Exepun cele mai renumite fabrici din Cehoslovacia.

Avantagii excepţionale pentru vizitatori Târgului: 33% reducere la toate trenurile din Cehoslovacia, 75% reducere la viza paşapoartelor, îngrijire de locuinţe, serviciu de informaţiui etc.

Legitimaţii, prospecte şi informaţiuni la:

Reprezentanţa Târgului **Reclama** CLUJ, Piaţa Unirei 4.

Se primesc şi paşapoarte, spre vizare la consulatul cehoslovac. 2548

Reclama este sufletul comerţului

AUTO-MECANICA

Soc. Anonima

CLUJ

Reprezentanţa Generală A.

CLUJ, Regina Maria No. 10

S. R. A. LEONIDA & Co. UNITE

Din BUCURESTI

ATELIER SPECIAL DE REPARAŢIUNI DE AUTOMOBILE ECSECUTA ORI CE LUCRARI IN METAL.

INSTALAŢIUNE MODERNĂ PENTRU SUDURA AUTO-GENA.

Instalaţiune modernă pentru REPARAT şi INCĂRCAT ACUMULATORI

2223 CLUJ, Calea Dorobanţilor No. 18. CLUJ.

Anglia şi ocuparea Ruhrului

— Discuţiile din Camera engleză —

Declaraţiile lui Bonar Law

Dezbaterile asupra adresei cari au avut loc în Camera engleză, trebuiesc citite cu cea mai mare atenţiune. Ele sunt o cheie pentru înţelegerea gravei situaţiuni prin care trece Europa, situaţiune dominată de problema orientală şi de chestiunea Ruhrului, iar în legătură cu aceaste două de chestiunea raporturilor dintre Anglia şi Franţa.

Dăm de aceea asupra acestor dezbateri, o dare de seamă mai amănunţită.

Discuţia adresei a deschis-o leaderul opoziţiei, dl Ramsay Macdonald, deputat al partidului muncitoresc. El a început prin a spune că actuala stare chaotică din Europa nu a fost provocată numai de ocupaţiunea Ruhrului, ci de întreaga concepţie care a însufleţit pe învingatori când şi-au formulat politica. Ca urmare învingătorii au ajuns într'o politică de anexiuni şi de imperialism. „Faţă de Franţa, Anglia ar fi putut urma trei politici diferite; 1. Am fi putut sprijini Franţa cu toate puterile noastre. Dar nu cred că o asemenea atitudine ar fi fost în interesul Angliei şi al Europei. 2. Putem să combatem direct Franţa, dar nici aceasta nu vroi. 3 Ceace cer şi trebuie să facem este să ne despărţim complect de o acţiune pe care poporul britanic nu o aprobă.

Dl Ausquith, leaderul partidului liberal, luând cuvântul, a spus:

„Adresa tronului nu este o introducere tocmai încurajatoare, la o eră de linişte parlamentară. Mă voi mărgini numai a discuta chestiunea Ruhrului. Pasagiul din adresă care se referă la atitudinea guvernului în această chestiune, e o mărturisire a incapacităţei Europei, de a lichida şi duce la o definitivă soluţiune problema reparaţiunilor, şi aceasta după patru ani de vorbărie diplomatică şi de conferinţe internaţionale. Problema reparaţiunilor aruncă încă umbra ei asupra lumei civilizate. In Anglia nimeni nu înclină să uşureze Germaniei datoriile ei de reparaţiuni. Nimeni nu se miră de asemenea că Franţa e îngrijorată de siguranţa ei, dar nu se poate imagina o cale mai rea pentru a obţine aceasta, de cât modul cum a procedat Franţa la graniţa ei orientală, unde poate că ocupă pentru un şir de ani, o a doua Alsacie-Lorenă. Cea mai bună soluţiune ar fi dacă guvernul englez, ar propune celui francez şi celui german, ca să supuie problema reparaţiunilor, arbitragiului Societăţei Naţiunilor.

Discursul d-lui Bonar Law

Punctul culminant al discuţiuni în Camera comunelor, a fost discursul primului ministru, prin care a răspuns în acelaş timp celor doi oratori ale căror cuvântări le-am reprodus mai sus.

D-l Bonar Law s'a ocupat mai întâi de conferinţele din Londra şi Paris privitoare la reparaţiuni. Anglia nu a urmărit, a spus el, ca să uşureze Germania. Propunerea de moratoriu pe care a făcut'o, a avut numai de scop să puie pe Germania în situaţiune de a plăti. Anglia s'a declarat gata să coopereze chiar după şase luni, dacă Germania nu'şi va îndeplini angajamentele, la sancţiunile necesare pe cari Franţa le propunea. Dar Franţa a refuzat să discute măcar propunerea engleză, deşi aceasta nu era socotită ca definitivă, ci ca susceptibilă de modificări.

Propunerile d-lui Poincaré însă, nu erau acceptabile. Anglia nu s'a opus unei acţiuni de presiune asupra Germaniei, ci unei acţiuni de presiune pentru a obţine condiţiuni inacceptabile. Unul din motivele pentru cari Franţa a respins propunerea engleză, a fost că în 15 sau 20 ani Germania ar putea plăti cele 2 miliarde şi jumătate de livre sterline şi ar sta atunci în Europa tot atât de tare ca mai înainte. Sentimentul lipsei de siguranţă, nimeni nu'l poate scoate din capul francezilor şi acest sentiment este motivul mai profund că ei au respins propunerea engleză la ultima Conferinţă a reparaţiunilor care a avut loc la Paris. In felul acesta nu gândeşte însă numai d-l Poincaré, nu gândeşte numai Parlamentul, ci gândesc toţi francezii. Toţi ar vroi să obţie bani de la Germania pentru că nevoile lor financiare reclamă aceasta, dar toţi se tem de o Germanie care ar fi destul de puternică, pentru a putea plăti.

Ocupaţiunea Ruhrului

Continuând dl Bonar Law a spus:

„In tot cazul guvernul francez nu a voit să se împace cu situaţiunea, înainte de a ocupa Ruhrul. Ce puteam noi face după ce Franţa se hotărîse să-şi execute planul? Noi nu puteam spune aliaţilor, că cu aceasta Antanta încetează. Cred că un asemenea răspuns nu ar fi fost cuminte. Aveam convingerea că cu executarea planului său de ocupare a Ruhrului, Franţa va provoca o catastrofă. Am prezis'o în ultima şedinţă a conferinţei din Paris şi prezicerea s'a realizat. Dar nu putem încă prevedea sfârşitul acţiunei. E exact că până acum Franţa nu a câştigat nimic din regiunea Ruhr. Dar e tot atât de adevărat, că Ruhrul este vâna jugulară a industriei germane şi că Franţa, cu o tăietură în această vână, face Germaniei un rău mult mai mare de cât sie însăşi. Şi iată că acum s'a început o luptă îndârjită între tendinţele ambelor ţări, şi orice ar rezulta dintr'ânsa, nu văd că viitorul ar putea să satisfacă pe cineva. Guvernul francez care a pornit această afacere, e silit să meargă până la capăt. şi dacă va avea succes, să impute guvernului german condiţiunile. Pe care bază se va putea trata? Guvernul francez nu va putea obţine importanta sumă pe care o cere, — asta'i imposibil. Dar ca un amic sincer al Franţei, ce sunt pot spune ce va culege Franţa din această acţiune: Germania, cu o populaţiune care în 20 de ani va fi îndoit mai mare de cât cea franceză o ameninţarea pentru Franţa.

Această ameninţare nu e imediată. Ea e în viitor. Acţiunea amicilor noştri francezi însă nu poate fi de cât să provoace unirea partidelor în Germania. Prin aceasta naţionalismul german şi primejdia germană sunt întărite".

Chestia trupelor engleze la Rin

Vorbind de ocupaţiunea engleză la Rin premierul a spus:

„Anglia are trupele ei la Colonia, dar nu ştiu dacă le vom mai putea lăsa multă vreme acolo. Până acum chestiunea nu a devenit acută, dar ea poate să devie. Guvernul francez, dar şi cel german, ar putea face cu neputinţă trupelor engleze de a rămâne în Colonia. Aş considera aceasta ca o mare nenorocire, căci câtă vreme trupe engleze sunt în Renania, Anglia are contact cu situaţiunea. Nu se pot prevedea toate posibilităţile, dar ar fi foarte regretabil dacă Antanta s'ar sfârşi, şi ar însemna în cea mai largă măsură sfârsitul Antantei, dacă Anglia şi-ar retrage trupele de la Rin.

Mediaţiunea Angliei

Dl Bonar Law a încheiat exprimându'şi speranţa care deocamdată nu se bazează pe motive precise, că totuşi va interveni vre-un eveniment care să îngăduie Angliei, ca să intervie în mod util. Pentru moment e inutil să se facă apel la Societatea Naţiunilor, când ştim sigur că Franţa nu o vroieşte. Peste câteva luni poate că Anglia va lua o altă atitudine şi atunci momentul va fi sosit pentru o asemenea încercare.

PRETUTINDENI IN ARDEAL
SE CITEŞTE ZIARUL
INFRAŢIREA

ABONAMENTELE
pentru ziarul
„Infrăţirea"
se primesc cu

Lei 180 anual
Lei 90 pe 6 luni
Lei 45 pe 3 luni

Pentru autorităţi, bănci şi societăţi

Lei 240 anuul
Lei 120 pe 6 luni
Lei 60 pe 3 luni

RECLAME
Se primesc pentru ziarul „INFRĂŢIREA" la Administraţie Str. I. Maniu No. 3. şi prin toţi Agenţii şi Agenţiile de publicitate

Se primesc reclame scrise şi în limba maghiară şi germană pentru care avem traducători speciali

Preţuri reduse

Toţi cari vor face reclamă pentru vânzări cumpărări vor avea posibilitatea să constate marele avantaj.

Se pot transmite reclame si prin telefon: 952

Institutul de Arte Grafice, Editură şi Librărie „CARTEA ROMÂNEASCĂ" Cluj, Calea Dorobanţilor No. 14—16. Telefon: 202.

BIBLIOTECA CENTRALĂ ASOCIAȚIUNEA SIBIIU

Anul III. ◆ No. 733 — 8 PAGINI ◆ UN LEU ◆ 8 PAGINI — Vineri 23 Februarie 1923

R CLUJ 1. 1070

77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu

23 FEB 923

Infrățirea

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE: PE 1 AN pentru străinătate . 240 L. PE 1 AN . . . 180 L. PE 6 LUNI . . . 90 L. PE 3 LUNI . . . 45 L.

Un congres ciudat

Cu prilejul Congresului Uniunei Evreilor Pământeni

De la începutul lor, am văzut în tot ceeace întrecea cadrul mișcării științifice al agitațiunilor studențești, un nou neajuns pentru țară. Departe de noi gândul de a aduce învinuiri cuiva. Intreaga mișcare a studențimei cretșine trebue văzută așa cum este: o exagerațiune tinerească foarte explicabilă a unei mișcări pornită din temeiuri bine fondate.

Dar după cum era de așteptat exagerațiunea a dat naștere la exagerațiune și astăzi ne aflăm în fața unei contra mișcări antisemite, pe care n'o puteam bănui acum câteva luni și pe care nu am dorit-o.

In chestiunea mișcării studențești n'am spus în nenumărate rânduri cuvântul, și respicat și obiectiv. Ne credem deci scutiți să revenim asupra acestei chestiuni pe care timpul o va rezolva și reduce la justa ei valoare. Astăzi însă avem a face cu efectele acestei mișcări, efecte cari firește sunt exagerațiuni, dar cari sunt cu atât mai grave cu cât exagerațiunea nu are nici măcar scuza avântului necugetat al tinereții.

E vorba de mișcarea organizată a evreimei conducătoare care înțelege să agite *politicește* îngropata chestiune erveiască. Zilele trecute a avut loc la București congresul Uniunei Evreilor Pământeni. Delegați din toate părțile au descins în Capitala României pentru a da loc la desbateri pe cari nu numai că le socotim inutile, dar și păgubitoare intereselor populației evreiești, și lipsite de oportunitate. A ține un congres în care să se răspundă mișcării studențești cum s'a răspuns în congresul U. E. P., astăzi când încordarea stăpânește încă spirtele agitate ale studențimei, credem că este o greșială de neiertat. Congresul U. E. P. în atari împrejurări nu poate fi decât o provocare menită să pună o nouă piedecă măsurilor de ordine luate de guvern și autoritățile școlare, și este o greșială pentrucă învinuirea care se aducea cu atâta ușurință guvernului cade în sarcina acelor ce se cred chemați a reprezenta interesele cetățenilor români de religiune mozaică.

In spatele motivului de auto-apărare pe care conducătorii U. E. P. l'au scos înainte, întrezărim nemărturisite scopuri politice cari ne fac să credem că acești conducători au dorit o agitație antisemită și au binecuvântat-o în momentul când ea s'a produs. Căci ce altăceva poate să însemne insistența unor congresiști de a se da caracter politic „Uniunei", decât o dorință îndelung rumegată; ce poate să însemne apelul făcut pentru strângerea rândurilor pe care îl conține moțiunea votată în ședința de după amiază a zilei a doua decât o vădită tendință de separațiune a populației evreiești de massa populației care trăiește, și creiarea unei organizațiuni minoritare distincte, cu tendințe și interese deosebite de ale populației majoritare?

Dar mai cu deosebire ce poate să însemne agitația nejustificată pe chestiunea articolului 133 din proectul de Constituție, decât creiarea unui motiv oarecare în cine știe ce scopuri oculte? Pentru-că a socoti vătămător intereselor populației evreiești articolul 133 din proectul de constituție este și neserios și suspect. Acest articol nu opune nici-o stavilă drepturilor cuvenite evreilor români, îngrădește însă posibilitatea invaziei din afară a celor cari nu au niciun drept a pretinde egalizarea în drepturi cu cetățenii firești ai României. Articolul 133 nu acordă drepturi politice evreilor cari s'au bucurat de o supușenie străină și credem că e foarte justă această măsură. Nimeni nu ne poate obliga să primim pe oricine, cu atât mai mult cu cât bănuim că acei ce se îmbulzesc la cetățenia română astăzi, nu s'au lepădat de supușenia altui stat fiindcă ei erau cei mai buni acolo, unde au avut-o.

Avem, prin urmare, toate motivele binecuvântate să rămânem nedumiriți de agitațiunile U. E. P. Motivul de auto-apărare pe care îl invoacă drept scuză a congresului ținut la București n'are nici o justificare. Guvernul și-a dat toată osteniala să potoliască avântul tinerimei universitare greșit îndreptat, și e foarte curios că în fața ușilor închise ale universităților noastre, U. E. P. se prezintă cu un congres în care se preconizează ideea de individualizare a populației evreiești, cu organizație separatistă și tendințe deosebite de ale massei poporului român.

D. I. C.

Teodor Burada

— Un apostol al culturei naționale —

In vechea capitală a Moldovei a închis mai zilele trecute ochii încă unul din patriarchii neamului românesc, care pe lângă că au fost martori activi la toate evenimentele istorice ale neamului de la Unire încoace, au adus servicii neprețuite mișcării noastre culturale în ultimele decenii.

Fiu al vornicului Burada, născut la Iași în 1839, Teodor Burada moștenește dela tatăl său un suflet viu și plin de energie, spiritul de inițiativă și dragostea nețărmurită pentru neamul său.

Elev al școalei militare de cadeți, în armata Moldovei înainte de unire, Burada își continuă apoi studiile la Academia Mihăileană și la Universitate unde urmează dreptul de filozofie.

Studiile de drept și le termină la Paris, unde urmează în același timp și violina la conservator.

Reîntors în țară ocupă rând pe rând înalte funcțiuni în administrație și magistratură, ajungând până la rangul de consilier la Curtea de Apel.

Dar dragostea de muzică îl face să se atașeze și Conservatorului de muzică din Iași, unde e unul din primii lui profesori.

Activitatea sa muzicală și-o manifestă nu numai ca profesor, ci și ca concertator, dând concerte de binefaceri în diferite orașe.

Munca sa fără preget pentru valorificarea manifestațiunilor neamului nostru își găsește însă un nou îndemn, în cercetarea trecutului, cercetare bazată pe datinele, folklorul și obiceiurile Românilor de pretutindeni.

Culegător neobosit a tot ce dovedește frumusețea și curățenia sufletului popular românesc, Burada a cercetat nu numai provinciile înconjurătoare ale vechiului regat, ci și cele mai îndepărtate locuri unde pulsează viața românească ca: Ucraina, Moravia, Dalmația, Macedonia, Epir, Istria, ajungând într'o vreme și la Ierusalim unde plănuiu construirea unei biserici ortodoxe, în care slujba să se facă în românește.

In răgazurile dintre numeroasele le sale călătorii, își redacta scrierile, fixând pe hârtie urările de bucurie, tânguirile de necazuri, chiotele de nuntă, însfârșit obiceiurile românilor de pretutindeni.

După această operă de folklor și de muzică, Burada își închină toate străduințele istoriei teatrului românesc în Moldova, din care a apărut numai două volume.

Academia, al cărei membru corespondent a fost, desigur că-și va lua o pioasă sarcină de a publica în întregime această interesantă contribuție la istoria culturală a neamului nostru.

Pierderea acestui suflet entuziast, veșnic în cercetarea izvoarelor culturei noastre naționale, este un doliu nu numai pentru Iași, ci pentru întreg neamul românesc ce consacră nemuririi, memoria bătrânului boer moldovan, care'și doarme acum somnul de veci în cimitirul de la Eternitatea.

Noua acțiune a Turciei

Scopurile urmărite de Kemaliști prin înlăturarea vaselor de război din apele turcești. Guvernul din Angora sub influența bolșevicilor și a germanilor

In vreme ce delegații turci la Lausanne în relatările lor făcute presei afirmă că dezbaterile conferinței au fost numai întrerupte, guvernul dela Angora aruncă Aliaților o nouă sfidare. După telegramele primite el a somat pe comandanții vaselor de războiu streine să se retragă din rada portului Smirna în plină mare.

Autoritățile otomane adaogă că în cazul unui refuz ele vor recurge la forță. De sigur, că această somațiune este contrară armistițiului de la Mudania, ale cărui clauze stipulează precis libertatea pentru vapoarele de războiu aliate de a staționa în apele porturilor turcești.

Dar, pentru kemaliști nu există valid altceva decât pactul național dela Angora, ale cărui dispoziții primează înaintea tuturor legilor naționale și internaționale. Acțiunea pornită de guvernul din Angora împotriva vaselor aliate nu se datorește atât politicei proprii turcești cât mai mult influențelor streine.

Astfel, speriați de perspectiva păcei, bolșevicii din Asia și germanii din Anatolia, au exercitat cele mai mari ingerințe pe lângă guvernul din Angora de a nu semna proectul tratatului din Lausanne. Presiunea acestora este pusă în legătură cu credința lor că prelungirea războiului ar putea atrage după sine dificultăți internaționale favorabile tendințelor bolșevice și germane.

Marii industriași și financiari germani se luptă în Turcia întocmai ca și în Ruhr. Mai mulți dintre ei de acord cu șefii unioniști pregătesc acapararea pieței otomane. Sub forma de sucursala unei bănci maghiare, ei au luat chiar măsuri în vederea ca să acapareze viața comercială din Contantinopole ca și în Anatolia, pentru ajungerea căruia scop nu s'au dat înapoi de la nici un sacrificiu.

Pe de altă parte, ofițeri germani în strânse legături colaborează la Angora cu statul major kemalist. Tot în legătură cu aceasta, germanii urmăresc colonizarea și reorganizarea Turciei cu surplusul populației lor. Kemaliștii aceptând acest plan, au eliminat prin violență pe armeni și greci pentru a înlesni colonizarea germanilor, iar pe de altă parte autoritățile otomane au făcut imposibil acolo accesul englezilor și francezilor.

Școlile franceze din Turcia sunt închise, stabilimentele agricole și industriale ruinate, iar clientela alungată. Acestea sunt rezultatele politicei aliate de până acum față de turci. Germanii nu perd însă de loc ocazia de a culege roadele acestei situații. Ei găsesc auxiliari printre musulmanii ignoranți și naivi, cărora le spun că Islamul este în pericol de când a început acțiunea politică a aliaților acolo. Acest curent s'a accentuat cu deosebire din momentul începerei dezastrului armatei grecești.

Totuși, Adunarea națională de la Angora poartă frica unei reîntoarceri a ofensivei occidentale, din care cauză kemaliștii sunt extrem de îngrijorați de prezența vaselor de războiu aliate în porturile turcești.

Hotărârei autorităților turcești de a înlătura vapoarele de răsboiu din porturi, cabinetele din Paris și Londra i-a răspuns prin refuz categoric, ele dând în acelaș timp ordine comandanților ca să riposteze drastic în fața oricărei violențe din partea turcilor.

Răspunsul este excelent, însă eficacitatea lui va fi resimțită în Orient numai atunci când cabinetele din Londra și Paris, vor lucra în perfect acord la rezolvirea crizei orientale, a cărui durată după toate probabilitățile se arată a fi lungă.

Populația Cehoslovaciei

Populația totală a Cehoslovaciei după ultimul recensământ e de 13.611.349 (6.558.586 bărbați și 7052763 femei). După naționalitate: cehoslovaci: 8 760 957; nemți: 3.123 448; unguri 747.096; ruteni 461466; evreii 180 535; polonezii: 75 852; alte naționalități 23 052.

După confesiune: catolici: 10.384.860; protestanți: 992 mii 83; fără confesie: 724 mii 503; conf. c hoslovacă: 535. 332; izraeliți: 353 925; greco-catolici și armeno-catolici 532.608; ortodoxi 73.096 iar alte confesiuni: 25.342.

Mişcarea culturală, teatrală, literară, artistică

O rodnică muncă

Activitatea culturală şi naţională a deputatului Pavel Dârlea.

Profesorul P. Dîrlea a ştiut să-şi împlinească daroria sa de om şi român timp de 25 ani ai activităţii sale, muncind în interesul neamului său.

Cu director şcolar, apoi profesor medico-pedagogic s'a distins prin prelegerile practice şi îndrumările metodice ţinute în conferinţele şi congresele corpului didactic. A scris despre scoală, biserică, învăţător, clase sociale, alcoolism, igiena socială şi despre Institutele medico-pedagogice din ţara noastră, lucrând de prezent cu multă pricepere la legiferarea acestora şi a învăţământului medico-pedagogic pentru care muncă M-sa R. l'a decorat cu „Meritul Serviciului Sanitar clasa I."

Convins, că Naţiunea română numai prin şcoală se poate ridica, ca deputat — după ce doi ani dearândul făcuse propagandă prin ziare şi colectă împreună cu primpretorul plasei Ineu dr. Tr. Suciu 100.000 lei din 17 comune ale plasei — a mijlocit dela Min. Instrucţiunii înfiinţarea unui liceu în oraşelul Ineu, care funcţionează din toamna anului trecut; dinr'un permis de export de vite a mai câştigat pe seama liceului 100.000 lei. A pus bază Căminului elevilor acestui liceu făcând o fundaţiune de 1000 lei. Pentru aceste merite M. Sa R. l'a decorat cu „Răsplata muncii pentru învăţământ cl. I."

Ca credincios fiu al bisericei a lucrat pentru prosperarea ei. A înfiinţat cor bisericesc aranjând petreceri şi concerte din venitul cărora a cumpărat prapori şi cărţi bis. A colectat donând singur bucate pentru fondul bisericesc-şcolar care azi valorează 60,000 Lei. In colaborare cu distinsul protopop I. Georgea a adunat mijloacele pentru renovarea şi îngrădirea bisericei vechei mitropolii. Inopoleu, care azi străluceşte în piaţa târguşorului împreună cu soţia sa a făcut o fundaţiune de 500 Lei pentru promovarea cântării bisericeşti, iar alta tot de 500 Lei pentru susţinerea unui cor bis. A donat 500 pentru procurarea clopotelor bis. rechiziţionate de maghiari. La îndemnul său comunitatea de pădure a cărei preşedinte este a contribuit la procurarea clopotelor cu 20,000 Lei, iar comunitatea urbarială cu 6,000 Lei. Pentru aceste fapte M. S. R. l-a decorat cu: Răsplata muncii pentru biserică cl. I.

Profesorul P. Dîrlea a desfăşurat o intinsă activitate şi pe terenul cultural-naţional, înfiinţând pe seama ţăranilor societate de lectură. Este iniţiatorul înfiinţării Casei culturale făcând spre acest scop o fundaţiune de 400 Lei. A îndrumat şi sprijinit la şcoală şi diferite carieri ca: drept, inginerie. profesorat, silvicultură, preoţie, ş. a., la meseriî. la comerţ numai din oraşelul Ineu 141 copii. — A participat la toate luptele naţionale ţinând viu idealul naţional în inima Românilor de pe Valea Crişului-Alb. In 1916 a fost întemniţat de unguri. In revoluţia din 1918 a reţinut poporul dela devastări. A instituit Consiliul şi Garda Naţională.

In tovărăşie cu alţi Români buni a organizat regimentul ardelenesc „Horia" în Brad Cu toată bărbăţia şi puterea cuvântului său a contribuit la Unirea Românilor, a condus delegaţiile ţăranilor în 1 Decembrie 1918 la adunarea naţională din Alba-Iulia. Ca delegat la marele Sfat Naţional din Sibiu a luat parte activă la desbaterile reformei agrare şi electorale.

Este membru fondator al băncii româneşti „Victoria şi al cooperativei „Ineuana". A făcut o fondaţiune de 500 lei pentru Societatea Pompierilor români, o altă fundaţiune tot de 500 lei pentru ajutorarea orfanilor, invalizilor şi văduvelor de războiu din Ineu. Lucrează la statificarea spitalului din Ineu. In alegerile din 1919 i-s'a oferit candidatura şi dacă nu i se furau voturile era ales. Munca i-a fost răsplătită prin recunoştinţa ţăranilor, cari în alegerile din Maiu 1922 l-au ales deputat al circumscripţiei Ineu.

A fost decorat de M. Sa R. cu ordinul „Coroana României gradul de ofiţer".

Activitatea atât de rodnică pe teren naţional şi cultural a d-lui Pavel Dîrlea poate sluji ca pildă şi îndemn pentru toţi aceia, cari vor să vadă sporind prestigiul şi puterea naţiunei româneşti.

C. T.

Apărarea împotriva pojarului

Doctorul Charles Nicolte doctorul Institutului Pasteur din Tunis a dovedit că se poate împiedeca contractarea pojarului injectând, copilului sau chiar adultului, câtiva centimetri cubi de ser fanguin dela un convalescent.

Dacă copilul e indemn sau dacă i se practică injecţia la începutul perioadei de incubaţie, nu va avea pojar. Cei ce vor fi vaccinaţi la sfârşitul perioadei de incubaţie, deci prea târziu ca boala se fie evitată, vor trece un pojar uşor. Protejarea nu ar părea să fie de lungă durată, dar eficacitatea nu lasă nici o îndoială.

Doctorul Méry dela spitalul de copii din Medan a dovedit o peremtoriu.

ECOURI

Cel mai bătrân copac din lume

In pădurea Sequosia din Sierra-Nevada, în California, se află un copac numit „Copacul generalului Sherman", care este foarte bine îngrijit, fiind pus sub protecţia autorităţilor.

Copacul acesta pare a fi cel mai vechi din lume. Este ceva mai înalt de 100 de metri, la rădăcină are un diametru de 34 metri; iar cea mai mare grosime a trunchiului său este de 12 metri; astfel că s'ar putea construi foarte uşor într'însul o odăiţă.

In genere, toţi copacii din pădurea Sequosia sunt de dimensiuni apreciabile, foarte mulţi dintr'înşii au o înălţime de 70 metri, fiind astfel mai înalţi decât cele mai înalte turnuri de biserică.

Se poate spune că foarte mulţi din pomii aceştia au fost în tinereţea lor, dacă nu şi în mijlocul vieţii, contimporani ai regelui David, de oarece unii dintre ei numără peste 3000 de primăveri.

Universităţile şi scăderea valutei

Nu este în totdeauna un mare avantaj pentru o ţară, de a avea schimbul ridicat.

Din punctul acesta de vedere Elveţia pierde foarte mult.

Astfel, Universitatea din Geneva, la care erau înscrişi în 1914, 1328 studenţi străini, nu mai are actualmente de cât 176. Ruşii cari erau în număr de 706 nu mai sunt decât în număr de 27; Bulgarii cari erau 244, nu mai sunt de cât 6.

Numărul studenţilor francezi şi italieni a scăzut de asemenea.

In schimb numărul studenţilor elveţieni a crescut după război.

Weingartner la München

Felix Weingartner a condus de curând la München un concert în beneficiul Filarmonicei berlineze, dirijând între altele „Simfonia patetică" a lui Tschaikowsky şi „Eroica" lui Beethoven.

Sala a fost arhiplină, iar Weingartner a fost rechemat de nenumărate ori şi ovaţionat de public.

Un turneu al Operei vieneze la Londra

S'a hotărât aranjarea pentru 1924, a unui turneu de reprezentaţii ale ansamblului Operei Mari din Viena, la Londra.

Ministrul Austriei la Londra se străduieşte să pue bazele unui fond care să garanteze această întreprindere.

O nouă revistă franceză

Maurice Barrés, Maurras, Maeterlinck şi Pierre de Nolhac s'au strâns la olaltă ca să colaboreze la o nouă revistă literară „Cronique des lettres francaises".

In această revistă, pe lângă beletristică, vor apare dări de seamă juste şi controlate asupra întregei mişcări intelectuale din Franţa şi lumea întreagă.

A apărut cartea de telefon pe anul 1923—1924 şi se găseşte de vânzare la Oficiile poştale.

Preţul 30 Lei.

FOIŢA ZIARULUI „INFRĂŢIREA"

Din viaţa lui Tache Ionescu

Conferinţa ţinută la Universitate de domnul profesor V. Dimitriu.

„Asociaţiunea pentru literatura şi cultura poporului român", continuându-şi seria conferinţelor publice, ne-a dat aseară prilejul prin vorba caldă şi convingătoare a domnului Dimitriu, să ne împrospătăm amintirea ilustrului advocat, jurnalist, om de stat şi mai presus de toate patriot, care a fost Tache Ionescu.

Acest model de elocinţă, acest eminent jurisconsult — spune conferenţiarul — era de mult cunoscut şi apreciat, dar ceeace nu i se atribuie pe deplin, ceea ce i s'a recunoscut abia după moarte a fost latura ascunsă a sufletului său, a fost iubirea nemărginită pentru patrie.

Viaţa lui fiind extrem de complexă ne vom mărgini a privi sumar doar câteva momente din timpul copilăriei, al tinereţei şi al maturităţii.

S'a născut la Ploeşti în 13 Octomvrie 1858. Prin mama sa se înrudea cu Ioan Heliade Rădulescu dela care, pe semne, a moştenit talentu-i literar. Şi-a făcut studiile la liceul Sf. Sava în Bucureşti, luând diploma de bacalaureat cu laudă la vârsta de 17 ani. Fiind încă în liceu a scos „Revista Tinerimei", care are marele merit de a fi deşteptat gustul de literatură românească.

Trimis la Paris, la 23 de ani a fost proclamat doctor în drept al facultăţii din Paris, cu distincţie de unanimitatea juriului examinator. Prin conferinţele ţinute la diferite societăţi s'a remarcat ca un talent oratoric extraordinar. La expoziţia din Paris a fost ales delegat al Universităţii din Paris. Din acel timp datează lucrarea „Dobrogea şi drepturile românilor asupra acestei provincii".

Reîntors în ţară se înscrie în baroul de Ilfov şi în scurt timp numele lui îu cunoscut. „Otrăvitoarea din Giurgiu" îi dădu ocazia să suie treptele culminante ale gloriei şi să câştige porecla de „Tăchiţă gură de aur" prin logica strânsă, convingătoare şi subjugătoare a vorbirei lui.

La 25 de ani a intrat în parlament. După un an şi jumătate se retrage din Partidul Liberal şi în 1881, ca independent gustă din cupa amară a căderii la alegeri. Marele Lascăr Catargiu i-ar fi zis între altele „E o crimă a lipsi ţara de luminile dumitale". Tache Ionescu se inscrie în Partidul Conservator, şi e numit Ministrul Instrucţiunii deşi nu era parlamentar, fapt unic în analele parlamentare.

In ceeace priveşte activitatea internă credinţa lui a fost că pentru înflorirea neamului pârghiea este cultura poporului. A clădit şcoli şi biserici, dar mai ales s'a străduit pentru învăţământul superior, ca să poată să se desvolte pedeplin în ţară copilul de talent al plugarului.

Ca activitate externă a socotit realizarea solidarităţii întregei suflări româneşti ca unicul mijloc al izbânzii visului de aur. A susţinut ridicarea culturală şi economică a ardelenilor, s'a interesat de aproape de soarta celor ce sufereau în urma procesului memorandului şi-a îndreptat activitatea cu un tact şi o fineţe desăvârşite.

Ca urmare Austro-Ungaria cere încetarea subvenţiilor bisericilor şi şcolilor din Ardeal, iar Tache Ionescu e nevoit să ducă lupta din greu.

Dar nu numai în spre românii de peste munţi se uita T. Ionescu, ci îşi arunca vultureşte ochii şi înspre acel popor oropsit al românilor macedoneni, înmulţindu-le şcoliile şi înfiinţând chiar un inspectorat.

Pentru a-i ajuta se duce la Constantinopole. Sultanul Habdul Hamid îi acordă o audienţă şi fiindcă ştia că verbal sultanul nu răspundea chestiunilor ce-i displăceau scrie un memoriu spre a i-l înmâna. Ibrahim-Paşa, maestrul de ceremonii cu mii de scuze contra mandează audienţa motivând un doliu şi-i remite Marele cordon al osmansiei.

Tache Ionescu îi atrage atenţia că pretextul de doliu nu i real, deoarece doliul era anterior acordării audienţei, remite decoraţia, se întoarce la Bucureşti obţine dela guvern şi trimite Turciei un ultimatum.

Berlinul ameninţa că în acest caz împrumutul cerut nu va putea fi efectuat. Politica lui T. Ionescu totuş triumfează şi o iradea a Sultanului recunoaşte personalitatea oficială a Românilor macedoneni. Infiinţează partidul conservator-democrat şi popularitatea lui devine din ce în ce mai mare.

Partidul conservator încurcându-se în chestia tramvaielor cuvântul lui Tache Ionescu e hotărâtor în susţinerea legii. Intre el şi şeful partidului conservator a fost un duel de inteligenţe înverşunat. Titu Maiorescu e chemat să constitue ministerul cu condiţia de a-l forma cu colaborarea democraţilor. Take Ionescu se găseşte în împasul de a refuza păstrând intact prestigiul noului partid sau de a primi stîrbind prestigiul democraţilor. Tache Ionescu care privea interesele generale cu drept de întâietate faţă de cele personale, ale Statului mai mult decât ale partidului, primeşte cu condiţia ca deşi luând Internele, la Externe să nu se facă nimic fără învoirea lui prealabilă.

Tratatele ce le aveam cu puterile centrale înţelegea să le execute în litera şi spiritul lor.

Infiinţându-se Liga balcanică, el a fost, poate, singurul care a susţinut victoria ei.

Lui i se datoreşte campania în Bulgaria şi întreg succesul şi prestigiul câştigat de ţară.

In conflictul dintre Turci şi Greci fiind rugat de Turci să le fie arbitru, şi-a pus întreg talentul şi ajutat de prietenia sinceră a lui Venizelos a reuşit să înlăture un nou război.

Cunoscând pe deplin politica imorală a germanilor, cari făceau un joc diplomatic de duplicitate faţă de aliaţii săi, Tache Ionescu a fost unul din cei mai aprigi susţinători ai războiului nostru alături de Antantă.

Numele lui oricărui bun român trebuie să-i fie pururea scump, iar faptele lui Tache Ionescu, icoană vie a dezinteresării, să ne fie pildă şi să le povestim cu sfinţenie.

G. R.

Insinuări la adresa Coroanei

— Cazul „Unirii“ din Blaj —

Ziarele închinate partidului național fac progrese uimitoare pe calea apucată de a înșela bună credință a cetitorilor. Astfel chiar și ziarul „Unirea“ din Blaj vorbind despre „blocul“ partidelor de opoziție cutează să scrie cum doar ziarele lui Honigman și Rosenthal numai arareori îndrăznesc. „Intre partidul național și țărănist — scrie Unirea — acordul pare a se fi făcut.

Declarațiile acestor partide din parlament, cari anunță cea mai îndârjită lupta împotriva Constituției de partid a guvernului sunt aproape identice și atât de categorice, încât nici o intervenție a Coroanei prin audiențe acordate din greu nu credem să mai poată schimba ceva din atitudinea lor.“

Ziarul semioficios al unei autorități este acela care încearcă în acest chip nepermis să amestece Coroana în luptele dintre partide.

Cutează să scrie astfel un ziar care este plătit din banii publici ai bisericilor. Acest fapt este atât de grav încât trebue să dăm expresiune indignării noastre căci dacă mentalitatea bolnavă a ziarelor „democratice“ ale dlor Honigman și Rosenthal, „Lupta“ „Adevărul“ etc. își găsește o explicare în rostul lor antiromânesc, în schimb pe Unirea n-o apără nici inconștiența isvorâtă din patima politică a celor cari o scriu.

Conștiința noastă românească însă ne spune că redactorii „Unirei“ n'au nici o îndreptățire, ca veninul patimei lor să-l resădească și în inimile preoților. Ar fi timpul ca cei în drept să ia măsuri să nu se poată repeta insinuările perfide în ziarul care se numește pe sine „foie bisericească politică.“

Politica bisericei nu poate avea arme josnice.

Ultimele mijloace de luptă ale iredentismului maghiar

Nouile generații de copii sunt crescute în speranța restabilirei vechei Ungarii. In ce spirit sunt crescuți copii în liceele și școlile primare maghiare. Elementul evreesc și elementul maghiar luptă cot la cot contra românismului atât în țară cât și în streinătate

Autoritățile școlare superioare au fost sesizate în ultimul timp de o serie de fapte petrecute în multe coli ungurești și evrești din Ardeal, fapte care au atras după sine ordonarea unei amănunțite anchete făcută în mod discret și neanunțate — pe la școlile maghiare și evrești din Ardeal.

In articolul de față vom relata o serie de constatări făcute cu ocazia acestei anchete, constatări din care se va putea vedea foarte bine ultimul sistem de luptă al iredentismului maghiar în Ardeal și în acelaș timp se va putea tot așa de ușor constata cum cu deosebire finanța evreească este una dintre cele mai fervente susținătoare a mișcărei iredente maghiare.

Conducătorii iredentei maghiare care până mai anul trecut credeau orbește în provocarea unei revoluții interne în țară, prin atentate, prin comploturi, prin propagandă în rândurile muncitorimei și țărănimei pentru ca astfel în timp ce revoluția internă din Ardeal va produce mari dezordini în țară armatele regulate maghiare din Ungaria să navălească peste graniță, văzând că toate aceste sisteme n'au prins și dându-și seamă că idealul iredentei nu mai este repede realizabil și au schimbat tactica.

Toată mișcarea lor se concentrează astăzi la găsirea a fel de fel de mijloace prin care să poată întreține în spiritele populației maghiare și mai ales în sufletul noilor generații de copii maghiari ideia Ungariei vechi și siguranța în restabilirea ei.

Pentru ajungerea acestui scop s'au dat instrucțiuni secrete la toate școlile primare și la toate liceele, instrucțiuni dintre care citâm următoarele:

1. Orele de limba maghiară să fie cât mai numeroase și să se pretindă elevilor cât mai mult.

2. La orele de istorie să se accentueze momentele glorioase ale poporului maghiar iar desmembrarea Ungariei să fie arătată elevilor ca o operă de sălbăticie a timpurilor și ca ceva trecător, păstrându-se astfel în sufletul elevilor ideia restabilirei Ungariei vechi.

3. La Geografie să se facă studierea întregului teritoriu al Ungariei vechi și să se documenteze că și din punct de vedere al solului desmembrarea Ungariei nu poate să fie decât trecătoare.

4. Mai mult decât atât s'a constatat că în majoritatea liceelor ungurești și evrești din Ardeal istoria românilor este complect falsificată,

Așa de exemplu când se face istoria lui Mihai Viteazu, Ștefan cel mare, etc. nu li se explică elevilor decât înfrângerirle.

Cât despre „grozavele vitejii“ și fapte frumoase ale acestor domni români, profesorii spun elevilor, că acestea sunt **„oláh mesék“**, (povești valahe).

5. Pe lângă toate acestea orele de muzică sunt destinate aproape în întregime pentru învățarea cântecelor naționale și a baladelor maghiare.

La sărbătorile naționale maghiare, pentru a se trezi în sufletul elevilor dorul de revanșă și credința în restabilirea Ungariei, profesorii în cursul orelor de studii țin studenților fel de fel de cuvântări iredentiste și în semn de doliu suspendă lecția pentru 5—10 minute.

Nu mai vorbim de apelurile numeroase pe care conducătorii iredentei le-au făcut și le fac părinților elevilor, pentru ca și în familie să continue a se da copiilor aceiaș educație iredentistă.

Toate acestea sunt fapte constatate și contra cărora s'au luat măsurile necesare. Cazul tipic este închiderea liceului premontratens dela Oradea-Mare.

Evreii ardeleni în slujba iredentei maghiare

Un fapt deosebit de important și de grav, este acela că în toate liceele ungurești, cam între 30 și 45 la sută elevii sunt de naționalitate evrei. Așa la liceul premontrateus din Oradea-Mare din 800 de elevi câți avea liceul 490 erau evrei.

S'a constatat că elementul evreiesc din centrele ungurești susțin prin toate mijloacele instituțiile culturale ungurești și mai mult decât atât își cresc copiii în spirit maghiar.

Sunt acestea o serie de fapte care ar trebui să ne dea mult de gândit. Nu trebue să ajungem în situația grea de a ne vedea în fața unor fapte împotriva cărora nu se mai pot lua nici un fel de măsuri de apărare.

Ș. P.

Persecuțiile românilor din Ungaria

Copii românilor sunt botezați de dascăli. Preoții maghiari au ordin să refuze botezarea copiilor de români. Se vor face intervenții diplomatice la B-pesta.

Autoritățile bisericești superioare din Oradea-Mare au primit și primesc necontenit nenumărate plângeri dela românii din Ungaria prin care aceștia să plâng de tratamentul la care sunt supuși de către autoritățile maghiare. Vom spicui câteva fapte din plângerile țăranilor români din Ungaria de prin apropierea graniței.

Persecuția românilor în această regiune a Ungariei este executată, după instrucțiuni primite dela Budapesta, prin preoți și învățători.

Așa de exemplu, copiii de români sunt cu foarte mari greutăți primiți în școalele maghiare iar odată întrați li se pune în vedere că dacă vor fi auziți că scot o singură vorbă românească, vor fi imediat eliminați din școală pe tot anul. Cu chipul acesta zeci de elevi români au fost dați afară de prin școli mai mult de cât atât, preoții de prin satele acestea au primit instrucțiani foarte severe pe care le execută cu stricteți, instrucțiuni în urma cărora acești preoți refuză categoric să boteze pe copiii românilor.

Din cauza aceasta copiii români nebotezați sau în cazul cel mai bun sunt botezați de către un fost cantor.

Toate aceste fapte fiind aduse la cunoștința guvernului român, acesta a făcut energice demersuri la Budapesta cerând să înceteze persecuțiile.

Dregeți-vă oglinzile defecte în atelierul de lustruire de sticle și oglinzi 2484

Hunwald,

inzestrat cu mașinile cele mai moderne **Cluj.**

Telefon interurban 147.

1 franc = 7 Lei 1267-2

la Librăria Lepage Cluj

pentru ediții MASSON Paris, la celelalte edituri de literatură și de știință franceze.

Cel mai mare favor de schimb.

Cereți catalog. ◆ Cereți catalog.

Interviewul lui Cicerin

„Aurora“ a publicat de curând cu o vădită satisfacție, interviewul care i-a fost acordat de către cei doi leaderi bolșevici: Krassin și Cicerin.

Comentând în special declarațiile lui Cicerin, organul drului Lupu nu știe cum să-și exprime mai bine bucuria că șeful delegației ruse dela Lausanne, nu vrea să recunoască cu nici un chip alipirea Basarabiei.

Mai mult decât atâta bazându-se pe aceste declarații „Aurora“ aduce imputări dlui Duca, că ar fi declarat dela tribuna parlamentului lucruri inexacte, cu privire la stadiul relațiilor dintre noi și Rusia bolșevică.

Atât Cicerin cât și simpatica gazetă, căreia el a binevoit să-i acorde un interview se înșeală; declarațiile d-sale cât și acuzațiile „Aurorei“, bazându-se pe un fapt inexistent.

Ministrul nostru de externe n'a declarat nici presei, nici parlamentului că ar fi angajat la Lausanne tratative cu bolșevicii, ci dimpotrivă a răspuns tuturor acelora, cari din afinitate de concepție cu vecinii de peste Nistru, doresc pacea cu Rusia, chiar cu prețul sacrificărei Basarabiei, că din convorbirile angajate de dl Diamandi cu delegații ruși se poate spera într'o reluare a raporturilor cu Rusia.

Domnia sa a adăogat însă că această reluare a raporturilor normale, va avea ca bază recunoașterea alipirei Basarabiei.

Publicitatea pe care au făcut-o în jurul acestei chestiuni unele ziare, cari au afirmat chiar că va avea loc în curând o conferință ruso-română, nu a pornit dela declarațiile ministrului de externe, ci din obiceiul tendențios pe care vor să și-l afirme cu orice ocazie aceste ziare, ce se pretind bine informate.

Cel mult cela ce se poate desprinde din declarațiile actuale ale lui Cicerin e schimbarea sa de atitudine, datorită eșecului conferinței dela Lausanne, în urma căruia bolșevicii ca și Germanii nutresc speranța unor noi complicațiuni în Orient, pentru a putea pescui în apă tulbure.

Deaceea atât declarațiile lui Cicerin, cât și comentariile „Aurorei“ nu și-au atins scopul, opinia publică știind să facă deosebire între propaganda tendențioasă a unor ziare în jurul tratativelor cu Rusia și realitatea lucrurilor, așa cum a fost prezentată în expozeul făcut în Parlament de Ministrul nostru de Externe.

CURIERUL SPECTACOLELOR

TEATRUL NAȚIONAL

Joi, 22 Februarie 1923 „Cafeneaua cea mică“.

Sâmbătă 24 Februarie „Cinematograful“.

Duminecă 25 Februarie (matineu) „Stane de piatră“.

Se repetă „Cavalerul Vloia“ piesă originală în 4 acte, care se va juca împreună cu „Nodul Gordian“ comedie într'un act de V. Al. Jean.

◆INFORMAŢII◆

După ziarul „Universul“ cercurile ministerului de externe au declarat că ştirile publicate de presa străină relativ la participarea României la conflictul oriental sunt inexacte. România îşi va păstră neutralitatea, dar guvernul veghează ca interesele noastre specialmente cele în chestia Strămtorilor să fie asigurate.

•

Comitetul studenţilor din Cămin, mulţumeşte pe această cale următorilor Dni, pentru suprasolvirile făcute cu ocazia balului studenţesc: Prof. V. Dimitriu, prof. dr. Sextil Puşcariu, prof. dr. Bilaşcu Gheorghe, prof. Popoviciu I., prof. Popescu-Voiteşti I., prof. dr. Lupaş I., dr. Goia I., Cap Repanovici I., dl Const. Popoviciu, dl V. Poruţiu, şi dl Manu Emil.

•

La scăldarea copiilor noştri e indispensabil boraxul cu renume universal Mack Kaiser-Borax. 2475—6

•

„L'Information“ din 13 Februarie vorbind de revenirea leului la opt centime după ce atinsese punctul inferiór de şase centime, scrie următoarele:

„Situaţia financiară nu s'a înrăutăţit. Consolidarea bonurilor a reuşit. Descinderea leului pare a proveni mai curând din enormitatea datoriilor comerciale în străinătate.“

•

La direcţia serviciului de epidemii şi statistică cât şi la direcţia generală a asistenţei sociale se lucrează la întocmirea datelor statistice, a cartogramelor, diagramelor etc., menite a figura la expoziţia internaţională de higienă dela Strasburg, care se va deschide la 1 Iunie şi la care va participa şi România.

•

Mack Kaiser-Borax este indispensabil la toaletă şi gospodărie. 2475—5

•

Dr. Lăzărescu, şef-medic al Casei Cercuale, Specialist în boale interne şi Venerice Consultă între orele 3—5 şi 7—8 p. m. Str. Iuliu Maniu 40. 439

•

Centrul Studenţesc roagă pe această cale pe toţi acei cari n'au înapoiat listele de subscripţii pentru fondul de ajutorare P. Maior, ca în cel mai scurt timp să le predea casierului centrului. Predarea se poate face zilnic între orele 12—1 in localul centrului.

•

CHAMPAGNE chelner! încă n'ai sosit? cu champagnia Fabricei **Szilágyi** — *„FAVORIT“.* 2332

Conferinţele „Astrei“

Vineri 23 Febr. orele 6 d. a. în sala N. IV., la Universitate, va vorbi d-l prof. R. Boilă despre Individul şi Statul modern.

•

Cu ocaziunea balului societăţii femeilor ortodoxe din palatul judeţului s'a luat din greşală o pălărie neagră de velour.

In caz că nu s'ar afla noi servitorii trebăie să o platim, rugăm persoana care din greşala a dus-o să ne crute de o pagubă care ar costa salarul nostru pe o lună depunând'o la portarul Prefecturei.

Servitoriu dela judeţ.

•

Dacă tuşeşti: să iei HERMA sau FLOTIL.
Dacă eşti răguşit: să iei „Bomboane Eucamen“.
2542—1

•

Domnul avocat **Alexandru Rosin,** transferându-se din baroul de Ilfov, s'a înscris în baroul din Cluj. Biroul de avocatură se află în str. Regina Maria no. 6. Telefon 4—92. 2475

•

Copiii şi adulţii ofticoşi sau gusaţi întrebuinţează uleiul de ficat de ştiucă Jekomaltz. 2542—7

•

Directoratul general al finanţelor a hotărât să nu mai acorde nici un brevet nou pentru înfiinţarea de bodegi în Cluj. Brevetele vechi vor fi toate revizuite.

•

O gazetă maghiară din Arad dă mai mult ca sigură alegerea protopopului catolic dr. Şorban Kornel din Ineu în scaunul de episcop romano-catolic din Timişoara, devenit vacant din cauza demisiei iredentistului prelat Glattfelder, care se va repatria în Ungaria pentru a ajunge în fruntea mitropoliei din Kalocsa.

•

Direcţiunea Reg. P. T. T. Cluj

No. 20711—923.

Aviz

A apărut noua listă a abonaţilor telefonic din Ardeal, Banat, Crişana şi Maramureş.

Această lucrare e indispensabilă pentru toţi abonaţii telefonici din întreaga ţară, cuprinzind toate cunoştinţele necesare serviciului ptt. (Tarifa, Inotrucţiuni, numerica abonaţilor din oraşele mai importante, precum şi reclame importante pentru comercianţi.

Ediţia s'a făcut de tipografia „Cartea Românească“ prin întreprinderea particulară. Preţul unei liste e 30 Lei.

Se poate cemanda la toate oficiile telegrafo-telefonice-poştale.

Ieri a încetat din viaţă, în urma unei scurte suferinţe, bătrânul Ion Brătescu, un vechiu, cinstit şi muncitor tipograf.

Personalul „Cărţei Româneşti“ din Cluj, unde în ultimul timp servea, aduce pe această cale condoleanţe familiei decedatului.

•

Azi după prânz a avut loc înmormântarea rămăşiţelor pământeşti ale fostului primar al Clujului din era maghiară, Haller Gustav.

•

In seara zilei de 24 Februarie va avea loc, în saloanele hotelului New-York, Balul organizat de funcţionarii băncilor maghiare din Cluj.

Preţurile biletelor: pentru o persoană lei 60, pentru familie (3 persoane) 150 lei.

Orchestra va fi dirijată de Kőősi Dudus.

•

Domnii Acţionari ai Uzinelor de Fier şi Domeniilor din Reşiţa S. A.

Sunt rugaţi să binevoiască a comunica Direcţiunei acestei Societăţi (Bucureşti; str. Povernei 2) numărul de acţiuni, pe care'l poseda indicând totodată numerele lor precum şi emisiunea din care fac parte acţiunile. Comunicarea va trebui să conţină numele, pronumele şi adresa precisă a deţinătorului acţiunilor. Declaraţiunea se poate face şi prin intermediul băncei unde acţiunile sunt depozitate.

Este bine înţeles ca declaraţiunea în chestiune, care se cere din motive de ordine statistică nu restrânge întru nimic dispoziţiunea liberă asupra acţiunilor.

2591

•

La Teatrul de varietăţi „Biasini“ artiştii români soţii Bejan şi Florea Mateescu obţin succese frumoase în delicioase scene şi duete pline de humor.

Intervenţia creditorilor externi în Ungaria

Situaţiunea comerţului ungar a devenit foarte critică în urma dificultăţilor provenite din prescripţiunile severe care reglementează comerţul de devize.

Creditorii exteriori cer plata tuturor creanţelor lor.

Ei vin acum direct la Budapesta să incaseze personal aceste creanţe.

Astfel, au sosit de câteva zile în Budapesta fabricanţii de textile italieni şi intervin la centrala devizelor, dar fără nici un rezultat.

De asemenea se află la Budapesta reprezentanţii Camerei de comerţ din Bielitz Biala şi intervin în acelaşi scop.

Creanţele acestora se urcă la un milion franci elveţieni.

Delegaţii polonezi au declarat în numele întregului comerţ polonez că industria şi comerţul polonez vor rupe orice relaţiuni cu Ungaria dacă nu li se achită în cel mai scurt timp creanţele. Totuşi, nici ei nu au putut obţine nici un rezultat.

Noui institute de asistenţă la Cluj

Ce s'a făcut sub actuala conducere sanitară din Ardeal. Crearea unui dispensar modern de copii. Un altul în proect. Un institut pentru copii anormali mintali. Terminarea institutului de orbi. Un adăpost pentru fete şi femei nevoiaşe. Cursuri pentru orbi şi surdo-muţi.

Ce ne spune d. Prof. dr. Gane inspectorul g-ral sanitar al Ardealului

Intr'un articol precedent am arătat progresele ce s'au realizat în Ardeal, din punct de vedere sanitar sub noua conducere sanitară care a fost încredinţată d-lui profesor dr. Gane.

Arătam atunci înbunătăţirea situaţiei, în special, din punct de vedere administrativ, înmulţirea spitalelor în Ardeal, şi perspectivele unei bune administraţii, care se va realiza prin descentralizarea, administrativă sanitară, care este în curs de efectuare. Dl prof. dr. Gane ne-a mai vorbit şi despre institutele de asistenţa.

•

In noua organizare ocrotirile seciale (asistenţa) s'a separat de serviciile sanitare propriu zise, astfel că de acum înainte institutele de asistenţă vor putea căpăta o desvoltare, care să corespundă nevoilor multiple şi cerinţelor imperioase de astăzi.

Spre acest scop, sub noua conducere sanitară din Ardeal, s'au realizat lucruri de mare importanţă. Dl prof. dr. Gane ne declară următoarele:

—In urma stăruinţelor depuse am reuşit să creez un dispensar pentru copii mici în Cluj (str. Bălcescu 21), cu laboratoare pentru analiza laptelui, sterilizarea şi împărţirea lui gratuită. Spitalul a fost deschis în cursul săptămânei trecute.

Dl prof. dr. Gane ne roagă, ca pe calea publicităţei să rugăm a da concursul lor toate persoanele doritoare a veni în ajutorul copiilor, prin îndrumarea mamelor la acest institut modern de puericultură.

Un dispensar la fel se proectează a se crea în extremitatea opusă a oraşului.

•

Cela ce lipseşte în întreagă ţară, ca şi în Ardeal, sunt institutele pentru copii anormali mintale: Dl dr. Gane ne spune, că a cerut şi a obţinut dela ministerul sănătăţei, crearea unui asemenea institut la Cluj.

•

O altă măsură de mare importanţa, luată de actuala conducere a serviciului sanitar din Ardeal, este aceia pentru terminarea institutului de orbi, din Cluj, rămas neterminat de pe timpul vechiului regim ungur. Dl dr. Gane speră că până în toamnă acest institut va fi terminat şi pus în funcţiune.

•

O nouă instituţie de asistenţă se va deschide în curând în Cluj pentru fetele şi femeile nevoiaşe spre ale adăposti şi plasa: aceasta cu ajutorul „Societăţei de ocrotire prezidată de dna Deleu.

Faţă cu exigentele vieţei, şi mizeria care se lăţeşte printre femeile din populatiunea nevoiaşă, lipsa unui asemenea adăpost se simte tot mai mult în oraşul nostru.

•

In ce priveşte institutele de orbi, surdo-muţi, imbecili etc., dl prof. dr. Gane nu spune că a cerut crearea prin lege a unor cursuri pentru profesorii acestor institute, cu concursul universităţei din Cluj. *Dac.*

Titlurile asupra datoriilor de stat ungar

— Un comunicat al Legaţiei ungare —

Pe baza ordinului Ministerului Regal Ungar de Finanţe No. 4200—1922 sunt invitaţi supuşii ungari atlători în România cari au făcut declaraţiile reglementare pentru luare în evidenţă de nostrificare a titlurilor asupra datoriilor de războiu de stat ungar, ale căror titluri însă nu au fost înregistrate şi prevăzute cu semnătură, precum şi supuşii acelor state streine cari pe baza tratatului de pace dela Trianon nu au obţinut teritoriu din teritoriile fostei monarchii austro-ungare, a înainta în baza art. 188 al Tratatului de Pece pentru nostrificare Legaţiunei Regale Ungare din Bucureşti titlurile asupra datoriilor de războiu de stat ungar aflătoare în posesiunea lor şi păstrate pe teritoriul României, în interval de cel mult două luni dela data publicărei acestui comunicat.

Cererile pentru nostrificare trebuesc prezentate în două exemplare şi să conţină: numerile titlurilor separate după felul datoriei şi scala valoarei precum şi numărul total şi valoarea nominală totală a titlurilor specificate.

La prezentarea cererei posesorul titlurilor trebue să dovedească declararea datelor cerute pentru luare în evidenţă a titlurilor aflătoare în posesia lui pe baza ordinelor Ministerului de Finanţe No. 937—1921 P. M. şi No. 926-1921 P. M.

Nu se pot prevede cu semnătura de nostrificare titlurile aflătoare în posesia supuşilor austriaci, cehoslovaci, români, jugoslavi, polonezi, fiumeni şi italieni — „noi“, precum şi titlurile datoriilor de războiu prevăzute deja cu stampila uneia dintre statele succesorale, neluându-se în consideraţie dacă posesorul titlurilor respective este supus ungar sau strein.

Szentirmay m. p.
Consilier de Legaţie Regal Ungar

Incercări de atentat la Budapesta

Telegraful budapestan ni-a transmis ştirea despre două atentate încercate în capitala maghiară în cursul săptămânii acesteia. Un necunoscut cu veston militar a predat pentru redacţia „Az Est“ un pachet conţinând o maşină infernală. Bănuindu-se ceva, pachetul a fost predat poliţiei şi desfăcându-se acolo, s'a constatat că conţinea într'o cutie de conserve o granată aplicată după sistemul maşinilor infernale.

In aceeaş zi s'a încercat un atentat contra opoziţionistului marcant Carol Rassay, la domiciliul căruia s'a predat o maşină infernală la fel împachetată.

Atentatele acestea n'au izbutit. Lumea este însă alarmată, fiind temeri de noui încercări de această natură pusă la cale împotriva fruntaşilor opoziţiei.

ULTIME INFORMAȚII

(PRIN FIR SPECIAL DELA CORESP. NOSTRU DIN BUCUREȘTI)

ORA 2 P. M.

INTERNE

Procesul complotiștilor unguri

Procesul complotiștilor unguri a continuat și pe ziua de eri. S'a luat interogatoriul lui Belmont care își reneagă cetățenia ungară și se declară antantofil, arătând că a participat la complot voind să servească țara și suveranii Românilor de nenorocirea ce ar ti fost inevitabilă, prin denunțarea complotului în momentul oportun. Declarația făcută acum se contrazice cu declarațiile făcute la primul interogatoriu.

•

„Lupta" ocupându-se cu situația din orient afirmă că guvernul este îngrijorat de situație de acolo, dar mai ales este foarte pesimist în ceiace privește intențiunile Angorei.

•

Dl Eftimie Antonescu pleacă azi la Viena. Scopul călătoriei este ridicarea aurului atribuit României din tezarul băncii Austro—Ungare.

•

Exportul vinului spre Rusia fiind liber, ministerul comerțului a cerut comandamentului militar din Basarabia să fixeze punctele prin cari se va putea face exportul.

•

Proiectul amnistiei a fost întocnit definitiv și va fi supus consiliului de miniștri în proximele zile.

•

Din Constanța se anunță ciocnirea vaporului Imparatul Traian cu vaporul Regele Carol.

La Brăila s'a ciocnit vaporul de pasageri Saligni cu remorcherul comisiunei dunărene. Remorcherul a fost rupt în doua. Șapte persoane aflate pe bord și doi marinari s'au înecat.

•

Ziarul crede a ști că generalul Văitoianu ar fi declarat dr-ului Stern că dacă guvernul va fi atacat și pe mai departe cu acte apocrife de către oameni foarte puțin streini de uniunea evreiască, va disolva această uniune.

•

Siguranța din Cetatea Albă a descoperit o organizație bolșevică. Conducătorul acestei conspirații anume Burov a fost arestat. Un complice a evadat altul s'a sinucis. Cercetările pornite au dovedit că atentatele teroriste dela Baia au fost săvârșite de această bandă

Dl Vintilă Brătianu a primit eri pe dl Pierre Ardl. delegatul ministrului Le Troquer, venit să studieze crearea organizației internaționale a căilor ferate, proiectate de guvernul francez.

EXTERNE

Turcii vor respinge pacea. Declarațiile guvernatorului turc din Constantinopol

Constantinopol. — Guvernatorul turc într'o convorbire avută cu reprezentanții aliați a declarat că adunarea națională din Angora este nemulțumită cu acțiunea lui Ismed Pașa dela Lausanne și este sigur că va respinge concesiile făcute.

Camera engleză a respins evacuarea Mesopotamiei

Londra. — Camera comunelor a respins propunerea evacuării Mesopotamiei cu 270 voturi contra 160.

Presa franceză și situația din Orient

Paris. — Ziarele consideră situația din Orient foarte gravă, mai ales în urma notei trimisă de Rusia lituaniei prin care își exprimă toată simpatia. Prin această notă Rusia susține de primejdioasă pentru ea atribuirea liniei ferate Grodno—Vilna, Poloniei. „Petit Parisien" crede că aceasta notă a încurajat pe Lituania pentru a rezista instructiunilor și hotărârilor Ligei Națiunilor, referitoare la această chestiune. „Matin" remarcă cu această ocazie că acțiunea este simultană uneltirilor ambasadorului rus din Angora, pentru împiedecarea păcii.

Pedepse pentru speculanți în Germania

Berlin. — Comisiunea juridică a Reichstagului a admis proiectul prevăzând condamnarea până la 15 ani închisoare și înfierare publică pentru speculanții și acaparatorii de articole de prima necesitate.

CURIERUL SPECTACOLELOR

Teatrul Maghiar

Joi, Prețuri obicinuit. Abonament de zi No. 94. A.)

Vineri, R. U. R. (Premieră. Prețuri de Premieră, Abonament de Premieră No. 35).

Sâmbătă, matineu, Manzul (Reprezentație pentru tinerime cu prețuri de tot reduse. Cu concursul Dlui Ștefan Szentgyörgyi, Conferențiar, Márton Palfi).

!!

Sezonul de Iarnă fiind înaintat se vând cu prețuri mult reduse toate mărfurile la magasinu

„MISSIR"

Memorandului 11 (Unio-u.)

Marocain de lână I-a
Marocain Velours
Gabardine Velours
Corigan Crépe
Velours Broché
Poupelin de lână

◆

Mătăsuri toate colorile noutăți ultimele creațiunii

◆

Chifoane și Pânzături duble late 180-200-240 ctm.

◆

Zefiruri pentru Cămăși țesăturile cele mai noi.

2579

◆

Stofe ENGLEZE pentru Bărbați, ultimele noutăți.

◆

A sosit un mare transport de

Incălțăminte

formele cele mai noi pentru

Doamne, Domni și Copii

!!

Acțiuni din noua emisie a Reșiței

să pot subscrie în zilele de 26—28 Februarie a. c. la următoarele institute:

Banca Albina, Sibiu.
Banca Agrară Cluj, și Timișoara.
Banca Timișoarei și societate comercială, Timișoara.
Banca Marmorosch Blank & Co.
Banca Românească.
Banca de credit român.
Banca de scont.
Banca Generală a Țării Românești.
Creditul Technic.
Banca Țărănească.
Banque Belge pour l'Etranger.
Banca Italo-Română.

Pentru fiecare acțiune este a se plăti la subscriere câte 350·— Lei, efectiv.

Ratele următoare la terminele fixate în Prospectul publicat în ziare. Doritorii trebuie să semneze declarația de subscriere cu indicația numărului acțiunilor și a domiciliului, într'o cât acțiunile vor fi nominative.

Banca Agrară, roagă On. public să facă subscrieri ținând seamă că în total are la dispoziție numai un stoc de 500 acțiuni.

Consiliul de Administrație al Reșiței și-a reservat esclusiv dreptul de selecționare a subscrierilor.

HOTEL CENTRAL

Sâmbătă 24 Februarie

BALUL

REUNIUNEI COMERCIANTILOR INDUSTRIAȘILOR ȘI MESERIAȘILOR ROMANI DIN CLUJ.

2574

◆

BURSA

21 FEBRUARIE 1923

BUDAPESTA

	VALUTE		DEVISE
Napoleoni	10300 —	Amsterdam.	1080—1110
Lire sterline	128½—31½	București	12½—13½
Leva	15½—6½	Londra	128½—31½
Dolari	2725—2800	Berlin	13—14½
Franci franc.	168- 76	Italia	131½—37½
Mărci	13—14½	Paris	168—76
Lire ital.	121½—37½	Praga	80½—84½
Cor. austr.	385—407	Stockholm	—
Ruble	—	Zurich	515—35
Lei	12½—13½	Viena	385—405
Socol	80½—84½	Sofia	15½—6½
Franci elv.	515—35	Agram	26—28
Dinar franc.	26—28	New - York	2725—2800
Mărci pol.	7—8	Varșovia	7—8

ZURICH

	CURSUL închid.—seară
Berlin	232—234
Amsterdam.	21020—210¼
New - York	529¼—52975
Londra	2497—2502
Paris	3255—3270
Milano	2560—2567
Praga	1562½—1565
Budapesta	—19¼
Agram	507½—505
București	237½—240
Varșovia	—140
Viena	—74½
Viena stamp.	—75

VIENA

	DEVISE
Praga	2100
Belgrad	682
Budapesta	2480
Varșovia	158
Milano	3425
București	—
Londra	333300
New - York	709800
Paris	4350
Zurich	13375
Berlin	3
Amsterdam.	—

PARIS

	CURSUL deschid.— închid.
Londra	76½ - 7659½
New - York	1620—1623
Brüssel	—8790
București	775—8
Milano	78¾—7870
Zürich	308½—308¼
Praga	—48½
Berlin	78—70
Viena	—24
Varșovia	—3

BERLIN

	CURSUL închid.—seară
Amsterdam	9100—8600
Bruxelles	1230—1150
Roma	1110—1075
Londra	108000 106500
New - York	23090—23500
Paris	1410—1390
Zürich	4340—4325
Madrid	—
Viena	32½—
Praga	685—675
Budapesta	795—
București	—

Sentimentele publicului faţă de presă

Festivalul organizat de Sindicatul Presei Române din Ardeal şi Banat la Caransebeş. O admirabilă manifestaţie de simpatie pentru presă. Noui membri fondatori pentru „Căminul Presei“

Sâmbătă, 17 Februarie a. c. a avut loc la Caransebeş „Festivalul“ organizat de către Sindicatul Presei Române din Ardeal şi Banat. Cu acest prilej întreaga intelectualitate a importantului centru românesc din Banat a făcut presii o grandioasă manifestare de simpatie, participând în mare număr la chemarea Sindicatului. Puterni ca viaţă culturală românească în trecutul acestui oraş s'a afirmat vrednică de trecutul său. Serbarea de Sâmbătă va rămâne un strălucit exemplu pentru trăinicia raporturilor existente între public şi presă.

La apelul delegaţilor Sindicatului, d-nii Clopoţel şi Cucu, s'a constituit un comitet de doamne din societate sub prezidenţia P. S. S. Episcopului Iosif Badescu, care a desfăşurat o însufleţită activitate pentru reuşita festivalului. Din comitet au făcut parte d-na Labont, d-na Orzescu, d-na col. Dobriceanu, d-na Sintai, d-na Morariu şi d-na Cioloca.

D-l F. Pauck, primarul oraşului şi prezidentul Filarmonicei oraşului Caransebeş a pus la dispoziţia Sindicatului toată influenţa autorităţii sale, dând un nelimitat concurs material şi moral la organizarea festivalului. De asemeni d-nii deputat Orzescu, prezidentul Reuniunei de Cântări, d-l Evuţian, directorul liceului şi profesor Bancia, dirijorul Corului Reuniunei de cântări, care cu o neobosită stăruinţă a contribuit la desăvârşirea programului, d-l Lazici, plin de vervă şi abil organizator al Concursului de frumuseţe şi d-l Pavel Grecu, publicist, fost director al şcoalei de agricultură din Lugoj.

Programul întocmit de comun acord cu Comitetul organizator a întrecut aşteptările prin varietatea şi bogăţia sa.

D-l Ion Clopoţel, delegat al Sindicatului a deschis festivitatea vorbind despre „Societatea Nouă“. Dizertaţia sa a fost mult gustată de public şi răsplătită cu meritate aplause.

Corul Reuniunii de cântări sub conducerea pricepută a d-lui profesor Bancia a executat „Şezătoarea“ lui Vidu, a urmat apoi orchestra filarmonică a oraşului, la pupitru fiind d-l I. Pauck, prezidentul Filarmonicei.

Confratele Al. Rioşianu-Dolj, prim-redactor al ziarului „Nădejdea“, a spus cu mult talent îndelung aplaudate şi bisate monoloage.

Corul Reuniunei de cântări şi orchestra filarmonica sub conducerea d-lui Bancia a executat în ansamblu ; iar orchestra garnizoanei a cântat „Craiu Nou“.

După terminarea programului a urmat plin de animaţie şi veselie balul. Numeroase doamne şi domnişoare din Caransebeş şi jur, în admirabile costume, au dat petrecerei un pronunţat caracter de distincţiune, petrecându-se mult şi bine până la ziuă.

Un juriu compus din d-nii Evuţian, directorul liceului, căpitanul Codreanu şi d-l Lazici, ca organizator, a prezidat Concursul de frumuseţe.

Rezultatul scrutinului a conferit premiul I. d-rei Tutoveanu, premiul al doilea d-rei Elisabeta Nimu şi premiul al treilea d-rei Ofelia Bernaz, cărora li s'a înmânat câte o prea frumoasă „Diplomă“ semnată de întreg juriul şi contrasemnată de către delegaţii Sindicatului.

Fondatorii caransebeşeni la „Căminul Presei“

Sindicatul Presei Române din Ardeal şi Banat hotărând ca în cursul acestui an să se înceapă lucrările de construire a „Căminului Presei“ a luat iniţiativa să invite instituţiile culturale şi financiare, precum şi personalităţile fruntaşe din toate oraşele Ardealului şi Banatului, a participa ca membri fondatori la această instituţie.

Instituţiunile şi persoanele înscrise vor fi gravate pe tablele comemorative ale „Căminului Presei“. Donaţiunile de această categorie nu pot fi mai mici de 1000 lei.

Constatăm cu satisfacţie că la apelul nostru lansat cu prilejul Festivalului de la Caransebeş, au răspuns favorabil până acum următorii 18 membri fondatori :

P. S. Sa Episcopul Iosif Badescu, Veneratul Consistor al Diecesei Caransebeşului, Primăria oraşului Caransebeş, Comunitatea de avere a Grănicerilor bănăţeni, Banca „Sebeşana“, Banca Banatului, Banca Poporală, Prima Casă de păstrare (Erster Caransebescher Sparrkassa), Protopopul Andrei Ghidiu, Dr. Petre Barbu, directorul seminarului teologic, asesor consistorial dr. Cornel Corneanu, Prof. Ion Penţia, Prof. Alex. Buţiu, dr. Alexandru Morariu, dr. Vasile Loichiţa, Gh. Morariu, Dr. Valeriu Meda, inginer Cornel Beşa.

Avem asigurarea că lista fondatorilor pentru Caransebeş nu este închisă cu înscrierile anunţate şi că noui oameni de bine şi de inimă o vor complecta.

Caransebeşenii şi-au făcut din plin datoria. Presa românească poate fi mândră de simpatia ce şi-a câştigat în massa cititorilor săi. Festivalul dela Caransebeş aduce, pe lângă un remarcabil succes material, un succes moral care contribue la închiegarea unei puternice legături sufleteşti între public şi presă. Sindicatul Presei Române din Ardeal şi Banat aduce pe această cale mulţumirile sale de recunoştinţă tuturor acelora cari n'au stat o clipă în cumpănă pentru a răspunde cu mult sau cu puţin la chemarea sa.

Publicaţie de licitaţie

Se aduce la cunoştinţa generală că în ziua de 1 Martie oara 11 a. m. se va ţinea licitaţie publică cu oferte închise pentru darea în intreprindere a lucrărilor de edificare a unei aripi a institutului de Orbi din Cluj.

Ofertele se înainta până în ziua de 1 Martie 1923 la Divizia Technică Igienică din Institutul „Pasteur“.

Fiecare ofertant va depune 4% garanţie provizorie în efecte de stat s'au libele de depuneri din suma totală a ofertei sale.

Planurile, devizul original, caetul de sarcină şi condiţiunile generale se pot vedea la Divizia Technică Igienică în oarele de lucru şi tot acolo se dau lămuriri mai detailate.

Cluj, la 14 Februarie 1923.

p. Director Regional:
Dr. Gane m. p.

Şeful Diviziei Technice:
Ing. Ivaşcu m. p.

2585

Uzinele de Fier si Domeniile din Reşiţa

Societate Anonimă

Prospect de emisiune pentru 120.000 acţiuni nominative

Uzinele de Fier şi domeniile din Reşiţa S. A. au hotărât în Adunarea Generală Extraordinară din 8 Februarie 1923 sporirea capitalului social de **125 milioane lei** la **185 milioane lei** pe cale de emisiune a 120.000 acţiuni nominative de câte 500 lei valoare nominală fiecare.

Acest capital social reprezintă un avut foarte însemnat în valori reale. Societatea posedă domenii în întindere de mai bine de 100.000 hectar dintre cari cea mai mare parte e formată din păduri, mine de fier şi de cărbuni, instalaţiuni foarte importante pentru industria siderurgică şi metalurgică, o reţea de căi de comunicaţie (căi ferate, cale aerină, canaluri etc.) împreună cu stocurile de materiale şi de mărfuri necesare. In ceeace priveşte rentabilitatea capitalului social trebue să menţionăm că dividentul de 20 la sută care a fost distribuit pe primele două exerciţii este asigurat şi pentru ultimul exerciţiu.

Consiliul de Administraţie însărcinat de către Adunarea Generală cu realizarea acestei emisiuni oferă 55.000 acţiuni din această emisiune subscripţiunei publice în condiţiunile următoare, rezervându-şi dreptul de a reduce numărul acţiunilor subscrise.

Cursul de emisiunea al noilor acţiuni a fost fixat la **1.400 lei. Prima de 900 lei** va fi trecută la fondul de rezervă.

Vărsămintele asupra cursului de emisiune se vor efectua a termenii următori:

La subscriere	**300 lei**
La 15 Mai 1923	**300 lei**
La 30 Iunie 1923	**400 lei**
La 30 Septembrie 1923 . . .	**400 lei**

Se vor mai vărsa cu ocazia subscripţiunei încă 50 lei de acţiune drept speze de emisiune.

In cazul când acţionarul nu va efectua vărsămintele până la datele fixate se vor aplica dispoziţiunile prevăzute de lege şi de statute.

Noile acţiuni vor participa la beneficiul net pe exerciţiul 1923 cu începere de la 1 Iulie 1923. Ele vor beneficia deci de jumătatea dividentului ce se va fixa pentru acest exerciţiu, ceeace reprezintă pentru subscriptor, în proporţie cu vărsămintele sale, o rentabilitate avantagioasă.

Termenul subscripţiunii a fost fixat dela 23 Februarie până la 28 Februarie 1923 incusiv.

Băncile sunt autorizate a închide ghisetele chiar înnainte de expirarea termenului mai sus menţionat, dacă numărul acţiunilor disponibile a fost subscris.

Drept locuri de subscripţiune s'au desemnat:

Banca Marmorsch, Blank & Co. din Bucureşti
Banca Românească din Bucureşti
Banca de Credit Român din Bucureşti
Creditul Technic din Bucureşti
Banca de Scont din Bucureşti
Banca Ţărănească din Bucureşti
Banca Generală a Ţării Româneşti din Bucureşti
Banca Comercială Italiană şi Română din Bucureşti
Banque Belge pour l'Etranger din Bucureşti
Albina“ Institut de Credit şi Economie din Sibiu
Banca Agrară S. A. din Cluj
Banca Timişoarei şi Societate Comercială pe Acţiuni din Timişoara precum şi sucursalele lor din Timişoara şi Lugoj.

2591

FIER pentru BETON

în toate dimensiuni şi în ori ce cantitate din uzinele
INDUSTRIA SÂRMEI S. A.
furnizează prompt.

FERARIA S. A.
Cluj, Calea Victoriei No. 29.
Telefon 4-40. ◆ Telefon 4-40.
2476-2 Adr. telegr. FERARIA. Lloyd 923

Mica publicitate

Vânzări şi Cumpărări

DE VÂNZARE mobile în caz de cumpărare predau şi locuinţa. Oferta la ziarul Infrăţirea sub „Urgent".

Inchirieri:

AŞI SCHIMBA locuinţa mea din mijlocul Căi Dorobanţilor constătătoare din 2 camere şi bucătărie separată, pe una cameră şi bucătărie aproape de centru. Dunky Piaţa Unirei 10.

CAUT CAMERĂ mobilată. Plătesc bine, ofer şi avantagii. Adresa la ziar sub V. P.

Grupul de dansatori americani Barossia Björnson Comp. şi întreg programul senzaţional de astăzi vor mai rola numai câteva zile la Grădina de Vară „CENTRAL"
2222

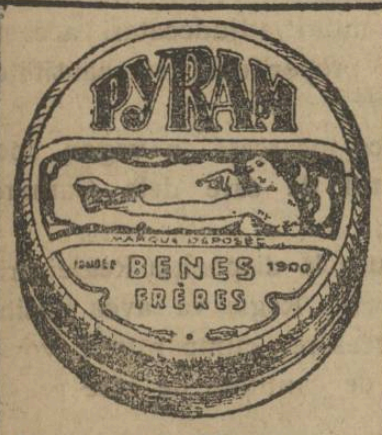

Cea mai fina crema pentru ghete

Dacă vă este de vânzare casa, prăvălia, moşia,
poftiţi de la anunţaţi la mine. Case şi prăvălii de vânzare în tot momentul la
Coloman Dunky
agent de împrumuturi şi imobile. 2581
Cluj, Piaţa Unirii 10 pater uşa 4

Nr. 1656—1923. cons.

Publicaţiune

Consiliul oraşului Cluj în şedinţa sa ţinută în 16 Februarie a decis arendarea Uzinei electrice proprietatea oraşului pe timp de 20 (douazeci) ani cu incepere dela data aprobării şi licitaţiunei computând 30 zile.

In baza §-lui 120 al art. lege XXII din 1886 şi respective a §§-lor 70-80 a legii contabilităţii publice, public concurs pentru arendarea uzinelor. Ofertele închisă se vor înainta cel târziu până la 1 Mai 1923 oara 11 a. m. la registratura generală a Consiliului orăşenesc camera Nr. 5.

Ofertele sosită după acest termen sau cu abatere dela condiţiunile generale nu să vor lua în considerare.

Condiţiunile de licitaţie, proiectul de contract precum şi proiectul de ofertă şi statutele se pot lua dela secţia comercială şi industrială a oraşului camera 33 a. m, 10—12 oare în toate zilele de lucru.

Cluj, din şedinţa cons. oraş. ţinută la 16 Februarie 1923.

Primar:
Dr. POP m. p.

2587

Noul plan al Clujului
cu numirea românească strazilor la:
Librăria Lepage.
1267-1

Tocurile talpă de cauciuc
sunt mai eftine şi durabile decât pielea. Ne păzesc de umezală şi frig.
Radio 2883-a 2501

Fabrica de Mobile
ANTAL ERNŐ
Cluj, 2523
Str. Moldovei 8. (fost Varga).

Vinde după comandă şi se pot găsi gata Mobile: Dormitoare complecte. Aranjamente pentru birou cu 30% mai eftin ca la ori care magazin sau fabrica de Mobile.

Toată Lumea
poartă cu plăcere
GHETELE
din Fabrica
TURUL
Pentru că acestea
sunt elegante
bune
si ieftine
1370

AUTO-MECANICA
Soc. Anonima
CLUJ

Reprezentanţa Generală A.

S. R. A. LEONIDA & Co. UNITE
Din BUCURESTI

ATELIER SPECIAL DE REPARAŢIUNI DE AUTOMOBILE ECSECUTA ORI CE LUCRARI IN METAL.
INSTALAŢIUNE MODERNĂ PENTRU SUDURA AUTO-GENA.
Instalaţiune modernă pentru REPARAT şi INCĂRCAT ACUMULATORI

CLUJ, Regina Maria No. 10 2223 CLUJ, Calea Dorobanţilor No. 18. CLUJ.

Pânzeturile „Barza" şi şifoanele „Barza" în calitate din vreme de pace se găsesc din nou la Magazinul „BARZA" Cluj,
Calea Regele Ferdinand 11.
1591

Apropierea între români şi minorităţi

O nouă societate s'a înfiinţat la Timişoara în acest scop

Începută ici-colo, cu mult entusiasm dar nu cu tot atâta competinţă şi înţelegere a chestiunii, acţiunea pentru apropierea dintre minorităţi şi naţiunea majoritară a făcut multă vâlvă fără ca totuş să fie luată în seamă şi fără să dea până acum roade. Cu toate acestea iniţiatorii stăruesc unii s'au retras între timp, alţii li-au luat locul, alţii apoi au continuat şi continuă şi astăzi, dar fără să atragă atenţia cuvenită. De ce aceasta? Ne-am întrebat şi de bună seamă s'au întrebat mulţi în această ţară. S'a afirmat în răspuns, din partea multora, că naţiunea majoritară nu dă cuvenita atenţie acestei apropieri culturale între noi şi minorităţi. S'au dat şi alte răspunsuri, toate însă departe de-a atinge subiectul.

Fiindcă ni-s'a adus la cunoştinţă o nouă iniţiativă în direcţia aceasta — dovadă că se stărue — ne vom opri pentruca să ne spunem şi noi cuvântul sincer şi întemeiat, după credinţa noastră.

Ne amintim: acum patru ani exista la Cluj o gazetă maghiară înfiinţată în scopul apropierii politice între români şi unguri. Gazeta — „Uj Világ“ — s'a suspendat nu peste mult. S'a înfiinţat apoi o revistă de seamă, „Napkelet“, care deasemenea îşi pusese în gând acest lucru. Şi-a urmat „Aurora“ din Oradea-Mare, „Tüz“ din Cehoslovacia şi nu mai ştiu care alte gazete sau reviste, mai curând fiţuici, pornite în scopul acesta.

Putem deduce din aceasta — dupăce vom adăoga aportul adus de români („Gândirea“, „Cele Trei Crişuri“, „Adevărul literar şi artistic“, „Culisele“), — că ne găsim în faţa unei bune mişcări. Şi totuşi rezultatul nu e nicăeri. De o apropiere nu poate fi nici azi vorbă, dupăcum nu putea fi în toiul războiului.

De ce? Întrebarea, în urma constatării de mai sus, este bine să ni-o punem. Şi, căutând să'i răspundem sincer şi potrivit, va trebui să afirmăm, că nu este o mişcare serioasă. Este întâiul răspuns. Pentrucă, oricât s'ar afirma că apropierea, să'i zicem noi: frăţia româno-maghiară, trebue pornită pe această cale a culturii, a cunoaşterii a ceeace avem frumos şi bun şi unii şi alţii, frăţia aceasta nu poate fi încercată numai într'un domeniu. Totatunci, când aceste reviste ne vorbesc despre idealul unei frăţietăţi între unguri şi noi, în domeniul politic există o necontestată duşmănie, uneltiri, perfidie şi toate cele consecvente. Şi este fără doar şi poate comic, dacă nu o batjocură, să vorbeşti despre această frăţietate într'un domeniu şi'n domeniul celalalt, să'ţi arăţi colţii.

Cu toate acestea admitem, că se poate porni o mişcare de felul celei existente, chiar existând de partea cealaltă ura cea mai înverşunată, care paralizează orice acţiune de natura aceasta. O admitem sub o condiţie: ca mişcarea să fie sinceră şi mai cu seamă să fie susţinută efectiv.

E-adevărat: curentele se pornesc de către indivizi şi masele n'au decât să desaprobe sau — şi mai curând — să se'nchine. Curentul trebue susţinut însă efectiv, ceeace n'a fost până acum cazul. Am înregistrat până acum atâtea iniţiative în direcţia apropierii culturale, toate însă nu aduceau competinţă şi multe nici sinceritate. Ne oprim numai la „Aurora“, revista din Oradea-Mare.

De cine e condusă această revistă?

Ce aduc conducătorii ei? Semnăturile sunt dintre cele necunoscute, sau de ale unor începători care dibuesc fără să se poată afirma.

Cu traduceri problematic bune pentru societăţile de lectură de liceu, cu publicaţiuni maghiare de autori ale căror nume nu le-am mai auzit, cu dibuiri, nu se poate face curent, nu se poate contrabalansa cealaltă acţiune, a revanşarzilor, pe care o vedem în tot momentul palpabilă.

Este într'adevăr caracteristic, că toate iniţiativele de astăzi rămân sterile din cauza unui prea mare şi neputincios avânt. Nu e omul care să reprezinte ceeace iniţiază; nu e competinţa, nimic. E numai o tragică zbatere a omului care ar face ceva, dar nu e 'n stare. Aceasta şi despre antipodul acestei mişcări, despre mişcarea pornită de o parte a românilor pentru demascarea maghiară, împotriva şovinismului maghiar.

Nu e nici aici competinţa, sunt numai dibuelile nu ştim cui dornic poate de zeificare, dar neînstare s'o ducă la capăt. E-o constatare, care se potriveşte foarte multor iniţiative de astăzi.

Şi, ca să ne întoarcem la revistele de apropiere, e greu să te impui, când nu cunoşti p-bună cale nici limba pe care o tălmăceşti, necum să cunoşti subtilităţile, tradiţiile, spiritul naţiunii.

Socotim pentru aceasta — trecând peste consideraţia, că e la mijloc şi o lipsă de sinceritate, dorul de-a te impune prin mijloace nexploatate — că e sterilă această mişcare de astăzi şi dacă vom fi cândva reprezentaţi cum se cade în literatura maghiară, vom fi mai târziu, când ne vom cunoaşte mai bine, când ne vom cunoaşte mai bine, când va veni omul care să ne ştie reprezenta şi când această mişcare nu va mai părea nesinceră, nefiind în domeniul politic contrabalansată de ura, şovinismul şi dorul de răfueală de astăzi.

Socotiam necesare aceste precizări, pentrucă vedem că îndemnul prinde şi, în loc de a se centraliza mişcarea, se constată iniţiative similare şi din alte părţi. In acelaş scop ca şi mişcarea dela Orade, s'a pornit acum o mişcare la Timişoara. Un grup româno-maghiar, a înfiinţat sub denumirea de „Infrăţirea“ o societate ca cea dela Orade. Constatările prilejuite de înfiinţarea acestei noui societăţi de apropiere între noi şi minorităţi n'au intenţia de-a descuraja pe iniţiatori. Sunt făcute numai pentru stabilirea unei realităţi de care trebue ţinut seamă.

Plata datoriilor întârziate ale negustorilor noştri în Anglia

Convenţia dela Londra

Corespondentul din Londra al ziarului „Universul“ comunică următoarea ştire:

Tratativele duse de comisia română cu creditorii englezi ai negustorilor români s'au încheiat după 12 şedinţe ţinute aici, cu un acord între părţi, semnându-se o convenţie, prin care creditorii londonezi ai negustorilor români convin să acorde datornicilor lor din România, cari au întârziat plăţile din cauza scăderii valutei româneşti, posibilitatea de-a achita acele datorii în timp de 20 (douăzeci) de ani, în rate anuale, socotind lira sterlină pe un curs convenţional de 600 lei şi fixând o dobândă de 4 jum. la sută pe an.

Aceste condiţii au fost comunicate şi creditorilor englezi din Manchester, Liverpool şi din celelalte oraşe engleze, unde negustorii noştri au datorii întârziate de achitat, ca să adere şi aceşti creditori la această convenţie de plată.

Garanţiile de plată la timp a ratelor anuale amintite le va da băncile din România în înţelegere cu Statul român şi cu Banca Naţională.

Intreaga convenţie de consolidare şi regulare a acestei datorii va fi trimeasă şi guvernului român spre ratificare şi în cazul, când acesta va găsi necesar o va supune şi votului parlamentului român.

Din Anglia comisia română va continua tratative similare şi cu creditorii francezi, belgieni, italieni şi elveţieni.

CITIŢI „INFRAŢIREA“

Maşini de scris. ◆ Automobile

de cele mai bune fabricate
furnizează din deposit

Sigismund Mandula Cluj,
Calea Regele Ferdinand 110. 2536

DIRECŢIUNEA GENERALA A REGIEI MONOPOLURILOR STATULUI.

Publicaţiune.

Se aduce la cunoştinţa generală că în ziua de **15 Martie 1923,** ora 11 a. m. se va ţine la Direcţia Generală a Regiei Monopolurilor Statului din Bucureşti, Calea Victoriei No 127, licitaţiune publică cu oferte închise pentru **vânzarea următoarelor cantităţi de sare bolovani** (drob) pentru export:

10.000 tone 1000 vagoane dela Salina Uioara.

30.000 tone 3000 vagoane dela Camara Sighetului (18.000) tone provenită din Salina Sugatag şi 12.000 tone din Salina Cosciu.

1. Se vor lua în consideraţie numai ofertele pentru o cantitate de cel puţin 1000 tone (100 vagoane).

2. Cantitatea minimă lunară de sare pe care Regia o poate preda este de 2000 tone la Salina Uioara şi 3000 tone la Depozitul Camara Sighetului.

In cazul când vor fi mai mulţi adjudecatari această cantitate de sare se va împărţi proporţional cu cantitatea adjudecată fiecaruia.

3. Predarea sărei se va face încărcată în vagon, loco Salina Uioara şi loco depozitul de sare dela Camara Sighetului.

Vagoanele urmează a fi puse la dispoziţia Regiei prin îngrijirea cumpăratorilor. Dacă însă Regia va avea posibilitatea să obţină vagoanele necesare, cumpărătorii vor fi obligaţi să primească minimul de cantitate de sare prevăzută la punctul 2.

4. Taxele de transport pe C. F. R. dela Salină până la punctul de frontieră precum şi taxele vamale şi de comision, cad în sarcina cumpăratorului.

5. Transportul eventual pe Dunăre al sărei adjudecată se va face numai în Vasele Direcţiunei Navigaţiunei Fluviale Române.

6. Costul sărei se va achita cu anticipaţie la Cassieria Centrală a Regiei, în Bucureşti, pentru cel puţin 200 tone.

7. Ofertele vor fi însoţite de o garanţie 5% din valoarea sărei, în numerar sau efecte publice admise de Casele Statului, corespunzatoare preţului oferit şi cantităţi pentru care se prezintă oferta.

8. Ofertele vor cuprinde:

a) Cantitatea de sare cerută.

b) Localitatea de unde doreşte a lua sarea (Uioara sau Cămara Sighetului).

c) Preţul ce se oferă pe tonă sau pe vagonul de 10 tone.

d) Ţara în care se exportă..

e) Punctul de frontieră prin care se va exporta.

9. Nu se vor lua în consideraţie oferte pentru export de sare în Iugoslavia unde exportul e rezervat pentru Regie.

10. Termenul maxim pentru export executarea exportului se va fixa prin contract pentru fie care adjudecatar în raport cu cantitatea ce i se va adjudeca.

11. Dacă ofertantul în termen de 15 zile dela data comunicărei ce i se va face de aceasta Direcţiune Generală prin care i se va anunţa adjudecarea, nu se va prezenta pentru încheerea contractului, garanţia se va încasa în folosul Statului.

2590 DIRECŢIUNEA GENERALĂ R. M. S.

Publicaţiune.

Se aduce la cunoştinţa generală că în ziua de 8 Martie a. c orele 8½ dimineaţa, se vor vinde prin licitaţie publică forţată în localul societăţii noastre din Calea Victoriei No. 35, toate obiectele cu scadenţă până la 7 Februarie a. c. incl. şi cari nu au fost rescumpărate în termenul legal.

Cluj, la 20 Februarie 1923.

Prima Casă de Imprumut pe Amanet
Societate Anonimă
Direcţiunea.

Institutul de Arte Grafice, Editură şi Librărie „CARTEA ROMÂNEASCĂ“ Cluj, Calea Dorobanţilor No. 14—16. Telefon: 202.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul III. ◆ No. 734 — 8 PAGINI ◆ UN LEU ◆ 8 PAGINI — Sâmbătă 24 Februarie 1923

Infrăți...

R CLUJ I. 2331

77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu 18

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN pentru autorități . 240 L.
PE 1 AN . . . . . 180 L.
PE 6 LUNI . . . . . 90 L.
PE 3 LUNI . . . . . 45 L.

Două „Infrățiri"

— Pentru „Ellenzék" —

Vorbind despre „Infrățirea" de la Temișoara, „Ellenzék nu se poate opri s-o compare cu „Infrățirea" de la Cluj, pentruca proslăvind pe cea dintâi să-și arate nemulțumirea față de cea de-a doua. Înțelegeți: *Două Infrățiri* și, totuși, *două politici*. „Infrățirea" de la Temișoara, resultată din inițiativa generalului Găvănescu și bucurându-se de înaltul sprijin al Prințului Carol, urmărește apropierea „popoarelor" din Ardeal, pe când „Infrățirea" de la Cluj, adică ziarul nostru, n'ar fi urmărind altceva decât înfrățirea acestor popoare. Și pentruca nu cumva să se confunde acțiunea bună dela Temișoara cu acțiunea detestabilă de la Cluj, „Ellenzék" propune ca una din cele două „Infrățiri" să-și schimbe numele.

Vra să zică, iată-i pe cei dela „Ellenzék" doritori de înfrățire și tocmai de aceia foarte decepționați că atitudinea noastră nu se potrivește cu numele pe care-l purtăm.

Și noi cari credeam că lucrurile sunt tocmai dimpotrivă: că noi sântem cei cari lucrăm aici pentru realizarea unei apropieri și că cine stă mai cu îndârjire în drumul acțiunei noastre este tocmai „Ellenzék".

Dar pentrucă lucrurile se lămuresc, — fie și așa târziu — și aflăm acum că domnii dela „Ellenzék" nu au un vis mai mare decât acela de a ne înfrăți și de a lucra împreună pentru consolidarea noului stat român, credem că e bine să stabilim de la început ce anume trebuie să înțelegem prin *înfrățire*.

Căci, într'adevăr, sunt două „înfrățiri": *una, cea adevărată, care, respectând individualitatea fiecărei nații, caută totuși să armonizeze diferitele individualități naționale în cadrul statului român, și alta, cea prefăcută, care se întemeiază pe încercarea continuă de a ne amăgi reciproc.*

Care e „înfrățirea" pe care o dorește „Ellenzék"? Evident, se face a o dori pe cea dintâi, dar o urmărește pe cea de-a doua, pe când noi, urmărind pe cea dintâi, nu ne lăsăm înșelați de cea de-a doua. Vrem, de sigur, înfrățirea, dar nu prin înșelarea și adormirea noastră. Și-i suntem recunoscători în primul rând ziarului „Ellenzék" că, prin atitudinea lui, nu ne-a lăsat o singură clipă să cădem în mrejele înfrățirii adormitoare.

Șovinismul ireductibil și mereu provocător al ziarului „Ellenzek" a întreținut vigilența noastră și ne-a făcut să înțelegem că în drumul operei de înfrățire se găsește nu poporul maghiar, ci oligarhia conților și baronilor cari nu pot să uite așa de ușor puterea și privilegiile pierdute.

Ori tocmai această vigilență a noastră îl supără pe „Ellenzek". El ar fi dorit să ne vadă lu rând pentru apropierea dintre noi și minoritatea maghiară, dar fără să fim atenți la tot ceea ce ar putea să primejduiască ființa noului stat român.

Și iată-l acum lăudând „Infrățirea" dela Timișoara pentru a putea să lovească și mai bine în „Infrățirea" dela Cluj. De fapt însă „Infrățirea" dela Timișoara și „Infrățirea" dela Cluj nu sunt altceva decât cele două însușiri fundamentale ale politicei românești față de minorități.

Puse una lângă alta, cele două „Infrățiri" exprimă dorința noastră de a descoperi cât mai multe puncte de contact între noi și minorități, dar în același timp și hotărârea noastră de a veghea ca opera de înfrățire să nu se transforme pe nesimțite într'o operă de subminare a statului român.

Căci înc'odată: vrem înfrățirea, dar cu sinceritate deplină și dintr'o parte și dintr'alta. Și noi nu facem aici altceva decât să denunțăm în fiecare zi lipsa de sinceritate a acelora cari ne-ar dori să umblăm cu ochii închiși pentru ca în dosul idealului de înfrățire, ei să poată cultiva ura, șovinismul și complotul.

O recompensă binemeritată

Răsplata jertfei țăranilor eroi morți în slujba țării.

Într'una din ultimile ședințe ale Camerii d-l N. D. Chirculescu de putat de Putna a depus un proiect de lege, din inițiativă Parlamentară, prin care se acordă cât e o pensie de 700 lei lunar mai multor familii de țărani din județul Putna cari, în tot timpul cât frontul a rămas pe Siret, au adus imense servicii de informații armatei noastre. La propunerea d-lui Chirculescu s'a alăturat și d-l general Văitoianu, ministru de interne. D-sa, ca fost comandant al armatei ce opera pe Siret, a povestit cu acest prilej un emoționant episod al epopeii noastre naționale.

Armatele inamice invadase toată Muntenia silindu-ne a ne înghesui în Moldova.

Frontul curma în două România de până la 1918, însemnând adânc în pământul național rana înfrângerii, ca o tăietură brutală de spadă, de la Oituz la Dunăre, în sus de Galați. Un popor întreg gemea surd sub ascuțișul durerii; nimeni însă n'a descurajat.

Doi ani dela 1916 până la 1918, dâra tranșeielor săpate în pripă și întărite cu timpul, ni-a frânt în două; dar peste zidul armatelro dușmane care ne încleștase restul de țară liberă, întreg poporul românesc era în război, și făcea războiul deschizător de ruginite porți de nedreptate.

Acolo în județul Putna oameni socotiți neputincioși a purta arma și lăsați la vatră ca atari, când dușmanul nu ne încălcase încă țărâna strămoșească, oameni simpli, țărani poate neștiutori de carte și necrescuți la școala patriotismului oficial, au știut să moară eroic în slujba țării, care le refuzase serviciu, afirmând în chip admirabil vigurositatea conștiinței noastre naționale.

E în povestirea d-lui general Văitoianu atât de sguduitor dramatism, atât de măreț și atât de simplu, încât rămânem uimiți. Patru umili țărani trecuți de vârsta miliției au știut să înfrunte plutonul german de execuție cu atâta demnitate în ființa lor uscată de nevoi, încât mâna ucigătoare a tremurat, sguduită de conștiința crimei. Acești, țărani și alții nu mai putu se sta, au știut să devină ostașii națiunei și să moară ca vrednici ostași.

Entuziasmul cu care a fost îmbrățișată propunerea d-lui Chirculescu face onoare Camerii. Niciodată Parlamentul român nu a acordat o recompensă națională mai justă ca acum.

C.

Franța și atitudinea Rusiei în chestia lituană

Paris. — In cercurile diplomatice a produs o vie neliniște acțiunea rusă în chestia Lituaniei.

Pace separată între Greci și Turci

Nota elină către guvernul britanic

Atena. — Guvernul grec a adresat o notă guvernului britanic cerând grăbirea soluției situației din orient, întru cât Grecia nu poate aștepta desbaterile unei noi conferințe fiind amenințată de continuele pregatiri militare turcești. Dacă soluția nu se va da în curând Grecia se vede silită a începe tratative directe cu Tracia.

România și lupta pentru petrol

Situația industriei petrolifere române. Daunele suferite în timpul războiului. Restaurarea regiunilor devastate. Măsuri pentru intensificarea exportului de petrol.

Ziarul „Le Temps" într'un număr recent vorbind despre situația petrolului din România în raport cu reparațiile, publică următorul articol, datorit corespondentului său din București.

Se știe că lupta în vederea cucerirei sau controlărei surselor petrolifere, constituie astăzi aproape întotdeauna secretul tuturor conferințelor internaționale. Concurența internațională în jurul petrolului nu datează numai de astăzi, am putea spune însă că ea se deșteaptă acum cu mai multă tărie ca oricând. Inainte de războiu producția întrece consumația. Lupta între marile trusturi se dădea atunci mai puțin pentru cucerirea de noui regiuni petrolifere, decât în vederea cucerirei de noui piețe.

Neașteptata dezvoltare a industriei la baza căreia se întrebuințează derivatele petrolului într'o mare cantitate, a determinat ca după războiu petrolul să devie o problemă nu numai de ordin economic, dar chiar de ordin politic și militar, care să intereseze deopotrivă toate statele. In prezent lupta nu se mai dă pentru cucerirea piețelor, ci pentru cucerirea regiunilor petrolifere.

Conferințele din San-Remo și Genova în tot cursul dezbaterilor au fost dominate de chestiunea petrolului. Deasemenea aceiaș atmosferă s'a observat și la Lausanne. De aceia „pacea petrolului" pare a fi dedevenit condițiunea esențială a păcei generale.

De sigur, că fazele acestei lupte și rezultatele ei interesează în deosebi și ipe România, al cărei subsol posedă zăcăminte de petrol într'o apreciabilă măsură atât din punctul de vedere calitativ, cât și din cel cantitativ.

Aceasta nu numai din considerentul că petrolul și derivatele lui constituesc cele mai de căpetenie articole la export, dar și din motivul că consumația mereu crescândă asigură țărei perspectiva unei mari dezvoltări industriale.

Exploatarea petroliferă română începând din 1900 a luat un avânt considerabil. Producția anuală atingea la această epocă 250 mii tone, iar în 1913 se ridicase la 1.885.225 tone, din care s'au exportat 1.036.451 tone. România înainte de războiu ocupa al 4-lea loc printre țările producătoare de petrol din lume, după Statele-Unite, Rusia și Mexic.

Incepând din 1914 din cauza urmărilor războiului, producția română a scăzut, totuși până la 1916, ea se menținea deasupra cantității de 1.240.000 tone. Dar, anul 1916 marchează pentru industria petroliferă română punctul culminant al unei crize cu deosebire grave. Din cauza ocupărei Munteniei de trupele germane și pentru ca să înlăture aprovizionarea imperiilor centrale cu petrol, autoritățile române, la cererea aliaților și sub conducerea lor, — au procedat la o distrugere sistematică a regiunilor petrolifere, ale cărei urmări se resimt înc ăși astăzi, deși în anii din urmă s'au făcut cele mai mari eforturi ca să fie șterse.

Această stare de lucruri a determinat ca producția să fie inferioară din punctul de vedere al cantității chiar celei din 1913. Firește că la aceasta au contribuit și condițiunile generale create de război dar cauza principală se datorește numai distrugerilor făcute.

Cu toate sforțările uriașe făcute de statul român și de societăți din ultimii ani în vederea reconstruirei regiunilor petrolifere devastate în războiu, au dat rezultate destul de apreciabile. Astfel în 1919 producția a fost de 920.437 tone; în 1920 de 1.034.048 tone; în 1921 de 1.163.780; iar în 1922 socotite numai 9 luni, 1.088.164 tone.

După cum vedem producția remarcă deocamdată o progresie modestă, însă este sigură și continuă. In legătură cu aceste afirmațiuni, adăugăm că în ultimul timp exportul petrolului și derivatelor lui crește necontenit. Iată cifra cantităților exportate: 1920, 249426 tone; 1921, 362.340 tone, iar în 1922, 366.950 tone. Referindu-ne la situația exportului, trebuie să ținem seama și de mărirea considerabilă a consumației interne, provocată de creșterea nevoilor și dublarea teritoriului.

Deși sunt motive îmbucurătoare în ceiace privește progresele industriei petrolifere române, totuși România mai are de făcut multe sforțări în această direcție cu atât mai mult, cu cât situația economico-financiară, îi impune să-și mărească exportul.

Cunoscând aceste amănunte, ușor putem să ne dăm seama de ce în lupta pentru cucerirea regiunilor petrolifere, România ține să-și păstreze bogățiile ei, fiindcă numai pe această cale ea își va putea dezvolta economia națională.

Mişcarea culturală, teatrală, literară, artistică

Prof. Nicolai despre pacea universală

Interesantele declaraţii ale celebrului pacifist. Călvarul unui prieten al păcii. Pacea veşnică imposibilă?

Celebrul pacifist, profesorul Nicolai zilele acestea a fost prin Wiena. Cu această ocăzie a făcut ziarelor câteva declaraţii extrem de interesante, pe cari le reproducem şi noi.

Intrebat despre f lui cum a petrecut războiul, prof. Nicolai a spus:

„La începutul războiului mă aflam în Franţa, am văzut agitaţiile militariste ce s'au făcut atunci. Reintors în Germania am văzut acelaş lucru. Eu unul totdeauna am fost contra vărsării de sânge şi contra războiului. Ca medic puteam să servesc omenirea şi fără vărsare de sânge. M'am prezentat deci ca voluntar. Am participat la ocuparea Belgiei, iată ce m'a făcut să răspund manifestului lansat de celebrităţile germane, în care susţineau că prin ocuparea Belgiei nu a suferit nimenea, afirmaţii absolut inexacte. Am răspuns prin contra manifestul semnat de mine, Einstein şi Förster.

Drept urmare am fost persecutat şi am ajuns şi la degradare. Ca soldat simplu era să mă trimită pe câmpul de luptă. Dar am denegat jurământul ce mi-se cerea în urma faptului că am ajuns simplu soldat. Principala cauză pentru care vroiau să mă trimită pe front a fost publicarea cărţii mele „Biologia Războiului".

Cum comandamentul militar insista pentru a-mi scoate jurământul m'am folosit de o ocazie princiosă şi m'am refugiat în Danemarca Am fost declarat dezertor...

După războiu m'am reîntors în Germania, dar foştii colegi au refuzat să mă primească în sânul lor spunând că-s trădător. Ne mai putându-mi ocupa astfel catedra dela universitatea din Berlin. am primit invitaţia ce mi-sa făcut decătre universitatea din Cordoba (Brazilia)".

Acesta este calvarul unui prieten al păcii la care a fost condamnat decătre militarismul german. După această expunere a început să-şi spună părerile despre pace.

„Pacea universală veşnică, nu se va putea realiza nici odată. Fiecare generaţie nu poate să-şi creeze pacea decât pe timpul existenţei sale, deoarece nu putem şti cu ce probleme ne va pune faţă'n faţă viitorul. Pacifismul practic deci nu trebuie să alerge după utopii, ci trebuie să se silească a procura posibilitatea şi baza solidă a unei păci durabile, în condiţiile date. Actualmente este foarte uşoară problema păcii, deoarece contrar trecutului, când darul păcii era lăţit numai la popoarele învinse, azi este tot atât de intenziv şi la popoarele învingătoare. Cauzele acestui fenomen sunt uriaşele jertfe cari au fost aduse pentru izbândă, şi suferinţele de cari nici învingătorii n'au tost cruţaţi. Cei ce vreau, pot mai uşor ca oricând asigura o pace durabilă pentru omenire".

—X.—

Frederic Masson

Fostul secretar perpetuu al Academiei Franceze, cercetătorul harnic de arhive, cunoscutul istoric al vieţii şi activităţii lui Napoleon, Frederic Masson, a murit în etate de 76 ani.

S'a născut la 1847 a fost întâi bibliotecarul ministerului de război, iar la 1904 ales membru al Academiei Franceze; mai târziu a fost însărcinat cu secretariatul acestui aşezământ.

Dintre însemnatele-i opere citãm: „La Revolte de Toulon, Napoléon et Les diplomates dela révolution, et les femmes, Napoléon ches lui, Napoléon în connu, Napoléon et sa famille, Josephine, Marie Louise".

Conferinţele lui Masson foarte plăcute erau totdeauna bogate în amănunte nouă.

Stilul curgător şi potrivit situaţiilor descrise.

Un adjuvant fiziologic al tratamentului tuberculozei pulmonare

Incercarea doctorului Knopf din New-York

Tuberculoza atingând de obiceiu vârful plămânului, doctorul Knopf prin metoda „pneumothorax artificial" susţine că punerea în repaos a plămânului este unul din mijloacele de cură cele mai puternice.

Repaosul deşi relativ, totuş eficace, consistă în antrenarea bolnavului să respire de mai multe ori pe zi cu o extremă încetineală servindu-se în respiraţie mai mult de diafragm decât de coaste.

Idee ingenioasă: iar experimentarea nevătămătoare.

Răspândiţi „Infrăţirea"

ECOURI

Sfârşitul haremurilor

Paşa Mustafa Kemal, eroul naţional al turcilor de astăzi, a ţinut femeilor musulmane o cuvântare asupra vieţii de până acum a femeii musulmane, arătându-le că de azi s'a întronat emancipaţia femenină în Turcia şi femeile turce nu mai au de ce se voala şi ascunde. In ultimul războiu ele au învăţat să lupte alături de bărbaţi să creeze spitale şi să educe şi începutul acesta trebue să-l continue fără să'şi bată capul cu religia, care le împiedecă de a fi folositoare noului stat turc.

Maxim Gorkij autor de filme

După ce a exploatat pentru literatură cea mai tipică parte a vieţii ruseşti, vagabondajul, creând în domeniul acesta operele nemuritoare care l-au pus în fruntea mişcării literare ruseşti, Maxim Gorkij s'a hotărât să prepare acest material şi pentru cinematograf, popularizând astfel şi pentru analfabeţi haimanalăcul romantic al ruşilor. „Prager Presse" înconoştiinţează, că Maxim Gorkij are o învoială cu scriitorul Saşa Goron, autorul „Holdelor aprinse", pentru dramatizarea pentru cinematograf a isprăvilor celui mai vestit haiduc rus, ale lui Stenka Razin, eroul din cunoscuta baladă a Volgăi. Eroul acesta trăise prin veacul al 17-lea şi a fost îndeobşte cunoscut pentru piratezia sa.

A jăfuit şi ucis şi-a răsculat norodul împotriva celor mari, inaugurând astfel marea mişcare proletară care a urmat după dânsul şi al cărei epilog l'am văzut şi'l mai vedem încă şi astăzi.

Filmul va fi pregătit la faţa locului, acolo unde a trăit Stenka Razin: pe Volga, în stepă şi în Crimea. Vor rula astfel răscoala cazacilor de pe Don, războiul sângeros, care a durat ani de zile, oprimarea revoltei miilor de răsculaţi, căderea în prinsoare a căpeteniei răsculaţilor şi execuţia lui la Moscova. Pregătirile au început şi nu sunt departe de sfârşit.

Studiile est-europene la Universitatea din Lipsca

După cum anunţă corespondentul unui ziar din Praga, la Universitatea din Lipsca se depun străduinţe pentru reorganizarea secţiei est europeniste, lucru care ne interesează şi pe noi. La propunerea universităţii, guvernul saxon a aprobat mărirea institutului de studii est europeane, făcând următoarele numiri în conducerea studiilor respective: secţia slavă prof. Basmer, baltică prof. Gerullis, română prof. Weigand, neogreacă Deterich, turcă Fischer, economia naţională Hoffmann, istoria Brandenburg. Se va mai crea o secţie ungaro-finlandeză.

S'a decis totodată organizarea unei biblioteci, care să cuprindă întregul material necesar cunoaşterii chesliunei est-europene, inclusiv periodicele şi ziarele cotidiane.

Cum se ştie, universitatea aceasta avea şi până acum o secţiune românească sub conducerea lui Weigand, apreciatul romanist, care a scris mai multe lucrări despre limba română.

✖ FOIŢA ZIARULUI „INFRĂŢIREA" ✖

Figuri dispărute

Vasile Gr. Borgovanu

Astăzi a avut loc în biserica grecocatolică a oraşului parastasul pentru odihna sufletului regretatului profesor V. Borgovanu, mort acum şase săptămâni în Bucureşti.

După o activitate didactică de 45 de ani el şi-a luat dreptul la adihna veşnică, primindu-şi moartea cu adâncă linişte, cu liniştea omului conştient că şi'a îndeplinit datoria, cu înţelepciunea celui ce ştie că trecătoare fiind zilele omului, darul vieţii trebue înapoiat Creatorului fără scâncet şi fără mâhnire.

V. Gr. Borgovanu era originar din Ardeal.

S'a născut la 2 Ianuarie 1850, în Satul-Nou din ţinutul Bistriţei. A făcut studii strălucite în şcoalele din Bistriţa şi Năsăud, iar mai apoi la Institutul Sf. Barbara şi la universităţile din Viena şi Budapesta. In 1876, ca licenţiat în teologie şi filozofie, ocupă catedra de pedagogie dela preparandia din Gherla, catedră pe care o păstră 12 ani. In Gherla a desfăşurat o intensă activitate şcolară şi extraşcolară, dând câteva serii de absolvenţi cari au dovedit mai târziu, — ca învăţători, — că au fost admirabil pregătiţi şi publicând o serie de lucrări şi articole pedagogice remarcabile. Se bucura de multă consideraţie în Ardeal şi faima sa trecu repede şi la Românii de peste Carpaţi. La 1886 dl Sturza, pe atunci ministru al şcoalelor, îl invită în „Ţară", invitaţie repetată de T. Maiorescu în 1888, când Borgovanu primi catedra de profesor de pedagogie şi germană la şcoala normală din Bucureşti.

El trecu Carpaţii, asemenea înaintaşile săi, marii dascali ardeleni din a căror suflet şi muncă trudnică a răsărit puternica şi mândra conştiinţă naţională a Muntenilor şi moldovenilor hotărât să muncească cu toată râvna în şcoală.

In Bucureşti cunoscu bine pe Al. Odobescu cu care legă o strânsă prietenie. V. Borgovanu ştie să intereseze pe marele scriitor pentru problemele şcolare. Prietenia lor fu rodnică. Odobescu se prinse cu plăcere să colaboreze la o serie de cărţi de citire şi gramatică pentru şcoala primară, cărţi foarte mult apreciate de corpul didactic.

In 1900 Borgovanu primii direcţia şcoalei normale din Bârlad, unde împreună cu ardelenii, I. Popescu şi Augustin Paul, lucră cu sârguinţă în şcoală şi în societate, înfiinţând cursuri de adulţi, coruri şi şezători în cartierele mărginaşe ale oraşului şi în satele din jur.

In 1901 se reintoarse la Bucureşti, ca profesor la liceul Sf. Sava. Funcţionează la Sf. Sava până în 1912 când ministrul şcoalelor, C. Arion, îl rugă să primească direcţia nou înfiinţatei şi normele din T. Severin, pe care Borgovanu o organiză şi o conduse cu adâncă pricepere până în 1916, când rămase numai profesor şi director al şc. de aplicaţie. Imediat după războiu se pensionă şi părăsi Severinul. In 1919 cei ce l'au cunoscut şi apreciat, intelectualii şi ţăranii din ţinutul Gherlei, l'au chemat în mijlocul lor oferindu-i în două rânduri mandatul de senator, servind în această demnitate cu devotament şcoala şi ţărănimea. Sperând că puterile trupeşti nu-l vor părăsi atât de repede, ceru şi reintegrarea în învăţământ, primind catedra de pedagogie dela şcoala normală din Târgovişte, pe care însă n'avu fericirea s'o ocupe.

S'a stins în Bucureşti, la 11 Ianuarie 1923, în mijlocul familiei sale.

Aceasta este în înşirarea rece a datelor din viaţa acestui vrednic om al şcoalei. Dar cine oare a servit mai mult decât el (45 ani!) în şcoala românească? Cine a pus mai multă pricepere şi devotament pentru a ridica cât mai sus şcoala poporului? Omul acesta a fost destinat apostolatului. El s'a identificat cu şcoala şi educaţie poporului a fost crezul vieţii sale. Intr'un timp când întunerecul de jos şi nepăsarea de sus apăsau greu conştiinţa poporului românesc, el a ridicat cu hotărâre făclia mântuitoare a ştiinţei de carte pentru cei mulţi şi buni, a iubirei de adevăr, a credinţei creştineşti şi a dragostei de neam, cu care a luminat mintea şi a încălzit sufletele celor din jurul său.

V. Gr. Borgovanu avea această mare calitate care-l aşează în rândul celor mai străluciţi învăţători ai neamului nostru: preţuia şcoala mai ales pentru înălţarea sufletului.

Invăţătura sa, şi mai ales morala, nu se bizuia numai pe slova cărţii, ci o servea cu pilda vieţii sale de toate zilele: totdeauna pe calea binelui, a dreptăţii şi a datoriei. El a stat în slujba şcoalei nebiruit de nici una din piedicele care se pun în calea sufletelor distinse ca să le distrugă.

O singură îndoială l'a îndurerat, l'a distrus, i-a întristat sfârşitul vieţii: a fost îndoiala aruncată asupra sentimentelor sale naţionale. Ce cumplită nedreptate i s'a făcut!

Sufletul său vibra de patriotismul cel mai cald şi-şi creştea şcolarii în cel mai desăvârşit cult al patriei şi al idealului naţional. Lucrul acesta îl ştiu toţi acei cari au avut fericirea să primească învăţătura acestui inimos român.

Desrobirea Ardealului, desrobirea pământului din care şi el plecase, a fost pentru Borgovanu cea mai măreaţă bucurie a zilelor sale.

Cel ce va dori să lămurească sau să cunoască trecutul şcoalei noastre va trebui să se oprească mai mult asupra vieţii regretatului profesor, pentrucă activităţii sale se datoreşte în bună parte desvoltarea învăţământului primar şi normal din România.

Dela dânsul ne-a rămas nu numai amintirea omului, pe cari l'au caracterizat înalte calităţi sufleteşti, de pricepere şi devotament pedagogic, de muncă, de iubire creştinească şi patriotică, ci şi o bogată moştenire de lucrări pedagogice, scrise pentru folosul normaliştilor, al învăţătorilor şi al părinţilor.

Dedicându-se cu totul educaţiei şi învăţământului a ţinut ca şi cel din urmă al său cuvânt să fie un salut îndreptat şcoalei şi elevilor săi, mari şi mici răspândiţi în tot largul cuprinsului românesc.

Dimitrie Goga.

Munca guvernului

A cui e vina dezorganizării țării.

Opoziția acuză necontenit prin presă și întruniri guvernul, că criza de care suferă viața noastră politică, economică, financiară, administrativă e datorită partidului liberal.

Nu tăgăduim că întreaga viață a țării noastre este încă în afară de echilibrul stabil, cerut unei organizații perfecte în toate domeniile de actvitate.

Opoziția uită însă un lucru, sau îl trece intenționat sub tăcere.

Starea precară a țării e datorită în primul rând guvernărilor anterioare, care au schimbat după războiu cu totul aspectul vieței noastre politice.

Frământările care au avut loc cu ocazia întocmirei noilor partide democratice, perindarea treptată a acestora la cârma Statului, absolut fără nici un folos real n'au făcut decât să întârzie refacerea și consolidarea țării, atât de mult cerută.

Căci în loc de a repara urmele războiului, atât țărăniștii, cât și partidul național sau averescanii n'au făcut decât să risipească banul public, să dezorganizeze administrația și să coboare prestigiul țării.

Deabia acum un an a început opera de reorganizare a țării și lupta care o dă pentru realizarea acestui scop partidul liberal, nimeni nu-i poate contesta succesele.

Odată cu restabilirea ordinei în toate ramurile de activitate ale gospodăriei Statului, s'a început o pera de reformă care duce treptat la unificarea tuturor forțelor naționale.

Reforma fiscală și administrativă, noua organizare sanitară, noul cod al muncei, ridicarea prestigiului armatei, magistraturei și a întregului corpului funcționăresc prin atribuirea unei situații materiale, corespunzătoare celei morale, și în sfârșit întocmirea unei noui Constituții, care să pue temeliile statului român întregit în granițele etnice sunt nu numai dovada muncei fără de preget a guvernului, dar și chezășia sigură că partidul liberal va putea pune în aplicare toate aceste reforme.

Partidele din opoziție nu pot opune altceva acestor reforme decât manifestațiuni zgomotoase, care nu pornesc măcar din interesul de partid, ci numai din ambițiunea personală ale câtorva demagogi, care predică anarchia.

Dacă țara mai are de așteptat până la complecta revenire la normal e desigur din cauza acestor agitațiuni, care deși inutile tulbură, dezorientează uneori opinia publică.

Din fericire însă aceste agitațiuni morbide își atenuiază treptat virulența prin însăși manifestarea lor: țara fiind asigurată că pericolul reîntronării la cârma ei, a demagogiei anarchice e pe deplin înlăturat.

Dovada minciunei

„Patria" se trădează fără să vrea.

Ziarele partidului național vor să facă din alegerea de la Ighiu o mare nelegiuire administrativă. E un vechiu și răsuflat sistem de a găsi o scuză căderilor prea fervente a candidaților partidului național în alegeri. Totuși „Patria" se încăpățînează să ne dovedească ceea ce ea însăși nu crede: realitatea teroarei administrative în circumscripția Ighiu.

Înțelegem zelul confratelui clujan și ar fi să-l apreciem dacă naivitatea pledoariei n'ar fi așa de isbitoare. „Patria" afirmă la începutul articolului „Domnia fărădelegilor la Ighiu" că oamenii partidului național nu au putut lua contact cu alegătorii cercului de oarece **„administrația liberală** *de rea credință, nu a eliberat la timp biletele de circulație. Deși o simplă afirmație, ea ar fi destul de gravă dacă logica oficiosului naționalist n'ar veni să facă la sfârșitul acelui articol următoarea complectare:*

„Partidul național a luat până acum contact cu alegătorii din Ighiel, Țelna, Ighiu, Șard, Poiana, Metești, Bucerdea, Cricău, Galda-de-jos, Sântimbru, Oiești, Galtin, Coșlar, Mihalț, Căpud, Petelca, Teiuș, Aremți, Geoagiu, Mesentea, Benic și Cetea, unde alegătorii l-au salutat cu entuziasm pe trimișii partidului".

După cât știm acestea sînt aproape toate satele circumscripției electorale Ighiu. prin urmare deși au fost „împiedecați", oamenii partidului național au luat totuși contact cu alegătorii. Unde se începe minciuna și unde se sfârșește ar fi să o stabilească însăși „Patria". Un fapt e cert însă: minciuna există.

Tot în articolul amintit, oficiosul partidului național afirmă că președintele alegerii refuză să dea curs cererilor de certificate pentru oamenii de încredere ai partidului național" are intențiunea să le refuze pe motiv că deputații cari sunt anunțați ca bărbați de încredere nu sunt din circumscripție, și aceasta în ultimul moment pentru a nu putea fi înlocuiți ca alții. Cunoaștem multe insușiri ale „Patriei", pe acela de concurență a renumitei prezicătoare Iulia Poloneza, nu i-am cunoscut-o. Dacă „Patria" are putința să descopere cu atâta precizie gândirile nemărturisite de ce oare mai face gălăgie?

O succesiune care ne interesează

Moartea arhiepiscopului din Kalocsa

Știrea dată deunăzi de ziarul nostru despre demisia episcopului catolic Glattfelder din Timișoara și repatrierea sa în Ungaria, unde i-s'ar acorda scaunul de mitropolit din Kalocsa, se complectează acum cu știrea morții arhiepiscopului acestei metropolii din Ungaria. Arhiepiscopul Váradi L. Arpad din Kalocsa a murit la începutul săptămânii acesteia și a fost înmormântat Miercuri, dupăcum ne anunță o telegramă maghiară. Mitropolitul maghiar suferia de mult de o boală incurabilă, așa că moartea i-se putea aștepta oricând. Cu toate acestea ne e îngăduită constatarea, că alegerea episcopului din Timișoara în scaunul uneia dintre cele mai vestite mitropolii din Ungaria era anticipată.

Dacă ne interesează această succesiune, ne interesează numai pentru faptul, că e o răsplată a atitudinei antiromânești a episcopului din Timișoara și pentrucă Ungaria încurajează iredentismul de aici asigurând cele mai înalte demnități acelora dintre iredeniștii săi de aici, care nu mai pot continua această subversivă acțiune în România. Facem în acest loc constatarea, că șefii bisericei maghiare sunt aproape toți ardeleni. Astfel în anii trecuți, când era 'n discuție succesiunea episcopiei din Budapesta, a fost aleasă o persoană bisericească din Ardeal, una care pe atunci nu era repatriată în Ungaria.

Punându-se astfel în fruntea tuturor treburilor din Ungaria unguri ardeleni, se încurajează la noi în țară așteptările șoviniste, iar între granițele Ungariei se asigură campania deschisă cea mai mare. E bine să ne amintim cu această ocazie și despre aceea, că actualul consiliu de miniștri dela Budapesta are 'n sânul său oameni ardeleni. E un fapt, de care trebue să se țină seamă.

Partidul maghiar

Critica unui democrat asupra actualei politici maghiare dela noi — In jurul articolului Dlui E. Kádár din „Bécsi Magyar Ujság".

In celelalte rânduri, când am făcut noi, ziar românesc, critica acestui partid șovinist intitulat cu mândrie „partidul unitar maghiar", ziarele maghiare, trecute la pasivele aceleași finanțe, cari susțin partidul acesta, ni-au acuzat de instigație, de violență și atâtea alte porniri, cari exclud clara vedere a lucrurilor.

Acum, pentru primaoară, i-se face aceeaș critică din partea unui ungur, unul, care a luptat mult pentru partidul acesta.

Subtitlul „Scrisori din Ardeal: Ungurii din Ardeal readuși la pasivitate" d-l Emerich Kadar, redactorul lui „Keleti Ujság" publică o severă critică la adresa Partidului Maghiar acuzându-l că a distrus mișcarea democratică, inaugurând în întreg Ardealul o politică dependentă de visurile revanșei.

D-sa constată, că democrații (partidul popular) au fost siliți să depună steagul în urma campaniei duse contra lor de ungurii reacționari, cari îi acuzau că sunt filoromâni.

„Ziarele din Ungaria și din Ardeal gemeau de asemenea acuzatoare articole". Constată apoi că biruința reacționarilor a fost pusă la cale de oamenii primului ministru maghiar Bethlen, care au băgat de seamă, ce primejdie înseamnă pentru reacția din Ungaria un curent maghiar ardelenesc democratic. In urma acestela s'au pornit acuzațiile și totatunci s'a emis ideia Unirii tuturor ungurilor din România.

Partidul popular s'a văzut într'o dilemă: avea de răspuns acuzațiilor de mai sus și mai ales acuzației ce urma dacă refuzau unirea aceasta a întregii minorități maghiare. S'a întumplat deci ceea ce s'a văzut: democrații au intrat în noul partid, în partidul unitar, ca simplii membrii, fără reprezentanți în conducerea partidului.

Până aci articolul domnului Kadar. Restul ne interesează mai puțin. Poate ne-ar interesa încă acuzația ce se aduce partidului maghiar, că principalul pentru dânsul sunt latifundurile; precum și acea lămurire, că democrații intrați în noul partid tot mai așteaptă o schimbare.

Ne mărginim la faptul acuzației de iredentism ce aduce d-sa partidului în pasagiul prin care se spune că „lasă ungurimea ca pe o jucărie să balanseze pe funia constelațiilor politicei externe de totdeauna, în speranța, că problema maghiară se va deslega odată și odată în dauna tuturor celorlalte probleme central-europene". Acuzația e repetată și în alte părți ale articolului.

Firește, această critică a fost primită de presa partidului ca și criticile noastre. Autorul a fost atacat și batjocorit.

Acuzația rămâne însă. Cu atacuri și batjocură, — sistem perpetuu al presei maghiare — nu se poate distrăma realitatea șovinismului partidului acestuia.

Sucursalele iredentismului

Spectatori ai dârzei lupte date de unguri pentru menținerea altor națiuni în sânul minorității lor etnice din această țară, ne-am întrebat cu drept cuvânt: cum e posibil, să ni-se arunce din partea maghiară acuzația de oprimare, atunci, când minoritatea maghiară de aici luptă pentru continuarea acaparării din trecut? Ce însemnă cutezanța de a ținea în ghiarele minorității maghiare, în România, națiuni care nu mai doresc maghiarizarea?

Intrebările acestea și-au găsit pe urmă răspunsul. Făcusem constatarea, că evreii de aici, dupăce, maghiarizați fiind, au căutat să se naționalizeze, au revenit iar la maghiarizare. Propaganda a avut succes. Pe urmă a fost lărgită. S'a căutat din partea ungurilor de aici o presiune asupra sașilor și românilor. Asupra noastră prin exploatarea antagonismelor false create de partidul național; prin campania contra a tot ce venia din vechea Românie; prin lingușirea nemulțumiților „mari" oameni politici, etc. Incetul cu încetul o inconștiență parte a publicului românesc a fost atrasă către ziarele maghiare și ni a fost dat să aflăm — legătura dintre acestea e foarte naturală — că în familiile ardelene naționaliste (se citează cazul cunoscutului deputat al Clujului, avocatul Socol, ale cărui copile își fac educația românească la „Marianum") se vorbește și azi ungurește, chiar numai ungurește.

Propaganda a fost extinsă și asupra sașilor.

Organele de care se servesc sunt presa, biserica, școala; în sfârșit tot ce poate fi exploatat. Ne amintim de propaganda fără seamăn a bisericilor ungurești; de antiromânismul adeseori constatat al episcopilor și tuturor clericilor unguri.

Și după aceasta să ne oprim la o revistă catolică, a cărei menire în România, tocmai pentrucă e catolică, creștină, deci pacificatoare, nu este aceea de a servi iredentismul Ungariei.

Vorbind despre chestiunea care ne interesează, aceea a presiunei magiare asupra școlilor altor națiuni despre continuarea pan-maghiarismului prin școlile șvăbești din Sătmar — revista „Katolikus Élet" (Viața catolică) scrie sub titlul: „Neînfrânții: lupta vitejească a șvabilor din jud. Satu-Mare, pentru școala ungurească":

„Călătorule! (din Ungaria n. t.) Dacă drumul tău duce prin partea nord-estică a României, printre Satu-Mare și Careii Mari, privește mereu prin geam și respiră din abundență aerul sfânt care te înconjoară pe aceste locuri și în vre-o gară mică fie aceea Erdőd-Majtény ori Mezőterem, sărută pe cel dintâi bărbat. Deși nu sunt de viață turanică, copii ai răsăritului, găsești aici un popor care împreună cu un milion de luptători din țara românească simt la fel cu tine până la cea din urmă clipire din ochi."

Ne-am oprit la aceste rânduri, pentruca să facem constatările de mai sus. Sub pretextul catolicismului — printre alte asemenea măști — se face aici o deghizată și întinsă propagandă maghiară, se atacă statul și se pregătește marea revanșă a Budapestei. Se face ca în trecut presiune asupra altor națiuni și în acelaș timp ni se aruncă nouă acuzația de oprimare. Iar noi, inconștienți și belicoși ca d. Socol și atâția alții care preferă limba maghiară și școala maghiară, ne aservim de bună voe, chiar cu mândrie, acelora care ne sapă și azi groapa. Poate într'o bună zi ne vom da seamă de realitate, înainte de a'i vedea urmările.

CURIERUL SPECTACOLELOR

Teatrul Maghiar

Vineri, R. U. R. (Premieră. Prețuri de Premieră, Abonament de Premieră No. 35).

Sâmbătă, matineu, Manzul (Reprezentație pentru tinerime cu prețuri de tot reduse. Cu concursul Dlui Ștefan Szentgyörgyi, Conferențiar, Márton Palfi).

Sâmbătă, seara, R. U. R. (pentru a 2 oară. Prețuri obicinuite. Abonament de zi No. 95. B.)

Sâmbăta, noaptea, Madame Nittouche, (Prețuri obicinuite).

Duminecă, matineu. Prințul Delibab (pentru a 5 oară. Prețuri reduse).

Duminecă, seara Eva (Cu concursul Dnei Lili V. Hegyi și a Dlui Edmund Sümegi. Prețuri de Premieră. Abonament de zi No. 95. C.)

Duminecă, noaptea Seducătorul (pentru a 7 oară. Prețuri obicinuite).

Luni, R. U. R. (pntru a 3 oară. Prețuri obicinuite. Abonament de zi No. 97. A.)

◆INFORMAŢII◆

Direcţiunea regională XI sanitară Cluj anunţă pe această cale incetarea din viaţă la 15 Februarie a. c. a mult regretatului coleg Dr IOAN TOTOIANU fost medic-şef al oraşului Cluj.

•

Transporturile de vite din România pentru Cehoslovacia au fost oprite de către guvernul cehoslovac.

Fac excepţie dela această dispoziţie numai transporturile pentru care guvernul cehoslovac a dat permise speciale.

•

Comitetul central al soc. „Mormintele Eroilor"; organizează la începutul lunei Martie ultimul transport al acestui an pentru exhumarea şi reînhumarea eroilor din Oltenia, Muntenia, Dobrogea, Ardeal şi Banat.

Familiile cari doresc să-şi aducă osemintele eroilor, sunt rugate să adreseze cererile lor însoţite de extractul de deces (sau copia lui) şi taxele respective, până la 1 Martie a. c. la sediul societăţii Bucureşti, Splaiul Mihai Vodă 5 (localul Salvarea).

•

Din Belgrad se anunţă că guvernul român, s'a înţeles pe baza unor tratative prealabile, ca să se construiască o linie telegrafică directă între Belgrad şi Bucureşti. Lucrările vor începe în curând.

•

Studenţii Academiei de Agricultură din Cluj vor da o serată artistică dansantă la 24 Februarie orele 9 seara în Aula mare a Prefecturii. Va fi sub patronajul doamnei şi domnului Em. Petrini.

•

Copiii să-i trataţi numai cu pudra Höfer şi crema Baby.
2542—3

•

Comisia financiară a oraşului Cluj îşi va termina zilele acestea lucrările pregătitoare ale bugetului oraşului pe anul viitor.

•

D-l Pteancu inspectorul general al învăţământului din Ardeal se găseşte de câteva zile la Cluj unde face inspecţii la toate şcolile.

•

CHAMPAGNE chelner! încă n'ai sosit? cu champagnia Fabricei Szilágyi — „FAVORIT".
2332

•

Cereţi în farmacii şi drogherii numai pudra Höfer şi crema Baby. 2542-2

•

Eri noapte s'a sinucis la locuinţa sa str. Xenofon No. 17, medicul veterinar Resch Iosif în vârstă de 29 ani originar din oraşul Leonfelden (Austria).

La faţa locului transportându-se o comisie de anchetă a constatat, că numitul medic şi a provocat moartea intoxicându-se cu morfină.

Cadavrul a fost trimes Institutului Medico-Legal spre a i se face autopsia.

Preţul zahărului este în continuă creştere pe pieţile Clujului. Suntem informaţi, că primăria va ordona facerea unei anchete pentru a constata cauzele acestei continue urcări. Se spune că se vor lua severe măsuri represive.

•

Direcţiunea Reg. P. T. T. Cluj

No. 20711—923.

Aviz

A apărut noua listă a abonaţilor telefonic din Ardeal, Banat, Crişana şi Maramureş.

Această lucrare e indispensabilă pentru toţi abonaţii telefonici din întreaga ţară, cuprinzând toate cunoştinţele necesare serviciului ptt. (Tarifa, Inotrucţiuni, numerica abonaţilor din oraşele mai importante, precum şi reclame importante pentru comercianţi.

Ediţia s'a făcut de tipografia „Cartea Românească" prin întreprinderea particulară. Preţul unei liste e 30 Lei.

Se poate cemanda la toate oficiile telegrafo-telefonice-poştale.

•

Autorităţile locale au luat dispoziţia ca pri tr'o comisie de specialişti să se facă un riguros control tuturor marilor şi micilor depozite de vinuri de oare ce s'a constatat în ultimul timp, pe pieţile Clujului, mari cantităţi de vinuri falsificate.

•

Dl Căpitan Procopie Strat din Reg 83 a fost delegat ca membru permanent al Consiliului de război al corpului 6 pe timp de un an.

•

A apărut la Cluj „Timpul" revistă pentru propagandă naţională, cu următorul cuprins:

Iredenta maghiară.

Ungurii se declară pe faţă.

Invidie reciprocă.

Necesitatea solidarităţi românilor.

Improprietărire maghiară şi împroprietărire românească.

Pretensiunile ungurilor ardeleni.

Teroriştii albi în Transilvania.

Inconsecvenţa ziarelor maghiare dela noi.

Barbariile maghiare

Evenimente sensaţionale.

Intr'un viitor număr al ziarului nostru, ne vom ocupa pe larg, de aceasta noua publicaţiune, arătând interesul pe care trebue să-l inspire tuturor românilor.

•

Zilele aceste vor sosi la Bucureşti materiale de cale ferată trimise de Cermania în contul despăgubirilor.

Azi Vineri urmează a se întruni comisia budgetară. Va discuta sporirea soldelor ofiţereşti.

Ziarul „Lupta" crede a şti că ministrul de finanţe va reduce simţitor cotele anunţate.

•

Noul ministru francez din Bucureşti dl Manevile s'a prezentat eri regelui înaintând scrisorile de acreditare cu ceremonialul obişnuit.

•

Siguranţa din Cluj, a arestat eri pe individul Balázs Antal banuit a fi spion trimis dela Budapesta în serviciul mişcărei iredentiste maghiare.

•

La 1 Martie va începe revizuirea diplomelor tuturor profesorilor secundari noi numiţi, dela toate şcolile secundare din Ardeal.

Exportul de vite

Permisele vor fi revizuite

Faţă de lipsa cărnii, ce se resimte în Capitală, ministerul de industrie şi comerţ intenţionează să revizuiască toate vechile permise de export pentru vite, spre a se vedea dacă nu s'au strecurat erori la emiterea lor.

In acelaşi timp se va cerceta care e cauza că n'au fost executate până acum permisele emise.

In tot timpul cât va ţine revizuirea permiselor de export ele vor fi suspendate.

In schimb se vor emite noui permise de export pentru vite tuturor acelora cari vor preda cota de contingentare la Bucureşti.

Valabilitatea nouilor permise de export este garantată.

Carnea provenită din cota din contingentare se va vinde cu preţ maximal, iar comerţul cu cealaltă carne e probabil că va fi lăsat liber.

CURIERUL SPECTACOLELOR

TEATRUL NAŢIONAL

Sâmbătă 24 Februarie „Cinematograful".

Duminecă 25 Februarie (matineu) „Stane de piatră".

Marţi 27 Februarie „Fetiţa", cu dnii Za arie Bârsan, Stănescu-Papa, Neamţu-Ottonel, N. Dimitriu, Al. Ghibericon, Virgil Vasilescu şi dnele Jeana Popovici-Voina, Ec. Stănescu, Nat Ştefănescu, Miriam, Landry, etc.

•

Se repetă „Cavalerul Vioia" piesă originală în 4 acte, care se va juca împreună cu „Nodul Gordian" comedie într'un act de V. Al. Jean.

Firma „Ganz" refuză verificarea gestiunei

Care poate fi pricina. Dessoperirile anterioare ale comisiei de verificare. Acţiunea şovinistă a numitei firme. Ce va face consiliul comunal.

Se ştie că o comisiune a fost însărcinată cu verificarea gestiunei firmei „Gantz" în urma expirărei contractului ce l'a avut cu comuna pentru exploatarea uzinelor electrice.

Intre alte măsuri comisiunea a hotărât ca încasările pe luna Decembrie 1922 s ăfie reţinute până se vor stabili pretenţiunile pe care le are comuna prin participarea ei la exploatarea uzinelor, şi eventualele daune pe care firma „Gantz" le-ar fi cauzat comunei.

•

Asupra acestui din urmă punct mai ales, comisiune aavea motive temeinice să creadă că Primăria a fost păgubită. Primele cercetări asupra gestiunei firmei dela Budapesta, au dat comisiunei indicii precise, nu numai asupra situaţiunei financiare, dar cu deosebire asupra acţiunei iredentiste maghiare, pe care firma protejată de Partidul Naţional, o exercita în mijlocul nostru.

S'a descoperit astfel că firma de la Budapesta, întreţinea cu lumină gratuită, toţi foştii demnitari maghiari de sub era ungurească, cum şi toate instituţiunele ungureşti. Se înţelege că în acelaş timp, comună, prin acest sistem a fost păgubită cu sume considerabile.

Asupra acţiunei soviniste a numitei firme, mai trebue să adăugăm, că însuşi guvernul are cunoştinţă astăzi că concesionara exploatărei uzinelor din Cluj, era subvenţionată de guvernul dela Budapesta, pentru a întreţine acţiunea iredentistă în Ardeal.

•

Faţă de această situaţie, comisiunea însărcinată cu verificarea gestiunei, a cerut firmei „Gantz" registrele pe anii din urmă pentru control. Societatea dela Budapesta a refuzat pe motiv că verificarea s'a făcut deja de către comună la timpul său.

Refuzul acesta însă dă cu atât mai mult de bănuit.

Comisiunea însărcinată acum cu verificarea gestiunei, în urma descoperirilor făcute, asupra gestiunei din ultimul an, are cu atât mai mult dreptul să creadă că cel puţin acelaş sistem a fost întrebuinţat de firma „Gantz" şi în anii trecuţi.

Lăsând la o parte chestiunea din punct de vedere al acţiunei iridente a societăţei dela Budapesta, reesă clar că comuna a fost păgubită materialimente în tot timpul cât firma „Gantz" a avut exploatarea uzinelor. O verificare generală este dar absolut necesară.

•

Suntem de altfel informaţi că chestiunea se va aduce din nou în consiliul comunal pentru a se cere o decisiune privitoare la controlul general al numitei firme, întru cât expirând contractul cu comuna, aceasta are dreptul să cerceteze dacă organele sale şi-au făcut datoria în mod conştiincios.

A.

Publicaţie de licitaţie

Se aduce la cunoştinţa generală că în ziua de 1 Martie oara 11 a. m. se va ţinea licitaţie publică cu oferte închise pentru darea în intreprindere a lucrărilor de edificare a unei aripi a institutului de Orbi din Cluj.

Ofertele se înainta până în ziua de 1 Martie 1923 la Divizia Technică Igienică din Institutul „Pasteur".

Fiecare ofertant va depune 4% garanţie provizorie în efecte de stat s'au libele de depuneri din suma totală a ofertei sale.

Planurile, devizul original, caetul de sarcină şi condiţiunile generale se pot vedea la Divizia Technică Igienică în oarele de lucru şi tot acolo se dau lămuriri mai detailate.

Cluj, la 14 Februarie 1923.

p. Director Regional:
Dr. Gane m. p.

Şeful Diviziei Technice:
Ing. Ivaşcu m. p.

2585

Vizitaţi Marele Magazin de Bijouterie

Fenyö & Braunfeld

Cluj, Piaţa Unirii No. 15.

◆ 1786

Care este cel mai bine asortat în permanenţa cu tot felul de Bijouterii fine, Ceasornice de Preciziune Argintarie. Preţurile cele mai moderate.

Telefon interurban 643 ● Telefon interurban 643

ULTIME INFORMATII

(PRIN FIR SPECIAL DELA CORESPONDENTUL NOSTRU DIN BUCUREŞTI)

ORA 2 P. M.

INTERNE

Noua Constituţie

Comitetul delegaţilor secţiilor parlamentului s'a întrunit eri, în prezenţa aproape a tuturor miniştrilor, pentru a discuta proiectul constituţiei.

Dr. Roth deputat sas, cere înlocuirea termenului de „român" din art. 5. cu acel de cetăţean. Mai cere dreptul de a percepe impozite pentru biserici şi şcoli, şi dreptul întrebuinţării limbei materne în şcoli şi înaintea autorităţilor. — Propunerea dnului Roth a fost respinsă.

Comisia se ocupă apoi cu memoriul uniunei evreilor pământeni, relativ la art. 133. pentru a menţine şi uşura condiţiile încetăţenirei. Comitetul delegaţilor a promis să ţină seama de acest memoriu când se va discuta articolul respectiv.

Dl Fildermann mulţumeşte în numele evreilor.

Primul ministru declară că va veghea ca drepturile dobândite de evrei prin decretele legi, să fie garantate, şi ca noua constituţie să rezolve chestiunea evreiască.

Procesul complotiştilor unguri

Azi a continuat procesul complotiştilor unguri. Preşedintele ordonă ascultarea acuzatului Palagy Lajos agent al marelui stat major unguresc. Palagy recunoşte primirea maşinei infernale adusă din Ungaria de Keresi. Am primit dela Turóczy — spune acuzatul — 15.000 lei. Intrebat apoi asupra directivelor date de statul major unguresc şi de societatea ungurilor cari se deşteaptă denegă să facă declaraţii.

Turóczy îşi complectează declaraţiile facute eri spunând că Belmont îi cerea mereu bani şi l-a trădat numai atunci când a refuzat să-i satisfacă dorinţele. Se procedează apoi la ascultarea lui Balázs, plutonier major în armata maghiară. Acesta declară că a primit maşina infernală dela Turóczy pentru a o aduce în România. Ne voind să-şi pericliteze viaţa a scos materialul explozibil. Sedinţa se va continua mâine.

Demisia dlui Iorga

Dl N. Iorga şi-a înaintat astăzi pentru a treia oară demisia, dar a fost din nou respinsă.

Sosirea M. L. L. Regale Principele Carol şi Principesa Elena

A. S. Regale principele Carol şi principesa Elena au sosit eri seara în capitală, venind din Italia.

•

Poate spectacolele de azi au fost suspendate din ordinul Sinodului.

•

Ministerul de interne pregăteşte noul proiect de lege referitor la emigrări.

•

„Uniunea evreilor pământeni" şi-a schimpat numele „Uniunea Evreilor Români".

EXTERNE

Arestarea miniştrilor germani cari vor intra în Ruhr

Berlin. — Generalul Degoutte a ordonat arestarea miniştrilor germani cari vor intra în teritorul ocupat precum şi deferirea lor ministrului de răsboi.

Situaţia în Ruhr este staţionară.

Franţa nu reia relaţiile cu Rusia

Paris. — Ministerul de externe francez desminte ştirea despre proiectarea reluării relaţiilor cu Rusia sovietică precum şi ştirea despre trimiterea unei misiuni politice în Rusia.

Senatul american refuză un împrumut Germaniei

Paris. — Le „Temps" anunţă că Senatul american a respins propunerea făcută pentru a se acorda un credit de un milion dolari Germaniei.

Autorităţile turceşti înarmează populaţia pentru război

Constantinopol. — Autorităţile turceşti înarmează populaţia musulmană şi dau concurs refugiaţilor ruşi, ceace este o nouă dovadă pentru existenţa tratatului de alianţă între Turcia şi Rusia.

Expunerea lui Ismed Paşa în faţa adunării din Angora

Constantinopol. — In şedinţa de eri a Adunarii Naţionale din Angora, Ismed Paşa a expus cele întâmplate la Lausanne.

Cercurile politice cred că actuala intransigenţă a Angorei este datorită presiunei guvernului sovietic.

Dare de seamă amănunţită despre modul cum au decurs dezbaterile nu a sosit încă.

De la Sindicatul Presei Române din Ardeal

In şedinţa de eri a comitetului Sindicatului Presei Române din Ardeal, s'au discutat următoarele chestiuni la ordinea zilei:

1. Darea de seamă a festivalului organizat la Caransebeş, în ziua de 17 Februarie c. Dnii Cucu si Clopoţel au expus comitetului modul cum au organizat acest festival, arătând concursul de care s'au bucurat din partea capilor autorităţilor, şi însufleţirea cu care a fost îmbrăţişată această serbare a Presei Române, din partea întregului public românesc. Cu acest prilej s'au făcut donaţiuni Sindicatului în sumă de 19.000 lei.

Preşedintele Sindicatului d. D. Tomescu, comunică comitetului că a primit asigurări depline din partea d-lui V. Popovici prefectul Poliţiei şi preşedinte al Biuroului de încartiruire, că va da Sindicatului o locuinţă proprie. In cursul săptămânei viitoare se va putea face instalarea în această locuinţă.

Dl Clopoţel a propus organizarea unui festival la Arad.

Propunerea a fost primită. Sindicatul va face invitaţiuni tuturor d-nelor din înalta societate Aradeană, solicitându-le concursul pentru aranjarea acestui festival a cărui dată urmează să se fixeze ulterior.

S'au luat apoi în discuţie noile cereri de înscriere în Sindicat Au fost admişi: d-nii Nemoianu şi Horia Teculescu ca membrii activi, iar d. Aurel Buteanu membru stagiar.

Nr. 2503—1923.

Publicaţiune.

In baza § lui 120 al art. de lege XXII. din 1886 şi §§ 72—83 a legii asupra contabilităţii de stat hotărârea D-lui Prefect Nr. 191—1923 în chestiunea covenţiunei încheiate referitor la conducerea Uzinei electrice proprietatea oraşului Cluj să afla la vedere publică timp de 15 zile începând cu 22 Februarie 1923.

Hotărârea se poate vedea în fiecare zi dela 10—12 oare la referentul sec iei industriala şi comerciala a oraşului. Piaţa Unirii camera Nr. 33).

Eventuale recursuri se pot înainta în acest timp la registratura consiliului.

Cluj, la 22 Februarie 1923.

2596 Primar: **Dr. Pop.**

Cele două „Infrăţiri"

„Ellenzék" compară — comparăm şi noi

„Ellenzek", ziarul conţilor şi baronilor unguri, cu toate că a devenit dela transacţia făcută cu „Ujsag" mai mult un ziar de informaţii, nu vrea să-şi uite obiceiul de a zeflemisi tot ce-i românesc.

In numărul său de ieri, ne ia pe noi peste picior. Dar nu în loc de frunte, nu în articolul de fond, căci acolo se ocupă cu drumul demo raţiei... conţilor şi baronilor. Intr'un loc dosit, la un capăt de coloană ne învredniceşte cu câteva rânduri. Dar numai ocazional, deoarece e vorba de societatea acum înfiinţată la Timişoara cu numele „Infrăţirea" şi cu scopul de a apropia culturalicește pe români şi unguri.

Dar nu vom reedita articolele scrise mai demult contra noastră de „Ellenzek".

Ne mulţumim a împărtăşi şi cititorilor noştri, în rezumat, ceea ce scrie amintitul ziar sub titlul „Cele două Infrăţiri".

Porneşte dela faptul înfiinţării mai sus unitei societăţi. Compară apoi scopul „Infrăţirii" din Timişoara (societate) şi al „Infrăţirii" din Cluj (ziarul). Unul, de a apropia cele două popoare, altul de a săpa prăpastia existentă între ele, mai adâncă. Înţelegeţi cititorilor; cei ce sapă prăpastia suntem noi...

Cu alte cuvinte „Ellenzék" e pentru apropierea dintre români şi unguri! Un lucru la care nu ne aşteptam.

Dar cum să nu fie, când ne atacă pe noi, cari fără a jigni demnitatea poporului maghiar, ne permitem a arăta confraţilor noştri de altă naţionalitate inexactitatea celor relatate cu intenţia de a induce în eroare populaţia paşnică ungurească.

Nu ne putem reţine dela o comparaţie între cele ce scrie acum „Ellenzék" şi ceiace scria mai de mult.

Citâm din „Ellenzék", No. 59 din 13 Martie 1918: ...dar ţara valahilor nu e vinovată numai pentrucă a minţit, a înşelat, că ne-a atăcat în mod mişelesc călcându-şi promisiunea, e vinovată şi pentrucă a primit bucuros şi a sprijinit propaganda concetăţenilor noştri valahi trădători de patrie. Acolo (în ţara „Valahilor") au fost bine primiţi Lucacii Goga şi celalalţi când vroiau să mişţească şi să insinue contra maghiarilor. Acolo aflau şi semănau neghina uri contra noastră. Acolo umblau valahii ardeleni ca să-şi tradeze patria".

Cât de consecvent e confratele „Ellenzék"! chiar pe acele vremu i când noi eram bieţi valahi puturoşi, el cerea „apropiere"!

Că a făcut pe toţi valahii ardeleni trădători de patrie, că a insinuat contra noastră pentruca temniţele să fie şi mai pline şi să fie motiv pentru a le umple nu a fost altceva decât dor de „înţelegere"...

Noi cari atăcăm pe acei cari susţin iredentismul în populaţia maghiară într'adevăr dornică de o înţelegere (atât de puţin dorită de conţi) nu facem de cât aţâţări...

Aşa spune „Ellenzék".

Improprietărirea la oraşe

Un aviz al primăriei

Se aduce la cunoştinţa celor interesaţi că cererile pentru improprietărirea cu loturi de case se vor înainta până la 1 Martie 1923 ca ultim termen la Primăria oraşului Cluj. Indreptăţiti la aceasta, conf. art. 4 din Regulamentul Legii referitoare sunt: invalizii, văduvele cu orfani de răsboi, funcţionarii de stat, judeţ şi comună, militarii cum şi toţi demobilizaţii. Cererile se vor prezenta Primăriei oraşului Cluj prevăzute cu documentele ce se recer. Informaţiuni detailate se dau la secretariatul Primăriei oraşului.

Mişcarea studenţească

Preşedintele Centrului „P. Maior" s'a reîntors din Bucureşti unde a fost pentru a lua contact cu conducătorii studenţimei din Capitală.

Rectoratul ne permiţând nici o întrunire studenţească, Centrul a afişat un comunicat prin care se aduce la cunoştinţa studenţimei că acordul este complect între toţi studenţii dela diversele universităţi.

Comunicatul se încheie prin a se arăta că până la rezolvirea cererilor nu e nici vorbă de renunţare.

HOTEL CENTRAL

Sâmbătă 24 Februarie

BALUL

REUNIUNEI COMERCIANTILOR INDUSTRIAŞILOR ŞI MESERIAŞILOR ROMANI DIN CLUJ.

2574 ◆

Legea repauzului și codul muncii

Dl Gh. Mârzescu a întocmit un anteproect de lege referitor la codul muncii și repansul dumnecal.

Iată care sunt principalele dispoziții prevăzute de autorul acestei legi, în privința repausului duminecal ce trebue să-l păstreze întreprinderile comerciale și industriale:

Repausul Duminecal

Stabilimentele industriale și comerciale, de orice natură, cu toate secțiunile, sucursalele, dependintele sau anexele lor, sunt obligate să acorde salariaților un repaos săptămânal de 24 ore.

Acest repaos se va acorda potrivit dispozițiunilor de mai jos, în ziua de Duminecă și numai prin excepție în alte zile a a săptămânii.

Orele de repaos vor fi consecutive, începând cel mai târziu la ora 6 dimineața și până a doua zi la aceeași oră cel mai de vreme.

Celelalte zile de sărbătoare

Pe lângă repaosul de Duminecă, toate întreprinderile industriale și comerciale, sunt obligate să acorde salariaților, următoarele zile de repaos:

1. Anul Nou (Sf. Vasile 1-14 Ianuarie);
2. Botezul Domnului (8-19 Ianuarie);
3. Prima zi și a doua zi de Paști creștin-ortodox);
4. Sf. Ghoorghe (23 Apr. 6 Mai);
5. 10-23 Mai;
6. Sf. Dumitru (26 Oct., 8 Noemvrie);
7. Prima și a doua zi de Crăciun (25 și 26 Decemvrie 7 și 8 Ianuarie);
8. Ziua Eroilor (Inălțarea Domnului).

Stabilimentele deschise jumătate de zi

Vor rămâne deschise până la ora 12 din zi Dumineca și sărbătorile legale, următoarele categorii de întreprinderi:

a) Stabilimentele comerciale csri au de scop vânzarea și distribuirea produselor alimentare necesare consumațiunii imediate cum sunt măcelăriile, lăptăriile, brutăriile, pescăriile, prăvăliile de zarzavat, fructe, vânat și altele.

b) Bărbieriile și în deobște toate stabilimentele cunoscute sub denumirea de frizerii. Personalul acestor stabilimente va căpăta un repaos compensator în cursul săptămânii.

c) Instalațiunile de băi publice.

Toata ziua

Vor rămâne deschise toată ziua Duminica și sărbătorile legale, următoarele categorii de întreprinderi:

a) Hotelurile, hanurile, berăriile, cafenelele, cofetăriile, plăcintăriile, ceinăriile și lăptăriile.

b) Restaurantele, birturile locantelă.

c) Chioscurile de jurnale, debitele de tutun ce nu desfac mărfurile decât cele speciticate la art. 56 din legea monopolurilor tutunurilor și lustrageriile.

d) Spitalele, clinicele, ospiciile, azilurile, casele de sănătate, stabilimentele balneare și termale și întreprinderile de pompe funebre.

e) Grădinile publice și muzeele.

f) Teatrele, spectacolele, cinematografele și în general întreprinderile ce servesc pentru recreație publicului.

g) Intreprinderile de iluminat de distribuție de apă, gaz sau forță motorice, de transporturi pe apă și pe uscat, încărcările și descărcările de mărfuri ce nu pot suferi întârzieri.

h) Industriile în cari materiile prime ce servesc fabricării, sunt supuse stricăciunii și s'ar altera în cazul când s'ar întrerupe fabricațiunea timp de 24 ore.

f) Stabilimentele fotografice, magazinele pentru desfacerea florilor.

Mărirea indemnizației de activitate a ofițerilor

De câtva timp se discută in comisia bugetară dela ministrerul de război, mărirea indemnizației de activitate a ofițerilor din toate armele.

In urma unor vii și foarte agitate discuțiuni, s'a luat hotărârea în ședința de Luni 19 Februarie, ca noule lefuri ale ofițerilor, să fie sporite astfel:

Pentru sublocotenenți: 3347 lei.

Pentru locotenenți: 3455 lei.

Pentru căpitani: 4128 lei.

Pentru Maiori: 4964 lei.

Pentru locotenenți coloneli: 5234 lei.

Pentru coloneli: 5721 lei.

Pentru generali de brigadă: 7233 lei.

Pentru generali de divizie: 7888 lei.

Iar pentru generalii de corp de armată: 8581 lei.

Sumele se înțeleg lunar și din acestea nu se vor reține absolut nimic.

Comisiunea bugetară din care face parte și mulți parlamentari a opinat, ca aceste sume să fie intregal, primite în mână.

Rămâne acum ca Parlamentul să ratifice această hotărâre a comisiunei bugetare de pe lângă ministerul de războiu, în cel mal scurt timp.

Trupele lituane au trecut granița polonă.

Varșovia — Din Vilna se anunță că trupe regulate lituane urmate de artilerie grea, au trecut granița polonă.

Mica publicitate

Vânzări și Cumpărări

DE VÂNZARE mobile în caz de cumpărare predau și locuinta. Oferta la ziarul Infrățirea sub „Urgent".

Inchirieri:

AȘI SCHIMBA locuința mea din mijlocul Căi Dorobanților constătoare din 2 camere și bucătărie separată, pe una cameră și bucătărie aproape de centru. Dunky Piața Unirei 10.

CAUT CAMERĂ mobilată. Plătesc bine, ofer și avantagii. Adresa la ziar sub V. P.

Grupul de dansatori americani Barossia Björnson Comp. și întreg programul senzațional de astăzi vor mai rola numai câteva zile la Grădina de Vară „CENTRAL"
2222

Cea mai fina crema pentru ghete

Prima Fabrica Electrica Română S. p. A. CLUJ.
I. Strada Călugărițelor, 1.
Adresa Telegrafică · Relais.
Telefon No. 67.

Materiale pentru instalațiuni fabricație proprii.
Motoare, transformatoare, ventilatoare, perii-cărbuni, contoare, volt și ampermetre, tachimetre, material pentru tensiuni înnalte, precum și dispozitive aparătoare contra trăznetului, intrerupătoare, siguranțe în tub de porcelan, continuu în depozit. 1914

Dr. IOAN PAUL
MEDIC DENTIST
Cluj, Strada Eminescu (Fadrusz) 8. Consult. 11—1 și 3—7. pentr toți funcționarii publici și particulari precum și familile lor. 1253
Se lucrează în rate lunare

Dregeți-vă oglinzile defecte în atelierul de lustruire de sticle și oglinzi 2484
Hunwald,
inzestrat cu mașinile cele mai moderne Cluj.
Telefon interurban 147.

Nr. 1656—1923. cons.

Publicațiune

Consiliul orașului Cluj în ședința sa ținută în 16 Februarie a decis arendarea Uzinei electrice proprietatea orașului pe timp de 20 (douazeci) ani cu incepere dela data aprobării și licitațiunei computând 30 zile.

In baza §-lui 120 al art. lege XXII din 1886 și respective a §§-lor 70-80 a legii contabilității publice, public concurs pentru arendarea uzinelor. Ofertele închisă se vor înainta cel târziu până la 1 Mai 1923 oara 11 a. m. la registratura generală a Consiliului orășenesc camera Nr. 5.

Ofertele sosită după acest termen sau cu abatere dela condițiunile generale nu să vor lua în considerare.

Condițiunile de licitație, proiectul de contract precum și proiectul de ofertă și statutele se pot lua dela secția comercială și industrială a orașului camera 33 a. m, 10—12 oare în toate zilele de lucru.

Cluj, din ședința cons. oraș. ținută la 16 Februarie 1923.

Primar:
Dr. POP m. p.

2587

Noul plan al Clujului
cu numirea românească strazilor la:
Librăria Lepage.
1267-1

2521-1

1 franc = 7 Lei 1267-2
la Librăria Lepage Cluj
pentru ediții MASSON Paris, la celelalte edituri de literatură și de știință franceze.
Cel mai mare favor de schimb.
Cereți catalog. ◆ Cereți catalog.

Pânzeturile „Barza“ şi şifoanele „Barza“ în calitate din vreme de pace se găsesc din nou la Magazinul „BARZA“ Cluj,

Calea Regele Ferdinand 11. 1591

Banca Comercială şi Industrială din Valea Târnavei S. P. A.

CONVOCARE

Conform §. 52 din Statutele Băncii se convoaca **Adunarea Generală ordinară pentru ziua de 10 Martie 1923** la ora 11 dim.

Adunarea se va ţinea în sala de şedinţe a Băncii Comerciale şi Industriale din Valea Târnavei din Diciosânmărtin, Calea Reg. Ferdinand No. 14.

Vor avea dreptul de a lua parte acţionarii, cari până la 8 Martie 1923 vor fi depus la cassa institututului, precum şi la Banca Românească, Creditul Extern şi Creditul Technic în Bucureşti, conform Art. 47 din Statute acţiunile precum şi procurile de reprezentare.

Conform Art. 51. din Statute: Cererea de a se pune o chestiunea la ordinea zilei, trebuie făcută de 10 acţionari reprezentând cel puţin a zecea parte din capital, cu 10 zile de înainte de adunare.

Ordinea de zi:

1. Aprobarea dări de seamă şi a bilanţului încheiat la 31 Decemvrie 1922.
2. Descărcarea Consiliul de Administraţie şi a Comitetului de Censori de gestiunea anului 1922.
3. Distribuirea beneficiului net.
4. Alegerea Consiliului de Administraţie.
5. Intregirea Comitetului de Censori.
6. Eventuale propuneri.

Diciosânmărtin, la 14 Februarie 1923.

Consiliul de Administraţie al Băncii Comerciale şi Industriale din Valea Târnavei

BILANŢUL GENERAL INCHEIAT LA 31 DECEMVRIE 1922

ACTIV			PASIV		
Cassa: Numărar în cassă	359.989 38		Capital		1.000.000 —
„ Disponibil la Banca Naţională	4.457 15		Fond de rezervă	126.000 —	
„ Monede streine	4.847 —	369.293 53	„ „ „ Agenturei Jernut	3.618 20	
Conturi curente debitoare		4.972.773 93	„ „ pensiuni	36.552 -	166.170 20
Portofoliu: Efecte de primit	2.272.605 —		Depuneri spre fructificare		4.013.202 87
„ reescomptate la Banca Naţională	614.350 —	2.886.955 —	Conturi curente creditoare		2.864.166 66
Efecte		301.600 —	Depozite		1.354.906 89
Avansuri as. cereale		1.079.257 45	Reescompt la Banca Naţională		614.350 —
Diverşi debitori		117.625 35	Conturi transitoare		37.066 50
Imobile		250.000 —	Dividandă neridicată		4.871 03
Conturi transitoare		112.800 89	Beneficiul transpus din anul 1921	2.321 75	
Mobiliar		125.000 —	„ net „ „ 1922	158.250 25	160.572 —
		10.215.306 15			10.215.306 15
Conturi de ordine:			**Conturi de ordine:**		
Depozite spre vânzare	28.500 —		Clienţi depozite spre vânzare	28.500 —	
Efecte de depozit	2.826.141 —		„ efecte de depozit	2.826.141 —	
Hipoteci	3.277.950 —		„ hipoteci	3.277.950 —	
Mărfuri în gaj	1.736.994 —		„ cu mărfuri în gaj	1.736.994 —	
Garanţii	796.863 93		Diverşi deponenţi de garanţii	796.863 93	
Garanţii statutare	122.000 —	8.788.448 93	„ „ „ garanţă statutare	122.000 —	8.788.448 93
		19.003.755 08			19.003.755 08

CONTUL PROFIT ŞI PERDERE INCHEIAT LA 31 DECEMVRIE 1922

DEBIT		CREDIT	
Cheltueli de administraţie	119.411 04	Beneficiul transpus din anul 1921	2.321 75
Salare	116.400 —	Dobânzi şi comisioane	628.612 88
Interese la depuneri	156.118 26		
Dare după interese de depuneri	16.395 19		
Impozite	58.550 94		
Impozitul pe cifra afacerilor	3.487 20		
Beneficiul net	160.572 —		
	630.934 63		630.934 63

CONSILIUL DE ADMINISTRAŢIE: **Dr. George N. Leon,** president **Dr. Emil Folea,** vice-president

Dr. C. I. Motaş **Dr. Ilarie Holom** **Ales. Ulescu** **Dr. Ion Zileriu** **Valer Boer Vlas** **Mihail Felszeghy** **Gheorghe Oprean** **Nicolae Todea**

pentru contabilitate: **Dr. Alesandru Ligeti,** director expert-contabil.

Am examinat conturile prezente şi le am aflat în consonanţă cu registrele

2592 Censori: **Haritian Niculescu** **Pompiliu Burz** **Emil Dan** **Dr. Oscar Albert**

AUTO-MECANICA S. R. A. LEONIDA & Co. UNITE

Soc. Anonima

CLUJ

Din BUCURESTI

Reprezentanţa Generală A.

ATELIER SPECIAL DE REPARAŢIUNI DE AUTOMOBILE ECSECUTA ORI CE LUCRARI IN METAL.

INSTALAŢIUNE MODERNĂ PENTRU SUDURA AUTO-GENA.

Instalaţiune modernă pentru REPARAT şi INCĂRCAT ACUMULATORI

CLUJ, Regina Maria No. 10 2223 **CLUJ, Calea Dorobanţilor No. 18. CLUJ.**

Furturile senzaţionale dela Cfr. din Arad

Arestarea unei bande de hoţi dela direcţia regională Cfr. din Arad. Furturi în valoare de mai multe milioane.

Sunt aproape trei săptămâni, de când au fost aduse la cunoştinţa direcţiei reigonale a căilor ferate din Arad eschrocheriile practicate sistematic, timp de mai mulţi ani, de funcţionarii în subordine, care au dăunat astfel statul cu mai multe milioane. Chestiunea a fost dată atunci parchetului şi trecută la secţia criminală a poliţiei, care a început cercetări întinse, în cel mai mare secret. Cercetările au dat rezultate neaşteptate şi azi afacerea este descoperită în cele mai mici ale ei amănunte.

S'a constatat că mai mulţi funcţionari au furat sistematic aparatele telegrafice ale direcţiunii şi printr'un interpus le-au revândut acesteia, păgubind în chipul acesta direcţiunea, respectiv statul, cu mai multe milioane.

Piesele furate erau predate firmei mecanice din Arad Sigmund Balla şi după ce ajungeau în posesia acesteia, funcţionarii în chestiune anunţau direcţiunea despre necesitatea şi lipsa acelor aparate pe care ei le furaseră şi depozitaseră la numita firmă. Direcţia regională venia pe urmă şi cumpăra dela aceeaş firmă aceleaşi articole foste ale sale.

Eschrocheria aceasta a fost descoperită cu ocazia cercetărilor din ultimele două săptămâni. S'a mai constatat cu ocaziunea aceea, că erau practicate sistematic încă din 1919 şi că era amestecat în chestiune şi un funcţionar superior, cu ştirea căruia erau puse la cale şi executate.

După ce au fost arestaţi funcţionarii împricinaţi, care au mărturisit furturile şi eschrocheria aceasta, s'a făcut percheziţie la domiciliul şi în atelierul lui Sigmund Balla, unde însă nu s'a descoperit nimic. In urma unei fericite idei, organele poliţiei au pus să se sape în pivniţa lui Balla, unde au fost găsite piese de telegraf în valoare de peste 700.000 lei. Printre ele sunt multe de acelea, care azi nu se mai pot comanda în ţară.

In urma celor de mai sus şi a depoziţiumilor a 40 de muncitori dela direcţiunea regională, care-au mărturisit, că aveau mai de mult cunoştinţă despre cele ce se petrec, dar nu cutezau să le destăinue de teama de a nu fi daţi afară, fiind implicat în chestiune şi un funcţionar superior, au fost daţi parchetului patru persoane împricinate.

Cele descoperite la Arad aduc din nou în discuţie confienţa în personalul maghiar sau de altă naţionalitate dela căile ferate ale statului. Dăunarea aceasta a statului nu reclamă numai pedepsele cele mai severe, ci pretind o continuă supraveghere asupra personalului străin şi chiar şi mai mult, o curăţire aşa cum o cer interesele mari de stat.

Mărfurile în Cehoslovacia

Reducerea tarifelor de transp rt

Dela 1 Martie viitor vor intra în vigoare pe căile ferate cehoslovace noile reducţiuni de tarife pentru transportul mărfurilor.

Aceste reduceri se vor aplica la articole următoare: fier, oţel şi articole derivate, ceramică, sticlărie, ciment, produse textile etc.

In special pentru fier reducerea tarifului de transport nu va fi valabilă de cât până la 30 Iunie.

Serbările culturale din Sibiu

— Fuziunea „Asociaţiei" cu soc. Caselor Naţionale —

Soc. „Casele Naţionale" a făcut în zilele de 17, 18 şi 19 Februarie crt. o vizită de înfrăţire culturală, „Asociaţiunii pentru literatura română şi cultura poporului român" din Sibiu. Această vizită a avut şi scopul, ca în ziua de 18 Februarie cele două societăţi să fuzioneze.

Sâmbătă 17 Februarie oaspeţii au sosit în gara Sibiu, fiind primiţi de comitetul central al „Asociaţiunii" în frunte cu d-l dr. Russu, vicepreşedintele acestei organizaţiuni, „Reuniunea de muzică" din acea localitate, d-nii Boiu, prefectul judeţului, Preda, d-rul oraşului, Băilă, Banciu, etc. etc.

Muzica militară a întonat Imnul regal.

D-l dr. Russu salută în numele „Asociaţiunii" pe oaspeţi şi arată via sa recunoştinţă, pentru prilejul ce se dă, de a lucra împreună, cu puternica organizaţie culturală din vechiul regat: „Casele Naţionale".

D-l colonel Manolescu prezintă în numele delegaţiumilor salutul de frăţie al societăţii în fruntea căre ia se găseşte şi spune că soc. „Casele Naţionale" vine în calitate de fiică inspirată a „Asociaţiunii" spre a desăvârşi împreună, un program de muncă.

•

După ce oaspeţii au fost găzduiţi a urmat o masă comună, la orele 9 seara, la „Boulevard".

In ziua a II-a a congresului, Duminecă la orele 9 dim. s'a oficiat un serviciu divin în mitropolia din Sibiu, de către I. P. S. S. Mitropolitul Bălan al Ardealului, asistat de preoţii acestui sfânt locaş, precum şi un parastas pentru Andreiu Bârseanu, fostul preşedinte al Asociaţiunii".

După vizita făcută la muzeul Asociaţiunei s'a dat un banchet la care au luat cuvântul: I. P. S. S. Mitropolitul Bălan, d-l profesor universitar G. Ţiţeica, d-l dr. Russu vice-preşedintele Asociaţiei, d-l colonel Manolescu din partea Caselor Naţionale, d-l Marin Ştefănescu, profesor la universitatea din Cluj, d-l general Dragu, etc.

La orele 5 d. a. s'a ţinut în teatrul orăşănesc, o şezătoare culturală, organizată de „Casele Naţionale", la care au luat parte un public numeros. Au dominat costumurile naţionale, ale oaspeţilor, cât şi cele din Transilvania, Banat şi Maramureş.

D. prof. G. Ţiţeica deschide şezătoarea printr'o scurtă cuvântare analizând cuvântul „Casă naţională" şi arată cum în vechiul regat s'a simţit imperios nevoia ca în vremurile cele mai tragice ale războiului, să ia fiinţă această instituţiune, spre a întări sufleteşte pe românii din toate ungiurile ţării. Şi a reuşit mulţumită tuturor bunilor români, cari au venit împrejurul acestor „Case naţionale".

In partea artistică, s'au produs cu succes: d-ra Elefterescu (cu arii naţionale); d-nii Barcaroiu, recitări şi Andreescu, diverse cântece populare.

D-l general Dragu istoriseşte cu înflăcărare unele amintiri din glorioasele lupte de pe Tisa, unde soldaţii ardeleni se contopiseră sufleteşte cu cei din vechiul regat, luptând cu înverşunare, pentru desrobirea patriei.

D-l prof. Ştefănescu a scos în evidenţă influenţa covârşitoare a „Asociaţiunei" în Ardeal şi vechiul regat, pe terenul cultural.

D. colonel Manolescu demonstrează cum în vechiul regat, pătrunsese înainte de războiu un fel de snobism în ceeace priveşte cultura şi arta. A venit războiul cu toate greutăţile. S'a luat neghina din ţară. Şi am rămas. D-l colonel recomandă pe reprezentanţii soc. „Infrăţirea" din Muscel, pe diverşi săteni din Prahova şi Breaza, cari au cântat frumoasele noastre arii naţionale. A mişcat foarte mult sufletele, cântecul unei văduve din Leordeni, Ioana, I. Toma, precum şi d-l Istrati din fluier.

Seara a urmat un interesant bal etnografic, sub conducerea d-lor Băilă şi Banciu dela „Asociaţiune".

Luni la orele 10 dimineaţa s'a vizitat palatul „Asociaţiunii" apoi diversele instituţiuni culturale din Sibiu de sub auspiciile acestei instituţiuni, iar la orele 12 d-l colonel Manolescu a înmânat în numele soc. „Caselor Naţionale" d-lui dr. Russu, o frumoasă placă de argint drept amintire pentru fostul preşedinte Andreiu Bârseanu.

S'au mai donat acestei instituţiuni şi patru medalii comemorative ale Unirei, ca omagiu pentru „Asociaţiune".

Nota

lui Cicerin către Polonia

Varşovia. — Cicerin a adresat o notă Poloniei prin care dezaprobă intervenţia Ligei Naţiunilor în chestiunea lituano-polonezâ arătând că după prevederile tratatelor de pace linia demarcaţională între aceste două state trebue stabilită prin tratative directe. In notă su spune că Rusia este dispusă să colaboreze în acest sens pentru aplanarea conflictului.

ABONAMENTELE

pentru ziarul

„Infrăţirea"

se primesc cu

Lei 180 anual
Lei 90 pe 6 luni
Lei 45 pe 3 luni

◆

Pentru autorităţi, bănci şi societăţi

Lei 240 anuul
Lei 120 pe 6 luni
Lei 60 pe 3 luni

RECLAME

Se primesc pentru ziarul „INFRĂŢIREA" la Administraţie Str. I. Maniu No. 3. şi prin toţi Agenţii şi Agenţiile de publicitate

◆ ◆

Se primesc reclame scrise şi în limba maghiară şi germană pentru care avem traducători speciali

Preţuri reduse

Toţi cari vor face reclamă pentru vânzări cumpărări vor avea posibilitatea să constate marele avantaj.

Se pot transmite reclame si prin telefon: 952

Institutul de Arte Grafice, Editură şi Librărie „CARTEA ROMÂNEASCĂ" Cluj, Calea Dorobanţilor No. 14—16. Telefon: 202.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul III. ◆ No. 735 8 PAGINI ◆ UN LEU ◆ 8 PAGINI Marți 27 Februarie 1923

Infrățirea

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3, (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN pentru autorități . 240 L.
PE 1 AN . . . . . 180 L.
PE 6 LUNI . . . . . 90 L.
PE 3 LUNI . . . . . 45 L.

„Transilvania Nr. de schimb
Sibiiu

Pericolul nebuniei electorale

Unde poate duce spectacolul demoralizant ce se oferă țăranilor alegători.

Nu credem să fi trecut neobservat un fapt caracteristic aproape tuturor perioadelor electorale din ultima vreme. Incă dela alegerile generale din anul trecut partidele de opoziție au deschis o furibundă campanie în potriva așa ziselor ingerințe electorale ale guvernului. Sistemul acesta de luptă nu e nou. In trecut la noi și aiurea guvernele cari au prezidat alegeri au fost mai mult sau mai puțin acuzate de teroare administrativă și ilegalitate. Niciodată însă și nicăeri violența acuzei nu a atins culmea acum atinsă, și nu a luat caracterul unei mai încăpățînate persistențe întru exagerarea și minciună ca acum.

Trebue sa recunoaștem că meritul persistenții ca și al relei credințe revine în întregime partidului național, promotorul campaniei extraparlamentare și al tuturor atacurilor antiguvernamentale. N'a fost alegere parțiala următoare alegerilor generale în care să nu se fi repetat stereotip și plat aceleași acuzațiuni nedovedite de ilegalitate, teroare, ingerință și fraudă electorală. Oamenii și foile partidului național s'au dedat în mod sistematic la agitațiuni vehemente pe această temă. S'au inventat arestări, ca în cazul celebrului scandalagiu drul Dobrescu-Ordonanță cu prilejul alegerii de senator dela Alba-Iulia; s'au povestit lucruri fantastice despre circulația nocturnă a urnelor fără să se aducă o singură dovadă serioasă; s'au calomniat ofițeri chemați să-și facă datoria; s'au insultat instituții cari n'au făcut altceva decât să stea strajă imparțială dreptății și legalității.

Pe de altă parte, în cercurile electorale propaganda degenerase într'o hidoasă întrecere a calomniei, violenței de limbaj, indemnului la nerespectarea legilor țării și autorității statului. Totceeace imaginația înfierbântată a atâtor nechemați dedulciți la avantajele conducerii țără răspundere, putea să făurească în vâltoarea luptei electorala s'a aruncat fără niciun scrupul ascultătorilor nedumeriți de cearta rușinoasă și demoralizantă a domnilor.

Ultima alegere parțială este și ultima dovadă a nebuniei electorale la care am ajuns. La Ighiu încă stăpânește înfrigurarea și uimirea, în timp ce foile partidului național nu contenesc cu arestări cari n'au avut loc, cu abuzuri cari nu s'au săvârșit, cu teroarea pe care n'a exercitat-o nimeni. Partidul național n'a ajuns încă să se convingă că repetarea la infinit a aceluiaș sistem de luptă electorală, nu poate duce decât la compromiterea definitivă a creditului său politic. Adevărul pe care cu atâta grijă caută să-l ascundă sub noianul de inexactități trebue să iasă la iveală cu timpul. Și timp pentru aceasta a avut destul. Alegerile parțiale de astăvară ca și cele cari le-au urmat în vară au fost o continuă dovadă că popularitatea partidului național e o legendă, legată de trecutul istoric al acestui partid. Pentru acest cuvânt credem că se continuă lupta cu aceleași ruginite arme, dacă persistența nu se explică prin necesitatea de a-și acoperi cu agitație și demagogie impopularitatea mereu crescândă în Ardeal.

Dar dacă ar fi ca nebunia aceasta să aducă drept rezultat numai compromiterea partidului național, încă n'ar fi nimic. Țara ar pierde prea puțin. Se întâmplă însă că în felul cum se desfășură astăzi o campanie electorală, contribue într'o covârșitoare măsură a da țărănimei un spectacol și dezastros pentru ea și demoralizant. In locul cuvântului luminat care trebue să însemne concurența de bun gând și faptă bună, în fața alegătorilor țărani se strecoară îndoiala neîncrederii în „domnii" care se ceartă între ei, se înjură pentru a se diminua reciproc în ochii acelora cari trebue astfel să aleagă nu între ce-i mai bun și între ce este mai ticălos. Zi cu zi se sdruncină astfel sănătatea morală a rezervei noastre naționale și se terfelesc principiile în care poporul și-a pus atâtea nădejdi.

Aici stă pericolul.

Ce n'ar trebui să uite presa maghiară

Persistența cu care presa maghiară încearcă să nutrească speranțele Ungurilor din Ardeal într'o schimbare a stărilor actuale, prezentându-le numai ca tranzitorii nu e un secret pentru nimeni.

In loc de a căuta să se ocupe cu problemele vitale ce reies din noua ei așezare în cadrele statului român, maghiarimea fără distincție de clasă socială luptă pe față sau pe ascuns în contra Statului român.

Colportarea tuturor știrilor senzaționale, expunerea tendențioasă a tuturor fenomenelor politice nu urmărește decât slăbirea încrederei în vitalitatea statului român și încercarea de a pune într'o lumină defavorabilă în fața străinătății politica României față de minorități.

Și măcar dacă campania contra românismului ar urma calea cea dreaptă, fățișă pentru a ajunge la scop.

In neputința de a lupta pe față presa maghiară continuă o politică de echivocitate, căutând să subt mineze pe căi lăturalnice ordinea și autoritatea Statului român.

Se știe cât de mult a fost sprijinită la noi de presa maghiară mișcarea anarhică a socialiștilor, deși moștenirea pe care au lăsat-o bolșevicii în Ungaria n'a fost niciodată pe plac, adepților șovini ai regimului lui Horthy. Dar în nădejdea că această mișcare ar putea să deslănțuiască o „iredentă maghiară", presa maghiară a susținut prin toate mijloacele chiar în străinătate această mișcare.

Invățămintele care le avem de tras din politica de până acum a Ungariei, o spunem sinceri, ne-a făcut să fim prea puțin încrezători în cuvintele dulci pe care ni le adresează din când în când acei care scriu despre „înfrățire", dar răspândesc preutindeni discordia și agitațiile.

Totuși sufletul mărinimos al românului e mai puțin vindicativ de cât acel al ungurului, care moștenește încă în sângele nealterat al lui Atila, nedreptatea și asuprirea.

La comploturile și spionajul, împotriva Statului în care au fost implicați trimeși ai guvernului din Budapesta noi n'am răspuns cu măsuri de asuprire asupra minorității maghiare de la noi, cum făceau odinioară Ungurii, când zăreau numai panglica tricoloră la românii asupriți, în zilele de sărbătoare.

Amintirea acestui rol odios pe care l'au jucat Ungurii în Ardeal, credem că nu scapă presei maghiare, care nu poate tăgădui că la indulgența cu care judecăm aici, flagrantele delicte și crimele contra Statului, chiar acum la Budapesta bazați pe înscenări și acuzațiuni nedrepte Ungurii răspund prin persecuția contra românilor pe care nenorocul i-a făcut să rămână încă pe pământul lăsat încă sub stăpânirea maghiară.

Exportul cartofilor și cepei

Ministerul de industrie și comerț a luat dispoziții să se constate ce cantități de cartofi și ceapă se află în țară precum și care sunt necesitățile consumației interne până la noua recoltă.

E vorba că în cazul când se vor constata disponibilități peste nevoile consumației, cantitățile de ceapă și cartofi aflate în plus să fie permise la export.

Deschiderea Parlamentului englez

Regele Angliei despre evenimentele externe la ordinea zilei. De ce n'au semnat turcii pacea.

Vorbind despre raporturile dintre Franța și Anglia, ziarul „Journal des Debats", spune că anul acesta redeschiderea Parlamentului britanic s'a făcut potrivit ceremonialului tradițional. Discursul tronului cetit de regele George V. conține foarte scurte aprecieri asupra politicei externe, pe care domnii Bonar Law și Lord Curzon le-au desvoltat în fața Comunelor și Lorzilor.

In ceea ce privește reparațiile, regele după ce își exprimă regretul că nu s'a putut stabili acordul între Franța și Anglia, constată că guvernul său neputând nici să se asocieze și nici să ia parte la operațiunile din Ruhr, totuși atitudinea adoptată nu este de natură să înăspreasscă neînțelegerile dintre aliați. Cu privire la Orient, Suveranul deplânge că pacea n'a putut fi semnată la Lausanne, deși s'au făcut Turciei concesiuni considerabile. Cu toate acestea Suveranul britanic crede că guvernul otoman odată convins de avantajele pe care le oferă clauzele proiectului de tratat va sfârși prin a le semna.

In răspunsul său dat oratorilor opoziției domnii Ramsay Macdonald și Asquith cari au cerut ca chestiunea reparațiilor să fie dusă în fața Societății Națiunilor, — domnul Bonar Law a trecut repede asupra afacerilor orientale, pentru a desbate mai lung reparațiile. Ziarul „Journal des Debats" remarcă mai departe că premierul britanic trebuia să fie mai precis asupra conflictului din Orient și să accentueze în acelaș timp că numai datorită acordului dintre Ismet Paș a și Cicerin pacea nu s'a semnat. De aceea dacă statele occidentale erau doritoare să se semneze pacea în Orient, se impunea ca ele să arate o hotărâre fermă și gata pentru orice eventualitate, în fața căreia guvernul din Angora era silit să cedeze. Dimpotrivă însă atitudinea domnului Bonar Law nehotărâtă de a înfrunta toate riscurile a întărit și mai mult rezistența turcilor.

Premierul britanic s'a sforțat în urmă să justifice planul reparațiilor prezentat la Paris, plecând dela ideia că trebuie mai întâi salvată Germania dela faliment. Acest raționament ar fi fost întemeiat numai în cazul când Germania ar fi făcut sforțări sincere și energice pentru a se ridica singură. Dar ea s'a ruinat din buna voia ei. Moratoriul de patru ani propus în planul britanic n'a făcut decât să demoralizeze spiritele în Franța și Belgia.

Domnul Bonar Law ne reproșează de a fi cerut debitorilor noștri mai mult decât pot ei să plătească. Dar, noi am propus să ne reducem pretențiile noastre garantate însă de gajuri materiale, cu toate acestea guvernul britanic nu s'a asociat sub motivul că dezastrul Germaniei ar fi fost și mai mare.

Dacă guvernul german rezistă astăzi, o face fiindcă vede pe creancierii lui divizați. Domnul Bonar Law atribue conduita noastră unor considerente de ordin politic deosebit de regulamentul reparațiilor. Desigur, că această părere și-a format-o citind în unele din jurnalele franceze articole prielnice unei asemenea inspirațiuni. Dar, nu aceste glasuri izolate guvernează Franța. Majoritatea țărei nici nu le ascultă.

Din partea Franței — sfârșește „Journal des Debats" — și ea a săvârșit în Orient o greșală analoagă celeia săvârșită de englezi în Occident. Este timpul însă ca guvernele din Londra și Paris să repare această îndoită greșală.

Inființarea noilor episcopate

Intr'un interview acordat ziaru lui „Universul", d-l C. Banu, Ministrul Cultelor a explicat motivele care l'au determinat să creieze noi eparchii episcopeale, pentru a desminți zvonurile presei opoziționiste care vedea în această dispoziție urmărirea unui scop politic.

O nouă demarcațiune a eparhiilor în Biserica ortodoxă se impune pentru a satisface nevoile lor reale, în cuprinsul României întregite.

Ori această nouă demarcațiune cere și înființarea de noui episcopate în provinciile alipite.

In Transilvania chestiunea e aproape rezolvată, prin înființarea noilor episcopate; același lucru trebuie însă înfăptuit în Basarabia și în vechiul Regat.

Pentru a înlesni administrația bisericească a Dobrogei cu o populație attă de eterogenă și atât de depărtată de sediul actual eparhial (al Ungro-Vlahiei) s'a hotărât înființarea episcopiei de Constanța, care va cuprinde cele 2 județe ale Dobrogei sudice și județele Constanța și Ialomița, iar județul Tulcea rămânând tot la eparhia Dunărei de jos.

Populația otrodoxă de aproape 3 milioane a Basarabiei îi este dea semeni insuficientă cele două episcopii a Chișinăului și a Hotinului.

Pe lângă mijloace anevoioase de legătură numeroasele secte îngreuiază nu numai administrarea bisericei, dar și supravehiarea vieței religioase.

Noile episcopii vor fi cea de Bălți, care va cuprinde județele: Bălți, Soroca și Hotin și, episcopia de Cetatea Albă, care va cuprinde județele: Cetatea Albă, Ismail și Cahul, ambele adăogând la importanța istorică și o puternică cultură și tradiția bisericească.

Mişcarea culturală, teatrală, literară, artistică

Şcoala română de la Fontenay aux Roses

Ideia înfiinţărei unei şcoi româneşti la Paris este foarte veche, încă din 1840, un savant cu numele Corai a voit s'o pue în practică în str. Garanciére.

Infiinţarea actualei şcoale inaugurată acum un an e meritul d-lui N. Iorga, care a avut deosebita satisfacţie să vadă creiată o instituţiune românească la Paris, după modelul celei franceze dela Roma în folosul tinerilor licenţiaţi şi doctori în litere, filologi sau artişti români.

Acest centru intelectual este cu atât mai bine venit cu cât pe lângă c ăcontribuie la dezvoltarea legăturilor de prietenie dintre Franţa şi noi, ajută tinerilor români să se dedea lucrărilor de erudiţie în marile instituţiuni ale culturei franceze din Capitala Franţei.

Sub-directorul acestei şcoale este d-l Ianculescu, fost ziarist şi care a îndeplinit funcţiunea de secretar al Delegaţiei de Pace.

Clădirea şcolii aşezată în mijlocul unui parc este cât se poate de bine amenajată.

La cotul de jos se află saloane le împodobite cu vase, cu scoarţe şi coroane româneşti, alese cu o deosebită grije din toate ţinuturile României întregite; ele fac admiraţia tuturor vizitatorilor.

La primul etaj sunt instalate camerele de locuit, cu salele de baie şi o vastă bibliotecă, de unde privirea cuprinde colinele acoperite cu grădini din jurul Parisului.

Biblioteca e destinată să conţie principalele publicaţiuni care tratează despre istoria Europei occidentale şi a României, ea va fi cu timpul o sursă preţioasă de documentaţie generală, fiind nu numai la dispoziţia Românilor dar chiar şi la acea a streinilor dornici de a cunoaşte mai de aproape România şi rolul ei la porţile Orientului.

Primul buletin al bibliotecei apare regulat sub titlul „Mélanges", conţinând pe lângă operele originale ale tinerilor eruditi şi o dare de seamă asupra activităţei generale a şcoalei.

Parcul care înconjoară şcoala conţinând şi o livadă de arbori fructiferi, evoacă marile instituţii engleze şi americane, îngrijite de a da vieţei studioase a elevilor şi mijloacele de recreaţie şi distracţie.

Nu trebuie însă trecute cu vederea enormele greutăti materiale, pe care le întâmpină această şcoală de elită, din cauza deprecierei valutei româneşti. Ele n'ar exista dacă la sforţările pe care le depune statul pentru bunul ei mers, s'ar adăoga şi iniţiativa particulară.

Totuşi tânăra falangă de idealişti care o compún nu descurajează, continuând să-şi însuşească cultura franceză şi lucrând prin ea cu dragoste pentru binele ţării, sub inspiraţia d-lui N. Iorga.

1000 de franci pe lună,

pot să câştige domnii şi doamnele de toate condiţiunile, cari vor purta o uşoară, muncă la o firmă olandeză.

Trimiteţi 20 de lei şi cereţi modele şi broşuri E. BLOCK Wien, VI. Gumpendorfstrasse Nr. 109/14. 2582

Memoriile ţarului Alexandru II.

Dupăcum se anunţă din Moscova, sovietele au pus sub presă amintirile ţarului Alexandru al doilea. Materialul operei acesteia făgăduită publicului pentru luna aceasta, a fost adunat din arhivele particulare din Londra şi Paris, unde aceste amintiri au fost depuse pe ascuns de către prinţesa Jurjew, morganatica nevastă a ţarului.

Memoriile acestea conţin amănunţite relaţiuni asupra politicei interne şi externe din anii 1870—71, inclusiv relaţiuni asupra războiului franco-german de atunci şi asupra războiului ruso-turc, precum şi asupra congresului dela Berlin. Amintirile ţarului Alexandru sunt adnotate de către oamenii sovietelor şi vor apărea în ruseşte şi franţuzeşte.

Grupul de dansatori americani Barossia Björnson Comp. şi întreg programul senzaţional de astăzi vor mai rola numai câteva zile la Grădina de Vară „CENTRAL"
2222

Prima fabrica Ardeleană de juvaere
Cluj, Str. Xenopol (Szappan-u.)
Telefon 213.

Ţine constant în depozit lanţuri, fabricat propriu, inele, brătare etc. Execută tot felul de lucrări de această branşă, transformează şi repară.

Aur de dentistică şi forostuire! Sârmă şi placă de aur şi argint. Schimb de zdrobituri de aur. 1845 Lloyd 641

IMPRESIONISMUL pe vremea faraonilor

Cu prilejul descoperirii frescilor mormântale din valea Nilului

In urma recentei prezentări la Academia de Arte frumoase de către Hippolyte Boussac eminentul arhitect orientalist francez a unei serii de reproduceri în acoarele de fresce mormântale egiptene, impresionismul revendică drepturi depline la vieaţă, car manifestare de artă care îşi are origina din cele mai vechi timpuri, fiind cunoscut de Egipteni cu mai bine de o mie de ani înainte de eramoastră.

In mormintele particulare ale egiptenilor se găsesc toate felurile de picturi. Ceeace face farmecul acestor imagini e că ai impresia că au fost lucrate fără trudă, fără sforţare, cu o uşurinţă extraordinară. Au o varietate şi o vieaţă specială ce te fac să le apreciezi în chip deosebit.

Se crede că vechii artişti ai Văiei Nilului desemnau întâiu cu negru scenele ce aveau de reprodus. Când totalitatea detaliilor era schiţată, un şef de atelier făcea corecturile cu roşu. Apoi se aplica, pe această siluetă astfel îndreptată, colorile proprii fiecărui lucru: roşu, galbenul şi tonul pielei pentru nuduri; albul sau alte nuanţe, pentru îmbrăcăminte. Fondul era de cele mai multe ori cenuşiu, doar uneori galben.

Odată lucrul terminat, toate contururile erau înconjurate cu ún negru foarte fin.

Acest procedeu, al maeştrilor egipteni, prin care fiecare lucru e ra desemnat cu o prezicere perfectă ar corespunde picturii clasice.

Nu se ocupau de compoziţie, căci copiau modelele obişnuite de veacuri.

Alături de acest sistem, când timpul necesar decorării, lipsea, era u naltul mai expeditiv.

Obiectele cari urmau să fie reprezentate erau indicate printr'o schemă sumară şi lucrate repede.

Sunt scene ce arată un convoiu funebru, o ofrandă lui Osiris, sau altele închipuite, ad-hoc, de Artist. Aşa, o scenă unică şi destul de curioasă vorbeşte însă în deajuns în favoarea impresionismului: două bărci funebre lunecă pe un lac, una remarcând pe cealaltă, în care e aşezat sarcofajul, se îndreaptă spre debarcader unde le aşteaptă zeiţele surori Isis şi Nephtys.

Dar nu numai compoziţia e impresionistă, ci chiar executarea — figurile, peştii, lotusul, tremurul a pei — e departe de a fi clasică, fă când impresia că artistul a lucrat aşa cum i-a venit, mai mult jucându-se.

Astfel de scene, e drept, că nu sunt multe, totuş suntem îndrituiti să observăm că deoarece impresionismul e ra practicat acum trei mii de ani, el nu mai poate fi o manifestare mai mult sau mai puţin artistică a unor temperamente psicho-patologice ale vremurilor noastre.....

G. R.

FOIŢA ZIARULUI „INFRĂŢIREA"

Viaţa la Londra

— Optimism şi mizerie —

Prevederile pentru 1923 au fost, în general optimiste şi, în adevăr, sunt unele semne cari indică întoarcerea probabilă a unei prosperităţi hotărâte. Anglia trăeşte din comerţ şi din mărfuri, şi, după dezorganizarea adâncă rezultând din războiu şi marea nevoie care i-a urmat, toate sforţările guvernului şi gândurile celor guvernaţi se orientează, firesţe, către reluarea a facerilor.

Fără îndoială, păsul neîndoios al şomajului există încă, şi partizanii lucrătorilor se agită mereu ca să obţină dela stăpânire paliative nouă pentru o strâmtorare care chinueşte aproape a cincea parte din populaţia insulelor Britanice.

Niciodată nu s'au văzut atâţia cerşetori, vorbesc de cerşetorii vrednici de ruşine cari vând lucruri de nimic de-alungul Strandului sau cântă pe străzi, foşti soldaţi englezi înlocuind, în această împrejurare pe nomazii muzicanţi germani dinaintea războiului. Ca întotdeauna, strălucirea şi luxul clasei bogate fac un contrast sfâşietor cu groaznica mizerie a metropolei engleze.

•

Ceeace face să se prevestească bine în noul an e că s'a schimbat guvernul, că regimul discreditat de coaliţie a făcut loc unui guvern conservator omogen şi care are putinţa să dureze.

E, apoi, că statisticele oficiale ale importaţiunilor şi ale exportaţiunilor dovedesc un progres însemnat faţă de anul trecut. E, în sfârşit, că se măresc comenzile de cărbuni, industrie metalurgică, textilă, şi că reflectând aceste profituri precum şi nădejdile întemeiate pe misiunea Baldwin la Washington, cursul livrei sterlinge se apropie sensibil de al pari în comparaţie cu dolarul.

•

Această întoarcere la prosperitate are de pe acuma consecinţe, mici în sine, dar cari exercită asupra spiritului public o influenţă considerabilă. Darea „income-tax" s'a micşorat cu 5 la sută, şi Englezul se bucură că plăteşte fiscului numai un sfert din venitu-i, 5 shillingi de livră; se vorbeşte chiar de o nouă reducere dacă reuşeşte misiunea Baldwin.

Proletarul, care dela războiu îşi plăteşte berea cotidiană cu preţuri exorbitante, aude zicându-se că guvernul lui Bonar Law va reduce cu un penny preţul pintei (o pintă 0.950 lei). Se zice chiar, dar e mai puţin sigur, că acest guvern ar restabili în curând tariful postal interior de un penny. Englezii cari au ridicat o statuă în piaţa „Royal Exchange" lui sir Rowland Hill, fondatorul penny-ului postage au fost totdeauna mândri de a fi fost cei dintâi a pune în aplicare acest tarif postal ieftin, care în 1913 se întindea în toate Dominions-urile şi în Statele-Unite. N'a depus nimeni flori şi coroane la picioarele monumentului lui sir Rowland Hill când războiul a făcut să se ridice portul unei scrisori, dar amorul propriu naţional a suferit din acest sacrificiu. Restabilirea penny-ului postage, când va avea loc, va fi consacrarea întoarcerii imperiului britanic la prosperitatea dinainte războiului.

•

Micile economii practicate crud de guvern au excitat emulaţia particularilor. Fiecare cheltueşte în mod larg livrele sterlinge, dar caută să-şi cruţe shillingi şi pence-i: „Ingrijiţi-vă pence-i, zice un proverb englez, livrele se vor îngriji ele însele". Prima ofensivă a cetăţenilor cuprinşi de economie şi-a îndreptat paşii împotriva taxiurilor. Tariful actual este de un shitling pentru primii 800 de metri, apoi de trei pence-i pe 400 de metri. S'a propus un tarif iniţial de şease pence-i, afirmând că şoferii de taxiuri s'ar mulţumi, şi că mai puţină lume ar lua omnibusul. Dar tax-driveri-i n'au vrut să ştie nimic, ei ţin să rămână ultimii cari să tragă foloase din războiu. Ca să spunem adevărul, reducerile primite până în prezent de companiile de omnibusuri, de metropolitanuri şi de drumuri de fier sunt relativ neînsemnate; preţurile transporturilor engleze, majorate peste măsură în timpul războiului rămân încă cea dintâiu şi cea mai vie impresie a vizitatorilor streini în Anglia.

•

O clasă a populaţiei suferă îndeosebi de scumpetea vieţii, pentru-că nu i s'a mărit cu un penny diurnele dela 1913 : sunt parlamentarii. Guvernul lui Lloyd George a ridicat simţitor lefurile miniştrilor, dar membrii Camerei comunelor continuă să primească numai câte 400 livre pe an, fără indemnităţi nici tarifuri gratuite. Deputaţii cari au oarecare avere susţin ca patrioţi că trebuie să se cruţe banul Statului. Un conservator denunţă chiar ca un scandal existenţa îndemnităţii noastre parlamentare stabilită în Anglia acum cincisprezece ani. „Trebuie să ai îndrăsneală, strigă el, ca s ăspui compatrioţilor: Votaţi-mă pe mine, vom se dea în Westminster, şi pentru a-mi împlini astfel datoria voi îmi veţi da bani" .

Unul din prietenii lui îl făcu atent că în Franţa parlamentarii primesc o indemnitate de foarte mult vreme. „Franţa e o ţară admirabilă, ripostă celălalt, ea face multe lucruri mult mai bine ca noi, dar nu-i un motiv ca să-i urmăm exemplul când se înşeală".

•

In acest timp reprezentanţii din Labour Party unanimi în revendicarea măririi îndemnităţii şi a gratuităţii călătorilor între Londra şi circumscripţiile lor, nu sunt încă destul de tari ca să facă să biruească teza lor democratică. Aştep tând ca tezaurul public să-i ajute, au început prin a se ajuta ei înşişi, fondând un National Labour Club, nu departe de Camera comunelor, între obeliscul Cleopatrei şi Templul. Ei vor găsi acolo luxul burghez care caracterizează cluburile englezeşti, şi dacă nu vor purta haina de ceremonie tot aşa de stătornice ca în Naţional Liberal sau în Constituţional Club, se vor bucura de acelaş traiu bun cu condiţiuni asemănătoare de ieftinătate.

•

Două indicii vizibile ale ridicării economice a Angliei merită osteneala de a fi semnalate. Emisiunile de acţiuni şi obligaţiuni cu toate că oferite pe piaţa Londrei în condiţiuni mai puţin atrăgătoare ca în 1921 şi 1922 sunt în general foarte repede acoperite; un bun număr de subscriitori, în unele cazuri sunt germani sau bănci reprezentând forme germane. Al doilea indiciu:

•

Se dărâmă şi se reconstitueşte Capitala cu aşa rapiditate încât Englezul revenind din India sau din Africa nu o mai recunoaşte. Oxford circus, Piccadilly circus.

Regent Street îşi schimbă înfăţişarea cu desăvârşire;

Strandul va fi dărâmat în toată lungimea lui, în partea dinspre sud şi o nouă Aliniere va fi stabilită după gara Charing-Cross şi hotelurile Cecil şi Savoy.

G. R.

Alegerea dela Ighiu
și protopopul Dăianu

In două numere consecutive „Patria“ scrie cu litere grase și încă — la Ultima oră politică, — Dăianu și-ar fi făcut oparițiа pe la Ighiu a sprijini candidatura dlui Meteș, însoțind firește această știre de comentarii, pe cari bunul simț nu ne îngădue să le reproducem. Obișnuiți cu felul de-a scrie al „Patriei“, n'am prea dat multă importanță acestor erupțiuni naționaliste. A citi „Patria“ fără să zâmbești e o imposibilitate, asta o știe toată lumea.

De alegerea dela Ighiu ne interesăm și noi, fără îndoială. Și nu ne-am putut ascunde mirarea, când am auzit, că părintele Dăianu n'a fost nici pentru un minut prin circumscripția Ighiului în timpul actualei campanii electorale. Vreduicii alegători ai circumscripției Ighiu n'au avut nici un prilej, dar absolut nici unul, de-a primi vre-un îndemn dela părintele Dăianu să-și dea voturile dlui Meteș. Doar singur în noaptea spre Dumineca cută a călătorit la Chișfalău, ca să participe la înmormântarea cumnatului său Dr Totoianu. Iar Duminecă seara la orele 11 a fost iar în Cluj. Acesta e un adevăr incontestabil și credem, că e imposibil să nu-l cunoască și redacția ziarului „Patria“, care oricum, e în Cluj nu în ....Luna.

Concedem, că „Patria“ a fost trasă pe sfoară de vre-un membru al.... comitetului de-o sută. Dar cum și de astădată s'a dovedit, că acestui comitet îi lipsește „nota infalibilității“, noi ne-am fi așteptat să vedem a doua ori a treia zi măcar o cinstită rectificare. Ori-cum, nici „Patria“ nu e îndreptățită să spună neadevăruri, e doar organul acelora, cari în Ardeal au monopolizat .. adevărul.

Dar nu „Patria“ își are morala ei specifică. Cum păr. Dăianu în timpul de față se găsește la București, va fi un nou prilej pentru a-l „transpune“ în circumscripția Ighiului, plus indispensabilele comentarii.

E mai bine așa. Nu știm cine a spus odată, că atunci, când „Patria“ va iubi adevărul, e aproape sfârșitul lumii și atunci.... se duce și guvernul....

Iarăși provocările maghiare
— Cazul maiorului Sopescu —

Spuneam dăunăzi într'un articol că politicianii dela Budapesta convinși că politica lor externă de până acum, le-a provocat cele mai mari neajunsuri, pare că în ultimul timp printre ei s'au găsit glasuri care să strige că mai multe foloase ar aduce Ungariei o politică de înțelegere cu vecinii ei.

In legătură cu aceasta după unele telegrame externe, contele Bethlen prim-ministrul Unariei s'ar fi hotărât chiar s'o viziteze capitale le statelor Micei Antante, în vederea de a pune bazele unei noui politici externe.

Dar, dacă socotim actele de politică internă pe care guvernul din Budapesta le face ori de câte ori este vorba de a transa vre-o chestiune privitoare la interesele statelor vecine, constatăm că ungurii nu vor cu nici un preț să se despartă de vechea lor politică.

Și, dacă ei câte-odată manifestă noui tendințe în politica externă fac aceasta cu scopul de a crea atmosferă favorabilă acțiunei lor în fața cancelariilor occidentale.

Zilele acestea ziarele s'au ocupat pe larg de cazul Maiorului Sorescu arestat de autoritățile maghiare la Budapesta. In adevăr, se știe că Maiorul Sorescu venind de la Viena, unde plecase să-și caute sănătatea, a fost arestat la Budapesta sub învinuirea că în calitate de fost ofițer al armatei austro-ungare a pactizat cu oștirile românești. După sumare cercetări Maiorul Sorescu a fost condamnat de Tribunalul din Budapesta la 11 ani muncă silnică.

Firește, că procesul acesta însce nat unui supus român, nu are ca obiectiv de cât terorizarea, cu scopul ca ungurii să obțină favoruri pe lângă guvernul romnâ. Procedeuri de felul acesta au fost încercate în mai multe rânduri, făcându-se chiar cunoscut la București, că guvernul maghiar e dispus să consimtă la un schimb de deținuți politici.

Manoperile maghiare n uau reușit atunci și credem că nu vor reuși nici de data aceasta. Fiindcă un gurii arestați la noi cad sub prevederile codului penal, ei ne putând fi considerați prizonieri, după cum caută să afirme cei de la Budapesta. Ori cât de mari vor fi teroriză rile ungurilor, guvernul român nu poate să pună în libertate pe niște deliquenți, în sarcina cărora s'au dovedit tot soiul de crime și atentate la siguranța statului român.

Arestările pe care autoritățile magiare le operează pe socoteala supușilor români, fără ca acestora să li se poată găsi vreo vină, de parte de a ajuta scopurilor maghiare, dimpotrivă nu fac decât să înăsprească și mai mult raporturile dintre România și Ungaria.

A apărut cartea de telefon pe anul 1923—1924 și se găsește de vânzare la Oficiile poștale.
Prețul 30 Lei.

Consecvența dlui Maniu
Hotărârea part. național de a reveni în Parlament.

In ultimul timp a circulat cu îndărătnicie svonul că partidul național este gata să între în Parlament „pentru a combate Constituția“. Ziarele partidului național și cele numai „prietene“ acestuia au publicat diferite articole menite să pregătească opinia publică pentru acest eveniment, chemat să confirme logica de principii și conducere care călăuzește pașii partidului dlui Maniu și Mișu Cantacuzino.

După un timp de vreme liniștea a pus capăt svonurilor în acest sens. Partidul național stătea iarăși ca măgarul din fabulă în fața celor două hârdae, unul plin cu apă, altul cu ovăz! Dl Maniu nu știa din care să înceapă mai întâi, și poate că ar fi urmat să aibă aceeași tristă soartă, dacă nu-i săreau tachiștii dlui Mișu Cantacuzino democratul prin obiceiuri și naștere, într'ajutor.

Un prieten întors dela București ieri ne aduce știrea că naționalilor li s'a „acrit“ de tachiști când vorbești cu democrații din tacma dlui Deșliu și Cănănău.

Acelaș prieten ne afirmă că hotărîrea întoarcerii în Parlament este definitivă și irefutabilă. Frica de a nu rămâne de căruță și de rândul acesta, a silit pe dl Maniu să ia această hotărîre tocmai când o doria mai puțin. Astfel Parlamentul va avea onoarea să se bucure de prețioasa gălăgie națională cu prilejul discuțiunilor ce se vor urma în jurul noului proiect de Constituție.

Dl Maniu a dovedit că știe, când vrea, să fie consecvent cu principiile sale politice!

Clujul de azi și Clujul de mâine
In ce stare se găsește astăzi orașul nostru. Criza de locuințe. Scumpetea. Uzina electrică. Curățirea orașului. Viața comercială și industrială. Acțiunea elementelor. Viața de altă naționalitate culturală.

Câteva constatări făcute cu ocazia unei anchete.

Credem că nu este inutil pentru cititorii noștri să le prezentăm o expunere asupra situației de azi a orașului Cluj.

Trebuie să facem constatarea că șefii administrativi ai Clujului — primarul și prefectul, sunt de mai mulți ani în fruntea autorităților respective, fără să fi fost schimbați, deci nici unul nici altul nu se pot plânge că n'au avut timpul și continuitate în opera de normalizare și românizare a Clujului.

S'au făcut multe lucruri utile și românești în Cluj sub administrația d-lor Iulian Pop și P. Meteș, totuși s'a săvârșit o serie de greșeli și scăpări din vedere a căror efecte defavorabile populației clujene au început să se resimtă de mult.

Scumpetea la Cluj

In primul loc trebuie să constatăm că datorită lipsei unei uniformizări a sistemelor de aprovizionare a orașului și pe de altă parte din cauza insuficienței măsurilor represive luate contra speculei și speculanților, scumpetea la Cluj, a ajuns insuportabilă.

Din cauza lipsei unor organe de control, măsurile luate n'au fost în stare să înfrângă specula pe pieții Clujului.

La aceasta se mai adaugă însă ca factor principal și lipsa de concurs și mai ales de solidaritate a populației.

Iată motivele pentru care viața la Cluj a ajuns să fie mai scumpă decât în orice oraș din țară.

Criza de locuințe

Aceasta a fost cea mai mare nenorocire a orașului nostru. Criza mare de locuințe a fost și una din cauzele care au contribuit la faptul că românizarea administrației și a vieții românești, în general, la Cluj, a mers așa de încet. Mulți, foarte mulți dintre intelectualii funcționarii și profesioniștii români care doreau să se stabilească la Cluj, contribuind astfel la accelerarea romanizării lui n'au putut face aceasta tocmai din lipsa de locuințe.

In această chestiune vinovați nu sunt decât fosti șefi ai oficiului de cartiruire și de închiriere cu excepția a unuia sau doi din ei cari s'au dovedit de cele mai multe ori incapabili și câteodată și incorecți.

Principalele greșeli ale administrației orașului și ale oficiilor de locuințe au fost următoarele:

1. S'a neglijat sau s'a evitat până astăzi un control sever amănunțit și complect al tuturor caselor din Cluj și al tuturor străinilor care s'au stabilit în orașul nostru fără ca prezența lor să fie indispenzabilă.

2. Evacuările și expulzările străinilor nu s'au făcut după control și cu seriozitate, așa încât nici 25 la sută dintre expulzabili n'au fost expulzați.

3. A treia greșeală a fost că autoritățile administrative din Cluj n'au luat măsuri pentru a obliga instituțiile și întreprinderile bancare, industriale, comerciale, CFR, PTT. etc. să-și clădească în timpul cel mai scurt locuințe pentru întregul lor personal. Prin aceasta s'ar fi mărit și înfrumusețat și orașul, iar criza de locuințe ar fi ost în mare măsură înlăturată.

Uzina electrică

Asupra acestei chestiuni s'a scris mult în ultimul timp. Ținem să remarcăm câteva fapte.

Cu toate că uzina Ganz aprovizionează de 3—4 ani orașul cu lumină electrică, cu toate că primăria i-a acordat nenumărate avantajii, cu toate că tariful de consumație a fost și este așa de urcat, iar consumatorii l-au acceptat fără să crâcnească, cu toate că alte societăți electrice ofareau orașului condițiuni mult mai favorabile și prin urmare societatea Ganz avea tot interesul să mulțumească populația Clujului, cu toate acestea, zic, nici până astăzi uzina Ganz n'a fost în stare să-și repare mașinele și să-și procure altele noi pentru cn astfel să se fi evitat situația nenorocită ca mahalele Clujului să fie în perpetuu întuneric, iar centrul orașului să sufere necontenit de întreruperea curentului electric.

•

Ne-am ocupat în cadrul acestui articol numai de câteva chestiuni privind gospodăria orașului nostru. In numerile noastre viitoare vom continua cu toate celelalte chestiuni în legătură cu administrația și cu viața Clujului.

SACI, MUSAMELE
Cumparare. ♦ Vânzare
Institut de împrumut.
Atelier de reparatie.
2186
IZSÓ ALBALA
Timișoara II., Piața Traian 2
Adr. telegr.:
ALBALA Timișoara-Fabrica.

Higiena și Frumusețea
Veți avea în totdeauna **un ten curat și alb, o pielița moale și fina.**
Vă veți păstra **tinerețea și frumusețea** întrebuințând la **toaleta D-V.**
ne'ntrecuta 2214
Crème Simon
PARIS
IN TIMPUL IERNII ea este fără pereche contra PIELII INASPRITE, CRĂPATE ȘI A DEGERATURILOR.
PUDRA si SAPUN

Noul plan al Clujului
cu numirea românească strazilor la:
Librăria Lepage.
1267-1

Ad No. 73—922 R. H.

Aviz

Se aduce la cunoștință tuturor acelora cari au fost luați în „Tabloul celor îndreptățiți la împroprietărire“ din circumscripția VI. Mănăștur, că tabloul judecat de Comis. de expropriere și împroprietărire Cluj, Urban stă spre vedere publică pe timp de 5 zile începând cu ziua de 22 Febr. a. c. la sediul circumscripției VI. Strada Mănăștur No. 54.

Având în vedere că toți aceea cari nu sunt de profesiune economi ca: funcționari, meseriași etc. etc. sunt șterși din tablou, li-se pune în vedere că în termin de 5 zile socotite dela afișare este în drept oricine a face apel contra acestui, tablou, înaintându-l comis. de Ocol Cluj, Urban.

Orice informații să dă de subsemnatul.

Cluj, la 22 Februarie 1923.

Ioan Stoica
președintele Comit. local pt.
R. H. Cluj—Mănăștur.

Dacă doriți zaharicale fine cereți „MELISSA“ CLUJ, Telefon 6-48 și 6-65.

Lloyd 1359 2561

Ravagiile turbărei în Ardeal

Simptome îngrijoritoare. O statistică a institutului antirabic. Pericolul crește. Un virus foarte puternic. Mortalitatea. Un ordin circular al inspectoratului general sanitar. Necesitatea stârpirei câinilor.

Cazurile tot mai multe de turbare în rândurile populațiunei din Ardeal, au atras în mod serios atenția organelor noastre sanitare. Gravitatea acestei calamități care se întinde tot mai mult, constă în caracterul boalei care a luat o formă nouă și cu mult mai periculoasă.

Ravagiile pe care le-a făcut această boală, care din 1921 s'a lățit în fiecare an, au luat proporții neobișnuite.

*

Iată o statistică a institutului antirabic care este destul de lămuritoare.

1. La 1 Octomvrie 1921, în Socolar, jud. Caraș-Severin a fost mușcată o fetiță de 3 ani și jumătate, în reg. infaorbit. A turbat după o incubațiune de 14 zile.

2. O fetiță de 8 ani din Petrifalău, jud. Sibiiu, mușcată pe ung iul extr. și pe unghiul ext. drept, a turbat după o incubațiune de 15 zile.

3. Un tânăr de 24 ani din Giula, jud. Cojocna, mușcat pe pleoapa inf. și pe unghiul ext. drept, a turbat după o incubațiune de 14 zile.

4. La 10 Martie 1922 în Banița, jud. Hunedoara, a fost mușcat de nas un om de 46 ani, a turbat după o incubațiune de 14 zile.

5. Un băiat de 10 ani din Ludoș de Mureș, jud. Mureș-Turda, mușcat la mână în ziua de 23—VI. 1922. a turbat după o infecțiune de 19 zile. Tot aci a turbat încă 2 persoane; incubațiunea tot atât de scurtă.

6. La 19—VIII. 1922 în Cluj a fost mușcată o femeie de 55 ani pe gambă, a turbat după o incubațiune de 16 zile.

7. O fetiță din Șumuleu, jud. Ciuc, mușcată în zina de 26—IX. 1922 pe antebraț, a turbat după o incubațiune de 13 zile.

8. O servitoare de 32 ani din Cluj, mușcată în ziua de 10—X. 1922 la mână, a turbat după o incubațiune de 12 zile.

In anul 1921 au fost 2 cazuri cu o incubațiune de 13 zile, 4 cu una de 14 zile, trei cu una de 15 zile, adecă 9 cazuri cu incubațiune scurtă.

In anul 1920 au fost 2 cazuri cu o incubațiune de 13 zile și un caz cu una de 14 zile, adeca trei cazuri cu o incubațiune așa scurtă.

Această sumară statistică cuprinde numai cazurile, a căror formă nouă prezintă gravitatea despre care vorbeam mai sus. In genere această formă nouă de incubațiune, are totdeauna resultate mortale.

Durata obișnuita a incubațiunei turbărei, este de regulă 3—4 săptămâni. Se vede din cazurile de mai sus că regiunile acelea sunt infectate de un virus foarte violent, care se întărește din an în an.

Persoanele infectate astfel, nu se pot salva, deoarece din cauza incubațiunei scurte și a procedurei lungi de a transporta pacienții la institutul antirabic, tratamentul devine tradiv.

*

De la Inspectoratul sanitar g.-ral din Ardeal, ni se comunică că în anul 1922, cazurile s'au inmulțit, iar în noul an, după cazurile ivite, perspectivele se arată și mai îngrijoritoare.

Inspectoratul a dat un ordin circular către toți medicii primari de județ, șefi de oraș și inspectori igienici, prin care sunt făcuți atenți asupra pericolului ce amenință, recomandând măsurile necesare de combatere.

Iată un pasagiu din ordinul circular al inspectoratului sanitar:

Luând în considerare, că cauza scurtei incubațiuni este întărirea virusului turbărei prin pasagiu, prin câni, pisice, vulpi, etc. primul lucru este luarea unori măsuri mai drastice contra acestor animale. Este st ict necesară: extirparea canilor în focarele susamintite și peste tot luarea măsurilor mai riguroase de apărare: botnița obligată, purtarea cânilor numai de lanț, obligația strictă de a anunța și purtarea în evidență a cânilor impozit mare, prinderea și extirparea imediată a cânilor fără fisa numerotată căci în prezent și în orașe vagabondează tot felul de câni fără stăpân și adăpost.

*

In ce priveste transportarea persoanelor mușcate la institutul a tirabic, inspectoratul dă îndrumări, indicând pe primarii și secretarii comunali, reprezentanți ai organelor administrative, care au datoria de a veghea cu toată atenția, ca transporturile bolnavilor să se facă fără nici o întârziere. Tot acestor organe, cu deosebire, le incumbă datoria, de a arăta populațiunei pericolul boalei, prin conferințe și alte mijloace, care le stau la dispoziție.

Dac.

◆ INFORMAȚII ◆

Uniunea chiriașilor din Cluj

invită pe membrii săi să ia parte la Adunarea generală, la Primărie, Duminică 25 Februar la orele 11 dimineața, pentru a da descărcare gestiunii comitetului și a aproba budgetul pe anul corent.

Atreage atenția că membrii Uniunii au datoria aceasta de îndeplinit și că numai plata cotizației de 2 lei pe lună nu este singurul act la care sunt obligați prin statut.

Intrucît din cei 4300 membri actuali nu s'a putut întruni $^2/_3$ la prima convocare, acum se va lua hotarâri valabile cu oricâți membri vor fi prezenți.

*

Direcția regională a C. F. R. din Cluj lucrează la un plan de renovare și mărire a atelierelor de reparație a C. F. R. din Ardeal.

*

Mack Kaiser-Borax ține pielea uscată și moale. Se capătă în tot locul. 2475—1

*

Biletele cumparate de public pentru reprezentația de aseară a operei rămân valabile pentru Luni seara când se va cânta Thanhäuser.

*

A apărut și se află de vânzare la librăria „Cartea Românească“ din localitate interesanta lucrare:

„Iașii de odinioară“

de

Rudolf Suțu

directorul ziarului „Evenimentul“ și Președintele Sindicatului ziariștilor din Moldova.

*

Uzinele „B A B I“ Werk
RAPAPORT JOZSEF.
Fabrică de mobile de fier-bronz și cărucioare pentru copii. Timișoara, Strada Morilor Nr. 1. (1563)

Direcția vânătoarei din Ministerul de domenii aduce la cunoștința păzitorilor de vânat și crescătorilor cu titluri, în special celor din Transilvania și Bucovina — cari doresc a ocupa aceste posturi — să se adreseze acestei direcții specificând și condițiile de angajare.

*

Membrii Societății Scriitorilor Români beneficiază conform regulamentului C. F. R. de o reducere de 50 la sută din prețul călatoriei, cu condiția ca să prezinte cartea de membru cu fotografia vizată pe anul în curs.

*

Baia „Diana“ este deschisă Miercuri și Vineri pentru dame Marți, Joi, Sâmbătă și Duminecă pentru domni. Băi sunt zilnic; afară de Luni. 33

*

Dr. Lăzărescu, șef-medic al Casei Cercuale, Specialist în boale interne și Venerice Consultă între orele 3—5 și 7—8 p. m. Str. Iuliu Maniu 40. 439

*

CHAMPAGNE chelner! încă n'ai sosit? cu champagnia Fabricei Szilágyi — „FAVORIT“. 2332

*

Cu începere de la 1 Martie 1923 au fost însărcinați să îndeplinească funcțiunea de director de poduri și șosele din Transilvania și Banat d-nii: Inginer-inspector general cl. II Meininger Petre, la direcțiunea VIII, cu reședința la Timișoara;

Inginer-șef clasa II. Tile Eugeniu, la direcțiunea IX, cu reședința la Cluj;

Inginer Diaconovici Aureliu, la direcțiunea VII, cu reședința la Brașov.

*

Cursurile clasei a 6-a dela școlile normale de băeți și fețe, se vor suspenda în toată țara pe ziua de 20 Mai, în vederea pregătirei elevilor pentru examenul de absolvire.

*

Firma „VENUS“ din str. Memorandului no 13 transformând localul face desfacerea totală a mărfurilor de modă cu prețuri foarte reduse. 2468

Se caută un băeat între 13-15 ani orfan de război pentru a învăța meseria de vânzător în magazin de coloniale și delicatese a se adresa str. Universității No. 1, Delicatese și Coloniale.

*

Săptămâna viitoare va începe un sever coutrol al tuturor caselor din Cluj pentru a se ști câte locuințe libere și deci rechiziționabile se găsesc. Acest control se va face de către agenții biroului de cartiruire.

*

Mack Kaiser-Borax apără fața de orice efecte stricăcioase. Se capătă în tot locul. 2475—2

*

Suntem informați că la 10 Martie 1923 va avea loc în Hotelul New-York balul Clubului Sportiv a fabricei de pielărie Frații Rener et Co. S. A., care promite a fi cel mai bine reușit bal.

Publicul așteaptă cu mult interes această petrecere senzațională la care va participa societatea de elită a Clujului. 1392

*

Nu acceptați decât pudra Höfer și crema Baby. 2542-4

*

Copiii și adulții ofticoși sau gușați întrebuințează uleiul de ficat de știucă Jekomaltz. 2542—7

*

Pentru zilele acestea se așteaptă sosirea la București a primelor materiale de cale ferată luate din Germania de către delegația română în contul despăgubirilor de război.

Printre aceste materiale se găsesc mari cantități de șine.

*

La 24 crt. a avut la primăria o așului loc cununia civilă a doamnei Selma Schartz cu domnul Egon Ehrenstein secretar de direcție al Băncei de Credit Român din București.

*

Moldovan croitor de dame.
Piața Unirii 10.
2571

Pânzeturile „Barza“ și șifoanele „Barza“ în calitate din vreme de pace se găsesc din nou la Magazinul „BARZA“ Cluj,
Calea Regele Ferdinand 11.
1591

O atitudine incalificabilă

—Gestul dlui Grozăvescu—

Dl Grozăvescu, răsfăţatul artist dela Opera din Cluj, şi-a bătut joc aseară de toata lumea, de Operă, de direcţie, de public şi în rândul întâi de sine însuşi. Inainte de reprezentaţie cu o jumătate de oră a anunţat direcţia, că înalta 'i persoană nu cântă. In Opera de pe afiş nu cântă, d-sa va cânta numai în Pagliacci, de 'i place, de nu'i place publicului şi direcţiei. S'a 'ntâmplat astfel, că din cauza toanelor d-lui Grozăvescu, reprezentaţia de aseară nu s'a mai putut da.

Şi se adunase public 'mult — neobişnuit de mult, încât era mai plină sala decât oricând, şi-a trebuit să plece, pentrucă tenorului Grozăvescu aşa i-a plăcut, să'şi bată joc de publicul prin care s'a ridicat.

Gestul acesta se califică pur şi simplu un gest urât şi dacă neam permite şi noi să ne îngăduim faţă de d-sa ceeace şi-a îngăduit domnul Grozăvescu, i-am trece gestul, pur şi simplu, în contul bunei creşteri. Domnul Grozăvescu merită o lecţie cât mai aspră. Pentrucă nu e întâiaoară când îşi îngădue această purtare.

Nu demult, pentru că nu s'a prezentat la datorie optsprezece zile şi i-s'a aplicat pentru aceasta o sancţiune obişnuită într'o ţară cultă, organizată, şi-a îngăduit şi atunci să refuze să cânte şi cu o mină de cucoană încrezută şi-a dat demisia.

Pe urmă, într'un alt rând, a refuzat, exact ca aseară, cu o jumătate de oră înainte de reprezentaţie, să cânte la Festivalul presei, pe al cărui afiş potrivit promisiunei sale era trecut.

Gestul de aseară le-a întrecut pe toate.

D. Grozăvescu să nu uite că publicul l-a ridicat şi că nu este de pildă un autor oarecare, care să rămână prin opera sa. D-sa e în funcţie de public, mai cu seamă că nu e desăvârşit, nu e nici aproape de desăvârşire. Şi dacă publicul şi Opera de azi l-au ridicat acolo unde este — aceasta să n'o uite d. Grozăvescu. Este necuviinţă să'ţi baţi joc de public. Dar poate — şi aşa se vede că este — cele câteva succese, dela Bucureşti l'au făcut să nu se mai simtă bine în oraşul acesta provincial. Cel puţin aceasta e aparenţa. deoarece acum n'a mai fost nici neplata lefii, cum a zvonit aseară 'n public.

Gestul de aseară i-a stricat d-lui Grozăvescu tot atât, cât i-au adus succesele carierei abia începute.

Osândind alături de toată lumea din Cluj purtarea d-lui Grozăvescu ne permitem a'i da sfatul următor: Să nu mai facă gesturi ca cel de aseară fiindcă va pierde pentru totdeauna simpatiile unui public prin a cărui îndulgenţă s'a ridicat la înălţimea de unde sfidează acum.

Germania nu va ataca Franţa

Desminţirea dată de ministrul de războiu german

Berlin. — Ministerul de război Gessler a vorbit în şedinţa de eri a Reichstagului desminţind zvonurile lansate că Germania ar intenţiona să atace Franţa. O asemenea acţiune ar fi o nebunie — a spus Gessler — dar Germania va rezista oricărei apărări nedrepte.

ULTIME INFORMAŢI

(Prin fir special dela coresp. nostru din Bucuresti

ORA 2 P. M.

Procesul complotiştilor unguri

Procesul complotiştilor unguri a continuat şi eri. Apărarea ridică mai multe incidente dar sunt respinse. Terminându-se cu ascultarea acuzaţilor, se începe interogatorul martorilor. Se introduc în sală dra Economu, dl Economu şi dl colonel Bacaloglu cari arată împrejurările în cari au făcut cunoştinţa lui Belmont. Preşedintele anunţă că s'au dat mandate pentru a se aduce şi martori cari nu s'au prezentat.

Un incident sângeros la Bochum

Berlin. — La Bochum a avut loc un incident sângeros între soldaţii francezi şi populaţie. Un lucrator a fost ucis, iar altul rănit. Starea de asediu a fost înăsprită.

Senatorul Borach în Rusia

Berlin — Senatorul american Borach a fost invitat să viziteze Rusia sovietică.

Ciocnire pe mare

Berlin. — Din Hamburg se anunţă, că la Kaxshaven s'a ciocnit un vapor japonez cu un vapor englez. Vaporul englez s'a cufundat. Sunt numeroase victime.

Bijuteria „SINGHER“
Bucuresti, Str. Carol No. 38

Anunţă clientele că i-a sosit un mare transport de ceasornice, ghete străine impermeabile, genţi şi altele, vânzându-le prin bonuri.
2544

!!

Sezonul de larnă fiind înaintat se vând cu preţuri mult reduse toate mărfurile la magasinu

„MISSIR“

Memorandului 11 (Unio-u.)

Marocain de lână I-a
Marocain Velours
Gabardine Velours
Corigan Crépe
Velours Broché
Poupelin de lână

◆

Măsuri toate colorile noutăţi ultimele creaţiunii

◆

Chifoane şi Pânzături duble late 180-200-240 ctm.

◆

Zefiruri pentru Cămăşi ţesăturile cele mai noi.

◆ 2579 ◆

Stofe ENGLEZE
pentru Bărbaţi, ultimele noutăţi.

◆

A sosit un mare transport de
Incălţăminte
formele cele mai noi pentru
Doamne, Domni şi Copii

!!

HOTEL CENTRAL

Sâmbătă 24 Februarie

BALUL

REUNIUNEI COMERCIANTILOR INDUSTRIAŞILOR ŞI MESERIAŞILOR ROMANI DIN CLUJ.

2574 ◆

De vânzare

un turn 18 m. înalţime construcţie fier cu pomă de apă de mânată cu vânt. Maşini pentru fabrică de mături, de mobile şi pentru desfăcut porumb. Trăsuri şi alte obiecte în condiţiuni bune

De privit în Str. Baciu No. 2. Informaţiuni se dă Strada Căii Ferate No. 4. Moara Friedmann. 2559

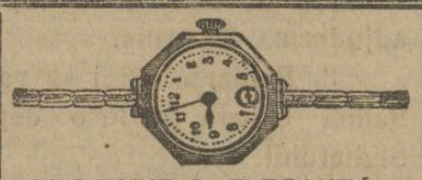

„LONGINES“
Ceasornice de buzunar
Ceasornice-brăţară
— in argint, aur, platină —

PRECIZIUNE ŞI ELEGANTĂ
CELE MAI NOI MODELE

Se găsesc de vânzare numai la
Fenyő & Braunfeld
Bijoutieri
CLUJ, Piata Unirii. — Telefon 643 şi 350.

MAGAZIN MARE
în Timişoara
predabil imediat caută
o mare Societate
din Bucureşti

Oferte cu descriere detailată şi condiţii precise a se adresa la agenţia de publicitate D. Adania, Bucureşti, Str. Sărindar, sub „Magazin Mare“. 2595

Fabrica de Mobile
ANTAL ERNŐ
Cluj, 2523
Str. Moldovei 8. (fost Varga).

Vinde după comandă şi se pot găsi gata Mobile: Dormitoare complecte. Aranjamente pentru birou cu 30% mai eftin ca la ori care magazin sau fabrica de Mobile.

Reclama 2734

Târgul Internaţional de Mostre
din Praga
De la 11—18 Martie 1923

Sursa cea mai favorabilă de cumpărare pentru orice negustor, industriaş şi agricultor din România. Exepun cele mai renumite fabrici din Cehoslovacia

Avantagii excepţionale pentru vizitatori Târgului: 33% reducere la toate trenurile din Cehoslovacia, 75% reducere la viza pa apoartelor, îngrijire de locuinţe, serviciu de informaţiui etc.

Legitimaţii, prospecte şi informaţiuni la:
Reprezentanţa Târgului **Reclama** CLUJ, Piaţa Unirei 4.
Se primesc şi paşapoarte, spre vizare la consulatul cehoslovac. 2548

Nod în papură

Ziarele maghiare combătând pe ungurii cari vor să emigreze, atacă guv.

De câtva timp s'a pornit printre unguri, mai cu seamă printre cei dela frontieră, un îndemn de a părăsi țara emigrând în America. Indemnul a pornit dela ei și s'a mărginit la ei, fără să fie amestecat altcineva în chestiunea aceasta. Atât doar că un ungur emigrat mai de mult în Brazilia, a scris în ungurește o carte despre Brazilia, arătând bogățiile neexploatate ale acelei țări americane, regiunile ei frumoase — și atât. Cu un cuvânt: o carte ca obișnuitele descrieri de călătorii.

Cartea, nu știm cum, s'a răspândit printre unguri, răspândită tot de unguri.

Și-acum vin gazetele maghiare și atacă guvernarea română, pentru că a interzis populației române emigrarea. E cum nu se poate mai clar: pentrucă guvernul nu permite să emigreze românii și pentru că pe ungurii de aici i-a apucat dor de ducă, e vinovat guvernul, că încurajează emigrarea ungurilor. A ceasta e speculația gazetelor ungurești puse în serviciul faimosului partid unitar maghiar.

Decât, aci ar fi locul unei oportune observații. Ne amintim de vremea, când „Ellenzék" și celellalte ziare ungurești îndemnau pe ungurii de aici să se repatrieze din România în Ungaria. Nu socot astăzi ziarele maghiare, că dorul de ducă de astăzi al ungurilor e un întârziat efect al campaniei duse de ele?

Noi socotim, ca să se atace statul român pe chestiunea aceasta e curată perfidie.

Știri din Banat

Un vardist atacat. Incendiu. Spargere. Diverse.

Timișoara. — Din comuna Coștei se anunță parchetului local și prefecturei de poliție, că vardistul Ion Moraru care se găsea acolo în concediu, a fost rănit mortal de către niște indivizi cari au descărcat mai multe focuri de armă asupra lui. Autoritățile comunale bănuesc pe niște locuitori din comună și au început cercetări în acest sens.

Vardistul fiind prea grav rănit, vindecarea lui pare imposibilă.

*

— O nenorocire mare l-a ajuns pe locuitorul Simion Popescu din comuna Berzovia. Băiatul acestuia rămas singur acasă și jucându-se cu focul a incendiat întreaga casă.

In scurt timp, pe locul unde era căminul bietului om, nu se mai vede decât un morman de cenușă. Cazul e cu atât mai grav, cu cât casa nu fusese asigurată.

*

— Magazinul „La mița albă" a fost spart azi noapte de către indivizi necunoscuți, cari au dus de acolo tot ce le-a picat la mână. Pagubele magazinului sunt foarte mari. Poliția cercetează.

*

— In comuna germană Liebling s'a spânzurat locuitorul Filip Jung, în etate de 80 de ani. Motivul acestui act de disperare este o boală de care bătrânul suferea foarte de mult timp.

DIRECȚIUNEA GENERALA A REGIEI MONOPOLURILOR STATULUI.

Publicațiune.

Se aduce la cunoștința generală că în ziua de **15 Martie 1923,** ora 11 a. m. se va ține la Direcția Generală a Regiei Monopolurilor Statului din București, Calea Victoriei No 127, licitațiune publică cu oferte închise pentru **vânzarea următoarelor cantități de sare bolovani** (drob) pentru export:

10.000 tone 1000 vagoane dela Salina Uioara.

30.000 tone 3000 vagoane dela Camara Sighetului (18.000) tone provenită din Salina Sugatag și 12.000 tone din Salina Cosciu.

1. Se vor lua în considerație numai ofertele pentru o cantitate de cel puțin 1000 tone (100 vagoane).

2. Cantitatea minimă lunară de sare pe care Regia o poate preda este de 2000 tone la Salina Uioara și 3000 tone la Depozitul Camara Sighetului.

In cazul când vor fi mai mulți adjudecatari această cantitate de sare se va împărți proporțional cu cantitatea adjudecată fiecăruia.

3. Predarea sărei se va face încărcată în vagon, loco Salina Uioara și loco depozitul de sare dela Camara-Sighetului.

Vagoanele urmează a fi puse la dispoziția Regiei prin îngrijirea cumpărătorilor. Dacă însă Regia va avea posibilitatea să obțină vagoanele necesare, cumpărătorii vor fi obligați să primească minimul de cantitate de sare prevăzută la punctul 2.

4. Taxele de transport pe C. F. R. dela Salină până la punctul de frontieră precum și taxele vamale și de comision, cad în sarcina cumpărătorului.

5. Transportul eventual pe Dunăre al sărei adjudecată se va face numai în Vasele Direcțiunei Navigațiunei Fluviale Române.

6. Costul sărei se va achita cu anticipație la Cassieria Centrală a Regiei, în București, pentru cel puțin 200 tone.

7. Ofertele vor fi însoțite de o garanție 5% din valoarea sărei, în numerar sau efecte publice admise de Casele Statului, corespunzătoare prețului oferit și cantității pentru care se prezintă oferta.

8. Ofertele vor cuprinde:

a) Cantitatea de sare cerută.

b) Localitatea de unde dorește a lua sarea (Uioara sau Cămara Sighetului).

c) Prețul ce se oferă pe tonă sau pe vagonul de 10 tone.

d) Țara în care se exportă.

e) Punctul de frontieră prin care se va exporta.

9. Nu se vor lua în considerație oferte pentru export de sare în Iugoslavia unde exportul e rezervat pentru Regie.

10. Termenul maxim pentru export executarea exportului se va fixa prin contract pentru fie care adjudecator în raport cu cantitatea ce i se va adjudeca.

11. Dacă ofertantul în termen de 15 zile dela data comunicărei ce i se va face de aceasta Direcțiune Generală, prin care i se va anunța adjudecarea, nu se va prezenta pentru încheerea contractului, garanția se va încasa în folosul Statului.

2590 DIRECȚIUNEA GENERALĂ R. M. S.

Anunțuri se primesc la Administrația ziarului „Infrățirea"

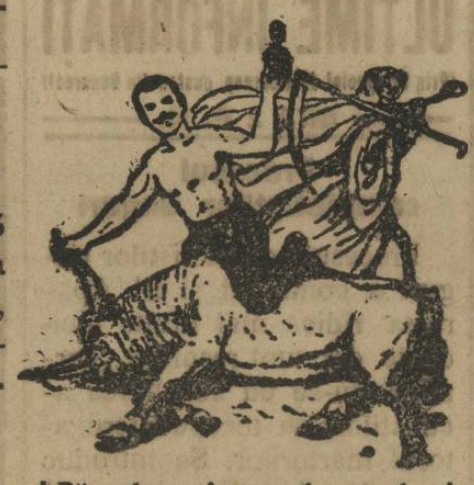

Dă putere și gonește moartea

„DIANA" spirt mentholat este cel mai bun mijloc contra durerilor, pentru poftă de mâncare și pentru întărirea spiritului și corpului. Modul de întrebuințare la fie care sticlă.

Se găsește pretutindeni.

Veritabil numai cu marca

„DIANA" 2474

Tablile de asbest „Meteor"

sunt cele mai durabile. Acoperemântul nu are nevoie de îngrijire și reparare și e mai bun și mai eftin ca cel de tinichea.

Lloyd 1024 1883

Se capătă la

Fabrica de Eternit

METEOR S. A.

Oșorheiu jud. Bihor.

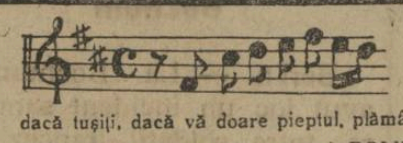

Cântăreți, Oratori, Profesori, Preoți, Invațători etc.

dacă tușiți, dacă vă doare pieptul, plămâni, dacă suferiți de tusă nervoasă, cereți la drog. și farm. chiar astăzi BOMBOANELE PECTORALE VOREL în plicuri de lei 6 sau în cutii cu Lei și vă veți vindeca de suferința D-voastră Veți putea cânta, veți putea vorbi. Mai recomandăm GUDRONUL VOREL, SIROPUL CARPAȚILOR VOREL, CEAIUL CARPAȚILOR VOREL, cele mai cunoscute în vindecarea tusei și a boalelor de piept. Cereți prospectul gratuit.

Dep. Central: Farmacia VOREL Piatra-N.

Uzoni & Tana

Intreprindere electrotechnică și de specialități.

CLUJ, Strada Iuliu Maniu 17

Telefon 210

Intreprindere aranjamente electrice.

Totfelul de reparări electrotechnice curățiri și transformări pentru mașini de scris și mașini de birou, mașini de fiert și vase de încălzit pe lângă prețurile cele mai avantajoase.

Se pot căpăta rechizite, părți și benzi pentru mașini de scris. 2294

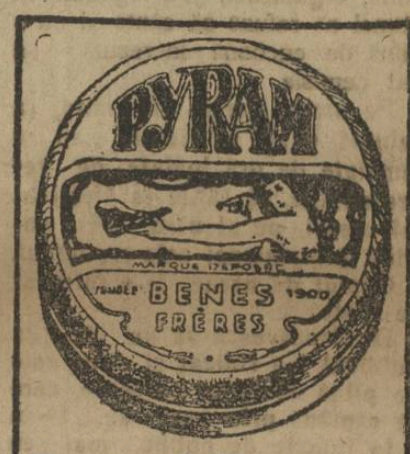

Cea mai fina crema pentru ghete

Berile fabricei de bere Czell din Cluj

Berea nutritoare „Hercules" și Berea Monoștor deschisă

Specialitatea brună din malți dublu

din cauza calităților lor neîntrecute sau dovedit ca marcă conducătoare. ◆ Se capătă pretutindeni.

2216 Reclama 2771

1290-3

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu

O DOAMNĂ inteligentă mai de etate ar ocupa un post de administratore la familie de Domn, ori la gospodărie solidă. Adresa la Administrația ziarului Infrățirea sub „Văduva". 2594

Inchirieri:

CAUT CAMERĂ mobilată. Plătesc bine, ofer și avantagii. Adresa la ziar sub V. P.

Diverse:

INVALID DE RĂSBOIU caută tovarăș cu magazie pentru exploatarea licenței de băuturi spirtoase. A se adresa la Administrația Infrățirea sub „Dragan.

Cuie de sârmă,
Sârmă laminat,
Fier de beton,
Sârmă de Fier,
Poteoave pentru cai,
Colțuri pentru cai,
Fier în rude,
Tabla de Fier,
Țevi de Mannesmann
furnizează prompt
FERARIA S. A.
Cluj, Calea Victoriei No. 29
Telefon: 4-40.
Adr. Telegr. FERARIA.
Lloyd 1263 2476-1

Prima Fabrica Electrica Română
S. p. A. CLUJ.
I. Strada Călugărițelor, 1.
Adresa Telegrafică: Relais.
Telefon No. 67.

Materiale pentru instalațiuni fabricație proprii.
Motoare, transformatoare, ventilatoare, perii-cărbuni, contoare, volt și ampermetre, tachimetre, material pentru tensiuni înnalte, precum și dispozitive apărătoare contra trăznetului, întrerupătoare, siguranțe în tub de porcelan, continuu în depozit. 1914

Reclama este sufletul comerțului

Cărucioarele pentru copii
cele mai fine marfă străină
se găsesc cu începere dela 8 Februarie a. c. la
Filip Eisenstädter și soțul
fostul magazin Lakatos Str. Regina Maria 13.
Comenzile se execută prompt. Marfa necorespunzătoare o reprimim. Inainte de cumpăra cărucioare, vizitați magazinul nostru.
1812 Lloyd 601

Chmura optik
Timisoara
cetate 2552
ZEISS
Punktal üvegek

Mașini de scris. ◆ Automobile
de cele mai bune fabricate
furnizează din deposit
Sigismund Mandula Cluj,
Calea Regele Ferdinand 110. 2586

Toată Lumea
poartă cu plăcere
GHETELE
din Fabrica
TURUL
Pentru că acestea
sunt elegante
bune
și ieftine
1370

Avantajele
sunt mari:
purtați
tocurile și talpa
de cauciuc
PALMA

Berea nutritoare de malț dublu,
specialitatea
GLORIA
produsă de 2248
FABRICA de BERE din TURDA
se capătă iarași pretutindeni.

1 franc = 7 Lei 1267-2
la Librăria Lepage Cluj
pentru ediții MASSON Paris, la celelalte edituri de literatură și de știința franceze.
Cel mai mare favor de schimb.
Cereți catalog. ◆ Cereți catalog.

IV.
Târg Internațional Vienez
dela 18—24 Martie 1923
Cea mai favorabilă ocazie de cumpărăt pentru toate branchele.
Informațiuni la reprezentantul onorific:
Consulatul Austriac, Cluj. 2583

AUTO-MECANICA S. R. A. LEONIDA & Co. UNITE
Soc. Anonima
CLUJ
Din BUCURESTI
Reprezentanța Generală A.
ATELIER SPECIAL DE REPARAȚIUNI DE AUTOMOBILE ECSECUTA ORI CE LUCRARI IN METAL.
INSTALAȚIUNE MODERNĂ PENTRU SUDURA AUTO-GENA.
Instalațiune modernă pentru REPARAT și INCĂRCAT ACUMULATORI
CLUJ, Regina Maria No. 10 2223 CLUJ, Calea Dorobanților No. 18. CLUJ.

Note din Germania

Ziarele germane. Ura contra Franței. Chestia Ruhr. Despre Roentgen. Scrisorile regelui Ludovic al Bavariei către Wagner. O vizită la Drezda.

Am primit eri pentru prima oară de când sunt în Germania un ziar românesc. In privința presei — prin multilateraltatea chestiunilor tratate și bogăția materialului sun tem cu siguranță superiori multor țări din occident. — Ce informațiuni precise asupra evenimentelor politice din Europa întreagă — asupra mișcărilor culturale dela noi și din alte țări — ce tipar plăcut și lizibil la ziarele noastre. — In schimb ce monotonie grozavă neconținând altceva decât ocuparea basinului Ruhr și sutele de incidente în legătură cu aceasta—ce tipar mic, stricând ochii, prin caracterul literelor, la ziarele germane.

Ce clar se vede însă cu toate astea un lucru. Nimic nu mărește mai mutl solidaritatea unui popor decât o suferință comună. In toate orașele, fostului imperiu german s'au organizat subscripții pubilce *„Ruhrspenden"*, sprijinite de toate clasele sociale, chiar și de comuniști, iar pentru ziarele germane, cum am spus deja nu mai există alt popor și altă regiune decât franci. In contra cărora se propagă o ură de moarte și „Ruhrul" pentru care tremură azi fiecare inimă germană.

Se pregătește aici un grozav uragan de răzbunare și ce mult ar câștiga lumea întreagă dintr'o soluție pacinică între francezi și ger

VII. Trebue desigur recunoscut un lucru, că se trăește chiar foarte greu în Germania, și asta o observ mai bine în lumea universitară, pe care o cunosc mai bine. Din 90.000 de studenți universitari 44.000 sunt „Werkstudenten" ade că astfel de studenți, cari prin o muncă manuală, prin o slujbă trebue să-și câștige existența. Cei mai mulți sunt nevoiți să se întrețină cu 40—50.000 mărci pe lună, când minimul de existență este de 100.000 de mărci. In schimb ce ușor pot trăi studenții români și e păcat că nu se face uz la noi pe o scară mai întinsă de această ușoară posibilitate a traiului în Germa mani.

Și azi, mai cu seamă în compara ție cu București, găsiți camere mo bilate bune cari nu le poți avea la noi nici cu un preț înzecit. De ex. 10.000 mărci egal 100 Lie e în mediu prețul unei camere foarte bune aproape în orice oraș universitar german. In schimb însă ești expus ca român la o răceală și indiferentism neplăcut pe cari numai prin directe cunoștinți personale le poți delătura.

Din acest punct de vedere al primirii ospitaliere la universitățile din Germania — o duc bine studenți sași ardeleni — cari însă și asta ar trebui să se știe acasă — nu se arată de loc nicăeri filoromâni sau supuși români — ci își afirmă cu stăruința naționalitatea germană — ne având nici odată un cuvânt bun pentru țară ce unde vin și schimb cu multă grije a întrebuința pre odată Rumänien în loc de „Siebenbürgen". Dar asupra acestui subiect a bine să nu insistăm acuma — însă merită odată să fie discutat.

VIII. Cu toată larma grozavă, ca se face în ziarele germane — în jurul ocupării basinului Ruhr — se găsește totuși an cuvânt în ele — pentru prof. Röntgen — mort acuma câteva zile ce și-a eternizat pe veci numele prin razele sale — descoperite la 1896 cari au adus și aduc servicii foarte prețioase medicinei și pe terenul diagnostic și therapeutic — și cari au o întrebuințare întinsă, azi în constatarea falsificărilor (tablouri, metale, pietre prețioase). E interesantă vizită fizicianului englez James Davidsohn în laboratoriul de fisică al universității din Würzburg — de Röntgen — cu care ocazie Röntgen a dat un răspuns ce se consideră ca „Motto" al ori cărei experimentări fizice. După ce Röntgen arătând laboratoriul său foarte simplu i-a descris întreg mersul descoperirii plecând dela tubul lui Hittorf și bazat pe calitățile platinacinatului de Bariu — la întrebarea lui Davidsohn — „Care a fost prima devoastră ideie — când s'a succes pentru primaoară experimentul". — „Nu m'am gândit la nimic — eu experimentăm fu răspunsul lui Röntgen, răspuns, despre care se susține în „Archiv für Röntgen Strahlen" că trebue să fie motto al ori-cărui experimentator.

IX. E într'adevăr uneori prea nedreaptă soartea. In timp ce mulți directori de teatru și operă din lumea întreagă au făcut averi prin operele marelui componist german Wagner. — Frau Cosima — văduva lui cum o numesc aici germanii îndură mizeria timpurilor de azi în orășelul Wahnfried.

Dar în sfârșit sorți de acestea nedrepte au avut mulți în învălmășeala zilelor noastre ceea-ce mi-a făcut o impresie deosebită în legătură cu Richard Wagner, sunt niște scrisori regale, cari prin indescreția lui Alfred Menfi Klarbach nepot al unei dame de onoare dela curtea prințesei Sofia de Bavaria, au ajuns la lumina zilei. Te întrebi cum e posibil ca un bărbat scriind altui bărbat să 'ntrebuințeze un astfel de stil, în timp ce, dupăcum se știe, Regele Ludovic al Bavariei n'avea pentru frumoasa lui logodnică, decât, după ce-o contempla un ceas întreg fără să scoată un cuvânt, fraza stereotipă: „Du hast so schöne Augen". — In acest ton scrie Regele Ludovic în 19 Ianuarie 1867 lui Wagner. Scumpul meu iubit! (Mein teierster Geliebte). Nu socotesc imposibil ca simpatia mea pentru Elsa logodnica lui numind-o așa după Elsa din Lohengrin deși o chema Sofia să se transfoarme în iubire. Dar dacă vor ajunge la căsătorie — am să-i pun condițiune — că înaintea ei, înaintea tuturora tu ești odorul meu mai drag, tu ești totul, tu eștiDumnezeul meu".

X. Am fost o zi la Dresda. E uimitor cât de multe poți vedea într'o zi dacă — studiezi câteva ore mai înainte — planul orașului și ceea-ce ai de văzut. — E unul din orașele cele mai frumoase nu numai prin farmecul ce îl dă râul Elba — dar demne de văzut mai cu seamă din cauza admirabilelor colecții de tablouri din „National Galerie" — având impresia că te găsești în saloanele Luvrului și fiind — considerată alături de galeriile dela Louvre și Florența — într'adevăr ca cele mai importante din lume.

Cele mai frumoase tablouri în uleu (cu totul 3230) din timpul de înflorire al picturei italien, holandeze flamice, și franceze — foarte frumos sistemizate. Regele Friedric August al II-lea (1733—17631) — a îmbogățit Galeria cu orginalele lui Fizian, Coreggio-Veronese și cu Madona sictina a lui Raffael — în jurul căreia și azi găsești o grămadă de pictori pentru a o copia — și pentru care americanii au oferit se zice 100 milioane dolari. Te cuprinde un adânc respect față de acești regi azi alungați pentru totdeauna după tron — cari prin adunarea unor lucruri atât de prețioasă, mânați numai din dragostea lor pentru artă — au adunat valori nevisate în țara lor. Vizitând apoi palatul regal, cu picturi mai mult franceze și cu boiseerie imitând perfect Versaille-ul — și colecția celebră de porcelan — faianta și majolica chineză, japoneză, venețiană și de Sevres, alături de produsele moderne renumitei fabrice de Meifden, rămâi uimit de bogăția materialului adunat și de gustul artistic—al regilor saxoni, cari după cum se știe au fost alialții lui Napoleon, în războaiele acestuia și așa se și explică multele cadouri napoleoniene — precum și vădita influență franceză și ornamentele de Halle în 18 II. 913 tot felul.

Trebuie să mai fac numai o observare în legătură cu influența pe care o are astfel de colecții artistice asupra publicului și moravurilor. Sosind d. ex. dela Halle la Dresda, ambele orașe ale Saxoniei ți-se pare la Dresda, că nu mai e acelaș popor. Publicul are ceva vienez-parizian în felul de a se mișca și îmbrăca — vezi doamne fardate, cari jertfesc foarte mult cultului piciorului, cu un exterior foarte îngrijit, care de altfel e cu totul neglijat la germanele din multe orașe văzute.

Dr. med. Suciu Sibianu.
Halle 18 II. 923.

Să cumpărăm 1733
dela Drogueria
„EMKE"
Proprietarul firmei:
Barkóczy Alexandru.
Prețuri eftine. Mare asortiment. Serviciu regulat.

Uzinele de Fier și Domeniile din Reșița

Societate Anonimă

Prospect de emisiune pentru 120.000 acțiuni nominative

Uzinele de Fier și domeniile din Reșița S. A. au hotărât în Adunarea Generală Extraordinară din 8 Februarie 1923 sporirea capitalului social de **125 milioane lei** la **185 milioane lei** pe cale de emisiune a 120.000 acțiuni nominative de câte 500 lei valoare nominală fiecare.

Acest capital social reprezintă un avut foarte însemnat în valori reale. Societatea posedă domenii în întindere de mai bine de 100.000 hectar dintre cari cea mai mare parte e formată din păduri, mine de fier și de cărbuni, instalațiuni foarte importante pentru industria siderurgică și metalurgică, o rețea de căi de comunicație (căi ferate, cale aerină, canaluri etc.) împreună cu stocurile de materiale și de mărfuri necesare. In ceeace privește rentabilitatea capitalului social trebue să menționăm că dividentul de 20 la sută care a fost distribuit pe primele două exerciții este asigurat și pentru ultimul exercițiu.

Consiliul de Administrație însărcinat de către Adunarea Generală cu realizarea acestei emisiuni oferă 55.000 acțiuni din această emisiune subscripțiunei publice în condițiunile următoare, rezervându-și dreptul de a reduce numărul acțiunilor subscrise.

Cursul de emisiunea al noilor acțiuni a fost fixat la **1.400 lei. Prima de 900 lei** va fi trecută la fondul de rezervă.

Vărsămintele asupra cursului de emisiune se vor efectua la termenii următori:

La subscriere	**300 lei**
La 15 Mai 1923	**300 lei**
La 30 Iunie 1923	**400 lei**
La 30 Septembrie 1923 . .	**400 lei**

Se vor mai vărsa cu ocazia subscripțiunei încă 50 lei de acțiune drept speze de emisiune.

In cazul când acționarul nu va efectua vărsămintele până la datele fixate se vor aplica dispozițiunile prevăzute de lege și de statute.

Noile acțiuni vor participa la beneficiul net pe exercițiul 1923 cu începere de la 1 Iulie 1923. Ele vor beneficia deci de jumătatea dividentului ce se va fixa pentru acest exercițiu, ceeace reprezintă pentru subscriptor, în proporție cu vărsămintele sale, o rentabilitate avantagioasă.

Termenul subscripțiunii a fost fixat **dela 23 Februarie până la 28 Februarie 1923 incusiv.**

Băncile sunt autorizate a închide ghisetele chiar înnainte de expirarea termenului mai sus menționat, dacă numărul acțiunilor disponibile a fost subscris.

Drept locuri de subscripțiune s'au desemnat:

Banca Marmorsch, Blank & Co. din București
Banca Românească din București
Banca de Credit Român din București
Creditul Technic din București
Banca de Scont din București
Banca Țărănească din București
Banca Generală a Țării Românești din București
Banca Comercială Italiană și Română din București
Banque Belge pour l'Etranger din București
„Albina" Institut de Credit și Economie din Sibiu
Banca Agrară S. A. din Cluj
Banca Timișoarei și Societate Comercială pe Acțiuni din Timișoara precum și sucursalele lor din Timișoara și Lugoj.
2591

Candelabre electrice 1446
dela cele mai simple până la cele mai împedobite
Mare asortiment de candelabre electrice dela cele mai simple până la cele mai împrodobite, deasemenea tot felul de materiale călcătoare, vase de fiert, precum becuri electrice cu intensitate de 150, 110 și 220 volți se pot cumpăra la: **Magazinul de Candelabre pentru Ardeal Soc. pe Actiuni Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 11.** Se vând en gros și en detail, la revânzători se dă favor în prețuri.

Marca fabricei
SALAMUL HERZ,
cu renume mondial, s'a pus iar în vânzare
Fiecare salam va purta pecetea noastră de plumb, cu marca fabricei. 2553
Fiii lui ARMIN HERZ
Fabrică românească de salam
Timișoara, str. 10 Murășanu 2
Telefon 13-16.
Adresa telegrafică:
Herzius Timișoara.

Institutul de Arte Grafice, Editură și Librărie „CARTEA ROMÂNEASCĂ" Cluj, Calea Dorobanților No. 14—16. Telefon: 202.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul III. ◆ No. 736 — 8 PAGINI ◆ UN LEU ◆ 8 PAGINI — Marți 27 Februarie 1923

Înfrățirea

77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu

R CLUJ 1. 1540

27 FEB 1923

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN pentru străinătate . . 240 L.
PE 1 AN . . . . . 120 L.
PE 6 LUNI . . . . . 60 L.
PE 3 LUNI . . . . . 30 L.

„Ellenzék" și emigrarea ungurilor

— O îngrijorare care ne surprinde —

Nu de mult, într'o corespondență primită din Arad, ziarul „Ellenzék" se arăta foarte îngrijorat de faptul că în mijlocul populației maghiare dela frontieră a început să bântuie un puternic curent de emigrare. E vorba de sate întregi care ar fi părăsind țara pentru a apuca drumul Braziliei și al Argentinei.

Faptul, de sigur, nu este nou. Intotdeauna, țăranii din Ardeel au fost stăpâniți de dorul unei repezi îmbogățiri și vraja dolarului i-a făcut să emigreze și să-și încerce norocul în țara tuturor speranțelor care e America. Ceia ce ne miră însă e îngrijorarea de care e cuprins „Ellenzék" în fața curentului de emigrare stîrnit în populația maghiară de la frontieră.

De ce, adecă, această îngrijorare, când „Ellenzék" însuși nu lasă să treacă o singură zi fără să le vorbească cetitorilor săi despre nedreptățile și suferințele pe care trebue să le îndure minoritățile din România? De ce această îngrijorare, dacă România, fiind țara tutulor ilegalităților, o seamă din locuitorii ei se îndreaptă spre alte țări cu speranța de a găsi acolo un trai mai fericit?

Firesc ar fi fost deci ca, aflând despre emigrarea în masă a țăranilor unguri, „Ellenzék" să fie cuprins de o mare și nesfârșită bucurie.

De ce, adecă, nu s'ar bucura „Ellenzék" știind că cei porniți spre America au scăpat pentru totdeauna de vitregia statului român?

Dar, nu: spre marea noastră uimire, „Ellenzék" condamnă emigrarea și-și exprimă părerea de rău că „pe maghiari n'are cine să-i lămurească și că autoritățile nu le prea pun piedici."

Aceasta înseamnă că „Ellenzék" ar dori ca propaganda agenților cari întreține curentul de emigrare să fie anihilată printr'o contrapropagandă, iar statul român să ridice cât mai multe greutăți în fața celor cari vreau să emigreze.

Dar întrebăm: Ce sorți de izbândă ar avea printre unguri o campanie împotriva emigrării, când ziarele maghiare, în frunte cu „Ellenzék", nu fac altceva de cât să distrugă în minorități orice atașament față de țara românească? Și ce efect ar putea să aibe măsurile luate de autorități, când statul român e înfățișat în presa maghiară ca o pacoste căzută pe capul minorităților și când deci orice măsură mai drastică împotriva emigrării ar însemna o confirmare mai mult a celor publicate de numita presă?

Cea mai eficace acțiune împotriva curentului de emigrare n'o pot desfășura decât înseși ziarele maghiare. Și, pentru aceasta, e deajuns un singur lucru: **se înceteze opera de ponegrire a țării Românești.**

Căci din două una: sau țara românească e într'adevăr așa cum ni-o înfățișează presa maghiară, și atunci de ce să te mai miri că țăranii unguri își caută norocul în altă parte, sau țara aceasta oferă posibilități de fericire oricărui cetățean, și atunci presa maghiară e datoare să lucreze pe toate căile pentru a desvolta în sufletul ungurilor un cât mai mai mare atașament față de o țară care nu-ți cere decât să fii cinstit și muncitor.

Dar a ponegri și a încerca să faci odios statul român și, totuși, să pretinzi ca acest stat să ieă măsuri pentru împiedecarea emigrării, e o conduită care arată încă odată în ce situație falșă se găsesc ziarele maghiare din Ardeal.

Un făuritor al victoriei

Théophile Delcassé

După Deschanel și Ribot, ia calea veșniciei încă unul din cei mai de seamă bărbați politici ai Franței, care au însemnat în cartea istoriei un rol deosebit de important în făurirea victoriei Aliaților și îngenunchiarea trufiei germane.

E Théophile Delcassé ce și-a început cariera ca ziarist, acum aproape jumătate de veac la „République française".

Aparținând acelei Franțe tradiționaliste, care după catastrofa prin care trecuse republica la 1870, vedea salvarea țării în educația morală a poporului pentru a-i forma un suflet capabil să înfrunte cu toată vigoarea și cu toată statornicia grelele răspunderi ale vremurilor noi, Delcassé și-a pus chiar dela început talentul său în favoarea cauzei naționale, care cerea pregătirea militară a Franței.

Devenit popular nu numai prin scris, dar și prin pledoariile sale pasionate și pline de artă dela tribuna Camerei, unde a reprezentat treizeci de ani dearândul departamentul Arriège, Delcassé devine pentru întâia oară ministru de marină în 1894, în cabinetul de sub președinția lui Dupny.

La acest minister Delcassé își desfășoară și meritele de organizator. Văzând că pericolul german e tot atât de mare pentru Franța și pe apă ca și pe uscat, Delcassé întreține o vie propagandă pentru refacerea marinei franceze.

Flota din Mediterana, ale cărei unități noui au fost terminate nu cu mult înaintea războiului își datorește puterea și siguranța, în special muncei neobosite pe care a depus-o Delcassé, ca reorganizator al armatei navale franceze.

Activitatea sa cea mai însemnată o desfășoară însă ca ministru de externe, al cărui portofoliu îl păstrează în patru cabinete succesive.

Cu el începe orientarea stabilă a Franței spre politica de apărare, de punerea în siguranță în contra veleităților de hegemonie mondială, pe care și le manifesta Germania militaristă.

In lupta cea mare pentru făurirea victoriei, lui îi revine marele merit de a fi fost cel mai de seamă organizator al Antantei, nu numai prin rolul ce l-a jucat față de Rusia și Anglia, dar și față de Italia. Incheierea tratatului de neutralitate cu Italia, a permis acesteia să nu se alăture Puterilor Centrale la izbucnirea războiului mondial.

Deși demisionează din minister pe chestia Agadirului, când discursul amenințător a lui Wilhelm II-lea amenința pacea Europei, Delcassé nu se retrage din viața politică înainte de a-și depune toate sforțările pentru victoria Franței.

La Petrograd ca ambasador, în timpul celui de al doilea război balcanic, Delcassé își desăvârșește opera diplomatică cu o perspicacitate și perseverență deosebită, contribuind și la organizarea Rusiei, aliata Franței.

Războiul îl aduce din nou ministru de externe în cabinetul Viviani timp de 15 luni, după care se retrage din viața politică. In toamna anului trecut totuși a luat din nou condeiul pentru a respinge acuzațiile nedrepte ce i le aducea ex-kaizerul în memoriile sale, de a fi provocat războiul.

Temperament de acțiune, de o neîntrecută probitate cavalerească și cu o putere de elocvență care nu s'a intimidat în fața nici unui adversar potitic, Delcassé a fost una din figurile cele mai de seamă ale Franței contimporane și cu drept cuvânt prin acțiunea sa un făuritor al victoriei războiului Antantei.

Declarația lui Izmed Pașa

Ismed Pașa a declarat ziariștilor din Constanța că răspunsul Angorei va fi cunoscut la 29 Februarie. Dsa nu crede în posibilitatea războiului.

O primejdie națională

Funcționarii unguri ai azilurilor de copii continuă și azi desnaționalizarea copiilor români. Un caz revoltător la Arad.

Intâmplarea a făcut să ne vină la cunoștință un fapt de o importanță deosebită în privința modului cum ungurimea de aici își pune în aplicare șovinismul, răpind națiunei române speranța de mâine: copiii. Chestiunea e cu atât mai importantă, cu cât avem de-a face cu un întreg sistem stabilit de pe vremea maghiară, când guvernarea dedea cea mai meticuloasă atenție desnaționalizării micilor noastre odrasle. Cei, cari s'au interesat în trecut cât de cât de primejdia ce înseamnă pentru noi azilurile de copii ale guvernării maghiare, știu, ce fortărețe ale șovinismului erau acestea. Dar, pentru că lucrurile s'au cam învechit și s'au dat uitării sau neatenției, și pentruca să fie cunoscute și de acela, cari nu li-au făcut cunoștință până acum, ne vom ocupa de ele, arătând, cum vechile machinațiuni maghiare se pun în aplicare și astăzi de către funcționarii unguri rămași în vechea slujbă.

Cu un trecut de 14 ani, în care timp au făcut sforțările de desnaționalizare cele mai mari, azilurile de copii au ajuns în timpul din urmă la perfecție. In acest timp au desnaționalizat 10.000 de copii români, crescându-i numai în ungurește, în familii maghiare și făcând din ei ungurii cei mai înverșunați. Sistemul era foarte bine organizat. Copilașii români erau deportați din regiunea de origine prin locuri ungurești îndepărtate, prin săcuime, între Dunăre și Tisa, sau dincolo de Dunăre, numai în familiile maghiare, între maghiari.

In azilurl erau crescuți în limba maghiară și în spirit maghiar, care era unguresc în întregime. Astfel din odraslele națiunii noastre s'au preparat numai în decurs de 14 ani 10 mii de iredentiști unguri. Era firesc deci să se dea azilurilor o atenție cât de mare, pentrucă erau fortărețele Ungariei de mâine împotriva penetrațiunii naturale a rasei noastre.

Ne vom mărgini în acest loc să arătăm numai câteva dintre barbariile la care se deda Ungaria pentru ajungerea scopului. Intr'una din dările de seamă ale ministerului, trimise confidențial direcțiunii azilurilor, se ordonă categoric, maghiarizarea numelor cari nu sună frumos ungurește. Era un ordin pentru maghiarizarea tuturor numelor românești, fiindcă toate erau urâte ungurilor. Pentrucă apoi, s'a lăsat latitudine conducătorilor azilurilor, aceștia și-au pus în aplicare toate ingeniozitatea. Românii erau trecuți în catastife ca fiind de legea catolică s'au reformată și dați apoi la familii catolice sau reformate.

Mai trebue reținut un lucru. Azilurile însmnau pentru populația maghiară și o industrie rentabilă. Familiilor, cari adoptau copii din aziluri li-se plătia o retribuție lunară foarte convenabilă și satele cu colonii trăiau în mare parte din această industrie.

După ce am arătat aceste machinațiuni din trecut, pe cari ținem să le complectăm în viitor, să ne oprim privirea asupra realității de astăzi.

Am constatat anume, că azilurile de astăzi, trecute sub conducerea românească, au aproape toate personalul maghiar din trecut, care pune piedeci menirii acestor institute și desvoltării odraslelor noastre.

Copiii români sunt neglijați, favorizarea ungurilor se face și azi ca pe vremea maghiară, iar cât despre instruirea copiilor români, în azilurile rămase sub conducere streină, nici vorbă nu poate fi. In afară de aceasta, de câteori se prezintă o familie maghiară cerând adoptarea unui copil maghiar, e îndată satisfăcută și tot atunci copiii de români sunt ținuți mai departe în azil, deși sunt ceruți tot cu atâta insistență ca cei unguri.

Primejdia adevărată rezidă însă în alt fapt. Am constatat că pirecțiunile streine ale azilurilor moarte de copii dau și azi pe copiii români la familii ungurești, pentru a'i desnaționaliza. Avem înainte o dare de seamă, dintr'o revistă de specialitate, despre inspecție într'o colonie de copii de lângă Cluj. Se constată oficial, la data de 6 Aug. 1921, că 30 de români din colonia Ghiurfalău sunt dați la familii maghiare. Cazurile acestea sunt și mai revoltătoare la Arad și Timișoara.

Și mai mult însă. Ni-se aduce la cunoștință, că azilul din Arad, și azi sub conducere maghiară, falsificând datele unui copil român, l-a dat în adopțiune la o familie maghiară din Ungaria.

Cazul e ne mai pomenit și este suficient pentru a arunca lumină deplină asupra întregei primejdii.

Am ținut să aducem acestea la cunoștința atât a publicului cât și autorităților. Cerem acestora să la măsurile cele mai aspre, iar pentru direcțiunea evreească a azilului român din Arad o pedeapsă exemplară pentru înstreinarea copilului nostru trecut peste graniță.

Pacea cu Turcia

Constantinopol — Discuția generală asupra concesiunilor ultime ce se vor propune aliaților va dura mai multe zile. Impresia generală e foarte optimistă.

Mişcarea culturală, teatrală, literară, artistică

Expoziţia Colecţiei „G. SION“

Deschiderea expoziţiei. Sunt expuse lucruri cu caracter militar. Cuvântările.

Clujul a avut de înregistrat pe ziua de eri 25 c. un eveniment cultural de o deosebită importanţă. Eri s'a deschis în Sala de expoziţii a Bibliotecei Universitare noua expoziţie a colecţiunei „G. Sion“. Cu această ocazie s'au expus lucruri cu caracter militar.

La deschiderea expoziţiei a participat lume foarte multă, precum şi ofiţerimea garnizoanei Cluj, în frunte cu dl General Petala.

La ora 11, termenul fixat pentru deschidere, dl G. Sion, neobositul adunător al acelor lucruri de o valoare nespus de mare, şi donatorul marinimos, a luat cuvântul în aplauzele celor prezenţi.

Viu emoţionat dsa a arătat că ceiace la imboldit să colecţioneze toate acele lucruri a fost dragostea trecutului nostru furtunos, dar glorios. A arătat apoi importanţa lucrurilor expuse, cari vor dovedi că noi suntem legaţi de acest pământ al Ardealului şi că acei ce susţin că nu avem nici o legătură istorică cu el, susţin neadevărul. Colecţia de obiecte, cari se referă la armată trebuie să însufleţească pe ori care român, prin faptul că e mărturie reală a gloriosului trecut, şi trebuie ca din aceia însufleţire să se nască o nouă putere de reacţionare contra oricărui atac care ar ţinti să schimbe actuala firească stare de lucruri.

Duşmanii noştri nu s'au liniştit încă — spune dl Sion — noi trebue să veghem, căci ţara ne va cere să nu desminţim actele de vitejie pe cari ni le povestesc aceste colecţii modeste. Să ne întărim convingerile noastre, să ne înălţăm sufletele căci trecutul ne priveşte.“

Vorbele dlui Sion au fost urmate de urale şi aplauze cari nu conteneau.

Ia cuvântul apoi dl General Petala.

Dsa mulţumeşte dlui Sion şi-l asigură că ofiţerimea română îi este foarte recunoscătoare că prin colecţia dsale i-a dat prilejul unei clipe de atât de frumoasă înălţare sufletească. Acel trecut care ni-l înfăţişează această expoziţie. ofiţerul român totdeauna l-a avut înaintea ochilor, dovadă actele de vitejie din războiul de curând purtat.

Cuvintele adânc simţite ale dlui general au fost viu aplaudate şi urmate de strigăte de „trăiască armata română.“

Dl Iacobovici, rectorul universităţii luând cuvântul, mulţumeşte dlui Sion că a înviedrnicit oraşul şi Bibl. Univ. din Cluj, cu donaţia dsale, făcând astfel dovada sentimentelor sale alese şi româneşti.

După vorbirea dlui Iacobovici, îndelung aplaudată, dl Sion a arătat şi explicat lucrurile expuse publicului. Rând pe rând ne-au trecut pe dinaintea ochilor, stampe relativ la istoria Regelui Carol, apoi Ion Cuza Vodă, Ghica Vodă etc. tot ce e măreţ, din timpurile ultimelor secole. Am văzut uniforma armatelor muntene şi moldovene în diferite timpuri, am văzut hărţile şi planurile vechi ale celor mai glorioase bătălii purtate de principii români, am văzut arme, pistoale, săbii din vremuri vechi, un paloş din sec. al XV-lea, albume cu icoane din timpuri de înălţare, chipuri lucrate neîndemânatic de vr'o mână de diletant din vremuri vechi. înfăţişând pe Horia, Cloşca şi alte figuri măreţe. Proclamaţia primei uniri din 1850, desemnuri vechi, tablouri noi, proclamaţia către popor a regelui Ferdinand când România a întrat în acţiune pentru a desrobi Ardealul, toate, toate dovezi şi amintiri a măreţului mai îndepărtat şi apropiat trecut sunt înşirate pe pereţii salei de expoziţii.

Când treci prin faţa lor, coardele sufletului îţi sunt mişcate. Ici te însufleţeşte chipul bătăliei dela Plevna, colo te întristează o stampă reprezintând cea din urmă noapte a lui Mihaiu Viteazul, ucis mişeleşte. Te simţi în sanctuarul trecutului, stăpânit de o evlavioasă emoţie când vezi prin câte a trecut neamul românesc.

Spectatorul pleacă întărit în convingerile sale naţionale şi adânc îndatorat dlui Sion, al cărui nume nici un suflet românesc nu-l poate uita vreodată. *A. B.*

DACOROMÂNIA

A apărut „Dacoromânia“, buletinul Muzeului Limbei Române din Cluj, de sub conducerea dlui Sextil Puşcariu, profesor la Universitate şi membru al Academiei Române.

Buletinul cuprinde aproape o mie de pagini cu un interesant material atât filologic cât şi de critică literară şi bibliografie.

Volumul fiind de o deosebită importanţă nu numai pentru specialişti, ci şi pentru toţi cari se interesează de cultura românească, vom reveni cu o dare de seamă amănunţită.

ECOURI

Mai tare ca Gargantua

Noul guvernator al Statului Oklahoma pentru a-şi ţine făgăduiala făcută în timpul campaniei electorale, a oferit tuturor alegătorilor săi un ospăţ pe lângă care bencheturile rabelaisiene sunt simple gustări.

Au luat parte o sută de mii de meseni, şi 100 de elefanţare au cântat în timpul uriaşului festiu.

S'a servit tot felul de cărnuri, cafeaua curgea în valuri din trei mari cazane, conţinând patruzeci de mii de litri.

Dacă stomacurile sunt mai recunoscătoare decât nimile, amintirea acestui enorm banchet va servi multa vreme politica noului guvernator.

Patronul jurnaliştilor

Papa Piu al XI. prin ultima sa enciclică trece pe Francois de Sales perfectul scriitor autorul bisericeştei. „La vie dévote“, în rândul sfinţilor, aşa că de acum înainte va fi oficial patronul publiciştilor.

A fost episcopul Genevei. Ne bănuind frumoasa soartă ce îi era rezervată lui. F. de Sales, un alt episcop, Cosnac, scrie în memoriile sale: „L'am cunoscut bine pe răposatul episcop al Genevei. Era un om foarte de treabă. Cam trişa la joc, dar o făcea pentru cei săraci...!

Banchetul macrobiţilor

La New-York există o societate a nonagenarilor. Aceşti Nestori, caută, din propria lor experienţă, cele mai bune formule pentru prelungirea vieţii omeneşti. In una din întrunirile lor, la banchet, câţiva din societari au luat cuvântul şi trei bătrâni au arătat că în toată viaţa lor nu au absorbit o picătură de alcool. In schimb un venerabil a declarat că a avut totdeauna o predilecţie deosebită pentru divina sticlă. Alţi trei că n'au fumat nici odată, iar un altul nu s'a sfiit să spună că savură dela şapte ani voluptăţile fumatului.

Unul singur a susţinut că datoreşte juvenila lui longevitate faptului că a rămas celibatar, dar a fost aşa straşnic combătut încât şi-a luat angajamentul că în cel mai scurt timp va înlătura acest neajuns...

G. R.

CURIERUL SPECTACOLELOR

TEATRUL NAŢIONAL

Marţi 27 Februarie „Fetiţa“, cu dnii Zaharie Bârsan, Stănescu-Papa, Neamţu-Ottonel, N. Dimitriu, Al. Ghibericon, Virgil Vasilescu şi dnele Jeana Popovici-Voina, Ec. Stănescu, Nat. Ştefănescu, Miriam, Landry, etc.

•

Se repetă „Cavalerul Vloia“ piesă originală în 4 acte, care se va juca împreună cu „Nodul Gordian“ comedie într'un act de V. Al. Jean.

Grupul de dansatori americani Barossia Björnson Comp. şi întreg programul senzaţional de astăzi vor mai rola numai câteva zile la Grădina de Vară „CENTRAL“
2222

FOIŢA ZIARULUI „INFRĂŢIREA“

Campania economică în Ruhr

Trei organizatori:

Le Trocquer, generalul Weygand şi generalul Degoutte.

Reşedinţa înaltului comandament francez la Dusseldorf este azi, întrucâtva, M.C.G. al operaţiilor în Ruhr n'a atârnat de francezi ca aceste operaţiuni să se mărginească la un simplu control economic, căci la început guvernul francez a trimis doar o misiune de tehniciani şi funcţionari. Au trecut, însă câteva săptămâni, în cursul cărora rezistenţa ostilă a Germaniei a modificat adânc caracterul ocupaţiei. A rămas paşnică, dar prin forţa lucrurilor, a devenit militară tot atât, cât şi civilă.

Soldaţii francezi, destinaţi la început să menţină ordinea prin prezenţa lor invizibilă, trebuie de acum înainte să ia măsări de siguranţă pentru multe alte trebi: să ţină posturile, cari stabilesc între Ruhr şi restul Reichului o barieră de neîntrecut, să înlocuească lipsa de energie a lucrătorilor săpători sau a funcţionarilor de poştă germani.

O prefacere completă a organizaţiei franceze a fost socotită, deci, ca trebuincioasă. A trebuit, mai ales, să se pună capăt incertitudinii care rezulta din diversitatea departamentelor interesate şi să stabilească, ca în alţi timpi, o unitate de comandă indispensabilă victoriei. Această misiune a fost încredinţată în deosebi ministrului lucrărilor publice Le Trocquer şi generalului Weygand, cari s'au dus de mai multe ori la faţa locului spre se sfătui cu generalul Degoutte, în mâinele căruia e concentrată de acum înainte înalta direcţie a tuturor serviciilor.

•

Operaţia în regiunea Ruhrului, foarte complexă şi prin aceasta chiar foarte grea, totdeodată militară şi economică, mai mult economică, decât militară, are nevoie ca să reuşească să fie bine dirijată.

Preşedintele Consiliului, în ale cărui mâini se găseşte adunată direcţia supremă, reuneşte foarte adesea, la nevoie în toate zilele la ministerul afacerilor streine un mic comitet care se compune din ministrul de războiu, Maginot, ministrul lucrărilor publice Le Trocquer, mareşalul Foch, câteodată ministrul de finanţe, Le Lasteyrie. Iată organismul dirigent. Le Trocquer şi generalul Weygand s'au dus de mai multe ori în misiune în Rruhr, pentru a duce, cu toată preciziunea necesară, instrucţiunile guvernului şi de asemenea pentru a asigura, pe loc, sub autoritatea generalului Degoutte, coordonarea tuturor serviciilor.

Chestiunea transporturilor având o importanţă capitală, nici unul nu era mai în drept ca Le Trocquer, de profesie inginer, ministrul lucrărilor publice şi având sub direcţia sa căile ferate încă de un timp destul de lung, căruia să i se încredinţeze rezolvirea acestei probleme. Toţi cei cari au întrat în vorbă cu el, au putut să aprecieze întinderea, mlădierea şi preciziunea inteligenţei sale, simţul său politic foarte ascuţit, lărgimea de spirit cu care ştie să cerceteze problemele economice. Foarte de curând chiar specialiştii cei mai calificaţi au adus omagii programului marelor lucrări ale Franţei pe care el l-a conceput şi ale cărui puncte aseaţiale sunt utilizarea bogăţiilor hidraulice şi construirea de canaluri nouă, cum e canalul Nord-Estului.

Se cunoaşte frumoasele calităţi şi cariera admirabilă a generalului Weygand. Foch, numit la 25 August 1914 la comandamentul armatei a 9-a, luă cu el, din Lorena, ca şef de stat-major, pe acest foarte tânăr locotenent-colonel de cavalerie pe care, împotriva a tot ceeace s'a spus de atunci, abia îl cunoştea. Nu i-a trebuit multă vreme, pentru a-l cunoşte, pentru a pricepe extraordinarele-i calităţi.

Şi-l alipi pentru totdeauna; aşa a fost această alipire că de atunci, afară doar pentru scurte misiuni, acesti doi mari şefi nu s'au părăsit niciodată. Direcţia statului-major, mai ales în momentul giganticelor lupte ce au hotărât sfârşitul războiului e o treabă straşnic de grea şi de absorbitoare plină de precizie, de minuţiozitate cerând în acelaş timp acelui care o conduce să albă totdeauna vederea clară a marelor linii, a totalităţii. Niciunul nu a excelat în această privinţă mai mult ca Weygand.

In timpul verei din 1920, în clipa când Varşovia, capitala Poloniei se găsea direct ameninţată prin înaintarea armatelor roşii, generalul Weygand a fost trimis în grabă acolo. In foarte puţine zile, prin ascendentul caracterului său şi al inteligenţei sale a restabilit pe deplin situaţia.

Format la şcoala, după metodele lui Foch, alături de care lucrează zilnic de mai bine de opt ani, îndată ce este pus în prezenţa unei situaţii încurcate şi fără şir (tocmai cum e cazul pentru Ruhr), îşi pune ca prin reflex întrebare: „De ce este vorba“. Viziunea limpede, completă a problemei în ceeace are ea ca esenţial, asta e trăsătura dominantă a spiritului său.

Adaugă la aceasta o foarte mare rodnicie de invenţiune în alegerea mijloacelor, echilibrul, măsura, cunoaşterea oamenilor, deprinderea negocierilor grele cerând diplomaţie şi tact.

Parisul poate şi trebuie să dea directivele. Dar acestea (la ce bun s'o ascundem?) nu vor preţui decât ceeace va preţui omul însărcinat să le aplice la faţa locului. Generalul Degoutte e un executant De înfăţişare modestă, chibzuit, concentrat, păstrând sub uniformă nu ştiu ce din omul de studiu, din savant, Degoutte dă mai presus de toate impresia unuia care chibzueşte care observă cu minuţiozitate înainte de a lucra. Studios şi foarte atent, dornic de a nu sfărâma nimic din capul locului, dar neclintit, inflexibil, în aplicare, bine hotărât a urma fie ce-o fi linia de purtare pe care şi-a tras-o, însuşiri ale spiritului şi ale caracterului cari sunt tocmai şi înainte de orice trebuincioase şefului însărcinat cu operaţia în Ruhr. Un financiar cunoscut care fusese la Dusseldorf spunea: „Lăsaţi doar pe Degoutte să lucreze, însărcinaţi-l cu toate şi chiar cu partea financiară. Nu veţi găsi pe nimeni care să fie mai nimerit ca el.

G. R.

Propaganda anti-românească

— In jurul unui articol al demagogului Drului Lupu. —

Un articol al Drului Lupu, publicat de curând sub titlul de „Obijduitul țăran român", în „The Nation" din New-York, pe care „Viitorul" îl reproduce în parte nu mai lasă nici o îndoială asupra rolului infam pe care l'a jucat în State-Unite Drul Lupu, periclitând prin acțiunea sa pe care n'o putem numi decât criminală, interesele țării în străinătate.

Drul Lupu cere nici mai mult nici mai puțin să nu se mai cheltuiască nici un ban pentru plata armatei, poliției și jandarmeriei, deasemeni Domnia Sa se arată părtaș al dezarmărei generale în ce privește politica internațională.

E încă o afirmare pretioasă a demagogului țărănist, a cărui justificare am găsit-o de mult cu ocazia legăturilor ce Domnia Sa întreține cu propagandiștii comuniști de peste Nistru și Dunăre. Cum ar dori de altfel acel care a scris în ziarul său că complotul ungurilor, care se judecă acum, n'ar fi decât o inscenare a guvernului, menținesea siguranței statului?

Ceia ce e însă și mai grav e că acel care se erijează, drept conducător al „vastului" partid țărănesc — nu se sfiește de a ataca chiar și persoana M. S. Regelui.

Drul Lupu, vorbește în presa streină despre țară și dinastie în același mod cum vorbesc cei de la Sofia, Moscova sau Budapesta.

Dintr'un spirit demagogic ușor de înțeles Drul Lupu, e lipsit de ori și ce prevedere atunci când afirmă că cele scrise de el sunt „principiile conducătoare ale noilor partide țărăniste, care s'au născut acum în Sud-Estul Europei".

Cine cunoaște politica vecinilor, de la Dunăre, nu mai are nici o îndoială că cinica sinceritate a Drului Lupu, zugrăvește așa cum trebuie rolul și acțiunea nefastă a partidului țărănesc în România.

Numai că pentru acei care atacă forma de guvernământ a țării și persoana M. S. Regelui, făcând pact cu dușmanii din fericire se mai găsește loc de odihnă la Văcărești.

Spre aplanarea conflictului Universitar

Reîntrarea la cursuri cu evreii. Redeschiderea universităților. Hotărârile comitetului centrului P. Maior. Nemulțumirile din sânul studențimei.

Conflictul universitar deschis încă din primele zile ale lumei Noembrie din anul trecut pare că va lua sfârșit.

Mai mulți dintre studenți punându-li-se față'n față perspectiva pierderei unei an, au devenit mai puțin intransigenți. Președintele centrului P. Maior reîntors dela București cu toate asigurările de intransigență date studențimei prin comunicatul de care am vorbit, a apucat și el pe calea cedării. In cercurile studențești se discută viu această schimbare de atitudine, atribuind-o vre-unei deziluzii cu care s'a întors din București.

Acesta era spiritul studențimei până eri, Duminecă, când s'a întrunit comitetul centrului. Senatul universitar a trimis un apel prin care se atrage atenția studențimei că se va face o ultimă încercare pentru deschiderea universității.

Care e părerea studențimei

Dar o parte a studențimei e foarte nemulțumită de această hotărâre, considerând-o ca o renunțare rușinoasă Faptul că adunarea generală a centrului nu s'a ținut pentrucă senatul nu l-a recunoscut, dar comitetul totuși se întrunește și aduce hotărâri atât de importante e un stimulent pentru nemulțumire.

Membrii comitetului centrului cari n'au participat la ședință cred că trebuie să se primească și votul lor ei neluând parte la ședință pentrucă nu era afișată.

Hotărârile comitetului centrului dacă vor fi supuse aprobării plenului, și acesta ar refuza să le ratifice comitetul actual va trebui să demisioneze.

Ședința comitetului

Comitetul centrului a ținut Duminecă la ora 11 o ședință la care din 16 membri au participat 10 și președintele.

După vii discuții s'a pus la vot dacă e bine să se continue lupta ori să se renunțe la continuarea ei *deocamdată*.

O parte susținea că nu se pot modifica hotărârile luate numai după ce parlamentul se va pronunța, întrucât așa a hotărât plenul studențimei în ședințele anterioare. Ceilalți susțineau că armele fiind epuizate să se reintre la cursuri cu evreii, dacă guvernul va satisface 4 puncte. Anume 1. Permiterea funcționării organelor de publicitate. 2. Eliberarea studenților arestați. 3. Incetarea acțiunei contra lor 4. Satisfacerea promisiunilor făcute relativ la îmbunătățirea situației materiale.

Rezultatul scrutinului a fost 5 și 5 voturi, președintele a votat pentru reîntrarea cu condițiile de mai sus.

O astfel de întorsătură se pare însă nu se va produce, primindu-se și voturile membrilor din comitet cari n'au participat la ședință.

Examinând actuala situație se conturează două taberi. Una care voește reîntrarea alta care vrea să aștepte și hotărârea parlamentului, pentru a fi consecventă hotărârei luate că ultimul for până unde se va duce lupta e parlamentul.

Pare că un spirit de pace plutește și că diversiunile cari despart cele două tabere nu sunt atât de mari încât să nu se treacă peste ele.

Alegerea dela Ighiu

Campania de agitație și demagogie

Partidul național continuă opera sa nefastă. Parlamentarii încearcă să agite spiritele populațiunii. Adunarea dela Teiuș a naționalilor. Mijlocul suprem: opera de agitație și îndemnuri la rebeliune. Țăranii îndemnați la vărsări de rânge. Poporul dezavuiază opera nefastă a partidului național. Fruntașii takiști din partid' l național scandalizați de procedeele fruntașilor naționaliști.

— De la trimisul nostru special —

Ca și în alegerile generale de anul trecut, partidul național continuă a duce și în actualele alegeri parțiale de la Ighiu o campanie deșantată, neînțelegând rolul pe care trebue să-l albă un partid de ordine în Statul nostru.

Fruntașii partidului național, veniți în acest cerc au făcut o propoganda anarhică.

Cu toate țipetele oficiosului partidului național, fruntașii partidului național au putut ține întruniri unde au voit și când au voit iar ceea ce a scris ziarul „Patria" sunt minciuni sfruntate.

Faptul că s'a scris despre această alegere că autoritățile au împedicat ținerea de către naționaliști de adunări și s'au făcut ingerințe, arestări, etc. se poate foarte lesne explica. Se cunoaște îndeajuns faptul că partidul național nu se mai bucură acum de popularitate nici în circumscripția Ighiului ca de altfel în întreg Ardealul. Spre a putea preîntâmpina o eventuala cădere, partidul național prin oficiosul său a dezlănțuit o campanie înverșunată încercând să arate că în circumscripția Ighiului administrația a instituit teroarea pentru a împiedica reușita candidatului opoziționist.

Jandarmeria a luat oarecari măsuri control pe acel teritoriu, dar nu pentru a stânjeni propaganda condidatului naționalist ci pentru a stabili o mișcare antisemită care începuse să se facă prin acea circumscripție.

In adevăr de câteva zile se semnalase prin acele locuri grupuri de studenți cari cutreerau satele și împărțeau pe la săteni bute de manifeste antisemite cu caracter revoluționar. O mulțime de asemenea manifeste au fost confiscate.

La Teiuș o delegație a comunității izraelite au intervenit direct la capitanul de jandarmi spre a lua măsuri de pază.

Față de proporțiile date de „Patria" micilor incidente vom arăta un simplu incident petrecut la Teiuș pe care numitul ziar l'a calificat drept un scandal european. Sosind în Teiuș un automobil în care se găsea faimosul deputat părintele Manu, jandarmul conform ordinelor primite de la superiorii săi l'a rugat foarte respectos să se legitimeze. In urma acestui fapt preotul Manu a început să înzulte pe jandarm.

Acest neînsemnat incident s'a terminat cu conducerea automobilului la pretură, unde d. Manu a fost legitimat de pretor, fără să fie măcar nevoit a seda jos din automobil.

Deci la aceste simple și mici incidente se reduc așa zisele „ilegalități" calificate de oficiosul naționalist de „scandalul european".

Adunarea naționalistă dela Teiuș.

Conducătorii naționaliști în frunte cu dl. Al. Vaida, îndeamnă la anarhie.

In ziua de 22 curent a avut loc în sala „Leul" din Teiuș adunarea partidului național la care au luat parte și au ținut vorbiri Dnii Al. Vaida, părintele deputat Bălan, Silviu Dragomir, deputatul Sever Dan, senatorul Sâmpăleanu și părintele Manu. Contrar afirmației oficiosului naționalist că nu au avut voie să se țină adunări de propagandă în favoarea candidatului naționalist, adunările s'au putut ține în toate comunele.

După raportul făcut ministeru'ui de interne reese că oratorii partidului național au săvârșit cu acest prilej îndemnuri la instigație, la revoltă, anarhie și de turubrare ordinei publice. Primul care a început seria vorbirilor îndemnând pe cetățeni să nu faca armată și să nu plătească dările, căci guvernul le fură drepturile a fost părintele Bălan, deputat.

Dl Alex. Vaida-Voevod, fost prim ministru în țara românească începe prin a declara că în camera tâlharilor nu intră isprăvind prin formula mult îndrăgită de dsa că sub era ungurilor *mai bine*. Candidatul partidului național dl Silviu Dragomir a declarat că *contractul* (?!?) *dela Alba-Iulia nu este respectat*.

Culmea acestor agitații a fost atinsă de dl deputat Sever Dan, secretarul partidului național, care a spus că oamenii trebue să-și facă singuri dreptate și cum s'au luptat pe front cu inamicul așa trebue să se lupte acuma contra guvernului și a oamenilor săi, **cu măciuca**.

Senatorul Sâmpăleanu, după ce asigură pe alegători că d-sa va începe lupta pe căile indicate de dl deputat Sever Dan dă cuvântul părintelui deputat Manu care spre nedumerirea întregei asistențe, minus antevorbitorii, strigă: sus cu opinca jos cu surtucarii.

D-sa a îndrăznit să mânjească prestigiul Coroanei spunând că „Regele e fermecat de liberali iar dl Maniu este un Făt-frumos care îl va dezlega de farmece, încheiând astfel: începeți cu măciuca și cu dinții lupta contra guvernului.

„Trebuesc vărsări de sânge"

Dar conducătorii partidului național nu au isprăvit cu această campanie. Suntem pozitiv informați că centrul partidului național a trimes o adresă secțiunei partidului din Alba-Iulia să procedeze astfel ca să provoace încăerare între țărănime și armata căci este absolut necesar să curgă sânge.

Takiștii din partidul național dezavuiază campania de agitații

Faptul că naționaliștii au dus cu astfel de mijloace campania electorală a nemulțumit foarte mult pe takiștii care au însoțit pe fruntașii naționaliști.

O persoană independentă care a vorbit la Teiuș cu Grigore N. Filipescu fruntașul tachist a primit mărturisirea acestuia că nu poate aproba campania de instigație contra ordinei publice, cu atât mai mult cu cât d. Vaida-Voivod nu s'a putut stăpâni și a defăimat din nou pe frații din vechiul Regat.

Increderea alegătorilor în candidatul partidului liberal

Deși naționaliștii caută a ponegri pe dl Petru Meteș, în folosul candidatului naționalist acesta din urmă are prea puține sanse de reușită.

Stând de vorbă cu foarte mulți alegători din diferite comune ei n-au explicat astfel motivele cari îi fac să fie alături de candidatul partidului liberal, D-l dr. Petru Meteș:

D-l Silviu Dragomir e o persoană pe care nu o cunosc, pe când D-l dr. Meteș e fiu de țăran din acele locuri. Față de propaganda antinațională a naționaliștilor. D-l dr. Meteș a făcut o propogandă liniștită potrivit spiritului de ordine al partidului liberal și cu mijloace de luptă electorală civilizată.

Guvernul, prin faptele sale a căpătat o deplină încredere în massele poporului din Ardeal.

Ca încheere putem spune, contrar celor afirmate de „Patria" că dl. Vaida nu a fost nici un moment arestat. Acelaș lucru și despre dl. Prof. Silviu Dragomir care și-a putut ține în toate comunele adunările.

CURIERUL SPECTACOLELOR

Cinema Apollo

Luni, Marți:
„Contesa Julia Chura". O zguduitoare dramă orientală.
Miercuri Joi:
„Bordeiul fericiri". O drăgălașă dramă socială.
Vineri, Sâmbătă:
„Dama cu smaragdul". O frumoasă dramă socială.
Duminecă:
„Insula secretelor".

Cinema Universității

Luni, Marți:
„Telefonul misterios". Una dintre cele mai mari drame criminale.
Miercuri, Joi:
„Madame Recamier". O seuzațională dramă istorică.
Vineri, Sâmbătă, Duminecă:
„George Bully". O senzațională dramă socială.

Cinema Urania

Luni, Marți:
„Salto mortale". Senzațională dramă de circ.
Miercuri, Joi:
„Bărbatul cu inima crudă". O puternică dramă socială.
Vineri:
„Madame Recamier". O senzațională dramă istorică.
Sâmbătă:
„Insula secretelor". O frumoasă dramă socială.
Duminecă:
„Vampirii".

◆INFORMAŢII◆

Uniunea Generală a Funcţionarilor şi Pensionarilor publici, convoacă pe funcţionarii şi pensionarii din Capitală şi delegaţii din judeţele vechiului Regat, Ardealului, Basarabiei şi Bucovinei, într'un mare congres general ce se va ţine în Bucureşti la 11 Martie 1923, pentru a discuta şi hotări asupra situaţiei ce li se crează prin ante-proectul de statut întocmit de guvern, care, omite încadrarea, salarierea şi pensionarea, precum şi pentru a ratifica statutele revizuite ale Uniunei Generale.

•

Consiliul oraşului în şedinţa de Vineri a luat în discuţie chestiunea introducerei la Cluj a tramvaiului electric. Consiliul a însărcinat o comisie de consilieri comunali cu studierea chestiunei în amănun ime şi găsirea unei modalităţi de accelerare a realizărei aducerei tramvaiului la Cluj.

•

Uzinele „B A B I“ Werk
RAPAPORT JOZSEF.
Fabrică de mobile de fier-bronz şi cărucioare pentru copii. Timişoara, Strada Moţilor No rul 1.
(1563)

•

CHAMPAGNE chelner! încă n'ai sosit? cu champagnia Fabricei Szilágyi — „FAVORIT“.
2332

•

Pentru a-i arăta situaţiunea în care se găsesc, o delegaţie a pensionarilor s'a prezentat dlui ministru de finanţe Vintilă Brătianu.

Delegaţiunea a arătat dlui ministru de finanţe că cea mai mare parte din pensionarii Statului cari nu au nici un soi de avere, şi cari fiind bătrâni nu mai pot munci, au ajuns muritori de foame. Mulţi din ei sunt cerşetori.

Dl ministru de finanţe a recunoscut toată dreptatea pensionarilor, dar a spus că fata de situaţiunea financiară a Statului, nu va putea deocamdată sa mărească pensiile.

Se va mări însă, într'o proporţie oarecare, cota de scumpete şi va căuta s se aşeze asupra unor măsuri de aprovizionare a lor cu alimente.

•

Copiii să-i trataţi numai cu pudra Höfer şi crema Baby.
2542—3

•

Ziarul hortist „Szózat“ din Budapesta anunţă din Paris că în şedinţa comisiunei minorităţilor a Uniunei interparlamentare, minorităţile din Romînia au fost reprezentate prin dl Josika.

După cât ştim dl Josika n'a fost la Paris, cu toate aceste este demn de relevat că ziarul hortist neavând poate informaţii precise, cunoscându l pe dl Josika în adevărata lumină a faptelor sale îl indică fără nici un scrupul.

In orice caz dl Josika poate fi mândru că Budapesta îi relevă astfel meritele.

In „Monitorul Oficial“ de Vineri, s'a promulgat legea prin care titlurile de împroprietărire emise în conformitate cu art. 69 din legea agrară, vor fi ca şi celelalte titluri ale împrumuturilor interne: Admise ca garanţie pe valoarea lor nominală la toate Cassele Statului, iar cupoanele scăzute drept numerar al aceleiaşi case; primite în gaj la Banca Naţională şi la Cassa de depuneri, în condiţii similare ca celelalte titluri de rentă ale împrumuturilor interne şi întrebuinţate ca plasamente pentru averile dotate ale minorilor şi interzişilor.

•

Mare expoziţie de tablouri în sala cea mică, dela etaj, a prefectu ii judeţene. Opere de ale renumiţilor pictori români, maghiari şi austrieci. Expoziţia se poate vizita zilnic între 9—1 şi 3—6. Taxa de intrare 10 lei. 2600

•

Nu acceptaţi decât pudra Höfer şi crema Baby. 2542-4

•

Ministerul de industrie şi comerţ face cunoscut că exportul de cai nu este admis decât al acelor cari sunt absolut neapţi de lucru şi prăsilă şi în orice caz tăiaţi.

Se va înţelege dar că este liberă la export carnea de cal — fără piele — şi fără contingent re, însă numai în urma obţinerii unei autorizaţiuni speciale din partea ministerului.

•

Ministerul de industri şi comert aduce la cunoştinţă celor interesaţi că executarea tablourilor de repartizarea combustibilului lichid întocmite de către comisiunea de pe lângă Direcţiunea Combustibilului se face de către Direcţiunea Generală a C. F. R. prin organele sale.

In consecinţă orice reclamaţiuni de neexecutare a dispoziţiunilor comisiunei de mai sus se vor adresa direct acelei autorităţi.

•

Primim spre publicare următoarele:

Legaţiunea Regatului sârbilor, croaţilor şi slovenilor, aduce la cunoştinţa călătorilor că sunt obligaţi să declare autorităţilor vamale, la intrarea pe teritoriul Regatului sârbilor, toate valorile ce le au asupra lor, şi să se conformeze regulamentului Ministerului Finanţelor, afişat în toate vămile de la frontiere.

•

Uniunea morarilor din vechiul regat şi Ardeal a cerut oficiului de control al grâului, făinei şi pâinei să permită exportul târâturilor care ar exista în cantitate foarte mare şi ar fi supuse stricăciunei producând deci pagube.

Oficiul a recomandat această cerere d-lui V. Sassu, ministru de industrie şi comerţ, spre a decide, cu avizul că târâţele sunt într'adevăr în mare cantitate şi supuse stricăciunei.

•

Constantându-se la diferite concentrări de instrucţie, că parte din ofiţerii de rezervă concentraţi se prezintă îmbrăcaţi în haine civile ministerul de război atrage atenţiunea ofiţerilor de rezervă, asupra datoriei ce au, de a avea tot echipamentul complet şi în bună stare, în asemenea împrejurări.

La ministerul de finanţe se continuă cu întocmirea tabloului de monete forte în cari se vor plăti noile taxe vamale pentru produsele de petrol şi lemnoase, tablou ce va fi dat publicităţii peste câteva zile.

•

Direcţiunea serviciului sanitar anunţă că sporirea taxei unor medicimente nu va putea fi făcută decât după aprecierea consiliului sanitar superior şi după deciziunea de aprobare a aceleiaşi direcţiuni generale.

•

A apărut şi se află de vânzare la librăria „Cartea Românească“ din localitate interesanta lucrare:

„Iaşii de odinioară“
de
Rudolf Suţu
directorul ziarului „Evenimentul“ şi Preşedintele Sindicatului ziariştilor din Moldova.

•

Moldovan croitor de dame.
Piaţa Unirii 10.
2571

•

Se caută un băeat între 13-15 ani orfan de război pentru a învăţa meseria de vânzător în magazin de coloniale şi delicatese a se adresa str. Universităţii No. 1, Delicatese şi Coloniale.

•

Dl Alexandru Pop student în drept roagă pe acel Domn, care din greşeală în seara de 23 Febr. la Opera Română i-a luat şalul de mătase din paltonul de iarnă să-l deie portarului Curţii de Apel (Piaţa Ştefan cel mare).

•

Comisiunea pentru fixarea preţurilor hârtiei s'a întrunit sub prezidenţia ministrului Sasu. In comun acord cu reprezentanţii fabricilor s'a stabilit preţul hârtiei de ziar la 10.45 lei hârtia pentru maşine plane şi la 10 lei cea rotativă.

■

Ministerul de externe a dat un comunicat prin care declară ca ne fondate ştirile alarmante lansate în ultimile zile despre situaţia din orient. Comunicatul spune că sunt speranţa de pace şi că România n'a primit nici o propunere pentru a interveni.

■

La discuţia proiectului de constituţie s'a decis că pedeapsa cu moartea se va înfiinţa numai pentru cazurile prevăzute în codul militar şi numai în timpul războiului.

Discuţia naţionalizării subsolului a fost amânată din cauza absenţei ministrului Sasu.

•

Studenţii pe cari parchetul refuzase să-i elibereze au făcut apel la camera depunere sub acuzare care a dispus eliberarea lor.

Scrisori din Satu-Mare

Mişcarea culturală — Conferinţa dlui Stefan Meteş — O nuntă originală — Diverse

S'a format în oraşul nostru un comitet în frunte cu câţiva profesori, învăţători şi ziarişti, care are măreţul scop de a înfiinţa biblioteci populare la sate. Acest comitet este o anexă a celui din Bucureşti sub preşedinţia dlui N. Iorga, care a înzestrat în vechiul regat numeroase comune cu biblioteci populare. Până acum centrul a trimes patru biblioteci şi prima a şi fost inaugurată în comuna Crucişor, o comună pur românească.

In 11 Februarie delegaţii din Sătmar au coborât în Crucişor. Sătenii în frunte cu învăţătorul le-au ieşit întru întâmpinare. Solemnitatea s'a început prin cuvântarea entusiasmată a învăţătorului Nistor, care a salutat delegaţia şi a explicat sătenilor ce mândri trebue să se simtă satul în care se înfiinţează prima biblioteca populară din iniţiativa marelui dascăl al poporului: N. Iorga.

A vorbit din partea delegaţiei dl Vasile Stefaniu, profesor de română la şcoala de meserii din Satu-Mare. In fruntea comitetului judeţean se află de loan Delean, preşedintele Asociaţiei învăţătorilor din Sătmar.

In curând se vor mai inaugura şi alte biblioteci.

Conferinţă

La invitarea câtorva prietini dl Ştefan Meteş a ţinut în sala Teatrului orăşenesc o frumoasă şi instructivă conferinţă despre: Rostul pe care l'au avut Românii sătmăreni la graniţa acestei ţări, în trecut şi prezent

Lume multe din toate straturile sociale a luat parte la această conferinţă.

D-sa a făcut o magistrală expunere a faptelor istorice, tre, când în revistă evenimentele cari au avut loc în Principatele Române şi Transilvania şi contribuţia Românilor sătmăreni la aceste evenimente. A fost ovaţionat de public.

O nuntă originală

In oraş a făcut mare sgomot nunta originală a dlui profesor Florea.

Cunoscutul pion al culturei şi obiceiurilor româneşti, n'a pierdut nici această ocazie fără săşi manifeste dragostea faţă de costumele naţionale.

Cea mai mare parte a nuntaşilor în frunte cu mirele şi mireasa, erau îmbrăcaţi în costume naţionale. Se întruneau într'o desăvârşită armonie motivele româneşti din cele patru colţuri ale ţării.

Frumoasele catrinţe bănăţene, strălucitoarea brodărie din Argeş sau ilicurile albe cu şiret negru din Putna, se întreceu să arate populaţiei streine arta superioară ce caracterizează costumele naţionale româneşti. Tot astfel tradiţionalii călăreţi cu ploscile împrăcate în verdeaţă şi-au făcut apariţie în faţa bisericei ortodoxe,

Spion sau nebun?

Un fost student român: Dumitrescu din Bucureşti, a fost arestat zilele acestea de către dl. căpitan Petruc, comand. Comp de jand. din Sătmar. Arestarea s'a făcut în urma denunţului grofului Szilágyi, mare proprietar la (Ovari) Cetatea Veche, în momentul când Dumitrescu se prezentase grofului pentru a-i cere un ajutor băneşc. Asupra sa s'au găsit acte compromitătoare din care reeze că voia cu orice preţ să facă legătură cu asociaţiile iredentiste din Ungaria, pentru a le înlesni diferite acţiuni subversive, pe teritoriul românesc.

Cum a ajuns Dumitrescu la Cetatea Veche?

A fost funcţionar la vama din Bucureşti şi apoi mutat la punctul de frontieră Ovari. Aici din cauza diferitelor acte incorecte a fost destituit. După o scurtă şedere la Bucureşti Dumitrescu se înapoiază la Ovari, unde locueşte fără să aibă vre-o ocupaţie. Dl Hâncu, şeful punctului vamal, semnalează această prezenţă misterioasă Comp. de jandarmi. In acelaş timp îl urmărea de aproape crezându-l că este în legătură cu re-o organizaţie de contrabandişti. Când a fost arestat s'a găsit asupra sa o hartă cu diferite indicaţiuni technice şi militare. Astfel o mână pricepută împărţise întreg teritoriul României în sectoare. Erau însemnate până la amănunt podurile, tunelurile şi podeţele. Dispozitivul trupelor pe frontieră. Pichetele şi posturile întărite de grăniceri. Apoi alte multe amănunte semnificative despre cari până în prezent numitul nu spune ce rost au.

Luat de scurt încearcă să ascundă adevărul. Spune că adevărata intenţiune era să se pună în legătură cu societăţile iredentiste, dar pentru ca mai târziu să denunţe pe făptuitori, decare ce mirosise el că în România sunt adevărate focare, în special la Societatea biblică britanice din Bucureşti, cu care dorea să se pună în legătură.

Până în prezent este sigur că nu a luat contact cu Ungaria însă din scrisorile găsite asupra sa reese că tocmai acum vrea s-o facă.

Cercetările continuă. A

Moua emisiune la societatea „Uzinele de fer şi Domeniile Reşiţa“ anunţată, a fost în ultimul moment amânată fără termen, de către Direcţiunea soc. „Reşiţa“.

Totodată s'a luat dispoziţiuni, ca vechii acţionari săşi anunţe numărul de acţiuni ce le posed din emisiunile anterioare.

Băncile desemnate ca locuri de subscripţie, nu mai sunt autorizate a primi deocamdată nici subscrieri, nici vărsăminte.

La ministerul de război a avut loc o consfătuire prezidată de Vintilă Brătianu. S'a discutat noul proiect de buget al armatei.

•

Pofesorul Simionescu şi-a prezentat azi demisia în scris din postul de rector al universităţii din Iaşi. Ministerul instrucţiunei a luat măsuri pentru noile alegeri.

CITIŢI „INFRAŢIREA“

ULTIME INFORMAȚII

(PRIN FIR SPECIAL DELA CORESP. NOSTRU DIN BUCUREȘTI)

ORA 2 P. M.

INTERNE

Alegerea rectorului universității din București

Eri a avut loc la universitatea din București alegerea rectorului. Au întrunit: D-l Pangrati 31 voturi, Minovici 48, Mândrescu 45 și Mihail Dragomirescu 26 voturi. Dintre acestia se va alege de către minister rectorul.

•

Fabricele de zahăr au cerut ministerului permisiunea ca să poată importa din Cehoslovacia și Jugoslavia zahăr brut spre a fi rafinat în țară. Cererea va fi aprobată dacă fabricele își vor lua angajamentul să vândă acest zahăr cu același preț ca și zahărul produs intern.

•

Eri s'a întrunit societatea daunaților de răsboi cerând despagubiri.

Tot eri a avut loc întrunirea societății „Apărătorilor Patriei", cari au cerut împroprietărirea demobilizaților dela orașe.

•

Simplonul cu care călătoreau spre București A. S. Regală principele Carol și principesa a fost reținut în gara Piatra Olt, din cauza deraierii unui tren de marfă la Slatina. Principele Carol a plecat singur cu o locomotivă la fața locului unde a îndemnat lucrătorii la curățirea liniei. După câteva ore Simplonul și-a continuat drumul spre Slatina unde a fost din nou reținut de o altă deraiere a unui tren de marfă întâmplată la Mierlești. După curățirea liniei Simplonul a pornit spre capital-unde a ajuns cu 11 ore întârziere.

EXTERNE

Conflictul polono-lituan

Vașovia. Reprezentanții Lituaniei și trei oficeri polonezi s'au întâlnit în localitatea Smelicki pentru a delibera referitor la delimitarea în comun acord a liniei demarcaționale. In timpul tratatativelor încetează înaintarea detașamentelor și orice ostilitate.

Intransigența industriașilor germani scade

Londra. După informațiile corespondentului ziarului Sunday Times atitudinea industriașilor din Ruhr începe să se schimbe devenind mai puțin intrasigenți, ceeace se datorește întăririi ei și lățirei în tot mai largi cercuri a convingerei că Franța și Bulgaria vor eși victorioase.

Ocuparea teritoriului din dreapta Rinului

Paris. Din Düsseldorf se anunță că Francezii au ocupat teritorul din dreapta Rinului împreună cu orașul Königswinter deasemenea foarte multe linii ferate care erau necesare pentru a se putea face în mod satisfăcător controlul vamal.

Situația în Ruhr

Paris — Președintele guvernului din Münster a fost expluzat din teritorul ocupat. Deasemenea și câțiva comercianți vinovați de boicot.

In Essen s'au găsit multe arme și uniforme ascunse. In întreg teritorul ocupat se lansează menifeste anti-franceze.

Circulația trenurilor începe să se normalizaze. Au pornit mai multe trenuri de carbuni spre Italia, Elveția, Olanda și Franța.

Francezii desmint ocuparea orașului Mannheim.

Paris — Ministerul de externe francez desmint știrea lansată în senzul că francezii ar intenționa să ocupe Mannheim-ul.

Senatorul american Borach a plecat în Rusia

New-York — Senatorul Borach invitat să viziteze Rusia sovietică a pornit azi spre Moscova.

Italienii în Tripolitania

Roma — Trupele italiene au ocupat raza cea mai importantă din Tripolitania care dela 1915 era ocupată de rebeli.

Vaticanul protestează împotriva agitațiilor evreiești din Palestina

Roma — Gasparri secretarul Vaticanului, va protesta înaintea guvernului englez contra agitațiilor evreiești din Palestina.

Primul vapor plecat din Petrograd cu cereale

Berlin — După 8 ani de întrerupere, eri a părăsit portul Petrograd primul vapor încărcat cu cereale.

Direcțiunea Reg. P. T. T. Cluj

No 20711—923.

Aviz

A apărut noua listă a abonaților telefonic din Ardeal, Banat, Crișana și Maramureș.

Această lucrare e indispensabilă pentru toți abonații telefonici din întreaga țară, cuprinzind toate cunoștințele necesare serviciului ptt (Tarifa, Inotrucțiuni, numerica abonaților din orașele mai importante, precum și reclame importante pentru comercianți.

Ediția s'a făcut de tipografia „Cartea Românească" prin întreprinderea particulară. Prețul unei liste e 30 Lei.

Se poate cemanda la toate oficiile telegrafo-telefonice-poștale.

Conferințele Asociației

„Individul și Statul modern"

de dl **R. Bolă** *prof. univ.*

In seria conferințelor publice ale „Astrei", domnul R. Bolă, prof. univ. a vorbit ieri despre „Individ și statul modern".

După ce lămurește noțiunea de individ și ideea de stat, face istoricul amănunțit al organizațiilor popoarelor din cele mai vechi timpuri, aducând și criticele cuvenite, stabilește raporturile ce au existat în trecut între aceste organizații și individ, apoi arată diferitele concepții ale marilor cugetători asupra acestor chestiuni.

Incheie spunând că de oarece statul este cea mai perfectă organizație a națiunei, baza alcătuirii trebuie să fie atingerea țintei spirituale a indivizilor, ca una ce este eternă, ca și natura spre deosebirea de scopurile materiale, cari sunt vremelnice. Inlăturarea individualismului, binele națiunii, sau rezumând: „Totul pentru națiune".

G. R.

De la cercul de recrutare

Recrutarea tinerilor cl. anului 1924 (născ 1902. Amânații I. și II. oară din anul trecut) ce fac parte din Cercul de Recrutare Cluj, va avea loc în următoarele zile:

Plasa Hida în zilele de 28 Februarie și 1 Martie.

Plasa Huedin în 3, 4, 5 și 6 Martie.

Plasa Gilău în 8 și 9 Martie.

Plasa Cojocna în 11 și 12 Martie dim.

Plasa Mociu în 13 și 14 Martie.

Plasa Vințul de Sus în 16 și 17 Martie dim.

Orașul Turda în 18 Martie.

Plasa Turda în 19, 20 și 21 Martie.

Plasa Câmpeni în 23, 24 și 25 Martie.

Plasa Baia de Arieș în 26 Martie după amiazi.

Plasa Iara de Jos în 29 și 30 Martie.

Centrala în 3, 4 April e și 11 Aprilie dimineața.

Plasa Borșa în 11 Aprilie după amiazi și 12 Aprilie.

Orașul Cluj în zilele de 13, 14, 15, 16, 17 și 18 Aprilie.

CURIERUL SPECTACOLELOR

Teatrul Maghiar

Luni, R. U. R. (petrușa 3 oară. Prețuri obicinuite. Abonament de zi No. 97. A.)

Marți, Fetele Gyurkovics (Abonament șters Prețuri obicinuite).

Mercuri, R. U. R. (pentru a 4 oară. Prețuri obicinuite. Abonament de zi No. 98. B.)

Joi, Sub munți (Opera. Premiera. Prețuri de Operă. Abonament de Premieră No. 36. La ridicarea cortinei ușile dinspre sală să închid).

Vineri, Pippa dansează (Premieră. Abonament literar No. 5. Prețuri de Premieră)

Sâmbătă, matineu: Morium (pentrn a 7 oară. prețuri reduse).

Sâmbătă, seara: Sub munți (a 2 oară. Prețuri de Operă. Abonament de zi No. 99. C. La ridicarea cortinei ușile dinspre sală se închid).

Sciziunea organizației part. național din Timișoara

Dr Ion Țeicu și numeroși fruntași ai organizației din Timișoara părăsesc part. național. Cauzele rupturei.

— De la corespondentul nostru —

Timișoara. — In ședința comitetului de conducere al partidului național din Timișoara, ținută zilele trecute, a izbucnit un viu conflict între d-nii dr. Ion Teicu și secretarul organizației locale.

Dr. Ion Țeicu a adus critici întemeiate tacticei urmate în lupta politică de partidul național local. D-sa a arătat că presa organizațiilor naționaliste din Banat este fără busolă politică, deoarece a început pe mâna unor elemente lipsite de pricepere și fără simț politic din sânul conducerei partidului.

Dispoziția a fosi foarte violentă. In urma ei, Dl dr. Țeicu și-a anunțat demisiunea cu toate inizstențele de a renunța ce s'au depus pe lângă D-sa. Dl dr. Țeicu este urmat de o bună parte a membrilor din comitetul organizației locale, a partidului național.

Dizidența dela Timișoara este semnalul descompunerii partidului național ale cărui organizații din întreg Ardeal sunt încercate de nemulțumiri și de neînțelegeri fie locale, fie provocate de modul cum conducerea centrală a partidului înțelege să facă politică.

In curând vom asista la rupturi analoge în toate orașele unde partidul național este organizat.

Ceiace am afirmat mai de mult se adeverește greșelile politice ale conducerii partidului național, lipsa de orientare și politica de agitație pe care o duce, vor avea drept rezultat destrămarea partidului național pe care-l vor părasi toate elementele de ordine.

Știri din Banat

Plasarea politehnicienilor evrei plecați din cămin. Prinderea a doi indivizi fără căpătâi. Diverse.

Timișoara 25. — Incă Duminecа trecută după Consiliul profesoral al școalei Politehnice hotărâse suspendarea cursurilor, — elevii creștini ai acestei școale s'au întrunit în sala de desemn, discutând asupra modalităților de separare în cămin de către colegii lor evrei. Prima propunere — aceia de a-i îndepărta definitiv pe evrei din cămin — fiind respinsă, s'a primit a doua, adică aceia de a le pune la dispoziție o singură cameră. Studenții evrei neprimind această condiție, s'au adresat conaționalilor lor din Timișoara. Luni după amiaz ei au părăsit de buna lor voe căminul, iar seara a avut loc în sala de jos a cafenelei Loyd, o consfătuire la care au participat delegații diferitelor societăți evreești din oraș. Li s'a atras atenția studenților evrei de a nu face prea des apel la concursul populației evreești, spre a nu da astfel loc la bănueală și spre a nu transpune lupta pe un teren care, foarte ușor, poate deveni primejdios. Un număr mic de elevi evrei a fost plasat pe la diferite familii. A rămas ca dacă cursurile continuă a nu se ține, ei să plece la vetrele lor. Intrucât aproape toți sunt lipsiți de bani de drum, adunarea de la Loyd a hotărât să intervină la Direcțiunea Căilor Ferate, spre a obține pe seama lor călătorie gratuită.

•

In orașul nostru au fost prinși doi indivizi cari excrocau lumea făcând colecte felse. Unul se numește Simonovits și e din Oradea-Mare, iar celalalt Kupper Leib și e din Dragomirești.

Ei au fost înaintați prefecturii de poliție care după ce le va dresa actele cuvenite îi va trimite la urmă. S'a găsit asupra lor suma de 300 lei. Legitimație nu aveu nici unul nici altul.

In corespondența de ieri am relatat despre sinuciderea din comuna Liebling din apropierea orașului nostru. Azi ne vine știrea că în aceeași zi, mai spre seară, s'a întâmplat un nou caz de sinucidere. O bătrână în etate de 84 de ani. S'a sinucis din cauza bătrâneții.

Au fost arestate două servitoare, una Maria Nagy și țiganca Ana Lakatos, deoarece s'a stabilit că au comis în mai multe rânduri diverse furturi.

— Femea Antonia Kriliko în etate de 66 de ani și-a pus capăt zilelor spânzarându-se. Cauza acestei fapte este necunoscută.

— Măcelarul Lenard Hornin în etate de 36 de ani fiind încheț a alunecat înaintea casei sale fracturându-și piciorul. El a fost dus la spital.

— In strada Palanca mare din circ. I. a isbucnit un foc azi de dimineață. Focul a pornit dela o scândură uitată în coș. Din fericire pompierii sosiți imediat la fața locului au reușit să-l localizeze repede.

Invitare

Sâmbătă 3 Martie va avea loc un Bal, dat de Școala technică medie din Cluj, în localul școalei din str. Barițiu 26.

Scopul balului este mărirea fondului pentru excursiuni de studii.

Prețul biletelor: pentru o persoană 30 lei, pentru familie (trei persoane) 75 lei, pentru studenți 20 lei.

Va fi concurs de frumusețe și tombolă. Va concerta orchestro lui Eugen Körössi.

Dacă doriți zaharicale fine cereți „MELISSA" CLUJ, Telefon 6-48 și 6-65.

Lloyd 1359 2562

Banca Românească

Societate Anonimă

București.

BILANȚUL GENERAL INCHEIAT LA 31 DECEMVRIE 1922

Activ		Lei	B.	Pasiv		Lei	B.
Acționari		*) 39.802.250	—	Capital: Emisiunea I—VI.	200.000.000,—		
Cassa numerar		237.242.244	95	Emisiunea VII. făcută în Octomvrie 1922	80.000.000,—	280.000.000	—
Efecte publica și acțiuni		222.423.440	20	Fond de rezervă		87.135.132	57
Portofoliu:				Casa de pensii și ajutor a funcționarilor Băncii		4.756.764	20
Efecte de primit		219.986.911	17	Angajamente pentru efecte reescontate la B. N. R.		583.946.224	95
„ cont curent	999.315.516,06			Conturi curente și depuneri		1.444.374.517	01
Conturi curente		1.880.316.570	93	Dividende nereclamate		1.611.811	30
Imobile		31.000.000	—	Diverse conturi		265.288.724	72
Mobilier și case de fier		1	—	Profit și pierdere:			
Diverse conturi		117.025.266	10	Report din 1921	1.253.562,97		
				Pe anul 1922	79.473.846,63	80.732.409	60
		2.747.795.684	35			2.747.795.684	35
Conturi de ordine:				Conturi de ordine:			
Depozite de titluri		492.392.653	46	Depunători de titluri		492.392.653	46
Mărfuri, garanții la ipoteci, cesiuni, etc.		742.197.432	98	„ „ mărfuri, garanții, ipoteci, etc.		742.197.432	98
Cauțiuni de gestiune		470.400	—	„ „ cauțiuni de gestiune		470.400	—
Efecte cont curent		999.315.528	06	„ „ efecte cont-curent		999.315.526	06
Acreditive		414.597.096	07	Creditori pentru acreditive		414.597.096	07
Scrisori de garanție:				Creditori pentru scrisori de garanție:			
In lei	38.370.685,85			In lei	38.370.685,85		
In valută străină	30.294.547,14	68.665.232	99	In valută străină	30.294.547,14	68.665.232	99

Am verificat prezentul bilanț conform art. 186 din codul comercial și l'am găsit în concordanță cu registrele:

Cenzori: **Em. Dan, C. D. Dimitriu, Hercule D. Fulga, D. Matak, Vasile V. Ștefan.**

Șeful contabilității, subdirector, **M. Vasilescu.**

*) Această sumă reprezintă vărsământul II din ultima emisiune, chemat în plată în Ianuarie 1923.

Banca Românească,
(Urmează două semnaturi)

CONTUL DE PROFIT SI PIERDERE

INCHEIAT LA 31 DECEMVRIE 1922

Debit				Credit			
Cheltueli generale:				Report din 1922		1.258.562	97
Salarii și gratificații	21.936.014,48			Diverse beneficii din: dobânzi, comis., devize, venitul efectelor publice, etc.		120.380.315	84
Diverse	14.735.787,89	36.671.802	37				
Amortizări:							
La imobile	2.514.455,14						
La creanțe	1.720.211,70	4.234.666	84				
Beneficiul net:							
Report din 1921	1.258.562,97						
Pe anul 1922	79.473.846,63	80.732.409	60				
		121.638.878	81			121.638.878	81

Am verificat prezentul cont, conform art. 186 din codul comercial și l'am găsit în concordanță cu registrele:

Cenzori: **Em. Dan, C. D. Dimitriu, Hercule D. Fulga, D. Matak, Vasile V. Ștefan.**

Șeful contabilității, subdirector, **M. Vasilescu.**

Banca Românească,
(Urmează două semnături)

Mica publicitate

Închirieri:

CAUT CAMERĂ mobilată. Plătesc bine, ofer și avantagii. Adresa la ziar sub V. P.

Subsemnatul pierzând biletul de concediu fără termen eliberat la 11 Februarie 1920 de depozitul de subzistente regionale din Sibiu, îl declar nul și fără valoare în mâna ori cui s'ar găsi.

Francisc Banga.

Prima Fabrica Electrica Română S. p. A. CLUJ.

I. Strada Călugărițelor, 1.
Adresa Telegrafică: Relais.
Telefon No. 67.

Materiale pentru instalațiuni fabricație proprii.
Motoare, transformatoare, ventilatoare, perii-cărbuni, contoare, volt și ampermetre, tachimetre, material pentru tensiuni înnalte, precum și dispozitive apărătoare contra trăznetului, întrerupătoare, siguranțe în tub de porcelan, conținuu în depozit. 1914

Dr. IOAN PAUL
MEDIC DENTIST
Cluj, Strada Eminescu (Fadrusz) 8. Consult. 11—1 și 3—7. pentr toți funcționarii publici și particulari precum și familile lor. 1253
Se lucrează în rate lunare

Cea mai fina crema pentru ghete

Dacă vă este de vânzare casa, prăvălia, moșia,
poftiți de la anunțați la mine. Case și prăvălii de vânzare în tot momentul la
Coloman Dunky
agent de împrumuturi și imobile. 2581
Cluj, Piața Unirii 10 pater ușa 4

Uzinele de Fier si Domeniile din Reșița

Societate Anonimă

Prospect de emisiune pentru 120 000 acțiuni nominative

Uzinele de Fier și domeniile din Reșița S. A. au hotărât în Adunarea Generală Extraordinară din 8 Februarie 1923 sporirea capitalului social de **125 milioane lei** la **185 milioane lei** pe cale de emisiune a 120.000 acțiuni nominative de câte 500 lei valoare nominală fiecare.

Acest capital social reprezintă un avut foarte însemnat în valori reale. Societatea posedă domenii în întindere de mai bine de 100.000 hectar dintre cari cea mai mare parte e formată din păduri, mine de fier și de cărbuni, instalațiuni foarte importante pentru industria siderurgică și metalurgică, o rețea de căi de comunicație (căi ferate, cale aerină, canaluri etc.) împreună cu stocurile de materiale și de mărfuri necesare. In ceeace privește rentabilitatea capitalului social trebue să menționăm că dividentul de 20 la sută care a fost distribuit pe primele două exerciții este asigurat și pentru ultimul exercițiu.

Consiliul de Administrație însărcinat de către Adunarea Generală cu realizarea acestei emisiuni oferă 55.000 acțiuni din această emisiune subscripțiunei publice în condițiunile următoare, rezervându-și dreptul de a reduce numărul acțiunilor subscrise.

Cursul de emisiunea al noilor acțiuni a fost fixat la **1.400 lei. Prima de 900 lei** va fi trecută la fondul de rezervă.

Vărsămintele asupra cursului de emisiune se vor efectua la termenii următori:

La subscriere	**300 lei**
La 15 Mai 1923	**300 lei**
La 30 Iunie 1923	**400 lei**
La 30 Septembrie 1923 . .	**400 lei**

Se vor mai vărsa cu ocazia subscripțiunei încă 50 lei de acțiune drept speze de emisiune.

In cazul când acționarul nu va efectua vărsămintele până la datele fixate se vor aplica dispozițiunile prevăzute de lege și de statute.

Noile acțiuni vor participa la beneficiul net pe exercițiul 1923 cu începere de la 1 Iulie 1923. Ele vor beneficia deci de jumătatea dividentului ce se va fixa pentru acest exercițiu, ceeace reprezintă pentru subscriptor, în proporție cu vărsămintele sale, o rentabilitate avantagioasă.

Termenul subscripțiunii a fost fixat dela 23 Februarie până la 28 Februarie 1923 incusiv.

Băncile sunt autorizate a închide ghisetele chiar înnainte de expirarea termenului mai sus menționat, dacă numărul acțiunilor disponibile a fost subscris.

Drept locuri de subscripțiune s'au desemnat:

Banca Marmorsch, Blank & Co. din București
Banca Românească din București
Banca de Credit Român din București
Creditul Technic din București
Banca de Scont din București
Banca Țărănească din București
Banca Generală a Țării Românești din București
Banca Comercială Italiană și Română din București
Banque Belge pour l'Etranger din București
„Albina" Institut de Credit și Economie din Sibiu
Banca Agrară S. A. din Cluj
Banca Timișoarei și Societate Comercială pe Acțiuni din Timișoara precum și sucursalele lor din Timișoara și Lugoj.
2591

Tocurile talpă de cauciuc
sunt mai eftine și durabile decât pielea. Ne păzesc de umezală și frig.
Radio 2883-a 2501

REGIA MONOPOLURILOR STATULUI DIRECȚIUNEA REGIONALĂ CLUJ SERV. TECHNIC ȘI EXPLOATARE

Publicație de licitație

Se aduce la cunoștința amatorilor că în ziua de 15 Martie a. c. ora 11 a. m. se va ține în localul Direcțiunei Regionale R. M. S. Cluj, Strada Șincai No. 16, biroul Directorului Regional, o licitație publică cu oferte închise pentru darea în întreprindere a aprovizionării cu bușteni de plop și fag verde, necesari Fabricei de Chibrituri Cluj.

Bușteni vor trebui să fie drepți fără putregături, în lungimi de 2.30 m., un diametru de 25—60 cm. și taiat de cel mult 30 zile.

Cantitățile cu urmează a se aproviziona sunt:
Esență plop alb 4.000 m. c.
„ fag „ 2.000 „ „

Intreaga cantitate se va preda în termen de zece luni, câte 600 m. c. lunar.

Predarea se va face în curtea Fabricei de chibrituri (care are linie de garaj), descărcarea bușteanilor din vagon și așezarea lor în stive fiind în sarcina furnizorului.

Plata se va face treptat cu furnizarea, imediat ce s'a făcut recepția și verificarea facturilor, care vor fi timbrate conform legei.

Condițiunile pentru a fi admis la licitație sunt: oferta să fie prezentată de deta și ora licitației, sigilată și însoțită de o garanție în numerar sau în efecte publice reprezentând 3% din valoare furniturei. Prețul se va indica pe m. c. pentru fie care furnitură aparte, iar termenul valabilitate a ofertei va fi de 20 zile.

In caz de aprobarea ofertei, garanția depusă se va intregi la 10% din valoare furniturei.

Supra oferte sau oferte sosite după deschiderea licitației nu se vor lua în considerație sub nici-un cuvânt.

Pentru orice informațiuni suplimentare amatorii sunt rugați a se adresa Fabricei de chibrituri Cluj.

Prezenta licitație se va ține în conformitate cu Legea Compt. publice art. 72—83.

Director Regional:
IONESCU.

Directorul Serviciului:
A. CIOCARLEA. 2601

Noul plan al Clujului
cu numirea românească a străzilor la:
Librăria Lepage.
1267-1

AUTO-MECANICA
Soc. Anonima
CLUJ

Reprezentanța Generală A.

S. R. A. LEONIDA & Co. UNITE
Din BUCURESTI

ATELIER SPECIAL DE REPARAȚIUNI DE AUTOMOBILE ECSECUTA ORI CE LUCRARI IN METAL.
INSTALAȚIUNE MODERNĂ PENTRU SUDURA AUTO-GENA.
Instalațiune modernă pentru REPARAT și INCĂRCAT ACUMULATORI

CLUJ, Regina Maria No. 10 2223 **CLUJ, Calea Dorobanților No. 18. CLUJ.**

Curăţirea şi repararea străzilor oraşului Cluj

Lucrările se vor începe în luna Martie sau Apri' Repararea şi complectarea abatorului. Repararea clădirilor de pe străzile principale.

Odată cu venirea primăverii, consiliul comunul de comun acord cu celelalte autorităţi administrative din Cluj au hotorât, începerea lucrărilor de reparare şi de curăţire a străzilor. — In adevăr era şi timpul. Toate lucrările de reparaţie ce s'au făcut străzilor Clujului anul trecut au fost superficiale şi prea puţine.

Anul acesta, imediat după topirea zăpezei vor începe repararea tuturor străzilor din Cluj atât a celor dela centru cât şi acelor dela periferie. — Primăria a şi început deja să facă angajamente de căraşi şi lucrători. S'a luat dispoziţia ca toţi proprietarii de case de pe străzile principale din Cluj să-şi repare zidurile derăpănate ale caselor şi anume zidurile care dau în aceste străzi. — Pe lângă aceasta proprietarii vor fi aspru pedepsiţi dacă nu vor păstra cea mai mare curăţenie atât în ogrăzile lor cât şi pe porţiunea de trotuar din dreptul clădirii proprietatea lor. Pentru ca servicinl de curăţire a oraşului să poată fi îmbunătăţit primăria a hotărât sporirea diferitelor taxe orăşăneşti (taxele pe câini, pe apă) etc. pentru ce prin aceasta să se poată mări numarul căruţelor şi al căraşilor de gunoaie. O altă hotărâre luată de consiliul comunal a fost acela ce imediat după topirea zăpezei să se reînceapă lucrările de reparare şi de completare a abatorului de vite din localitate, lucrări care au început anul trecut dar care din lipsă de fonduri au trebuit să fie suspendate.

Se crede că cel mai târziu în lunie aceste lucrări vor fi terminate complect.

*

Intr'una din şedinţele viitoare ale consiliului orăşenesc se va pune din nou în discuţie şi se speră că se va putea lua o hotărâre definitivă în ceia ce priveşte chestiunea aducerei la Cluj a gazului metan şi chestiunea înzestrărei oraşului Cluj cu tramvaie electrice.

Ştiri de peste hotare

Expozeul lui Ismed Paşa

Constantinopol. — Ismed Paşa a dat lămuriri consiliului comisarilor din Angora asupra acţiunei sale dela Lausanne. Adunarea naţională va aduce hotărârea definitivă în şedinţa de Sâmbătă.

Căile ferate din Ruhr sub administraţie franceză.

Berlin. — Astăzi începe administraţia civilă franceză la căile ferate din Ruhr.

Inmormântarea lui Rasin

Praga. — Eri a avut loc înmormântarea lui Rasin. Cortegiul a pornit la orele două din Panteonul muzeului naţional. La înmormântare a participat şi preşedintele republicei precum şi întregul guvern. Au vorbit ministrul Styrbny, senatorul Soucup şi deputatul Kramar. La înmormântare au cântat soliştii şi corul operei. Biserica catolică n'a participat la înmormântare, deoarece defunctul a lăsat prin testament să fie ars în crematoriu.

Descoperirea unei bande de falsificatori de bancnote la New-York

New-York. — Aici s'a descoperit o bandă de falsificatori de bancnote care avea ramificaţii în toată lumea. S'au făcut peste o mie arestări. Până la descoperire au falsificat peste 12 milioane dolari. Membrii bandei sunt în mare parte italieni. Deasemenea şi clişeele au fost fabricate în Italia.

Gripa spaniolă la New-York

New York. — Aici bântuie o gravă epidemie de gripă spaniolă. Toate şcoalele sau închis. Sunt numeroase cazuri mortale.

Impărăteasa Zitta nu abzice dela tronul Ungariei

Paris. — Ziarele spaniole anunţă că împărăteaza Zitta a declarat că nu abzice de drepturile copiilor săi la tronul ungar şi intenţionază să adreseze un manifest poporului unguresc.

Predici pentru postul mare

Duminecă în 25 Faur la orele 4 p. m. s'a oficiat în biserica gr. catolică din Cluj Vecernia cea mare împreanată cu Paraclisul maicii Domnului. A predicat păr. Enea Ramonţian, profesor de religie al şcoalei normale, începând astfel ciclul de predici pentru postul mare, conform hotărârii Reuniunii femeilor române gr. catolice din Cluj Toţi credincioşii gr. catolici sunt rugaţi să participe la aceste slujbe religioase cari vor fi momente de adevărată reculegere sufletească, în special aceia, cari n'au putut să participe la liturgie. Iar stăpânii, cari îşi vor îndemna servitorii şi servitoarele să iea parte la Vecerniile celoralalte Dumineci, vor face un lucru foarte bun şi creştinesc.

Mottefils Champagne

Certificate pentru servitori

— ORDONANŢĂ —

Prefectura Poliţiei Cluj trimite spre publicarea următoarea ordonanţă:

Noi prefectul pol. Oraşului Cluj având în vedere dispoziţiunile legei biroului servitorilor dispunem următoarele:

Toţi patronii care au servitori sau servitoare şi au certificat provizor şi n'au certificate eliberate în baza dispoziţiilor legii în vigoare sunt somaţi ca în termin de 30 zile să se prezinte la biroul servitorilor prefectura poliţiei, Calea Victoriei No. 42, camera 11 şi 12, aducând cu sine 2 poze şi actele vechi unde vor primi carte de servit conform legei pentru servitori din 16 Iunie 1892.

Contravenienţii vor fi pedepsiţi conform legei.

Plata datoriilor comercianţilor în streinătate

O telegramă primită dela dl ministrul Titulescu din Londra, anunţă că, creditorii din Londra ai comerţului au ratificat la 23 Februarie a. c., proiectul care fusese întocmit de delegaţi ai creditorilor, împreună cu delegaţii Camerei de Comerţ şi delegaţii Băncei Naţionale, cu ajutorul d-lui ministru al ţării la Londra. Tratativele continuă cu Camera de Comerţ dela Manchester.

Acest acord, care va servi de sigur de bază regimului necesar pentru regularea plăţilor în străinătate pentru timpul cât schimbul va fi defavorabil ţarii, este o probă de încredere şi faptul că se face o înţelegere pe 20 de ani, cu vârsăminte anuale de 7 la sută din cari 4 la sută dobândă şi 3 la sută amortisment, iar termenul se reduce până la 12 ani pe măsură ce schimbul se îmbunătăţeşte, este o dovadă mai mult că restabilirea situaţiei din România începe să-şi facă drumul. Va fi o înlesnire mare pentru comerţul şi industria noastră, pentru a-şi relua activitatea sa şi de sigur şi pentru creditul general al României. Debitorii vor avea să depue o garanţie echivalentă cu 30 la sută din creanţă socotind lira sterlină a 200 lei.

Ministerul de finanţe a întocmit o comisie, care împreună cu delegaţi ai ministerului de justiţie, ministerului de industrie şi comerţ şi Băncei Naţionale a României, să întocmească, împreună cu reprezentanţi Camerei de Comerţ şi delegaţii Băncilor, pe bazele acestui acord propuneri pentru regimul provizoriu legal al reglementării plăţilor în streinătate.

Inscrierile la Biroul Populaţiei

— Ordonanţa Prefecturei de Poliţie —

Noi prefectul poliţiei oraşului Cluj, având în vedere dispoziţiunile legii pentru controlul străinilor, controlul stabilimentelor publice şi pentru înfiinţarea unui birou al populaţiei No. 261 din 2 Martie 1921, dispunem următoarele:

Toţi capii de familie şi susţinătorii lără familie, cetăţeni români, cari n'au fost îndreptăţiţi la primirea Buletinului de înscriere model No. 2 eliberate la conscrierea populaţiei din anul 1921 sunt somaţi ca în termin de 30 zile dela prezenta publicaţiune să se prezinte la Prefectura Poliţiei biroul central al populaţiei al oraşului Cluj, Calea Victoriei No. 42, camera 12, pentru primirea aces or buletine de înscriere aducând actele justificative, care îndreptăţesc la primirea acestui buletin.

Buletinele de înscriere model No. 2 se pot elibera conform art. 2 din regulament p. 1) numai funcţionarii Statului sau al diferitelor instituţiuni particulare. 2) Celor ce exercito o profesiune recunoscută utilă în localitate. 3) Celor ce dovedesc că au interese sau legături vădite în oraş. Acei cari sunt prevăzuţi în categorile 1, 2, 3 sunt obligaţi în termin de 30 zile a obţine actele justificative dela primăria respectivă, dela autoritatea şi Instituţiunea, unde face serviciu cu care prezentându-se la acest birou îşi vor putea câştiga buletinul de înscriere model No. 2. Tot asemenea şi cei cari nu cad în categorile de mai sus şi locuesc în Cluj îşi vor câştiga acte justificative dela Primăria Oraşului în baza cărora sunt îndreptăţiţi a locui în Cluj. Faţă de cei cari nu-şi vor putea justifica în baza dispoziţiilor de mai sus dreptul de rămânere în Cluj, se va aplica art. 2. c. p. şi în decurs de 3 zile vor fi obligaţi a păsăsi teritorul oraşului trimiţându-se la urma lor.

Sunt somaţi pentru ultima dată ca toţi cei, cari în baza dispoziţiilor de mai sus cu câştigat deja dreptul de a primi buletinul de înscriere model No. 2. şi locuesc deja de timp mai îndelungat în Cluj, însă nu s'au prezentat la biroul populaţiei, ca în decurs de 15 zile să se prezinte justificând neprezentarea, la din contra vor fi pedepsiţi cu amendă dela 500—1000 lei.

MAGAZIN MARE
în Timişoara
predabil imediat caută
o mare Societate
din Bucureşti
Oferte cu descriere detailată şi condiţii precise a se adresa la agenţia de publicitate D. Adania, Bucureşti, Str. Sărindar, sub „Magazin Mare". 2595

Maşini de scris. ◆ Automobile
de cele mai bune fabricate
furnizează din deposit
Sigismund Mandula Cluj,
Calea Regele Ferdinand 110. 2586

1 franc = 7 Lei 1267-2
la Librăria Lepage Cluj
pentru ediţii MASSON Paris, la celelalte edituri de literatură şi de ştiinţă franceze.
Cel mai mare favor de schimb.
Cereţi catalog. ◆ Cereţi catalog.

Institutul de Arte Grafice, Editură şi Librărie „CARTEA ROMÂNEASCĂ" Cluj, Calea Dorobanţilor No. 14—16. Telefon: 202.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Fele. 192 B complet

Anul III. ◆ No. 737 — 8 PAGINI ◆ UN LEU ◆ 8 PAGINI — Miercuri 28 Februarie 1923

Infrățir

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN pentru autorități . 240 L.
PE 1 AN . . . . . 180 L.
PE 6 LUNI . . . . . 90 L.
PE 3 LUNI . . . . . 45 L.

74 „Transilvania Nr. de schimb Sibiiu

Codul Muncei

Intr'o ședință a comisiunei consultative pentru elaborarea anteproectelor de legislațiune muncitorească, dl ministru G. Mârzescu a prezentat anteproectul de cod al muncei și a expus pe larg principiile generale cari au prezidat la întocmirea lui.

Noul cod al muncei, fără să fie, după chiar mărturisirea d-lui Mârzescu, o operă perfectă, complectă sau definitivă, este totuși o încercare îndrăsneață de a da țării noastre cea dintâi legislațiune muncitorească în forma dispozițiunilor codificate, propunând soluțiuni pentru toate problemele mari pe care viața industrială și comercială le-a ridicat după războiu. Așa cum e conceput, el urmărește conciliarea factorilor producțiunei, ținând seama depotrivă de partea de contribuție a muncii, a științei și-a capitalului.

Operă de progres și de armonie socială, el păstrează intactă existența capitalului ca factor de producție, dar dă deplină satisfacție tutulor principiilor democratice în cadrul deziderateler și recomandărilor făcute în toate conferințele internaționale de muncă care s'au ținut de la 1919 încoace.

Codul d-lui Mârzescu este alcătuit din patru cărți și cu fiecare se poate dovedi că lucrarea aceasta e cea dintâi care ține seama de preceptele școalei sănătoase pe care o conduce Albert Thomas prîn biuroul internațional al muncii.

In cartea I-a, privitoare la convențiuni, adică la învoielele de muncă, sub deosebitele forme în care se prezintă în comerț și în industrie, anteproectul consacră principii universal admise în toate legislațiunile muncitorești din țările cele mai democrate. Pe lângă aceasta, anteproectul introduce și două reforme importante: participarea obligatorie la beneficii și acționaratul muncitoresc. D. Mârzescu cere — și acesta este unul din elementele de originalitate ale lucrări d-sale — ca patronii să fie obligați să împartă beneficiile rezultate din întreprindere cu muncitorii cari au colaborat la realizarea acelor beneficii.

Obligativitatea participării la beneficii este prevăzută nu numai pentru întreprinderile particulare, ci și pentru cele de stat, și e astfel îngrădită în cât drepturile de conducere și administrație rămân neatinse. Capitalul își păstrează întreaga lui putere de mișcare și inițiativă, având numai obligația de-a împărți beneficiul cu colaboratorul lui care este munca.

In ce privește acționaratul muncitoresc, d. Mârzescu a declarat că „s'a lăsat posibilitatea părților ca prin liberul lor consimțimânt să decidă orice participare la administrațiune".

Cartea II a, privitoare la conflictele colective, cuprinde măsuri menite să asigure libertatea muncei. Prevăzându-se arbitrajul obligator, s'a prevăzut în acelaș timp și obligativitatea muncei, — aceasta pentru ca măsurile pentru apărarea libertății muncei să poată fi efective și pentru ca arbitrajul obligator să-și găsească cuvenitele sancțiuni în caz de neexecutare a deciziunilor lui.

Principiul obligativității muncei nu trebuie privit ca un atentat la libertatea individuală, ci numai ca o recunoaștere a obligațiunii pe care o are cetățeanul ca, sub garanțiile codului, să servească interesele superioare ale țării. Acest principiu este consacrat în toate coferințele internaționale de muncă de după război și el nu putea să lipsească dintr'o legislație care, pe lângă ocrotirea muncii, are menirea să apere și interesele producțiunei generale.

In cartea III-a, anteproectul consacră principiile universal admise pentru protecțiunea muncei minorilor și femeilor, durata muncii, igiena și siguranța, repausurile și congedilie.

Cartea IV-a privește organizarea muncii, ocupându-se de asociațiunile, și organele profesionale și fixând dreptul de a supraveghea și controla al statului.

Salariații sânt liberi să se asocieze în orice formă vor voi, dar personalitatea juridică, care vine de la stat, nu poate fi acordată de cât în condițiile determinate de lege.

După cum se vede din expunerea d-lui Mârzescu, codul muncei făgăduește să fie una din cele mai importante lucrări înfăptuite de actualul guvern, el fiind cea dintâi încercare de a concilia interesele capitalului și ale muncei cu interesele obștești.

In fața trecutului

— Cu prilejul expoziției colecțiunei G. Sion —

Duminecă s'a deschis în frumosul local al „Bibliotinic universitare" expoziția colecțiunii Sion. Sunt expuse lucrări cari înfățișează trecutul războiului al neamului.

Relicve, glorioase, stampe înfățișând clipe de luptă, de durere sau de glorie, arme strămoșești pe care le-au purtat brațe de viteji, albume cu imagini naive și stângare din vremuri de înălțare sau din vremuri tragice, figuri de eroi și de martiri ai neamului, de pretutindeni te înconjură vraja trecutului. Viziunile lui, zdrobind realitățile, ți se înfățișează vii, cu atâta putere și cu un relief atât de izbitor încât devin aproape palpabile.

Dintr'un părete se desprinde o stampă înfățișând cea din urmă noapte a lui Mihai Viteazul. Prezentul se șterge, realitățile înconjurătoare dispar . . . Cum din ceața topită de focul soarelui târșnesc lucrurile, tot astfel se înfiripează din noianul anilor trecuți figura vijeliosului Voivod. Toată povestea lui ți se desfășură în minte, limpede, amănunțită, cu un relief puternic, plină de viață și de mișcare. Un minunat film cinematografic.

Dincolo, chipurile hotărâte ale lui Horia și Cloșca îți evocă martiriul revoluționarilor dela 1784. Intr'o clipă ai în minte viziunea întreagă a acelor zile de desnădejde și de durere.

Hărțile și planurile bătăliilor purtate de domnii noștri devin deodată însăși locurile luptelor. Vezi oștile aruncându-se în vârtejul bătăliei, auzi zăngănitul paloșelor. Lupta este în fața ta, cu zbuciumul, cu zgomotul, cu năpraznicu-i vârtej.

Contactul cu realitatea îl pierzi. Gândul aleargă nebun, viziunile ți se perindă una după alta, cu o repeziciune uimitoare. Trăești în acelaș timp în epoce diferite, asiști în aceeași clipă la lupta dela Rovine și la războiul Plevnei, îl vezi pe Ștefan cel Mare și te înfiori în fața uciderii lui Horia . . . . O forță miraculoasă reînvie din întunerecul vremurilor toate faptele și toate chipurile trecutului. Și mintea le prinde pe toate. Un danț uriaș de icoane și de viziuni.

Înțelegi și simți în câteva clipe trecutul neamului. Il simți așa cum nici o carte nu te-a putut face să-l simți. Fiindcă trecutul trăește acum și trăești și tu odată cu el. Contactul s'a săvârșit.

Sufletul național, întărit prin aceasta cufundare în trecutul neamului, bate mai puternic în tine. Răspunzând la chemarea trecutului el își dovedește forța dealungul veacurilor. Este în acest contact cu trecutul național o pătrunzătoare emoțiune, o binefăcătoare și fecundă emoțiune.

Astăzi când năvala nevoilor și primejdiilor ne macină forțele, contactul cu trecutul înseamnă un minunat mijloc de împrospătare a energiilor naționale.

Duelul
Ghica -- Cantacuzino

Eri dimineața a avut loc duelul între generalul Cantacuzino și Grigoare Ghyca. Duelul este o consecință a polemicei Cantacuzino-Văitotanu. Dl Cantacuzino a fost rănit cu spada la picor.

Părțile s'au împăcat pe teren.

Italia și ocupațiunea Ruhrului

— O politică de duplicitate —

Cu ocazia conferinței dela Londra, Mussolini a declarat că nu ține seamă de opinia publică. Această declarație nu prea corespunde însă adevărului, căci deși dela venirea la putere a fascismului nu există totdeauna înțelegere între acțiunea guvernului și cea a opiniei publice italiene, totuși guvernul se unește incetul cu incetul sentimentului majorității italienilor, ostili ocupațiunei Ruhrului — după ce a încercat la început s'o conducă pe calea inversă.

Dealtfel aparențele pe care le manifestă Mussolini în politica externă sunt deosebite când sunt exprimate în Italia sau în streinătate. Duplicitatea politicei sale reiese din faptul următor: Reintorcându-se dela Londra unde memorandul său prezentat lui Poincare și lui Bonar Law n'a avut nici un succes, el l'a dat spre publicare presei, — extrăgând însă toată partea relativă la gajuri și măsurile eventuale de constrângere. Se vede prin aceasta că Mussolini exagera mult când afirma că îi e indiferentă părerea opiniei publice.

Fascismul și opinia publică

Grija principală a politicei externe a lui Mussolini, față de opinia publică italiană e de a demonstra că el e cel mai mare om de stat al Europei, că memorandul său dela Londra e un adevărat panaceu și că dacă acest memorandum ar fi fost adoptat Europa era salvată.

Astfel s'a putut vedea cum presa italiană a anunțat mai întâi după indicațiile lui Mussolini că ocuparea Ruhrului nu va avea loc, din cauza că el nu dă această autorizație, căutând să stabilească o înțelegere cordială între Franța și Germania fără intervenția Angliei.

Apoi că, intrarea Francezilor în Ruhr s'a făcut numai după ce s'au acordat Italiei însemnate concesii, inginerii italieni lucrând alături de cei francezi.

Câteva zile mai târziu același Mussolini desminte mediațiunea și proiectul de înțelegere, pentru a fi de acord cu opinia publică, tăcând cunoscut ambasadorului francez la Roma că e în desacord cu Franța, din cauza măsurilor luate de Francezi în Ruhr.

•

La sfârșitul lui Ianuarie, Mussolini intervine pe lângă guvernul englez pentru o mediațiune între Franța și Germania și propune guvernului Statelor Unite să întrunească o conferință internațională pentru regularea problemei reparațiunilor. Câteva zile după aceasta, Mussolini își schimbă din nou atitudinea.

Acum, jurnalele naționaliste italiene propun Franței, pentru a evacua Ruhrul, un pact de garanție în contra oricărei agresiuni germane, conceput după modelul pactului de garanție, oferit în 1919 lui Clemenceau de Wilson și Lloyd George.

Această nevoie de a parada în fața compatrioților săi n'are desigur nici o importanță din punct de vedere internațional.

Dar poate să aibă consecințe nefaste în Italia când prestigiul lui Mussolini ar scădea în ochii opiniei publice.

Intre Nitti și Sforza

Mussolini, împreună cu contele Sforza au fost singurii miniștri de externe italieni, cari dela armistițiu încoace n'au căutat să intrebuințeze desacordul anglo-francez, pentru a căuta să se apropie de Anglia, în detrimentul Franței.

Dar sferele politice franceze și în general presa franceză se înșeală, atunci când proclamă adeziunea Italiei la politica franceză a reparațiunilor.

Italia are interes ca Franța să fie plătită și în același timp cu Germania să-și reia importanța sa în Europa continentală.

Având nevoie și de una și de cealaltă, ea nu dorește însă nici o reîntoarcere ofensivă a germanismului, nici o hegemonie continentală franceză, — ambele fiind periculoase pentru libertatea de mișcare a Italiei.

Memorandul prezentat la Londra de Mussolini, ar fi putut fi semnat și de către Nitti, intrucât cere reducerea datoriei germane, înapoierea datoriilor interaliate și pactul de garanție.

•

Politica externă a lui Mussolin oscilează între principiile lui Sforza și ale lui Nitti.

Fascismul n'a adus nici o inovație în materie de politică internațională. El urmărește politica de răbdare și de reculegere a guvernelor precedente.

Mussolini, personal are o simpatie evidentă pentru politica națională și conservatoare a Franței; limbajul jurnalelor fasciste și naționaliste e caracteristic din acest punct de vedere.

El admiră și invidiază politica de forță a guvernului francez și disciplina națională, care-i ajută realizarea.

S'ar putea afirma chiar, că gustul imperialismului italian se redeșteaptă, căutând să se formuleze în termeni concreți, în fața acțiunei pe care o întreprind în Ruhr, armatele franceze.

Din fericire, opinia publică italiană e destul de puternică pentru a stăpâni aceste tendințe ale fasciștilor, cari denaturează acțiunea franceză, pentru a fi pe placul Germanilor, sprijinid-o însă atunci când vin în joc intereseie economice, pendinte de partea de contribuție a Italiei la extragerea cărbunelui din Ruhr.

Mişcarea culturală, teatrală, literară, artistică

Dacoromania

„Buletinul Muzeului Limbei Române"

— anul II. 1921—1922 —

Intr'o vreme când mai toată viaţa intelectuală stagnează, când locul cărţilor e luat de tiparul registrelor şi imprimatelor oficiale, publicistica mărginindu-se în afară de presa cotidiană la reviste, manuale didactice şi traduceri, apariţia „Dacoromâniei", Buletinul „Muzeului Limbei Române" pe anul 1921—1922, iese la iveală ca un interesant element de surprindere.

Chiar dela apariţia acestui buletin, acum un an, subordonată rolului cultural, atât de a strânge şi prelucra în mod ştiinţific materialul lexicografic al limbei române din toate timpurile şi din toate regiunile unde se vorbeşte româneşte cât şi de a deştepta un interes general pentru studiul şi cercetarea limbei române, învăţaţii ce s'au strâns în jurul Muzeului limbei române au dovedit că si-au închinat munca lor sârguincioasă şi unei meniri şi unei datorii.

*

Atât ca mărime cât şi ca cuprins, buletinul e ceà mai de seamă publicaţie a anului, în domeniul literilor româneşti.

Munca tăcută şi modestă a specialistului, cheltuită în căutarea originei şi evoluţiei slovei cât şi a folklorului românesc începe cu un studiu documentat, bazat pe explicări fiziologice asupra „Palatalizării labialelor" de W. Meyer-Lübke din Bonn.

Dl Sextil Pu cariu continuă să aducă noi contribuţiuni cu privire la principiile diriguitoare în dezvoltarea limbei, vorbind despre legile fonologice, care sunt adevărate realităţi linguistice, producând schimbări de rostire, la început indiviuuale, apoi devenind ca oricare din celelalte inovaţiuni de limbă, colective.

Un interesant studiu lexicografic îl dă Serghie Şuteu asupra Strigătelor animalelor. Partea folkloristică e reprezentată prin studiul amănunţit, sprijinit de o bogată bibliografie al lui Romul Vuia, asupra originei jocului de căluşeri, strâns legat de sărbătorile Rusaliilor şi odinioară răspândit în toate provinciile româneşti. Descrierea unui fragment din cel mai vechiu Molitvenic românesc, ni-l dă în cunoştinţe ce se adresează mai ales specialistului iubitor de slova veche, Nicolae Drăganu.

In „Cuvinte şi lucruri" George Giuglea se ocupă cu influenţa vechilor elemente germane în Orientul romanic. Explicarea cuvântului strungă e lămurită prin desenuri şi fotografii, care concretizează datele etnografice.

Cu Raporturile albano-române, având ca obiect principal legătura dintre limba albaneză şi dialectul aromân se ocupă Th. Capidan iar literatura populară e reprezentată prin cercetările lui V. Bogrea.

Aproape 200 de pagini închinate articolelor mărunte şi recenziilor fac ca Buletinul Muzeului să fie nu numai o operă de specialitate, ci şi una de interes public, fără ca seriozitatea materialului şi a metodei să sufere.

Filologii de la „Archiva" din Iaşi, cari denaturează trecutul, falsificând perspectiva actualităţii, vor remarca desigur conştiinciozitatea şi obiectivitatea cu care sunt privite lucrările linguistice.

O deosebită preciziune în afirmările critice, lămureşte şi ordonează producţia literară.

Revista periodicelor, datorită tânărului profesor N. Georgescu Tistu, cât şi Cronica necrologică răspund deasemeni unei necesităţi bine simţite pentru marele public.

E prima lucrare informativă de acest fel la noi, care dă indicaţii asupra tuturor izvoarelor de informaţii pentru ca cititorul să aibă deschis orizontul producţiei literare o poporului nostru, fiind în acelaşi timp şi o uşurare pentru cei ce se vor ocupa în viitor cu istoria noastră literară.

Remarcam deasemeni începerea lucrărilor pregătitoare pentru „Atlazul linguistic"; întâiul chestionar, tipărit în 15000 de exemplare tratând despre cal cu întrebări care cuprind terminologia relativă la el a fost trimis în toate regiunile locuite de Români.

Răsfoind raportul anual al Dacoromaniei cu care se sfârşeşte volumul, constatăm cu durere că acoperirea cheltuelilor pentru publicarea acestei interesante publicaţii s'au făcut cu mari sforţări.

Dorim ca dragostea şi spiritul de jertfă al instituţiunilor şi persoanelor particulare să fie pe viitor şi mai îndestulătoare, pentru a dovedi că în ţara noastră, dominâ pe lângă punctul de vedere practic, şi acel al idelor generoase.

Noi ne facem o plăcută datorie de a recomanda cu toată căldura publicaţia anuală a Muzeului limbei române din Cluj, tuturor acelora cari urmăresc şi preţuesc munca ştiinţifică.

Ea reprezintă o însemnată cucerire culturală în viaţa românească cât şi o operă de ştiinţă colectivă, la care colaborează cunoscuţi specialişti, chemaţi mai mult decât ori care alţii să scrie la ramura de cunoştinţe pe care o reprezintă.

— *Ay.* —

Un întemeietor de ştiinţă: Copernicus

— Patru sute cincizeci de ani dela naşterea lui —

Oraşelul Thora de curând ocupat de trupele poloneze, precum şi lumea intreagă sărbătoreşte pe fostul canonic din Traueburg, Copernicus, întemeietorul ştiinţei astronomice în înţelesul modern al cuvântului.

Intr'adevăr, Copernicus poate fi socotit ca întemeietor al acestei ştiinţi, căci până în momentul apariţiei operei sale: „De revoletionibus orbium coelaestium", în mintea omenească stăpânea credinţa că pământul e centrul universului împrejurul căruia se învârt toate celelalte corpuri cereşti.

Acesta era sistemul lui Ptolomeu, la timpul lui un sistem revoluţionar şi el căci a împrăştiat credinţele bazate şi izvorâte din mituri ale celor vechi. Adevărul — ceiace credeam noi că-i adevărul — a fost descoperit după cercetări şi studii de 30 de ani de Copernicus. Ca oricare descoperire monumentală, la început n'a fost luată în seamă, căci sistemul ptolomeic explica în mod satisfăcător mişcările corpurilor cereşti,

Dar din momentul când au început să se convingă oamenii că nu acele sunt mişcările reale, credinţa care a dăinuit o mie cinci sute de ani, a început să se clatine şi a ajuns să fie dărâmată de cartea lui Copernicus.

Noul adevăr, a fost dat în vileag numai după moartea creatorului lui. Cel ce l-a descoperit n'a păşit cu el în faţa lumei, evitând astfel soarta lui Galileu de mai târziu, silit să'şi retragă inovaţiile ştiinţifice sau a lui Giordano Bruno ars pe rug pentru credinţele lui „eretice".

De altfel Copernicus nici nu putea da în vileag descoperirea, lui mai înainte căci ultima constatare şi ultima cercetare a făcut-o pe când zăcea de boala care după puţină vreme l'a şi rapit. (24 Maiu 1543),

Ştiinţa lui Copernicus a fost amplificată de Kepler, Galilei şi Newton. Ultimul ne-a explicat orice mişcare din univers; de la mersul unei fărâmituri dintr'un meteor şi până la aceia a înfrozitorului Jupiter, greşind doar la planetă cea mai apropiată de soare, la Mercur, a cărui mişcare nu se făcea conform regulei generale newtoniene.

A fost nevoe pentru aceasta să vie Einstein care a explicat de curând această iregularitate prin teoria atât de mult discutată a relativităţii, teorie care este ultima ciselare făcută operei lui Copernicus.

Pentru Copernicus se slujesc acum liturghii şi parastase în patria sa, Polonia. Pe vremuri bisarica lupta cu îndârjire contra lui. Şi era şi natural. Biserica îşi are clădită închipuirea şi crezul despre lume pe principiile lui Ptolomeu. Descoperirea lui Copernicus chiar desbrăcată de haina ei ştiinţifică, înseamnă o revoluţie şi în cugetare. Biblia ne spune că pământul e centrul universului, şi că omul e coroana creaturi or. Crezându-l pe Copernicus admitem că pământul e o planetă ca ori care alta, dintre cele ce rotesc în jurul soarelui.

Atunci unde rămâne omul, coroană a creaturii? Comparându-l proporţiilor necunoscute ale universului vedem că el nu e altceva decât un bob de praf din Infinit.

Copernicus însă, prin faptul că ne-a arătat realitatea existenţei noastre, ne-a dat şi o învăţătură morală arătându-ne că încrederea în noi nu trebuie să fie prea mare căci suntem prea mici pentru aceasta. Copernic ne învaţă modestia, o însuşire a cărei lipsă se resimte atât de mult în aceste vremuri de sărbătorire a împlinirei a patru secole şi jumătate dela naşterea marelui dascăl şi învăţat al omenirei.

A. B.

FOIŢA ZIARULUI „INFRĂŢIREA"

Ernest Renan

— Cu prilejul centenarului —

Mâine 28 Februarie se va sărbători în Franţa centenerul naşterei marelui om, istoricul, filozoful, pozitivistul Ernest Renan. născut în 1823 la Treguier. La început seminarist, s'a înscris apoi la şcoala de limbi orientale şi la College de France. A fost trimis în misiuni importante în Italia şi în Siria. In 1860 a fost numit profesor de ebraică la France. Destituit în 1861, şi-a reluat catedra în 1870, A murit în 1892.

A scris: „L'avenir de la science", „Averroes et l'averroïsme", „Historie générale et systéme comparé des langues sémitique", „Etudez d'historie religieuse", „Essais de morale et de critique", „Les originea du Christianisme" cuprinzând: La vie de Jésus, Les Apotret, Saint Paul, L'antechrist, Les Evangiles, L'Eglise chrétienne, Mare Aureie şi un iude general. Histoire du peuple d'Israel. Questions contenporainet, Dialogues pnilisofiques, Mélanges d'histoire et de voyages, Drames philosophiques, Sonvenirs d'Enfance et de Jeunesse, Discurs et conferences. etc...

*

Prin mlădierea fermăcătoare a inteleginţei, prin imaginaţia, ironia şi spiritul său sinuos; prin stilul său plastic şi prin bogăţia minitoare a ideilor sale, Renau şi-a făcut loc printre cei mai de seamă gâneitori şi literatori ai omenirii.

Deşi principalele l.i Opere: Les Origines du Christianisme şi Histoire du peuple d' Israël au distrus radical spiritul voltairian, totuşi când la 24 Iunie 1863 a apărut „La Vie de Jésus" s'a deslănţuit asupra lui Renan o înspăimântătoare furtună de defăimări şi insulte, căci nu mai era vorba de anticlericalism contra căruia clerul învăţase cum să lupte, ci de o notă nouă, caracteristică lui Renan: religia ca frumuseţe în ordinea morală.

Primind o educaţie bisericească, i-a rămas un suflet bisericesc, de blândeţe şi de fineţe; când a pierdut credinţa, i-a rămas sinţul credinţei şi respectul credinţei.

A eşit dintre credincioşi fără supărare, fără mânie, cu inima pătrunsă şi parfumată pentru toată viaţa de virtutea întăritoare, mângâietoare şi îmobilatoare a credinţei.

Consacrându-se ştiinţei, a căutat să pătrundă tainele naturii şi să cunoască erudiţia filologică. Din afirmarea determinismului fenomenelor, principiu fundamental al ştiinţei, şi-a scos întreaga sa operă.

Creştinismul copilăriei lui i-a dat certitudinea, întărită în urmă de experienţa savantului, că morala nu are nimic comun cu ştiinţa, ci ţine de credinţă; că binele şi virtutea înseamnă ceva dacă alegerea a fost de bună voie.

Pentru cel care nu crede nu mai e nevoie să născocească mijloace ca să-i faci să creadă, ci să-i dai o lămurire raţională a fenomenului credinţei. A stabilit, deci, numai prin argumente ştiinţifice, istorice şi filologice, relativitatea şi umanitatea religiunilor.

Nu a distrus religiunea, dar a arătat că idealismul filozofic ne putând fi conceput de orice inteligenţă, idealismul religios se potriveşte cu spiritele cele mai umile. Deşi nici o religie nu este adevărată, dar deoarece religia mulţumeşte instinctul moral al umanităţii, toate religiile sunt adevărate.

Renan nu i-a făcut pe oameni nici credincioşi, nici duşmani ai credinţei, dar a căutat să facă conştienţi de frumuseţea morală a credinţei pe cei ce pot să creadă.

Dintre scrierile lui de filozofie generală, cea mai de seamă şi care e o lucrare ce va rămâne, este „Dialogues philosophiques". Nu putem vorbi de un sistem renanian, ci de o tendinţă de o manieră, de o metodă renaniană, de un spirit renanian. Adevărurile sunt îmbucătăţite, dar prezentate cu o artă suverană.

Ca literatură opera lui Renan e desăvârşită. Pictura peisagiului e aleasă, analiza sufletelor e pătrunzătoare.

Frazele sunt mădioase, legate şi sonore. Renan e un povestitor minunat, seducător. Mai ales, când vorbeşte de copilăria lui, de tovarăşii de joc, de studiile, de sora lui, de Bretania, nu-i nici un alt scriitor care să poată să fie măsurat cu el. Nimeni n'a spus mai bine ca Renan caracterul şi gustul visării şi al călătorilor, noblesa, timiditatea şi entuziasmul ascuns al poporului breton. Cetirea unei descrieri de Renan, îţi dă toată emoţia, după cum a uneia de Loti îţi dă întreagă viziune.

Stilul lui e ca şi spiritul lui.

Felul cum va fi celebrat centenarul în Franţa va însemna ideile de azi ale societăţii franceze. In aceasta privinţă unul din jurnalele mult răspândite în Anglia „Churich Times", organul Bisericii Anglicane protestante, scrie cu data de 12 Ianuarie: „Sărbătorirea centenarului va avea un curios aer de bătrâneţe, şi nu panegiricele Sorbonel vor restabili influenţa lui Renan".

Pentru spiritele liberate Renan nu-i aducătorul apoztaziei, nici al stăbirii sufletelor, ci al păcii conştiinţei, revelatorul fericirii în viaţă.

„Incet, dar totdeauna, omenireia realizează visurile înţelepţilor".

C. Ret.

Din noile legiuiri ale parlamentului

Codificarea muncei

La întrunirea ce a avut loc la ministerul sănătăţii, muncii şi ocrotirilor sociale în vederea elaborărei anteproiectelor de legislaţie muncitorească, Dl Gh. Ch. Marzescu a făcut o interesantă expunere asupra acestui ante-proect.

Vorbind de modul cum s'a întocmit codul muncei, Ministrul Muncei a demonstrat însemnătatea existenţei acestui cod prin care se realizează o sumă de deziderate muncitoreşti, dintre care e destul să amintim pe cel al minimului de salar şi al reglementărei şi ocrotirei muncei.

Ante-proectul dă deplină satisfacţie tuturor principiilor democratice, dezideratelor şi recomandărilor făcute în toate conferinţele internaţionale de la 1919 încoace.

Principiul convenţiunilor, adică a învoelilor de muncă şi participarea la beneficii e considerat ca o obligatorie măsură de prudenţă, pentru ca satisfăcând pe muncitor, în acelaşi timp să nu se atingă nimic din drepturile de conducere şi administraţie ale întreprinderilor Statului.

In privinţa conflictelor colective, ante-proectul prevede efective măsuri pentru apărarea libertăţei muncii, urmând ca arbitrajul obligator să-şi găsească sancţiunile convenite, în caz de neexecutare a deciziunilor lui.

Conform principiului consacrat, în toate conferinţele internaţionale de muncă de după război, se prevede obligativitatea muncei. Statul având drept de rechiziţie a întreprinderilor, în caz de refuz de execuţiune a procedurei obligatorii de arbitraj, prevăzută la capitolul conflictelor de muncă colectivă.

Desigur că partea cea mai însemnată a ante-proectului e cea referitoare la măsurile de ocrotire şi de organizare a muncii. Se vor consacra prin lege principiile universale admise pentru protecţia muncei minorilor şi femeilor, durata muncei, igiena şi siguranţa, repauzurile şi concediile.

Organizarea muncei prevede asociarea liberă, conform cu drepturile acordate prin Constituţie; iar personalitatea juridică emanând de la Stat, nu se poate căpăta decât în condiţiunile cerute de lege. Prin aceasta Statul e pus la adăpostul unor eventuale activităţi, ce ar dăuna bunele meravuri şi ordinea publică.

O deplină libertate e acordată breslelor şi corporaţiunilor, de a se organiza, conform cu tradiţiile ţărei.

Cine face gazetăria maghiară din Ardeal

Roboz I. arestat în Ungaria, după ce a evadat din Cluj

Cazul e cunoscut: fraţii Roboz, faimoşi în acest oraş, au organizat un concert în localitate şi când să plătească pe artiştii români, i au luat la bătae. S'a înscenat atunci, în Piaţa Unirii, un scandal fără pereche, o ruşine pentru întreaga presă maghiară. Scandalagii au fost arestaţi. duşi la siguranţă şi pe urmă, fiindcă erau să fie expulsaţi, au evadat.

Acum vine ştirea, că au fost arestaţi de către grănicerii unguri şi expediaţi la Budapesta.

Cazul nu e atât de neglijabil ca să nu-i dăm oarecare atenţie.

Pentrucă unul dintre ei a fost în timpul din urmă redactor la confratele „Ellenzék".

Să ne ocupăm aci de cariera aceasta: Trecutul mai îndepărtat nu îl ştim; i-am făcut cunoştinţă numai sub bolşevicii unguri. După căderea lor, ziaristul Roboz Imre a luat drumul străinătăţii. Intr'un rând a făcut la noi un ziar săptămânal comunist. Pe urmă unul similar la Viena. De acolo a trebuit să fugă, pentru furt, în valoare de 700 coroane austriace, de la o bătrână! A revenit la noi şi s'a ţinut de scandaluri de stradă. Pe urmă s'a împăcat cu cei ce l-au biciuit în public şi s'a împăcat şi cu conştiinţa sa de comunist şi-a intrat în redacţia şovinistă a lui „Ellenzék". Ipostaza cea nouă i-a plăcut mult, se vede, pentrucă, deşi evreu, a scos o revistă clericală, tot în serviciul şovinismului ungures de aici.

Cariera aventurieră i-se sfârşeşte aci. De-aci chestiunea devine de o importanţă fără seamăn. Pentrucă, dupăcum spune corespondentul din Budapesta al lui „Ujság", Roboz Imre a dus cu sine o mulţime de ziare, cu care vrea să dovedească la Budapesta, că în gazetăria maghiară din Ardeal a făcut o muncă „patriotică".

Altă dovadă pentru acţiunea subversivă a lui „Ellenzék" nu ne mai trebue. Dacă articolele scrise în acest ziar de către Roboz sau ori cari alţii, sunt suficiente pentruca Ungaria să ierte din cauza lor şi pe bolşevicii escroci ca Roboz, orice altă dovadă e neînsemnată faţă de aceasta.

Firesţe, în urma acestora „Ellenzék" avea dreptate să declare, că nu stă de voroă cu noi „ţiganii". Ziarul care a stat de vorbă cu escroci internaţionali, ca Roboz şi care e prezintat la Budapesta ca cea mai patriotică armă ungurească, nu poate să stea de vorbă cu noi.

Discuţia constituţiei. Libertatea Presei

Comisiunea delegaţilor parlamentului a continuat discuţia constituţiei. Relativ la libertatea presei dl Ioanitescu şi dl Leonte Moldoveanu au cerut trimiterea delictelor înaintea curţii cu juraţi. Dl Ionel Brătianu s'a opus cerând menţinerea articolului anteproiectului fără modificare. Dupa lungi discuţii a fost admis textul propus de ministrul Florescu anume indemnurile directe la asasinat şi rebeliune sunt trimise în judecata tribunalelor ordinare daca nu sunt urmate de execuţie. Tot acest procedeu se va urma şi cu cei vinovaţi de calomnie.

Bisericile catolice din Ardeal întreţin iredentismul maghiar

Coroana Sfântului Ştefan şi emblema statului maghiar în biserica din Cluj. Cultul sfinţilor unguri introdus în mod clandestin în serviciul religios. Sfânta Maria este pusă la contribuţie. Sărbătorirea sfântului Ştefan. Acţiunea episcopatului catolic. Cine este directorul institutului „Marianum".

Se impune un control riguros

Trebue să spunem din capul locului, că dacă iredentismul maghiar înfloreşte în Ardeal, o parte din vină se datoreşte şi extremei noastre toleranţe. Se petrec sub ochii noştri fapte, care pot uimi pe orice strein desinteresat, fapte care demonstrează odată mai mult, libertatea de care se bucura, în mod exagerat, minorităţile la noi.

Dacă pe alte căi, iredentismul maghiar, a fost descoperit, în schimb institutele ungureşti din Ardeal sunt ferite de orice control şi lăsate în voia lor, să propage şi să întreţie agitaţii a căror gravitate, a scăpat până acum autorităţilor noastre.

Intre acestea bisericile catolice ocupă locul de frunte, iar Clujul este, se înţelege, la înălţime. După cinci ani de stăpânire românească biserica catolică din localitate, ne oferă acelaş spectacol, ca pe timpul dominaţiunei maghiare.

Pe geamul principal care reprezintă pe arhanghelul Mihail, deasupra capului sfântului, se află coroana sfântului Stefan Unguresc şi emblema statului maghiar. Iar în cursul serviciului religios, la toate bisericele catolice din Cluj, se introduce în mod clandestin cultul sfinţilor unguri din era arpadiană, sfinţii Stefan, Ladislau, Emerik, etc. In serviciile divine de seară, în cântările prin care se preamăreşte fecioara Maria, aceasta este denumită patroana regatului unguresc. Toate bisericele catolice sărbătoresc la 20 August pe sfântul Stefan, sărbătorire care este o demonstraţie politică, şi o sfidare la adresa ţărei, pentrucă în mod public se cultivă şi se întreţine în sufletul credincioşilor Unguri, sentimente iredente maghiare, alimentându-le ura împotrivă statului românesc.

Toate aceste fapte, bisericele catolice din Ardeal, le comit trecând chiar peste regulamentele bisericei catolice romane, care prevede modul cum trebue exercitat ritul latin catolic. Breviarul Roman opreşte în mod categoric, toate manifestaţiunile de ordin sentimental naţional, în afară de teritorul statului unguresc. Biserica catolică din Polonia are privilegiul recunoscut, de a denumi în serviciul religios, pe fecioara Maria, patronă a republicei Polone. In afară însă de teritorul polon, nici o biserică nu are dreptul să întreţie acest cult, cult pentru statul polon sau alt stat.

De toate aceste fapte pe care le'am arătat mai sus, poartă vina episcopatul catolic de la Alba Iulia, care deşi a depus jurământul de fidelitate către statul român, n'a ţinut totuşi să corespundă îndatoririlor, care-i incumbă în noua situaţie, ci, dinpotrivă întreţine pe faţă cea mai vie acţiune şovinistă maghiară.

La această acţiune protopopul romano-catolic, dr. Hircheler, este unul din cei mai zeloşi colaboratori.

Sovinist încarnat, dr. Hircheler, deşi ştie franţuzeşte şi italieneşte, nici până astăzi nu a învăţat o boabă românește, din spiritul de ură pe care îl are pentru statul român.

Dar acţiunea şovinistă a acestui prelat ungur, nu se mărgineşte numai pe aeest tărâm religios. Dr. Hircheler este şi directorul institutului „Marianum" din Cluj. Cu sentimentele sale, se înţelege dela sine, ce activitate poate să desvolte protopopul ungur, la institutul pe care îl conduce, şi în ce spirit creşte generaţiile care-i trec prin mână.

Un fapt caracteristic, care, trebue s-o spunem, este uimitor cum a putut scăpa autorităţilor noastre, e că, uniformele şcolăriţelor educate de protopopul şovinist, sunt ungureşti. Şepcile sunt de pe vremea erei ungureşti u lui Stefan Bocskay.

Acest fapt este fără îndoiala o sfidare, pornită din sentimentele de ură ale conducătorului acestui institut, faţă de tot ce este românesc.

Protopopul Hircheler din Cluj este al doilea exemplar al fostului episcop Glattfelder dela Timişoara, care din fericire însă, nu va mai putea sa continue acţiunea sa nefastă pentru interesele şi siguranţa statului român. Semnalăm autorităţilor în drept pe prelatul şovinist din Cluj şi directorul institutului „Marianum" şi cerem să se ia cât mai în grabă măsurile necesare. Faptele arătate mai sus, indică în bună parte şi vina autorităţilor noastre, care sunt datoare să exercite un control riguros, faţă de toate acţiunile de natura aceasta, care primejduesc interesele neamului şi pun în pericol siguranţa statului nostru.

Dac.

Rezultatul unei politici

— Dezagregarea partidului naţional —

In numărul nostru de eri am publicat ştirea trimisă de corespondentul nostru despre scandalul şi sciziunea, care a urmat în organizaţia din Banat a partidului naţional.

Faptul este foarte firesc şi nu trebuie socotit decât ca o consecinţă inevitabilă a politicii, pe care conducerea partidului naţional a înţeles s'o adopte din clipa când a intrat în viaţa politică a României.

Acţiunea politică desfăşurată de partidul naţional dela unire încoace a fost o continuă sabotare a operei de consolidare şi de organizare naţională. Regionalismul şi îndemnul la anarchie au fost armele politice cu cari partidul naţional a înţeles să se împotrivească oricărei sforţări care urmărea să realizeze o muncă fecundă pentru aşezarea statului pe temelii trainice.

Dar evident, această politică a îndepărtat simpatiile opiniei publice de acţiunea politică a partidului naţional şi a sfârşit prin a-i slăbi coheziunea.

După ruptura grupului Goga, care trecu la partidul poporului, o mulţime de fruntaşi ai partidului naţional trecură în alte partide. Şi în vreme ce vechile cadre se destrămau, nici o energie nouă nu venea să primenească forţele partidului.

Dezagregarea nu se vădise încă. Forţele ei, însă lucrau nebănuite.

Conflictul urmat de destrămarea organizaţiei partidului naţional din Banat este preludiul dezagregării.

Suntem pozitiv informaţi, că celiace s'a petrecut la Timişoara se va repeta şi în alte oraşe din Ardeal. Demisiunile individuale din partid devin din ce în mai numeroase.

Procesul de dezagregare se îndeplineşte cure peziciune. Rezultatele politicii, pe care a făcut-o sunt dezastruase pentru partidul naţional. Noi le-am prevăzut.

◆INFORMAŢII◆

Comisia din expropriere din Satu-Mare, a expropriat din moşia oraşului 4663 de jug. c. care urmează să fie împărţite agricultorilor.

▪

Reuniunea de lectură română din Timişoara îşi va serba la 1 Martie a. c., jubileul de 50 de ani.

Inainte de masă, la ora zece, se va oficia, cu această ocazie, un serviciu divin în biserica ortodoxă din Fabrică iar la ora 11 se va ţinea o şedinţă festivă în sala primăriei. La ora 9 seara va avea loc o masă comună în restaurantul hoteului Ferdinand.

•

S'a pierdut în plic galben trei cekuri No. 33, 34 şi 6614, care nu au pentru oricine nici o valoare. Găsitorul este rugat a le aduce la Banca Generală a Ţării Românesti Cluj, Piaţa Unirii 11 primeşte recompensă.

•

HOTEL „TRICOLOR“ (han popular) în Cluj, str. Cipariu 5 (piaţa lemnelor de foc) casă mare, curte, grădină, se predă urgent unui nou chiriaş, cu preferinţă român. Informaţii str. Iorga 6. I.

•

Moldovan croitor de dame.

Piaţa Unirii 10.

2571

•

S'a format în Satu-Mare „Sfatul negustorilor“, socletate pentru apărarea intereselor comercianţilor şi industriaşilor, recunoscută de Parlament ca persoană morală şi juridică.

•

La Banca Agrară din Cluj Con-Consilul de administraţie a ţinut şedinţe în zilele dela 21—23 cur nt. In aceste şedinţe, în afară de o serie întreagă de lucrări curente s'a primit şi proectul de bilanţ pentru gestiunea încheiata a anului 1922. In urma acesteia, cei doi directori dd. Dominic Baţiu şi Vasile C. Osvadă, cari au mai ramas până la stabilirea acestui bilanţ, au demisionat în vederea lucrărilor de reorganizare ale băncii.

•

Predilecţia copiilor este Jecomalt olei de ficat de peşte fără gust.

2542—5

•

La apelul făcut de revizorul şcolar al jud. Satu-Mare, în vederea companiei pentru cladirea localurilor de şcoale, societatea „Nasic“ din Satu-Mare a donat suma de 5000 lei.

•

Copiii şi adulţii guşaţi întrebuinţează uleiul de ficat de ştiucă Jecomalţ.

2542—8

•

CHAMPAGNE chelner! încă n'ai sosit? cu champagnia Fabricei Szilágyi — „FAVORIT“.

2332

Aduc pe această cale cele mai sincere mulţumiri tuturor rudeniilor, prietinilor şi cunoscuţilor, cari din prilegiul morţii iubitului meu soţ Dr. Ioan Totoian, a binevoit ami aduce cuvinte de mângăiere şi liniştire sufletească.

Zoe dr. Totoian.

•

Duminecă noaptea s'a sinucis la iocuinţa sa din C. Victoria No 38, teologul reformat Szegedi Gheorghe originar din Odorheiul Secuesc. Numitul şi-a cauzat moartea cu două focuri de revolver pe cari şi le-a tras în regiunea inimei. Motivul care l'a determinat la săvârşirea acestui act desperat a fost nişte încurcături băneşti şi alte cauze ordin sentimental,

•

Apă pentru scaldă şi spălat amestecată cu Mack Kaiser Borax devine moale. Se capătă în tot locul. 2475-3

•

Dr. Lăzărescu, şef-medic al Casei Cercuale, Specialist în boale interne şi Venerice Consultă între orele 3—5 şi 7—8 p. m. Str. Iuliu Maniu 40. 439

•

A apărut şi se află de vânzare la librăria „Cartea Românească“ din localitate interesanta lucrare:

„Iaşii de odinioară“

de

Rudolf Suţu

directorul ziarului „Evenimentul“ şi Preşedintele Sindicatului ziariştilor din Moldova.

•

In urma ultimei emisiuni, circulaţia monetară a Ungariei a atins cifra de 73 milioane.

•

Ministerul a încuviinţat cererea fabricanţilor de zahăr din Ardeal pentru importarea de zahăr brut, pe care să'l rafineze aici, din Iugoslavia şi Cehoslovavia. Permisiunea s'a dat cu condiţia, ca preţul acestui zahăr să nu întreacă preţul din ţară.

•

Ieri după amiază au sosit la Orade dnii general Tr. Moşoiu, ministrul comunicaţiilor şi Anghelescu, ministrul instrucţiunii publice.

La gară au fost primiţi de un public numeros, în frunte cu primarul oraşului şi delegaţiile profesorilor, învăţătorilor şi autorităţilor.

Aseară a avut loc la primărie o recepţie oficială.

Dnii miniştri au vizitat apoi oraşul iar seara li s'a dat un mare banchet, la care au luat parte peste patru sute de persoane, unde dl ministru Dr. Anghelescu a ţinut un important discurs.

Astăzi se ţine la Aleşd o mare adunare, la care iau parte dni min. Moşoiu, Mrejerin şi Slăniceanu deputaţi.

Conferinţa Uniunei interparlamentare din Paris a numit o comisiune pentru studierea chestiunei minorităţor. In afară de un membru elveţian şi unul suedez, ca reprezentanţi ai naţiunilor majoritare, fac parte din această comisie şi doi universitari: parlamentarul Medinger, preşedintele partidului german din Cehoslovacia şi baronul Iosika Samu, preşedintele partidului maghiar din România.

Despre intenţiile acestei uniuni interparlamentare am mai vorbit şi altădată, arătând că obiectivul ei sunt numai ungurii şi germanii. Alegerea celor doi membrii minoritari e cea mai bună dovadă. In schimb cum vedem, au fost aleşi doi maoritari, din două state neinteresate.

E cât se poate de clară toată machinaţiunea.

•

Poliţia a arestat pe individul Hechler Iános, originar din Budapesta, care la o beţie în crâşma Crucea Roşie din Calea Moţilor a declarat, că e agent bud a pestan.

•

Suntem informaţi că dl Vasile Popa a fost invitat de către dl Iacobovici, rectorul universiăţii, să supue cât mai curând autorităţilor universitare condiţiile în care înţelege să facă studenţimei donaţia de un milion lei.

•

Mack Kaiser Borax este indispensabil pentru ori care gospodărie. Se capătă în tot locul. 2475-4.

Dela reuniunea „Sf. Maria“ a femeilor române gr.-cat. din Cluj

Comitetul reuniunii femeilor române gr.-catolice din Cluj, în şedinţa ţinută în 26 Februarie c. sub presidenţia Dnei Livia Dr. Boilă, a ales de vicepresidentă pe Dna Veturia Dr. Pop, soţia primarului oraşului. S'a hotărât aranjarea unui concert-matineu în beneficiul reuniunii. cu binevoitorul concurs al Dnei Lya Pop. Programul amănunţit al acestui concert-matineu se va anunţa la timp. S'a ales apoi un sub-comitet de trei doamne, care în timpul cel mai scurt să se îngrijească de procurarea unor noui ornate liturgice pe seama bisericei parochiale şi în urmă a hotărât să se reînfiinţeze corul bisericesc al reuniunii.

◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆

PRETUTINDENI IN ARDEAL

SE CITEŞTE ZIARUL

INFRAŢIREA

◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆

Ce-i cu donaţiunea de 1,000.000 pentru studenţimea clujană

Un aranjament ingenios. Primăria cedează. Instituirea unei comisii. Preşedintele centrului studenţesc se demite. Părerea rectorului Universităţei. Donatorul stăruе

După frumosul gest al d-lui Vasiliu-Bolnavu dela Ploeşti, care din averea sa a donat 12 milioane, pentru studenţi, publicul a fost informat că şi la Cluj studenţimea s'a bucurat de un act de aceaşi măreţie, prin donaţiunea de un milion ce le-a făcut-o dl Popa.

In ce ne priveşte acest de al doilea act ne-a bucurat încredinţaţi fiind că gestul iniţial al d-lui Vasiliu-Bolnavu a găsit un ecou larg în sufletele tuturor acelor, cari au putinţa să sprijine tinerimea dornică de învăţătură, care se luptă atât de greu cu nevoile şi sărăcia.

•

Dar ne-am înşelat. Dl Popa a cărui fămă s'a întins repede prin gestul, donaţiunei anunţate, pe care nimeni n'a putut-o pune nici un moment la îndoială, a găsit un plan ingenios prin care să se poate despăgubi de milionul dat.

Dl Popă, după cum declară acum pretutindeni, este un filantrop original, care înţelege binefacerile în felul său.

Donatorul dela Cluj zice că înţelege să facă darul de un milion studenţimei de aici, investind acest milion într'o afacere. Şi tot d-sa a găsit şi afacerea.

Dl. Popa a intrat în tratative cu Primăria locală pentru a-i ceda gratuit terenul din spatele Teatrului Naţional, unde cu milionul destinat studenţimei va clădi un pavilion de scânduri. Intr'o parte a acestui pavilion, d. Popa va deschide un restaurant, iar o altă parte a acestui pavilion va servi ca magazin de desfacere a fabricei d-sale de filatură pe care o are la Lugoş. La restaurant se vor bucura de masa gratuită 40 de studenţi lipsiţi de mijloace, iar alţii a căror situaţie materială va fi stabilită de autoritatea universitară, se vor bucura de reduceri de preţ. Beneficiile anuale ale acestei afaceri vor reveni studenţimei.

Afacerea va fi condusă de „donator“ cât va fi în viaţa, iar controlul îl va face un comitet... onorific. Primăria va avea şi ea un avantaj din această afacere, căci la incetarea din viaţa a d-lui Papa, intreaga intreprindere, locul şi pavilonul vor rămânea comunei.

•

Şi se vede că propunerea donatorului nostru original a surâs mult edililor noştrii, căci aceştia s'au grăbit să accepte şi să cedeze d-lui Popa terenul cerut. In chestiunea care priveşte pe studenţi, s'a instituit o comisiune care să discute lucrurile mai pe larg împreună cu d. Popa. Din comisiune fac parte rectorul universităţei d. prof. dr. Iacobivici şi d. Alexa. Preşedintele centrului Studenţesc.

Discuţiunile au urmat mai multe zile. Intre timp preşedintele cercului studenţesc s'a demis, neînţelegând să-şi asume răspunderea unei asemenea afaceri.

In ce priveşte pe d-l prof. dr. Iacobovici, ne luăm permisiune să spunem aici că ştim, că d-sa şi-o exprimat neîncrederea faţă de anumite persoane, asupra modului cum înţelege d-l Popa, să facă acte de filantropie, pe seama studenţimei.

Lucrurile au rămas astfel în suspensie până eri, când d. Popa s'a reintors la Cluj. Donatorul se arată foarte susprins, de faptul, că s'a pus la îndoială afacerea propusă de d-sa şi stăruе să fie cât mai repede înţeles.

•

Ne rezumăm astăzi la faptele pe care le-am expus mai sus, reservându-ne dreptul de a reveni, pentru a ne spune şi părerea noastră în această chestiune de filantropie, pentru a vedea dacă nu este în adevăr cazul, să se deschidă un concurs, la care credem, că vor fi atraşi cât mai mulţi filantropi.

Descoperirea unui comunist la Cluj

Propaganda pe care o desfăşura printre muncitori.

Legăturile sale cu comuniştii din Viena, Cehoslovacia şi Moscova. Ce urmărea.

Zilele trecute serviciul nostru de siguranţă, a descoperit şi arestat, pe un comunist care întreţinea o propagandă vie printre muncitorii noştri. El se numeşte Arpad Betzchi, de naţionalitate evreu, fost student în drept. De un an se ocupă cu propaganda comunistă la noi, în legătură cu centrul comunist din Viena şi cu redactorul ziarului comunist „Omul spânzurat“ care apare la Viena în limba maghiară. Numitul fusese înaintat Consiliului de Războiu, iar acesta declinându-şi competinţa, l'a deferit instanţelor judecătoreşti civile. Instrucţia se face de către parchetul Tribunalului Cluj. S'a putut stabili până în prezent că numitul, în afară de legăturile cu centrul comunist dela Viena, unde trimetea chiar fonduri pentru întreţinerea ziarului „Omul spânzurat“, avea legături şi cu comuniştii din Cehoslovacia, care la rândul lor sunt în legătură cu Moscova.

S'a mai putut stabili că Arpad Betzchi, avea însărcinarea din partea centrului comunist din Viena, să creeze un centru puternic comunist la Cluj, care este socotit ca cel mai accesibil pentru acest lucru. Betzchi întrase în activitate de un an, desfăşurând o vie propagandă, mai ales în sânul tinerimei muncitoreşti. In ultimul timp, a distribuit printre muncitori o serie de publicaţiuni comuniste şi apeluri, a se concentra cu toţii pentru lupta comunistă. La instrucţie Betzchi neagă totul, declarând că este numai teoritician comunist.

Mărturisirile contra lui sunt însă zdrobitoare. Instrucţia continuă.

ULTIME INFORMAȚII

(PRIN FIR SPECIAL DELA CORESP. NOSTRU DIN BUCUREȘTI)

ORA 2 P. M.

INTERNE

Conflictul studențesc din București

Spre aplanare. Redeschiderea cursurilor. — Apelul uniunii Evreilor către comunități

Dintre profesorii recomandați de alegerile dela universitatea din București pentru rectorat va fi numit probabil dl Pangrati care a întrunit cele mai multe voturi.

Dsa a declarat ziarului „Adevărul" că excesele petrecute sunt în mod absolut regretabile singura menire a studențimei fiind studiul. Decanul facultații de medicină, dl Minovici, a declarat că cursurile pot fi considerate ca și dechise. Peste câteva zile încep carsurile, se deschid laboratoriile, clinicile și bibliotecile. Este trist că lumea întreagă știe că universitățile românești au fost închise din cauza agitațiiior studențești, a spus dl Minovic.

*

Senatul universitar a decis să deschidă timp de o săptămână bibliotecile și căminurile. In acest timp dacă nu se va produce nici o agitație cursurile vor reîncepe.

*

In legătură cu aceasta Uniunea evreilor a trimis un apel tuturor comunităților pentru a preda institutelor de anatomie cadavrele nereclamate.

*

Ce s'a discutat în marele consiliu universitar

Impiedecarea unui examen

Rectoratul universității a trimis ziarelor din București procesul verbal al ședinței marelui consiliu universitar care precizează că turburările s'au ivit mai întâi la Cluj și dovedește amestecul strain, daunator țării. Desaproabă manifestația ostilă facută d-lui Iorga, arată apoi suferințele studențești cerând guvernului mijloace de remediere. Exprimă dorința deschiderei universității pentru toți studenții cetățeni români și infierează numerus clausus-ul.

In urma acestui avis rectoratul a decis redeschiderea laboratoriilor clinicilor și căminurilor pe ziua de 5 Martie. Cursurile se vor deschide ulterior.

Eri la facultatea de drept din Bucure ti a avut loc examenul de economie politică. Cîțiva studenți au împiedecat acest examen cerând indepărtarea candidaților evrei. Aceștia, doi la număr s'au oferit singuri să părăsească sala. Profesorul Bazilescu nevoind să admita această examenul a fost impiedecat.

Desființarea oficiilor de închiriere din Capitală.

Primăra din București a cerut ministerului desființarea oficiilor de închiriere.

*

Tifosul exantematic din Capitală decrește. Mai sunt 59 bolnavi.

Procesul complotiștilor unguri

Sentința

Eri au urmat desbaterile procesului complotiștitor unguri. Comisarul regal Cristea a început rechizitorul făcând o largă expunere asupra fiecărui acuzat. A arătat că aceștia fac parte din societățile iredentiste „Ébredö Magyarok" și „Move" (societate pentru apărarea intregității Ungariei). Comisarul a terminat arătând că legile noastre sunt prea indulgente pentru pedepsirea unor astfel de fapte. Apărarea arată că acuzații au recunoscut faptele deci cer circumstanțe atenuante.

Consiliul se retrage spre deliberare.

La redechiderea ședinței se anunță sentința. Belmont, Turoczy și Palagyi au fost condamnați la câte 10 ani închișoare. Lengyel a fost condamnat la 1 an închișoare iar Kerestely a fost achitat.

Ulterior ni se anunță că acuzații în contumacie au fost condamnați la zece ani închisoare.

*

Până la ora închiderii ziaruiul, rezultatul alegerii dela Ighiu nu ni s'a putut comunica în mod oficial.

Totuși pe cale particulară, am putut afla, că la 6 secții de votare, candidatul partidului liberal, dl Meteș a obținut 2000 voturi, pe când candidatul partidului național dl Silviu Dragomir a obținut aproximativ 1200 voturi.

Mai sunt două secții de votare, asupra căroran'am putut primi nici o știre.

Rezultatul definitiv se va cunoaște de abia la noapte.

CITIȚI „INFRAȚIREA"

!!

Sezonul de larnă fiind înaiotat se vând cu prețuri mult reduse toate mărfurile la magasinu „MISSIR"

Memorandului II (Unio-n.)

Marocain de lână I-a
Marocain Velours
Gabardine Velours
Corigan Crépe
Velours Broché
Poupelin de lână

◆

Mătăsuri toate colorile noutăți ultimele creațiunii

◆

Chifoane și Pânzături duble late 180-200-240 ctm.

◆

Zefiruri pentru Cămăși țesăturile cele mai noi.

2579

◆

Stofe ENGLEZE pentru Bărbați, ultimele noutăți.

◆

A sosit un mare transport de Incălțăminte formele cele mai noi pentru Doamne, Domni și Copii

!!

Scrisori din Italia

B. Mussolini la Senat

Declarațiile primului ministru cu ocazia ratificării tratatelor de Rapallo și Santa Margerita. Politica generală europeană

„...Dacă popoarele vor continua și mai departe cu serii'e de conferințe vor avea tot dreptul să-și crească scepticismul. In ce privește chestiunea datorillor și reparațiunilor, apelul senatorului american Borrah nu are importanță excesivă. Cu toate acestea am adunat informațiuni și m'am convins că nu e cu minte și nu e de lipsă să ne precipităm și să-i primim invitările fantastice. E bine să știe toți, că în momentul de față singură Italia face politică de pace.

Cuget că criza internațională a ajuns la un punct culminant. Se cearcă să se știe dacă mai există sau va mai exista înțelegerea. Nu cred să exagerez spunând ceeace se înfățișează înaintea ochilor celor ce citesc ziarele. Nu există o singură problemă, un singur fapt, în fața căruia Antanta să fie unită. Nu se pot improviza gesturi, cu atât mai puțin originalitatea. Toate diplomațiile sunt circumspecte și nici Italia nu poate face altcum. Fiind vorba de interesele națiunei trebue să fim foarte înceți cu improvisările și trebuie să ținem seamă, că afară de voința noastră e și voința altora.

Dacă noi am avea bazinuri carbonifere, de-am fi primit coloniile germane, de-am avea rezerve de aur, am putea face pentru Germania o politică generoasă. Dar nu ne putem permite acest lux, când trebue să cheltuim și să lucrăm mult, ca să putem trăi. Veți înțelege deci pentruce Italia nu poate absenta în afacerea dela Ruhr.

Părerea mea e, că totdeauna e bine să fim pururea prezenți. Politica poate să aducă totdeauna situații neprevăzute. Franța se putea înțelege cu Germania în chestiunea Ruhr și atunci am fi fost foarte vinovați dacă eram absenți.

Cât privește acordurile dela Santa Margherite, înțeleg durerea tuturora. Dar sentimentul nu ne poate fi motivul dominant al politicei externe. Trebue să avem curajul să spunem că Italia nu poate fi bătută cu cuie în Marea Adriatică. Mai sunt și alte mări ...Aceste acorduri nu înseamnă moartea Zarei și Dalmatiei. Prin ele am salvat limba italiană. Și-mi pare că Gioberti a zis, că unde e limba, acolo e națiunea.

BURSA

—26 FEBRUARIE 1923—

BUCUREȘTI

	VALUTE		DEVISE
Mărci	120—5	Paris	1286
Leva	120—2	Londra	1008
Lire otom.	125—30	New - York	217
„ sterline	1000—5	Bruxelles	—
Franci franc.	1270—80	Roma	1024
„ elveț.	40—40½	Zürich	40
Lire italiene	950—1000	Praga	625
Drachme	230—40	Viena	30
Dinari	190—200	Berlin	94
Dolari	214—5	Budapesta	8
Napoleoni	770—80	— — — —	—
Cor. austr.	30—31	— — — —	—
„ magh.	6¾—7	— — — —	—
Socol	6—610	— — — —	—
Mărci pol.	65—70	— — — —	—

ZURICH

Berlin	235
Amsterdam.	—
New - York	532½
Londra	2505
Paris	3215
Milano	2555
Praga	1575
Budapesta	18
Agram	512½
București	—
Varșovia	105
Viena	—74¾
Viena stamp.	—75
— — — —	—
— — — —	—
— — — —	—

PRAGA

	DEVISE
Amsterdam.	—
Belgrad	—
Berlin	15⅛
București	—
Sofia	—
Zürich	646
Milano	165½
Paris	208
Londra	16⅛
New - York	3430
Belgrad	33½
București	—
Viena	492½
Varșovia	7¼
Budapesta	11575

VIENA

	DEVISE
Praga	2105
Belgrad	685
Budapesta	—
Varșovia	145
Milano	3415
București	345
Londra	334800
New - York	71175
Paris	4325
Zurich	13370
Berlin	320
Amsterdam.	—
— — — —	—
— — — —	—
— — — —	—

BERLIN

Amsterdam	—
Bruxelles	—
Roma	1090
Londra	107000
New - York	22750
Paris	1380
Zürich	4275
Madrid	—
Viena	—
Praga	660
Budapesta	—
București	—
— — — —	—
— — — —	—
— — — —	—

1 franc = 7 Lei 1267-2

la Librăria Lepage Cluj

pentru ediții MASSON Paris, la celelalte edituri de literatură și de știință franceze.

Cel mai mare favor de schimb.

Cereți catalog. ◆ Cereți catalog.

Mașini de scris. ◆ Automobile

de cele mai bune fabricate furnizează din deposit

Sigismund Mandula Cluj,

Calea Regele Ferdinand 110. 2586

Ştiri economice

Urcarea preţului cărbunilor germani. Preţul cărbunilor germani a fost din nou urcat, constând cărbunii din Valea Ruhr 36.662, Silezia Inferioară 29.804, Germania centrală 9166, cărbuni renani brikett 22.828, săseşti 34.242 mărci per tonă.

Berlin: Grâu 67000 68000, săcara 58000—60000, ovăs 48000—49500, faina de grâu 185000—210000, faină de săcară 16000—16500 M.

Hamburg: Grâu 68000—70000, săcara 60000—62000, ovăs 49000—51000 M.

Lipsca: Grâu 64000-68000, săcara 59000—62000, ovăs 47000—51000 M.

München: Grâu 63000—69000, ovăs 36000—44000, săcara 52000—59000 M.

*

Taxele de transport ale vagoanelor goale străine. CFR. a luat dispoziţii să se încasseze după vagoanele străine, cari se aduc pentru a fi îmbarcate, câte 100 lei zilnic, dela frontieră până la gara de destinaţie. Prin urmare CFR. socotesc zilnic o taxă specială pentru vagoanele aduse în ţară lipsa vagoanelor suficiente de ale CFR. Aceste taxe însă nu se încasează pentru vagoanele AV. Hungaria, cari se aduc pentru exportarea lemnelor, conform convenţiei şi prin urmare gările, cari încasează această taxă şi după vagoanele, cari sunt la dispoziţiile, pentru că taxele sunt a nu se incasa nici pentru vagoanele ÁV. Hungaria, destinate pentru export.

*

Situaţia mondială a pieţei cerealelor. In America în primul rând în Statile Unite au început să se convingă, că Europa are nevoe de cereale până la noua recoltă, dovedindu-se aceasta şi prin faptul, că preţurile cerealelor se urcă mereu, chiar şi din cauza evenimentelor din Germania. Din India însă ne vin ştiri, că acolo speră foarte frumoasă recoltă, iar în Australia de asemenea. Din Statele Unite, se poate exporta, după datele statistice primite, cam 120 buchels grâu. In Argentinia însă se tem, că evenimentele europene vor avea influenţa defavorabilă exportului argentinian. In săptămâna trecută s'au căutat cerealele intensiv în Ungaria şi Austria şi chiar şi în Austria şi chiar şi în ţările succesoare. Preţurile însă s'a urcat destul de intensiv.

—

A apărut No. 2 anul II al cunoscutei publicaţii „Revista Morarilor" cu un bogat material documentar şi în formativ asupra mişcării economice, ilustriale şi comerciale din ţară şi străinătate.

CURIERUL SPECTACOLELOR

Cinema Apollo

Marţi:
„Contesa Julia Chura". O zguduitoare dramă orientală.
Miercuri Joi:
„Bordelul fericiri". O drăgălaşă dramă socială.
Vineri, Sâmbătă:
„Dama cu smaragdul". O frumoasă dramă socială.
Duminecă:
„Insula secretelor".

Cinema Universităţii

Marti:
„Telefonul misterios". Una dintre cele mai mari drame criminale.
Miercuri, Joi:
„Madame Recamier". O seuzaţională dramă istorică.
Vineri, Sâmbătă, Duminecă:
„George Bully". O senzaţională dramă socială.

Cinema Urania

Marti:
„Salto mortale". Senzaţională dramă de circ.
Miercuri, Joi:
„Bărbatul cu inima crudă". O puternică dramă socială.
Vineri:
„Madame Recamier". O senzaţională dramă istorică.
Sâmbătă:
„Insula secretelor". O frumoasă dramă socială.
Duminecă:
„Vampirii".

Răspândiţi „Infrăţirea"

Ştiri din Banat

O dramă familiară în Petroşeni. Cadastrele de locuinţe.

Timişoara 25. — Un călător venit din Petroşeni ne povesteşte următoarea întâmplare: Un muncitor din aceea localitate a reuşit să economizeze suma de 10.000 de lei. Intr'o zi, muncitorul scoase toţi banii din lada în care-i păstra şi se pare să-i numere. După ce i-a numărat, ieşi afară din cameră, atras de un sgomot ce venea din curte.

Un băieat în etate de 4 ani, rămase singur în camera de unde ieşise tatăl său. Acesta văzând că s'a stins focul din sobă se puse să-l aprindă din nou. Negăsind însă altă hârtie, luă hârtiile lăsate de tatăl său pe masă. Băeatul nici nu bănuia că hârtiile acelea constitue o avere pentru pentru tatăl său.

Peste puţin timp se reintoarse şi muncitorul din curte. Văzând isprava feciorului său, scoase un singur ţipet de disperare şi — cu un cuţit ce-i era la indemână — reteză din coate mâinile băeatului. La urletele de durere ale acestuia, ieşi din odaia vecină, mama băiatului. Până ce aceasta să caute nişte petece cu care să-l bandajeze, în odaia de unde eşise copilul cel mai mic, uitat în scaldă se înecă.

In disperarea ei, mama copiilor, eşi urlând şi blestemând în curte, unde se aruncă într'o fântână.

Puţin timp după aceia, tatăl familiei se urcă în pod, unde se spânzură de o grindă.

*

Consiliul comunal al oraşului nostru, face apel la toţi proprietarii şi îngrijitorii de case, rugându-i să completeze şi să înainteze oficiului de închiriere, în cel puţin opt zile, coalele de cadastru, privitoare la locuinţele şi locurile ce posed, sau cad sub îngrijirea lor.

In contra acelora, car nu vor umplea exact aceste coale, autorităţile vor lua măsurile rigoare.

CURIERUL SPECTACOLELOR

TEATRUL NAŢIONAL

Marţi 27 Februarie „Fetiţa", cu dnii Zaharie Bârsan, Stănescu-Papa, Neamţu-Ottonel, N. Dimitriu, Al. Ghibericon, Virgil Vasilescu şi dnele Jeana Popovici-Voina, Ec. Stănescu, Nat. Ştefănescu, Miriam, Landry, etc.

*

Se repetă „Cavalerul Vloia" piesă originală în 4 acte, care se va juca împreună cu „Nodul Gordian" comedie într'un act de V. Al. Jean.

In atenţiunea femeilor!

A apărut 2606

în editura **librăriei Anca Cluj** îndrumarul doctorului gynecolog Grigoriu întitulat „Cartea Moaşelor"
Fiecare femee trebue să-l consulte zilnic, căci cuprinde sfaturi pentru îngrijirea femeii şi a copilului înainte şi după naştere, noţiuni generale asupra sănătăţii familiei tuturor îngrijirea boalelor femeeşti cu 130 fotografii femeeşti explicative.

Preţul 120 lei, plus 5 lei porto, care sumă se trimite înainte

Noul plan al Clujului
cu numirea românească strazilor la:
Librăria Lepage.
1267-1

1260 No. 1

Toată Lumea
poartă cu plăcere
GHETELE
din Fabrica
TURUL
Pentru că acestea sunt elegante bune şi ieftine
1370

AUTO-MECANICA S. R. A. LEONIDA & Co. UNITE
Soc. Anonima
CLUJ
Din BUCURESTI
Reprezentanţa Generală A.
ATELIER SPECIAL DE REPARAŢIUNI DE AUTOMOBILE ECSECUTA ORI CE LUCRARI IN METAL.
INSTALAŢIUNE MODERNĂ PENTRU SUDURA AUTO-GENA.
Instalaţiune modernă pentru REPARAT şi INCĂRCAT ACUMULATORI
CLUJ, Regina Maria No. 10 2223 **CLUJ, Calea Dorobanţilor No. 18. CLUJ.**

Mica publicitate

Cereri şi oferte de serviciu

FUNCŢIONAR caută post de birou după amiază Soc., Banca, etc. Adresa la ziar sub „Funcţionar".

Închirieri:

CAUT CAMERĂ mobilată. Plătesc bine, ofer şi avantagii. Adresa la ziar sub V. P.

UTILIZAŢI CORESPONDENŢA DELA MICA PUBLICITATE ◆ ◆

Fabrica de Mobile ANTAL ERNŐ

Cluj, 2523
Str. Moldovei 8. (fost Varga).

Vinde după comandă şi se pot găsi gata Mobile: Dormitoare complecte. Aranjamente pentru birou cu 30% mai eftin ca la ori care magazin sau fabrica de Mobile.

Cărucioarele pentru copii

cele mai fine marfă străină

se găsesc cu începere dela 8 Februarie a. c. la

Filip Eisenstädter şi soţul

fostul magazin Lakatos Str. Regina Maria 13.

Comenzile se execută prompt. Marfa necorespunzătoare o reprimim. Inainte de cumpăra cărucioare, vizitaţi magazinul nostru.

1812 Lloyd 601

Avantajele sunt mari purtaţi tocurile şi talpa de cauciuc PALMA

Anunţuri se primesc la Administraţia ziarului „Infrăţirea"

„LETEA"

Prima Societate Română pentru Fabricărea de Hârtie

Convocare.

Se aduce la cunoştinţa d-lor acţionari ai primei societăţi române pentru fabricarea de hârtie „Letea", că adunarea generală ordinară va avea loc în ziua de Joi, 1 Martie 1923, ora 11 dimineaţa, în localul societăţii din strada Sărindar No. 16.

Vor avea dreptul să ia parte la adunare toţi posesorii de acţiuni cari îşi vor depune acţiunile lor la sediul societăţii până în preziua întrunirii, adică până la 28 Februarie 1923.

Fiecare acţiune de 500 lei dă dreptul la un vot.

Nici un acţionar nu va putea avea mai mult de 100 voturi direct şi 100 voturi ca procurator.

Acţionarii nu vor putea fi reprezentaţi la adunare decât numai printr'un alt acţionar.

Procurile vor fi depuse la societate cel mai târziu până la 28 Februarie 1923.

Ordinea de zi a adunării generale ordinare este:

1. Aprobarea dării de seamă şi a bilanţului încheiat la 31 Decemvrie 1922;
2. Descărcarea consiliului de administraţie de gestiunea sa;
3. Distribuirea beneficiilor conform bilanţului!
4. Fixarea jetonului de prezenţă al consiliului de administraţie şi remuneraţia censorilor;
5. Alegerea a 3 membri în consiliul de administraţie, în locul d-lor D. Matak, M. Seulescu şi Gh. M. Eftimiu;
6. Alegerea a 5 censori şi 5 censori supleanţi.

Membrii consiliul de administraţie şi censorii ale căror mandate expiră sunt reeligibili.

Consiliul de administraţie.

„LETEA"

PRIMA SOCIETATE ROMÂNĂ PENTRU FABRICAREA DE HÂRTIE

BILANŢUL GENERAL INCHEIAT LA 31 DECEMVRIE 1922

ACTIV				PASIV			
Cassa:	—	—	510.623 90	Capital	—	—	20.000.000 —
Efecte publice la bănci	—	—	2.640.000 —	Fond de rezervă	—	—	1.340.573 85
Diverşi debitori	—	—	17.204.360 94	Fond pentru amortizarea fabricii	—	—	9.068.738 55
Imobile vechi	3.086.826 21			Casa de pensiuni a funcţionarilor şi lucrătorilor	—	—	1.809.089 73
„ noi	7.098.883 90		10.185.710 11	Diverşi creditori	—	—	31.105.030 41
	2.098.884 39			Dividende neachitate 1916—1921	—	—	254.119 50
Maşini vechi	14.429.120 87		16.528.005 26	Cauţiunea membrilor cons. de administraţie	—	—	230.000 —
„ noui	—	—	4.949 45	Conturi de ordine	—	—	6.973.559 50
Ameliorări	—	—	614.725 19	Beneficiul net	—	—	5.017.814 33
Mobilier	—	—	20.906.991 52				
Materiale şi hârtie în depozitul fabricii	—	—	230.000 —				
Cauţiunea membrilor consiliului de administraţie	—	—	6.973.559 50				
Conturi de ordine			75.798.925 87		—	—	75.798.925 87

Preşedinte, **Dr. Petrini Paul.** Vice-preşedinte, **D. Matak.**

Administrator, **C. I. C. Brătianu.** Secretar-contabil, **Al. Buzescu,**

Censori: **Nic. Ioanid,** **Em. Culoglu,** **N. R. Căpitănean",** **Const. Steriu,** **St. Gr. Popescu**

2605

Pânzeturile „Barza" şi şifoanele „Barza" în calitate din vreme de pace se găsesc din nou la Magazinul „BARZA" Cluj,

Calea Regele Ferdinand 11.

1591

Excluderea dlui Tr. Grozăvescu din Operă

In chestiunea excluderii dlui Traian Grozăvescu din Opera clujană, primim spre publicare, peniru lămurirea opiniei publice, dela Direcțiunea Operei, următorul

PROCES-VERBAL:

Ședința de la 25 Februarie 1923

Prezenți dnii: Popovici-Bayreuth, director general; G. Dima; G. A. Dima și N. Bănescu.

Consiliul de Administrație al Operei, întrunit azi, 25 Februarie 1923 și luând în desbatere purtarea cu totul neobișnuită și insultătoare a dlui Tr. Grozăvescu față de autoritățile Operei și de public, în seara de 23 Febr. a. c., constată cele următoare:

Din corespondența schimbată între dl Grozăvescu și Direcțiune rezultă că cel dintâi a refuzat, fără a produce nici un motiv legal, de a realiza întregul program anunțat în acea zi (Pagliacii și Cavalleria Rusticană), cu toate că Regulamentul (art. 29) obligă pe artiști a cânta, „chiar dacă nu sunt în bune dispoziții vocale" — ceia ce nu era cazul dlui Grozăvescu, de vreme ce, cu o zi înainte, cântase într'un concert cu întins program. Cu toate că dl Grozăvescu anunțase Direcțiunea că nu va cânta numai în „Pagliacci", la invitația dlui Director, care-l făcea răspunzător „atât înaintea autorităților competente ale Operei, cât și înaintea publicului", dsa a răspuns, supărat, printr'o scrisoare că la reprezentația de azi, 23 Febr. „nu cânt, abzic" — și aceasta abia cu o oară înainte reprezentației încât nu s'a mai putut anunța suspendarea ei, punându-se Direcțiunea în situația foarte jenantă față de publicul venit în număr covârșitor la reprezentație, de a-l trimite înapoi acasă. Având în vedere că dl Traian Grozăvescu nu e la cel dintâi gest de abatere de la îndătoririle sale; că dsa a fost în repetate rânduri chemat la datorie, prin toate mijloacele prevăzute de Regulament, de la prevenirea verbală și scrisă până la amenda pe zece și treizeci de zile (v. Procesele verbale dela 14 Noembrie 1922, 5 Ianuarie 1923, 11 Ianuarie 1923, 23 Ianuarie 1923 și 18 Februarie 1923), Consiliul de administrație hotărește unanim:

Dl Traian Grozăvescu **se exclude din Opera Națională din Cluj prin resilierea contractului,** potrivit art. 23 din regulament, litera e), cu toate consecințele prevăzute în acest articol și anume: 1. Obligația pentru dl Grozăvescu de a plăti despăgubirile fixate în contract și pagubele suferite de Operă pe urma purtării sale; 2. interzicerea de a se produce, în concert sau Operă, în țară, înaintea de a fi plătit despăgubirile.

Membrii Comitetului Administrativ:

G. Dima m. p.
directorul Conservatorului

N. Bănescu m. p.
profesor universitar

G. A. Dima m. p.
profesor universitar

D. Popovici-Bayreuth m. p.
director general

O nouă bibliotecă populară

Despărțământul din Cluj al „Astrei" a înființat o bibliotecă poporală în comuna Măcicașul unguresc. Inaugurarea acestei biblioteci s'a făcut Duminecă, în 25 Februarie, în cadrele unei conferințe popora'e ce s'a ținut în școala primară a comunei, în prezența unui public foarte numeros. S'a ales bibliotecar fruntașu țăran Simeon Chiorean, un bărbat harnic, cinstit și iubitor de carte.

Cărțile donate din partea „Astrei" nefiind numeroase a mai contribuit și Banca „Marmorosch" cu 150 lei, „Albina" cu 100 lei, Librăria „Cartea Românească" cu 100 lei, iar păr. protopop Dăianu cu mai multe cărți prețioase și astfel s'a putut alcătui o frumasă bibliotecă, 135 volume potrivite pentru poporul de a țară. Românii din Măcicaș, cărora înființarea bibliotecei le-a produs o nespusă bucurie, aduc despărțământului Clui al „Astrei" și celorlalți marinimoși donatori, cele mai sincere mulțumiri.

CURIERUL SPECTACOLELOR

Teatrul Maghiar

Marți, Fetele Gyurkovics (Abonament șters Prețuri obicinuite).
Mercuri, R. U. R. (pentru a 4 oară. Prețuri obicinuite. Abonament de zi No. 98. B.)
Joi, Sub munți (Opera. Premiera. Prețuri de Operă. Abonament de Premieră No. 36. La ridicarea cortinei ușile dinspre sală să închid).
Vineri, Pippa dansează (Premieră. Abonament literar No. 5. Prețuri de Premier:)
Sâmbătă, matineu: Morium (pentrn a 7 oară. prețuri reduse).
Sâmbătă, seara: Sub munți (a 2 oară. Prețuri de Operă. Abonament de zi No. 99. C. La ridicarea cortinei ușile dinspre sală se închid).
Sâmbătă, noaptea: Deșteptarea Primăverii (a 6 oară. Prețuri obicinuite).
Duminecă, matineu: Ioan Viteazul (Prețuri reduse),
Duminecă seara: Fetele Gyurkovics (Prețuri de Premieră (Abonament de zi No. 100. A.)
Duminecă, noaptea: Cântecul Feeric (entru a 8 oară. Prețuri obicinuite).
Luni, Pippa dansează (pentru a 2 oară. Prețuri obicinuite. Abonament de zi No. 101 B.)

REGIA MONOPOLURILOR STATULUI DIRECȚIUNEA REGIONALĂ CLUJ SERV. TECHNIC ȘI EXPLOATARE

Publicație de licitație

Se aduce la cunoștința amatorilor că în ziua de 15 Martie a. c. ora 11 a. m. se va ține în localul Direcțiunei Regionale R. M. S. Cluj, Strada Șincai No. 16, biroul Directorului Regional, o licitație publică cu oferte închise pentru darea în întreprindere a aprovizionarii cu bușteni de plop și fag verde, necesari Fabricei de Chibrituri Cluj.

Bușteniі vor trebui să fie drepți fără putregaturi, în lungimi de 2.30 m., un diametru de 25—60 cm. și tăiat de cel mult 30 zile.

Cantitățile cu urmează a se aproviziona sunt:

Esență plop alb 4.000 m. c.
„ fag „ 2.000 „ „

Intreaga cantitate se va preda în termen de zece luni, câte 600 m. c. lunar.

Predarea se va face în curtea Fabricei de chibrituri (care are linie de garaj), descărcarea bușteniлor din vagon și așezarea lor în stive fiind în sarcina furnizorului.

Plata se va face treptat cu furnizarea, imediat ce s'a făcut recepția și verificarea facturilor, care vor fi timbrate conform legei.

Condițiunile pentru a fi admis la licitație sunt: oferta să fie prezentată înainte de data și ora licitației, sigilată și însoțită de o garanție în numerar sau în efecte publice reprezentând 3% din valoarea furniturei. Prețul se va indica pe m. c. pentru fie care furnitură aparte, iar termenul valabilitate a ofertei va fi de 20 zile.

In caz de aprobarea ofertei, garanția depusă se va intregi la 10% din valoare furniturei.

Supra oferte sau oferte sosite după deschiderea licitației nu se vor lua în considerație sub nici-un cuvânt.

Pentru orice informațiuni suplimentare amatorii sunt rugați a se adresa Fabricei de chibrituri Cluj.

Prezenta licitație se va ține în conformitate cu Legea Compt. publice art. 72—83.

Director Regional:
IONESCU.

Directorul Serviciului:
A. CIOCARLEA.

2601

In jurul mișcărei studenților clujeni

Comunicatul Senatului universitar către stupențime.

Senatul Universității din Cluj întrunit în ședința din Februarie 1923 după discuțiunile urmate a decis să se dea studențimei clujene următorul

COMUNICAT:

Senatul Universitar face un ultim apel la patriotismul, cumințenia și ohizbuita judecată a studențimei clujene și-i cere să cumpănească bine ceia-ce are de făcut.

Senatul ține să amintească studențimei că din prima zi a înființărei acestei Universități grija tuturor a fost pentru promovarea intereselor românești.

Iar Cel, care a ținut mai mult ca oricine să întărească acest adevar a fost M. S Regele FERDINAND întâiul, gloriosul nostru Suveran, care a donat fondul pentru întemeierea Institutului pentru Studiul Istoriei române.

Senatul crede, de a sa datorie sa vă atragă atențiunea asupra ajutoarelor pe cari le primiți și asupra organizărei care s'a dat Căminurilor aci.

Senatul, cu toate cele întâmplate, a căutat toate mijloacele potrivite pentru a asigura studențimei o viață cât mai liniștită. Și nu numai că n'a făcut din acestea un mijloc de represiune din contră le-a complectat și dezvoltat pentru binele studențimei.

Senatul în limita sferei sale de activitate a realizat cele anunțate în primul comunicat și a alcătuit anteproiecțele pentru legea căminurilor, burselor, cantinelor, manualelor didactice românești și a fondurilor pentru construcțiunile universitare.

Senatul nu numai că nu s'a pus de-a curmezișul cererilor justificate ale studențimei dar le-a susținut cu tărie și rămâne chezăș pentru realizarea lor integrală.

Senatul atrage din nou luarea aminte a studențimei clujene că vremea este înaintată, că noi pedici la reluarea liniștită a cursurilor ar putea aduce greutăți și măsuri pe care Senatul din înțelegerea cuvenită a lucrurilor nu le-a luat, dar pe cari va fi silit să le ia cu toată tăria pentru a curma o stare de lucruri primejdioasă pentru țară și profund dăunătoare penfru studențime.

Senatul nădăjduește, că apelul său va fi ascultat și va fi în măsură să anunțe cât de curând reînceperea muncei pașnice și rodnice atât de trebuitoare în aceste vremuri de grea cumpănă.

Rector: IACOBOVICI.

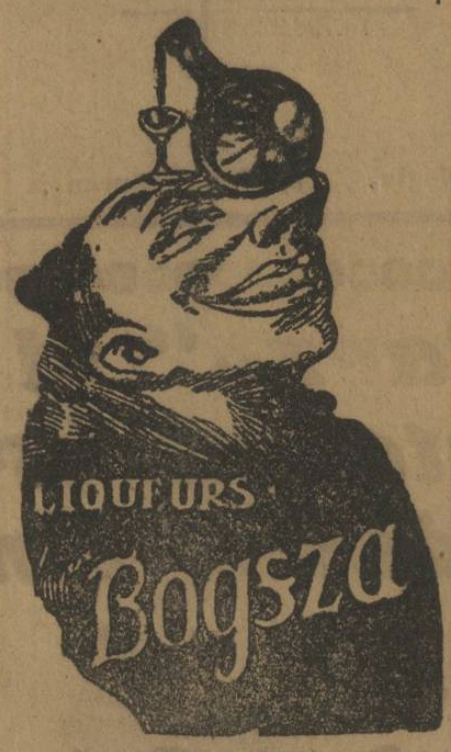

**Cuie de sârmă,
Sârmă laminat,
Fier de beton,
Sârmă de Fier,
Potcoave pentru cai,
Colțuri pentru cai,
Fier în rude,
Tabla de Fier,
Țevi de Mannesmann
furnizează prompt
FERARIA S. A.
Cluj, Calea Victoriei No. 29
Telefon: 4-40.
Adr. Telegr. FERARIA.
Lloyd 1263 2476-1**

Grupul de dansatori americani **Barossia Björnson Comp.** și întregul programul senzațional de astăzi vor mai rola numai câteva zile la **Grădina de iarna „CENTRAL"**
2222

Cea mai fina crema pentru ghete

A apărut cartea de telefon pe anul 1923 - 1924 și se găsește de vânzare la Oficiile poștale.
Prețul 30 Lei.

Reclama este sufletul comerțului

Institutul de Arte Grafice, Editură și Librărie „CARTEA ROMÂNEASCĂ" Cluj, Calea Dorobanților No. 14—16. Telefon: 202.